TURHAN FEYİZOĞLU

fikir kulüpleri federasyonu

OZAN YAYINCILIK

TURHAN FEYİZOĞLU

FKF

fikir kulüpleri federasyonu

Demokrasi Mücadelesinde
Sosyalist Bir Öğrenci Hareketi

3. BASKI

OZAN YAYINCILIK

Turhan Feyizoğlu

Erol ağabeye Kasar ailesine
Sonsuz sevgimle
t 9/8/15
9 8 2015

FKF

Fikir Kulüpleri Federasyonu

Demokrasi Mücadelesinde Sosyalist Bir Öğrenci Hareketi

Ozan Yayıncılık Ltd.

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Ozan Yayıncılık Ltd.Şti'ne aittir.
Tanıtım için yapılacak alıntılar dışında tüm alıntılar, Kültür Bakanlığı Telif Hakları Sözleşmesi gereği yayınevinin iznini gerektirir.

FKF / Turhan Feyizoğlu

Yayın Yönetmeni: Mustafa Demir
Editör: Ümit Özkan
Kapak tasarımı: Deniz Uçluok

Baskı ve Cilt: Ozan Matbaacılık
Davutpaşa Caddesi Güven Sanayi Sitesi B blok Kat: 2 No: 352
Topkapı - İSTANBUL

Kütüphane Bilgi Kartı (CIP):
FKF / Turhan Feyizoğlu
Türkiye tarihi, Siyasal tarih, 68 Hareketi
Babıali Kitaplığı, Ocak 2015, Türkiye, İstanbul 736 sayfa

Birinci baskı: 2002

ISBN: 978-975-7891-38-3
Sertifika no: 11329

Dağıtım:
İstanbul: 2A, Alfa, Alkım, Artı, Bilgi, Cağaloğlu, D&R, Derya Dağıtım Final, Paraf, Remzi, Say, Totem, Yelpaze
Ankara: Işık Eğitim, İmge, Kıta, Ekinoks, Arkadaş
İzmir: Yağmur, Gema

İnternet satış:
www. kitapyurdu. com, www. yenisayfa. com, www. kitapnet. com, www. iskenderiye. com, www. selsus. com, www. dharma. com. tr, www. ideefixe. com

OZAN YAYINCILIK LTD.
Alemdar Caddesi Güzel Sanatlar Sk. No: 13 Cağaloğlu İstanbul
Tel: 212.511 93 95 - 520 43 90 Faks: 212.527 98 47
Email: info@ozanyayincilik.com Web: www.ozanyayincilik.com

Demet, İlhan Erce, Kemal Deniz, Mehmet Hızır, İpek, Murat, Nimet, Özdek Barış, Selvigül, Ulaş, Uluç, Erşen Yetke ile tüm çocuklar ve gençler için.

İÇİNDEKİLER

İthaf 5
Kısaltmalar 8
Giriş 11
Önsözler 15
FKF Marşı ve FKF'nin Amaç Maddesi 44
Birinci Bölüm: Kurultaylar 45
İkinci Bölüm: Gösteriler, eylemler 215
Üçüncü Bölüm: Çevre, sanat etkinlikleri 287
Dördüncü Bölüm: İşçi ve sendika etkinlikleri 300
Beşinci Bölüm: Eğitim etkinlikleri 323
Altıncı Bölüm: Baskılar, saldırılar, ölümler 391

BELGELER
1- SBF Fikir Kulübü Karar Defteri(1956-1959) 567
2- Fikir Kulüpleri Federasyonu Birinci Dönem Çalışma Raporu 593
3- Fikir Kulüpleri Federasyonu İkinci Dönem Çalışma Raporu 614
4- Fikir Kulüpleri Federasyonu Üçüncü Dönem Çalışma Raporu 633
5- Fikir Kulüpleri Federasyonu III. Kurultaya Sunulan Çalışma Çizelgesi 648
6- Karar 650
7- Bildiri 651
8- FKF'nin Üçüncü Genel Kurul Toplantısı MDD'cilerin Aday Adayı Listesi 651
9- İstifa, Karar, Dilekçe ve Açıklamalar 653
10- Türkiye Anti-Emperyalist Milli Cephe Protokolü 675
11- Dönüşüm Hareketi" Başlıklı Yazı 678

DİPNOTLAR 681
GÖRÜŞME YAPTIĞIM KİŞİLER 697
YARARLANILAN KAYNAKLAR 700
FOTOĞRAFLAR 720

KISALTMALAR

AA: Anadolu Ajansı
ABD: Amerika Birleşik Devletleri
AID: Amerikan Yardım Örgütü
AIESEC: İktisat ve Ticari İlim Yapan Öğrenciler Birliği
AİTİA-ÖD: Ankara İktisadi Ticari İlimler Akademisi Öğrenci Derneği
ANAP: Anavatan Partisi
AP: Adalet Partisi.
A.Ü.: Ankara Üniversitesi
AÜ-ÖB: Ankara Üniversitesi Öğrenci Birliği
AÜ-TB: Ankara Üniversitesi Talebe Birliği
AÜ-YOTB: Ankara Üniversitesi Yüksek Okullar Talebe Birliği
BYYO: Basın Yayın Yüksek Okulu
CHP: Cumhuriyet Halk Partisi
CKMP: Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi
CMP: Cumhuriyetçi Millet Partisi
Dev-Genç: Devrimci Gençlik
Dev-Güç: Devrimciler Güçbirliği
DDD: Demokratik Devrim Derneği
DDKD: Devrimci Demokrat Kültür Derneği
DDKO: Devrimci Doğu Kültür Ocağı
DP: Demokrat Parti
DİSK: Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu
DÖB: Devrimci Öğrenci Birliği
Doç.: Doçent
Dr.: Doktor
DTCF: Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
EÜÖB: Ege Üniversitesi Öğrenci Birliği
FDHKC: Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi
FKF: Fikir Kulüpleri Federasyonu
FKF-MYK: Fikir Kulüpleri Federasyonu Merkez Yürütme Kurulu
FKF-GYK: Fikir Kulüpleri Federasyonu Genel Yönetim Kurulu
GEE: Gazi Eğitim Enstitüsü
GP: Güven Partisi
HDK: Hür Düşünce Kulübü
HFTC: Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti
HP: Hürriyet Partisi

HÜÖB: Hacettepe Üniversitesi Öğrenci Birliği
İAYTOTB: İstanbul Akşam Yüksek Teknik Okullar Talebe Birliği.
İLK-SEN: İlkokul Öğretmenleri Sendikası
İPSD: İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş Derneği
İTİA: İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi
İTÜ: İstanbul Teknik Üniversitesi
İTÜ-ÖB: İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği
İTÜTOTB: İstanbul Teknik Üniversitesi Teknik Okul Talebe Birliği
İYTOTB: İstanbul Yüksek Teknik Okul Talebe Birliği
İÜ: İstanbul Üniversitesi
İÜTB: İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği
İÜİFTC: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti
İÜOFTC: İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti
İÜTFTC: İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Talebe Cemiyeti
MDD: Milli Demokratik Devrim
MGK: Milli Güvenlik Konseyi
MHP: Milliyetçi Hareket Partisi
MİT: Milli İstihbarat Teşkilatı
MP: Millet Partisi
MTGT: Milliyetçi Türk Gençlik Teşkilatı
MTTB: Milli Türk Talebe Birliği
ODTÜ: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
ODTÜÖB: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği
ODTÜ-SFK: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü
PDA: Proleter Devrimci Aydınlık
PDK: Proleter Devrimci Kurultay
Prof.: Profesör.
PTT: Posta Telgraf Telefon.
SBF: Siyasal Bilgiler Fakültesi.
SD: Sosyalist Devrim.
SDD: Sosyal Demokrasi Derneği.
SDDF: Sosyal Demokrasi Dernekleri Federasyonu.
SFK: Sosyalist Fikir Kulübü.
SGÖ: Sosyalist Gençlik Örgütü.
SSCB: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği.
TCK: Türk Ceza Kanunu
Ti-Sen: Tiyatrocular Sendikası
TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi.
TMGD: Türkiye Milli Gençlik Derneği
TMGT: Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı
TDGF: Türkiye Devrimci Gençlik Dernekleri Federasyonu
TDGF-MYK: Türkiye Devrimci Gençlik Dernekleri Federasyonu Merkez Yürütme Kurulu

TDGF-GYK: Türkiye Devrimci Gençlik Dernekleri Federasyonu Genel Yönetim Kurulu
THKO: Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu.
THKP-C: Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Cephesi
TİİKP: Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi
TİP-GYK: Türkiye İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu
THA: Türk Haberler Ajansı.
TİP: Türkiye İşçi Partisi
TKP: Türkiye Komünist Partisi
TMTF: Türkiye Milli Talebe Federasyonu
TÖS: Türkiye Öğretmenler Sendikası
TÖDMF: Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu
TRT: Türkiye Radyo Televizyonu
TÜT: Türk Ülkücüler Teşkilatı
TÜTÜS: Tütün Üreticileri Sendikası
ÜNAS: Üniversite Asistanları Sendikası
ÜO: Ülkü Ocakları
ÜOB: Ülkü Ocakları Birliği
YİS: Yapı İşçileri Sendikası
YTP: Yeni Türkiye Partisi

GİRİŞ

Bu kitap, bir döneme damgasını vurmuş bir öğrenci hareketi olan "Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF)"yi anlatıyor.

Kısa adı Dev-Genç olan "Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu (TDGF)" hakkında ayrıca bir başka kitap daha hazırlıyorum. Her iki kitap birbirini bütünleyen fakat birbirinin devamı olmayan, ayrı ayrı kitaplar olacak.

FKF, amacı sosyalizmi yasal açıdan iktidara getirmek olan bir öğrenci gençlik örgütüdür.

FKF'nin TİP'in bir gençlik örgütü olduğu hakkında çok şey söylenmiştir. Bu nedenle, FKF hakkında daha sağlıklı bilgi sahibi olmak için birinci TİP (1961-1971) hakkında da bilgi sahibi olmak gerekir.

TİP hakkında bugüne kadar hazırlanmış en kapsamlı kitap Nihat Sargın'ın "TİP'li Yıllar (1965-1971) Anılar/Belgeler" isimli iki ciltlik kitabıdır.

TİP hakkında hazırlanmış diğer kitaplar için ayrıca "kaynaklar" bölümüne bakmalısınız.

FKF'yi ve FKF içindeki gelişmeleri anlamak için kitabı belgeler dahil bir bütünlük içinde okumalısınız.

Yayınlanmış diğer kitaplarımda yaptığım gibi FKF hakkında hazırladığım bu kitabımda da bulabildiğim bütün belgeler olduğu gibi aktarılmış, konularına göre tasnif edilerek bölümler halinde sunulmuştur.

Bireyin neredeyse bir ömrünün dünyayı anlamakla, kavramakla geçtiği bir zaman süreci içinde bu kitapta FKF'yi hazırlayan ön etmenler ile FKF'nin devamı olan etmenler hakkında bilgiler ve belgeler de yeralmaktadır.

***

Kitabı hazırladıktan sonra FKF Başkanlığı yapmış olan Hüseyin Ergün, Kudret Ulutürk, İzzet Polat Ararat, Doğu Perinçek, Zülküf Şahin ve Hasan Yusuf Küpeli'ye Aralık 1999'da ayrı ayrı mektup yazdım ve "Kurultay" bölümünü gönderdim.

Gönderdiğim mektupta, özetle, FKF hakkında bir kitap hazırladığımı, olanaklı ise FKF hakkında bir yazı yazmalarını, gönderecekleri yazıyı kitabımda aynen kullanacağımı belirttim. Ayrıca, gönderdiğim "Kurultay-

lar" bölümünde düzeltmek ve eklemek istedikleri bölümler varsa belirtmelerini istedim.

FKF Genel Başkanlığı yapmış olan kişilerin yaklaşık kırk sene sonra FKF hakkında hazırlandığı yazıları "Önsözler" bölümüne aynen aldım.

Bu değerlendirmeler, bir zamanlar aynı hareketin içinde, lider kadrosunda yeralan insanların, 40 küsür yıl sonra birbirlerinden ve kitaptan bağımsız yaptıkları kendi değerlendirmeleridir.

***

İlk fikir Kulübü, "Fikir hürriyeti" ilkelerini savunmak amacıyla, 14 Kasım 1952'de kurulan, "Ankara Üniversitesi Hukuk Mensupları Fikir Kulübü"dür.

17 Kasım 1952'de yayınladıkları bildirilerinde amaçlarını şöyle açıklamışlardı:

"Fikir, insanlık hayatının ve gelişmesinin ana unsurudur. Fikrin insan ve cemiyet bakımından gerçek değerini kazanması ve kendisinden beklenilen vazifeyi layıkıyla yapabilmesi ancak fikir hürriyeti anlayışının varlığı ile mümkündür. Politikadan ve her türlü ideolojik propagandadan uzak olarak fikirlerin tam bir hoşgörürlük ve mevcut kanunlar sınırı içinde münakaşasını amaç edinmiş bulunuyoruz."

FKF'nin tarihi bir anlamda Türkiye'nin 1945 yılından itibaren demokrasi, düşünme ve örgütlenme mücadelesinin de tarihidir.

Aradan yarım yüzyıl geçti. Düşünce özgürlüğünün gerçekleşmesinde, bu yarım yüzyılda Türkiye'de neler oldu?

Kendileri gibi düşünmediği için şehirler, kasabalar, köyler, yollar, okullar, sokaklar, kahvehaneler bölündü.

Kendileri gibi düşünmediği için binlerce kişi öldürüldü, binlerce kişi sakat kaldı.

Bazı gazeteleri okuduğu için binlerce kişi saldırıya uğradı, işinden atıldı.

Bazı kitapları evinde bulunduran binlerce kişi tutuklandı, işkence gördü.

Kitap yazdı diye yazarlar-gazeteciler tutuklandı, işkence gördü, öldürüldü.

Yüzlerce kitap toplatıldı. Yayınevleri kapatıldı, kitaplar yakıldı.

İkinci bin yıldayız.

İkinci bin yılda da Türkiye'de halen kitaplar toplatılıyor, yazarlar yargılanıyor. Bugün toplatılan kitaplar da yarın kütüphanelerde yerlerini alacak.

Türkiye'de yazarlara yönelik baskılar sadece resmi organlar tarafından yapılmadı.

Kimi yazarların kitaplarının bazı çevrelerce yazarından izinsiz olarak ve telifi ödenmeden baskısı yapıldı. Yazarlar, yayınevleri tehdit edildi. Kitap-

lar yayınevlerinden zorla alındı, matbaalar basıldı, çalışanlar saldırıya uğradı.

Türkiye'de kitap yazmanın bedeli çok ağır oldu.

Bu ağır bedelin yaşanması sürecinde araştırmacının tek mutluluğu yeni bir bilgi ve belgeye ulaşmak, onu elde edip yayınlamaktır. Bu yeni bilgi ve belgelere ulaşmak için dost, arkadaş ve tanıdıkların destekleri önemlidir.

Osman Akınhay, Ali Aktaş, Emrah Aktepe, Barbaros Akyıldız, Mustafa Akyıldız, Vecdi Altıntaşlı, Vedat Alyaz, Fahri Aral, Haşmet Atahan, Necati Aygın, Fikret Babuş, Rıfat N. Bali, Bedri Baykam, Vedat Bayrak, Hayri Bildik, Mihriban Bilir, Edibe Buğra, Hasan Cemal, Bingül Caner, İkbal Caner, Gülsev Çakmak, Bülent Çalışkan, Mukaddes Çelik, Saadet Çiftçi (Denk), Abdullah Demir, Remzi Demiray, Yılmaz Dilekçi, Latif Dinçaslan, Melek Doğan, Fahri Doğu, Raziye Duman, Yılmaz Elmas, Füsun Erbulak, Ayhan Erdoğan, Muzaffer Erdoğdu, Engin Erkiner, Hayri Eroğlu, Sevim Erşen, Sofi'nin Ahmet Feyiz, Halil Feyiz, İlyas Feyiz, Melek Feyiz, Mustafa Feyiz, Ayhan Feyizoğlu, Firdevs Feyizoğlu, Fatih Hacıfazlıoğlu, İsmet Hocaoğlu, Güngör Gençay, Süleyman Güden, Hayati Güngören, Bedia İleri, Mahmure İleri, Suphi Nuri İleri, Muharrem İnan, Sevgi İnanmaz, Emin Karaca, Ayten (Özkan) Karaca, İsmet Kemal Karadayı, Hülya Karataş, Erol Kasar, Meral Kasar, Celal Kaya, Remzi Kazmaz, Hüseyin Kıvanç, Ergin Konuksever, Necla Ülkü-Kuglin, Tayfun Kurt, Halil Nebiler, Akın Ok, Filiz Öğretmen, Ahmet Özer, Havva Neşe Özge, Avni Özgürel, Gülten Özkan, Suat Özkan, Orhan Özkul, Ayhan Pasinlioğlu, Hülya Pasinlioğlu, Sevilay Pasinlioğlu, Ramazan Sarı, Vezir Sarıyer, Mehmet Emin Sert, Buket Şahin, Nisa Şahin, Hasan Nedim Şahhüseyinoğlu, Aydın Sümbül, Hilmi Şimşek, Fikret Şimşek, Recep S. Tatar, Enis Tayman, Cavit Tiryaki, Fikriye Tiryaki, Enver Turan, İsmet Turan, Memet Turan, Şenay Tüysüz, Hüseyin Ulusoy, Süleyman Usta, Fatma Ülger, Metin Üstündağ, Selma Yıldız, Vedat Yeniçeri, Sinan Yerlikaya ve Ertan Yeşilyurt'un isimlerini belirtmeyi bir borç olarak görüyorum.

İsimlerini belirtebildiğim birçok kişiden belge, bilgi, bazı tanıklara ulaşma gibi konularda yardım ve destek gördüm. Birçok yazar-gazetecinin yazısından, kitabından esin aldım. Tanıştığım, arkadaş ve dost olduğum birçok kişi, beni desteklediler, dostluklarını, arkadaşlıklarını, sevgilerini paylaştılar.

***

'68'liler Birliği Vakfı, Aydınlık arşivi, Bağlam Yayınları, Birleşim dağıtım, Cumhuriyet gazetesi, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı

arşivi, Beyazıt Devlet Kütüphanesi ile Taksim Atatürk Kütüphanesi'nin çalışanları, çalışmalarımda yardımcı oldular.

Mustafa Atalay, Münevver Ek, Erhan Erel, Hasan Basri Gürses, Hüseyin Ergün, Kaya Ersoy, (Hacı) Orhan Sami Feyizoğlu, Işıtan Gündüz, Rasih Nuri İleri, Fikret İlkiz, Emine İnci İşbulur, Alpay Kabacalı, Belgin Karatepe, Muharrem Kılıç, Turgay Olcayto, Fahir Özel, Doğu Perinçek, Haydar Saka, Nihat Sargın, Veysi Sarısözen, Erol Temelkuran ile Fikret Toksöz'ün bilgi ve belge konusunda katkıları oldu.

Adını belirttiğim, belirtmeyi unuttuğum bütün kişi ve kurumlara sonsuz teşekkür ederim.

***

Abdurrahman Atalay'ı ayrıca belirtmek istiyorum. Yazdığım bütün kitaplarda bana her zaman destek ve yardımcı oldu. Sonsuz sevgimi ve teşekkürlerimi belirtmeden geçemeyeceğim.

***

Birol Bilgin, altı ciltlik YÖN dergilerini hediye etti. İnceleme - araştırma yapan biri için çok önemli bir hediyedir. Sonsuz teşekkür ediyorum.

Yakın tarih üzerine çalışmalarım devam ediyor. Bu konularda bilgi ve belge aktararak katkıda bulunmak isteyenlerin beni aramalarını rica ediyorum.

***

Aralık 2014

Turhan Feyizoğlu

Önsözler

Hüseyin ERGÜN

Fikir Kulüpleri Federasyonu Kurucu Genel Başkanı

Özgeçmiş: 1945 yılında doğdu. Siyasal Bilgiler Fakültesi (SBF)'ni bitirdi. SBF Fikir Kulübü, Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF) başkanlıklarını yaptı. Türkiye İşçi Partisi Merkez Yürütme Kurulu'nda görev aldı. 12 Mart 1971 döneminde tutuklandı. 1974 yılında serbest bırakıldı. 1980 sonrasında, Mülkiyeliler Birliği İstanbul Şubesi ile Yeni Demokrasi Hareketi Partisi (YDH)'nin, başkanlıklarını yaptı.

***

Hüseyin Ergün'ün FKF hakkında hazırladığı yazı:

FKF: Alıp Yere Çaldılar Bizi

Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun kuruluşu, Dev-Genç'e dönüştürülmesi ve yokoluşu, basit, sıradan bir öykü değildir. Sosyalist hareketin etkisizleştirilmesinin öyküsüdür. Bu öyküyü biraz geriye giderek, hatırlatmak, anlatmak isterim.

27 Mayıs 1960 darbesinden önce, gençlik, (bunu üniversite gençleri diye anlamak gerekir) özgürlükçü-demokratik düşüncelerin etkisi altındaydı. Demokrat Parti'nin baskıcı tutumları gençlerin tepkilerine yol açıyordu. 1960 Nisan'ında İstanbul'da bir gösteride Turan Emeksiz'in öldürülmesi, Ankara'da Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin kurşunlanması, iktidarın gençlik eylemlerine karşı tedirginliğinin belirtileri idi.

O dönemlerde üniversite gençliği, Türkiye Milli Talebe Federasyonu (TMTF), Milli Türk Talebe Birliği (MTTB) ve Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı (TMGT) içinde ve etrafında örgütlenmişti. Her fakültede öğrenci cemiyeti (TMTF) ve öğrenci derneği (MTTB) vardı. Üniversiteler çapında bu cemiyet ve dernekler öğrenci birlikleri şeklinde örgütlenmişlerdi.

Bu örgütler ve gençler, daha çok CHP eğilimli idiler. Daha doğrusu, CHP'nin 27 Mayıs öncesi ortaya attığı demokratik talepleri destekliyorlardı. Yeni bir anayasa, üniversite özerkliği, çift meclis, yargı ve yargıç bağımsızlığı, anayasa mahkemesi, laiklik, bir ölçüde daha bağımsız dış politika, düşünce özgürlüğü bu demokratik talepler arasındaydı. Cumhuriyet Halk Partisi'nin 27 Mayıs öncesi yayımladığı ilk Hedefler Bildirgesi bu talepleri içeriyordu.

Bu talepler, 27 Mayıs darbesinden sonra hemen tümüyle gerçekleşti. Yeni bir anayasa yapıldı. Bu anayasa ile demokratik hak ve özgürlükler güvenceye bağlandı. 1961 yılı sonunda seçime gidildi. Yeni parlamento

çifti meclisliydi. Silahlı kuvvetlerin politika üzerindeki etkisi zaman içinde azalmaya yüz tuttu. Bu yeni anayasal düzenden tatmin olmayan bazı askeri gruplar iktidarı ele geçirmek için 22 Şubat 1962 ve 21 Mayıs 1963 tarihlerinde, iki kez girişimde bulundular. Bunlar, İsmet İnönü'nün kararlı tutumu ve yüksek komutanların İsmet Paşa'yı desteklemeleri sayesinde atlatıldı. Ülkede oldukça demokratik bir hava esmeye başladı.

FKF, 27 Mayıs 1960'dan sonra açılan bu nisbî demokratik ortamda serpilip gelişen sosyalist düşünceler, gençler arasında gittikçe artan ortamda taraftar bulmaya başlamıştı. Bunun ilk belirtileri, çeşitli fakültelerde cemiyet-dernek seçimlerinde sosyalist olduklarını açıkça söyleyen adayların hatırı sayılır oylar almaları ve sonra da kazanmalarıyla görüldü. İlk sosyalist başkan, 1964 yılında, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde seçilmişti. Ömür Sezgin. Şimdi Aynı fakültede profesör.

Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde 1956 yılında, özgürlük ve demokrasi fikirleri etrafında kurulan Fikir Kulübü de çok canlıydı. Bir bakıma kendi kabına sığmıyor ve başka üniversitelerdeki sosyalist ve demokrat öğrencilere örnek oluyordu.

Bu etkiyle, başka fakültelerde daha önce kurulmuş az sayıdaki fikir kulüpleri canlandılar. Yeni fikir kulüpleri kurulmaya başladı. Fikir kulüpleri, sosyalist gençlerin örgütlendikleri ve/veya destekledikleri örgütler haline geldiler. Savundukları yeni düşünceler ve etkinlikleriyle, sosyalist olmayan geniş öğrenci kitlelerinin de desteğini kazandılar.

Fikir kulüplerini bir federasyon çatısı altında toplamak düşüncesi 1965 yılı başlarında SBF Fikir Kulübü'nde ortaya atıldı. Bunun üzerine öteki kulüplerle temaslara başlandı. SBF'de birçok ortak toplantı yapıldı. Sonuçta, 17 Aralık 1965'te 5 fikir kulübünün katılımıyla, Fikir Kulüpleri Federasyonu kuruldu. Kurucular, Genel Başkanlığa beni seçtiler. Benim Genel Başkanlığım, 9 ay sürdü. Eylül 1966'da, askere gitmek için Genel Başkanlık'tan ayrıldım.

Federasyonun kuruluşu ve sonrasındaki bütün giderleri öğrencilerin cep harçlıklarından ayırdıkları ödentilerle karşılandı. Oysa o sırada kurulu bulunan, TMTF, MTTB ve TMGT kamu bütçesinden pay alırlardı. Bu da kimi zaman keskin yarışlara, kongre oyunlarına yol açardı. Yoksulluk ortamında para bozucudur. Gençler de oradaki bozulmayı hissetmişlerdi.

Federasyonun çok demokratik bir tüzüğü vardı. Kuruluş ve çalışmalarda da demokratik ruh devam etti. Bu da hızlı bir yayılmayı kolaylaştırdı. Kısa zamanda çeşitli üniversitelerden fikir kulüpleri federasyona katılmaya başladılar.

FKF'nin kurucuları ve ilk zamanlardaki yöneticileri arasında Türkiye İşçi Partisi üyeleri veya taraftarları ağırlıkta idiler. Ama FKF'nin kuruluşunda partinin bir katkısı, özendirmesi veya desteği yoktu. Tersine, TİP yöneticilerinin çoğu FKF'nin kuruluşunu hoşnutsuzlukla karşılıyorlardı. Gençliği partiden soğutmak için kurulduğunu söyleyenler bile vardı.

Bir süre sonra, FKF içinde değişik tutumlar ortaya çıkmaya başladı. Bu yeni tutumların ortak özelliği, TİP'in ve FKF'nin demokratik, seçime dayanan çizgisine saldırı şeklinde idi. Milli Demokratik Devrim (MDD) savı etrafında toplanan bu saldırıların varıp dayandığı taktik, çeşitli kitle eylemleri ile kargaşa yaratmaktı. Bu kargaşa sonunda, bir gün askerler duruma el koyacaklardı. Böylelikle kurulacak olan bağımsızlıkçı hükümet Türkiye'yi emperyalizmin etki alanından çıkaracak ve hızlı kalkınmayı sağlayacaktı. O nedenle de bu akım, iyi saatte olsunlar'dan da destek görüyordu.

Biz, yani TİP eğilimindeki gençler, amacımızın Sosyalist Devrim olduğunu söylüyorduk. Türkiye'de sosyalizmin demokrasi yoluyla kurulmasını ve çok partili-demokratik bir ortamın devamını savunuyorduk. Bu zahmetli, uzun ama doğru yoldu. Özgürlük ve eşitlik amaçlarına da uygundu. Halka saygılıydı. Bir grubun veya kadronun halkın yerine geçip halk yararına işler yapacağı görüşünü halka saygısızlık olarak görüyorduk. Bu tutumumuz ve olur olmaz "eylem"lere destek vermeyişimiz, bizim pasifist olarak nitelenmemize yol açıyordu. Biz ise, olur olmaz hareketin sonunda Türkiye'yi bir darbeye götüreceğini ve demokrasiye zarar vereceğini söylüyorduk.

Bu demokratik tutumun halk arasında yarattığı sempati bazı çevrelerin hoşuna gitmiyordu. 1965 seçimlerinde TİP'in % 3 oy alarak 15 milletvekili ile Meclise girmiş olmasını hazmedemiyorlardı. O nedenle, sosyalist hareketin saygınlığını zedeleyecek bir şeyler arıyorlardı. Anlaşılan, buldukları yöntemlerden biri, gençleri şiddete ve silahlı hareketlere yöneltmekti.

Hiç unutmuyorum, Kızılay'daki TİP İl Merkezinde oturuyordum. Partiye en çok gidip gelenlerden bir arkadaş yanıma geldi. "Sen demokratik yoldan iktidara gelineceğine inanıyor musun?" dedi. Ceketinin altındaki tabancasını gösterdi ve ekledi: "İktidar namlunun ucundadır." Ben de tek yolun demokratik yol olduğunu söyledim. Konuşma öylece bitti. Bu arkadaş ondan sonra da Partiye gelip gitmeye devam etti. 12 Mart 1971 müdahalesinden sonra TİP kapatıldı. Bu arkadaşı bir gün televizyonda, başbakanın arkasında "koruma" görevi yaparken gördüm.

Kişisel olarak tanık olduğum böyle birçok olay var. İkisini anlatayım.

Bir akşam, SBF kantininde oturuyorduk. Konu, Milli Demokratik Devrim-Sosyalist Devrim tartışmasına geldi. Masada bulunan bir arkadaşımız, bizim savunduğumuz sosyalist devrim tezini cansiperane bir şekilde savunuyordu. Ertesi sabah bu arkadaşa rastladım. Baktım yolunu arıyor. Ne oldu diye başka arkadaşlara sordum. Dediler ki dün gece yurda bir yüzbaşı geldi. Bazı öğrencileri topladı. Silahını çıkarıp masanın üstüne koydu. "Biz, devrim için hazırız. Bunun için gerekçe lâzım. Siz ne duruyorsunuz", dedi. Bu arkadaş o yüzbaşı gittikten sonra tutum değiştirdi. Bizi devrimin önünü kesmekle suçladı. Başlangıçta gençler, özellikle öncü gençler,

barışçı çizgiden böyle birer ikişer koparıldılar. Sonra devrim kapıda havası yaratıldı. O zaman da kitle oraya kaydı.

12 Mart 1971 müdahalesinden sonra, Mamak Askeri Cezaevinde tutukluyduk. Birden yandaki koğuştan bağırış çağırış sesleri gelmeye başladı. Biraz sonra, tutuklu bulunan bir öğretim üyesinin hırpalanmış bir şekilde koğuştan kaçırıldığını gördük. Ertesi gün, koğuş arkadaşlarının, o öğretim üyesinin ajan olduğunu öğrendiklerini ve bunun üzerine onu hırpaladıklarını ve öğretim üyesinin de o nedenle idarece apar topar koğuştan çekilip alındığını öğrendik. Bu öğretim üyesi bir daha ortalıkta görünmedi, hakkında dava açıldı mı bilmiyorum. İşte bu kişi, 1968 yılında, bana, "Gel bize katıl. Devrimci olan bizleriz. Sen katılmasan da biz FKF'yi nasıl olsa ele geçireceğiz. Biliyorsun ben yurt dışından yeni döndüm. Orada örgütler nasıl ele geçirilir onu öğrendim, geldim", demişti.

Hakikaten üç yıl sonra FKF'yi tam olarak ele geçirdiler. Adını Dev-Genç olarak değiştirdiler. Bu süreçte görünmez bir el gençleri her gün biraz daha şiddete yöneltti. Kaçaklar, kahramanlar yarattı. Bunlar basında öne çıkarıldı. Kantinde oturup, yurtlarda kalıp sağa sola ateş eden "kaçak"lar gençlik liderleri olarak takdim edildi. Onlar da bu oyundan hoşlandılar. Kendilerini Fidel'e, Che'ye benzetmeye başladılar. Bunlara fitili ateşlerlerse, halkın arkalarından geleceği söylendi. Amerikalıları, İsrailli-leri kaçırmaları empoze edildi. Dağa çıkmaları için yönlendirildiler. Hapishaneden kaçırıldılar.

Elbette onlar, bunu kendi öz iradeleriyle yaptıklarını düşünüyorlardı. İş biraz alevlenip de bazı istihbarat örgütleri bunlarla açık açık temasa başlayınca, bunu da güçlendiklerine yordular. İyi niyetleri ve oyunu sezememeleri yüzünden, Türkiye, o dönemdeki en civelek gençlerini, hapislerde, pusularda, işkencelerde, idam sehpalarında kaybetti.

Tuzağın bir yönü de bu gençleri, onların yöntemlerini benimsemeyen TİP'in üzerine salmaktı. Bunlar birçok TİP binasını bastılar, kongrelerine saldırdılar. TİP Genel Merkezi'nde Prof. Sadun Aren'i yaraladılar.

Bu da yetmedi. Bu gençler, aşırılık yarışına sokuldular. Bin parçaya bölündüler. Her bir fraksiyon kendini gerçek devrimci olarak lanse ediyordu. Bu ortamda birbirlerini de kırdılar.

Tabii bunu solda örgütleyen çevreler, bir yandan da bazı gençleri "ülkücülük" adı altında örgütlediler. Kamplar kurup yetiştirdiler. İki tarafı birbirinin üzerine saldılar. Medya'nın yaraları taze tutmasını sağladılar. Böylelikle solda ve sağda konumlanmış, aynı yerden silah sağlayan gençler birbirlerini kırdılar. Vahşi cinayetler işlediler. Devlet burada görünüşte taraf tuttu, ama nedense bir taraf ötekini yenemedi.

1968 yılında, olaylar henüz boykot-işgal aşamasındayken, SBF işgalinde, dekan odasının kapısının kırıldığını, masaların, teksir makinelerinin, daktiloların alınıp götürüldüğünü öğrenince, bunlar çete demiştim. Ger-

çekten çete oldular. Kırıntıları devam ediyor. Bu kırıntılar bile, yeni kırımlara, baskılara yol açacak her şeyi yapıyorlar.

Bunları o zaman da bugünkü berraklığıyla gördük, dilimiz döndüğü kadar anlattık. Ama sonuç alamadık. Kurgu çok büyüktü. Kurgunun arkasındakiler çok güçlüydü. Bizimki sinek vızıltısı kalıyordu. Soğuk savaşın şartlarında, Türkiye'de ciddi bir sosyalist harekete yol verilmeyecekti. Bu sağlandı. FKF'nin tarihi işte bu kararın uygulanma alanlarından birinin tarihidir. Kuvvetlinin kurduğu oyunun, tuzağa düşenler tarafından "husu-i kalple", kahramanlıkla oynandığının tarihidir.

Bu tarih böyle yaşanmamış olsaydı keşke. Yaşanmayabilirdi. Bunun için çok yüksek uyanıklık gerekirdi. Türkiye'nin genç sosyalistleri çok toydular. Kurgu mükemmeldi. Kırımlar, kırılmalar engellenemedi, yaşandı.

Kısacası ALIP YERE ÇALDILAR BİZİ.

İzzet Polat Ararat

Özgeçmiş: 1942 yılında Kayseri/ Felahiye'de doğdu. İlköğrenimini Felahiye'de tamamladı. Orta öğreniminin bir kısmını Kayseri'de yaptı, lise son sınıfıysa Yozgat'ta okudu.

1964 yılında DTCF Tiyatro Bölümü'ne girdi. "Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tiyatro Bölümü'nden mezun oldu. Ayrıca "TODAİE" (Türkiye ve Orta-Doğu Amme İdaresi Enstitüsü) Kamu yönetimi Uzmanlık Programı'nı ve "Devlet Dil Okulu" Fransızca eğitimini tamamladı.

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'nde, İdari İşler Daire Başkanlığı, APK Uzmanlığı, Genel Müdür Müşavirliği ve 1978-1980 ve 1991-1993 arası Genel Müdür yardımcılığı görevlerinde bulundu. Son olarak, Devlet Tiyatroları Genel müdürlüğü'nde Dramaturgluk görevini yürütmektedir.

1966 yılında Ankara "TDCF Fikir Kulübü"ne üye oldu. Önce, "DTCF Fikir Kulübü Başkanlığı", daha sonra 1967-1968 yıllarında da "FKF" (Fikir Kulüpleri Federasyonu) Genel Başkanlığı yaptı. Bu dönemde, FKF bütün üniversite ve yüksekokullarda yaygın biçimde örgütlenmiştir. FKF Genel Başkanlığına seçildiği dönem Sosyal Sigortalar Kurumu'nun memurluk sınavını kazanan İzzet Ararat, Elazığ'a tayin edildi. FKF Genel Başkanı olması nedeniyle memurluktan istifa etmek zorunda kaldı.

FKF İkinci Kurultayının başlamasından bir gün önce Proleter'de çıkan Nazım Hikmet'in "Kerem Gibi" şiiri nedeniyle tutuklandı. 30 Mart 1968 Cumartesi günü tahliye edildi fakat 4 Nisan 1968 Salı günü, "Ben Proleterim Bay Sükan" isimli yazı nedeniyle yeniden tutuklandı.

1975 yılında Tüm-Der (Tüm Memurlar Birleşme Dayanışma Derneği) kurucu üyesi oldu ve bu örgütte Genel Başkan Yardımcılığı yaptı.

1983 yılından başlayarak altı yıl süreyle "TOBAV" (Devlet Tiyatro, Opera ve Balesi Çalışanları Vakfı) Genel Başkanlığı yaptı. Bu çalışma süresince, sanatsal ağırlıklı kültürel etkinliklere katkıları oldu...

"Kültür-Sen" (Kültür Emekçileri Sendikası Genel Başkanlığını yaptı.

Proleter Gazetesi ve TİP'in yayın organı olan Parti Gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğü yaptı. Birçok dergide kültür konularıyla ilgili yazıları çıktı. Cahit Sıtkı'nın yaşamını konu alan "Cahit" adlı bir oyunu Devlet Tiyatrosu tarafından sahnelendi.

FKF Genel Başkanlarından İzzet Polat Ararat'ın FKF için hazırladığı yazı:

1967-1968 FKF'nin örgütlenme yıllarıdır. 1967'in başlarında Siyasal

Bilgiler, Hukuk, DTCF, Ziraat, Yüksek Öğretmen Okulu gibi birkaç fakültede örgütlü olan federasyon 1968 Mayıs'ında İzmir, İstanbul, Trabzon, Erzurum, Adana gibi illerde ve hemen hemen yükseköğrenimin her dalında örgütlenmiştir. 1967'ye gelinceye kadar sosyalist gençlik öğrenci kesimi içinde küçük bir azınlıktır. Ancak 1967'den sonra hızlı bir örgütlenme başlamıştır. Bu örgütlenme de başarı sosyalist gençlerle birlikte, TBMM'de 15 sandalyeyle olağanüstü bir başarı gösteren TİP'in katkısı büyüktür. TİP ile FKF arasındaki ilişkiyi hemen belirtmeliyim. FKF, yönetici ve üyelerinin hemen tümü TİP'li veya sempatizandır. FKF, TİP'in yan örgütü olarak görünüyordu. FKF, hiçbir eylem ve kararında partiden emir almamıştır. Danışma şeklinde bir görüşme de olmamıştır. FKF, tüm kararlarını kendi özgün iradesiyle almıştır. Ancak şunu da söylemek gerekir ki FKF yöneticileri olarak bizler sosyalisttik. Sosyalist bir Türkiye özlüyorduk.

Bir sınıf olmayan öğrencilerin sosyalizmi kurmak gibi yükümlülüğü olduğunu da düşünmüyorduk. Sosyalizmi kuracak olan parti idi. Öyleyse biz gençlere düşen görev partiyi güçlendirecek eylemler yapmaktı. Partiden emir almıyorduk ama kendimiz olayları bir partili gibi düşünüp yorumluyorduk. Bir yandan eğitim seminerleriyle bilincimizi zenginleştirirken, eylemlerimizle de demokrasinin sınırlarının gelişmesini amaçlıyorduk. İşçilerin sendikal örgütlenmelerine yardımcı olmamız gerekiyordu. DİSK'in örgütlenmesine katkıda bulunuyorduk. DİSK'in Ankara Şubesi kurulurken ilk toplantılar FKF lokalinde yapılıyordu. İbrahim Güzelce'nin açılış konuşmasını yaptığı Basın İşçileri toplantısı bizim içinde eğitici ve öğretici oluyordu. Onlarca işçi ve işçi önderi dostumuz olmuştu. İşçilerle omuz omuza türkü çağırır gibi bir mücadeleyi yürütüyorduk. Türkiye-İş Sendikasının yürüttüğü temizlik işçileri grevi bunlardan biriydi. Atilla Arsoy bu grevin yıldızı olmuştu.

Grev kırılmış, işçiler iş başı yapmak zorunda kalmıştı Bizler gruplar halinde işçilere moral vermek için sabahın köründe Ankara sokaklarını dolaşıyorduk. Kızılay'da bir ekip başı, temizlik işçilerine çok kaba ve sert davranışlarda bulunuyordu. Atilla, adama yaklaştırdığı gövdesiyle adama bir kafa vurdu. Adam neye uğradığını şaşırdı. Olay bir anda tüm Ankara sokaklarında duyuldu. Grev kırılmıştı ama bizim ve işçilerin moralleri son derece yüksekti. Gelecek sefere daha bilinçli ve daha örgütlü olacaktık ve haklarımızı alacaktık. Bu olayla ilgili komik bir anıyı da anlatmak istiyorum. Grev kırılmasın diye sokaklarda dolaşıyorduk. Bizim ekip grevin en önemli bölgesi olan Ulus'taydık. Geçe saat 2-3 civarıydı. Ekibimiz Atilla Arsoy, ben, Salih Er, Kudret Ulutürk, Asuman Erdost ve Tosun'dan ibaretti. Tosun ince, zarif yapılı bir arkadaşımızdı. Atilla yolda bir kurbağa buldu. Kurbağayı Tosun'un cebine koydu. Tosun, ne olduğunu tam anlayamadığı bu yumuşak yaratığı eline alınca çok korktu ve kızgınlıkla Atilla'nın üzerine yürüdü. Posta Caddesi'ndeki koşuşturduğumuz günleri şimdi zevkle anımsıyorum.

Bizler güle oynaya bir çabayı sürdürüyorduk ama çevremizde karanlık insanlar bir türlü peşimizi bırakmıyordu. O günleri araştıranlar mutlaka şunları açığa çıkaracaklardır. TİP veya FKF'nin hiçbir eylemi yoktur ki, bazı milliyetçi! gruplar tarafından engellenmesin. Kayseri, Akhisar mitingleri, Sincan, Yeni Mahalle kahve toplantıları. Siyasal Bilgiler'de Mehmet Ali Aybar'ın konuşması, yine Aybar'ın Vietnam anılarını anlattığı Kediseven Sokak'taki konferansı ve başkaları. Bizim yaptığımız her toplantı engellenmeye çalışılıyor. Fakat harekette gittikçe kitleselleşiyordu. Bir çığ gibi büyüyordu. Dönemin İçişleri Bakanı, nefes alışlarını bile dinliyorum, diyordu. Ergun Özçağlayan adli bir işçi uyarladığı bir şiirde 'dinleyenin avradını' diye şiir yazıyordu. TİP'i kapatmak istiyorlardı.

Mehmet Ali Aybar "Türkiye İşçi Partisi'ni kapatacaklarmış. Kimin haddine. Hodri meydan." diye biten tarihi konuşmasını yapıyordu. Saldırılar TBMM'nde de sürüyordu. TİP'li milletvekilleri Sadun Aren, Yunus Koçak ve diğerleri linç edilmek isteniyordu. Çetin Altan'ın dokunulmazlığı kaldırılıp hapsedilmek isteniyordu. Binlerce FKF'li genç, Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılması gerekçesi olan "Bornova Savcısı Lütfen Dinleyiniz" isimli Akşam gazetesinde çıkan yazısını Türkiye'nin her yerinde dağıtıyordu. Saldırılar artıyor, hareket büyüyordu. Gençler büyük bir bilinç ve sabırla saldırılara aldırmadan, provokasyonlara kulak asmadan, ağır emin adımlarla ilerliyordu. Üniversitede öğrenci dernekleri artık sosyalist öğrencilerin eline geçiyordu. DİSK hızlı bir gelişme gösteriyor. Tütün işçileri başta olmak üzere, hareket büyük bir ivmeyle devam ediyordu.

Saldırılara karşı koyma savları gittikçe hızlanıyordu. Biz TİP'li gençler, karışıklık çıkarsa faşizm gelir diye özetlenebilecek tezimizi ileri sürerek hiçbir kavgaya girmiyorduk. Milli Demokratik Devrim tezi sol gençlik içinde hızla yayılmaya başladı. Saldırılara karşı koymalar ve TİP'li gençliğe karşı dozu gittikçe artan eleştiriler olmaya başladı. 1969'a gelindiğinde bu gençlik hareketi içinde önemli bir ağırlık kazandı.

Laz vatandaşımız vasiyet etmiş, ölünce mezarına şu yazı yazılacak: "Hastayım dedim inanmadınız, ne oldi?" Biz de bu fıkradaki gibi faşizm gelir dedik, ne oldi?

Bizim masum eşitlik ve özgürlük isteğimiz, çok sert, kararlı, yok etmeye yönelik bir engelle karşılaştı. İçerden ve dışardan sol hareket 12 Mart ve 12 Eylül'le bir jenosit (yok etme) engeliyle karşılaştı.

İnsanlığın eşitlik ve özgürlük istekleri bitmediğine ve bitmeyeceğine göre hareket elbette ki sürecektir.

1968 yılı yalnız öğrenci kesimiyle değil tüm diğer sosyal girdilerle iyice irdelenmelidir. Elbette ki bundan sonraki mücadele eskisine benzemeyecektir. İki kutuplu dünya tek kutba dönmüştür. Demokrasi yeni boyutlar kazanmıştır. Yeni dönemin sosyalist gençleri türkü çağırır gibi eşitlik ve özgürlük türkülerini söyleyeceklerdir. Ama yine de eskiyi bilmek ve yorumlamak da gerekmektedir.

Doğu Perinçek

Özgeçmiş: 1942 yılında Gaziantep'te doğdu. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Aynı Fakültede Kamu Hukuku ve Devlet Teorisi Kürsüsü'nde öğretim görevlisi olarak görev yaptı. FKF Başkanlığı yaptı(1968). Şimdi, İşçi Partisi (İP) Başkanlığı yapmaktadır (2001). 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 döneminde tutuklandı. Yayınlanmış kitapları vardır.

***

FKF Genel Başkanlarından Doğu Perinçek'in FKF hakkında hazırladığı yazı:

FKF'den Dev-Genç'e uzanan pratiğin teorik mirası

Türkiye tarihinin en kitlesel ve etkili gençlik eylemlerini kapsayan 1968 gençlik hareketi sırasında, Fikir Kulüpleri Federasyonu Genel Başkanı görevini yaptım. Bu eylemlerin hem genel başkan sıfatıyla kamuoyu önündeki resmî önderiydim, hem de fiilî önderi. 1968 yılında devrimci gençlik hareketinde tartışılmaz bir otoritem olduğu herkesçe bilinir.

Mart 1968'deki FKF 2. Kurultayı'nın 1968 Hareketi üzerindeki belirleyici önemi

1968 Hareketi'nin uluslararası esin kaynakları ve toplumsal-siyasal nedenleri üzerinde durulmuştur. Ancak bu hareketin başarısını belirleyen, ideolojik ve örgütsel karakteri vurgulanmamış, hatta gözlerden kaçırılmıştır. Çünkü kamuoyundaki 1968 imgesini, 1968 Hareketi'nin çizgisini sürdürenler değil, 1971'den sonra 1968'e karşıt bir eylem çizgisine girenler belirlemiştir.

1968 gençlik hareketine damgasını vuran ideolojik önderlik, 23-24 Mart 1968 günleri toplanan Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF) 2.. Kurultayı'nda oluştu. Kurultaya sunduğumuz "Sosyalist Gençlik Biraraya, Eylemde Birlik, Tartışmada Hoşgörü" başlıklı program, TİP yönetiminin sosyalist devrim tezine tavır alıyor, milli demokratik devrim stratejisini savunuyordu.

Kurultay, iki gün süren yoğun tartışmalarla geçti. Kurultayın başında yapılan Divan Başkanlığı seçiminde TİP'in başındaki Aybar-Aren-Boran yönetiminin desteklediği Osman Arolat 90'ın üzerinde oy alırken, Milli Demokratik Devrim stratejisini savunan gençlerin adayı Doğu Perinçek 40 oy aldı. İki gün süren yoğun tartışmalar, bu oy dengesini tersine çevirdi.

Daha Kurultay'ın ilk günü akşamı, Doğu Perinçek önderliğindeki devrimci grup ağır basmıştı.

Milli demokratik devrim stratejisini savunan grup, Kurultay'da şu görüşleri savundu:

1. "Milli demokratik devrimi savunuyor" gerekçesiyle ihraç edilen Ankara Üniversitesi Ziraat ve Veteriner Fakülteleri Fikir Kulüpleri, FKF'ye geri alınmalı; ODTÜ Fikir Kulübü'nün FKF'ye katılımı derhal bu kongrede onaylanmalı; İstanbul'da Deniz Gezmiş'lerin Devrimci Öğrenci Birliği (DÖB)'nin FKF'ye katılması sağlanmalı; böylece sosyalist gençlik biraraya getirilmeli.
2. FKF'nin emperyalizme karşı olan bütün gençlik örgütleriyle cephe birliği sağlanmalı.
3. FKF, SBF'li küçük bir kliğin güdümünde, içine kapalı, pasif ve aynı zamanda gençlik kitlesiyle birleşmeyen sekter bir örgüt durumundan kurtarılmalı; gençlik kitlelerinin mücadelesine önderlik eden aktif ve militan bir örgüte dönüştürülmeli.
4. Bütün bunları gerçekleştirebilmek için, emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı bütün halkı ve bütün gençliği birleştiren ideolojik ve siyasal çizgi (Milli Demokratik Devrim stratejisi) tutarlı olarak benimsenmeli ve uygulanmalı.

Artık dönek olmuş bir grubun yıllardır işledikleri bir yalan var. Bu dönekler diyorlar ki, Doğu Perinçek ve arkadaşları, FKF'nin 1968 Martı'ndaki 2. Kurultay'ını ideolojik mücadeleyle kazanmadılar; TİP yönetimi onların yönetime gelmesini istedi.

Oysa gerçek belgelidir. Doğu Perinçek ve arkadaşları, Kurultayı iki gün süren açık ideolojik mücadeleyle kazandılar. O kadar ki, bizzat İP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar gelerek, Doğu Perinçek'in görüşlerine karşı bir saatten uzun bir konuşma yaptı. Hatta bazı oylamalarda kendisi Kurultay delegesi olmadığı halde, el kaldırarak arkadaki delegeleri yönlendirmek istedi. Yine TİP liderlerinden Sadun Aren, iki gün boyunca Kurultay salonundan ayrılmadı ve kulislere katkıda bulundu. Bütün bu çabalara rağmen, birinci gün akşamı artık Kurultayın iradesi belli olmuştu. TİP yöneticileri, sosyalist gençlik kitlesini karşıya almak veya Kurultayda beliren eğilimi sineye çekmek seçenekleriyle karşı karşıya kaldılar. Daha sonra öğrendiğime göre, aralarında yaptıkları toplantıda, Behice Boran ve Nihat Sargın, gençliği kaybetmemek gerekçesiyle Doğu Perinçek'in başkanlığına razı olmak gerektiğini savundular. Sadun Aren'in itirazlarına rağmen, Aybar da onlara katıldı. Ayrıntıları bilmiyorum, Nihat Sargın yaşıyor, bu toplantıda konuşulanları açıklayabilir.

Özetle, TİP yönetimi, FKF'nin başına Doğu Perinçek ve arkadaşlarının gelmesini önleme olanağını kaybetmişlerdi. Kaldı ki, Doğu Perinçek ve arkadaşları, Milli Demokratik Devrim stratejisini savunmakla birlikte Parti'ye bağlıydılar; Parti disiplinine samimi olarak uyuyorlardı.

Kurultay sonrası basında çıkan haberler de Perinçek ve arkadaşlarının Milli Demokratik Devrim tezini savunarak, yönetime geldiklerini gösterir. Türk Solu dergisinin Kurultay sonrası sayısındaki haber ve Celal Soycan imzalı köşe yazısı örnek olarak incelenebilir.

Milli Demokratik Devrim stratejisini savunan bir önderliğin FKF'nin başına gelmesi, 1968 Hareketi'nin ideolojik ve örgütsel ortamının oluşmasında belirleyici olmuştur. O zamana kadar Hüseyin Ergün çevresinin oluşturduğu FKF yönetimi, CHP'li ve Kemalist gençlikle çekişme halindeydi, hatta neredeyse cephesini onlara dönmüştü. Doğu Perinçek ve arkadaşlarının yönetime gelmesiyle birlikte FKF, emperyalizme karşı ortak eylem ve cephe siyaseti izlemeye başladı; bunun üzerine ortam birden bire değişti.

1968 eylemlerinde FKF önderliğinin belirleyici rolü

Büyük kitle örgütlerini biraraya getiren Dev-Güç'ün kuruluşu, FKF'de devrimci bir önderliğin göreve gelmesi sayesinde gerçekleşti. Dev-Güç'ün programı incelenmeli ve yayımlanmalıdır. Bu örgütlenmeye sağdan ve "sol"dan yöneltilen saldırıların nedeni o zaman çok iyi anlaşılır.

Dev-Güçbirliği, ilk önemli eylemini Ankara'da 29 Nisan 1968 günü Ankara Zafer Meydanı'nda gerçekleştirdi. Aybar-Aren-Boran yönetiminin baltalamasına rağmen, sosyalist ve Kemalist kuvvetler, omuz omuza vererek, büyük bir kitlesel miting yaptılar. Eyleme, Perinçek'in genel başkanlığındaki FKF önderlik etti. Bu eylem dünya basınında yankılandı, hatta Çin'in yabancı dilde çıkardığı yayın organlarına kadar girdi. Gericilerin saldırısı, ilk kez bu mitingdeki birlik, örgütlenme ve moral sayesinde bozguna uğratıldı. Milli cephe politikası ve eylemci çizgi, geniş gençlik kitlesinde büyük bir sevgiyle karşılandı ve hemen yayıldı. Nisan başındaki "NATO'ya Hayır Haftası"nı 10 Haziran'da Ankara'da başlayan Demokratik Üniversite işgalleri ve daha sonra 6. Filo'ya karşı protestolar izledi.

Milli Demokratik Devrim stratejisini savunanlar, FKF'nin başına gelmeselerdi, 1968 baharında yine bazı gençlik hareketleri olabilirdi. Ancak o hareketler, bizim bugün bildiğimiz 1968 Hareketi olmazdı. Çünkü gençliğin birliği sağlanamazdı. Ayrıca gençlik hareketinin halkla birliği sağlanamazdı. Demokratik üniversite işgallerini başlatan Ankara Hukuk ve Dil Tarih Coğrafya Fikir Kulüpleri, FKF yönetiminin cephe politikasını en kararlı izleyen örgütlerdi. FKF'nin milli cephe politikası, devrimci gençlik kitleleri içindeki bölünmeleri ortadan kaldırmış ve çok iyi bir atmosfer yaratmıştı.

68 Hareketi, Milli Demokratik Devrim'i savunan doğru devrimci önderliğin ürünüdür. O devrimci önderlik ise, Türkiye'nin iç dinamiğinin ürünüydü. Denebilir ki, o iç dinamik, sosyalist gençlik hareketinin örgütü olan FKF'yi köklü bir değişikliğe zorladı. Böylece hem sosyalist gençliğin dinamizmini harekete geçirecek örgütsel koşullar oluştu, hem de sosyalist

gençler ile Kemalist gençler arasında eylem birliği için gerekli zemin yaratıldı.

Milli Demokratik Devrim-Sosyalist Devrim tartışmasının açtığı ufuk

Milli Demokratik Devrim-Sosyalist Devrim tartışması, Türkiye sosyalist hareketindeki en önemli tartışmadır; son kırk yılın doğru ve yanlış çizgileri en sonunda bu eksenlerde toplanır. Bu ayrılık, ülke gerçeğine dayanmak ile gerçeklere kafa tutmak arasındadır. Türkiye'nin milli demokratik devrimini henüz tamamlamadığı bugün daha açık biçimde ortaya çıkmıştır. Türkiye halkının önüne sosyalist devrimi koymak, tarihsel aşamaları bir çırpıda geçmek gibi gerçek dışı bir programı dayattığı için, halk içinde bölücülüğü, eylemsizliği, yalnızlaşmayı ve kaçınılmaz olarak Sovyetler Birliği'nin desteğine bel bağlamayı temsil etmiştir. Devrimi Rusya'nın müdahalesiyle gerçekleştirme teorisi, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra ABD emperyalizminin açık taraftarlığına, açıkçası dönekliğe dönüşmüştür. Sosyalist Devrim tezinin serencamı budur.

Milli Demokratik Devrim stratejisi ise, 2000'lerin Türkiyesi'nde, krize İşçi Partisi'nin önderliğinde getirdiği çözümle geniş halk kitlelerinin çözümü olmaktadır. Tartışmayı hayat sonuçlandırmıştır.

1968 eylemleri

1968, maddi gerçeklik olarak neydi? Bugünkü kuşaklar, ne yazık ki 1968 gerçeğini tanımıyorlar, 68 diye bildikleri aslında 68 değil, fakat 1971 maceralarıdır. Aydın Çubukçu gibilerinin yayına hazırladıkları "Bizim 68" ve benzeri kitaplar, 68'i değil, 1971 macerasını yansıtıyor.

1968 gerçeği neydi? Rivayetleri ve efsaneleri bırakıp o yılın eylemlerini dergi ve gazete sayfalarında bulabiliriz.

- 29 Nisan 1968: Devrimciler Güçbirliği, Ankara'da, FKF önderliğindeki büyük kitlesel mitingi gerçekleştirdi.

14-19 Mayıs 1968: İstanbul FKF'nin başında bulunduğu 17 örgüt, "NATO'ya Hayır" haftası yaptı.

- Haziran 1968: 10 Haziran'dan 25 Haziran'a kadar iki hafta süren üniversite işgalleri oldu. Türkiye tarihinin en kitlesel ve en etkili öğrenci eylemlerini içeren Demokratik Üniversite Hareketi, 10 Haziran 1968 günü Ankara'da DTCF, Hukuk ve arkasından Fen Fakültelerinin işgaliyle başladı. İki gün sonra, 12 Haziran günü, öğrenciler İstanbul Üniversitesi ve Teknik Üniversite'nin hemen bütün fakültelerini işgal ettiler. Ankara'da ilk işgalleri gerçekleştiren DTCF, Hukuk ve Fen Fakülteleri Fikir Kulüpleri'nin başkanları, hem FKF'nin önde gelen yöneticileriydiler, hem de hazırlıkları yapılan Aydınlık dergisinin kurucuları arasında yer aldılar. İstanbul'daki işgallere ise Deniz Gezmiş'in başında bulunduğu DÖB ve İstanbul Fikir Kulüpleri önderlik etti. Haziran Üniversite İşgalleri, 68'in en kitlesel ve en etkili eylemidir. O iki hafta içinde, gençlik kitlesi CHP deneti-

minden kurtularak sosyalizm saflarına geçti. Büyük devrimci eylemlerin kitlelerin bilincinde nasıl büyük sıçramalar yarattığına tanık olduk. 1968 Haziranı, Türkiye gençlik hareketinin henüz aşılmamış olan doruğudur.

- Temmuz-Ağustos 1968: İstanbul, Ankara ve İzmir'de 6. Filo'ya karşı protesto eylemleri.

- Kasım 1968: Samsun'dan Ankara'ya "Mustafa Kemal Yürüyüşü"

İşte 68'in maddesini bu eylemler oluşturur.

Ocak 1969'daki FKF 3. Kurultayı ve Yarım "Milli Demokratik Devrimcilik"

1968 eylemleri, aslında Nisan sonundan Ağustos ayına kadar uzanan üç-dört aylık bir dönemi kapsar.

Bu eylemci dönem, her halk hareketinin yükseliş tecrübelerinde görüldüğü gibi, aynı zamanda iç mücadeleler dönemidir. Gençliğin kitle hareketi, FKF içindeki TİP yönetimine bağlı grup (Ankara'da Hüseyin Ergün'ler, İstanbul'da Veysi Sarısözen ve Osman Arolat'lar) tarafından sürekli çelmelenmiştir. 29 Nisan mitingini önlemeye çalışmışlardır. Haziran ayındaki Demokratik Üniversite Hareketi'ni engellemişler, başaramayınca içerden baltalamışlardır. Hatta bu ekip, Dolmabahçe'ye inen gençlik hareketinin önüne barikat kurmaya dahi kalkmıştır.

Eylem düzlemindeki bu mücadele, FKF içindeki iktidar mücadelesiyle atbaşı gitmiştir. Doğu Perinçek önderliğindeki yönetimin kurulmasını önleyemeyenler, bu yönetimi yıkmak için hakim sınıflarla ayni cephede savaşmışlardır. Ayrıntılara girmiyoruz, 8 Temmuz 1968 günü sahneye konan Genel Yönetim Kurulu darbesi bu koşullarda gerçekleşmiştir. TİP yönetimi tek tek gençler üzerinde ağır bir baskı kurmuş, örneğin Behice Boran, Doğu Perinçek başkanlığındaki FKF'nin Genel Sekreteri Ömer Özerturgut'u evine çağırmış, ertelenmiş olan Genel Yönetim Kurulu toplantısı Ömer Özerturgut'un gösterdiği zaaf nedeniyle İstanbul'da açılmış ve darbe, İstanbul FKF'nin genel yönetim kurulundaki gücüyle sonuca ulaşmıştır. Sosyalist gençler arasındaki sorunları şiddet kullanarak çözme girişimleri, o sırada bizzat TİP yönetiminden gelmiştir. Bu süreçte devrimci gençlik hareketi, bir yandan ABD işbirlikçilerinden gelen baskılarla, bir yandan da TİP yönetiminin temsil ettiği oportünizmle çarpışmıştır. Bu mücadele sırasında kışkırtılan Kürtçülük dahil, her tür yabancı ve oportünist cereyan göğüslenmiştir.

8 Temmuz 1968 darbesiyle kurulan Zülküf Şahin yönetimi, gençliğin yükselen devrimci hareketine karşıydı, ilk aldıkları karar Devrimci Güçbirliği'nden ayrılmak oldu. Gençliğin devrimci eylemine barikat oluşturan bir yönetimin geçici olması kaçınılmazdı. Devrimci gençlik eylemleri, 8 Temmuz'dan sonra FKF merkezine rağmen gerçekleşti. Ankara'da Doğu Perinçek ve arkadaşları yeni bir merkez oluşturarak, gençlik hareketini yönettiler. İstanbul'da da yine Doğu Perinçek ile birlikte hareket eden De-

niz Gezmiş ve arkadaşları ve İTÜ'de Hasan Yalçın'lar eylemlere önderlik ettiler.

Bu dönemde devrimci gençler içinde, FKF'de devam etme veya yeni bir gençlik örgütü kurma seçenekleri tartışıldı. Doğu Perinçek ve arkadaşları, FKF'de kalarak yönetimi almayı savundular. Atilla Sarp'lar, İstanbul'daki DÖB grubu vb ise, FKF'nin iflah olmayacağı görüşündeydiler.

Ocak 1969'daki FKF 3. Kurultayı'na bu ortam içinde gelindi. Ne var ki, üç-beş ay içinde sosyalist gençlik büyük bir ideolojik dönüşüm yaşamıştı. Artık Sosyalist Devrim stratejisini savunanlar bir avuç kalmıştı. Hatta onlar bile çark etmişler, Milli Demokratik Devrimi içinden vurma taktiğine geçmişlerdi. İstanbul FKF yönetiminin başında bulunan Veysi Sarısözen ve arkadaşları, bütün bu süreç boyunca, sosyalist kültürle bağdaşmayan eski cemiyetçilik manevralarıyla ve ayak oyunlarıyla öne çıkmışlardır. Kaybettiklerini anlayınca 1969 Ocak Kongresi'nde de böyle yaptılar. Doğu Perinçek tarafından kaleme alınmış olan, Milli Demokratik Devrim stratejisini savunan Karar Tasarısını kabul etmek zorunda kaldılar. Ancak bütün manevra yeteneklerini seçimler üzerinde yoğunlaştırdılar. FKF'ye genel başkan olabilecek adayları sildirerek, bu adayların genel yönetim kurulu seçimlerini bir oy farkla kaybetmelerini sağladılar. Hiç akılda olmayan Yusuf Küpeli bu koşullarda, Doğu Perinçek ve arkadaşlarının adayı olarak Genel Başkan oldu.

Yusuf Küpeli, daha sonra dönek olarak kanıtladığı zayıf kişiliği ve yarım Milli Demokratik Devrimciliği nedeniyle TİP yönetimiyle uzlaşmacı bir tavra girdi. Küpeli, Sosyalist Devrim tezini bir gecede terkeden fakat Milli Demokratik Devrimi de anlamayan kesime dayandı. Bu kesim, bir süre sonra THKP/C ve THKO örgütlerinde şekillenecek ve Milli Demokratik Devrimi reddeden fakat çizgisine girecektir.

Devrimci Güçbirliği'ne tavır, o dönemde ayrılıkların eksenini oluşturuyordu. Yusuf Küpeli, Milli Demokratik Devrim stratejisini kavramamış kesime dayanarak ve "Sosyalist Devrim" oportünizminin kalıntılarıyla işbirliği yaparak, Dev-Güç'e katılma kararı alınmasını önledi.

Maceracı eğilim bu dönemde başladı. Filistin'e adam yollama gibi aniden boy gösteren çocukluklar ve provokasyonların kucağına sürüklenen "gizli örgüt" toylukları yüzünden, FKF gençliğin kitle eyleminden kopuş sürecine girdi.

FKF, 1968 gençlik hareketine önderliğiyle halkın gözünde meşru bir örgüttü. Bu yasal örgütün başındakiler, yasal kitle hareketiyle yasadışı fokoculuğu birbirine karıştırdılar. Böylece yasal örgüt mevzilerinin kaybedilmesi tehlikesi doğdu. FKF'nin yasal faaliyet olanakları darbe yedi, örgütsel işleyiş zaafa uğradı. 1969 yazında FKF Genel Merkezi'nin kapısının bile doğru dürüst kapanmadığı, örgütün her tür tertibe açık olduğu bir dönem yaşandı.

FKF örgütünü dağıtanlar, TİP'e karşı da yıkıcı bir tutumun içine girdi-

ler. 1969 yılında bütün TİP kongrelerinde kavga çıkardılar. "Oportünizmi şiddet kullanarak bertaraf etme" teorisi, bizzat Yusuf Küpeli-Mahir Çayan ikilisi tarafından açıkça savunuldu. TİP Genel Merkezi, bir takım karanlık adamların kışkırtmasıyla basıldı, daktilolar götürüldü vb. Kışkırtıcılar başroldeydi. 1970'lerden sonra Sol örgütler arasında ve içinde cinayetlere kadar varacak olan Sol içi şiddetin kökleri oradadır. Ve bu kökler daha derinlere uzatılırsa, Süper NATO'nun güdümündeki istihbarat servislerinin tertiplerine ulaşılır.

Aydınlıkçılar, 1969'dan itibaren TİP içinde, FKF ve Dev-Genç içinde, sosyaldemokrat veya CHP'lilere karşı şiddet uygulanmasına karşı çıkmışlardır. Hatta 1970 öncesindeki bölünmenin en önemli nedenlerinden biri budur. Aydınlıkçılar, "Oportünizmi açığa çıkaralım, ideolojik mücadeleyle yıkalım" görüşünü savunmuşlardır.

Kitle hareketi 15-16 Haziran 1970'te doruğuna ulaşmıştı. Bu koşullarda, kitlelerle birleşmeyi esas alan 68 çizgisi ile uç vermeye başlayan 1971 maceracılığı, iç içe ve yan yanaydı. Aydınlık'ın 1970 yılı Eylül ayında yayımlanan "Proleter Devrimci Safları Çelikleştirelim" başlıklı ortak bildirisi, bu çelişmeye devrimci bir müdahale ihtiyacıyla yazılmış ve yazı kurulu üyeleri tarafından tek tek imzalanmıştı. Kıyamet koparıldı. Oysa o bildirinin ne kadar doğru ve haklı olduğunu, 1971 maceracılığı kanıtlamıştır. O bildiri, cereyan, göğüslüyordu. Maceracı eğilim içine girmiş olan sabırsız gençleri, uyarıyordu. Ne var ki, o sırada prim toplayan, yanlışların karşısına cesaretle dikilmek değil, yanlışları kışkırtmak idi.

ABD emperyalizmi ve işbirlikçileri, kışkırtma ve tertiplere başvurmak zorundaydı. Çünkü 1969 yılı, gençlik hareketi ile emekçi kitleler arasında bağların örüldüğü bir yıldı.

68 Hareketi'nin açtığı ufuk: İşçi ve köylü kitlelerine yöneliş

1968 gençlik hareketinin çok önemli bir özelliği, devrimci gençliği işçi ve köylü kitlelerine yöneltmesidir. Devrimci gençler köylere koşuyor, fabrika direnişlerine destek oluyordu. Yükselen halk hareketleri arasında bağlar örülüyor, selamlar gidiyor geliyordu.

İşçi-Köylü gazetesinin ilk sayısını, bu atmosfer içinde 1969 yılının 8 Temmuz günü yayımladık. İstikrarlı 50 bin satışıyla, 8 bin abonesiyle, emekçi eylemlerini yönlendiren ve örgütleyen işleviyle Türkiye tarihinin emekçi kitleler için çıkan en etkili yayın organı olmuştur. 15-16 Haziran 1970 işçi hareketinden sonra Sıkıyönetim tarafından yasaklanmasına rağmen, her sayısının 20 bin adedi gizli olarak İstanbul'a sokulmuş ve fabrikalarda elden ele yayılmıştır. Son sayısı 7 Nisan 1971 günü yayımlanmış ve 12 Mart 1971 rejiminin Balyoz Harekâtı tarafından kapatılmıştır.

İşçi Köylü gazetesinin bütün sayıları yeniden yayımlanmalıdır. Bu gazete, devrimci gençliğin emekçi kitlelere yönelişindeki direnci ve coşkuyu

yansıtır. Sosyalist hareket içinde kitle çizgisi izleyenler ile maceracı eğilim arasındaki ayrılık, İşçi Köylü gazetesine tutumda kendini göstermiştir.

1968 Hareketi, emekçi kitlelere yönelişi güçlendiren yönüyle de demokratiktir, halkçıdır. Gençlik, ülkesinin sıradan insanlarıyla birleşiyordu. Aslında sosyalist gençlik içerisinde daha 1968 öncesinde işçilerle, köylülerle birleşme, onlarla birlikte hareket etme eğilimi filizlenmişti. Sosyalist gençlik, CHP'li gençlikten farklı kimliğini "emekçilerle birleşme" temalarıyla belirginleştiriyordu.

Atalan, Göllüce derken, birdenbire bir köylü hareketi yükseldi o dönemde. Köylüler, Türkiye işçi Partisi'nin estirdiği rüzgârdan etkilenerek toprak talep ediyorlar, tefecilikten yakınıyorlar ve taban fiyatlarının yükseltilmesini istiyorlardı. İşte öğrenci gençlik bu taleplere sahip çıktı. Ne var ki, TİP yönetimi 1967 sonbaharından itibaren partili gençliğin köylü ve işçi hareketlerine katılmasını önledi. Bardağı taşıran damla, 1967 sonlarında Antalya Elmalı'daki köylü direnişidir. ODTÜ'lü gençler oraya gitmişti. TİP yönetimi, "provokasyon olur" kaygısıyla onları geri çağırıyordu. FKF'nin TİP yönetiminden emir alan yöneticileri de gençliğin emekçi kitlelerle dayanışmasını baltalayan bir tavır içindeydiler. Bu tutumları, büyük tepki yarattı ve yıkılışlarının bir nedeni de buydu.

1968 Hareketi'nin açtığı demokratik yükseliş içinde, tütün üreticilerinden sarmısak üreticilerine kadar çiftçiler harekete geçirildi. Devrimci gençler, işçi direnişlerine katıldı. Üretici eylemlerinin en etkilisi, 1969'un Şubat ayında Akhisar'da yapılan tütün mitingiydi. Daha önce Akhisar'da, Türkiye İşçi Partisi mitingine saldırı olmuştu. Bu kez yine saldırdılar, ancak püskürtüldüler. Ege gazeteleri kocaman manşetlerle verdiler o mitingi. Unutulmayan diğer eylemler, 1969 yazındaki Demir Döküm ve Sungurlar fabrikalarının işgalidir. Aydınlıkçılar, Bora Gözen ve arkadaşları, bütün mücadele boyunca fabrikada işçilerle birlikte olmuşlardır.

Gençlik emekçi kitlelere yönelirken, iki eğilim çıktı.

Bir eğilimi Aydınlıkçılar temsil eder. Bu çizgi, "İşçilerle, köylülerle birleşmek için, onların meselelerine sahip çıkalım, onları seferber eden kitle çalışmasında ısrar edelim" diye özetlenebilir.

İkinci eğilim, sabırsızdır. "İşçileri köylüleri işte gördük, bunları beklersek devrim falan olmaz, onun için biz öncüler olarak ortaya atılalım, onlar daha sonra bizi izleyeceklerdir. Biz oligarşiye indireceğimiz darbelerle, emekçilere düzenin zayıf olduğunu gösterelim" görüşünü savunuyordu. Aslında 1971'deki o adam kaçırma, çocuk kaçırma, banka soyma gibi bireysel terör eylemleri, daha o zamanlar uç vermeye başladı.

Kendisi de hatırlıyor mu acaba, Boyboy Mustafa ile Akhisar Gölmarmara'daki tartışmamızı hiç unutmuyorum. Kafasında romantik işçi ve köylü hayalleri bulunan idealist gençler, gerçek işçiyle karşılaşınca, gerçek köylüyü görünce hayal kırıklığına uğradı. "Benim kafamda şekillenen, devrimi yapacak kahramanlar bunlar değil" diye düşündü. Sabırsızlık ce-

reyanı böyle ortaya çıktı. Aceleciliği körükleyen ve kullanan darbe örgütlenmesinin kışkırtmaları böyle bir zemin üzerinde etkili oldu.

FKF 4. Kurultayı: Kitle çizgisi ile maceracılık arasındaki bölünme

1970'e doğru maceracı eğilimlerin alıp yürümesi sonucu devrimci gençlik hareketi bölündü, yollar ayrıldı. 1969 sonbaharındaki FKF 4. Kurultayı'nda, bu bölünme su yüzüne çıktı. Bu Kurultay'da Fikir Kulüpleri Federasyonu, Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu (Dev-Genç) adını aldı. Dev-Genç'in tüzüğünü ve programını hazırlamak üzere Kurultay'da, hatırladığıma göre, benim de aralarında olduğum üç kişilik bir komisyon seçildi. Komisyon, bu görevi bana verdi. Tüzük önerisini hazırladım ve FKF'nin adının Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu diye değiştirilmesini önerdim. Federasyon'un kısaltılmış adının Dev-Genç olması da benim görüşümdü. Bu öneriler Kurultay'da kabul edildi.

Kurultay, kitle çizgisini savunanlar ile maceracılığa yönelenler arasındaki mücadeleye sahne oldu. İlginçtir, eskiden Milli Demokratik Devrim'e karşı çıkanlar, bu kez maceracı eğilimlerin peşine takılmışlardı.

Kurultay'da seçimler öncesi bir uzlaşma oldu. Doğu Perinçek'in önderliğindeki gruptan 5, maceracı eğilimden 4 gencin Merkez Yürütme'de yer alması üzerinde anlaşıldı. Genel Başkan ise, her iki grubun dışında olan Atilla Sarp olacaktı. Seçim sonuçları bu anlaşmaya uygun gerçekleşti. Ne var ki, bir süre sonra bizim tarafta yer alan bir arkadaş saf değiştirince, yönetimin ağırlığı maceracı takımına geçti. Böyle olması kaçınılmazdı. Çünkü gençlik içinde kuvvetli bir maceracı dalga yükseliyordu. Bu rüzgârın kasıtlı olarak karşı güçler tarafından estirildiği, 1971 sonrasında ortaya çıkmıştır.

1968'i yaratan ve 1968'i batıran ideolojik zeminler

Yukarda anlatıldığı gibi, 1968'in ideolojik biçimlenişinin bir öncesi vardır, bir de sonrası. Öncesi, Milli Demokratik Devrim stratejisinin kabul edilmesidir.

Bir de 1968'in sonrası vardır. 1968'in sonrası, 1971'dir. 1971 maceracılığı, 1968'in reddidir. Denebilir ki, 1968 doruğu, 1968 öncesindeki cephe politikalarını reddeden pasifist sekterlik ile 1971 dönemindeki maceracı sekterlik arasında kalmıştır.

Milli Demokratik Devrim ile Sosyalist Devrim stratejileri arasındaki mücadelenin doğru çözümü, 1968 Hareketi'ni yaratmıştır. O doğru çözümden maceracılık yönündeki vazgeçiş ise, 1968'i batırmıştır.

1968'den bir süre sonra, 1969 ortalarından itibaren cephe politikası ile sekterlik arasındaki mücadele biçim değiştirdi. 1968 Hareketi'nin yükseliş koşullarında paldır küldür Milli Demokratik Devrimi kabul eden eski "Sosyalist Devrimciler", çocuksu sekter tutumlarını, bir başka çocukluk hastalığıyla, bu kez maceracılığa yönelerek sürdürdüler. Rusya tecrübesinde Lenin'in de tanıklık ettiği gibi, ekonomizm bireysel terörizme dö-

niyeti. Her iki eğilim de kitlelere güvenmiyor; devrimin kitlelere dayanacağını pratikte benimsemiyordu.

1968 Kitle Hareketi ile 1971 "Direniş Ruhu" arasındaki karşıtlık

1968 gerçeğine ters olan maceracılık ve bireysel terör, 1971 sonrası süreçte 1968 imgesine damgasını vurdu. Şöyle de söylenebilir: 1968 gerçeği, daha sonra efsaneye dönüştürülürken, 1971 kılığına büründürüldü.

Her efsane, aynı zamanda bir ideolojik kırılmadır. Gerçekler, efsaneye dönüşürken, yüzen gezen ideolojinin müdahalesine uğrarlar. 68'in başına gelen de budur.

Demek ki, bir 68 gerçeği vardır, bir de 68 efsanesi.

68 efsanesi, 68 gerçeğinin, "1971 Direniş Ruhu" denen ideolojik değerlerle yeniden imal edilmesiyle oluşmuştur.

Oysa 68 gerçeği ile "71 Direniş Ruhu", birbirine karşıttır. 68 efsanesi, 68 gerçeğini 71'e göre yeniden üretirken, bir bakıma karşıtına çevirmiştir.

Bu karşıtlık nerededir?

68, gençliğin kitle hareketinin doruğudur; kitleseldir, büyük bir demokratik çıkıştır, gençlik kitlelerini dönüştürmüştür. Bu nedenle 68, Türkiye toplumunun maddesini etkilemiştir; gençlik kitlelerinin özgüveninin eseridir ve büyük umutlar bırakmıştır.

71 ise, kitle hareketinin dibe vurduğu bir sırada, bireysel çıkışlardır. Kitlelere güvensizlikten ve karamsarlıktan kaynaklanmıştır; kitlelerden kopuktur; saman alevi gibi parlamış ve sönmüştür. Bu nedenle arkasında umut değil, eziklik bırakmıştır. Ama her bireysel çıkış gibi, 1971 eylemleri de bireysel "kahramanlık" ve trajedileriyle efsaneleştirilmiştir.

1971 eylemlerinin arkasında kuşkusuz bir ideoloji vardı. Bu ideoloji, küçük mülk sahiplerinin karamsarlığı ve maceracılığıdır. Bireycidir, isyancıdır, kahramancadır, ama bilimsel değildir; gerçeğe dayanmaz, halk kitleleriyle birleşemez, bu nedenle tarihi gidişi belirleme yeteneğinden yoksundur.

1971 eylemleri

1971'i duygusallıktan uzak olarak değerlendirmek için, 1971 eylemlerini hatırlamak yeter. 1971 Ocak ayından başlayarak, banka soygunları, şoför Mesut Erdinç'in bir evde kazayla bırakılarak ölümüne yol açılması, Mete Has'ın ve Hakan Duman adlı çocuğun fidye için kaçırılmaları, İsrail Konsolosu Efraim Elrom'un öldürülmesi, Sibel Erkan adlı küçük bir kızın rehin tutulması, dört ABD'li askerin kaçırılması, Ünye'deki İngiliz teknisyenlerin kaçırılması, bakkal soygunları vb vb.

Eylemleri alt alta yazmak ve karşılaştırmak, 1968 ile 1971 arasındaki karşıtlığı ortaya koyar. 1968'deki kitleselliğin yerine 1971'de foko eylemleri almıştır; artık kitleler seyircidir. Geniş gençlik kitleleri ve halkın talepleri gitmiş, kendisini "Öncü savaşçılar" olarak tanımlayanların talepleri öne çıkmıştır.

1968'de emperyalizm ve işbirlikçilerini hedef alan eylemlerin yerini,

1971'de kaçırılan ve rehin alınan çocuklar, soyulan bakkallar, öldürülen şöförler, vb alır.

1968 Hareketi, Türkiye'nin devrimci tarihine yaslanıyordu, Mustafa Kemal, o eylemlerin en güçlü tarihsel beslenme kaynağıydı. Bağımsızlık, en büyük amaçtı, yürüyüşlerin en önünde daima ayyıldızlı bayrak dalgalanırdı. İşçi Köylü gazetesinin başlığında Türkiye bayrağı vardı.

Halktan kopuk 1971 maceracılığı ise, bir süre sonra Atatürk düşmanlığına vardı, Türkiye'ye yabancılaştı, İstiklal Marşı'na ve Türk bayrağına saygısızlık eylemlerine yöneldi.

Halkın 1968 kitle hareketine ve 1971 bireysel eylemlerine karşı duyguları da çok farklıdır. 1968 Hareketine halk, sıcak ve candan sevgi beslemiştir. 1971 eylemleri ise, başta soğuk duygularla izlenmiş, arkasından nefretle karşılanmıştır.

En önemlisi, 1968 Hareketi, emperyalizme ve işbirlikçilerine darbe indiren bağımsız bir halk hareketiydi. 1971 eylemleri ise, ABD'nin ve CIA'nın Türk Ordusu içindeki binlerce devrimci subayı tasfiye planına ve tertibine alet oldu. 1971 eylemlerinin bu yönü gözlerden ırak tutulur. Oysa bu eylemlerde samimi duygularla yer alan birçok gencin ve subayın, Türk Ordusu'nu hedef alan bir temizlik operasyonuna alet olduğu, bugün bütün kanıtlarıyla ortaya çıkmıştır.

Özetle, 1968 gençlik hareketi, kitleseldi, birleştiriciydi, demokrasi ve bağımsızlık gibi halkın özlemlerini amaçlıyordu, doğru bir eylem çizgisi izliyordu, Türkiye'nin devrimci tarihinden güç alıyordu. 1971 eylemleri ise, ABD operasyonuna alet oldu ve 1980 öncesinde bireysel terörizmin varacağı yere ulaştı, uyuşturucu batağına saplandı, en sonunda SüperNATO güdümlü halk düşmanı bir karakter kazandı.

Tarihsel tecrübe bir kez daha doğrulandı, devrimci maceracılıkla işe başlayan örgütler, en sonunda karşıdevrimci provokasyon yuvalarına dönüşmüştür. CIA ve SüperNATO, birçok kirli işini artık bu tür örgütlere ihale etmektedir.

68 Paylaşımcıydı 1971'in bireysel kahramanlığı ise paylaşılamaz

İşçi sınıfı devrimcilerinin en önemli değerlerinden biri, paylaşmaktır. Özgürlüğü paylaşmak, mülkiyeti paylaşmak, çalışmayı paylaşmak, üretimi paylaşmak, mutluluğu paylaşmak, acıları birlikte göğüsleyip, sevinçleri paylaşmak. Paylaşmak güzeldir özet olarak.

Kahramanlık ise paylaşılamaz. Kahramanlık kişiye aittir, özeldir, yücedir, kitlelerin üzerindedir ve kitlelere hayranlık dayatır. Çünkü kahramanlık, kabile toplumunun çözüldüğü kahramanlık çağından beri, aslında kitleleri tahakküm altında tutan sınıfın değeridir. Brecht'in "kahramanlara muhtaç" olan toplumlara acıması, biraz da buradan gelir. Çünkü kahramanlık, sürekli olarak kahramanlara, seçkinlere ihtiyacı üretir ve toplumu sınıflı toplumun kısır döngüsüne hapseder.

İlle bir kahramanlıktan söz edeceksek, 68'in gerçek kahramanı gençlik

kitleleriydi. 71'de ise, kitle kalmadığı için bireyler, kahramanlık sevdasına kapılarak büyük çıkışlarını yaptılar. Derin bir felsefi ve sınıfsal sorundur bu. Kahramansarlık o zaman birçok arkadaşta bireysel "kahramanlık" üretti.

İdeolojik köksüzlük, güçlü ve disiplinli bir öncü partinin bulunmayışı yüzünden, bu "kahramanlık" sahneye fırladı ve Türkiye tarihini olumsuz yönde etkiledi.

Seçkinlerin ve kahramanların olduğu her yerde, kitleler alta itilir, ezilir. Herkesin seçkinleştiği bir toplumda ise, yöneten-yönetilen çelişmesinin kültürel temelleri çözülmeye başlar. İşte 68, bu açıdan bir ütopya arayışıydı, bağrında geleceğin sınıfsız toplumunun kültürel filizlerinin uç verdiği bir eylemdi.

68, paylaşılabildiği için güzeldi. Gençlerin, bencilliğe ve çıkarcılığa karşı bir başkaldırısıydı. Gençlik, 68 eylemlerinde, toplumla birlikte mutlu olabileceğini duydu; başka insanlar sayesinde var olduğunu hatırladı ve her gününü her saatini emekçilere borçlu olduğunu düşündü.

Türküler de paylaşılır. Sahipleri belli değildir. Bir tarihte birisi yakmıştır o türküyü, yüzyıllar içinde yuvarlana yuvarlana onbinlerce türkücünün katkısıyla artık toplumun olmuştur, artık anonimdir, hepimizin olmuştur.

68'de türkü gibiydi, hepimizindi, paylaşıldı ve gelecek kuşaklara paylaşılabilecek bir miras bıraktı.

Kahramanlıkları, paylaşmayı bilmeyen seçkinlere bırakabiliriz. Ama 68, paylaşanlarındır, gençlik kitlesinindir, bütün halkındır.

Dahası 68, bütün dünyada paylaşıldı. Vietnam'dan Amerika'ya, Çin'deki Büyük Proleter Kültür Devrim'inden Fransa'daki başkaldırıya kadar yeryüzü ölçeğinde paylaşılan 68'i, Türkiye gençliği de bir dünyalı ruhuyla paylaştı.

Bir tecrübeden kalan teorik miras

Bu yazı niçin yazıldı?

Bir tecrübeyi genç devrimci kuşaklara aktarmak için.

1968 ve 1971 tarihleriyle simgelenen tecrübeler, toplasanız yedi-sekiz yılı geçmez. Ama bu yedi sekiz yıl, ardından gelen çeyrek yüzyılın bütün deneyimlerine model olmuştur. 1965-1973 arasındaki çizgi mücadelelerinin doğruları ve yanlışları saptanırsa, sağlam bir teorik ve politik birikim elde edilir. Bu mirası şöyle özetleyebiliriz:

1. Milli Demokratik Devrim stratejisi doğrudur, Sosyalist Devrim stratejisi yanlıştır. Türkiye, Kemalist Devrim'in kazanımlarına rağmen, bugün emperyalist sistemin Ezilen Dünya kutbunda yer alan ve Orta Çağ kalıntılarından arınmamış bir ülkedir; bu nedenle Milli Demokratik Devrim aşamasındadır. Devrim aşamalarını ve emperyalizme karşı milli cephe politikalarını reddeden Sosyalist Devrim stratejisi, kitlelerden kopmaya, halkla birleşemeyeceği için Sovyet sosyal emperyalizmine bel bağlamaya, Sovyetler Birliği yıkıldıktan sonra ise ABD emperyalizminin güdümüne girmeye yol açmıştır.

2. Devrim için güç toplamak ve fırsat kollamak doğrudur; "sürekli bunalım" yanılgısına dayanan "öncü savaş" yanlıştır. Kuvvet toplama süreçleri ile kriz dalgalanmaları birbirinden dikkatle ayrılmalıdır. Kitleleri kendi tecrübeleriyle eğitmek, örgütlemek ve devrime hazırlamak esastır. Kitleler içinde güç toplamayı reddeden, Türkiye'nin sürekli kriz içinde olduğu ve silahlı mücadele koşullarının sürekli varolduğu iddiasından kaynaklanan öncü savaş pratikleri, devrime değil, karşı-devrime hizmet etmiştir. Türkiye ekonomisinin çarkının döndüğü ve ciddi krizlerin yaşanmadığı koşullarda, sürekli kriz uydurmalarıyla silahlı hareketlere girişmenin bedelini bütün bir halk ödemiştir.
3. Haklı zeminde, kuvvet toplayan ve ateşkesler yapan eylem çizgisi doğrudur; kitlelerin onaylamadığı ve katılmadığı bir silahlı eylem çizgisi ve "Kurtuluşa kadar savaş" gevezeliği hayat dışıdır ve yanlıştır. Devrimci eylemin amacı, kahramanlık gösterisinde bulunmak veya ne olursa olsun "kurtuluşa kadar savaşmak" değil; devrim için güç toplamak ve zafer kazanmaktır; iktidar olmaktır. Bu nedenle haklı zeminde, faydalı ve molalar vererek ilerleyen bir eylem çizgisi izlemek gerekir. Türkiye solunda yenilgilerin ezikliğinde mutluluk duyan ruh halinin, başarı kazanmayı esas alan bilimsel kurmay kafasıyla değiştirilmesi gerekir.
4. Halk içindeki ve sol içindeki çelişmelerin çözümünde ideolojik mücadeleyi esas almak doğrudur; şiddete başvurmak ise yanlıştır; hatta provokasyondur; düşmana alet olmaktır. 1970'ler, 80'ler ve 90'larda, "Sol" içi olduğu söylenen kavgalarda ve örgüt içi infazlarda kaybedilen devrimci sayısı binlercedir. Bu infazların çoğunda, SüperNATO'nun adamları, devrimcileri öldürtmüştür. Dahası "Sol" maskeli başıbozuk gruplar, uyuşturucu ağının içine çekilmiş ve SüperNATO'nun infaz timlerine dönüşmüşlerdir. Bütün bu halk düşmanı eylemler, "oportünizmi şiddetle yola getirmek" adına yapılmıştır. Oysa doğru devrimci tutum, halk içindeki çelişmeler ile düşmanla aramızdaki çelişmeleri dikkatle ayırmak ve halk içindeki çelişmeleri ideolojik mücadele yoluyla, barışçı yöntemlerle çözmektir.

Haksız kazanç peşinde koşmayalım Teorik mirası devredelim

Dönekleri bir kenara atıyorum, çünkü onlardan düşmanlık dışı bir şey bekleyemeyeceğimizi sürekli kanıtlamaktadırlar. 1968'in devrimcileri, artık yaşanan deneyleri bir kahramanlık hikâyesi gibi anmaya son verip, bilimsel teorik sonuçların altını çizmek zorundadırlar. "Sosyalist Devrim" maskaralığı ve bireysel kahramanlık masalları, hep yanlışlara model olmuştur. Eski kuşaklar, efsanelerin üzerine yatmamalı ve bunların primiyle haksız kazanç peşinde koşmayı bırakmalı, genç kuşaklara yaşadıkları tecrübenin teorik mirasını kavratmalıdırlar.

Teorinin anası pratiktir.

1968 ve 1971 pratikleri, mezarbaşı konuşmalarının duygusallığından arındırılıp teori düzeyine çıkarılacak kadar önemlidir.

Zülküf ŞAHİN

Özgeçmiş: 1945'te doğdu. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. TMTF'de çalıştı. FKF Genel Başkanlığı yaptı. 12 Mart 1971 askeri muhtırasından sonra tutuklandı. Şimdi avukatlık yapmaktadır.

***

Zülküf Şahin'in FKF için hazırladığı yazı:

1964-1969 yıllarının gençlik hareketlerinin canlı tanığıyım, hem tanığı, hem tanığı ve mahkûmuyum.

Argo deyimiyle "Ağzı olan 68"i konuşuyor. Ve kendisine 68 kuşağı diyor. 68 kuşağı kuşkusuz soylu bir kuşak olup bedel ödemiştir. Ama geriye dönüp baktığımızda ödenen bedel bir işe yaramamıştır. Türkiye ve Türkiye halkı yaşananlardan ve yapılanlardan olumsuz etkilenmiştir.

Yapılan yanlışlar 1970'de örtülü faşizmi getirmiştir Türkiye'ye, bundan kim sorumludur?

Geriye dönüp baktığımızda "Devrimcilik" adına banka soyulmuş, adam kaçırılmış, 3-5 kişi gerilla eğitimi adına Filistin'e gitmiş, gelip Türkiye'de "Devrim" yapmaya kalkışmıştır.

Geriye dönüp baktığımda "inançları uğruna" daraağacına gidenlerin (O dönemde) inançları ve dürüstlüklerinden başka öğünülecek bir yanlarını göremiyorum. Savunulacak yanları da yoktur bana göre. Ama o furya içinde bunu gençlik kitlesine anlatamadık.

Unutmuyorum, Deniz, boş tabutu omuzuna alıp Hukuk Fakültesi'nden Beyazıt'a çıktığında benimle Harun Karadeniz, Ant dergisinin Cağaloğlu'ndaki bürosundan Doğan Özgüden, pencereden bakarak eli kolu bağlı seyretmiştik.

Bu konularda öylesine anılarla doluyum ki oturup yazmak hayli zaman gerektirir. En iyisi burada noktalayayım.

27 Mayıs 1960 askeri darbesinden sonra görece bir özgürlük ortamı yaratılır. 27 Mayıs 1960 askeri darbe öncesi siyasi iktidara yönelik gençlik hareketleri, gençlere ve gençlik örgütlerine bir itibar kazandırmıştı.

Gençlik örgütleri özellikle TMTF ile TMGT siyasi iktidar nezdinde (MBK nezdinde) itibarlı örgütler olarak devletten dolaylı yollardan maddi yardım görmekte çeşitli kanallarla finanse edilmekteydi. Örneğin, gençlik örgütlerinin 1964 yılında iktidara yönelik olmayan Kıbrıs'a müdahale edilmesi istenen olaylarında Kızılay alanı her türlü gösteri ile yürüyüşlerine açık ve genellikle bu eylemlere siyasi iktidar tarafından destek verilmekte ve hoşgörü ile yaklaşılmakta idi.

1963 yılında TMTF'nin yapılan kongresinde o güne değin CHP çizgi-

sinde (güdümünde) olan TMTF İkinci Başkanlığına AP çizgisine yakın kişiler geçmişti.

1964 yılında İkinci Başkan Yılmaz Hocaoğlu yanında uzun süre sekreterlik yaptığım dönemde, gençlik örgütlerini yakından tanıma fırsatı buldum.

O dönemde kimi gençlik örgütleri örneğin SBF Fikir Kulübü, diğer gençlik örgütlerine nazaran daha radikal, tutarlı bir yapıya sahip görünse de tüm fakülte ve yüksekokullarda en etkin gençlik örgütü TMTF idi. Bu dönem, bazı gençlik örgütlerinde yuvalanan bazı kimseler, buraları bir ölçüde geçim kaynağı haline getirmişlerdi. Diğer gençlik örgütlerinin tek başına kitleyi organize etmesi, eylem yapması yani gençlik kitlelerini alanlara taşıması -nicel birikim sağlaması- olanaklı değildi veya yeterli değildi.

1960 sonrası görece özgürlük ortamı solun soluk almasına yaramış, TİP ülke çapında olmasa bile metropol alanlarda sol söylemler ile gençliğin az da olsa sempatisini kazanmaya başlamıştı.

Ne var ki gençlik örgütlerinin yönetici kadroları bu söylemlerden irkilmekte, sağ-tutucu AP'li yöneticilerin kışkırtması ile düşmanca tutum sergilemekte gecikmediler. TMTF İkinci Başkanlığının organizasyonu ile TİP aleyhine bildiriler dağıtılmaya ve TİP Ankara il merkezini basıp tahrip etmeye karar verdiler. Böyle bir kararın alındığını TİP Ankara il başkanlığına bildirmeye karar verdim ve telefon açtım. TİP Ankara İl Başkanı Niyazi Ağırnaslı ilde yoktu. Telefona çıkan gence durumu ilettim, tedbir alınmasını söyledim. Telefona çıkan genç Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi öğrencisi Erdal Gökyüzü idi. Sonradan ajan-muhbir olduğunu ve Emniyet adına çalıştığını tesbit ettim. Durumu il yöneticilerine iletmedi. TİP basıldı o gün.

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği, bunu kınayan bir bildiri kaleme alıp Kızılay'da dağıtmağa karar verdi. Dönemin, Sıkıyönetim Komutanı, bildiriyi dağıtan Öğrenci Derneği Başkanı dahil bir kaç kişiyi Ankara ili dışına sürmeye karar verdi.

Tüm bu olaylar gençlikte yankısını bulmakta etkisini ve tepkisini göstermekle gecikmedi. Sola mütemayil gençlerin diğer gençlik örgütü karşıtı bir örgütlenme içine girmesini gerekli kılıyordu.

FKF böyle doğdu, "Dönüşüm" dergisi olayları da bunun başlangıcı oldu.

Dönüşüm, Partili gençlerin Partiden bağımsız çıkardığı bir dergi idi ve dergi, Kızılay'da TİP'li gençlerce dağıtılırken sağın saldırısına maruz kalıyordu. Buna karşı kendini savunan gençliğin organize edilmesi de mümkündü ancak bu yapılmadı.

İlk kez SBF kantininde SBF'li gençlerin öncülüğünde çeşitli fakültelerden gelen gençlerle bir toplantı yapıldı. SBF Fikir Kulübü'nün girişimiyle sayısını hatırlayamadığım ve aralarında Hüseyin Ergün, Alper Aktan, Atil-

İn Arsoy, İsmet Özel'in de bulunduğu 30-40 gençle toplanıldı. Gençlerin örgütlenmesi gerektiği dile getirildi.

Burada bir parantez açarak şunu söylemek gereklidir. Her ne kadar FKF kurulmadan önce SBF Fikir Kulübü, Hukuk Fikir ve Sanat Kulübü gibi kulüpler var ise de bunlar CHP güdümünde o günün koşullarında ilerici-Atatürkçü dernekler olarak faaliyet gösterip CHP söylemlerini değişik biçimde dile getiren örgütlerdi.

Oysa FKF'yi oluşturan fikir kulüpleri günün koşullarında sosyalizmi kendisine şiar edinmiş gençlerin oluşturduğu örgütlerdi ve örgütlenmeye katılan gençlerin çoğu TİP üyesi; en azından Parti sempatizanı idi.

Ayrıntılara girmeden şunu söylemek mümkün. Türkiye'de solun maya tutmasında TİP'in yoğun emeği geçmişse de bu emeğin hatırı sayılır kısmı FKF'ye aittir.

TİP'in serpilip gelişmesi, FKF'nin taban bulması hâkim sınıfların ve temsilcisi partilerin korkulu rüyası oldu.

AP Gençlik Kolu Başkanlığı yapan Ahmet Uyanık, yıllar sonra, bir sohbette bana şunu söylemişti:

"13 kişilik TİP grubu Meclisi sarsıyor. Yaptığım bir görüşmede Demirel, bana, 'Behice Boran konuştuğu zaman dinlemek zorunda kalıyorum', demişti."

İktidarların paralı beslemesi olan gençlik örgütlerinin tabanı FKF'ye kayıyordu. Eskisi gibi gençliği sokağa dökemiyor, eylem yapamıyorlardı. Bu nedenle FKF'nin gelişmesini önlemek gerekiyordu. Önlenemiyorsa TİP'in etkisinden kurtarılmalıydı.

Bütün çabalara, baskıya, baskına, kavgaya rağmen FKF'nin gelişmesi önlenemiyordu. FKF'nin TİP'in etki alanı dışına çıkması sağlanmalıydı. Bunu sağlama görevini MDD çizgisini savunanlar yapıyordu. MDD'yi savunanlar belliydi.

FKF'de ilk muhalefet Parti çizgisini savunanlar tarafından FKF yönetimini SBF'lilerin sultasından kurtarma girişimleri ile başladı.

SBF'lilere başından beri muhalif bir topluluk vardı. Atilla Sarp, Mümtaz Kotan bu topluluğun baş aktörleriydi. Mümtaz Kotan, benden ve Orhan Kotan'dan ötürü yeterince muhalefet yapamıyordu. Ben ve Orhan engelliyorduk. Yine de '68'de Doğu Perinçek'in başkan olmasına engel olmadık, destek olduk.

Burada bir parantez açarak Doğu Perinçek'ten kısaca söz edeyim.

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde CHP-sağ gençlik vardı. 60'ta öğrenci derneğini CHP'liler ele geçirmişti. Öğrenci Derneği seçimlerinde CHP, AP çekişmesi yaşanırdı. İlk kez, Aralık 1966'da Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği seçimlerine girmek amacıyla "Hür Sosyalistler" ismiyle bir topluluk kurduk. Bez bir panoyu süsleyip Fakültenin içine astık. Bu nedenle, öğrencilerden çok öğretim görevlilerinin tepkisiyle karşılaştık. Vergi Hukuku dersinin Profesörü Prof. Akif Erginay, dersinde endişelerini

dile getiren bir konuşma yaptı ve "Fakültede tehlikeli akımlar var olduğunu, bundan endişe duyduğunu" dile getirdi. Hatırı sayılır bir çoğunluğumuz yoktu ama kimse de bu afişi fakülteden söküp atamıyordu. Ağzımız çok laf etmese de yüreğimiz ve bileğimiz sağlamdı. Fakültede öğretim görevlilerinden destek yerine tepki alıyorduk. Bize sempati ile bakan tek asistan Doğu Perinçek vardı. Mümtaz Kotan'la gittik destek istedik. Perinçek'le tanışmamız böyle başladı. Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti seçiminde başkan adayı olan Mümtaz Kotan genel kurulda 222 oy almıştı. 28 Aralık 1966'da yapılan seçimler sonunda Cemiyet Başkanı Cengiz Alten olmuştu. Daha sonra, Mümtaz Kotan'ın önerisiyle üyeliğe önerilen Perinçek, Ruşen Arslan'ın Başkan olduğu Hukuk Fakültesi Fikir Kulübüne üye oldu. Ve Fikir Kulübünün kurultayında üye sıfatıyla duygusal bir konuşma yaptı. 67'de Doğu, TİP'in Bilim ve Araştırma görevlisiydi, Partiliydi. FKF'nin SBF'li yönetime tepkisi de büyüyordu. Bu tepkiyi Parti içinde kanalize etmenin yolu SBF'li olmayan Partili birini FKF'ye başkan seçmekti. Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü'nde muhalefeti Mümtaz Kotan organize ediyordu. Doğu, Fakültenin adayı olarak FKF Başkanlığa önerildi.

1968'de FKF Kurultayı Seyhan Düğün Salonunda yapılacaktı. TİP Çankaya İlçe Başkanı Yalçın Cerit, beni çağırdı, "yanlış yaptığımızı", söyledi. Karar verilmişti dönemezdik. Doğu'da da pek Parti çizgisi dışında bir tavır sezinlemiyorduk. Yönetime kendi arkadaşlarımız gelecekti. Ömer Özerturgut, Adnan Altıparmak, Ekrem Öztürker, hergün birlikte olduğumuz kişilerdi. Nitekim Kurultaydan sonra yapılan görev dağılımında Ömer Özerturgut'u genel sekreter adayı göstermiştik. Ömer Özerturgut'un bizden ayrı davranacağına, yollarımızın ayrılacağına o günlerde hiç inanmamıştım. Perinçek seçildikten sonra ilk günler Parti çizgisi dışına düşmedi. İlk çatlak, "Elmalı Olayları" olarak bilinen toprak işgallerinin yapıldığı günlerde oldu. Perinçek, Parti yönetimine oportünist, korkak olduğunu söyleyerek muhalefet etmeye başladı. Perinçek, bu söylemleri ile FKF'yi gücü ve etkinliğini Parti dışında oluşan odaklara peşkeş çekiyordu. Dev-Güç denen güçbirliği bunun somut ve çarpıcı örneğiydi. Güçbirliğine katılan kuruluşlar içinde TİP çizgisinde olanlar vardı kuşkusuz, ancak güçbirliği söylem ve eylemlerinde TİP'i saf dışı tutmak ve TİP'in etkinliğini azaltmak amacıyla, örneğin eylemlerde TİP yanlısı konuşmacılara söz verilmiyordu. TİP'ten sözetmek fiilen yasaklanıyordu. Perinçek, bu oluşumun içindeydi. FKF adına katılmıştı ama FKF'nin bilinen çizgisine ters işler yapıyordu. Perinçek'in Parti çizgisi karşıtı tutum sergilemesi Parti yönetimini rahatsız ettiği gibi TİP'li olan bizleri de rahatsız ediyordu.

Genel Yönetim Kurulu İstanbul'da toplanmaya, bu durumu konuşmaya karar verdi.

Perinçek yönetimin oluşturulduğu Genel Yönetim Kurulunda, Ankara'da yönetim kurulu üyeleri dengeli olmakla birlikte ağırlık Perinçek tarafındaydı. Ancak bu ağırlığı diğer iller özellikle İstanbul bozuyordu. İstan-

Bul'da seçilenler çoğunlukla TİP paralelindeydi. Bu nedenle toplantının İstanbul'da yapılmasına karar verildi. Ben ve birkaç arkadaş bu toplantıya katılmayacaktık. Benim kişisel nedenlerim vardı. Mümtaz Kotan ile gitmeme kararı aldık ve toplantıya katılmayacağımı Salih Er'e ilettim. Daha sonra Sadun Aren, beni evine çağırdı ve "bunun bir görev olduğunu", söyledi. Durumu Mümtaz Kotan'a ilettim. Toplantıya ancak bir koşulla katılırım. Başkan adayı sen olacaksın. Eğer bu koşulum yerine getirilirse Perinçek çizgisinde olan muhalefetteki arkadaşları etkilerim", dedi.

Adaylığım böyle kararlaştırıldı ve trenle İstanbul'a gittik.

Toplantıda sert tartışmalar yaşandı. Seçim maddesine geçilmeden toplantının Ankara'da devamı kararı alındı. Perinçek, zaman kazanmak için toplantı tarihini 14 Temmuz 1968 olarak önerdi. Kabul görüverdi.

9 veya 10 Temmuz'du. Ankara FKF merkezinde 2 toplantı yapıldı. Çoğunluk bizdeydi. Perinçek, güç gösterisi yapmayı denedi. Mustafa Kuseyri'yi üzerimize saldırttı. Ancak Mustafa'da benim, özellikle de Mümtaz Kotan'ın çok emeği vardı. Bundan ötürü Kuseyri, tarafsız kaldı. Ankara'da yapılan bu toplantıda benim başkan adayı olmam netleşmişti. "SBF Kliği" olarak adlandırılanlara tepki ile Doğu başkan olmuştu. Aynı tepkiyi gösterenler benim adaylığıma pek karşı çıkmıyorlardı.

İlginçtir yapılan toplantılarda Perinçek'e karşı oluşturulan muhalefet şekillenip benim başkan olmam gündeme gelince "SBF Kliği" olarak adlandırılan topluluk, benim adaylığıma karşı çıkmaya başladı. Bu husus Atilla Arsoy aracılığıyla bana iletildi. Mümtaz Kotan, Atilla'ya, "O zaman biz toplantıdan çekiliyoruz. Gücünüz yetiyorsa Doğu'yu düşürün", dedi. Özünde Doğu'yu destekleyenler benim adaylığıma karşı değillerdi, ancak benim SBF'lilerle yakınlığım onları kuşkulandırıyordu. Genel Yönetim Kurulu toplantısında dengeler eşit hatta Perinçek lehineydi. FKF taşra teşkilatı dengeyi bizim lehimize değiştiriyordu. İkincisi Mümtaz Kotan'ın kimi delegeler üzerinde etkinliği vardı. Bire bir kulis yapıp bana karşı tepkiyi kırıyor, en azından etkisiz hale getiriyordu. Örneğin Ruhi Koç bana karşı çıkmazdı. Nitekim seçimden önce Mümtaz Kotan, Yusuf Küpeli ile görüşmüştü. Bunun gibi Mehmet Demir ve ismini anımsamadığım bazı kişiler Mümtaz Kotan tarafından ikna edilmiştir. Yeri gelmişken bir hususa değineyim. Mümtaz Kotan'ın FKF içinde görünmeyen etkin bir ağırlığı vardı. Doğu Perinçek'in seçilmesinde en etkin kulisi o yapmıştı. Hukuk Fakültesi tamamen onun denetimindeydi. Doğu'nun düşürülmesinde de en etkin kulisi yine o yapıyordu. Doğu'nun adamlarını bire bir etkilemişti, en azından nötr hale getirmişti.

Başkan seçildikten sonra ilk işim Dev-Güç'ten çıkmak oldu. Dev-Güç'ü emekli askerler kontrol ediyordu -gizliden gizliye Yön dergisi çevresi bunu el altından organize ediyordu- ve 1971 askeri darbesinin karşıtı darbecilerin stratejisine uygun olarak kurulmuştu. Amaçları, gelişen sosyalist hareketi TİP'in kontrolünden çıkarmak kendi kontrollerinde asker-sivil bir çizgiyle tepeden egemen olmaktı.

Başkanlığım döneminde yapılanları-olayları anlatmak uzun sürer. Burada bir hususu vurgulamak istiyorum. Türkiye'de olaylar hızla gelişiyordu. Özellikle gençlik kesiminde büyük bir uyanış vardı. Anti-emperyalist bilinç gelişiyordu.

TİP ise gençlik hareketlerinin tek başına iktidarı değiştirmeye yetmeyeceğini, emekçi halkın oyları ile iktidara yürüyeceğini söylüyordu. Bu şehir işiydi. Alttan alta çalışmayı örgütlenmeyi gerektiriyordu. Gençlik ise günü birliğine düşünüyor, eylemleri ile iktidarı düşüreceğine inanıyordu. Oysa iktidarın alternatifi emekçiler bu işe hazır değildi. Peki o zaman bu eylemlerle yıpranan iktidarın yerine kimi koymak gerekiyordu? Bunun alternatifi bir askeri darbeydi. Biz, emekçi sınıfların öncülüğünden söz ettikçe, fiilen öncü kimse, bu işi onlar yapar demiyordu. Bir açık oturumda Uğur Mumcu, bunu böyle dile getiriyordu. MDD çizgisi bilinçli veya değil buna hizmet ediyordu.

Bizler sosyalist çizgiyi savunanlar bunu biliyorduk. Bir keresinde Aybar, beni yanına çağırarak, "Bunlar faşizmin ayak sesleridir", demiş ve beni uyarmıştı.

Başkanlığım döneminde 10 Kasım yürüyüşü yapıldı. Bu yürüyüş Dev-Güç adına yapılıyordu. Samsun'dan Ankara'ya yürüyen gençleri Deniz Gezmiş yönlendiriyordu. Yürüyüşe FKFolarak katılmamıştık. Ancak o günkü gazeteler, "Yürüyüşte kızıl bayrak" açıldığı manşetleri ile yürüyüşü lanse ediyordu.

Yürüyüşe katılma kararı aldık. Çünkü anti-emperyalist eylemlerde gençleri engellemek doğru olmazdı. Ancak yürüyüşü kontrol etmemiz gerekiyordu. İstanbul ile temasa geçildi. İstanbul'dan yürüyüşe katılma kararı verilerek İTÜ ile FKF birlikte yürümesi sağlanacak, biz de Ankara'dan yürüyüşe müdahale ederek inisiyatifi ele alacaktık. Karar doğrultusunda ilk etapta yürüyüşe katılacağımızın yürüyüşçülere bildirilmesi amacıyla bir ekip yola çıkarıldı.

Hüseyin Cevahir, Şekip Mermut, Orhan Kotan ve ismini hatırlayamadığım bir grup arkadaş, minibüsle Kırıkkale'ye gittik. Yürüyüşün kolu Kırıkkale yakınlarında mola vermişti. Oraya vardığımızda komite ile görüşerek konuşmak istediğimizi bildirdik.

Deniz'le ilişkilerimiz iyi olmadığı için bizi Atilla Sarp, Selçuk Özdemir karşıladı. Yürüyüşe FKF olarak katılma kararımızı kendilerine ilettik.

Ancak FKF başkanı olarak alınan kararlardan bilgimiz olması gerektiğinden bahisle, FKF adına birimizin Komiteye katılması gerektiğini koşul olarak ileri sürdük.

Komite, toplantı yaparak önerimizi görüştü ve Selçuk Özdemir aracılığıyla Komiteye FKF'den kimsenin alınamayacağına karar verildiği, katılmanın koşulsuz olması halinde kabul edileceğimiz tarafımıza iletildi. Bu durumda Başkan olarak benim Komiteye alınmayacağım iletilince arkadaşlar buna rağmen arada kalıp yürüyüşe katıldılar. Ben ayrıldım. Daha

[illegible] Kayış'a gelindiğinde İstanbul'dan gelenlerde yürüyüşe katılınca yürüyüşün inisiyatifi bizim elimize geçti. Bunu haber alan Dev-Güç Başkanı, yürüyüş için Emniyet'e yaptığı bildirimi Dev-Güç adına geri aldı. Böylece Topkapı'ya vardığımızda izinsiz gösteri yapıldığı nedeniyle yürümemize izin verilmedi ve olaylar çıktı. Bu olayı anlatmamın nedeni bizlerin şahsında TİP'in tecridi amaçlanıyordu. Nitekim yürüyen grup, 10 Kasım 1968'de Ankara'da yapılan TİP'in büyük kongresini basmaya yeltendi ama püskürtüldü. Kongreyi basmak isteyenlerden biriside Perinçek idi. Tekrarlandı.

Ayrıntılarını anlatmaya gerek görmediğim bir yığın iş ve eylem yapıldı. Her seferinde MDD çizgisi, yapılanları provoke etti. Tutarlı eylemler dahi çizgisinden çıkartıldı, polisle çatışmaya dönüştürüldü. Bu çizginin en aktif militanı Muzaffer Köklü'ydü. En olmaz olumsuz eylem teklifleri bundan geliyordu ve gençlerde gözüpek bu adamın arkasından gitmeyi yeğliyordu.

FKF içindeki bu ayrışma giderek büyüyordu. Olaylar başını almış gidiyordu. TİP'in çizgisini savunan bizlerde kendi aramızda anlaşamıyorduk. Örneğin benim başkanlığım döneminde gelişen olaylara, bizim katılımımızla eylemlerin kontrol edilmesinden yanaydık. Bir kısmı ise olayları anarşist-goşist olarak nitelendirerek katılmama, hatta engelleme gerekliliğini savunuyordu.

6. Filo İstanbul'a geldiğinde gelişen olaylarda FKF'liler yürüyüşü engellemek istedi, beceremediler ve savunduğumuz çizgi gençlik nezdinde saygınlığını kaybetmeye neden oldu. Ankara'da ben başkan olarak bu olaylardan hoşnut değildim. Sürekli eleştiri alıyordum. İstanbul'da 6. Filoya karşı eylemler yoğunlaştığında, Ankara'da bazı şeyler yapılması konusunda sürekli baskı vardı. Ne yapılabilirdi? İşler sidik yarışına dönüşürdü.

Olaylar ve tarih Mehmet Ali Aybar'ı haklı çıkarmıştır. O gün Aybar'ın ve TİP'in çizgisi provoke edilmeseydi, inancım odur ki Türkiye bu denli acıları yaşamazdı.

FKF MARŞI

Ha deyip sırtımızı halklara dayamışız

Halklar en önde diye girmişiz bu halaya

Bu günü kuran bilek, yarına atan nabız

Kavga özgürlük için yığınlar için kavga

Önümüzden kaçışan köleliktir, zulumdur

Gürleyip kan katarız tarihin akışına

Dostlarım omuz verin nerdeyse sabah olur

Kavga özgürlük için çocuklar için kavga.

Söz: İsmet Özel

"FKF Tüzüğü, Madde:2, Nitelik Ve Amaç: Fikir Kulüpleri Federasyonu bilimsel düşünme ve davranma yetisine ulaşmış yükseköğrenim gençlerinin aralarındaki dayanışmaya karşılıklı eğitime, iş ve eylem birliğine dayanan örgüttür.

Fikir Kulüpleri Federasyonu, gençlik, yurt ve dünya olaylarını bir bütün olarak alır, gençlerin mutluluğunu, insanın kendini yetiştirebileceği olanakların var olduğu bir düzende görür, bu ileri düzene ulaşabilmek için gençlere ödevler düştüğü kanısındadır. Gençlerin ödevlerini yerine getirebilecek olgunluğa erişmesi, bilinçlenmesi, eş güdümlü ve örgütlü eylemlere girişerek yurda ve dünyaya yön verebilmesini amaçlar.

Amacına varmak için toplantılar düzenler, sergiler açar, yasalarca yasaklanmayan her türlü eğitim ve sanat çalışmaları yapar."

Birinci Bölüm:

İlim, ilim bilmektir, ilim kendini bilmektir
Yunus Emre

Çok Partili Hayat

1945 yılı, dünya tarihinde yeni bir dönemin başlangıç noktası olarak ele alınır.

İkinci Dünya Savaşı bitmiş, dünyada demokrasi ve özgürlük rüzgârları estirilmeye başlamıştır. Dünya barışını ve güvenliğini korumak, uluslararası ekonomik, toplumsal ve kültürel işbirliği oluşturmak amacıyla uluslararası bir örgüt kurulması çalışmaları yapılmaktadır. Bu çalışmalar sonucunda aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 51 ülkenin imzalaması ile oluşturulan Birleşmiş Milletler Örgütü'nün kuruculuk antlaşması, 24 Ekim 1945'te yürürlüğe sokulur.

Bu dönem, Türkiye'de iktidarda CHP vardır. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'dür.

İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesi, soğuk savaş döneminin başlaması üzerine meydana çıkan iki kutuplu dünya içinde Türkiye, tercihini, Batı Avrupa ülkeleri ve özellikle ABD ile kurduğu yeni ilişkilere girerek kullanıyordu. Türkiye'nin savaştan sonra kapitalist dünya içerisinde yeralması ülke içinde daha liberal, ekonomik, sosyal tutum ve politikaları gerektiriyordu. Ayrıca, varolan toplumsal yapı içerisinde ortaya çıkan değişik toplumsal sınıfların tümünü artık tek bir parti içinde tutmak olanaksızdı.

Bunun sonucu olarak, 5 Haziran 1946'da Cemiyetler Kanunu'nda yapılan bir değişiklikle sınıf esasına dayalı örgüt kurma yasağı kaldırılır ve kendi sınıfsal dayanaklarına uygun olarak çeşitli isimlerde burjuva ve sol partiler ile birçok sendika kurulur, birçok sol dergi çıkmaya başlar. "Vatan", "Tan" ve "24 Saat" gibi gazeteler ile "Yurt ve Dünya", "Adımlar", "Zincirli Hürriyet" ile "Marko Paşa" gibi iktidara yönelik muhalefet yapan dergiler yayınlanmaya başlanır.

Bütün bunlar, Türkiye'nin sosyal-politik hayatında yeni bir aşamaya gelindiğinin belirtileridir. Yeni kurulmuş bazı partilerin seçime katılmasıyla, 21 Temmuz 1946'da milletvekili genel seçimi yapılır. Seçimin galibi CHP olur.

1946 seçimlerinin sonucu muhalefette düş kırıklığı yaratmıştır. Bu nedenle, toplumun bütün muhalefet güçleri 27 yıllık CHP iktidarını alaşağı etmek için bir cephede yeralır.

Bu dönemde muhalefetin en büyük siyasi partisi Demokrat Parti'dir. Hatta dönemin Başbakanı olan CHP Genel Başkanı İsmet İnönü'nün damadı Metin Toker bile DP taraftarıdır. Toker, bunu şöyle dile getirmiştir:

"DP son derece kuvvetli bir şekilde seçime giriyordu. Sivil-asker-aydın onun yanındaydı. Memleketin bütün müesseseleri onu tutuyordu."(1)

"İtiraf etmem gereken bir şey de o günler hepimiz, az veya çok DP taraflısıydık."(2)

Tek parti yönetimine karşı demokrasi ve özgürlük talepleri daha sık dile getirilir, yeni örgütlenmelere gidilir ve yeni yayınlar çıkartılmaya başlanır.

İnsan Hakları Cemiyeti

17 Ekim 1946 Perşembe günü, Fevzi Çakmak imzalı bir dilekçe, İstanbul Valiliğine verilir. Bu dilekçede şunlar belirtilmektedir:

"Aşağıda isim ve adresleri bildirilen arkadaşlarla birlikte İstanbul'da İnsan Hakları Cemiyeti adı ile gayri siyasi bir cemiyet kurduğumuzu bildirir ve ve icabeden kanuni muamelenin yapılmasını dileriz.

Cemiyet, program ve nizamnamesi ilişikte takdim kılınmıştır.

Geçici adres: Karaköy Palas No.10-11'dir.

Kurucular: 1- İstanbul Milletvekili Mareşal Fevzi Çakmak, 2- Eski Dışişleri Bakanı Tevfik Rüştü Aras, 3- Avukat Kenan Öner, 4- Emekli General Sadık Aldoğan, 5- Eski Büyükelçi Hamdi Arpağ, 6- Eski İçişleri Bakanı Cami Baykut, 7- Eski Maliye Bakanı Raşid Erer, 8- Hasan Rıza Soyak, 9- Gazeteci Sabiha Sertel, 10- Tüccar Mehmet Özdemir, 11- Ekmekli Kurmay Albay Salahaddin Kip.

Cemiyetin başkanlığına seçilen Mareşal Fevzi Çakmak, şu beyanatta bulunmuştur:

"Cemiyetin gayesi, anayasaya mutabık olmayan hareketlerle yakından alakadar olmak, ferdin hak ve hürriyetine vuku bulacak tecavüzleri hukuki manada ele alıp müdafaa etmektir. Bağımsız milletvekili sıfatıyla gayrisiyasi mahiyette insan haklarını savunmak amacı ile kurulan bu hayır cemiyeti içinde haksızlığa uğramış vatandaşlarımın haklarını korumağı kendime vazife sayıyorum. Cemiyet, gayrisiyasi ve millete hizmet amacı ile kurulduğuna göre her parti mensubu, muhtelif teşekküller mensupları vatandaşlar cemiyete girebilirler. Birbirine muhalif parti mensupları dahi olsalar, Cemiyetimize aza olarak girecek vatandaşlar insan haklarının müdafaası için ulvi bir amaç uğrunda birleşebilir ve bu sayede memleketin geleceği için hayırlı çalışma olanakları temin edilmiş olur."

Cemiyetin geçici merkezi Demokrat Parti İstanbul Başkanı Kenan Öner'in Karaköy Palas'taki yazıhanesidir. Kenan Öner, Cemiyetin kurulması hakkında şunları söylemiştir:

"Böyle bir cemiyetin kurulacağını haber almıştım. Bu işi bir ideal olmak üzere kabul eden bir arkadaşım benim de kendileri ile işbirliği yap-

mamı arzu ve teklif etti. Bana verilen proje taslağına göre işin siyasi bir yönü yoktur. Sırf kanun yolları ile insanlık haklarına olacak saldırıları karşılamak ve bu saldırılara uğrayanları gene kanun yolları ile savunmak gibi sırf insani ve hayırlı bir gaye için enerjilerin ortak kullanılması maksadı ile kurulmak isteniyordu. İnsan haklarının neler olduğu bilinmedikçe ferdin karşılaştığı hareketleri hukuk bakımından mahiyetini tayin mümkün olamıyacağı için, demokrasi denen şey de milletin ortak haklarını arayıp bularak bunların güven altında bulundurulmasından ibaret olmasına göre kurulan, İnsan Haklarını Müdafaa Cemiyeti'ni, Demokrat Parti için de gerekli bir kuruluş olduğuna evvelden beri inanmış bulunuyordum. Yeni kurulan cemiyet daha ziyade hukuki bir ihtiyacı yeni doğmuş olmasına karşın, Demokrat Parti ile insan haklarının emniyet altında bulundurulması gibi birbirini tamamlayan varlığı sahip bulunduğunu anladığım için önerilen hizmet ve vazifeyi kabul etmemek elimden gelmemiş ve peki demek mecburiyetinde kalmıştım. Evvelki gün benim bulunmadığım bir toplantıda statü ve tüzüğü tartışılarak kesin şeklini aldığını ve faal unsurlarının seçiminin yapıldığını haber verdiler. Yarın saat 15'de gene toplanılarak formaliteler tamamlanacak ve cemiyetler kanunu ve diğer kanunlar mevzuatının hududu dahilinde mesaisine başlamış olacaktır. Ben cemiyetin kurucularıyla temas etmiş olmadığım gibi bilahare benim gördüğüm projede bir değişme vücuda gelip gelmediğini henüz bilmiyorum. Yarın cemiyetin geçici merkezi olarak seçtikleri kendi yazıhanemde yapılacak toplantıdan sonra size daha faydalı olacak bilgileri vereceğimi umuyorum."(1)

Birleşmiş Milletler İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetlerini Koruma Grubu

İstanbul'da İnsan Hakları Cemiyeti'nin kurulduğu gün Ankara'da da aynı amaçları savunan başka bir örgüt daha kurulur.

Bakanlar Kurulu, 17 Ekim 1946 Perşembe günü, yaptığı toplantıda Birleşmiş Milletler İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetlerini Koruma Türk Grubunun kuruluşunu kabul eder ve aşağıda adları yazılı kişileri kurucu olarak tanıyarak Birleşmiş Milletler kuruluna bildirmeyi kararlaştırır.

İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetlerini Koruma Grubunun Kurucuları şunlardır:

Tokat milletvekili ve Milletlerarası Parlamentolar Birliği Türk Grubu Başkanı Nâzım Poroy, Kocaeli milletvekili ve Dış İşleri Komisyonu sözcüsü Nihat Erim, İstanbul Üniversitesi Rektörü Ordinaryüs Profesör Sıddık Sami Onar, Dışişleri Bakanlığı Umumi Kâtibi Feridun Cemal Erkin, Dışişleri Bakanlığı Umumi Kâtip Birinci Muavini Fuat Carım, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Zeki Mesut Alsan, Ceza Hukuku Ordinaryüs Profesörü Baha Kantar.

Birleşmiş Milletler İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetlerini Koruma Türk

Grubu kurucularından ve girişimcilerinden Kocaeli milletvekili Nihat Erim, grubun amacı hakkında şu açıklamayı yapmıştır:

"Ben şahsen Birleşmiş Milletler ülküsünün hayranıyım. Milletler arasında kardeşlik, insanların -ırk, din, cins ve mezhep gibi hiç bir ayrılık gözetmeksizin- eşit haklara sahip olacakları bir devlet ve bir dünya nizamı ülküsüne taraftarım. San Fransisko konferansındaki Birleşmiş Milletler'den hemen hepsinin bu alanda ayni fikirleri beslediklerini yakından gördük. Dünya bugün öyle bir gelişme aşamasındadır ki milletler birbiriyle anlaşıp elele yürümek yahut yeni ve daha acı felaketlere uğramak durumundadırlar. Milletler arasında iyi dostluk münasebetleri ise ancak ve her şeyden önce her devletin, kendi vatandaşları arasında, hiç bir ayrıcalık gözetmeksizin Fransız büyük ihtilali ile muzaffer olmuş bulunan insan haklarını hakim kılması lâzımdır. Gene bunun gibi Çörçil ve Ruzvelt gibi iki büyük idealistin, Atlantik Şartı'nda ilan eyledikleri dört ana hürriyetin bir memlekette hükümran olması gerekir. Bu esas şartlar gerçekleştiği takdirde milletler birbirlerini daha kolay anlayıp seveceklerdir. Bugün karşılaşılan güçlüklerin derin sebep ve amilleri aranırsa şimdi üzerinde durduğumuz bu noktaya kadar gelineceği muhakkaktır. Bu teşebbüste bulunurken bizim anayasamızı da gözönünde elbette tuttuk. Bizim anayasamızı gözönünde tuttuğumuz içindir ki, bu teşebbüse girmiş bulunuyoruz. Türkiye cumhuriyeti anayasası gerek insan haklarını, gerek başlıca hürriyetleri tanımış ve sağlamıştır. Türkiye bu konuda cihan karşısına her zaman açık alınla çıkabilir. Bugün öyle memleketler vardır ki oralarda amme hizmetlerinde hâlâ kadın erkek ayrımı yapılmaktadır. Öyle diyarlar vardır ki oralarda insan hakları ve ana hürriyetler ezici baskı altında tutulmaktadır. İç politika ile dış politika daima birbiri üzerine tesirler yaratır. İç idarede insan haklarını hiçe sayan, insan hürriyetlerini tanımayan bir rejim, milletlerarası münasebetlerinde de asla müsamahalı davranamaz. Bu husta misaller göstermek pek kolaydır. Türk Grubu resmi bir teşekküldür diyebiliriz. Birleşmiş Milletler Ekonomi ve Sosyal İşler Komisyonuna bağlı bir 'İnsan Hakları Komisyonu' vardır. Bu komisyon, geçen mayıs ayında yaptığı bir toplantıda, Birleşmiş Milletler'in üyesi olan devletlere mahalli gruplar kurulmasını önermeyi kararlaştırmıştır. Bundan bir kaç gün önce Genel Sekreter Trygvie Lie, Dışişleri Bakanımıza bir mektup göndererek Türk grubunu kurup kurmamak hususunda ne düşündüğünü sormuştur. Hâlbuki biz böyle bir teşebbüse girişmeği öteden beri tasarlamaktaydık. Türk Grubunun kurucuları arasında yer almış bulunan sayın arkadaşların şahsiyet ve hüviyetleri insan haklarının ve ana hürriyetlerin memleketimizde ne ölçüde anlayışla karşılandığını ve bu uğurdaki çalışmaların ne derece etkili ve verimli olacağını göstermeğe kâfidir sanırım. Teşebbüsümüz, hükümetin bu alanda harekete geçmesine neden olmuştur. Biz, İçişleri Bakanlığına başvurarak Türk Grubu olarak tanınmamızı istedik. Bakanlar Kuruluna arzedilen dileğimiz uygun görüldü. Şimdi Türk

grubu resmen kurulmuştur. Dışişleri Bakanlığımız durumu Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirecektir. Bundan böyle Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu ve diğer mahalli gruplar her türlü münasebetlerinde grubumuzla temas edeceklerdir. Ekonomi ve Sosyal İşler Komisyonu'nda kabul edilmiş usul budur."

Yeni Bir Görüşler Dergisi Olayı mı?

İstanbul milletvekili Fevzi Çakmak'ın başkanlığında İstanbul'da kurulan İnsan Hakları Cemiyeti, hayli tepki çeker.

Aynı gün, Ankara'da da resmi bir kuruluş olarak buna benzer bir cemiyetin kurulmuş olması dolayısıyla da bazı iddialar ortaya atılır. İddialara göre, aynı isim altında iki cemiyetin kurulamayacağı bu nedenle sonradan kurulan cemiyete hükümetin izin vermeyeceği, söylenir.

Bundan başka İstanbul'da kurulan İnsan Hakları Cemiyeti etrafında da bazı iddialar ortaya atılır. Bunlardan bazıları şöyledir:

"Bu cemiyetin bünyesinde milliyetçi unsurlarla aşırı sol eğilimleri ile tanınmış kimseler nasıl birleştirilmiştir?", "Acaba yeni bir 'Görüşler' olayı ile mi karşılaşılmaktadır?", "Mareşal milliyetçi iken bir düşünce değişmesine uğramış komünist mi olmuştur?"

İstanbul bağımsız milletvekili ve İnsan Hakları Cemiyeti Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak, 19 Ekim 1946 Cumartesi günü, bu konuda basına şu açıklamalarda bulunur:

"Bundan bir buçuk ay kadar önce Meclis'teki beyanatımda beni tazyif ve tahkir edenlere karşı hiç bir şeyden yılmayarak milletimin haklarını kanun yolundan arayacağımı söylemiştim. Bazı isimler telaffuz etmek istemiyorum, fakat bunlar arasında bazıları sırf beni tahkir ettikleri için mükâfat olarak Halk Partisi tarafından milletvekili seçildiler.

Memleketteki insan haklarının korunması için kanuni ve meşru yoldan mutlaka geniş bir mücadele açmak gerekliliğine inanıyorum. Demokrasinin tam bir surette işlemediği yerlerde, insan haklarının varlığı söz konusu olamaz. Onun içindir ki, yukarıdan aşağı doğru kurulmuş olan her nevi idare sistemine karşı muhalif bir cephe aldım.

Cemiyetin resmi açılış günü bir öğrenci tarafından ortaya bir soru atılmıştı. O soruya da yanıt veriyorum.

Aşırı solcu olarak bilinen kimselerin de kanaatleri bir nevi kızıl faşistliktir. Bence, tek şef sistemine dayanan aşırı solculuk da insanlık ve kanun haricidir. Bu nedenle, bu gibilerin aramızda bulunmaması lazımdır.

Benim aşırı solcularla ve genellikle milli fikirlerin dışında kanaat besleyenlerle anlaşmama imkân yoktur. Bu gibilerle de elbet işbirliği yapmamada olanak yoktur. Cemiyet, maksatlar dışında kurulmuştur. Haksızlığa maruz kalanlara avukat, hastalara doktor bulmak gayemizdir. Siyasi hiç bir düşünce gütmediğim için buna yararlı bir cemiyet anlayışı ile katıldım. Yararlı bir cemiyet işine ideoloji davaları karışırsa, elbet böyle bir cemi-

yette yerim olmaz, fikren milliyetçi olduğumu tekrar etmeğe gerek yoktur ve herkes beni bilir ki sol düşüncelerin muhalifiyim."

İnsan Hakları Cemiyeti girişimcilerinden DP İstanbul İl Başkanı Avukat Kenan Öner, cemiyet hakkında şunları söylemiştir:

"Benim bu cemiyetle hiç bir alakam yoktur. Ben şahsen cemiyetin kuruluşunda ve faaliyetinde kesinlikle etkin bir rol oynamadım. Bunu böyle olduğu gibi kabul edin. İşin gerçek özü şudur ki, bazı kimseler Mareşal'in evine gitmişler ve böyle bir cemiyetin kurulması için kendisini teşvik etmişlerdir. Cemiyetin kurulma günü için hazırladıkları toplantının da benim yazıhanemde olmasına gıyabımda karar vermişler. Düşüncelerime tamamen zıt bazı şahısların yazıhanemde toplanmalarını menetmek nezaketsizliği gösteremezdim. Toplantı benim için bir emrivakidir. Yukarıda da bildirdiğim gibi bu cemiyetle benim hiç bir alakam olmadığının efkârı umumiyece de bilinmesini isterim."

Bütün bu tartışma, iddia ve cemiyetten ayrılanlara rağmen, İnsan Hakları Cemiyeti kurucusu Fevzi Çakmak imzasıyla 27 Ekim 1946 tarihinde Vilayete ikinci bir dilekçe daha verilir. Vilayete verilen ikinci dilekçe de şunlar belirtilmiştir:

"17 Ekim 1946 tarihli dilekçe ile teşekkülünü haber verdiğimiz İnsan Hakları Cemiyeti kurucuları, toplanarak İdare Heyetine şu zatları seçmişlerdir: Başkan: Mareşal Fevzi Çakmak, Genel Sekreter: Tevfik Rüştü Aras, Üyeler: Cami Baykut, Raşid Erer, Salahaddin Kip. Cemiyetimizin Karaköy'de, Karaköy Palas'taki adresi: Aşirefendi Sokak, Alalemci Hanında 16 numaralı daireye nakletmiştir. Bilgilerinize arzolunur."

Hak ve Hürriyet Fikrini Kökleştirmek Yolunda Türk Liberalizmi, Hür Fikirleri Yayma Cemiyeti Adında Bir Dernek Kurmuştur

İnsan hak ve özgürlüklerini savunan başka örgütler de kurulmuştur bu dönem.

12 Eylül 1947 Cuma günü, yapılan bir açıklamaya göre, bir takım üniversite profesörleri, gazeteciler, yazarlar, avukatlar ve diğer bazı serbest meslek mensupları bir araya gelerek teşebbüse geçmişler ve Hür Fikirleri Yayma Cemiyetinin kuruluşu ile Türk liberalizmi fikri cephesini oluşturmuşlardır.

Bu cemiyet, vatandaş haklarına karşı idare edici bir zümre tarafından vuku bulmuş olan saldırıların bir tepkisi olarak ve özellikle kâğıt üzerinde kalmaması, hürriyet ülküsünün ifade ettiği manayı ve vatandaşa kendisinin insanlık sıfatından doğan haklarının nelerden ibaret olduğunu bildirmek ve bu suretle tam bir hürriyet rejimi yerleşmiş olsa dahi bunun mevcudiyetini muhafaza için ileride meydana çıkması muhtemel diktatörlük eğilimlerine karşı koymaya daima bulunmak gayesi ile kurulmuştur.

Hür Fikirleri Yayma Cemiyeti'nin kurucuları şunlardır:

Enver Adakan(Yüksek mühendis), Süreyya Ağaoğlu(Avukat), Burhan

Apaydın(Hukuk Fakültesinde asistan), Ali Fuat Başgil(Hukuk Fakültesinde Ordinaryüs Profesör), Nihat Reşat Belger(Tıp Fakültesinde Profesör), Muvaffak Benderli(Avukat), Selim Ragıp Emeç(Son Posta Gazetesi Sahibi), Şinasi Hakkı Erel(Tıp Fakültesinde Profesör), Z. Fahri Fındıkoğlu(İktisat Fakültesinde Profesör), Yavuz Görey(Heykeltraş), Rauf Ahmet Hotinli(Eski Milletvekili), Tevfik Remzi Kazancıgil(Tıp Fakültesinde Profesör), Raif Necdet Meto(Yazar), Osman Fethi Okyar(İktisat Fakültesinde Asistan), Mehmet Ali Sebük(Avukat), Ahmet Emin Yalman(Vatan Gazetesi Baş Yazarı).

Hür Fikirleri Yayma Cemiyeti Reisi Ord. Prof. Dr. Ali Fuat Başgil imzası ile amaçlarının ne olduğu da 2 Ekim 1947 Perşembe günü, yayınlanan beyanname ile açıklanmıştır. Beyanname şudur:

"Merkezi İstanbul olmak üzere 'Hür Fikirleri Yayma Cemiyeti' adıyla bir fikir ve kanaat birliği kurmuş ve aşağıdaki esaslar dairesinde, hazırladığımız nizamnameyi ait olduğu makama sunmuş bulunuyoruz.

Cemiyetin, şimdilik, İstanbul dışında şubesi yoktur. İleride, nizamnamede gösterilen şartlar uyarınca vaki olacak teklif ve teşebbüs üzerine, umumi heyet kararı ile memleketin belli başlı kültür merkezlerinde şube açılabilecektir.

Cemiyet, politika cereyanlarının ve Parti mücadelelerinin dışında kalmayı ve gayelerine, sırf inandığı prensipler üzerinde, fikir münakaşasına ve kalem mücadelesine girişmek suretiyle yürümeyi vazife edinecektir. Bu yolda çalışma vasıtalarımız konferanslar, münazara ve müsabakalar tertiplemek: mecmua, broşür, bülten ve kitap neşretmek olacaktır. Gerek memleket içinde ve gerek hariçte, cemiyetin gaye ve ilkelerine uygun surette çalışan teşebbüs ve teşekküllerle çalışma ortaklığı yapmaktan şeref duyarız.

'Hür Fikirleri Yayma Cemiyeti', özelliği ve ahlakı temiz her Türk vatandaşa açıktır. Ve cemiyete üye olmak için, kanuni koşullardan başka ayrıca bir hususiyet aranmaz. Elverir ki, bize katılacaklar, bizim gaye ve prensiplerimizi samimiyetle benimsemiş ve hürriyet nuruna doğru bizimle beraber sadakatle yürümeğe karar vermiş olsun.

Böyle bir cemiyet kurmağa lüzum gördük ve bugünün gerek memleket içi koşulları ve gerek dünya vukuatı karşısında buna şiddetli ihtiyaç duyduk. Zira, bugün artık aklı eren herkesçe bilinmiş olsa gerektir ki, senelerden beri milletleri felaketten felakete sürükleyen ve milletler içinde milyonlarca insan ferdini, klik menfaati üzerine oturmuş, bir takım oligarşik kuvvetlerin esaretine mahkum eden âmillerin başında yer yer türeyen hak ve hürriyet düşmanı ideolojiler gelmiştir. Silahlı harbin çoktan sona ermiş olmasına rağmen, bugün hâlâ milletlerin emniyetlerini ve geleceğe dair olan huzur ve sükun ümitlerini tehdit altında bulunduran ve memleketlerde kargaşalık, açlık ve her çeşit sefalet yaratan başlıca âmil de aynı ideolojilerdir. Hakikatlerin en açıklarını bile safsatacı bir mantık ile gizlemek ve

dürüst düşünen insanların akıl erdiremeyeceği şeytani hilelere başvurmak suretiyle tutunan bu ideolojiler, gölgesine sığındıkları totaliter sistemleri yaşatmak için; bir taraftan liberal fikir, prensip ve müesseseleri çürütüp yıkmağa, diğer taraftan da medeni ve insani hak telâkkilerini ve yüksek hürriyet idealini kirletip gözden düşürmeğe çalışmaktadır.

Dünya milletleri içinde birer avuç profesyonel politikacı zümrenin temsil ettiği bu sağcı ve solcu totalitarizmin zehir püsküren propagandaları karşısında, her memlekette birer büyük ekseriyet teşkil eden hak ve hürriyet seven insanların durumuna gelince; maalesef bu durumu affedilmez bir lakaytlık ve nemelâzımcılıkla nitelemek zorundayız. Gerçi fenalıklara karşı alınan bu durumun cezasını insanlık, hususile sekiz seneden beri çekmekte olduğu acılarla ödemiş bulunuyor. Fakat buna rağmen, hâlâ nemalâzımcılıkta devam edilmesi, olup bitenlerden yeterli bir ders alınmamış olmasının kanıtıdır. Eğer bu umursamazlık çoğunluğun sayıca kuvvetine ve ağırlığına güvenmekten doğan yersiz bir iyimserlikten ileri geliyorsa, bilmelidirler ki örgütlenmeyen bir halk çoğunluğu, ne kadar büyük olursa olsun, sade bir kalabalıktan ibaret kalmağa ve günün birinde, örgütlü ve cüretli bir zümrenin esaretine düşmeğe ergeç mahkûmdur. Hakkın yüceliğine ve hürriyetin mesut neticelerine inanan insanların fenalıklara karşı lakayt durmağa ve nemelazım deyip geçmeğe hakları yoktur. Her birimizin boynunda yalnız nefsimizin değil, nesillerimizin de vebali var. Bu fani hayatta işimiz sadece günümüzü yaşamak ve kendimizi düşünmek değildir. Geçmiş ve gelecek nesilleri insanlık ve medeniyet yolunda birbirine bağlamak ve hür millet zincirinin bir halkası olmak da vazifemizdir. Kötülüklere seyirci kalmak hem kötülüğe rıza göstermek ve ona layık olmaktır; hem de kötülerin kötülük yolundaki cüret ve cesaretlerini arttırmaktır.

Sağcı ve solcu her çeşit totaliter fanatizmlerin insanlığa karşı reva gördüğü fenalıkları burada sayıp dökmekte bir fayda görmüyoruz. Bunları Birinci Dünya Harbi sonrasından bugüne kadar dehşetle şahit olduğumuz vukuat yeter derecede göstermiştir. Fakat bu vukuat şunu da göstermiştir ki, bu fenalıklardan korunmanın en etkili çaresi, hak ve hürriyet seven insanların bu sevgiyi halkın en geride kalan tabakalarına kadar aşılayıp yayması, iyilik ve insanlık ülküsü mihveri üzerinde birleşip örgütlenilmesi ve hürriyet davasını hür vicdanlar birliği gücüne dayandırmasıdır. Hak ve hürriyet, bu dünyanın her büyük nimeti gibi, ancak bu kuvvetle, medeni cesaret ve özveriyle elde edilip korunabilir.

Özetle, devrin totaliter rejim anlayışları ve propaganda saldırıları karşısında iyi niyetli insanların birleşmesi ve hak-hürriyet savunması uğrunda tek bir fikir cephesi teşkil etmesi bugün artık medeni ve insani bir görev olmuştur. İşte, 'Hür Fikirleri Yayma Cemiyeti' bu görevi yerine getirmek isteyen vatandaşlara bir hizmet kadrosu ve bir faaliyet muhiti olmak üzere kurulmuştur.

İlk gayemiz, hak ve hürriyet seven vatandaşlar arasında sıkı bir dayanışma ve ülkü birliği yaratmak ve bu sayede, nimetlerin en mukaddesi olan hürriyet nimetini, ister sağcı ve ister solcu bütün totaliter düşmanlarına karşı elbirliği ile savunup korumaktır. Hürriyet sevgisini, yüksek hak anlayışlarını en geride kalan halk tabakalarına kadar yaymaktır. Memlekette hür ve serbest düşünme zevk ve anlayışının gelişmesine hizmet etmektir. Aramızda karşılıklı saygı duygularını güçlendirmeye, toplumsal ve ahlaki değer ölçülerimizi yükseltmeğe çalışmaktır. Milli camiada dengeli ve devamlı ilerleme hareketinin muhtaç olduğu temelleri ve esas şartları belirtmek ve bu şartları gerçekleştirme yolunda yürümektir.

İkinci bir gayemiz de dünya yüzünden totaliter usullerle bunlara temel teşkil eden dar ruhlu ideolojilerin yarattığı zalim fanatizmlerin kalkmasına yardım etmek ve bu sayede, medeni insanlığı tehdit eden gerilik ve barbarlık tehlikesini önlemeğe çalışmaktır. Hal ve istikbalin emniyetsizlik ve huzursuzluk karanlığını yüksek hak ve hürriyet ideali meşalesi ile yeniden aydınlatmağa karar veren dünya liberalleri safında yer almak ve insanlığın binlerce asırlık tarih boyunca karınca sabrı ile biriktirip vücuda getirdiği mora medeniyeti savunma yapanlar ordusuna, küçük de olsa, bir kuvvet hissesi katmaktır.

Bu gayelere erişmek için, faaliyetlerimize hareket noktası ve istikamet ibresi teşkil eden prensip-kanaatler şunlardır:

1- İnsan, akıl nuruna ve irade kudretine sahip, iyiyi ve kötüyü seçme yargısı ve hareketlerinin sorumluluğunu duyma yeteneğiyle donanmış bir varlıktır. Bu nedenle cemiyette asıl olan, herkesin hakka ve hürriyete ehil addolunmasıdır. Hilafı sabit oluncaya kadar, her ferdin kanun hükümleri ve ahlak ölçüleri dairesinde hareket edeceği kabul olunur.

2- Kimse kanunların emretmediği bir işi yapmağa ve menetmediği bir hareketi yapmamağa cebrolunamaz.

3- Cemiyetin hakiki temeli, insan şahsına ve vatandaşların emekleri mahsulü olan şeyler üzerindeki tasarruf haklarına ve aileye saygıdır. Hükümetlerin ilk ve en esaslı vazifesi, camiada bu saygının hükümran olmasını sağlamaktır.

4- Ferdin bedeni, fikri ve manevi kuvvet ve kabiliyetlerini aklının erdiği ve gücünün yettiği yolda serbestçe inkişaf ettirmeye ve bu hususta cemiyetten himaye görüp eşit olanaklara sahip olma hakkı vardır.

5- Cemiyet nizamının fazilet, ehliyet, çalışma ve hizmet esasları üzerine oturması ve toplumsal ıstıfa(seçme) siyasetinin bu esaslara göre ayarlanması lâzımdır.

6- İktisadi zorunluluk dolayısıyla iş hayatına atılma zorunluluğunda kalan kadınların ve özellikle analarla küçük yaştaki gençlerin emek, sağlık ve şereflerini koruma için cemiyetten himaye görmeğe hakları vardır.

7- Medeni bir cemiyet varlığı, otoriter bir tehdit ve cebre değil, ancak fertlerin idrak ve basiretine, vazife ve mesuliyet duygusuna olan güvene

dayanır. Böyle bir güvenden doğabilecek mahzurlar, otoriter bir vasilik zihniyetinin yaratacağı fenalıklardan kat kat ehvendir.

8- Devlet, cemiyetin emniyet ve selametinin ancak bir vasıtası ve umumi menfaatlerin hizmetçisidir. Bu nedenle devlet, vatandaşlar camiasının üstünde ve umumi efkâr ve kanaatlerin dışında bir kudret iddiasında bulunamayacağı gibi; fertlerin ana hak ve hürriyetlerine aykırı bir gidiş de alamaz. Bu hak ve hürriyetler şunlardır:
   a) İdare ve adliye cihazlarının kanuni istiklali ve politika tesir ve müdahalelerinden âzade kalması sayesinde sağlam bir teminata bağlanan şahıs hürriyeti;
   b) Dini ve felsefi vicdan hürriyeti;
   c) Söz ve kalem hürriyeti;
   d) Cemiyet kurmakta veya bazı cemiyetlere girip girmemekte tam hürriyet;
   e) Ferdin dilediği mesleği seçme hakkı;
   f) Kabiliyet ve arzuya göre, herkesin dilediği mektep veya müessesede tahsil ve terbiye görmesi imkânının, doğuş ve servet imtiyazları veya politika müdahaleleri ile tahdide uğramaması ve şayet, mevcut imkânlar mahdut ise, bu hususta yalnız meziyet ve istidadın süzgeç teşkil etmesi;
   g) Hususi meslek sahibi olmak ve ferdi teşebbüse geçmek hakkı;
   h) Herkesin ihtiyacını memleket içindeki istediği kaynaklardan tedarik etmesi serbestliği;
   i) Hastalık, işsizlik, sakatlık ve ihtiyarlık gibi afetlere karşı korunma, çocuk doğumu ve çocuk korumuna dair yardım önlemleri;

9- Bu haklara ve şartlara ancak hakiki hürriyet rejimi ile varılabilir. Bu rejim ise ferdi hürriyetlerle gerçekleşebilir. Bu hürriyetlerin de temeli çoğunluğun temsil ettiği milli iradenin hür ve samimi surette belirmesi ve ekseriyet karşısındaki azlıkların kanaat hürriyetine saygı ve müsamaha gösterilmesidir.

10- İktisadi hürriyetin ortadan kalkması ve vatandaşların teşebbüs ve çalışma serbestliğinin keyfi surette engellenmesi, siyasi hürriyeti yok ettiği gibi iktisadi sefalet yaratan sebeplerin de başında gelir. İster devlet sermayedarlığı ve kontrolü ile ister kartel ve tröstler gibi hususi inhisarlar, açık veya kapalı menfaat grupları ile iktisadi hürriyetin yok edilmesine taraftar değiliz.

    Devletleştirmeği ancak ferdi ve hususi teşebbüs sahası dışında kalmasında hakiki ve milli bir zaruret olan işlerle iktisadi rekabetin faydalı bir rol oynamasına ihtiyaç göstermeyen işlerde caiz görürüz. Bu işlerde de gaye, kâr kasdı değil, milli ihtiyaçların yapılmasını emrettiği bir hizmetin ifası olmalıdır.

11- Cemiyet içinde umumi menfaatlerle hususi menfaatler mütevazi ve ahenkli bir şekilde ayarlanmalıdır.

II) Çiftçi ve işçinin hayat şartlarını, mesken vaziyetini, çalışma ve yaşama tarz ve imkânlarını devamlı bir surette ıslah etmek esastır ve milli bir görevdir. Emek ile sermayenin hakları, görev ve yararları birbirini tanımalar. Bu nedenle iş sahipleri ile işçilerin bilinçli bir danışma örgütleri ile işbirliği yapmaları toplumsal adalet koşullarının tahakkuku ve sonuçta ve dolayısıyla cemiyetin gelişmesi için hayati bir şarttır.

III) Hürriyetin zaruri bedeli, hizmettir. Her hakkın mukabili olarak bir vazife vardır. Ferdi hürriyetten ve hür müesseselerden beklenen mesut neticelerin elde edilebilmesi için; her vatandaşın diğer insanlara karşı bir manevi mesuliyet hissi taşıması, vatandaş şahsında insanlığın şeref ve haysiyetine saygı göstermesi ve cemiyetin müşterek iştirakile yakından ilgilenip cemiyet faaliyetlerine canlı bir surette katılması lâzımdır.

Gösterdiğimiz gayelerin tahakkuku; Türk vatandaşının bütün kabiliyetlerini geliştirmesini, bütün haklarına fiilen sahip olmasını ve her itibarla medeni seviyesini bir kat daha yükseltmesini mümkün kılar. Bu gayeleri benimseyen vatandaşları bu uğurda bizimle çalışmağa davet ediyoruz. Bilen bilmeyene öğretmeği görev edinirse umumi hayatımızda el birliğiyle geniş bir vatandaşlık mektebi yaratırız, haklarımızı koruruz, türlü türlü toplumsal felaketleri önleriz."

Vatandaş Hürriyeti ve Teminatı

Hür Fikirleri Yayma Cemiyeti" Başkanı Ord. Prof. Ali Fuat Başgil, 27 Kasım 1947 Perşembe günü, saat 18.15'de Eminönü Halkevi'nde cemiyetin ilk açış konferansını verir.

"Vatandaş hürriyeti ve teminatı" konulu bu konferans büyük bir ilgi ile izlenmiş ve profesörün sözleri sık sık sürekli alkışlarla kesilmiş ve büyük tezahürata vesile olmuştur. Konferansta Üniversite ve yüksekokulların profesör, doçent ve asistanları, öğretmenler, tanınmış fikir adamları, yükseköğrenim gençliği ve seçkin bir dinleyici kitlesi hazır bulunmuştur.

Alkışlar arasında kürsüye gelen profesör, cemiyetin kuruluşundaki maksat ve gayeyi şöyle izah etmiştir:

"Bugün huzurunuzda 'Hür Fikirleri Yayma Cemiyeti' mesai programının ilk açış konferansını vermekle bahtiyarım. Bana bu bahtiyarlığı bağışlayan idare heyeti arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarken, beni dinlemek için zahmet edip gelen sizlere de minnetlerimi arzederem" diye söze başlamış ve cemiyetin kurulduğu günden beri hazırlık işleri ile meşgul olduklarını, bu konferansın, bu imkânın ilk meyvesini teşkil ettiğini, bu konferansı diğer konferansların, yazı eve eserle canlı bir hür fikir kaynağının takip edeceğini, cemiyetin gayesini evvelce neşredilen beyannamede belirttikleri için burada, "bu cemiyetin Türkiye'de milli ve medeni müesseseleri arasında olması lazım gelen müstesna yeri göstermeğe ve ana maksatları daha başka açıdan" belirtmeğe çalışacağını söylemiştir.

Profesör, "Evvela hürriyet nedir? Fakat bunu cevaplandırmadan önce hürriyet ne değildir?" sorularını sorarak konuya girmiş ve sözlerine şöyle devam etmiştir:

"Bir kere hürriyet, baskı rejimlerinin inandırmağa çalıştıkları gibi, bir sınıf imtiyazı ve lüks değildir. Henüz hatırlardadır ki, bu türlü rejim sözcülerine göre hürriyet, eski Roma yazıcılarına ve feodalite senyörlerine, nihayet zamanımız zenginlerine mahsus bir lükstür ve bu lüks yerini bugün, devlet otoritesine dayanan siyasi ve iktisadi bir disipline bırakmalıdır. Bugün kendinin ve çoluk çocuğunun akşam çorbasını düşünen bir vatandaş için hürriyet değil, geçim olanakları ve ekmek parası baş ehemmiyeti alır. Bu kabil vatandaşlar ise, bugün her memlekette çoğunluk oluşturmaktadır. Bundan dolayı, bugünün dış iktisadi hayat koşulları içinde hürriyetin, bu iki senyoral fikrin yeri, hayat ve cemiyet değil; eskiler müzesidir. Bugün hürriyetin yerini disiplin alacaktır. Hürriyet idealine karşı bir ihanet de olsa, bu anlayışta hiç bir hakikat yok değildir."

Günlük ekmek ihtiyacı endişesiyle kıvranan aç ve sefil insan sürüleri için, yalnız hürriyet değil ilim, sanat ve medeniyetin bile lüks olduğunu itiraf eden profesör, bir memlekette bunlardan başka sırf maddi ihtiyaçların ve iktisadi şartların bile düzenlenmesi ve refahın genelleşip refah düzeyinin yükselmesi için tutulacak yolun bütün mahzurlarına rağmen gene hürriyet olduğunu, herkesin kuvvet ve kabiliyetlerini engelsizce kullanması ve çalışma verimini en yüksek haddine çıkarması bu suretle mümkün olacağını, "hürriyetle disiplin ve otoritenin birbirini dışlamayıp bilhassa birbirine gerekli olup tamamlayacağını" söyleyerek devam etmiştir.

"Bundan dolayı, bilinçli bir disiplin sırf hürriyet ve müsaadekârlık esası üzerinde oturur. Hürriyetsiz disiplin yalnız toplama kamplarında vardır. Hürriyetsiz otorite, hapishane gardiyanlarının mahpuslar üzerindeki otoritesidir. Disiplin ve otoritenin en köklü elemanı hürriyettir. Nitekim hürriyetin en esaslı elemanı da disiplin ve otoritedir. Hürriyetsiz disiplin, hapishane hayatı olduğu gibi, disiplinsiz hürriyet de anarşidir. Bundan dolayı hürriyet bahsinde yersiz ve yanlış bir anlayışı daha bertaraf etmek gerekir."

Hürriyet düşmanı rejimlerde hürriyete kasdetmek için "hürriyet, herkesin dileği gibi hareket etmesi ve istediğini yapmasıdır" şeklindeki tariflerinin şirretlik ve şımarıklık olduğuna işaret eden profesör, cemiyet içindeki insanların birbirleriyle olan ilişkilerini ve bağlılıklarını açıklamış ve demiştir ki:

"Herkes memleketin kanunlarına ne derece bağlanır ve uyarsa, o oranda medeni bir hürriyete kavuşur, hatta hürriyetle kanun arasındaki bu sıkı ilişkiden dolayıdır ki, öteden beri, 'hürriyet, kanuna itaat' diye tarif edilir. Fakat netice, hürriyetle kanun arasındaki ilişkiyi ifrata götüren bu anlayışların da düzeltilmeğe muhtaç tarafları vardır. Daha doğrusu, hürriyet hayatı boşluk demek olmadığı gibi, körü körüne kanun esaretine dönmek de-

mek değildir. Bilindiği gibi, tâ Aristo'dan gelen ve Monteskiyo'nun kaleminde klasikleşen bir tarife göre, hürriyet kanuna itaat etmek, yani kanunun 'yap' dediğini yapmak ve 'yapma' dediğini yapmamaktır. Bunu Ziya Gökalp merhum 'Gözümü kapar, vazifemi yaparım' şeklinde vecizeleştirmişti. Vazife, kanunlardan doğan bir mükellefiyet olduğuna göre, şu halde Ziya Bey merhumca vatandaş için hürriyet, gözlerini kapayıp kanuna uymaktır. Bu tarif ve telakki yanlıştır denilemez. Fakat açık surette eksiktir. Gerçi kanun, hukuken olduğu gibi, fiilen de bir memleket yararının ortak ihtiyaç, arzu ve iradelerinin bir bileşkesi şeklini alırsa, bu gene bir kanuna itaat, hiç şüphe yoktur ki, vatandaş hürriyetinin temelidir. Çünkü bu manada bir kanun otoritesi hakim olmayan yerde kargaşalık hüküm sürer. Kargaşalığın hüküm sürdüğü yerde ise, en acizinden en kuvvetlisine kadar, kimse için hürriyet ve ehemmiyet yoktur.

Fakat acaba fiiliyatta, her devirde ve bugün her memlekette kanun hakikaten toplumsal hayat ve ilişkilerinin zaruri nizamını ifade eden rasyonel kaideler midir? Hayır arkadaşlar! Hürriyet, eli tabancalı, haksız bir zümrenin keyfi görüşüne itaat etmek değildir Bilakis hürriyet, böyle bir mana ve mahiyet alan kanuna isyan etmektir. 1933-1934 Almanya'sında Alman vatandaşlardan oluşan bir topluluk çıkıp da Hitler emirnamelerine karşı 'veto' demek cesaretini gösterebilseydi; bugün büyük Alman milleti aşağıladığı düşmanlarının ayakları altında çiğnenip ezilmezdi. Ziya Bey merhumdan af dilerim: Vazifemi asla gözüm kapalı yapmam. Bilakis gözümü dört açarım. Vazife diye sırtıma yükletilen çuvalın içinde ne olup olmadığını aklımın ve gözümün nuru altında iyice tetkik ve tenkit eder ve sonra yaparım. Çünkü dolap beygiri değilim. Fakat insanım."

Ali Fuat Başgil, hürriyetin kanundan ibaret olduğunu gösteren bu anlayışın başka bir tarafını, birçok anayasalar gibi Türk anayasasının da vermiş olduğunu söylemiş ve anayasanın 68. maddesinin tahlilini yaparak, "Acaba hangi hareketim devlet ve millet için zararlıdır?" sorusunu örneklerle cevaplandırmıştır. Bu noktanın cevabının sırf hükmeden otoritenin menşe ve mahiyetine göre değiştiğine işaret eden profesör, oligarşik otoritelerin en küçük bir tenkidi bile suç saydığını, demokratik ve liberal otoritelerde, tam tersine, tenkit ve münakaşanın memleket işlerinde en doğru yolu bulmanın tek mürşit telakki edildiğini söylemiş ve bu bahsi şöyle bitirmiştir:

"Özetle, hürriyet, zenginlere mahsus lüks bir otomobil olmadığı gibi, ayak takımı ve başıboşlar için de bir istirahat odası değildir. Hatta hürriyet, mezbahada gözleri bağlı kasap bıçağı altında yatan hayvanlar gibi, vatandaşın körükörüne kanun satırına boyun vermesi değildir. O halde nedir?"

Bundan sonra hürriyetin ne olduğu sorusuna yanıt veren profesör, hürriyetin tarih boyunca aldığı değişik şekilleri ve değişik manalara geçerek içinde yaşadığımız gerçekleri ve ilişkileri tetkik etmiştir.

Devlet ve hükümetin tariflerini yaptıktan sonra devlet fikrinin en esaslı iki elemanının (vatandaş ve hükümet) olduğunu ve devlet muhiti içinde bu iki elemandan vatandaş hürriyeti, hükümet heyeti de nizam, teşkilatı ve otoriteyi temsil ettiğini, her ikisi arasındaki ilişkilerin şekli ve hürriyetle otoriteden her birinin diğerine karşı aldığı vaziyetin değişik devlet rejimlerini verdiğini şöyle anlatmıştır:

"O suretle ki, vatandaşın hükümete karşı aldığı hürriyetin otoriteye tahakkümüne kalkıştığını farzedersek, buna libertinaj yahut anarşi denir. Bunun aksine de eskiden istibdat diyorduk. Şimdi de baskı rejimi diyoruz."

Bu totalitarizm, yani siyasi ve iktisadi inhisarcılığa karşı vatandaşla hükümetin elele ve başbaşa vermesine, hürriyetle otoritenin hayat ve saadet yolunda barışıp bağdaşmasına; yani bu eşitlik ve denge rejimine 'hürriyet rejimi', ülkesi hudutları içinde bu yolda bir hürriyet ve otorite dengesi hüküm süren devlete de -kendi anladığı manada, 'liberal devlet' dendiğini söylemiştir.

Totaliter devletle liberal devlet rejimlerini kısaca karşılaştıran profesör şöyle demiştir:

"Liberal rejimlerde vatandaşla hükümet arasındaki münasebet, bir hakim ve mahkum münasebeti değil, fakat bir gaye ve vasıta münasebetidir. Liberal devlette vatandaş gaye, hükümet ve temsil ettiği otorite ise sırf bir vasıtadan ibarettir. O suretle ki hükümet, varlığının hikmet ve manasını, bir taraftan milli camianın bütünlüğüne ait işleri başarmakta; diğer taraftan da vatandaşlar arasında barışı, emniyet ve huzuru teminde bulur. Ve bu sebeple liberal rejimlerde hükümetin faaliyet ve yetki sahasıyla ferdin hayat sahası ideal bir sınırla birbirinden ayrılır. Hükümet, huzur ve emniyet müstahsili rolü alır. Hükümet elinin uzanmadığı ve hükümet engellerinin girmediği bu ferdi ve hususi hayat sahasında vatandaş, bedeni, fikri ve moral bütün kuvvet ve kabiliyetlerini serbestçe ve endişesizce kullanıp geliştirme hakkına sahip olur. İşte, muhterem dinleyicilerim, tarihi gelişmenin bugünkü aşamasında 'hürriyet' diye ferdin bu hakkına denir."

Profesör, "tecrübe ve müşahedeler gösteriyor ki; insan hayatının her safhasına el uzatan kaplayıcı ve totaliter gidişli hükümetler, yalnız kendi başlarını yemekle kalmamış, aynı zamanda vatandaş için de bir felaket olmuş, neslin ve toplumun başına kara bir bela kesilmiştir" dedikten sonra şu neticeye varmıştır:

"Demek ki, netice itibariyle hürriyet, hükümet baskısından ve otorite tehdidinden hariç, belli bir sahada, herkesin şahsının, maddi ve manevi varlığının sahibi olarak yaşamasıdır. Bu sahada, vatandaş önce, serbestçe düşünecek, dilediği ve beğendiği siyasi, felsefi ve dini akide ve kanaati benimseyecek ve iç hayatına dilediği gibi yön verecektir. ve bundan dolayı kimsenin, hususiyle hükümet kuvvetlerinin tehdit ve baskısına uğramayacaktır. Buna fikir ve kanaat hürriyeti diyoruz ki, hürriyetlerin başında gelir

ve insan haklarının en mukaddesini teşkil eder. Zira insanın münasebet ve faaliyet şeklindeki dış hayatı, içinde beslediği fikir ve kanaatlerinin birer fiil ve hareket şeklinde ortaya çıkmasından başka bir şey değildir. Bunun içindir ki, her devirde zorbalığın ve modern baskı rejimlerinin en çok şiddet ve hiddetle yüklendiği şey, fikir hürriyeti ve serbest kanaat olmuştur. Vaktiyle örneğin Hallacı Mansur'a, bir Sen Verdi'ye, bir Galile'ye ve daha sayısız fikir sahiplerine tatbik edilen engizisyonlar hakikatte hür fikre karşı işlenmiş cinayetlerdir. Son devrin baskı rejimlerinde, toplama kamplarından başka, meydana getirilen propaganda bakanlıkları, resmi matbuat ve radyolar, ücretli ısmarlama konferans ve söylevler. Hep fikir hürriyetine ve sağduyuya yöneltilmiş silahlardır. Ve kargaşalık yaratma vasıtalarıdır. Sonra, vatandaşa ayrılan hususi hayat sahası yalnız iç bir düşünme alemi de değil; aynı zamanda siyasi, iktisadi ve toplumsal hareket ve faaliyet sahasıdır. Vatandaş yalnız kendi köşesinde düşünmekle kalmayacak, önce, düşünce ve kanaatlerini otorite tehdidinden endişe etmeksizin söyleyecek, yazacak ve yayınlayacaktır. İkinci olarak de düşünce ve kanaatlerini gerçekleştirmek için hareket ve faaliyete geçecektir. Dilediği partiye veya cemiyete girecek, alnının teriyle kazandığı ve biriktirdiği şeyler üstünde sahip olma ve kullanma yetkisine sahip olacak, dilediği iş ve mesleği tutacak ve beğendiği gibi bir aile kuracak, özetle saadet aramakta serbest olacaktır. Dikkat edelim ki, liberal devlette ve hürriyet rejiminin mantığında vatandaşın bu hak ve hürriyetleri hududunu, keyfi bir hükümet otoritesinde değil; ancak diğer vatandaşların aynı cinsten olan haklarında ve umumun hürriyet ve selametinde bulur. Bu hududu da herkes için eşit ve zorunlu kurallar halindeki kanunlar tayin ve tesbit eder. Hükümete gelince, bu kuvvet, siyasi ve sosyal iş bölümünde kendine verilmiş olan işlerden başka, bilhassa vatandaş hak ve hürriyetlerinin korunmasını ve hakkaniyet ölçüsüyle uygulama ve gerçekleşmesini görev bilecektir."

Bundan sonra, "Bir memlekette vatandaş hürriyetinin ilk güvencesi demokrasidir" diyen Profesör Ali Fuat Başgil, böylelikle vatandaşın siyasi kuvvet ve otorite manivelasını elinde tutacağını ve hükümet salahiyetini beğendiği ve seçtiği kimselere emanet edeceğini, bunun dışındaki memleketlerde mevcut hak ve hürriyeti hükümet adamlarının bir acıma ve ihsan olarak vereceklerini açıklamış ve şöyle devam etmiştir:

"Evet, hürriyetin başta gelen garantisi demokrasidir. Liberal devlet, demokrasi temeli üzerinde oturur. Çünkü önce, bu rejimde hükümet adamları halk tarafından seçilir ve geçici bir zaman iş başına gelir ve bunların hükümet mevkiinde kalabilmeleri imkânı daima vatandaşların elindedir. Bu nedenle, demokratik rejimde hükümet, vatandaşlar camiasının ortak yarar, görüş ve düşünüşleri üzerinden yürümeğe mecburdur. Adına umumi efkâr denilen bu ortak görüş ve düşünüşleri, işlerine ve icraatına rehber almağa ister istemez mecburdur. En küçüğünden en yüksek derecelisine kadar, bütün hükümet adamları vatandaşlar camiasının emrinde ve hizme-

tinde ücretli ve maaşlı memurlardır. Göreve atama ve uzaklaştırması, seçme mekanizması sayesinde vatandaşların çoğunluğuna aittir."

Profesör, bu rejimde kanun, belli bir şahsın irade veya zümrenin görüşüne dayanmadığını, bilakis vatandaşın mebus ve mümessilleri vasıtasıyla rey ve rıza verdikleri gayrişahsi ve objektif ölçüler olduğunu, ideal demokrasinin mantığına çıkararak izah etmiştir.

Bu görüşte hareket eden profesör, parlamento hayatının izahını yapmış ve tek meclisli memleketlerde hak ve hürriyetlerin hududu ve vatandaş mukadderatına hakim olan kanunları, hukuki hiç bir denetim ve sorumluluğa bağlı kalmaksızın tek bir meclisin yaptığını söyleyerek demiştir ki:

"Gene düşünülsün ki, bu meclisin azası kanun yapmak için lazım gelen bilgi, ehliyet ve uzmanlık koşullarına da tabi değildir. Bilindiği üzere, kanunları tatbik ve icra ile yükümlü olan hakimlerden ve devlet memurlarından orta okul, lise ve yüksekokul diploması istenildiği ve bunlar belirli müddetlerce staja tabi tutuldukları halde; bizzat kanunları düşünüp koymak yetkisine sahip olan mebusların ilk okul diploması bile göstermeleri şart değildir. Bu da demokrasinin türlü garibelerinden biridir. İşte ne ehliyet ve ne de uzmanlık koşuluna tabi olmayan bu tek meclisin yanı başında yüksek ehliyet ve bilgi sahiplerinden oluşmuş bir ikinci meclis kurulur da kanunlar her iki mecliste görüşülürse, elbette hak ve hürriyet için daha büyük bir garanti temin edilmiş olur. Fakat iyi düşünürsek bu önlem de tam ve kesin bir güvence arzetmez. Hatırlardadır ki, İtalya'da âyan meclisi yirmi küsur sene faşizmin totaliter hükümetiyle pekâlâ anlaşıp bağdaşmıştır. Bu önlemlerin hepsinden daha kuvvetlisi referandum yöntemidir. Bilindiği gibi, Amerika ve İsviçre'de geniş bir ölçüde uygulanan bu yöntemde hiç bir kanun hatta İsviçre'de yabancı bir devletle akdedilen bir antlaşma bile seçmenlerin oyuna konulup çoğunluk tarafından kabul olunmadıkça yürürlüğe giremez. Şu halde bu yöntemde parlamentodaki çoğunluk, halk içindeki çoğunluğun görüş ve düşünüşüne ister istemez uymaya mecburdur. Aksi takdirde yaptığı kanun uygulama ve yürürlük değerinden mahrum olur ve kâğıt üzerinde kalır. Şüphe yok ki, bu yöntem çoğunluğun tahakkümüne karşı etkili bir devadır. Fakat tedavi hastalıktan daha büyük tehlike arzeden bir devadır. Özellikle bu yöntemin uygulanması yüksek anlayış ve olgunluk istemektedir. Bu nedenle, referandum yöntemi de vatandaş hak ve hürriyetlerinin korunması için tam bir güvence değildir."

Profesör, "O halde aradığımız bu güvence nedir ve nerededir?" sorusunu sorduktan sonra, "Bir memlekette hak ve hürriyetin son ve kesin güvencesi, o memleket insanlarının günlündeki hürriyet sevgisi ve hakkaniyet duygusundadır" demiş ve sözlerine şöyle devam etmiştir:

"Demokrasi mutlaka hürriyet rejimi demek değildir. Gerçi demokrasi hak ve hürriyetin ilk ve en esaslı tek şartıdır. Fakat son şartı değildir. Tekrar edeyim ki, hak ve hürriyetin tam ve hakiki güvencesi yüreklerdedir. Hakkı ve hürriyeti kime karşı ve ne pahasına olursa olsun, azimle savuna-

bilme kuvvet ve cesaretindedir. Fakat bunun için de evvelemirde hakkı tanımak ve hürriyet terbiyesi almış olmak lazımdır. Şunu iyi bilmelidir ki, hürriyet ve hakkaniyet rejimi gerek halkta ve gerek hükümet adamlarında belli bir zihniyet, bir ruh haleti, bir hayat ve cemiyet görüşü ve bir hususi terbiye isteyen ve ancak bununla temel tutup yaşayabilen rejimdir. Bu terbiyenin mektebi iyilik ve adalet duygusu, kitabı, ahlaki vicdan berraklığı; hocası da en yüksek ifadesini vatan sevgisine bulan feragat ve fedakârlıktır."

Hatip, terbiyenin sosyolojik açıklamasını da yapmış ve demiştir ki:

"Hürriyet rejimi, despotizmle kargaşalık felaketleri arasında yer alan gayet hassas bir eşitlik ve denge rejimidir. Bu rejimin bir parmak yukarısı despotizm, bir parmak aşağısı da kargaşalıktır. Bundan dolayıdır ki, hürriyet terbiyesi eksik olan memleketler giriştikleri hak ve hürriyet davasında ekseriye eşitlik ile dengeyi kaybederler ve sonuçta despotizmle kargaşalıktan birini tercih etmek zorunda kalır fakat kargaşalık milletlerin haklı olarak yıldıkları bir felaket olduğu için, böyle bir mecburiyet karşısında kalan memleketler daima despotizmi tercih etmişler ve anarşi tufanında boğulmamak için bu nevi peygamberin gemisine sığınmışlardır."

Profesör, Tanzimat devrinden beri ülkenin içinde bulunduğu vaziyeti değerlendirmiş ve hürriyet rejiminin bir türlü temel tutmamasının sebebini -kendi hesabına- şahıslardan ve beklenmedik hadiselerden ziyade hürriyet zevk ve terbiyemizin eksikliğinde bulduğunu, Birinci Meşrutiyet'in bu eksikliğin kurbanı olduğunu, aynı eksikliğin İkinci Meşrutiyet'te İttihat ve Terakki çoğunluğunun tahakkümüne yol açtığını ve neticede rejimin başını yendiğini, bu memlekette siyasi ilimlerde sayılıp tasnif edilen klasik hükümet usullerinin sırasıyla tecrübesi yapıldığını, bugün de klasik rejimlerin sonuncusu, yani demokratik cumhuriyet rejimine başladığımızı belirterek şöyle demiştir:

"Dikkat edelim ve bu rejimi mutlaka her ne pahasına olursa olsun yaşatalım. Yaşaması için lazım olanı yapalım. Hürriyet terbiyemizi bir an önce tamamlayalım. Çünkü kaybedecek vaktimiz yoktur. Artık tecrübe edeceğimiz klasik bir rejim kalmamıştır. Çünkü bugün demokratik cumhuriyetin bir tek düşmanı vardır ve bu ne dindir, ne dildir, ne saltanattır; fakat bu düşman totaliter komünizmdir. Eğer vatanımızın aziz ve mukaddes toprakları üstünde günün birinde bu Rus metaı revaç bulursa, bence bunun günahı ve büyük vebali hürriyet terbiyemizi ihmal eden hükümet adamlarımızın boynundadır."

Bu terbiyenin doğal ve ırki olmadığını söyleyen profesör, bu terbiyenin aileden başlayarak mektepten, kışladan ve münasebetler hayatını tanzim eden kanunlardan alınıp öğrenildiğini; hürriyetin, cebir, şiddet ve disiplin olmadığı gibi hafiflik ve laubalilik de olmadığını söyleyerek sözlerini şöyle bitirmiştir:

"Özetle aile, mektep, kışla ve kanun işte hürriyet terbiyesinin hocaları

Fakat bu hocaları okutup yetiştirmek ve fikri gıdalarını temin etmek için zengin bir hürriyet ve demokrasi literatürü lazımdır. Acı da olsa, itiraf etmeliyiz ki, Türkiye'mizde hak ve hürriyet davasının ilk fermanı Gülhane meydanında Koca Reşit Paşa ağzıyla okunduğu halde ve aradan geçen yüz küsur senelik zaman içinde bu memlekette hürriyet mihrabı önünde sayısız kurbanlar boğazlandığı halde henüz milli bir hürriyet ve demokrasi literatürümüz vardır diyemeyiz. Bu kısırlık sebebiyledir ki, münevverlerimiz arasında bile bugün ortak bir hürriyet ve demokrasi anlamı kökleşmemiş gibidir. Bunun delili, hürriyet ve demokrasi üzerindeki iddialarımızı isbat için, yüz senelik bir hürriyet mücadelesinden sonra, hâlâ Amerika'dan, İngiltere'den örnek aramaya gitmemizdir. Düşünmüyoruz ki, bu alemdeki her varlık gibi, siyasi rejimler de genel uyma (intibak) ve seçme (ıstıfa) kanunlarının hükmü altındadır. Rejimler memleketlerin tarihi ve sosyolojik oluşumuna, ırki psikolojisine, fizik şartlarına ve içtimai emperatiflerine göre şekillenip organlanır. Aristo'dan sonra İbni Haldun ve Monteskiyö'den beri siyasi ilimlerde bir belit halini alan bu gerçeği burada tekrar etmekten üzüntü duyuyorum. Muhterem dinleyicilerim! Sözü uzattığımdan dolayı af dilerim. Bir kaç cümle ile bahsi özetleyelim: Vatandaş hürriyetinin en son güvencesi, vatandaşın bizzat kendi içinde ve medeni cesaretindedir. Hak ve hürriyet, bu nimetler üzerine titizlikle titreyen insanların nasibidir. Hükümetleri makul ve mutedil bir yolda yürütecek ve siyasi otoritenin kudurmasına meydan vermeyecek tek güç, vatandaşların hak ve hürriyetlerini kime karşı ve ne pahasına olursa olsun savunmaya karar vermeleridir. Fakat bu da her şeyden önce bir terbiye ve yetişkinlik işidir. Bu terbiye ise fikri ve vicdanı hür insanların çaba ve feragatiyle ve örnek olmasıyla gelişir. Ne mutlu bu insanlara ki, memlekette hürriyet ve hakkaniyet terbiyesinin gelişmesine omuz vermek için ileriye atılır! Ve ne mutlu o memleketler ki kalabalık halk kütleleri içinde böyle himmet ve feragat sahibi insan omuzlarına maliktir. İşte arkadaşlar! Hür Fikirleri Yayma Cemiyeti bu siretteki insanlar için bir çalışma kadrosu ve birlik merkezi olmak üzere kurulmuştur. Cemiyet, bir taraftan hür fikir ve müesseseleri savunurken, diğer taraftan da hürriyet ve demokrasi literatürümüzü tamamlamağa çalışacak, özetle, hürriyet ve demokrasi terbiyesinin gelişmesi için bir mektep hizmeti görecektir. Gayret bizlerden, başarı Allah'tan."

Dünya Devleti Fikri Bir Gün Gerçekleşecektir

Kurulan örgütler yanında bu konularda yazılar yayınlanmakta ve tartışmalar yapılmaktadır.

Eminönü Halkevi'nde, 11 Ekim 1948 Pazartesi günü, "Dünya devleti fikri" üzerinde tartışmalı bir toplantı yapılır.

Saat 17.30'dan 19.30'a kadar devam eden bu toplantıya TBMM Başkanı General Ali Fuat Cebesoy, A. Adnan Adıvar ve "Dünya devleti fik-

ri"nin hararetli taraftarlarından oluşan kalabalık bir gençlik topluluğu katılır.

Lüksemburg'daki dünya devleti kongresine İstanbul'daki "Avrupa ve Dünya Federasyonu Fikrini Yayma Cemiyeti" adına katılmış bulunan İstanbul bağımsız Milletvekili Hamdullah Suphi Tanrıöver, Vatan gazetesi başyazarı Ahmet Emin Yalman, dünya devleti konusunda konuşarak, dünya devleti fikrinin kazandığı önemi ve dünya devletinin kurulmasının zorunluluğunu belirtirler.

Açılan tartışmada söz isteyenler büyük bir çoğunluk oluşturur. Hamdullah Suphi Tanrıöver'in, toplantının çok uzun süreceği, bu nedenle saat saptamasının gerekli olduğunu söylemesi üzerine, konuya önem veren dinleyiciler, tartışmanın gece yarısına kadar sürmesini, olmazsa, 22.30'a kadar devam etmesini önerir.

1904-1905'de annesine ait bir hatırayı anlatmakla söze başlayan Hamdullah Suphi Tanrıöver, annesinin, "Anne olduğum için kendimi bütün çocukların annesi sayarım" dediğini ve kendisinin de iki çocuk babası olduktan sonra, "Nerede genç varsa onların babası" hissettiğini söyler, gördüğü savaşları sayar ve şunları anlatır:

"Benim mensup olduğum nesil her sabah uyandığı vakit tas dolusu zehir içmiştir. Kendi kendimize soruyoruz. Bu facialar karşısında aciz mi kalacağız? Yeryüzünde insan elinden çıkmış hangi eser varsa daima isteyenlerin ve inananların elinden çıkmıştır."

Tanrıöver, Balkan andlaşmasından, Sadabat paktından, haddi zatında bu fikirlerin güzel oluşundan bahsettikten sonra, Türk-Yunan ilişkilerinin uzun bir tarihçesini yapmış ve sözü İran'a getirerek şunları söyler:

"İran topraklarında iç mücadele olurken matem tutunuz. Bittiği zaman bayram yapınız. İran ile Türkiye tam mutabakat halindedir."

Avrupa'nın bugünkü halini de konu edinen Hamdullah Suphi Tanrıöver, demir perde arkasında kalan memleketlerin halini feci olarak nitelendirir ve şunları söyler:

"Dünya devleti son ümittir. 1950'de Cenevre'de dünya devletlerinin katılımıyla bir toplantı olacak. Dünya devleti fikri davasını elinize alınız. Siz bu davayı muzaffer ediniz." demiştir.

Bu başlangıçtan sonra, sorulan sorulara Hamdullah Suphi Tanrıöver ve Vatan gazetesi başyazarı Ahmet Emin Yalman tarafından muhtelif cevaplar verilir.

Muhtelif gençler tarafından şu sorular sorulur:

Soru: "Dünya devleti kurulurken, bu devlete bize düşman olanlar da alınacak mı?"

Tanrıöver: "Milletleri dost haline getirmek gayedir. Her savaş sonuçsuzdur. Düşmanlıkla kazanılacak şey yoktur. Düşmanlıktan yarar elde edilemez."

Soru: "Bundan sonraki toplantının 1950'de olması geçtir. Niçin bu tarih saptandı?"

Tanrıöver: "Bu kongre dünya devletinin anayasasını hazırlayacak. Bu fikrin halk tabakalarına kadar benimsetilmesi gerekir."

Soru: "Dar milliyetçilik hududunun dışına çıkmak gerektiğini söylüyorsunuz. Bundan amaç nedir?"

Tanrıöver: "Sual acıdır. Milliyet cereyanı doğduğundan bugüne kadar 20 şekline şahidiz. Ben, kana kemiğe değil, vicdana dayanan milliyeti savundum. Hayvanat bahçesinde demir parmaklıkların arkasındaki hayvanların ayrılığı gibi bir ayrılık olamaz."

Soru: "Hamdullah Bey. Sizi altı ay önce dinlemiştim. Bugün tekrar dinliyorum. Âdeta masal gibi. O zaman Türk Ocaklarının kurulacağından bahsettiniz. Bugün de müşfik baba gibi dünya saadetinden bahsediyorsunuz. Türk Ocaklarından dünya devletine nasıl geçildi. Anlamak istiyorum." Bravo sesleri.

Tanrıöver: "Türk Ocağı fikri ile dünya devleti fikrinde çelişki yoktur. Burada Ahmet Emin Bey ile ben, dünya devletini düşünürken, 600 bin evladını silah altında tutan memleketi düşünmüyor muyuz? Çelişki neredediir? Türk Ocağı'na aşama aşama yaklaşıyoruz."

Soru: "Dünya devletinin merkezi neresidir?"

Tanrıöver: "Düşünülmedi. İstanbul'u öneririz."

Ahmet Emin Yalman da gençlerin ilgi ile sordukları sorulara cevaplar vererek özetle şunları söyler:

"Dünya devletinden amaç dünyada bir kuvvet bulundurmaktır. Bu devlet elindeki kuvvetlerle asayişi yürütecektir. Milli devlet hükümranlık haklarından kaybetmeyecektir."

Ahmet Emin Yalman, bundan sonra, dünya devletinin dünyayı kuvvetlilerin ve büyüklerin zorbalığından kurtaracağını anlatır ve şunları der:

"Bir senede dünya devleti fikri kök tutmuş ve genişlemiştir. Fransa'da 200, İtalya'da Dışişleri Bakanı ile birlikte 200'den fazla milletvekili taraftardır. Amerika'da, Fransa'da etkisi daha geniştir. Dünya devleti fikri Meclisimize geldiği zaman, değişik anlayıştaki Milletvekilleri bunu; insanlık için kurtuluş yolu olarak kabul etmişlerdir. Böylece Türk parlamento grubu kurulmuştur. Dünya devletine girmeyen devletler asayiş ve nizam istemediğini belirtmiş olacaklardır."

Söz isteyenlerin birçoğu bu konuda konuşmak için ısrar eder. Hamdullah Suphi Tanrıöver, vaktin geciktiğini ve başka bir gün ayrıca toplanılacağım söyler ve böylece toplantıya son verilir.

Türk Barışseverler Cemiyeti

21 Mayıs 1950 Cuma günü, İstanbul'da "Türk Barışseverler Cemiyeti" adında bir dernek kurulur.

Cemiyetin kurucuları belgelere göre şöyledir:

Behice Boran, Adnan Cemgil, Nevzad Özmeriç, Vahdeddin Barut, Os-

man Faruk Toprakoğlu, Turgud Pura, Affan Kırımlı, Reşad Sevinçsoy, Muvakkar Güran.

Cemiyet, 14 Temmuz 1950 tarihinde yayınladığı bir bildiri ile resmen çalışmaya başladığını açıklar. Aynı gün, kurucular aralarında yaptığı seçimle iş bölümünü şöyle yapmışlardır:

Behice Boran (Genel Başkan), Adnan Cemgil (Genel Sekreter), Üyeler: Nevzad Özmeriç, Reşad Sevinçsoy, Vahideddin Barut, Osman Faruk Toprakoğlu ve Muvakkar Güran.

Türk Barışseverler Cemiyeti'nin 2. maddesine göre amacı şöyledir:

"Cemiyetin mevzu ve gayesi: Demokratik yolda gelişmeye ve terakki yolunda ilerlemeye çalışan memleketimizin geleceği bakımından şerefli bir barışın idamesi, hayati bir zarurettir. Sivil halka karşı kitle halinde imha silahlarının kullanılacağı bir harpte bütün milletler gibi Türk milletinin de bu silahların kanun dışı edilmesini istemesi en acil bir davadır. Türk Barışseverler Cemiyetinin gayesi, Türk halkının bu barış ihtiyacına tercüman olarak şerefli ve sağlam bir barışın kurulması için kanunlarımızın çerçevesi içinde gerekli faaliyet ve neşriyatta bulunmak ve bütün demokratik davalara olduğu gibi, en hayati bir ehemmiyeti olan barış davasının da halkımızın iradesini belirtecek her türlü kanuni teşebbüslere girişmektir."

Fakat Barışseverler Cemiyeti'nin ömrü uzun olmaz.

Dernek İdare Heyeti, 27 Temmuz 1950 tarihli toplantısında Türkiye'nin Kore Savaşına katılmasını kınamak amacıyla bir bildiri hazırlamış ve 28 Temmuz 1950 günü, 24.000 bildiri dağıtmıştır.

Bildiri nedeniyle dernek kurucuları mahkemeye verilmiş ve Askeri Mahkeme tarafından Behice Boran, Adnan Cemgil, Nevzat Özmeriç, Vahidettin Barut, Reşat Sevinçsoy, Osman Fuat Toprakoğlu ve Muvakkar Güran, hüküm giymiş, hapis yatmışlardır.

"Forum'un Kuruluşuna Yol Açan Saik İngiltere Demokrasisinden Gelen Gelenekleri Türkiye'de Uygulamak Arzusu İdi"

14 Mayıs 1950 Pazar günü yapılan milletvekili genel seçimlerinde DP, muhalefet güçlerinin bütün desteğiyle kayıtlı seçmen sayısının % 53.59'unun oyunu alarak 408 milletvekili ile iktidar olur. İktidarda olan CHP ise ancak 69 milletvekili çıkartabilmiştir.

DP yöneticileri, iktidara gelişlerini, "Beyaz devrim", "kan dökülmeden devrim" olarak tanımlar.

İktidara gelmek için ekonomi ile siyasette liberalizmi savunan ve CHP yönetimini diktatör olarak suçlayan DP, iktidara gelir gelmez, ilk yaptığı iş, muhalefetin varlığına yönelik tehditlere başvurmak olur.

CHP Genel Başkanı İsmet İnönü, DP'nin bu uygulamalarına karşı tepkisini 29 Ağustos 1950 günü, şöyle dile getirir:

"Memleket baştanbaşa huzursuzluk içindedir. Siyasi emniyetimiz pervasız ve apaçık tehdit altındadır."

Muhalefete yönelik saldırılar devam eder.

Mayıs 1951'de Türk Ceza Kanunu'nun 141. ve 142. maddelerin hükümleri ağırlaştırılır.

DP'ye karşı en etkin muhalefeti yürüten Tan Gazetesi'nin yazarı Ahmet Emin Yalman, Hüseyin Üzmez tarafından, 22 Kasım 1952 gecesi, düzenlenen silahlı saldırı sonucu ağır yaralanır.

Demokrat Parti, 16 Aralık 1953 Perşembe günü, yürürlüğe soktuğu bir kanunla CHP'nin bütün mal varlıklarına, "Ulus Gazetesi" dahil el koyar.

27 Ocak 1954'te Millet Partisi kapatılır.

Siyasi liberalizmin uygulanacağını sanarak DP'ye destek vermiş kitleler, DP'nin uygulamaları nedeniyle düşkırıklığına uğramıştır. Aydınlar susturulmuş, muhalefet ezilmiştir. Böyle bir ortamda 1954 seçimlerine gidilmektedir.

DP'yi destekleyen aydınlardan bir kısmı, yaşanan bu olaylar nedeniyle yeni bir çözüm yolu bulmaya çalışır. Buldukları çözüm yolu kendi konumlarına uygundur: Çözüm Türkiye'nin sorunlarının Batı ülkelerinde görülen biçimsel kurumlarıyla çözülebileceğini savunan DP iktidarını bilimsel bir yöntemle eleştiren ve ülke gerçeklerini gündeme getiren bir dergi yayınlamaktır.

Yayınlanacak dergi bir dönem çok etkili olan Forum'dur.

Prof. Osman Okyar, bu konuda şu bilgileri vermiştir:

"Forum'un kuruluşuna yol açan saik neydi? Kuruluşta öncülük etmiş olan Aydın Yalçın ve refikası Nilüfer Yalçın, mezuniyet sonrası eğitimlerini tamamlamak üzere 1950'lerin başında İngiltere'de geçirdikleri birkaç yıldan sonra Türkiye'ye dönünce, siyasi ve iktisadi konuları ele alan bir dergi çıkarmak istediklerini yakın dostlarına bildirdiler. Bu isteğin gerisinde iki noktanın ağır bastığını zannediyorum.

Birincisi, Türkiye'de İkinci Dünya Harbi'nden sonra başlamış olan çok partili demokratik hayatı desteklemek ve bazı fikir kaynakları ile beslemek idi. İkinci nokta, İngiltere demokrasisinden gelen gelenekleri Türkiye'de uygulamak arzusu idi. Bilindiği üzere, başlıca İngiliz siyasi partilerinin, İşçi Partisi ve daha az ölçüde, Muhafazakâr Parti'nin, gerisinde veya yanında, bunların fikriyatını oluşturan, olaylar karşısında politikanın belirlenmesine yardım eden, zaman zaman iktidarı tenkit eden dernekler ve dergiler bulunuyordu. Bunların en meşhurları, İşçi Partisi'nin 'Fabian Society' ile liberal olmakla beraber daha müstakil kalan 'Ekonomist' dergisi idi. Yeni kurulan Forum'un bunlara benzer bir görev yapması düşünüldü. Çoğu genç yaşta Ankara'da üniversite hocası olup, Aydın Yalçın'ın davetini başta kabul edenler, hatırladığım kadarı ile şunları idi: Turhan Feyzioğlu, Bahri Savcı, Şerif Mardin, Akif Erginay, Nejat Bengül, Coşkun Kırca ve Fahir Armaoğlu. Bu arkadaşlar, Forum'da çoğunluğu teşkil eden Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi grubunu teşkil ediyordu.

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden Yaşar Karayalçın ve İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden Turan Güneş ile İktisat Fakültesi'nden Osman Okyar, Forum'un üniversite kanadını tamamlıyorlardı. Henüz o tarihlerde üniversiteye geçmemiş olan Metin And da kurucular arasında idi.

Bu grubun siyasi ve iktisadi sahalarda paylaştığı görüşleri kısaca şöyle özetleyebilirim:

Siyasi sahada, hepimiz çok partili siyasi demokrasiye taraftar idik. 1946'da Türkiye'de bu istikamette başlıyan tecrübeyi candan destekliyor, siyasi ve iktisadi sahalarda hürriyet bayrağını taşımış olan Demokrat Parti'yi tutuyor ve uzun yıllar tek parti uygulamasını yürütmüş olan Halk Partisi'nden uzak duruyorduk. Siyasi sahada bu tercihlerimiz, 1955-1956 yıllarında Demokrat Parti'nin tutumunda başgösteren ve bize 'anti-demokratik' görünen davranışların kesinleşmesine kadar devam etti."

"Bu Şartlar Altında Bir Dernek Kurulmasının Elverişli Olup Olmayacağı Meselesi Ortaya Atıldı"

Ankara Üniversite Hukuk Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Yaşar Karayalçın, katıldığı bu toplantılar hakkında şunları anlatmıştır:

"Toplantılarda ortaya atılan ve arkadaşlarımızın çoğunluğu tarafından benimsenen ilk görüş şu idi:

1- Memleket meselelerini seviyeli, objektif, tarafsız ve ciddi bir şekilde tesbit, tahlil, münakaşa etmek ve çeşitli hal tarzlarının fayda ve mahzurlarını belirtmek maksadıyla partiler veya hükümet organlarından bağımsız bir müessese meydana getirmek zaruridir.

2- Bu müessesede komite, komisyonlar halinde ele alınacak veya doğrudan doğruya raportör tarafından incelenecek konular yayına elverişli bir olgunluğa geldiği vakit broşürler vasıtasıyla halk efkarına bildirilmelidir.

3- Bu araştırma müessesesi, faydalı bulursa, araştırma ve monografik yayınlar arasında ayrıca dergi de çıkartacaktır.

Toplantılarımızda bu görüş izah ve müdafaa edilirken teşkilat, yer, para ve zaman meselelerinin ve diğer güçlüklerin bir kısmına da temas edilmiştir. Asıl gayemiz, memleketimizin muhtaç bulunduğu, partiler veya resmi müesseselerden müstakil, tarafsız bir araştırma ve yayma müessesesinin nüvesini kurmak, partiler dışında kalarak objektif, seviyeli ve ciddi bir şekilde siyasi, iktisadi, içtimai meselelerimiz üzerinde düşünmek, çalışmak ve yazmak isteyecek aydınları böyle bir müessese içinde toplamaktı. Bu konuda yabancı memleketlerdeki çeşitli müesseseleri de gözönüne alacak, mevcut örneklerden faydalanacaktık. İngiltere'nin siyasi ve sosyal hayatı üzerinde büyük ölçüde tesir etmiş olan Fabian Society'yi sadece bir örnek olarak vermiştik. Çalışmalarımızda bize asıl örnek olabilecek müessese PEP (Political and Economic Planning) idi.

Bu görüş arkadaşlarımız tarafından hararetle benimsendi ve böyle bir müessesenin hukuku bakımdan 'dernek' şeklinde ortaya çıkması uygun

görüldü. Derneğin statüsünü hazırlama işi arkadaşlarımca bana verilmişti. Tasarı üzerinde birkaç toplantı yapıldı. En çok münakaşa konusu olan husus 'dernek üyeliğinin parti üyeliği ile bağdaşamayacağı ve ilerde bir partiye kaydolacak üyelerin dernek üyeliği sıfatının düşeceğine ait hükümdü. Parti üyesi olacak aydınların kurmayı düşündüğümüz araştırma ve yayma kurumunda çeşitli sebeplerle kendilerinden beklenen tarafsız bir çalışma yapamayacakları kanaatindeydik ve halen dahi aynı kanaatteyiz.

Müteakip bir toplantıda derneğin ismi dahi tesbit edildi; her şey hazırlanmıştı. Dernekle ilgili son toplantımızda Bahri Savcı, D.P.ye hakim olan zihniyetten ve bu zihniyetin tezahürleri olan son tasarruflardan bahsederek bu şartlar altında böyle bir dernek kurulmasının elverişli olup olmayacağı meselesini ortaya attı. Bazı arkadaşlar böyle bir tehlikeye rağmen kuruluş lehinde bulunduk."

Forum dergisi 1 Nisan 1954 tarihinden itibaren yayınlanmaya başlar. Fakat bunun bir çözüm olmayacağı zamanla anlaşılacaktır.

Hürriyet ya da Fikir Partisi

2 Mayıs 1954 Pazar günü yapılan seçimlerde Demokrat Parti, TBMM'de büyük bir güce kavuşur.

1950 seçimlerinde, "Yeter artık. Söz milletindir" sloganını kullanan DP, iktidara geldikten sonra bu sloganını unutur ve demokrat değil diktatörce davranmaya başlar.

30 Haziran 1954'te seçim yasası değiştirilerek muhalefetin bütün faaliyetleri denetim altına alınmaya çalışılır. O dönem en etkin iletişim aracı olan radyo ile propaganda olanağı yalnızca hükümete tanınır. 1954 seçimlerinde CMP'ye oy vermiş olan Kırşehir cezalandırılarak 30 Haziran 1954'te çıkartılan bir yasa ile ilçe haline getirilir.

CHP'ye oy vermiş olan Malatya ili 14 Haziran 1954 günü çıkartılan bir yasa ile ikiye bölünerek Adıyaman adıyla yeni bir il kurulur. 5 Temmuz 1954 günü kabul edilen bir yasa ile memur güvencesi temelden kaldırılır. Gazeteciler ve muhalif parti yöneticilerine karşı baskılar yoğunlaştırılır.

CHP'nin yaptığı bazı toplantılar yasaklanır, il ve ilçe kongreleri polisçe basılarak, dağıtılır. CHP Genel Sekreteri Kasım Gülek işçilere yaptığı bir konuşma nedeniyle tutuklanır.

DP iktidarını eleştirdikleri gerekçesiyle gazeteler, dergiler kapatılmaya, yazarlar tutuklanmaya başlanır. CHP'nin yayın organı olan Ulus gazetesi bir kaç kez kapatılır ve Yazı İşleri Müdürü İhsan Ada tutuklanır. Bunun yanısıra, Akis dergisi sahibi ve İsmet İnönü'nün damadı olan Metin Toker ile gazetecilerden Nihat Erim, Cemal Sağlam, İbrahim Cüceloğlu ve Falih Rıfkı Atay, yazdıkları yazıları nedeniyle tutuklanır.

Mekteb-i Mülkiye'de okurken öğrenci lideri ve Türkiye Cumhuriyetinin kurucu aydınlarından birisi olan 79 yaşındaki yazar Hüseyin Cahit Yal-

çın'ın tutuklanıp cezaevine konulması iktidara karşı yoğun tepkilere yolaçar.

Serbest tartışma ve hürriyet içinde sorunların çözümleneceğini sanan fakat yanılan Forum'cular, bu kez, çözüm yolu olarak DP içindeki muhalefeti destekleyerek parti yönetimine ağırlık koymaya çalışır.

İki yıldır ertelenmiş olan DP'nin 4. Büyük kongresine böyle bir hazırlıkla gidilir.

Forum dergisi, "Tarihi Sorumluluğu Olan Bir Kongre" başyazısıyla, şu değerlendirmeyi yapar:

"Bir kaç yıl evvel ciğerlerimizi dolduran, hayatiyet dolu tatlı hürriyet havası, bugün ruhumuzu kasvete boğan, yaşama, çalışma ve iş görme şevkimizi baltalayan ağır bir sisle kaplanmıştır. Bu sis nasıl ve ne zaman dağılacak?, Türk milletinin, yaratıcı kabiliyetlerini serbestçe ortaya dökerek, asırlardır özlediği hür, ileri ve mes'ut bir vatan kurma iştiyakı ne zaman tahakkuk yoluna girecektir?

"Bir müddettir mütemadiyen geriye atılmış olan Demokrat Parti kongresine katılanların, büyük tarihi sorumluluğu, bu kadar uzun bir fasıladan sonra bir araya gelince, geçen yılların olaylarını açık kalplilikle gözden geçirme, bir dertleşme ve hesaplaşma yapma mecburiyetinde bulunmasındadır.

"Bu parti, hem memleketin siyasi istikbali, hem kendi hayatiyetinin idamesi için temel şart olan, demokratik müesseselerin son yıllardaki tahribatını, en ön planda bir konu olarak ele almalıdır. Hakikaten her şey buna bağlıdır."(1)

"Muhalefet" sözcüğü ile çileden çıkmaya başlayan Menderes, Demokrat Parti içinde de büyük bir temizliğe, girişir.

DP yönetimi, parti disiplinine uymadıkları, parti yönetimine muhalefet ettikleri gerekçesiyle 14 Ekim 1955 günü dokuz kişiyi ihraç eder. İhraç edilmek üzere olan on kişi de 15 Ekim 1955 günü partiden istifa eder.

Parti içindeki muhalefetin taraflarından olan Forum dergisi, "Yol Ayrımındayız" diyerek, bu istifa ve ihraçlar konusundaki tepkisini şöyle dile getirir, "DP Kongresi, ancak, partinin üst kademelerinin kendisine empoze ettiği bir görüş içinde mahpus kalmıştır. Bunun sonucu olarak da; şimdilik 19'larca temsil edilen daha liberal, daha demokratize, daha geniş hürriyet isteyenlerin görüşleri ile; parti yüksek kademelerinin fikirlerine münakaşasız iltihakı empoze eden disiplinci görüş arasındaki çatışmayı; 19'ların ezilmesini tasvip ederek kapatmıştır."(2)

İhraç edilenler ile istifa edenlerden bir kısmı birleşip, 22 Aralık 1955'de Hürriyet Partisi'ni kurmuşlardır.

Kurucuları arasında Turan Güneş (Kocaeli milletvekili), Ziyad Ebüzziya (Konya milletvekili), Fevzi Karaosmanoğlu, İbrahim Öktem, Ekrem

Alican, Fethi Çelikbaş, Enver Güreli, Raif Aybar gibi DP'den ayrılmış milletvekilleri de vardır.

Bir anlamda, "Kırk altı demokratlarının yerleri, safları Hürriyet Partisidir."

Aydınların İki Kalesi: Basın ve Üniversite

Hürriyet Partisi, kurulduktan sonra özellikle üniversite, aydınlar ve basın tarafından öylesine yoğun bir ilgiyle karşılaşmıştır ki, partinin ismi çoğu zaman "Fikir Partisi", "Fikir ve İdeal Partisi" olarak adlandırılır. (1)

Aslında, Hürriyet Partisi'ne yapılan bu yakıştırmalar bir gerçeği ifade eder. Parti daha çok aydınlar tarafından ilgi görür. Fakat daha sonra, Partinin istedikleri gibi gelişememesi nedeniyle düş kırıklığına uğrayan akademisyenler için geriye iki kale kalmıştır: Basın ve üniversiteler.

Örneğin, 4 Nisan 1959 Cumartesi günü, yapılan ve Süreyya Ağaoğlu'nun başkan seçildiği Hür Fikirleri Yayma Cemiyeti kongresinde konuşma yapan Ord. Prof. A. Kemal Yörük, "Cemiyetimize kayıtlı otuz üniversite profesörü var. Bir kısmımız kalenin içinde kahramanız. Üniversite kapısının dışında açık mücadeleden kaçınıyoruz, bunu göze alamıyoruz" diye bir değerlendirme yapmıştır.

Üniversiteler, akademisyenler tarafından, Demokrat Parti ile mücadele alanı haline getirilmiştir. Öğretim üyeleri, talebelere verdikleri derslerde alenen Demokrat Parti'ye hücum etmekte ve her fırsatta CHP'yi övmektedir.

Üniversitelerde 1954-55 ders yılı başladığında yazarlarının büyük çoğunluğu akademisyen olan Forum Dergisi, "Üniversite Öğrencisi ve Siyaseti" başlıklı yazıda, okuyucusunun büyük çoğunluğu kendi öğrencileri olan üniversite gençliğine şöyle seslenir:

"Memleketimizde hürriyet mücadelesi başladığından beri yüksek tahsil gençliği bu mücadelenin öncülüğünü yapmıştır. İstibdat ve meşrutiyet devirlerine şöyle kısaca bir bakacak olursak, orada bunun pek çok misallerini buluruz.

Niçin gençlik ve bilhassa üniversiteye mensup münevver genç bu idealin bayrağını taşımaktadır? Çünkü bu memleketin sosyal bünyesi içerisindeki hamleci kuvvetlerin potansiyel enerjisini ancak, bu genç kitleler temsil eder. Terakkinin ve istikbalin teminatı bu gençlerdir. Onların memleket meselelerine alaka duymaları kadar tabii bir şey olamaz."(2)

Bu dönem üniversitelerde siyasi iktidara karşı en yoğun muhalefet Siyasal Bilgiler Fakültesi ile Ankara Hukuk Fakültesi'nde yapılmaktadır.

Akademisyenler, üniversite kampüslerinde demokrasi ve özgürlük mücadelesine devam eder ve fikir kulüpleri kurma çalışmaları başlar.

İlk Fikir Kulübü

İlk kurulan fikir kulübü "Ankara Üniversitesi Hukuk Mensupları Fikir Kulübü"dür. SBF Fikir Kulübü'nün kuruluşu çok daha sonradır.

"Fikir Hürriyeti" ilkelerini savunmak amacıyla, 14 Kasım 1952 Perşembe günü kurulan "Ankara Üniversitesi Hukuk Mensupları Fikir Kulübü", 17 Kasım 1952 Pazartesi günü yayınladıkları bildirilerinde amaçlarını özetle şöyle açıklar:

"Fikir, insanlık hayatının ve gelişmesinin ana unsurudur. Fikrin insan ve cemiyet bakımından gerçek değerini kazanması ve kendisinden beklenilen vazifeyi layıkıyla yapabilmesi ancak fikir hürriyeti anlayışının varlığı ile mümkündür. Politikadan ve her türlü ideolojik propagandadan uzak olarak fikirlerin tam bir hoşgörürlük ve mevcut kanunlar sınırı içinde münakaşasını amaç edinmiş bulunuyoruz."

Kayıtsız şartsız fikir hürriyetinin tahakkümünü sağlamak için konferans, seminer, toplantı, münazara tertip etmek suretiyle faaliyette bulunacak olan Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü'nün ilk genel kurul toplantısı 25-26 Kasım 1952 günlerinde yapılır.

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü'nün ilk yönetimine Altan Öymen, Hüsamettin Cindoruk, Nahit Özkutlu, Adnan Güriz, Suna Tezcanel, Yüksel Sungur, Tekin Bürzumar, Gülsen Daldal ile Necmi Abadan seçilir.

Yönetim Kurulu üyelerinin yaptığı ilk toplantıda Fikir Kulübünün genel başkanlığına Nahit Özkutlu getirilir.

Dinleyicilerden Ücret Alınıyor

Nahit Özkutlu'nun Başkan olduğu Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mensupları Fikir Kulübü'nün ilk etkinliği, Profesör Coşkun Uçok'un "Konuşma usul ve adabı" üzerine, yaptığı konuşma ile 1 Aralık 1952 Pazartesi günü, yapılır.

İkinci etkinlik, 10 Aralık 1952 Çarşamba günü, "İnsan Hakları Günü" nedeniyle düzenlenir.

Üçüncü etkinlik, "Demokrasilerde nisbi temsil sisteminin mi, ekseriyet usulünün mü tatbiki gerektiği" hakkında, 26 Aralık 1952 Cuma günü, yapılır.

1000'in üzerinde kişinin ilgiyle izlediği bu tartışmalı toplantıda dinleyicilerden salona girişlerinde ücret de alınır.

Ankara Hukuk Fakültesi Mensupları Fikir Kulübü'nün diğer bazı etkinlikleri ise şunlardır:

Behçet Kemal Çağlar, 7 Şubat 1953 günü, "500 Yıldan Bu Yana Türk Şiiri" konulu bir konferans verir.

Ankara'da yayınlanan başlıca fikir ve sanat dergileri hakkında, 30 Ocak 1954 Cumartesi günü, bir panel yapılır. Hukuk Fakültesi'nde düzenlenen panele, Türk Dili Dergisi adına Nurullah Ataç, Mavi Dergisi adına Teo-

man Civelek katılır. Panelde ayrıca Kaynak, Hisar, Devrim Gençliği, Seçilmiş Hikâyeler dergileri temsilcileri de katılarak, görüşlerini açıklar. Daha sonra, her dergi hakkında sorulu-cevaplı tartışmalar yapılır.

"Aydınların Gerçek Vasfı Fikirdir. Fikir Kulübü Bu İhtiyacı karşılayan Bir Fikir Pazarıdır"

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mensupları Fikir Kulübü, ikinci çalışma yılına, 20 Kasım 1953 Cuma günü, saat 15.00'te başlar. Hukuk Fakültesi Konferans salonunu tamamen dolduran bir dinleyici topluluğunun huzurunda yapılan toplantıyı Kulüp İcra Komitesi Başkanı, Kulübün ve toplantının gayesini izah eden bir konuşma ile açar.

Hüsamettin Cindoruk ile Ergun Sav'ın takdim ettiği program gereğince ilk konuşmayı Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Profesörlerinden Çoşkun Uçok, yaptı. Profesör Uçok, Fikir Kulübünün gösterdiği faaliyetin memleketin fikir hayatı bakımından taşıdığı öneme işaret etti ve Kulüp üyelerine çalışmalarında başarılar diledi.

Daha sonra Violonist Erol Aygün, Piyanist Yıldıray Ölçer, Klarnetçi Ertuğrul Doğan, bazı müzik parçalarını icra etti.

Bundan sonra Cahit Kulebi, Atatürk Oratoryosunun metninden parçalar okur. Çetin Altan, "Mizah yoluyla izah" konulu bir konuşma yapar.

Fikir Kulübü'nün ilk genel kurulu, 29 Kasım 1953 Pazar günü, Ankara'da Kızılay Genel Merkez salonunda yapıldı.

Kongre Başkanlığına Yüksel Karaburçak, İkinci Başkanlığa Nejat Irmak, Katipliklere Belkıs Ay, Özcan Karadeniz seçildikten sonra Kulüp İcra Komitesi Başkanı faaliyet raporunu, denetçi Ali Sait Yüksel de denetleme raporunu okudu.

Ergun Sav, Atilla Sav, Nejat Günal, rapor üzerine konuşma yaptı. Hüsamettin Cindoruk da bu eleştirilere yanıt verdi.

İdare Kurulunun ibra edilmesinden sonra tüzük tadili tekliflerine geçildi ve bazı maddelerde değişiklik yapıldıktan sonra İdare Kurulu, Haysiyet Divanı ve denetçi seçimleri yapıldı.

İdare Kuruluna: Hüsamettin Cindoruk, Ergun Sav, Tekin Gürzumar, Suna Tezcaner, Melih Ölçer, Solmaz Alpar, Aysel Sanu, Alhan Sarısmailoğlu ve Altan Öymen seçildi.

Haysiyet Divanı: Atilla Sav, Adnan Güriz, Nahit Özkutlu'dan teşekkül etti. Denetçiliğe Yüksel Karaburçak seçildi.

Fikir Kulübünün, bu kurultayda üyelerine sunduğu çalışma raporu hakkında bulduğum belgeyi önemli bulduğum için aynen yayınlıyorum:

"Demokrasinin temeli fikirdir. Maalesef bu gerçeğe milletçe ve hükümetçe yüz çevirmişiz. Bir avuç memleketsever genç, fikir ve sanat meselelerimizi yakından ilgilendiren önemli konuları aydınlarımızın gözleri önüne sermek için toplanıp Ankara Hukuk Mensupları Fikir Kulübü'nü kurdular. Kulüp, bu yıl Kasım ayında ikinci çalışma yılına başarı ile girmiştir.

Fikir Kulübü, hümanist, daha yaygın bir deyişle batılı anlayışı temsil etmek iddiasındadır. Bu düşünüş tarzı Türkiye için yeni değildir. Ancak sözde kalmış bütünlüğe ulaştırılamamış yenilik anlayışlarını canlılığa kavuşturmak kulübün tek amacıdır.

Fikir Kulübü'nün yıllık faaliyet raporunda şöyle denilmektedir:

'Memleketin fikir hayatında söz sahibi olmak için belirli bir sisteme apaçık bir çalışma programına ihtiyaç vardır. Fikir Kulübü'nün prensipleri bellidir:

1- Yurdumuzda okumuş bir vatandaş olarak sorunumuz vardır. Fikir, ekonomi, siyaset alanlarında istikrar ve gelişme unsuru aydın vatandaşlardır. Aydınlığın gerçek vasfı ise fikirdir. Fikir Kulübü bu ihtiyacı karşılayan bir fikir pazarıdır.
2- Prensibimiz sık sık tekrarladığımız gibi meslek ayırmaksızın ilgi duymak zorunda bulunduğumuz konuları ortaya koymak arzusundan doğmaktadır. Çeşitli sanat çalışmalarımız bunun sonucu oluyor.
3- Son olarak her iki prensibin tabii bir neticesini söylemeliyiz: Saf, katıksız bir fikir hürriyetine inanıyoruz. Ancak, fikir hürriyetini yok etmek amacını güden cereyanlar kulübün fikir hürriyeti anlayışının dışındadır. Tüzüğümüzün açık emri olan bu kaide geleceğimizin sigortası, yapımızın nefisini koruma imkânıdır. Anayasamızın himayesinde ve İnsan Hakları Evrensel Demeci'nin ışığında gelecek yıllara açık alın ve başarı ile girmeliyiz.'

Atatürk, 'Bir milletin tefekkür ve eser' ölçülerine göre kıymetlendirilmesini söylemişti. Devrimin bu karakterine yakışır bir sanat ve fikir seviyesine çıkmamız çok işlerin yapılmasına bağlıdır. Atatürk'ün istediği millet olma yolunda halletmek zorunda bulunduğumuz bir sürü meseleler vardır. Fikir Kulübü, bu problemleri tesbit için geçen yıl çeşitli çalışmaların yanısıra memleket ölçüsünde bir harekete girişmiş ve fikir alemimizde geniş yankılar bırakan bir anket tertiplemiştir.

Memleketin elli fikir ve sanat adamına sorulan şu idi: 'Memleketimizde fikir ve sanat eserleri yeter derecede korunuyor ve ilgi görüyor mu? Görmüyorsa ne gibi tedbirler alınmalıdır?'.

Verilen cevaplar, fikir ve sanat hayatımızın kısır olduğunu, bu kısırlığın hukuki ve sosyal ilginin yetersizliğinden doğduğunu bir kere daha açıklamış oldu.

Fikir Kulübü, bir sirküler halinde neticeyi ilgililere bildirdiği gibi kamuoyuna da bir basın toplantısı vasıtasıyla sundu. Siyasi olmayan bu hareketin neticesi memnuniyet vericidir. Durgun olan memleket fikir hayatını vakit geçirmeden canlandırmak bütün aydınların ödevidir. Türk yazarının, düşünürünün milletlerarası sahaya çıkacağı gün gelmiştir. Medeniyetin delili fikir eserleridir.

Fikir Kulübü'nün geçen yıl yayınladığı beyannamede, ankete cevap veren aydınlarımızın desteklediği eğitim, radyo, mükâfat, sanat akademisi

milli bir müze, resim galerileri, kültür anlaşmaları, resmi yapılarda sanata yer verilmesi, Bergama ve Antalya gibi sanat merkezlerinde festivaller tertibi, devlet ve şehir tiyatrolarının geniş bir sanat görüşü ile hareket ederek repertuvar tiyatrosu haline getirilmesi, kalitesiz yerli filmlerle mücadele v.s. gibi teklifler mevcuttur.

Geçen yıl içinde Fikir Kulübü'nün tesirleri hissedilmiş, bu meyanda 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun emrettiği mesleki birliklerin kurulması hazırlıklarına başlanmıştır. Ayrıca, ankette beliren fikirlerden Güzel Sanatlar Umum Müdürlüğü yeniden teşkil edilmiş, radyo kısmen islah edilmiş, garp müziği saatleri arttırılmış ve Halk Eğitim Umum Müdürlüğü kurulması kararlaştırılmış ve Ankara ilinde tatbikine geçilmiştir. Fikir Kulübü, yıllık faaliyet raporunda ilgililere ve yakın alaka gösteren Türk basınına teşekkür etmektedir."

"Genç Arkadaşlarımız Omuzlarına Yüklenen Görevi Çok Partili Hayatta da Başarmasını Bileceklerdir"

Ankara Hukuk Mensupları Fikir Kulübünün 1954 yılındaki başkanı Sadık Tanrıverdi'dir.

Fikir Kulübü Başkanı Sadık Tanrıverdi, 110 aydın arasında bir anket düzenler. 110 aydının ankete verdiği yanıtların sonuçları, 1954 Mayıs ayında açıklanır. Fikir kulübünün düşünsel yapısını yansıttığı ve belge niteliği taşıdığı için bu ankette sorulan soruları ve Sadık Tanrıverdi'nin verdiği yanıtları aynen alıntılıyorum:

"Soru-1: Devrimden ve devrimcilikten ne anlıyorsunuz?

Cevap: Gerçek Devrim belirli bir sindirme gücüne sahip toplumlar için mümkündür. Devrim, Instution değişikliğini gerçekleştirdiği ölçüde köklü ve derin olur. Yenilik, şuurlu varlıklara yaşama gücü kazandırır, hız verir. Biz devrimciliği bu anlamda düşünmek istiyoruz. Fesi atıp şapkayı giyen insan, kadını erkekle eşit hak tanıyacağını, yeni bir düşünce sistemine girdiğini de anlamalıdır.

Soru-2: 1919'dan bu yana Türk Devriminin Türkler ve Türkiye üzerindeki tesirlerini nasıl buluyorsunuz? Sizce, eksik, lüzumsuz ve zararlıları varsa nelerdir?

Cevap: Türk devriminin tesirlerini 1923'den bu yana incelemek doğru bir yol olur kanaatindeyiz. İlk devrim hareketi siyasi bir değişiklik Cumhuriyet ilanıdır. 1924 Anayasasındaki (Türkiye Devletinin dini, İslam'dır.) sözü sonraki büyük adımlar için toplumu okşamaktadır.

Eğitim sistemi harf ve yazı alanındaki devrimlerin başarıldığı korkusuzca söylenebilir. Laiklik, genç nesil ve olgun vatandaşlarımız tarafından zaruri bir prensip olarak kabul edilmektedir. Ancak laikliğin tatbik şekli kaza makamları ve partiler arasında henüz tartışmalar konusudur. Hukuk devrimlerine karşı yükselen sesleri anormal bir olay saymamak lazımdır. İsviçre toplumunun pek derin bir gözlemi sonucunda hazırlanan medeni ka-

nunun tekmil prensipleriyle kabulü büyük bir cesarettir; İtalyan sanıklarını korkutan, islah edebilen Ceza Kanunu Türk sanıkları tarafından ne derece gözönünde tutulabilir? Hukuk alanındaki devrimlerin toplum şartlarına tam uyduğunu şimdiden kestirmek kehanet olur kanaatindeyiz. Fakat bu tecrübelerin faydası büyüktür. Hukuk literatürümüzün yeni görüşlerle zenginleşmesi ve benliğimize tam uyacak (Türk Hukuku) bu yol ile doğacaktır. Devrim prensiplerimizden biri olan devletçilik son yarım asrın büyük ve topyekûn savaşları yüzünden çok kimselerce ideal doktrin olarak kabul edilmektedir. Ekonomik hayatta Devletçilik parti prensibi olabilir. Fakat Liberalizmin muazzam başarıları inkâr edilemeyeceğine göre, Devletçiliğin Anayasa prensibi olması önemli bir tartışma konusudur.

Soru-3: Atatürk hakkındaki duygularınız nedir, Kemalizm'den ne anlıyorsunuz?

Cevap: Atatürk devrimlerinin nimetlerinden faydalanarak üniversite tahsili yapan bir kimsenin Atatürk hakkındaki duygularını yazıyla anlatması ona olan hürmet ve sevgisini sınırlayacaktır. Atatürk'e bağlılık mitinglerindeki derin mana ve heyecanı duygularımıza örnek olarak göstermek istiyoruz. Gençlik, Kemalizm'den yeni bir görüş ve ruh anlamakta, Türk'e faydalı, ondan muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracak azim ve enerji almaktadır. Yurtta Sulh, Cihanda Sulh vecizesinin gerçekleşmesi bu ideolojinin yaşama gücünün ilk şartıdır. Kemalist gençlik, faşizmin gençlik anlayışından çok uzaktır.

Soru- 4: Fikir ve san'at hayatımız üzerinde görüşleriniz kısaca nedir? Söyleyecekleriniz, tavsiye ve tenkitleriniz? Devlet nasıl ilgilenmeli?

Cevap: Fikir ve san'at hayatımızın son yıllarda canlanma isteği inkâr edilemez. Ancak, fikir ve san'at eserine, değerini eserin hitab ettiği topluluk verir. Bu topluluğun kültür seviyesi, fikir ve san'at eserlerinin anlaşılması ve ömrüyle yakından ilgilidir. Toplumun kültürü, modern devletin başta gelen görevidir, İdeoloji ve kültür savaşından muzaffer çıkan ulusları herhangi bir alanda yenmenin imkânsızlığını bizim neslimiz yakın misallerle görmüştür. Kendi öz kültürünü canlandırmasını bilen toplumlar yaşama haklarını öncelikle kabul ettirmiş olurlar. Devletin, okur yazar miktarını en üstün sayıya çıkarmak, köylüye kitap sevgisini aşılamak ve san'at mükâfatları dağıtmak yolundaki kararları bütün vatandaşlar ve üniversiteler tarafından gayretle desteklenmelidir. Temsil edilecek tiyatro eserlerinin seçimi edebi heyetlere bırakılmalıdır. Bu işi hakkıyla başarabilecek vatansever aydınlarımıza güvenimiz vardır.

Soru-5: Gençlik, öğretim ve eğitim davamızın halli için neler düşünüyorsunuz?

Cevap: Gençlik topluluklarının tek teşkilata bağlanmasını lüzumlu görüyorum. Memleket meselelerinde, olgun ve aydın genç arkadaşlarımız omuzlarına yüklenen görevi çok partili hayatta da başarmasını bileceklerdir. Eğitim davamızın en faydalı yola girebilmesi uzmanların başarabile-

ceği bir iştir. Yunus Kazım Köni'nin bir müddet evvel bir Ankara gazetesinde çıkan makalesi faydalı bir tartışma konusudur.

Soru-6: Bütün bu meselelerde aydınlarımız kendilerine düşeni yapıyorlar mı?

Cevap: Aydınlarımızın bu meselede kendine düşeni yaptıklarına ve yapmaya çalışacaklarına inanmak istiyoruz."

Ankara Hukuk Fakültesi Mensupları Fikir Kulübü'nün düzenlediği etkinlikler, 1956'da kurulan SBF Fikir Kulübünün düzenlediği etkinliklere kadar yoğun ilgi ile izlenir.

SBF Fikir Kulübü Kuruluyor

Bir kısım SBF öğretim üyesi ve Forum dergisi yazarı ile bağlantısı olan onbir SBF öğrencisi, "Siyasal Bilgiler Fakültesi Fikir Kulübü"nü, 3 Ocak 1956 Salı günü, kurar.

20 Ocak 1956 Cuma günü yapılan toplantıda görev bölüşümü yapılır. Kurucu üyelerin, kapalı oyla yaptığı seçim sonunda idare heyetine: Ertuğrul Baydar, Üner Birkan, Teoman Gönen, Ayhan Çağlar, Oktay Uslu, Coşkun Ürünlü ve Şükrü Özel seçilir.

İdare Heyeti'nin yaptığı toplantıda Başkanlığa: Ertuğrul Baydar, Başkan Vekilliğine: Teoman Gönen, Muhasipliğe: Şükrü Özel, Sekreterliğe: Coşkun Ürünlü, Haysiyet Divanına: Kemal Demirci ve Pekşen Tandoğan seçilir.

SBF Fikir Kulübünün kurulması hakkında yapılan bir değerlendirme şöyledir:

"Fikir Kulüpleri; 1955-56 yıllarında Siyasal Bilgiler Fakültesi içinde, CHP'ye eğilim duyan ve DP'ye karşı muhalefeti destekleyen hocaların katkısıyla bir kısım sol, bir kısım liberal-özgürlükçü öğrencilerin ittifakından doğmuş ve o günlerde çıkmakta olan 'Forum' Dergisi ile de fikir yönünden beslenerek" kurulmuştur. (1)

1950-60 döneminde kurulan üçüncü fikir kulübü ise İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü'dür. Fikir Kulübü kurulması düşüncesi ilk olarak, 13 Mart 1956 Salı günü, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti kongresinde dile getirilir ve Fikir Kulübü kurulması konusunda harekete geçilmesi istenir.

Prof. Turan Güneş, bu dönem İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde öğretim görevlisidir.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü kurucuları da Raif Ertem, Nuri Yazıcı ve Ayşegül Dora'dır. Fikir Kulübü'nün başkanlığını bir dönem Raif Ertem yapmıştır.

Dördüncü fikir kulübü, İzmir-Ödemiş'te, "Ödemiş Fikir ve Sanat Kulübü", adı ile 1959'da kurulur.

Demokratik Düzenin Kurulması Yolunda En Büyük Güçlükler Dahi Karşılıklı Anlayış ile Çözülebilir

Fikir kulüplerinin kurulma amacına uygun olarak kurulan başka gençlik kuruluşları da vardır. Bunlardan biri Hür Parti Gençlik Fikir Ocakları, diğeri CHP Gençlik Kolları'dır. İki gençlik kuruluşu olan Hür Parti Gençlik Fikir Ocakları ve CHP Gençlik Kolları arasında ortak eylem yapabilmek amacıyla birleşme konusunda temaslar yapılır. Bu konu ile ilgili olarak, 31 Ekim 1956 Çarşamba günü, iki kuruluş ortak bir tebliğ yayınlar. Bu tebliğde şöyle denilmektedir:

"Hür Parti Gençlik Fikir Ocakları ve CHP Gençlik Kolları arasında demokratik rejimin gerektirdiği eğitimle yetişme ve düşünceyi yayma yolunda işbirliğine karar verilmiştir. Memleket efkârının son politik olaylarla oldukça karıştığı şu sıralarda kendi durumlarını aydınlatmak için bu iki teşekkül aralarında mevcut işbirliğine devam edeceklerini bir defa daha açıklamayı zaruri görürler. Bugün rejimin sağlam temellere dayanmadığı ve bunu sağlayacak müesseselerin yeterli olmadığı meydandadır. Bu durum bugün olduğu kadar memleketin geleceği için de güven uyandırmaktan çok uzaktır. Demokratik düzenin yerleşme ve gelişmesinde ortaya çıkan engellerin başlıca sorumluluğu -her fırsatta tekrarladığımız gibi- aydınlarındır. Bugün memleket mesuliyetini omuzlarında gören gören neslin aydınlarının ana davalarımıza gösterdikleri ilgisizlik karşısında kendilerinden henüz ümidi kesmek istemediğimizi ifade ederiz. Genç neslin böyle bir duruma düşmemesi, ilgisizliğe kapılmaması ve mesuliyetlerini şimdiden idrak etmesi tek ümidimizdir. İşbirliği halinde çalışacak olan teşekküllerimiz şuna inanmaktadırlar ki; en büyük güçlükler bile karşılıklı anlayış ve yardımlaşma ile çözülebilir. Bu noktayı bir defa daha hatırlatalım ki; bugün işbaşında bulunan neslin birlikte çalışarak bize karşı borçlu bulundukları vazifeleri yerine getirmesinin ve memlekette demokratik düzen ve adaletin gerçekleşmesini sağlamasının zamanı gelmiştir."

Devrimler, Gençliğin Taviz Vermez Güvenliğine Teslim Edilmiştir

Eylemleri, açıklamaları, kurulan fikir kulüplerinin hedeflerini daha iyi belirtir. Fikir kulüpleri, bulunduğu toplumsal tarih dönemi içinde bunu ne ölçüde gerçekleştirebilmiş, neler yapmış, bunlar olaylar içinde izlenirse daha iyi kavranır.

DP iktidarı tarafından din istismarı en çok 1958 yılında yapılır.

Batı Trakya'da Yunanistan devletinin maddi yardımlarıyla desteklenen ve Yunanistan devleti taraftarı yayın yapan, "Sebat" adlı Arapça harflerle yayınlanan gazetede, Türkiye Diyanet İşleri Reisi Eyüp Sabri Hayırlıoğlu'nun imzasıyla, "Kur'anı Kerim'in Türk harfleriyle yazılması, okunması ve basılmasının dinen caiz olmayacağı" hakkında bir yazı yayınlanır.

Başta gençler olmak üzere konuya duyarlı kesimler, bu açıklamaya tepki gösterir.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakülteliler Fikir Kulübü, Diyanet İşleri Başkanına göndermek amacıyla bir telgraf hazırlar ve 17 Ekim 1958 Cuma günü, imza toplamağa başlar.

Telgrafta şunlar yazılıdır:

"Yanlış kanaatlerle yüklü beyanatınız basamak yapılarak, geri zihniyete mensup bazı zümreler tarafından batılılaşmamızın ana ilkeleri olan, Atatürk devrimleri aleyhine menfi ve yıkıcı cereyanlar yaratılmaktadır. Devrimler aleyhine yaratılan bu cereyanların müsebbibi olarak yüklendiğiniz sorumluluğu tarih boyunca omuzlarınızdan atamayacaksınız."

İstanbul Üniversitesi'nin çeşitli fakültelerine devam eden öğrencilerden 1.204'ünün imzasını taşıyan 10 metre uzunluğundaki telgraf, 20 Ekim 1958 Pazartesi günü, Diyanet İşleri Başkanı Sabri Hayırlıoğlu'na gönderilir.

1.204 üniversite öğrencisi adına basın toplantısı yapan ve telgraftaki imzaları basın mensuplarına gösteren Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü Başkanı Raif Ertem, şu açıklamayı yapar:

"Diyanet İşleri Reisi Eyüp Sabri Hayırlıoğlu geri ve Atatürk inkılapları aleyhindeki bir zümreye destek olmaktadır. Kur'an'ın Latin Harfleri ile yazılıp yazılmaması konusunda, Bay Hayırlıoğlu tarafından verilen beyanat Atatürk devrimlerine aykırıdır. Mürtecilerin gayeleri Türk devrimlerini baltalamaktır. 'Sebat' gazetesinde çıkan beyanatından sonra Bay Hayırlıoğlu devrimci Türk basınının tepkisi karşısında sindi, fakat bu hareketiyle maksatlı ve malum bir azınlığın harekete geçmesine fırsat vermiştir. Bu saygı değer makamın kuvvetinde, kendilerine elverişli bir zemin bulan gerici kuvvetler, küçücük azınlıkların hacmini çok aşan bir yıkım kampanyası açmışlardır. Hedef, doğrudan doğruya devrimlerdir. Devrimler, gençliğin taviz vermez güvenliğine terkedilmiştir. Bay Hayırlıoğlu, laik bir devletin Diyanet İşleri Reisidir. Vazifesi, devrimlerin aydınlık kadrosu dahilinde ve devrimciler kanadında vazife görmektir. Bu saygı değer makam gizli ve karanlık emellere zemin ve şans hazırlamak yolunu seçti mi, kararlı, aydın ve yüzde yüz devrimci bir iman cephesini karşısında bulacaktır."

SBF Komünistlikle İtham Ediliyor

Muhalefete uyguladığı şiddet ve yürüttüğü teokratik politika sonunda DP iktidarından destek alan bazı dinsel topluluklar, her fırsatta Cumhuriyet rejiminin temel ilkeleri ve devrimlerine saldırır.

2 Haziran 1959 Salı günü, SBF kantinine gelen Oktay isimli bir öğrenci, Kemalist devrimler ve Mustafa Kemal Atatürk hakkında olumsuz sözler söyler. Kantinde bulunan öğrenciler, tepki gösterince Oktay isimli şahıs, fakülteden uzaklaşmak zorunda kalır. Daha sonra Rıza Akdemir isimli öğrenci, kendisine Trakya köylerinden gelen bir mektubu okur. Mektupta, Mustafa Kemal Atatürk hakkında sarfedilen olumsuz sözcükler vardır.

3 Haziran 1959 Çarşamba günü de İlahiyat Fakültesi öğrencisi Münip Toz, SBF'ye gelerek eski Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel için, "Hasan Ali komünisttir, siz de onun yetiştirmelerisiniz" deyince, SBF'li öğrenciler, Münip Toz'un üzerine yürür. Toz, kaçar ve bir eve sığınır.

SBF öğrencileri, Münip Toz'un sığındığı evi sarar ve evin etrafında beklemeye başlar. Devrimlere karşı kötü sözler söylendiğini haber alan öteki fakülte ve çevreden gelen gençler de evin etrafında toplanır. Mahşeri bir kalabalık toplandığı sırada hazır kuvvet ekibi yetişerek olayı emniyet ve adalete intikal ettirir.

Münip Toz ile çok sayıda SBF'li genç, Kurtuluş karakoluna götürülür. Devrim aleyhtarı olarak tanınan Naci Yılmaz ve Nurhan Edilhan (kız) adındaki iki SBF öğrencisi hakkında, "Atatürk'e hakaret" suçundan kovuşturma açılır ve tevkif edilir.

SBF Fikir Kulübü üyesi olan SBF Talebe Derneği Başkanı Utku Acun, 6 Haziran 1959 Cumartesi günü, düzenlediği basın toplantısında şu açıklamayı yapar:

"Bu hareket, bu kuruma yapılmış komünistlik ithamına karşı gösterilen bir tepkidir. Yoksa iki malum yazarın dediği gibi ilmi bir yetersizlik değildir. Biz, devrimlerin günden güne yerleşmesini istiyoruz. 1959 Türkiye'sinde geriye dönüş taraflısı kişilerin kalem oynatmasını, fikir beyan etmelerini istemiyoruz. Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencileri, Atatürk'ü sevmeyi ve devrimlere inanmayı bir ön şart olarak benliklerine yerleştirmişlerdir. Biz, 1959 Türkiye'sinde Atatürk ve devrimlerimize dil uzatacak kişiler görülmemesi için derhal harekete geçilmesini istiyoruz. Biz, 1959 Türkiye'sinin aynı inançta olduğuna inandığımız gençliğini ve yöneticilerini kesin ve kesif bir mücadeleye davet ediyoruz. Kızıl ve yeşil tehlike maalesef üniversiteye sızmıştır. Bunun için Kızıl tehlike Komünizm ile yeşil tehlike irtica hakkında mücadele açacağız."

İstanbul Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü Başkanı Raif Ertem, 9 Haziran 1959 Salı günü, SBF Öğrenci Derneği başkanlığına şu telgrafı çeker:

"Medeni bir insan gibi yaşamaya azmetmiş kimseler olarak bunlarla mücadeleyi bir vatan borcu biliyoruz. Devrimler yolunda açtığınız savaşı tebrik eder, her hususta kader birliği yapacağımızı bildiririz."

10 Haziran 1959 Çarşamba günü biraraya gelen Ankara Üniversitesi Hukuk, Siyasal Bilgiler, Fen ve Ziraat Fakülteleri ile Gazi Eğitim Enstitüsü öğrenci dernekleri başkanları, yayınladıkları ortak bildiride, düşüncelerini şu şekilde açıklar:

"Türk gençliği komünizmi ve irticayı bulduğu yerde ezmeğe azimli ve kararlıdır. Milli bünyemize mal edilmiş devrimlere dil uzatmış bir kaç kendini bilmezin menfur hareketleri, gençliğe atfedilemez. Gençlik, bu gibi bedbahtları potasında eritmeğe yetkili ve yeterlidir."

Gerici Hareketlerin Önlenmesi İsteniyor

SBF Öğrenci Derneği Başkanı Orhan Erdivanlı, Dernek Sekreteri Özgen Acar, Fikir Kulübü Başkanı Fikret Toksöz, SBF Talebe Cemiyeti İkinci Başkanı A.H.Sinan Güven ile Dernek Genel Kurul Başkanı Ethem Özgüvenç, gerici kıpırdanışlar hakkında, 8 Ocak 1960 Cuma günü, Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde basın toplantısı düzenler.

Basın toplantısında konuşan Dernek Başkanı Orhan Erdivanlı, şu açıklamayı yapar:

"Memlekette son günlerde kendini hissettiren gerici kıpırdanışlar dini inançlarla yapılmıyor. Maksat, halkın dini hislerini istismar etmektir. Hükümetin devrimleri koruma hususunda bize yardımcı olacağına ve bu konuyu seçim mülahazalarının üstünde tutacağına inanıyoruz. Şu nokta unutulmamalıdır ki, devrimler mevzuunda hiç bir zaman Türk Gençliği olarak kimseye taviz verecek değiliz. Geçenlerde iktidar organı bir gazete bir makale yayınlayarak devrimler konusunda fikirlerini açıklayan Erzurum Üniversitesi Profesörlerinden Mehmet Kaplan'ın fikirlerini tamamıyla reddediyoruz. Bere giymek dahi devrimlere karşı bir harekettir. Bunların devrimlere düşman olduğu fikrindeyiz. Saidi Nursi'nin önümüzdeki seçimler için D.P. tarafından görevlendirildiği şeklinde bazı fikirler ileri sürülmektedir. Saidi Nursi, kendini kullanacak bir partiyi de ilerde harcayacak bir kuvvet olabilir. Bu yüzden şimdiki kıpırdanışları kesin tedbirlerle önlemek lazımdır."

Ethem Özkutlu da Tarsus'ta çocuğunu Başbakan Adnan Menderes uğruna kurban etmek isteyen zihniyete temas eder ve "Bu zihniyeti tenkid ediyoruz. Bu, büyük utanç verici bir olaydır ve gençliği müthiş üzmüştür" der.

Cemiyet İkinci Başkanı A.H.Sinan Güven'de şunları söyler,

"Geri kalmış bir halk kitlesini istismardan başka bir fikri olmayan Saidi Nursi'nin mühimsenmemesi gerekir. Milli eğitim konusunda geri kalmış bir memleketiz. İşte bu yüzden müsait bir zemin bulan gerici hareketlere rastlanıyor. Bugün, eskinin aksine hoca ve şeyhler, köy ve kasabalarda milli eğitimimizden daha fazla faaliyet gösteriyor. Eskiden köy öğretmenlerine köyde itibar gösterilirken, bugün aynı alaka köy imamlarına yönelmiştir. Gericiliğe karşı başarı kazanmak için milli eğitim konusunda çalışmalara hız verilmesi gerekir."

Fikir Kulübü Başkanı Fikret Toksöz ise şu açıklamayı yapar:

"1960 yılında hâlâ gericilikten medet umanlardan fayda beklemek ve devrimlere karşı faaliyette bulunanları görmek biz gençliği üzmektedir. Türk Gençliği olarak sabrımızın tükendiğini söylemek isteriz."

Basın toplantısında ayrıca şu bildiri dağıtılır:

"Son günlerde yeniden ortaya çıkan gerici kıpırdanışları, gösteri gezilerini, sağda solda dağıtılan broşürleri ve devrim düşmanlarının amaçlarına varmak için çabalamalarını büyük bir dikkat ve soğukkanlılıkla izliyoruz.

Türk Gençliği, Cumhuriyet kanunlarının, dini kötüye kullananların yakasına yapışacağından şüphe etmemekte, bunu beklemektedir. Türkiye'nin şemsiyeler ardına saklanan sahte kahramanlara değil, yurt için bütün varlığını bütün açık kalpliliği ile ortaya koyacak gerçek aydınlara ihtiyacı vardır. Atatürk'e ve O'nun devrimlerine olan bağlılığımız yalnızca ödenmesi gereken bir borç olsaydı, nankörleri kendi şanssızlıkları ile başbaşa bırakmak mümkün olabilirdi. Oysa Atatürk Devrimleri Savaşının Türk Ulusu için bir ölüm kalım savaşı olduğunu biliyoruz. Ve O'nun ilkelerine bağlı kalarak, bağımsız, egemen, onurlu bir topluluk olarak yaşayacağız, ya da eriyip gideceğiz. Dernek olarak devrimleri savunma konusunda bir de program hazırladık. Bu program gereğince, 'Türk Gençliğinin Atatürk devrimlerinin korunması çabasındaki tutumunu nasıl buluyorsunuz? Tenkid edeceğiniz yönler var mıdır? Tavsiyeleriniz neler olacaktır?' şeklinde bir soruşturma açıldı. Bu konuda üniversite öğretim üyeleri, düşünürler ve yazarlar düşüncelerini açıklayacaklardır. Bu hususta konuşacak her Türk yurttaşı, düşüncelerini 'Siyasal Bilgiler Derneği-Ankara' adresine bildirmelerini istiyoruz. Bu arada, kuracağımız gezi kolları, kasaba ve köyleri dolaşarak, 'Atatürk ve Devrimler' konusunda söyleşiler, açık oturumlar düzenleyeceklerdir. Siyasal Bilgiler Fakültesinde bir Atatürk Anıtı'nın dikilmesi için de çalışmalara başladık."

Japon Öğrenciler, SBF'ni Ziyaret Ediyor

27 Mayıs devrimini incelemek için Ankara'ya üç Japon öğrenci gelir.

Üç Japon üniversite öğrencisi, 9 Eylül 1960 Cuma günü, Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni ziyaret eder.

Fakültedeki öğrencilerle 27 Mayıs devrimi ve bu devrimi doğuran sebepler hakkında görüşme yapan misafir öğrenciler, binadaki kurşun izlerinin fotoğraf ve filmlerini çeker.

Milli Birlik Komitesi üyelerinden Albay Sami Küçük ve Binbaşı Orhan Erkanlı ile de görüşme yapan Japon öğrenciler, "Eski Japonya Başbakanı Kişi'ye karşı yapılan gösterilere bizzat katıldıklarını", açıklar.

Türkçe Ezan Okunması İsteniyor

27 Mayıs 1960 hareketinden sonra Milli Birlik Komitesi üyelerinin bir bölümü, yaptıkları bir toplantıda, "1950 öncesinde olduğu gibi ezanın Türkçe okunması" hakkında bir öneri getirir. Toplantıya, o gün Cemal Gürsel başkanlık etmektedir. Cemal Gürsel ve bazı üyeler, ezanın Türkçe okunmasını savunmaktadır.

Lehte ve aleyhte yapılan konuşmalardan sonra ezanın Türkçe okunmasını M.B.K. üyelerinin çoğunluğu, o günün şartlarında olumlu bulmaz. Çoğunluk kararı doğrultusunda, 25 Temmuz 1960 Pazartesi günü, bir tebliğ yayınlanır ve "Ezanın Türkçe okutulması mecburiyeti olmadığı" açıklanır.

Sorun topluma yansır.

Devlet ve Hükümet Başkanı Orgeneral Cemal Gürsel, 5 Ekim 1960 Çarşamba günü, İstanbul'da İlahiyat Fakültesi'ni ziyaret eder.

Gürsel, okuldan ayrılırken, kendisini uğurlayanlara şunları söyler:

"Kur'an Türkçe okunup Türkçe yazılabilmelidir. Türk kendi dinini kendi diliyle ifade edemezse bir din sahibi olduğu asla kabul edilemez."

İlhami Soysal, Altan Öymen, Ömer Sami Coşar, İsmet Giritli, Ziya Müezzinoğlu, Selami Savaş ve Oktay Ekşi'nin imzaları bulunan "Ezanın Türkçe Okunması" ile ilgili kanun önerisi, 22 Şubat 1961 Çarşamba günü, Temsilciler Meclisi Başkanlığına verilir.

Ezanın Türkçe Okunması ile ilgili kanun önerisi, Milli Birlik Komitesi üyeleri tarafından imza edilmediği için Meclis Başkanlığı'na verilemediği için gündeme sokulamamıştır.

SBF Fikir Kulübü Başkanı Varol Sezen, 7 Mart 1961 Salı günü, yayınladığı bir bildiride, Kulübün, Türkçe Ezan ve devrimler konusundaki düşüncelerini şöyle açıklar:

"Sayın Devlet Başkanı Cemal Gürsel'in Türkçe ezan konusundaki çağrısına bütün içtenliğimizle katılıyoruz. Kurucu Meclise ve bu konuda verilmek istenen önergenin engellenmesi, bunun özellikle devrimleri yapmış ve savunmuş bir kurumun üyeleri tarafından yapılması devrimci Türk gençliğini çok şaşırtmıştır. Devrimin koşulları içinde biz her ileri adımın aydın politikacılarımız tarafından destekleneceği kanısındaydık. Bugün değil, üzüntü ile görüyoruz ki, bu konu memleketin çıkarları açısından değil, pati çıkarları açısından görülmektedir. Atatürk devrimlerine inanan kişilerin, bu öneriyi desteklememesini başka türlü yorumlayamıyoruz. Ezanın Türkçe okunmasına karşı gelenler, geriliğe giden yollardan birinin üzerindedirler. Oy avcılığı uğrunda gericilere tavizler verilmesi ülkemizi bir çıkmaza götürür. Yirminci asrın uygarlık yarışında, Batı ile aramızın kapanması, geri düşünceleri ortadan kaldıracak ortamı yaratmakla olanaklıdır. Partilerimizin bu konudaki tutumlarını değiştireceklerini, parti çıkarlarını ve oy avcılığını ikinci plana atacağını ve memleket gerçeklerini göreceğini ümit ederiz. Ezanın Türkçe okunması önerisini getirmek isteyen Kurucu Meclis üyelerini candan destekliyoruz."

İdare Vatandaşın Ayağına Gitmeli

İçişleri Bakanı Muharrem İhsan Kılıçoğlu, 9 Kasım 1960 Çarşamba günü, SBF'ni ziyaret eder.

İçişleri Bakanı, ziyaretinde Fakülteyi gezip izahat alır, Dekanla görüşür, yemekhanede öğrencilerle birlikte öğle yemeği yer.

Daha sonra öğrencilerle sohbet eden İçişleri Bakanı Kılıçoğlu, öğrencilere özetle şunları söyler:

"Yassıada'dakileri ilk defa mahkemede gördüğümde büyük bir ıstırap duydum. Çünkü oradaki mevcut D.P. grubu, bu memlekette tahsillerini

yapmışlardı. Bunlar, bu derece ahlaktan uzak bir yola sapabilmişlerdir. Demek ki o büyük Ata'nın neslinden yetişenler onun davasına ihanet edebilmişlerdir. Maddileşmenin verdiği düşüklük, Yassıada'dakilerin akıbetini hazırlamıştır. Kendimizi her hususta teçhiz eder ve hasis menfaatlerden uzak kalırsak gelecek nesillerin hürriyetini o derece teminat altına almış oluruz."

Bakan, öğrencilere idarecilik konusunda öğüt verdikten ve Balmumcu Çiftliği ile Yassıada'da mevkuf bulunan 17 valinin, 27 Mayıs öncesi tutumunu anlattıktan sonra şu açıklamayı yapar:

"Bunlar, vicdan ve kanunları kendi menfaatleri için kullanmamış olsalardı memleket bu kadar dejenere olmazdı. Şimdi İçişleri Teşkilatında geliştirmek istediğimiz idare, vicdan ve kanun teminatını vermelidir. Vatandaş idarenin ayağına değil, idare vatandaşın ayağına gitmelidir."

İçişleri Bakanı yaptığı konuşmadan sonra, öğrencilerin sorularını cevaplandırır. Kılıçoğlu, cevaplarında, idari taksimat üzerinde çalışıldığını, İdare Bölümü mezunlarını da Dışişlerinde çalıştırmak buna karşılık Dışişleri mensuplarına yurt gerçeklerini daha yakından tanıtmak konusunda çalışmalar yapıldığı, açıklamalarını yapar.

Gürsel, SBF Öğrencileriyle Görüşüyor

Devlet ve Hükümet Başkanı Cemal Gürsel, 16 Kasım 1960 Çarşamba günü öğleden sonra SBF öğrencilerinden 20 kişilik bir topluluğu kabul ederek, görüşür.

SBF öğrencilerini temsilen gelen topluluk, Devlet Başkanı arabasından iner inmez, hemen arabanın çevresinde toplanır. Cumhurbaşkanı Gürsel: "Merhaba çocuklar, ne var?" diye gülerek sorar. Öğrenciler, Başkana sevgilerini ve bağlılıklarını bildirmek istediklerini söyler ve görüşmede ısrar eder. Gürsel, "Peki gelin de konuşalım" der. Hep birden Başbakanlığa çıkılır.

Devlet Başkanı Gürsel, "Bir gün tayin edin de ben de sizin okulunuza geleyim" der. Öğrencilerin Başkanı, "sağ ol paşam. İşlerinizin çokluğunu, önemini biliyoruz. Bizler, bir demokrasi aşığı olan siz büyüğümüzü ziyaret etmek, ona inandığımızı, demokrasi kahramanına sevgilerimizi belirtmek istedik." cevabını verir.

Gürsel, "Yaklaşın, bana" dedikten sonra konuşmasına şöyle devam eder:

"Dünya kurulduğundan bu yana insanlar idare edilegelmiştir. Cemiyet haline geldikten sonra muhtelif hükümranlıklar tecrübe edilmiştir. Şu tarz idare iyidir, bu tarz idare iyidir demek de doğru değildir. Cemiyetler seviyelerine, liyakatlerine ve temayüllerine göre hükümet sahibi olurlar. Belki, dikta idaresine müstahak cemiyetler de vardır. Fakat Türk Milleti bu seviyeyi çoktan aşmıştır. Biz de buna teşebbüs etmek, milleti felakete sürüklemek demektir. Bizim memleketimizin coğrafi durumu, dünya politikası

önündeki mevkiimiz iki yüzlülüğe, nizamsızlığa suret-i katiyede müsait değildir. Bunu herkesin bilmesi gerekir. Yıllardır çok gelişmeler kaydettik. Nazik bir devirdeyiz. Bugün, amacımız birlik olmalıdır. Şimdi, fazilet nizamını kurmak istiyoruz. Bu, zorbalığın, şiddetin nizamı değil; faziletin, ahlakın, insafın ve adaletin nizamıdır. Bir avuç kuvvet ile koskoca bir milletin başına geçmeyi tasarlamak bir divaneliktir. Ben bir gün ölebilirim. Fakat Türk milletinin şuuruna ve civan mertliğine o kadar inanıyorum ki, bu inanç benim için en büyük kuvvettir. Onlar beni bertaraf etmekle her şeyin biteceğini, halledileceğini sanıyorlardı. Bu Türk milletini tanımamak demektir. Bir inkılap daha Türk milletinin lehine başarılmıştır. Bir daha böyle tehlikeye düşmeyeceğiz."

Veda eden öğrencilere, Devlet Başkanı, : "İşlerimiz bitsin, daha çok görüşeceğiz" der.

SBF'li öğrenciler, Başkanın yanından ayrılır. Öğrencilerin arasında 29 Nisan'da polisle mücadele sırasında bileklerinden yaralanan bir kız öğrenci de vardı.

Öğrenci Teşekkülleri Kurucu Meclis'te Temsil Edilmemeli

Anayasayı hazırlayan profesörlerin, Kurucu Meclis'te öğrenci teşekkülleri de temsil edilsin şeklinde bir önerisi olur.

SBF Talebe Cemiyeti Başkanı Alpaslan Işıklı ve Dernek Başkanı Özgen Acar, bu konudaki kanaatlerini, 11 Aralık 1960 Pazar günü, yayınladıkları bildiriyle kamuoyuna şu şekilde açıklamışlardır:

"Kurucu Meclis Anayasası ön tasarısını hazırlayan sayın profesörlerimizin yükseköğrenim öğrencilerine de hak tanıyan bir teklif ileri sürmüş olmalarını öğrenmek bizleri son derece memnun etmiştir. Ancak biz buna birçok bakımlardan mahzurlu görmekte ve SBF öğrencileri olarak kesinleştiği takdirde böyle bir haktan feragat etmeyi şimdiden karar vermiş bulunmaktayız. Şöyle ki: Yükseköğrenim öğrencileri topluluğu bu yönden teşkilatlanmamış olduğu için, gerçekten layık kişilerin seçilmesi kolay olmayacaktır. Bu fikir ortaya atıldığından bu yana oldukça kuvvet kazanmış görünüyor. Devlet mekanizmasının normal hukuki temele kavuşmasını temin için ortaya çıkarılmaya çalışılan Kurucu Mecliste öğrenci temsilcilerinin nasıl bir fonksiyonu icra edeceği üzerinde merakla düşünülmeğe değer kanısındayız. Eğer öğrenci temsilcileri buraya öğrencilerin dertlerini duyurmak sloganıyla getirilmek isteniyorsa biz bunun gerçekleşeceğine inanmıyoruz. Bu konuda Kurucu Meclisin vakit harcayabileceğini sanmak en azından saflık olur. Anayasa, seçim kanunu gibi sorunları halletmek durumunda kalacak Kurucu Mecliste öğrenci dertlerinin duyurulması söz konusu olmadığına ve üzerinde görüşme açılacak konular da herşeyden önce devlet adamlarının söz sahibi olabileceği bir büyüklük taşımadığına göre gençlik temsilcilerinin meclis içinde nasıl bir fonksiyon ifa etmesi bekleniyor? Bizce bu konu feragatkar bir anlayışla ele alınmalıdır. Üniver-

site öğrencisi ancak gerektiğinde ortaya atılmasını bilen bir olgunlukla hareket etmesini bilecektir."

Seçimlerin Ne Zaman Yapılması Uygundur

Yeni Siyasi Partiler Yasasına uygun olarak yeni siyasi partiler kurulur. Bunlardan biri Yeni Türkiye Partisi(YTP)'dir.

12 Şubat 1961 Pazar günü, kurulan partinin bazı kurucuları şunlardır: Ekrem Alican, Prof. Cahit Talas, Prof. Aydın Yalçın, Prof. Hikmet Belbez, İrfan Aksu, Hasan Kangal, Sırrı Öktem, Raif Aybar.

13 Şubat 1961 Pazartesi günü, kurulan Türkiye İşçi Partisi(TİP)'nin kurucuları ise şöyledir: Şaban Yıldız, Rıza Kuas, Kemal Nebioğlu, Salih Özkarabay, Ahmet Muşlu, Hüseyin Uslubaş, Saffet Göksüzoğlu, Adnan Arkın, İbrahim Güzelce.

Yeni siyasi partiler kurulduktan sonra seçimlerin ne zaman yapılacağı konusu gündeme gelir.

Bu konuda M.B.K. üyeleri görüş birliği içinde değildir.

"14'ler" diye adlandırılan ve yurt dışına göreve gönderilen M.B.K. üyelerinde, "Biz ihtilali memlekete hizmet için yaptık, yapılacak bunca iş varken, bunları tamamlamadan gitmek doğru olmaz. Bu nedenle iktidarda kalma süresini uzatmalıyız" görüşü hakimdir.

14'ler ile birlikte tasfiye edilen emekli Yarbay Muzaffer Karan, 1965 seçimlerinde, TİP'den milletvekili seçilmiştir.

M.B.K. üyelerin bir bölümü ise, "1961 yılı sonbaharı ile MBK iktidarına zaman sınırı belirlenmiştir. İktidar süresinin uzatılması söz konusu değildir. Seçime gidilmelidir" tezini savunmaktadır.(1)

M.B.K.'ne yakınlığıyla tanınan Öncü gazetesi, 1961 yılının ilk aylarında "Seçimlerin ne zaman yapılması uygundur" anketi başlatır.

Bu ankete katılan SBF Fikir Kulübü Başkanı Varol Sezen, 7 Mart 1961 günü, şu yanıtı verir:

"Bence sonbaharda yapılmalıdır. Tahminim de bu tarihte yapılacağı şeklindedir. Çünkü duruşmalar bitecek."

Öncü gazetesi başyazarı Prof. Aydın Yalçın, YTP'nin İzmir Karşıyaka Kongresinde yaptığı konuşma nedeniyle, 1 Eylül 1961 Cuma günü tutuklanır, 21 Eylül 1961 Perşembe günü, serbest bırakılır.

Seçimler, 15 Ekim 1961 Pazar günü, yapılır. Hiçbir parti tek başına iktidar olamaz. 1965 seçimlerine kadar ülke koalisyonlarla yönetilir.

SBF'li Bazı Öğrenciler, Başbakanlık Önünde Gösteri Yapıyor

SBF Fikir Kulübü üyesi, Yeni Türkiye Partisi Gençlik Kollarına bağlı bazı SBF öğrencileri ile bazı üniversiteli gençler, başlarında YTP Genel İdare Kurulu üyesi Prof. Aydın Yalçın'm eşi Nilüfer Yalçın bulunduğu halde, 23 Ekim 1961 Pazartesi günü, Bakanlar Kurulu ile MBK'nin ortak toplantı yaptığı Başbakanlık binası önünde toplanarak eylem yapar.

MBK'nin seçimle gelen hükümete yetkisini devretmeyeceği söylentisi olduğunu açıklayan üniversiteliler, "Biz, emin kaynaktan duyduk, söylentileri memleket için hayırlı görmüyoruz burada kalacağız" der ve Başbakanlık binası önünde eylem yapmaya devam eder.

YTP Gençlik Kollarında da görevli olan SBF Fikir Kulübü Başkanı Varol Sezen, SBF Fikir Kulübü adına bir kâğıttan şu demeci okur:

"Parlamentonun açılışının çok yakın olduğu bu günlerde, bizler Fikir Kulübü olarak 15 Ekim seçimini demokrasiye geçiş olarak görüyoruz. Esasen, 27 Mayıs'ın gayesi de budur ve netice de alınmıştır. Bundan sonraki yolumuz, demokrasi yoludur. Demokratik düzene olan bağlılığımız sarsılmayacaktır. Siyasi partiler kuracakları idarede bütün güçlükleri milli hakimiyet yoluyla halledecekler. Türk milleti şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da batılı, ilerici ve devrimci bir gelişme içinde bütün gelişmeleri halledecektir."

Daha sonra yayınlanan belgelerde açıklananlara göre "Başkanı Orgeneral Cevdet Sunay olan "Silahlı Kuvvetler Birliği" adında gizli bir örgüt kurulmuş ve bu örgüt bir protokol hazırlamıştır. Silahlı Kuvvetler Birliği mensupları, İstanbul ve Ankara'da ayrı ayrı toplanarak, 21 Ekim 1961'de "müdahale kararı" almıştır. Fakat örgüt mensupları arasında çıkan görüş ayrılığı nedeniyle müdahale gerçekleştirilemez.

Milli Birlik Komitesine Bağlılıklarını Belirtiyorlar

Ankara'da yayınlanan Kudret Gazetesinin 28 Nisan 1960 olaylarının birinci yıldönümünde, kapatılan DP'yi öven tarzda yayın yaptığını iddia eden bazı SBF öğrencileri, 28 Nisan 1961 günü, şu bildiriyi yayınlar:

"Kudret Gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğüne. Gazetenizin 28/4/1961 tarihli sayısını hayretle okuduk. Dikta rejimi kurmak amacıyla büyük ulusumuzun hürriyetlerine kasteden dejenere bir idareye karşı Türk Gençliği olarak mücadele ettiğimiz, şehit verdiğimiz kanlı Perşembe olaylarının gazetenizde en ufak bir akis bulmaması sizi diğer bütün gazetelerle ayrılığa düşürdüğü gibi, bizi de derin bir üzüntü içinde bırakmıştır. Bütün gazeteler birinci sahifelerini bu konuya ayırdıkları halde gazetenizde Menderes'in milleti ikiye ayırmak için giriştiği gülünç Vatan Cephesi teşebbüslerinin savunmasını yapan sözlerinin manşet olarak alınması, ancak oy endişesiyle yüklü bir politika anlayışının ifadesi olabilir. Biz, 28-29 Nisan'da yaptığımız mücadeleye ve 27 Mayıs devrimine içten bağlı Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencileri olarak gazetenizin tutumunu Türk kamuoyu önünde şiddetle protesto ediyoruz. Fakülteye asılan 300 isimli deklarasyonu imzalayan öğrenciler adına Talebe Cemiyeti Başkanı Şener Can."

"555-K"

5 Mayıs 1960 günü Kızılay meydanında yapılan öğrenci eylemlerinin

birinci yıldönümü nedeniyle, 5 Mayıs 1961 Cuma günü, Ankara'da anma törenleri yapılır.

Gösterilerin tam saati olan 17.00'de Ankara'daki üniversitelerde okuyan kalabalık bir öğrenci topluluğu, Kızılay Meydanında toplanır. Buradan yürüyerek Orduevi önüne gelirler ve Atatürk heykeline çelenk koyarlar. Günün anlam ve önemini belirten konuşmalar yapan öğrenciler, daha sonra, Anıtkabir'e giderek Ata'nın huzurunda saygı duruşunda bulunurlar. Gösteri yapan öğrenciler, yol boyunca, "Gazi Osman Paşa Marşı"nı söylemişlerdir.

İstanbul, İzmit, Gölcük ve Değirmendere'de silahlı faaliyet gösterdikleri iddiasıyla 70 kadar eski DP'li, 8-9 Mayıs 1961 günleri, İstanbul Sıkıyönetim Kumandanlığı tarafından yakalanır.

Siyasal Bilgiler Fakültesi ile Hukuk Fakültesi öğrencileri, devrim karşıtı silahlı bir hareket hazırlığı yaptıkları iddia edilerek gözaltına alınan 70 eski DP'liyi kınamak amacıyla, 10 Mayıs 1961 Çarşamba günü, SBF'nin bahçesinde toplanır. SBF Dekanı, öğrencileri derse girmeye zorlar. Derslere girmek istemeyen öğrenciler ile Dekan arasında tartışmalar olur.

SBF'den toplu olarak çıkan öğrenciler, ellerinde Türk Bayrakları olduğu halde, Zafer Meydanındaki Atatürk Anıtının bulunduğu Sıhhiye'ye doğru yürüyüşe geçti ve Zafer Meydanındaki Atatürk Anıtının önüne gelen öğrenciler, anıta çelenkler koydular. Burada, konuşma yapan bir öğrenci, Milli Birlik Komitesine bağlılıklarını belirtir. Burada, "İstiklal Marşı" ile "Dağ başını duman almış" marşlarını söyleyen öğrenciler, ayrıca, Milli Birlik Komitesi ile Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel lehinde tezahüratta bulunurlar.

Öğrencilerin yürüyüşünden sonra Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı Bedri Gürsoy, Fakültede geçen olaylar hakkında şunları söylemiştir:

"Gençler sabahleyin toplanarak, dersleri girmeyip yürüyüş yapmak istediler. Ben de mani oldum. Burası Fakültedir, her istenilen vakit yürüyüşe kalkılamaz. Ders zamanı derslere girilir dedim. Sonra Fakültenin hoparlörünü ellerine geçirip konuşmaya başlamalarına da kızdım."

SBF Talebe Cemiyeti Başkanı ile Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı Hasan Fehmi Güneş'in yayınladığı ortak bildiri özetle şöyledir:

"Rejimimiz aleyhine bazı çalışmaların ortaya çıkarılması münasebetiyle bu zihniyeti lanetlediğimizi ve protesto ettiğimizi bir kere daha ilan ederiz. Bu kara ve zavallı düşüncenin düşkünü olanlar bilmelidirler ki, gençlik, milletimizin içine düşürüldüğü eski karanlık günleri bir daha yaşamamak ve yaşatmamak azmindedir."

Ankara'da 29 Nisan'ı Anma Törenleri Yapılıyor

Ankara Üniversitesi Gençliğinin zamanın zorba olarak adlandırdıkları iktidarına karşı 29 Nisan 1960 tarihinde ayaklanışının ve kurşunlara hedef

oluşunun 1. yıldönümü, 29 Nisan 1961 Cumartesi günü sabahtan itibaren Ankara'da kutlanır.

Bu münasebetle Fakülteler, yüksekokullar ve liseler, ilk önce kendi okulları içinde, öğleden sonra da Anıtkabir'de bütün gençlik teşekküllerinin de katıldığı büyük bir tören yapılır.

29 Nisan'ın 1. yıldönümü, diğer bütün fakültelerde olduğu gibi SBF'-nde törenle kutlanır. SBF'deki törene, Konservatuvar Korosunun çaldığı İstiklal Marşı ile başlanır. Atatürk ve şehitler için 2 dakikalık bir saygı duruşundan sonra Fakülte Dekanı Prof. Bedri Gürsoy açış konuşması yapar.

Prof. Gürsoy'dan sonra geçen yılki olaylarda fakülteye hücum edenlere karşı Atatürk'ün gençliğe hitabını okuyan kız öğrencilerden Olcay Göker, tarihi hitabeyi tekrar okur. Bilahare Alaattin Asna, gençliğin Atatürk'ün hitabına karşı cevabını dile getirir. SBF'nin gençlik korusu tarafından Gençlik Marşı söylenir. Atatürk'ün tarihi Bursa Nutku'nun okunmasından sonra, 29 Nisan olaylarında devrin Örfi İdare Kumandanı Namık Argüç'ün ateş emrine karşı duran Milli Birlik Komitesi Üyesi Yarbay Vehbi Ersü, konuşma yapar. Ersü, özetle şu konuşmayı yapmıştır:

"Hiçbir iktidar cehalet ve sefaletin omuzlarına basarak yükselmemiş, hiçbir idare iyiye, doğruya, hakka arkasını çevirmemiştir. Bütün şiddet ve dehşetini kusmasına rağmen hak ve adalet isteyenleri susturamıyorlardı."

Toplantıda hazır bulunan Temsilciler Meclisi Üyesi Dr. Galip Zaimoğlu, bir konuşma yapar ve 27 Mayıs'tan sonra yazdığı bir şiirini okur. Fakültenin öğretmenlerinden Nurettin Sevin, Mülkiyelilere bazı hatıralarını nakleder, 27 Mayıs öncesi günlerde devrin idarecileri aleyhinde yazdığı ve o zaman el altından dağıtılan şiirlerinden örnekler verir. Daha sonra, Plevne Marşı söylenir ve 19 Mayıs 1960'da Anıtkabir'de söylediği sözler dolayısıyla tevkif edilen Temsilciler Meclisi Üyesi Remziye Batırbaygil, o günün ve sonraki günlerin anılarını nakleder. Muharrem İhsan Kızıloğlu'nun yaptığı kısa konuşmadan sonra Zafer ve 27 Mayıs marşları söylenerek törene son verilir.

Toplantıdan ayrılanlar, SBF'nin ön duvarlarındaki kurşun yaralarını uzun uzun seyreder ve 29 Nisan gününün kanlı olaylarını hafızalarında yaşatır.

Fikir Kulübü, 141. ve 142. Maddelere Karşı

Eski yasalar değiştirilmekte yeni yasalar hazırlanmaktadır. Bu dönem, Türk Ceza Kanunu'nun 141. ve 142. maddelerinin iptali için başta TİP olmak üzere bazı basın ve öğrenci cemiyetleri, 1962 yılında yoğun bir çabaya girişir.

Daha sonra TİP Milletvekili adayı da olan Müşerref Hekimoğlu'nun sahip olduğu Öncü gazetesi, bu yönde imza kampanyası başlatır.

1 Ekim 1962 Pazartesi günü, "Demokrasiye Çağrı" başlığı adı altında yürütülen bu kampanyada kamuoyuna şöyle seslenilir:

"Halk onayından geçen yeni Anayasamız yürürlüğe gireli 15 ay oldu. Bu Anayasaya göre seçimler yapıldı. Meclisler ve Hükümetler çalışmaya başladı. Ama Anayasa'ya aykırı yasalar, özellikle Faşist İtalya'dan alınma ceza yasaları hala yürürlüktedir. Anti-demokratik yasaların baş sorumlusu olan Hükümet, bilim özgürlüğünü, emekçi halk yığınlarının örgütlenmesini köstekleyen bu yasaların yürürlükten kaldırılması için en ufak bir girişime geçmemiştir. Anayasa Mahkemesi kurulalı 33 gün olduğu halde, bu anti-demokratik yasaların yürürlükten kaldırılması için Anayasa Mahkemesine dava açmağa yetkili organlar da tehlikeli bir susuş içindedirler. 6 ay içinde dava açılmazsa, bu anti-demokratik yasalar yürürlükte kalacak. Önümüzde 147 gün kalmıştır. Bu zaman içinde yetkili organlar harekete geçmezse, anti-demokratik yasaların baş sorumlusu olan Hükümet meşruiyet kazanacak. Yani, demokrasimiz ve halkçı Anayasamız bir kap-kaça getirilmek tehlikesi altındadır. Bu tehlike karşısında, gazetemiz, Anayasa'ya aykırı yasaların özellikle Faşist İtalya'dan alınan ceza yasalarının yürürlükten kaldırılması ve bu konuda Anayasa mahkemesine dava açması için Sayın Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'e sunulmak üzere bir imza kampanyasına girişmiştir.

Bilim özgürlüğünü, emekçi halk yığınlarının örgütlenmesini ve ülkemizde gerçek demokrasinin kurulmasını köstekleyen bu anti-demokratik yasalara karşı bütün demokratik kuvvetleri harekete geçmeye, bütün okuyucularımızı imza vermeye ve demokrasiyi kurtarmaya çağırıyoruz."

Kampanya nedeniyle Öncü gazetesinde ilk gün yayınlanan imzalar şöyledir:

Öncü'de çalışanlar: Kuvvet Başarır, Müşerref Hekimoğlu, Ayhan Bilgin, Süleyman Ege, Erdoğan Örtülü, Erol Ülgen, Nihad Ulukaya, Okay Göçer, Kemal Çiftler, Atıf Cengiz, İhsan Biçici, Tevfik Fikret Dinçer, Erdoğan Çiftler, Osman Ünal, Hamdi Konur, Abdürrahim Uluer, Mehmed Özgüçlü, İsmail hakkı Kaytanlı, Ali Akay Afşar (Ankara Ticaret Postası), Fehmi Ölevoğlu, Sabahattin Sanır, Cengiz Binyazar, Semih Bayrı, Cengiz Oral, Alim Çağlayan, Cemil Demirağ, Sedat Yüksel, İsmail Malgaz, İbrahim Bilgin.

Diğer imzalar: Yalçın Ceridoğlu (Hukuk Fakültesi öğrencisi), Atalay Arsan (ODTÜ öğrencisi), Ö. Varol Sezen (SBF), Yusuf Selvi (Hukuk Fakültesi), Ayşe Eğilmez (DTCF), Sami Güven (SBF), Şakir Keçeli (Hukuk Fakültesi), Ferit Akyürek (Hukuk Fakültesi), Uğur Cankoçak (Gazeteci), Güleren Cankoçak (Memure), Ünsal Oskay (SBF), Ergun Türkcan (SBF), Kazım Kaya (DTCF), Mehmet Hotman (İktisatçı), Ayhan Tokat (DTCF), Arslan Çıngır (Hukuk Fakültesi), Coşkun Raflıoğlu (AİTİA), Remzi İnanç (Gazeteci), Sami N. Özerdim (Yazar), Adnan Aksoy (Hukuk Fakültesi), Güngör Akdağ (DTCF), Müsaadettin Gök (Hukuk Fakültesi), Perran Eralp (Kütüphane uzmanı), Turan Kahraman (Hukuk Fakültesi), Mehcure Cerid (İktisatçı), Altan İlbay (DTCF), Tamer Önder (Hukuk Fakültesi), Kale

Güler (Kantinci), Kemal Anburnu (Memur), Efnan Özbulgur (SBF), İlhami Soysal (Gazeteci), Fethi Akkoç (Gazeteci), Salih Yılmazer (DTCF), Şahin Yekgündüz (Gazeteci), Bedii Günay (Gazeteci), Hüseyin Deniz (Hukuk Fakültesi), Bilgi Seçilmiş (Hukuk Fakültesi), Şefik Çakmak (SBF), Osman Armangil (Yüksek Mimar).

Günlerce süren bu kampanyaya onbinlerce kişi katılır.

Ankara'da imzaya katılan öğrenci ve değişik mesleklerden bazı kişiler şunlardır:

Alper Aktan, Gencay Gürsoy, Hıncal Uluç, Fikret Başkaya, Tebessüm Sarp, Atilla Sarp, Terennüm Sarp, Ayşe Sarp, Barış Sarp, Tuğrul Bayaz.

İstanbul Üniversitesi'nde okuyan öğrenciler, beşyüz imzalı bir dilekçe yazıp, Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'e göndererek, "Anayasaya aykırı anti-demokratik maddelerin iptali için dava açmasını", ister.

SBF Fikir Kulübü, 4 Mart 1962 Pazar günü, şu açıklamayı yapar:

"Alınmakta olan son tedbirleri endişe ile izliyoruz. Kısıtlamalar son derece zararlı olabilir. Son olayların olumsuz psikozu içinde bu kanunu kabul edecekler, gelecekte yaratacağı zararları göremiyorlar. Temmennimiz Senato'nun daha serinkanlı düşünerek 150 yıldır mücadelesi yapılan fikir hürriyetini kısıtlayıcı hükümleri kanundan çıkarmasıdır."

SBF Fikir Kulübü Başkanı Ö. Varol Sezen imzasıyla, 2 Ekim 1962 Salı günü de şu bildiri yayınlanır:

"Yıllardır savaşı yapılan anti-demokratik yasalar, bütün demokrasi hikâyelerine rağmen bugün hala yürürlüktedir. Faşist İtalya'dan aktarılan ceza kanununun birçok maddeleri uygulanmıyorsa, bugünkü rejimin hoşgörüsü sonucudur. Yarın bütün dehşetiyle uygulanmıyacağını kimse temin edemez. Oysa demokrasi hoşgörüye değil, haklara ve yasalara dayanan bir rejimdir. Düşünme ve örgütlenme özgürlüğünün özünü zedeleyen Ceza Kanununun faşist maddeleri durdukça demokrasiden bahsetmek 'kocaman bir oyun', 'bayağı bir aldatma'dır. Klasik demokrasinin şampiyonları, on yıldır ağızlarından 'Anayasaya aykırıdır' sözü düşmeyenler, muhalefet yıllarının diktaya savaş açmış kişileri sahte kahramanlar değillerse, anti-demokratik kanunlara karşı açılan savaşa bütün güçleriyle katılmalıdırlar. Bundan kaçınırlarsa, istedikleri demokrasi, bağlandıklarının özgürlük fikri olmadığı açıkça ortaya çıkacaktır. Ülkemizde sosyal adalete, söz, vicdan, fikir ve örgütlenme hürriyetine dayanan kişi ve zümre çıkarlarının ötesinde gerçek demokrasinin kısaca sosyal hukuk devletinin kurulması için yapılan savaşın tarihi çok uzak değildir. Bu savaşın sonucu Türk Ulusu zulme karşı direnme hakkını kullandığı 27 Mayıs Devrimi ve onun meydana getirdiği Anayasamızla alınmıştır. 27 Mayıs'ı ve onun yarattığı Anayasayı yalnızca on yıllık bir dönemin değil, yüz yılı aşan 'insan gibi yaşama', 'söyleme', 'düşünme' ve 'örgütlenme' savaşının sonucu olarak görüyoruz. Bugün üzülerek izliyoruz ki, sorumlu mevkide bulunanlar, yeni Anayasamızı doğuran nedenleri, Anayasadaki temel ilkeleri ve yeni bir düzen ya-

ratma çabalarını anlamaktan uzak bulunuyorlar. Ülkemizin en sorumlu kişileri 27 Mayıs devrimini yalnız bir iktidar değişikliği olarak görüp, '...Her iktidar muhalefetteyken anti-demokratik yasaları kaldıracağını söyler, fakat iktidara gelince onlara yenisini ekler' diyorlar. Bu sözleri söyleyenlerin yıllarca anti-demokratik yasalara karşı, demokratik düzeni gerçekleştirmek yolunda toplumumuzun öncüleri olmaları üzüntümüzü daha da arttırmaktadır. İktidarlar, faşist kanunlarla değil, gerçek halk topluluklarına dayanarak iktidarda kalmanın yollarını aramalıdırlar. Bu kanunlarla ancak belli bir zümrenin, çıkarcıların toplumu sömürmesine, göz yuman, hizmet eden iktidarlar ancak kurtarıcı olarak sarılabilirler. Ama uyanan halk toplulukları karşısında bu kanunlarla iktidarda kalmaya çalışanların akıbeti dünkü kadar yakındır. Biz, Siyasal Bilgiler Fikir Kulübü olarak, toplumumuzun gelişmesini, kısır tartışmaların üstüne çıkıp, temel sorunlar üzerine eğilmemizi, kısaca gerçek demokrasiye dayanan bir yönetimin kurulmasını, bu kanunların kaldırılmasıyla mümkün görüyoruz. Bunun için kısır çekişmelerin içinde bocalayan meclisi ve onun hükümetini değil, gerçek demokrasiye sağlam inancından ve derin halk sevgisinden emin olduğumuz Sayın Cumhurbaşkanına başvuruyoruz. 27 Mayıs'ın Cumhurbaşkanından devrimin temel felsefesini gerçekleştirmek için bizlere tekrar öncülük yapmasını diliyoruz. İhtilalin Cemal Ağa'sının bizleri bu yolda da yalnız bırakmayacağından eminiz."

Yaşayışımızı Türk Toplumunun Kaderine Bağlamak Zorundayız. Ancak Bu Şekilde Varlığımız Bir Anlam Kazanacaktır

Ömür Sezgin SBF Fikir Kulübü Başkanı olduğu dönem, SBF Fikir Kulübü Yönetim Kurulu, 27 Mart 1963 günü aldığı bir kararla, "Haftada bir, Kulübün amaçlarını belirtmek ve son olaylar hakkında görüşünü açıklamak üzere bir bülten yayınlamaya" dair karar alır.

Alınan kararda ilk bültenin programı şöyle belirlenir: a) Çağrı, b) Son Olaylar, c) Halkçılık, ç) Fikir Kulübü Çalışma programı.

SBF Fikir Kulübü'nün yayınladığı çağrı, bu dönem fikir kulüplerinin neleri amaçladıkları hakkında önemli bilgiler vermektedir.

Yayınlanan bu bülten aynen şöyledir:

"Çağrı: Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlar bütün çıplaklığı ile ortada. Bu yurdun geleceğinin sorumluluğunu yüklenmiş kişiler olarak düşüncelerimizi açıklığa ulaştırmak ve çabalarımızı birleştirmemiz gerek. Yaşayışımızı Türk toplumunun kaderine bağlamak zorundayız. Ancak bu şekilde varlığımız bir anlam kazanacaktır. Bu topraklar üzerinde doğduk, bu topraklardan ayağımızı kesemeyiz. Sorumluluğumuz ağırdır. Fakat bundan dönülmez. İnsanın değerine inananları bu sorumluluğun gerektirdiği göreve çağırıyoruz. Son olaylar, Türkiye'nin acı durumunu bir kere daha bütün açıklığıyla ortaya koydu. Geri kalmış bir ülkede bir huzursuzluk, yarına bir güvensizlik var. Halk huzursuz, fakat haklarını korumaktan uzak. Zin-

de kuvvetler ise bu durumun bir an önce düzelmesini istiyor. Ama nasıl? Her düşünen kafada bir soru işareti gittikçe büyümekte. Nasıl ve nereden geldi Türkiye bu noktaya? Atatürk'ün gerçekleştirmek istediği Türkiye acaba bugünkü Türkiye miydi? Bir ihtilal olmuştu, 600 yıllık uykusundan silkinen bir ulusun her köşesinde bütün kollar ve kafalar mutlu yarınını kuruyorlardı Türkiye'nin, inançla, güvenle çalışıyorlardı. Her ferdin hayatı, bir anlam kazanmıştı. Fakirdi halk belki ama mutluydu: Çünkü çektiği sıkıntıların sonunda bir umut vardı. Bütün bir ulus olarak uygar bir yaşama seviyesine yükselmek için çalışıyordu. Sonra ne oldu? 'Memleketin dahilinde iktidara sahip olanlar gaflet, dalalet ve hıyanet' içine düştüler. Bir halkın insanca yaşama hakkını çiğneyip, bu hakkı sadece kendilerine ve her mahallede yetiştirdikleri milyonerlere tanıdılar. Halk ise istismar edildi. Bu en doğal hakkını isteyecek kadar uyanmamalıydı: Köy Enstitüleri, Halkevleri kapatıldı. Düşünce özgürlüğü kısıtlandı. Halkın yararına çalışmak suç sayıldı. Atatürk geçmişe gömülmek istenmişti. 27 Mayıs 1960 İhtilali, '61 Anayasası, Özgürlük. Yeni bir ümit belirmişti yarınlarına doğru Türkiye'nin. Ama işte her şey ortada. Bu ümit de basit politika oyunları içinde söndürülmek istenince gençlik ayaklandı. Çiğnenmek istenen ihtilal ilkelerini korumayı görev saydı kendine ve korudu. Acaba görevimiz burada bitiyor mu? Bugün özgürlüğümüz garanti altında. Ama ne için özgürüz? Nedeni olursa ancak anlamı olur özgürlüğün. Bizler karanlık bir oda üzerinde terkedilmiş kazazede ruhlar değil, mantıki bir toplum düzeninin savaşçılarıyız. Bütün düşünceler, bütün istemler yaşama felsefesinden alır hızını. Bugün artık bir tek görevimiz var: Yurdun her köşesinde insanca yaşama şartlarını gerçekleştirmek, insanlık onurunu kurtarmak.

Çıkar Yol: İnsanın insan tarafından istismar edildiği bir düzende insanlık onurundan bahsetmek gülünç olur. Siyasi iktidarı elde etme uğruna bütün vatandaşların istismar edilmesi, bir kısım insanların zenginleşmesi için diğer bir grubun ve belki de çoğunluğun fakirleşmesi gerekirse, nerede kaldı insanın değeri. Çıkar yol: Toplumcu ve İNSAN'ın ilk değer olduğu bir düzeni gerçekleştirmek için birleşmektir.

Halkçılık İlkesi: SBF Fikir Kulübü, 3 Nisan Cumartesi günü Hukuk Fakültesi salonunda Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü ve İstanbul Hukuk Fakültesi Fikir Kulüpleri arasında yapılacak açık oturumda, cumhuriyetçilik ve halkçılık ilkelerini savunacaktır. Sizlere tezimizle ilgili açıklamada bulunmayı gerekli sayarız.

Bugün, Atatürk ilkeleri arasında en kuru laf haline gelmiş olanı halkçılık ilkesidir. Biz, şimdiki bütün sıkıntılarımızı bu ilkenin üzerine eğilmeyişimizde, onun şartlarını yerine getirmeyişimizde buluyoruz. Cumhuriyet kurulduktan 40 yıl sonra bile tekrar Kurtuluş Savaşı heyecanlarına her şeyden çok muhtaç olmamız bu yüzdendir. Kurtuluş savaşını yürütenler, gerçek halk diyebileceğimiz kütleydi. Büyük iş sahiplerinin, asil geçinenlerin bu savaşa kattıkları hiç bir şey yoktur. Onlar, o zamanlar, İstanbul'da

işgal kuvvetleri ile iş birliği halindeydiler. Savaş kazanıldıktan sonra yine her zaman olduğu gibi parsayı toplamayı bildiler. Çıkarlarını en iyi şekilde ve zavallı halkımızın zararına yürüttüler. Biz, halkçılık ilkesine temel olarak 21 Ekim 1920 tarihli TBMM Beyannamesini alıyoruz. Bunun diğer adı da 'Ankara İhtilal Beyannamesi'dir. Bu, asırlardır insan gibi yaşama hakkından mahrum edilmiş bir ulusun haykırışıdır. Atatürk, halkçılık ilkesini bu bildiri üstüne kurmuştur. Mustafa Kemal, savaş yıllarında halk sözünü sık sık kullanmış ve emperyalistlerle çıkarcıların işbirliğini uzun uzun anlatmıştır. 1923'de Türk devleti, bir halk devletidir, halkın devletidir, demiş, Kasım 1924'de ise halk idaresinin engellerinin tasfiyesinden bahsetmiştir. Halkçılık programı içerde ağalığa, çıkarcılığa ve eşraf idaresine karşıdır. O belirli bir sınıfın Anayasa'ya dayanarak köylülerimizi, işçilerimizi sömürmesine karşıdır. Halkçılık dediğimiz zaman bunu böyle anlamalıyız. 1923'de İzmir'de bir İktisat Konferansı toplandı. Burada, halkçılığa taban tabana zıt bir ekonomi programı çizildi. 1924 Anayasasına, 'bedeli ödenmeden istimlak yapılamayacağını' öngören bir madde kondu. Toplumun esas tabakasını kalkındıracak hareketler, bu maddeyle önlendi. Böylece bugüne kadar gerçek anlamda bir toprak reformu yapılamadı. 1960 ihtilali de bu ilkeye canlılık getirmedi. Onu gerçek anlamına kavuşturmak her aydının en büyük görevi olmalıdır.

Fikir Kulübü Radyosu: Haber bülteni en kısa bir zamanda okul içinde fikir kulübü radyosunun yayınlarına başlayacağını bildirerek sona eriyor. Fikir Kulübü, bir yandan faaliyetlerini arttırırken bir yandan da kulübe candan bağlı üyeleri kazanıyor."

Açık Mektup

Fikir Kulüpleri'ndeki gelişim ve değişim yaşanan olaylarda kendisini açığa çıkartmıştır.

Doçent Adnan Benk, Türkçeye çevirdiği, "Marksçılık ve Varoluşçuluk" adlı yazı nedeniyle, "Komünizm propagandası" yaptığı iddiasıyla, 4 Ocak 1963 Cuma günü, tutuklanır.

SBF Fikir Kulübü Başkanı Ömür Sezgin, 20 Ocak 1963 Pazar günü, Doçent Adnan Benk'in tutuklanmasını kınamak amacıyla, bir açık mektup yayınlar.

Fikir Kulübü, bu açık mektubunda SBF Fikir Kulübü üyesi olan Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Prof. Turhan Feyzioğlu'na şöyle seslenir:

"Demokrasinin gerçek bir tehlike ile karşı karşıya olduğu o devirlerde sizin de üyesi bulunduğunuz Fikir Kulübü, kendisine düşen görevi yerine getirmek için elinden gelen çabayı göstermiştir. Biz Fikir Kulübü olarak, siz üyemizin devletin en sorumlu yöneticilerinden biri olduğunuz bu zamanda, fikir hürriyetinin özünü kısıtlayan kanunların hala yürürlükte kalmasını ve fikirleri yüzünden bir öğretim üyesinin ellerinin kelepçelenmesini hayret ve üzüntüyle karşılıyoruz. Size şunu bildirmeyi kaçınılmaz bir

görev sayıyoruz ki, demokratik düzenin ve fikir hürriyetlerinin kısıtlanması mücadele gücümüzü arttırır. Tüzüğümüzde de belirtildiği gibi fikir hürriyeti ilkelerinin demokratik düzenin vazgeçilmez unsuru olduğunu siz hocamıza ve üyemize hatırlatmak isteriz. Günün şartlarına göre fikir hürriyetlerinin sınırlanmasını ve nabza göre şerbet verilmesini dün olduğu gibi bugünde reddediyoruz. Sizlerin de gerek üyemiz, gerekse eski bir fikir hürriyeti savunucusu olarak görevlerinizi yerine getirmenizi bekleriz. Sizin deyiminizle söyleyelim: 'Namuslu aydın, namuslu düşünür odur ki, daha önce savunduklarını günün şartlarına göre değiştirmez, eyyam adamı olmaz.' Siz de öyle yapınız, saygılarımızla."

"Dün Yazdıklarımı Bugün de İmza Ederim"

Başbakan Yardımcısı Prof. Turhan Feyzioğlu, SBF Fikir Kulübünün açık mektubuna, 21 Ocak 1963 Pazartesi günü, şu karşılığı verir:

"Fikir Kulübü adına bir bildiri yayınlanmıştır. Bu bildiride, fikir hürriyetini kısıtlayıcı bazı kanun hükümlerinin kaldırılmamış olması ve bu hükümlere göre, adliyece takibe uğrayan bir yazara kelepçe vurulması tenkid edilerek şahsımla ilgili tarizler yapılmaktadır. Bu tarizler, dün fakülte dekanı olarak fikir hürriyetini savunurken yazdığım yazılarla bugünkü düşünüş ve davranışım arasında ayrılık varmış gibi, tamamıyla haksız ve yersiz bir iddiaya dayanıyor. Başbakan Yardımcısı olarak, kelepçe olayı ile ilgili bulunmadığım aşikârdır. Gerek Sayın Adalet Bakanı, gerek sayın İçişleri Bakanı, böyle bir yanlış uygulamaya karşı tedbirlerini aldıklarını, ilgililere zamanında emir verdiklerini belirtmişlerdir. Bir jandarma erinin yaptığı hatanın, öğrenilir öğrenilmez, düzeltildiği de açıklanmıştır. Elbette, bir yazara kelepçe vurulması olayı beni de çok üzmüştür. İlgili Bakanların dahi bilgisi, talimatı ve tasvibi dışında cereyan eden talihsiz bir olayı vesile yaparak bana tarizde bulunmanın haksızlığı meydandadır. Hayatı boyunca, inanmadığını yazmamış, inanmadığı hiçbir fikri savunmamış bir insanım. Öğretim üyesi ve Forum dergisi yazarı olarak yayınladığım bütün yazılar ortadadır. Çoğu kitap halinde toplanmıştır. Bu yazıların her satırını, bugün de sorumlu bir siyaset adamı olarak aynen imzalamaya hazırım. Bir gerçeği, tam bir güven ve kesinlikle belirtmek isterim: Öğretim üyesi ve yazar Turhan Feyzioğlu dün hangi fikirleri savunduysa, muhalefette olsun, iktidarda olsun, siyaset adamı Feyzioğlu da sağa ve sola hiç bir inhiraf göstermeden, aynı fikirler uğruna çalışmış ve çırpınmıştır. Daima, hürriyeti, Atatürk milliyetçiliğini, dogmatik olmayan Atatürk devletçiliğini savundum. Şahıs, grup, zümre ve sınıf diktatörlüğüne karşı Batılı anlamda gerçek demokrasi için mücadele ettim. Hiçbir kaygu, beni, daima aynı ülküler uğrunda mücadele etmekten alıkoyamayacaktır."

SBF Fikir Kulübü ile Prof. Turhan Feyzioğlu arasında yaşanan tartışma, daha sonra da devam eder.

DTCF'de, 14 Mayıs 1965 Cuma günü, "27 Mayıs'ın Getirdikleri", konulu bir açık oturum yapılır.

Açık oturumdaki konuşmacılardan birisi olan Prof. Turhan Feyzioğlu'nun yaptığı konuşma SBF Fikir Kulübü tarafından tepkiyle karşılanır.

SBF Fikir Kulübü, tepkisini yayınladığı bildiride şöyle dile getirir:

"Bay Feyzioğlu, SBF Fikir Kulübü üç sene önce bir açık mektup yayınlayarak sizi 'eyyamcılıkla' suçlamıştı. O günkü suçlama olsa olsa bir kulüp üyesinin kabinede görev alışından sonra, bir zamanlar hızlı savunucusu olduğu fikir özgürlüğüne karşı giriştiği bir takım azgın davranışları yerme idi. Gerçekten elinize olanak geçince bir takım gerçek aydınların tepesine 'komünist' deyimini Demoklesin Kılıcı olarak asmıştınız. Herhalde Milli Emniyet örgütü şahsınızda özlediği bir yöneticiye kavuşmuştu. Neyse ikbal günleri uzun sürmedi de gerçek aydınlar Menderesvari yöntemlerinizden kurtulabildiler. Perde arkasında geçen yıllar sizin tükenmişliğinizi daha iyi ortaya koydu. Siz üç toplantıda (Hukuk Fakültesindeki konferans, ODTÜ'deki açık oturum) aynı şeyleri söyleyerek A.P.nin hızlı hatiplerini de geçtiniz. Bilimden nasibinizi alamadığınız geç olmakla beraber anlaşılmıştı. Nedense CHP'nin Profesör lakaplı boş küplere fazla merakı var. Çelikbaş'la ikiniz bulunmaz örneklersiniz doğrusu. Sizden geçen üç yılda kötü alışkanlıklar edindiniz. Bunların başında alkış toplama merakınız geliyor. Eyyamcılığınız olaylardan salonlara düştü. Salon neyi alkışlıyorsa bağıra çağıra içi boş sözlerle onu çağırıp durdunuz. DTCF'ndeki son açık oturum doğrusu ne olduğunuzu, tükenmiş kişiliğinizi ortaya koyarken sizi bir şey sanan birkaç kişinin gözünde de gerçek yerinize oturttu. Çok sözünü ettiğiniz kalkınma planı siz ve benzerlerinizin bu halka yaptıklarının en iyi örneği idi. Bu içine düştüğünüz çelişmeyi de pek güzel anlatıyordu. Bilimsel yönünüz tükendiği için sizin partiye bile karşı olan üç beş kişinin alkışlarını tercih ettiniz. Ama halkımız sizin gibileri şimdi pek güzel tanıyabiliyor. Korkunuz, güçsüzlüğünüz bundan olacak."

Öğrenciler, Ataklı'ya karşı Gösteri Yapıyor

27 Mayıs 1960 ihtilalinden sonra sol harekette yaşanan gelişmeler bazı çevreleri tedirgin eder.

Tabii Senatör Mucip Ataklı, 22 Ocak 1963 Salı günü, Cumhuriyet Senatosunda, yaptığı konuşmada TİP'i ve faaliyetlerini eleştirir.

Ataklı, TİP'in 11 Kasım 1962'de İstanbul ve 14 Kasım 1962'de Ankara'da düzenlediği iki açık oturumda "Meşrebi ve mezhebi malum" kişilerin konuştuklarını belirterek, özetle şunları söyler:

"Bir zamanlar azılı komünist Nazım Hikmet'i savunan ve bugün Türk işçisinin başında bulunan zat Mehmet Ali Aybar, bu partinin kurucularından olan milliyetçi ve vatansever işçi mümessillerini teker teker ekarte ederek, organize bir kuvveti ele geçirmiş bulunmaktadır. Açık oturumlar-

da, sızabildikleri basın organlarında sosyalizm adıyla oynanmak istenen komedinin asıl adı komünizmdir. Bir profesör 1945 yılında Komünist Partisi lideri Şefik Hüsnü Değmer'in fikirlerini savunmuştur. Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde 14 Kasımda 1962'de yapılan açık oturumda, sicilli komünistler fikir ve söz hürriyetlerinden istifade ederek, emellerini tahakkuk ettirecek, ideolojilerini yaymağa var kuvvetleriyle çalışmaktadırlar. Niçin 141 ve 142. maddelerin kaldırılması isteniyor. Sebebi gayet basit. Meydanı daha boş bularak zehirlerini daha açık ve daha pervasızca Türk milletine akıtmak ve zerk etmek için. Rejime karşı, ciddi tahrikler devam etmektedir. Türk ordusu bugünkü kadar siyasi düellolara hedef olmamıştır. Türkiye'de rejim aleyhtarı akımlar mevcuttur. Politikanın kirli eli ve dili ordu üzerinden çekilmelidir."

SBF öğrencileri, 23 Ocak 1963 Çarşamba günü, TBMM binasına kadar sessiz yürüyüş yaparak, Tabii Senatör Mucip Ataklı ve Adalet Bakanı Abdülhak Kemal Yörük'ü Senatoda yaptıkları konuşmalarından dolayı kınar.

Öğrenciler, ellerindeki, "İlim hürriyetine saygı", "SBF'de zararlı hoca, aldanacak dimağ yoktur", yazılı dövizleri Meclis giriş kapısı önüne bırakır.

Meclise gelen öğrenci temsilcileri, Ataklı'yı bulamadıklarından Tabii Senatörlerden Ahmet Yıldız, Sezai Okan, Suphi Gürsoytrak, Sami Küçük, Vehbi Ersü ve Kamil Karavelioğlu ile görüşür.

Öğrenciler, "hürriyet mücadelesine beraber atıldığımız, fikir ve heyecanlarına ortak olduğumuza inandığımız, eski MBK'cılardan birinin ithamda bulunması bizi üzmüştür" der.

Tabii Senatörler de Ataklı'nın sadece bir profesörün fikirleri üzerinde durduğu, karşılığını verir.

Bunun üzerine öğrenci temsilcileri şu cevabı verir:

"Sadun Aren bizim hocamızdır. Biz, onun fikirlerini benimsiyoruz. Bu nedenle onun suçlanması bize de yöneltilmiş sayılır."

Türkiye Liberalizmle mi kalkınır, Sosyalizmle mi?

14 Ekim 1962 Pazar günü yapılan CHP İstanbul İl Gençlik Kurulu Kongresi'ne katılan CHP Ordu Milletvekili Ferda Güley, öğrenciler arasında yaşanan politik değişimi özetle şöyle anlatır:

"Taksim Belediye Gazinosu'nda yapılan bu kongrede kendimi o tarihlerde kurulmuş olan Türkiye İşçi Partisi Gençlik Kolları Kongresinde sandım. CHP'li gençler, bu partinin vokabüleri ile konuşuyorlar, toplum sorunlarını CHP'nin solunda, daha devrimci çizgide ele alıyorlardı. 21.10.1962 Pazar günü İstanbul İl Kongresi yapılacak, İnönü'de bu kongrede bulunacak, konuşacaktı. İstanbul İl Kongresinde İnönü'nün yapacağı konuşmada giderek her gün daha fazla TİP'in etkisi altına girmekte olan CHP gençliğine dönük uyarıcı ve inandırıcı bölümler de bulundurması gerektiğine işaret ettim."

İnönü'nün konuşması, TİP'in etkisinde olan CHP'li gençleri ne kadar etkilemiştir bilemiyoruz. Fakat bu dönem, gençleri giderek daha çok TİP'in etkilediği muhakkaktır.

27 Mayıs 1960'da, Türkiye'de henüz sosyalist düşünceyi açıklayan dergi ve gazete yoktur. Sadece düşüncelerini bazı gazete ve dergilerde yazdığı yazılarla açıklamaya çalışan aydınlar vardır.

Bir dönem Ankara'da TİP Gençlik Kolu Başkanlığı yapan Atilla Sarp, 1966-67 yıllarında yaşadığı bir olayı şöyle anlatmıştır:

"Biz köy çalışmalarına gittiğimizde kendimiz için 'Toplumcuyuz' falan diyorduk. Sosyalizm sözcüğünü telaffuz etmekten çekiniyorduk. Ben, o aşamada İstanbul'a geldiğimde, gençlik kesiminden ilk olarak Osman Saffet Arolat ile Veysi Kemal Sarısözen'i tanıdım. Sohbet falan ediyoruz. Baktım bunlar, 'Marksizden, komünizmden' bahsediyorlar. Biz, Anadolu'da 'Toplumcuyuz' diyemiyoruz, bunlar, Marksizmde geziyorlar. Gerçekten yadırgıyordum."

Bu dönem, SBF'nde kendini "Komünist" olarak tanımlayan Mustafa Özyürek, Sami Güven, Ö. Varol Sezen, İsmet Özel gibi üniversiteli gençler olmasına rağmen sosyalizm, işçi sınıfı, sosyal sınıflar, sınıf mücadelesi, kapitalizm, emperyalizm gibi kavramların yeraldığı yazılar, o dönem daha çok Akşam, Tanin ve Öncü gazeteleri ile Yön ve Sosyal Adalet dergilerinde yayınlanmaktadır. Bu yayınlar etkisini daha çok aydınlar, üniversite öğretim üyeleri ve öğrencileri arasında göstermektedir.

Bu etkinin nasıl olduğunu, 1962 Ocak ayında SBF'de meydana gelen bir olay açıkça göstermektedir.

Türk Devrim Ocakları ile Siyasal Bilgiler Fakültesi, "Türkiye liberalizmle mi kalkınır, sosyalizmle mi?", konusunda bir açık tartışma yapma konusunda anlaşır ve tartışılan konu hakkında kura çekilir.

"Türkiye liberalizmle kalkınır" tezi Siyasal Bilgiler Fakültesine düşünce Mülkiyeli gençler: "Biz bu tezi savunamayız" diyerek, tartışmaya katılmaktan vazgeçer.

O dönem SBFöğrencisi olan İsmet Özel, yaşadıklarını şöyle anlatmıştır:

"SBF, Türkiye'de yüksekokulların içinde ilericiliği ile nam salmış bir okuldu. Böyle bir okulda bile, kendini sosyalist olarak deklare eden kişi sayısı çok azdı. Bu kadar ilericiliği ile ün salmış bir fakültede sosyalist, tabii o zaman korkulan kelimeyle komünist olarak bilinmek hala çok çekinilen bir şeydi. 1963 yılında TİP'e üye oldum. SBF'de yakasında, TİP'in rozetiyle dolaşan ilk adam bendim. TİP'in rozetiyle SBF'de dolaşmam o zaman tedirginlik yarattı. Nazım Hikmet'in şiirlerini bir toplantıda okuduğum zaman ilk önce arkadaşlarımdan tepki almıştım. Bazı şeyleri yapmak, söylemek, konuşmak 1961 Anayasa'sına rağmen rahat olan bir şey değildi ve bir sosyal baskı, sosyal çekingenlik sözkonusuydu."

Bu sos yal çekingenliğe rağmen sosyalizm adına yeni örgütlenmelere gidilir.

Osman Nuri Torun(Maliyeci), Atilâ Karaosmanoğlu(İktisatçı), Cahit Tanyol(Profesör), Necat Erder(Sosyolog), Hilmi Özgen(Yüksek Murakebe Heyeti Uzmanı), Nureddin Şazi Kösemihal(Profesör), Hüseyin Korkmazgil(Yazar), Nihat Türel(Avukat), Tarık Ziya Ekinci(Doktor), Erdoğan Alkın(Asistan), Işıl Ersan(Asistan), Mükerrem Hiç(Doçent), Merih Teziç(Asistan), Mahir Kaynak(Asistan), Metin Sözen(Asistan), Gülten Kazgan(Doçent), Cemal Reşit Eyüboğlu(Avukat), Güney Özcebe(Yüksek Mühendis), Doğan Avcıoğlu(Gazeteci), Nejat İzar(Yüksek Mühendis), Türkkaya Ataöv(Asistan), Erhan Işıl(Maliye Müfettişi), Mümtaz Soysal(Asistan), Niyasi Ağırnaslı(Senatör), Galip Aknil(Yüksek Mühendis), Mehmet Selik(Asistan), Aslan Başer Kafaoğlu(Devlet Planlama Teşkilatı Uzmanı), Müşerref Hekimoğlu(Yazar), A. Sırrı Hocaoğlu(Milletvekili), Şevket Süreyya Aydemir(Yazar), Reşat Titiz(İktisatçı), Yahya Kanbolat(Asistan), Sadun Aren(Profesör), Seyfi Demirsoy(Sendikacı), İdris Küçükömer(Doçent), Fakih Özlen(Milletvekili), Asaf Ertekin(Matbaacı), Abdullah Kızılırmak(Doçent), Hamdi Konur(Öğretmen) ve İlhami Soysal(Gazeteci), gibi aralarında Senatörlerin, Milletvekillerinin, sendikacıların, profesörlerin ve gazetecilerin de bulunduğu kişiler, 18 Aralık 1962 Salı günü, Sosyalist Kültür Derneği(SKD)'ni, Ankara'da kurar. Derneğin kuruluş amacı, çeşitli etkinliklerle sosyalizmi halka anlatmaktır.

Bu dönem, SBF Fikir Kulübü'nün yöneticileri arasında SBF'de öğretim görevlisi olan Prof. Sadun Aren'in kardeşi Bülent Aren'de vardır.

Prof. Sadun Aren'in de etkisiyle, Ankara Üniversitesi'nin diğer fakültelerinde de Fikir Kulüpleri kurulmasına öncülük etmeye başlanır. Çabalar ilk yapılanmaları 1961 yılından itibaren ortaya çıkartır.

Uğur Mumcu, Doğu Perinçek, Orhan Kayahan, Adil Özkol, Hüseyin Günday tarafından 1961 yılı Ocak ayında Ankara Hukuk Fakültesi'nde "Fikir ve Sanat Ocağı" kurulur. Daha sonra da Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi ile DTCF'nde Fikir Kulüpleri kurulur.

Kısa bir süre içinde Ankara Yüksek Öğretmen Okulu, ODTÜ, Gazi Eğitim Enstitüsü ve Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi fikir kulüpleri peş peşe kurulur.

İstanbul'da ilk olarak İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fikir Sanat Kulübü, 8 Şubat 1962 Perşembe günü, bir grup öğretim üyesi ve yirmi kadar öğrenci tarafından kurulur.

Hukuk Fakültesi Fikir Sanat Kulübünün ilk faaliyetleri ise şöyledir: 6 Mart-Anayasaya aykırı konular semineri, 16 Mart-Milliyetçilik anlayışımız semineri, 23 Mart-Ruhi Su konseri, 28-29 Mart- Suçlu çocuklar semineri.

İkinci olarak, İstanbul Üniversitesi İktisatlılar Fikir Kulübü, 7 Mart 1963 Perşembe günü, kurulur. İktisat Fakültesi Fikir Kulübü'nün yönetim kurulu şöyledir: Mahir Kaynak (1. Başkan), Şuayıp Dilmen (2. Başkan), Işıt Ersan (Sekreter), Nihat Başaran (Muhasip), Erdoğan Alkan, Erol Manisalı, Yıldız Turan, Fikret Özkan, Mehmet Oğuz Yazıcı.

YTP Gençlik Kolu

Sola, sosyalizme açık olan gençler, bu dönem, örgüt olarak CHP Gençlik Kolları, Yeni Türkiye Partisi Gençlik Kolları, TMTF, TMGT ve bir ara MTTB bünyesinde yeralmaktaydılar. Bu örgütlerde çalışan birçok genç, Mehmet Ali Aybar'ın TİP Genel Başkanlığına getirilmesinden sonra TİP'e üye olmaya, desteklemeye başlar.

Yeni Türkiye Partisi Gençlik Kolu Teşkilatı'nın kuruluş ve teşkilat programının açıklanması maksadıyla, 26 Mart 1961 Pazar günü, saat 11.00'de Ankara'da YTP Genel Merkezinde bir basın toplantısı yapılır.

Toplantıda YTP Gençlik Kolu Başkanı Avukat Sadık Tanrıverdi, açış konuşmasından sonra, teşkilatta vazife alan arkadaşlarını sırasıyla basın mensuplarına takdim eder.

Yeni Türkiye Partisi Gençlik Kolu Teşkilatı şu şekilde oluşturulmuştur:

Sadık Tanrıverdi (Başkan), Erdoğan Güçbilmez (Genel Sekreter), Süreyya Çelikkan, Mustafa Özyürek, Lâle Alev Bora, Varol Sözen, Kaya İnal, Alev Alatlı, Sami Güven, Doğu Perinçek, Adil Özkol, Alkın Kireçtepe, Tahir Belbez, Güven Yalçıntaş ve Şener Can.

Başkan Sadık Tanrıverdi ile Genel Sekreter Erdoğan Güçbilmez, özetle şu açıklamayı yapar:

"YTP olumlu bir teşebbüs ve fikir üzerine kurulmuş olup, Gençlik Teşkilatı da bu teşebbüs fikrini benimsemiş gençleri bir araya getirmiş bulunmaktadır. Özellikle içinde bulunduğumuz bu tarihi dönüm noktasında siyasi karar merkezleri olan partilere de gençliğin fikrini ve sesini duyurmanın vazifemiz olduğu kanaatindeyiz. Partimiz bilgili, sorumlu ve şuurlu Türk gençliğinin yaratıcı kabiliyetlerine her türlü gelişmesine ve faydalı olma imkânını vermeye kararlıdır."

Basın toplantısında hazır bulunan YTP kurucularından Aydın Yalçın ile YTP Genel Sekreteri İrfan Aksu da birer konuşma yaparak gazetecilerin sorularını yanıtlamışlardır.

İrfan Aksu, özetle şunları söylemiştir:

"Siyasi faaliyetlerin 1 Nisan'da serbest bırakılacağı haberini memnuniyetle karşıladık. Hürriyet, adalet ve eşitlik gibi konulara biz şimdiden 27 Mayıs inkilabı ile ilgili olarak halledilmiş gözüyle bakıyoruz."

YTP Gençlik Kolu Teşkilat üyeleri, öğleden sonra da Anıtkabir'i ziyaret ederek, çelenk koyar ve saygı duruşunda bulunur.

YTPGençlik Teşkilatı'nın kurucularından Doğu Perinçek'in babası Sadık Perinçek, 15 Ekim 1961 Pazar günü, yapılan milletvekili genel seçimlerinde Erzincan'dan YTP milletvekili seçilir.

TİP Gençlik Kolları

İlk, TİP Gençlik Kolu, 28 Ekim1962 Pazar günü, İstanbul'da, daha sonra, Adana, Ankara, İzmir ve Gaziantep (Temmuz 1963)'de kurulur.

Üniversitede okuyan ve sendikal yaşamla, aydın çevresiyle, basınla, ya-

zarlarla ilişkileri olan, sanatla, edebiyatla uğraşan gençler vardır. Bu gençlerden birisi İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde öğrenci olan Nurer Uğurlu'dur.

1928'den 1954'e kadar Adana'da "Seyhan" gazetesini çıkartmış olan Rıza Şen, Nurer Uğurlu'nun dayısı ve Orhan Kemal'in gençlik arkadaşıdır.

O dönem aydınların, yazarların sanatçıların, gazetecilerin Cağaloğlu'nda gittiği "İkbal", "Büyük" ve "Meserret" kahvehaneleri vardır.

Zaman zaman İkbal Kahvehanesine ugrayan Nurer Uğurlu, Orhan Kemal ve yakın çevresiyle günün olaylarını konuşur sohbet eder. Sendikacı Kemal Sülker, o dönem, Orhan Kemal'in kızıyla evli ve TİP Genel Sekreteridir. Sendikal ve politik alanda yaşanan gelişmelerden doğrudan bilgi alınmakta ve konuşulmaktadır.

Kemal Sülker, İkbal Kahvehanesine bir uğrayışında, "Mehmet Ali Aybar'ın TİP Genel Başkanlığını kabul ettiğini" söyler. Bu habere müthiş sevinen eski toplumcular ve sosyalistler, masaya ellerini vurarak, "Şimdi, parti, parti oldu" der.

Nurer Uğurlu ve arkadaşları da bu bilgileri, üniversite kantininde konuşup, tartışarak değerlendirmektedirler.

Aybar'ın Genel Başkan olmasıyla aydınların TİP'e yönelimleri artar. TİPve Aybar, daha çok ilgiyle izlenmeye başlar.

TİP ve Aybar'ın çalışmalarını yakından takip eden Nurer Uğurlu, bir gün üniversite kantininde, Ali Yaşar, Gencay Gürsoy, Esat Eşkazan, Nejat Yazıcıoğlu, Münir Süer, Ali Babaoğlu, Ali Sanlı, Nurkalp Devrim, Kazım Arık, Demir Özlü ve diğer arkadaşlarıyla günün olaylarını konuşup, sohbet ederlerken, "TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'ın Türkiye sorunları hakkında çok güzel açıklamaları, değerlendirmeleri var. Biz de birşeyler yapalım. Aybar'ı yalnız bırakmamamız lazım" der.

"Ne yapalım?" konuşmaları sırasında, "Gençlik Kollarını kuralım" düşünceleri dile getirilir.

Nurer Uğurlu, İkbal Kahvehanesine gider, Orhan Kemal'e, "Orhan Abi, arkadaşlarla TİP Gençlik Kollarını kurmaya niyetliyiz. Ne dersin?" diyerek düşüncelerini öğrenmek ister. Orhan Kemal,

"Yeğenim! Partili olmak zor bir iştir. Sorumluluk ister. Parti disiplin işidir. Başka bir işe benzemez. Şimdi gidiyorsunuz YÖN Dergisi yazarlarıyla sohbet ediyorsunuz, CHP'nin bazı çalışmalarına katılıyorsunuz. Kendinize göre haklı bulduğunuz bazı eylemleri yapıyorsunuz. Parti dendiği an bu işin şekli değişir. Her istediğin konuda konuşamazsın, her konuda rahat davranamazsın. Partiye girmek kolaydır belki ama sorumluluğunu taşımak zordur. Ayrıca sol partiler öbür partilere benzemez. Daha çok disiplin gerektirir. Bir hiyerarşisi vardır. Ona göre düşünün." der.

Orhan Kemal'in bu uyarısından sonra TİP'in gençlik Kollarını kurmaya niyetli gençler, kantinde kendi aralarında oturup tartışır.

"Ne olacak yani? Gidip Mehmet Ali Aybar'la bir konuşalım. Biz, parti-

nin gençlik kollarını kurmak istiyoruz, ne dersiniz, diyelim." diye karar alınır.

Nurer Uğurlu, Orhan Kemal'in yanına gider, "Orhan Abi! Sen, Mehmet Ali Aybar'dan bir randevu al. Biz, Aybar'la görüşmek istiyoruz." der.

"Kaç kişi var?"

"Valla bilmiyorum. Arkadaşlara sormadım ama birkaç kişi gelir."

Orhan Kemal, Aybar'dan randevuyu alır.

"Öyle kalabalık gitmeyelim." denilerek, Nurer Uğurlu ile Ali Yaşar, görüşme yapmak amacıyla, Mehmet Ali Aybar'ın Galata, Veli Alemdar Han 5/5 nolu yazıhanesine gider.

İki genci sevecen bir tavırla karşılayan Aybar,

"Hukuk Fakültesi'nde doçentlik yapmış birisi olarak gençleri severim. Fakat niye geldiniz bu partiye?", diye sorar. Nurer Uğurlu,

"Hocam niye gelmiyelim? Bugün Türk politika hayatına çok değişik bir ses getirdiniz. Bu sese her Türk gencinin ilgi duyması gerekir."

"Gençler! Bu beni sevindirir ama size şunu söyleyeyim. Partili olmak zordur. Hele bizim partili olmak çok zordur."

Orhan Kemal'le bu konuları daha önce konuşmuş olan Uğurlu,

"Hocam! Elbette biliyoruz. TİP, ne Halk Partisi'ne, ne öteki partilere benzemiyor. Bunu biliyoruz. Abilerimiz, bizi uyardılar. Sizinle çalışmaya bilerek geliyoruz" dediği sırada, yazıhaneden içeri giren ve Aybar'ın yanında iki genci gören TİP Genel Sekreteri Orhan Arsal, meraklı gözlerle Aybar'a bakar.

"Hoş geldin Arsal" dedikten sonra Aybar, "Gençler bizimle çalışmak istiyorlar ne dersin Orhan?" diye sorar.

Orhan Arsal, birdenbire ayağa kalkar ve Nurer Uğurlu ile Ali Yaşar'ın boynuna sarıldıktan sonra, heyecanla, "Nerede kaldınız gençler? Biz, sizleri bekliyorduk. Nerede kaldınız?" der.

Uğurlu ile Yaşar, Aybar'ın içten sevinçli fakat dıştan temkinli, Arsal'ın heyecanlı davranışları arasında şaşırıp kalır. Gençlere hemen "evet" demeyen Aybar,

"Gençler, iyice düşünün taşının ondan sonra gelin." der.

TİP Gençlik Kollarını kurmaya karar veren gençler, Nurer Uğurlu ile Ali Yaşar'ı, bu konuda kararlı olduklarını açıklamak üzere TİP Genel Merkezine Mehmet Ali Aybar'ın yanına gönderirler.

Odasına giren Uğurlu ile Yaşar'a dikkatle bakan Aybar,

"Sevgili Uğurlu! Galiba Yaşar senden biraz büyük gösteriyor" der.

Ali Yaşar hem yaşça hem de boyca Nurer Uğurlu'dan büyüktür. Uğurlu,

"Sayın Aybar! Bir sorun mu var?"

"Hayır. Bakın biz de gençlik kuruluşu şöyledir: bir gençlik kolları genel başkanı olacak, bir de il ve ilçe örgütleri başkanları olacak. Gelenek olarak yaşı büyük kimse o üst makamı alır."

Böyle birşey beklemeyen Ali Yaşar,

"Efendim, Nurer Uğurlu'nun Gençlik Kolları Genel Başkanı olması daha iyi olur."

"Ali kardeş, senin olmanda bir sakınca mı var?"

"Hayır efendim! Hiçbir sakıncası yok."

"Peki neden istemiyorsun?"

"Efendim! Nurer bu konuda hepimizden bilgili. Bu işleri bilir. Ağzı laf yapıyor. Gazete ve dergilerde yazılar yazıyor. Gerek üniversite çevresinde, gerek aydınlar çevresinde Nurer'in daha çok arkadaşları var."

"Hayır! Yaşça sen büyük olduğuna göre sen gençlik kolları genel başkanı ol. Nurer de İstanbul il başkanı olsun. Sonra kongreye gidersiniz, arkadaşlarınız Nurer'i seçerse o zaman Nurer olur. Ama şimdi atamayla olacak. Atama olduğu için biz yaşça büyük olanı öne alırız."

Aybar, gençlerle konuştuktan sonra, Genel Yönetim Kurulunda, üyelere bilgi verir ve şunları söyler:

"Arkadaşlar! Üniversiteden partimizin gençlik kollarını kurmak isteğiyle iki arkadaş geldi. Kendilerine genel başkan olarak yetki verdim. Bu arkadaşlar, işe başladıktan bir süre sonra gençlik kollarımız kurulmuş ve üye kaydetmeye başlamış olacak."

"Cumartesi günü gelin, üye kaydı yapacağız" diye duyuru yapılır.

Cumartesi günü, üye kaydı yaptırmaya gelen gençler tarafından TİP'in küçük parti odası merdivenlerine kadar dolmuştur.

"Gençler! Ne diyeceğimi şaşırdım. Nurer ile Ali arkadaşınız, geldiler bana. Sayı vermediler. Bir-kaç kişi dediler. Fakat merdivenlere kadar arkadaşlarım dolup, herkes benimle tanışmaya, el sıkışmaya geldiği vakit eski üniversite hocalığım aklıma geldi. Beni çok sevindirdiniz" diye bir masanın üzerinde söze başlayan Aybar, TİP kurucusu sendikacılar ile Rasih Nuri İleri, Nebil Varuy, Şaban Yıldız, Yılmaz Halkacı'ya dönüp, "Arkadaşlar! Bu işi gençler tuttuysa, bu maya sağlamdır" der.

TİP'e üye olmak için gelen gençler yaklaşık otuz kişidir. Mehmet Ali Aybar, o günü her hatırladığında, Nurer Uğurlu'ya, "O ne kalabalıktı" diyerek, o anki duygularını dile getirir.

Böylece TİP'in gençlik kolları kurulur. TİP Gençlik Örgütü Genel Başkanı Ali Yaşar, sekreter Ali Babaoğlu, İstanbul İl Gençlik Örgütü Başkanı Nurer Uğurlu, genel sekreter Nurkalp Devrim olur.

TİP Gençlik Örgütü, kurulduğu gün, 28 Ekim 1962 Pazar günü, bir bildiri yayınlar. Bu bildiri şöyledir:

"Ulusumuzun iç ve dış sömürgeciliğe karşı kazandığı zaferle varılan cumhuriyetin 39. yıldönümünü kutlamaktayız. Türk gençliği olarak cumhuriyet bayramımızın nasıl bir anlam taşıdığını biliyoruz. Türk ulusu, iç ve dış sömürgeciliğin baskısı altında ezilirken, büyük Atatürk, bu savaşı önce dış sömürgecilere, sonra iç sömürgecilere karşı yöneltmesinin asıl amacını gençlik olarak her zaman ve her yerde savunacağımızı bildiririz.

Cumhuriyet, Türk ulusunun kazandığı bir bayramdır. Cumhuriyet bayramımızın anlamı ve Atatürk devrimlerinin asıl amaçları, bir takım çıkarcıların kendilerini ön planda tutmaları sonucu unutuldu. Atatürk devrimlerini savunanlar toplum karşısında suçlandırılmaya kalkınıldı. Bunların bu çıkarcıların nasıl bir amaç uğrunda çalıştıklarını artık biliyoruz. Ve şunu bir daha söylüyoruz ki, büyük Atatürk cumhuriyeti ve devrimleri soylu ve güçlü Türk gençliğine emanet etmiştir.

Atatürk gençliği, cumhuriyetin ve devrimlerin bekçisi olduğunu bir daha bildirir, ulusumuzun kendi kanıyla kazandığı ve kurduğu cumhuriyetin 39. yılı kutlu olsun."

TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, 30 Ekim 1962 Salı günü, saat 16.30'da kendisini ziyarete gelen üniversiteli ve emekçi gençlerden kalabalık bir topluluğu TİP Ankara İl Merkezinde kabul eder ve gençlerle 2 saat süren bir sohbet toplantısı yapar.

Toplantıda, genel olarak gençlik meseleleri ve yükseköğrenim gençliği ile işçi ve köylü gençliğinin iş ve kader birliği etmelerinin gereği görüşülür. İstanbul ve Adana'dan sonra TİP Ankara İl Gençlik Kolu'nun da yakında kurulacağı, bu konudaki çalışmaların tamamlanmak üzere olduğu bildirilir.

TİP Gençlik Kolları Merkez Yönetim Kurulu'nun kuruluş hazırlıkları sonuçlanmış, emekçi ve üniversiteli gençlerden kurulu yönetim kurulu çalışmalarına başlanmıştır.

TİP Gençlik Kolları Merkez Yönetim Kurulu'nun kuruluşu dolayısıyla şu açıklama yapılır:

"Bizim gençlik kollarımız yalnız üniversite gençliği içinde kalmıyor, işçi ve emekçi gençlerle üniversite öğrencilerinin elele vermesini sağlayan bizim gençlik örgütlerimizde, doğrudan doğruya üretim faaliyetinde bulunan genç emekçilerle üniversite gençleri yarı yarıya yer alıyorlar. Gençlik kollarımız, emekçi halk yığınlarının uyarılması, aydınlatılması konularında en olumlu çalışmalarda bulunacaklardır. Genç arkadaşlarımız işçi mahallerine kalabalık kümeler halinde gidecekler, aydınlatıcı görevlerini etkin bir şekilde yerine getireceklerdir. Ayrıca, gençlik kollarımız çeşitli toplumsal faaliyetlerde bulunacaklar, halkımıza emeğin en yüce değer olduğu gerçeğini öğreteceklerdir."

30 Kasım 1963 Cumartesi günü, TİP Genel Merkezinde, TİP Gençlik Kolları Yönetim Kurulu toplantısı yapılır ve teorik eğitim çalışmaları yapılması kararlaştırılır.

22'ler Olayı

TİP Gençlik Kolları'ndaki ilk tartışma, 9-10 Şubat 1964 günleri İzmir'de yapılan TİP'in Birinci Büyük Kongresinde yapılır.

TİP Gençlik Kolları Genel Başkanı Ali Yaşar, kongrede şu konuşmayı yapar:

"Gençliğin bir takım sorunları vardır. Bu sorunlara çözüm yolları bulabilmek için gençlik kollarının büyük kongreye katılmasında sayısız faydalar olacaktır. Bugünkü durumda gençlik kollarının kongre yapamaması başkanların tayinle getirilmesi en azından onur kırıcıdır. Ben kendi adıma 1,5 yıldır başkan bulunuyorum. Eğer gene kongre yapılmazsa istifa edeceğim. Gençlik kollarının bağımsız bir tüzüğü yapılmalıdır. Gecikmeden yapılmalıdır. Bu saydığım endişeler bertaraf edilmezse gençlik kollarından dinamik bir çalışma beklenemeyeceğini belirtiyorum. Gerekli tedbirlerin alınması için sizden rica ederim."

Bu tartışmaları Sadun Aren, şöyle anlatmıştır:

"Diğer bir tartışma gençlik kollarının Büyük Kongrede temsili ile olmuştur. Bazı delegeler, gençlik kolu genel başkanı ile il gençlik kolları başkanlarının Büyük kongrede doğal delege olmalarını sağlayacak bir değişiklik önergesi vermişlerdir. Bu önerge önce kabul edilmiş, fakat sonra 32 imzalı bir önerge ile yeniden görüşülmesi istenmiştir. Bu ikinci görüşmede merkez yönetimi adına Behice Boran, 'Gençlik kolları ana kademeye bağlı ve siyasi işler gören bir kuruluş değildir. Alt kademelerde vermediğimiz bir hakkı en üst kademede nasıl verebiliriz?' diyerek biraz önce kabul edilmiş olan önergenin reddedilmesini istemiştir. Buna karşıt görüşlerin de açıklanmasından sonra yapılan oylamada, bu sefer önerge reddedilmiştir. Bu tartışmada asıl sorun, üstü örtülü kalmıştır. Asıl sorun birkaç gencin Büyük Kongreye delege olarak gelip gelmemeleri değil, fakat Partiye bağlı gençlerin Parti içinde bağımsız bir kuruluş olarak örgütlenip örgütlenmeyecekleridir. Çünkü Parti gençlik kolları ancak böyle bağımsız bir örgütseler Büyük Kongrede temsil edilmelerinin bir anlamı olurdu. Demek oluyor ki, gençlik kollarının Büyük Kongrede temsilini kabul etmek, süreç içinde, onların bağımsız kuruluşlar olmalarını da kabul etmeyi gerektirecektir. Oysa böyle bir şey Partinin yönetim birliğini bozucu, bir çeşit iki başlılık yaratıcı bir gelişmeye kapı açmak olurdu. İşte Parti Merkez Yönetimi asıl bu düşüncelerle söz konusu önergeye karşı çıkmıştır. Zaten o zamanki tüzükte 'gençlik kolları' diye bir Parti organı yoktu. Gençlik ve kadın kolları ilk defa 4. Büyük Kongrede Parti organları olarak tüzüğe konulmuşlardır. Bu nedenle ilk sıralarda fiilen kurulmuş olan TİP gençlik kolları, 1. kongreden sonra kendiliğinden sönüp gitmiştir."(1)

İzmir'deki 4. Kongre'den hemen sonra 28 Şubat 1964 tarihinde, Doğan Özgüden, Ali Yaşar, Turgut Kazan(TİP İstanbul İl Gençlik Kolu Başkanı), Veysi Sarısözen(TİP Zeytinburnu Gençlik Kolu Başkanı), Şükran Kurdakul, Fethi Naci, İsmet Sungurbey, Demir Özlü, Selahattin Hilav, Edip Cansever, Afşar Timuçin, Muzaffer Buyrukçu, Nurettin Akan, Ömür Candaş, Bekir Yenigün, Mehmet Dinçel(TİP İstanbul Gençlik Kolu Yönetim

Kurulu Üyesi), Oğuz Ergin, Yusuf Ziya Bahadınlı ve diğer gençlerin imzalarıyla yedi maddelik bir önerge verilir.

Önergede, tüzüğe aykırı seçim yapıldığı gerekçesiyle seçimlerin yenilenmesi istenir, tüzüğün 18. maddesine göre Genel Merkezce hazırlanıp kongreye sunulan listede adayların neden tercih edildikleri ve yaptıkları hizmetleri belirtmek gerekirken belirtilmediği, 53. maddedeki işçi sözcüğü emekçi karşılığı, yani geniş anlamda kullanıldığı halde adayların dar anlamda işçi oldukları ileri sürülerek seçimlerin yenilenmesi için Türk Medeni Kanunu'nun 68. maddesi gereğince mahkemeye başvuracakları bildirilir.

Veysi Sarısözen, bu önerge hakkında şunları anlatmıştır: "Doğan Özgüden, Fethi Naci, Demir Özlü, İsmet Sungurbey ve diğerleri İzmir'den döndükten sonra kongrede yaşanan olayları kınamak amacıyla bir metin hazırladılar. Eski TKP üyesi Şükran Kurdakul ile çok yakın ilişkim vardı. Bu metne ben de imza attım. İmza toplanırken Yaşar Kemal'in de imza atması için Basınköy'e gittim. Fakat Yaşar Kemal evde yoktu. Toplanılan bu imzalar, TİP Genel Merkezine verildi. TİP Genel Sekreteri Cemal Hakkı Selek ile vapurda karşılaştım. Bana, 'Sen ne yapıyorsun? Parti'den atılırsın oğlum' dedi. Bunun üzerine ikinci imza toplama olayına katılmadım. İkinci imzayı atanlardan bir kısmı Parti disiplinine aykırı hareket ettikleri gerekçesiyle Parti'den atıldılar."

TİP İstanbul Gençlik Kolu Başkanlığı ile TİP Gençlik Kolu başkanlığını yapanlardan bazıları şöyledir:

Nurer Uğurlu (1962), Turgut Kazan (1963), Altay Direk (1965), Nejat Şen (1965).

1966 yılında İstanbul TİP Gençlik Kolu Başkanı Bora Gözen, Sekreteri Veysi Sarısözen'dir. 1965 yılında Zeytinburnu TİP Gençlik Kolu Başkanı Babür Kuzuoğlu'dur. İzmir TİP Gençlik Kolu başkanı Nevcihan Erdilek, Gaziantep TİP Gençlik Kolu Başkanı İlhami Biner, Beşiktaş TİP Gençlik Kolu Başkanı Ali Savaşer'dir.

Ankara'da kurulan TİP Ankara Gençlik Kolu'nun ilk başkanı Ahmet Erün'dür. Egemen Berköz de bu çalışmaların içindedir. Daha soraki Başkanı Ümit Hassan, Sekreteri de Necmiye Alpay'dır. 1965'deki TİP Gençlik Kolu Başkanı ise Atilla Sarp'dır.

1965'te TİP Ankara Gençlik Kolu başkanlığı için bir toplantı yapılır. Hüseyin Ergün ile Atilla Sarp, başkanlık için adaydır. Toplantının sonunda Atilla Sarp ile Hüseyin Ergün arasında kavga çıkar. Atilla Sarp, elinde sandalye ile Hüseyin Ergün'e saldırır.

Hüseyin Ergün, oylama sonucunda başkan seçilmesine rağmen TİP yönetimi Atilla Sarp'ı TİP Gençlik Kolu Başkanı olarak atar.

10-16 Ekim 1965 tarihleri arasında Roma'da düzenlenen siyasi gençlik liderleri toplantısına katılacak Türk heyeti, 10 Ekim 1965 Pazar günü, uçakla gitmiştir. Toplantıda "Avrupa Birliği" konusu üzerinde görüşmeler

yapılacaktır. Türk heyetinde Prof. Tarık Zafer Tunaya (TMGT), Cenk Koray(AP), Beyhan Cenkçi(CHP) ve Raşit Gökçeli(TİP) yeralmıştır.

TİP Gençlik Kolu ile FKF Arasındaki Çelişkiler

TİP Gençlik Kolu ile FKF arasında, daha çok hangisine ağırlık verilmesi konusunda bir çelişki vardır. Bu çelişki daha çok Ankara'da yaşanır.

TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın, 1966'da, TİP Genel Merkezi'nde FKF ile TİP Gençlik Kolları önderlerinin katıldığı bir toplantı yapar.

Atilla Sarp, Cem Eroğul, Tebessüm Sarp, Osman Sakalsız ve Kudret Ulutürk'ün de katıldığı bu toplantıda Atilla Sarp ile Osman Sakalsız'ın da aralarında bulunduğu bazı gençler, daha çok, Gençlik Kolları'ndan yana hareket etmişler, gençlik kollarının devamını istemişlerdir.

Cem Eroğul, "İsmi gençlik kolu ama fiili olarak bütün çalışanlarını üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Üniversite gençliğini partiye gençlik kolu ile bağlamaktansa fikir kulüpleri ile Partiye kanalize etmek daha iyi bir çözümdür. Çünkü herkes parti gençlik kolu üyesi olmayabilir ama fikir kulübü üyesi olabilir. Bunun partiye daha çok yararı olur." der.

Cem Eroğul'un söyledikleri Nihat Sargın'a daha doğru gelir. Atilla Sarp'ın buna canı sıkılır. Nihat Sargın, toplantıda yapılan konuşmaları TİP MYK'da anlatır. TİP MYK'da bulunanlar da Cem Eroğul'un açıklamalarına hak verir. Bir TİP Gençlik Bürosu kurulsun ve bundan Sadun Aren sorumlu olsun, önerileri gündeme getirilir. Cem Eroğul, bir dönem TİP Gençlik Bürosu sorumlusu olur.

"Gençlik ve Aydınlar Sosyalizme Gidiyor"

1964 yılına gelindiğinde sınırlı bir kesimde de olsa sosyalizm sözcüğü kamuoyu önünde daha rahat ifade edilebilir hale gelmiştir.

SBF Öğrenci Derneği Genel Kurulu, 15 Aralık 1964 Salı günü, SBF'de başlar. Genel Kurulda bir konuşma yapan Gürsen Yalçın, özetle şunları söylemiştir: "Demokrasi fikir özgürlüğü getirir ve korur. Hâlbuki bugün fakülteye baskı yapılmakta ve fakültemize solcu ve komünist denmektedir. Ben komünistliği ve solculuğu reddederim. Fakat komünist de solcu da bu vatanın selametini düşünürler ve vatan için faydalıdırlar."

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fikir Sanat Kulübü, 1 Kasım 1964 Pazar günü, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ndeki Yüksek Öğrenim Gençlik Kurumları Başkanlarına bir dostluk mesajı gönderir.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fikir Sanat Kulübü'nün, Atatürk ve Lenin tarafından kurulmuş olan Türk-Rus dostluğunun tarihçesi yapılan mesajda, Kıbrıs olayları ile meydana çıkan ve Türkiye'nin dost diye tanıdığı bazı bağlaşıkları tarafından nasıl yalnız bırakıldığına işaret edilir ve bu arada 100 bin Türk'ün imhası için hazırlanan Rum planlarına Rusların alet olmak gibi bir hata işlememeleri, bu hatadan dönen yeni idarecilerin

gerçeği anlamış olmalarının uyandırdığı memnunluk belirtilir. Mesajda son olarak, şunlar denilir:

"Politikacılar ve politikalar değişebilir, fakat değişmeyecek olan, halklar arasındaki dostluk ve sevgi bağlarıdır."

CHP Genel Başkanı İsmet İnönü, 12 Aralık 1964 Cumartesi günü CHP Parti Meclisinde günün olaylarını değerlendirdiği bir konuşma yapmaktadır. Konu üniversite gençliğine gelince, Başbakan İnönü, gençlerin girişimlerini anlatır ve söz arasında,

"Kendi kendilerine not vermek istiyorlar", der.

Bu konuşma tartışmalara yol açar ve İnönü'ye gençlerin haklı oldukları söylenir. Üyelerden Nedim Tekin,

"Üniversite gençliği CHP'den uzaklaşıyor, gençlik bizi bırakıyor", deyince,

İnönü, "Gençlik AP'ye mi gidiyor?", diye sorar.

Tekin, şu karşılığı verir:

"Hayır paşam. Gençlik ve aydınlar sosyalizme gidiyor."

Yıldız Teknik Okulu Öğrenci Derneği Başkanı Niyazi Adıgüzel'in 1969'da yaptığı değerlendirmesi de şöyledir:

"1960 yılından beri Türkiye'de her yıl, her ay, hatta her hafta öğrenci hareketleri olmuştur. 1964 yılına kadar CHP düğmeye bastığı zaman onbinlerce öğrenci sokağa dökülmüştür. Ancak, 1964'den bugüne kadar, bu idare, TİP'in eline geçmiştir."

Bir dönem TİP Gençlik Kolu Genel Başkanlığı yapan Ali Yaşar ise bu konuda şunları söylemiştir:

"Bizim sosyalizme gönlümüz var ama yeterli bilgimiz yoktu. Bilginin olması için kitaplarının, eğitimin olması lazımdı. Birşey yoktu ki o dönemde. Toplumun bazı sorunları vardı ve temelde bizi yönlendiren oydu. YÖN'ün 20 Aralık 1961 günü ilk sayısında yayınlanan çıkış bildirisini benimsediğimiz için Nurer Uğurlu ile birlikte imza atmış, ayrıca Hukuk Fakültesi kantininde herkesin gönüllü olarak imza attığı, imza kampanyası açmıştık. Üniversite öğrencileri olarak aydın sayılıyorduk. Gençlik kollarını kurduktan sonra Mehmet Ali Bey, 141 ve 142. maddeler üzerine yapılan bir toplantıda, '141 ve 142. maddeler yüzünden Marks'ın Engels'in kitapları yasaklandı' dediği zaman, ben, kendi kendime, 'Hay Allah! Bu adam yine bela arıyor. Bunları söyledikten sonra başımız iyice belaya girecek' dedim. TİP, ilk olarak, 17 Kasım 1963 Pazar günü, yapılacak mahalli seçimlere girdi ve radyoda halka hitap etmeye başladı. Radyodan yapılan nutuklar kamuoyunu TİP açısından olumlu olarak etkiledi. Seçimden sonra öğrenciler sel halinde TİP'e akmaya başladı. Ancak, şöyle bir olay vardı bizim dönemizde: Üniversitede okuduğumuz yıllarda üniversitede etkin öğrencilerdik. Hem öğrencilik, hem ilişkiler açısından çok iyiydi. O zamanlar biz hocalarla konuşamazdık ama kantinde otururduk. Kavga ve dövüş yoktu öğrenciler arasında."

Fikir Kulüpleri Federasyonu Kuruluyor

10 Ekim 1965 Pazar günü yapılan milletvekili genel seçimlerinin ardından TİP, 15 tane milletvekilini TBMM'ne göndermeyi başarmıştır.

Sosyalist olduğunu söyleyen 15 tane milletvekilinin TBMM'nde temsili, aydınlar ve halk arasında güven, moral ve coşku yaratır.

12 Aralık 1965 Pazar günü yapılan TİP Ankara il kongresine sunulan çalışma raporunda, 15 Ekim 1965 seçimlerinde üniversite öğrencileri tarafından kullanılan oylar hakkında, şu bilgileri vermektedir:

"Ankara Üniversitesine bağlı fakültelerde bulunan sandıklardan hemen hepsinde partimiz çok yüksek oranda oy almış, hatta Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Ankara Yüksek Öğretmen Okulu'nda diğer partileri büyük oy çoğunluğuyla geçerek, en çok oy alan parti durumuna yükselmiştir."

TİP'i üniversite gençliği içinde bir kitle örgütü aracılığıyla güçlendirmek amacıyla fakültelerde fikir kulüplerinin kurulması yaygınlaştırılır.

SBF'ye diğer fakülte ve yüksekokullardan gidip gelen arkadaşlarını okullarında fikir kulübü kurması konusunda teşvik edip, onları destekleyen Hüseyin Ergün, bazı fakültelerde fikir kulübü kurulunca, bunları federasyon altında toplamak amacıyla yoğun bir çabaya girişir ve bunu en yakın arkadaşlarına açar.

SBF'nin profesörler katındaki sohbet odasında 15-16 arkadaş biraraya gelir.

İsmet Özel, federasyon fikri hakkında, "Hayali şeyler. Olgunlaşmamış bir süreçte böyle bir şeyin sonu olmaz. Acele ediyorsun" der.

Herşeyi planlamış, bütün iradesini bu işe yoğunlaştırmış ve bir tüzük bile hazırlamış olan Hüseyin Ergün, "Konuyla ilgilenen bütün kişilerin katılacağı bir toplantı düzenleyelim ve fikirleri nedir öğrenelim", der.

SBF'nin kantininde, 12 Kasım 1965 Cuma günü, Ankara'nın 12 fakülte ile yüksekokulundan gelen sosyalist gençlerle bir toplantı yapılır.

Hüseyin Ergün, İsmet Özel, Kudret Ulutürk, Atilla Arsoy, Cem Eroğul, Ömür Sezgin, Erol Temelkuran, Mevlüt Yılmaz, Ataol Behramoğlu, Ali Orhan Yücealp, Talip Özay, Rıfat Murat, Erol Barutçugil, Şirin Yazıcıoğlu, Dudu Körücekli, Asaf Köksal, Zülküf Şahin, Mümtaz Kotan, Taylan Türker, Halis Aydın, Ünal Çelenk, Aysel Baytan, Yusuf Küpeli, Yurdakul Alpay, Ümit Hassan, Erdal Türkkan, Ahmet Ali Arlı, toplantıya katılanlar arasındadır.

Toplantıya katılanlara çay,ikram edilir. 126 çay parası ödendiği için katılanların bu kadar kişi olduğu tahmin edilir.

Toplantıya katılanların arasından çeşitli fakültelerin fikir kulüplerine bağlı üyelerden federasyonun kurucuları belirlenir. Başkanlık için kimse aday olmayınca Hüseyin Ergün, kurucuların başkanı olur.

SBF Fikir kulübü yöneticilerinden İsmet Özel, bu konuda şunları anlatmıştır:

"SBF Fikir Kulübü, Ankara'daki fikir kulüpleri içinde en etkin sosyalist

tavrı gösteren kulüptü. Diğer fakültelerde de sosyalist ve sola eğilimli arkadaşlar vardı. Biz, Leninist örgütlenme tarzı biçiminde önce diğer fakültelerde fikir kulüpleri kurdurduk. Sonra, onları birleştirdik FKF'yi kurduk. Leninist örgütlenme tarzına karşıydım. Benim, daha demokratik bir yaklaşımım vardı. Hüseyin Ergün'e, 'Seni başkan seçmeliler. Sen kendini başkan seçtirmemelisin' diyordum. Şartlar Hüseyin'in başkan seçilmesine uygundu. Çünkü SBF'de solcu öğrencilerin sayısı fazlaydı ve inisiyatif bizim elimizdeydi. Bunu kullandık ve FKF kuruldu. O zaman TİP'in başarısını önemsiyorduk. 'Fikir Kulübünde öğrenci kimliğinle değil, Parti üyesi kimliğinle varol' gibi bir önerim vardı. Tabii bunlar çok güdük kaldı."

Ankara Üniversitesine bağlı ve TİP yanlısı gençlerin ağırlığında bulunan, 5 tane fikir kulübünün biraraya gelmesiyle Fikir Kulüpleri Federasyonu, Ankara'da resmen, (4247) sicil numarası ile 16 Aralık 1965 Perşembe günü, kurulur.

YÖN Dergisi Çevresi de Gençlik Örgütlenmesine Gidiyor

27 Mayıs 1960'tan sonra sol adına ortaya çıkan değişik çevreler diğer toplumsal katmanlar içinde örgütlenme çalışmaları yaparken gençlik içinde de örgütleme çalışmaları yapar.

TİP, bir taraftan gençlik kolları ve fikir kulüpleri aracılığıyla örgütlenirken YÖN dergisi çevresi olarak adlandırılan çevrede TİP'in örgütlendiği alanlarda örgütlenmeye çalışır.

YÖN dergisi çevresi, Ankara ve İstanbul'da bazı fikir kulüpleri kurdurarak bunları ayrı bir federasyon altında birleştirme çalışmaları yaparken, sola ve TİP'e sempati duyan gençlere de teklif götürür.

Zülküf Şahin, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Uğur Mumcu, Mümtaz Kotan ile beni Doğan Avcıoğlu'nun yanına götürdü. Kızılay'da Piknik Restoranın üst katında oturduk, konuştuk. Doğan Avcıoğlu, Türkiye'deki gençlik teşkilatlarının artık yozlaşmış ve CHP'nin güdümünde olduğunu, yeni bir sosyalist gençlik teşkilatı kurulması gerektiğinden bahsetti. Avcıoğlu, kurulması düşünülen sosyalist gençlik teşkilatının tüzüğünü hazırlamayı da üzerine almıştı. Fakat biz Hüseyin Ergün'le birlikte hareket ettik."

İstanbul'da Federasyon Çalışmaları

FKF İstanbul Sekreterliği kuruluna kadar TİP'li gençler, Faruk Yalnız ile Cavit Savcı'nın TMTF İkinci Başkanı olduğu dönemlerde TMTF içinde etkin olarak çalışmış, bütün faaliyetlerine katılmışlardır. Bu dönemde, Osman Saffet Arolat TMTF İstanbul İl Sekreteri, TMTF Uluslararası Kültür Festivali Komite üyesi ve TMTF Basın-Yayın Kolu yöneticisidir.

TMTF, MTTB ve İÜTB yönetimleri çift başlı hale getirilmiş, işlevsiz hale sokulmuştur. Böyle bir durumda üst örgütlenmeye gitme zorunluluğu

hisseden çevreler yeni gençlik örgütlenmeleri oluşturma ya da varolanları daha da geliştirme çalışmalarına başlar.

Doğan Avcıoğlu ve çevresinin gençlik örgütü oluşturma çalışmaları İstanbul'da da yapılmıştır.

FKF'nin İstanbul'da örgütlenme çalışmaları 1967 yılı başında belli bir düzeye gelmiş ve 1967 Nisan ayında İstanbul'da 13 kişilik geçici bir komite kurulmuştur. Bu komite, FKF İstanbul Sekreterliği kuruluana kadar gerekli bütün işleri yapacak ve sorumlu olacaktır.

Komitede görevli olanlar şunlardır: Edebiyat Fakültesinden: Veysi Sarısözen, Mürsel Engin, Abdi Ayhan, Mehmet Salmanoğlu, Osman Şahan, Orman Fakültesinden: Fahri Aral, Abdülkadir Özdemir, Fen Fakültesi Kimya topluluğundan: Emre Dölen, İTÜ'den: Esat Yarar, Ömer İnce, Tıp Fakültesinden: Ayşın Erem, Tülay Edeş, Şafak Kutal'dır.

1966 yılında, İstanbul Üniversitesi Beyazıt Merkez Binasında Hukuk Fakültesi'nin alt katında yapılan bir toplantı ve FKF İstanbul Sekreterliğinin kurulması hakkında TİP İstanbul Gençlik Kolları Sekreteri Veysi Sarısözen, özetle şunları anlatmıştır:

"Daha İstanbul Sekreterliği yoktu. Tek tek fikir kulüpleri kuruyoruz. Ben, Edebiyat Fakültesi Fikir Kulübü'nü kurmuştum. Ayşın Erem Tıp Fakültesi Fikir Kulübü'nü, Bora Gözen İTÜ Fikir Kulübü'nü, Arslan Mengüç te Orman Fakültesi Fikir Kulübü'nü kurdu. Bunlar 5-6 kişilik küçük topluluklar halinde örgütlenmiştir. Bir arkadaş, bize, Hukuk Fakültesi'nin kantininde, 'Bir İstanbul Fikir Kulüpleri Federasyonu kuruluş toplantısı olduğunu' söyledi. Bora Gözen ile birlikte oraya gittik. Fikir Kulübü kurucusu olan Arslan Mengüç, Ayşm Erem ve daha birçok arkadaş oradalar. Masada, 'Altındiş Saim' dediğimiz, 27 Mayıs Fikir Kulübü kurucularından Saim Deliismailoğlu, vardı. Toplantıyı, 27 Mayıs Fikir Kulübü Başkanı Memduh Eren ile birlikte hareket eden Altındiş Saim yönetiyor. Bunlar, Ankara'daki FKF'ye alternatif olarak ayrı bir İstanbul Fikir Kulübü Federasyonu kurmak için harekete geçmişler. Bora ile ben, içeri girince bunlar şaşırdılar. Altındiş Saim ile Mehmet Ali Aybar ve Memduh Eren üzerine bir tartışmaya girdik. Ben, Memduh Eren'in işe yaramaz birisi olduğunu, söyledim. Altındiş Saim de Mehmet Ali Aybar'ı eleştirdi ve benim söylediklerime çok sinirlendi. Şuayıp Dilmen, toplantı yapılan yere tam girdiği sırada Altındiş Saim, kalktı yerinden, geldi ve bana bir tokat attı. Bora Gözen, hemen ayaklandı. Kavga çıkacak. Ben, 'Kavgaya hiç gerek yok dedim'. Neyse ortalık yatıştı. Tüzüğü ve diğer her şeyi hazırlamışlar. Bütün evraklar Arslan Mengüç'ün elindeydi. Aldım elinden ve toplantı dağıldı. Böylece Ankara'da kurulmuş olan FKF'nin alternatifi olarak kurulması düşünülen İstanbul'daki ayrı FKF'nin kurulması önlenmiş oldu. Yaklaşık bir yıl sonra da biz, FKF İstanbul Sekreterliği'ni kurduk."

"Herşeyi Kendi Cep Harçlıklarımızla Yapıyorduk"

SBF Fikir Kulübü'nün fakültede odası yoktur. Bütün çalışmalar, SBF kantininde yapılmaktadır.

FKF kurulunca, yer aranmaya başlanır. İsmi, şimdi Strazburg Cadddesi olan Serçe Sokak, Ambarlar Yolu'nda "Beyaz Saray" apartmanının 22 Nolu dairesi FKF için kiralanır. Kira: 900 liradır.

Daha sonra, kira verilemediğinden birkaç kez atılma tehlikesiyle karşılaşılır. FKF'nin yayını "Kavga" dergisi düzenli ve istenilen biçimde çıkartılamaz.

Üyeler aidatlarını düzenli ödemediğinden FKF devamlı sorunlar yaşar. Bazı kişilerin yaşlarından beklenmedik özverileriyle FKF yaşatılmaya çalışılır.

"-Biz bu giderleri nasıl karşılayabiliriz?" diye FKF yöneticileri kendi aralarında tartışır.

"-Yahu! Burjuvalar nasıl kazanıyorlarsa biz de öyle yaparız" düşüncesinden yola çıkarak, üç oda, bir salon olan yerin bir odasının lokal olarak işletilmesine karar verilir.

İsmet Özel ile Hüseyin Ergün, Samanpazarı'ndan kıl çuvallar alır. Bunlarla köy dekoru verilir. Hüseyin Ergün'ün tanıdığı eski D.P.'li bir marangoza, 25-30 santim genişliğinde banklar yaptırılır.

Bakır siniler alınır. Duvarlara kilimler, heybeler asılır.

Harcamalar, harçlıklarından karşılanmaktadır.

Lokale gelenlere çay, kahve, şarap, verilir. Bunlardan elde edilen gelirlerle FKF'nin giderleri karşılanmaya çalışılır. Bilen arkadaşları bağlama çalar, türkü söyler.

Lokalin bir işleticisi yoktur. Herşeyi yönetim kurulu yapar. Cem Eroğul, en çok çalışanlardan birisidir. Nöbet tutar, ayakları çıplak, FKF merkezini temizler.

Aynı lokalin bir benzeri yine ekonomik giderleri karşılamak amacıyla Veysi Sarısözen ile arkadaşları tarafından, 1967'de FKF İstanbul Sekreterliği açıldığı zaman İstanbul'da da yapılır. Nabi Yağcı, bu dönem, TÖS'de çalışmaktadır. Sandalye ve masaların bir kısmı, TÖS'den temin edilir. FKF İstanbul Sekreterliği'nin açtığı lokale gelenlerin büyük çoğunluğu öğretmenlerdir. Gelen öğretmenlerden birisi de Zeki Baştımar'ın yönettiği Yurt Dışı TKP'ye bağlı olan Hüsnü Özdemir'dir. Hüsnü Özdemir, gür sesiyle komünist marşlar söyler. FKF İstanbul Sekreterliği'ne gelen gençler, komünist marşların bir kısmını Hüsnü Özdemir'den öğrenirler.

Muharrem Kılıç, bu çalışmaları şöyle anlatmıştır:

"Biz de militandık. Ama bu militanlık sözcüğün dar anlamındaki gibi kavga, döğüş, kaba kuvvet gösterisi biçiminde değil, eğitim seminerleri, söyleşi toplantıları, konferanslar, açık oturumlar, sergiler, kitap ve dergi satışları, Türkiye ve dünyayı çok yakından izleyerek güncel konularda pano düzenlemeleri, öğrenci derneğinin rutin çalışmaları, kulüp içi işleyişe

ve FKF ile Parti çalışmalarına canlılık getirmek ve en önemlisi kendimizi bilgi ve deneyim yönünden geliştirmek gibi konularda kendisini gösteriyordu. Planlı, ciddi, düzenli çalışma bizim militanlık anlayışımızdı. Gösterişe dayanmıyordu. İşin, deyim yerindeyse mutfağında terlemeyi gerektiriyordu. Bildiri dağıtmaktan afiş yapıştırmaya, yollara yazı yazmaktan miting tertiplemeye, üyelerin özel sorunları ve dersleriyle ilgilenmekten Parti ile Kulüp de nöbet tutmak ve temizliğini yapmaya kadar uzayan bir dizi görev yapıyorduk. Bu anlamda sosyalizm için çalışmak bizim için ibadet düzeyinde bir militanlıktı. Büyük bir kısmımız kelimenin tam anlamıyla idealisttik. Ben hem TİP hem Fikir kulübü üyesiydim. Zorunlu olmadığı halde düzenli derslere girerdim. İyi bir öğrenciydik. Bilgiye susamıştık. Bilgili kişilere ve hocalarımıza çok büyük saygımız vardı. Ders aralarında dergi dağıtırdım. Derslerim bittikten sonra hem Parti hem de Kulübü gider, hangi iş varsa onları yapardım. Bunun dışında ya operaya, ya sinemaya, ya da tiyatroya giderdim. Bu yaşantının içinde herşey var. Daha sonra SBF Sosyalist Fikir Kulübü ile Sosyalist Gençlik başkanlığı yaptım."

FKF'ye tutulan binanın bir odası da eğitim odası yapılır. Kütüphane oluşturulur. Konferanslar verilir, seminerler yapılır, açık oturumlar düzenlenir.

FKF genel merkezinin ilk açılış gününe Prof. Sadun Aren de gelir.

Kıl çuvallarla kaplı daracık banklarda oturan Sadun Aren, gülümseyerek, "Burası, yeteri kadar rahatsız" der. Böylece, FKF ilk eleştirisini almış olur!

"Sosyalist Gençlik Eylemi"

Hüseyin Ergün, SBF'ni bitirdikten hemen sonra 1966 Ekim ayında askere gider.

FKF Genel Başkanlığı görevine Kudret Ulutürk getirilir.

Yaklaşık üç ay FKF Genel Başkanlığını yürüten Kudret Ulutürk, "Sosyalist Gençlik Eylemi" başlıklı yazısında hangi anlayışla FKF'yi yürüttüğünü şöyle değerlendirmiştir:

"Sosyalist Gençler; yani bizler, Türkiye'de sosyalizmin halkla beraber kurulacağını biliyoruz. Halktan ayrı, temelden kopmuş davranışların, kavgaların bizlere, halkımıza yarar getirmeyeceği açıktır. Gençlik ve aydınlar, yıllardır hep halkın karşısına çıkmış, onun giyinişini, yaşayışını yadırgamış, herzaman her çabasında ondan ayrı düşmüştür. Çünkü hiçbir zaman temeldeki gerçeklere eğilememiştir. Bugün bizim en büyük görevimiz, 'züppe gençlik', 'boynu kravatlı aydın' takımından ayrı olduğumuzu eylemlerimizle de halka gösterebilmektir. Halk, bu iki tabakaya daima karşı çıkmıştır. Bu karşı çıkışın yüzeydeki nedeni belki çok sudan olabilir. Ama temelinde 'Ekmek kavgası', 'yaşama kavgası' nedenleri yattığı açıktır. Halk bunları, 'oy'una karşı çıkan insanlar olarak bilmektedir. Sosyalist gençler, bunların, kendilerinden ayrı olduklarını, kendilerinin daima halkla

beraber olduklarını gösterebilmelidir. Bunun için göz önünde tutulması ve bundan sonraki eylemlerimizi bunlara göre sürdürmemiz gereken noktalar vardır. Bir kere, halkta, 'oy'una karşı çıktığımız kanısını uyandıracak sokak gösterilerine, son günlerde olduğu gibi Başbakan veya Bakanları istifaya çağırmaya katılamayız. Doğrudan doğruya halkın sorunu olmayan, onun 'Emek' ve 'Bağımsızlık' davasıyla; onun yaşama kavgasıyla doğrudan doğruya bağıntılı olmayan eylemlere girişemeyiz. Bunların hiçbir yararı olmadığı gibi, icabında Faşizm'i bile çağırabilir. Yapacağımız eylemler halkın gözünü dolduran, onu bir an olsun düşündüren eylemler olmalıdır. Ve halk anlamalıdır ki, sosyalist gençler şimdiye değin tanıdığı gençlikten ayrıdır. Ve daima kendisinin yanındadır. Bu yolda verilen ilk eylem, Hüseyin Ergün ile Ahmet Arlı dostların Ankara'dan İstanbul'a kadar Çorumlu işçilerle beraber yürümeleridir. Üzerinde özenle durmamız gereken ikinci nokta, sosyalizmin halka verilecek bir lütuf olmadığıdır. Sosyalizmin halkla beraber ve hepimiz için kurulacağını bildiğimiz an 'Bilimsel Sosyalizm'i biliyoruz demektir. Köyde bir evin tuvaletini badanalamak, gecekonduda oturarak görevimizi yaptığımızı sanmaktan tutun da Kızılay'da toplum polisiyle çarpışmak, tutuklanmak ve küçük kahramanlıklar peşinde koşmağa kadar hiçbir eylem sosyalizme yarar getirmez. Ve bu tür davranışların ilk başta kendimize çok zararı olur. Görevimizi yaptığımız kanısına kapılırız. Bu, bizim devinmemizi durdurur. Artık kendimizi aşmalıyız. Halkla yanyana, örgüt ve eylem içinde yürüyeceğiz. Yılmadan yürüyeceğiz. Gençlik, ancak bu yolla sosyalizme bir katkıda bulunmuş olabilir. Ve ancak bu yolla halkla beraber olabilir. Bütün Fikir Kulüpleri Federasyonu üyeleri bunu böyle biliyorlar ve bu yolda yeni eylemlerle yeni başarılar kazanacaklar."

"Görevimiz Neden Güç?"

Ahmet Ali Arlı, en çok bir yıllık geçmişi bulunan bir "sosyalist" gençlik örgütünün karşılaştığı zorlukları hem FKF'nin kurucusu hem de MYK üyesi olarak bilmektedir. Arlı, "Görevimiz Neden Güç?" başlıklı yazısıyla bunu şöyle açıklamıştır:

"Yeryüzü, sömüren, sömürülen ülkeler. Sömürülenlerden yurdumuz. Yıllarca dönen oyunlar, karşıda halk ve biz!.. Biz, böyle bir ortam içindeyiz. Bu ortam içinde uğraşmaktayız, uğraşacağız. Ortamı, ortam içindeki işlevimizi iyi görmek başarımızın ilk koşuludur. Belli bir eğitim biçimi uygulanmıştır yıllardır bizlere. Yıllardır belli bir toplum düzeni işletilmiş, beyinler belli bir yönde yıkanmıştır. Var olan ilişkiler doğal, insanı köleleştiren o olgular olağan gösterilmiş, yığınlar kendi yararlarını görme olanaklarından uzak tutulmaya çalışılmıştır. Yığınlar yararına olmayan bir düzeni sürdürmeyi amaçlayan bu çabalar bütünü toplumun her dalını etkilemiştir. Bütün içinde, kurulan gözde gençlik örgütleri de amaçlanan niteliğe uygundur. Örgütler, gençlerin gereksinmesiyle değil yöneticilerin dür-

tüleriyle kurulmuş, işleyiş biçimi örgütlerin etkin olmamasını sağlayacak bir ustalıkla düzenlenmiştir. Büyük gençlik kitlelerini temsil ettiklerini savunan örgütlerin yönetim örgenleri, gençlik ve öğrenci olmayanların kararları ile oluşmakta, sonucu en azından işi özünden uzaklaştıran kulisler, dedikodular belirlemektedir. Yani temel sorunu örtmek, bir kenara itmek için ne denli gereksiz, çetrefil oyun varsa hepsi tekmildir. Ve bu sözde örgütlerin yönetim katlarıyla gençler, öğrenciler arasında en küçük bir bağ, bir ilinti yoktur. Böylesi bir cemiyetçilik oyunuyla gençler bir süre asıl sorundan uzak tutulabilmişlerdir. Sonuçta, bu tür örgütlerin ne kadar göz doldurdukları, halk gözünde ne kadar iyi oldukları ise besbellidir. Bizler, tüm bunlara karşın, olanların, dönenlerin farkına vardık. Varacaktık, çünkü bunu tarih zorluyordu; tarihin akışı bu yönde idi. bizler, amaçlanan işleyiş biçimini yırttık. Yırtacaktık, çünkü ülkemizin somut koşulları buna zorluyordu bizi. Sonuçta bizler, yığınların gücünü gördük; yığınların, tümün, toplumun yararına bir düzen amaçladık. Demek ki bizler, bugünkü ortamda apayrı nitelikte kişileriz. Bizler, büyük bir işi başarmak amacındayız. Bu yolda yapacağımız ilk iş gençlik kesiminde, öğrenci kesiminde adamakıllı örgütlenmektir. İşimiz gerçekten ciddidir. Başarmak için, örgütümüz, öteki sözde örgütlerden kesinlikle farklı olacaktır. İşleyişi farklı olacak, örgenleri farklı olacak, çalışma yöntemleri farklı olacak, örgütümüz bütünüyle farklı olacaktır. Onlardaki gevşeklik yerine sıkılık, özden uzaklaşma yerine öze sarılma olacak; dedikodu değil iş, kulis değil, açık tartışma yapılacaktır. Örgütümüz, örgütçe, örgütün yetkili örgenlerince saptanan bir eyleme bütünüyle yönelecektir. Zaten örgütlenmekten amaç da budur. Örgüt içindeki tutumumuz, örgüte karşı tavrımız da öteki örgütlerdekinden açıkça başka türlü olmak zorundadır. Örgüt, bizlerden, üyelerden ayrık, soyut bir şey değildir. Örgüt, bizlerden oluşur, işlemesinden de her üye sorumludur. Örgüt, topumuzun yaptıklarıyla işleyecek, işlevini yerine getirecektir. Örgütün her birimi, her üye yetkili örgenlerden iş istemek, iş önermek, iş yapmak zorundadır. Ayrıca, davranışlarını örgütün bütünsel işleyişine uydurmak zorunda olduğunu da kesinlikle bilincine yerleştirilmelidir. İşte arkadaşlarım, içinden çıktığımız, içinde olduğumuz ortamla bunlar karşılaştırılınca anlarız ki görevimiz gerçekten güçtür. Bizlerde yırtarak içinden çıktığımız işleyişin etkileri, kalıntıları vardır. Ve bizi amaçladığımız nitelikleri kazanmaktan alıkoyacak pek çok sebep yaratılmaya çalışılmaktadır. Bizler, eskinin kalıntılarından kurtulma, kendimizi geliştirme süreci içindeyiz. Bizler, amaçladıklarımıza ulaşabilmek için gittikçe kendimizi aşmak, yenilemek zorundayız. Bunlar güç olmasına güç, ama temel sorunun farkına varabilen, doğru bir anlayışla işe koyulabilen bizler, görevimizi bütünüyle başaracağız da!.."

FKF'nin Birinci Kurultayı

FKF'nin 1. Kurultayı yaklaşırken yeni yönetimin nasıl oluşacağı konusunda görüşlerde ortaya çıkmaya başlamıştır.

Cem Eroğul, Kudret Ulutürk, Salih Er, Ahmetler mahallesindeki bir evde birlikte kalmaktadır. Bu evde, zaman zaman, toplantılar yapılmaktadır.

Bir keresinde Atilla Arsoy, İsmet Hüsrevoğlu, Kudret Ulutürk, Sinan Cemgil, Hüseyin Ergün, Cem Eroğul, Salih Er, evde biraraya gelir. Toplantının amacı, FKF'ye sahip çıkılması ve daha etkin hale getirilmesidir.

Kudret Ulutürk, çok kısa bir zaman için yürüttüğü FKF Genel Başkanlığı döneminde, FKF'nin haftalık "KAVGA-Kavga Özgürlük İçin Yığınlar İçin Kavga", bültenini çıkartmıştır.

İlk sayısı, 11 Ocak 1967 tarihinde çıkan haftalık, "Kavga" bülteni toplam 6 sayı yayınlanır.

Kudret Ulutürk ile Salih Er, Denizlili iki hemşeri olmasına rağmen, Salih Er, SBF Fikir kulübüne üye olmak için başvurduğunda Kudret Ulutürk, 25 Kasım 1965 tarihli SBF Fikir Kulübü Yönetim kurulu toplantısında kulübe alınma kararına karşı çıkmıştır.

Bir kısım FKF'lilerin, Salih Er'in Başkan olması yönünde eğilimi vardır. Ahmetler'deki evde yapılan ve Mümtaz Kotan'ın da bulunduğu bir toplantıda Asuman Erdost, Salih Er'in başkan adayı olmasına karşı çıkar. Hüseyin Ergün ile Asuman Erdost, bu nedenle tartışır.

SBF'lilere yönelik, "Ukala, kendini beğenmiş ve elit davranmaktadırlar. FKF bu nedenle yaygınlaşamıyor" gibi görüşler nedeniyle, SBF'li olmayan birinin FKF başkanı olması konusunda eğilimler vardır.

Birinci kurultay, 22 Ocak 1967 Pazar günü, saat 10.00'da, FKF Genel Merkezinin bulunduğu Selanik Caddesi, 31/2, Yenişehir adresinde başlar.

Kurultay, çalışmaların Türkiye ve tüm dünya halklarına yararlı olması umuduyla ve sosyalist gençlik eyleminin daha da güçlü, daha da olumlu sürmesi dileğiyle açılır.

"Kurultayın karşılaştığı sorun Ankara Yüksek Öğretmen Okulu Fikir Kulübü temsilcilerinin Kurultaya alınmamaları idi. İlk anda şiddetli itirazlara uğrayan bu durum daha sonra kurultay kararı ile çözümlenebildi. Sorunun gerçek yüzü ise sosyalist disiplin anlayışına dayanıyordu. FKF tüzüğünde de açıkça belirtildiği halde, Yüksek Öğretmen Okulu Fikir Kulübü kurultay temsilcilerini Kulüp Genel Kurulunda seçmesi gerekirken böyle yapmamış; FKF Merkez Yürütme Kuruluna Yönetim Kurulunun saptadığı isimleri göndermişti. Merkez Yürütme Kurulu ise sosyalist demokrasinin örgüt anlayışına uygun olarak ve üzerinde sürekli olarak titrediği 'Alttan gelen bir örgütlenmenin üst kademeye kadar selametle ulaşabilmesi gereği'ni göz önüne alarak, Yüksek Öğretmen Okulunun yeniden Genel kurul yaparak yeni temsilciler seçmesini istedi. Ama Yüksek Öğretmen Okulu Fikir Kulübündeki arkadaşlar, yeni bir Genel Kurulu Birinci Kurultaya yetiştiremediler."

Kurultayda bu durum anlatılır ve Yüksek Öğretmen Okulunun temsilcilerinin kabulüne karar verilir.

Daha sonra raporların okunmasına geçilir. FKF Genel Yönetim Kurulu, kurultaya 35 sayfayı geçen bir çalışma raporu sunar.

Rapora göre, FKF'nin bir yıllık cirosu 20.000 lira civarındadır.

Kurultaya, sunulan 15 sayfalık strateji değiştirilmeden oy birliğiyle kabul edilir. Stratejinin saptanmasında bütün delegelerin dikkatleri özellikle bir noktaya çekilir.

Bu durum Genel Başkan Kudret Ulutürk tarafından şöyle ortaya konulur:

"Bugün Türkiye önemli günlerini yaşıyor. İki bölük gibi gözüken egemen güçler, aslında ortak bir oyun oynuyorlar. Bu oyun Türkiye'de sosyalistlerin başına çorap örmek için oynanıyor. Bu işi gençlik hareketleri ile yapıyorlar. Yakında işçileri de bu işe karıştırıp sokağa dökmek isteyecekler. Sokak kavgasının ise Türkiye'yi nereye götüreceği açıktır. Bu davranışlar faşizmi çağırmaktan başka bir işe yaramayacaktır. Türkiye sosyalist gençliği bu oyuna gelmeyecektir. Bugün FKF güçlü bir örgüt olarak egemen güçlerin karşısına çıkabilmiştir. Bu egemen güçleri gocundurmuştur. Bu durumu, burada, olduğu gibi görmek ve stratejimizi buna göre saptamak gerekir."

Erzurum'da yedek subay olmasına rağmen kurultaya katılan ilk FKF Genel Başkanı Hüseyin Ergün, uzunca bir konuşma yapar.

Konuşmalardan sonra yapılan oylamada Genel Yönetim Kurulu aklanır ve seçimler yapılarak yeni yönetim iş başına getirilir.

28 Ocak 1967 Cumartesi günü Genel Yönetim Kurulu, ikinci dönemde ilk toplantısını yaparak Genel Başkan ve Merkez Yürütme Kurulu üyelerini seçer. Yapılan görev bölüşümünde:

İzzet Polat Ararat FKF Genel Başkanı, Ahmet Ali Arlı Genel Yazman, Asaf Köksal Genel Sayman olur.(1)

İkinci Dönem Çalışmalarına Başlarken

FKF Genel Başkanı seçildikten sonra İzzet Polat Ararat, FKF'nin "Kavga" adlı bülteninin 25 Ocak 1967 tarihli, üçüncü sayısında yayınlanan "İkinci Dönem Çalışmalarına Başlarken" başlıklı yazısında şunları belirtiyordu:

"Fikir Kulüpleri Federasyonu bir yıl gibi kısa bir süre içinde beklenilenden fazlasını yapmış ve bu dönemde 11 fikir kulübü, Federasyona bağlanmıştır. Şunu iyi bilmekte yarar vardır. Federasyon bir oluşum içindedir. Çalışmalarımızın niteliği bu oluşumu tamamlamak olacaktır. Bunun içinde iki kademeli bir yol izleyeceğiz: Birincisi, kurulmuş olup da FKF'ye bağlı olmayan kulüplerle ilinti kurarak onları FKF'ye bağlamak. İkincisi, Fikir Kulübü olmayan okullarda fikir kulübü kurulmasına yardım etmek. Bunları yaparken de demokratik merkeziyetçi sistemden ayrılmamak, sosyalist disiplin içerisinde Federasyon-Kulüp, Federasyon-Üye ilişkilerini sağlamak gereklidir. Önümüzdeki aylarda çalışmalarımızın ana konusu, İstan-

bul ve İzmir Fikir Kulüplerini kendi aralarında birleştirerek birer sekreterlik kurmak, Erzurum ve Trabzon'la ilintimizi sıklaştırarak FKF'yi çalışan bir makina durumuna getirmek olacaktır. FKF ne yaptı, hangi sokak hareketine katıldı gibi gülünç iddialara ise yanıtımız: FKF bir oluşum içindedir ve bu oluşum henüz tamamlanmamıştır. Üzerinde özenle durulması gereken bir nokta da halkın yararına olmayan konularda FKF kimin yararına sokağa çıkacaktır? Türkiye'de sosyalizm iktidara gelmek için demokratik yolu seçmiştir. Özü halk olan FKF bir takım kimselerin sosyalizm kuracağına inanmaz. İnandığı tek şey, sosyalizmi halkın kendi eliyle kuracağıdır. Durum böyle olunca, konusu asıl halk olmayan konularda FKF olmayacaktır. Amacımız halk yararına olan eylemlere çok güçlü olarak girmek, bunun için de sıkı örgütlenmeyi, başkaca yararlı koşulları hazırlamaktır."

"Türkiye'de Gençlik Politikası Ne Olmalıdır?"

Önde gelen öğrenci örgütleri, bu dönem, "Türkiye'de gençlik politikası ne olmalıdır?" konulu bir toplantı yapar.

FKF Genel Sekreteri Ahmet Ali Arlı, TMGT Genel Başkanı Alp Kuran, TMTF İkinci Başkanı Faruk Yalnız, ODTÜ Öğrenci Birliği'nden Çağatay Anadol ve Robert Kolej Yüksek Okulları Talebe Birliği Başkanı Engin Deniz Akarlı, Türkiye'de gençliğin durumunu ve gençlik politikasını tartışarak şu sonuçlara varmışlardır:

"1)Türkiye geri kalmış bir ülke; Türk gençliği geri kalmış bir ülkenin gençliğidir.

2) Gençlik yurt ve dünya sorunlarıyla kesinlikle ilgilenecektir.

3) Türkiye'nin çağdaş uygarlık düzeyine eriştirilmesi yolunda yükseköğrenim gençliğine önemli görevler düşmektedir.

4) Çağdaş uygarlık düzeyinden anlaşılan, bütün Türk vatandaşlarına her alanda, eğitimde, ekonomide, devlet işlerinde kanunen ve fiilen eşit haklar tanıyan ve bu hakların gerçekleşmesine yarayacak tedbirleri emreden bir toplum düzenidir.

5) Söz konusu düzene erişilmesi yolunda kendine düşen görevi yerine getirirken gençlik, 'halka rağmen' hiçbir hareketi desteklemeyecektir. Ne yapılacaksa halka beraber ve halk için yapılmaya çalışılacaktır.

6) Halkın gerçek çıkarları yararına bir işleyişin kurulması yolunda, halkın eninde sonunda durumu kavrayıp sorunlara sahip çıkması bakımından gençlik, özgürlükleri ve gerçek demokrasi demek olan serbest tartışma ortamını korumak için sonuna dek savaşacaktır.

7) Gençlik, az gelişmiş bir ülkenin gençliği olmanın bütün sorumluluğunu duyarak görevini bilinçle yapacak, haklarına kıskançlıkla sahip çıkacaktır.

8) Az gelişmişlik koşullarını değiştirmek için gençliğin devrimci ve birlik olma zorunluğu vardır.

9) Bir takım kimseler göstermelik tutucu örgütleri gerçekleştirseler bile

gençlik, daha büyük kesimiyle devrimci olacak, halktan yana olanlar giderek artacaktır. Çünkü Türkiye var olmak, bunun için de sorunlarını çözümlemek zorundadır."

FKF İçinde de Muhalefet Hareketi Başlıyor

FKF, kurulur kurulmaz muhalefet hemen başlamıştır. Yaşamın özünü de bu oluşturmaktadır zaten.

FKF MYK üyelerinden Erol Temelkuran ye Mevlüt Yılmaz, işlerin iyi gitmediğini belirten bir yazı ile 15 Şubat 1966 Salı günü (FKF, resmi olarak 17 Aralık 1965'te kuruluyor. Kurulduktan yaklaşık iki ay sonra muhalefet başlıyor) FKF Genel Başkanlığına başvuruyor.

6 Aralık 1940 Fethiye doğumlu Erol Temelkuran, diğer gençlerden bir kaç yaş daha büyük, yani ağabeydir. İlkokul öğretmenliği yapmış, şimdi üniversitede öğrencidir.

FKF Birinci Dönem çalışma Raporunda, FKF içindeki sorun şöyle anlatılmaktadır:

"15 Şubat'ta Genel Başkanlığa başvuran arkadaşlarımız özet olarak FKF'nin kuruluş amaçlarına ters bir yönde çalıştığını, varlığını gösterip sesini duyuramadığını, yurdumuzdaki olaylarda gerekli tepkiyi gösteremediğini, alınan kararların uygulanamadığını ve bu durumun genel bir yılgınlık ve güvensizlik doğurduğunu, ayrıca gelir işlerinin de kâğıt üzerine geçirilmediğini, lokal işletmesinin beğenilmediğini belirtiyorlardı. Bir de strateji yokluğundan yakınıyorlardı."

19 Şubat 1966 Cumartesi günü FKFGYK, bu nedenle toplanır. Genel Başkan Hüseyin Ergün, "kendisine karşı bir güvensizlik saydığı için" başkanlıktan istifa eder. Fakat kimse aday olmadığı için yeniden başkan seçilir.

Rapor, şöyle devam ediyor:

"GYK durumu görüştü. Genel Başkan Hüseyin Ergün, yapılan işlerden birinci kertede sorumlu olduğunu, yapılanların belli bir tutarlılık içinde yapıldığını, söz konusu eleştirilerin olanaklar bakımından haklı olmadığını belirtti. Ancak, GYK'ya davranma özgürlüğü sağlamak bakımından görevinden şimdi ayrıldığını belirtti. Yapılan yeni Genel Başkanlık seçiminde başka aday çıkmadı ve Hüseyin Ergün, oybirliğiyle yeniden genel başkanlığa seçildi."

Erol Temelkuran ile Mevlüt Korkmaz'ın FKF MYK ve GYK'den ayrılma istekleri, 10 Mart 1966 Perşembe günü, kabul edilir.

Eleştirilere karşı şu yanıt verilir:

"Daha çok iş yapamamanın iki temel nedeni var:

Birinci olanaksızlık, MYK'mız hakkından gelemeyeceği, baş edemeyeceği eylemlere girişmeyi örgütün ve toplumcu eylemin saygınlığı bakımından sakıncalı buldu. Özellikle akçalı kaynak yoksunluğu daha çok yayına para isteyen çabalara gereksinen eylemlere girişmeyi önledi.

İkinci neden: eylemin esenliği oldu. Öyle zamanlar oldu ki, bir takım kişilerin serüvenciliklerine uyak uydurulsa Kızılay'da ya da benzeri yerlerde olay çıkarmak işten bile değildi. Bunun için yalnız içimizden arkadaşlar değil demokrasiden yana olmadıkları bilinen kişi ve kurumlar da bizi böyle yönlere itmeye çalıştılar. Yapmayı tasarladıkları bir sürü işten bizden destek alamayacaklarını anlayınca vazgeçtiler. FKF'nin bu duraganlığı çoğu kez iyi niyetli, arasıra da kötü niyetli eleştirilere yol açtı. Ama biz yapabileceklerimiz ve toplumcu eyleme getireceği sakıncalar bakımından yapmamamız gerekenleri iyi değerlendirdiğimiz kanısındayız. Yani, kimi işleri olanaklarımız elvermediğinden yapmadık. Ama üstesinden gelebileceğimiz bir takım işler ise faşizme davetiye yazmak olacaktı. Onları da onun için yapmadık."

FKF'deki muhalefetin bir diğer nedeni de bazı fakülte ve yüksekokullarda kurulan fikir kulüplerinin sağlıksız gelişmesi ve yapılanmasıdır.

FKF açısından üyeler, "Öyle herkes, rastgele insanlar değildir. Yazılı niteliklere ulaşmış belli, seçme insanlardır."

1966 ve 1967 yılında fikir kulüplerine yeni üyeler gelir, yeni fikir kulüpleri kurulur. Bu gelişmeyi FKF yöneticileri şu şekilde değerlendirir:

"Kısa zamanda bu hızlı gelişimin sağlıksız bir yönde olduğu göze çarptı. Fikir Kulüpleri'nden bir kısmı sosyalist dünya görüşüne karşı kişiler tarafından, diğer bir kısmı da o güne kadar hiçbir örgütlenme hareketi içinde yer almamış, deneyimsiz arkadaşlar tarafından kurulmuştur."

TİP'e Yönelik Saldırılar

Sol içi tartışmaların bu dönem odaklandığı ve yönlendirildiği yer TİP'dir. Daha önce "Çalışanlar Partisi" girişimine öncülük eden YÖN çevresi, bu parti çalışmalarını değişik nedenlerle gerçekleştiremeyince bu kez hedeflerini TİP'e yöneltirler.

TİP, 20-24 Kasım 1966 tarihinde İkinci Büyük Kongrenin hazırlıklarını yaparken, YÖN dergisi, 1966 Haziran ayında "TİP Tartışmaları" başlığı altında TİP yönetimine karşı açıkça saldırı ve muhalefet başlatır.

YÖN dergisinde TİP'i eleştiren değişik kişilerin yazıları yayınlanır. Bu yazıların içinde TİP Ankara İl Gençlik Kolu Başkanı Atilla Sarp'ın da bir yazısı yayınlanır.

Daha sonra, TİP'e yönelik muhalefetin içinde yeralan Atilla Sarp'ın TİP'i sahiplenen ve 170 sayılı, 1 Temmuz 1966 tarihli YÖN dergisinde yayınlanan yazısı şöyledir:

"Yön dergisinin açmak istediği Türkiye İşçi Partisi ile ilgili tartışma hiç şüphesiz ilgi ile karşılanacaktır. Yalnız bu tartışmayı başlatmak için bundan evvel ki sayıda YÖN'de çıkan Sayın Doğan Avcıoğlu'nun yazısı bu tartışmanın arkasında yanlış yorumlara yol açacak meseleler bırakmaktadır. Şunu hemen söyleyeyim ki, Doğan Avcıoğlu'nun özellikle sosyalizmin uygulama alanındaki görüşlerine katılmıyorum. Çünkü partimiz prog-

ram ve tüzüğünde bu uygulamanın hangi şartlar altında, nasıl yapılacağını yurdumuzun gerçekleri açısından gayet açık olarak ortaya koymuştur. Bu meselelerde gerekirse partimiz yetkilileri Sayın Avcıoğlu'nun görüşlerini cevaplandırırlar. Ben partinin bir gençlik kolu üyesi olarak partimizin 'gençlik' durumunu açıklamayı uygun buldum. Türkiye İşçi Partisi kurulup Sayın Mehmet Ali Aybar ve arkadaşlarının Partiye katılmasından hemen sonra Partimize gençlik tarafından büyük bir akımın başladığı bir gerçektir. 'Bağımsızlık ve millileştirme'den bahseden sahte ilerici kuruluşlardan koparak gelen gençlerle yeni yetişen gençler, Türkiye İşçi Partisinin bu konulardaki samimiyetine inandıklarından ve sosyalizmin mücadeleci, devrimci niteliğinden partimize girmişler, saflarımızda mücadele etmişlerdir. Ve bugün bu gençler, Türkiye İşçi Partisi'nin Türkiye'yi ileri ve yüzde yüz bağımsız bir ülke haline getireceğinin teminatıdırlar. Durum böyle iken Sayın Avcıoğlu'nun Partimizin gençliği sırf bir 'sınıf' kabul etmediği için önem vermediği iddiası daha şimdiden bu tartışmayı gençler arasında yanlış bir yola götürebilir. Yeni bir kuruluş olan Partimizin bugünkü durumu gençliğin Parti içinde hukuki olarak tam bir organizasyonunu mümkün kılamamaktadır. Fakat Türkiye çapında örgütlerimize bakıldığı zaman genç arkadaşlarımızın bu örgütlerin kurulup yönetilmesinde ne derece sorumluluklar yüklendiği, görevler aldığı açık olarak görülür. Partimizin Birinci Büyük Kongresi'ne yapılan teklifin, yeni bir sosyalist Partinin o günkü şartlara göre kabul edemeyeceği bir teklif olduğu da bizzat Parti gençleri tarafından kabul edilmemektedir. Uygulaması yapılamayacak olan böyle bir teklif elbette reddedilecektir. Bunu Türkiye İşçi Partisi'nin gençliğe gereken ilgiyi göstermediğine bir işaret saymak yanlıştır. Türkiye İşçi Partisi kendisine bu derece gönül bağlayan onun yüzde yüz bağımsızlık savunuculuğuna sarılan on binlerce bilinçli, uyanık, devrimci gençliğe gereken ilgiyi göstermiştir, göstermektedir. Bu konuda tenkit yerine daha tutarlı ilerisi için daha gerçekçi görüşler getirmekte fayda vardır. Diğer konularda da Türkiye İşçi Partisi'nin içinde bulunduğu şartlar gözönüne alınarak tenkitler yapılmasında, gerçekçi çözüm yolları gösterilmesinde yarar vardır. Hiç kimse Türkiye İşçi Partisi tenkit edilemez gibi saçma bir fikir ileri sürmemektedir. Türkiye İşçi Partisi, sosyalist hareketin bir tabusu değildir ama bir takım sorumsuz kişilerin yüzde bilmem kaçlık sözde sosyalistlerin üzerinde fikir yürüteceği, tenkit edeceği bir örgüt te değildir. Bu bakımdan, bugün gerçekten uyanık, ilerici, devrimci bir okuyucu kitlesine sahip YÖN'ün sütunlarını 'Türkiye İşçi Partisi'ni dolayısı ile yurdumuzda hakikaten güçlü bir gelişme gösteren sosyalist hareketi baltalayıcı, oportünist, tutucu yazıların' meydanı haline getirmemesinde fayda görmekteyim."(1)

Bir dönem gençlerin ilgi odağı olan TİP, tartışmaların boyutunun eleştiriden çıkıp suçlamaya, saldırıya vardırılması sonucu, kısa bir süre sonra yine bu gençlerin bir kısmının TİP Genel Merkezi'ni basarak TİP yöneti-

cilerini tartaklamaları ve parti mallarını götürmeleri aşamasına yolaçmıştır.

Sol içi tartışmalar, 1974 sonrasında sol içinde silahlı şiddete kadar varmış, bu nedenle birçok kişi ölmüştür.

Eğitilmiş Bir Görevliden Daha Büyük Tahribatı TİP İçinde Yapmayı Başardı

YÖN dergisinin başlattığı tartışmaların yanı sıra, TİP dışındaki sol da TİP'e yönelik saldırılarını yoğunlaştırmışlardır.

Bu dönem, bir taraftan Hikmet Kıvılcımlı, bir taraftan Mihri Belli'nin başını çektiği kesimler, TİP'e yönelik saldırılar yapmaktadırlar.

Bu saldırıları, TİPeski Genel Sekreteri ve Hatay Milletvekili Yahya Kanbolat, özetle şöyle değerlendirmiştir:

"Mihri Belli, gerçekten de eğitilmiş bir görevliden daha büyük bir tahribatı TİP içinde yapmayı başardı(...). Mihri Belli, Demokrat Partilileri siyaset alanına sokmak için yapılan Anayasa değişikliğiyle legal siyasi hakkına kavuştu; 'Filipin tipi demokrasiciliğin koşullarında proletaryanın kendine öz örgütü'nü kurdu ama 'Açık rejim' içinde bir Merkez Yürütme Kurulunu bile yönetemeyeceği ortaya çıktı ve Rasih Nuri İleri bu konu üzerinde 'Mihri Belli Olayı' adı altında üç ciltlik kitap yayınladı. Ve Mihri Belli arkadaş ile CİA, MİT, Bizim Radyo, PDA ve TİP uğraşmaktaymış! Eski TİP'i yıkmak yolunda gösterdiği yetenek dolayısıyla gerek ulusal ve gerek uluslararası kurumların kendisine bu denli önem vermeleri yerindedir! Böyle önemli bir politikacının 'Her eleştiriyi kendisine karşı bir kinin ifadesi' sayması, 'Ben tarihim, bana karşı olan tarihe karşıdır' demesi, kendisine karşı gereken ilginin gösterilmesinin yerinde olduğunu saptamaktadır! Mihri Belli'nin sosyalist eylemi, 'tahrip etme' gücü düşünülürse, tüm kurumların, kendisini gözbebekleri gibi korumaları gerekmektedir!"(1)

TİP'e karşı saldırı yürütenler arasında, MDD'cilerin yayın organları olan ve ilk sayısı 1 Kasım 1967'de yayınlanan Türk Solu dergisi ile ilk sayısı Kasım 1968'de yayınlanan Aydınlık Sosyalist dergisi de.

TİP'den ihraç edilen bazı kişilerin de katılmasıyla MDD'ci kesim, daha sonra, bir partiye dönüştürmek ya da bir partinin tabanını oluşturmak amacı ile 28 Mayıs 1968 günü, "Milli Demokratik Devrim Derneği(MDD)"ni kurar.

Sosyalist Örgüt ve Eleştiri

İzzet Polat Ararat'ın FKF Genel Başkan olduğu dönem, ilk eleştiri, Doğu Perinçek'in de üye bulunduğu Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü'nden gelir.

Bu dönem Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü yönetimi şöyledir: Ruşen As-

lan(Başkan), Ergun Demirel(Yazman), Aytaç Saygı(Sayman), Yavuz Gökmen(üye), Erdal Özcan(üye).

FKF'nin "Kavga" adlı bülteninin 15 Nisan 1967 tarih, dördüncü sayısında, yayınlanan FKF Genel Merkezine yöneltilen eleştiriler ve yanıtları şöyledir:

"Raporlardan ilki Hukuk Fakültesi Fikir Kulübünce sunulmuştur. Raporda özetle, şu sırada örgütümüzde bir durgunluk olduğu, bunun da bir takım sakıncalar doğurduğu; kulüplerde merkez ve kulüpler arası ilişkilerin isteğimiz kadar sıkı olamadığı belirtilmekte ve bunları giderecek tedbirler önerilmektedir."

İkinci raporu SBF Fikir Kulübü üyesi Kudret Ulutürk verir.

Ulutürk'ün raporunda özetle: FKF'nin sürekli bir dinamizm içinde olması, gittikçe yenileşip gelişmesi gereği belirtilir ve bazı tedbirler önerilir.

Merkez Yürütme Kurulunun bu eleştirilere cevabı şöyle olur:

"Arkadaşlarımızın eleştirileri yerindedir. Örgütte dayanışmanın artması, ilişkilerin sıklaştırılması gerçekten örgütümüzün yaşaması ile sürekli gelişip güçlenmesiyle ilgilidir. MYK'mız bugünkü aşamada, örgütümüzdeki çalışma düzeninin gereksinmeleri karşılayamadığı temeline dayanarak, iç örgütlenmede yeni bir hamle yapmanın gerekliliğini ve yeni çalışma düzeninin biçimini ortaya koyan uzun bir tasarı hazırlamıştır. Yapacağımız atılımla kuracağımız bu yeni çalışma düzenine değin taslak, arkadaşlarımızın önerdiği tedbirleri de içermektedir. Bir kaç gün içinde taslak bütün kulüplere ulaştırılacak ve hep birlikte bu çalışma düzenini kurmaya girişeceğiz."

"Kavga" dergisinde bir de eleştiri sayfası açılır.

"Sosyalist Örgüt ve Eleştiri" başlıklı yazıda, "hem eleştir hem iş gör" denilerek şu değerlendirme yapılır:

"Sosyalist örgütlerin belirli bir disiplin içinde ve sağlam adımlarla ilerlemesinin ilk koşullarından biri de güçlü sosyalist eleştirilerin yapılabilmesidir. Sosyalist bir örgütü, sosyalist bir eylemi eleştiri dışında düşünmek olanaksızdır. Sürekli bir devinimin olabilmesi, örgütlerin, kişilerin aşamalardan aşamalara varabilmesi, bir ölçüde, sosyalist eleştirinin vereceği dürtüklemeye bağlıdır. Eleştiri; bugüne kadar aldığımız yolu, içinde bulunduğumuz durumu, sağlam ve olumlu stratejimizi ortaya çıkarabilmede yararlı bir araçtır. Yalnızca 'eleştiri' değil de 'Sosyalist eleştiri' diyoruz. Doğrudur. Sosyalist eleştiri, bize, kitaplarda öğretilen ve 'Bir şeyin iyi ve kötü yanlarını belirtme' diye tanımlanan eleştiriden farklıdır. Sosyalist eleştiri, bu tanımda bulunan niteliklerden daha başkalarını da kapsarır: 'Sosyalist örgütün demokratik merkeziyetçi niteliğini bozucu olamaz. Somut zaman ve yer koşulları içinde yapılmalıdır. Kafamıza doğru olarak gelen her şeyin söylenmesi, zaman ve yerin düşünülmemesi birliği bozucu yönde olur ve söylenenler havada kalır.' Bu nitelikleri kapsadıktan sonra, her konuda, her yerde açık eleştiri, hiç çekinmeden, yılmadan yapılabilir, yapılmalıdır da. Her sosyalist örgüt gibi Fikir Kulüpleri Federasyonu da

sürekli ve geçerli bir eleştiri altında olmalıdır. Eleştiriler, örgütün yapısı içinde sorumlu makamlara, gerek yazı ile gerek sözle yapılmalıdır. Bu makam; Kurultay olabilir, kulüplerin genel kurulları olabilir, Genel Yönetim Kurulu ve Merkez Yürütme Kurulu olabilir. 'Kavga'nın çıkmaya başlaması ile eleştiri için yeni bir olanak daha doğdu. Kavga sütunlarında, durumumuzu, Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun gidişini açıkça eleştirebileceğiz. Kavga'nın bu sayfası bundan böyle açık eleştirilere açılmıştır. Bütün Fikir Kulüpleri Federasyonu üyeleri, Fikir Kulüpleri Federasyonu üzerine, uzaktan-yakından düşünen her kişi bu sayfaya eleştirisini gönderebilir. Yapılması gerekenleri yazabilir. Yapılacakların düşünsel ve maddi olanaklarını anlatabilir. Yapılmakta olan işlerin aksaklıklarını belirtebilir. Amacımız, yarının Sosyalist Türkiye'sine, saflarımız daha da sık ve birlik içinde, güçlü olarak ulaşabilmektedir. Eleştirilerinizi bekliyoruz."

Omuz Verin Derleniyoruz

Kavga dergisinin 15 Nisan 1967 tarihli üçüncü sayında, "Omuz verin derleniyoruz" başlıklı yazıyla ayrı bir çağrı daha yapılır.

Eleştiri-özeleştiri niteliği taşıyan bu çağrıda, eleştirenlere, "buyrun gelin çalışmak istediğiniz alanda sorumluluk üstlenin, istediğinizi yapın" açıklaması yapılır. Çağrı, aynen şöyledir:

"Arkadaşlarım; hep biliyoruz, ülkemizde amaçladığımız, coşkuyla istediğimiz gelişme düzeyine, toplum düzenine ulaşılamamıştır. Amacımız, herkesin, yeteneklerini sınırsızca geliştirebileceği olanakların varolduğu bir düzene ulaşmaktır. Bu, yolda gençlere ödevler düştüğünü biliyoruz. Ve gene biliyoruz ki, öğrendik ki üstümüze düşenleri yapmak için örgütlenmek, örgütle ve sürekli çalışmak zorundayız. İşte arkadaşlarım, örgütümüz bu temel gereksinmeye karşılık olduğundan da yapılabilecekler bir bütündür. Bu yüzden de yeri adamakıllı sağlamdır. Yerinin sağlamlığından, gerçek bir gereksinmeye karşılık olduğundan da yapılabilecekler en iyi biçimde yapılamadığı halde kısa bir sürede büyük gelişme göstermiştir. Bugün örgütümüz büyümüştür. İşlevimizi başarma yolunda, yapacağımız bir sürü iş var karşımızda. Başlangıçta, örgütümüz yeterince gelişmeden yapma olanağı olmayan bir sürü iş şimdi sırada bekliyor. Bugünkü çalışma düzeni gereksinimleri karşılayamıyor. Yani işlevimizi başarma yolunda gerekenleri yetiştiremiyoruz. Şimdi arkadaşlarım, göreceğimiz işleri sergileyerek çalışma düzeni nasıl geliştirebileceğimizi araştıralım. I. Kurultayda hep birlikte onayladığımız stratejimizde belirtildiği gibi işlevimizi başarmak için bir takım alanlara etkimemiz gerek. Bu alanlar kamuoyu, öğrenciler ve üyelerimizdir. (Kamuoyu olaylara ilgi duyan herkesi kapsar. Öğrenciler örgütümüzün kaynaklandığı, içinden çıktığı kesimdir. Üyelerimiz örgütü yürütecek olanlar, üstlerine büyük görevler düşenlerdir.) Bu alanları etkileyebilmek için de bir takım konularda çalışmalar yapmak gerekmektedir. Çalışma konularımızı önce, işlevimizi gerçekleştirmekle te-

melden ilgili olanlarla, bu konuda yan destek olanlar olmak üzere iki ana dala ayırıyoruz: Temel etkinlikler, yan etkinlikler. Bunlardan 'Temel Etkinlikler'i kendi içinde şöylece ayrımlıyoruz: Örgütlenme, eğitim ve bilim, eşgüdüm ve haberleşme, yayın, eylem gelir. Yan etkinlik konularında ise şimdilik ele alınabilecek olanlardan şunlar sayılabilir: Müzik, tiyatro, folklor, edebiyat v.s. Çalışma konularındaki başarımız örgütün tümüyle işlemesini, amaçlarımıza doğru gitmeyi sağlayacaktır. Örneğin örgütlenme alanındaki çalışmalarla örgütün güçlenmesi, sosyalist bir örgüt niteliğinde merkezilce işlemesi, örgütün yayılması, başka örgütler üzerinde etkimesi başarılacaktır. Eğitim ve bilim konusundaki çalışmalarla bir ölçüde kamuoyuna, geniş ölçüde öğrenciler ve üyelerimiz üzerine etkiyeceğimiz yayın konusundaki çalışmalarla öteki konulardaki çabalarımızı pekiştireceğiz. Eşgüdüm ve haberleşme işini yürütmekle başka çevrelerle, başka örgütlerle ilişkiler kuracağız. Gelir konusunu düzenli olarak yürütmekle tümk öteki konulardaki tasarılarımızı uygulama olanaklarını hazırlıyaçağız. Ve bunların tümünü başarmakla bir ölçüde eylem konusunu da başarmış olacağımız gibi dışa dönük eylemlere girişme gücü de kazanacağız. Yan çalışma konularıyla kuru bir örgütlenmenin sakıncalarını önleyerek, yaşama ilişkilerimizle de bağ kurup saflarımızı sıklaştıracağız. Ama arkadaşlarım, bu konudaki çalışmalarımızı nasıl başaracağız? Nasıl bir yöntemle işleri doğru dürüstü yürütebileceğiz?.. Bugünedek ağır aksak görev bölüşümleri ile işler yürütülmeye çalışılmışsa da istenilen verim sağlanamamıştır. Örgütümüzün gelişme sürecine uygun bir iç örgütlenmeye gitmek zorunludur. Artık, bu aşamaya geldik. Bu iş nasıl gerçekleştirilecek, temel dayanakları neler olacaktır? Bu konuda yukarıdaki açıklamalar ışığında ortaya çıkan iki temel ilke ile karşı karşıyayız. Bunlardan biri her çalışma konusuna koşut birer örgen geliştirilmesi, ikincisi de bu örgenlerin kişisel çabalara bağlı olmaktan kurtarılıp kurumlaştırılması, daha açığı örgenlerde kurul çalışmasının esas olmasıdır. Bunlardan ilki ile tam bir görev bölüşümü yapılmış olacak, ikincisi de işlerin aksamadan yürümesini sağlayacaktır. Örneğin her örgende, kolda beş-on kişi topluca çalışacak, bunlardan birkaç kişi ayrılsa bile örgen kurul olarak çalışmasını sürdürecek işlevini aksatmadan görebilecektir. Arkadaşlarım, görüyoruz ki işleri başarmak, örgütümüzü aşamadan aşamaya itebilmek için böyle bir işleyişi kurmak zorundayız. Böyle bir düzende pek çok örgen ve her örgende pek çok kişinin çalışması gerekmektedir. Yani bu işi başarmak üç beş kişinin harcı değildir. Bu işi ancak toptan başarabiliriz. İşte önümüzdeki bir sürü örgen, iş görecek bir sürü kol. Gelin omuz verin!.. Görev isteyin!.. Sorumluluk yüklenin!.. Örgütümüzü işletecek, koşturacak olan bu çalışma düzenini kuralım, geliştirelim. Derlenelim."

"Yeni Adımlar"

FKF, bir taraftan örgüt içi sorunları halletmeye çalışırken diğer taraftan örgütlenmesini yaygınlaştırır.

FKF Merkez Yürütme Kurulu, 20 Mayıs 1967 Cumartesi günü, bir toplantı yapar ve uzunca bir süredir kuruluş çalışmalarını yürüten İstanbul'daki sosyalist gençlerin, FKF Sekreterliğini kurmasına karar verir.

Emre Dölen, FKF İstanbul Sekreteri olmak istemesine rağmen, alınan karara göre İstanbul Sekreterliğine Veysi Sarısözen, Sekreterlik asil üyeliklerine Fahri Aral, Ayşm Erem, Esat Yarar, Emre Dölen; Yedek üyeliklerine: Mehmet Salmanoğlu, Şafak Kutal ve Ömer İnce atanır.

Osman Saffet Arolat, Enver Nalbantoğlu, Cevat Ercişli, Nihat Emeksiz, FKF İstanbul Sekreterliğinin kurulmasında emeği geçenler arasındadır.

FKF İstanbul Sekreteri Veysi Sarısözen, "Yeni Adımlar" başlıklı yazısında bu konuyu şöyle anlatmıştır:

"Bir örgütün kuruluş süreci, o örgütün amacını belirler. Gerçekten de gerek TMTF, gerekse MTTB'nin kuruluş ve eylemleri bize bunu çok iyi anlatır. Daha kuruluşunda; hükümetin çabaları, eylemlerini yürütürken de devlet bütçesinden alınan paralar bu iki örgütün, tutarlı bir eylemle değişken olmayan bir amaca yönelmelerini önlemişti. Devlet parasıyla, Atatürk heykellerinin kırılmasına karşı yapılan gösteriler, yine aynı devlet parasıyla Bursa Nutku'na karşı girişilen kampanyalar, ortaya açıklanması zor görünen bir durum çıkarmıştır. Nasıl oluyor da aynı kaynaklı iki örgüt, ilk bakışta iki ayrı eylem sahibi oluyor? Bunu anlatmak için Türk demokrasi tarihine kısa bir bakış yeterli olacaktır. Bu tarih bize, devletin türlü dönemlerde günün gereğine göre, 'muvazaa partileri'ni ve 'muvazaalı' eylemlerini desteklediğini daha da ileri giderek örgütlediğini gösterir. Ne var ki, bazan bu muvazaalı işlemler, oynanan oyunu göremeyen 'saf' ve ülkücü kişilerce benimsenip, yöneltilmeye başlanınca, devlet silahın tepiğini görür. Muvazaalı partiye de muvazaalı eylemlere de son verilir. Örneğin, Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde kurdurulan komünist partileri, çok partili döneme geçerken kışkırtılıp sonra kapatılan Milliyetçiler Derneği, DP'lilerin affına karşı yapılan yürüyüşlerden önce yararlanılmak istenip, sonradan bunu düzenleyen grupların tasfiyeleri ve son TMTF olayları, sağ ya da sol tüm patentleri elinde tutmakta yarar görenlerce hazırlanmamış mıdır? Şu halde; sosyalist gençliğin, 'rüştünü ispat' etmesi, yönetiminde, (dünya görüşünden kaynaklandığı) işçilerin ve emekçi halkın ağırlığını duyurmadığı hükümetlerle, 'ülke yararına' sloganlarına dahi bakmaksızın en ufak yardım dilenmemesi gerekmektedir. FKF'nin doğuş nedeni bu zorunlulukta yatar. İstanbul'da bunu böylece anlamak, eyleme bu yönlü katılmak itiraf edelim ki, çok zor oldu. Eski alışkanlıklarımızı, özgürlüğü 'zorunlulukların kabulü' şeklinde anlamak, kısaca merkezcil bir örgüt içinde disipline olmak, kuramı hayata uygulayabildiğimiz ölçüde gerçekleşecekti. Nitekim yukarda belirlediğimiz gerçeklere varabilmek için, hayatı gözlemledik. Gençliğin içinde örgütlendiği 'adı büyük' kuruluşları inceledik. İçine düştükleri durum bize çok şey öğretti. Örneğin, FKF'de disiplinli bir şekilde örgütlenmenin gerekliliği bu sırada iyice belirdi. Eylemlerimizin tutarlı

olabilmesi için alt yapıyı gözden ırak etmemeyi, insansız ve halksız eylemlerin son tahlilde egemen güçlerin işine yaradığını yine bu sırada öğrendik. İlkin iki kulüp katılma kararını bu görüşten kalkarak aldı. Şu anda, FKF stratejisiyle tam uyum sağlayan beş kulüp var. Ayrıca, yürekli ve bilinçli arkadaşlarımız Hukuk Fakültesi'nde örgütleniyorlar. Onların katılmasıyla da FKFhareketi İstanbul'da gerçek gücünü bulacak. Burada yararlı olacağını umduğumuz örgütlenme deneyimimizden söz etmek isterim. Arkadaşlarımız bugüne değin kurulu örgütlerde eylemlerini sürdürdüler. Eylemin insanı saran, heyecan uyandıran yanıyla bir araya geldiler. Gerçekten de kurulu örgütlerde bir militana düşecek temelli görevlerden biri de buydu. Ne var ki, bu alışılmış çalışma biçimi örgütlenme döneminde bizlere ayak bağı oldu. Örgütlenmenin biraz sıkıcı ve tekdüze görünüşü, doğal olarak arkadaşlarımızı yoruyor, onlarda isteksizlik doğruyordu. Bunun üzerine, örgütlenme çabalarımızın yanında, itici-yan eylemler yapmayı öngördük. Bir açık oturum düzenledik. Orman Kanunu Tasarısı'nı protesto mitingine katıldık. Konuyla ilgili bir bildiri yayınladık. Gerçekten de bu itici yan eylemler arkadaşlarımıza canlılık getirdi. Şimdi, İstanbul'da yukardan aşağıya değil, tersine, ortaklaşa düşünmenin ve çabanın erdemine varmış arkadaşların bir araya gelip çalışmalarıyla, tabandan yukarıya bir örgütlenmeye gidiliyor.1961'den bu yana halktan yana kuruluşlar, geleneğin dışında aşağıdan-yukarıya doğru örgütleniyor. Yarının mutlu Türkiye'sinde anılacak olan bu sağlam yöntemde, FKF'nin de kuşkusuz yeri olacaktır. Örgütün başarısı, disiplinli, halka dönük, her türlü spekülasyondan arık eylemlere dayanacaktır. İstanbul'daki dostlarımız bunu böylece biliyor."

FKF'nin faaliyetleri her şeye rağmen devam eder. Yeni fikir kulüpleri kurulur. Kurulan yeni kulüplerden İzmir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Fikir Kulübü, 20 Aralık 1967 Çarşamba günü, yayınladıkları ilk bildirilerinde şu açıklamayı yapar:

"Türkiye'mizde aydınlar, okumuşlar, halka tepeden bakmışlardır. Bu durum halk kitlelerinin bilgi düşmanlarının eline düşmesine sebep olmuştur. Amacımız, bu temelsiz ayrılığa son vermektir. Türkiye'miz, insanların bir ağaç gibi tek ve hür ve bir orman gibi kardeşçesine yaşadıkları bir ülke oluncaya dek uğraşımız yiğitçe devam edecektir."

"FKF'lilere karşı Tepki Duyuyor Muhalefet Ediyorduk. Bu, Biraz-da Bizim Köylülük Yanımızın Ağır Basmasından Kaynaklanıyordu"

Bütün sorunlara, baskılara rağmen FKF, 1968 yılına gelinceye kadar çok başarılı işler yapmış, çok saygın bir yere gelmiş ve isminden en çok bahsedilen örgüt olmuştur.

1968 yılına gelindiğinde, muhalefet de FKFstratejisine yön verecek duruma gelmiştir.

Sadun Aren, bu konuda şunları söylemiştir:

"Gençlerin temel örgütü Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF) idi. Bu federasyonun oluşmasına Ankara'da Siyasal Bilgiler Fakültesi Fikir Kulübü öncülük etmişti. İlk birkaç yıl FKF'nin yönetimine TİP'li gençler egemen olmuşlar, fakat öğrenci hareketleri gittikçe sertleşince yönetimden ayrılmak zorunda kalmışlardır.

Partinin gençlik örgütleri ile ilgili görüşü şöyledir: Gençler -ki bundan daha çok öğrenci gençlik anlaşılmalıdır- Parti dışında ve Partiden bağımsız olarak örgütlenmeli ve eğer isterlerse Partiyi dışardan desteklemelidirler. Ne onlar Partinin, ne de Parti onların işlerine karışmamalıdır. Nitekim öğrenci gençlik, Fikir kulüpleri Federasyonu (FKF) olarak Parti dışında bağımsız olarak örgütlenmiş ve uzun süre, 1969'da Devrimci Gençlik Federasyonu'na (Dev-Genç'e) dönüşünceye kadar Partiyi dışardan desteklemiştir.

Nitekim başlangıçta tamamıyla Parti çizgisinde olan Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF) süreç içinde MDD'ciliğe kaymaya başlamış ve 1969 sonlarında tamamıyla MDDgörüşünü benimsemiş ve adını da Devrimci Gençlik Federasyonu'na (Dev-Genç'e) çevirmiştir. Bunun üzerine bir grup genç Parti'nin yan örgütü olarak Sosyalist Gençlik Örgütü'nü (SGÖ) kurmuşlardır." (1)

Bir dönem TİP Gençlik Kolu Başkanlığı yapan Atilla Sarp, TDGF başkanı olduktan sonra bu konuda şunları yazmıştır:

"O dönemin ve özellikle Hüseyin Ergün'ün yönetimi sırasında FKF, sınıflararası mücadelede ve gençlik hareketlerinde parti yöneticilerinin işareti ile yer alıyorlardı. Oportünizmin uzun süre FKF iktidarında bulunması bu tutumun sonucu olmuştur. TİP içinde sağlam bir gençlik teşkilatının kurulmasını, gençlik hareketleri ile partinin dirsek temasının gençlik eylemleri içinde bu teşkilat tarafından yapılmasını savunan partili gençlerle, Hüseyin Ergün yönetimi çatışıyordu. Parti yöneticileri, sınıflararası mücadelede doğru tavır alan bir 'parti gençliği' yerine, Hüseyin Ergün ve yönetimi gibi ağzından çıkanı nimet sayan bir kukla gençlik yetiştirmeyi uygun gördü." (2)

FKF Çalışma Raporunda, bu eleştiriler şöyle açıklanmaktadır:

"Yönetimimiz devam ederken karşı çıkışlar başlamıştı. MYK üyelerinden Erol Temelkuran ve birkaç arkadaş devamlı eleştirilerde bulunuyorlardı; Güzel bir çalışma yapılmadığı, kitleye daha kapsayıcı bir şekilde yaklaşılmadığı yolunda. Yaygın bir kitle hareketini öneriyorlardı. O sırada Mihri Belli'nin etkisi gençlik kesiminde duyulmaya başlanmıştı. FKF içindeki bazı arkadaşlar Mihri Belli'nin evinde yapılan toplantılara katılıyorlardı. Bir muhalefet hareketi FKF içinde de başladı."

Bir diğer eleştiriyi ise Yusuf Küpeli, şu şekilde dile getirmiştir:

"TİP oportünist yönetici kliğinin elinde FKF, hızla bir yozlaşmaya doğru sürüklendi. FKF merkez binası, Aren'in etrafında çöreklenmiş korkak,

kariyerist, hain yöneticilerinin elinde içkili, kumarlı bir dans salonu haline geldi. Bu yer haklı olarak 'FKF diskotek' diye anılmaya başlandı."

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi olan Zülküf Şahin, bu dönem FKF içindeki gelişmeler hakkında şunları anlatmıştır:

"Hukuk Fakültesi çok kozmopolit bir yerdi. Örneğin Mülkiye gibi kültür seviyesi yüksek kişiler yoktu. Olsa bile gericilerin yuvasıydı. Solcular ağırlıklı değildi. FKF'nin genel merkez binasında yapılan Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü kongresinde Doğu Perinçek, 'Ben, kendi sınıfıma ihanet ediyorum. Benim yerim halkın olduğu yerdir', gibi bir konuşma yapmıştı. Babası AP Erzincan senatörüydü. Hukuk Fakültesi'nde Kamu Hürriyetleri Bölümü'nde asistandı. Bir titri vardı. TİP Bilim Kurulu üyesiydi. TİP'e ters birisi değildi. Böyle birisinin FKF başkanı olmasında hiçbir sakınca yoktu. Üstelik Mülkiye kliğine karşı olan kişilerin duygusal tepkisini de bir ölçüde kırabilecek birisiydi. Kendi içimizde Mülkiyelileri pek sevmiyorlardı. Mülkiyelilere, 'Burjuva çocukları gözüyle' bakıyorlardı. 'Mülkiyeliler muhalebi çocuğudur. Devrimci olamazlar' gibisinden eleştirilirlerdi. Eleştirilerimiz sadece bu yöndeydi. Yoksa, ideolojik olarak Hüseyin Ergün'e karşı koyabilecek çok az kişi vardı. FKF'yi FKF yapan, yaratan, dişiyle tırnağıyla kuran Hüseyin Ergün'dür. Başarılı da olmuştur. Sonra da tüm Türkiye'ye damgasını vurmuştur FKF. Bütün bu işin en büyük emeği Hüseyin Ergün'ündür. O emek boşa gitmemiş. Onlarca kişiden binlerce kişiye dönüşmüştür FKF. Fakat sonra işin başı denetlenemedi. Gençlik hareketi içinde provokatif eylemler olmasaydı Türkiye'de sosyalist hareketin çehresi değişirdi. Gençlik hareketini yanlış yöne soktular, yanlış işbirliklerine girdiler ve işi bitirdiler."

Bir dönem FKF ile TDGF'de Genel Sekreter'lik yapan Ruhi Koç, yaptıkları eleştirilerin nedenini şöyle açıklamıştır:

"FKF'de SBF'liler egemendi. Örneğin onlar, haftada bir gelir getirsin diye çay partileri yapar, dans ederlerdi. Tabii biz, buna, o zamanki düşüncelerimize göre, FKF'lilere karşı tepki duyuyor, muhalefet ediyorduk. Bu biraz da bizim köylülük yanımızın ağır basmasından kaynaklanıyordu."

"Hataların Özellikle 1967 Yılında Gençlik İçinde de Yoğunlaştığını Gördüm"

FKF ile TİP'e eleştiri değil daha çok muhalefet yapılmaktadır. Muhalefet, MDD çevrelerinden gelmektedir. Amaçları: FKFve TİP yönetimini ele geçirmektir.

Muhalefetin yapıldığı ve yönetimin ele geçirileceği yerler kongrelerdir.

Doğu Perinçek'in üye olduğu, Ankara Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü Olağan Kurultayı, Selanik Caddesi'nde bulunan FKF Genel Merkezinde, 24 Ocak 1968 Çarşamba günü, çoğunluksuz yapılır.

Bu dönem yapılan muhalif çalışmalar hakkında Doğu Perinçek, şunları anlatmıştır:

"Milli Demokratik Devrimi savunanlar içinde arkadaşlarım vardı. Mihri Belli ile de Tului Sönmez'in evinde bir kaç kere karşılaşıp konuşmuştuk. 141 ve 142'den mahkûm olmuş eski TKP'lilerden bır kısmı da 1967 Kasım'ın da Türk Solu dergisini kurdular. Dergi, MDD etrafında birleşenlerin ve TİP'e karşı muhalefeti yürütenlerin yayın organı niteliğindeydi. Mihri Belli, SBF'de yaptığı bir konuşma nedeniyle 18 Mart 1968 günü tutuklanmış, Ankara Merkez Cezaevine konulmuştu. TİP'den birkaç kişiyle birlikte hapishaneye giderek Mihri Belli'yi ziyaret ettik ve geçmiş olsun, dedik. Gelişmeleri yakından izlediğim için 1967 yılından itibaren TİP yönetiminin önemli hatalar içerisinde olduğunu görmeye başladım. Bu hataların özellikle 1967 yılında gençlik içinde de yoğunlaştığını gördüm. FKF yönetiminin kendisini dar bir çevre içinde sınırladığına yönelik eleştirilerimiz vardı. Kemalistler ve CHP'li gençliğe karşı son derece olumsuz bir tutum içindeydiler. 'Provokasyon olur', 'Parti'ye zarar gelir', diye her eyleme karşı çıkıyor, Kemalistlerle birlikte eylem yapmıyorlardı. SBF'de asistan Erdoğan Güçbilmez ile hem Parti, hem de FKF yönetimini eleştiriyorduk. 'Ne yapalım?', dedik. 'FKF'yi bu yönetimden kurtaralım', diyerek, mücadeleye başladık. Amacımız şu: FKF yönetimini ele geçirmek, halkçı, demokratik güçlerle ittifak yapmak, cepheci bir tavır almak ve FKF'yi eylemci bir hale getirmek. Ankara'da FKF'ye alınmayan bazı fikir kulüpleri vardı. İstanbul'da da DÖBvardı. Biz, açık toplantılara başladık. Bu toplantıları Ankara Hukuk, Fen, Ziraat Fakültelerinde yaptık. Herkesi davet edip, bir salona topluyor ve ne yapacağımızı açıkça anlatıyorduk. Muhalefet çığ gibi büyüdü. Ben, Hukuk Fakültesi'nde asistandım. Gençliğin içinden birisinin FKF Genel Başkanı olmasının doğru olacağı kanaatindeydim. TİP Genel Merkezi ile ilişkileri iyi olan ve ODTÜSosyalist Fikir Kulübü Başkanı Sinan Cemgil de o zaman TİP'in bazı kararlarını eleştiriyor, bizimle birlikte hareket ediyordu. Fakat ODTÜSFK, FKF üyesi olmadığı için Sinan Cemgil, FKF kurultayına delege olarak katılamıyordu. Bu nedenle Sinan, 'Bu işi sen başlattın ve toparlayıcısı oldun. Herkes senin etrafında birleşecek. Senin başkan olman daha doğru olur.', dedi."

Berlin Türk Toplumcular Ocağı ve Forum Dergisi

Doğu Perinçek, 1967 yılı Mayıs, Haziran, Temmuz aylarında Almanya'ya staj yapmaya gitmiştir. Almanya'da Türk öğrenci ve işçilerle tanışır. Tanıştığı Türk öğrencilerinden bazıları Çin Kültür Devriminin etkisiyle yakalarında kocaman Mao rozetleri taşımakta, Mao'nun giydiği askeri elbiselere benzer giysiler giymekte, kafalarına Çin şapkaları takmaktadırlar.

Doğu Perinçek, "Bu şekilde hareket ederek kendi kültürünüze yabancılaşıyorsunuz. Bu böyle olmaz. Bunların hepsini çıkartmalısınız. Ayrıca, gelin bir dernek kuralım" der.

Merkezi Berlin'de olmak üzere, 11 Haziran 1967'de "Türk Toplumcular Ocağı" kurulur.

Berlin Türk Toplumcular Ocağı Yönetim Kurulu adına Doğu Perinçek'in yayınladığı ilk bildiride şunlar açıklanır:

"Türk Toplumcular Ocağı'nda Federal Almanya'da çalışan Türk emekçileri ve emekçi halkımızın insanca yaşama mücadelesinde onun içinde yer alan Türk aydınları omuz omuza çalışacaktır."

Yönetim Kurulunu oluşturmak amacıyla Berlin Türk Toplumcular Ocağı kurucularından Doğu Perinçek, Filiz Taşkın, Mustafa Demir, Erkan Ünal, Muzaffer Çağda, Sevgi Özdamar, Ömer Tulgan, Aybars Bentürk, Alp Otman, Oya Kafaoğlu, İlhan Bayer, Turgut Manguoğlu, Feridun Korkmaz, Güner Yürekli, Tülay Tuncer, Aysel Ateş, Ülkü Kalender, Ayşe Akal ve Melek Konukman, 4 Temmuz 1967'de toplanır.

Yapılan seçimde Doğu Perinçek başkanlığa, İlhan Bayer ikinci başkanlığa, Tülay Tuncer, Aybars Bentürk ve Ülkü Kalender de yönetim kurulu üyeliğine getirilir.

1967 sonbaharında Almanya'dan dönen Doğu Perinçek, Şahin Alpay ve Erdoğan Güçbilmez ile bir süre Forum dergisinde çalışır.

Doğu Perinçek'in anlattığına göre, "Erdoğan Güçbilmez'in babası Mahmut Güçbilmez Yassıada'da yargılanmış Demokrat Parti milletvekilidir. Fransa'ya giderek bir süre kalan Erdoğan Güçbilmez, bu ülkede sol ve komünist fikirlerlerden etkilenerek Türkiye'ye geri dönmüştür."

Forum Dergisi Yazı İşleri Müdürü, TİP yönetimini destekleyen Hasan Hüseyin Korkmazgil'dir. TİP'le aralarındaki anlaşmazlık nedeniyle Doğu Perinçek ile Erdoğan Güçbilmez, Vahap Erdoğdu'ya, "Forum dergisinin yazı işleri müdürü olmasını" önerir. Vahap Erdoğdu, "Türk Solu dergisi ile ilişkisini koparmış ve aylık yeni bir dergi çıkartmak istemektedir. Forum dergisinden ayrılan Doğu Perinçek ile Türk Solu dergisinden kopmuş olan Vahap Erdoğdu, aylık yeni bir dergi çıkartmak konusuda biraraya gelir. Dergi, "Aydınlık" ismiyle Kasım 1968'de çıkartılır.

Doğu Perinçek, TİP Bilim Kurulu üyeliği de yapmıştır.

TİP Merkez Bilim ve Araştırma Bürosu "Çalışma Esasları"nı saptadıktan sonra yeni katılımlarla birlikte iş bölümü için, 16 Ocak 1968 günü, toplanır.

Uzman alt komisyonlar ve komisyon üyeleri şöyledir.

"Ekonominin Genel Gidişi ve Planlama" ile meşgul olacak birinci komisyon üyeleri: Necat Erder(Başkan), Yalçın Küçük(Raportör), Atilla Sönmez, Sudi İlkorur, Selim İlkin, Candan Baysan, Cem Çakmak.

"İç ve Dış Siyasal ve Sosyal Gelişmeler" ile meşgul olacak ikinci komisyon üyeleri: Türkkaya Ataöv(Başkan), Kurthan Fişek(Raportör), üyeler: Cem Eroğul, Erdoğan Güçbilmez, Doğu Perinçek ve Şahin Alpay.

"İlk Kongrede Tesbit Edilmiş Strateji, Federasyon Tüzüğüne Aykırı"

MDD'cilerin FKF'nin ikinci büyük kongresine hazırlık yaptıkları bu

dönem, Adana'da yayınlanmakta olan "Proleter" isimli dergide, Nazım Hikmet'in "Kerem Gibi" isimli şiirini yayınladığı için 142. maddeye aykırı hareket ettiği gerekçesiyle, FKF Genel Başkanı İzzet Ararat, 22 Mart 1968 Cuma günü, tutuklanır.

TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, Ankara Cezaevinde tutuklu bulunan İzzet Polat Ararat'a şu telgrafı gönderir:

"Amerikan emperyalizminin boyunduruğundan kurtulmamız ve tam bağımsızlığına kavuşarak, emekçi halk kütlelerinin, Anayasa teminatındaki haklarını, özgürlüklerini gerçekten kullanacakları sosyalist, demokratik bir Türkiye'nin kurulması için biricik sosyalist gençlik örgütümüz olan FKF'nin başında yürüttüğünüz başarılı, yürekli, yurtsever mücadelenizi, şahsınıza baskı yapmak suretiyle engelleyebileceklerini sananların hüsrana uğramaları mukadderdir. Baskılar, sizin gibi yürekli ve inanmış savaşçıları ve bunların yürüttüğü mücadeleyi daha da güçlendirir. Türk hakimine güvenimizle, mücadelenizde başarılar diler, gözlerinizden öperim."

Kurultay için çalışmalar devam etmektedir.

Veysi Sarısözen, Türk Solu dergisine gidip-gelen Antakyalı arkadaşı Osman Şahan aracılığıyla Doğu Perinçek'in Mihri Belli ile görüştüklerini öğrenir.

FKF İstanbul Sekreterliği, kurultay başlamadan bir hafta önce Nazif Önal'ı, "Git bak Ankara'da neler oluyor, bize bilgi getir" diyerek Ankara'ya gönderir.

Nazif Önal, Doğu Perinçek'le tanışır. Hukuk Fakültesi'nde düzenlenen birkaç toplantıya katılır. Doğu'nun çevresinde toplananların TİP'e uzak olduğunu sezinler ve arkadaşlarına gelişmeleri anlatır.

İstanbul'dan gelen delegelerin bir kısmı Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulunun yurdunda kalır.

Sadun Aren, kurultay için Ankara'ya gelmiş olan İstanbul Sekreterliği'ne bağlı delegeleri evine davet eder ve onlara kurultay hakkındaki düşüncelerini aktarır, delegelerin neler yapmak istediklerini öğrenir.

Perinçek'i destekleyen SBF Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı Muharrem Kılıç, bu konuda şunları alatmıştır:

"Genel Kurul'da iki aday vardı. Salih Er ile Doğu Perinçek. Eski çizginin devamı niteliğinde Salih Er, o zaman, SBFöğrencisiydi. FKF'nin oluşumunda baştan beri rol almıştı, görev yapmıştı. Doğu Perinçek ise sıkı TİP'li idi ve Hukuk Fakültesi'nde asistandı. Bilgili, zeki ve güzel konuşan biriydi. Üstelik sevimliydi. Biz, FKF'de bir canlılık olsun istiyorduk. Yeni bir açılım dönemi bekliyorduk. Her ikisi arasında Parti konusunda bir fark olmadığına göre Doğu Perinçek'in görev almasını faydalı buluyorduk. Bu anlayışla kongrede onu destekledik. Sami Urfalı ve Nuri Yıldırım'ı Genel Yönetim Kurulu'nda görevlendirdik. O sırada, Milli Demokratik Devrim tezi yavaş yavaş tartışılmaya başlanmıştı."

FKF İkinci Büyük Kongresi, FKF Genel Başkanı İzzet Ararat'ın tutuklu olduğu bir zamanda, 23-24 Mart 1968 günleri Ankara'da toplanır.

İzzet Polat Ararat, "Kurultayda, Salih Er ile Doğu Perinçek'in başkan adayı olduğu iki ayrı listenin", olduğunu belirtmektedir.

Kongrenin birinci günü, Kongre Başkanlığına 90 oy alan Osman Saffet Arolat seçilir. Doğu Perinçek ise ancak 40 oy almıştır. Kongrenin isteği üzerine, tutuklu bulunan FKF Genel Başkanı İzzet Ararat ile Vietnam halk hareketini desteklemek üzere Ho Chi Minh'e Türk sosyalist gençliği adına birer telgraf çekilir.

Başkan adaylarından FKF Genel Sekreteri Salih Er, kurultayda yaptığı konuşmada özetle şunları söyler:

"Türkiye sosyalist gençliği hızla gelişiyor, çığ gibi büyüyor. Bu gelişmeyi yaratan en büyük faktör, yurdumuzda bir sosyalist partinin yani TİP'in varlığıdır. Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun doğuşu, sosyalist parti gerçeğinin bir sonucudur. Sosyalist gençliğin büyümesini sağlayan ikinci faktör, örgütümüzün kuruluşudur. Üç yıl gibi kısa bir zamanda, Ankara'da olduğu gibi İstanbul, Erzurum, İzmir, Trabzon ve Eskişehir'deki sosyalist arkadaşlarımızın fikir kulüpleri kurmaları ve kulüplerini FKF'ye bağlamak sureti ile demokratik merkeziyetçi yönetime katılma bilincini göstermeleri FKFgerçeğinin bir sonucudur. FKF, sosyalist gençleri örgütleme gereksiniminden doğmuştur. Yeni girdiğimiz üçüncü yılda örgütlenme şemamızı çizersek, bu amacın gerçekleşme yolunda olduğunu göreceğiz. Beş fikir kulübünün katılmasıyla kurulan örgütümüz yapısında, bugün yirmidört fikir kulübü yer almaktadır. Genel merkezimizin bulunduğu Ankara'da onbir fikir kulübünün bulunması, Ankara sosyalist gençliğinin iyi örgütlendiğinin bir belirtisidir. Geçen yıl İstanbul'da Sekreterlik kurulmuş ve sekiz kulübümüz bu yapı içinde örgütlenmiştir. Erzurum'da üç fikir kulübünün bulunması, tüzüğümüze göre bizi yeni bir sekreterliğe götürecektir. Trabzon ve İzmir'de örgütümüze bağlı birer kulüp vardır. İzmir ili çalışmalarımız olumlu yoldadır ve İzmir sekreterliğinin kurulması uzak değildir. Bir yandan doğuş ve kuruluş'ı getirdiği sancılarla, öte yandan hakim sınıfların bir körpecik yavruyu kurşunlama oyunlarıyla karşılaşıldı. Sosyalist gençler merkezi bir yönetim sistemi içinde örgütlendikçe örgütümüze yönelen baskı hareketleri arttı. Bu hareketler genel başkanımıza kadar uzandı. DTCF'de altı yönetici arkadaşımızın okuldan uzaklaştırılışı ve 'Sosyalist Grup'un seçimlere sokulmayışı, SBFile Eskişehir İTİA Fikir Kulüplerinin kapatılış, ETYÖO Öğrencileri Fikir Kulübü'nün kurucularına verilen üç gün okuldan uzaklaştırılma cezası, İstanbul'da 'Açlık Grevi' sırasında girişilen baskılar, Erzurum'da kulüp yönetici arkadaşlarımızın odasına ses alma cihazı kurulması ve de yayın organımız Kavga'ya ve her yayınladığımız bildiriye karşı kamu savcılığınca açılan davalar. Bütün bu hareketler uyanık, bilinçli sosyalist gençler tarafından yasalar çerçevesinde durdurulmuş ve her girişilen baskı, bizleri Türkiye'nin sosyalist yolu üzerinde

daha da kuvvetlendirmiştir. Bizler, yasalar içinde kaldıkça acz içindeki hakim sınıfların oyunları bozulmuş ve kendileri yasalar dışına düşmüşlerdir. Sosyalist gençleri, yasalar dışına taşıramayan hakim sınıflar, örgütümüze karşı kirli, kötü oyunlar tezgahlayabilirler. Hepinizi, her zamandan daha çok uyanık olmaya çağırıyorum. İçimize adamlar sokup, bizi birbirimize düşürmek isteyenlere göz açtırmayın. Çünkü Türkiye'nin gelen günleri dar boğazların daha da darlaşacağı günlerdir. O günler daha çok birlik, dayanışma ve eylem içinde olacağımız günlerdir. Örgütümüz, Türkiye'nin NATO'dan çıkması için açılan kampanyada kendine düşen görevi yapacaktır. Türkiye sosyalist hareketinin stratejisi ışığında eylemlerini sürdürecektir. Yurdumuz sorunlarının çözümünün siyasal yolla olacağına inanıyoruz. Ve sosyalist gençlik örgütü olarak amacımızın iktidara yürümek olmadığını biliyoruz. Bu noktalar çerçevesinde Türkiye'nin Nato'dan çıkmasını dobra dobra söyleyen ve verileri ortaya koyarak tartışmadan kaçınmayan siyasal partiyi destekleyeceğiz. Siyasal partilerin Nato konusunda tutumlarını gözden geçiren örgütümüz, bu konuda, TİP'in Türkiye gerçeklerine ve emekçi halkımızın çıkarlarına en uygun yolda olduğuna inanmıştır. Her geçen gün biraz daha kuvvetliyiz. Gençlik kesiminde en güçlüyüz. Fikir Kulüpleri Federasyonu, yeni bir gençlik örgütüdür. Türkiye gençlik hareketine yepyeni bir öz getirmiştir. Ve Türkiye gençlik hareketi içinde, ortanın solu maskesi ile çıkan ve ne olduğu belirsiz hareketler gün geçtikçe silinmektedir. Ve de silinecektir. Zafer bizim olacaktır."

Konuşmalardan sonra, çalışma raporu okunur, eski Yönetim Kurulu aklandırılır ve 57 kişilik yeni Genel Yönetim Kurulu üyeleri seçilir.(1)

Bu arada, muhalefet grubunun Federasyon Stratejisi üzerine hazırladığı bir karar tasarısı görüşmeye açılır. Ancak vakit geciktiği ve salonun terkedilmesi gerektiği için bu tasarının kabulü ya da reddi hususunda yeni Genel Yönetim Kuruluna yetki tanınır.

İkinci gün toplanan Genel Yönetim Kurulu, FKF Genel Başkanlığı'na tek dereceli seçimle TİP Bilim ve Araştırma Bürosu üyesi, Ankara Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Kürsüsü Asistanı Doğu Perinçek'i seçer.

FKF Merkez Yürütme Kuruluna ise Ömer Özerturgut, Adnan Altıparmak, Gün Zileli, Ruhi Koç, Gülhan Germiyan, Ahmet Kazan, Ekrem Öztürker ve Yavuz Tarakçıoğlu, seçilir.

Doğu Perinçek, FKF İstanbul Sekreterliği için Fahri Aral'ı düşünmektedir. ama FKF İstanbul Sekreterliği'ne çoğunluk oyu ile Veysi Kemal Sarısözen, getirilir.

FKF İstanbul Sekreterliği şu şekilde oluşturulur: Veysi Sarısözen (Başkan), Işıtan Gündüz(Sayman), Osman Saffet Arolat, Ayşın Erem, Nabi Yağcı, Enver Nalbantoğlu.

Seçimlerden sonra, Doğu Perinçek ve arkadaşları, "Tartışmada Hoşgörü, Eylemde Birlik, Sosyalist Gençlik Biraraya" başlıklı önerilerini kurultaya sunar. MDD çizgisinde olan bu öneri üzerinde kurultayda tartışmalar

yapılır. Kurultayı izleyen TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar ile İstanbul milletvekili Sadun Aren de konuşma yapmıştır. Aybar, Perinçek ve arkadaşlarının önerisini de içeren yaklaşık iki saatlik bir konuşma yapar.

İstanbul delegasyonu, "İlk kongrede tesbit edilmiş stratejiye ve federasyon tüzüğüne aykırı olduğu", gerekçesiyle bu karar tasarısına karşı çıkar.

Kurultaya katılıp, izleyen ve daha sonra FKF Genel başkanlığı yapan Hasan Yusuf Küpeli, bu kongre hakkında şunları anlatmıştır:

"FKF'nin SBF'ye yakın bir salonda kurultayı oldu. Burada Atilla Sarp MDD kanadının adayı, Doğu Perinçek ise TİP'den Boran-Aren kanadının adayı olarak çıkmıştı. Tepeden indiriyorlardı. Gençlik hareketi ile hiçbir ilişkisi yoktu aslında. Hatta kısa bir süre önce Adalet Partili olduğu ve uzun süre onlarla çalıştığı söyleniyordu. Fakat bu onu övmek için söyleniyordu. Babası halen o partide milletvekili idi. 'Adama bak, babasına bile karşı çıkmış, saflarımıza katılmıştı.' Perinçek'in, Aren-Boran, Hüseyin Ergün, Veysi Sarısözen eliyle başkan seçtirildiği kongre salonunda, Sadun Aren ve Veysi Sarısözen yan yana tam önümde oturuyorlardı. Doğu Perinçek konuşurken, Aren, Veysi'ye döndü ve 'Yanlış yaptık galiba', dedi yavaşça."

FKF İstanbul Sekreteri Veysi Sarısözen, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Doğu Perinçek'i TİP Genel Merkezi öneriyordu. Fakat ben, Türk Solu dergisinden bir arkadaşım vardı. Oraya gidip gelirdi. Şimdi İngiltere'de olan Osman Şahan, Arap kökenli ve Antakyalı idi. Osman Şahan, Doğu Perinçek'in Mihri Belli ile görüştüğünü söyledi. Bu nedenle baştan itibaren Doğu Perinçek'e karşı çıktım. Fakat Doğu Perinçek'in seçilmesi için çaba gösteren Yalçın Cerit, Adnan Celayir gibi TİP'in militan kadrosu bu nedenle bize karşı çok sert bir tavır aldı. Ankara'daki FKF'lilerin çalışma yöntemlerinden dolayı TİP Genel Merkezi, FKF yönetiminde bir değişiklik istiyordu ve çok doğal bir şeydi. Birinci gün biz çoğunluktaydık. Doğu Perinçek, kongre divan başkanı olmak istedi. Biz, Osman Saffet Arolat'ı gösterdik ve kazandık. TİP Genel Merkez'inin kürsüden konuşarak, bize karşı tavır alarak, eleştirerek ve diğer faaliyeti sonunda ikinci gün biz azınlığa düştük. Kongrenin belli bir aşamasından sonra Doğu Perinçek'in TİP içinde muhalefet dönük birisi olduğu anlaşıldı. Sadun Aren, bana geldi, 'Yeni bir başkan adayı bulabilir miyiz?' dedi. Ben de 'Artık iş işten geçti. Ben bile Genel Yönetim Kuruluna seçilemiyorum.' dedim. Doğu, başkan seçildi ama üç ay sonra düşürdük başkanlıktan."

Doğu Perinçek, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Başkan seçildiğim kongrenin 1. günü akşam TİP yöneticilerinden Mehmet Ali Aybar, Nihat Sargın, Behice Boran, Sadun Aren, TİP Genel Merkezi'nde bir toplantı yapıyor. Nihat Sargın, 'Biz, Doğu Perinçek ve arkadaşlarının önüne çıkıyoruz, ama bunlar bizim Partimizin gençleri, üyeleri.', diyor. Sadun Aren, Hüseyin Ergün ve çevresini savunuyor. Behice Boran, 'Doğu Perinçek'i tanıyorum. Berlin'de konuşmuştuk.', diyor. So-

nuçta, 'bunların karşısına geçmeyelim, anlamaya çalışalım, bekleyelim, görelim', diye bir sonuç çıkmış ortaya."(2)

TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, FKF Başkanı seçilen Doğu Perinçek'e şu telgrafı göndermiştir:

"FKF Genel Başkanlığı'na seçilmiş olmanızdan dolayı sizi kutlarım. Türkiye'nin dar boğazlara sürüklendiği ve AP'nin, iktidarda kalmak için iftira, tevzir, taşlı, sopalı saldırı ve her türlü tertiplere giriştiği şu dönemde Anayasa'yı ve demokrasiyi savunmak, demokratik Türkiye sosyalizmi fikrini için biricik gençlik örgütü başında arkadaşlarınıza ve size çalışmalarınızda başarılar diler, hepinizin gözlerinden öperim."

Sosyalist Gençlik Biraraya Eylemde Birlik Tartışmada Hoşgörü

Doğu Perinçek FKF Genel Başkanı seçildikten sonra FKF Genel Yönetim Kurulu, 25 Mart 1968 Pazartesi günü, yaptığı toplantıda yurt ve dünyadaki gelişmeler konusundaki görüşlerini tesbit etmiş ve bazı kararlar almıştır. Dünya bölümünü Erdoğan Güçbilmez'in Türkiye bölümünü Doğu Perinçek'in kaleme aldığı kararın bazı bölümleri şöyledir:

"Bütün dünya emekçilerinin ve geri bırakılmış ülkelerdeki mazlum halkların baş düşmanı olan emperyalizmin ve işbirlikçi sınıflar egemenliğinin sonu yaklaşmaktadır. İkinci Dünya Savaşından sonraki dönemde dünya olaylarına biçim veren temel çelişkiler, birbirlerini de etkileyerek, amansız bir keskinlik noktasına gelmişlerdir. Tekelci sermaye gruplarının, dünya çapındaki sömürü düzenini kurabilmek, kurduğu yerlerde bunu devam ettirebilmek için güttüğü dış politika hedeflerinin kaçınılmaz sonucu olarak Amerikan emperyalizmi, geri bırakılmış ülkelerdeki mazlum halklarla, sosyalist ülkelerle, diğer ikinci dereceden emperyalist ülkelerle çelişme halinde bulunmuştur. Bugün, dünya emperyalizminin vurucu gücü ABD'dir. Alman, İtalyan ve Japon faşistlerinden nöbeti devir alan Amerikan emperyalistleri, tarihte eşi görülmemiş bir dünya imparatorluğu kurmak istemişlerdir. Amerikan toplumundaki iç çelişkiler de ilk defa bu derece bilinçli ve örgütlü bir biçimde kendini göstermiş, Amerikan emekçileri (...) iç-sömürü düzenine karşı çıkmışlardır. Yaz boyunca bütün büyük Amerikan şehirlerinde baş gösteren şiddet hareketlerinin başka bir anlamı yoktur. ABD, bu çelişkilerle başa çıkabilmek ve yukarıda belirttiğimiz dış politika hedeflerine ulaşarak tekelci sermaye gruplarının talan ve ganimet açlığını doyurabilmek için, tarihte eşi görülmemiş bir askeri güç meydana getirmiş, dünya jandarmalığı görevini üstlenmiştir. Sosyalist ülkeleri Nato, Cento, Seato, Anzas gibi askeri bloklarla çember içine almak istemiştir. Bu askeri bloklar içindeki müttefiklerini kendi ideolojik sınırları içinde saymış; sosyalist ülkelerle bunları çemberleyen ülkeler arasındaki sınırlardan başka birşey olmayan bu ideolojik sınırları'nın gerisinde çıkabilecek her türlü harekete, her türlü gelişmeye kendi iç meselesi gözüyle bakmıştır. İdeolojik sınırları'nın iç-güvenliğini sağlayabilmek için kendisine müt-

tefik ülkelerde iç işlere karışabilmek yetkisi veren ikili anlaşmalar imzalatmış, askeri ve iktisadi yardım programları yoluyla bu ülkeleri kendisine bağımlı hale getirmiştir. ABD, ganimetin muhafazası çaresini, her türlü kurtuluş hareketini çıplak kuvvetle boğmakta görmektedir. Yeni bir Küba'ya izin yok! sözü, ABD'nin tehlikesiz saldırılar yapabilme imkânına sahip bulunduğunu gösteriyor. Nitekim, ABD, Latin Amerika'da böyle birçok saldırıda bulunmuştur. Fakat buna karşılık, Latin Amerika'daki milli kurtuluş hareketleri de büyük bir gelişme göstermektedir. İşçiler, köylüler, öğrenciler, aydınlar, hatta din adamları, hep birlikte, Amerika'nın silahlı tehdidine ve içerdeki işbirlikçilerine karşı çıkmaktadırlar. Bu kıta, emperyalizmi ürküten bir barut fıçısı haline gelmiştir. Afrika'da siyasal kurtuluş hareketleri, açık sömürü düzenini yıkmıştır. Geçmişin acı anıları tazeliğini koruduğu için, emperyalist ülkeler bu kıta üzerindeki niyetlerini dolaylı yollardan gerçekleştirmek durumundadır. Fakat gelişme kesintisiz devam etmekte, açık sömürgeciliğin yerini yavaş yavaş yeni sömürgecilik almaktadır. Asya'da, tarihin gelişim çizgisini açıkça gözler önüne seren önemli gelişmelere özel bir dikkat göstermek gerekiyor. Burada çelişkiler birikmiş, bir arada ve birbirlerini etkileyerek açık çatışmalara yol açmıştır. Vietnam savaşı, bir yandan sosyalizmle kapitalizmin, öte yandan emperyalizmle geri bırakılmış ülke halklarının bir çatışmasıdır. Bu savaş, ikili bir nitelik göstermektedir. ABD, Güney Kore, Japonya, Tayland, Güney Vietnam ve Taiwan'dan geçen bir çemberle Çin'i kıskıvrak sarmak istemektedir. Güney Vietnam bu stratejik çemberin en önemli bir halkasıdır. Fakat Vietnam'daki savaş, artık, ABD'nin dışta emperyalist, içte kapitalist düzeni için kesin bir yenilgiye dönüşmüştür. Savaş devam etmekle birlikte, Wall Street milyarderleri bu yenilginin buruk tadını duymuşlardır. Durumun geri döndürülemeyeceğini teslim etmektedirler. Vietnam savaşı, Amerika'nın iç çelişkilerindeki gelişmeleri de etkilemektedir. ABD'de, sermayedarlarla siyaset adamları arasında bir güvensizlik havası esmektedir. Tekelci Amerikan sermayedarları, sermayelerini ve devletin yönetimini yeni ve kendileri için daha güvenilir ellere teslim etmenin hazırlığı içindedirler. Bu yıl içinde yapılacak seçimlerde, Amerikan emperyalizminin ricat politikasını çizecek ve yürütecek olanlar iş başına geleceklerdir. Bütün bu çizdiğimiz tablo, hiçbir ülkenin, ne kadar güçlü olursa olsun, bütün geri kalan ülkelere bir ganimet alanı gözüyle bakmasının ve dünya çapında bir sömürge imparatorluğu kurmasının imkânsız olduğunu açıkça gösteriyor. Bugünkü şartlar içerisinde buna kimsenin gücü yetmemektedir ve yetmeyecektir. Amerika Birleşik devletleri, dünyada ve Vietnam'da, askeri ve mali gücünün sınırlarına gelmiştir. Normal zaman koşulları içinde kaldıkça, askeri ve iktisadi bir seferberliğe girişmedikçe, çatışma alanlarındaki kuvvetlerini artıramayacaktır. Kuzey Kore'de ikinci bir cephe açılması ihtimali karşısında gerilemiştir. Vietnam'daki askeri giderlerini karşılayabilmek için uzay programlarını kesmek zorunda kalmış-

tır. Ortadoğu'da Amerikan emperyalizmi, kalelerini ve etkinliğini kaybetmiştir. Emeğin egemenliği yakındır. Dünyanın sömürülen sınıfları ve mazlum halkları için güneş doğmaktadır. Günümüzün görülmemiş derecede keskinleşen çelişkileri ve bunlardan doğan kavgalar, yepyeni bir dünyanın habercisidir. Bütün dünya halklarının emperyalizme karşı yürüttükleri savaşın bir cephesi de Türkiye'dedir. Emperyalizmle işbirliği yapan hâkim güçlere karşı sosyalist hareketin önderlik ettiği mücadele, gün geçtikçe büyümektedir. Emekçi halkımızın alınteri ürününü Amerikan tekelleri ile paylaşan işbirlikçi sermaye sahipleri, derebeylik kalıntısı toprak ağaları ve kilit mevkilerdeki emperyalizmden yana bürokratların gücü, her geçen gün kırılmaktadır. Çalışan sınıflar, kendi ideolojilerinin etrafında toplanıyorlar. Nato'nun, Türkiye'nin milli savunması ile bağdaşmadığı, emperyalizmin emellerine, Amerikan tekellerinin çıkarlarının korunmasına hizmet ettiği bilinen ve yayılan bir gerçektir. Emperyalizmin işbirlikçisi egemen sınıflara karşı halkımızın içinde devrimci hareketler doğuyor, gelişiyor, emperyalizmi ve onun Türkiye'de dayandığı güçleri tehdit ediyor. Türkiye'deki işçi sınıfı sayıca ve nitelikçe gelişiyor. Tarım emekçileri, az topraklı köylüler, genişleyen piyasa düzeni içinde kendilerini de pençesi altına alan sömürüye karşı bilinçleniyorlar. Halktan yana aydınlar, yedikleri ekmeğin hakkını ödeme yarışına girmişlerdir. Türkiye'de emperyalizmle ve kapitalizmle savaşan güçlerin safları sıklaşmaktadır. Bu, gittikçe amansızlaşan çatışma içinde gençliğin yeri, halkımızın içindedir, emperyalizmin karşısındadır. Sosyalist düşünce, günümüzde, burjuva ideolojisinin tekelini dağıtmıştır. Burjuvazi, Türkiye'de fikir ve hareket yaratan tek büyük merkez olma niteliğini yitirmiştir. Bütün cephelerde emekçi sınıfların ideolojisi, burjuva düşüncesinin etkinliğini yıkmaktadır. Son yıllarda görülen en anlamlı gelişme budur. Sosyalizmin aydınlattığı gençlik, her geçen gün daha büyük güçler halinde, emperyalizmin karşısına dikilmektedir. Gençlik, bir sosyal sınıf değildir. Gençliğin kendine özgü sınıf çıkarları, hedefleri ve bunun ifadesi olan ideolojisi yoktur. Bunun yanında, gençliğin, emperyalizmle ve onun işbirlikçileriyle ortak bir çıkarı da yoktur. Gençlik, emperyalizme karşı savaşta, çalışan sınıfların içinde yer aldığı ölçüde tarihin akışına uygun bir eylem gösterir. Sosyalist gençliğin ödevi bu noktada önem kazanmaktadır. Sosyalist gençlik, gençliğin en ileri ve bilinçli kesimidir. Ödevi, bilimsel sosyalizmin gösterdiği doğru hedefler etrafında bütün gençliği birleştirmek, emperyalizmle savaşta gençliğe önderlik etmek, emekçi sınıfların bilinçlenmesi ve örgütlenmesine, kapitalizme karşı mücadelesine destek olmaktır. FKF, sosyalist gençliğin örgütüdür. Bütün sosyalist gençliği birleştiren ve onun eylem birliğini sağlayan örgüttür. 'Sosyalist gençlik, biraraya!'. FKF, bilimsel sosyalizmin çerçevesi içinde değişik görüşleri savunan bütün gençleri toplar. Bunların eyleminde birlik ve disiplini gerçekleştirir. Üyelerinin sosyalist bilincini, bilimsel düşünme gücünü geliştirir. FKF, emekçi sınıfların hareketinin gelişmesine destek

olan sosyalist gençliğin eyleminde birliği sağlar. Eylemde birlik, tam bir disiplinle uygulanır. Sosyalist gençlik, tek başına hedefler koyamaz. Onun görevi, emekçi sınıfların hareketinin yürütülmesine düşünce ve eylem alanında yardımcı olmaktır. Sosyalist hareket gelişmektedir. Egemen sınıfların sömürü düzeni er-geç son bulacaktır. Sosyalist hareketin sömürü düzenini tehdit eden gücü arttıkça tarihin akışı kaba kuvvetle durdurulmak istenecektir. Demokrasiyi ve anayasa düzenini bütün ilkeleriyle yaşatma ödevi çalışan sınıfların ve gençliğin omuzuna yüklenmiştir. Çelişkiler amansızlaşmaktadır. Sosyalist gençlik, biraraya! Eylemde birlik. Tartışmada hoşgörü. Yaşasın sosyalizm, yaşasın Türk emekçileri! Yaşasın emperyalizmle dövüşen dünya halkları."

Devrimci Güçbirliği Kuruluyor

DTCF Öğrenci Derneği Başkanı Celal Kargılı, aralarında DİSK ile FKF'nin de bulunduğu ilerici, devrimci, sosyalist diye bilinen kuruluşlara bir mektup yazarak, cephe birliğine çağırır.

Çağrıyı alan TİP etkisinde olan örgütlenmeler, birbirlerini telefonla arayarak, "Bu durumda ne yapılacağını, toplantıya katılıp, katılınmayacağını ve TİP yönetiminin buna tavrının ne olacağını", sorar.

Yapılan görüşmelerden sonra, Sadun Aren, evinden ve Parti'den aranır, bulunamaz. Parti Genel Merkezine gidilmesine karar verilir.

FKF Genel Başkanı Doğu Perinçek, Erdoğan Güçbilmez ile DİSK Ankara Bölge Temsilcisi ve TİP Yenimahalle İlçe Başkanı Uğur Cankoçak, TİP Genel Merkezine gider.

Tesadüfen Genel Merkezde olan TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'la bir görüşme yapılır.

Aybar, gelenlere, "evet" ne istiyorsunuz anlamında, bakar.

FKF Genel Başkanı Perinçek, gelişmeleri özetledikten sonra:

"-Bu toplantılara katılalım mı, katılmayalım mı?", diye sorar. Aybar,

"-Buna siz karar vereceksiniz."

"-Ama efendim Parti disiplini."

"-Parti disipliniyle ne alakası var. Yemek yemek için gelip bana soruyor musun? Sen bir tüzel kişiliğin başkanısın. Yönetim Kurulun var. Tamam sen Parti üyesisin. Parti üyeleri başka yerlerde çalışıyorlarsa verecekleri kararlarda Parti tüzüğü,,Parti programı doğrultusunda düşünür ve kararlarını verirler. Ama gelip de Parti'den resmen gideyim mi, gitmeyeyim mi diye soru sormazlar."

Erdoğan Güçbilmez, söze girer ve

"-Efendim, siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?.. Onu öğrenebilir miyiz", diye sorar.

İlk önce çağıran örgütler, daha sonra Türkiye'nin genel politik durumu hakkında görüşlerini belirten Aybar, sonra, sözlerine şöyle devam eder:

"-Bu oluşuma daha çok Parti'ye uzak kişileri katarak, Parti'yi dışta tutmak isteyeceklerdir. Oldu mu Erdoğan?".

20 kuruluş ve üniversite öğrenci örgütü, 30 Mart 1968 Cumartesi günü, Prof. Bahri Savcı'nın başkanlığında 27 Mayıs Milli Devrim Derneği Genel Merkezinde biraraya gelir.

"Türkiye Devrimciler Güç Birliği"ne katılan kuruluş ve yöneticileri şunlardır:

27 Mayıs Milli Devrim Derneği Başkanı Tabii Senatör Mücip Ataklı, Türkiye Öğretmenler Derneği Milli Federasyonu Başkanı Prof. Bahri Savcı, TMTF Genel Başkanı Sencer Güneşsoy, DİSK adına Uğur Cankoçak, TMGT adına Nusret Selen, TÖS adına Ahmet Cenan, FKF Başkanı Doğu Perinçek, Ankara Üniversitesi Talebe Birliği Başkanı Necla Macit, Türkiye Devrimci Dernekleri Başkanı Altay Ömer Egesel, ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Mustafa Akgül, Mülkiyeliler Birliği Başkanı Mehmet Can, Hacettepe Üniversitesi Öğrenci Birliği Başkanı Tevfik Akoğlu, Ankara Üniversitesi Tıp Tıp Fakültesi Talebe Derneği Başkanı Mesut Kırgız, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı Aziz Ekşi, DTCF Talebe Cemiyeti Başkanı Celal Kargılı, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Öğrenci Derneği Başkanı İsmail Baysal, SBF Öğrenci Derneği adına Zafer Kutlu, ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı Sinan Cemgil, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Ömer Özerturgut.

Prof. Bahri Savcı'nın başkanlığında yedi saat süren toplantıdan sonra, yayınlanan bildiri ile bütün yurttaşlar bu ortak cepheye davet edilir.

Bildiri özetle şöyledir:

"Devrimciler Güçbirliğini oluşturan devrimci kuruluşlar, cumhuriyete ve devrimlere karşı çıkan, din duygularını sömürerek Türk ulusunu ümmetçi bir yaşantıya sürüklemek isteyen irticai bütün hareketlere karşı birlikte savaşmaya karar vermiş ve bütün yurttaşlar bu ortak cepheye davet edilmiştir. İnanıyoruz ki, zafer müsbet düşünceli Atatürkçülerin olacak ve yüce Türk halkı, kaderini gölgeleyen bu musibetler zincirini kırıp, hür düşünceli ve adaletli bir toplum düzeni içinde, kendi aklının, azminin ve emeğinin gücü ile çağdaş uygarlığın aydınlık yolunda hızlı yürümek imkânına kavuşacaktır. Yine inanıyoruz ki, Büyük Ata'nın önderliğinde kurtuluş savaşlarının bayrağını dalgalandıran büyük milletimiz ulusal ülküyü tam bir bütünlük halinde yürütmeye devam edecektir. Hedef tam bağımsız ve gerçekten demokratik bir Türkiye'nin kurulması için Türk halkına düşman bütün güçlere karşı mücadeledir."

Türkiye Devrimciler Güçbirliği (Dev-Güç) İcra Komitesi Başkanlığına Tabii Senatör Kadri Kaplan, seçilir.

Dev-Güç için 4 Sekreterya oluşturulur. Sekreteryalık görevini sırasıyla FKF, DİSK, TMTF ve TÖDMF yapacaktır.

DİSK, SBF Öğrenci Derneği ve ODTÜSFK, Dev-Güç'ten Ayrılıyor

30 Mart 1968 günü yapılan toplantıda, Dev-Güç olarak, 14 Nisan 1968 veya 29 Nisan 1968 günleri, Ankara'da büyük bir gösteri düzenlemeye karar verilir. Gösteride konuşması için yapılan görüşmeler sırasında DİSK Bölge Temsilcisi Uğur Cankoçak ile bir arkadaşı arasında şu konuşma geçer.

"-Mehmet Ali Aybar konuşsun",

"-Olur mu? Hiçbir partiyi karıştırmayacağız. Herhangi bir partiye maletmek istemiyoruz. Hem Parti'nin başı belaya girmesin."

"-Behice Boran ya da Çetin Altan konuşsun"

"-Yahu, Uğur'cuğum. Biz, devletin dikkatini çekmemeye çalışıyoruz. Adı komüniste çıkmış kişileri niye söylüyorsun?"

FKF Genel Başkanı Doğu Perinçek, TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar ile yaptığı görüşmeler sırasında Dev-Güç ile ilgili gelişmeler hakkında bilgi verdiğinde Aybar:

"-Tahminlerim doğru çıkıyor. Ya sadece FKF ya da FKF ve DİSK olarak gidin başvuru yapın, meydanı siz alın. Mitingi biz yapalım."

"-Meydan tutuldu."

"-O zaman bir bildiri hazırlayın. Bildiride bu mitinge katılmaktan vazgeçtiğinizi, Dev-Güç'ten ayrıldığınızı, açıklayın."

Doğu Perinçek ile Erdoğan Güçbilmez, güç birliği örgütlerinin gerekliliği üzerinde durarak, Aybar'a Marks ve diğer sosyalist teoricilerin eserlerinden parçalar nakleder. Aybar, bunun üzerine,

"-Şimdi Marks'tan bahsetmenin sırası değil."

"-Efendim. FKF MYK'daki arkadaşlarla konuştum ve mitinge katılmaya karar aldık. Eğer, kararı değiştir derseniz, değiştiremem. Ama ben TİP üyesiyim. Parti bana bir parti üyesi olarak emrediyorsa ben bu emri şöyle dinlerim. Parti, FKF Genel Başkanlığından istifa etmemi istiyor ve istifa et diyorsanız ben FKF'yi Parti üyeliğine tercih eder ve bir Parti üyesi olarak hemen istifa ederim. ama FKF Genel Başkanı olarak FKF'nin işlerinin Parti tarafından emirle bana yürüttürülmesini kabul edemem. FKF'nin kendi Genel Yönetim Kurulu var. Kendi iç işleyişi var. Orada kararların nasıl alınacağı FKF tüzüğünce belirlenir. Ayrı bir kuruluş, partinin gençlik teşkilatı değil. Bu nedenle, Güçbirliği'nden ayrıl diye bana emrediyorsanız FKF Genel Başkanı olarak emir kabul etmem. Oranın tüzüğüne uymak zorundayım. İsterseniz benim yerime başka birini tayin edin ben istifa edeyim", der. Aybar:

"-Tayin etmek ne demek? Ne alakası var. Sen ayrı hükmi bir şahsiyetsin. Ben, senin işine ne karışırım. Size baştan söyledim bu işin yanlış olduğunu. Aybar, Doğu Perinçek'e baskı yaptı, istifa ettirdi dedirtmem. Git, ne yapacaksan yap.", der.

Perinçek ayrıldıktan sonra Aybar, Uğur Cankoçak'ı çağırır ve,

"-Sen, derhal Dev-Güç'ten ayrıldığına dair bir bildiri yaz ve kimi bulursan bu bildiriyi imzalat" der.

DİSK, SBF Öğrenci Derneği ile ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, 27 Nisan 1968 Cumartesi günü, bir bildiri yayınlar ve Dev-Güç'ten ayrıldıklarını, mitinge katılmayacakları, açıklar.

Doğu Perinçek başkanlığındaki FKF, Dev-Güç'ten ayrılmaz ve Dev-Güç'ün 29 Nisan'da düzenlediği gösteriye katılır. (1)

Behice Boran, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Kamuoyuna TİP, bu harekete katılmayı reddetti şeklinde aksettirilmek istenmiştir; oysa gerçekte karşı taraf TİP'ni saf dışı bırakmak amacını güden teklifler ve şartlar ileri sürmüştür. Maksatları, TİP'ni destekleyen halkı ve gençliği miting meydanına çekmek ama TİP'ni temsil eden nitelikteki kişileri konuşturmamaktı. Böylece TİP'nin sosyal gücünü kendi yararlarına kullanmış, kendilerine mal etmiş olacaklardı. Bu çeşit bir davranışa milli bağımsızlıktan ve Anayasadan yana bütün ilerici güçlerin birliği hareketi değil, bu güçleri ayırma ve bölme hareketi denilebilir ancak. Beri yandan, bir sosyalist parti, kendi örgütü ve yönetici kadroları içinde dayanışmayı zedeleyecek teklifleri elbette kabul edemez." (2)

Dev-Güç Genel Kurulu Toplanıyor

Dev-Güç Genel Kurulu, 6 Mayıs 1968 Pazartesi günü, İcra Komitesi Başkanı Prof. Bahri Savcı'nın başkanlığında Ankara'da toplanır.

Beş saat kadar süren toplantının gündeminde, 29 Nisan'ı anma töreninin değerlendirilmesi, İcra Komitesine DİSK'in bıraktığı boşluğu doldurmak üzere yeni bir üyenin seçimi, Güçbirliği'ne katılmak isteyen kuruluşların kabulü, yaz aylarında yapılacak çalışmaların saptanması ile Devrimciler Güçbirliği hareketini destekleyen gazeteci ve yazarlara yazılı olarak teşekkür edilmesi maddeleri vardır. Ayrıca, sayısı 40'ı geçen kuruluşlarla tam bir işbirliği yapılabilmesi için pratikte rastlanan bazı engelleri aşabilmek amacıyla eşgüdümün kurulması da görüşülür.

Eşgüdümün kurulabilmesi amacıyla kuruluşlar: Öğrenci kuruluşları topluluğu, mesleki kuruluşların topluluğu, işçi/esnaf ve halk kuruluşları topluluğu ve diğer dernekler topluluğu olarak dört ana başlıkta toplanır.

Öğrenci kuruluşların eşgüdümünü FKF ile TMTF, mesleki kuruluşların eşgüdümünü TÖDMF ve TÖS, işçi halk kuruluşlarının eşgüdümünü Âşıklar Derneği, diğer kuruluşların eşgüdümünü ise 27 Mayıs Milli Devrim Derneği sağlayacaktır.

DİSK'in ayrılması üzerine Dev-Güç İcra Komitesine Âşıklar Derneği seçilir. Böylece Dev-Güç İcra Komitesi'ni FKF, TMTF, TÖDMF, 27 Mayıs Milli Devrim Derneği ile Âşıklar Derneği yürütecektir.

Türkiye Devrimciler Güç Birliği Genel Kurul Başkanı Prof. Bahri Savcı ile Birliğin Yürütme Kurulu Başkanı Tabii Senatör Kadri Kaplan, 11 Ni-

san 1968 Perşembe günü, Ankara'da TMTF Genel Merkezinde basın toplantısı düzenler.

Yapılan açıklamada, 30 kadar dernek ve sendika, "İrticaya karşı mücadelede, hukuk ve kanunlar içinde her türlü metodu kullanarak direnme kararı", almışlardır.

Basın toplantısında irtica ile mücadelede esas amacın, "Tam bağımsız Türkiye anlayışı içinde Anayasa hedeflerinin eksiksiz olarak gerçekleştirilmesi için çaba sarfetmek", olduğunu söylemişlerdir.

Mücadelenin temel ilkeleri de "Tam bağımsızlık, milli devlet, gerçek demokrasi, laik devlet, sosyal devlet, hukuk devleti" olarak izah edilmiş, bunları nasıl anlanmak gerektiği açıklanmıştır. Açıklamalarda laikliğin tarifi şöyle yapılmıştır:

"Laiklik'den dinsel esas ve ihtiyaçların, beşeri hukuka dayalı olması gereken kamu düzeninin tamamen dışında tutulması, devletin din ve mezhepler karşısında bağımsızlığını koruması, devrim kanunlarının eksiksiz olarak uygulanması ve bu esasların sınırladığı çerçeve içerisinde din ve vicdan hürriyetinin, kişisel alanda baskısız ve kınamasız olarak kullanılması, toplumun hurafenin baskısından kurtarılması ve düşüncede bilime gereken yerin verilmesi anlaşılmalıdır."

Dev-Güç'ün İstanbul örgütünü kurmak amacıyla Türkiye Devrimciler Güçbirliği Genel Başkanı eski MBK üyesi Kadri Kaplan, 27 Mayıs Milli Devrim Derneği Genel Başkanı ve eski MBK üyesi Mucip Ataklı ile eski MBK üyesi Suphi Karaman, İstanbul'a gelir. Güçbirliğinin İstanbul Bölge Örgütünün ilk toplantısı, 14 Mayıs 1968 Salı günü, TMGT konferans salonunda yapılır.

Kurulan bu güçbirliğinin hangi amaçla oluşturulduğunu soruşturmak amacıyla Ankara Cumhuriyet Savcılığı, Devrimciler Güçbirliği ve Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu Genel Başkanı Bahri Savcı, Mülkiyeliler Birliği Genel Başkanı Mehmet Can ve Âşıklar Derneği Genel Sekreteri Türk Solu Dergisi Yazı İşleri Müdürü Ahmet Say'ı 22 Mayıs 1968 Çarşamba günü, sorguya çağırır.

AP Milletvekili Aydın Yalçın, TBMM'de yaptığı konuşmada, "Devrimci Güçbirliği Teşkilatı, dikkate değer bir teşekküldür. İçlerinde profesyonel ihtilalcilerle, TİP tarafından bile çok müfrit bulunan birtakım eski komünistlerin katıldığı bu hareket, parlamento üyelerimizden bazı Tabii Senatörleri de sinesinde barındırmaktadır, açıklamasını yapar.

FKF Merkez Yürütme Kurulu Üyesi Ruhi Koç, bu beyanata karşı şu açıklamayı yapmıştır:

"Devrimciler Güçbirliğinin amacı, tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye'yi gerçekleştirmektir. Emperyalistler ve yerli işbirlikçilerinin, Devrimciler Güçbirliğine böyle şiddetle hücum etmelerinin gerçek nedeni, Türkiye'nin tam bağımsız ve gerçekten demokratik bir ülke olmasını istememelerindendir. Amaçları, ulusal güçleri parçalamak ve Amerikan ihraç

malı anti-komünizm şampiyonluğu yaparak Dev-Güç'ü bölmektir. Fakat bu oyun sökmeyecektir. Yerli işbirlikçilerin yurtseverleri, bölme hevesleri kursaklarında kalacaktır. Amerika'ya ve işbirlikçilerine karşı uyanış, halk yığınlarına yayılmaktadır, bütün korkuları bundandır. Dev-Güç'ün tabanını teşkil eden bir kuruluşun üyesi olarak, karşı tarafın bütün hücumlarını bize yöneltmesini, doğru yolda olduğumuzun belirtisi sayıyor ve bundan gurur duyuyoruz."

Seçim Çalışmaları

FKF üyesi TİP'li gençler, 2 Haziran 1968 Pazar günü, yapılacak olan kısmi senato, belediye, il genel meclisi, muhtar ve boş yerlerdeki milletvekilleri seçimi için bütün güçleriyle çalışma yapmaktadır.

TİP, 26 Mayıs 1968 Pazar günü, Taksim'de gösteri düzenler.

Gösteride, FKF İstanbul Sekreteri Veysi Kemal Sarısözen, İstanbul milletvekili adayı Aşık İhsani Sırlıoğlu, İstanbul Belediye Başkan adayı Şinasi Kaya, İstanbul milletvekili Prof. Sadun Aren, Çetin Altan ve TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar ile iki işçi, gösteriye katılanlara hitap eder.

SBF Öğrenci Derneği Genel Başkanı Murat Cahit Koğacıoğlu, 27 Mayıs 1968 Pazartesi günü, saat 17.20'de TİP adına radyo konuşması yapar ve dinleyicilere hitap eder. Koğacıoğlu, özetle şunları söyler:

"Genç kardeşler, bugünkü Anayasa düzeninin kurulmasına yol açan 27 Mayıs 1960 hareketine kadar devrimci gençlik eylemi halktan kopuk bir devrimcilik anlayışı içindeydi. Ve bu gençlik yalnız üniversite gençliği idi. Emekçi gençlerle bağ yoktu. Belki halk içindi ama halktan ayrıydı. Çünkü o zaman bütün emekçi gençlerin kaynaşacağı devrimci bir örgüt yani Türkiye İşçi Partisi yoktu. Gerçek devrimcilik, iktidarı hedef alacak şekilde örgütlenmiş bir sosyalist harekette yerini almak demektir. Halk için mücadele ancak emekçi genç kardeşiyle kaynaşıyorsa, omuz omuza savaşıyorsa devrimcidir."

FKF Kararları

29 Nisan 1968 Pazartesi günü yapılacak gösteri düzenlemeleri sırasında ortaya çıkan bu tartışmalar sonrasında FKF'nin ilk Genel Yönetim Kurulu Toplantısı 1968 Mayıs ayının ilk haftasında yapılır.

Sosyalist devrimciler, bu toplantıda, "Türk Solu dergisinden örnekler vererek FKF yöneticileri ile Türk Solu idarecileri arasında bir takım ilişkiler olduğunu" iddia eder ve güven oylamasına gidilmesini önerirler.

Nihat Emeksiz'in yaptığı açıklamaya göre, yapılan güven oylamasında Doğu Perinçek ve ekibi 22 oy, Sosyalist Devrimciler 20 oy alır. 2 oy farkla Merkez Yürütme Kurulu başta kalmıştır. Bu iki oyu Nihat Emeksiz ile İbrahim Kaypakkaya vermiştir.

Veysi Sarısözen, Doğu Perinçek'in bir oy ile düşürüldüğünü ve bu oyun Necati Sağır'ın olduğunu söylemiştir.

Doğu Perinçek'in başında olduğu MYK, İkinci Olağan Genel Yönetim Kurulu toplantısı için, 14 Temmuz 1968 tarihini saptar.

FKF Genel Yönetim Kurulu üyesi ondört kişi, Merkez Yürütme Kurulunun toplanması için İstanbul'da Unkapanı Sosyal Sigortalar kurumu binasının bulunduğu yerdeki Noter'den ihbarname çeker ve olağanüstü olarak 8 Temmuz 1968'de toplantı yapılmasını ister.

Behice Boran, FKF Genel Sekreteri Ömer Özerturgut'u çağırır ve "Bu toplantıya katılın. Parti böyle istiyor" der.

FKF'nin Olağanüstü Genel Kurul toplantısı, 8 Temmuz 1968 Pazartesi günü, İstanbul'da açılır. Toplantıya FKF Genel Sekreteri Ömer Özerturgut da katılır.

Birinci gün İstanbul'da başlayan toplantı ertesi gün Ankara'da devam ettirilir.

9 Temmuz 1968 Salı günü Ankara'da FKF Genel merkez binasında iki toplantı yapılmaktadır.

Sosyalist devrimciler, en yaşlı üye Sami Urfalı'nın başkanlığında, Genel Yönetim Kurulu toplantısı yapmaktadır.

Doğu Perinçek ve arkadaşları da GYK toplantısının 14 Temmuz 1968 tarihinde yapılacağını, bu yüzden yapılan toplantının meşru olmadığını açıklayarak, üyelerle, "Oportünizm ve Revizyonizm" konusunda sohbet toplantısı yapmaya başlar.

Eski FKF Genel Başkanı İzzet Ararat yaptığı konuşmada, Doğu Perinçek'in, kardeşi kardeşe kırdırmak istediğini ileri sürer. Bu, Perinçek ve arkadaşlarının tepkilerine yolaçar.

Sosyalist devrimcilerin yaptıkları toplantıya katılan bir üye, "Mayıs ayının ilk haftasından bu yana yapılan çalışmaları yetersiz bularak, güven oylamasına gidilmesi" için bir önerge verir.

Perinçek, "Kendisine karşı ve düşürülmesinden yana olanların tek tek imzasını" ister.

Yapılan güven oylamasında yönetimden düşürülen Doğu Perinçek ve arkadaşları, başkanlık odasını terk etmez. Yeni yönetime seçilenler, ayrılınca bina tamamen Perinçek ve arkadaşlarına kalır.

Doğu Perinçek ve arkadaşları, binayı terketmemek için bir takım tedbirler alır. Fakat binayı bekleyenlerden bazıları işleri nedeniyle ayrıldıktan bir süre sonra sosyalist devrimciler kalabalık bir topluluk halinde hazırlıklı olarak binaya gelir. Doğu Perinçek ve arkadaşlarını başkanlık odasından çıkartmak için sosyalist devrimciler harekete geçtiğinde Şirin Yazıcıoğlu (Cemgil) ile Elif Gönül Tolon, salonda türkü söylemektedir. Sosyalist devrimciler, FKF Genel Merkezine sonuçta egemen olurlar. Bunu haber alan Doğu Perinçek ve arkadaşları da FKF Genel Merkezine gelir.

Aytaç Saygı, Süha Berk, Mustafa Kuseyri, Erhan Erel, Erdal Gökyüzü ve Doğu Perinçek ile Perinçek'e karşı olan Veysi Sarısözen, Adnan Celayir, Atilla Arsoy, Işıtan Gündüz, Asuman Erdost, Mümtaz Kotan, Zülküf

Şahin, Kaya Ersoy, İbrahim Kaypakkaya arasında sert tartışmalar olur. İbrahim Kaypakkaya ile Erhan Erel arasında, o sertlik içinde kavga yaşanır. Bundan sonra Perinçek ve arkadaşları, daha büyük çatışma olmasın diyerek FKF Genel merkezinden ayrılır.

Olaylar yatıştıktan sonra yapılan seçim sonunda FKF Genel Başkanlığına Zülküf Şahin, Genel Saymanlığa Gürhan Germiyan, Merkez Yürütme Kurulu üyeliklerine de Sami Urfalı, Olcay Girgiç, Adnan Celayir, Nuri Yıldırım, Gürsen Topses ve Ekrem Öztürker seçilir.

Toplantıda, Derby Fabrikasında boykot yapan işçilerin ve sürmekte olan boykot hareketlerindeki öğrencilerin desteklendiği açıklanır, Ankara'da seçim gecekondularının yıktırılması ve Mc. Namara'nın Türkiye'ye gelişi kınanır. Toplantıda ayrıca, FKF'nin Devrimci Güç Birliği'nden çekilmesi kararı alınır.

İbrahim Kaypakkaya, bu sıra tesadüfen Ankara'da bulunan Ali Taşyapan'a, "Dün gece Aksak Timur'un defterini dürdük. Adam, TİP'e küfrederek çekip gitti" diyerek olayı anlatır.(1)

Mülkiyeliler Beni İstemiyorlardı

Zülküf Şahin, FKF Genel Başkanlığına seçilmesini şöyle anlatmıştır:

"Ben, Mülkiyelilerle beraber olmama rağmen, Doğu Perinçek'in, TİP'in Bilim Kurulu üyesi olması nedeniyle gençleri toparlayıcı olabileceğini düşünüyordum. Bizimkisi sözde bir muhalefetti. Biz, destek olduk ve Doğu Perinçek'i FKF Genel Başkanı seçtik. Hiç unutmuyorum. Doğu Perinçek'i başkan seçtiğimiz zaman Yalçın Cerit, bana gelip, 'Siz yanlış yapıyorsunuz. Bu adam Parti'nin başına bela olur' demişti. Bu sırada Elmalı olayları oldu. Parti, Elmalı olaylarına partili gençlerin karışmasını istemiyordu. Ben, bu olaya katılmadım. FKF Genel Sekreteri Ömer Özerturgut ile bazıları Elmalı'ya gittiler. Bu olaydan sonrada Doğu Perinçek ve arkadaşları, içten içe ideolojik olarak TİP'e muhalefet etmeye, Mehmet Ali Aybar'a karşı koymaya başladılar. Ondan sonra da bağımsız davranmaya başladı ve Dev-Güç'e kattı FKF'yi. Dev-Güç cuntanın bir ayağıydı. Doğu Perinçek'in yaptığı işlerin TİP'e zarar verdiği kanaatine vardık. FKF Genel Başkanmı, tüzüğe göre Genel Yönetim Kurulu seçiyordu o zaman. Sadun Aren'in evinde bir toplantı yaptık. Hatırladığım kadarıyla Sadun Aren'in evindeki toplantıda Behice Boran, ben, Kudret Ulutürk, Atilla Arsoy, Salih Er vardı. Sadun Bey, özet olarak, Doğu Perinçek'in Parti'ye zararlı olmaya başladığını, bu adamın gençlik örgütünün başından uzaklaştırılması gerektiğini, söyledi. Ben, Sadun Beye, 'Son sınıftayım. Sınavlarım var. Ben gidemem, çalışıyorum', dedim. Sadun Bey de 'Senin ders çalışman kadar bu olay da önemlidir. Gitmek zorundasın', dedi. Biz, kalktık trenle İstanbul'a gittik. FKF İstanbul Sekreterliği'nde Genel Yönetim Kurulu toplantısı yaptık. İdeolojik düzeyde muhalefet edildi Doğu Perinçek'e. Bu muhalefetin başını da o zaman Osman Saffet Arolat çekiyordu. İstan-

bul'daki toplantıda bir sonuca varamadık Ankara'ya geldik. O sırada Mümtaz Kotan, içten içe benim genel başkan olmamı işliyor, kimse de karşı çıkmaya cesaret edemiyordu Doğu Perinçek'in karşısında aday olmaya. Benim adaylığıma da kimse pek fazla karşı koymadı. Mülkiyeliler, benim FKF Genel Başkan olmamı istemiyorlardı. Atilla Arsoy, benim tarafımda ağırlığını koydu. Başkanlığımı Müztaz Kotan önerdi. Mülkiyelilerin kendi adayı yoktu. Asuman Erdost'u önerenler oldu. Mümtaz Kotan, 'Biz, bu muhalefetten çekiliriz. Siz de birşey yapamaz, bu işi sürdüremezsiniz. Biz, eğer muhalefetimizi geri çekersek, gücünüz yetmez. Kendi başınıza Doğu Perinçek'i deviremezsiniz', dedi. Doğu Perinçek, Mustafa Kuseyri'yi benim üzerime gönderdi. Mustafa Kuseyri, geldi FKF Genel Merkezini basmaya kalktı. FKF'de toplantıdayız. Kuseyri'yi balkona çektik. Hukuk Fakültesi'nden Mümtaz Kotan, Kuseyri'ye, 'Sen, muhalefet etmeyeceksin. Doğu'nun silahı değilsin. Buradan çık git. Burada kalacaksan sesini çıkarma', dedi. Daha sonra oylama oldu. Doğu Perinçek'i FKF Genel Başkanlığından düşürdük ve ben, FKF Genel Başkanı oldum. İlk işim, Devrimci Güçbirliği'nden çıkma konusunda Kadri Kaplan'a telgraf çekmek oldu."

FKF, Dev-Güç'ten Çekiliyor

FKF Genel Yönetim Kurulu, Devrimci Güçbirliğinden çekilme kararı alır ve FKF Genel Başkanı Zülküf Şahin, çekilme kararını Devrimci Güçbirliği İcra Konseyi Başkanlığı'na 15 Temmuz 1968 Pazartesi günü, şu telgrafla bildirir:

"FKF, milli bağımsızlık için mücadeleyi sosyalizm için mücadele saydığından, milli bağımsızlıktan yana anti-emperyalist bütün yasal kuruluş ve güçlerle ortak bir cephede ve ortak bir çizgi üzerinde birleşmeyi amaçları içinde sayar. Bu nedenler, işçi ve emekçi sınıfların sosyalizmi kurmak için vereceği kavgada, emekçi halkımızın yanında, ona yardımcı olan FKF üyeleri, anayasadan yana tüm yasal güçlerin ortak bir cephede birleşmesini, emekçi halkımızın bilinçlenip politik bir güç niteliğini kazanması gereğine inandığı ve bu yolda eylem yaptığı ölçüde yararlı bulur. Oysa Devrimci Güçbirliği içindeki ara tabaka temsilcilerinin kendi burjuva ideolojilerini hakim kılmak ve emekçi halkın örgütüne kuşkuya bakıp onu tecrit etmek istemeleri, çeşitli kuruluşları içine alan Devrimci Güçbirliği'nin güçbirliği amacını taşımadığına, böylesine bir güçbirliğinin yapısı, kuruluşu ve izlediği politika itibariyle Türkiye sosyalizmi yararına olmadığına inandığımız Devrimci Güçbirliği'nden ayrılmayı kararlaştırdık."

Yürüyüşten İmzaları Geri Çekiyorlar

Devrimci Güçbirliği'ne karşı olan 7 öğrenci kuruluşu, 26 Temmuz 1968 Cuma günü bir toplantı yaparak, 27 Temmuz 1968 Cumartesi günü Devrimciler Güçbirliği'nin düzenlediği yürüyüşe katılmama kararı alır.

Yürüyüşe katılmama kararı alan, Fikir Kulüpleri Federasyonu İstanbul Sekreterliği, İTÜ Öğrenci Birliği, İTÜ Teknik Okulu Talebe Birliği, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti, Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Cemiyeti ve SBF Öğrenci Derneği adına konuşan İTÜ-ÖB Genel Sekreteri Ayhan Özer, şu açıklamayı yapar:

"6. Filonun İstanbul'a gelişini protesto amacı ile düzenlediğimiz program, toplum polisinin Teknik Üniversite Yurdunu basmasından itibaren amaçlarından uzaklaştırılmış ve polis-öğrenci çatışmaları, sokak kavgaları şekline döndürülerek halk gözünde, öğrencinin itibarının düşmesine sebep olmuştur. Bizim amacımız, emperyalizm ile savaş ve ülkenin sömürülmesine karşı koymaktır, halkı ve öğrenciyi polisle çatıştırmak değil. İktidar, baskın ve ölüm dolayısıyla sorumluluğu üzerinden atmak, ayrıca devrimci kuruluşları kamuoyu önünde küçük düşürmek, anarşist ve huzur bozucu göstermek amacıyla kendisi sürekli anarşik bir ortam yaratmak istiyor. Dolayısıyla olayları polis-öğrenci çatışması haline getirmeye ve dikkatleri bizim üzerimize çekmeğe çalışıyor. Böylece kendi suçluluğunu örtmek istiyor. Eğer, protesto hareketlerimiz sırasında şehit verdiğimiz arkadaş için düzenlenen gösteriler, yalnız inanç ve ağır bir davranış şeklinde kalsaydı, amacımıza daha yakın bir hareket olacaktı. Ama gösterilere katılanlar arasında, hükümetin tahrikçileri ve bizim ideallerimizi anlamayan bazı kişiler tahrik unsuru olarak büyük rol oynayınca, kamuoyuna çok çirkin bir şekilde akseden olayların çıkması bizim fiili harekete son vermemize sebep oldu. Bizim protesto eylemlerimiz artık fikri düzeyde olacaktır. Bundan sonra, İkinci Milli Kurtuluş Savaşı'na, fikri açıdan daha büyük bir çalışma ile devam edeceğiz. Yapılan gösteriler ve mitinglere, karşı grubun da katılmasını göz önüne alarak, halk çatışmalarına meydan vermemek için biz, 7 kuruluş olarak bugünkü miting ve yürüyüşe, iktidarın yapacağı kışkırtmaları engelleyemeyeceğimiz ve onların oyununa geleceğimiz kaygısıyla katılmıyoruz. Olaylar sırasında öğrencilerin arasına sokulan sivil polisler kasden resmi polislere taş atıyor, bu suretle toplum kışkırtılmaktadır."

Ayrıca, İTÜ'lü 3 öğrenci, gösteri ve yürüyüş için evvelce ilgili makamlara yaptıkları başvuruyu geri almışlardır.

Sosyalist Eylem ve Gençlik

1968 Temmuz ayında meydana gelen öğrenci hareketleri ile FKF stratejisi hakkında peş peşe iki tane yazı yayınlanır.

Bunlardan birini FKF Eski Başkanlarından Kudret Ulutürk, diğerini ise FKF Genel Başkanı Zülküf Şahin, yazmıştır.

FKF Genel Başkanı Zülküf Şahin'in yazısı aynen şöyledir:

"Bugün Amerikan Birleşik Devletleri, az gelişmiş ülke halklarının başına bir bela kesilmiştir. Sanayi üretimi için yeni pazarlar bulmak zorunda olan, üstelik bu üretimin sağlanabilmesi için yeterli hammadde kaynağına

sahip olmayan A.BD, hammadde kaynağı bulup bunları korumak zorunda olduğu gibi kâr mekanizmasının iyi işleyebilmesi için de yabancı ülkelere yatırım yapmak zorundadır. Kapitalist üretimin bu zorunluğu, kapitalizmin evrensel bir nitelik almasını doğurmuştur. Kapitalizmin evrensel bir niteliğe bürünmesi, yani emperyalizme dönüşmesinin -yeni sömürgeciliğin- bütün yükünü az gelişmiş ülkeler taşımaktadır. Gelişmiş sömürgeci ülkelerin yatırım yaptıkları az gelişmiş ülkelerde hakimiyetlerini sürdürebilmeleri, o ülkedeki işbirlikçileri sayesinde olmaktadır. Zira emperyalizmin hakimiyetini yatırım yaptığı ülkede sürdürebilmesi kendine bağlı bir sermaye örgütü kurmasına ve bu örgütün politik ve ekonomik gücü elinde tutmasına bağlıdır. Emperyalist Amerika Birleşik Devletleri, melun çıkarı uğruna bu saldırgan politikasını dünyaya kabul ettirmek isterken sonuç, onun istediğinin tersine olmaktadır. Bugün denge, ezilen halklar yararına değişmekte ve emperyalizmin çöküşünü yaklaştırmaktadır. Uyanan dünya halklarına ilk ulusal kurtuluş bayrağını açan Türkiye, ezilen ulusların bağımsızlık savaşına yabancı değildir. Türkiye, tarihte ilk milli kurtuluş savaşını vererek siyasi bağımsızlığını gerçekleştiremediği için bugün yine emperyalizmin ağına düşmüştür. 1947'den bu yana işbaşında yabancı sermayeye kapılarını açan iktidarlar vardır. Milli haysiyetimizi zedeleyen ikili anlaşmalar vardır. Ekonomimizi kontrol eden uzmanlar vardır. Ve bunlarla birlikte halkımızı sömüren, ona hayat hakkı tanımayan emperyalizmin işbirlikçisi komprador burjuvazi vardır. Bütün bunlara karşın Türkiye'yi bu bağımlı durumdan kurtarmak için, emperyalizmin ve işbirlikçilerinin sömürüsüne son vermek için, bağımsız ve herkesin insanca yaşayabileceği bir Türkiye yaratmak için ikinci bir milli kurtuluş savaşını yürüten uyanık halk kütleleri ve bilinçli bir gençlik vardır. Amerikan emperyalizmi Türkiye'deki hakimiyetini işbirlikçisi olan ağa-komprador-Amerikancı bürokrat takımının eliyle yürütmektedir. Bu bakımdan emperyalizme karşı mücadele aynı zamanda bu işbirlikçilere karşı mücadeleyi de gerekli kılmaktadır. Bu durum Türkiye'de iç ve dış sömürünün birbirinden ayrılmadığını göstermektedir. İç ve dış sömürü birbirinden ayrılmadığı içindir ki, emperyalizme karşı savaş aynı zamanda sosyalizm içindir. Emperyalizme karşı savaş sosyalizm için olduğundan ve sosyalizmi de işçi ve emekçi sınıf ve tabakalar kuracağından, yapılacak iş, emekçi sınıf ve tabakaları emperyalizme komprador kapitalizme karşı harekete geçirmektir. Biz, üniversite gençlerine düşen görev budur. Emekçi halkın bilinçlenip örgütlenmesine yardımcı olmaktır. Genç insanın bu düzenden beklediği hiç bir şey yoktur. Genç kendi kişiliğini geliştirememenin verdiği eziklik ve yapısı itibariyle daima doğrudan, ileriden yanadır. Sınıfsal bir yapıya sahip olmayan, üniversite çatısı altında çeşitli nedenlerin etkisiyle bir grup manzarası arzeden gençliğin, kendi kişiliğini sınırsızca geliştirebileceği ileri bir düzenin kurulmasında çıkarı vardır. Bunun içindir ki genç insan, emekçi sınıfların sosyalizmi hedef alan mücadelesinde emekçi sınıfların yanında ve onun

destekçisidir. Üniversite gençliğinin devrimci olmaya hak kazanabilmesi, halkın politik bir güç olarak bilinçlenmesine ve siyasal örgütlenmesine yardımcı olduğu sürece mümkündür. Gençlik olarak, sosyalist hareketin doğrultusundan sapmamamız, sosyalist hareketin ana gövdesine ters düşmememiz, bizlerin emekçi sınıfların içinde erimemize ve eğitilmemize bağlıdır. 'Bizler hayatı halkımızdan öğreneceğiz. Ancak unutulmamalıdır ki, halkın politik bir güç olarak bilinçlenmesine ve siyasal örgütlenmesine yardımcı olmamız; sosyalist hareketin bütünlüğü içinde hareket etmemize, örgütlü ve sürekli çalışmamıza bağlıdır.' Bu gerçeği göz önünde tutmadan -disiplinli ve olumlu bir öz taşımayan- eylemlere girmek egemen güçlerin işine yaramaktadır. Nitekim egemen güçlerin kendi soygun düzenini sürdürmesi için zor kullanmaları ve bu yolda göbek bağıyla kendilerine bağladıkları maşaları aracılığıyla MTTB ve benzeri kukla kuruluşları halkın uyanışına karşı çıkarmaları mümkündür. Egemen güçlerin bu oyununu bozmak ve gençliğin halkın yanında olduğunu kanıtlamak, üniversite gençliğinin başıbozuk hareketlerden kaçınması ve sosyalist hareketin bütünlüğü içinde örgütlü olarak eylem yapmasıyla mümkündür. Bizler, kendi siyasal örgütleri içinde bilinçlene-birleşe iktidara yürüyen emekçi sınıfların yardımcısıysak, ileri ve mutlu bir Türkiye'nin kurulması uğruna savaşıyorsak, atacağımız her adımda, girişeceğimiz her eylemde çok dikkatli davranmak zorundayız. İkinci Milli Kurtuluş savaşımızın başarıya ulaşması için "taklitçiliğe özenmeden", sabırlı ve temkinli olmamız gerekir. Bu savaşın halka mal edilmesi ve halkın harekete geçirilmesi gerçeğini unutmadığımız ve emekçi sınıfların bilinçlenip örgütlenmesini sağladığımız zaman ikinci milli kurtuluş savaşımız zafere ulaşacaktır."

"Anayasa ve Kanunlar, Sakin Bir İnatla Korunacaktır"

FKF Eski Genel Başkanı Kudret Ulutürk'ün yazısı da aynen şöyledir:

"*Faşizme yolaçan kışkırtmaların yozlaştırıp çığırından çıkartabileceği hareketlerden kesinlikle kaçınılmalıdır. Anayasa ve kanunlar sakin bir inatla korunmalıdır. Mehmet Ali Aybar*

Neden Amerika? Ülkemizde anti-emperyalist mücadelenin özü, ister istemez Amerika'ya karşı direnme ile başlıyor. Bunun iki nedeni olsa gerek: bir kere, Amerika, yurdumuza kol atmış emperyalist devletlerin en önde gelenidir. Maddi varlığımızın ve insan emeğinin en rasyonel biçimde sömürülmesi Amerika eliyle tezgâhlanmaktadır. (Burada söz konusu edilen sömürü, dış sermayenin sömürüsü olduğu kadar, dış sermaye ile aynı tezgâhta ortak 'çıkar hesapları' içinde olan ve temelde aynı sömürü mekanizmasını kullanan yerli sermayedir de. Bunun böyle olması anti-emperyalist mücadelenin şekillenmesinde önemli rol oynayacaktır.) Anti-emperyalist mücadelenin daha çok Amerika'ya karşı direnmeden kaynaklanmasının ikinci nedeni, Türkiye'nin NATO ve ikili antlaşmalar aracılığıyla Amerikan harp sanayii ve askeri stratejisinin ağına düşmüş olması

dır. Kıbrıs olaylarıyla tamamen su yüzüne çıkmıştır ki; bugün Türkiye, Amerika'dan bağımsız olarak, Türkiye halkının hayati bir meselesinde karar verebilmenin, en azından, maddi olanaklarına sahip değildir. Birinci nedenin zorunlu neticesi olarak, bakanlıklardan en önemli teknik ve sosyal birimlere kadar, Amerikan uzmanlarının hükümleri itibar görmeye başlamıştır. Bunun yanında, Anadolu'ya dağılan Barış Gönüllüleri, barış için Amerikan ajanlığını en ince sosyal ve psikolojik hesaplarla sürdürmektedirler.! Amerikan harp sanayii ve askeri stratejisinin ağına düşmemizin neticesi olarak da Türkiye, Amerikan askeri üsleriyle donanmıştır. Aynı zamanda, üç dakika içinde Türkiye'yi baştanbaşa harabeye çevirecek olan bir savaş kararı, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne rağmen verilebilecek durumdadır. Üzerinde durduğumuz ve temel olarak ikiye ayırmakta yarar gördüğümüz bu nedenler; gerek Amerika'nın Türkiye'de baş emperyalist devlet olması, gerek Türkiye'nin Amerikan harp sanayii ve askeri stratejisinin ağına düşmüş olması, nihai tahlilde, Ağa-Komprador-Amerikancı Bürokrat üçlüsünün ittifakı ve Amerikan kumpanyalarının hakimiyetine dayanmaktadır. Ama şeklen de olsa bu ayrımın yapılması Amerika'ya karşı mücadele taktiğinin ve programının saptanmasında yararlı olacaktır. Dün ve Bugün: İşte, kısaca belirtmeye çalıştığımız nedenlerden ötürü bizde anti-emperyalist mücadele, Amerika'ya karşı mücadele olarak şekillenmektedir. Bu direnme, Amerikan sermayesi yurdumuza daha ilk adımlarını attığı yıllarda başlar. Mehmet Ali Aybar, 1947 yılında şunları yazmıştı:

'Tarihin en kritik anlarından birini yaşıyoruz. İstiklalimiz tehlikededir. Ve işin korkunç tarafı şudur ki, istiklalimize kastedenler bu sefer ordularla değil, bir yardım teklifinin yaldızlı paravanası arkasına gizlenerek üzerimize yürüdükleri için Türk milleti kuşkulanıyor (...) Bilmeliyiz ki, Amerikan yardımı söylendiği gibi bir altın halka değildir. O, bedelini ergeç kanımızla ödeyeceğimiz bir esaret zinciridir.'

1960 sonrasında daha anlamlı ve daha güçlü olarak gördüğümüz Amerika'ya karşı mücadele içinde, artık, halk da yerini almaya başlamıştır. Mehmet Ali Aybar, 10 Temmuz 1966'da, Türkiye İşçi Partisi Mersin İl Kongresinde, halkı Amerika'ya karşı, '**pasif direnme**'ye çağırdı. Biz, bu tarihi ve '**pasif direnme**' çağrısını önemli bir olay olarak saptıyoruz. Bu çağrı bize, Birinci Kurtuluş Savaşının ilk somut adımı olan Erzurum kongresini hatırlatmaktadır. Bu direnme, güç geçtikçe daha güçlendi. İşçi ve köylülerin yer yer yaptıkları Amerika'ya karşı kanuni protesto gösterileriyle daha sağlam bir anlam kazanmaya başladı. Adana'da halkın anti-Amerikan gösterisi, Fatsa köylülerinin yürüyüşü, Amerikan iş yerlerindeki grevlerde işçilerin gösterdikleri direniş vb. çağrıya verilen küçük; fakat anlamlı cevaplar oldu. Bu direnişin en son örneğini geçen ay içinde İstanbul'da gördük: Devrimci gençler, karaya çıkmak isteyen Amerikan Altıncı Filo erlerine '**Dolmabahçe direnişi**' ile cevap verdiler. Her devrimci ey-

lemde olduğu gibi, Amerika'ya karşı direnmenin taktiğini, şeklini daha işin başında, her yönüyle saptamaya imkân yoktur. Onun için Türkiye şartlarının ışığında, değişen şartları ve karşı güçlerin tepkilerini de gözden geçirmek zorunluğu vardır. Bizim burada sözkonusu edeceğimiz, daha çok zinde güç olarak büyük önemini kabul etmek durumunda olduğumuz gençlik kesiminin eylemidir. Amerika'ya karşı dururken tartışmadan kabul edeceğimiz ortak amaç, 'Amerika'nın yurdumuzdan çıkarılması, Türkiye'nin iktisaden ve politik bakımdan tam bağımsız olması'dır. Bu ortak amaçta birleşince, yapacağımız; birey olarak kendimize yandaş bularak, örgüt olarak da örgütümüzü güçlendirerek Amerika'yı yurdumuzdan atacak güce erişebilmektir. Bu, bir kurtuluş savaşıdır. Hele Türkiye'deki Amerikan kumpanyalarının, harp sanayii ve askeri stratejisinin egemenliği gözönüne getirilecek, ayrıca buna Ağa-Komprador-Amerikancı Bürokrat üçlüsünün iktidarı eklenecek olursa, bu savaşın, ne zor şartlar altında kazanmak zorunda olduğumuz bir Kurtuluş Savaşı olduğu anlaşılır. Temel Çelişme: Üzerinde çok durulmuş bir gerçek olduğundan sadece belirtmekle yetineceğimiz diğer bir nokta, giriştiğimiz İkinci Kurtuluş Savaşının birincisiyle başka bir paralelde aynı anlamda olduğudur. Şu da hemen eklenmelidir ki, aradan epeyce zamanın geçmesi, yeni-emperyalizmin yeni metodlar uygulaması, Birinci Kurtuluş Savaşı sonrasında ülkemizin tekrar kapitalizme ve emperyalizme açılmış olması gerçeği nedeniyle İkinci Kurtuluş Savaşımız başka bir varyanttadır. İkinci kurtuluş Savaşı oluşumunda emekçi halkın örgütlenmesi tamamlanacak, kapitalizme karşı da savaş verilecektir. İlk planda anti-emperyalist mücadele derken berrak olarak görebileceğimiz Halk-Emperyalist çelişmesinin hemen arkasında Emek-Sermaye çelişmesi yatmaktadır. Köylü, gerek Amerika'ya karşı duruşta, gerek çağrılacak her devrimci mücadelede ilk merhale olarak, Ağa-Komprador-Amerikancı Bürokrat üçlüsünün en zayıf safı olan Ağayı görmektedir. İşçinin, anti-emperyalist mücadelesini komprador patronundan soyutlanması imkânsızdır. Çünkü yeni-emperyalizm, çağın şartlarına uygun bir emperyalizmdir. Ülke içinde kendine ortak bulmuştur. Emperyalistin halkı sömürmede kullandığı araç, yerli ortağıdır. Yeni-emperyalizmin ağında olan bir ülkede, halkın kurtuluş savaşına katılabilmesi, işe Emek-Sermaye çelişmesinden başlamadan imkânsızdır. Bizce bu nokta çok önemlidir. Zaman zaman şöyle bir soruyla karşılaşıyoruz: 'Siz, küçük burjuvazinin önderliğinde, milli sermayeden kaynaklanan, orta tabakaların katıldığı, halkın destek olduğu bir kurtuluş ve tam bağımsızlık savaşından yana değil misiniz?'. Meselemiz, bu yolla girişilecek bir savaştan ve kurulacak tam bağımsız Türkiye'den yana olmak veya olmamak değildir. Kaldı ki, daha üstün bir almaşık (alternatif) göstermedikten sonra buna kim karşı çıkar? Meselemiz, yeni-emperyalizmin ağında olan bir ülkede halkın kurtuluş savaşma katılışının hangi çelişmeden kaynaklanacağıdır. Kanımızca, özellikle Türkiye'de çıkış noktası Emek-Sermaye çelişmesi olmak zorundadır. Bizi bu

zorunluluğa iten diğer bir neden, yukarıda kısaca değindiğimiz Birinci Kurtuluş Savaşı deneyimidir. Birinci Kurtuluş Savaşının büyük gücü olan emekçi kesim, savaştan sonra tezgâhının ve karasabanının başına dönmüştür. Kurtuluş savaşı mücadelesi, emekçi kesimin, devlet yönetiminde ağırlık olacak oranda bilinçlenmesine yetmedi. Osmanlı devrinden beri politik meydanı bırakmamış olan yönetici-aydın kadro, egemenliğe tekrar sahip çıktı. İkinci Kurtuluş Savaşında ise 'başımızı tekrar kayalara çarpmak' niyetinde değiliz. Emekçi halkın, Emek-Sermaye çelişmesine dayanan örgütlenmesi sürecek; Amerika'ya ve onun yerli ortaklarına, Ağa-Komprador-Amerikancı Bürokrat'a karşı savaş aynı anda verilecektir. Emekçi Halk-Gençlik: Bu tahlillerin ışığında, Türkiyeli Devrimci Genç Adam'ın görevi oldukça ağırdır. Bu görevin ağırlığı, bir ölçüde, devletin en sorumlu noktalarında bulunmuş, önemli yetkiler kullanmış geçmiş aydın kuşakların, halkın dışında, ona hor bakan, 'kolaycı ve çıkarcı' oluşlarından gelmektedir. Buna, gençlik örgütlerinin, yakın tarihlere kadar, halkla olan ilişkilerini ekleyecek olursak durumun ciddiyeti daha iyi anlaşılabilir. 1965'e kadar Türkiye Gençliği, küçük istisnalar hariç, daima halkın karşı safında yer almıştır. Fikir Kulüpleri'nin kuruluşu ise bir dönüm noktası olmuştur. Gençlik, kökleri ta Cumhuriyet öncesine kadar uzanan bir anlayışın destekleyicisiydi. Bu anlayışa göre: '*Halk cahildir, gericidir. Türkiye'nin kalkınma sorunu ancak aydınlarca çözülecektir.*' Bu anlayış, bu tutum o kadar ileri gitmiştir ki, 1960'dan sonra bile gençlik, aynı görüşün politik güç olarak baş temsilcileri olan sivil-aydın bürokrat tabakanın 'yeniden iktidar' mücadelesinde 'kullanılır' duruma düşmüştür. Günümüzde, eski gücünü oldukça yitirmiş olan sivil-aydın bürokrat tabaka, iktidara halka rağmen tekrar geçmek gibi tehlikeli oyunlarında, sosyalist gençliği de yanına alma çabaları göstermektedir. Ayrıca, doğurduğu sonuçlar bakımından, sosyalist düşüncenin ve eylemin gelişmesine katkısı inkâr edilemeyen 27 Mayıs 1960 hareketi öncesi gençlik gösterileri, gençlik ile halk arasının açılmasına sebep olan ser merhale olmuştur. Halk, gençliği, kendi oy'una karşı çıkan, kendinden ve değer yargılarından çok uzak, boynu kravatlı takımından olarak görmektedir. Yakın zaman öncesi gençlik hareketlerine bakarsak, buna, bu bozuk düzenin yarattığı, aslında bizim anladığımız gençlikten çok uzak, ama malum fırsatçı çevrelerce sosyalist gençlikmiş gibi gösterilmek istenen, gününü gün etmekten başka düşüncesi olmayan, Amerikan özentili yoz grupların varlığını katarsak, halkın yargısı bazı kesimlerde doğrudur da. Bugünün devrimci genç adamı, halk ile 'halli-hamur' olmak zorundadır. Yapacağı her eylemde halka denk düşmelidir. Günümüzde halk ile 'halli-hamur' olmanın tek gerçekçi yolu, emekçi halkın siyasal örgütünden geçer. Eylemin halka denk düşmesinin tek gerçekçi kıstası da aynı siyasal örgüt safında olmak ve onun çizgisini izlemek demektir. Anayasa ve Demokratik Düzen: Burada dikkat edilecek diğer önemli nokta, Anayasa ve demokratik düzenin korunması-

dır. Demokratik düzen iki yönden tehlike içindedir: Sivil-aydın bürokrat tabaka, gücünden çok şey kaybetmiş olmakla beraber, gelişen sermayeci ve toprak ağasına karşı egemenliğini tekrar kurmak ve onu ikinci plana itmek mücadelesindedir. Bunu başarabilmesi için halk kitlelerini kendine müttefik yapması gerekmektedir. Bu da bir türlü olamamaktadır. Üstelik sermayeci ve toprak ağası iktidarı gittikçe çıkmaza girmektedir. Sivil-aydın bürokrat tabaka bu durumdan, demokratik düzeni çiğnemek pahasına da olsa, yararlanmak ister. Zinde güçleri, böyle bir harekete zorlayabilir. İkincisi, ülkemizdeki emperyalist güçler 'tatlı karları' sürdürebilmek için kendilerine yeni zinde güçler aramaktadırlar. Bunu, ordunun yüksek kademesinde, bürokrat tabakanın belirli bir kesiminde başarabildikleri bile söylenmektedir. Tarihi görevini gerçekleştirebilmekten aciz olan ve bu yüzden demokratik düzen içinde gittikçe zayıflayan iktidardaki egemen güçler artık emperyalistlerin işine gazla yaramamaya başlamıştır. Emekçi halkın örgütlenmesi gün gün hızlanmakta, emekçi halk, iktidara aday olmaktadır. Üstelik Anayasa ve demokratik düzen, solun ezilmesine bir türlü meydan vermemektedir. Bu sebepten ötürü, emperyalist güçler ve onların daha akıllı yeni ortakları, gittikçe bilinçlenen ve örgütlenen halka karşı faşizan bir harekete girişmek isteyebilirler. Anti-Emperyalist Eylem ve Gerçek devrimcilik: Anti-Amerikan gençlik eylemi, bu ağır şartların ışığında gelişecek ve belirli prensbipler kazanacaktır;

1- Amerika'ya karşı pasif direnme gün geçtikçe yayılacak ve güçlenecektir. Her geçen gün Amerikalılar Türkiye'den adım adım gerileyecekler, **'geldikleri gibi değil, daha perişan olarak gidecekler'**dir.
2- Gençlik her eylemde halkla beraber yürüyecektir. Meseleler halka açık seçik anlatılacaktır. Yapılan eylemle halka ters düşülmeye başlandığında fazla bir yarar sağlanmayacağı, halkla gençliğin arasının daha da açılacağı, bilinen bir gerçek olacaktır. Yeni-emperyalizmin egemen olduğu bir ülkede, halkın Amerika'ya karşı çıkabilmesinde en kestirme yolun Emek-Sermaye çelişmesinden geçtiğini daha önce belirtmiştik. Amerikan emperyalizminin varlığının, nihai tahlilde komprador patrona ve onun müttefiki toprak ağasına dayandığı, halka her fırsatta anlatılacaktır.
3- Anayasa ve demokratik düzen korunacaktır. Amerika'ya karşı gösterilerimiz, demokratik düzeni yıkmak isteyenlere aradıkları fırsatı vermeye başladığı an, eylem başka bir platforma kaydırılacak, gerektiğinde mücadelenin mahiyeti değişecek: anayasa ve demokratik düzen, fırsatçılara karşı var güçle korunacaktır.

Sadece kendimizi doyurmak için değil de tam bağımsız ve sosyalist Türkiye'yi amaçlayan devrimci olmak, yani yürekli, gerçekten büyük devrimci olmak yukarda anlattıklarımıza uymak demektir. Eylemde bulunduğumuz zemin kaypak bir zemindir. Şartlar zaman zaman değişmekte, buna bağlı olarak da bağımsız ve sosyalist Türkiye'ye giden yolda somut hedef-

ler de değişebilmektedir. Az gelişmiş Türkiye'de, ağır-aksak işleyen demokratik düzenin, sosyalistlerden başka kimsenin sahip çıkmadığı 1961 Anayasasının düşmanları çoktur. Bunları gerçekten korumak Türkiye sosyalistlerine düşüyor. Kurtuluş savaşını kazanmada ve sosyalist Türkiye'yi kurmada emekçi halkla omuz omuza yürüme ve örgütlenme inadımızdandır ki, 'Anayasa ve kanunlar' sakin bir inatla korunacaktır."

Öğrenci Örgütleri Dayanışma Kurulu

1968 Ağustos ayında Ankara ve İstanbul'daki 11 sosyalist öğrenci örgütü biraraya gelerek, "Öğrenci Örgütleri Dayanışma Kurulu"nu kurar.

FKF'nin, daha önce üye olduğu ve sonradan ayrıldığı, "Dev-Güç"e benzer "Öğrenci Örgütleri Dayanışma Kurulu"nu oluşturan örgütler ve bu örgütlerde yeralan gençlerden bazıları şunlardır:

Fikir Kulüpleri Federasyonu(Zülküf Şahin), İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği(Harun Karadeniz), İstanbul Teknik Üniversitesi Teknik Okulu Talebe Birliği(Çetin Uygur), İstanbul Yüksek Teknik Okul Talebe Birliği(Cengiz Gülderen), Robert Kolej Öğrenci Birliği(Faruk Pekin), Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Cemiyeti(Yüksel Gürsel, Necati Sağır), İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti(Toygun Eraslan, Alpay Biber, Sıtkı Coşkun, Işıtan Gündüz, Hasan Eriş, Ragıp Zarakolu), İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti(Fahri Aral), İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Talebe Cemiyeti(Ömer Koçak), İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Talebe Cemiyeti(Ömer Güven, İlkay Alptekin), Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Derneği(Murat Koğacıoğlu), Berlin Türk Toplumcular Ocağı(Daha sonra TKP Polit Büro üyesi olan Mustafa Demir ile Ömer Tulgan ve Alp Otman).

Bu 11 öğrenci örgütünün birleştiği ortak amaç: Gençliğin eylemlerinin emekçi halkımızı aydınlatması, örgütlenmesine yardımcı olması ve yarınki iktidar yolunda ona yandaşlık görevini yerine getirici bir raya oturtulmasıdır.

1968 Ağustos ayından itibaren biraraya gelen bu 11 örgüt, ortak bildiriler yayınlar, dergi çıkartır, ortak eylemler yürütür ve ortak toplantılar yapmaya başlarlar.

Dayanışma Kurulu, ilk sayısı 1 Kasım 1968'de yayınlanan "Direniş" isimli bir dergi çıkartır.

Derginin yazışma adresi: İTÜ-ÖB, Gümüşsuyu/İstanbul'dur.

Sahibi ve yazı işleri Müdürü de Yusuf Karaçavuş'tur.

Derginin çıkış nedeni olarak başyazıda şu açıklama yapılır:

"Son yıllarda gelişen ve halk yaranına gücünü artıran öğrenci hareketleri basında yeterince yer almamaktadır. Kapitalist çevrelerin doğrudan ya da dolaylı baskılarıyla gençlerin hareketleri gazetelerde eksik ve yanlış yansıtılmaktadır. Özel okullar meselesini ele alan gençlerin söyledikleri

doğruları özel okullardan ilan alarak beslenen gazeteler koymamaktadırlar. Yabancı şirketlere karşı çıkan gençlerin karşısına yabancı şirketlerin koca koca yerler kaplayan ilanları çıkmaktadır. Bizler, Direniş'te nelere, niçin direnmekte olduğumuzu kendi açımızdan inçeleyip ortaya koyacağız. Bu bakımdan tarafsız değiliz ve belli ölçüler içerisinde hareket etmekteyiz. Bu ölçülerimizin en başta geleni emekçi halkımızın çıkarına karşı gördüğümüz bütün hareketlere karşı olmamız, direnmemizdir. Emekçi halkımızın şartlarını geliştirme yolunda yapılacak her harekette yandaş olacağımızdır."

Öğrenci Örgütleri Dayanışma Kurulu, 3. toplantısını 25 Ekim 1968 Cuma günü, Ankara'da FKF Genel Merkezinde yapar. Toplantıda, öğrenci hareketleri, üniversiteye giremeyen lise mezunlarının durumu ve önümüzdeki dönemde yapılacak somut eylem biçimleri üzerinde durulur.

TİP'in olağan 3. büyük kongresi, 9-12 Kasım 1968 günleri, Ankara'da, yapılır. Hem TİP hem de FKF üyeleri olan ve TİP'in 3. büyük kongresine katılan FKF Genel Başkanı Zülküf Şahin, FKF İstanbul Sekreteri Veysi Sarısözen ve FKF üyesi Nabi Yağcı, "gençlik meselesi"nin tartışılması için divan başkanlığına 6 tane önerge verir. Fakat Divan Başkanı Çetin Altan, bu önergelerin hiçbirisini dikkate almaz.

FKF Yöneticieri Uyarılıyor ve Bir İstifa Mektubu

FKF'nin üçüncü kurultayı yaklaşırken FKF içindeki birbirine karşı toplulukların mücadelesi de yoğunlaşır.

FKF yönetimine muhalefet edenler, ortak bir açıklama yapar. Açıklama yapanlardan FKF-MYK üyelerinden Olcay Girgiç ile Ekrem Öztürker, istifa eder.

Muhalefetin kaleme aldığı, "FKF Yöneticileri Uyarılıyor" başlıklı ortak açıklama aynen şöyledir:

"Biz, aşağıda adları yazılı FKF Genel Yönetim Kurulu üyeleri ve Fikir Kulübü Başkanları, 17 Kasım 1968 günü toplanması gereken FKF Genel Yönetim Kurulunun çoğunluk bulunmaması yüzünden toplanamaması karşısında, Türkiye'deki sosyalist gençlik ve onun örgütü ile ilgili görüşlerimizi açıklamayı devrimci bir görev sayarız. Sosyalist gençliğin örgütü olan Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun, oportünist tutumlarıyla Türkiye'deki sosyalist hareketi yozlaştırmaya çalışan ve gençliğin devrimci gücünü körelten, bilimsel sosyalizmi inkâr eden tutuma katılarak bunun sorumluluğunu taşıyan kişilerin uydusu durumuna sokulmasına her zamanki gibi bugün de karşıyız. FKFsosyalist gençliğin bağımsız örgütüdür. Sosyalist gençliği, bilimsel sosyalizmin ilkeleri dışında, Türkiye'nin bağımsız ve demokratik bir ülke olması için verilen mücadele dışında hiçbir kimse ve örgüt bağlıyamaz. FKF, hiç kimseden emir almaz ve tabanındaki devrimci gençlerin yapısı gereği, oportünizmin ve sosyalizmin düşmanlığının uydusu olamaz. Türkiye'deki sosyalist hareketin unsurları olarak, parlamente-

rizmi tek mücadele aracı olarak görüp, demokratik hakları eylem içinde sonuna kadar kullanmaktan vazgeçen ve bütün milli sınıflara anti-emperyalist bilinci, en devrimci sınıf olan proletaryaya kendi ideolojisini kazandırma mücadelesini terkeden ve buna karşı çıkan oportünist tutumla mücadeleyi, emperyalizmle mücadeleden ayırmıyoruz. FKF Merkez Yürütme Kurulu üyelerinin çoğunluğu, sosyalizmi yozlaştırmaya çalışan oportünist tutuma hizmet yolundaki çabalarının hesabını vermekten kaçmış ve Genel Yönetim Kurulu toplantısına gelmemiştir. Bu Yürütme Kurulunun, bilimsel sosyalizme bağlı gençliğin devrimci düşünce ve eylemini temsil etmediğini ve bundan böyle de etmeyeceğini açıklarız. Sosyalist gençler olarak, Türkiye'nin bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin ayrılmaz bir parçası olduğumuzu; sosyalizmin yollarını açacak olan ve sosyalizmin biliminin günümüz Türkiye'si için öngördüğü devrimci mücadelede, milli-demokratik devrim mücadelesinde bütün millici güçlerin emperyalizme ve onun kaba gücü olan faşizme karşı beraberliğini sağlamak ve Türkiye'nin en devrimci sınıfı olan şehir ve köy proletaryasını devrimci mücadeleye kazandırmak yolundaki çalışmalarımızdan hiçbir gücün bizi alıkoyamayacağını belirtiriz. Faşizm geliyor! sloganlarıyla devrimci gençliğin dinamizmini köreltmek ve bu suretle gençliği sindirmek isteyen emperyalizmin (ve faşizmin) aleti olan davranışlara karşı uyanık olduğumuz bilinmelidir. Emperyalizme ve faşizme ve işbirlikçilerine karşı, bütün millici ve demokratik güçleri harekete geçirmek, sosyalist gençliğin sarsılmaz birliğini bütün demokratik gençlik yığınlarıyla perçinlemek yolundaki çalışmalarımızda kararlıyız. Biz, Ankara'daki 24 FKF Genel Yönetim Kurulu üyesinden 16 arkadaş ve iki kulüp başkanından 8 arkadaş, toplantıya gelmedikleri için görüşlerimizi bildiremediğimiz İstanbul, İzmir, Erzurum ve Trabzon'daki Genel Yönetim Kurulu üyesi ve Kulüp Başkanı arkadaşlarımız yukarda tesbit ettiğimiz görüşler etrafında birleşmeye çağırır ve bunu devrimci bir görev olarak onlardan bekleriz.

FKF Ankara'daki Genel Yönetim Kurulu üyelerinden: Doğu Perinçek, Ömer Özerturgut, Olcay Girgiç, Naif Türetken, Gün Zileli, Yaşar Ünlücayaklı, Ünal Çelenk, Yavuz Tarakçıoğlu, Selçuk Özdemir, Ahmet Kozat, Burhan Gürcan, Ekrem Öztürker, Zekâi Bakar, Mustafa Ulusoy, Ruhi Koç, Adnan Altıparmak.

FKFAnkara'daki Kulüp Başkanlarından: Atıl Ant (Hukuk Fakültesi), Zekâi Bakar(Ziraat Fakültesi), Ruhi Koç(Tıp Fakültesi), Vahdi Çağlayan(DTCF), Ahmet Kozat(Yüksek Öğretmen Okulu), Adnan Altıparmak(Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu), Ekrem Öztürker(Eğitim Fakültesi), Selçuk Özdemir(Veteriner Fakültesi)."

FKF Genel Yönetiminden istifa edenlerin açıklaması:

"Fikir Kulüpleri Federasyonu, Merkez Yürütme Kurulu Başkanlığına, Fikir Kulüpleri Federasyonu Genel Yönetim Kurulu'nun 8 Temmuz 1968 Pazartesi günkü oturumunda çalışmalarının aklanmasından kaçman fakat

devrimciliği su götürmez olan Genel Başkan ve Merkez Yürütme Kurulu, güvenoyu alamayıp düşmüştü. Yerine seçilen Genel Başkan ve Merkez Yürütme Kurulu, Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun doğru bir devrimci çizgide birlik ve bütünlüğünü sağlayarak devrimci düşünce eylemi yürütmeyi üstlenmişti. Oysa bugüne dek geçen dönem bunu gerçekleştirmekten çok uzak kaldı. Bu durumda Merkez Yürütme Kurulu üyeliğinden ayrılmak zorunda kaldığımızı belirtirken; tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye için Amerikan emperyalizmi ve onun yerli işbirlikçilerine karşı vermekte olduğumuz ulusal kurtuluş savaşımızda arkadaşlarımızı, içinde bulundukları ve karşı-devrimcilerin yararlandıkları gafletten dolayı uyarırız. Olcay Girgiç-Ekrem Öztürker."

Bu Bir Görevdir. Bunca Emekten Sonra FKF'nin Sahipsiz Bırakılmasını İstemiyorum

FKF'nin 3. Olağan Genel Kurultayı yaklaşırken, sadece SBF Sosyalist Fikir Kulübü ile Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Fikir Kulübü sosyalist devrimcilerin yönetimindedir. Ankara'daki diğer fikir kulüpleri ya MDD'cilerin ya da MDD'cilere sempati duyanların elindedir.

Sosyalist devrimcilerin en güçlü olduğu İstanbul Sekreterliği'nde çatlaklar oluşmuştur. Erzurum, Trabzon ve İzmir Sekreterlikleri ise Sosyalist devrim-MDD çelişkisini daha yumuşak biçimde yaşamaktadır. Henüz, saflar kemikleşmemiştir.

Ankara'daki MDD'ciler arasında "FKF dışında yeni bir örgüt kurma" tartışmaları yapılmaktadır. Bir kısmının, "DÖB gibi bir örgütlenmenin Ankara'da da kurulması yönünde" düşünceleri vardır. Şayet MDD'ciler, FKF'yi ele geçiremezlerse, ayrı bir örgütlenmeye gideceklerdir.

Böyle bir ortamda FKF'nin 3. genel kurultayı, 4 Ocak 1969 Cumartesi günü, İstanbul'da Aksaray Küçük Opera Tiyatrosu'nda, başlar.

İstanbul, İzmir, Erzurum, Trabzon ve Ankara üniversitelerine bağlı 30 fakülte fikir kulübünden yaklaşık 160 delegenin katıldığı kurultay, İstiklal marşının okunmasıyla açılır. Daha sonra Atalay Savaş, Vedat Demircioğlu ve devrim şehitleri için saygı duruşu yapılır.

Kurultayda ilk gün, Hacettepe Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübünün FKF'ye kabulü, İzmir Yüksek Öğretmen Okulu Devrimci Kültür Sanat Kulübü ile İzmir Tıp Fakültesi Fikir Kulübünün delegelerinin kurultaya alınmaları önerilir. Yapılan oylamada Hacettepe Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübünün oy hakları olmadan FKF'ye katılması uygun görülür. Bu arada öneri üzerine, halen cezaevinde bulunan FKF'nin 11 üyesine destek telgrafı çekilmesine karar verilir.

Yapılan oylamada kurultay başkanlığına Adil Özkol, ikinci başkanlığa Erdem Hançer seçildi. Daha sonra FKF Genel Başkanı Zülküf Şahin, çalışma raporunu okudu.

Kurultayda Zülküf Şahin, Veysi Kemal Sarısözen, Sıtkı Coşkun, Müm-

taz Kotan, Alev Ateş, Nurkalp Devrim, Ertuğrul Günay, Hasan Yalçın, Fikret Ersezen, Nihat Emeksiz, Mustafa Ulusoy, Nedim Öztaş, Erdoğan Güçbilmez, Doğu Perinçek, Mehmet Sait Kozacıoğlu, Gün Zileli, Ömer Özerturgut, Atilla Sarp ve Mehmet Demir, konuşma yapar.

İzzet Polat Ararat, Hüseyin Ergün ile Hasan Yusuf Küpeli, kurultayda olmalarına rağmen konuşma yapmazlar.

Yapılan seçimlerde genel yönetim kurulu üyeleri belirlenir. Başkanlık seçimi için GYK toplantısı Ankara'da yapılacaktır.

Sosyalist devrimcilerin adayı FKF Genel Başkanlığı için askerden yeni gelmiş eski FKF Genel Başkanı Hüseyin Ergün, MDD'cilerin adayı ise Gün Zileli ile Ömer Özerturgut'dur.

Veysi Sarısözen, bu kongre hakkında şunları söylemiştir:

"1968'de TİP'deki bölünmeden sonra biz hem Aren-Boran grubuna, hem de Aybar grubuna itiraz ettik ve 'Üçüncü Yol' adı altında Ant dergisinde toplantılar yaptık. MDDgrubuna zaten karşıydık. Bizim pek ilgimiz yoktu FKF Genel Merkezi ile. Biz, FKF İstanbul Sekreterliği olarak kendi işimize bakardık daha çok. Ankara'ya zaman zaman toplantılara giderdik. FKF Genel Merkezi'ndeki TİP'lilerle iyi arkadaşlığım vardı. Bir dayanışma halindeydik sürekli. Bu, uzun bir süre böyle devam etti. Ocak 1969'da yapılan kongrede biz artık onları desteklememe kararı aldık ve İstanbul'da kendi adaylarımızı destekledik. Ankara'da ise Doğu Perinçek'lere karşı Yusuf Küpeli ile adaylarını destekledik ve seçildiler. Doğu Perinçek'in adamları seçilemedi. Benim hakkımda Gün Zileli'nin bir iddiası var: Güya ben Doğu Perinçek ile konuşurken çaktırmadan aday listesini öğrenmiş ondan sonra oy verdirtmemişim. Bunlar doğru değil. Doğu Perinçek, bana ittifak teklif etmiş ve Ankara'da kendi adaylarını desteklememi istemişti. Ben ise kabul etmedim. İşin aslı budur. İttifak görüşmesidir. Bu kongreden sonrada, hem FKF yönetimlerinden hem de Parti yönetimlerinden çekildik ve 'Çekirdek' adındaki toplantılarımız başladı."

SBFSosyalist Fikir Kulübü Başkanı Muharrem Kılıç, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Hüseyin Ergün, seçimin yapılacağı 12 Ocak 1969 günü aday olacağını yeniden söylediğinde sadece dinledim. İçime sinmemişti. Çünkü kaybedeceğini biliyorduk. FKF İstanbul Sekreterliği'nden seçilen GYK üyeleri, seçimin yapılacağı Ankara toplantısına gelmemişlerdi. Hava tümüyle tersine dönmüştü. İlk Genel Başkanımız ve hâlâ manevi önderimiz konumunda gördüğüm Hüseyin'in harcanmasını istemiyordum. Benim tedirginliğimi görmüş olacak ki; 'Bu bir görevdir. Bunca emekten sonra FKF'nin sahipsiz bırakılmasını istemiyorum. Tek başıma da kalsam bunu yapacağım.' dedi. Hüseyin, kendisini, FKF'yi derleyip toparlamakta misyon sahibi olarak görüyordu."

Genel Yönetim Kuruluna Peyami Arırk asil, Hüseyin Ergün yedek listeden girmiştir. Peyami Arırk, Hüseyin Ergün'ün başkan adayı olabilmesi

için asil üyelikten istifa eder, Hüseyin Ergün, asil üye olarak GYK'na girer.

12 Ocak 1969 günü yapılan Genel Yönetim Kurulu toplantısında, Hasan Yusuf Küpeli FKF Genel Başkan, seçilir.

Bundan sonra sosyalist devrimci olarak adlandırılan kesim, ya FKF'den istifa eder ya da çeşitli gerekçeler ileriye sürülerek ihraç ve tasfiye edilir.

FKF Üçüncü Genel Kurultayında Devrim Stratejisi Tartışılıyor

FKF Kurultayı hakkında gazeteci Osman Saffet Arolat'ın Ant dergisinde yayınlanan ha beri şöyledir:

"Fikir Kulüpleri Federasyonu Üçüncü Genel Kurul toplantısı 4 Ocak 1969 günü Aksaray Küçük Opera Tiyatrosunda başlamıştır. 5 Ocak 1969 günü TÖS Salonunda devam eden kongre aynı gün gece yarısı yapılan Genel Yönetim Kurulu seçimleriyle son bulmuştur. 160 delegenin katıldığı kongreyi çoğunluğunu gençlerin meydana getirdiği bir kalabalık baştan sona kadar ilgiyle izlemiştir. Kongrenin açılmasından sonra İstiklal Marşı söylenmiş, Atalay Savaş, Vedat Demircioğlu ve bütün devrim şehitleri için bir dakikalık saygı duruşunda bulunulmuştur. Yapılan seçim sonunda kongre başkanlığına Adil Özkol ve ikinci başkanlığına Erdem Hançer seçilmişlerdir. Çalışma raporunun okunmasına geçilmeden önce hapiste bulunan devrimci öğrencilere ve yazarlara bir telgraf çekilmesi oybirliğiyle karar altına alınarak görev kongre başkanlığına verilmiştir. Raporların okunmasına geçilmeden önce yapılan diğer bir çalışmada delegasyon durumları itirazlı olan üç kulüp üzerine açılan tartışmalar olmuştur. Bunlardan ilki İzmir Yüksek Öğretmen Okulu Fikir Kulübü yönetim kurulu üzerinde, Merkez Yürütme Kurulu tarafından alınan tedbir kararından dolayı delegelerin kongreye katılamaması üzerine olmuştur. Tartışmalar sonunda bu kulüp delegeleri kongreye kabul edilmişlerdir. Hacettepe Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü ile İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Fikir Kulüplerinin Federasyona bağlanması da delegeler tarafından kabul edilmiştir. Hacettepe Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü'nün, geçen yıllardan örnekler gösterilerek delegelerinin oy kullanması isteğiyse, genel kurulda çoğunlukla reddedilmiştir. Bu kararlar sonunda, Genel Yönetim Kurulu ve Sekreterlik Kurullarının raporları okunmuştur. Eleştirilere geçilmeden kongre üyelerinden bir kısmının verdiği bir öneriyle, aynı gün Türkiye Öğretmenler Sendikası'nın düzenlediği mitinge katılmak üzere kongre çalışmalarına ara verilmiştir. Toplu halde mitinge katılan delegelerden Veysi Sarısözen bir konuşma yaparak ülkesel sorunlar ve eğitim üzerinde durmuştur. 5 Ocak 1969 sabahı kurultay, raporların eleştirileriyle çalışmalarına başlamıştır. Raporların eleştirilmesi sırasında, bu maddenin gündemde bulunan 'yurt ve dünya sorunlarının eleştirilmesi' maddesiyle birleştirilmesi gerekliliği ortaya atılarak kabul edilmiştir. Atilla Sarp, 'sosyalistlerin kendi eylem sahalarını belirlemeleri gerektiğini' söylemiş, daha sonra, bu-

günkü mücadele ortamını belirtmek için, anti-Amerikan hareketleri sadece büyük kentlerdeki eylemler açısından ele almamak gerektiğini ortaya koymuş ve köylerde geniş halk kitlelerinin anti-Amerikan bir bilince doğrudan ya da dolaylı ulaştığını ifade etmiştir. Anti-Amerikan eylemleri ise, daha geniş kapsamlı ele almak gerektiğinden söz ederek, kapitalist işletmedeki büyük toprak sahibine, tarikatçılığa, hilafetçiliğe karşı çıkmayı anti-emperyalist bir eylem olarak nitelendirmiştir. Buna paralel olarak örgüt içerisinde mücadeleyi engelleyen küçük burjuva ideolojisine sahip kişilerin tasfiye edilmesini ileri sürmüştür. Kendisinden sonra konuşan Sıtkı Coşkun, devrimin bütünü içerisinde emekçilerin rolünü bilmek ve bunu hiçbir zaman unutmamak gerektiğini açıkladıktan sonra devrimin mutlak öncüsü emekçilerin hangi şartlarda hangi sınıf ve tabakalarla işbirliği yapabileceği üzerinde durmuştur. Bu sınıfları ve tabakaları ve de bunlarla işbirliği edilecek dönemi emekçilerin tayin edecek güce ulaşmasıyla sapmasız, sıhhatli bir işbirliğinden söz edilebileceğini belirtmiştir. Ayrıca Milli Demokratik Devrim sürecinin, kesinlikle Sosyalist Devrim sürecinden kopuk düşünülmemesini ortaya koyarak, Milli Demokratik Devrimin, Sosyalist Devrime gidiş yolunda geçilecek bir nokta olduğu üzerinde durmuştur. Münir Aktolga ise, Türkiye'de sol hareketin kopuk ve dağınık bir dönemde olduğunu ifade ederek sözlerine başlamış ve aydın kesiminde sorunun üç noktada toparlanabileceğini belirtmiştir. Aktolga'ya göre aydın kesiminin ilk meselesi okumaktır. Metod kavrandıktan sonra, ülke şartlarının iyi tahlil edilmesi ve genel doğrulara varılması üzerinde durulmalıdır. Davranışların uygulanması için, ancak bu dönemde kitleyle organik ilişki mümkün olabilir. Daha sonra Milli Demokratik Devrim gerekliliğini belirten konuşmacı, bunda başarınınsa, ancak, emekçi sınıfların öncülüğünde olabileceğini ortaya koymuştur. Aktolga'dan sonra konuşan Erdoğan Güçbilmez, son dönem yönetim kadrolarının niteliği, eylemciliği, düşüncesi üzerinde durarak, gördüğü yanlışları ve tezatları belirtmiştir. Bu konuşma sonunda söz alan bir Trabzon delegesi, konuşmacıların gençlik sorunları üzerinde durmadıklarını belirterek, kongrenin asıl görevinin gençlik üzerine kararlar almak olduğunu açıklamıştır. Gün Zileli'nin konuşmasından sonra arada cevap için söz alan Genel Başkan Zülküf Şahin, İzmir mitingi ve Komer'in Türkiye'ye gelişi sırasındaki eylemlere açıklık getirmek gerektiğini belirtmiştir. Genel Başkanın bu konuşmasından sonra söz sırası kendisine gelen eski Genel Başkan Doğu Perinçek, 10'ar dakika ile kısıtlanmış olan sürenin kendisi için iki misline çıkarılmasını önermiş, delegelerin onayı ile süresi uzatılmıştır. Merkez Yürütme Kurulunun çalışmadığından söz ederek konuşmasına başlayan Perinçek, eğitimde, ideolojik tutumda ve sosyalist eylemin özünde merkezin büyük hataları olduğunu iddia etmiş, geçen kurultayda ortaya attığı, 'tartışmada hoşgörü, eylemde birlik' sloganını tekrarlamıştır. Fakat bu sloganın bu yıl bütün örgüt üyelerini kapsamayı amaç bilmediğini, çünkü, az da olsa bir oportünist kadro-

nun yönetimde olduğunu, bunlarınsa hoşgörüsüz olarak örgüt dışı bırakılmaları gerektiğini, aksi halde kendilerinin örgütte çalışamayacaklarını açıklamıştır. Konuşması sırasında eylemde öncülük meselesine de değinen Perinçek, öncü olunmadı diye, başka güçlerin örgütleri eyleme öncülük ediyor diye, eylem dışı kalmanın yanlış olduğunu, kim yaparsa yapsın öğrenci eylemlerine katılmak gerektiğini belirtmiştir. Daha sonra konuşan Nihat Emeksiz, Mustafa Ulusoy, Nedim Öztaş ve Mehmet Demir, örgütün ve ülkenin çeşitli sorunlarına değinmişlerdir. Trabzon delegesi Fikret Ersezen ise, tartışmaların öznel değerlerden kalkınılarak büyük ve parlak laflar üzerine oturtulmak istendiğini açıklamış, gençliğin stratejiyi saptayacak sınıfsal nitelikte olmadığını, sosyalist örgüte paralel strateji uygulamak gerektiğini söylemiştir. Konuşmasında önemli bir kısmını eski Genel Başkan Perinçek'in eleştirisine ayıran Mümtaz Kotan, okuduğu belgelerle Perinçek'e karşı çıkmıştır. Ömer Özerturgut'un yarı feodal bir toplumdaki adımın Milli Demokratik Devrim olduğunu söylemesinden ve devrimin sürecini anlamayan bir kadronun yönetime ağırlığını koyması halinde uyuşmazlıklar doğacağını açıklaması üzerine konuşan Alev Ateş, çatışmayı uzlaşılmaz noktalara itmemek gerektiğini belirterek, ayrılmayı 'şantaj' gibi tekrarlayanların örgütten ayrılmasını istemiştir. Açıklamalarında İstanbul'daki son işgal hareketlerine katılanları suçlaması üzerine Ertuğrul Günay'ın konuşmasına dinleyici sıralarında oturan Devrimci Öğrenci Birliği üyeleri tarafından müdahale edilmiştir. Tartışmalar delegeler arasına da sıçramışsa da başkan tarafından kısa zamanda düzenli konuşma ortamına dönüştürülmüştür. Son olarak Teknik Üniversite delegelerinden Hasan Yalçın, bağdaşabilir fikirlerin bazı delegelerce uzlaşılmaz bir zıtlaşmaya yöneltildiğini, bütün delegelerin bundan kaçınmaları gerektiğini belirtmiştir. Eylem içerisinde birliğe varılabileceği inancında olduğunu açıklayan Hasan Yalçın, eleştiri ve öz eleştirinin ayrılmazlığını belirtmiştir. Konuşmacı son olarak örgütün eylemlerinde gençlik sorunlarından ayrı düşmemesi gerektiğini ileri sürmüştür. Merkez Yürütme Kurulu adına ilk konuşmayı yapan Veysi Sarısözen, bu güne kadar yapılan çabaların örgütün kendini kabul ettirme zorunluluğundan doğduğunu belirtmiştir. Güçlenme, çekirdek olma döneminin başarıldığını açıklayan Sarısözen, hareketi bundan sonraki dönemde yeni kişilere bırakmanın şart olduğunu söylemiştir. Daha sonra güç birliğini ele alan Veysi Sarısözen, güçbirliği için güçlenmiş olmanın gerekliliği üzerinde durmuştur. Sarısözen, eleştirilere cevap verirken, ithamların daha dikkatli yapılması gerektiğini belirtmiştir. Zülküf Şahin'in cevap konuşmasından sonra son söz sahibi delege Nurkalp Devrim konuşmuştur. Devrim, özellikle Perinçek grubunun nihai karar olarak belli görüşleri getirmesinin yanlışlığını açıklamıştır. Daha sonra kararlar komisyonuna sunulan iki önerinin görüşülmesine geçilmiştir. Karar taslakları üzerine yapılan konuşmalarda yine Türkiye'nin yapısı, sınıflar sorunu ve gençliğin yeri üzerinde durulmuştur. Komisyon tarafından ha-

zırlanıp yayınlanması istenen bir bildiri de önergeyle son bölümü değiştirilerek yayınlanmıştır. Kurultay sonunda Genel Yönetim Kurulu seçimi yapılmış ve 68 üye FKF'nin yeni yönetimini meydana getirmişlerdir. Başkanlık, Merkez Yönetim Kurulu ve Sekreterliklerin seçimleri hafta sonunda Ankara'da toplanacak Genel Yönetim Kurulu toplantısına bırakılmıştır."(1)

FKF Kurultayında Milli Demokratik Devrim Stratejisi Kabul Ediliyor

MDD'cilerin cephe organı olan "Türk Solu" dergisinde FKF'nin 3. Genel Kurulu hakkında yayınlanan ha beri belge niteliği taşıdığı için aynen yayınlıyorum:

"FKF 3. Genel Kurulu, 3 ve 4 Ocak tarihlerinde İstanbul'da toplandı. İlk toplantı günü usûl tartışmalarıyla geçti. Eski yönetimin tüzüğü çiğneyerek Genel Kurul'a kabul etmek istemediği İzmir Yüksek Öğretmen Okulu Devrimci Kültür ve San'at Kulübü delegeleri, Devrimcilerin müdahalesiyle Genel Kurul'a alındı. Daha sonra, Hacettepe Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü'nün FKF'ye katılmak için on gün evvel başvurmasına rağmen, Merkez Yürütme Kurulu'nun bu konuda bir karar vermemesi üzerine, konu Devrimci Grup tarafından Genel Kurul'a getirildi. Küçük oy hesaplarıyla, İzmir Yüksek Öğretmen Okulu delegelerini Genel Kurul'a kabul etmek istemeyen, Ege Üniversitesi Fikir Kulübü'nü fesheden, Ankara'da Dil Tarih-Coğrafya ve Hukuk Fakülteleri Fikir Kulübü kongrelerinde yolsuzluklardan medet uman yöneticiler, Hacettepe Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü'nün Genel Kurul'da temsiline de karşı çıktılar. FKF tüzüğü, Genel Kurul'un bütün üye kulüp delegelerinden oluşacağını öngördüğü halde, bu hükme aykırı olarak, Hacettepe Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü'nün Federasyon'a katılması kabul edildiği halde, delegeler Genel Kurul'a kabul edilmedi. Genel Kurul'un ikinci günü, gençlik içinde proleter sosyalizmini savunan devrimcilerle, oportünist parti yöneticilerinin gençlik içindeki bir avuç kuklası arasındaki mücadele şiddetlendi. Aybar ve Aren taraftarları, devrimci gençlerin karşısına yekvücut olarak çıktılar. Aralarında hiçbir ideolojik çatışma olmadığı, hareket içinde bir defa daha ortaya çıktı. Devrimci grubun sözcülerinden birinin de belirttiği üzere, 'Aybar ve Aren taraftarları arasındaki sandalye kavgası bitmiştir. Devrimciler karşısında, emperyalizmle barış ilan edenlerin, Aybar ve Aren oportünizminin mukaddes ittifakı hemen kurulmuştur.' Oportünizmin 'mukaddes ittifakı'na karşı, devrimcilerin eleştirileri amansız oldu. Gündemin eleştiriler bölümünde devrimci grup dışında çok az delege söz aldı. Devrimci görüşleri dile getiren Erdoğan Güçbilmez, Doğu Perinçek, Sait Kozacıoğlu, Gün Zileli, Ömer Özerturgut, Atilla Sarp, Münir Ramazan Aktolga, Mehmet Demir'in eleştiri ve görüşlerini toplu olarak belirtelim: Türkiye'de sosyalist hareketin başına musallat olan oportünist parti yöne-

ticilerine bağlı bir klik, oportünist parti yöneticilerinden aldıkları emirlerle FKF'ye yön vermek istemektedir. Bunların bugüne kadarki çabası, sosyalist gençleri oportünist yöneticilerin elinde bir dama taşı haine getirmektir. Nitekim Aybar-Aren oportünizminin telkinlerine boyun eğmeyen Doğu Perinçek ve arkadaşları bu sebeple yönetimden uzaklaştırılmıştır. Oportünistlerin gençlik içindeki kuklaları, oportünist parti yöneticilerinin emriyle yönetimden uzaklaştırılan devrimcilerden sonraki yönetime damgasını vurmuştur. Bu yönetim, lafta keskin devrimci olduğu nispette, harekette emperyalizmle uzlaşmakta, barış ilan etmekte, hatta bu tutumları faşistlerle işbirliğine kadar varmaktadır. Elmalı'da toprak mücadelesi veren köylüye destek olan devrimcilerle, karşı parti yöneticilerinin emrinde bu dayanışmaya karşı çıkanlar bunlardır. 29 Nisan'da Ankara'da yapılan anti-emperyalist mitingde, faşistlerin saldırılarına karşı mücadele veren devrimcilerin saflarını da gene bu oportünist yöneticilerin emrindekiler bölmeye çalışmışlardır. Dolmabahçe'de Amerikan 6. Filosu'na karşı yapılan gösteride, devrimci gençlerin önüne barikat çekmeğe çabalamaları da bu grubun eseridir. Kommer'in karşılanmasında devrimci mücadeleyi köstekleme tutumu son hadde varmış, Esenboğa Havaalanına içkili olarak gelen Zülküf Şahin, hareketi baltalamak ve devrimci gücü köreltmek için elinden geleni yapmıştır. İzmir'de 6. Filo'nun gelmesine karşı anti-emperyalist hareketlerde, FKF, milli kurtuluşçu güçleri ve eylemi bölmeye ve parçalamaya çalışmıştır. Son olarak bunlar, faşist 'komandolar'a hedef olarak devrimcileri göstermişler, faşizm karşısında dayanışmayı bile göze almamışlar, ihbarcılık etmişlerdir. FKF'de üç aylık devrimci yönetim zamanında başlanan ve bilimsel sosyalizmin temel kitaplarının öğrenilmesi için yapılan eğitim çalışmalarına son verilmiştir. Gençliğin devrimci hareketini baltalamak isteyenler, sosyalizmin biliminden, iplerini ellerine teslim ettikleri parti yöneticileri gibi, 'köhnemiş', 'kalıplaşmış' fikirler diye söz etmişlerdir. Çekoslovakya'daki emperyalizmle işbirliğine varan Dubçek yönetimi, FKF'nin karşı-devrimci yöneticileri tarafından, tıpkı Aybar ve Aren gibi alkışlanmış, Çekoslovakya'daki karşı-devrimci hareket Johnson'la aynı paralelde 'demokratlaşma' ve 'liberalleşme' olarak nitelenmiş, FKF'nin bu yoldaki bildirileri TRT ajans bültenlerinde okunmuştur. Beş on kişiyi geçmeyen ve oportünist parti yöneticilerinden emir alan bu klik, dürüst ve fedakâr birçok genç arkadaşı etkiledikleri için, tehlikeli olmaktadırlar ve etkisiz bırakılmalarını gerektiren sebep de bu noktadadır. FKF'nin, somut eylemlerle ifadesini bulan, emperyalizmle uzlaşan bir yola girmesi, tutarlı ve doğru bir ideolojik tutumu olmayışından ileri gelmiştir. Küçük-burjuvanın yer yer karşı-devrimci çizgiye düşen kararsız ve tutarsız ideolojik tutumu, devrimci grup yönetimden uzaklaştırıldıktan sonra FKF yönetimine hâkim olmuştur. Devrimci grup sözcüleri bu eleştirileri, FKF'nin devrimci bir yola girmesi için kabul edilmesi gerekli tezlerle tamamlamışlardır.

1- FKF, oportünist parti yöneticilerinden emir almayan, bağımsız karar veren bir örgüt olmalıdır.
2- Faşist saldırı ve baskıların artmakta olduğu bu dönemde, sosyalist güçlerin örgütlü ve disiplinli birliği gerçekleştirilmelidir.
3- Sosyalist gençliğin birliği, doğru ilkeler etrafında bir birliktir, ilkeye dayanmayan, ideolojik özü olmayan birlik, aldatıcıdır ve dağılmaya mahkûmdur.
4- Sosyalist gençliğin birliğine temem olacak ilkeler, sosyalizmin biliminin ilkeleridir. Sosyalizmin bilimi, yarı-bağımlı, yarı-feodal ülkelerde, sosyalizme giden yolun milli demokratik devrimden geçtiğini tesbit etmiştir. Sosyalist gençliğin görevi, bilime uygun olarak, Türkiye'nin bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde bütün millici ve demokratik güçler arasında devrimci dayanışmanın gerçekleşmesine çalışmaktır.
5- Üç aylık devrimci yönetimin getirdiği tartışmada hoşgörü, eylemde birlik ilkesi yaşatılmalıdır. "(1)

FKF'nin Yeni Yöneticileri ve Bildirileri

Üçüncü Kurultay sonrasında FKF'nin yayınladığı bildiri şöyledir:

"FKF bilimsel sosyalizmi kendisine eylem kılavuzu edinmiş gençlerin örgütüdür. Sosyalist gençliğin örgütü olarak FKF, bilimsel sosyalizmin emperyalizm ve onun yerli işbirlikçilerine karşı bağımsızlık ve demokrasi yolunda mücadeleyi görev bilmiştir. Doğal olarak, sosyalizme gidiş sürecinde en devrimci sınıf olan şehir ve köy emekçisini devrimci mücadeleye kazandırmak, giderek bu yolda tüm anti-emperyalist ulusal güçlerin emekçilerin mutlak önderliğinde ve de yönetimi altında emperyalizme ve onun zorbalığı olan faşizme karşı toparlanması için mücadelenin gerektirdiği uyarıcı, aydınlatıcı eylemi yerine getirmekle yükümlü olduğunu kabul etmiştir. FKF, bu çerçeve içerisinde tüm sosyalist gençliğin birliğini bütün demokratik gençlik yığınlarıyla perçinlemek durumundadır. Yaşasın sosyalist Türkiye. Yaşasın emperyalizme karşı savaşan dünya halkları."

FKF Üçüncü Kurultayında yeni seçilmiş olan Genel Yönetim Kurulu, 12 Ocak 1969 günü Ankara'da bir toplantı yapar.

Toplantıda Genel Başkanlığa Yusuf Küpeli, Genel Yazmanlığa Mehmet Demir, Genel Saymanlığa Tunç Çetin, diğer Merkez Yürütme Kurulu Üyeliklerine de Münir Ramazan Aktolga, Çağatay Anadol, Tuncer Eşsizhan, Ruhi Koç, Mustafa Ulusoy ve Süleyman Coşkun ile FKF İstanbul Sekreterliğine de Sıtkı Coşkun seçilir.

FKF Merkez Yürütme Kurulu, şu bildiriyi yayınlamıştır:

"Merkez Yürütme Kurul ilk toplantısında, Türkiye'deki hakim çelişkinin Amerikan emperyalizmi, işbirlikçileri, feodal kalıntılar ile proletarya ve diğer millici sınıf ve tabakalar arasında olduğu görüşüne varmıştır. Şüphesiz proletarya ile diğer millici sınıf ve tabakalar arasında da çelişki söz konusudur, ama bu çelişki diğeri yanında oldukça zayıf ve öncelikle

çözülmesi gerekmeyen bir çelişkidir. Bu nedenle devrimci potansiyeli en büyük sınıf olan proletarya, nihai hedefini, yani sosyalizm hedefini bilerek, ön aşama olan Amerikan emperyalizmi, işbirlikçileri ve feodal kalıntıların temizlenmesi yolunda diğer bütün millici sınıf ve tabakaları bir araya getirip, tarihi önderliğini yerine getirmek zorundadır. Proletaryanın bu ödevini eksiksiz olarak yerine getirebilmesi için, şüphesiz bütün proleter unsurları kendi örgütü içinde birleştirip, derinliğine bilimsel sosyalizmin öğretisini vererek onu bu öncülüğe hazırlaması gerekmektedir. Bizler ise bu kavganın gençlik kesimi olarak tüm devrimci gençlik kuruluşlarını Amerikan emperyalizmine ve bilerek veya bilmeyerek onun gençlik arasındaki maşalığını yapan bir avuç komando bozuntusuna karşı kavgaya çağırmaktayız. Son olaylar nedeniyle bu birlik zaten doğal olarak sağlanmıştır. Bundan sonra da Amerikan emperyalizmi kovuluncaya dek sürdürülecektir. Komando bozuntusu, Amerika'nın maşası bir avuç zavallı, hesapsız her saldırılarında devrimci Türk gençliğini karşılarında yıkılmaz bir kale gibi bulacaklardır. Ve zannederiz ki bir daha gelişlerinde polisin koruyuculuğunda kaçmaya dahi fırsat bulamayacaklardır. Bütün bunlara rağmen tekrar söylüyoruz ki, bizim esas hedefimiz maşalar değil, Amerika'dır. Bu zavallılar, söyleyecek sözü olmayan Amerikan sermayesi emrindeki bilinçli faşistlerin yarattıkları komando miti etrafında toplanıp, Amerika'nın emrinde devrimçi güçlere karşı kullanılmaya çalışılmaktadır. Lise eğitimiyle beyni yıkanmış bu zavallı halk çocukları akıllarını başlarına toplamalıdırlar. Attıkları her taş kendi fakir ailelerinin, kardeşlerinin başlarını yarmaktadır. Kendilerini karanlığa kitlediklerini anlamalıdırlar. Cahillikleri de bir gün affedilmeleri için yeterli mazeret haline gelmeyecektir. Kısacası sosyalist gençlik, son Fikir Kulüpleri Federasyonu Kurultayında arasındaki yüzeysel anlaşmazlıkları bir yana atıp görüş birliğine vararak, yeni bir kadroyu iş başına getirmiştir. Sosyal pratikte ortaya konan teorinin eylem içinde hatalı yanlarını törpüleyerek, sosyalist gençlik hareketinin giderek sağlam temeller üzerine oturmasını sağlayacaktır. Birbirimizin geçmişteki hatalarına bakarak ileriye dair spekülasyonlara girişmek hareketi baltalamaktır. Hareket kendine uyamayanları bir balgam gibi tükürüp atacaktır. Kahrolsun Amerikan emperyalizmi ve onun işbirlikçileri. Yaşasın devrimci Türk gençliği. Yaşasın devrimci Türk proletaryası. Yaşasın Amerikan emperyalizmine karşı çıkan tüm millici sınıf ve tabakalar." (1)

FKF Kongresinin Ardından

FKF Genel Yönetim Kuruluna seçilen MDD'ci kesimden Rahmi Aydın, kongre hakkında yazdığı, "FKF Kongresi Ardından" başlıklı yazısıyla görüşleri şöyle açıklamıştır:

"Geçen Mart'ta yapılan FKF İkinci Olağan Kurultayında bilimsel sosyalizmi savunanlar yönetime gelmiş, ancak daha sonra oportünist parti

yöneticilerinin işine gelmeyen bu yönetim görevden uzaklaştırılmıştı. Doğru devrimci ideolojik görüşleri ve bunun gerektirdiği eylem yolunu izlemeleri sebebiyle oportünizmin hücumlarına hedef olan bu arkadaşlar neyi savunuyordu?

'Türkiye'de Milli Demokratik Devrim yapılmadan sosyalist devrime geçilemez.'

Düşürülme olayından sonra örgüt içindeki devrimci kanat gelişmesine devam etti. Buna paralel olarak da örgüt dışında bu görüşe katılanların sayısı çoğaldı. Bu örgüt dışı birikim daha çok İstanbul'daydı. Eğer Üçüncü Olağan Genel Kurulda devrimci görüşü benimseyenler, tek başlarına yönetime gelseydi, örgüt dışı birikimin örgüte katılması ve sosyalist gençliğin devrimci ilkeler etrafında ve tartışmaya açık bir örgütte birleşmesi, güçlenmesi gelişimin olağan sonucu olacaktı. Tartışmaya açık diyorum, çünkü bugüne kadar ki yöneticiler kendileri gibi düşünmeyenlere iyi niyetle davranmamışlardır. Küçük burjuva çekingenliğiyle devrimci ilkeler etrafında örgüt içinde tartışma ortamının açılmasından kaçınmışlardır. Bunun son örneği herkesçe tanınan birçok sosyalist arkadaşımızın üyeliklerinin genel merkezce reddedilmesidir. Yukarıdan beri sözünü ettiğimiz tartışmaya açık bir ortamda ve devrimci ilkeler etrafında tüm sosyalist gençliğin bütünlüğünü yeni yönetimin sağlayıp sağlamayacağını önümüzdeki günler gösterecektir. Burada bu konuyu kesip asıl amacım olan son kurultaydaki teorik tartışmaların anlatımına geçmekte yarar görüyorum. Örgüt içindeki devrimci muhalefet ikinci kurultaydaki teziyle üçüncü kurultaya geldi. Fakat bu görüşün karşısında olanlar, bu kez kendi görüşlerinin iflas ettiğini görünce yön değiştirdiler. Ve şöyle der gibi oldular: 'Biz zaten söylüyorduk. Milli Demokratik Devrim yapılmadan sosyalist devrime geçilemeyeceğine...' Fakat gene tartışmalar neticesinde teorik tutarsızlıkları ortaya çıktı. Bu kez ortaya çıkışları şöyle oldu: 'Biz önce sosyalistlerin sayısını çoğaltacağız. Güçlü olduğumuz zaman da güç birliğine gideceğiz.' Oysa Türkiye'de sınıflar ve bu sınıfların emperyalizm ve işbirlikçileriyle müttefik durumunda olan diğer güçlerle ilişkileri iyi saptandığında bu dönemde ne yapılması gerektiği daha da durulaşır. Sosyalizmi öğretip güçlenmek? Ama kime, nasıl? Şehir ve köy proletaryası ve yarı proleter unsurlara ise evet. Bilinçlendirmenin şekli devrimci teorinin ışığında pratikte saptanır. Fakat bunu yaparken emperyalizm ve müttefikleriyle çelişir durumda olan sınıfları ihmal edip, emperyalist ideolojinin etkisine terk etmek, bu sınıfları düşman edinip, emekçi sınıflar edebiyatıyla diye kör döğüşüne girmek gibi oportünist bir tutum ne ile açıklanabilir? Oysa bu sınıfları milli demokratik devrim için saflarımızda tutmak veya hiç değilse karşımıza almamak devrimci tutumumuzun zorunlu bir sonucu olmalıdır. Devrimciler hakim sınıflardan korkup emekçi sınıfların davasından taviz vermek olan, kör döğüşüne girmek gibi bir tutumla da mücadele etmeği kendilerine görev bilirler. Gerçekten proletaryanın kendi mücadelesi içeri-

sinde sosyalist bilince varıp hızla güçlenmesi için bu stratejinin uygulanması zorunludur. Yani içinde bulunduğumuz ortamda düşmanı iyi saptamak... Yani emperyalizme, işbirlikçilerine ve bunların müttefiklerine karşı mücadelede ara tabakaları karşı güçlerin kucağına itmemek. Tabanı devrimci bilince almaya hazır sosyalist partimizin yöneticileri, teoriden sapmış durumdayken devrimci gençlerin görevi doğru devrimci stratejiyi saptamaktır. Ancak böylece sosyalist partimizin tabanının kendi öz örgütüne sahip çıkmasına katkıda bulunabiliriz. Emperyalizmin zorbalık yönünde örgütlenerek komandolarla karşımıza çıktığı bu dönemde, devrimci ilkeler etrafında birlik ve beraberliğe ihtiyacımız daha da artmaktadır. Devrimci görüşü yani sosyalizme varmak için milli demokratik devrimin gerçekleşmesinin zorunlu olduğunu ittifakla karar altına alan kurultay, ideolojik bakımdan doğru yönde bir adım atmıştır. Kendilerini, çeşitli oyunlarla seçtiren veya tavsiye listeleriyle kendilerine yakın olanları seçtirme yoluna gidenlere, dur demek zorundayız. Devrimci gençlik tavsiye listelerinden değil, devrimci düşünce ve eylemden yönetici çıkarmak durumundadır. Yaşasın emperyalizme, onun işbirlikçilerine ve oportünizme karşı savaşı."(1)

FKF, Dev-Güç'e Yeniden Katılıyor

MDD'cilerin FKF'de yönetime gelmesinin hemen ardından TMGT İkinci Başkanı Taylan Benli ile TMTF Başkanı Sencer Güneşsoy imzası ile 14.1.1969 tarihli Türk Solu dergisinin 61. sayısında, "Taylan Benli ve Sencer Güneşsoy'un Sosyalist Gençlere Çağrısı", başlığı ile bir açıklama yayınlanır. Açıklama şöyledir:

"Kardeşler! Her başarı ya da başarısızlıktan alınacak dersler vardır. Samsun yürüyüşünün bir dağınıklıkla sonuçlanmasından çıkarılacak ilk ders, provokatörlerin bizi birbirimizden koparıcı davranışlarını kesin olarak önlemek zorunluluğudur. Suçu birbirimize atamayız. Atatürkçü ve sosyalist gençliğin omuz omuza yürüttüğü antiemperyalist ve antifeodal savaş, kısır çekişmelerden, sen-ben kavgasından çok daha önemlidir. Provokatörlerin sizin ya da bizim aramıza sızması, savaşçı kimliğimize gölge düşürmemelidir. Eğer illâ kötü niyetli kişiler arıyorsanız, bunları kendi içinizde tanıyınız. Hesap açıktır: Bu bozguncuların sizin içinize sızmak istemeleri ihtimali daha fazladır. Kardeşler, omuz omuza yürüteceğimiz savaş ile bu topraklarda halkımıza kasteden unsurları silip süpürmek işten değildir. Büyük Ata'nın başarıya ulaştırdığı mücadele, halkımızın ve onun adına davranan gençliğin geleneği olmuştur. Bugüne değin hep bu kaynaktan güç aldık. Bilinmelidir ki, ortak gücümüz, yâni Atatürkçü ve sosyalist gençliğin güçbirliği, her engeli ezer geçer. Ne Ergenekon aslanları barınabilir, ne de Ergenekon fareleri. Mesajımızı içtenlikle kabul etmenizi dileriz. Yaşasın Büyük Türk Milleti! Yaşasın tam bağımsız demokratik Türkiye için mücadele."

Bu çağrının ardından "Yusuf Küpeli (FKF Genel Başkanı), Doğu Perinçek (FKF eski Genel Başkanı)" imzası ile 21.1.1969 tarihli Türk Solu dergisinin 62. sayısında, "Doğu Perinçek ve Yusuf Küpeli'nin Demeci", başlıklı bir açıklama yayınlanır. Açıklama şöyledir:

"Taylan Benli ve Sencer Güneşsoy kardeşlerimizin mesajını okuduk. Mesajın vardığı sonuçlar kesin olarak doğrudur, bunlara katılıyoruz. Gerçekten, Atatürkçü ve sosyalist gençliğin omuz omuza yürüttüğü antiemperyalist ve antifeodal savaş, en önemli meselemizdir, kutsal devrimci görevimizdir. Emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin millici güçler arasındaki birliği baltalamak için türlü provokasyonlara ve hilelere başvurduğunu ve bundan sonra da başvuracağını pek iyi bilmekteyiz. Ancak, bizim devrimci uyanıklığımız ve ilişkilerimizdeki dürüstlük ve içtenlik, her türlü tertibi boşa çıkarır. Ve çağrıda dendiği gibi, ortak gücümüzün karşısında bütün gayrı milli güçler ve her türlü faşist özentisi zorbalıklar yenilgiye uğrar. Gerçek Kemalist kolla gerçek sosyalist kolun güçbirliği şarttır. Bütün çabalarımız, bu güçbirliğinin temsil ettiği proletarya saflarından olsun, küçük burjuvazi saflarından olsun, Türkiye'nin tüm emekçilerinin devrimci cephesini bütün derinliğiyle kurma yolunda olmalıdır. Yaşasın tam bağımsız gerçekten demokratik Türkiye."

Altındaki imzasından ve çağrıdan FKF Genel Başkanı Yusuf Küpeli'nin çağrı yayınlandıktan sonra ha beri olur.

Yusuf Küpeli, Doğu Perinçek ile ortak imzalarıyla yayınlanan açıklama konusunda şunları söylemiştir:

"Benim olaydan haberim yok. Yazının altında adamla birlikte adım yazılı. Beynim döndü... Haberim olmadan işi tezgâhlayan Doğu, gerisinde de Mihri Abisi... Çok sert biçimde üzerine gittim. Bu sefer Mihri Abisini öne attı. 'Onun yol göstericiliğinde yapıyordu. MDD görüşü onun eseriydi, bu bildiri de gayet doğru idi, o sırada beni bulamadıkları için adımı koyuvermişlerdi. Ne vardı ki? İyi bir iş yapmışlarmış vb.' O sırada, Münir Aktolga, devreye girdi. 'Biz MDD'yi Mihri'den değil, Mao'dan öğrendik', dedi. Güzel şeyler söylemeye, böyle düşüncelerin kaynağının Mao'da olduğunu anlatmaya başladı. İçim rahatlamıştı. Orada Münir ile birlikte olduk. Bir daha böyle birşey yapmaya cesaret edemeyeceklerdi."

İlerici-devrimci örgütlerin, 16 Şubat 1969 Pazar günü, düzenlediği "Emperyalizme Karşı İşçi Yürüyüşü"ne sağcıların yaptığı saldırılarda iki kişinin ölümü, yüzlerce kişinin yaralanmasının ardından çeşitli örgütler İstanbul'da toplantı yapar. Yusuf Küpeli, Rasih Nuri İleri ve Kadri Kaplan'ın da bulunduğu toplantı 1969'un ilk Dev-Güç toplantısıdır.

Dev-Güç'ü oluşturan kuruluşların ikinci toplantısı, 16 Mart 1969 Pazar günü, Ankara'da, 27 Mayıs Devrim Derneği'nde yapılır. Aralarında FKF'nin de bulunduğu elliye yakın kuruluşun aldığı kararlar, devrimci kuruluşlar adına Dev-Güç Başkanı, eski Milli Birlik Komitesi(MBK) üyesi Tabii

Senatör Kadri Kaplan tarafından 17 Mart 1969 Pazartesi günü, düzenlenen basın toplantısında kamuoyuna açıklanır.

Kadri Kaplan, basın toplantısında yaptığı açıklamada Türkiye'nin durumunu, beş yönlü demokratik savaşın ilkelerini ve beş köklü yeni düzenin esaslarını şöyle açıklamıştır:

"Devrimci Güçbirliği adı ve kavramı altında görüş birliği yapan elliye yakın devrimci nitelikteki öğrenci, işçi, öğretmen ve çeşitli halk kuruluşları aşağıdaki hususlarda tam bir görüş birliğinde olduklarını kamuoyuna açıklarlar.

1- Bugün, ülkemiz, görünür görünmez, açık kapalı bir şekilde emperyalizmin yani yabancı kontrol ve çıkarlarının etken bir baskısı altında bulunmaktadır.

a) Köylerimize kadar sokulan Barış Gönüllüleri adı altındaki Amerikan Araştırmacıları ile, b) Bakanlıklarımıza yerleşerek doları temsil ettiklerinden ötürü görevlerinden çok daha etken faaliyette bulundukları şüphesiz olan yabancı uzmanlarla, c) Sadece bizce bilinmesi gereken bütün askeri harekâtımızı rahatlıkla kontrol edip gözetleyebilen ve milli güvenliğimizi tehlikeye düşüren askerleri ve askeri imkânları ile d) 32 Milyona mezar hazırladıkları artık iyice bilinen atom üsleri ile e) Yurdumuzda kolaylıkla üretebileceğimiz tüketim mallarını gözler önünde pervasızca satan Amerikan Pazarları ile f) Suçluyu yargılamak hakkımıza bile set çeken ikili antlaşmalarla, g) Yurdumuzda kendi çıkarlarına göre kredi dağıtabilen Bankaları ile h) Mali politikamızı kontrol edip, müsaadesine baş vurmaya ve yasaklarına uymaya mecbur tutulduğumuz konsorsiyumları ile i) Temel sanayiimizin gelişmesine engel olan ve gittikçe tekelcilik yönünden gelişen ve iki misli pahalılıkla mal satan montaj sanayii ve bunun arkasındaki yabancı şirketlerle, j) Ve nihayet ikide bir Dolmabahçe önünde ve İzmir'de demirleyerek gençlerimizi birbirine kırdırıp dostluk ziyaretlerini çok aşan filoları ile,

Emperyalizmin ne denli ve ne derece etken bir şekilde ülkemizi tahakküm zincirine vurmaya çalıştığı açıkça görülmektedir.

Üstelik bir Başbakanın da kendi ulusunun gençlerini Amerika'ya şikâyet ederek, üzülmemelerini sağlık vermesi karşısında büyük Atatürk'ün heyecanla dile getirdiği Tam Bağımsız Türkiye'den söz edebilmek mümkün olur mu?

Bu acı veren gayri milli durum karşısında, Türk ulusuna, bütün yurtseverlere düşen görev kurtuluşa kadar mücadeleye devam etmektir.

2- Yeni milli kurtuluş savaşı aralıksız sürdürülerek Türk halkına maledilecektir. Bu mücadele şüphesiz ki, pençesini ensemizde hissettiğimiz Amerikan emperyalizmine ve onun içimizdeki işbirlikçilerine karşı yapılmaktadır. Bunun anlamı, yarınımızı gözetleyen fırsatçı diğer bir emperyalizme ve tahakküm fikrine boyun eğmek demek değildir.

Yeni milli kurtuluş mücadelesi, tıpkı, kökünün bulunduğu Anadolu kur-

tuluş mücadelesi niteliğinde ve tıpkı onun lideri Mustafa Kemal'in dediği gibi 'İstiklâl–i Tam'mımızı zincire vuran bütün tahakkümlere karşıdır.

Hedef, tam bağımsızlıktır.

Uluslararası bütün ilişkilere karar verirken, dolaylı dolaysız hiç bir yabancı devletin peşine takılmamak ve baskısına boyun eğmemek ancak tam bağımsızlıkla mümkün olacaktır.

3) Yeni kurtuluş mücadelesi, sadece Türk halkının çıkarlarından yana ve onun düşüncesine bağlı bir mücadeledir. Ve bu mücadele, ancak, devrimciliğe, milliyetçiliğe, Mustafa Kemal kurtuluşçuluğuna ve toplumculuğa inanmış güçler tarafından yürütülecektir. Zira, düşünceleri ile ve tutumları ile yabancı desteğine dayanan ve hatta himayesini düşünebilen gayri milli çevrelerin sahte milliyetçilikleri ile emperyalizme karşı savaş yürütülemez. Hele, şeriatçılığını Cumhuriyetimize, ümmetçiliğini Milliyetçiliğimize feda eden ve kaynaklarımızı yabancılara peşkeş çeken gayri milli zihniyete, Büyük Türk Ulusunun hiç bir ihtiyacı bulunmayacaktır.
4) Ülkemiz ve ulusumuz, Ortadoğu ve Balkanlar coğrafyasında, birçok uluslara örnek olacak ve bütün uyanan milletlerin umutlarını kendisine yönelttirecek müstesna bir şansa sahiptir. Mustafa Kemal kurtuluşçuluğunda kullandığı bu şansını yeniden kullanabilmesi ancak, tam bağımsız ve kendine güvenli bir politikanın sahibi olmakla ve çok hızlı bir kalkınmaya yol açacak yeni bir ulusal düzeni kurmakla kabildir.
5) Emperyalizme karşı savaşta esas hedef, yabancı desteğine bel bağlayan ve onunla işbirliği yaparak halkımızı sömüren ve sömürülmesine göz yuman yabancılarla işbirlikçi çevrelerdir. Bunlar gayri millidirler, yabancılara paravanlık etmekte onlara maskelik yapmaktadırlar. Bu paravan yırtılıp maskeler düşürülmedikçe, emperyalistin gerçek yüzü görülmez. Çünkü yeni emperyalizm saklı ve sinsi karakterde, paravanlı ve maskeli bir tipdir. Hedef, paravanı yırtıp maskeleri düşürerek, emperyalizmin gerçek yüzünü Türk halkının tükenmez gücünün ve sarsılmaz inancının karşısında bırakmaktadır. Bu gücün ve inancın neler yapabildiğine tarih ve tanrı şahittir.
6) Ülkemizde başlamış olan yeni kurtuluş mücadelesi, ne fikir ne de metod bakımından hiç bir yabancı kaynakla irtibatlandırılamaz. Amaçları tamamen değişik olan dış kaynakların ağzına ve propagandasına bakarak, bu kutsal savaşın mücahitlerini dışa bağlamak hevesine kapılan gafil ağızlar artık susmalıdır. Vatanseverlik ve dürüstlük odur ki, bu gibi durumlar tesbit edildiğinde hıyanet suçluları kanunların pençesine teslim edilmelidir. Bu yapılmayıp da Türk halkının uyanışını bastırmak için, bütün ilerici ve devrimci milli hareketlere aynen geçmişte olduğu gibi kızıllık damgası vurarak hıyanetini örtmek isteyen gayri milli davranışlar elbette ki yakın bir gelecekte Türk ulusunun haklı şamarına hedef olacaklardır. Zira, yeni kurtuluş mücadelesi Cumhuriyet tarihinden

gelmekte ve kökleri Mustafa Kemal kurtuluşçuluğunda bulunarak onun bir devamı olmaktadır. Unutmayalım ki, esir milletlere, hür olmanın tadını yeniden tattıran mücadele, Mustafa Kemal önderliğinde Türk ulusunun inancı ile ve gücü ile başarılmıştır.

7) Vatandaşın toplantı ve gösteri yürüyüşleri şeklinde Anayasal haklarını kullanmasında iktidarın hiç bir emniyet sağlamadığı ve sağlamak niyetinde de olmadığı artık açıkça belli bulunduğundan, kişilerin ve devrimci milli kuruluşların, gayri milli çevrelerin saldırganlıklarına karşı, aynı usullerle meşru savunmalarını yapmaları doğal bir hak haline gelmiş bulunmamaktadır ve bu şekilde hareket edilecektir.

8) Anayasaya uygun kurulu düzenden anladığımız anlamadığımız odur ki,

a) Bu düzen, milli, demokratik, lâik, sosyal hukuk devleti ilkelerine dayalı bulunmalı ve bu ilkelere göre kurumlaştırılmış olmalıdır, b) Ferde huzur ve sosyal adalet getirmeyen ve hukuk eşitliğini gerçekleştiremeyen bütün iktisadi, siyasi, sosyal ve kültürel engeller devlet eliyle kaldırıldığı zaman bu düzen gerçekleşmiş olacaktır, c) İktidarları, devlet adına bu görevi yapmaya zorlamak için;

1- Emperyalizm ile 2- İktisadi sömürü düzeni ve toprak ağalığı ile 3- Din sömürücülüğü ile 4- Cehaletle ve mevcut eğitim düzeni ile 5-Keyfi idare ile şiddetle mücadele etmek ve bu mücadeleyi hem kişisel olarak hem de topluca sürdürmek herkesin bir Anayasal hakkı ve görevidir.

Eski düzenin dayanakları böyle bir 5 Yönlü Demokratik Savaşla çökertilmedikçe Anayasanın başlangıç kısmında belirtilen ve bütün sosyal ve hukuki temelleri ile kurulması ulusça emredilmiş bulunan düzen kurulamayacaktır.

Bu düzen, tam bağımsız ve gerçekten demokratik bir halkçı düzendir.

d) Ancak bu 5 Yönlü Demokratik Savaş ile yürütülecektir ki,

1-Tam bağımsızlık, 2- Temelde planlı devletçilik ve toprak reformu, 3- Dinsel inançlara saygı, baskısız ve eşit işlem, 4- İşe dönük eğitim, yoksula ve köylüye eğitim önceliği, 5- Devlet kapısında vatandaşın eşitçe ve halkça sözünün geçerliği bulunan 5 Köklü Yeni Ulusal Düzen kurulabilecektir.

9) Gerek 5 Yönlü Demokratik Savaşın, yeni milli kurtuluş savaşının yürütülmesinde gerek 5 Köklü Ulusal Düzen'in kurulmasında inançlarını ve güçlerini birleştirmek üzere bütün devrimci milliyetçi güçlerin bu mücadeleye katılmaları ve Dev-Güç adı ve kavramı altında işbirliği yapmaları tarihsel bir görevdir.

Bu hususları yüce Türk ulusuna duyurur ve kesinlikle belirtmek isteriz ki, Amerikan emperyalizmine karşı olmak Rusya'ya ya da bir başkasına bağlı olmayı istemek değildir. Ülkenin bütün limanları kendisinindir. Yaşasın tam bağımsız Türkiye."

TİP'li Kadrolar FKF'den Tasfiye Ediliyor

MDD stratejisinin FKF'de egemen olmasından sonra TİP'li kadrolar ya

istifa ya şiddet yolu ya da yönetimden el çektirilerek FKF'den tasfiye edilir.

FKF Genel Başkanı Yusuf Küpeli, bu gelişmeleri şöyle anlatmıştır:

"TİP oportünistlerinin kontrolünde olan 6-7 kadar Fikir Kulübü'nün yönetimleri feshedildi. İdeolojik mücadelenin yanında devrimci şiddet metodları da kullanılarak oportünistler ezildi. En önde gelen elemanları yavaş yavaş kulüpten atıldı. TİP oportünizminin yanında olan İstanbul Sekreterliği de istifa etmek zorunda kaldı. Sonunda FKF Merkez Yürütme Kurulu İstanbul Sekreterliğini de kontrolü altına aldı."(1)

FKF İstanbul Sekreterliği'ndeki gelişmeleri Harun Karadeniz şöyle anlatmıştır:

"MDD'cilerin tek hedefi FKF İstanbul Sekreterliği oldu. İstanbul Sekreterliği'nde Veysi Sarısözen ve Sıtkı Coşkun özellikle saldırılan iki isim oldu. Sekreterliğe yapılan baskı kaba kuvvete döküldü. Sekreterlik çalışmaz duruma geldi ve istifa etti."(2)

Veysi Sarısözen tarafından yazılan istifa metnini imzalayan FKF İstanbul Sekreteri Sıtkı Coşkun, Güray Tekin Öz, Savaşkan Oral ve Taner Kutlay, 22 Nisan 1969 günü, görevlerinden istifa ederler. FKF İstanbul Sekreteri MDD'cilerin adayı Rahmi Aydın-Ofluoğlu olur.

Aradaki anlaşmazlığı gidermek amacıyla 2 Mayıs 1969 Cuma günü, FKF İstanbul Sekreterliğinde bir toplantı yapıldı.

Toplantıda Yusuf Küpeli, Doğu Perinçek, Mahir Çayan, Deniz Gezmiş, Veysi Kemal Sarısözen, Işıtan Gündüz, Celal Doğan, Mehmet Arif Sarısözen, Şeref Yıldız, Necmettin Büyükkaya, Atilla Coşkun, Namık Kemal Boya, Sıtkı Coşkun ile Güray Tekin Öz de vardı.

İstifa için hazırlanan metni Sıtkı Coşkun ile Güray Tekin Öz, sırasıyla okudu ve salonda bulunanlarla tartıştılar. Bu arada, Atilla Coşkun'un kazara bir şişe mürekkebi Mahir Çayan'ın üzerine dökmesi, tartışmaları iyice kızıştırdı.

DÖB'lüler sopalarla gelmişti. Güç dengesini sağlamak için FKF'liler de DDKO'luları çağırmıştı.

Tartışmalar gerginliğe ve kavgaya yol açtı. Deniz Gezmiş, tartışmanın bir yerinde Sıtkı Coşkun'a, "Seni pencereden aşağı atarım ulan" dedi. Tanıkların anlatımlarına göre Yusuf Küpeli, Sıtkı Coşkun veya Güray Tekin Öz'e kafa attı. Bu kargaşalık sırasında Veysi Sarısözen ile Mahir Çayan, bir sandalyenin üzerine çıkarak uzun bir çabadan sonra ortalığı yatıştırdı.

Çekirdek Adlı Örgütlenme ve Partizan Dergisi

FKF'nin milli demokratik devrimcilerin eline geçmesi üzerine FKF'den istifa eden gençler, değişik örgütlenmelere gitmişlerdir.

FKF İstanbul Sekreterliği'nden istifa eden bazı gençler, "Çekirdek" adında bir örgütlenme oluşturmuş, çalışmalarına devam etmişlerdir. İlk toplantılarını 4 Mayıs 1969 Pazar günü, Osman Saffet Arolat'ın Fındıklı'daki evinde yapan bu toplulukta yer alan kişilerden bazıları şöyledir:

Osman Saffet Arolat, Harun Karadeniz, Hülya Kınaloğlu, İlkay Alptekin-Demir, Necmi Demir, Süleyman Balkan, Işıtan Gündüz, Taner Kutlay, Nabi Yağcıoğlu, Atilla Coşkun, Veysi Kemal Sarısözen, İvrem Keskinoğlu, Cihan Şenoğuz, Alpay Biber, Güray Tekinöz, Faruk Pekin, Şeref Yıldız, Bekir Sıtkı Coşkun ve Bogos Masis Kürkçügil.

Bu örgütlenmede yeralanlar 1969 son aylarında dağılmış, bir kısmı daha sonra TKP'ye, bir kısmı TİP'e, bir kısmı da THKP-C'ye gitmiştir.

"Çekirdek" adlı örgütlenmede esas tartışma Harun Karadeniz ile Veysi Kemal Sarısözen arında yaşanmıştır.

Örgütlenmeyi oluşturanların bir kısmı, 1 Mayıs 1970'te ilk sayısı yayınlanan "Partizan" isimli dergiyi çıkartmıştır.

Darbe Söylentileri

Eski Demokrat Parti'lilerin affı konusunda, CHP lideri İsmet İnönü'nün tutumunu, Türk adliyesine, Türk ordusuna, ilerici ve devrimci kuruluşlarına indirilen, "gerici bir yumruk" olarak niteleyen Fikir Kulüpleri Federasyonu, 12 Mayıs 1969 Pazartesi günü, bir bildiri yayınlar. Yayınlanan bildiride, İsmet İnönü'nün kendi geçmişini ve tarihini inkâr ettiğini ileri sürmüş, "Bu teşebbüs öncüleri, tarih önünde mutlaka hesap verecektir. Bu kendi tarihini inkâr eden İnönü dahi olsa... Bu hareketinden dolayı 1. Kuvayı Milliye'nin İsmet Paşa'sı, haris politikacı İsmet İnönü için gözyaşları dökmektedir" denilmiştir.

Eski DP'lilerin affı konusunda yapılan çalışmalar silahlı kuvvetlerde huzursuzluk yaratmış, bu nedenle, "darbe olacağı" söylentileri ortaya çıkmıştır.

FKF, Cunta Hazırlamıyor

İstanbul ve Ankara'da meydana gelen öğrenci hareketleri sonrasında gazetelerde FKF üzerine çeşitli yazılar yayınlanır. Yayınlanan bir yazı, kamuoyunda ve FKF çevresinde tepki yaratır. Yayınlanan bu yazı aynen şöyledir:

"Son günlerde üniversite reformu ileri sürülerek yaratılan Ankara ve İstanbul'da polisle öğrencilerin çatışmalarına yol açan olayların gayesini bir Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF) mensubu açıklamıştır. 14 Haziran 1969 Cumartesi günü ismi açıklanmayan bir kişinin yaptığı öne sürülen bir açıklamaya göre olaylar, FKF tarafından tertiplenmektedir ve gaye, "Silahlı Kuvvetlere bir müdahale ortamı" yaratmaktır.

FKF mensubunun, Haber Ajansına açıkladığına göre, Parlamentonun kapanmasından sonra başlayan ve genişleyen olaylar, FKF'de, "İktidar operasyonu" ismi altında planlanmıştır.

Açıklamaya göre, FKF'nin, son olaylarla elde etmek istediği ikinci husus, imtihanları yaptırmamak ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin açılacağı 15 Eylül'e kadar geri bıraktırmaktır. Bunda başarılı olunduğu takdirde, üniversite öğrencileri, Eylül ayında, büyük şehirlerde toplanacak fakat

çıkarılacak olaylarla, o tarihte de sınavların yapılmasına engel olunacaktır. Bu olaylar, "Şimdiye kadar çıkarılan olayları gölgede bırakacak kadar geniş olacak" ve 12 Ekim seçimlerinin yapılmasına mani olunmak istenecektir. Böylece asıl gayeye, yani ordunun müdahalesine ortam hazırlanacaktır.

"Memleketin gittikçe fena bir yola itilmesine gönlü razı olmadığı için" bu açıklamayı yaptığını bildiren FKF'li, açıklamasına şöyle devam etmiştir:

"TİP ve diğer partilerle, son toplantıda ipleri kopan FKF, artık tamamıyla komünistlerin tesiri altındadır. FKF, asıl maksadına ulaşmak için orduyu bir basamak gibi kullanmak istemektedir. Aslında ordunun müdahalesini değil, memlekette huzursuzluğun artmasını istemektedir. Ordu müdahalesi, FKF için bir aşama olacaktır. Böylece memlekette bir diktatorya kurdurabilirse, bu rejimin yaratacağı huzursuzluktan faydalanarak kendi arzu ettiği aşırı sol rejime biraz daha yaklaşacaktır."

Öne sürülen bu iddialara karşı, FKF Genel Başkanı Yusuf Küpeli, Ankara Üniversitesi Basın yayın Yüksek Okulu'nda 16 Haziran 1969 Pazartesi günü arkadaşları ile bir basın toplantısı düzenlemiştir.

Basın toplantısında, Amerikalılara yapılan saldırıları daima desteklediklerini söylemiş, "Gençlik hareketlerini gözden düşürme çabalarına rağmen kavgamız sürecektir" açıklamasını yapan FKF Genel Başkanı Yusuf Küpeli, bazı gazetelerde yayınlanan, "FKF cunta hazırlıyor" yolundaki haberleri de yalanlamış, bunun bir polis oyunu olduğunu iddia etmiş, şunları söylemiştir:

"FKF, bütün uydurma, bölücü nitelikteki haberlere rağmen, diğer devrimci gençlik örgütleri ile birlikte emperyalizme ve işbirlikçilere karşı sonuna kadar dövüşecektir. Nerden gelirse gelsin anti-emperyalist hareketlerin yanında bulunacaktır."

Gazetecilerin sınavlarla ilgili sorularını yanıtlayan Küpeli, "Bugün sınav ortamı yoktur. Gençlik sınavların Eylül'e ertelenmesini istemektedir" demiştir.

Küpeli, iktidarın Anayasaya aykırı olarak telefon konuşmalarını dinlediğini, mektupları açtırdığını, postayla gönderilen paraları sahiplerine vermediğini söylemiş ve şöyle devam etmiştir:

"Bu yola başvuran iktidara ihtar ediyoruz. Aklınızı başınıza toplayın. Yapılanların hesabı mutlaka sorulur. Ayrıca bu metodlardan hiç biri gençliğin anti-emperyalist direnişini kırmaz"

Küpeli, gençlik halktan yana mücadele verirken, köylülerinde boş durmadıklarını, direniş hareketlerine giriştiklerini belirtmiştir. Hakkında gıyabi tutuklama kararı da bulunan ve muhalefet partisi liderlerine çatan Küpeli, gençlerin, halkın emek, iş, toprak, yol, ışık, okul, su, ilaç, doktor ve daha binlerce dertleriyle ilgilendiklerini, çözüm yolu aradıklarını, bunun ise politikacıları korkuttuğunu söylemiştir.

Küpeli, "Gençlikten korkanlar, halktan yana savaş veren gençliğin başarısından korkmaktadırlar. Ama savaşımız devam edecektir" demiştir.

1969 Haziran Ayında FKF Nedir?

Gazeteci Altan Öymen, 16 Haziran 1969 Pazartesi günü, FKF Genel Başkanı Yusuf Küpeli ve arkadaşları ile bir görüşme yapar.

Yapılan görüşmede tutulan notlar özetle şöyledir:

"Haberde, 'ifşaatta' bulunan FKF üyesinin adı bildirilmiyor. Önceleri, bu gibi, 'ifşaatçı'lar, 'Ben eski bir komünistim. Komünistlerin casusluk planlarını öğrendikten sonra pişman oldum. Artık sıkı bir antikomünistim' diye demeçler verirken, adlarını, soyadlarını, doğum günlerini bildirdikten başka, fotoğrafçılara pozda verirlerdi. Anlaşıldığına göre artık böyle kahramanları bulup çıkarmak, hayli güçleşti. 'İfşaat' ancak gizli gizli yaptırılabiliyordu.

Her neyse...FKF liderlerini aradık. Bu, 'İktidar operasyonları'nın meşum hazırlıkları ne imiş, öğrenmek için.

FKF'nin genel merkezi, Ankara'da Selanik Caddesinin 31 numarasındadır. Kirli sarı renkte, dört katlı, zemininde bir ayakkabı imalathanesi bulunan bir binadır burası. FKF'cilerin dairesi 3'üncü kattadır. Büyücek bir salonla, iki odadan ibaret bu dairenin kirası 900 liradır. Federasyon, buraya üye kulüplerinin aidatından, bağışlardan ve tertiplediği 'Aşıklar Gecesi', 'Halk Oyunları Gecesi' gibi gecelerden elde ettiği gelirin ayda 900 lirasını öder. Bu 900 liradan sonra geriye fazla bir şey kalmadığından olacak, dairenin döşenişi kasaba kahvesi seviyesini aşamamıştır: Tahta sıralar...Tabureler...Ortalarında bel vermiş masalar...

Federasyonun başkanı, dün bir basın toplantısı yapan Yusuf Küpeli. Biz kendisiyle ayrıca görüştük. O zamana kadar tanımıyorduk. Tanıdık.

Buğday tenli, gür, sarkık bıyıklı bir genç bu. 25 yaşında, üzerinde yakası açık, desenli bir gömlek, ütüsü pek belli olmayan koyu renkli bir pantolon. Giyinişine karşı ihmalciliği hemen belli oluyor. Ama traşı yerinde. Bıyıklarının kesilmesi muntazam.

İstanbul'da dul bir annesi var. Ölen babasından kalma para annesine de yetmediği için, yüksek tahsili için önce parasız bir imkân aramış. Harp okuluna girmiş. 1962 Mayıs'ındaki Talat Aydemir teşebbüsü sırasında okulun son sınıfında imiş. Öteki Harbiyelilerle birlikte tevkif edilmiş. Hapisten çıkınca Siyasal Bilgiler Fakültesine girmiş, ikinci sınıfa kadar okumuş. Sonra öğrenimine yeniden ara vermiş. Bir yıldır federasyonun başkanlığını yapıyor.

Federasyonun kuruluş yılı 1965. Federasyonu teşkil eden Fikir Kulüpleri ise, çeşitli fakültelerde 1957'den itibaren kurulmaya başlamış. Tabii o sıralarda sosyalizm, sosyalistlik ortada yok... Varsa bile, sadece kahvehane sohbetlerinde. Ama bu kuruluşlar da zamanın, devrimci anlayışı içinde devrimci imişler. Bugünün anlayışı içinde devrimci olmağa 1961-62 den sonra başlamışlar. Ve adları Sosyalist Fikir Kulübü haline gelmiş.

Şimdi Federasyona bağlı olarak sadece Ankara'da, 14 fikir kulübü var. Ankara fakültelerinden içinde fikir kulübü kurulmayan iki fakülte, İlahiyat

ve Eczacılık Fakülteleri. İstanbul'da, İzmir'de ve Erzurum'da da fakültelerin pek çoğunda açılmış olan fikir kulüpleri, genel merkeze o illerin sekreterlikleri aracılığıyla bağlı bulunuyorlar.

Federasyona bağlı bütün bu kulüplerin üye sayısı 2000 civarında. Kulüp üyesi olmak için:

a) Sosyalist olmak,
b) Altı aylık bir adaylık devresini, davranışları kulübün amaçlarına aykırı düşmeyecek şekilde geçirmek,
c) 10 lira giriş ödentisi vermek.

Yusuf Küpeli'ye önce Haber Ajansının ha beri üzerinde ne düşündüğünü sorduk.

Sakin:

-Provokasyon, dedi, dava edeceğiz.

-Yani askeri idarenin iktidara gelmesi ihtimalini hiç düşünmediniz mi?

-Askeri idare iktidara gelirse gelir. Bu bizim aramızda, etki alanımızın dışında bir olaydır. Bizim son olaylardaki amacımız, üniversite sorunlarıyla birlikte, ülkemizin çözümlenmeyen öteki sorunlarını dile getirmek ve bunların başında gelen Amerikan emperyalizmine ve işbirlikçilerine karşı, direnme bilincini ve gücünü geliştirmek, bunun dışında öyle iktidar operasyonlarıyla falan elbette ilgimiz yok.

-Böyle olmasa da isteseniz de istemeseniz de bu direnme hareketlerinizin askeri idareye zemin hazırladığı ileri sürülüyor.

-Bizim böyle bir hedefimiz yok. Ama askeri idareye zemin hazırlanmasın gerekçesiyle direnme hareketinden vazgeçmeye niyetimiz de yok.

FKF Başkanı Yusuf Küpeli ile konuşurken, bulunduğumuz odaya gençler girip çıkıyordu. Gene onun gibi, üzerlerinde birer gömlek, pantolonları buruşuk, 20-25 yaşlarında gençler. Genel olarak Yusuf'un söylediklerini dinliyorlardı. Ama arada, onlar da bir şeyler ekliyorlar, örnekler veriyorlardı.

Küpeli, belirttiğimiz gibi, öğrencilerin, direnme hareketlerinden vazgeçmeğe hiç niyeti olmadığını açıklamıştı. Ona ve arkadaşlarına bu direnme hareketlerinin kapsamını nasıl düşündüklerini sorduk:

-Boykot, işgal artık nisbeten alışılmış direnme hareketleri haline geldi, dedik. Ama Tuslog'un taşlanması, molotof kokteyli atılması, Amerikalıların arabalarının yakılması gibi hareketler, daha fazla yadırganıyordu. Siz bunları da haklı direnme hareketleri olarak kabul ediyor musunuz?

-Amerikalıların Türkiye'nin kaynaklarına el atıp, Türkiye'nin düzenine hakim olması haklı bir hareket midir? Biz, bu haksızlığa karşı direniyoruz. Bu direnmede iki-üç araba hasara uğramış, birkaç cam kırılmışsa, bunun için bu harekete katılan gençleri suçlamanın imkânı var mıdır?

-Ama deniliyor ki, araba tahrip edilmesi, cam kırılması gibi tahrip olayları, halkta öğrenciye karşı bir antipati uyanmasına sebep oluyor.

-Biz buna inanmıyoruz. Başlangıçta yadırganabilir bu hareketler. Ama

sonradan halkımız, haklı olduğumuzu anlıyor. Örneğin Komer'in arabasının yakılışında, Amerikan emperyalizmine içtenlikle karşı olanlardan da çok kimse bu hareketleri yadırgamıştı. Ama sonra hareketin etkisi görüldü. CIA ajanı Komer geri alındı. Bir gün Tuslog binasına atılan taşların da etkisi görülecektir. Türk halkının, Amerikalıları istemediği bütün dünyaya duyurulmuş olacak, bir yandan da Türk işçisinin, Türk köylüsünün, Amerikan emperyalizmine karşı daha çok dikkati çekilmiş olacaktır.

-Ankara'da Tuslog binasına karşı hareket, önceden planlanmış bir hareket mi idi?

-Hayır. Gördüğüme göre spontane bir hareketti. Gerçi Tuslog, Amerikan emperyalizmine karşı hareketlerde her zaman bir boy hedefi teşkil eder ama herhalde bu, önceden planlanmış bir hareket değildi. Bir kütle hareketi içinde öğrenciler, antiemperyalist eylemlerini uygulama imkânını orada bulmuşlardır.

-Molotof kokteyllerini nereden buldular?

-Bilmiyorum.

-Sizin teşkilat olarak, bu molotof kokteylli hazırlamak işiyle hiç ilginiz yok mu?

-Biz örgüt olarak kendi tüzüğümüzün çerçevesi içinde çalışırız. Molotof kokteylli hazırlamak, bizim işimiz değildir.

-Peki, kimin işidir?

-Herhalde öğrencilerin bireysel davranışlarıdır.

-Nasıl bir şey bu molotof kokteyli? Bazı gazetelerde tarifnameleri çıktı ama siz teknik olarak nasıl tarif edersiniz?

Bu soruya bir başka genç şöyle cevap verdi:

-Benim bildiğime göre şöyledir: Şişeye benzin konulur. Üzerine de biraz yağ. Sonra şişenin üzerine bir fitil konulur. Fitil ateşlenir. Şişe bir yere çarpınca, benzin havayla ve ateşle karşılaşır ve patlayarak yanar.

-Bu patlama tehlikeli değil midir? Oradakilerin hayatı bakımından?

-Değildir. Bunlar sadece yangın çıkarırlar.

-Yani birinin başında molotof kokteylli patlasa, adama bir şey olmaz mı?

-Sadece çarpmadan, şişenin kırılmasından dolayı bir yaralanma olabilir. Yoksa tahrip edici bir infilak yaratmaz molotof kokteyli.

-Yani masum bir silah mıdır demek istiyorsunuz?

-Avrupa'daki öğrencilerin kullandıklarına göre, elbette masum sayılır, onlar, Amerikan kütüphanelerinin kapılarında dinamit patlatıyorlar.

"Düşmanın güçlüğüne bakmadan, yılmadan, usanmadan, korkmadan, ağalığa, tefeciliğe, bütün işbirlikçilerine ve Amerikan emperyalizmine karşı savaşacağımıza, And içeriz."

Bu, Ankara'daki öğrenci hareketleri sırasında, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi bahçesinde yapılan toplantıda içilen anddır. Ana hatlarıyla aynı

and, toplum polisinin üniversiteye girişiyle başlayan olaylar sırasında İstanbul'da da içilmiştir. Ayrıca gene FKF'nin düzenlediği Malatya'daki köylü mitinginde içilmiştir.

Daha sonra düzenlenecek köylü ve işçi mitinglerinde de içilecektir.

İktidar yanlısı gazetelerin ve bazı tarafsızların sık sık sorduğu soruyu biz de FKF'lilere sorduk:

-Bu andın ve üniversite hareketlerinin başta gelen hedefini ağacılık ve tefeciliğin yanında "Amerika ile mücadele" olarak göstermenin, üniversite reformuyla ne ilgisi var?

Bu sorunun cevabı şu oldu:

-Üniversite reformunun da halkımızın öteki sorunlarının da çözümlenememesinin temel sebepleri bunlardır. Zaten şimdiye kadar ki gelişmeler de bunu gösteriyor. Amerika'nın işine gelen düzen, üniversitelerin hür üniversiteler olmasına, öğrencilerin yönetime katılmasına, işçi, köylü çocuklarının üniversiteye girmesine izin vermek istemiyor. Ve herhangi bir reform yapılamıyor işte. Ve yapılamaz da. Onun için, bütün bu sorunların çözümünü istiyorsak, hedeflerimizin başında elbette Amerika ve Amerikalıların işbirlikçileri gelmelidir.

-Peki bu hedefe dönük mücadele 2000 kişi ile mi olacak? 2000 üyemiz var diyorsunuz.

-Elbette hayır. Bu mücadeleyi benimseyen bütün devrimcilerle birlikte olacak. Son olaylarda gösterdi ki, mücadele, bizim teşkilatımızın kadrolarının kapsamını çoktan aşmıştır. İçtiğimiz andı, bizimle birlikte daha pek çok devrimci içmiştir. İşgallerde, polislerle çatışmalarda, FKF üyesi olmayan yüzlerce öğrenci görev almıştır.

-Diyorlar ki, herşeye rağmen azınlıkta imişsiniz. Öğrencilerin büyük kısmı, boykota da işgale de karşı imiş.

-Azınlıkta olanlar böyle hareketleri nasıl yürütürler? Öğrencilerin çoğu işgale karşı olsa, azınlıktakilere, fakülteleri işgal ettirirler mi? Sonra biz, bu kararları, genel olarak, bütün öğrenciye açık forumlarda alıyoruz. Öğrencinin oylarına dayanıyoruz.

-Diyelim ki bir gün bütün öğrenciler sizinle birlikte olacaktır. Bu, mücadelenizde sonuç almağa yeter mi? Amerika ile ağalar ve tefecilerle mücadelenizde...

-Biz Türk halkının yararına olan bu direnmeyi, işbirlikçilerin dışındaki bütün Türk halkıyla birlikte yürütmek istiyoruz. İşçi, köylü, aydın, bürokrat, esnaf, kim olursa olsun bu mücadeleye katılmalıdır ve katılmaktadır.

-Bu saydıklarınıza tüccar da kapitalist de dahil mi? Yani kapitalistler de sizinle birlikte bu mücadeleye katılabilirler mi? Eğer işbirlikçi değillerse?

-Kapitalistler içinde, Amerika ile dolaysız ya da dolaylı olarak çıkar bağı olmayan kaç kişi çıkar?

-Farzedelim ki çıktı. Ya da aslında kapitalist düzeni savunan aydın-

bürokratlar çıktı. Ve sizinle birlikte Amerika'ya karşı direnmek istediler. Onlarla aynı cephede çarpışmak sosyalizme biraz aykırı düşmez mi?

-Amerikan emperyalizmi, işbirlikçiler dışındaki bütün Türk halkının ortak sorunudur. Önce bunu ortadan kaldırmak lazımdır. Ama biz kendi içimizde elbette sosyalistiz. Sosyalizmin hedeflerini, sosyalist mücadeleyi, elbette unutmuyoruz. Unutmayacağız. Bu mücadeleyi geliştireceğiz.

Aslında bu nokta, Türk sosyalistleri arasında, görüş ayrılıklarının ve gruplaşmalarının başladığı noktalardan biridir. Bunun üzerindeki -ayrı bir yazı serisi konusu olabilecek- ideolojik ve stratejik tartışmalara dokunmaksızın, sadece şunu belirtelim:

FKF, önceleri TİP'in bir nevi gayriresmi organı diye bilinirdi. Hatta politikayla ya da sosyalist gelişmelerle yakından ilgisi olmayanlar arasında, hala bunu böyle sanan çok kimse vardır.

Ama artık bu iki kuruluş arasındaki köprüler, çoktan ve kesin olarak atılmıştır. FKF'lilerin çoğu, Aybar bir yana Sadun Arenler grubuna da karşıdırlar. Yukarıdaki cevaplarda beliren, "Önce antiemperyalist mücadele ve bu mücadelede mümkün olduğu kadar çok müttefik arama" prensibinin adı Türk sosyalistleri literatüründe, "Geniş cephecilik"tir ki, buna TİP içindeki iki grup da katılmıyor.

FKF'li gençlerin de zaten artık TİP'le bir uzlaşma noktası aramağa niyetleri yok. Bu partiden tamamen ümitlerini kesmişler. Büyük kısmı, TİP üyesi oldukları halde, hem bu strateji ayrılığından, hem de TİP'i artık Aybar'ın tutumu dolayısıyla bir "Sosyalist" parti de saymadıklarından, ona oy vermekte büyük tereddüt gösterecekler. Verseler de üyelik namusu belasına verecekler. Ama muhakkak ki, TİP artık bu gençlerden seçim kampanyasında kendisine hiç bir yardım bekleyemeyecek.

"Geniş Cephecilik"e bazıları, Mihri Belli'nin adına atıfla "Mihricilik" diyorlar. Ama gençler, bunu kabul etmiyorlar. Diyorlar ki : "Mihri Belli de ana hatlarıyla bizim gibi düşünüyor. Aramızdaki ilişki, dostluk ve görüş birliği ilişkisidir."

Yani Türkçesi: Biz, kimsenin vesayeti altında değiliz. Kendi kararımızı kendimiz verir, kendi eylemimizi kendimiz yürütürüz.

FKF liderleriyle konuşmamız dört saat sürdü, edindiğimiz kanı şu:

Ankara'da bir partili kadınlar komisyonunun birkaç gün önce biraz annelik duyguları, biraz da galiba politikacılık hesaplarıyla yaptığı gibi, "Gençler mahvoluyor", "öğrenimlerini bıraktılar, serserilik yapıyorlar" diye, insanın saçını-başını yolmasına hiç lüzum yok.

Gerek FKF'li gençler, gerekse FKF'li olmayıp, üniversite hareketlerine fiilen ya da gönülden katılanların yaptığı, öğrenimlerini bırakmak değil, okuyarak, öğrenerek, çalışarak, teşkilatlanarak yapıyorlar.

Onların görüş açısını ve eylemlerini yadırgayabiliriz. Bunların bir kısmına katılmayabiliriz. Ama bizce Türk anaları, asıl karşılarında, memleket davalarına sahip çıkmanın heyecanı ve gayreti içindeki bu gençlerin yeri-

ne, medrese talebesi gibi sessiz ve başını önündeki kitaptan kaldırıp, pencereden dışarıya bakmasını bile bilmeyen bir ihtiyar gençlik görürlerse ağlamalıdırlar.

FKF'nin İsmi ve Tüzüğü Değiştiriliyor

TİP'li kadroların FKF'den tamamen ayrılmaları 9-10 Ekim 1969 günleri Ankara'da yapılan kurultayda meydana gelir.

FKF olağanüstü kurultayı, 9 Ekim 1969 Perşembe günü, SBF'de konferans salonunda, yaklaşık 300 delegenin katılımıyla başlar.

Kurultay Başkanlığı için Bora Sabri Gözen ile Selahattin Okur, aday gösterilir. Selahattin Okur, kongre başkanlığına seçilir.

Kurultay, İstiklal Marşının okunması ile açılmış ve bugüne kadar ölen bütün dünya devrimcileri için bir dakikalık saygı duruşunda bulunulmuştur.

Kurultayın açılmasıyla DÖB grubundan Mustafa Lütfi Kıyıcı, kurultay başkanlığına verdiği dilekçede, "Genel kurulumuzun oportünist tutumlarından ötürü devrimci saflarda bölücülük yapan İstanbul Üniversitesi Fikir Kulübü üyesi Sıtkı Coşkun, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Fikir Kulübü üyesi Veysi Kemal Sarısözen ile Osman Saffet Arolat'ın FKF üyeliğinden kesin olarak çıkartılmasına karar verilmesi" istenir.

Önerge oya sunulur. Bazı üyelerin itirazlarına rağmen ilk elde Osman Saffet Arolat, Sıtkı Coşkun ve Veysi Sarısözen, FKF'ye ihanet ettikleri öne sürülerek, Federasyondan ihraç edilir.

Kurultayda, ayrıca, "FKF'nin oportünistlerden tamamen temizlenmesi" konusunda gündeme bir madde konularak 30 üyenin daha atılması oya sunulur.

Kurultaya katılanlardan FKF Eski Başkanlarından Zülküf Şahin, bir konuşma yapar. Yaptığı konuşmada, "Hüseyin Onur ile Atıl Ant, canlı şahit. Gelsinler burada şahitlik yapsınlar. Desinler ki, Zülküf Şahin, bir tek eylemden kaçmıştır. Ondan sonra siz beni ihraç edin. Beni neye göre ihraç ediyorsunuz?", der.

Atıl Ant, kürsüye gelir ve "Biz bu arkadaşımızın hiç bir eylemden kaçtığına şahit olmadık" şeklinde konuşur.

Zülküf Şahin, konuşmasına devam eder ve konuşmasının bir yerinde, üniversite olayları sırasında öldürülen öğrenci Mehmet Cantekin hakkında yaptığı açıklamalar bazı delegelerin şiddetli karşı tepkileri ile karşılanır.

"Fırsatçılar kurşunlara hedef olamaz. Kanları dökülenler gerçek devrimcilerdir" denilerek Zülküf Şahin, Mümtaz Kotan ve arkadaşlarına saldırıda bulunulur. Mümtaz Kotan, Zihni Çetiner ve arkadaşları tarafından tartaklanır. Hikmet Bozcalı ve arkadaşları, bu saldırıları önlemeye çalışır.

75 kişilik bir topluluk, FKF'nin içinde bulunduğu tutumunu tasvip etmedikleri gerekçesi ile Kurultay Başkanlık Divanına bir dilekçe vererek, istifa ettiklerini açıklar. Ancak yapılan oylama sonunda istifaların reddine

ve Hüseyin Ergün, Kudret Ulutürk, İzzet Polat Ararat ve Zülküf Şahin de dahil olmak üzere bütün FKF başkanları ile kurucularının kurulacak Merkez Yönetim Kurulu vasıtası ile Federasyondan atılmasına karar verilir.

Kurultayda, FKF'nin hem ismi, hem amaç maddesi, hem de tüzüğü değiştirilir. Tüzük değişiklikleri sonunda FKF'nin ismi Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu (TDGF) olarak saptanır ve başkanlığına Atilla Sarp, getirilir.

Fen Fakültesi Fikir Kulübü Yönetici ve Üyelerinden Bazıları İstifa Ediyor

Son FKF kurultayında yaşanan gelişmeler sonunda TİP'li kadrolardan Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Fikir Kulübü yöneticileri ve üyelerinden bazıları şu bildiriyi yayınlamışlardır:

"Fen Fakülteli Arkadaşlar, 9-10 Ekim 1969 günlerinde yapılan FKF kurultayında sosyalist delegelerin açıkladıkları karar uyarınca, biz, sosyalist gençler, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Fikir Kulübü'nden istifa ettik. İstifamızın nedeni, FKF'nin amacından sapması, sosyalist öz ve niteliğini yitirmesi, sosyalist hareket içinde küçük burjuva kuyrukçuluğunu temsil eden bir örgüt haline gelmesidir. Artık FKF (TDGF), işçi sınıfının, devrimin, tarihsel ve zorunlu öncüsü olduğunu inkâr eden, işçi sınıfını küçük burjuvazinin kuyruğuna takmaya çalışan tipik bir küçük burjuva gençlik örgütüdür. FKF (TDGF)'den istifa etmemiz, sosyalist hareket dışında kalacağımızı değil, aksine doğru devrimci çizgide mücadelemizi sürdüreceğimizi gösterir. Biz, sosyalist gençler, TDGF'nin bundan sonraki eylemlerinin hiçbir sorumluluğunu taşımayacağımızı Fakülteli arkadaşlarımıza duyururuz.

İstifa edenler: Asuman Erdost, Sevil Kurdoğlu, Nurettin Pirim, Güven Berk, Orhan Gazi Erdal, Selçuk Sarusaltuk, Piraye Tecman, Mehmet Çelik, Yavuz Aras, Engin Özhim, Devrim Koçak, Cemil Oğuz, Ereli Özbozkurt, İhsan Bozdoğan, Süheyla Coşkun, Ülkü Seçkin, Selçuk Onat, Gönül Dörtlemez, Haluk Orhun.

Daha önce ayrılanlar: Nalan Atasoy, Adnan Celayir, Müzeyyen Pervan, Nermin Sungar, Metin Kurtgözü, Başar Şarer, Asaf Köksal, Şükran Orhun.

FKF'den Çıkarılan Gençler Konuşuyor

FKF'nin yapılan son olağanüstü kurultayında haklarında atılma kararı verilen üç sosyalist gençlik lideri Veysi Kemal Sarısözen, Osman Safet Arolat ve Sıtkı Coşkun, bu konudaki görüşlerini şöyle açıklamışlardır:

"9 Ekim 1969 tarihinde açılan FKF Kurultayı'nda, biz yukarıda imzaları olanların ihraçları istenmiş ve hiçbir sosyalist örgütte rastlanmayan laubali bir tarzda tartışılıp ciddiyetsiz bir oylamayla da ihraç önergesi kabul edilmiştir. İhraç kararının usulsüzlüğü, antidemokratikliği üzerinde tartışmayı gereksiz görmekteyiz. Zira FKF (Devrimci Gençlik Federasyonu) yöneti-

mi, bir örgütün nasıl yönetileceği hakkında en basit kurallardan dahi habersiz görünmekte, kendilerini bir vesileyle toplanmış forumlarda hissetmektedirler. Örgütün en doğru yönetiminden söz ederken örgüt yönetmeyi unutmak, sosyalizmden, onun taktik, stratejik meselelerinden söz ederken, sosyalizmin gerektirdiğini yerine getirmeyi unutmak, küçük burjuva heveskârlığının doğal sonuçlarıdır. Durum FKF Kurultayı'nda da başka türlü olmamıştır. Proleter Sosyalistleri(!)nin saflarını çelikleştirmekten söz edip safları bölen 'oportünistleri atalım, FKF'yi güçlü bir örgüt durumuna getirelim' derken, uğruna mücadele verilen bu örgütün kongresini de örgütün kendisini de yok saydıracak öylesine hatalar yapmışlardır ki, bu arkadaşların FKF'yi örgüt olarak ciddiye alıp almadıkları gerçekten su götürür olmuştur. Bunların hepsi 'burjuva usulleri', 'teferruat', 'kırtasi' şeylerdir denilse, kendilerine, bunlara sıkı sıkıya uymak zorunda olduklarını, çünkü şu anda parlamentarizmin -mahdut da olsa- imkânlarından yararlanmayı kabul ettiklerini hatırlatmak isteriz. Hakkımızda, 'oportünisttir, atılsın bunlar' fermanını veren ve bunu destekleyenler, kısa bir süre sonra da birbirlerini, 'sağ oportünist, sol oportünist' diye suçlamışlar, aralarında ideolojik ayrılıklar olduğunu iddia etmişlerdir. Kendilerine itiraz eden herkese olur olmaz şekilde 'oportünist' deme alışkanlığını edinenlerin, dönüp dolaşıp birbirlerine de aynı isnadları savuracakları elbette doğaldır. Doğal olmayan, herkesin birbirine 'oportünist' dediği bir kurultayda bizlerin 'oportünist' sayılıp ihraç edilmiş olmamızdır. Beyler karar vermeli: Kimdir bu oportünist? Kendi muhayyilelerinde bir oportünizm heyulası yaratıp, gerçek oportünistleri bir yana bırakanlar, bilmelidir ki, Türkiye İşçi Partisi'nin başarısız ve sapmış yöneticileriyle bizleri aynileştirme çabaları beyhudedir. Bunun beyhude olduğunu, er veya geç küçük burjuva kuyrukçuluğuna karşı bizlerin şiddetle dikileceğimizi, sosyalizmin doğru devrimci çizgisinde tahrif ve çizgiden sapmaları ortaya çıkarıp bunun mücadelesini vereceğimizi çok iyi bildikleri için bu yola başvurmakta, bizleri TİP yöneticileriyle aynileştirmeğe çalışmaktadırlar. Parti içinde çalışmanın bazı keskinlerce suç sayıldığı bir dönemde, sosyalistlerin tek bir disiplin altında politik mücadele vermeleri gereğini kabul eden bizlerin bugün açıkça saptığı ortada olan parti yönetimine karşı tutarlı ve etkin bir muhalefet yürütmekteki kararımız, kimsenin karalamasıyla ortadan kalkmayacaktır. 1961'de kurulan TİP'in sosyalist güçleri bir araya getirmesi elbette önemli bir aşama olmuştur. Ne var ki, sosyalizmin gerçek disiplini olan sosyalist teorinin güdük, temellerinden uzak bir tarzda bizlerin önüne getirilmiş olması, partinin affedilmez hatalarındandır. Bu açıdan, partiye muhalif unsurların ideolojik itirazları ve çalışmaları, bütün sosyalistler için yararlı olmuştur. İtiraf etmeli ki, 1960 sonrası Mısır-İsveç sosyalizmleri arasındaki tercihten daha sağlam bir bir sosyalizm anlayışına gelmişsek, sol yayın yapan, üstelik çoğu parti dışı olan bu insanların bunda büyük payı vardır. Korkulur ki, Rus Marksist'i Plehenov'un komik durumuna düşmesinler!

Zira sosyalizmin evrensel teorik, stratejik ilkelerini tekrarlamakla elde ettiklerini sandıkları ideolojik üstünlük, Türkiye'nin doğru bir tahlilinden kalkınamadıkları için, kısa zamanda ortodoksluğun kısırlığına düşmeğe mahkûm olacaktır, olmuştur bile... FKF Kurultayı bu manada sadece temel ilkelerin tartışılması açısından elbette olumludur. Hele bir fetiş haline getirilen milli demokratik devrim tezini yeniden temellendirme denemeleri umut vericidir. Ne var ki, şu haliyle FKF içindeki gruplar, temel ilkeleri Türkiye'ye doğru bir şekilde uygulamaktan çok uzaktırlar. Henüz tartışılan konu, milli demokratik devrimin sosyalist devrimle ilintisi üzerindedir. Bu, kurultayın bir yanıdır ve sosyalist hareketin halen bir arayış içinde olduğunu basit bir yansımasıdır. Fakat kurultayın umut kırıcı olan bir başka yanı daha vardır. O da örgüte sızmış, kendilerine 'Sol Kemalist', 'Kemalist' diyen ya da başka adlı 'gauchiste' grupların, maceracı güruhunun hegemonya kurma isteklerinin açıkça ortaya çıkması ve buna karşı 'Marksistim' diyenlerin hiçbir itirazda bulunamayışıdır. Bu umut kırıcıdır. Nitekim bizler hakkında ihraç talebinde bulunan kişinin ne zaman sosyalizmin disiplinli mücadelesine girdiği ve hele ne zamandan beri proleter sosyalisti olduğu ya da ne ölçüde böyle olduğu hiç açık değildir. Burada önemli bir noktaya daha işaret etmeliyiz. Bu maceracı grubu kim musallat etmiştir sosyalist hareketin başına? Aydınlık yazı kurulunun reddettiği 'hareket herşeydir, hedef hiçbir şey' görüşünü acaba kimler ithal etmiştir devrimci saflara? Geçen yılların gençlik ayaklanması karşısında Fransız emekçi örgütlerini, Gauchiste Bendit ile ağız birliği edip kim eleştirmiş, mahkum etmiştir? (Partiye sosyalizmin iç meselesine ilişkin değil, Bakununci grupla dirsek teması kurup eleştirmektir değinilen.) 1968 işgal ve boykot olaylarında kim bizleri pasifizmle suçlayıp, 'her harekette bereket vardır' diye yazılar döktürmüştür? Bütün bunları bugün ortaya 'proleter sosyalistiz' diye çıkanlar yapmıştır. Bugün sol sapmalara karşı savaş açanların, geçmişte bize karşı bu eğilimdeki unsurlarla mukaddes ittifaka girdiklerini itiraf etmeleri şarttır. Ancak böylelikle 'ilkeler etrafında birlik' teranesiyle ona buna çamur atmak alışkanlığından kurtulmaları mümkündür. Dün anılan grupla ortaklık kurup bizlere 'sol oportünist' diye saldıranlar, bugün dönüp ittifak kurduklarına da 'sol oportünist' diyorlarsa, bu adamların ilkeler etrafında birlikten ziyade günlük politikanın çıkar ekseni etrafında toparlandıklarını anlamak güç değildir. Özetle, FKF Kurultayı'nda sosyalizmle uzak yakın alakası olmayan bir takım kişiler bizleri 'oportünizm'le suçlamış, ihracımızı istemiş, 'proleter sosyalistiz' diyen delegeler de buna destek olmuştur. Bugüne dek davranışımız 'örgüt ve eylem birliği'ni sağlamak ve korumak olmuştur. Marksizm'i hazmetmemiş, hele hele Marksist bile olmayan bazı gauchiste gruplar, abartılmış ve şematik bir strateji tartışmasının kaosu içinde birlik-kritik-birlik ilkesini de unutarak örgütü işlemez hale getirmişlerdir. Kendilerine, içinde bulunduğumuz aşamanın stratejik örgütlenme aşaması olduğunu belirttiğimiz bu kişilerin yanlışları

artık düzeltilemez hale gelmiştir. Şüphesiz bu noktada davranış biçimimiz eskisinden farklı olacaktır. Hiç şüphe yok ki, sosyalist eylemi küçük burjuva acelecilerine ve anti-marksist kafalara bırakacak değiliz. Zafer sarhoşluğu içinde olanlar bilsinler ki, kendi muhayyilelerinde yarattıkları kartondan kaplan oportünizm ile mücadele etmiş ve yorgun düşmüşlerdir. Asıl kavga yeni başlamaktadır."

Dev-Genç Görevini Başaracaktır

FKF'nin son kurultayında yaptıkları tüzük değişiklikleri sonunda FKF'nin adını Türkiye Devrimci Gençlik Dernekleri Federasyonu'na çevirenler bir yazı yazmışlardır.

Türk Solu dergisinin, 21.10.1969 tarihli 101. sayısında yayınlanan, "Dev-Genç Görevini Başaracaktır" başlıklı bu yazı şöyledir:

"Ankara'da toplanan Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu/eski FKF/ Kurultayı, dayanışma halinde hareket etmeyi başaran proleter devrimcilerin zaferiyle sonuçlandı. Proleter devrimci hareket son yıllar içinde büyük ilerlemeler kaydetmiştir. Sosyalizmin biliminin, Türkiye gerçeğine uygulanmasının bir sentezi olan milli demokratik devrim stratejisini benimsemiş olan bu hareket, artık dostun da düşmanın da hesaba katması gereken bir güçtür. Hareketin bu başarısı, izlemiş olduğu doğru siyasi çizgi kadar, harekette yer alan yetenekli militan kadronun yiğitçe mücadelesinin sonucudur. Dev-Genç Kurultayı, bu başarının son örneğidir. Türkiye'nin emperyalist sistem içinde sömürülen bağımlı ülke olarak varlığını sürdürmesinde çıkarı olan statükocu güçler, proleter devrimci hareketi durdurma, geriletme ve güçleri yeterse yoketme özlem ve çabası içindedirler. Çeşitli yollardan saflarımızı bölme girişimleri bu yüzdendir. Çünkü pek iyi bilmektedirler ki, devrimci dayanışma içinde omuz omuza durduğumuz sürece özlemleri kursaklarında kalacaktır. Saflarımızda birliği koruduk mu büyük bir gücüz. Bölündük mü devrimciler olarak, emekçi halkın davasına hizmet görevimizi yerine getiremez durumlara düşeriz. Başarılı bir mücadeleyle, oportünizm artık tam bir ideolojik bozguna uğratılmış, etki alanı, saflarımızı bölme olanakları iyice sınırlanmıştır. Oportünizme karşı savaşta tecrübeliyiz. Karşımızdaki egemen sömürücü güçler ittifakı da sosyalist akımın artık bu yoldan kolay kolay yozlaştırılamayacağını anlamıştır. Cephemizin o kesimi kuvvetlidir. Zayıf noktamız başka kesimdedir. Bizim gibi komprador kapitalizmi şartlarında olup da her geçen gün yeni katılmalarla safları genişleyen ama buna karşılık hala siyasi bir örgütten, kendi öz partisinden yoksun bulunan bir proleter devrimci akım içinde kaçınılmaz olan kişisel sürtüşmelerin bölücü etkilerine karşı uyanık olmak zorundayız. Kurultay öncesi günlerinde, bu bakımdan eksikliğimizden gelme olumsuz durumların meydana gelmesine izin verdik. Kurultay'da da bu olumsuz hava bir ölçüde sürdü. Gerici parlamentarizme karşı mücadele, her seferinde işbirlikçilerin iktidarını sandıktan çıkaran Filipin demokrasi-

cilik oyununa karşı ve Türkiye'de gerçek demokrasinin kurulması uğruna (parlamenter olanaklar dahil) bütün olanaklardan yararlanarak mücadele, içinde bulunduğumuz şartlarda, biricik doğru tutumken, devrimci proleter hareketin tarihi boyunca yanlışlığı defalarca ispat olunmuş ve ancak özel durumlarda geçerli sayılabilen "Gerici parlamentarizme hayır!" gibi ancak boykot olarak yorumlanabilecek bir sloganın, birçoklarımız tarafından, bir süre için olsa bile, benimsenmesi, sosyalist taktik konusunda daha öğrenecek pek çok şeyimiz olduğunu göstermiştir. Bu durumun bize gösterdiği bir başka şey de şimdiki herkesin başına buyrukluk haline biran önce son vererek ilke birliği içinde disiplinli çalışmanın ortamını yaratmanın zorunlu olduğudur. Oportünist yönetiminden ayırt ettiğimiz TİP'i, 'Örgüt olarak destekliyoruz' sloganı, bize seçim kampanyası şartlarında, şehir ve köy emekçilerine gidip, gerici parlamentarizme karşı mücadele olanağını sağlamıştır. Eğer eleştirilecek bir yanımız varsa, o da bu olanaktan yeteri kadar yararlanamamış olmamızdır. Bu sloganımız, TİP içindeki sosyalist tabanın durumunu güçlendirmiş, oportünist yönetimi daha da tecrit ederek zayıf düşürmüştür. Anadolu'nun dört bir yanındaki ilçelerden almakta olduğumuz mektuplar bu olumlu gelişmeyi doğrulamaktadır. Hiç şüphe yok ki, statükocu egemen çevrelerin, emperyalizmin de desteğiyle uzun hazırlıklardan sonra tezgahladıkları ve etkisini yıllarca sürdürebildikleri Filipin demokrasiciliğine angaje oportünizmin yenilgiye uğramış olması, bunun sonsuzluğa dek kökünün kazındığının kanıtı sayılamaz. Oportünizme karşı devrimci uyanıklık her zamanki gibi gereklidir. Çünkü bu eğilim bundan sonra, alışmadığımız biçimlere bürünerek boy gösterecektir. Öte yandan küçük burjuvazinin bu kadar yoğun olduğu bir toplumda elbette ki, yer yer ve zaman zaman anarşizan eğilimlere de tanık olacağız ve birinci eğilime karşı göstermek zorunda olduğumuz devrimci uyanıklığı, ikinci eğilime karşı da göstermekle yükümlüyüz. Ama bu başka şeydir, olağan kişisel küskünlükleri, ille de bir ideolojik ayrılık olarak açıklama gayreti başka şeydir. Sapma eğilimlerini doğru tesbit edip onlara karşı zamanında ve en etkili biçimde mücadele açmakla, proleter devrimci ilke birliğimizi savunmuş oluruz; ve böyle bir davranış, saflarımızdaki dayanışmayı güçlendirir. Yeter ki sapma dediğimiz gerçekten bir ideolojik sapma olsun. Ama hiç aklımızdan çıkarmayalım ki, proleter devrimci dayanışmanın hep birlikte 'Hu!' çeken dervişlerin tekke dayanışmasıyla bir ilişiği yoktur. Her geçen gün genişleyen ve güçlenen hareketimiz içinde tekke bağlılıklarına, ahbap çevresi dayanışmalarına paydos diyecek devrimci bilinci göstermeliyiz. Saflarımıza gerçek devrimci dayanışmayı oturtmalıyız. Temel devrimci ilkeler altında, biricik doğru ortak devrimci platform, strateji ve taktiğimiz çevresinde birliğimizi kurmalıyız. Ve bilmeliyiz ki, bu yolda çaba, 'Ahmed'i sevenler derneği', ya da , 'Mehmet'i sevmeyenler kulübü' kurma çabalarıyla asla bağdaşmaz. Hele Ahmed'in sevapları yanında günahları, Mehmed'in de günahları yanında sevapları varsa. Bugün karşılaşmakta ol-

duğumuz meseleler, bizden çok daha elverişli şartlarda eylemde bulunan devrimci hareketlerde de görülmüştür. Büyüme ve güçlenme aşamasında bir hareketin bu meselelerle karşılaşması tabiidir. Önemli olan devrimci dayanışma ile bağdaşmayan tutum, davranış ve eğilimlerin niteliğini doğru değerlendirmek ve bunları zamanında hissiz kılabilmektir. Bu bakımdan son günlerde, her şeye rağmen iyi sınav verdiğimizi iddia edebiliriz. Övünerek söyleyebiliriz ki, sonuçta Dev-Genç Kurultayı'nda proleter devrimci çizgi ve tutum üstün gelmiştir. Saflarımızda şu anda esmekte olan kardeşlik ve dayanışma havası bunu gösterir. Oybirliği ile seçilen Genel Yönetim Kurulunun bileşimi, oportünizmin ve her türlü yozlaştırıcı, bölücü eğilimlerin yenilgiye uğratıldığını kanıtlar. Dev-Genç proleter devrimci yönetimi altında, kendisine düşen devrimci görevleri başarabilecek bilinç ve yetenektedir."

Küçük Burjuvazinin Gençlik Örgütü: DGF

FKF'yi kuran ve bu örgütün yaşaması için büyük çaba gösterenlerin ihraç edilmeleri ve son FKF kurultayında yaşananlar hakkında bir yazı yayınlanır.

Emek dergisinin, 20.10.1969 tarihli 13. sayısında, yayınlanan, "Küçük Burjuvazinin Gençlik Örgütü: DGF" başlıklı yazı şöyledir:

"Fikir kulüpleri Federasyonu olağanüstü kurultayı, 9 Ekim Perşembe ve 10 Ekim Cuma günleri Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde yapıldı. Sosyalist gençlik hareketi açısından kurultayın en önemli yanı, sosyalist kanadı oluşturan delegelerin istifasıydı. İstifa olayı. Sosyalist delegeler adına bir temsilci söz alarak, 'Fikir Kulüpleri Federasyonu amacından sapmış, sosyalist öz ve niteliğini yitirmiştir. Bunun nedeni, örgüte, geldikleri sınıfın ideolojilerinden arınamamış kimselerin hakim olmasıdır. Uzun süreden beri yapılmakta olan strateji tartışmaları da artık yapılmayacaktır. Çünkü strateji ayrılığı altında gösterilmeye çalışılan ayrılığın, ideolojik bir ayrılık olduğu, ak ve kara kadar açıklığa kavuşmuştur. İdeolojiler arasında tartışma olmaz. Ancak mücadele olur.' diyerek istifalarını Başkanlık Divanı'na vermiştir. Başkanlık Divanı, istifaları oylamak istedi. Başkanlık Divanı'na ve Genel Kurula istifanın tek taraflı bir tasarruf olduğu ve oylamanın söz konusu olamayacağı hatırlatıldıysa da istifalar oylandı ve kabul olunmadı. ama istifa eden delegeler, kurultaydan ayrıldılar. Kendilerine proleter sosyalistleri diyen ve adını aldıkları sınıfı ve ideolojisini inkar edenler, sosyalistlerle uğraşma olanağı istifalarla ortadan kalkınca, 'Aydınlık grubu' ve 'muhalifleri' olarak, yüzeyde, şekli bir tartışmaya girdiler. Tartışmanın temelinde kişisel çatışmalar ve bazı kişileri, 'temizleme' hesapları bulunuyordu. Taraflar bu hesaplarını teorik bir paravana arkasına saklayarak sürdürüyorlardı. Bu yüzden de sosyalistlerin, MDD tezine karşı genel olarak yönelttiği doğru teorik suçlamaları, birbirlerine karşı kullanıyorlardı. Sapmanın, temelde, MDD tezinin oturtulduğu tahlil ve düzmece verilerde

olduğunu kavrayamıyorlar, bu tahlil ve düzmece veriler üzerine genel doğruları söyleyerek yeni bir ideolojik çıkış arıyorlardı. Kurultay boyunca birbirlerini aynı genel doğrularla mahkum etmeye çalışıp durdular. Gündemin daha ileri maddelerinde, istifalarını kabul etmedikleri delegeleri ve delege olmayan bir grup sosyalisti kurultay kararı ile ihraç ettiler. Bu 'temizlik' kampanyası oldukça garip olaylarla da süslendi. Fikir Kulüplerine üye olmayanlar da bu arada, üye olmadıkları Fikir Kulüplerinden atıldılar. Ayrıca, daha önce Fikir Kulüpleriyle ilişkileri kesilenler kurultayda, işi sağlam tutmak için olsa gerek bir kez daha atıldılar. Sosyalist gençlik örgütü ve FKF. Sosyalist gençlerin ve sosyalist gençlik örgütünün görevi, '...gençlik ortamında, sosyalizme insan kazanmak, gençlik hareketlerini sosyalist mücadeleye yarayışlı bir yöne akıtmaktır. Ayrıca, sosyalist gençler birer aydın olarak bilinçlenip, örgütlenmesine doğrudan katkıda bulunmak zorundadırlar. Bütün bunları en iyi şekilde yapabilmeleri, eğitime ve eyleme dayalı sıkı bir örgütlenmeyle mümkündür. Sosyalist gençler, sosyalizmi işçi ve öteki emekçi sınıfların kuracaklarını hiç gözden kaçırmadan, bilinçli bir sorumluluk içinde davranmak, kendilerini küçük burjuva etkilerden arındırmak, eylemlerini sosyalist örgütleşme çevresinde dönendirmek için büyük bir çaba ve titizlik göstermek zorundadırlar.'

'Gençliğin doğal ideolojisi ve eylem tarzı, sınıfsal niteliğine uygundur. Gençliğin ideolojisi, küçük burjuva ideolojisidir. Gençliğin eylem tarzı da küçük burjuvazinin eylem tarzıdır. Küçük burjuva sorumsuzluğu, kaypaklığı, başıbozukluğu ve terörizme yatkınlığını gençlik eylemlerinde görürüz.'(Emek, sayı:3, H. Ergün, Gençlik Hareketleri ve Sosyalizm)

Böyle bir ortamda, sağlam bir sınıfsal temeli olmayan sosyalist gençlik örgütü, bir yandan sürekli olarak küçük burjuva ideolojisi ve eylem tarzı ile mücadele edip, örgütü küçük burjuva etkilerden arındırırken, diğer yandan da gençlik hareketlerini doğru taktik hedeflerle sosyalizme yararlı eylemlere götürmek zorundadır.

Sosyalist gençlik örgütünün eylemlerinin tek ölçütü, bu eylemlerin genel sosyalist harekete yararıdır.

'Gençlerin hepsini sosyalist yapmak söz konusu değildir. Bizim için önemli olan gençliğin, işçi sınıfının davasına hizmet etmesini sağlamaktır. Bu noktada, sosyalist üniversiteli gence, gençlik hareketlerinin kendiliğinden tepkiler halinde değil, belirli bir perspektif içinde, yani günlük hareketlerinin somut hedefleriyle sosyalizmin ana hedefleri arasında belirli bir eşgüdüm çerçevesinde yürütülüp, geliştirilmesinde önemli görevler düşmektedir.' (Emek, a.g.m).

Sosyalist gençlik örgütü, yan olma niteliğiyle belirlenir. FKF, yan örgüt olma niteliğini kaybetmiştir. Çünkü FKF yönetici kadroları, gençlik hareketlerinin sosyalist örgütleşme mihveri etrafında dönmesi gerektiğini kabul etmemektedirler. Onlarca, gençlik hareketleri tek başına anlamlı ve etkilidir. Bu, çalışma raporunda; 'Geçen dokuz aylık dönemde Amerikan

emperyalizmi önemli gerilemeler kaydetmiştir. Bu sonuç başta örgütümüz olmak üzere millici güçlerin arka arkaya sıralanan ve Nisan ayındaki öğrenci hareketleri sırasında faşizmi kanunlaştırmak isteyen AP iktidarı oyununun bozulması üzerine, Amerikancı Rektör Kurdaş'ın katılmasıyla ve daha önemlisi küçük burjuvazinin sağa doğru yalpalayarak devrimci gençlik hareketini tecrit durumunda bırakmasından yararlanarak ODTÜ'yü emniyet kuvvetlerine bastırmıştır. ODTÜ'deki terör denemesine rağmen, diğer fakültelerdeki devrimcilerin kılları kıpırdamamış, tecrid edilmiş durumda dahi kendi özgüçleriyle ayakta durabileceklerini, onları iktidarın faşist terörüyle karşı karşıya bırakanlara açık bir şekilde göstermiştir.' denilerek, açık bir dille ifade edilmiştir. Daha sonra, FKF çalışma raporunda, 'Bu vesileyle FKF, toplumumuzdaki bütün ileri hareketlerin ve birikimlerin mirasçısı ve asıl takipçisi olduğunu bir daha ispatlamıştır', denilerek, gençlik örgütü FKF, temel örgüt; dolayısıyla gençlik de temel güç olarak kabul ve ilan olunmaktadır. Bu tutum ve davranış, bazı yayın organlarının savundukları, Milli Demokratik Devrim sapmasının en doğal ve kaçınılmaz bir ürünüdür. Yine bu tutum ve davranış, işçi ve emekçi kitlelerin yaratıcı gücüne ve devrimciliğine karşı, küçük burjuvaların duydukları inançsızlığın her yerde görülen ve yine her yerde tarih önünde yerin dibine batan bir tezahürüdür. Milli Demokratik Devrim sapmasının sözcülüğünü yapan Aydınlık Dergisi 12. sayıda (s.464), 'Türkiye'de proletarya bugün, devrime öncülük edecek objektif ve subjektif şartlara tam olarak sahip değildir' derken, (1) Türkiye'de hakim üretim biçiminin kapitalizm olduğunu unutmakta, (2) Kapitalizm ve çerçevesinde, kapitalistleşmeye bağlı olarak sayıca artan, gelişen, güçlenen, sosyalizme geçişin gerektiği üstün teknik ve kültür düzeyine ulaşan, belirli merkezlerde toplanan ve örgütlenen sınıfın işçi sınıfı olduğunu görmezlikten gelmekte, (3) Durumun Türkiye'de de böyle olduğunu ve bu nedenle objektif olarak devrimin öncüsünün işçi sınıfı olacağını gözden kaçırmakta, (4) varlığını ve yaratıcı gücünü, devrimciliğini ve adına mücadele verilmesini bile reddettikleri proletaryanın, adını, sırf sapmalarını ve küçük burjuva kuyrukçuluklarını örtbas etmek için almakta bir sakınca görmemektedirler. Daha da kötüsü, keyifleri dilediğinde sosyalist teorinin genel doğruları arkasına sığınan bu küçük burjuva uç beyleri, genel doğruları açıkça tahrif etmekte ya da bu genel doğrulardan bütünüyle habersiz bulunmaktadırlar. Örneğin Aydınlık, sosyalistlerin baş görevinin, işçi sınıfını, öncülüğün objektif (dikkat objektif) şartlarına kavuşturmak olduğunu söylerken (sayı 12, s.464) 'objektif hazırlama' sözünden, acaba, sosyalistlere fabrika vb. kurmalarını mı tavsiye etmektedir? Bu yanlıştır. Çünkü sosyalistlere düşen görev, fabrika kurarak işçi sınıfını objektif bakımdan oluşturmak değil, objektif olarak varolan işçi sınıfını devrime öncülük edecek bilinç seviyesine ulaştırmaktır. Sosyalist hareket içindeki küçük burjuva uzantısı Milli Demokratik Devrim tezinin doğal ve kaçınılmaz sonucu olarak, FKF yöneticileri, gençlik örgü-

tü FKF'yi temel örgüt, gençliği de temel güç olarak görmeye başlamışlar, örgütü, sosyalist öz ve niteliğinden kendi tezleri doğrultusunda uzaklaştırmışlardır. Böylece FKF, sosyalist gençlerin, gençlik içindeki eylem aracı olmaktan çıkmış, küçük burjuva ideolojisinin eylem aracı haline gelmiştir.

'Gençlik devrim yapabilecek bir güç değildir. Ama devrimci eyleme katkıda bulunabilir. Katkısını en iyi şekilde yapabilmesi için örgütlenmesi gerekir. Fakat bu örgütlenme ancak, ana örgüt çevresinde dönen eylemin bir parçası ile anlamlıdır. Yoksa sosyalist gençliğin bu örgütlenmesi, ana örgüt bir yana bırakılınca, tipik bir küçük burjuva örgütlenmesi olur. Yalnız sloganları, sosyalist literatürden alınma sloganlar olabilir, o kadar.'(Emek, a.g.m.)

Sonuç. FKF, sosyalist öz ve niteliğini, Milli Demokratik Devrim tezi doğrultusunda yitirerek, bir küçük burjuva gençlik örgütü olan DGF'yi doğurdu. Sosyalistlerin FKF yahut DGF içinde mücadele etmelerinin anlamı yoktu. Çünkü gençliğin doğal ideolojisinin ve eylem tarzının temsilcisi olan bir gençlik örgütüne yeniden sosyalist öz ve nitelik kazandırılamazdı. Gençlik hareketlerini, sosyalist örgütleşme mihveri etrafında dönendirmek için, sosyalist gençler yeniden örgütleneceklerdir. Bu yeni örgütlenmede, FKF deneyinin bize öğrettiklerinden yararlanılacak ve FKF'de düşülen hatalara düşülmeyecektir. "

Emek Dergisi

Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun kurulması ve gelişmesinde baştan sona kadar en önemli, en etkin güç, SBF Fikir Kulübü olmuştur.

FKF kurulduğundan itibaren yönetimine muhalefet kişiler olmuş, bu muhalefetlerini FKF'yi ele geçirinceye kadar sürdürmüşlerdir. SBF Fikir Kulübü TİP yanlısı gençlerin sonuna kadar etkili ve güçlü olduğu kulüplerin başında gelmiştir.

TİP yanlısı gençlerin gücü her türlü çabaya rağmen SBF Fikir Kulübü içerisinde kırılamamış, ancak Yusuf Küpeli, FKF Genel başkanı olduktan sonra SBF-SFK yöneticisi olan TİP'liler görevlerinden alınmıştır.

"Milli Demokratik Devrim(MDD)" stratejisinin egemen olmasından sonra FKF'de yeni tartışmalar baş göstermiştir. FKF, artık ilk kurulan FKF değildir ve yeni topluluklar ortaya çıkmıştır.

Bunları, daha sonra, ortaya çıkan ana çizgileri ile şöyle sıralayabiliriz:

Çekirdek grubu, Partizan (TKP), Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi (TİİKP), Garbis Altınoğlu ve çevresi, Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist (TKP-ML), Türk Halk Kurtuluş Ordusu (THKO), Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi (THKP-C), Devrimci Doğu Kültür Ocağı (DDKO), Aktan İnce Grubu, Kıvılcımlı Çevresi, Sosyalist Parti İçin Teori ve Pratik Birliği Dergisi çevresi (TSİP), Öncü-İşçi gazetesi çevresi Doğan Tarkan Grubu.

FKF'den istifa eden ya da ihraç edilen TİP yanlısı gençlerin büyük bir kısmı, ilk sayısı 1 Mayıs 1969'da yayınlanmaya başlayan "Emek" dergisinde çalışmaya başlar.

FKF'nin kurucu üyelerinin de bulunduğu "Emek" dergisinde sorumluluk üstlenenlerin arasında Hüseyin Ergün, Muharrem Kılıç, Kutlay Ebiri, Murat Cahit Koğacıoğlu, Doğan Tarkan, Asaf Köksal, Abdullah Nefes, Kurthan Fişek, Çağatay Anadol, Asuman Erdost gibi gençler de bulunmuştur.

Haftalık Emek gazetesi için yapılan açıklama ve bu açıklamayı imzalayanlar şunlardır:

"Sosyalist Arkadaşlara Duyuru. Bilindiği gibi memleketimizde sosyalizm son yıllarda büyük bir hızla gelişmiş ve yayılmıştır. Fakat bu aynı devre, dünya sosyalist hareketinde çeşitli eylem biçimlerinin belirdiği ve tartışıldığı bir zamana rastlamıştır. Bundan ötürü sosyalist teorinin temel ilkeleri ile bunlar üzerinde fantazi sayılabilecek son işlemeler; ilk uygulamalar ile en son uygulamalar, çok kez ters bir sıra izleyerek, karmakarışık bir şekilde memleketimize yansımış ve hâlen de yansımaktadır.

Başlangıcından beri sosyalist hareketi izlemekten ve böylece yerleşmiş bir sosyalist gelenekten yoksun bırakılmış olan memleketimizde bu durumun bir dağınıklık yaratacağı doğaldır.

Ayrıca emperyalizmin son yıllarda büründüğü yeni kılıklar ve buna karşı mücadele biçiminin kesinlikle belirlenememiş olması da bu dağınıklığın başka bir nedenini teşkil etmektedir.

Bu durum karşısında, memleketimizdeki sosyalist hareketin en muhtaç olduğu unsur, hiç kuşku yoktur ki, görüş ve eylem birliğidir. İşte bunu sağlamak üzere, aşağıda ancak bir kısmının isimlerini bulacağınız arkadaşlar EMEK adı ile bir haftalık gazete çıkarmağa karar vermişlerdir.

EMEK, halen yayınlanmakta olan diğer sosyalist dergi ve gazetelerle birlikte Türkiye'deki sosyalist yayınlara yeni bir hız ve anlam getirecektir.

Ancak EMEK, yalnız adları aşağıda yazılı arkadaşların bir teşebbüsü değildir; Türkiye'deki bütün sosyalistlerin desteğine ve katkısına açıktır. Zaten bu arkadaşların da temel görüşü, EMEK'in böyle bir kolektif girişimin ürünü olmasıdır. Pek yakında EMEK sizi arayacak ve bulacaktır. Saygılarımla. Şaban ERİK (Sahibi).

Koçak Açıkgöz, Çetin Altan, Sadun Aren, Behice Boran, Yusuf Ziya Bahadınlı, Yalçın Cerit, Sait Çiltaş, Kutlay Ebiri, Nejat Erder, Hüseyin Ergün, Şaban Erik, Cem Eroğul, Hakkı Erolcay, Feyzullah Ertuğrul, Özer Esmer, Kurthan Fişek, Minnetullah Haydaroğlu, Fatma Hikmet İşmen, Ahmet Kaçmaz, Muharrem Kılıç, Asaf Köksal, Adil Kurtel, Abdullah Nefes, Erdal Öz, Adil Özkol, Osman Sakalsız, Nihat Sargın, Mehmet Selik, Orhan Silier, Mehmet Sönmez, Özkan Taner, Doğan Tarkan, Şahin Tekgündüz, Turhan Tükel, Ethem Yazgan, Erdoğan Yeşilyurt, Yalçın Yusufoğlu."

"Emek" dergisinde çalışan gençlerin bir kısmı, Ankara'da, 1970 Kasım ayında Sosyalist Gençlik Örgütü'nü kurmuş ve FKF'nin çizgisini SGÖ'de sürdürmeye çalışmışlardır.

TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın, gençlik hareketi tarihi üzerine yaptığı bir söyleşide, bu geleneği şöyle değerlendirmiştir:

"İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği 1920'lerin mütareke dönemindeki ilerici, öğrenci dernekleri ile başlayan ve yakın geçmişimizdeki FKF ve SGÖ'den günümüzdeki Genç Öncü'ye kadar uzanan demokrat, ilerici ve sosyalist gençlik hareketi tarihimizde uzak geçmişi günümüze bağlayan önemli bir halkayı oluşturmuştur denebilir. "

"Gençlik" Dergisi

EMEK Dergisi çıkartılırken ve bir gençlik örgütünün kurulması hakkında yapılan toplantılarda ortaya çıkan tartışmaların getirdiği ayrılıklar sonucunda bazı TİP'li liseli ve üniversiteli gençler, "Gençlik" adında bir dergi çıkartmaya çalışır.

Bu konuda hazırlanan taslak şöyledir:

"I- Gençlik dergisini niçin Çıkarıyoruz? Geri bırakılmış ülkemizde, sosyalist hareket içinde gençlik ve gençlik hareketleri önemli bir yer tutmaktadır. Bugün ülkemizde, yükseköğrenim gençliği sosyalist harekete kazanılmış ve örgütlü olarak yerini almıştır. Bu, sosyalizmin başarısıdır. Ama gençliğin önemli bir bölüğünü oluşturan liseli gençlerin, sosyalist harekete kazanılması sorunu ise çözümlenememiştir. İşte, GENÇLİKDERGİSİ bu sorunun çözümü yolunda ilk adımdır.

II- Gençlik dergisinin amacı: Amacımız, örgütlenme ve yaygınlaşma noktalarında toplanabilir.

A- Örgütlenme: Bugün liselerde birbirinden habersiz, dağınık, tek tek oldukça önemli sayıda sosyalist/yada sempatizan genç vardır. Bu sosyalist gençler, kendi okulları içinde bile birbirinden habersiz ve dağınıktırlar. Oysa örgüt sosyalist hareketin can damarıdır. Önemli olan sayısal görünüm(nicelik) değil, etkinliktir(nitelik). Örgüt etkinliğin gerek-şartıdır. Buna gençlik kesiminden bir örnek verelim. Sayısal bakımdan yükseköğrenimde sosyalistler azınlıktadır. Oysa, en etkin grup da sosyalistlerdir. Çünkü en örgütlü grup onlardır. Bu yüzdendir ki, yükseköğrenimdeki bütün hareketlere sosyalistler hakimdir. Demek ki, liselerde de etkin olabilmek için örgütlü olmak gerekir.

Liselerdeki örgütlenmemiz: a) Her lisedeki sosyalist gençleri kendi okulları içinde, b) Her sosyalist liseli grubu, öbür liseli sosyalist gruplarla bir araya getirerek örgütlemek şeklinde olacaktır.

B- Yaygınlaşma: Sosyalist hareketin en önemli sorunlarından biri, yaygınlaşmak, yığınlarla kaynaşmaktır. Sosyalist harekete ne kadar çok işçiyi, ne kadar çok köylüyü, ne kadar çok genci katarsak hareketin başarısı bu

katılmalarla birlikte artacaktır. Bu noktada derginin amacı, liseli gençler arasında yaygınlaşmaktır.

Özetlersek: Amacımız,

1- Liseli sosyalist gençler olarak örgütlenmek,

2- Liseli gençleri sosyalizme kazanmaktır.

III- Derginin niteliği, amaca uygun olarak kapsamı: Gençlik dergisinin çizgisi, genel sosyalist hareketin çizgisinden bağımsız olamaz. Bugün sosyalist hareketin genel çizgisi, anti-emperyalist ve demokratik mücadele doğrultusundadır. Öyleyse, Gençlik Dergisi'nin çizgisi de bu olacaktır. Bu çizginin dergide nasıl işleneceği konusunda:

a) Liseli gençlere yaklaşım yolu ne olacaktır? b) Derginin kapsamı ne olacaktır? soruları ortaya çıkmaktadır.

Bunları cevaplarsak:

a) Liseli gençlere yaklaşım yolu ne olacaktır? Dergimizin amacına erişebilmesi için liseli gençlerle, dergi arasında ortak noktalar bulmak, bağlantı kurmak gerekir. Bunu gerçekleştirebilmek için de derginin dil, konu... vb. bakımından, liseli gençlerin ilgi ve eğilimlerine uygun olmalıdır. Dergimiz, gençlerin ilgi ve eğilimleri noktasından hareketle onları geliştirecek, sosyalizme kazanacaktır. Önemli olan, sosyalist niteliğini kaybetmeden, derginin liseli gençlerden kopmaması, ilgi ve eğilimlerini gözönüne almasıdır. Toplantılarda, liseli gençlere ilgilendikleri tarih, edebiyat, sanat... gibi konulardan hareketle yaklaşımın kurulabileceği ortaya çıkmıştır.

b) Derginin kapsamı ne olacaktır? Geçen toplantılardaki tartışmaların ışığında, derginin kapsamı ne olacaktır sorusunu şematik olarak cevaplarsak:

1- Olaylar: a) Türkiye'deki gençlik hareketleri ve devrimci gençlik örgütlerinin tanıtılması ve onlardan haberler, b) İşçi-köylü hareketleri, c) Dünyadaki olaylar.

(Olayların verilişinde gençlik hareketleri ağırlık noktası olacaktır.)

2- Kültür-sanat-edebiyat-bilim: a)Tiyatro-sinema-kitap eleştirisi, b)Halk ozanları ve halk müziği, c) Liseli genç yazarlardan hikâye, şiir, d) Pozitif bilim konuları üzerine yazılar, e) Fıkra, karikatür.

3- Sosyal bilimler, tarih, 4- Eğitim sorunu, 5- Sosyalist öğreti, 6- Makaleler.

Bu taslak, şimdiye kadar yapılan toplantıların ışığı altında hazırlanmıştır.

10 Mayıs 1969 Cumartesi günü saat 14.30'da Ankara Üniversitesi Fen Fakültesinde yapılacak toplantının gündemi:

1- Taslağın gözden geçirilerek, tartışılması, 2- Önümüzdeki öğretim süresinin değerlendirilmesi(Daha çok liseden, daha çok liseli nasıl buluruz), 3- Tatil süresinin değerlendirilmesi: a) Dergi çalışmalarının sürdürülmesi,

b) Kendi, teorik eğitim çalışmalarımızın planlanması, 4- Derginin Ankara ve taşra liselerine duyurulması.

Tartışmaların ağırlık noktası, geçen toplantılarda derinliğine tartışılıp, dergide nasıl işleneceği ortaya çıkmayan konular üzerinde olacaktır. Ankara, 6 Mayıs 1969."

Bu tartışmalar ve toplantılar sonunda, Nurettin Pirim'in sahibi, Orhan Gazi Erdal'ın Sorumlu Yazı İşleri Müdürü olduğu "Gençlik" isimli derginin birinci sayısı, Kasım 1969'da yayınlanır.

SGÖ Kuruluyor

Bir dönem SBF SFK ile SGÖ Başkanlığı yapmış olan Muharrem Kılıç, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Biz, FKF'den ayrıldıktan sonra iki temel iş yaptık. Bir tanesi EMEK dergisini çıkarttık. Onun etrafında kümelendik. İkinci olarak TİP'in kongrelerinin güvenliğini sağladık, Partiye sahip çıktık. Hepimiz, MDD'ye karşı çıkmak ve TİP'i kurtarmak konusunda aynı fikirdeydik. Bu bakımdan aramızda en ufak bir fark yoktu.

Kuşkusuz ilk görev EMEK Dergisinin çıkarılmasıydı. Yazı yazmak değil, ama EMEK'in diğer tüm mutfak işlerini sosyalist gençler yapardı. İleriki aylarda imzalı imzasız yazı katkısında da bulunduk. EMEK'e yönelik çalışmalar her şeyden önce bizi örgütleyen, motive eden bir rol oynadı.

Aramızda, Aren ve Boran'ın liderliğine ve bizzat EMEK'in kendisine karşı çıkılmıyordu ama bazı arkadaşlar, yepyeni bir dergi ve yeni bir grup oluşturma yönünde öneriler de getirdiler. Bu önerilerin sahipleri Doğan Tarkan, Orhan İzzettin Silier ve Nihat Akseymen'di. Tabii onları destekleyen arkadaşlarda vardı. Bu önerilerin uygun görülmemesi üzerine Doğan Tarkan, Yalçın Yusufoğlu, Ahmet kaçmaz, Reşat Kadayıfçılar ayrıldılar ve başka bir dergi çıkardılar. Orhan İzzettin Silier daha edilgen bir duruma geçti. Nihat Akseymen ise grubuyla birlikte içimizde kaldı ve eskiden olduğu gibi EMEK'e dönük görevlerimizi yapmaya başladık.

Ancak, zamanla teorik olmayan ama belki de eylem anlayışındaki nüanslar, bence daha da önemlisi kişisel arkadaşlık ve gelinen çevre ilişkileri nedeniyle aramızda farklılaşım doğdu. Kabaca SBF ve Hacettepeli arkadaşlar bir yanda ötekiler öbür tarafta kümeleştik. Ama ilişkilerimiz hiç bir zaman kopmadı ve üstümüze düşen görevleri eksiksiz ve birlikte yaptık.

Tabii bunlar yetmedi. Gençlik örgütü kurmamız gerekir, dedik.

Bir süre sonra yeni bir gençlik örgütü kurulması gündeme geldi. Bu öneri benim önerimdi. Kafamdaki düşünce şöyleydi: Bu örgüt önce merkezi düzeyde bir örgüt olacaktı, asla kitlesel bir karakter taşımayacak, eski mücadelemizden süzülerek gelen bilinç düzeyi epeyce yüksek gençleri kapsayacaktı.

Hacettepe Tıp, SBF, ODTÜ, Fen, Sosyal Hizmetler, Hukuk, DTCF ve BYYO'nda ve değişik okullarda bireysel ya da grupsal olarak birlikte ol-

duğumuz TİP'e, EMEK dergisine sahip çıkan arkadaşlar vardı. Bu arkadaşlarla, belirli bir düşünceyi, belirli bir siyasi yaklaşımı, siyasi bir çizgiyi şimdilik dar bir çevrede götürebilsin esas görevi de Parti içindeki mücadeleyi desteklesin, ona payanda oluştursun diyerek bir gençlik örgütü kuralım dedik. Böylece Sosyalist Gençlik Örgütü'nün nüvelerini oluşturmaya başladık. Bu nedenle aramızda toplantılar yapardık. Toplantıları önceleri SBF dershanelerinde daha sonra da EMEK bürosunda düzenli olarak yapardık.

Bu dönemde temel iki görevimiz olacaktı. Bunlardan birincisi EMEK'i çıkarmak, ikincisi ise TİP kongrelerinde aktif görev alıp TİP'i 4. Büyük Kongre'ye hazırlamaktı.

Kendi içimizde iyice pekiştikten ve TİP'i yeniden sosyalist bir rotaya soktuktan sonra, ikinci döneme geçebilirdik. Bu ikinci dönem, üniversite ve yüksekokullarda yeniden örgütlenme ve adım adım kitleselleşme dönemiydi. Bu düşüncelerimi kendi yakın arkadaşlarım ile birlikte iyice olgunlaştırmıştık.

Konuyu daha geniş ölçekli toplantılarda gündeme getirdiğimizde sanıyorum bu toplantıların 3.sünde Nihat Akseymen yepyeni bir sorunu dile getirdi:

'Nasıl bir gençlik örgütü? Gençlik deyince biz ne anlıyoruz?' tartışması çıktı.

İlk iki toplantıda daha çok Aren-Boran liderliğindeki üst siyasi hareketle ilişkimiz tartışılmış, bazı arkadaşlar bu konudaki tereddütlerini ve ümitsizliklerini dile getirmişlerdi. Örneğin Murat Cahit Koğacıoğlu, EMEK ile fazlaca özdeşleşilmesini doğru bulmuyordu. Nuri Yıldırım da kaygılar taşıyordu. Biz, o zaman, gençlik deyince bir tek üniversiteli genci anlardık. Çünkü gençlik hareketi oydu. Fakat arkadaşımız Nihat Akseymen'in dediği özetle şu idi: 'Sosyalist gençlik örgütü sadece üniversitede okuyan gençleri değil, işçi, köylü ve esnaf gençleri de kapsar. Salt üniversite gençliğini kapsayan bir örgütlenme burjuva anlayışıdır. Biz ezilen sınıfların gençliğini örgütleyen bir model benimsemeliyiz.' Nihat, bu söylediklerini, sosyalist literatürden, özellikle de Bulgaristan'dan metinlerle temellendiriyordu. Doğrusu ben, işin bu yönünü o gün hiç düşünmemiştim. Kafamdaki sosyalist gençlik örgütü de esas itibariyle üniversite gençliğini hedef alan ve hatta ilk aşamada onlardan da sadece bizim gibi düşünenleri merkezi düzeyde biraraya getiren işlevsel bir örgüttü. O zaman bizim, bir gençlik hareketini örgütlemekten ziyade daha somut ve güncel görevlerimiz vardı. Varolanı korumak, dağılmamak ve Partiye dönük bir çaba içindeydik. Önemli olan partiydi. O siyasal mücadelenin, genç insanlara ihtiyacı vardı. Benim bütün düşüncem, Partinin elden gitmemesiydi. TİP ile EMEK dergisine sahip çıkılarak yaşatılmalarıydı. Bizim görevimiz budur deyip, bizimle birlikte kim varsa onun örgütlenmesini ön plana alıyorduk. Nihat Akseymen'in söylediği şey teorik olarak tamamen doğru olan şeyler ve

zaten hiç bir itirazımız yok. Fakat sanki biz, işçinin genci olmazmış gibi bir konuma itildik. Aramızda zaten varolan küçük ölçekli ya da bastırılmış durumdaki farklılıklar, Nihat'ın bu yeni ve üstelik de sosyalist yazında teorik temellerini bulan bu yaklaşımı, işlerin rengini değiştirdi. Ayrılıklarımız derinleşme eğilimi kazandı. Öyle ki bağlarımız neredeyse kopma noktasına geldi. Nihat, bu teziyle, farklı kişi ve grupları çevresine topladı. Gerek sayısal gerekse homojenite olarak biz güçlüydük, ama böyle bir bölünmenin kimseye bir yararı yoktu. Gençlik örgütlenmesi önerisi bizim gruptan çıkmıştı. Fakat arkadaşların öne sürdüğü savlar üzerine garip tartışmalar oluyor ve aramızda bir bölünme olacak. Bu noktada şu öneriyi götürdük: Biz sosyalist gençlik örgütünde yer alacağız, her türlü etkinliğine de katılacağız. Ama ilk aşamada yönetim görevi almayacağız. Yeter ki örgüt kurulsun, siz yönetici olun. Uyumlu çalışabilmesi için de bizi yönetime almayın. Fakat şunu bilin ki yanlış yapmanız halinde eleştiri hakkımız saklıdır. Böylece, Sosyalist Gençlik Örgütü, 1969 yılı sonunda kuruldu. SGÖ'nün ilk Genel Başkanı Atilla Arsoy, Genel Sekreteri de Nihat Akseymen oldu."

SGÖ'nün ilk Genel Yönetim Kurulu Asil Üyeleri şöyledir:

1-Atilla Arsoy, 2-Umur Coşkun, 3- Nurettin Pirim, 4-Peyami Arıırk, 5-Osman Gür, 6-Mehmet Kök Özaltınlı, 7-Metin Çulhaoğlu, 8-Halis Akdar, 9-Neşet Kocabıyıkoğlu, 10-Adnan Celayir, 11- Namık Kemal Döleneken, 12-Asuman Erdost, 13-Yavuz Aras, 14-Osman Süzen, 15-Süha Özdal, 16-Nihat Akseymen, 17-Erdal Talu, 18-Şeyda Günel, 19-Sevinç Öztaş, 20-Orhan Gazi Erdal, 21-Orhan Toros Tekeli.

Genel Yönetim Kurulu Yedek Üyeler: 1-Faruk Özkal, 2-Haluk Orhun, 3-Mesut Odabaşı, 4-Alpay Toloy, 5-Tahsin Usluoğlu.

Merkez Onur kurulu: 1-Metin Kurtgözü, 2-Nermin Sungar, 3- Balamber Gökçin.

Merkez Onur kurulu Yedek Üyeler: 1- Şükran Çağlar.

Gençlik Hareketi ve Sosyalizm

TİP'li kadrolar arasında "gençlik" kavramı üzerine yaşanan tartışmalara ilk FKF Genel Başkanı Hüseyin Ergün katılmıştır. Hüseyin Ergün'ün, 2 Haziran 1969 tarihli, Emek dergisinin 3. sayısında, yayınlanan, "Gençlik Hareketi ve Sosyalizm" başlıklı yazısı şöyledir:

"*Gençlik sosyolojik bir kavramdır*: Gençlik dendiği zaman anlaşılması gereken üniversite gençliğidir. Burada, yaş, bir etkendir ama tek başına belirleyici değildir. Gençlik kavramının üniversite gençliğiyle sınırlı olmasının nedeni şudur: Üniversite öğrenimi yapan genç, üretim süreci içinde değildir. Yaşadığı ortam, üretim süreci içindeki yaşıtlarının ortamından çok farklıdır. Bu ortamın kendine özgü nitelikleri vardır. Hayatı, bir genç işçinin, bir genç köylünün hayatına benzemez. Kaygıları, umutları, yaşayış tarzları ayrıdır. Toplu olarak, yüzlercesi, binlercesi, bir arada bulunurlar.

Toplu hareket etme alışkanlıkları ve olanakları vardır. Üniversite öğrenimi, insanın hayatında geçici ve belirli bir süreye kapsar. Genç işçilerin, genç köylülerin, genç memurların bir işçiden, bir köylüden, bir memurdan farkı, önünde sonunda bir kuşak farkıdır. Oysa üniversite gençliği yalnız yaşından, yani kuşak farkından ötürü bir ayrılık göstermez. Toplumun öteki kesimlerinden, üretim sürecine göre durumu bakımından, bir nitelik farkıyla ayrılır. Gençlik, üretim süreci dışında, yükseköğrenim yapmak üzere bir araya gelmiş, toplu yaşayan ve bu yüzden benzer alışkanlıkları bulunan, toplu hareket edebilen genç insanların oluşturduğu bir bütündür.

Gençlik sınıfsal karakteri küçük burjuvalıktır: Üniversiteye gelen genç, okuyabilme olanağı bulduğuna göre, genel olarak, ya burjuva ya da küçük burjuva kökenlidir. İşçi sınıfından, köylü sınıfından (özellikle topraksız ve az topraklı kesiminden) gelenler devede kulaktır. Üniversiteye gelen genç, büyük çoğunlukla ya yeter topraklı bir köylünün, ya bir esnaf yahut zanaatkârın, ya da bir memurun (bürokratın) çocuğudur. Üniversiteyi bitirdikten sonra, egemen büyük burjuvaziye katılacak küçük bir azınlık dışında, genel olarak, küçük burjuvaziye katılacaklardır. Yani gelecekteki mensubiyetleri de kökenleri gibi, küçük burjuvalıktır. Gençliği ve gençlik hareketlerini söz konusu ederken, küçük burjuva niteliğini gözden uzak tutmamak esastır. Sınıfsal temeli bir yana koymak bilimi bir yana koymak demektir. Bir hareketi işçi sınıfının davası bakımından doğru yorumlayabilmenin tek ölçütü budur.

Gençliğin doğal ideolojisi ve eylem tarzı sınıfsal niteliğine uygundur: Gençliğin doğal ideolojisi küçük burjuva ideolojisidir. Yurdumuzda bu, küçük burjuva bürokrasisinin damgasını taşır. Gençliğin dünya görüşü, değer yargıları, gelecek hakkında ki düşünceleri, hareket anlayışı, hepsi, bu ideolojinin mantığına göredir. Gençliğin eylem tarzı da küçük burjuvazinin eylem tarzıdır. Küçük burjuva davranışlarının sorumsuzluğu, kaypaklığı, dönekliği, başıbozukluğu ve terörizme yatkınlığını gençlik eylemlerinde görürüz. Hareket bereket, yahut eylem için eylem, ya da bağımsız gençlik hareketi anlayışı, hep küçük burjuva eylem tarzının ifadeleridir. Gençliğin doğal itilimleri küçük burjuva itilimleri olduğu için buna şaşmamak gerekir. Gençlik eylemleri kendi başına bırakıldığı sürece, yönlendirilmedikçe, 'Gauchiste-anarşist/solcu, sözde solcu' olacaktır.

Gençlik eylemi yanlış yorumlara konu oluyor: Burjuva ve küçük burjuva ideologları, sosyalizm adına yapılan gençlik hareketlerini, gene sosyalizm adına, saptırma çabası içindeler. Gençliği devrimin önderi görenler var. Bunlara göre önemli olan işçi sınıfının ideolojisidir. Gençlik bu ideolojiyi benimsedi mi, devrime öncülük edebilir. Bir başka görüşe göre gençlik, duruk toplumu sarsıp silkelemekte ve devrimci cevherin harekete geçmesini sağlamaktadır. Yurdumuzda iki-üç büyük gençlik hareketinden çok önemli sonuçlar almayı umanlar bile çıktı. Gene bir görüşe göre, gençlik, son hareketleriyle, örgütlü, disiplinli hareketin yerine, yığının ka-

rar alıp uygulamasını getirerek eski örgüt anlayışını da yıkmıştır. Gençliğin eylemleriyle işçi ve köylülere eylem modelleri gösterdiği ve böylece bilinçlenmeye ve harekete katkıda bulunduğu da söyleniyor. Bütün bu sosyalizm adına bulunan gerçeklerde şüphesiz bir miktar doğruluk payı var. Ama sosyalist ideolojiyi burjuvazinin yararına yozlaştırmayı görev edinmiş bir burjuva ideoloğunun -Marcuse'nin-, burjuva basınınca gençliğin peygamberi gösterilmesi ve çoğu gençlik eylemlerinin, onun önerilerine pek uygun düşmesi, bizi bu konuda daha derin düşünmeye yöneltmelidir. Meseleyi böyle tek yanlı koymanın anlamını aramaya çıkmalıyız.

Gençlik hareketinin getirdiği katkı: Gençlik hareketleri işçi sınıfı davası bakımından gençliğin yerini, yeni baştan düşünmemize yol açtı. Gençliğin enerjisinin sosyalizm için kullanılacak ne büyük bir kaynak olduğu görüldü. Bu enerjinin, kendisini herhangi bir şekilde ortaya koyması kaçınılmaz olduğuna göre, bunu yönlendirme yollarını aramak durumundayız. Enerjinin kullanımını -yanlış kullanımını bile olsa- engellemeye kalkmanın faydasız olduğu belli oldu. Bu enerjiden hem örgüt içinde hem de dışa dönük eylemlerde yararlanılabilir. Bir de gençlik hareketleri gerek örgüt içinde gerekse örgütle yığın arasındaki ilişkilerde demokrasiyi kurmanın kararlara insanları katmanın önemini bir daha hatırlattı. Sosyalist örgüt anlayışını dille söylemenin değil, aynı zamanda uygulanmanın, yığınla ilişkileri ciddi bir şekilde kurup geliştirmenin ne büyük bir güç kaynağı olduğunu öğretti.

Bir eylemin doğruluğu somut şartlarda belli olur: Genel olarak gençlik eylemleri, gençliğin kendiliğinden (spontane) bir hareketi olduğu için doğrudur, anlayışı yaygın bir kanıdır. Değil küçük burjuvalığı esas olan gençliğin bu denetsiz hareketleri, işçi sınıfının kendiliğinden eylemleri bile, birçok yerde amaç bakımından zararlı sonuçlar verebilir. Zaten bu tür eylemler, sağlam bir merkezi örgüt olmadan, tarihte de başarısızlığa uğramıştır. Bir eylemin doğruluğuna karar verebilmek için somut tarihi duruma bakmak lâzımdır. Bu açıdan somut tarihi durumdan anlaşılması gereken şey, ülkenin içinde bulunduğu genel sosyo-ekonomik durum, siyasal ortam, sosyalist örgütleşme düzeyi ve sosyalist kavganın içinde bulunduğu aşama gibi... etkenlerin bütünüdür. Bir eylem, bu şartlar içinde işçi sınıfının davası bakımından, ya doğrudur, ya yanlıştır. Gene tekrarlayalım, eylem için eylem gibi anlayışlar küçük burjuva eylem anlayışının ifadeleridir.

Gençlik hareketleri sosyalist örgütleşme çevresinde dönenmelidir: Gençlik hareketleri sosyalizm adına yapılıyor. Gençlik hareketlerinin sosyalizm adına yapılmasının aynı zamanda sosyalizmin yararına da olmasının şartı nedir? Sorulması gereken soru budur. Devrimleri gerçekleştirebilecek tek gücün işçi sınıfının öncülüğündeki ittifaklar olduğunu biliyoruz. Demek ki, önemli olan sosyalist ideoloji çerçevesinde işçi köylü örgütleşmesini sağlamaktır. Bu sosyalist örgütleşme olmadan hiç bir devrim ha-

reketi başarıya ulaşamaz. Bu yolda gösterilecek çabalar, eğer kuvvetli bir işçi köylü örgütleşmesinin öncülüğünde değilse sonuçsuz kalmaya mahkûmdur. Öyleyse gençlik hareketinin sosyalizmle olumlu bir ilişkisinin temel şartı, bunun sosyalist örgütlenme mihveri çevresinde dönenmesidir. Bu mihverden kopuk, bağımsız gençlik hareketleri ya sosyalizm için yaratabileceği faydanın çok altında bir fayda oluşturur ya da sosyalizme zararlı olur.

Sosyalist gençliğin ve sosyalist örgütün dikkat etmesi gereken noktalar: Gençlerin hepsini sosyalist yapmak söz konusu değildir. Bizim için önemli olan gençliğin işçi sınıfının davasına hizmet etmesini sağlamaktır. Bu noktada sosyalist üniversiteli gence, 'gençlik hareketlerinin kendiliğinden tepkiler halinde değil, belirli bir perspektif içinde, yani günlük hareketlerinin somut hedefleriyle sosyalizmin ana hedefleri arasında belirli bir eşgüdüm çerçevesinde yürütülüp, geliştirilmesinde önemli görevler düşmektedir.' Düzen değişmeden ne üniversite öğretimi kökünden değiştirilebilir ne de demokratlaştırılır. Ama bunları gözeten reformları ana hedefimizle ilintisini doğru kurarak savunmak gerekir. Ancak böyle bir mücadele anlayışı ile sosyalist gençlik, gençlik eylemlerine doğru bir yön verebilir ve 'gaucihiste' eylemlerin üstesinden gelebilir. Bu doğru görüş çevresindeki eylemleri ne kadar yaygınlaştırırsak 'gaucihiste' unsurların etkisi o kadar azalır. Bunlarla tek doğru savaş yolu budur. Sorun bir yandan geçici hedeflerle genel perspektif arasında bir koordinasyon kurmak öte yandan da öğrencileri bu genel perspektife katacak şekilde teoriyi ve eylemi geliştirmektir. Gençlik hareketlerinin, sosyalizme gerçekten faydalı bir nitelik kazanması için sosyalist örgütten bağımsız olmaması gerekir. Ama ana sosyalist örgütün de gençlik hareketleri karşısında doğru bir tavır alması gereklidir. Ana örgüt:

a) Teori ve eylem planında kendine çeki düzen vermeli, sosyalist gençliğe kendini kabul ettirecek nitelikte olmalıdır, b) Gençliğin enerjisini mutlaka değerlendirmeli, onu engellemeye değil yönlendirmeye çalışmalıdır. Bu, enerjiyi yanlış eylemlerden doğru eylemlere kaydırmaktır. Dışa dönük eylemlerde bunun çok büyük bir destek olması mümkündür, c) Gençliğin enerjisi, örgüt içinde bürokratlaşmaya karşı bir dinamizm öğesi olabilir. Gene, legal mücadelenin doğal bir sonucu olarak, örgütler zamanla kurulu düzenin kalıplarına uymaya başlarlar. Gençliğin enerjisi bu sakıncayı da en aza indirmekte olumlu bir etken olabilir. Bu enerjiyi örgüt içinde bürokratlaşma ve düzenle uyuşma eğilimlerine karşı kullanmanın yollarını ana örgüt bulmalıdır.

Sosyalist gençliğin ise, bilinçli bir sorumluluğa sahip olması ve küçük burjuvalığı esas olan gençliğe tâbi olmayıp onu yöneltmeyi bilmesi gerekir. Bunun için: sosyalizmi öğrenmesi ve sıkı, sağlam bir örgüte sahip olması zorunludur. Bunu başarabilirse gençliği doğru taktik hedeflerle sosyalizme yararlı eylemlere sürükleyebilir ve eğitir. Sosyalist gençlerin bir

de bir sosyalist aydın olarak görevleri vardır. Bu da emekçi sınıfların bilinçlenip örgütlenmesine çalışmaktır. Ve bu kendi eğitimlerinin de temel şartlarından biridir. Zaten öteki eylemlerinin asıl hedefi de emekçilerin bilinçlenip örgütlenmesini sağlamaya yönelikse bir anlam taşır. Gençliğin sahip olduğu eğitim olanaklarını devrimci yönde kullanması da üzerinde önemle durulacak bir konudur. Sosyalist düzene geçişte ve sosyalist düzenin kurulmasında teknisyen ve uzman kadrolarının büyük katkısı olacaktır. Bugünkü eğitim düzeninin şartlanmalarından kurtularak, kendi alanlarında uzmanlık kazanmak ve bu alanlarda katkıda bulunacak bir duruma gelmek gençliğin gözden kaçırmaması gereken önemli bir görevdir. Sosyalist gençlik, gençliğin arasında işçi sınıfının ideolojisini benimseyip ve onun davasının gerçekleşmesi için çalışanlardan oluşur. Onun için bütün eylemlerinin temel ölçütü, bu eylemlerin, işçi sınıfının davasına olan faydasıdır. Gençlik hareketleri içindeki görevi ise, bu hareketlere tabi bir şekilde katılmak değil, gençlik hareketlerinin sosyalist örgütleşme mihveri etrafında dönenmesi için, bu hareketleri yönlendirmektir.

Sosyalist gençlik örgütleri yan örgütlerdir: Gençlik devrim yapabilecek bir güç değildir. Ama devrimci eyleme katkıda bulunabilir. Katkısını en iyi şekilde yapabilmesi için örgütlenmesi gerekir. Fakat bu örgütlenme ancak, ana örgüt çevresinde dönenen eylemin bir parçası ise anlamlıdır. Yoksa sosyalist gençliğin bu örgütlenmesi, ana örgüt bir yana bırakılınca, tipik bir küçük burjuva örgütlenmesi olur. Yalnız sloganları, sosyalist literatürden alınma sloganlar olabilir, o kadar.

Kısaca gençlik örgütü, sosyalist harekette, ana örgüte yardımcı bir kuruluştur. Bir yan örgüttür. Gençliğin kendi başına bir güç olması, sosyalist gençlik örgütünün yan örgüt olma niteliğini ortadan kaldırmaz. Tersine onu böyle olmaya zorunlu kılar. Sosyalist gençlik örgütü sapmamak, yanlış eylemlere sürüklenmemek için, yan örgüt olma niteliğini derinden kavramalıdır. Sınıfsal temeli, ana sosyalist örgüte benzemeyen gençlik örgütünün kendi içinde sıkı bir eğitime dayanan sağlam bir disipline ihtiyacı vardır. Kaypak bir taban, ancak böyle bilinçli ve sorumlu insanların disipliniyle doğru eylem çizgisinde tutulabilir.

Sonuç: Gençlik ortamı bir küçük burjuvalık ortamıdır. Sosyalist gençlik bu ortamın içinde bir kesimdir. Bunların görevi, gençlik ortamında, sosyalizme insan kazanmak, gençlik hareketlerini sosyalist mücadeleye yarayışlı bir yöne akıtmaktır. Ayrıca sosyalist gençler birer aydın olarak da işçi ve öteki emekçi sınıfların bilinçlenip örgütlenmesine doğrudan katkıda bulunmak zorundadırlar. Bütün bunları en iyi şekilde yapabilmeleri eğitime ve eyleme dayalı sıkı bir örgütlenmeyle mümkündür. Sosyalist gençler sosyalizmi işçi ve öteki emekçi sınıfların kuracaklarını hiç gözden kaçırmadan, bilinçli bir sorumluluk içinde davranmak, kendilerini küçük burjuva etkilerden arındırmak, eylemlerini sosyalist örgütleşme çevresinde dönendirmek için büyük bir çaba ve titizlik göstermek zorundadırlar."

Sosyalist Gençlik Örgütünün Kuruluşu Üzerine

TİP'li kadroların "gençlik" kavramı hakkındaki tartışmalarıyla ilgili Nihat Akseymen'in yayınlanmış bir yazısı vardır.

SGÖ Genel Sekreteri Nihat Akseymen'in "Sosyalist Gençlik Örgütünün Kuruluşu Üzerine" başlıklı yazısı aynen şöyledir:

"Ülkemiz, 1960'lardan bu yana, zaman zaman yoğunlaşan çeşitli öğrenci hareketleri geçirmiştir. Cumhuriyetten sonra da bu hareketler durmamış kendi küçük burjuva sınıf ideolojileri çerçevesinde, yani Kemalizm doğrultusunda yürümüştür. Öğrenci hareketlerinin proletarya ideolojisine yatkınlık göstermeleri 27 Mayıs hareketinden sonradır. Ve Türkiye sosyalist hareketindeki yükselip alçalmalara da bağlı olarak, gençlik hareketleri, çeşitli aşamalardan geçmiş, bugünkü yoğunluğunu kazanmıştır. Fakat bugüne dek, sosyalist gençlik örgütlenmesine ilişkin doğrular tutarlı biçimde ortaya konmamış, çeşitli çevreler doğruların birinden tutarak onu en uç noktasına taşımış, bu arada öteki doğruları atlamış ve bunların sonucu olarak hareketimiz her zaman önemli zayıflıklar taşımıştır. Bu nedenle, Türkiye'mizin somut durumuna geçmeden önce gençlik örgütlenmesinin genel ilkelerini kısaca özetlemekte yarar umuyorum.

Sosyalist Teoride Gençlik Örgütlenmesine İlişkin Genel İlkeler:

A- Gençlik Kavramı:

a- Gençliğin Tanımı: Gençlik ayrı bir sosyal sınıf ya da tabaka değildir. Her genç içinde bulunduğu sınıfın özelliklerini yansıtır. Sosyalistler, gençlikten, işçi ve öteki emekçi sınıf ve tabakaların gençliğini anlar. Yalnızca üniversitelilere gençlik demek doğru değildir. Çünkü üniversite küçükburjuva ortamıdır, kökeni, yaşaması ve genellikle gideceği küçük-burjuva saflarıdır. Bu nedenle, gençliği üniversitelerle sınırlamak, yalnızca küçükburjuvazinin gençliği gençlik sayılır demektir. Oysa her sınıf ya da tabakanın gençliği vardır. Ancak, sosyalist bir örgütlenme, kitle anlamında, işçi ve emekçi sınıfların gençliğini içine alır. Bu kesimleri derleyecek eylem biçimleri koyar, buna yönelik eylem sürdürür. Gençliğin belirleyici özelliğinin 'üretim süreci dışında' olması görüşü yanlıştır. Üretim süreci dışında olan sadece üniversiteliler değildir. Dolayısı ile böyle bir ölçüt geçerli değildir. Görüldüğü gibi, gençlik kavramının doğru çözümlemesi sınıfsal olarak konur. Bu sınıfsal tahlil yürütülürken, aynı anda, yaş öğesi de söz konusu olur. 'Bizler hem yaş faktörünü, hem de aynı zamanda genç insanların sosyo-psikolojik durumlarını göz önüne almalıyız.' (A. Kamshalov-Socialism and Youth-For Pnity and Cohesion,1969)

Sonuç olarak, sosyalist anlamda gençlik, başta işçi sınıfı olmak üzere, tüm emekçi sınıf ve tabakaların gençliğidir. Sosyalizmin ustalarının yazdıklarında ve dünya devrimci pratiği içinde kurulan yüzlerce gençlik örgütünde/üniversiteli örgütünde değil/gençlik kavramı böyle alınmış ve örgütler bu esas üzerine kurulmuştur.

b-Gençliğin Proletarya Savaşındaki Rolü: Proletaryanın devrimci sava-

şı, bütün emekçileri kapitalizmin boyunduruğundan kurtarmak, sömürünün kaynağı olan üretim araçları üzerindeki özel mülkiyeti ortadan kaldırmak amacını güder. Bu savaşta, henüz burjuva ideolojisi ve ahlakı ile sıkıca etkilenmemiş olan genç insanların yeri çok önemlidir. Gençliğin ana görevi üniversitelerde '*Marksist beyinler yetiştirmek*' değildir. Gençliğin yeri, başta işçi sınıfı olmak üzere, toplumun emekçi katlarında, sosyalist hareketin ulaştığı noktanın gerektirdiği, devrimci mücadelenin gerektirdiği eylemlerdir.

B- Gençlik Örgütünün Niteliği

a- Gençlik Örgütü Sınıfsal Özü Bakımından Proletarya Örgütüdür: Sosyalist teori, gençlik örgütünün, gençlik partisi olmadığını bize öğretiyor. Çünkü iktidara yürümez, iktidarı amaçlayan bir kuruluş değildir. Ve de gerçekleştirmeye çalıştığı kendine özgü, ayrı bir programı yoktur. Ama proletaryanın amaçlarına çalışır. Sosyalist gençlik örgütü, sosyalist devrime, proletaryanın zaferine çalıştığı için, sınıfsal özü bakımından işçi sınıfının örgütüdür.

b- Gençlik Örgütü Sınıfsal Kuruluşu Bakımından Yığın Örgütüdür: Sosyalist gençlik örgütü, sınıfsal özü bakımından proletarya örgütüdür ama sınıfsal kuruluşu bakımından işçi, köylü ve öğrenci gençliğin örgütüdür. Yani emekçi sınıfların gençliğini içinde barındırır. (Bulgaristan'da Devrimci Gençlik Hareketi, Sofya, 1966. s.5)

Bu sınıfsal öz ile sınıfsal kuruluş meselesinin birbirine karıştırılmaması, gençlik kavramı, gençliğin örgütlenmesi gibi konulara aydınlık getirecektir.

Bulgaristan'da verilen sosyalist kavga içinde, 1917 Sovyet Devrimine dek işçi-gençlik örgütleri yer alıyordu. Bu örgütler öğrencilere ve köylü gençlere kapalı idi. Bu hata sonradan 1919'da düzeltildi. Aşağıda bu konudaki yargıyı bulacaksınız:

'Köy burjuvazisi tarafından gaddarca sömürülen ve sosyalist öğretiyi büyük bir istekle benimseyen köylü gençler hala SRSDM/İşçi Sosyal Demokrat Gençleri Birliği/ safları dışındaydı. Parti, köylü, meselesini henüz Leninist'çe anlayamadığından, köylü ve işçi gençleri bir teşkilatta birleştirmeye çalışmıyordu... SRSDM, öğrenci ve üniversiteli gençler arasında da çalışma ortaya koymadı. İlerici öğrencilerin ancak bazıları alındı gençlik teşkilatına... Hâlbuki öğrenci ve üniversiteli gençler, Bulgaristan gençliğinin hayli büyük bir kısmını teşkil ediyordu. Köylü gençler daha da kalabalıktı. SRSDM'nin başlıca işçi gençlerle çalışması, Birliğin yığınsal ve sosyal niteliğini çok daraltıyordu.' (Svetlana Todorava-İşçi Sosyal Demokrat Gençler Birliğinin Kuruluşu, a.g.e.)

Sosyalist gençlik örgütleri, emekçi sınıfların gençlerinin mümkün olduğu kadar çoğunu da kapsamaya yönelirler. Bu, yığınsal yan örgüt olmaktan gelen bir özelliktir. Çünkü 'herhangi bir örgütün karakterini doğal ve

kaçınılmaz olarak belirleyen şey, o örgütün eyleminin muhtevasıdır'. / Lenin.

Sonuç olarak, işçi, köylü ve öğrenci gençler bir sosyalist örgüt çerçevesinde birleştirilir ve örgüt nicel anlamda olabildiğince çok sayıda üyeyi kapsar. Yani kelimenin iki anlamıyla da 'dar' değil, 'yığın' örgütü olur.

c- Gençlik Örgütü Kuruluş Biçimi Olarak Bir Yan Örgüttür: Gençlik örgütlerinin kuruluş biçimi, bağımsızlık ve tavırlarda bağımlılık olarak özetlenebilir. Yani örgüt kendi hiyerarşisine sahip olarak özetlenebilir. Yani örgüt kendi hiyerarşisine sahip olarak ve ayrı bir örgüt olarak kurulur. Örgüt bağımsızlığının amacı, gençliğin devrimci girişkenliğini arttırmak, kaba kumandacılığı ve adi himayeciliği ortadan kaldırmaktır.

Öte yandan, bağımsız olarak kurulan gençlik örgütü, proletaryanın gerçek partisine, yoksa doğru strateji ve taktikleri ortaya koyan ve uygulayan merkeze hem stratejik, hem taktik sorunlarda bağımlıdır.

Devletin sınıf yapısı da burjuvadır. Yani çözülmesi gereken temel çelişki, emek-sermaye çelişkisidir. Bu da anti-kapitalist bir devrim gerektirir. Emperyalizmle Türkiye halkı arasındaki çelişki ise ana çelişkidir ve devrimci mücadelemizin izleyeceği yolu belirleyecektir. Türkiye'nin somut durumunda ana çelişki ile temel çelişki, Türkiye kapitalizmi ile emperyalizmin entegre bir bütün olduğu için, birbirleri içinde yumaklanmıştır. Bu nedenle, verilecek olan kavga anti-emperyalist ve aynı zamanda anti-kapitalist olacaktır.

2- Eylemleri: Stratejinin yanlışlığı ya da doğruluğu eyleme yansır. Eylemlerden objektif sonuçları toparlayabiliriz. MDD'cilerin gençlik içindeki hareketleri çok büyük ölçüde üniversiteye kapalı, devrimci potansiyeli üniversiteye hapseden ve anarşizme eğilim taşıyan hareketler olmuştur.

Emekçi sınıflara yönelik eylemlerinde de yine savundukları strateji gereği yanlışlığa düşmüşlerdir. İşçilere, köylülüğe demokratik bilinç, milli bilinç verme yolunu izlemişlerdir. /İşçi-köylü gazetesi/ Oysa aşamalı bilinç verme oportünizmin ta kendisidir./Lenin, İki Taktik/

Emekçi gençlerin örgüte alınmasını kabul ettikleri, yani gençlik örgütlerinin yığınsal niteliğini kâğıt üzerinde kabul ettikleri halde, pratikte hiç de böyle olmamıştır. Spontane hareketlerin kuyruğuna yapışmışlar, sınıf bilinci vermemişler ve de emekçi sınıfın gençliğini hiç mi hiç örgütlemeye çalışmamışlardır. Emekçi sınıflara yönelmeleri anlık olaylarla sınırlı olmuş, enerjilerinin çok büyük kısmı üniversite örgütlerine yönelmiştir.

3- Bağımsız gençlik örgütü fikri: Sapmaların, meselenin sadece bir yanına ağırlık vermekten çıktığını hep biliriz. Bu meselede de böyle olmuştur. MDD'ciler gençlik örgütlenmesi konusunda, kesinlikle hiçbir merkeze bağlı olmama görüşünü işlemişlerdir. Aydınlık dergisinde gençlik üzerine çıkan çevirilerde sadece bağımsızlığın savunulduğu parçalar çevrilmiş, işin öteki yüzüne hiç değinilmemiştir. Son FKF kurultayında okunan çalışma raporu da söylediklerimizi doğrular biçimdedir. Bağımsız gençlik

örgütü görüşü deşifre olmuş sağ-oportünist bir görüştür. Dünyanın her yerinde ve Türkiye'de sağ-oportünizm, gençlik konusunda, 'kesin bağımsız gençlik örgütü' sloganı ile çıkmaktadır. MDD'ciler, gençlik örgütlerinin yığın örgüt olmaları noktasında doğru ilkeyi savunur görünmektedirler. Yani işçi ve köylü gençleri de örgüt kapsamına almayı kabul etmektedirler. Ancak burada da şöyle bir yanılgıları vardır. DGF'ye bağlı olarak işçi ve köylü komiteleri kurmayı önermektedirler. Sosyalist gençlik örgütleri, emekçi sınıfların gençlerinin katıldıkları örgütlerdir. Ama bunu örgüte bağlı işçi-köylü komiteleri haline getirmek demek, bir gençlik örgütüne partileşme fonksiyonu yüklemek demektir. O zaman da yapılmak istenen şeyin adını koymak gerekir, çünkü gençlik örgütünden başka birşey olunmuş demektir.

Bunlar karşısında SGÖ'nün yeri: Sosyalist Gençlik Örgütü, doğru gençlik örgütlenmesi ilkelerini kabul etmiş, ona göre kurulmuş bir örgüttür. Ancak, burada kısa-uzun dönem ayrımını yapmak gerekir. Bugün içinde bulunduğumuz koşullar, SGÖ'nün hemen yığın örgütüne dönüşemeyeceğini bize gösteriyor. Bunun belli başlı nedenleri şunlardır:

1) Ana örgütün durumu: TİP, bugün sağlam bir sınıf örgütü, proletaryanın öz örgütü durumunda değildir. Bunun mücadelesi verilmektedir. Örgütlenmemiz, kabul ettiğimiz doğru ilkeler ışığında yürüyecektir. Ancak, öteki nedenlerle birlikte, partinin durumu da örgütümüzün sağlığı açısından, yakın dönemin hareket çizgisini, taktik durumlarını belirleyecektir.

2- Politik tavır alan gençlerin durumu: Ülkemizde bugün siyasal aksiyon içine girmiş gençlik kesimi üniversitelilerdir. Doğal olarak, SGÖ'nün üye kapsamı da üniversitedendir. Ama buna bakarak, ampirik bir akıl yürütmeyle ilkelerin yanlışlığına varmak çok yanlıştır. Türkiye'de işçi gençler ve köylü gençler vardır, hem de üniversitelilerden kat kat daha fazla olarak. Ancak, siyasal bir güç olarak etkilerini duyurmamaktadırlar. Bu ikisi ayrı şeylerdir. SGÖ'nün başlıca amacı, işte bu gençlik kesimlerini siyasal bir güç durumuna dönüştürmektir.

3- SGÖ'yü kuran gençlerin durumu: Öteki iki neden yanında, bir de örgütü kuran sosyalist gençlerin eğitim düzeylerini dikkate almak gerekir. Bir yığın örgütüne üye alınırken, geniş teorik bilgi aranmaz. Sempatizan olması, girmek istemesi yeterlidir. Ve o yeni gelen üye, örgüt çalışmaları içinde yoğrulur, yetişir. Bu dolaşımı sağlayabilmek için de örgütün yığın örgütlenmeye geçerken, bünyesinde gerçekten sağlam bir kemikleşmeye ve teorik bütünleşmeye erişmiş olması gerekir.

SGÖ'nün ana görevleri ve eylem alanları: Türkiye bugün gerçek sosyalist eylemin eşiğine gelmiştir. Sosyalist mücadelenin ana öğesi ve öncüsü olan proletaryayı mücadeleye katmak için gerçek proletarya devrimcileri, işçi sınıfı ile bağlar kuracaklar, onu kendi öz mücadelesi olan 'sosyalist devrim' mücadelesine sokacaklardır. İşte, sosyalist hareketin bu aşamasında, SGÖ'nün temel görevi işçi-emekçi kitlelere bilinç taşıma ve aynı

zamanda emekçi sınıfların gençlerini örgütleme olacaktır. Bunun için SGÖ, işçi sınıfının her çeşit mücadelesine, grevlere, işgallere katılacak, aktif rol oynayacaktır. İşçilerin spontane hareketlerine katılacak, destekleyecek, doğru bilince ulaşmasına çalışacak ve de bunları, oportünizmin teorisi olan, öncü işçi sınıfının partisinin yönetici rolünü fiilen reddeden spontane eylem teorisine angaje olmadan yapacaktır. SGÖ, işçi sınıfına yönelik düzenli eylemler de yürütecektir. Asıl üzerinde önemli durulması gereken eylemler de bunlardır. Bunların dışında sosyalist gençler, kendi örgütlerinden başka, işçilerin sendika, yöresel örgütler vb. birtakım örgütlerinde de çalışmalıdırlar. Bunun birinci nedeni, yukarıda değindiğiniz politik bilinç yayma görevi ise, ikinci nedeni buralardaki işçi gençleri, gençlik örgütüne aktarmaktır. 'Yeni üyeler kazanmak için sendikalardaki çalışmanızı çoğaltmanız gerekir. Sendikalardaki gençliği, RSM'de/gençlik örgütü/örgütlemelisiniz'. (Dimitrov seçme eserler cilt 2).

SGÖ üyeleri, köylülerin devrimci-demokratik hareketlerine de aktif olarak katılmalı, desteklemeli, bunu yaparken de onlara proletaryanın yönetimindeki işçi-yoksul köylü asgari temel ittifakının gereğini anlatmalıdır. Köylülüğün bilinçlendirilmesinde bu mesele çok ve uygulayan merkeze hem stratejik, hem taktik sorunlarda bağımlıdır. Bu iki durum arasında dengeyi kurmak gerekir. Yoksa gençlik meselesi doğru olarak ortaya konamaz. Sosyalist teoride, kapitalizme karşı savaşın öncüsü, yöneticisi, ana örgütü partidir. Meslek birlikleri, kooperatifler, gençlik örgütleri vb. bu mücadele içinde 'yan' örgütler olarak yer alırlar. Yan örgüt olmalarının ana nedeni iktidarı amaçlamamalarıdır. Gerçekleştirmeye çalıştıkları kendilerine özgü programları yoktur. Ana örgüt var olsa da olmasa da kurulacak bir gençlik örgütü, bir meslek birliği, yan örgütler olacaklardır. Çünkü yan olma durumu, bir ana örgütün yanında olduğundan değil, yüklendiği görevlerin değişikliğindendir. Örneğin, sınıf partisinin olmadığı bir durumda kurulacak bir meslek birliği yine yan örgüt olacaktır. Dünya devrimci pratiği bize göstermiştir ki, ana örgüt kurulmadan yan örgütlerin kurulamayacağı görüşü sol-sekter bir görüştür, kategorik ve sınırlayıcı bir görüştür.

C- Gençlik örgütünün amacı ve görevleri:

a) Genel amacı: En genel olarak, sosyalist gençlik örgütünün amacı, işçi sınıfına sosyalist devrimin gerçekleştirilmesinde ve giderek sosyalist toplumun kurulmasında yardımcı olmaktır. Bu en genel amacın gerçekleştirilme sürecinde örgüt, aşama aşama değişik amaçlar yüklenir, b) Ana görevleri: Sosyalist gençlik örgütünün yukarıdaki amacı gerçekleştirebilmesi için önünde başlıca iki görev vardır:

1- Bilimsel sosyalizmi öğretmek: Bu da şu yolla olur: a) Yüzyıllar boyu gelen tüm bilgileri, zararlı sınıfsal yanlarını atarak üyelerine öğretmek, b) Sosyalist ahlakı üyeleri arasında yerleştirmek. Bu da ancak burjuva ahlakının belirtileri ile yapılacak amansız ve sürekli bir savaş ile olabilir, c)

Örgüt üyelerini çalışan sınıfların eylemine katmak, organik ilişkiler içine sokmak.

2- Sosyalist gençlik örgütünün ikinci görevi ise, sosyalist devrimi gerçekleştirme mücadelesinde yerini almaktır. 'Gençlik, devrimi zafere ulaştırma savaşma, sosyalizmin kuruluşuna aktif olarak katılmalıdır. Burada Gençlik Birliğinin sadece kendisinin katılması yetmez. Onun, aynı zamanda, gençlik birliğine ön müfreze gözüyle bakan bütün gençliği savaş alanına çekmesi de gerekir.' /Lenin/(4-a.g.e., s:16)

Sosyalist teoride, gençlik örgütlenmesine ilişkin genel ilkeler özetle bunlardır.

1969 sonrası öğrenci hareketleri FKF'nin DGF'ye dönüşüm çizgisi: Şimdi, 1960 sonrası üniversiteli hareketini ve bu hareket içinde FKF'nin DGF'ye evrimini kaba çizgileri ile özetleyelim. 1960 sonrasında sol hareket hızla gelişerek ülke çapında yaygınlık kazandı. Bu hareket üniversiteyi de büyük ölçüde etkiledi. Ve üniversitelilęr sosyalist öğretiyi büyük bir istekle benimsemeye başladılar. bu noktada daha fazla ilerlemeden, üniversitenin bir burjuva üst yapı kurumu olduğunu, burjuva ideolojisinin de bu kurumun doğal ideolojisi olduğunu hatırlatalım. Ve tabii ki üniversitede okuyanlar da çok büyük çoğunluğu ile burjuva ve küçük-burjuva saflardan gelmektedir. Aşağıdaki tabloda bunu açıkça görüyoruz.

	Genel nüfus içindeki yeri	Üniversite içindeki yeri:
Köylülük	% 76	% 17
İşçi	%20	% 8
Memur	% 2.82	% 42
Müteşebbis	% 0.67	% 33

İşte bu ortam içinde, 1966 yılı başlarında sosyalist gençler tarafından FKF kuruldu. Amaçları, dolaylı-dolaysız eylemlerle işçi-köylü bütünleşmesine katkıda bulunmak, üniversiteli hareketlerinin demokratik hedefleriyle sosyalist hareket arasında paralellik kurmak ve sosyalist öğretinin gençlik arasında yayılmasına çalışmak idi. Bu görevleri yerine getirebilmek için kurulan örgüt bir süre doğru çizgide yürüdü. Doğru strateji, bağımsız bir kuruluş ve tavırlarda bağımlılık, bu doğru çizginin öğeleridir. Ancak, küçük burjuva kökenli öğrencilerin gerekli sosyalist bilim ve ahlak ile silahlandırılmaları çalışmaları gereğince başarılamayınca, Türkiye sosyalist hareketinin içine girdiği buhrandan da yararlanan MDD sapması, üniversiteli gençliğin bu küçük-burjuva özelliklerinden yararlanarak örgütü bilimsel sosyalist çizginin dışına çekti. Açıkça anlaşılıyor ki, FKF'nin yolunu kesen birinci engel, üyelerinin eğitimi sorununu çözememiş olmasıdır. Militanların çoğu sosyalist mücadeleden, 'emekçi' kavramını yüceltmeyi, örgüte sadece sadakati anlıyordu. Kişiye tapma yaygındı. Yani ideolojik olarak küçük-burjuva sosyalizmine, populizme ve bilgi olarak da kulaktan edinme şeylere sahiptirler. Partinin geçirdiği sert buhranda /Aybar oportünizminin su yüzüne çıkması/ tutunamadılar. MDD görüşü

bunlar için cankurtaran yerine geçti ve o tarafa uzun süren bir akış oldu. Bu küçük-burjuvazinin en büyük özelliği olan bir uçtan bir uca savrulmaktır. MDD sapmasının FKF'ye egemen olmasının bir nedeni de FKF'nin zamanında gerekli dönüşümü yaparak işçi ve köylü sınıflarının gençliğine yönelememesidir. Yine dünya devrimci pratiği bize gösteriyor ki, işçi ve köylü gençleri örgütlemeye yönelmeyen tüm öğrenci hareketleri giderek çözülmüşler, yozlaşmışlardır. Sadece, emekçi sınıfların gençliğine yönelebilen gençlik hareketleri, kendilerini yozlaşmadan kurtarabilmişlerdir. FKF, demokratik devrimcilerin eline geçince, bir süre sonra, görüşlerinin doğal sonucu olan DGF'yi doğurmuştur. Gençlik kesiminde yetişmiş militanların büyük bir kısmını çatısı altında tutan DGF hangi zayıflıkları sakatlıkları taşıyor. Kısaca bunları da görelim:

Strateji yanlışlığı: Önümüzdeki devrimci aşama milli demokratik devrim değil, sosyalist devrimdir. Dünya sistemi bir bütün olarak ele alınır ve çelişkiler büyük ölçüde ona göre belirlenir. Kapitalizm, emperyalizme, 'can çekişen sistem' dönemine çoktan ulaşmıştır. Daha önemlisi, dünyanın yarısına yakın bir bölüğü, 'sosyalist devrim'lerini başarmış ve 'sosyalist ekonomiyi kurma' sürecinde büyük ilerlemeler ortaya koymuştur. Emperyalizm son demlerini yaşarken ve de dünyada büyük bir sosyalist güç varken, bir ülkede sosyalist devrimi hedef gösterebilmek için, sadece o ülkenin sos-ekonomik gelişme düzeyine bakmak ancak gelişmiş toplumlarda sosyalist devrimlerin yer alabileceğini söylemek ve ülkenin dünya içindeki yerini gizlemek, işte bu 'oportünizm'dir. Halkların önündeki devrimci hedefi saptırmak, bunu da keskin devrimci bir terminolojinin ardında gizleyerek yapmak oportünizmdir. Üstelik, Türkiye'de egemen üretim biçimi kapitalizmdir ve de önemlidir. Çünkü ancak işçi sınıfı, asgari müttefiki yoksul köylü ile beraber ve azamisi ülke koşullarına göre değişen bir ittifaklar tabanı ile iktidara geldiğinde, köylülüğün sorunları çözülecektir.

SGÖ, kendi içinde eleştiri-özeleştiri mekanizmasını her zaman diri tutacak, bireycilik, dalkavukluk, kariyerizm, külhanbeylik gibi burjuva ahlakının zehirli mantarlarına karşı amansız ve sürekli bir mücadele yürütecektir. SGÖ, Türkiye ölçüsünde sosyalist kavganın başarısı için, sosyalizmin son ve kesin zaferi için, gün güne daha güçlü bir şekilde savaşacaktır.

Yürüyelim, her çeşit sapmaya karşı saflarımızı çelikleştirerek yürüyelim. Halkların gerçek özgürlüğü için, sosyalist devrimin zaferi için, yepyeni bir dünyayı işçi ve köylülerle omuz omuza kurmak için yürüyelim.

Yaşasın emperyalizme karşı, sosyalizm için dövüşenler. Yaşasın Türkiye halkının kurtuluşu uğrunda yürütülen sosyalist mücadele. Yaşasın, işçi, köylü, öğrenci gençliğin sosyalist kavgası."(1)

Gerilla Eğitimi Yapmayı Amaçlayan Bazı SGÖ'lü Gençler

Birinci SGÖ yönetimi içinde bölünme olmamıştır ama eylem anlayışında bazı farklar ortaya çıkmıştır.

Dünyanın değişik ülkelerinde verilen ulusal kurtuluş mücadeleleri ve gerilla savaşlarından Türkiye'de etkilenmeyen ilerici-devrimci-sosyalist gençlik örgütü kalmamıştır.

Bu mücadele biçimlerinden etkilenen gençlerin bir kısmı da SGÖ üyeleridir.

Savaş Al, 1969 sonbaharında Suriye sınırından gizlice geçerek Ortadoğu bölgesine gider ve daha önceden oraya gitmiş diğer Türk gençleriyle Filistin örgütlerinin kamplarında bir süre gerilla eğitimi alır. Daha sonra Türkiye'ye gelen Savaş Al, bir kısım arkadaşını ikna ederek, Filistin örgütlerinin kamplarına gerilla eğitimi için götürmeye çalışır.

Veysi Sarısözen ve Sıtkı Coşkun'la görüşmek için İstanbul'a gelen Savaş Al, vapurda karşılaştığı Mehmet Sarısözen'den Veysi'nin nerede olduğu öğrenir. Veysi Sarısözen, bu sırada hastadır. Savaş Al, silahını masaya koyar ve Veysi'ye Filistin'e gidip gerilla eğitimi almayı önerir. Veysi Sarısözen, "Ne işimiz var Filistin'de. Ben, gelmiyorum. Peki sen gidecek misin?", diye sorar. Gitmeye kararlı olduğunu söyleyen Savaş Al'a Veysi Sarısözen, "O zaman, senin yapacağın ilk iş Ankara'ya gitmek ve TİP'den istifa etmektir. Eğer gitmek istiyorsan bunu yaptıktan sonra git", der.

Böyle bir tasarının olduğu TİP Yöneticilerine de haber verilir.

Savaş Al, ayrıca İzmir ve Ankara'da, TİP ve SGÖ üyesi gençlerle de görüşür ve bir kısmını Ortadoğu bölgesinde Filistin örgütlerinin kamplarında gerilla eğitimi almaları için götürmeye ikna eder.

Bunu öğrenen Muharrem Kılıç, İzmir'e gider ve SGÖ'lü arkadaşları ile konuşur. Arkadaşlarından bir kısmını Ortadoğu bölgesine gitmemesi konusunda ikna eder, bir kısmını ikna edemez.

Savaş Al, yurtdışına çıkmanın yollarını hazırladığı bir sırada 4 Şubat 1970 Çarşamba günü Gaziantep'te yakalanarak gözaltına alınır. Sonuçta, bir kısım SGÖ üyesinin Ortadoğu bölgesine geçerek, gerilla eğitimi alma isteği böylece gerçekleşmez.

Bu dönem, SGÖ yönetiminde ciddi sorunlar ortaya çıkar ve görev süresinin dolmasına 5-6 ay olmasına rağmen Genel Sekreter Nihat Akseymen görevden alınır. Yerine yine Yönetim Kurulu içinden Umur Coşkun getirilir.

Atilla Arsoy, Umur Coşkun ve Peyami Arıırk, Nihat Akseymen'in davranışlarına ve yakın aile çevresine dayalı dar-grupçu çalışma tarzına tahammül edememişlerdir. Nihat Akseymen ise, onları, yetersizlikle suçlar.

SGÖ'de üç ayrı görüş ortaya çıkmıştır. Buna rağmen SGÖ, TİP'in ilçe ve il kongrelerinin güvenliğinin sağlanması ve EMEK grubunun yönetimlerde çoğunluğu ele geçirmesi bakımından son derece önemli bir rol oynamıştır.

SGÖ olmasaydı belki de TİP'in 29-30-31 Ekim 1970 günlerinde yapılan 4. Büyük Genel Kurulu yapılamazdı. Çünkü o dönemde ilçe ve il kongrelerinde en önemli sorun, bu kongrelerin MDD'cilerce saldırıya uğ-

ramasıdır. Kurulduğundan itibaren 1966'ya kadar sağcılar tarafından yapılan saldırılara, 1966'dan sonra MDD'cilerin saldırıları da eklenir. Hemen her kongrede birincil sorun, toplantıya yönelik MDD'cilerin bu şiddet eylemlerini engellemekti. Eğer kongre MDD'ciler tarafından ele geçirilirse, ele geçirilen TİP örgütü çalışmaz hale getirilip öylece bırakılırdı.

MDD'cilerin bu tür saldırılarına en son örnek 13 Eylül 1970 Pazar günü Ankara il kongresinin, arkasından da TİP ve SGÖ Genel merkezlerinin basılmasıdır. MDD'cilerin bu saldırılarında TİP yöneticileri tartaklanır ve Parti'ye ait daktilo, telefon cihazı, hesap makineleri ve diğer eşyalar gasp edilerek götürülür.

SGÖ İstanbul Örgütü

Yeni kurulmuş bir örgüt olan SGÖ'nün önünde önemli görevler vardır. Bir taraftan TİP ile EMEK'in korunması ve yaşatılması, diğer yandan dışa yönelik eylemler, çalışmalar.

SGÖ Ankara'da kurulduktan sonra İstanbul ve İzmir'de Bölge Yürütme Kurulları oluşturulur.

SGÖ İstanbul Örgütü Başkanlığına Ali Ekber Karagöz, İstanbul Sekreterliğine Veli Gürcan seçilir.

Erhan Gömüç'ün yazdığı bir yazıda SGÖ İstanbul Bölge Yürütme Kurulu'nun nasıl kurulduğu ve yaptığı çalışmalar hakkında şu bilgileri vermektedir:

"İstanbul'daki sosyalist devrimcileri birleştirme ve giderek Sosyalist Gençlik Örgütü'nü İstanbul'da kurma çabaları güçlükle sürüyor. Bu çabalar kuşkusuz, SGÖ kadrosunu küçük burjuva ortamı olan Üniversitelerde genişletme üzerinde değildir. Bilimsel sosyalist öğretiye göre, 'sınıfsal kuruluşu bakımından yığın örgütü, sınıfsal özü bakımından proletarya örgütü' ilkesine dayanan ve genel amacı 'işçi sınıfına sosyalist devrimin gerçekleştirilmesinde ve giderek sosyalist toplumun kurulmasında yardımcı olmak' olan SGÖ elbette eylemlerini fabrikalarda yoğunlaştıracaktı. İçinde bulunduğumuz ekonomik buhran döneminde ve hele toplu sözleşmelerin yapıldığı şu sıralarda İstanbul'daki SGÖ militanları sürekli olarak işçi sınıfı ile organik bağlar kurdular. Sungurlar'daki ECA, Pres-Döküm, Güntherm kazan, Özkardeşler cıvatadaki işgallere, İzsal (İzzet Baysal fabr.) da greve, Abbott, Pfizer, Dökümay direniş hareketlerine, ayrıca, Küçükköy gecekondu yürüyüşüne, işsiz sabıkalılar yürüyüşüne ve son olarak işsizlik ve pahalılıkla savaş yürüyüşlerine destekleyici olarak katılan ve attıkları sloganlarla hareketleri sosyalist karaktere dönüştürmeye çalışan SGÖ militanlarının işçilerle doğrudan kontak kurmaları ve bu ilişkileri sürdürmeleri sonucu, ilerde resmen kurulacak SGÖ İstanbul Bölge Kuruluşunun nüvesine 8 genç işçiyi daha katmıştır. Sosyalist Gençlik Örgütü'nün emekçi sınıfların gençlerinin mümkün olduğu kadar çoğunu kapsamaya yönelik bu davranışları, yığınsal yan örgüt olmaktan gelen bir özelliğidir. Bilinir ki,

herhangi bir örgütün karakterini doğal ve kaçınılmaz olarak belirleyen şey, kitap kurtluğu ve ezberciliği değil, o örgütün eyleminin niteliğidir. Bu açıdan değerlendirmeyle, SGÖ, öteki gençlik kuruluşlarından ilke, amaç ve görev anlayışı bakımından ayrılmakta ve bu anlayışını da işçi sınıfıyla ve özellikle işçi gençlerle ilişki kurma ve giderek örgütü içine alma yolundaki çabalarıyla kanıtlamaktadır. İstanbul SGÖ militanlarının toplu olarak katıldıkları grev, işgal ve öteki direniş hareketleri çok yönden sevindirici oldu. Gerek bizlerin gerek öteki fabrikalardan gelen yiğit işçi kardeşlerimizin destekleri, direnişe geçen işçilere moral verdi. E.C.A., Pres-Döküm'e olayın başladığı andan itibaren Arçelik, Otosan, Singer, Tasaş ve bölgedeki tüm işçiler gelerek kavganın içinde olduklarını belirttiler. Yine Sungurlar'a, Güntherm ve İzsal direnişlerine devrimci türkülerle akan işçi orduları, taşıdıkları pankartlardaki adı geçen fabrikalardaki işçi kardeşlerine verdiler ve sonraki günlerde de sıksık gelerek direnişlere ortak oldular. Ve böylesine güçlü işçi hareketleri sırasında bizler, SGÖ militanları işçi kardeşlerimize, sürekli ilişkiler kurarak, meseleleri tartıştık. Emperyalizmin rezil yüzünü, patronların iktidarlarının arkasında gördüklerini belirten pek çok işçi kardeşlerimizle, kapitalizmle mücadele etmeden ABD emperyalizmine son verilemeyeceğinde kesin olarak anlaştık. Bugün ülkemizde anti-kapitalist mücadelenin gereğini ortaya koyan Sungurlar işçileri: 'Herşey patronlardan yana. Fabrikayı teslim etmemiz için bizi kandırmaya gelen görevliden, arkadaşlarımızı tutuklayan polise, hep patronların söylediklerini yazan gazetelere, bize engel olmak isteyen iktidara kadar herşey patronların' diyorlar ve bir ağızdan haykırıyorlar: 'Biz kendi düzenimizi isteriz: Patronsuz Türkiye'. Bu slogana Silahtar bölgesinde çalışan 20.000 işçinin gür sesi katılıyor. Demir Döküm, Rabak, Elektrometal, Estaş, Şakir Zümre Çelik Endüstrisi ve öteki fabrikalarda çalışan işçilerin oluşturduğu devrimci orduların arasında SGÖ militanlarının dağıtımına yardım ettiği ve işçi sınıfının biricik gazetesi olma yolundaki Kurtuluş Yolu elden ele dolaşırken, işçi kardeşlerimizin patronlara doğru hınçla savurduğu pankartlardaki sloganlarla bitirelim yazımızı. En yüce değer emektir. Yaşasın işçi sınıfının devrimci gücü."

SGÖ'nün 1. Olagan Genel Kurulu Yapılıyor

Sosyalist Gençlik Örgütü'nün I. Olağan Genel Kurulu, 28 Kasım 1970 Cumartesi günü, Ankara Dilşat Düğün Salonu'nda başlar.

SGÖ Başkanı seçilen Muharrem Kılıç, kurultay hakkında şunları anlatmıştır:

"1. Olağan Genel Kurul yaklaşırken SGÖ'de Mahmut Atilla Arsoy'un, Nihat Akseymen'in ve benim temsil ettiğim üç ayrı grup ortaya çıkmıştı. SGÖ yönetimindeki bölünme ve geriye kalanların güçsüzleşmesi, SGÖ'de yeni arayışları gündeme getirdi. Kurultay zamanı yaklaşırken bir gün 4 arkadaş birlikte kaldığımız bekâr evimizde 10 kişilik kadro ile toplantı ha-

lindeyken, İngiltere'den yeni dönmüş olan Nihat Akseymen, 8-9 arkadaşıyla evimize geldiler. Nihat, benimle özel konuşacağını söyledi. Diğer odaya geçtik. Söylediği şuydu: SGÖ'nün şimdiki yönetimi yetersiz. Bunlar işi götüremez. Senin görev alman gerekiyor. Genel başkan sen ol. Biz, seni tüm gücümüzle destekleriz, yönetimde yer de istemeyiz. Nihat, beraberinde bir de karar tasarısı getirmişti. Bir sayfalık bu metin bizim için gayet uygun düşünceler içeriyordu. Ben, o metine sadece bir sözcük ekledim. O da 'ilkeli eylem' ifadesi. Aslında Nihat'ın bize vaad ettiği oy desteği çok önemli değildi. Çünkü biz oy bağlamında ta baştan beri zaten çoğunluktaydık. Fakat desteğin kendisi önemliydi. Çünkü eğer biz görev alacaksak, öncelikle SGÖ'yü bütünleştirerek bunu yapabilirdik. O ise bize bu fırsatı veriyor, kendiliğinden seçilecek yönetimi tanıyordu. Kendi topluluğumuzda bu teklifi değerlendirdik ve sonuçta olumlu olduğuna karar verdik. Bir süre sonra Sadun Bey (Aren), SGÖ konusunda benimle konuştu. Sade bir girişten sonra benim görev almamı önerdi. Özel işlerimi öne sürerek kaygılarımı belirttiğimde, hepsini birarada yapabileceğimi, Genel Başkan olarak zaten çok da mesai harcamam gerekmediğimi, yönetime seçilecek diğer arkadaşların daha aktif olabileceğini söyledi. Bu noktadan sonra artık kararımızı kesinleştirmemiz gerekiyordu, biz de öyle yaptık. SGÖ Genel Kurulunda tek liste halinde seçimler yapıldı. Benim önerilerim arasında, mevcut yönetimden (dolayısıyla bizim topluluğun dışından) de 2 arkadaş vardı. Aynen onaylandı."

TİP Genel Başkanı Behice Boran, TİP Genel Sekreteri Sait Çiltaş, Şaban Erik ve öğrenci temsilcileri, SGÖ Genel Kurulunda, konuşma yapar.

Genel Kurulda yapılan oylama sonunda seçilen SGÖ'nün yeni Genel Yönetim Kurulu şu isimlerden oluşturulur:

1-Muharrem Kılıç, 2-Ertan Çelikkol, 3-İhsan Över, 4-Gürhan Fişek, 5-Mehmet Ali Uğur, 6-Ali İhsan Yalçın, 7-Ercan Alp, 8-Nihat Akseymen, 9-Hayrettin Seçmen, 10-Nezih Güler, 11-Mustafa Güçlü, 12-Orhan Toros Tekeli, 13-Mete Gönenç, 14-Kürşat Akyüz, 15-Ethem Sel, 16-Ahmet Seval, 17-Süleyman Coşkun, 18-Haydar Boysal, 19-Erdal Talu, 20-Şeyda Günel.

Onur Kurulu Adayları: Merih Akseymen, 2-Mustafa Karacan, 3-Yunus Nadir Üstündağ. Denetçi: 1-Mustafa San.

SGÖ, Sosyalist Hareketimizin Gençlik Örgütüdür

Sosyalist Gençlik Örgütü, Birinci olağan Kurultayında aldığı kararları, 4 Aralık 1970 Cuma günü, bir bildiri ile kamuoyuna açıklar. Yapılan açıklama şöyledir:

"Bugün Türkiye'de 'ilerici, devrimci' adı altında çeşitli gençlik örgütleri bulunmaktadır. 1966 yılında sosyalist gençler tarafından kurulan Fikir Kulüpleri Federasyonu 1968 yılına kadar Türkiye İşçi Partisi'nin yürüttüğü devrimci mücadeleyle sıkı bağlar kurarak ilerici üniversite gençliğini

örgütleyip eyleme sokmakta başarılı adımlar atmıştır. Bir yandan sosyalist harekete yandaş örgüt olarak fiilen katılırken, öte yandan üniversite reformunun gerçekleştirilmesi, üniversitenin demokratikleşmesi, özerkliğin korunması yolunda da ilk etkin eylemi başlatmıştır. Bu iki yıllık mücadele sonunda fakülte ve yüksekokul öğrenci dernekleri sosyalist gençler tarafından ele geçirilmiş ve üniversite gençliğinin sosyalist hareketimize katkısı yeni boyutlar kazanmıştır. Ankara, İstanbul, İzmir, Erzurum ve Trabzon'da örgütlenmesini gerçekleştiren FKF, anti-emperyalist ve demokratik eylemler içinde de fiilen görev almıştır. Fakat 1968 yılında, sosyalist hareketin girdiği bunalım ortamında ve üniversite gençliğinin küçük burjuvalığı temelinde, FKF yavaş yavaş yozlaşmağa ve gerçek fonksiyonunu unutmaya yüz tutmuştur. Keskin sloganların çekiciliğine her zaman açık olan gençlik ortamı giderek küçük burjuva devrimciliği demek olan Milli Demokratik Devrimci ideolojinin etkisine girmiştir. FKF yönetimini bu şartlar altında ele geçiren MDD'ciler, gençliğin sosyalist mücadele içindeki yeri ve rolü konusundaki ilkeleri çiğneyerek, sosyalist hareketten kopuk ve başıbozuk eylemlere başlamışlardır. Örgüt içerisinde sosyalist sloganlar yasaklanmış ve soyut bir milliyetçilik akımı gençlik kitlesini sarmıştır. TİP'in, örgüt üyeleri üzerindeki saygınlığı ve etkisi her fırsatta yokedilmeye çalışılmış, Sosyalist Fikir Kulüplerinin yöneticilerine işten el çektirilmiş ve 1969 yılının ilk aylarından itibaren örgütün sosyalist üyeleri uydurma gerekçelerle ihraç edilmeye başlanmıştır. Böylece MDD kasırgasının etkisinden kurtulabilen sosyalist gençler yeniden biraraya gelerek sağlam ve doğru yolda bir gençlik örgütlenmesini başarmak üzere çalışmalara girişmiştir. Özellikle FKF'nin 1969 Ekiminde yapılan 4. Kongresinde resmen tescil edilen MDD hakimiyeti ve anarşizmin FKF'yi sosyalistlikten çıkarması karşısında, bilimsel sosyalizmden taviz vermeyen gençler Sosyalist Gençlik Örgütünü kurmuşlardır. SGÖ, birinci döneminde, T.İ.P.nin sosyalist yönetime kavuşması ve parti içindeki anti-sosyalist unsurların tasfiyesi görevinde etkin bir şekilde ve yan örgüt olarak çalışmıştır. Öte yandan diğer sosyalist gençleri örgütte birleştirmek üzere çaba göstermiş, çeşitli ilerici yığın eylemlerine katılmıştır. SGÖ, gerek T.İ.P. tarafından temsil edilen doğru devrim stratejisini benimsemesi, gerekse yan örgüt olmanın bütün sorumluluklarını idrak etmesi bakımından Türkiye gençliğinin biricik sosyalist örgütü olmaya hak kazanmıştır. Bugün Dev-Genç gençliğin doğal tepki ve eğilimleri önünde sürüklenen, örgüt olarak çürümüş bulunan, Türkiye sosyalist hareketi karşısında düşmanca tavır takınan ve giriştiği eylemlerle her gün daha derin açmazlara düşen bir küçük burjuva örgüttür. Dev-Genç sosyalist gençliğin değil anarşist ve terörist kabadayıların örgütüdür. Ortaya koyduğu eylemler burjuvazinin ekmeğine yağ sürmektedir. Gerek öğrenci kitlesi, gerekse ilerici kamuoyu nazarında Dev-Genç'in sahte devrimciliği ortaya çıkmakta ve bu durum her geçen gün daha çok anlaşılmaktadır. Sosyalist Gençlik Örgütü ilk

kongresinde somut şartları doğru bir şekilde değerlendirerek, önümüzdeki dönemde üzerine düşen görevleri derinden kavradığını göstermiştir. İşçi sınıfının bütün diğer yan örgütleri gibi gençlik örgütleri de sosyalist partinin kitleler içindeki kollarıdır. Tavırlarında işçi sınıfının öncü gücü olan partiye bağımlıdır. Onun koyduğu hedeflere ulaşmak için üzerine düşen görevleri yapar. Gençlik eylemlerinin yoğunluk kazandığı ve ülkenin politik ortamını önemli ölçüde etkilediği Türkiye'de de gençlik örgütlerinin ciddi ve tutarlı bir biçimde değerlendirilmesi gerekir. Sosyalist parti, yozlaştığı için sosyalizm aleyhtarı olan gençlik hareketleri karşısında sadece gözlemci olarak kalamaz. Önümüzdeki görevlerin yerine getirilebilmesi için olduğu kadar, partiye yeni üye kazandırabilmesi bakımından da gençlik örgütlerinin rezerv olma fonksiyonu gözden kaçırılamaz. İşte Türkiye sosyalist hareketinin siyasi örgütü TİP'de 4. Büyük Kongresinde bu meseleyi doğru bir şekilde ele almış, hem ilerici ve demokratik gençlik eylemleri karşısındaki tavrını ve hem de sosyalist bir gençlik hareketinin oluşturulması gerektiğini ayrı bir kararla tesbit etmiştir. Durumu doğru bir şekilde kavrayan sosyalist gençler de buna paralel olarak kongrelerinde kendi sorunlarını enine boyuna tartışmışlar; SGÖ'nin gelişip güçlenmesi için Türkiye'nin somut şartları içerisinde, bu dönemde önce öğrenci gençliğin örgütlenmesi zorunluluğunu saptamışlar, bir yan örgüt olarak Partiye ve diğer yan örgütlere, özellikle sendikalara karşı görev ve sorumluluklarını doğru bir şekilde karar altına almışlardır. Örgüt üyelerinin disiplini ve ilgisi, alınan kararların Türkiye sosyalist hareketi açısından doğruluğu ve kongre sonuçları bakımından SGÖ, Birinci kongresinden daha güçlü bir şekilde çıkmıştır. SGÖ Görevlerini Başaracaktır. SGÖ, bu dönemde bir yandan üniversite gençliği içinde sıkı bir örgütlenmeyi başaracak, öte yandan işçi ve köylü hareketlerine fiilen destek olacaktır. Bu arada hiç unutulmaması gereken bir görev olarak da T.İ.P.'nin başarısı için elinden gelen çabayı gösterecektir. Bu görevlerin yerine getirilebilmesi için SGÖ önce kendi iç örgütlenmesini daha sıkı bir şekilde tamamlamalı ve kitle içinde büyüyebilmenin ilk adımlarını atmalıdır. Kongreden hemen sonra, yeni seçilen Genel Yönetim Kurulu örgüt meselelerini de ele almış ve birinci dönemde sadece Ankara'da bulunan örgütü başta İstanbul olmak üzere diğer şehirlerde de kurmayı prensip olarak karara bağlamıştır. Bugünkü haliyle SGÖ'nün Ankara ve İzmir'de de bu yolda çalışmalar yapılmaktadır.

SGÖ, liselerde örgütlenmeyi gerçekleştirmek üzere Liselerle İlişkiler Bürosu kurmuş ve ilerici liseli gençleri örgüt etrafına toplamaya başlamıştır. Taşradaki ilerici liseli gençlerle fiili ilişkiler kurulacaktır. Genel Yönetim Kurulu, işçi sınıfının ekonomik mücadelesinde sendika yöneticilerine yardımcı olmak, kendi üyelerini bu alanda eğitmek ve işçi gençleri örgüte kazanmak görevlerini gerçekleştirmek üzere Sendika ve Fabrika Bürosu oluşturmuştur. Özellikle Ankara'da, az da olsa varolan fakat henüz sosya-

listlerin ciddi bir şekilde giremedikleri fabrikalardaki devrimci örgütlenme meselesinde SGÖ'ne önemli bir yardımcılık görevi düşmektedir. Çünkü Ankara'da sosyalist hareketin işçi sınıfıyla bağlantısı henüz sağlanamamıştır. Bu görevde gençlik örgütünün katkısı söz konusudur. Sosyalist Gençlik Örgütünün I. kongresinde kabul edilen kararları ve yönetim görevi verilen arkadaşların isimlerini aşağıda yayınlıyoruz.

SGÖ'nün yeni yöneticileri:

Genel Başkan: Muharrem Kılıç, Genel Sekreter: Gürhan Fişek, Genel Sayman: İhsan Över, Merkez Yönetim Kurulunun diğer üyeleri ise: Süleyman Coşkun, Mehmet Ali Uğur, Peyami Arıırk, Umur Coşkun'dur.

Sosyalist Gençlik Örgütü'nün 1. Kongre Kararı: Sosyalist dünya sisteminin bugünkü gücüne kavuşmasına; kapitalizm-emperyalizmin gitgide gerilemesine; Milli Kurtuluş Hareket, savaş ve devrimcilerinin dünya sosyalist devriminin birer parçası olarak hızlanmasına ve yeni yeni zaferler kazanmasına bilgi ve eylemleriyle öncülük etmiş olan bütün dünya işçi sınıfı devrimcilerinin anılarını saygıyla anarak, Bilimsel sosyalizmi rehber edindiğini; buna göre Türkiye'deki sosyalist mücadelenin üç temel meselesinin Türkiye işçi sınıfını örgütlemek, işçi-köylü ittifakını sağlamak, halkların demokratik mücadelesini desteklemek olduğunu, Türkiye'de sömürülen emekçilere ve ezilen halklara kurtuluş yolunu gösteren, Türkiye proletaryasının öncüsü tek gerçek siyasi parti olarak Türkiye İşçi Partisi'ni tanıdığını kabul eder.

Sosyalist Gençlik Örgütü 1. kongresi, Bilimsel sosyalizmin rehberliğinde ve TİP 4. Olağan kongresi kararları ışığında, örgütümüzün, öğrenci gençlikten başka, işçi ve emekçi gençleri de bünyesinde toplaması gerektiğini ve bu nedenle bir kitle örgütü olduğunu, ancak, sosyalist devrime, proletaryanın zaferine çalıştığı için, sınıfsal özü bakımından bir işçi sınıfı örgütü olduğunu, sosyalist hareketin bir yan gücü olarak, örgütlenmede bağımsız, fakat tavırlarda ana örgüte bağlı olduğunu kabul eder.

Sosyalist Gençlik Örgütü 1. Kongresi, Türkiye'deki gençlik hareketlerinin öğrencilere münhasır kaldığı için devrimci isim takınsa da devrimci şiarlar kullansa da sınıfsal yapısından ötürü yozlaştığını, anarşist-terörist hareketlere dönüştüğünü, provokasyonlara açık ve devrimci hareketi baltalayıcı, mahiyette olduğunu tesbit ederek; anti-emperyalist, demokrat, ilerici üniversite gençliğini emperyalizmin ve egemen sınıfların, maceracıların ve ajan-provokatörlerin etkisinden kurtarmayı ve örgütlemeyi görev bildiğini kabul eder.

Sosyalist Gençlik Örgütü 1. Kongresi, Örgütümüzün sosyalist harekete militan kazandıracak bir süzgeç olduğunu gözden kaçırmayarak, ilk ve en önemli görevimizin örgütlenme olduğunu, bu nedenle: işçi sınıfının sendikalar öncülüğündeki ekonomik mücadelesini desteklemek, kendi üyelerimizi eğitmek ve yeni üyeler kazanmak için sendikalardaki çalışmalarımızı çoğaltmamız ve sendikalar aracılığı ile işçi gençleri örgütlememiz gerekti-

ğini, Devrimci birikimi ve örgütlenmeye uygun ortamı olan bölgelerde örgütlenmemiz gerektiğini, yoksul köylüleri örgütleyebilmek üzere köylü gençlerle sıkı bağlar kurmak için çalışmayı görev bildiğini kabul eder.

Sosyalist Gençlik Örgütü 1. Kongresi, Sosyalist hareketin içinde bulunduğu sosyalist devrim için örgütlenmenin başarıyla gerçekleştirilebilmesi için eğitim ve örgütlenmenin birlikte yürütülmesi gerektiğini bilerek, tüzük esaslarından ayrılmaksızın, Sosyalist örgütlenmenin temel ilkelerinden olan demokratik merkeziyetçiliği, eleştiri-özeleştiri mekanizmasını, uzlaşmaz ortam yaratmaksızın meseleleri kurullarda tartışma ve alman kararlarda azınlığın çoğunluğa uyma, disiplinli çalışma, zaman içinde ikna, birlik ve kaynaşma, her türlü sağ ve sol sapmalarla ideolojik mücadele sürdürme ilkelerini bir an bile aksatmadan uygulamayı, küçük burjuva tavırlarla amansızca mücadele etmeyi bu nedenle, bireycilik, dalkavukluk, kariyerizm, pasifizm, oportünizm, şovenizm, ilkesizlik, acelecilik, sabırsızlık, külhanbeylik, tembellik, dedikoduculuk ve disiplinsizliğe karşı savaş açmayı bu hastalıkları içimizde yaşatmamak için azimle savaşmak gereğini kabul eder.

Sosyalist Gençlik Örgütü 1. Kongresi, Örgüt üyelerinin örgüte bağlılığının en önemli ölçüsünün ödentileri zamanında aksatmadan ödemek olduğunu kabul eder.

Sosyalist Gençlik Örgütü 1. Kongresi, Çevresinde ve aracılığı ile örgütlenme ve eğitim çalışmalarımızı yürütebileceğimiz, düzenli çıkan bir yayın organının gerekliliğini kabul eder.

Sosyalist Gençlik Örgütü 1. Kongresi, Türkiye'de halklar meselesini, bilimsel sosyalizm açısından benimser ve üyelerini bu açıdan eğitmeyi amaç bilir."

İkinci Bölüm

Ey Vatan Gözyaşların Dinsin,
Yetiştik Artık Biz

Kıbrıs'ta Katledilen Türkler

1961-1971 dönemi öğrenci olaylarının esas karakterini ortaya çıkartan anti-emperyalist tepkilerin özünde Türkiye'nin Kıbrıs konusunda karşılaştığı sorunlar ile ABD'nin bu konudaki emperyalist çıkarları sonucu Türkiye'ye yönelik baskıları olmuştur.

Türkiye'nin Kıbrıs'taki sorunlarla karşı karşıya kalması eskiye dayanır. 1878 yılında Kıbrıs'ı İngilizlerin işgal etmesinden sonra, İngilizler ve Yunanlılar, Türkleri Kıbrıs'ta katlederek, yokederek, Kıbrıs'tan çıkarmaya çalışmışlardır.

Türkler, yıllarca Kıbrıs'ta Yunanlıların vahşi saldırılarına maruz kalmıştır.

Üniversite öğrencileri, Yunanlılar tarafından katledilen Kıbrıs şehitlerini anmak üzere, Ankara'da, 31 Ocak 1958 Cuma günü, bir eylem düzenler.

Saat 15'de Cebeci'deki meydanda üniversiteliler toplanırken, güvenlik kuvvetleri gelir ve öğrencileri dağıtmağa başladığı sırada Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden bir öğrenci, "Üniversitelileri ve polisleri Kıbrıs şehitleri için saygı duruşuna" çağırır. Bu öğrencinin polisler tarafından yakalanıp götürülmesi ile üniversiteliler, Sağlık Bakanlığı'na doğru yürüyüşe geçer.

Güvenlik kuvvetleri, Cebeci caddesini keser ve üniversitelileri dağıtmağa girişir. Bunun üzerine üniversiteliler, İstiklal Marşı söylemeye başlar. Önce, "hazır ol" durumunda bekleyen güvenlik kuvvetleri, daha sonra, aldıkları emir gereğince milli marşı söylemekte olan gençleri dağıtır ve Cebeci'ye doğru kovalar. Gençler, topluluklar halinde önce Sağlık Bakanlığı civarında, sonra Kızılay'da toplanmaya çalışırlarsa da sayıları öğrencilerden çok fazla güvenlik kuvvetleri tarafından gösteri yapmaları önlenir.

Öğrenciler, yürüyüşe evvelden hazırlanmıştır. Ancak bazı fakülte ve yurtlara saat 15.00'de, diğer birçoğuna da saat 15.30'da şeklinde haber geldiği için büyük bir kalabalık toplanmadan önce, güvenlik mensupları, herhangi bir gösteri yapılmasını önler ve onbeş öğrenciyi nezaret altına alır.

Emniyet kuvvetleri, Ankara'daki bütün fakülte ve yurtlar önünde, geniş

caddelerde çok sıkı önleyici tedbirler alır. Atatürk Bulvarında, Mithat Paşa ve Ziya Gökalp caddelerinde, Anıtkabir'e çıkan yollarda, Fakültelerin toplu olarak bulundukları Cebeci semti ve Dışkapı meydanında süvari kuvvetleri devriye gezdirilir.

Akşamüstü, üniversiteli gençlerin ağzında bir parola vardır:

"Saat 22.30'da, Ankara Sineması'nda..."

Saat 20.00 sularında öğrenciler, önce Cebeci-Sağlık Bakanlığı meydanı-Atatürk Bulvarı yoluyla Kızılay'a doğru üçer-beşer kişilik topluluklar halinde yürüyüşe başlar. Kızılay'a gelen öğrenciler, daha sonra, Sağlık Bakanlığı yoluna döner ve Ankara Sinemasına doğru yaklaşırken, parola olduğu izlenimi veren bir ıslığın caddenin her tarafından yükseldiği işitilir.

Islık sesleri, dağınık halde duran öğrenci topluluklarını birbirine doğru çeker.

Ankara Sinemanın önünde toplanan gençler, ıslıkla, "Mülkiye Marşı"-nın: "Başka bir aşk istemez, aşkınla çarpan kalbimiz - Ey vatan, gözyaşların dinsin, yetiştik çünkü biz...", mısra'larını çalmaya başlarken, Ordu Evinin karşısında bir otobüs içinde bekletilen askerler, sinemanın önüne getirilir.

Resmi, sivil, hayli kalabalık bir polis topluluğu da sinema civarında toplanmıştır. Askerlere verilen bir emirle sinemanın önü kuşatılır ve gençler, bu çember içine alınır. Bu kuşatma hareketi, üniversitelileri gafil avlamıştır.

Ankara Emniyet Müdürü Faruk Oktay, "Dağılın buradan", diyerek gençlere, hitap ettikten sonra bir Emniyet amirine, "hiç müsamaha istemiyorum" şeklinde emir verir ve resmi arabasına binerek hadise yerinden ayrılır

Eylem alanından uzaklaştırılan gençlerin gece vakti yapmak istedikleri eylem böylece yarıda kalır.

Basınla İlgili İki Kanun Tartışılıyor

Basınla ilgili üzerinde bir hayli tartışılan iki yeni kanun, 26 Ocak 1961 Perşembe günü, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü tarafından düzenlenen bir açık oturumda da tartışılır.

Davet edilen ve kanunları kınamak için gazetelerini üç gün kapatan gazete sahiplerinden hiç birinin katılmadığı açık oturum, basın kanunun hazırlayıcılarından eski Basın Yayın Umum Müdürü olan Milli Birlik Komitesi üyesi Ahmet Yıldız, kanunu özetleyen bir konuşması ile başlar.

İlk konuşmayı eski Çalışma Bakanı ve SBF Sosyal İlimler Profesörü Cahit Talas, yapar. Gerek fikir işçilerinin haklarını güvence altına alan 112 sayılı Kanunu, gerek Resmi İlanların dağıtılışının tanzim ve kaliteli bir basının kurulmasını teşvik eden 195 sayılı Kanunu, hak, hukuk ve sosyal adalet ilkelerine uygun bulduğunu, her iki kanunun gerekliliğine inandığını, ancak, ayrıntıya ilgili olan ve açık olmayan bazı konuların tartışılabilir

türden olabileceğini belirttikten sonra batı memleketlerinden örnekler vererek sözlerini bitirir. Daha sonra, Prof. Nermin Abadan konuşur. Fikir işçilerinin haklarını güvence altına alan kanun hakkında bir şey söylemeden doğrudan doğruya Basın Reklam Kanununa değinerek, Resmi İlanların paralı olarak yayınlanmasının gerekli olup olmadığı üzerinde durdu. Bununla beraber her iki kanunun geçmişteki mevzuata göre olumlu yenilikler getirdiğine inandığını açıklamıştır.

Fikir işçileri olarak açık oturuma katılan diğer konuşmacılar da özellikle fikir işçilerinin haklarını güvence altına alan kanunu ele alarak, kanunun aslında yeni bir hak tanımadığını, varolan hakların bir kısmını güvence altına aldığını da açıklamışlar ve daha da tanınması gereken doğal haklarının bulunduğunu, bunların da zamanla tanınması gerektiğini ileri sürdüler.

Birinci İnönü Zaferinin 40. Yıldönümü Töreni

Birinci İnönü Zaferi'nin 40. yıldönümü nedeniyle,10 Ocak 1961 Salı günü, SBF'de bir tören düzenlenir. Saat 14.30'da başlayan törende, öğretim üyeleri, öğrenciler ve davetliler hazır bulunmuştur.

SBF Talebe Cemiyeti Başkanı Alparslan Işıklı'nın açış konuşmasından sonra, Temsilciler Meclisi üyesi Şair Behçet Kemal Çağlar, bir konuşma yaparak, Birinci İnönü Zaferi'nin önemi üzerinde durur ve hürriyet mücadelelerini dile getiren bir şiir okur.

Bundan sonra sırasıyla kürsüye gelen Kurmay Binbaşı Fatih Özsu, zaferin askeri, Prof. Ahmet Şükrü Esmer de siyasi yönünü tahlil eden birer konuşma yapar.

Daha sonra CHP Genel Başkanı ve o zamanki Garp Cephesi Kumandanı İsmet İnönü'nün teybe alınmış su sözleri izleyicilere dinletilir:

"Her yıl bu mutlu günde Fakülte öğrencileri ile beraber bulunurdum. Hasbıhal ederdim. 1921 yılının heyecanlı günlerini beraber hatırlamaya çalışırdım. Bu yıl arkadaşlarım, lütfedip müsaade ettiler, düşündüklerini kendilerine bildiriyorum. 1921 senesi gibi hem mutlu hem heyecanlı başarı günlerindeyiz. Kurucu Meclis, 2. Cumhuriyetin hukuki bünyesini vücuda getirmek için çalışmaya başlamıştır. Her büyük ihtilalde olduğu gibi 2. Cumhuriyetin hukuki temeli de zafer üzerine kurulmaktadır. Bu zafer milletçe kazanılmıştır. Milletin bu zaferinde Siyasal Bilgilerin bu karşımda bulunan heyecanlı öğrencileri çok şerefli ve büyük hisse almışlardır. Her birinizin ailelerinizin tarihi ve uzun hizmet ömürleriniz 1960 menkıbelerinizle dolup taşacaktır. İnönü Zaferi'nin yıl dönümünde ilk düşüncem sizin hizmetlerinizi ve idealist değerinizi hatırlayarak iftihar etmektir. Milletçe ve onun içinde sizlerce çekilen emekler ve yapılan hizmetler silahlı kuvvetlerimizin milli birliği temsil eden teşebbüsüyle şeref abidesi halinde mutlu sonuca bağlanmıştır. Mücadele buhranları daha ziyade yeni istikamette hizmet yollarını açma için başlangıçtırlar. İkinci Cumhuriyetin başlangıç buhranı da bundan sonra için bize ve hususiyle sizlere geniş yollar

açmıştır. Bu yollarda ilerlemek millete hizmet etmek için kendinizi hazırlayacaksınız. Gelecek günler daha çok canlı kudretli olarak çalışacakları beklemektedir. Milli mücadele zaferlerinin 40 sene sonra taze heyecanı ile yaşıyoruz. İkinci Cumhuriyetin 1960 hizmetlerinizin heyecanlarını 40 sene sonra kutladığımız zaman benim için benim için sizlerden severek bir hatırlama beklerim. Böyle bir kuvvetli ümit ömrünü dolduracak yeni heyecanlar için hazine olacaktır. Sizlere selamlar, sevgiler ve saygılar sunuyorum. SBF'nin öğrencileri sizinle iftihar ediyoruz. Sağolunuz."

Türkiye'de Milli Gelir Bölüşümünün Düşündürdükleri

İstanbul Üniversitesi Fikir ve Sanat Kulübü, İktisat Fakültesi Talebe Derneği ve İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti, 25 Nisan 1963 Perşembe günü, "Türkiye'de Milli Gelir Bölüşümünün Düşündürdükleri" konulu bir açık oturum tertipler.

Beyazıt'taki Marmara Öğrenci Lokalinde yapılan açık oturuma Doç Dr. İdris Küçükömer, Doç. Dr. Mükerrem Hiç, Doç. Dr. Gültekin Kazgan, Dr. Ekmel Zadil, Türk-İş Birinci Bölge Başkanı İsmail Topkar, gazeteci-yazar İlhan Selçuk ile gazeteci-yazar Çetin Altan, katılarak konuşma yapar.

Üçüncü Bir Dünya Kurulur ve Türkiye Bu Dünyada Onurlu Yerini Alır

ABD Başkanı Lyndon Baines Johnson, Kıbrıs sorunuyla ilgili olarak Başbakan İsmet İnönü'ye 5 Haziran 1964 tarihli bir mektup gönderir.

Johnson, mektubunda özetle, "1947 Türk-Amerikan antlaşmasına göre, ABD'nin verdiği silahların Amerika'nın onaylamadığı bir girişimde kullanılmasına izin verilemezdi; nihayet, böyle bir girişim sonucunda SSCB Türkiye'ye müdahale edecek olursa, bu durumda NATO ittifakı dayanışmasının işlemesini beklemek gerçekçi olmaz" diyordu.

İnönü, tepkisini şöyle dile getirir: "Üçüncü bir dünya kurulur ve Türkiye bu dünyada onurlu yerini alır."

Jonhson'un bu mektubu, yurtsever bütün kişi ve kuruluşların tepkisine yol açar.

Bu konuda Ege Üniversitesi Fikir ve Sanat Kulübü Başkanı A. Ali Etensel imzasıyla şu bildiri yayınlanır:

"Başkan Johnson'un Başbakanımıza yazmış olduğu mektubu esef ile karşıladık. Milli gururumuzla bağdaşmayan bu mektuba gençlik olarak cevap veriyoruz.

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Johnson:

Türkiye hiçbir zaman emperyalist bir devletin yardakçısı olmayacaktır. Buna teşebbüs etmeğe kalkan zavallılara gereken ders en kısa zamanda verilecektir.

Türkiye'mizin Vietnam'a benzetilmesine hiçbir zaman müsaade etmeyeceğiz.

Bugüne kadar Amerika'nın dış politikamıza ve iç politikamıza burnunu soktuğu ve her zaman Türk milli menfaatlerini hiçe saydığı için Amerika'yı kendimize dost olarak kabul etmiyoruz.

Bizi mahvetmek isteyen emperyalizme ve bizi yutmak isteyen kapitalizme karşı bütün ulusça mücadeleyi caiz gören bir milletin gençliğiyiz.

Ulu önder büyük ATA'mız, bugünkü şartlar içinde ne şekilde hareket edeceğimizi aşağıdaki sözleriyle göstermiştir:

'İstiklal ve Cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsal görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri şahsi menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakrü zaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evladı! İşte; bu şerait içinde dahi, vazifen; Türk istiklal ve Cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda, mevcuttur.'"

Binlerce öğrencinin Türkiye'de ilk defa yaptığı kitlesel ABD karşıtı gösteri, 27 Ağustos 1964 Perşembe günü, Ankara'da düzenlenir.

Saat 17.40'ta Zafer Meydanı'nda toplanan öğrenciler, Amerika'nın Kıbrıs politikasını ve Türkiye'ye karşı takındığı tavrı kınamak amacıyla, Amerika Büyükelçiliğine doğru yürüyüşe geçer.

Ellerinde, "Yankee Go Home (Amerikalı Evine Dön)", "You Can't Buy Us With Your Dollars (Bizi Dolarlarınızla satın Alamazsınız)", "Dont Play With Our Pide (Gururumuzla Oynama)" yazılı dövizlerle, Bayındırlık Bakanlığı'nın önüne kadar gelen binlerce öğrenciyi, Ankara Emniyet Müdürü durdurur.

Emniyet kuvvetlerinin kordonunu aşan öğrenciler, ellerinde pankartlar, Türk bayrağı ve büyük boy Atatürk portresi ile "Herkes Uyuyor", "Amerika'nın Politikasını Öğrenin", "Ordu Kıbrıs'a", "Gençlik Olarak Amerika'nın Tutumunu Tasvip Etmiyoruz", "Amerikalı Evine Dön" diye bağırarak, Zafer Meydanına gelir.

Öğrenciler, Zafer Meydanında, İstiklal Marşı'nı söyledikten sonra dağılır.

İstanbul Sirkeci'de Meserret tatlıcısı da vitrinine Türkçe ve İngilizce olarak şu dövizi asmıştır: "Meserret'te Amerikalılara ve köpeklere servis yapılamaz."

Her Türk Genci, Bir Cengiz Topel'dir

Birleşmiş Milletler Siyasi Komisyonu'nda, Rum lideri Makarios'un Kıbrıs hakkındaki tezi; 51 çekimser 47 aleyhimizde, 6 lehimizde oyla ka-

bul edilmiştir. Amerika, Arnavutluk, Pakistan, İran, Libya, Türkiye lehinde oy kullanmış Rusya, çekimser kalmıştır.

Ankara Ticaret Lisesi öğrencileri, 18 Aralık 1965 Cumartesi günü, Birleşmiş Milletler Siyasi Kurulunun kararını kınamak amacı ile bir yürüyüş yapmışlardır.

Siyasal Bilgiler Fakültesi Fikir Kulübü'nün yürüyüş için Ankara Valiliğine yaptığı başvuru da reddedilmiştir.

İstanbul Üniversitesinde 500 kadar öğrenci, Atatürk Anıtı önünde toplanarak MTTB ve Kıbrıs Türk Talebe Cemiyetine gitmiş, gençliğin kınama yürüyüşü yapmasını istemiştir. Kıbrıs Türk Talebe Cemiyeti de bir "Kıbrıs Haftası" düzenlemiştir.

Gençlik, 20 Aralık 1965 Pazartesi günü, İstanbul'da büyük bir gösteri ve yürüyüş yaparak Birleşmiş Milletlerin Kıbrıs konusundaki kararını kınamış, Kıbrıs konusunda yürütüldüğü belirtilen uyuşuk politikayı yermiştir.

Gösteriye katılan kız-erkek 50 bin kadar genç, sık sık "Ordu Kıbrıs'a" diye haykırmıştır. Sıkı bir emniyet tedbiri altında yapılan gösteri hadisesiz geçmiştir. Yalnız yürüyüş sırasında Sovyet Rusya konsoloshanesinin önüne gelindiği zaman heyecanlanan bir genç, vitrin camlarını kırmak istemiştir. Bu gencin hareketine arkadaşları ve polisler tarafından mani olunmuştur.

Gösteri, İstanbul Üniversitesi'nin Beyazıt'taki bahçesinde yapılan toplantı ile başlamıştır. Gençlerin ellerindeki pankartlardan bazıları şöyledir:

"Kıbrıs Türk'ü sadaka değil, haklarını istiyor", "Kıbrıs bir yana, dünya barışı bir yana", "Türk Ordusu Kıbrıs'a", "Kıbrıs, kalemden süngüye", "Şehit kanları ile yoğurduğumuz yavru vatanı oy'la vermeyiz", "Paşam çizmeni giy", "Hedef Atina", "Birleşmiş Milletler mi, Birleşmiş Yamyamlar mı?", "Hedef Selanik", "Oniki ada, Kıbrıs", "Kabartma Türk'ün ayranını, Kıbrıs'ta yaparız Ramazan Bayramını."

Yapılan konuşmalardan sonra onbinlerce genç, ellerinde Atatürk'ün fotoğrafları, Türk bayrakları, Kıbrıs haritaları olduğu halde Cağaloğlu-Eminönü-Karaköy-Bankalar caddesi-Şişhane-Tünel-Galatasaray yolu ile Taksim'e yürüyüşe geçmişlerdir. Topluluk, etraftan katılanlarla büyüyen ve muazzam bir kitle haline gelmiştir. Gençler, İstiklal caddesinden geçerken Amerikan Haberler Bürosu ile Fransız Konsolosluğuna bayrak çekmişlerdir. Gösteri süresince Birleşik Amerika, İngiltere ve Yunanistan Konsolosluklarına giden yollar polis tarafından tutulmuştur. Taksim Cumhuriyet Anıtının önünde İstiklal marşı söylenip çelenkler konulduktan sonra gösteri dağılmıştır.

Birleşmiş Milletler'de Kıbrıs konusunda alınan Türkiye aleyhtarı kararı kınamak amacıyla, 22 Aralık 1965 Çarşamba günü, Kurtuluş alanında muhteşem bir gösteri yapılmış ve Ankara gökleri gençlerin, "Ordu Kıbrıs'a" sözleri ile çınlamıştır. Gösteriden sonra Meclisin önüne gitmek iste-

yen gençlerin yolu polis ve asker tarafından kesilmiştir. Ancak, polis kordonu ve polis otomobilleri ile askerlerden meydana gelen barikat, gençlik tarafından yarılmıştır. Hava Kuvvetleri binasının balkonundan gençlere hitaben bir konuşma yapan Hava Kuvvetleri Komutanı İrfan Tansel, "millet ve hükümet isterse jetler her yere gider." demiştir.

Alandaki gösteriye Ankara'daki üniversitelerin bütün fakülteler, yüksekokullar, liseler ile meslek okulları katılmışlardır. Saat 11.30'da Kurtuluş meydanında ellerinde bayraklar, flamalar ve dövizlerle toplanan gençler, Mustafa Kemal Atatürk'ün ve Kıbrıs şehitlerinin ruhu için iki dakikalık saygı duruşundan sonra İstiklal marşımızı söylemişlerdir.

Yapılan konuşmalarda genellikle Türkiye'nin izlediği dış politika eleştirilmiş, Birleşmiş Milletlere, Amerika'ya ve Makarios ile Yunanistan'a çatılmıştır.

Gençler, gösteri alanında, Makarios'un büyük bir kuklasını yakmışlardır. "Kahrolsun Makarios", "Kahrolsun zalimliği destekleyenler", "Kahrolsun emperyalistler", "Ordu Kıbrıs'a", "Gönüllü askeriz" diye bağırmışlar, Dağbaşını Duman Almış Marşı ile Gaziosmanpaşa marşını söylemişlerdir.

Gösteri bittikten sonra hoparlörden yürüyüşe geçilmesi anons edilmiştir. Önce yürüyüş güzergâhı olarak Dikimevi, Talatpaşa Bulvarı, Anafartalar yoluyla Hipodrom gösterilmiş ise de sonra bundan vazgeçilmiştir. İkinci bir anonsla güzergâh Hıfzıssıhha Enstitüsü önünden Sıhhiye ve Hipodrom olarak değiştirilmiştir. Bayraklar, flamalar önde, Sıhhiye yönünde yürüyüşe geçilmiştir. Hıfzıssıhha Enstitüsü önünde iki sıra polis gençlerin yolunu kesmiştir. Ancak kalabalık buraya gelirken, "Meclise, Meclise" diye bağırmalar olmuştur. Polisler, gençleri köprünün altından Hacettepe Tıp Fakültesi yönüne çevirmek istemişler, fakat bunu başaramamışlardır. Polis kordonu ve polis otolarıyla kurulan barikat ve takviye olarak gelen atlı polisler, binlerce gencin direnmesine engel olamamışlardır. Kordonu yaran gençler, büyük bir süratle ve marşlar söyleyerek yeniden yürüyüşe geçmiş, Sıhhiye'deki Amerikan Pazarının önünde, Amerikalılara "Yuh" çekmişlerdir. Sonra Atatürk bulvarından Bakanlıklara doğru ilerlemişlerdir. Bakanlıklara dönülen yerde iki sıra polis ve bir sıra da asker, gençlerin yolunu kesmiştir. Bu arada gençler, Bakanlıklar postahanesinin duvarından süzülerek Bayındırlık Bakanlığı duvarından atlayarak caddeye çıkmışlardır. Barikat tamamen yarılmıştır. Gençler, daha sonra Meclise doğru koşar adım ilerlemişlerdir.

Askerler ve görevli subaylar, gençlerin Meclis'e girmesini önlemek amacıyla Meclis çevresinde tertibat almışlar, silahlı olarak dizilmişler, Meclis'te görevli bir subay, Meclis önüne gelen öğrencilere, Meclis Muhafız Alayına alarm verildiğini söylemiştir.

Meclis'in önünde, Ankara Valisi Enver Kuray ve Ankara Merkez Komutanı Tuğgeneral Sabri Koçak çeşitli hitaplarda bulunmuşlardır. Kuray,

"Vakar, siz asil gençliğe yakışan en güzel harekettir. Benim sizin çağınızda yetişkin dört evladım var. Benim de onların da kanı Kıbrıs için feda olsun. Parlamento, hükümet kendisine düşen işi yapacaktır. Beklemesini bilmeliyiz."

Gençler, Vali'nin bu sözlerini de "Yapmıyor, yapamaz" nidaları ile karşılamışlardır.

Gençler, Meclis önünde durmamışlar, doğruca Genelkurmay Başkanlığı önüne gitmişlerdir. Genelkurmay Başkanlığının bahçesine dolan gençleri nöbetçiler durduramamışlardır. Burada, "Ordu Kıbrıs'a", "Jetler Kıbrıs'a" diye bağırmışlardır. Daha sonra, "Sunay, Sunay" diye tezahürat yapmışlar ve Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın dışarı çıkarak, kendileri ile konuşmasını istemişlerdir. Bundan sonra gösterinin düzenleyicileri duruma hakim olamamışlardır. Daha sonra Merkez Komutanı Tuğgeneral Sabri Koçak, elindeki mikrofonla gençlere hitap etmiş, kendilerine itidal tavsiye ederek, Hipodroma gitmelerini istemiştir.

Gençlerin ellerindeki pankartlardan bazıları şunlardır:

"Birleşmiş Milletler Rumlara alet olmuştur", "Silkinmek, politika zincirlerini koparıp ortaya çıkmak zamanı geldi", "Kıbrıs'a, Kıbrıs'a", "Yavru Vatanı şehvet artıklarına bırakmayacağız", "Paşam çizmeyi giy", "Oy'la Türk gençliği toprak vermez", "İnsanca yaşamak hakkımıza saygı isteriz", "Kıbrıs'ı oy'la isteyenler, Atina'yı kanla korumalıdırlar", "Alınan bu karar Kıbrıs davasının sonu değil, bizi kamçılayan bir başlangıçtır", "Birleşmiş Milletler! Ne çabuk unuttun Kore'yi", "Hakkımız haysiyetimizdir", "Birleşmiş Milletler! Kararınız Neron'u bile insanlığından utandırır", "Birleşmiş Milletler, Türk milletine karşı mı birleştiler?", "Biz bu davada ölümü göze aldık", "Her Türk genci, bir Cengiz Topel'dir", "Kıbrıs'ın yolu Atina'dan geçer", "Son söz gençliğindir", "Yavru anadan ayrılır mı?", "Bir bayrak daha mı sönecek?", "Kore'de çarpışan Türk askeri neredesin?", "Kıbrıs Vietnam'la mukayese edilemez", "Birleşmiş Milletler kendisini inkâr etti", "Patrikhane defol", "Hakkımızı tanımayanı biz de tanımayız", "Aslan payını aslan olmayan aldı", "Türk'ün Tanrıdan başka yardımcısı yoktur", "Palikaryalar yeter artık", "Kararlar çiğnenir, azimler çiğnenmez", "Artık yurtta sulh cihanda sulh değil, Mustafa Kemal cengâverliği şahlansın."

Gençlerin Genelkurmay Başkanı Cevdet Sunay'ın konuşması için ısrarla istemeleri üzerine Hareket Dairesi Başkanı Korgeneral Haydar Sükan, Genelkurmay Başkanlığı merdivenlerde bir konuşma yaparak gençleri sükûnete davet etmiştir. Sükan, bu konuşmasında şunları söylemiştir:

"Sevgili çocuklar, Sayın Genelkurmay Başkanımız beni size yolladılar. Kendileri rahatsızdır. Kendisi de bütün kalbi ile sizlerle beraberdir. Hissiyatınızı anlıyoruz. Sizlerin de bizi anlamanızı rica ediyoruz. Bu büyük varlığınız Türklüğe yakışır bir şekilde devam etmelidir. Ümidimiz sizlersiniz. Mitingi burada bitirmenizi rica ediyorum."

Bu sırada oğlunu Kıbrıs'ta kaybettiği söylenen yaşlı bir kadın Generalin elini öpmek için ağlayarak barikatı yarmak istemişse de görevliler tarafından toplantı yerinden uzaklaştırılmıştır.

Korgeneral Haydar Sükan'ın konuşmasından sonra, gençler dağılmamış, ısrarla Genelkurmay Başkanı Cevdet Sunay'ı istemişlerdir.

Bir süre sonra Genelkurmay Başkanı Orgeneral Cevdet Sunay, yanında İkinci Başkan Orgeneral Refik Tulga olduğu halde Genelkurmay Başkanlığının balkonuna çıkarak gençlere kısa bir hitabede bulunmuştur:

"Ordu namına hepinize teşekkür ederim. Hassasiyetiniz bizim de hassasiyetimizdir. Göstermiş olduğunuz heyecana saygı duyuyoruz. Türk gençliğine yakışır şekilde gösterdiğiniz heyecana müteşekkiriz. Sağolun."

Sunay'ın bu konuşması büyük bir alkışla karşılanmış, "Ordu Kıbrıs'a, Ordu Kıbrıs'a" diye gösteride bulunan gençler, saat 14.10 da Hava Kuvvetleri Komutanlığının önüne gelmişlerdir.

Hava Kuvvetleri Komutanlığının önünde toplanan gençler, "İrfan Tansel, İrfan Tansel" diye bağırmağa başlamışlardır. Bu ısrarlı gösteriler sonunda binanın balkonuna çıkan Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral İrfan Tansel, şu konuşmayı yapmıştır:

"Muhterem Türk gençleri, heyecanınızı takdir ediyoruz. Fakat sizlerin de fazla yorulmanızı arzu etmiyoruz. Evlerinize dönünüz. Hükümetten Silahlı Kuvvetlerin emir almasını bekleyiniz. Memleket istikbalini sizler tayin edersiniz. Biliyorsunuz. Ölçülü hareket ediniz. Havacıların ve Silahlı Kuvvetlerin minnettarlıklarını arz ediyorum. Siz her şeyde muvaffak olacak bir kitlesiniz. Biz kanunlara, nizamlara uyarak hareket ediyoruz."

Bu sırada gençler, "Kartallar Kıbrıs'a, kartallar Kıbrıs'a" diye bağırarak gösteri yapmağa başlayınca Hava Kuvvetleri Komutanı:

"Millet ve hükümet isterse jetler her yere gider. Artık yoruldunuz, evlerinize gidiniz, rica ediyorum."

Bu konuşmasından sonra gençleri selamlayan Hava Kuvvetleri Komutanı içeri girmiştir.

Büyük kalabalık, Tansel'in bu konuşmasından sonra Müdafaai Hukuk Caddesini takiben Kızılay'a oradan da Kızılay'daki Atatürk Anıtı önüne gelerek, İstiklal marşı söylemişlerdir. Burada bir genç gösterinin bittiğini ilan etmiştir. Bundan sonra gençler, yavaş yavaş Atatürk Bulvarını terketmişlerdir.

Birleşmiş Milletler Siyasi Komisyonunun, Kıbrıs konusunda Türkiye aleyhtarı aldığı kararı kınamak amacıyla, ayrıca, Konya Selçuk Eğitim Enstitüsü öğrencileri, Balıkesir Eğitim Enstitüsü öğrencileri, İskenderun gençleri, Zonguldak gençleri, Karabük gençleri, Üsküdar gençleri, İzmir yükseköğrenim öğrencileri ile Adana yükseköğrenim öğrencileri de eylemler yapmışlardır.

Türk Aydınları, Üç İranlının Affı İçin Şah'a Bir mesaj Gönderiyor

İçlerinde onüç profesör, onbir doçent ve tanınmış sanatçı, gazeteci ve yazarların bulunduğu 84 aydın, İran Şahma, 12 Mayıs 1966 Perşembe günü, bir mesaj göndererek, gizli askeri mahkemede ölüme mahkûm edilen üç İranlı aydının affını istemişlerdir.

Ankara'da okuyan İranlı öğrencilerle birlikte İran Şahına mesaj gönderen Türk aydınlarının ortak mesajı aşağıdadır:

"Şehinşah Hazretleri,

Bu yıl Nisan ayında İran olağanüstü mahkemelerinin üç aydını ölüm cezasına çarptırması bizleri çok üzdü.

Medeni milletler arasında yerini alma çabasında bulunan İran'da insanların düşüncelerinden ötürü ölüm cezasına çarptırılmaları, günümüzde, artık çok ağır bir yaptırım olarak gözükmektedir.

Tarihi oluşumun bu gelişmesini göz önünde tutarak, biz Ankara'da okuyan İranlı talebeler ve kardeş İran halkının iyiliğini isteyen Türk aydınları idama mahkûm edilen, Bocnurdi, Hekmetcu ve Khavari hakkındaki ölüm cezalarını affetmenizi kuvvetle ümit ediyor ve bekliyoruz."

Prof. Turan Güneş, Bahri Savcı, Osman Nuri Torun, Senatör Niyazi Ağırnaslı, Prof. Muammer Aksoy, Fatma Mansur, Doç. Mümtaz Soysal, Nermin Abadan, Haluk Ülman, Arif Payaslıoğlu, Yazar Fakir Baykurt, Talip Apaydın, Prof. Behiç Onul, Melahat Onul, Sebahattin Payzın, Adnan Güvener, M. Naci Ayral, Turan Göksu, Doç. Rezzan Içkın, Sanatçı Lale Oraloğlu, Mahir Canova, Yalın Tolga, Işık Yenersu, Necdet Ümit Caneri, Nusret Caneri, Attila Soyat, Gürdal Orun, Erdoğan Tunce, Erdinç Bora, Avukat Halit Çelenk, Hakkı Torunoğlu, Milletvekili Yunus Koçak, Gazeteci İlhami Soysal, Fikret Otyam, Mustafa Ekmekçi, Ünsal Oskay, Prof. Mehmet Gönlübol, Doç. Suat Aksoy, Burhan Cahit Ünal, Dr. Mehmet Selik, Mete Tuncay, Taner Timur, Doç. Tuncer Bulutay, L. Aksungur, Kenan Kayır, Vefik Kırçak, Rıdvan Ege, Asistan Bilsay Kuruç, Üren Arsan, Alattan Şenel, Deniz Baykal, Özer Ozankaya, Erdoğan Güçbilmez, Cem Eroğul, A. Gündüz Ökçün, A. Işıkçı, Y. Aydın, Gülay Coşkun, Fikret Görün, Şadi Cindoruk, Seba Tiniç, Ömer Yağız, Selim İlkin, Haluk Evlat, Alaattin Gineyan, Bekir Saden, Metin Heper, Cem Çakmak, Erkin Güveç, Nuri Sayral, Yüksek Mühendis Kemal Oyman, Münir Cerid, Alpan Eroğlu, Öğretmen Tevfik Yılmaz, Osman Bolulu, M. Ruhi Doğan, Ayhan Başaran (Barış Derneği Başkanı), Hüseyin Ergün (FKF Başkanı), Kamuran Bekir Harputlu (ODTÜ Fikir Kulübü Başkanı), Ergun Bankoğlu (ODTÜÖB Başkanı), Mahir Çayan(SBF Fikir Kulübü Başkanı) ile yüzlerce aydın ve öğrenci.

İranlı Öğrenciler:

Ş. Fellah Gamaviyan, A. Şirmohemmedi, R. Mehdizad Ruhulemin, B. Dusti, B. Akili, E. Zemiri, M. Kacar, S. Musevi, A. Guds, Bijen Dusti, H. Musevi, B. Kahkeş, C. Şemsi, F. Dilmegani, R. Şehriyari, M. Rasi, S. Attaran, M. Kubari, P. Kamkar, H. Şebaheng, D. Geybi, İ. Sadigi, A. Tebrizi, R. Abbasi, H. Nekuheş, R. Sigari, M. Alinejad, R. Asgarzade, D. Dilme-

gani, F. Oskui, A. Teymuri Ahubim, H. Fethi, H. Velizade, A. Rezaiyan, M. Tekai, Y. Zemiri, P. Yezdani, R. Hosrovşahi, M. Refi, H. Subhani, A. Cevadnia, A. Rezevi, A. Semii, M. Emadi, H. İsmaili, R. Meneti, F. Feriver, M. R. Şahende, F. Fersçi Şenaver.

ABD Dışişleri Bakanı Dean Rusk Kınanıyor

ABD Dışişleri Bakanı Dean Rusk, CENTO Dışişleri bakanları toplantısına katılmak üzere, 19 Nisan 1966 Salı günü, uçakla Ankara'ya gelir, fakat FKF'li öğrencilerin yoğun karşıt gösterisiyle karşılaşır.

ABD Dışişleri Bakanı Rusk'ın, Atatürk Bulvarından geçerek, ABD Büyükelçiliğine gideceğini istihbar alan FKF'li öğrenciler, Rusk'ı kınamak için Lozan Meydanı- Kızılay arasında ikişer, üçer kişilik topluluklar halinde ve ellerinde, "Yankee Go Home-Amerikalı evine dön", "The world is not Johnson's ranch- Dünya Johnson'un çiftliği değildir", "We are at the same age with Tran Van Tung- Vietnam'da öldürülen genç Tung ile aynı yaştayız", "Ne Amerika, Ne Rusya", "Türkiye'de Amerikan tesisi istemiyoruz", "Kıbrıs'ı sizin yüzünüzden kaybediyoruz" yazılı pankartlar taşıyarak dolaşır.

Bunları gören ve Dışkapı'da da bir topluluğun daha kınama eylemi hazırlandığı öğrenen siyasi polis, Güney Amerika'da yüzüne tükürülen Rusk'ı benzer bir durumdan ve çürük yumurta saldırısından kurtarmak için "kaçırma" ihtiyacını duyar. Son dakika alınan kararla, Atatürk Bulvarı yerine arka yol tercih edilir.

Bunun farkına varan gençler, Kızılay'dan topluluklar halinde ABD Elçiliğine doğru yönelir. Ancak yol, emniyet mensupları tarafından tutulur. Bir grup genç, polis barikatını yaramayacağını anlayınca, Çankaya'ya doğru giden bir Belediye otobüsüne binerek gitmek ister. Fakat otobüs toplum polisleri tarafından çevrilerek 74 öğrenci gözaltına alınır.

Aynı gün, Barış Derneği bir kınama yürüyüşü yapmak için Ankara Valiliğine başvurur. Fakat başvuru reddedilir. Barış Derneği Başkanı Ayhan Başaran, bunu bir bildiri ile kamuoyuna şöyle duyurur:

"İkili anlaşmaların kaldırılmasını amaçlayan bir yürüyüşümüzü Ankara Valiliği (halkı isyana teşvik) gibi gerekçelerle yasa dışı sayacağını bildirdi."

Gösteriler, Çarşamba günü de devam eder. FKF, bir gün önce yakalanan arkadaşlarının gözaltına alınmalarını ve adliyeye verilmelerini protesto etmek amacıyla Anıt-Kabir'e siyah kurdeleli bir çelenk bırakma kararı alır. Hazırlanan siyah kurdeleli bir çelenk, CENTO ülkeleri Dışişleri Bakanlarının Anıt-Kabir'i ziyaretlerinin hemen ardından, Rusk'ın Türkiye'ye gelişini protesto etmek amacıyla Anıt-Kabir'e götürülerek bırakır.

Günün ikinci olayı, saat 13.00'te Başbakan Süleyman Demirel tarafından Orduevi'nde, şerefine verilen yemeğe Rusk, gelirken meydana gelir.

Yüksel Palas önünde kümelenen 10 kadar üniversite öğrencisinin ıslık-

larla başlayan ve daha sonra, "Yuh-Kahrolsunlar" diye bağırmasıyla meydana gelen kınama eylemlerini Rusk, gülümseyerek izler. Rusk, Orduevine girdikten sonra kınama eylemi yapan gençler emniyet mensupları tarafından dağıtılır.

Bu sırada, Yılmaz Yalçıner'in önderliğinde Milliyetçi Türk Gençlik Teşkilatına bağlı gençler ile FKF'liler arasında çatışma olur. Çatışmada, FKF üyelerinden Mahmut Atilla Arsoy ile Osman Aybars bıçakla yaralanır. Yaralananlar arasında MTGT'na mensup Yılmaz Yalçıner de vardır.

Buradan emniyet mensupları tarafından uzaklaştırılan gençler, bu defa da Kızılay yönüne doğru, "Olur mu böyle olur mu, kardeş kardeşi vurur mu?" marşını söyleyerek AP genel merkezi ile USIS'ın önüne gelir. Gençler, burada da "Memleketi komünistlere mi satmak istiyorsunuz?" diyenlerin saldırısına uğrar.

ABD Büyükelçilik Kütüphanesi'nin önünde sağcı milliyetçi toplulukla bazı TİP'liler tekrar çatışır. Polis, üç kişiyi adliyeye sevkeder. Buna tepki duyan FKF'li bazı gençler, gözaltına alınan arkadaşlarının bindirildikleri 06 AT 334 plakalı taksinin lastiklerinin havasını indirmek ister.

Güven Park'ın önündeki olaydan sonra Hürriyet Meydanına doğru yürüyen SBF, ODTÜ ve Hukuk Fakültesine bağlı gençler, Kızılay Meydanında bir süre sessiz yürüdükten sonra dağılır.

ABD'ye Karşı Baş Kaldırma Gösterisi

Fikir Kulüpleri Federasyonu, Ankara Yüksek Öğretmen Okulu Fikir Kulübü, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Fikir Kulübü, Zıraat Fakültesi Fikir Kulübü, DTCF Fikir Kulübü, ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, TMTF, Türkiye-İş Sendikası, Yapım-İş Sendikası, Apanka Sendikası, ODTÜ Öğrenci Birliği, SBF Öğrenci Derneği, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği, ODTÜ Fen ve edebiyat Fakültesi Öğrenci Derneği ile ODTÜ İdari İlimler Fakültesi Öğrenci Derneği tarafından, 10 Kasım 1966 Perşembe günü, bir bildiri yayınlanır.

"Türk Halkına" başlığıyla yayınlanan bildiri özetle şöyledir:

"Amerikalılar, ordusu ile uzmanları ile resmi ve özel kuruluşları ile Türkiye'de, Dünya emperyalizminin alçakça temsilciliğini yapmaktadır.

Yardım ve kredi perdesi altında bağımsızlığımız yok edilmek isteniyor.

Bunun son örneğini ,Türkiye-İş Sendikasının ABD işyerlerinde yaptığı grevlerde görmekteyiz.

Türkiye-İş Sendikası, toplu sözleşme yapmak için yetkili olduğu ABD işyerlerine çağrı yapar. Amerikan işvereni AİD teşkilatı, Ankara Bölge Çalışma Müdürlüğüne, şu yazıyı göndermiştir:

'Türkiye Cumhuriyeti ile ABD arasında akdedilmiş iki anlaşmalar gereğince ABD sefareti, AID misyonu da dahil olmak üzere, bütün siyasi imtiyaz ve masumiyetlere sahip bulunmakta ve Türk İş Kanunlarının yetkisinden de muaf tutulmaktadır. Böylece 275 sayılı Kanun ve bütün onun-

la ilgili iş kanunları AID misyonuna tatbik edilmemektedir. Ayrıca, ABD hükümeti nizamları, herhangi bir mahalli işçi sendikasını tanımayı ve onunla toplu sözleşmeler yapmayı bilhassa yasaklamaktadır.'

Bu bardağı taşıran son damladır.

Amerikalılar memleketimizden kovulmadıkça Türk halkına bu topraklarda huzur yoktur.

Kahrolsun Amerikan emperyalizmi, yaşasın Türk milliyetçiliği."

Bu kuruluşların ortaklaşa düzenlediği, "Amerikalılara karşı Türk halkının başkaldırması" gösterisi de 12 Kasım 1966 Cumartesi günü yapılır.

Yaklaşık 4 bin öğrenci ve işçinin katıldığı gösteri, 12.30'da, Türkiye-İş Sendikası Genel Başkanı Cemal Akın'ın, "Amerikalıların emperyalist hareketlerine karşı demokratik ilk Türk hareketini başlatıyoruz. Uğurlu olsun" sözleri ile başlar. Ardından İstasyon önünden Talat Paşa Bulvarı'nı izleyerek Hamamönü, Dikimevi'ne doğru yürüyüş başlar.

Yürüyüşe katılanlar, Gazi Osman Paşa Marşı şu değiştirilmiş şeklini hep bir ağızdan söyler:

"Tuna nehri akmam diyor, Amerika Türkiye'den çıkmam diyor."

"Go Home", "Satılmışlar defolsun", "Üslerimizden çekilin", Sosyalist Türkiye", "Bağımsız Türkiye", "Defol git, Amerika", "AP ile ABD sevişir arada Türkler Ezilir", "Teksas'ın ayısı, Demirel'in dayısı", "Milli petrol", "İşçi, köylü çok yaşa", "Kahrolsun Amerikalılar", "Kahrolsun emperyalizm" diye bağırarak yürüyen gençlerden yakalarında çeşitli fakültelerin rozetlerini taşıyan bir kısmı, "Yürüyüşün amacı değişti" diyerek yürüyüşten ayrılır.

Yürüyüşe devam eden gençler, ellerinde, "Türkiye Johnson'un çiftliği değildir", "Kanımızı emen sülük defol", "Amerikalılara ve köpeklerine ilk ihtar", "Türkiye Vietnam olmayacaktır", "Türkiye'nin altı da üstü de bizimdir", "Johnson haddini bil", "Vietnamlı, içimizde senin kinini taşıyoruz", "Özgürlük içeri, kulluk dışarı", "Dolar bize işlemez", "Türk işçisinin emperyalistleri yıkacağı gün yakındır" yazılı pankartlar taşır.

Bir şenlik havası içinde, yürüyüşçüler, "Gül ağacı" türküsünü, "Gül ağacı değilem, her gelene eğilem, çek elini yurdumdan ben sömürgen değilem" şeklinde söyleyerek, SBF'nin tam karşısında bulunan Milliyetçi Türk Gençlik Teşkilatı'nın önüne gelinir.

MTGT binasının balkonunda oturan gençlere, yürüyüşe devam edenlerden bazıları, "Satılmışlar kahrolsun" diye bağırır, MTGT yöneticilerinden Hüseyin Akyol buna karşılık, "Bize kimse satılmış diyemez. Biz milliyetçiyiz. Rusya'da kahrolsun, komünizm de kahrolsun" diye bağırır. Bunun üzerine yürüyüşçü bazı gençler, binaya girmek istemişlerse de polis kendilerine engel olur. Böylelikle bir çatışma önlenir.

Cemal Gürsel Meydanına gelen göstericilere hitaben konuşmalar yapılır. İlk konuşmayı yapan Türkiye-İş Sendikası genel sekreteri Şükrü Ünal,

"Bizleri şerefsizce süründürmek isteyen Amerikan emperyalisti ve onların yerli uşaklarını kınıyoruz" der.

ODTÜ Öğrenci Birliği'nden Ural Ateşer ise, "47 yıl öncesinin Kuvayı Milliye ruhunu yaşıyoruz" der.

Daha sonra kürsüye gelen Türkiye-İş Sendikası genel başkanı Cemal Akın, "Amerika Türkiye'den atılmadıkça, Türk halkına bu topraklarda rahat yoktur. Adı bizden olan Amerikan uşaklarının yavru vatan Kıbrıs'ı Yunanlılara nasıl sattıklarını gördük" der.

Gazi Eğitim Enstitüsü öğrencisi Yaşar Aziz, Milli Eğitim Bakanını suçlamış ve "Bakanın Enstitüye gönderdiği bir yazıyla öğrencilerin mitinge katılmasını önlemek istediğini, iddia eder.

Son olarak , "Emekçi" başlıklı bir şiir okunur ve mikrofona gelen bir genç, kelimelerin üzerine basa basa şu anonsu bir kaç defa tekrarlar:

"-Arkadaşlar, eylemimiz bitmiştir. Pankartları ve dövizleri bırakıp dağılmanızı rica ederiz."

Fakat bu uyarılara rağmen, gösteriden sonra Kurtuluş Meydanını dolduran kalabalık Cebeci, Sıhhiye ve Kızılay'a doğru, kollar halinde akmağa başlar.

Çoğunluğu Kızılay yönüne doğru ilerleyen gençler, Ziya Gökalp Caddesi'nin Ankara Koleji ile Kurtuluş meydanı arasındaki kısmının tam ortasına geldiklerinde, beyaz miğferli emniyet mensupları, ikiye bölünerek, yolun ortasında ellişer kişilik iki barikat kurup, sırt sırta vererek Kızılay'a doğru gidenleri engellemeye çalışır, ama gösteriye katılan gençler, ara sokaklardan ve emniyet mensuplarının barikatını aşarak Kızılay'a gitmek ister.

Muhtelif yerlerde çemberi yaran gençler, Kızılay'da Amerikan Haberler Merkezinin (USIS) önünde toplanarak, "Binaya Türk Bayrağı çekin", "Kahrolsun Amerika", "Katil Johnson", "Yankee Go Home" diye bağırır.

USIS önünde aşağı yukarı topluluklar halinde dolaşan gençler, bu arada USIS'ın yanında bulunan TİP önünde de "Yaşasın Türkiye İşçi Partisi", "Sosyalist Türkiye" şeklinde bağırarak, USIS etrafındaki emniyet mensuplarının barikatını yarmağa çalışır.

USIS önünde bu olaylar olurken, AP'li ve milliyetçi bazı gençler, gösteri düzenleyen gençlere, "Kahrolsun komünistler" diye bağırarak, taş, toprak ve tretuvardan söktükleri demirlerle saldırır.

İki öğrenci topluluğu arasında çıkan şiddetli çatışma sonrasında 15 kişi çeşitli yerlerinden yaralanır. Bazı gençler gözaltına alınır.

Bina çevresinden emniyet mensuplarının cop kullanarak uzaklaştırmaya çalıştığı gençler, "Gazi Osman Paşa" marşını, 27 Mayıs öncesi günlerdeki gibi, "Olur mu böyle olur mu, kardeş kardeşi vurur mu?" şeklinde söyleyerek Güvenpark içindeki Atatürk Anıtı etrafında toplanır. Anıtın önünde, "Atam izindeyiz" diye bağıran gençler, sonra İstiklal Marşını söyler.

Kozlu olayları nedeniyle yapılan öğrenci ve işçi örgütlerinin düzenledi-

ği yürüyüşten sonra, başta AP Hükümeti olmak üzere toplumun her kesiminin yoğun ilgi ve tedirginlikle izlediği bu öğrenci ve işçi örgütlerinin düzenlediği ikinci yürüyüşe başta TİP Milletvekillerinden Sadun Aren olmak üzere, Turizm Bakanı Nihad Kürşad, Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem, Senato Başkanı İbrahim Şevki Atasagun, Yassıada Başsavcısı Altay Ömer Egesel, Tabii Senatörlerden Haydar Tunçkanat, İrfan Solmazer, Niyazi Ağırnaslı ve ABD Büyükelçisi Parker Hart olmak üzere pek çok kişi, kimisi yürüyüşe katılarak, kimisi yürüyüş alanını gören binalardan, kimisi de otomobilinden izler.

Yürüyüş, öğrenci gençlik içindeki MDD ile SD tartışmalarını iyice belirginleştirir.

FKF Birinci Dönem Çalışma Raporu'nda, bu yürüyüş ve gösteri hakkında yapılan değerlendirme şöyledir:

"12 Kasım 1966 da yapılan anti- emperyalist mitingde ise, Tandoğan alanından Kurtuluş'a dek olan yürüyüşü örgütümüz üyeleri yönettiler. Yol boyunca binlerce kişi, 'Sosyalist Türkiye' diye hep bir ağızdan durmadan haykırdılar. Ertesi gün ilerici geçinen gazetelerimizin 'Satılmışlar kahrolsun' başlığını atması onların politikaları gereği idi. Yürüyüşün boyuna yinelenen sloganı toplumcu bir slogandı : 'Sosyalist Türkiye'. Bir takım ters etkiler altındaki arkadaşların FKF'yi bu mitingden uzak tutma çabalarının ne denli yanlış olduğu hemen tanıtlandı böylece. Hareket yozlaşmaktan kurtuldu."

ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü'nde etkin olan MDD'ci kesimden Vahap Erdoğdu, Seyhan Say (Erdoğdu), Muammer Soysal, Aydın Karagözoğlu'nun yayınladıkları ODTÜ Dergi adlı yayın organında, ise gösteri için şu değerlendirme yapılır:

"Herşeyden önce hareket, anti-emperyalist milli bir harekettir. Ve günümüz Türkiye'sinin sorunu budur. Ve bu harekete, komprador, burjuva-feodal ağa (ki bu sınıfların çıkarı, emperyalistlerle işbirliği yapmasına bağlıdır) sınıfının dışında her sınıf ve tabakadan kuruluş ve kişilerin katılması gerekir. Şüphesiz, yönetici kuruluş ve kişiler en devrimciler olmalıdır... Yürüyüş esnasında ortaya atılan sloganların bir kısmı bu açıdan yanlıştır. Örneğin 'Sosyalist Türkiye' sloganı. Bugünkü meselemiz emperyalistlerin Türkiye'den atılması olduğuna ve yanımıza alacağımız güçler de komprador- burjuva ve feodal ağa sınıfının dışından bütün yurtseverler olacağına göre bu yanlıştır. Zira o sloganın gerektirdiği mücadele ayrıdır ve seninle bu aşamada birlik olacak fakat sosyalist olmayacak gruplar (veya sınıflar) olduğu gibi başka sınıflar da vardır. Nitekim yürüyüş esnasında bize katılacakları aşikâr olan binlerce kişi sadece o slogan yüzünden katılmadılar."

Türk Devrim Haftası

FKF, 19-27 Mayıs 1967 günlerini, "Türk Devrim Haftası" olarak ilan eder ve bazı etkinlikler yapar.

Bu etkinlikler nedeniyle, FKF, ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, ODTÜ-ÖB, TMTF, AYOTB ile AÜ-TB, 26 Mayıs 1967 Cuma günü, ortak bir bildiri yayınlar.

"Halktan Yana Güçler Mutlaka Üstün Gelecektir" başlıklı bildiride şu açıklama yapılır:

"Emekçi, halktan yana yurtsever Türk gençleri olarak, Emperyalistlerin ve yerli satılmışların, hainlerin, bütün dünyada sahneye koydukları yeni oyunlar karşısında duyduğumuz öfkeyi, kamuoyuna haykırmayı bir görev sayıyoruz. Emperyalistlerin ancak seçimlerden kendi çıkarlarına uygun sonuçlar elde edeceklerinden emin bulundukları zaman burjuva demokrasisinden yana, parlamentarizmden yana olduklarını ve emekçi halkın bilinçlenip burjuva parlamentarizminden kendi yararına sonuç elde edebileceğini sezdikleri an, faşist darbeye başvurduklarını son Yunanistan örneği bir kez daha ispat etmiştir. Bugün Yunanistan'da, Vietnam'da, Kıbrıs'ta ve bütün Asya, Afrika, Latin Amerika ülkelerinde emperyalizm, korkunç cinayetler işlemektedir. Emperyalistlerin Brezilya'da, Arjantin'de, Dominik'te, Endonezya'da ve son olarak da Yunanistan'da başvurdukları davranışlar ile Amerika'nın Vietnam'a yaptığı saldırgan politikasını şiddetli kınıyoruz. Gün gelecek bütün Vietnam emperyalistlerden ve satılmışlardan arınacaktır. Çünkü dava ölüm kalım davasıdır. Türk devrimci gençliği bu uğurda canlarını veren Vietnam halk savaşçılarını saygıyla anar. Emperyalistlerin, Türkiye'de de ordu yüksek komutanlarını halktan ayırma çabalarını dikkatle izliyoruz. Türk Ordusunun geleneğinde bir 27 Mayıs var. Türk Ordusu milliyetçi güçler safındadır. Kumanda kadrosunu burjuvalaştırma çabalarının boşa çıkacağına ve ordumuzun şanlı tarihinin, devrimci geleneğinin mutlaka ağır basağına kesinlikle inanıyoruz. CIA, Türkiye'de bir General Patakos bulamayacaktır. Biz Türk milliyetçileri olarak, şu anda oyuna getirilmiş olan, emperyalizmin yönettiği bir faşizan darbesinin kurbanı olan Yunan halkının ve kurtuluş savaşı veren Vietnam halkının milliyetçi güçleri ile dayanışma halindeyiz. Bütün dünya halkları yakın bir gelecekte, emperyalizmin ve yerli ortaklarının üstesinden gelecek, yurtlarında kendi ulusal geleneklerine uygun, halktan yana demokrasiler kuracaklardır."

Vietnam konusuna geniş yer verilen bildiride, Amerika'nın özgürlüğü uğruna savaşan bir ulusu, toptan yoketme çabasında olduğu ifade edilerek, "Gün gelecek bütün Vietnam, emperyalistlerden ve satılmışlardır arınacaktır. Çünkü dava ölüm kalım davasıdır. Türk devrimci gençliği bu uğurda canlarını veren Vietnam halk savaşçılarını saygı ile anar" denir.

Kıbrıs konusuna da değinilen bildiride, Türk-Yunan çatışmasının temelinde, emperyalizm entrikalarının yattığı söylenir.

Gençlik kuruluşları temsilcileri ayrıca, ABD, Yunanistan ve Güney Vietnam elçiliklerinin önlerine, birer çelenk koymuşlar ve daha sonra Kurtuluş parkındaki Atom Sergisi'ne kadar yürüyerek, burada da bir çelengi

sergi kapısına bırakmışlardır. Siyah bantlı çelenklerde, "Dünya halkının kurtuluşu yakındır" yazılmıştır.

27 Mayıs'ın 7. yıldönümü dolayısıyla TMTF Trabzon Yürütme Kurulu Başkanlığı, KTÜ Fikir Kulübü, KTÜ Mimarlık Talebe Cemiyeti ve Trabzon Devrim Ocağı, 26 Mayıs 1967 Cuma günü ortak bir bildiri yayınlar.

Bildiri özetle şöyledir:

"Dünkü mandacılarla bugünkü Amerikancılar birleşmişlerdir. Yeni köklü dönüşümlere, mutlu yarınlara doğru elele. Yaşasın Türk Ulusu, yaşasın Şanlı Türk Ordusu, yaşasın toplumcu gençlik, yaşasın Bağımsız Türkiye."

Doğu Mitingleri

1967 yaz ve sonbahar ayları boyunca Doğu ve Güneydoğu'nun bazı il ve ilçelerinde TİP, FKF ve bazı öğrenci örgütleri tarafından "Doğu mitingileri" yapılır.

FKF İstanbul Sekreterliği, bu konuda yayınladığı bildirisinde şu açıklamayı yapar:

"Doğunun geri bırakılmışlığını ortaya koymayı amaçlayan bu mitinglere karşı yapılan tevzir ve iftiraları, Türkiye'de girişilen yeni bir oyunun tezgâhlanması olarak yorumluyoruz. İnancımız odur ki, bu oyun Türkiye'de çığ gibi büyüyen anti-emperyalist ve anti-kapitalist halk hareketini yıkmağı amaçlamaktadır."

Bu mitinglerden bir tanesi de 10 Ekim 1967 Salı günü Batman'da düzenlenir. Bu mitingde dağıtılan bildiri şöyledir:

"Kamuoyuna, Son zamanlarda Doğu ve Güney Doğu illerinde yapılan ve yapılacak mitingleri ve tepkilerini dikkatli izlemekteyiz. Çağlardır fakir halkın yabancı olduğu suni meselelerle karıştırılmış ve doğal sonucu olarak geri bırakılmış Doğu'nun çilekeş halkının bu asil direnişini sevinçle karşılamaktayız. Halen Ortaçağ koşullarından dahi sıyrılamıyan, çağının fikirlerinden, tüm uygarlık olanaklarından yoksun ve habersiz bırakılan, ora halkının ızdıraplarının tepkisi olan bu hareketler karşısında saygı duymaktayız. Bu cümleden olarak halkın, namuslu ve yürekli aydınların beraberce 1961 Anayasası sınırları içindeki direnişleri ve istemleri ümit kaynağımız olmuştur. Biz, Doğu'nun geri kalmışlığında ve Doğu üzerinde kurulu siyasi baskıda, tarihi oluş içindeki sosyal ve ekonomik koşulların yanısıra etnik özelliklerin bilhassa rol oynadığı gerçeğini kabul etmek zorundayız. Kaldı ki, Doğu'nun geri bırakılmışlığı, sosyal gerçekliği inkâr götürmez olan etnik gruplar arasında Anayasanın öngördüğü eşitlik, kardeşlik duygularını zedeleme eğilimindedir. Son beş yıllık kalkınma planı göstermiştir ki, tabii kaynaklar bakımından Türkiye'nin Doğu'su, en az Batı'sı kadar zengindir. Ayrıca iş gücü kaynağı henüz değerlendirilmemiştir. Üstün imkânlara rağmen bu veriler dikkate alınmamış ve ora halkının mutluluğuna elverişli bir hale getirilmek istenmemiştir. Parlamento ve

Devlet Planlama Teşkilatı, Anayasaya rağmen, bu tabii kaynaklar ve rezerv-iş gücünü birleştirme görevini tamamlamamıştır. Planın, Parlamento'da görüşülmesi sırasında Doğu ve Güney Doğu'nun temsilcileri, çağın affedilmeyecek kusurlarını taşıyacak ve bunu evlatlarına miras bırakacak şekilde davranmışlardır. Doğu ve Güney Doğu'nun yetiştirdiği ve fakir halkın ezikliğini içinde duyan geleceğin Türkiye'sinin yönetici kadrolarında görev alabilecek, aşağıda imzaları bulunan yükseköğrenim gençleri ve dernek temsilcileri, bu uğurda çağın fikirlerine, yürüyüşüne uygun, yürekli, bilgili ve olgun bir mücadele vereceklerdir. Hükümetin, bu haklı uyanış karşısında, sosyal ve ekonomik tedbirler alması gerekirken, faşist sindirme politikası izlenmesi sefe vericidir. Kesinlikle belirtelim ki, Doğu ve Güney Doğu'nun bu uyanışı, tarafımızdan tasvip ve takdir görmektedir. Ancak, adi çıkarlar peşinde olan bir takım çevreler, sahte metodlarla kamuoyunu etkilemek hevesindedirler. Bu çabalar, onlara fayda getirmiyecektir. Çünki, bu uyanış Anayasa çerçevesi içindedir. Çünki, bu uyanış, kardeşin kardeşle kavgası değil, ezilenlerin ezenlere karşı çıkışıdır. Çünki, bu uyanış tarihi akışın ereğidir. Durdurulamaz. Saygılarımızla.

Fikir Kulüpleri Federasyonu İstanbul Sekreteri Veysi Sarısözen, Malatya Lisesinden Yetişenler Cemiyeti Başkanı Nihat Emeksiz, Diyarbakır Yüksek Öğrenim Kültür ve Yardımlaşma Derneği Başkanı Harun Eser, Adıyaman Yüksek Tahsil Öğrenci Derneği Başkanı Metin Karalök, Derik Yüksek Tahsil Gençlik Kültür ve Yardımlaşma Derneği Genel Sekreteri İbrahim Halil Önen, Siverek Yüksek Tahsil Öğrenci Derneği 2. Başkanı Serhat Bucak, Midyat Yüksek Tahsil Gençlik Derneği Genel Başkanı İsmet Akgül, Galatasaray Özel Kimya Mühendislik Yüksek Okul Talebe Derneği Başkanı Hanifi Aytaç, Urfa Yüksek Tahsil Talebe Derneği 2. Başkanı Abdülkadir Polat, Siirt Yüksek Tahsil Gençlik ve Kültür Derneği 2. Başkanı Şefik Erden, Tunceli Yüksek Tahsil Kültür Derneği 2. Başkanı İlker Yaşar, Nusaybin Kültür ve Yardımlaşma Derneği 2. Başkanı M. Esat Aslan, Karakoçan Öğretim Kültür ve Yardımlaşma Derneği Başkanı Osman Aydın, Işık Mühendislik Mimarlık Talebe Cemiyeti Başkanı Yılmaz Sarı.

Mc Namara Karşıtı Bildiri Dağıtılıyor

Yedi NATO üyesi ülkesinin Savunma Bakanı, NATO Nükleer Planlama Grubu toplantısı için Türkiye'ye gelir.

Bu amaçla Türkiye'dé bulunan ABD Savunma Bakanı Robert Mc Namara için, 29 Eylül 1967 Cuma günü, Ankara Orduevi'nde yemek verildiği sırada Kızılay'da ABD karşıtı bildiriler dağıtılır.

FKF, Türkiye Devrimci Büro İşçileri Sendikası, Basın-İş Sendikası, Bank-İş Sendikası, Türkiye-İş Sendikası, Ankara İşçi Fikir Kulübü, DİSK, Turizm-İş Sendikası, Lastik-İş Sendikası ve ODTÜ Öğrenci Birliği tarafından yayınlanan bildiri aynen şöyledir:

"Ezilen ulusların ilk kurtuluş bayrağını açan mazlum Türk halkı! Devrimci işçiler, Vatanının ve namusunu her şeyin üstünde tutan Türk halkının umudu Atatürkçü Gençlik! Uyanık ol! Bugün, sevgili vatanımız ve namusumuz için en çok dikkatli ve uyanık olmamız gereken günlerden biridir. Mazlum halkların başbelası Amerika'nın harp bakanı Mc Namara, yeni ve kirli bir planı kabul ettirmek için, bugün, milli kurtuluşumuzun sembolü Atatürk'ün şehri Ankara'da bulunuyor. Geri kalmış dünya halklarının uyanışını boğmak için, 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana, dünya jandarması rolünü oynayan, bu rolü NATO ve SEATO gibi sözüm ona savunma paktı numaralarıyla oynadığı yetmiyormuş gibi, üstelik kumandası altına aldığı her ülkeye kendi askeri üslerini yerleştiren bir numaralı savaş kundakçısı ve dünya sömürgeciliğinin baş temsilcisi olan Amerika, uyanan dünya halklarını ve bizi dize getirmek için, şimdi bu oyununu daha da ileri götürmek istiyor. İki yıl sonra tarihe karışacak olan NATO'nun yerine, kendi harp sanayii için dünya pazarını elinde bulundurmak, daima savaş tehlikesini ayakta tutmak, savaş çıkarmak ve aklısıra halkları ilelebet sömürmek amacıyla, şimdi de '*füzesavar füze sistemi*' adı altında yeni bir nükleer savaş projesi kabul ettirerek dünya jandarması rolünü sürdürmek istiyor. İşte emperyalist Amerika'nın harp bakanı Mc Namara bu kirli amaç için Ankara'da bulunuyor. Kahraman Vietnam halkının katili Birleşik Amerika'nın baş sorumlularından biri olan bu harp bakanı, bugün akşam saat 6'da Orduevi'nde, mazlum halkların kurtuluş ışığı Atatürk'ün sofrasında ne yüzle yemek yiyecek! '*Bizi mahvetmek isteyen emperyalizme*' karşı mücadele bayrağını açan Atatürk'ün şehrinde, dünya sömürgeciliğinin baş temsilcisi Amerika'nın bu harp bakanı ne yüzle bulunuyor! Daha dün, Arap halklarının kurtuluş hareketini İsrail kundağıyla boğmaya çalışan Amerika! -Güney Amerika halklarının zalimi! - Hiroşima ve Nagazaki'de yüzbinlerle masum insanı, kadınları ve çocukları atom bombasıyla bombalayarak tarihin kaydettiği en vahşi cinayeti işleyen cani! Kendi ülkesinde zenci vatandaşlarının en basit insan hakkı tanımayan, öte yandan, dünyada hürriyeti savunduğunu iddia eden soytarı! Demokrasilerin ve hürriyetçi hareketlerin baş düşmanı, krallıkların dostu, öte yandan demokrasi havarisi! - Dünyanın her yerinde askeri üslerini birer savaş kundağı ve casus üssü olarak kullanan barış soytarısı! -Dünyanın her yerinde halkların ırz ve namusuyla oynayan ve vatanımızda üniformalı temsilcileriyle türlü yüz kızartıcı namus suçu işleyen dünyanın yüzkarası! Çekil yurdumdan! DEFOL Mc Namara! GO HOME."

Gösteri Yüzünden ABD'li Denizciler Dolmabahçe'ye Çıkarılmıyor

Ali Özgentürk, Yaşar Gökoğlu ve Zeki Göker adlı TİP'li üç amatör tiyatrocu tarafından idare edilen, "İncirlik komutanının tutumunu kınama gösterisi", 1 Ekim 1967 Pazar günü, saat 15.30 da Adana Yeni İstasyon Meydanında yapılır.

TİP'lilerin katıldığı gösteride, konuşmacılar, özellikle Amerika'nın dış politikasını tenkit eder.

ODTÜ Talebe Birliği adına konuştuğunu söyleyen Sait Çokay, "Ortadoğu savaşında İncirlik'ten kalkan İsrail arması yapıştırılmış uçakların, Arap üslerini bombaladığını" ileri sürer.

Amerikan 6. Filosu'nun Türkiye'ye gelişi gelişi sebebiyle, Amerika'yı kınamak için gençler, Dolmabahçe alanında oturma eylemi yapmaya karar verir.

Bu konu ile ilgili olarak, İTÜTB Başkanı Hasan Yalçın imzasıyla, 6 Ekim 1967 Cuma günü, şu bildiri yayınlanır:

"Bilindiği gibi Amerika ulusal ekonomimizi her kesimde baltalamakta, yerli ortaklarıyla beraber yeraltı, yerüstü bütün kaynaklarımızı hayâsızca sömürerek geri kalmamızın belli başlı nedeni olmaktadır.

Bunun yanında şımarık Amerikalı ve Amerikan askeri için Saygon ile Türk limanları pek farketmemektedir. Onlar güzel şehirlerimizi bir cinsel boşalım merkezi olarak kullanmakta, en çok satan gazetelerin objektiflerine kucaklarında Türk kızları olduğu halde poz verebilmektedirler.

Gene, 7 Ekim'den başlayarak emperyalist donanma gidene kadar İstanbul sokakları Saygon sokaklarına benzetilmek istenecektir.

İşte biz Türk Gençleri, bu kez buna izin vermemek azmindeyiz. Ve bütün milliyetçi güçleri Amerika'ya karşı direnmeye çağırırken inanıyoruz ki;

Amerika'nın foyası her yerde olduğu gibi Türkiye'de de meydana çıkmıştır. Artık bu oyun fazla sürmeyecektir. Süremez.

Türk Ulusu onlara gereken dersi bir kere daha verecek, efendice çekip gitmezlerse Vietnam halkından daha az onurlu olmadığını bütün dünyaya bir kere daha anlatacaktır.

Kimse Atatürk'ün ulusunu uygar düzeye ulaşma savaşından alıkoyamayacaktır.

Amerika bize düşmansa, korkumuz yok; biz de ona düşmanız. Amerika'ya Amerika'nın metotlarıyla karşı koymanın zamanı artık gelmiştir. Gelecek ışıklıdır, mutludur. Bizimdir."

ABD 6. filosunun sancak gemisi ve füze kruvazörü, 7 Ekim 1967 Cumartesi günü, İstanbul limanına gelir.

İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi Teknik Okulu, Yıldız Teknik Okulu ve Ortadoğu Teknik Üniversitesi Talebe Birlikleri temsilcilerinin, düzenlediği Amerika'yı kınama ve Amerikan erlerinin İstanbul'da eğlenmelerini engelleme eylemi, sabah saat 08.00'de başlar.

100 kadar genç ellerinde çeşitli dövizler ve flamalar olduğu halde geç saatlere kadar Dolmabahçe Meydanında beklemişlerse de filodan hiç kimsenin inmemesi üzerine bir hadise olmamıştır.

Bu arada gemilerden kimsenin çıkmamasına sinirlenen gençler, kiraladıkları bir motorla gemiye gidip ellerindeki dövizleri bırakmak ister, fakat

emniyet mensuplarının, "Bu hareketin kanunsuz olacağı" şeklindeki ikazı üzerine vazgeçer.

Filo Komutanı Koramiral William İ. Martin, sabah saat 09.00 sıralarında motorla Dolmabahçe'den karaya çıkması gerekirken, öğrencilerin, "Amerika aleyhine" Dolmabahçe rıhtımında eylem yapmaları üzerine, helikopter ile Yeşilköy'e gelir ve oradan doğruca Amerikan konsolosluğuna gider.

Büyükelçi Parker T. Hard'ı ziyaretinden sonra 10.15'te Vilayete gelen Komutan Martin, Vali Vefa Poyraz'la bir süre görüşür.

Daha sonra Garnizon Komutanını, Kuzey Saha Deniz Komutanını ve Belediye Başkanını makamlarında ziyaret eden Koramiral Martin, tekrar helikopterle gemiye döner.

Amiral Martin, Yeşilköy'de gazetecilere şunları söyler:

"6. Filo, 20 yıldır Türkiye'ye gelip gitmektedir. Bu ziyaretler, daima dostluk için yapılır. Bu defaki protestonun manasını anlayamadık. Biz, Türkiye ile daima dostuz ve dost olarak kalmak istiyoruz."

Filonun gelişi münasebetiyle FKF, bir kınama bildirisi yayınlar. FKF'nin bildirisinde özetle şöyle denilmektedir:

"Amerika'nın Vietnam'daki vahşetine, Türkiye'deki pervasızlığına dur demenin zamanı gelmiştir. Türkiye'de girebileceği iğrenç oyunların tasavvuru, insan bilincinin bu dev savaş makinasıyla mutlaka başedeceği inancımızdan birşey eksiltmemiştir."

FKF İstanbul Sekreterliği'ne üye bazı gençler, ABD 6. Filosunu kınamak amacıyla bir çadır kurarak 11 Ekim 1967 Çarşamba günü Dolmabahçe'de açlık grevine başlar.

Açlık grevinin beşinci saatinde emniyet güçleri, açlık grevi yapan Şafak Kutal (Tıp Fakültesi öğrencisi), Hüseyin Karslı (Hukuk Fakültesi öğrencisi), Hasan Özaslan (İktisat Fakültesi öğrencisi), Adnan Elçi (Edebiyat Fakültesi öğrencisi)'ni gözaltına alır.

Nöbetçi Savcı Yardımcısı Necdet Yalkut, tarafından ifadeleri alınan gençler daha sonra serbest bırakılır.

FKF İstanbul Sekreterliği, bu konuda şu açıklamayı yapar:

"4 arkadaşımızın yaptığı 'açlık grevi' Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamına girmemektedir. Bu konuda, Vilayetten izin aldık. Ancak, arsaya çadır kurduğumuz için, gecekondu kanununa aykırı hareket ettiğimiz gerekçesiyle gözaltına alındı. Gecekondu kanununa göre, çadırı yıkıp, 4 gencin ifadelerinin alınması lazımdı. Bunu da polis ile savcı değil, belediye zabıtası yapar."

FKF İstanbul sekreterliği, ayrıca, yayınladığı bildiride, ABD'yi "Barış düşmanı" ilan ettiklerini ve ABD donanması Türk sularını terkedinceye kadar "açlık grevine" devam edileceğini belirtir.

Açlık Grevi, Ölümün Olduğu Kadar Direnişin de Başlangıcıdır. Biline

Amerikan 6. Filosuna ait gemilerin İstanbul'da bulunması dolayısıyla FKF İstanbul Sekreterliği tarafından, 12 Ekim 1967 Perşembe günü, saat 09.30'da Taksim gezisinde bir eylem başlatılır.

Ayrıca, Taksim Parkının merdivenlere bakan yönünde saat 11.00'de bir çadır kurulur ve ikisi işçi olan beş kişi bu çadırın içinde açlık grevine başlar.

Yol-İş Sendikası'ndan Bekir Yenigün'ün verdiği çadıra FKF İstanbul Sekreterliğinin, üstünde, "Altıncı Filo gidene kadar grev" yazılı bir pankart asılır.

Ayrıca çadırın çevresine: "Açlık grevi, ölümün olduğu kadar direnişin de başlangıcıdır. Biline", "Türkiye Vietnam değildir", "Bir Vietnamlı milliyetçiyi öldürmek için 500 bin lira harcayan vahşete son verilecektir." gibi dövizler yerleştirilir.

"Açlık grevine" başladıklarını söyleyen Nail Soyka (işçi), Mehmet Cantekin (Orman Fakültesi öğrencisi), Nevhiz Aksın (Kız işçi), Yusuf İzzettin Yalçın (Ortaokul son sınıftan beklemeli) ve Murat Ercan (Galatasaray Lisesi son sınıfta sınav için bir sene bekliyor) üzerlerinde grev gözcülerine ait beyaz yeleklerle çadırda bekler.

Bu yeleklerin üzerlerindeki yazılar şöyledir:

"Go home", "Çekil", "Güneş bize de doğar", "Özgürlük katilleri", "Vahşet+LSD+Fuhuş=6. Filo".

Açlık Grevi'nin üçüncü gününde FKF İstanbul Sekreterliği yöneticileri tarafından, grev çadırının önüne, ziyaretçilerin ve seyircilerin, "Açlık Grevi"nin anlamı hakkında düşüncelerini yazmaları için bir defter koyulur.

Bu eyleme destek olmak amacıyla zaman zaman aydınlar ve sanatçılar da gelir. Cem Karaca, bir bayanla çadırdaki eylemcileri ziyarete gelir. Uzun saçlı bir erkekle, mini etekli bir bayanı, grev çadırının yanında gören FKF İstanbul Sekreteri Veysi Sarısözen ve arkadaşları, "skandal olur" düşüncesiyle, Cem Karaca ile bayan arkadaşını derhal oradan uzaklaştırmak için harekete geçer.

Herşeyden Önce Bağımsız Dış Politika

Kıbrıs sorunu ile gelişen olaylarla ilgili olarak FKF, 3 Aralık 1967 Pazar günü, bir bildiri yayınlayarak görüşlerini açıklar. FKF'nin yayınladığı bildiri şöyledir:

"Kıbrıs'a müdahale edeceğiz, ediyoruz derken günler sonrası bir uzlaşma oldu. Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs arasında mekik dokuyan Amerikalı temsilciler, Orta Doğu'da Amerikan çıkarlarına uygun bir anlaşmayı Türkiye ve Yunanistan'a kabul ettirdiler. Bu anlaşma bir çözüm yolu değildir. Gelen günlerde, Kıbrıslı soydaşlarımıza karşı yine harekete girişilecektir. Önceki olaylarda da hunharca girişilen hareketler, diplomatik perde

arkasında gözlerden ırak tutulmuş, ama saldırıların önü alınamamıştır. Bu kez de alınamayacaktır. Çünkü emperyalistlerin maşası Yunan Cuntası, Enosis peşinde koşmaya devam edecektir. Kanımız odur ki, Kıbrıs için en uygun çözüm yolu üslerden arınmış, bağımsız bir federatif devlet kurulmalıdır. Bu yol Kıbrıs halkının kurtulması olacaktır. Çünkü Ada üslerden arınmadıkça, Doğu Akdeniz'de barışın sağlanması güçtür. Emperyalist Amerika, bu çözüm yoluna, çıkarları açısından karşıdır. Ama dünyada ilk ulusal kurtuluş savaşını veren bir millet olarak, Atatürk'ün dış politikası ışığı altında, Amerika ile ipleri koparmamız mümkündür ve gereklidir."

FKF Genel Başkanı İzzet Polat Ararat, kendisine Kıbrıs hakkında yöneltilen bazı sorulara şu yanıtları vermiştir:

"Soru: Kıbrıs sorununun temel nedenleri sizce nelerdir?

Yanıt: Kıbrıs sorununun temelindeki neden, emperyalizmin baş temsilcisi Amerika'nın egemenliğini sürdürme çabasıdır. İkinci Dünya Savaşı sonrası Sovyet Rusya'nın gelişmesi bahanesi altında Nato, Cento, Seato gibi paktlarla Amerikan emperyalizmi dünya egemenliğini geliştirmeye yönelmiştir. Amerika'nın bu siyaseti ışığında Kıbrıs bağımsız bir devlet olamamaktadır. İşte Yunanistan, işine gelen bu durumdan yararlanarak Amerika'nın desteğinde emperyalist emeller peşinde koşmakta, Enosis için direnmektedir. Doğu Akdeniz'in önemli bir stratejik bölge olması, Kıbrıs'ta yer alan üslerle Yakın-Doğu ve Orta-Doğu'nun kontrolü ve özellikle Sovyet Rusya'yı çember içine almadaki Kıbrıs'ın yeri Amerikan emperyalizmi için biçilmiş kaftandır.

Soru: Kıbrıs sorunundaki gelişmelerin bugünkü buhrana yol açmasında yeni sömürgeciliği bir etken olarak görüyor musunuz? Görüyorsanız, ne gibi etkileri olmuştur?

Yanıt: Evet. Bu soru, ilk soru ile yakından ilgili. Silah kuvveti ile hem iktisadi, hem de siyasal bağımsızlıktan, bir ülkeyi yoksun kılmak yerine, sermaye ile iktisadi bağımsızlıktan yoksun kılma siyasetidir bu. Doğal olarak, iktisadi bağımsızlığını kaybeden ülke, siyasal bağımsızlığını da kaybetmektedir. 1945'teki haksız Sovyet taleplerinden tam 7 yıl sonra Nato'ya girmemiz, üzerinde özenle durulması gereken bir noktadır. Çünkü bu tarih, bugünkü işbirlikçilerin emperyalizmi çağırdıkları tarihtir. Aynı durumu Yunanistan ve Kıbrıs'ta da görmekteyiz. İpleri elinde tutanın bu ipleri oynatması doğal sonuç oluyor.

Soru: Bugün Kıbrıs için uygulanmakta olan siyaseti tutarlı buluyor musunuz? Bulmuyorsanız sizce Kıbrıs sorununun çözümlenmesinde uygulanacak en tutarlı siyaset ne olabilir?

Yanıt: Kıbrıs sorununun çözümünde en tutarlı yol, üslerden ve yabancı güçlerden arınmış, bağımsız ve federatif bir devlet kurulmasıdır. Bu yol, Atatürk'ün dış politikasına dönüş yoludur. Bu siyasetin ışığında, Türkiye'nin Nato'dan çıkması, yabancı üslerden arınması ve tam bağımsızlığa yönelmesi gereği vardır."

Gençlik Olarak Amerikalılar Türkiye'den Ayrılıncaya Kadar Tüm Gücümüzle Çalışacağız

FKF, ODTÜ-ÖB, Barış Derneği, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğrenci Derneği ve SBF Öğrenci Derneği, 9 Aralık 1967 Cumartesi günü, Ankara'da "NATO ve Amerika" aleyhtarı bir gösteri düzenler.

Saat 13'de Tandoğan meydanında toplanan öğrenciler, ellerinde NATO ve Amerikan aleyhtarı dövizler bulunduğu halde İstasyon Caddesi ve Samanpazarı yolunu izleyerek Cemal Gürsel Meydanına doğru yürüyüşe geçer.

"Türkiye NATO'dan ayrılacaktır", "Amerika evine dön", "Bağımsız Türkiye" diye bağırarak Cemal Gürsel Meydanına gelen öğrenciler, burada, Geçitkale ve Boğaziçi olayları sırasında şehit olan Kıbrıslı mücahitler için saygı duruşunda bulunur.

Emniyet mensuplarının filme aldığı ve fotoğraflarla tesbit ettiği gösteride bazı öğrenci liderleri gösteriye katılanlara hitap eder.

Barış Derneği Başkanı Erdal Yavuz, yaptığı konuşmada, Amerika'nın Türkiye'de büyük çıkarları olduğunu ileri sürer ve şunları söyler:

"NATO'dan ayrılmamız zorunludur. Biz gençlik olarak Amerikalılar Türkiye'den ayrılıncaya kadar tüm gücümüzle çalışacağız."

ODTÜ-ÖB yöneticilerinden Bekir Harputlu da yaptığı konuşmada, Amerikalıların Türkiye'de insanlık dışı davranışlarda bulunduklarını örnekler vererek anlatır ve özetle şunları söyler: "Sömürü düzenini sürdürmek için NATO'yu kuran ve Türkiye'yi de sömüren Amerika'nın, artık Türk topraklarında kalmasını istemiyoruz."

Vietnam Halkına Yardım Kampanyası

Vietnam halkının Amerika'ya karşı verdiği mücadeleyi desteklemek amacıyla, FKF, İTÜTB, İTÜTOTB, İÜİFTC ve İÜOFTC, "Vietnam Halkına Yardım Kampanyası" başlatır.

Kampanyayı düzenleyen örgütler, bu nedenle, 200 aydına bir mektup göndererek, 29 Şubat 1968 Perşembe günü, saat 18.30'da Aksaray'da Pertevniyal Lisesi arkasında bulunan TÖS Salonu'nda bir toplantı düzenlendiği bildirilir ve katılmaları istenir.

Aydınlara gönderilen mektup şöyledir:

"Barışa ve kardeşliğe susamış ve kendini, insanın insan gibi yaşayacağı bir dünyayı yaratmaya adamış aydınlar için durmaksızın kanayan bir yara gibi sürüp gidiyor Vietnam savaşı. İnsan hakları bildirisini dünyaya ilan eden batı düşüncesinin çıktığı topraklar üzerinde filizlenen ve git gide gelişen emperyalizmin dünyanın çeşitli yerlerinde ortaya koyduğu oyunlar Türk aydınları tarafından bütün çıplaklığı ile bilinmektedir. Bu oyunlara karşı dünya ülkelerindeki aydınların somut karşı koyuşları başlamıştır. Bu karşı koyuş aydının tarih önündeki görevidir. Türk aydınları da bu tarihi görevi kendi ülke gerçeklerine dayayarak yerine getirmek zorundadırlar.

Devrimci öğrenci kuruluşları, insanlık dışı bir savaşın sürdüğü uzak doğuda, özgürlüğü ve insanlığı için savaşan Vietnam halkına yardım kampanyasını Türkiye'de başlatmıştır. Bu hareketin istenilen gayeyi sağlaması siz aydınlarımızın görev başına gelmeleriyle güçlenecek ve Türk milletinin hareketi haline gelecektir. Yaptığı davranışlarla özümüzde gerçek bir aydın niteliği kazanmış olan sizi 'Vietnam Halkına Yardım Kampanyası' için göreve çağırmayı şeref sayıyoruz. Bu konuda Türk aydınlarının ilk toplantısı 29 Şubat 1968 günü saat 18.00'de TÖS Salonu'nda yapılacaktır. Bu toplantı sonucu, yardım kampanyasının Onur Kurulu teşkil edilecek, yapılacak eylemler üzerine tartışılacak ve hareketin başlayışı Türk kamuoyuna bir bildiri ile duyurulacaktır."

NATO'ya Hayır Haftası

TİP, 1968 Şubat ayında başlayıp 4 Nisan 1968 günü sona erecek olan Nato'ya Hayır" kampanyası başlatır.

Türkiye'nin dört bir tarafında olduğu gibi, Trabzon'da da NATO ve ABD karşıtı bu kampanyayı yürütmek üzere TİP bünyesinde bir komite kurulur.

TİP Trabzon İl Başkanı Attila Aşut'un başkanlığında kurulan "Nato'ya Hayır" komitesinde görev alan TİP üyeleri şunlardır:

Fikret Ersezer (K.T.Ü. Fikir Kulübü Başkanı), Öner Ciravoğlu (Devrim Ocağı Yazmanı), Okan Karaaliler (K.T.Ü. Fikir Kulübü Eski Başkanı), Avni Sevinç (Devrim Ocağı Yönetim kurulu üyesi).

KTÜ Fikir Kulübü, 28 Şubat 1968 günü Trabzon belediyesi Evlendirme Salonu'nda, "Nato'nun İçyüzü" konulu bir konferans düzenlemiş ve konferansın ilanları Belediye hoparlöründen yapılmış olmasına rağmen, Belediye Encümeni son dakikada salonu vermekten vazgeçmiştir.

Bunun üzerine KTÜ Fikir Kulübü yöneticileri, 29 Şubat 1968 günü "Nato'yu Kovacağız" başlıklı bir bildiri ile durumu kamuoyuna açıklar.

Diğer taraftan, Fikir Kulüpleri Federasyonu, İstanbul Üniversitesi İktisat, Orman, Dişçilik Fakülteleri Öğrenci Cemiyetleri, İTÜ-ÖB ve İTÜTOTB ile ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü ve ODTÜ Öğrenci Cemiyetleri, "Nato'ya Hayır" kampanyasını açmağa karar verdiklerini bir bildiri ile 2 Nisan 1968 günü kamuoyuna açıklar.

FKF, TİP ve ilerici bazı öğrenci kuruluşlarının başlattığı NATO'ya Hayır kampanyasına değişik üniversitelerde öğretim görevlisi olan bilim adamları da katılır. Bu konuda 308 bilim adamının imzaladığı NATO'ya Hayır bildirisi şöyledir:

"4 Nisan 1949'da imzalanan NATO antlaşmasının on üçüncü maddesine göre, taraf devletler, antlaşmanın yirmi yıl yürürlükte kalması sonunda bir yıl öncesinden feshi ihbar etmek suretiyle NATO'dan çekilebileceklerdir. Batı devletleri, NATO ile ilişkilerini bir süredir gözden geçirmektedirler. Fransa, daha önce silahlı kuvvetlerini NATO'dan çekmiş, nükleer baş-

lıklı füzelerin ülkesine sokulmasına izin vermemiş, Amerikan ve NATO kuvvetleri ile Paris'teki NATO merkezini kendi toprakları dışına çıkarmıştır. Bu suretle, Fransa, NATO'dan fiilen ayrılmış durumdadır. NATO'ya bağlı diğer ülkelerde de NATO'yu eleştiren akım her geçen gün olgunlaşmaktadır. Yirmi yıllık tecrübelerden sonra, NATO'nun ulusal savunma ve güvenliğimize uygun bir antlaşma olmadığı gerçeği ortaya çıkmıştır. Olaylar, Türkiye'nin kendi ulusal gücünü, kendi güvenliği için NATO'dan izin almaksızın kullanamayacağını göstermiştir. NATO'nun ileri bir karakolu olarak telakki edilen Türkiye, kendine sorulmadan nükleer bir savaşın felaketi içine itilmek tehlikesi ile karşı karşıyadır. Yabancı üslerden kalkan uçaklar Türkiye'yi nükleer bir savaşın eşiğine götürecektir. Türk aydınları olarak, yurdumuzun atom ve hidrojen silahları ile radyoaktif serpintilerin muhtemel bir hedefi olması tehlikesi karşısında bütün parlamenterlerimizi ve halkımızı Türkiye'nin NATO ile ilişkisini yeniden düşünmeğe ve basınımızı bu konuyla daha fazla ilgilenmeğe çağırıyoruz. Kanımızca, basınımızda yayınlanan birkaç yazı konunun hayati önemi gözönünde tutulduğunda yeterli sayılamaz. NATO ile ilişkilerimizi bütün yönleri ve ayrıntılarıyla halkımıza anlatmak zorundayız. Savaş felaketinin büyüğü halkın kendi omuzlarına çöker. Bütün NATO ülkelerinin bu ittifakı kendi ulusal çıkarları açısından yeniden inceledikleri bu günlerde, Türk halkı da kendi geleceği hakkında karar vermek durumundadır. Bu hususun tam bir serbestlik ve açık yüreklilikle tartışılması gerektiğini belirtiriz.

Ankara, İstanbul, Orta Doğu Teknik , İzmir ve Erzurum Üniversitelerinin çeşitli fakülte ve bölümlerinden 35 profesör, 42 Doçent Dr., 19 Yardımcı profesör, 76 Asistan Dr., 15 öğretim görevlisi ve 122 asistan olmak üzere toplam 308 üniversite öğretim üyesi ve yardımcısı yukarıdaki NATO bildirisini imzalayarak basına ve kamuoyuna sunmayı görev bilmişlerdir. İmzalayanları ve üniversiteleri temsilen bir heyetin de ayrıca basın toplantısı yaparak görüşlerini daha ayrıntılı olarak açıklamasının gereğine inanmaktadırlar.

İmzalar:

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden: Nermin Abadan, Mehmet Gönlübol, Cemal Mıhçıoğlu, Bahri Savcı, İbrahim Yasa, Fehmi Yavuz, Üren Arsan, Türkkaya Ataöv, Cevat Geray, Yılmaz Günal, Ruşen Keleş, Uğur Korum, Gündüz Ökçün, Mümtaz Soysal, Haluk Ülman, Yüksel Ersoy, Alpaslan Işıklı, Bilsay Kuruç, Oğuz Onaran, Özer Ozankaya, Erden Öney, Mehmet Selik, Güneri Akalın, Yılmaz Akyüz, Cem Eroğul, Hasan Ersel, Pars Esin, Kurthan Fişek, Erdoğan Güçbilmez, Ünsal Oskay, Müslim Özbalkan, Necdet Serin, Turgut Tan, Nuri Uman, Ahmet Yücekök, Duygu Sezer.

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden: Uğur Alacakaptan, Tuğrul Ansay, Akın Düren, Ülker Gürkan, Eralp Özgen, Mukbil Özyörük, Seyfullah Edis, Tuncer Karamustafaoğlu, Selahattin Keyman, Sedat Kılıççı,

Doğu Perinçek, Tuğrul Arat, Cahit Can, Halil Cin, Ahmet Gökdere, Nurkut İnan, Ahmet Kumrulu, Nahit Töre, Yıldırım Üler, Adil Özkol, İrfan Yazman, Aydın Zevklier.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden: Aytekin Ataay, Edip Çelik, Lütfi Duran, Ayhan Önder, Ragıp Sarıca, İsmet Sungurbey, Öztekin Tosun, Hıfzı Veldet Velidedeoğlu, Sami Akıncı, Aydın Aybay, Ümit Yaşar Doğanay, Çetin Özek, Saim Üstündağ, Yavuz Alangoya, Ülkü Azrak, Pertev Bilgen, Erdoğan Teziç, Ersan İçal, Esin Örücü, Bülent Tanör.

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nden: Kenan Bulutoğlu, Sencer Divitçioğlu, Sevim Görgün, Gülten Kazgan, İdris Küçükömer, Cavit Orhan Tütengil, Işıl Ersin, Meriç Teziç, Asaf Savaş Akat, Nurkalp Devrim.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nden: Nurettin Şazi Kösemihal, Berna Moran, Mina Urgan, T. Moran, Murat Belge, Fatma Gürsoy, Oya Sencer.

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa ve Çapa Tıp Fakülteleri'nden: Edip Aktin, Adnan Buduras, Ömer Özek, Reha Üzer, Salman Belgerden, Ünal Bengisu, İsmail Cebesoy, Ahmet Muratlı, Metin Özek, Metin Özgür, Orhan Arıoğlu, Aydın Bayraktar, Avni Bakkal, Eliyezer Bivas, Aytolon Bozbora, Haldun Çerçel, Muzaffer Endoğu, Gencay Gürsoy, Tahir Hayırlıoğlu, Üstün Korugan, Agop Katogyan, Erol Kökoğlu, Oğuz Lav, Fevzi Macit, Güler Mocan, İsmet Narter, Özden Oral, Teoman Önaldı, Beyhan Özden, Vural Solok, Ali Sönmezler, Nurettin Sözen, Yücel Tangün, Oya Tangör, Yüksel Uçar, Önder Ağababa, İmer Adalı, Candan Özalp, Yılmaz Akalın.

İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Kimya Bölümü'nden: Muhtar Başoğlu, Emin Dikman, Abdullah Kızılırmak, Muzaffer Kula, Burhan Pekin, İsmet Ertaş, Alaattin Gürpınar, Fikret Bilgin, Sezai Hazer, Nimet Öktem, Adil Pamukçoğlu, Şükriye Zaloğlu, Seza Yazgan, Gülhan Aslım, Nazmiye Aytaç, Şener Baltepe, İbrahim Baran, Osman Bayer, Şükrü Bozkurt, Fevzi Ciğeroğlu, Halis Çakıcı, Sönmez Erdinç, Nursen Eren, İpek Eresen, Zeki Ergen, Aslan Eroğlu, Çetin Güler, Hasan Gümüş, Erol Gündüz, Güzin Kalaycıoğlu, Arif Kaya, Kemal Koç, Fatma Matay, Savaş Mater, Salih Oflas, Birsen Özkaya, Hasan Peşmen, Yüksel Saygun, Feriha Şekerel, Birol Temelkuran, Aysel Temizer, Hüseyin Tural, Fadime Uğur, Özgül Utku, Hüseyin Uysal, Sumru Ünsal, Mahmut Yazgan, Hüseyin Yıldırım.

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden: Oğuz Aksu, Mustafa Karaca, Muharrem Eren, Özcan Erhan, Oryal Gökdemir, Övünç Günhan, Taylan Kabalak, Eşref Kırhan Aydıntan Kuman, Erol Mavi, N. Mülazımoğlu, Muammer Nalçacı, Kamil Şanlı, İlhan Tunçer, Aydın Usman, Aydoğan Yazıcı.

Erzurum Atatürk Üniversitesi'nden: İsmail Beşikçi, Engin Uluğ, Orhan Yavuz.

ODTÜ İdari İlimler Fakültesi'nden: Arif Payaslıoğlu, Yaşar Gürbüz,

Tahir Aktan, Necat Erder, Atilla Sönmez, Recep Veyseloğlu, Cengiz Yücel, Şadi Cindoruk, Selim İlkin, Dr. Oya Köymen, Dr. Yalçın Küçük, Ömer Yağız, Candan Baysan, Cem Çakmak, Korel Göymen, Ali Kazancıgil, Erhan Köksal, Hasan Olgun, Gülriz Sarmat.

ODTÜ Mühendislik ve Fen-Edebiyat Fakülteleri'nden: Mübeccel Kıray, Sevim Tan, Cengiz Yalçın, Özcan Öktü, Halit Çakır, İhsan Gök, Orhan Kural, Suha Selamoğlu, Sadrettin Sinman, Ayhan Türeli, Hakkı Oranç, Turgut Balkaş, Sevim Mete, Ertuğrul Onat, Güneri Akovalı, Şahinde Demirci, Ülviye Özer, N. Kemal Tunalı, Baylan Türkmen, Rüçhan Bozer, Hikmet Okuyucu, Tuncay İncesu, Hüseyin Akçay, Erdoğan Apaydın, Ahmet Ecevit, Yeter Göksu, Mehmet Koca, Gülay Öke, Gülsen Önengür, Faruk Özsan, Siya Sünengen, Oyal Altıntan, Cengiz Acarsoy, Yıldız Arıkan, Cemal Arıkan, Tuncay Birand, Yavuz Çakmak, Yurdakul Ceyhun, Arslan Erinmez, Feridun Gözer, Cahit Gürkök, Ahmet Fer, Nevzat Özay, Erbil Payzın, Muammer Soysal, Turgay Ural, Eti Uygur, Şafak Uzsoy, Çetin Yalandağ, Öner Yurtseven, Celal Tanju, Ay Akgün, Bilsen Günay, İbrahim Gündiler, Sıdıka Kocakuşak, Ülkü Soysal, Turan Söylemez, Zuhal Şenses, Cem Türkmen, Duygu Toperi.

ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nden: Tuğrul Akçura, Fatma Mansur, Yılmaz İnkaya.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden: Alpay Oruç, Sabil Kayan.

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nden: Yüksel Öztan, Gürel Akdoğan, Abdullah Gürcan, Neriman Gürtanen, Suat Aksoy, Zeval Toros, Selami Sözer, Neşet Kılınçer.

Kızıl Rudi Olayı

11 Nisan 1968 Perşembe günü, saat 10.30'da Berlin'de Kurfuerstendamm Caddesi'nde, Almanya Sosyalist Öğrenciler Ligi (S.D.S.) lideri ve sözcüsü Rudi Dutschke, 23 yaşındaki Joseph Bachmann tarafından silahla vurularak ağır şekilde yaralanır.

Olay, Türkiye'de de tepkilere yol açar. Alman Sosyalist Öğrenci Lideri Rudi Duttscke'nin vurulması olayı üzerine, bir gençlik lideri olarak FKF İstanbul Sekreteri Veysi Sarısözen'in bu konudaki görüşleri şöyle olmuştur, "Batı Almanya'da bir gençlik liderinin vurulması olayı, tek başına Türkiye'de gençlik kuruluşlarına yöneltilen baskılar düşünüldüğünde, pek önemli olmasa gerek. Ne var ki, kapitalist bir ülkenin iç rahatsızlığını ortaya koyması bakımından dikkat çekicidir."

Sarısözen, "Sizce, batı toplumlarının sosyalist gençlik liderleriyle az gelişmiş ülkelerin, özellikle Türkiye'nin gençlik liderleri arasında ne gibi ayrılıklar vardır?" sorusuna ise şu yanıtı vermiştir:

"Durum ülkemizin ayrılıkları açısından ele alınmalıdır. Bizim ülkemiz adeta yeni bir Vietnam olmak için sırasını bekliyor. Bu nedenle gençliğin ne oyalanmağa, ne orijinal olmağa, ne de sıkılıp bunalmağa vakti var. Ül-

kemizin, emekçi halkımızın bizlere ihtiyacı var. Bunu bilmek, gençliği ve liderlerini olumlu kılmaktadır."

"Amacımız Bütün Milli ve Demokratik Güçlerle Amerikan Sermayesine ve Halkı Sömürenlere Karşı Çıkmaktır"

Devrimci gençlik kuruluşları, 27 Nisan 1968 Cumartesi günü, bir bildiri yayınlayarak, "Türk gençliğinin faşist bir idareye karşı ayaklanışının yıldönümü olan 29 Nisan'da bir anma töreni düzenlendiğini" belirtir.

FKF, TMGT, AÜTB, AYOTB, ODTÜTB ve HÜTB Başkanları tarafından imzalanan bildiride şöyle denmektedir:

"27 Mayıs devrimi ile kavuşulan fikir özgürlüğü ve Anayasa düzeninin tekrar faşizm tehdidi ile karşı karşıya gelmesi esef vericidir. Gençliği (Kuduruş) mitingleri ile mukaddesatçı kongrelerle, kökü dışarıda kapkaççı sömürü düzenini güvenlik altına almak için ayaklandırılan irtica ile yıldırmak isteyenler hüsrana uğrayacaklardır. Türk gençliği tam bağımsız, gerçekten demokratik, laik, sosyal hukuk devletini gerçekleştirecektir."

30 kadar kuruluşun katılmasıyla kurulan "Türkiye Devrimciler Güçbirliği", 29 Nisan 1960 olaylarının 8. yıldönümünde, saat 15'de Ankara Zafer Meydanında büyük bir anma töreni düzenlemiştir. Bugün, bu amaçla bir basın toplantısı düzenleyen üye öğrenci kuruluşlar ve FKF Başkanları, AP iktidarının ortamı 29 Nisan'ın gerisine götürmeye çalıştığını öne sürmüşler, milli, tam bağımsız, gerçekten demokratik, laik, sosyal hukuk devletini gerçekleştirmek için şartlar ne olursa olsun emperyalizmle, din sömürücülüğüyle, keyfi idareyle, toprak ağalığıyla ve halkı cahil bırakanlarla mücadele edeceklerini, Pazartesi günü yapılacak anma töreninde bu konuların işleneceğini açıklamışlardır.

TMTF, FKF, TMGT, AÜTB, Ankara Yüksek Okullar Talebe Birliği, Hacettepe Üniversitesi Talebe Birliği, ODTÜ Talebe Birliği başkanları, ayrıca, ortaklaşa basın toplantısı düzenler.

TMTF Genel Başkanı Sencer Güneşsoy, basın toplantısında yaptığı açıklamada özetle şunları söyler, "AP iktidarının gözü dönmüş davranışlarının üzüntüyle izliyoruz. İktidar, memleketi adım adım 29 Nisanlara doğru sürüklüyor. Gençliğe ve devrimci kuruluşlara olan iktidarın baskısı gün geçtikçe artmaktadır. Bundan vazgeçmezse gençlik sokağa dökülecektir."

AP Genel Başkan Vekili Sadık Perinçek'in oğlu FKF Başkanı Doğu Perinçek, Türkiye'nin gelişmesine direnen gücün emperyalizm olduğunu öne sürer ve "Amacımız bütün milli ve demokratik güçlerle Amerikan sermayesine ve halkı sömürenlere karşı çıkmaktır" der.

28 Nisan 1960 olaylarının yıldönümünde Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrenci Temsilcisi Cahid Acar, bir uyarı bildirisi yayınlayarak, "28 Nisan Ata'sının vasiyetine, devrimlerine inananların, onun bekçiliğini yapanların insanlığa, adalete, fazilete aşık olanların gür sesidir" der.

Siyasal iktidarların hukuk dışı davranışlarını frenleyecek manevi bir

baskı unsuru olarak 28 Nisan'ın ışık tutacağının belirtildiği bildiride, Türk gençliğinin bugünün anlamını yaşatacağı, açıklanır ve Hukuk Fakültesi 1 numaralı anfisinde yarın saat 11.00'de bir tören yapılacağı belirtilir.

28 Nisan 1960 olaylarının sekizinci yıldönümü nedeniyle bir demeç veren Tabii Senatör Kadri Kaplan, sağ basının, gençliğin 29 Nisan'da yapacağı anma törenini bahane ederek devrimci güçlere saldırır nitelikteki yayınlarını yermiştir.

"Türkiye'de Türk Bayrağından Başka Hiçbir Bayrağa Yer Yoktur"

28 Nisan 1960 gençlik hareketinin 8. yıldönümü için, 28 Nisan 1968 Pazar günü, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde bir tören yapılır.

Turan Emeksiz'in anıldığı törende, Fikir Kulüpleri Federasyonu ve CHP İstanbul İl Gençlik Kolu Başkanı birer bildiri yayınlar. CHP İl Gençlik Kolu Başkanlığının yayınladığı bildiride, "Atatürk ilkelerinden sapanlar, bağımsız ve özgür Türkiye idealine ihanet edenler o gün Atatürk gençliğinin ulusal direnişi ile kanun dışı kalmışlardır" denmiştir.

FKF ve İTÜ Öğrenci Birliği ile ona bağlı öğrenci birliklerinin yayınladıkları ortak bildiride ise, 28 Nisan 1960'm, Türkiye'nin sosyal, ekonomik ve politik yapısının iyice kavranmadığı bir dönem hareketi olduğu, bugünkü gençliğin biçimsel demokrasinin yanında olmak yerine, madenlerin, petrollerin sömürülmesine karşı çıktığı ve Sosyalist Türkiye'nin kurulmasına çalıştığı ileri sürülür.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde yapılan törende, 28 Nisan 1960 eylemleri gazisi Avukat Hüseyin Onur da bulunur ve bir konuşma yapar. Onur, o günkü devri şöyle özetlemiştir:

"Sosyal bozuklukların yanı sıra temel özgürlükler kısıtlanıyordu. İktidarın başı (Her mahallede bir milyoner yaratacağız) diye iktisadi felsefesini açıklıyordu. Bugün Emeksiz'in büstü kaldırılmakla, gençler hapishanelere atılmakla, para ile çıkarcıların korunmasıyla gayelerine ulaşamazlar. Çünkü zafer Türk gençliğinindir. Amerika Cumhurbaşkanı yerine bir Türk vatandaşı Vietnam politikasının hatalı olduğunu söyleseydi iftiralara, baskılara uğrar, hapishanelere düşerdi."

Dekan adına konuşan Prof. Kemal Oğuzman da özetle şunları söylemiştir:

"Bu, acı bir hatıranın yıldönümüdür. Devlet otoritesiyle, gençlik karşı karşıya gelmiştir. Türk gençliğinin davası, Atatürk'ten kalan miras, ilelebet kurtarmak davasıdır."

Üniversitedeki Atatürk ve Beyazıt'taki Turan Emeksiz anıtına çelenk koyan öğrenciler, yollarda Gaziosmanpaşa marşının, "Kahrolasın çıkarcılar, bu düzen size kalır mı?" şeklindeki yeni güftesini söylemişlerdir. Anıta, talebe örgütlerinden başka siyasi örgüt olarak sadece CHP çelenk koymuştur.

28-29 Nisan 1960 olaylarının yıldönümü dolayısıyla, TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, Genel Sekreter Rıza Kuas ve Prof. Sadun Aren, 28 Nisan 1968 Pazar günü, Anıt Kabire, devrim şehitlerine ve Zafer Anıtına, giderek saygı duruşunda bulunur ve çelenk koyar.

Aybar, Anıt Kabirdeki deftere, "Büyük Atatürk, emperyalizme ve kapitalizme karşı mücadelenin yolundayız. İkinci milli kurtuluşumuzun zaferi kesin olacaktır" diye yazar.

TİP Genel Başkanı verdiği demeçte de "Türkiye'de Türk Bayrağından başka hiçbir bayrağa yer yoktur" der. Aybar, daha sonra, özetle şunları söyler:

"28-29 Nisan devrimci gençlik hareketini ve bu yürekli çıkışın aziz ölülerini bugün saygıyla anıyoruz. 28-29 Nisan 1960 hareketi tarihsel anlamıyla devrimci Türk gençliğinin yurdumuzda üslenmiş olan Amerikan emperyalizmine karşı ve onun Türkiye'deki uydusu kapkaç kapitalizmine karşı kütlece yürekli ilk çıkışıdır. Devrimci Türk gençliği o günden bu yana olayların içinde yoğrula, bilinçlene, tam bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm için mücadele eden emekçi halkımızın ayrılmaz bir gücü haline gelmektedir."

29 Nisan'ı Anma Gösterisi

Türkiye Devrimciler Güçbirliği Tertip Komitesi, 29 Nisan 1960 olaylarının sekizinci yıldönümünde, 29 Nisan 1968 Pazartesi günü, Ankara'da Zafer Alanında gösteri düzenler.

Siyasal Bilgiler Fakültesi Fikir Kulübü, Ziraat Fakültesi Fikir Kulübü, Ziraat Fakültesi Demokrat Fikir Kulübü, Hacettepe Üniversitesi Fikir Kulübü, Veteriner Fakültesi Fikir Kulübü, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Fikir Kulübü, Yüksek Öğretmen Okulu Fikir Kulübü ve DTCF Sosyalist Fikir Kulübü'nü temsil eden gençler, ellerinde bayrak, flama ve dövizler olduğu halde Zafer Alanında toplanır. Bu arada, Ankara belediye şehir bandosu da Harbiye marşını çalarak gelir ve alanda gösteriler yapar. Göstericilerin ellerinde taşıdıkları dövizlerden bazıları şöyledir:

"Toprak ağası, Amerika babası", "Korkuyorlar, korkacaklar, korksunlar", "Devrimci basına selam", "Alma öğretmen ahını", "Yuh size azdır", "Bağımsız Türkiye için", "Emperyalizm ve kapitalizm ile savaş", "Yaşasın halk savaşının zaferi", "Biz ki halkız, hakkımızı alalım".

Gösteriye katılanlar arasında Akşam Gazetesi Ankara temsilcisi İlhami Soysal, TİP Milletvekili Şaban Erik de vardır.

Gösteri, saat 14.55'de başlar. Göstericı gençlerden bazıları, şiirler okur. Mehmet Demir adındaki genç ise, "Ayşe" adlı şiiri okur. Ara sıra, "Bağımsız Türkiye", "Türkiye sosyalist olacak" diyerek tempo tutan göstericiler, "Ankara'nın taşına bak" marşını şöyle uyarlamışlardır:

"Ankara'nın taşına bak,
Amerikan işine bak,
Uyan uyan yoksul halkım,
Düzenin gidişine bak,
Ankara'nın taştır yolu,
NATO üssü sağı solu,
Türkiye NATO'dan çıksın,
Yoksulluk bir gün duracaktır,
Halk zinciri kıracaktır,
Yiğit işçi, köylü kardeş,
Sosyalizmi kuracaktır.
***
Halk, köylü, işçi devrim yapacak
Bize Amerika, bize Amerika selam duracak,
Toplarıyla, taklarıyla gelseler dahi,
Sosyalist olacak Türk'ün ülkesi,
Fırtına, bora sükûn bulacak,
Bize Amerika, bize Amerika selam duracak,
Toplarıyla, tanklarıyla gelseler dahi,
Sosyalist olacak Türk'ün ülkesi."

29 Nisan başkaldırmasının yıldönümünde halka hitap eden yazar Aziz Nesin, emperyalizmi ve emperyalizmin Türkiye'deki oyunlarını şiddetle yerip, gericilerin, matbaadan mikrofona kadar tüm yeniliklere ve ilerici hamlelere karşı çıktığını, ileri hamleleri baltalamak için bütün güçleri ile çalıştıklarını söyler ve daha sonra, özetle şöyle devam eder:

"Gericiler bugün ne yapıyorlar? Şanlı Türk Ordusunun tarih boyunca her zaman ilerici bir güç olduğunu ve yenilmezliğini bilerek, durmadan orduya yaltaklanmakta, ordu büyüklerine dalkavukluk yapmaktadırlar. Orduyu çok sevdiklerinden, ordu büyüklerini çok saydıklarından mı? Hayır. Onlar ısıramadıkları eli yalayan yaratıklardır. Tıpkı 27 Mayısta yaptıkları gibi. 27 Mayıstan önce 27 Mayısçılara karşı geldiler, yenemeyeceklerini görünce de dalkavuğu kesildiler."

Aziz Nesin konuşurken Atatürk anıtının sağ tarafında bulunan parkta toplanmış bulunan 25-30 kadar sağcı milliyetçi öğrenci, "Kahrolsun komünistler", "Komünistler Moskova'ya" diye bağırarak kürsüye yürür ve mikrofonun kablosunu keser.

Zülküf Şahin'in söylediğine göre, "Atilla Arsoy, Aziz Nesin'i sırtına alarak yakındaki bir kitapçı dükkânına götürerek güvence altına alır".

Göstericiler önce, "Kahrolsun Faşistler" diye mukabelede bulunur, daha sonra da başlarında sarışın, uzun boylu bir genç olduğu halde parka doğru hücuma geçer. Burada, birbirini hayli hırpalayan taraflar, güvenlik kuvvetlerinin müdahalesi ile yerlerine dönmüşlerse de biraz sonra tekrar aynı

sahne tekrarlanır, bu sefer de Orduevi'nin önündeki caddede sopalarla kapışırlar.

Emniyet kuvvetleri araya girerek olayları yatıştırır. Orduevi'nin köşesinde garson kıyafetli bir genç de göstericiler tarafından yerlerde sürüklenerek bir hayli dövülür ve etraftakiler tarafından güçlükle kurtarılır. Bu olaylardan sonra Zafer Alanının etrafındaki emniyet kordonu sıklaştırılır. Gösteriyi düzenleyenler tarafından püskürtülen karşıt görüşlü öğrenciler, bir müddet sonra 150-200 kişi alarak Sıhhiye tarafından gösteri alanına hücum etmeğe kalkışır. Başlarında MTTB Başkanı İsmail Kahraman ve İkinci Başkan Attila Özer olduğu halde, "Allahuekber" diye tekbir getirerek, Zafer Anıtı yanına sokulmak isteyen ve kendilerini "Milliyetçi ve Müslüman Gençlik" olarak tanıtan bu kişiler güvenlik kuvvetleri tarafından durdurulur. Yüzlerce güvenlik görevlisi, göstericilerin etrafını kordon altına alır ve milliyetçi öğrencilerle göstericiler arasına barikat kurar.

Gösteride FKF Genel Başkanı Doğu Perinçek konuşma yapmamıştır. Konuşma yapan FKF Genel Sekreteri Ömer Özer Turgut, şunları söylemiştir:

"Dünya tarihinde ilk defa kurtuluş savaşı veren, mazlum milletlerin uyanışına bayrak olan Türk Halkı, Bağımsızlıktan, özgürlükten yana devrimci gençlik. Selam sana. 29 Nisan 1960 gençlik hareketi, emperyalistler ve onların işbirlikçilerine ve onların zorbalıklarına, faşizme karşı savaştır. Bugün Türkiye mazlum milletlerin baş düşmanı Amerikan emperyalizminin sömürü alanıdır. Mustafa Kemal'in önderliğinde halkımız kan dökerek kurtuluş savaşı verdi. Ama toprak ağalığı ve emperyalizm, İkinci Dünya Savaşından sonra sinsice ve kalleşçe yurdumuza girdiğinden, bugün ikinci kurtuluş savaşı vermek durumundayız. 1947'de Marşal yardımı ile başladı iş. Sonra madenlere, petrole el attılar. Tüm doğal kaynaklarımıza, giderek ekonomimize hâkim oldular. Arkasından bağımsızlığımıza gölge düşüren, asıl amacı Amerikan emperyalizminin Ortadoğu'daki çıkarlarını korumak olan, NATO ve İkili Antlaşmalar imzalandı. Ordumuz NATO emrine verildi. Kardeşler, Türkiye geri bırakılmış bir ülkedir. Biz bu fakir halkın verdiği vergilerle okuyan, onun emeğiyle geçinen gençleriz. Ne olduğumuzu bilelim. Bilelim ki, bugün Amerikan emperyalizmi dünyanın ve Türkiye'nin baş düşmanıdır. Amerikan emperyalizmini yurda sokanlar kendi sınıf çıkarları için onunla işbirliği eden kompradorlar ve Amerikancı bürokratlardır. Derebeylik kalıntısı ağalar da bunlarla işbirliği halindedir. Toprak, kara saban düzeyinde bir üretim biçimi ile işlenmektedir. Kalkınmamız için temel şart olan toprak reformu yapılamamakta ve sanayi kurulamamaktadır, kurulamaz da. Türkiye'de sanayi kuracak kadar sermaye birikimi yoktur ve aslında sermayenin çıkarı da sanayi kurmak değil, montaj gibi yollarla yoksul halkımızı sömürmektir. Ağaların çıkarı da toprak reformu yapmak değildir elbet. Bu temel üzerinde emperyalistler kültürümüze de el attılar. Gençliğin kendi çıkarlarına göre yetişmesi için milli

eğitimi baltaladılar. Köy Enstitüleri'ni kapatanlar yine bunlardır. Ama tarih boyu gençlik bütünüyle olmasa da daima ilerici hareketler yapmıştır. Devrimci geleneği vardır. Bugün de gençliğin yeri Amerikan emperyalizmi ve yerli ortakları kompradorlar, Amerikancı bürokratlar yanında olmak değil, bu sınıflara karşı halkımızın yanında ve onun uyanışını hızlandırmaktır. Bu gençliğin görevi emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye için savaşmaktır. Aydınların görevi, geri bırakılmış ülkelerde bu bakımdan çok büyüktür. Ve kutsal bir görevdir. Biz bu görevi mutlaka yerine getireceğiz. Türk halkının uyanışını hızlandıracağız. Kahrolası Amerikan emperyalistlerini yurdumuzdan kovacağız. Bağımsızlığımıza gölge düşüren NATO ve İkili Antlaşmaları mutlaka feshedeceğiz. Ve emperyalizm çökecektir. Emeğin egemenliği yakındır. Kahrolsun Amerikan emperyalizmi ve onun işbirlikçileri. Yaşasın emperyalizmle dövüşen dünya halkları. Yaşasın emekçi halkımız. Yaşasın bağımsızlıktan, özgürlükten, eşitlikten yana gençlik. Ne mutlu yarının bağımsız ve emekten yana Türkiye'sini kuranlara."

Devrimciler Güçbirliği İcra Kurulu Başkanı Tabii Senatör Kadri Kaplan ise, yaptığı konuşmada, "sömürüyü temsil eden, halka karşı olan, Anayasaya aykırı düşen eski düzen mutlaka çatırdayarak çökecektir" der.

TMTF Genel Başkanı Sencer Güneşsoy da konuşmasında, özetle şunları söyler,

"Kafasını örümcek sarmış, midelerinden başka birşey düşünmeyen bir avuç dış güç uşağı affedilmeyecektir. Türkiye'de gençlik 8 sene öncesinden farklıdır. Faşist bir iktidarın her türlü baskısını yenmiş, 27 Mayıs Anayasasının getirdiklerine tam inanmıştır. Dünyadaki bütün az gelişmiş ülkeleri yok olma tehlikesiyle başbaşa bırakan emperyalizm artık bütün çıplaklığı ile ortadadır. İrtica olaylarının kökünün nereden geldiği bellidir. İhanet sahipleri kendilerini, çevrelerini yeşil renkli paralarla örtmeye çalışabilirler, ama bunları tanımaktayız, vakti gelince hesabını soracağız."

Gösteride, ayrıca, Türk Kadınlar Birliği Başkanı Günseli Özkaya, Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu Başkanı Prof. Bahri Savcı, 27 Mayıs Devrim Derneği Genel Sekreteri Tabii Senatör Kadri Kaplan, yazar İlhan Selçuk ile Kamil Karavelioğlu birer konuşma yapar.

Konuşmalardan sonra gösteriye katılanlar, Atatürk Anıtı önünde şu andı hep birlikte tekrarlar:

"Milli, tam bağımsız, gerçekten demokratik, laik, sosyal hukuk devletini gerçekleştirmek için şartlar ne olursa olsun, bütün gücümüzle, Atatürk'ten aldığımız emir üzerine, emperyalizmle, din sömürücülüğüyle, keyfi idareyle, toprak ağalığıyla, kapitalizmin sömürüsüyle, halkı cahil bırakanlarla savaşacağımıza and içeriz."

Orduevi'nin önünde toplanan Milliyetçi öğrencilerin devamlı olarak, "Kahrolsun komünistler" şeklindeki tezahüratına karşı tabii senatör Mucip Ataklı, çift sıra halindeki toplum zabıtası kordonunun arasında bulunan

Emniyet Müdürü Abdurrahman Lami Gözen'in yanına gelerek sinirli bir şekilde, Milliyetçi öğrencileri gösterip, "Bunların yaptıkları kanuni hareket midir? Siz polissiniz. Bunları dağıtın. Dağıtmayacaksanız, bırakın biz dağıtalım" der.

Toplum zabıtası müdürü Erdoğan Alıveren, "Ekiplerimizi çağırdım. Şimdilik kordon altındadırlar, yeni kuvvet gelir gelmez bu topluluğu hemen dağıtacağız" şeklinde cevap verir. Buna karşılık Ataklı, saatine bakarak, "17.00'e kadar müsaade ediyorum. Aksi takdirde olaylar çıkacaktır. Dağıtacaksanız dağıtın. Yoksa biz dağıtmasını biliriz" diye konuşur.

Toplantının sona ereceği sırada tabii senatörlerden Mucip Ataklı ve Suphi Gürsoytrak, Emniyet Müdür Muavini Ali Akman ile konuşur ve toplantıdan sonra dağılacak olan gençlerin güvenliklerinin sağlanmasını ister.

Emniyet müdür muavini ve Ankara Vali Vekili, "Toplantıya katılan gençlerin Sağlık Meydanı yolu ile gittikleri takdirde güvenlik kuvvetlerinin kendilerine yardımcı olacağını, hatta birer vasıta dahi bulunabileceğini" bildirir. Tabii senatörler, bu teklifi benimsememişler ve "Mutlaka Kızılay istikametine gideceklerini" belirtir.

Toplantıya katılan gençler, Kızılay istikametine yürürken, "Bağımsız Türkiye", "Sosyalist Türkiye" diye bağırırken, milliyetçi öğrenciler de "Moskova'ya, Moskova'ya" sesleri ile karşılık verir.

Güvenlik kuvvetleri, Kızılay'da, toplantıya katılan gençler ile karşıt görüşe mensup öğrencileri dağıtmağa çalışır ve karşı koyanları gözaltına alır.

Güvenlik kuvvetlerinin bütün tedbirlerine rağmen, "Sosyalist Türkiye", "Bağımsız Türkiye" diye bağıran gösteriye katılan öğrenciler ile milliyetçi öğrenciler, Yapı-Kredi Bankası civarında yeniden birbirlerine saldırır. Bu arada 2 kişi başından, Emniyet 2. Şube Müdürü de elinden yaralanır.

Bu arada, toplantıya katılan gençlerden bazıları, demir çubuk ve tahta sopalarla hem karşıt görüşlü öğrencilerin, hem de güvenlik kuvvetlerinin üzerine yürür. Gösteriyi düzenleyen öğrenciler, gösteriye karşı olan öğrencileri Sıhhiye'ye kadar kovalar.

Kızılay'daki olaylardan sonra bir kısım talebeler, SBF'nin kantinine gelir. Sağ eğilimli gençlerin ifadesine göre yine gösteriden dönerek kantine gelen SBF'nin eski Talebe Cemiyeti Başkanı Uluç Gürkan, kantinde oturan sağcı milliyetçi öğrencilere sataşarak, "Mitingi rezil ettiniz" diyerek oradan ayrılır. 5-10 dakika sonra kendilerini ilerici gençlik olarak vasıflandıran 100'e yakın SBF'li talebe, kantine girer. Taraflar arasında önce dille başlayan münakaşalar daha sonra sertleşir ve öğrenciler kantinde ellerine geçirdikleri bardak ve sandalyelerle birbirlerine saldırır. Kısa zamanda büyüyen kavga güçlükle önlenebilir.

SBF'de gece çıkan ve Şeref Yılmaz adlı öğrencinin hastanelik olmasına sebep olan olaylar, ertesi gün de devam eder. Dünkü kavgada birbirlerini

tanıyan talebeler Cebeci Caddesinde Saray Düğün Salonu arkasında tekrar dövüşür, yoldan geçenler öğrencileri güçlükle ayırır.

Tepkiler

29 Nisan 1968 günü yapılan anma gösterisinde çıkan olaylar nedeniyle FKF, TMTF, TMGT, AÜYOTB, AÜTB, AÜÖB ve ODTÜÖB'nin, 30 Nisan 1968 Salı günü, yayınladıkları ortak bir bildiri şöyledir:

"Meşrû ve kanuni bir toplantı olan 29 Nisan anma töreni emperyalistlerin yurdumuzdaki ortakları tarafından beslenen ve tahrik edilen ve maalesef hepimizin candan bağlı olduğumuz milliyetçiliğin kisvesi altına saklanan gerici ve ümmetçi saldırganlar tarafından dağıtılmak istenmiştir. Polisin saldırganları koruması ve saldırıyı önlememesi karşısında, polisin görev yapmasına engel olmak gibi, hiç bir maksat taşımazken, bağımsız ve demokratik Türkiye için savaşan gençlik, meşrû müdafaa durumunda kalmış ve kahredici sillesini saldırganlara vurmuştur. Türk halkının bağımsızlık mücadelesine karşı satılmışların giriştiği bu kanun dışı hareketler, polis tarafından önlenmediği ve müsamaha gördüğü sürece meşrû müdafaa durumunda kalacak olan devrimci gençlik, kendi güvenliğini, kendi gücü ile sağlayacaktır. Bu güce sahip olduğunu, son olaylarda ispat etmiştir. Görevi meşrû ve kanuni toplantıyı korumak olan polis, görevini yapmamış, Amerikan uşağı saldırganları himaye etmiş, hatta zaman zaman onlarla birlikte devrimci gençliğe ve halka saldırmıştır. Polis, Aziz Nesin'in konuşması sırasında copla saldırarak toplantıyı dağıtmaya teşebbüs etmiş, Türk polisine karşı duyulan güvenin bir ifadesi olarak, polis karakolundan aldığımız cereyanı kesmiş, toplantıyı sabote etmek istemiştir. Öğrencilikle ilgisi olmayan çapulcuların kanunsuz karşı miting yapmalarına göz yummuştur. Soruyoruz: Emperyalist uşağı hurafeci çapulcuların kullandıkları megafonun polise ait olduğu doğru mudur? Emniyet kuvvetlerinin tarafsızlığına olan güven zedelenmiş, 27 Mayıs Anayasasının getirdiği fikir ve toplantı özgürlükleri ihlal edilmiştir. Bütün Cumhuriyet kurumlarını ve Anayasanın teminat müesseselerini göreve çağırıyoruz."

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı Kemal Çevik, 30 Nisan 1968 günü, cemiyet merkezinde düzenlediği basın toplantısında, 29 Nisan anma törenine Cemiyet olarak katılmadıklarının nedenlerini belirtir ve "Biz Cemiyet olarak, İlhan Selçuk, Aziz Nesin, Türkkaya Ataöv ve Bahri Savcı gibi malum kişilerin, sicilli şahısların konuşma yaptıkları bir anma törenine katılamazdık ve destekleyemezdik" der.

Gençliği sokağa döken siyasi kuruluşun Türkiye İşçi Partisi olduğunu belirten Kemal Çevik, şunları söyler:

"29 Nisan direnme hareketi bir takım art niyetler tarafından gayesinden saptırılıyor. 27 Mayıs devrim hareketi kızıl ihtilal olarak anlatılmak isteniyor. Ankara Hukuk Fakültesi gençleri, bunun karşısındadır. Milliyetçi Türk gençliği, devrime kızıl renk vermek isteyenlerin art niyetlerini büyük Türk milletine duyuracak ve onlara aman vermeyecektir" der.

Türkiye Yüksek Öğrenim Gençliği Atatürkçüler Teşkilatı Genel Başkanı Mustafa Özen, evvelki günkü gösteride dağıtılan beyannamelerle ilgili olarak basma verdiği yazılı demecinde, özetle şunları belirtmiştir,

"Komünist uşaklarına sesleniyoruz. Burada oyunlarınız sökmeyecektir. Size son sözümüz, özlemini duyduğunuz sol ülkelere gidiniz. Son mitingde dağıtılan beyannameler, afişe edilmiş sözler komünizme (gel) diye yazılmış birer davetiye gibiydi. Kızıl yazarların konuştuğu miting bir 29 Nisan'a anma günü günü değil, komünizmi çağırma günüydü. Türk tarihinde emsaline az rastlanır bir isyan günüydü. Din düşmanlığından, milliyet ve mülkiyet düşmanlığına kadar sarfedilen sözler hiç bir medeni millet tarihinde görülmemiştir. Mahkeme tarafından faaliyetine el konmuş, meşru olmadığı karara bağlanmış olan TMTF hala hukuki varlığını iddia ederek, bağımsız Türk mahkemelerinin vermiş olduğu kararı dinlemeyerek yine Patrona Halil Anarşisinin bir örneğini vermekten çekinmemiştir. Zafer meydanında yapılan mitingcilerin sayıları ne kadar az olursa olsun, taşıdığım ana, milli bütünlüğümüze indirilmek istenen darbe çok büyüktür. Kastro sakallılar, Stalin, Lenin, Mao bıyıklı acayip kılıklılar, taşlarla, sopalarla, demir parçalarıyla etrafa dehşet saçarak, milliyetçi grupların üzerine saldırarak sataşmalarda bulunmuşlardır. Bütün solcular şunu bilsin ki, burası bağımsız Türkiye'dir. Bağımlığını kanı ve canı pahasına kazanmıştır. Bu soysuz ne idüğü belirsiz sokak çocuklarına, tipi Türk'e benzemeyen tipsizler, komünist uşaklarına sesleniyoruz. Burda sol oyunlarınız sökmeyecektir. Size son sözümüz, özlemini duyduğunuz sol ülkelere gidiniz."

29 Nisan olaylarını anma töreni sırasında çıkan olaylarla ilgili olarak tutuklanan 11 kişi, 30 Nisan 1968 Salı günü, Adliyeye sevkedilir.

"Toplum polislerine vazife başında hakaret ve karşı gelmek" suçları ile haklarında tahkikat açılan 8 öğrenci, 2 serbest meslek sahibi ve 1 deniz astsubayı mahkeme salonuna teker teker alınır. Mahkeme, 11 kişiden sonra olaya adı karışan Toplum Polisinin bazı memurlarını da sorguya çeker. Polisler, öğrenci, serbest meslek sahibi 2 kişi ile deniz astsubayının kendilerine çirkin hakaretlerde bulunduklarını ve mukavemet ettiklerini söylemişlerdir.

"Görevli memura hakaret, fiili mukavemet ve devlet otosuna izrar" suçlarından hakkında soruşturma açılan deniz astsubayı Çetin Fidan, olayla ilgili olarak, "Ben, elinde büyük bir sopa ile karşıya geçmekte olan bir şahsı yakalamak istedim. O sırada tanımadığım başka bir şahıs yüzüme yumruk attı. Onunla münakaşa ettiğim sırada polisler beni de yakaladılar, bu işte büyük bir yanlışlık var. Ben, ne hakaret ve ne de kimseye mukavemet ettim" demiştir.

Deniz astsubayı Çetin Fidan'la beraber Adliyede sorguları yapılan diğer 10 kişi şunlardır: Süleyman Çavuşoğlu, Yusuf Kara, Mehmet Arslan, İb-

rahim Seven, Tahir Pekmezci, Remzi Gür, M. Ali Karayazgan, Ahmet Özkan, Abdurrahman Biçer, Kemal Satılmış.

Abdurrahman Biçer (CKMP Merkez İlçe Gençlik Kolu Başkanı), Kemal Satılmış da serbest meslek sahibi ve gösteri aleyhtarıdır. Diğer 8 kişi üniversite öğrencisi solcu gençlerdir.

İlk ifadeleri alındıktan sonra daha bazı şahitlerin dinlenmesi için mahkeme, tutuksuz olarak devam etmek üzere ileri bir tarihe bırakılmıştır.

Gençliğin ve Aydınların Çağrısı

İstanbul Üniversitesi Talebe Cemiyeti Başkanı Toygun Eraslan, 4 Mayıs 1968 Cumartesi günü, bir basın toplantısı yapar ve aşağıda yayınlanan bildiriyi kamuoyuna açıklar:

"Cemiyetimiz, Ulusal Siyah Birlik (NWABADU)'dan 'Vietnam savaşına, ırkçı baskıya ve silah altına çağrılmaya karşı uluslararası öğrenci hareketi' başlıklı bir çağrı almıştır. Bu çağrı üzerine harekete geçen cemiyetimiz; aşağıdaki çağrıyı yayınlamış ve gene aşağıdaki isimleri bulunan Türk aydınları ve öğrenci liderleri çağrıya katılmışlardır. Tüm değerlerin yaratıcısı emekçi halk kitleleri ve onların yanında savaş vermekle gerçek kişiliklerini kanıtlayan tüm aydınlar. Sizlere sesleniyor ve diyoruz ki, Sömürülen bir ülke olarak, bu sömürüden kurtuluşumuz diğer sömürülen ülkelerin kurtuluşu ile ortak ve ilerdeki mutlu günlerimiz tüm emekçi dünya halklarının bir yapıtı olacaktır. Bu görüşün ışığı altında, yıllardır üstüne bir yılan gibi çöreklenen emperyalistleri kovmak için kahramanlık destanları yaratan yiğit Vietnam halkının haklı davasının ve Amerika'ya çok şeyler vermiş olmalarına karşın sömürülmekten ve hor görülmekten öte bir şey kazanamayan zencilerin haklı direnişlerine ilgisiz kalamazsınız. Kurtuluşlarının savaşlarını vermekte olan geri kalmış dünya ülkelerinin yanında bugünlerde ikinci kurtuluş savaşının kesin çizgilerine ulaşan tüm Türk aydınları ve emekçi halk kitleleri olarak haykırıyoruz: Tüm ezilmiş uluslar bir gün kesinkes ezenleri yenecektir.

Biz, aşağıda ad ve soyadları yazılı öğrenci liderleri ve Türk aydınları olarak Amerika'nın Vietnam'da sürdürdüğü çağ dışı, emperyalist savaşı ve zenciler üzerindeki ırkçı politikasını şiddetle protesto ettiğimizi Türk ve dünya kamuoyuna açıklarız.

Toygun Eraslan (İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı), Harun Karadeniz (İTÜ Öğrenci Birliği Başkanı), Çetin Uygur (İTÜ Teknik Okul Talebe Birliği Başkanı), Engin Deniz Akarlı (Robert Kolej Yüksek Okulu Talebe Birliği Başkanı), Fahri Aral (Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı), Ömer Koçak (Diş Hekimliği Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı), Veysi Kemal Sarısözen (FKF İstanbul Sekreteri), Çetin Özek, Muvaffak Şeref, Doğan Özgüden, Yaşar Kemal, Çetin Altan, Ayhan Yetkiner, Şinasi Kaya, Aşık İhsani Sırlıoğlu, Fethi Naci, Murat Sarıca, İdris Küçükömer, Sermet Çağan, Cengiz Yazoğlu, Alp Selek, Aslan Aslan, İhsan Of-

luoğlu, Nazife Cemgil, Talat Kılıç, Edip Cansever, Cengiz Yörük, Aziz Çalışlar, Hüsamettin Bozok, Atilla Tokatlı, Mahmut Makal, Ece Ayhan, Necati Cumali, Afet Muhteremoğlu, Muzaffer Buyrukçu, Asım Bezirci, Üstün Barışta, Demirtaş Ceyhun, Metin Özek, Arif Damar, Oktay Rıfat, Kemal Bekir, Türkan İldeniz, Ümit Yaşar Oğuzcan, Sevinç Sönmez, Günel Altıntaş, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Cevat Çapan, Oya Sencer, Muzaffer Sencer, Süleyman Üstün."

NATO'da Kalmakla, Büyük Ata'nın Yurdumuzdan Kovduğu Emperyalistlere Uşaklık Etmiş Oluyoruz

Onsekiz öğrenci birliği ve derneği, 14-19 Mayıs 1968 tarihleri arasındaki süreyi, "NATO'ya Hayır" haftası olarak düzenler ve bu amaçla çeşitli toplantı ve gösteriler yapar.

Yüzlerce öğrenci, beşer kişilik ekipler halinde ellerinde afişler, tutkal tenekeleri, boya kutuları, fırçalar olduğu halde tüm İstanbul'da duvarlara afiş yapıştırıp, yollara, 13 Mayıs 1968 Salı günü gecesi, "NATO'ya Hayır" sözleri yazılır.

İstanbul Emniyet Müdürlüğüne bağlı güvenlik kuvvetleri, yakaladıkları öğrencileri karakollara götürür ve ifadeleri alındıktan sonra gece yarısı saat 03.00'te serbest bırakır.

Serbest bırakılan öğrenciler şu espriyi yapar: İstanbul Emniyet:0, Gençler:1.

Bu arada Beyazıt ve Çemberlitaş arasında, yere yazı yazan gençlere çoğunluğu İlim Yayma Cemiyeti adlı bir kuruluşun üyesi olan kalabalık bir kitle saldırır ve 2 taraf arasında gece yarısı taşlı, sopalı bir arbede başlar. Olaya el koymak isteyen ekip arabasının da taşlanması üzerine Toplum Polisinden yardım istenir. Güvenlik kuvvetleri, Nihat Emeksiz, Osman Saffet Arolat, İsmet Hancıoğlu, Mehmet Şahanoğlu adlı öğrencileri yakalayarak 1. Şube'ye götürür. Ayrıca Nihat Öztaş adlı İTÜ Maden Fakültesi öğrencisi, polisler tarafından üniversite bahçesinden alındığını ileri sürer ve sırtındaki çürükleri gazetecilere göstererek, "Polisler beni copla dövdüler" der.

Nezarete alınan öğrencilerin ileri sürdüğüne göre, emniyet mensupları, kendilerini önce dövmüş, 14 Mayıs 1968 Salı günü sabahı serbest bırakılırken de öperek özür dilemiştir.

NATO'ya Hayır kampanyasını düzenleyen öğrenci kuruluşları, bu sabah saat 11.00'de Taksim'deki Atatürk Anıtının önünde bir basın toplantısı düzenleyerek, "NATO'da kalmakla, büyük Ata'nın yurdumuzdan kovduğu emperyalistlere uşaklık etmiş oluyoruz" der. Bu arada, öğrenciler,

"Bizden selam olsun kokmuş NATO'ya,
Yurdumuzda üs'ler kurup durmasın,
Kahpe antlaşmayı fırsat bilip de
Orduyu eline alıp durmasın"

marşını söyler ve NATO'nun amblemi olan yıldızın büyük bir maketinin üzerine gaz dökerek yakar. Gerici çevrelerin ve NATO'nun lanetlenmesinden sonra öğrenciler, hiç bir olaya meydan vermeden düzenledikleri töreni bitirirler.

19 Mayıs 1919 Mustafa Kemal'in Sömürgenleri Anadolu'dan Kovmak İçin Samsun'a Ayak Bastığı Gündür

"NATO'ya Hayır" haftasını düzenleyen FKF İstanbul Sekreterliği, SBF Öğrenci Derneği, İTÜÖB, TÖS İstanbul Şubesi, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti, İstanbul Yüksek Teknik Okulu Talebe Birliği, Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Talebe Cemiyeti, ODTÜ Makine Mühendisliği Fakültesi Öğrenci Derneği, ODTÜ İdari İlimler Fakültesi Öğrenci Derneği, İTÜ Teknik Okulu Talebe Birliği, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Öğrenci Cemiyeti, ODTÜ Mühendislik Fakültesi Elektrik Bölümü Öğrenci Derneği, İstanbul Yüksek Teknik Okulu Talebe Cemiyeti, İstanbul Akşam Yüksek Teknik Okulu Talebe Birliği ve Halk Ozanları Derneği adına, İTÜÖB Başkanı Harun Karadeniz, 20 Mayıs 1968 Pazartesi günü, bir basın toplantısı yapar.

Altı gençlik örgütü başkanımn hazır bulunduğu basın toplantısında konuşan Harun Karadeniz, "NATO'ya Hayır" haftasının başarılı geçtiğini belirttikten sonra özetle şu açıklamayı yapar:

"Yalnız beden hareketleriyle temsil edilen yozlaşmış 19 Mayıslara karşıyız. 19 Mayısta gençliğin görevi stadyumlarda spor yapmak değil NATO'ya Hayır demektir.

19 Mayıs 1919 Mustafa Kemal'in sömürgenleri Anadolu'dan kovmak için Samsun'a ayak bastığı gündür. Sömürgenlere karşı Anadolu halkının savaşa başladığı bugün, gençlik tıpkı 19 Mayıs 1919'da olduğu gibi sömürgenleri Anadolu'dan kovmak için savaşa başlamaktadır.

19 Mayıs'ta gençliğin görevi stadyumlarda spor yapmak değil, NATO'ya hayır demektir. Bağımsızlık için NATO'ya hayır, 54 ikili anlaşmaya hayır, 101 tane yabancı üsse hayır, diyoruz. NATO'ya Hayır Haftası bitti. Fakat NATO'dan çıkıncaya kadar NATO'ya Hayır kampanyası devam edecektir."

Gençler, İTÜ Öğrenci Birliği lokalinde yapılan basın toplantısından sonra hep birlikte, "kendilerine gösterilen yardımlardan dolayı", Vilayete Valiyi ziyarete gitmiş, ancak, Vali Vefa Poyraz makamında olmadığından gençler, üzerlerinde "NATO'ya Hayır" yazılı teşekkür buketlerini Vilayetin merdivenlerine bırakır.

FKF İzmir Sekreterliği, 22 Mayıs 1968 Çarşamba günü, caddelerdeki direklere afişler asarak "Nato'ya Hayır" kampanyası başlatır.

FKF İzmir Sekreteri Mahmut Demiray, Kordon'daki Nato binası önüne,

"Sömürücülerin silahlı bekçisi Nato'yu istemiyoruz" yazılı siyah bir çelenk bırakır.

İzmir Bornova'daki Yüksek Öğretmen Okulu Disiplin Kurulu, okulun bahçe içinde ve okul civarında Nato aleyhinde, kireçle yazılar yazdığı iddia edilen Nedim Öztaş isimli öğrenci hakkında 28 Mayıs 1968 günü, okulun yurdundan çıkarma cezası verir. Yurttan çıkarma cezası, 29 Mayıs 1968 günü, uygulanır ve Nedim Öztaş, emniyet mensupları tarafından yurttan çıkartılır.

İzmir Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Cemiyeti Başkanı Şener Özel, yayınladığı bildiri ile olayı kınar.

AP Senatörü Altan Kınanıyor

AP Senatörü Nahit Altan'ın Çanakkale'de yaptığı bir konuşmada Tabii Senatörlerden "Piç" diye bahsettiği iddiası üzerine, Korgeneral Faruk Güventürk'ün, AP Senatörünü sert bir dille suçlamasından sonra, 26 Mayıs 1968 Pazar günü de 27 Mayıs Milli Devrim Derneği Genel Başkanı Tabii Senatör Mucip Ataklı, Nahit Altan'a bir telgraf çekerek, "Kullandığın dil hüviyetini bütün açıklığı ile ortaya koymuştur" demiştir.

Öte yandan, FKF, TMGT, TMTF, AÜTB ve AYOTB, Tabii Senatörlere "Piç" diyen Nahit Altan'a şu ortak telgrafı çekmişlerdir:

"Kötü bir gidişe dur diyerek, 27 Mayıs Anayasası ile hür düşünce ortamını açan ve halktan yana düzen için mücadele eden Tabii Senatörler için kullandığınız çirkin sözleri gençlik kuruluşları olarak nefretle karşılarız."

19 Mayıs 1919'dan 27 Mayıs 1968'e

27 Mayıs 1960 Devriminin 8. yıldönümü nedeniyle Devrimci Güçbirliği'ne bağlı FKF, 27 Mayıs Milli Devrim Derneği, TÖDMF, TMTF,TMGT, TÖS, TÜTOS Genel Başkanı Emin Zorkut, İlk-Sen, Aşıklar Derneği ile bunlara bağlı diğer kuruluşların ortaklaşa yayınladığı bildiri şöyledir:

"Dört bucakta at oynatmış, gün görüp kahır çekmiş yüce Türk Ulusu: Yıl 1919, ay Mayıs, gün 19. Mustafa Kemal'le beraber omuz omuza içtenlikle kenetlenerek içteki düşmana da dıştaki saldırgana da yeter artık dur dediğin gün... Bu günleri ne güzel atlattın ve sonra o ışıklı devrimlere başladın. Ne ümit dolu idi o günler... Yetişmek için yarının ülkücü aydınlıklarına, ne yaman vuruyordun o günün karanlıklarına... Gel gör ki şimdi ne haldesin. Şöyle etrafına bir bak, bir kulak ver gördüğünün ötesine, duyduğun ve gördüğün daima (yok), dertler ise öylesine çok. Neden 1919'da başladığın o ışıklı yol böylesine kararmış, neden bir çoğumuzun rengi böylesine sararmış?... Bunları düşünmeye ve çare bulmaya mecbursun. Sen görevlendirdiklerinin emrinde değil, onlar senin egemenliğindedir. Önce sen kimsin, ya senden olmayanlar kimlerdir, bunu bilmelisin. Sen ulussun, sen halksın, sen haklısın. Çalışan da üreten de sen, tüketen de

sensin. Bunlara sahip çıkmasını bilmelisin. Anayasana bak... Sana ne haklar, ne ümitler getirmiş, anahtarını da senin eline vermiş. Bunu iyi kullan ve haklarını almanın yolunu iyi bil... Kusura bakma... Seni sana tanıtmaya kalktık... Hoş gör... Gel şimdi de senden yana olmayanları bir görelim ve beraberce yerelim. Üzerinde hür çalışacağın toprağı senden esirgeyen hiç senden olur mu? Yabancılarla işbirliği oyununu, ithalat vurgununu, vergiyi kaçırma yolunu, fiat soygununu iyice bilip senin sırtından geçinen hiç senden olur mu? Biraz yan baktın mı (Vay sen servet düşmanısın), hele biraz ayağa kalktın mı (Vay sen moskoftansın) diye kendi ayıbını örtme gayretindekiler hiç senden olur mu. Devlet imkânlarını bu soydakilere açan, senin adına bunlara nimetler saçan politikacı ile vicdanlarını bunun emrine satan cinsteki yönetici hiç senden olur mu? Bil ki, bunların temelinde emperyalizm denen yabancı asalaklığı yatar. O, barış gönüllüsü, eğitim uzmanı, iş adamı, askerlik uzmanı diye gelir, seni kınayarak ve sömürerek gider, bir bakarsın ki içimizdeki işbirlikçileri de mantar gibi biter. Sen uyanmaya başladın mı hepsi birlik olur ve senin din duygularına dokunarak ve cahil yobazları da araya koyarak seni dünya nimetlerinden ve haklarından yoksun kılmaya çalışırlar. Sakın bunlara karşı (Kaderim bu) diye rıza gösterme... Gerçekten kaderin bu mu? Yoksa Tanrının sana da verdiği aklını kullansan, emeğini değerlendirmek yolunu bulsan Yüce Tanrı neden senden nimetlerini esirgesin? Bütün bunları düzeltmenin yolu, 27 Mayıs Anayasasının sana verdiği hakları ve adaleti gerçekleştirecek olan düzenin, yani Anayasaya uygun senin düzeninin getirilmesidir. Bunun için okumuşu okumamışı, köylüsü kentlisi, işçisi esnafı, memuru hizmetlisi, kısaca alın teri ve namusuyla çalışan her kişi, el ele ver, güç birliği yap. Anayasa da sana bu hakkı veriyor ve gelecekler bunu senden bekliyor. Yıl 1968, ay Mayıs, gün 19. Aradan geçen yıl 49. Üzülme bu kadar zaman geçti diye, yürüyelim Mayıs 27'ye. Geçelim bir kez buradan, yolumuzu gösterir elbet yaradan. Atatürk devrimleri, 27 Mayıs, olursa baş tacımız, gerçekleşecektir mutlaka amacımız."

Kurtuluş Savaşı Şehitleri İçin Saygı Duruşu Yapılıyor

FKF, İTÜÖB, İTÜTOTB ile İYTOTB tarafından düzenlenen, "Amerika'yı ve Emperyalizmi Kınama" gösterisi, 20 Temmuz 1968 Cumartesi günü, Beyazıt hürriyet meydanı'nda yapılır.

Onbin kişinin katıldığı gösteri, saat 15.00'de, "İstiklal Marşı"nın söylenmesi ve "Kurtuluş Savaşı Şehitleri" için yapılan bir dakikalık saygı duruşu ile başlar.

İTÜTB eski Başkanı Hasan Yalçın, kısa bir açış konuşması yapar. Şair Hasan Hüseyin Korkmazgil, "Kızılırmak" kitabından şiir okur.

İlk konuşmayı SBF Talebe Cemiyeti Başkanı Murat Cahit Koğacıoğlu yapar ve şunları söyler:

"Ezilen halkların celladı, moralini düzeltmek için İstanbul'da kendisi

için düzenlenen seks partilerinde eğlenecek. Misafir olan Harp Gemisi ile gelmez. Geldiği yere genelev gözü ile bakmaz. Misafir olduğu yerin namusuna tecavüz etmez. Türkiye, emekçilerin iş başına geçmesi ile emperyalistlere bu fırsatın verilmemesi ile kurtulacaktır. Amerika'nın yurt içindeki uşaklarının artık kimler olduğu çok iyi bilinmektedir. İstanbul'a Çarşamba günü geldim. Teknik Üniversiteli kardeşlerimi görmeğe gittim. Fakültenin kapısı yerlerdeydi. Yurt binası harap edilmişti. Üniversite basılmış, bütün arkadaşlar dövülmüşler, ya ayağı ya kolu sarılıydı. Toplum polisi yurdu basmıştı. Yatağından kaldırıp döve döve dışarı atmıştı. Arkadaşlarım don gömlek tevkif edilmişti. Dövülenlerden iki arkadaşımız komaya girmişti. Bunlar niye olmuştur. Çünkü bizi yöneten sınıfların efendileri gelmiştir. Amerikalı efendiler şehri gezecektir. Burada cinsel ihtiyaçlarını gidereceklerdir. İşte genç kardeşlerimiz bütün bu hayâsızlıklara, satılmışlıklara göz yummamak için direndiler. Amerikalılardan komisyon alanlar, komisyonları kesilmesin diye bu saldırıyı düzenlediler. Amerika bizim dostumuz değildir. Amerika mutlaka defolup gidecektir. Amerikalıların memleketimizi daha fazla kirletmesine müsaade etmeyeceğiz. Geldikleri gibi değil, rezil olarak gideceklerdir."

TMGT Başkanı Kazım Kolcuoğlu, FKF İstanbul Sekreterliği adına Osman Saffet Arolat ile Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı Fahri Aral, birer konuşma yapar ve "Türkiye'nin er geç bağımsız hale geleceğini" ifade ederek, "Bunun için her türlü mücadeleye hazır olduklarını" söyler.

Gösteriye, sazı ile katılan Türk Ozanlar Demeği Başkanı Aşık Fermani, şöyle der:

"İşçi, köylü, genç hep beraber Ankara'ya
Onlar atlı, biz yayan: Yeter ezildiğin yeter!"

İTÜTB Başkanı Harun Karadeniz, iktidarın gençliği bölmek ve halkla arasını açmak istediğini ileri sürmüş ve sözlerini, "Gençlik bilinçlidir. Yaptığını bilmektedir. Düzeni değiştirecektir. Düzen, nasırlı elin yararına olacaktır" diyerek tamamlar.

TİP İstanbul Milletvekili Çetin Altan ise, şunları söyler: "Meclisin ve üniversite yurdunun basıldığı, polisin gelişi güzel saldırılarda bulunduğu memlekette düzenden bahsedilir mi?.. 20 bin askerle limanımıza gelen 6. Filo misafir olarak kabul edilemez. İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörü, öğrencileri savunmasız bırakmıştır. Böylelerinin peşinden gitmeyin."

İktisat Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. İdris Küçükömer de şunları söyler:

"İktidar mutlaka değişecektir. Düşme korkusu, iktidardakilerin içine düşmüştür. Düşmeyi, çalışarak hızlandırınız ve hızlandırmanın veziri olun."

İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı Toygun Eraslan da yaptığı konuşmada, şu açıklamayı yapar:

"Amerikan ekonomisi, kendi üretim artıklarını geri ülkelere satarak, ekonomisini korumaktadır."

Gösteride, "Uyan toplum polisi sen de bizdensin", "NATO ve CENTO Amerika'nın bir oyunudur", "Gestapo bozuntularına ihtar", "Sükan seni polislerin bile kurtaramaz" ve "Emperyalistler ve onların uşakları kovulacaktır", "Amerika'yı Kovacağız", "Git, yetti be", "İşçi, gençlik elele", "Sükan istifa" gibi yazılı dövizler taşınır.

Zaman zaman çeşitli şiir ve şarkı söyleyen göstericiler, "Tankları ile topları ile gelseler dahi sosyalist olacak Türkün ülkesi" şiirini hep bir ağızdan söyler.

Bağımsızlığımıza Gölge Düşürülmektedir

FKF İzmir Sekreteri Mahmut Demiray, 20 Temmuz 1968 günü, yayınladığı bildiride, 6. Filo hakkında şu açıklamayı yapar:

"Amerikan denizcileri bir anlaşma ile limanımıza gelmiştir. Ancak bu anlaşma NATO tatbikatı yapmaktır. Limanımızda T.C. Anayasasına aykırı olarak bağımsızlığımıza gölge düşürülmektedir. Zira Amerikan Denizcileri geldikleri günden bu yana limanımızda hayâsızca hareketler yapmaktadır.

1- Önceki akşam Samsun plakalı bir otomobilde kocalarının yanında bulunan kadınlara Amerikalıların tecavüze yeltenmesi yasal mı idi?

2- Aynı akşam sabaha karşı işportacılara ve olaya müdahale etmek isteyen şerefli Türk Subayına yapılan alçak saldırı kanunu mu idi?

3- Aynı akşam 12-13 yaşlarındaki kız çocuklarına tenasül uzvunu gösteren alçak Amerikalının hareketi hangi kanunla bağdaşır?

Olaylar bununla da bitmemektedir. Yer yer ana ve bacılarımıza laf atılmıştır. Bunlar tarafınızdan kanuni bir eğlence olarak nitelendirilse de biz bunlara alçakça tecavüzler deriz. Bizler tahrikçi ve teşvikçi değiliz. Bu sıfat Amerikalılara aittir."

Meclisi Toplantıya Çağırma Bürosu

27 Temmuz 1968 Cumartesi günü, sabahın erken saatinde DTCF Talebe Cemiyeti Başkanı Celal Kargılı'nın Paris Caddesi 4/5 numaralı evinde buluşan Bilal Moğol, Servet Korkmaz, Galip Altın, Kürşat Öztürk, Necati Kolbaşıoğlu, Parlamentonun önüne gelerek, diğer arkadaşlarını beklemeye başlarlar. Bu bekleyiş sürerken, Tabii Senatörlerden Mucip Ataklı, öğrencileri ziyaret ederek, davalarının haklı olduğunu söyler ve Celal Kargılı'ya "tebrik ederim, sizi destekliyoruz" der.

Saat 10.00'a doğru TBMM girişindeki yuvarlak çimliğe toplanan 15-20 genç, "ülkenin tüm sorunlarına çare bulmak için parlamentoyu göreve davet etmek üzere" kınama oturuşuna başlar.

Bunun üzerine, Ankara Toplum Polisi Müdürü, içinde beklediği siyah arabasından inip, gençlerin yanına gider.

Polis Müdürü Erdoğan Alıveren ile Celal Kargılı arasında şu konuşmalar yapılır:

"-Beyler, dün dağıttığınız bildiriyi okuduk, bir protesto gösterisi için toplandığınız belli, herkesin, kanun çerçevesi içinde gösteri ve yürüyüş toplantıları düzenlemesi tabii hakkıdır. Ancak bu konudaki kanunun 12. maddesi, TBMM'nin 1 kilometre mesafesi dahilinde toplantı yapılamayacağına amirdir. Gösterinizi bu sınırın dışında yapmanızı rica ediyorum.",

"-Biz gösteri filan yapmıyoruz. Burası parktır, arkadaşlarımızla oturuyoruz. Hiç bir kanun da bizim parkta oturmamızı engelleyemez",

"-Mesele sadece parkta oturmak olsa, dediğiniz doğru, fakat amacınızın gösteri olduğu belli ve bunu bildirinizle açıkladınız",

"-Bildirimizde Meclisin önünde toplanacağımızı belirtmiştik. Ama oradaki merdivenlerde değil, buradaki taşlarda oturuyoruz. Başkası da parkta oturur ancak onlar 25 dakika oturur da bizimki 25 gün sürebilir",

"-Beyler, işte bu bir gösteridir. Ve 1 kilometrelik sınır içindesiniz. Geliniz toplantınızı başka bir yerde düzenlemeye karar verin, izin alabilmeniz için size kanuni yollardan yardımcı olayım. Fakat burada oturmakta ısrar ederseniz, kanunu tatbik etmek de benim vazifemdir",

"-Biz polisle çatışmak istemiyoruz",

"-Biz de kuvvet kullanmak istemiyoruz ve bakın sizden rica ediyorum",

"-Fakat Müdür Bey, ülkenin bir yığın sorunu var. Biz bunların çözülmesini istiyoruz. Bunun için kınama mahiyetinde olmak üzere, burada oturacağız. Eğer siz de bizim gibi düşünüyorsanız, gelin beraber oturalım",

"-Kardeşim, ülkenin bazı sorunları olabilir. Elbette olacak ve bunlara çözüm yolu aranacaktır. Meselenin özünü burada tartışmanın faydası yok. Ortada bir kanun var. Bu kanunun suç saydığı bir fiili işlemektesiniz. Ben de size bu durumu hatırlatıyorum ve kanunu tatbik edeceğim diyorum",

"-Size göre suç olan belki bize göre suç değildir. Siz suçlu diye sevkedersiniz de mahkeme serbest bırakıverir",

"- Anlaşılıyor ki, toplantınızı burada yapmakta kararlısınız",

"-Evet efendim. Buna kimse de mani olamaz."

Kınama oturuşu yapan gençlerin dağılmayacaklarını bildirmeleri üzerine Toplum Polisi, gençlerin etrafını çevirir. Toplum Polisi Müdürü Erdoğan Alıveren, son bir kez daha elindeki megafonla gençleri dağılmaya davet eder. Alıveren, gençlere ayrıca Meclis önünde gösteri ve toplantı yapılamayacağını, kanuna aykırı hareket ettiklerini bildirir ve "Dağılmazsanız dağıtmak zorunda kalacağız" der. Gençlerin ikazlara aldırış etmemeleri üzerine Toplum Polisi, harekete geçer ve gençleri yakalayarak Çankaya Emniyet Amirliği'ne götürür. 16 genç burada düzenlenen evraklarla birlikte saat 13.30'da Adliyeye sevkedilir.

Arkadaşlarının kınama oturuşuna mani olunduğunu ve yakalanarak Adliyeye sevkedildiklerini haber alan 20 kişilik ikinci bir topluluk Meclis önüne gelerek olayları kınamak amacıyla oturma eylemini devam ettirmek

istemiş, ancak bu toplulukta Toplum Polisi tarafından dağıtılmıştır. Adliyeye sevkedilen 16 öğrenci şunlardır:

Bilal Moğol (Ankara Üniversitesi Talebe Birliği Başkanı), Celal Kargılı (DTCF Talebe Birliği Başkanı), Necati Kolbaşı (Ziraat Fakültesi Talebe Cemiyeti 2. Başkanı), Galip Altın (Ankara Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Birliği Başkanı), Erdal Gökyüzü (DTCF), Özden Sonat (A.İ.T.İ.A.), Süleyman Alpaslan (Hukuk), Adnan Eroğlu (ODTÜ), Servet Korkmaz (ODTÜ), Ümit Özşen (Özel Mimarlık ve Mühendislik Okulu), Kürşat Öztürk (Veteriner), Ergun Aydınoğlu (Hacettepe Tıp Fakültesi), Gülseren Işık (Ziraat), Mehmet Altınsu (Boş), Yılmaz Özer (Boş), Muzaffer Köklü (boş).

Erdal Gökyüzü ile Muzaffer Köklü'nün polis ile işbirliği yaptığı daha sonra ortaya çıkacaktır.

Oturma eylemi yapan gençlerin polis tarafından savcılığa verilmesi ve meydana gelen olayların görüşülmesi için TBMM'nin hemen toplanmasını sağlamak amacıyla, 9 öğrenci kuruluşu, "Meclisi Toplantıya Çağırma Bürosu" kurar.

Gençler, bazı siyasi parti yetkilileri ile görüşüp, Meclisin toplanmasının gerekli olduğu görüşünü savunmuşlar, toplantıyı isteyen milletvekillerinin telgrafla, "Ankara Üniversitesi Talebe Birliği, Necatibey Caddesi Ankara" adresine bilgi vermelerini istemişlerdir.

Gençler, gelecek telgrafları birleştirecek ve dilekçeye ekleyerek Meclis Başkanlığına vereceklerdir. Büroyu oluşturan kuruluşlar şunlardır:

Fikir Kulüpleri Federasyonu, Ankara Üniversitesi Talebe Birliği, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Talebe Cemiyeti, Hacettepe Üniversitesi Öğrenci Birliği, Hacettepe Üniversitesi Fikir Kulübü, Konservatuar Yüksek Bölüm Öğrenci Derneği, DTCF Öğrenci Derneği, ODTÜ Öğrenci Birliği, SBF Öğrenci Derneği.

Çekoslovakya'daki Sovyet, Türkiye'deki Amerikan Askerlerine Hayır Diyoruz

Rusya ve Varşova Paktı ülkeleri, 21 Ağustos 1968 Çarşamba günü sabahı, Çekoslovakya'yı işgal eder.

Bu işgal, Türkiye solunda da ideolojik ve teorik tartışmaların en şiddetli biçimde yaşanmasını gündeme getirdiği gibi, varolan ayrılıkları da iyice açığa çıkartır.

Türkiye solunda işgal olayını haklı olduğunu savunanlar olduğu gibi karşı çıkanlar da olmuştur.

Çekoslovakya'nın Rusya tarafından işgal edilmesi üzerine FKF İstanbul Sekreterliği, 21 Ağustos 1968 Çarşamba günü, şu bildiriyi yayınlar:

"Sovyetler Birliği'nin, Varşova Paktı müttefiklerinden bir kısmıyla birlikte pakt üyesi Çekoslovakya'yı işgal etmeleri, dünya barışına ve özgürlüğüne indirilen bir darbedir. Çekoslovakya'nın işgali dünya barışına ve

özgürlüğüne indirilen bir darbedir. Bu darbe tepeden inme Stalinci bir davranıştır. Bu nedenle, Türkiye Üniversite Gençliği adına kınarız. Ulusların iç işlerine müdahale, hangi gerekçeler ileri sürülerek yapılırsa yapılsın, özgürlüğü ve insanca yaşamayı engelleyicidir. Ve tehlikeli sonuçlar doğurur. Sovyetler'in ve davranışlarıyla uydu müttefik durumuna düşen ülkelerin en kısa zamanda Çekoslovak topraklarını terketmeleri, yanlışlığı ortadan kaldırmasa dahi, bugün için yapılması gereken ilk harekettir. Bu olay gösteriyor ki, Türkiye halkı, NATO ve ikili anlaşmalarla kendi isteği dışında yönetime itilebilecek bir noktadadır. Ülkeleri uydu haline sokan anlaşmaların tehlikeler yarattığı bu olayla iyice ortaya çıkmıştır. Günün birinde Amerika'yla yaptığımız anlaşmaların ülkemizi istediğimiz dışında bir yönetime itmesini önlemek için bunları yeniden gözden geçirmek gerekir. Vedat Demircioğlu'nun ölümünden çok kısa bir süre sonra emperyalizme karşı zaferimizin bayramının kutlandığı 30 Ağustos günü Amerikan 6. Filosu'nun ısrarla limanlarımıza gelmek istemesi, bilinmesi gereken katı ve çirkin bir gerçektir. Yukarıda belirtilen tehlikenin en belirgin işareti olması bakımından üzerinde dikkatle durulması gereklidir. Bütün dünya uluslarının tam bağımsızlık içinde yaşaması için, yapılan saldırıyı kınar, sosyalizmin halkların kendi kendilerini yönetmesinin ve mutluluğunun sağlandığı düzen olduğunu bir kere daha açıklarız."

FKF Genel Başkanı Zülküf Şahin, Çekoslovakya'nın işgali hakkında şunları anlatmıştır:

"Çekoslovakya'nın Rusya tarafından işgali hakkında benim bir beyanatım Türkiye radyolarından yayınlandı. Ben, Çekoslovakya olaylarında Sovyet Rusya'nın yapmış olduğu işlere karşıydım ve bir bildiri yayınladım. Şimdi muhtevasını hatırlamıyorum ama zora başvurmasını eleştirmiştik Sovyet Rusya'nın. Çekoslovakya'nın işgal olayları olduğu zaman, TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar ile bir görüşme yapmıştım gençliğin tavrının ne olması gerektiği konusunda. Aybar da bana izah etmişti. Onun izah ettiği şekilde ben de bir bülten hazırlamıştım Orhan Kotan'la beraber."

Çekoslovakya'nın İşgalini Kınayan Örgütler

Çekoslovakya'nın Varşova Paktı üyeleri tarafından işgal edilmesinin tepkileri, 22 Ağustos 1968 Perşembe günü de devam etmiştir.

27 Mayıs Milli Devrim Derneği Genel Başkanı Mücip Ataklı, bu konuda, "Alçakça istila hareketini telin ederiz" demiş, Ges-İş Sendikası Genel Başkanı Osman Sogukpınar, işgal olayını şiddetle kınamış, hükümetin, bu saldırgan komünistlerle siyasi ilişkilerini derhal kesmesini dilemiş, FKF, SBF Öğrenci Derneği ve Birlik-İş Sendikası, yaptığı açıklamalarda, Rusların Çekoslovakya'yı işgalini kınamışlardır.

Öte yandan, Ankara Üniversitesi Talebe Birliği Başkanı Bilal Moğol, Hacettepe Üniversitesi Öğrenci Birliği Başkanı Tevfik Akoğlu, Veteriner Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Kürşat Öztürk ve Ziraat Fakültesi Ta-

lebe Cemiyeti Başkanı Cemal Taluğ da yayınladıkları ortak bildiride, "Çek halkının ulusal bağımsızlığına karşı yapılan Sovyet müdahalesi, dünya barışına ve Birleşmiş Milletler Yasasına indirilmiş bir darbedir" demişlerdir.

Çeşitli kuruluş temsilcileri ve başkanları yayınladıkları bildirilerle, işgal olayını emperyalizmin yeni bir örneği olarak nitelerken, TMGT'da, "Dünya gençliğini, Çek gençliği ve halkının yanında olmaya ve emperyalist devletleri kınamağa" çağırmıştır.

Bu arada TMGT Genel Başkanı Kazım Kolcuoğlu, İstiklal Caddesindeki Sovyet Konsolosluğunun önüne siyah bantlar üzerine beyaz yazıyla: "Ezilen uluslar, ezenleri bir gün yok edeceklerdir" cümlesi yazılı bir çelenk asmıştır.

Çelenk asılırken Doğu Perinçek, Cengiz Çandar, Uluç Gürkan ile Oral Çalışlar da Kâzım Kolcuoğlu'na destek vermişlerdir.

Öte yandan TMTF'na mensup gençler de Sovyet Konsolosluğuna, üzerinde, "kahrolsun emperyalizm" cümlesi yazılı bir siyah çelenk bırakmışlardır. Gençler, daha sonra, Çekoslovak konsolosluğuna giderek, ilgililerine, beyaz karanfillerden yapılı ve üzerinde, "Türk gençliğinden Çek gençliğine" cümlesi bulunan çelenk vermişlerdir.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat ve Hukuk Fakülteleri Talebe Cemiyetleri de ortak bildirilerinde, olayı, "insanlık tarihinin en gaddar cinayetlerinden biri" olarak nitelemişlerdir.

Halkı Amerikan Askerlerine Karşı Pasif Direnmeye Çağırıyoruz

Amerikan 6. Filosuna mensup gemilerin İzmir'e ziyareti dolayısıyla İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği, Teknik Okul Talebe Birliği, Yüksek Teknik Okul Talebe Birliği, Robert Kolej Öğrenci Birliği, FKF İstanbul Sekreterliği, Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Cemiyeti, İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Talebe Cemiyeti yöneticileri, 29 Ağustos 1968 Perşembe günü saat 11.00'de İTÜ Gümüşsuyu'nda ortak basın toplantısı düzenler.

Öğrenci liderleri, basın toplantısında özetle şu açıklamayı yapar:

"Çekoslovakya'daki Sovyet, Türkiye'deki Amerikan askerlerine, 'hayır' diyoruz. Bu sloganı, üniversite, yüksekokullar önüne ve meydanlara yazacağız. Halkı Amerikan askerlerine karşı pasif direnmeye çağırıyoruz. Amerikan askerleriyle alış-veriş yapmayın, onlara herhangi bir işte kolaylık göstermeyin, şoförler otomobillerine almasın."

Her Türlü Emperyalizme Hayır

TİP İzmir Merkez İlçe Kongresi, 25 Ağustos 1968 Pazar günü yapılır. Kongrede hazır bulunan FKF Genel Başkanı Zülküf Şahin, bir konuşma yapar ve özetle şunları söyler:

"ABD ile Rusya, dünyayı iki ayrı bloka ayırdı. İki süper güç, bu blokta yeralan küçük ulusları paylaşma hareketine geçmiştir. Türk milliyetçisi ne Amerika'yı, ne de Rusya'yı istemektedir. İstediği tek şey bağımsız Türkiye'dir. Amerikan'ın Akdeniz'deki vurucu gücü 6. Filo'nun gemilerinin gelmeleriyle gitmeleri bir olacaktır."

TMTF İzmir temsilcileri ile İzmir'e gelen gençlik liderleri, TMTF binasında 25 Ağustos 1968 Pazar günü akşamı bir toplantı yapar.

Emperyalizmin Her Çeşidine Hayır

Amerika'n 6. Filosunun İzmir'e gelişi dolayısıyla Samsun 19 Mayıs Fikir Kulübü, TÖS Samsun Şubesi, Lastik-İş Samsun Şubesi, 29 Ağustos 1968 Perşembe günü, bir bildiri yayınlar. Bildiri aynen şöyledir:

"Ulusal Kurtuluş Savaşımızın kutlanacağı şu günlerde dünya emperyalist güçlerini geri kalmış ve ulusal bağımsızlıklarını ilan etmek isteyen ülkelerde çevirdikleri entrikaları açıklamakta fayda buluyoruz.

Bağımsızlık savaşını yapmış, emperyalistleri yurdumuzdan kovmuş, büyük Ata'nın ve büyük Türk ulusunun evlatları olarak bağımsızlığımızı sonuna dek savunacağız.

Birinci Kurtuluş Savaşında kazandığımız bağımsızlığımızı bugünün iktisadi şartlarında Amerika'ya ve NATO'ya bağımlı hale gelmişizdir. 30 Ağustos Zafer Bayramımızda şımarık Amerikan emperyalistleri İzmir'e geliyorlar. Niçin? Bağımsızlığını ekonomik yönde Amerika'ya kaydıran uşaklar bugünde hiç arlanmadan Türk ulusu ile alay edercesine 'Amerika bizim dostumuzdur. NATO dostumuzdur.' diye bağırıyorlar ve en kutsal bayramımızda 'YANKE'leri davet ediyorlar.

Böyle dostluk örneklerini sıralayalım: Kıbrıs buhranında 6. Filoyu karşımıza dik, Yurdun tüm zenginliklerini sömür. İstediğin iktidarı düşür, istediğin iktidarı kurdur. Ve sonra dostunuzum de. Bizim satılmışlar da dostumuz desin.

İşte entrikaların ikincisi: Rus emperyalistlerinin ve onun yardakçıları Varşova Paktı üyelerinin Çekoslovakya'yı işgali. Kim garanti eder bize? Bir gün Amerika'nın ve NATO müttefiklerinin iç işleri karıştı gerekçesiyle Türkiye'yi işgal etmeyeceğini. Ya da ekonomik bağımsızlığımızı istediğimiz zaman kendi çıkarlarını korumak ve bu pazarı kaybetmemek için özgürlüğümüze darbe vurmayacağını kim söyler?

Bizler Türk'üz, Türkiyeliyiz. Ne Amerikalıyı ne de Rusyalıyı ülkemizde görmek istemiyoruz. Atatürk'ün yolunda yabancı üslerden arınmış tam bağımsız politika istiyoruz. En büyük, en kutsal milli bayramlarımızı yabancı gemilerin, yabancı askerleri gölgesinde kutlamak istemiyoruz. NATO'ya, emperyalizmin her çeşidine hayır!.."

Emperyalizmin Oyununa Düşmeyeceğiz

FKF Genel Başkanı Zülküf Şahin, 29 Ağustos 1968 Perşembe günü, 6.

Filonun İzmir'e gelişi ile ilgili olarak bir basın toplantısı yapar ve kışkırtıcılara karşı halkı uyarır. Zülküf Şahin, basın toplantısında şunları söylemiştir:

"İstanbul'da 6. Filo'nun gelişini protesto eden üniversiteli kardeşlerimizin sırtlarındaki cop izleri henüz silinmeden, bağımsızlığımız ve haysiyetimiz uğruna ölen Vedat ve Atalay kardeşlerimizin kefenleri kurumadan bir kere daha bağımsız olmadığımızı ve Amerikan emperyalizminin boyunduruğu altında olduğumuzu hatırlatmak için 6. Filo İzmir'e gelmektedir. Bu geliş İkili Antlaşmalar dışında ve kasıtlıdır. Amerika, Türkiye'de Yunanistan'daki bir cuntayı oynamak kaprisi içindedir. Biz bağımsızlığımızdan yana gerekirse ölmesini bilen gençlik olarak emperyalizmin bu oyununa düşmeyeceğiz. Hiç bir tahrike kapılmadan, işi anarşiye dökmeden sabırlı bir inatla halkımızı Amerikan emperyalizmine ve işbirlikçilerine karşı harekete geçirmek için pasif direnme kurallarını uygulayacağız. Filonun gelişi ile ilgili olarak belirli çevrelerin provokatör olarak içimize girmelerini gözden uzak tutmuyoruz."

İzmir Garnizon ve Güney Deniz Saha Komutanı Koramiral İsmail Sarıkey, öğrenci örgütleri liderlerini saat 11.00'de görüşmek üzere makamına çağırır.

Toplantıda, gençlik liderleri kendini tanıtır. İzmir Garnizon ve Güney Deniz saha Komutanı, "FKF temsilcisi lütfen dışarı çıksın. Komünistlerle toplantı yapmam" der.

İnönü, Sunay ve Tağmaç, İkinci Kurtuluş Savaşına Çağrılıyor

Türk halkının, emperyalizme karşı verdiği mücadelede zafer kazandığı günlerden birisi olan 30 Ağustos 1922 gününe denk gelen bir zamanda 6. Filo'nun İzmir'e geleceği haberini alan ilerici gençlik örgütleri, bu ziyarete tepkilerini dile getirmek amacıyla CHP Genel Başkanı İsmet İnönü, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay ve Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç'a, 28 Ağustos 1968 günü, telgraf göndererek çağrı yapmışlardır.

FKF İstanbul Sekreterliği, İTÜÖB, İYTOTB, Robert Kolej Öğrenci Birliği, Devlet Güzel sanatlar Akademisi Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti ve İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Cemiyeti yöneticilerinin İsmet İnönü'ye gönderdiği telgraf şöyledir:

"Sayın İsmet İnönü, Eski Garp Cephesi Kumandanı, Kartal-İstanbul,

Amerika birleşik Devletleri Altıncı Filosunun bütün olaylardan sonra yeni olaylar çıkarmak istercesine yeniden Türk limanlarına geldiği şu günlerde Sovyet Rusya'nın uydusu olan Çekoslovakya'nın ne hale geldiğini gören ve 54 tane ikili anlaşmanın ülkemizi ne duruma getireceğini düşünen gençlik olarak sizden soruyoruz:

1. Kurtuluş Savaşı günlerinde Atatürk'le birlikte kurmak istediğiniz

Türkiye, Amerika Birleşik Devletlerine müdahale hakkı vererek bağımsızlığımıza gölge düşüren ve iktisaden bizi A.B.D.'ne bağlayan 54 tane ikili anlaşmalı bir Türkiye mi idi?

2. Kurmak istediğiniz Türkiye, üzerinde 35 milyon metrekare toprağı kendini sömürmekte olan emperyalist Amerika'ya üs olarak veren ve bu topraklarda Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanının bile giremediği 101 Amerikan üssü var olan bir Türkiye mi idi?

3. Kurmak istediğiniz Türkiye, 18 tümeninden 16'sının Amerikan emperyalizminin sömürme aracı Nato'nun emrine verildiği ve verdiği silahları ulusal çıkarlarımız için kullandırmayan bir Nato'ya bağlı olan bir Türkiye mi idi?

Tarih kitaplarımız Anadolu'ya çıkan emperyalistlerin 30 Ağustos'ta büyük bozguna uğratıldıklarını ve 9 Eylül'de ise İzmir'den denize döküldüklerini yazıyor. Hâlbuki 30 Ağustos-9 Eylül tarihlerinde emperyalistler yine İzmir'de cirit atmaktadırlar.

Bağımsızlık ülküsünü yitirmiş ve iki büyük devletten birinin köleliğini seçmeğe yönelmiş kişiler olarak değil, gerek Rusya'nın gerekse Amerika'nın boyunduruğuna aynı şekilde karşı çıkacak tam bağımsız bir Türkiye kurmak isteyen Türk yükseköğrenim gençliği olarak sizi Anadolu'daki gerek asker, gerek sivil bütün emperyalistleri kovmaya ve ikinci kurtuluş savaşına katılmaya çağırıyoruz."

Gençler, Sunay'a Cevap Veriyor

Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, 30 Ağustos Zafer Bayramının yıldönümü nedeni ile bir mesaj yayınlar.

Sunay'ın bu mesajına tepki gösteren FKF, İTÜÖB, İTÜTOTB, İYTOTB, Robert Öğrenci Birliği, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti ve İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Talebe Cemiyeti'nin yayınladıkları ortak bildiri şöyledir:

"Sayın Sunay, 30 Ağustos günü yayınladığınız mesajınızı yayın organları kanalıyla tekrar tekrar okuduk ve dinledik. Ülkemizin bazı gerçeklerinin bilinmesi gerektiği kanısına vardık. Öncelikle Türkiye'nin bugünkü milli gelir ortalaması, ilkel yaşama ihtiyaçlarının giderilmesi, toprak dağılımı ve sanayileşmede vardığı nokta açısından az gelişmiş ülkeler arasında yer alındığının bilinmesi gerekir. Türkiye'de 1.000 çocuktan 400 tanesi 12 yaşına gelmeden ölmektedir. Bu durum şehirlerle köyler arasında ve bölgeler arasında daha korkunçlaşmaktadır. Bölgeler arasındaki farklılık doğu sorunu ile karşımıza çıkmakta ve 2,5 milyon Türkiyeli vatandaşın Kürtçe, 480 bin vatandaşın Arapça konuştuğu görülmektedir. Halkımızın % 60'ı okuma-yazma bilmemekte, 16 bin köyümüzde ilkokul bulunmamaktadır. 2 milyon 512 bin 511 vatandaşımız okula gidememektedir. İlkokullarda

okuyanların % 77'sini oluşturan köylü çocukları, üniversitelerde % 3 oranına düşerek anayasanın uygulanmadığını görmekteyiz. Geçimlerini tarıma bağlayan 3,5 milyon çiftçimizden 1,3 milyon aile topraksızdır. Sayıları 30-35 arasında olan kişiler 350 bin-620 bin lira tarım kredisi alırken, çoğunluğunun 85-295 lira arasında tarım kredisi aldığı bir gerçektir.

35 işletme 11 milyon lira kredi alırken, 150 bin çiftçiye toplam 12 milyon lira kredi verilerek üretim araçlarının belirli bir grubun elinde toplanmasına ve devlet eliyle tefeciler yaratılmasına çalışılmaktadır. Büyük toprak sahiplerinin hemen hemen hiç vergi ödemediği ve tarım dışındaki büyük gelirlerinin 3,2 milyar lira vergi kaçırırken, % 75'inin gelirlerini gizlediğini Maliye Bakanlığı'nın 1964 yılı raporlarında görmekteyiz. Şehirlerdeki nüfusun % 32'sinin tek odalı konutlarda oturduğu, doğuda halkımızın mağaralarda yaşadığı bu düzenin sosyal politikadan yoksun olduğunu görüyoruz. Çalışan işçilerin % 15'inin 10 liranın altında, % 70'inin 25 liranın altında ücret aldığı, kamu sektöründe çalışan personelin % 48,3'ünün ücretlerinin 600 liranın altında bulunduğu bir gerçektir. 1967 yılında 17 milyon dolarlık yabancı sermaye yatırımlarının kar transferi 25 milyon dolardır. Teknolojik gelişimimiz tümüyle yabancıların kontrolü altındadır. 35 milyon metrekare toprağımızda 101 Amerikan üssünün bulunduğu ve buralara Milli Savunma Bakanlığı'mızın bile giremediği bir gerçektir. 20 binden fazla Amerikan askerinin ülkemizde bulunmasının nedenini nasıl açıklayabiliriz? 1944 tarihli savaş gemilerinin 'yardım' adı altında donanmamıza verilmesini nasıl açıklayabiliriz? 13 bin barış gönüllüsünün kendi ülkelerinin çıkarı dışında da Anadolu'da kol gezdiğini kimse söyleyemez.

Sayın Sunay, Ortaya koyduğumuz yapı ve açıklamadığımız diğer gerçekler, Türkiye'de aydın genç adamın ve halkını sevenlerin anayasa uyarınca aksaklıkları gidermenin yolunda çalışma yapmasını gerektirir. Demecinizde, 'Aşırı eğilim ve ideolojilere hizmet gayesine yönelen derneklerin ve faaliyetlerin Türk toplumunun huzurunu ve barışçı yaşantısını bozacaklarını...' belirtmektesiniz. Son olaylar göstermektedir ki, gerçeklerin ortaya çıkması ile hakim sınıf elinde bulundurduğu kuvvetleri harekete geçirmiştir. Bu hareketler, hükümet kanadında yer alan bazı bakanlarca desteklenmektedir. Fikirlerin karşısına fikirle çıkacak güçleri olmadığı içindir ki, bu yönü seçmişlerdir. Bu açıdan ele alarak eleştirmemiz gerekir idi.

Sayın Sunay, 'Türk toplumu layık olduğu ve arzuladığı çağdaş medeniyet seviyesine ancak akıl ve ilim yolundan erişecektir. Bunun ideolojisini ve gücünü dışarıdan aramaya ve almaya lüzum yoktur. Türk milleti kendi öz ideolojisi olan Atatürkçülüğü tam bir inanç ve şevkle sürdürecek ve gayelerini mutlaka gerçekleştirecektir' demektesiniz. Ve, 'yabancı ideolojiler, ezcümle aşırı sol doktrin ve faaliyetleri, bu teselsülü bozamamıştır ve bozamayacaktır' derken yanlış bir görüş içinde bulunmaktasınız. Çünkü

bugün uygulanmakta olan kapitalizm de bu tanım ile aşırı sol bir ideolojidir. Bu derece büyük bir çelişkiye kimse düşmemiştir. Amerika'nın Karadeniz bakır işletmelerinin özel teşebbüse verilmesi karşılığında yardım yapabileceği teklifinin kabul edilmesi, yabancı ideolojinin aranması değil, içinde olduğunu gösterir.

Sayın Sunay, 'Emperyalizmi red ve mağlup ederek milli mücadelesini başarmış ve esir milletlerin kurtuluşuna örnek olmuş Türk milletinin bugünkü imkân ve kabiliyetleri içinde tekrar emperyalizmin boyunduruğu altına girmesine imkân vermesi ve bunu herhangi bir Türk'ün benimsemesi asla düşünülemez...' açıklamasını yaparken, Türkiye halkını 2014 yılına kadar borçlu kılan, kendi ekonomik sıkışmasından kurtulmak için Vietnam Savaşı'nı sürdüren, Avrupa uluslarını sömürdüğü iddiası ile Fransa ile arasında büyük çatışmalar olan, Guatemala'da Fruit Company aracılığı ile Başkan Arbenz'i öldüren, Ortadoğu petrolleri için İran Başbakanı Musaddık'ı düşüren, Türkiye'de 1964 koalisyon hükümeti başbakanına, 'Amerikalılar benim yerime başbakan buldular' dedirten, Yunanistan'da cunta getirten ve 30 Ağustos zaferi ile son bulan ilk kurtuluş savaşımızda saldırgan politikalara ağababalığı yapan ABD, emperyalist bir devlet değil miydi? Değil midir?

Sayın Sunay, 'Anti-emperyalist propagandası diye milli güvenliğimizin dayanağı olan ittifaklarımızı bozmayı hedef tutan, milli kalkınmamızı gerçekleştirme yolunda askeri, iktisadi, mali ve teknik alanlarda sıkı ve faydalı işbirliği halinde bulunduğumuz müttefiklerimiz ile dost memleketler ve milletler arası teşekküller ile olan ilişkilerimizi zedeleyen aşırı davranışlar, milletimizin vakarına ve asaletini tarihe geçiren geleneklerine ve dünya gerçeklerine uymamaktadır' derken, yukarıdaki gerçekleri gözönüne getirmemiz gerekir idi. Ya da bunların dışında kalan, Kıbrıs'ta ırkdaşlarımızı koruma yolunda yaptığımız harekette karşımıza dikilen 6. Filo ve bizi silah kullanmaktan engelleyen NATO ittifakını milli güvenliğimizin dayanağı ve koruyucusu sayamayız. Ve buna bağlı olarak bir kısmının kaybolduğu parlamentoda açıklanan 54 ikili anlaşmanın milli kalkınmamızı gerçekleştirdiği değil, engelleyici olacağı kanısındayız. Sizin bu koruyucu olma isteğiniz bu gençlerde 54 ikili antlaşmadan bir kısmının altında kendi imzanız bulunabileceği kuşkusu yarattı.

Sayın Sunay, '...NATO başta olmak üzere müşterek savunmalarını korumak, sürdürmek ve bunların tatbikatına ait antlaşmaları geliştirmek suretiyle karşılıklı taahhüt ve vecibeleri bir güvenlik teminatı anlayış ve tutumu ile yerine getirme zorundayız. Bunların yükümlerini, milli egemenlik, milli haysiyet ve menfaatlerimizle bağdaşamaz görmek ve bunların bizi başka devletlerin uydusu durumuna düşürdüğünü kabul etmek hatalı bir görüştür' deyişinize, mesajınızda yer alan, 'Türk toplumu layık olduğu çağdaş medeniyet seviyesine ancak akıl ve ilim yoluyla erişecektir. Bunun ideolojisini ve gücünü dışarıda aramağa lüzum yoktur' kısmıyla cevap

vermeye uygun görüyoruz. Bu da düştüğünüz çelişkiyi açıkça gösterir kanısındayız. Ayrıca 5 Haziran 1964'te Kıbrıs olayları sırasında müdahalemiz söz konusu olunca Johnson'un yazdığı mektupta yer alan, 'Türk hükümeti ABD'nin muvafakati olmadan... NATO silahlarının kullanılmasına izin verilmeyecektir' ve 'Askeri yardımın veriliş maksadından gayri maksatlarla kullanılmaması için hükümetimizin -Amerika'nın- izninin alınması gereklidir ' deyişleri gerçekleri ortaya koymaktadır.

Sayın Sunay, 'Amerikan 6. Filosunun silahlı kuvvetlerimizin davetlisi olarak geldiğini' ve 'sevincimize ortak olmak' şeklindeki yorumlamanızın gerçeğe uygun olabilmesi için:

-Bütün silahlı kuvvetler mensuplarımıza filonun istenip istenmediğinin sorulması,

-Filotillia kumandanının kutlama hazırlıklarını kendilerini karşılama şeklindeki yorumlamasının dikkate alınması gerektiği kanısındayız.

Sayın Sunay, Türkiyeli gençler olarak, açıklamalarınızın daha gerçekçi temellere dayanması en büyük dileğimizdir. Yarının mutlu Türkiye'si, Türkiye halkının tam bağımsız, demokratik düzen içinde çalışmasıyla kurulacaktır. Ak saygılarımızla."

Kırkbeş Yıl Önce Türkiye Halkı Canını Dişine Takıp Emperyalist Saldırganları Büyük Bir Bozguna Uğratmıştı

FKF, İTÜ Öğrenci Birliği, İTÜ Teknik Okulu Talebe Birliği, İYTO Talebe Birliği, Robert Kolej Öğrenci birliği, DGSA Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti ve İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Öğrenci Cemiyeti, 30 Ağustos Zafer Bayramı nedeniyle ortak bir bidiri yayınlar. Yayınlanan bildiri aynen şöyledir:

"Bugün 30 Ağustos milli bayramımız. Bundan kırkbeş yıl önce Türkiye halkı canını dişine takıp emperyalist saldırganları büyük bir bozguna uğratmıştı. Bugün bizim için büyük bir gün. Fakat kırkbeş yıl sonra bugün anma törenine boynumuz bükük geliyoruz. Amerikan altıncı filosu yine bir limanımıza, İzmir'e demir attı. Karasularımızı yine kirletti. Üstelik alay eder gibi, küfreder gibi, milli günümüzde, bayrağından mazlum milletlerin kanı damlayan o ölüm filosu girdi limanımıza. Filonun geri kalan parçası ise 9 Eylül'de yani saldırgan Yunan ordusunun denize döküldüğü yine bir bayram günü gelecek. Alay eder gibi gelecek, küfreder gibi gelecek. Bundan öncede çok kere limanlarımıza bu Amerikan ölüm filosu geldi. İstanbul'un kurtuluşu gününde geldi. Kıbrıs'ta donanmamızın yolunu kesmek için yine geldi. Biz, öğrendik artık. Amerika'nın bu ölüm filosu hep böyle önemli günlerde geliyor, hep sevinçli günlerimizde geliyor ve sevincimizi kursağımızda bırakıyor. Diyor ki; Kurtuluş Savaşınızda emperyalistleri yurttan attık ve artık tam bağımsız bir ülkeyiz diye sevinmeyin. İşte, yine ben varım karşınızda. İstediğim zaman limanlarınıza soka-

cağım Altıncı Filom var. Atom bombalarım, Napalm bombalarım var. Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanının da giremediği 35 milyon metre kare toprağınızda 101 tane Amerikan üssüm ve 20.000 den fazla askerim var. Bana müdahale hakkı veren 54 tane ikili anlaşmam var. Benzin şirketlerim var. İçinizde bana ortak kompradorlarım (yabancılarla işbirliği yapanlar), CIA ajanlarım var. Ülkenizin her yanında propagandamı yapan barış gönüllülerim var. Haklıdır Amerika. Söylediklerinin hepsi fazlasıyla var. Kırkbeş sene önce kovduğumuz ve kuyruklarına baka baka giden emperyalist saldırganlar bugün yine karşımızda. Daha bir ay önce Türk Gençliği, Amerikan Ölüm Filosu 6. Filoyu istemediğini mertçe göstermişti. Polis ise Amerikalı erlerin daha rahat eğlenebilmeleri için bu mert gençlere saldırdı. Ve arkadaşımız Vedat Demircioğlu şehit edildi. Ve henüz daha şehidimizin kanı kurumadan alay eder gibi, küfreder gibi yeniden limanlarımıza geldiler. Bilindiği gibi bugün kapitalist ülkelerin en büyüğü ve önderi ABD'dir. Bütün kapitalist ülkeler gibi ABD'de asırlardan beri dünyanın fakir ülkelerini yağma ederek zenginleşmiş, büyük bir sermaye birikimi meydana getirmiştir. Bu sermaye birikiminde yüzyıllardır boğaz tokluğuna çalıştırılan zenginler de büyük rol oynamıştır. Bugün ABD, biriken bu muazzam sermayeyi çalıştırmak zorundadır. Eğer bu sermaye çalıştırılmazsa, ekonomi durur, fabrikalar kapanır, her taraf işsiz ve aç insanlarla dolar, açık soygunculuk ve yağmacılık başlar. Bu da ABD'indeki kapitalist düzenin sonu demektir. Böyle bir sonucu istemeyen ABD kapitalistleri, biriken o muazzam sermayeyi çalıştırmak ve ekonomiyi ayakta tutabilmek için iki yola başvurmak zorundadırlar.

a) Sermayeyi çalıştırabilmek için yeteri kadar ham madde temin etmek,

b) Malları ürettikten sonra satacak pazar bulmak.

Bunları da ancak azgelişmiş ülkelerden temin edebilir. Çünkü bu ülkeler zengin tabii kaynaklara sahiptir ve daha sanayileşemedikleri için zengin pazar yerleridirler.

O halde bütün kapitalist ülkeler gibi, ABD'de biriken sermayesini çalıştırmak yani ekonomisini ayakta tutabilmek için, birer hammadde deposu ve zengin pazar yeri olan az gelişmiş ülkeleri kontrolü altına almak zorundadır. İşte bunun içindir ki, ABD hem NATO yolu ile hem de iktisadi yardım yolu ile Türkiye ve bütün az gelişmiş ülkelere el atmış durumdadır. İlk kurtuluş savaşı ile batı emperyalizmini ve onun maşası olan Yunanistan'ı denize dökmüş olan Türkiye, 1947'lerde yaptığı yardım anlaşmaları ile ABD'nin ağına düşmüştür. Bu tarihten itibaren Amerika sürekli olarak bize borç vermekte, bunun karşılığında da devlet teşkilatına kendi uzmanlarını ve casuslarını yerleştirmektedir. Böylece aldığımız beş-on kuruş borca karşı, ABD'ne karşı boynu bükük kalıyor, memleketimizin siyasi ve iktisadi yönetimini elimizden kaçırıyorduk. Ayrıca verdikleri 5-10 kuruş yardımda bize fayda değil, zarar veriyordu. Çünkü bu para ile yalnız kendilerinden alışveriş etmemiz şartını koyuyorlar, böylece de ellerinde kal-

mış malları pahalı-pahalı bize okutuyorlardı. Bugün yapılan hesaplara göre her doğan çocuk 20 bin lira borçla doğmaktadır ve şimdiye kadar aldığımız borçlar ancak 2014 yılında bitecektir. Bu mekanizma bugüne kadar devam etmiştir, bu işe 'dur' denilemezse daha da devam edecektir. Emperyalistlere İzmir'de ilk kurşunu sıkan ve öldürülen Hasan Tahsin (diğer adıyla Osman Nevres)'in kanlarının suladığı Kordon boyunda bugün emperyalist çizmelerini görmek istemiyoruz. Ve şuna mutlak olarak inanıyoruz ki; Kurtuluş Savaşımızı başaran babalarımız, dedelerimiz de bizler gibi düşünmekteydiler, düşünürlerdi. Son Çekoslovak olayları da göstermektedir ki; büyük devletlerle yapılan ikili anlaşmalar onların lehine bir işlerlik içindedir. Türkiye Gençleri olarak üslerden, yerli yabancı kapitalistlerden arınmış, ne Amerika'nın ne Sovyetler Birliği'nin bayrağı dalgalanmayan tam bağımsız mutlu Türkiye istiyoruz. Bunun yolu ise iktidarı, bizi bağımlı hale sokan hakim çevrelerin elinden almak, yönetime Anayasa yoluyla emekçi halkın ağırlığını koymasını sağlamaktır. Bu amaca ulaşmak için kıskançlıkla bağımsızlıktan yana olan Türkiye Gençliği, emekçi halkla gönül gönüle çalışmaktadır. Halkımızı ve onlardan yana aydın kadroları emperyalist uluslara karşı mücadeleye çağırırız. Saygılarımızla."

Tam Bağımsız Türkiye Gösterisi

6. Filo'nun İzmir'e gelişini kınamak amacıyla FKF ve DİSK'in düzenlediği, "Tam Bağımsız Türkiye Gösterisi", 7 Eylül 1968 Cumartesi günü saat 14.30'da İzmir Cumhuriyet Alanı'nda yapılır.

Ellerinde, "Türk ulusu uyanıyor", "Bizi yutmak isteyen emperyalizme karşıyız", "Çirkin Amerikalı defol", "Satılmışlar sizi kim besliyor?" gibi pankartlarla miting alanına gelen gençler ve işçiler, burada marşlar söylemiş ve bir saz şairinin eşliğinde halk türküleri okumuşlardır.

Atatürk ve Devrim şehitleri için yapılan saygı duruşundan sonra İstiklal Marşı, söylendi.

İlk konuşmayı yapan FKF Genel Başkanı Zülküf Şahin, şunları söyledi:

"Amerikalılar sömürü düzenini devam ettirmek için tüm güçleri ile çalışmaktadır. Fakat uyanan Türk ulusu bir gün bu düzene son verecektir. Yaşasın tam bağımsız Türkiye."

Şair Can Yücel ise, körfezde demirli bulunan Amerikan donanmasını, "Dişine kadar silahlanmış acaip bir hayvana" benzetti ve "Güzel İzmir, gâvur İzmir olmayacaktır. Bu körfezdeki lekeyi elbet bir gün gelecek temizleyeceğiz" dedi.

TİP Milletvekili Sadun Aren de yaptığı konuşmada şunları söyledi:

"Emekçi halkım çok yaşasın. Türkiye tam bağımsız olabilmesi için Amerika üsleriyle, sermayesiyle ülkemizden gitmelidir. Bağımsız olmayan bir ülke hiçbir zaman kalkınamaz. Türk ulusu bilinçlenmedikçe, bozuk düzen bu şekilde devam edecektir."

Gücümüzü Mustafa Kemal Önderliğinde Emperyalizme Başkaldıran Türkiye Halkından Alıyoruz

FKF, 30 Ekim 1968 Çarşamba günü Samsun'da başlayıp 10 Kasım 1968 Pazar günü Ankara'da bir gösteriyle sona erecek olan "Tam Bağımsız Türkiye İçin Mustafa Kemal Yürüyüşü"ne 3 Kasım 1968 Pazar günü, katılır ve bütün devrimci kuruluşlara ve kişilere bir çağrıda bulunarak bu yürüyüş için açılan bağış kampanyasına katılmaya davet eder.

Bağış olarak her türlü yiyecek ve paranın kabul edileceğinin bildirildiği çağrıda, şu açıklama yapılır:

"Yarının mutlu ve aydınlık Türkiye'sini kurabilmek için bugün verilen bu soylu kavgada devrimci gençliğin büyük görevi olduğunu biliyor ve bu görevi yaparken, gücümüzü Mustafa Kemal önderliğinde emperyalizme başkaldıran Türkiye halkından alıyoruz. Tam Bağımsız Türkiye İçin Mustafa Kemal Yürüyüşü'nü halkımızın emperyalizmin boyunduruğu altına girmesiyle başlayan İkinci Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın bir kalkanı olarak görüyoruz."

FKF Genel başkanı Zülküf Şahin, bu yürüyüş hakkında şunları anlatmıştır:

"Samsun-Ankara yürüyüşüne bir minibüs ile öğrenci götürmüştüm. Şekip Mermut, Orhan Kotan, Hüseyin Cevahir de bizimle gelmişti. Yürüyüşçüleri, Kırıkkale'de karşıladık. Veteriner Fakültesi'nden Selçuk Özdemir de yürüyüşçülerin doktorluğunu yapıyordu. Ben, Deniz'e, 'Bir gençlik örgütünün lideri olarak bu eyleme destek vermeye ve katkı sunmaya geldik', dedim. Deniz, 'Biz, kendi aramızda bir toplantı yapıp sizin katılıp katılmayacağınıza karar verelim' dedi. Onlar, gitti bir toplantı yaptılar. Deniz, toplantıdan sonra gelip, 'Biz, Samsun'dan buraya kadar yürüdük. Belli bir komitemiz var. O komiteye almayı seni uygun görmüyoruz' dedi. 'Ben, bir gençlik federasyonunun genel başkanıyım. Karar komitesinde olmadığım bir yürüyüşte benim inisiyatifim ne olur o zaman? Sıradan birisi gibi yürüyüşe katılamam. Ama arkadaşlarımı buraya kadar getirdikten sonra alıp götürmem. Arkadaşlarım sizinle birlikte yürüyecek, ben çıkıp gideceğim', dedim. 15-20 kilometre yürüdükten sonra sadece ben yürüyüşten ayrılarak Ankara'ya döndüm. Bu sırada FKF İstanbul Sekreterliği'nden arkadaşlar yürüyüşe katıldılar. İstanbul'dan arkadaşlar katılınca yürüyüşün çehresi nicelik olarak da nitelik olarak da değişti. 'Bağımsız Türkiye' diye slogan atıyorlardı, 'Sosyalist Türkiye' diye slogan atılmaya başlandı. Çatışma oldu haliyle. Yürüyüşçüler, Kayaş'a vardıklarında sendikacı Rıza Kuas'ın otomobiliyle kumanya götürdük. Kumanyayı Şirin Yazıcıoğlu ile Akay Arsoy hazırlamıştı. Kumanyada, dolma, midye v.s. vardı. MDD'ciler, yürüyüşten sonra geldi TİP kurultayını bastı. Çatışmalar oldu. Doğu Perinçek'e vurmuştum orada. Veysi Zeydanoğlu, araya girdi ayırdı. Hüseyin Cevahir, bizimle beraberdi, bu yürüyüşten sonra MDD'cilerle birlikte olmaya başladı."

FKF İstanbul Sekreterliği ile İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti adına, 9 Kasım 1968 Cumartesi günü, yayınlanan basın bildirisinde, özetle şu açıklama yapılır:

"10 Kasım'da Ankara'da bitecek olan Tam Bağımsız Türkiye yürüyüşüne katılma kararı aldık. Yürüyüşe Gaziantep Yüksek Öğrenim Derneği de katılacak. Anti-emperyalist ve Kemalist karakterinden ötürü yürüyüşün desteklenmesi gerekir. Türkiye'yi faşist sistemle yönetme iddiasında olanlara ve Amerikan emperyalizminin dümen suyunda bağımsızlık iddiasında bulunanlara sert bir cevap vereceğiz."

Bu yürüyüş hakkında çeşitli söylentiler çıkar.

SBF Boykot Komitesi, 18 Kasım 1968 Pazartesi günü, düzenlediği basın toplantısında, bu yürüyüş hakkında şu açıklamayı yapar:

"Geçen hafta Anayasa düzenimiz, Amerikan emperyalizminin planı çerçevesinde ve Türk emekçi halkında yana olmayan güçlerin çabasıyla yaratılan ciddi tehlikeler atlatmıştır."

Gazeteciler, Boykot Komitesi üyelerine, "Geçen hafta atlatılan tehlikelerin menşei nedir?" diye sorar.

SBF Boykot Komitesi Başkanı Murat Koğacıoğlu, "Daha başka açıklama yapamam" cevabını verir.

İlhan Selçuk ise, bu konuda şunları yazmıştır, "Söylendiğine göre kasım ayı pek tehlikeli bir ay imiş. Türkiye'de ihtilal mi olacak imiş, yoksa Endonezya'daki oyun mu tekrarlanacak imiş. Yunanistan'daki gibi bir cunta mı yönetime el koyacak imiş. Çeşitli tevatür ortalığı dolaşır durur. İsmet Paşa'nın 10 Kasım'da seksenbeş yaşına rağmen fakülteleri teker teker dolaşıp, gençlere:

-Aman yerinizde durun, hiçbir olaya meydan vermeyin, uslu uslu oturun! diye nasihat etmesi durumu kurtarmış imiş. Eğer 10 Kasım'da gençler Atatürk için büyük yürüyüşe geçseler imiş, mürteciler de üstlerine saldıracaklar imiş. Böylece yeni bir 31 Mart yaratılacak imiş. Ardından gelsin ordu. Ve bu hareket sağa mı gidermiş, sola mı gider imiş. Amerikancıların oyunu mu imiş. Yoksa solcuların planı imiş. İmiş imiş imiş. Saygıdeğer Bülent Ecevit, bir demeç vererek: (Tehlikeli Kasım ayını geride bıraktık, rejimi biz kurtardık), demeye getiriyor."(1)

Şerefimize, Halkımızın Alın Terine, Petrolümüze, Ordumuza, Kültürümüze Sahip Çıkalım

FKF, Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümünün 30. yıldönümü nedeniyle, "Kardeşler" başlığıyla, 10 Kasım 1968 Pazar günü, bir bildiri yayınlar. Bu bildiri aynen şöyledir:

"Birinci Milli Kurtuluş Savaşımızın önderi Mustafa Kemal'in ölümünün otuzuncu yıl dönümündeyiz. Böyle günlerde Milli Kurtuluş Savaşımızın anlamını bir kere daha hatırlamak ve bu anlamı günümüz Türkiye'sinin ekonomik ve siyasi bağımsızlığı sorunu ile daha da perçinlemek,

Türkiyeli her genç adamın, yükseköğrenim gören her gencin en büyük görevidir. Birinci Milli Kurtuluş Savaşımızın zaferi yıllar öncesinde kaldı. Türkiye halkının zafer sevinçleri uzun süreli olamadı. Bugün yine saldırgan devletlerin sömürü ağına düştük. Emperyalist devletler, yerli ortaklarıyla işbirliği ederek madenlerimize, petrollerimize, Milli bağımsızlığımıza el koydular. 23 Nisan 1920 de ilan ettiğimiz Ulusal Bağımsızlığımız bu duruma engel olmadı. Olamazdı da. Daha 1923 İzmir İktisat Kongresi'nde Mustafa Kemal, aynen şöyle diyordu: 'Siyasi, askeri muzafferiyetler ne kadar büyük olurlarsa olsunlar, iktisadi muzafferiyetlerle sağlamlaştırılmazlarsa, husule gelen zaferler payidar olamaz, az zamanda söner.' Gerçekten de öyle oldu. Kardeşler, Emperyalist devletler, zengin Türkiye'nin bütün kaynaklarını satın aldılar. Petroller, Amerikan Şirketlerine akmaya başladı. Madenler sömürgenlere peşkeş çekildi. Bütün sahiller parsellendi, yabancılara satıldı. Otuzbeş milyon metre kare toprağımız yüze yakın Amerikan üs ve tesisi için yabancıların işgaline terkedildi. Bir millet olarak şerefimizi korumak; çağdaş dünyada başı dik olarak yürüyebilmek; insan olarak kendimizi, millet olarak bağımsızlığımızı koruyabilmek yine bize düştü. Namuslu insanlara; emekçi halkımıza, ilerici gençliğimize düştü kardeşlerim. Ülkemizi komünizm tehlikesinden (!) güya korumak amacıyla katıldığımız NATO teşkilatı; Amerikan kumpanyalarının ileri karakolu durumundadır. Gerek Amerika'nın Türkiye'deki çıkarlarını korumak gerek işbirlikçilerinin saltanatını sürdürmek üzere yapılmış ikili anlaşmalar, bağımsızlığımızın en büyük engeli oldukları gibi, ağır aksak yürüyen, güdük demokratik ve Anayasa düzeninin en büyük tehlikeleridir. Amerikancı bürokrat, toprak ağası ve komprador burjuvazi ittifakının gayri milli iktidarının çağrısı üzerine, Amerikan emperyalizminin Vietnam'da yenilmek üzere olan güçleri Türkiye'ye fiilen girebilecek ve yönetime el koyabileceklerdir. Böylece Amerikan harp sanayii Türkiye'deki pazarlarını daha da geliştirmiş olacaktır. Bu vahşet her an gerçekleşebilecek durumdadır. Yine ikili anlaşmalara göre Anadolu'nun büyük bir kesimi, çıkacak bir dünya savaşında 'tehlikeli bölge' haline sokulacak, Sosyalist bloka karşı Kapitalist Emperyalist dünya, radyoaktiviteden ölen milyonlarca Türkiyelinin cesetleriyle korunacaktır. Kardeşler, aklımızı başımıza devşirelim. Çağdaş dünyada insanca yaşayabilmek, bu gidişe dur demekle başlar. Kardeşim, bütün yüce değerlerimize sahip çıkalım. Şerefimize, halkımızın alın terine, petrolümüze, ordumuza, kültürümüze sahip çıkalım. Eğer, tarih boyunca yenilmez bir millet olmanın gururuyla yaşamak istiyorsak, yabancı unsurlara parsellenmiş sınırlarımızdan tutun da bütün yurdumuza karış karış sahip çıkalım. Amerikan emperyalizmine dur diyelim. Geri bırakılmış bir ülkenin genç adamı olmak kolay değildir. Bunun büyük sorumluluğu vardır. Adama sonra sorarlar. Yeni kuşaklar sorar. Körpe yavrular sorar. Onlara yiğitçe cevap verebilmenin gücü, emperyalizme ve ortaklarına karşı durmakla kazanılır. Kardeşler, Birinci Kurtuluş Savaşımız-

dan kırksekiz yıl, Mustafa Kemal'in ölümünden otuz yıl geçti. ama bugün Samsun'dan Ankara'ya yürüyen gençler, yine Bağımsız Türkiye için yürüyorlar. Vedat Demircioğlu yine bağımsız Türkiye için ölüyor. Yazarlar, düşünürler, gerçek halk kahramanları bunun için yargılanıyor. Kardeşler, bağımsızlığımızı koruyabilmek için el ele verelim. Çağdaş dünyanın gidişine ayak uyduralım."

İran Öğrenci Derneği Başkanı Nezaret Altına Alınıyor

İran'da 8 öğrenci liderinin idam talebiyle yargılanmasını kınayan bir bildiri yayınlayan Türkiye'deki İran Öğrenci Derneği Başkanı Hamit Yakup, Emniyet tarafından 21 Kasım 1968 Perşembe günü Ankara'da nezarete alınır.

ODTÜ'nde öğrenci olan Dernek Başkanı Hamit Yakup'un yurt dışına çıkarılmasının bahis konusu olduğu öne sürülür. İranlı öğrencinin arkadaşları, "Yurt dışına çıkarma işi İran hududundan olursa, dernek başkanının hayatı tehlikeye girer" demişlerdir.

FKF, ODTÜÖB, AÜTB, SBF Öğrenci Derneği ve TMGT, ortak bildiri yayınlayarak, İranlı öğrencileri desteklediklerini belirtir.

Bildiride, İran Şah Rıza Pehlevi'nin tutumu yerilir ve devrimci öğrencilere işkence yapıldığı öne sürülür.

Komer, İstenmeyen Adam İlan Ediliyor

FKF Genel Başkanı Zülküf Şahin ile SBF Öğrenci Derneği Başkanı Murat Cahit Koğacığoğlu, 27 Kasım 1968 Çarşamba günü, bir kampanya açarak, "İstenmeyen Adam" ilan ettikleri yeni ABD Büyükelçisi Robert W. Komer'in güven mektubunun Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay tarafından kabul edilmemesini ister.

SBF Öğrenci Derneği, yayınladığı broşürde, bütün devrimci güç, kurum ve dernekleri de kampanyaya katılmağa çağırır ve Cumhurbaşkanı Sunay'a hitaben şöyle denir:

"Vietnam Pasifikasyon (sindirme) hareketinin ünlü lideri Robert W. Komer'in yüksek katınıza sunacağı güven mektubunu reddedilmesini ulusumuzun onurn açısından yararlı görüyoruz."

Gençler, "Vietnam Canavarı" olarak nitelendirdikleri ve Vietnam'daki "Halk İmhası" hareketlerinden sorumlu görülen Komer'in non-grata "İstenmeyen Adam" ilan edilmesini de ister.

Gençler ile Polisler ABD Elçisi Komer Nedeni ile Çatışıyor

Amerika'nın yeni Ankara Büyükelçisi Robert W. Conn Commer'in Türkiye'ye gelişini kınamak amacıyla, 28 Kasım 1968 Perşembe günü, Yeşilköy'deki Atatürk Hava Alanına giden öğrenciler, toplum polisi ile çatışır.

Olaylardan sonra İstanbul Ünivesitesi İktisat Fakültesi'nden: Toygun

Eraslan, Tamer Bulbay, Yücel Özbek, Alpay Yalçın, Selahattin Okur, Hukuk Fakültesi'nden: Deniz Gezmiş, Cihan Alptekin, Kemal Soysal, Cemal Erdi Uyar, Hilmi Pekoğlu, Münir Polat, Haşmet Atahan, Mustafa Zülkadiroğlu, Akın Çıtakoğlu, Rahmi Aydın, Abdülkerim Akpınar, Edebiyat Fakültesi'nden: Şevket Toker, Özel Gazetecilik Enstitüsü'nden: Mustafa İlker Gürkan, gözaltına alınır.

Komer'in gelişini kınamak amacıyla ODTÜ ve Ankara Üniversitesi'ne bağlı 1500 kadar öğrenci de 28 Kasım 1968 Perşembe günü, otobüslerle Esenboğa Havaalanına gider.

Bu eyleme arkadaşlarıyla birlikte katılan FKF Genel Başkanı Zülküf Şahin, özetle şunları anlatmıştır:

"Komer'in Ankara'ya geleceğini öğendik. Kınamak amacıyla otobüslerle Esenboğa Havaalanına gittik. Murat Koğacıoğlu, bir otobüs dolusu arkadaşıyla SBF'den geldi. Büyük bir kınama eylemi. Birkaç bin kişi varız. Arkadaşlar, havaalanı pistine inmek istiyor. Ben, Ankara 1. Şube Müdürü Nazmi İyibil'in yanına gittim, 'Kapıları açın arkadaşlarımız alana kadar gelsinler. Amacımız havaalanını işgal etmek değil', dedim. Nazmi İyibil, benden teminat istedi. Ben de 'Teminat benim. Eğer arkadaşlarım burayı işgal ederlerse beni al götür', dedim. Nitekim, Nazmi İyibil, kapıları açtırdı. Ben, Atilla Arsoy ve Mehmet Demir, üçümüz, havaalanının pistinde arkadaşlarımızın önüne geçtik. Ben, o sıra bir konuşma yaptım. Konuşma yaparken polis bana megafon verdi. Niye polisin megafonuyla konuştum diye bana, 'Yuh' çektiler. Ben de pot kırdığımın farkına vardım ve 'Sesimizi arkadaşlara duyurmaya yetecek kadar var', diyerek megafonu attım. Havaalanında çalışan Orhan Kotan diye bir arkadaşımız vardı. Ondan, Komer'i getiren uçağın eylem yaptığımız piste değil Esenboğa havaalanının ikinci pistine ineceği istihbaratını aldık. Gittim, Münir Ramazan Aktolga'ya, 'Polis, bizim bunu bildiğimizin farkına varmasın diye 50-100 kişilik bir topluluğu burada tutalım. Biz, ikinci piste gidelim', dedim. Münir Ramazan Aktolga, kalktı, 'Arkadaşlarımızın bu anti-emperyalist eylemini kırmak, bizi pasifize etmek için bir takım kombinezonlar geliştiriyorlar. Bunlara uymayın', diye bir konuşma yaptı. Komer'in başka bir havaalanına indiğini öğrendik ve biz, geri döndük."

Ulusal Bağımsızlığımıza ve Şerefimize Bir Darbe Daha İndirildi

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Fikir Kulübü Başkanı Ragıp Zarakolu ile İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti İkinci Başkanı Ahmet Özsoy'un, "Üniversiteli Arkadaş" başlığıyla, 29 Kasım 1968 Cuma günü birlikte yayınladıkları bildiride şu açıklama yapılır:

"Ulusal bağımsızlığımıza ve şerefimize bir darbe daha indirildi. Vietnam kasabı Robert Komer Türkiye'ye Amerikan büyükelçisi olarak tayin edildi. O Komer'ki kurtuluş savaşı veren kahraman Vietnam halkının imhası planını yürüten, Vietnam kurtuluş savaşçılarına en aşağılık işkence

metodlarını uygulayan ve onları ulusal kurtuluş için kavgadan alıkoymaya çalışan, 12 yıl CIA'da çalışmış bir ajan eskisiydi. Ve bu CIA Ajanı, ABD Hükümeti tarafından Türkiye'ye büyükelçi olarak layık görüldü. Bir eski komisyoncunun Türkiye'ye Başbakan olarak layık görüldüğü gibi. Bu, bundan birbuçuk, iki yıl evvel Johnson'un Türkiye'yi Dominik, Güney Vietnam, Güney Kore gibi Amerikan kuklası ve emperyalizminin uşağı devletlerle aynı sepete konan demeci ve politikasının aynen bu günde daha arsızca devam ettirildiğinin bir belirtisidir. Ancak yeryüzü jandarması ve emekçi dünya halklarının celladı ABD şunu iyi bilmelidir ki, aşağılık ajanları kahraman Vietnam halkının karşısında nasıl ki yeryüzünün en büyük yenilgisine uğramışlarsa, yeryüzünün ilk ulusal kurtuluş savaşını vermiş olan emekçi Türk halkının karşısında da mutlaka, ama mutlaka yenilecek ve yokolup gideceklerdir. Dün Yeşilköy Hava Alanında (Atatürk Havaalanı) Vietnam kasabının belki de Vietnam'dakine benzer oyunları sahneye koymak üzere ülkemize gelişini protesto eden kardeşlerimiz, Amerikan uşaklığını gönüllü olarak yüklenmiş Gestapo özentileri tarafından gaddarca dövülmüşlerdir. Bu arada, İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı Toygun Eraslan, dört İktisatlı kardeşimiz ve 13 devrimci omuzdaşımız nezarete alınmıştır. Savcılık nezdinde ki taleplerimize rağmen şimdiye kadar kardeşlerimizin akıbeti hakkında bilgi alabilmiş değiliz. Bu sabah saat 11'de aralarında Cemiyetimizin de bulunduğu altı toplumcu öğrenci kuruluşu, bir basın toplantısı yaparak olayları şiddetle protesto etmişler ve Cumhurbaşkanı Sayın Cevdet Sunay'a bir telgraf çekerek Robert Komer'in itimatnamesini kabul etmemesini istemişlerdir. Ve yeni Amerikan büyükelçisini istenmeyen adam ilan ettiklerini Türk ve Dünya kamuoyuna açıklamışlardır. Amerika ve uşaklarına şunu bir kere daha hatırlatalım ki, ne insan kasabı elçiler, ne onlarla birlikte çalışan kukla yönetimler, ne de Amerikan mermisi ve doları, emekçi Türk halkının ve emekçi yeryüzü halklarının bağımsızlık ve emeği egemenliği yolundaki kavgalarını durduramayacaktır. Ta ki Amerikan emperyalizmi ve emperyalist sistem yeryüzündeki tüm uşakları, üsleri, tesisleri ve tüm varlığı ile yok olana kadar. Yaşasın ulusal bağımsızlık ve emeğin egemenliği için dövüşen emekçi dünya halkları."

Memleketimizi Yönetenlerin İyice Düşünmeleri Gerekir

Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi öğretim görevlilerinden Prof. Dr. Saim Saraçoğlu, Prof. Dr. Nihat Şişli, Prof. Dr. Sevinç Karol, Doç. Dr. Celal Tüzün, Doç. Dr. Mahide Oruç, Doç. Dr. Etem Tokmakçıoğlu, Doç. Dr. Ali Fuat Cesur, Doç. Dr. Süheyla Küçükekşi, Doç. Dr. Saadet Uneri, Dr. Turgut Tanyolaç, Dr. Şevki Yazgan, Dr. Selmin Özgüneş, Dr. Ayhan Zeren, Asistanlar: Tünay Ekin, Haluk Anat, Arsın Aydın Unhaz, Salih Doğramacı, Savaş Küçükyavuz, Yüksel Sarıkaya, Yılmaz Özbay, Zekeriya Aydın, Ayla Çelikel, Bahadır Giray, Muhlis Koca, Hakkı Kızıltan,

Fevzi Köksal, Alpay Toloy, Nuriye Erbay, Cakıl Erk, Ender Erdik, Şükran Ünal, Mürşide Tüzün, İhsan Onbaşıoğlu, Tayfun Arı, Lale Karakaya, Cahit Göçer, Özden Yaykın, Osman Yiğit, Birsen Önal, Nevin Yıldırım, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Öğrenci Örgütü Başkanı Ömer Özerturgut, Ankara Üniversitesi Kimya Talebe Cemiyeti Başkanı Sabahattin Tuygun ile Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Fikir Kulübü Başkanı Nurettin Pirim, 30 Kasım 1968 Cumartesi günü, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a şu telgrafı gönderir:

"Vietnam pasifikasyon hareketinin ünlü lideri Robert V. Kommer'in yüksek katınıza sunacağı itimatnamenin reddedilmesini ulusumuzun onuru açısından yararlı görüyoruz. Gerekenin yapılacağına derin inancımızı belirtir, saygılarımızı sunarız."

FKF Genel Başkanı Zülküf Şahin, SBF Öğrenci Derneği Başkanı Murat Cahit Koğacıoğlu ile ODTÜ Makina, Elektrik ve İdari İlimler Öğrenci Dernekleri Başkanlarının, 3 Aralık 1968 Salı günü, düzenledikleri ortak basın toplantısında şu açıklama yapılır:

"ABD'nin yeni Ankara Büyükelçisi Robert W. Komer CIA ajanıdır. Ameri Birleşik Devletleri'nin bütün ağırlığını Orta Doğu'ya vermesinden sonra, emperyalizmin vahşetiyle ün salmış bir adamın Türkiye'ye geliş nedenlerini memleketimizi yönetenlerin iyice düşünmeleri gerekir."

SBF öğretim üyelerinden Prof. Muammer Aksoy, Doç. Dr. Mümtaz Soysal, Doç. Dr. Türkkaya Ataöv, Doç. Dr. Mehmet Selik, Doç. Dr. Gündüz Ökçün, Doç. Dr. Cevad Geray, Doç. Dr. Tuncer Bulutay, Doç. Dr. Necdet Serin, asistanlar Oğuz Onaran, Alaattin Şenel, Kurthan Fişek, Hasan Ersel, Müslim Özbalkan, Erdoğan Güçbilmez, Cem Eroğul, SBF Öğrenci Derneği Başkanı Murat Cahit Koğacıoğlu, SBF Sosyalist Fikir Kulüp Başkanı Muharrem Kılıç, SBFBasın Yayın Yüksek Okulu Öğrenci Derneği Başkanı Özkan Yeğen, SBF Ortanın Solu Derneği Başkanı İsmail Belgin, SBFSosyal Demokrasi Derneği Başkanı Suat İnanç, 3 Aralık 1968 Salı günü, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a şu telgrafı çeker:

"Bulunduğu yerlerde o memleketin iç işlerine karışmayı adet edinerek kötü bir ad yapmış olan Robert W. Komer'in yüksek katınıza sunacağı itimatnamesinin reddedilmesini ulusumuzun onuru açısından yararlı görüyoruz. Gerekenin yapılacağına derin inancımızı belirtir, saygılarımızı sunarız."

Montaj Sanayii ve Ortak Pazar'a Hayır Haftası

Kırkyedi örgüt, 24-30 Aralık 1968 günleri, "Montaj Sanayii ve Ortak Pazara Hayır Haftası" düzenler.

Bu konuda yayınlanan broşürde özetle şu açıklama yapılır:

"Montaj Sanayii, Ortak pazar, yabancı sermaye: İlk bakışta birbirinden ayrı gibi görünen bu konular ülkemizde ayrılmaz bir bütün olarak karşımıza çıkmaktadır. Emperyalizm Türkiye'yi sömürüyor diyoruz. Bu söz gerçek anlamını ekonomik yapıyı incelediğimiz zaman kazanıyor. Emperya-

lizm Türkiye'yi montaj sanayi, ortak pazar ve yabancı sermaye aracılığı ile sömürüyor. Amacımız Türkiye halkının geleceği açısından bir gerçeği ortaya koymak, halkın nasıl ve hangi kanallarla sömürüldüğünü belirlemektir. Ekonomik bağımsızlığı olmayan bir ülkenin hiçbir yönden bağımsızlığından söz edilemez. Emperyalist devletler şunu iyi bilmelidirler ki, bir ülkeyi en iyi sömürme ve yönetme yolu o ülkenin ekonomisine hakim olma yoludur. Emperyalist bir devletin bir geri ülkenin ekonomisine hakim olması için de en önemli adım o ülke sanayisini yoketmek veya kendine bağımlı hale getirmesi gerektir. Özellikle A.B.D. yabancı sermaye kanunundan yararlanarak Türkiye'ye soktuğu şirketleri aracılığı ile sanayimizin büyük bir bölümünde söz sahibi olmuştur. Türkiye'de kendi kendine işleyebilecek hiç bir sanayi tesisi kurulmamıştır. Çünkü bütün sanayi tesisleri montaj tesisleridir. Çünkü yabancı sermayenin bu tesislerdeki payı büyüktür ve yerli sanayimizin filizlenmesine izin vermemektedir. Ortak Pazara girmemiz halinde ise emperyalist devletlerin Türkiye'ye hakimiyeti tamamlanacak ve Türkiye tam bir pazar, tam bir sömürge durumuna düşecektir. Bir ülkenin bağımsız olabilmesi ve kalkınabilmesi için ağır sanayiye sahip olması gerektiği iktisadi bir gerçek olarak ortadadır. Montaj Sanayii: Bu sanayinin tam bir tanımını vermek mümkün değildir. Kabaca bir tarif gerekirse şöyle denebilir: Üretim yapabilmek için dışardan büyük ölçüde yarı mamul madde ithal etmek zorunda olan ve tüketim malları üreten sanayiye montaj sanayi diyoruz. Montaj Sanayii ve Ortak Pazar, bütün Türk halkının davasıdır. Çünkü soyulan, sömürülen bütün halktır. Ekonomik bağımsızlığını kaybederek yabancıların pazarı durumuna gelecek olan bizim vatanımız yani Türkiye'dir. Montaj Sanayii, sömürme sanayiidir. Ortak Pazar, Türkiye'yi pazar yapma anlaşmasıdır. Bu ekonomik gerçeği gören devrimci örgütler olarak, öğrencilerin, öğretmenlerin, aydınların ve tüm emekçi halkın bu konuya eğilmesi için savaşıyoruz. Türkiye'deki halkçı güçler ve halk, bu konuya eğilince soygun sona erecektir. Montaj sanayi ve ortak pazara hayır diyen devrimci örgütler adına sayın halkımıza saygılar.

FKF Genel Merkezi, FKF İstanbul Sekreterliği, SBF Sosyalist Fikir Kulübü, SBF Öğrenci Derneği, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fikir Kulübü, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Fikir Kulübü, 19 Mayıs Fikir Kulübü, DİSK, İTÜÖB, İTÜTOTB, IYTOTB, İAYTOTB, İTÜ İnşaat, Mimarlık, Makina, Maden, Kimya Fakülteleri Talebe Cemiyetleri, İTÜTO İnşaat, Makina, Kimya, Maden Şubeleri Talebe Cemiyetleri, İYTO Harita-Kadastro, İnşaat, Elektrik Şubeleri Talebe Cemiyetleri, İAYTO Elektrik, Makina, İnşaat Şubeleri Talebe Cemiyetleri, DÖB, İstanbul Üniversitesi Orman, Eczacılık, Diş, Kimya, İktisat Fakülteleri Talebe Cemiyetleri, Robert Kolej Öğrenci Birliği, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Talebe Derneği, ODTÜ Makina, İdari İlimler Fakülteleri Öğrenci Dernekleri, Bursa Eğitim Enstitüsü Talebe Cemiyeti, Selçuk Eğitim Enstitüsü Talebe

Cemiyeti, Demokratik Devrim Derneği, Halk Ozanları Derneği, DGSA Talebe Cemiyeti, İşsizlik ve Pahalılıkla Mücadele Derneği, Toplumcu Atatürkçülük Derneği."

27-28-29 Aralık 1968 günleri İzmit-İstanbul arasında yürüyüş yapılır. Bu yürüyüşe Ankara ve İstanbul'dan yüzden fazla genç katılır. Yürüyerek İstanbul'a gelen gençler, yürüyüşlerini 29 Aralık 1968 Pazar günü Taksim'de bitirirler.

İzmit-İstanbul arasında yapılan yürüyüşüne katılanlardan isimlerini tesbit edebildiğim kişiler şunlardır:

Harun Karadeniz, Muharrem Kılıç, Murat Cahit Koğacıoğlu, Oktay Etiman, Nihat Akseymen, Namık Kemal Boya, Hüseyin Cevahir.

Komer'in Otomobili Yakılıyor

ABD Büyükelçisi Robert Kommer'in otomobili, 6 Ocak 1969 Pazartesi günü, ODTÜ'de devrimci öğrenciler tarafından yakılır.

Ankara Üniversitesi SBF Öğrenci Derneği, Ankara Üniversitesi SBF Sosyalist Fikir Kulübü, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Öğrenci Derneği, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Fikir Kulübü, DTCF Fikir Kulübü, BYYO Fikir Kulübü, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Öğrenci Örgütü, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Fikir Kulübü, Ankara Üniversitesi Kimya Fakültesi Talebe Cemiyeti, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Fikir Kulübü, Hacettepe Üniversitesi Fikir Kulübü, Ankara Yüksek Öğretmen Okulu Fikir Kulübü, Devrimci Öğrenci Birliği, Fikir Kulüpleri Federasyonu, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti, İstanbul Yıldız Teknik Okulu Talebe Cemiyeti, İTÜ Teknik Okulu Talebe Birliği, İTÜ Mimarlık Fakültesi Talebe Cemiyeti, İTÜ Makine Fakültesi Talebe Cemiyeti, İTÜ Maden Fakültesi Talebe Cemiyeti, İTÜ Kimya Fakültesi Talebe Cemiyeti, İTÜ İnşaat Fakültesi Talebe Cemiyeti, İTÜ Elektrik Fakültesi Talebe Cemiyeti, İTÜ Öğrenci Birliği, Sosyal Demokrasi Dernekleri Federasyonu, ODTÜ Fen-Edebiyat Devrimci Grubu, ODTÜ Sosyal Demokrasi Derneği, ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, ODTÜ Hazırlık Okulu Öğrenci Derneği, ODTÜ Kimya Mühendisliği Öğrenci Derneği, ODTÜ Maden Mühendisliği Öğrenci Derneği, ODTÜ Elektrik Mühendisliği Öğrenci Derneği, ODTÜ Makine Mühendisliği Öğrenci Derneği, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Öğrenci Derneği ve ODTÜ İdari İlimler Fakültesi Öğrenci Derneği, Komer'in otomobilini yakan öğrencilerle dayanışma amacıyla şu bildiriyi yayınlar:

"Türk Kamu Oyuna. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde Komer'in arabasının yakılması ve peşisıra gelen olaylar, şimdiye değin, kamuoyuna eksik ve yanlış olarak yansıtılmıştır. ABD, vahşi ve dünyanın her yanında zor kullanan, şiddet kullanan bir devlettir. (...) Komer'in arabasının yakılması, Amerika'nın şiddetine karşı duruştur, 'karşı şiddet' hareketidir. Böy-

le bir topluluğa karşı fikir mücadelesi yürütülemez. (...) Türk halkının anti-emperyalist mücadelesini en sağlam bilinç ile yürüten arkadaşlarımızı fikir özgürlüğünün baltalayıcıları olarak göstermek, halkı yanıltmak demektir. Türk milletinin kanını sömüren emperyalizmin casusunun ise misafirimiz olmakla hiçbir ilgisi yoktur. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Rektörü ise Amerika'nın işbirlikçisidir. Amerikan sermayesinin ve onun diğer işbirlikçilerinin adamıdır. Onların gözüne girmek ve anti-emperyalist yurtseverleri rahatça harcamak için Üniversiteyi diktatörce bir karar ile tatil ettirmiştir. Öğrenciler haklı olarak tümüyle kendi dışlarında alınan bu karara karşı çıkmışlardır. Rektör'ün ve Komer'in hem onsekiz yurtseveri polise teslim etmek, hem beşbin öğrenciyi ezerek baskısını duyurmak şeklindeki ikili niyeti, bütün Orta Doğu Teknik Üniversitesi öğrencilerinin direnişini yaratmıştır. Öğrenci, üniversitenin tatil olduğunu kabul etmemektedir. Okula hergün devam etmekte ve protestosunu, direnişini, eğitimini sürdürmektedir. Danıştay'a yansıyan 'Haksız ve art niyetli' kapatma kararı, Danıştay'da 11 Ocak 1969 günü bozulmuştur. Üniversite açıktır, öğrenci üniversitenin sahibidir. Biz aşağıda imzaları bulunan kuruluşlar, olayın küçük bir grup tarafından yapılmadığını, işbirlikçilerinin dışında herkesin katıldığı ve onayladığı bir eylem olduğunu açıklıyoruz. Öğrencilerin ve halkın Amerika'ya ve emperyalizme karşı elele direnişinin ateşi yakılmıştır. Yaşasın kurtuluş savaşımız."(1)

Alkılıç İçin İmza Kampanyası

Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan bir yazısı nedeniyle tutuklu bulunan yazar Şadi Alkılıç için İTÜ İnşaat Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı Yaşar Yılmaz, 24 Ocak 1969 günü, bir basın toplantısı düzenler.

Basın toplantısında Yılmaz, Meclis Başkanlığı ve Cumhurbaşkanına 732 imzalı bir dilekçe gönderdiklerini açıklar.

Komer, İzmir'e Gidiyor

ABD'nin Türkiye Büyükelçisi Robert W. Kommer, bazı kurumları ziyaret etmek amacıyla İzmir'e gider.

İzmir'de Komer'i çürük yumurtalarla karşılamak isteyen öğrencilerden, FKF İzmir Sekreteri Ömer Karabulut, Mimarlık Okulu Öğrenci Derneği Başkanı Remzi Oluk, Kemal Öztik, Erol İstanbul, Nedim Öztaş, Mustafa Fidan, Galip Renklidağ, Münir Güresen, Ender Tokay ile Teoman Plakman adlı öğrenciler, 27 Ocak 1969 günü, gözaltına alınır.

Amerika, Himayesindeki Yabancıları Kovduğumuz 30 Ağustos Zafer Bayramında İzmir'e Gelmekle, Biz Daha Gitmedik Demek İstemektedirler

30 ilerici gençlik kuruluşu, 2 Şubat 1969 Pazar günü, Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı'nda toplanarak anti-emperyalist mücadelede güçbirliği yapmağa karar verir.

Toplantı sonunda yayınlanan bildiri şöyledir:

"Aşağıda imzaları bulunan devrimci öğrenci örgüt liderleri ile TMGT'da yapılan toplantıda Türkiye'nin sorunları tartışılmış ve gençliğin anti-emperyalist kavgayı yürütme biçimi saptanmıştır. Alınan karar üzerine, aşağıdaki görüşlerin kamuoyuna açıklanması öngörülmüştür.

Türkiye'nin hala geri kalmış bir ülke olarak kalmasının en önemli nedeni, yabancı sermaye ve onun yerli ortaklarıdır. Muslukları dışarı akan yabancı sermaye ve montaj fabrikaları bulunduğu sürece, ülkemizin ham madde kaynağı bir açık pazar olmaktan kurtulmasına imkân yoktur. Emperyalizmin dünyada baş temsilcisi olan Amerika Birleşik Devletleri, yeni sömürgecilik metoduna uyarak ülkemize üsleri ve sermayesiyle yerleşmiştir. Tam bağımsız Türkiye'yi kurmaya giden halkımızın bilinçli gençliği olarak en kısa zamanda yabancı sermaye ve onların yerli ortaklarının ezilmesinin gerektiğine inanıyoruz.

Türk sularında görülen yabancı savaş gemileri 'TÜRKİYE'deki yabancıların' askeri güçleridir. Türkiye'deki sermayelerini ve ortaklarını korumak için gelmektedirler. Amerika himayesindeki yabancıları kovduğumuz 30 Ağustos Zafer Bayramı'nda İzmir'e gelmekle, biz daha gitmedik demek istemektedirler. Bu milli bağımsızlığımıza gösterilen açıkça bir saygısızlıktır, küfürdür. Türk Milleti ile alay etmektir. Bütün Türk Milliyetçilerinin bizimle aynı düşüncede olduklarına inanıyoruz.

Bir değil, bin Vedat Demircioğlu, bin Atalay Savaş şehit düşse de Türkiye'de yalnızca Türk Bayrağı dalgalanıncaya kadar bu savaş sürecektir.

Siyasi iktidarın, insanın insanca yaşadığı mutlu Türkiye'nin savaşını yapan devrimci güçlere karşı insafsız tutumunu kınıyoruz. Milleti geri ve cahil bırakıp, bunun üzerinde bir avuç kişinin sefahat tahtı kurmasını insanlığa aykırı bir davranış kabul ediyoruz.

Türk Gençliği olarak, siyasi iktidarı Türkiye'nin çağdaşlaşması yolunda savaş yapan devrimci güçlere karşı güttüğü yıldırma politikasından vazgeçip, seslere kulak vermesini, ortaya attığı konulara eğilmesini, bir çözüme bağlamasını istiyoruz. Baskıyla devrimci güçleri sindirmeye çalışmak hayaldir. Devrimci güçlerin kellesi iktidar koltuğunda değil, gerçekten koltuğunun altındadır.

Devrimci Türk Gençliği, Anayasa'yı sonuna kadar kullanarak anti-emperyalist savaşı yürütecek ve özlediği Türkiye'yi kuracaktır. Bu savaşı aşağıda adı bulunan kuruluşlar beraberce kararlaştırmışlardır.

Kazım Kolcuoğlu (TMGT Genel Başkanı), Yusuf Küpeli (FKF Genel Başkanı), Harun Karadeniz (İTÜ Öğrenci Birliği Başkanı), Çetin Uygur (ITÜTOTB Başkanı), Ahmet Özdemir (DÖB 2. Sekreteri), Sıtkı Coşkun (FKF İstanbul Sekreteri), Nusret Selen (TDO Eminönü Ocağı Başkanı), Ayhan Özer (Ordu Yüksek Tahsil Derneği), İhsan Duru (İ.Ü. Fen Fakültesi Talebe Cemiyeti 2. Başkanı), Murat Tokatlı (İ.Ü. Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti adına), Alptekin Bayhan (Karadeniz Teknik Üniversitesi

Talebe Cemiyeti Başkanı), Murat Cahit Koğacıoğlu (SBF Talebe Cemiyeti Başkanı), İskender Odabaşoğlu (ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı), Hasan Yazıcı (İ.Ü. Jeoloji Talebe Cemiyeti başkanı), Hüsnü Tiryaki (İ.Ü. Kimya Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı), Suat Abdik (İ.Ü. Hukuk Fakat SDD Başkanı), Şahabettin Küçükyazıcı (İ.Ü. İktisat Fakültesi SDD Başkanı), Halit Değertekin (İ.Ü. Tıp Fakültesi SDD Başkanı), Cemal Çiftçi (İ.Ü. Orman Fakültesi SDD Başkanı), Atıf Uğurlu (İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi SDD Başkanı), Doğan Özay (İTİA SDD Başkanı), Mustafa Gürel Ergen (DÖB Edebiyat Fakültesi Örgütü Başkanı), Mustafa Karşılayan (DÖB Kimya Fakültesi Örgütü Başkanı), Mehmet Altun (İTÜ Fikir Kulübü adına), Zeki Sarıhan (Gazi Eğitim Enstitüsü Öğrenci Derneği Başkanı), Abdullah Kutlar (A.Ü. Tıp Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı), Nezir Şemmikanlı (DTCF Öğrenci Derneği Başkanı), İbrahim Özlen (İ.Ü. Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı), Hacı Günel (KTÜ İnşaat Fakültesi Talebe Birliği Başkanı), Hidayet Kaya (İ.Ü. Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü adına)."

Dağlarca'ya Tebrik Telgrafı

Fikir Kulüpleri Federasyonu İstanbul Sekreterliği tarafından, 16 Mart 1969 Pazar günü, Fazıl Hüsnü Dağlarca'ya bir telgraf çekilir.

FKF'liler, "Yaşayan Ünlü Yazar ve Türk Ozanı" diye başlayan telgraflarında, Dağlarca'nın, Kanlı Pazar olaylarını kınamak için Amerika'da yapılacak, "Uluslararası Şiir Programı"na katılmamasını gönülden desteklediklerini bildirmiş, şöyle demişlerdir:

"Bugün, herşeyi ile herşeyimizi çiğneyen Amerika ve onun Türkiye'deki işbirlikçilerinin tertibi ve Atatürk devrimlerine kara bir darbe olan Kanlı Pazar'ı bir devrimciye yakışır şekilde tahlil edip, haklı protestoya girişmenizin sonsuz kıvancını duymaktayız. Atatürk'e ve devrimine inancı sonsuz olan biz Türk gençliği, bu direnişinizi kutlar, mutlu yarınlarda beraber olma dileğimizi iletiriz."

Dün Sevr'de Türkiye'yi Bölüşenler, Bugün Kültür Sarayında Dünyayı Bölüşüyorlar

22. Milletlerarası Ticaret Odası Genel Kurul çalışmalarını yapmak üzere Türkiye'ye gelenleri kınamak amacıyla öğrenci cemiyetleri, 30 Mayıs 1969 Cuma günü bir bildiri yayınlar. Yayınladıkları ortak bildiri şöyledir:

"Arkadaşlar... Doğal kaynaklarımızı ve halkımızın emeğini küçük komisyonlar karşılığında satan işbirlikçi burjuvazi aylardır telaş içinde. 1.500 kızımız için özel giysiler dikildi, türlü-çeşitli gezi, eğlenti programları yapıldı, Sulukule'den çengiler kiralandı. Bu telaş kendilerine komisyon verenleri ağırlama telaşıdır.

Kimdir bu komisyon verenler?

Bunlar: Türkiye'nin otomobil ve yedek parça pazarlarını kontrol altında

bulunduran General Motors, Ford, Chrysler, Volkswagenwerk, British Motor, Fiat, Daimler Benz;

Türkiye'nin elektrik sanayiini ellerinde bulunduran Stendard Oil (NJ), Western Electric, General Electric, Siemens;

Türkiye'nin tütün üretimini kontrol altında bulunduran British-Amerikan Tobaca Co.;

Türkiye'nin traktör ve yedek parçalarını elinde bulunduran Marvester, İnternational;

Türkiye'nin petrol, kauçuk, gıda sanayilerini ellerinde bulunduran Royal, Duch-Shell, U.S.Steel, Ünilever, Soconi Mobil Oil, Dupont de Nemours, British Petroleum, Goodyear Tire and Ruber, Goodrich B.F., Dunlop Rubber, U.S. Rubber;

Türkiye'nin demir ve çelik sanayiiini kontrol altında bulunduran Mannesman;

Türkiye'nin kakao ve çukulata pazarına hakim olan Nestle, Golden, Royal tröstleridir.

Gelenler, bu tröstlerin temsilcileridir. Tröstlerin dünya çapındaki örgütü olan Uluslararası Ticaret Odaları Birliği (ICC) 31 Mayıs'tan 7 Haziran'a kadar İstanbul Kültür Sarayında toplanıyor.

Emperyalistleri yendiğimiz kurtuluş savaşımızın 50. yılında dünyanın en büyük emperyalist örgütü, ülkemizde 50. kuruluş yılını kutluyor. Ve kendi deyimleriyle 'Beynelmilel özel sektörün milletlerarası meselelerini' görüşecekler.

Dün Sevr'de Türkiye'yi bölüşenler bugün Kültür Sarayında Dünyayı bölüşüyorlar.

Çizmeleriyle ve silahlarıyla giremedikleri ülkemize sermayeleriyle girenler, aydınlarımızın beyinlerini, emekçilerin emeklerini sömürmektedirler.

Yarının aydınları olan bizler ya bu büyük tröstlerin soygunlarına yardımcı olacağız ya da bu soyguna karşı çıkacağız. Soygunlara karşı çıkmadıkça bugüne dek halkına ihanet etmiş aydınlar içinde yer alırız.

Çağımız halkların, ihanet edenleri, işbirlikçileri, emperyalizmi yok ettiği çağdır.

31 Mayıs 1969 Cumartesi günü saat 14.00 de ihanet edenlere, emperyalizme ve işbirlikçilerine Taksim meydanında hayır diyeceğimiz foruma katıl.

Zafer ezilmiş halkların olacaktır. Kahrolsun emperyalizm ve işbirlikçiler."

31 Mayıs 1969 Cumartesi günü, değişik yollardan ve küçük gruplar halinde elleri pankartlı ve siyah bayraklı 300'e yakın öğrenci, saat 14.05'de davul zurna çalarak, halay çekerek Taksim'e gelir.

Taksim gezisi merdivenleri üzerinde kızlı-erkekli öğrenciler, ellerinde pankartlarla toplanır:

Pankartlarda sermayeye ve patrona, İstanbul'a gelen delegelere karşı ağır hücumlar yeralmıştır. Pankartlarda şu yazılar dikkati çekmiştir:

"Dünya size kalmayacak", Bizden emek, sizden yemek", "Savaşta Mehmet aslan, barışta Mehmet aç", "Ticaret Odası, soyguncu yuvası", "Çalışana değil, çalıştırana herşey", Yeri Kültür sarayı, oyun: daha neler satalım, oynayanlar: Dünya patronları", "6. Filo gitti, finans kapital geldi", "Gâvuru biz attık siz çağırdınız", "Yiyin efendiler yiyin patlayıncaya değin", "Grevde bize cop vuran patrona selam duran", "Patronların patronu defolun", "50 yıl önce Türkiye'yi bölüşenler bugün Dünyayı bölüşüyor", "Biz yoksuluz çünkü siz zenginsiniz", "Kültür Sarayında günün sorusu: Nasıl soyalım?", "Yeni sömürme planları kararlaştırılıyor", "İşçiye kurşun, patrona vurgun", "Kültür bizim, saray kimin?", "Zam dedik vermediler, bir toplantı için 2,5 milyon yediler", "Operaya doldular, halkımızı soydular."

Gösteride, İşçi Tiyatrosu tarafından, "Vatan Yahut Kültür Sarayı" isimli temsil oynanır. Kültür Sarayının hemen ikiyüz metre yakınında oynanan bu temsili Mehmet Ulusoy yönetir. Oyunda, kapitalizm hicvedilir.

Temsil ve toplantı bittikten sonra gençler, yerlere yağlı boya ile "İşçi-köylü emperyalistleri kovacaktır" diye yazarak dağılır.

Artık Herkes Bu Soruların Cevabını Bilmelidir

SGÖ'nün kurulduktan sonra ilk eylemi İzmir'e gelen 6. Filo'yu kınama eylemidir.

Bu amaçla yayınlanan bildiriyi dağıtan Umur Coşkun, Reşat Kadayıfçılar, Şefik Şenel, Nejat Özgüneş, Savaş Güven, Faruk Güngör, Mehmet Korkusuz, Adnan Altıparmak, Ahmet Üzümcüoğlu, Rauf Aksungur, Mevlüt Özer, Necdet Yenilmez, Sabri Uyar, 21 Aralık 1969 Pazar günü, polis tarafından yakalanarak gözaltına alınır.

Dağıtılan bildiri şöyledir:

"6. Filo Genc Geldi. Her gelişinde büyük olaylara ve devrimcilerin büyük tepkisine hedef olan 6. Filo, Aralık ayında gene geldi. 6. Filo nedir, sularımızda ne arar? Artık herkes bu soruların cevabını bilmekte ve ülkemizde Amerika'ya karşı başlayan mücadele her geçen gün bir çığ gibi büyümektedir.

6. Filo düşmandır. Amerika, bir ahtapot gibi, kollarını bütün dünyaya uzatmıştır. Bütün dünya halklarının baş belasıdır. Dünyada nerede halklar ezilmekte ise, orada Amerikan emperyalizmi var demektir. Vietnam'dan Latin Amerika'ya, Afrika'dan Orta Doğu'ya kadar her yerde bu böyledir. Bu, Türkiye'mizde de böyledir. Emperyalizm denen canavarın dünyadaki kollarından biri, Amerikan emperyalizminin Akdeniz'deki kolu 6. Filodur.

6. Filo, Amerika'nın ve onun yerli ortaklarının, kapitalistlerin çıkarlarının bekçisidir. Öyleyse, bilelim ki, 6. Filo, halkımızın düşmanıdır.

Katil Filo. 6. Filo katil filodur. Her gelişinde kanlı olaylar çıkmış, Filoya karşı protesto hareketlerinde bulunan kardeşlerimizden birçoğu öldürülmüştür. Vedat bunun için öldü, Atalay bunun için öldü... Bu mücadele bitmeyecek, mutlaka, akıtılan kanların hesabı bir gün sorulacaktır.

Amerika defolup gidecektir. Dünyanın her yanında yiğit halklar, canını dişine takmış, bu ifrite karşı savaşıyor. Bu uğurda ülkemizde de başlayan mücadele, her geçen gün gelişiyor. Yurdumuzu sömüren Amerikan emperyalizmine karşı mücadeleye katılalım. Birlik olalım. Amerika'yı süreliim, atalım. Zafer, mutlaka işçi sınıfının önderliğinde emperyalizme karşı dövüşenlerindir.

Kahrolsun Amerikan emperyalizmi. Yaşasın emperyalizme karşı dövüşen dünya halkları. Yaşasın halkların kardeşliği."

Gençlere Düşen Görev, Emperyalizmin Maskesini Düşürmektir

SGÖ Ankara örgütü, 10 Mayıs 1970 Pazar günü, yayınladığı bir bildiri ile ABD'nin Uzak Doğu'da yürüttüğü politikasını lanetler.

SGÖ bildirisinde, bu konuda şu açıklama yapılır:

"Amerikan emperyalizminin kanlı çizmeleri en son olarak Kamboçya'yı işgal etmiştir. Halkların, Uzak Doğu'da yürüttükleri bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm kavgasını ezmek için dünyanın jandarması emperyalist Amerika'nın keyfi olarak giriştiği bu vahşeti lanetleriz.

Çağımız sosyalist devrimler ve ulusal kurtuluş savaşları çağıdır. Halklar emperyalizme ve dünya kapitalizmine karşı savaşıyorlar. Bu savaşa işçi sınıfı damgasını vuruyor, vuracaktır. Emperyalizm ve işbirlikçileri yaralanıyor, yaralanacaktır.

Dünyanın savaş veren halkları arasına, diğer ezilen ve sömürülen halklar da girecek, emperyalizme ve işbirlikçilerine ölümcül darbeyi indireceklerdir. Bunun için biz gençlere düşen görev, emperyalizmin ve kapitalizmin maskesini düşürmek, gerçek yüzünü işçi sınıfı ve dostlarına göstermektir."

Amerika, Türkiye'yi Emperyalizmin Fedaisi Haline Sokmaktadır

ABD Savunma Bakanı Melvin Laird, resmi ziyaretlerde bulunmak üzere 1 Ekim 1970 Perşembe günü, Ankara'ya gelir.

Laird'in Türkiye'ye yaptığı ziyaret konusunda 3 Ekim 1970 Cumartesi günü bir bildiri yayınlayan SGÖ, ABD'nin Türkiye'yi emperyalizmin ileri bir karakolu yerine koyduğunu ileri sürer.

Türkiye'deki NATO ve ABD üslerinin Ortadoğu devrimcilerinin mücadelesini bastırmak için hazır olduğu belirtilen SGÖ'nün yayınladığı bildiri de özetle şöyle denilmektedir:

"Türkiye'yi felakete sürükleyenleri uyarırız. Amerika, Türkiye'yi emperyalizmin fedaisi haline sokmaktadır. Ancak bu oyun Türkiye sosyalistlerinin ve tüm yurtsever güçlerin mücadelesiyle bozulacaktır.

SGÖ'nün yayınladığı bildiride ayrıca, Batı Berlin Üniversitesinde öğrenci iken vatandaşlıktan çıkarılan Almanya Türk Gençlik Federasyonu Başkanı Hakkı Keskin ile ilgili kararın yanlış olduğu belirtildikten sonra anayasaya aykırı olduğu ileri sürülür ve şu görüşlere yer verilir:

"Keskin, döviz kaçırmamıştır, esrar kaçakçısı da değildir. Türkiye'yi soyan Şellefyan bugün T.C. vatandaşıdır. Direneceğiz."

Üçüncü Bölüm:

Çay Partileri, Balolar

Her dönemin kendine özgü toplumsal faaliyetleri vardır. O dönem üniversitelerde çay partileri, balolar düzenlenirdi.

Bu faaliyetler, bireylerin yeni arkadaşlıklar edinmesinde, varolan arkadaşlıkların dostluğa dönüşmesinde yardımcı olduğu gibi, rahatlama ve eğlenme açısından da faydası vardı.

Çay partileri ve baloların, ayrıca, okulun eğitim-öğretim özelliğine uygun bir tarafı da vardır.

Örneğin, düzenlenen çay partileri ve balolarına katılabilmek amacıyla SBF'nin yatılı öğrencileri, 1960 yılı başlarında, kendi aralarında, salı ve cuma akşamları saat 18.45 ile 20.00 arası dans partileri yapar.

Dans bilmeyenler için yararlı olan bu partiler geleceğin hariciyecilerine, kaymakamlarına ve müfettişlerine cemiyet adamı olma yönünde önemli bir fırsat yaratılır. Beceremeyeceklerinden korkarak kız arkadaşlarını danslı topluluklara götüremeyenler, dans bilen erkek arkadaşlarından ders alır.

O dönem SBF'nin diğer fakültelere oranla daha özgür bir ortamı olması öğrenciler gözünde her zaman tercih edilen bir okul olmuştur.

1965-1966 öğretim döneminde hem ODTÜ'yü hem de SBF'yi kazanan ve ilk önce kayıt yaptırıp bir süre ODTÜ'ne devam eden Muharrem Kılıç, daha sonra SBF'ne kayıt yaptırmasını şöyle anlatmıştır:

"SBF'ye gittim kaydımı yaptırdım. Bir gece kalmak için Siyasal'ın hemen arkasındaki, o zaman için görkemli yurt binasına gittim. Hiç unutmam yurdun balkonunda, sonradan tanıdığım ve birlikte olduğum iki kişiyi, ellerinde Varlık Yayınları'nın çıkardığı Sait Faik'in bir kitabını okurlarken ve konuşuyorlarken gördüm. Sevgili Aslan Sonat ve Necmiye Alpay'ın bu durumlarına imrendim. 'Ne güzel, burada insanlar kız-erkek birlikte oturup, kitap okuyup konuşabiliyorlar. İyi ki ODTÜ'den buraya gelmişim', diye düşündüm. Siyasal'ı seveceğimi anlamış ve rahatlamıştım. ODTÜ'nün koşturmacaya dayanan ve ciddi biçimde izole okul yaşamından farklı bir yer olacağa benziyordu SBF."

SBF kantinine diğer Fakülteler öğrencileri her zaman çok rağbet etmişlerdir. O kadar ki, Mülkiyeliler, zaman zaman, kantinde oturacak yer bulamadıklarından, şikâyet eder.

Örneğin, bu yüzden de kantine yabancı öğrenci alınmaması için, 31

Ocak 1961 salı günü, imza toplanması yoluna gidilir. Dörtyüz kişiyi bulan imza listesinde kantine bundan böyle yabancı öğrenci alınmaması Talebe Cemiyetinden istenir.

Bu imza toplama olayını kendilerine karşı sayan diğer Fakültelerin öğrencileri de Mülkiyelileri Fakültelerine almayacaklarına karar verir. Hatta Hukuk Fakültesine giden bir Mülkiyeli öğrenci, Fakülteyi terke davet edilir.

Bu faaliyetlerin toplumsal yanı olduğu gibi ayrıca, gelir elde etme yönü de sözkonusudur. Buralardan elde edilen gelirlerle, derneğin giderlerinin karşılanmasına çalışılır.

1968 yılından itibaren, bazı politik taraflar, kendi anlayışlarına ters düştüğünü öne sürerek, çay partileri ve balo yapılmasına "yasak" getirir.

Örneğin, Ankara Yüksek Okullar Talebe Birliği Yönetim Kurulu, "yüksekokullarda danslı toplantılar yapılmayacağına" dair bir karar alır.

31 Ekim 1968 Perşembe günü dağıtılan AYOTB Basın sözcüsü Zeki Sarıhan imzalı bildiride, "Okullarda halk müziği ile halk oyunlarının geliştirilmesine çalışılacak, kültür emperyalizminin etkilerine karşı konulacaktır" denilir.

Ankara Yüksek Okullar Talebe Birliği'ni oluşturan okullar şunlardır:

Gazi Eğitim Enstitüsü, Erkek Teknik Yüksek Öretmen Okulu, Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu, Yüksek Öğretmen Okulu, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi, Turizm ve Ticaret Yüksek Öğretmen Okulu.

141 Yazar ve Sanatçının Bildirisi

Edebiyat toplanısı olarak 28 Ocak 1959 Çarşamba günü, İÜTB Gençlik Titatrosu stüdyo salonunda İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü, toplantı düzenledi. Toplantıda Halis Acarı, Ferit Öngören, Önay Sözer ve Onat Kutlar, konuşma yaptı.

Ankara, İstanbul ve Ege Üniversiteleri öğretim üyeleri ile İstanbul avukatlarından birer topluluğun bağımsız dış politika konusunda ki bildirisinden sonra tanınmış yazar ve sanatçılar da 11 Aralık 1965 Cumartesi günü, şu bildiriyi yayınlamışlardır:

"Ankara Üniversitesi ve Ankara Orta Doğu Teknik Üniversitesi öğretim üyeleriyle İstanbul Üniversitesi öğretim üyelerinin, dış politikamızda, Atatürk ilkelerine dönülerek, ulusal çıkarlarımıza uygun, bağımsız ve onurlu bir tutum takınılması gerekirliği ve Vietnam da Amerika'nın emperyalist amaçlarla giriştiği kanlı baskılara son verilmesi hakkındaki bildirilerine biz de katılıyoruz.

Dış politikamızdaki bu uyduluk tutumu, toplumumuzun iç yapılarında da kötü etkilerini göstermekte ve ulusal gelişmemizi önleyici sonuçlar doğurmaktadır. Dış politikada uydulukla başlayan bu tehlikeli yolun, halkımızı çağdaş düşüncenin aydınlığında bilinçlendirilerek kalkınmamıza ışık tutacak fikir ve sanat eylemlerimiz üzerindeki korkunç etkileri, gün geç-

tikçe, hızlanmakta ve yurdunu seven her uygarlık savaşçısını yüreğinden yaralamaktadır.

Bilim ve sanat çalışmalarının sonu, mahkeme ve hapishane kapılarına çıkıyor; kitaplar toplatılıyor; tiyatrolarda oyunlar yasaklanıyor; zorbalık devirlerinde geçerli olan, hukuk devletine yakışmaz, gizli raporlar. Ekip fişleri aydınları karalamak için yeniden kullanılıyor.

Emperyalizme karşı ilk başarılı bağımsızlık savaşını vererek, yeryüzünün bütün ezilen halklarına örnek olan ülkemizin Kuvayı Milliye ruhundan saptırılmasına ve yurdun en sağlam kuvvetlerinin eseri olan Anayasamızın getirdiği hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasına, koşullar nice ağırlaştırılsa ağırlaştırılsın, daima karşı çıkacağımızı kamu oyuna duyururuz.

AKAD Lütfi, AKARSU Nurten, AKBAŞ Aydemir, AKÇATEPE Halit, AKAN Mehmet, AKKAN Oğuz, AKALIN Serpil, ALGAN Aylâ, ALGAN Beklan, ALİUSTAOĞLU Aydın, ALTAN Çetin, ALTUĞU Şevket, ANDAY Melih Cevdet, APAYDIN Orhan, ARAKON Aydın, ARAKON İlhan, ARAD Agop, ARAL Oğuz, ARMAN Hürrem, AROLAT Osman Saffet, ARDALI Güner, ASILYAZICI Hayati, ATAMTÜRK Nural, AVCIOĞLU Doğan, AVCIOĞLU Hamdi, AYLA Safiye, AYTUL Turhan, BALCIOĞLU Semih, BAŞ Hüseyin, BAŞARIR Kuvvet, BATIBEKİ Atıf Yılmaz, BEŞER Mücahit, BİLGİNER Recep, BİLGİN Ayhan, BORALI Turgut, BOZOK Hüsamettin, BÖLÜKBAŞIOĞLU Coşkun, BUGAY Umur, BUYRUKÇU Muzaffer, CANSEVER Edip, İPEKÇİ İsmail Cem, CEYHUN Demirtaş, CEZZAR Engin, CEZZAR Gülriz Sururi, CILIZOĞLU Tanju, CİMCOZ Adalet, ÇAMLI İbrahim, ÇAPAN Sungu, ÇAPIN Halit, ÇAVDAR Selim, ÇİFTÇİ Bekir, DAMAR Arif, DELİİSMAİLOĞLU Saim, DİNÇSOY Merih, DİNÇSOY Zeki, DOĞAN Ferruh, DURU Orhan, EĞİLMEZ Ertem, EKMEKÇİ Mustafa, ELİÇİN Emin Türk, ENGİN İlhan, ENGİN Aydın, ERDURAN Refik, ERHAT Azra, ERKİN Arif, ERNART Ege, EROĞLU Hayri, EROL Muammer, ERSOY Ali Ulvi, ERTEM Ergin, EŞKAZAN Esat, EYÜBOĞLU Sabahattin, FOSFOROĞLU Renan, FUAT Memet, FÜREYA, Gevgilili Ali, GİRGİN Naci, GÖKDEMİR Oryal, GÖKÇELİ Yaşar Kemal, GÜNEŞ Hüseyin, GÜRSOY Fatma, GÜRSOY Gencay, HEKİMOĞLU Müşerref, HIZLAN Doğan, HİLAV Selahattin, İZER Fuat, KAFAOĞLU Arslan Başer, KARACA Muammer, KARAMANBEY Çetin, KAKINÇ Tarık Dursun, KESKİNER Arif, KIVANÇ Halit, KORAMAN Bedri, KURDAKUL Şükran, KURŞUNLUOĞLU Mehmet Kemal, KURTİZ Tuncel, KURUYAZICI Hasan, KÜÇÜKYALÇIN Altan, KUTLAR Onat, LAV Ercüment Behzat, MERİÇ Ziya, NACİ Fethi, NACİ Elif, NEBİOĞLU Ziya, NECMİOĞLU Tuncer, OKTAY Oğuz, ONARAN Bertan, ORKAN Senih, ORMANLAR Günnur, OTYAM Fikret, ÖĞÜTÇÜ Kemal Orhan, ÖKTEM İsmet, ÖNGÖREN Ferit, ÖZEK Metin, ÖZER Kemal, ÖZGENTÜRK Ali, ÖZGÜDEN Doğan, ÖZKOL Adil, SELÇUK Handan, SEL-

ÇUK İlhan, SELÇUK Turhan, SELİMOĞLU Zeyyat, SOLOK Cevdet Kudret, SOYSAL İlhami, TANÖR Cahit, TAMER Ülkü, TOKATLI Atilla, TOPRAK Ömer Faruk, TÜBLEK Nehar, TÜRKER Suat, UĞURLU Nurer, URAZ Ulvi, UZUNİSA Ali, ÜSTÜN Ahmet, ÜSTÜN Galip, ÜSTÜN Şükrü, Vâ-Nû Vâlâ Nurettin, Vâ-Nû Müzehher, YALAZ Suat, YAŞAR Tonguç, YAZGAN Ethem.

Üniversitede Tiyatro ve Sinema

Üniversitelerde bir diğer faaliyet alanı kültür sanat etkinlikleridir.

SBF'nde, devamlı oyunlar verecek bir tiyatronun temeli 1958'de atılmıştır. Fakülteli gençler, Fikir Kulübü'nün "Tiyatro Kolu" olarak çalışır ve birbiri ardına oyunlar hazırlar.

SBF'li öğrencilerin kurduğu "Tiyatro Kolu", "Sahne Tiyatro Kulübü" adıyla 1961'de tüzel kişilik kazanır. 1962'de SBF'nin "okuma odası"nın bir köşesi onlara ayrılır. 1963'ün Nisan ayında Nancy'de yapılan "Uluslararası Üniversite Tiyatroları Festivali"ne katılır ve "üçüncülük" alır. Bunun belgesi olan "vazo" Dekan'ın odasına konulur.

SBF Sahne Tiyatro Kolu,1963-1964 tiyatro mevsimine Fransız Kültür Merkezi'nin salonunda girer. 1966'da Dekan Fahir Armaoğlu'nun yardımı ile "yemekhanenin alt katındaki salon"u, Festival Komitesi ile ortaklaşa kullanmak üzere alır. Diğer toplulukların da salonu kullanmalarına izin verilir.

SBF öğrencileri, 1967 yılında, "Barış" adlı oyunu sahneler.

Barış adlı oyunu yazan: Aristophanes, Çeviren: Azra Erhat, Önoyun: Aydın Engin, Sonoyun: Cenap Rıza Nuhrat, Sayneye koyan: Nuri Çolakoğlu, Dekor: Mehmet Aktan, Giysi: Halil İbrahim Ergün, Filmi gösteren: Aydın Saatçioğlu, Danslar: Eyüp Altaylı-Mine Uysal.

Oynayanlar: Erçin Odman, Kemal Baykal, Atila Vural, Mehmet Aktan, Cenap Rıza Nuhrat, Zafer Toprak, Mustafa Aksoy, Halil İbrahim Ergün, Ünsan Karaman, Aycan Kayacan, Ali Kulebi, Gürsen Yalçın, Savaş Dizdar, Ahmet Başaran, Aden Tolay, Güray Karacaovalı, Sezi Ergun.

SBF Sahne Tiyatrosu Kulübü oyuncuları, 8 Nisan 1967 Cumartesi günü, Aristophanes'in "Barış" adlı oyununu, sahnelerinde halka sunar.

Ankara'nın sayılı amatör tiyatrolarından biri olan SBF Sahne Tiyatrosu, Şenlik 67'de, 12 tiyatro arasında I. olur.

Aristophanes'in oyunu Barış, ilgi çekici bir biçimde sahneye konulur. Nuri Çolakoğlu, alışılmış kalıpların dışında yeni anlayışlar getirir. Ana metne, "ön oyun" ve "son oyun", diye ekler yapılır. Ayrıca, oyunun başında, Hiroşima'ya atılan Atom bombasını ve bombanın yarattığı facialarını yansıtan bir film gösterilir.

Sahne Oyuncuları, bunun dışında, bir "halk tiyatrosu olma" yolunda iki yeni oyun hazırlamaktadır. Bunlardan ilki Samuel Beckett'in "Sonu" adlı oyunu, diğeri ise Bertolt Brecht'in "Kuralla Kuraldışı" adlı oyunudur.

Sahne Oyuncuları, sahneye koydukları eserleri, yaz tatilinde diğer illere de götürerek, sahnelerler.

FKF, "Kitap Satış ve Eğitim Kolu", "Kitaplık Kolu", "Tiyatro Kolu", "Kültür Kolu ve "Sinema Kolu" gibi bazı kollar kurmuştur.

Sinema Kolu yöneticiliğine atanan Asaf Köksal, başarılı bir çalışma ile 1966 Temmuz ayında FKF'de film gösterisi düzenler.

Yedi filmlik dizine gösterilen filmler şunlardır:

Andrzej Munk'dan "Yolcu", Zoltan Fabri'den "Profesör Anibal", Gerorges Rouquirer'den "farrebique", Henri Colpi'den "Codine", Jacques Demy'den "Lola" ile "Güneş ve Gölgesi", Roman Polanski'den "Sudaki Bıçak" Vulo Radev'den "Şeftali Hırsızı", Zoltan Fabri'den "Cehennemde İki Haftayım, Andrej Wanda'dan "Kanal", Akiro Kurosawa'dan "Yedi Samurai".

Düzenlenen film gösterimi, hem kültürel etkinlik bakımından hem de para bakımından FKF'ye büyük yararlar sağlar.

Vietnam Sergisi, Mehmet Akif ile Nâzım Hikmet Panosu

Osman Saffet Arolat'ın da sorumlu olduğu TMTF Basın yayın Komitesi tarafından hazırlanan "Fotoğraflarla Vietnam sergisi", 14 Nisan 1966 Perşembe günü, saat 14'te törenle açılmıştır.

TMTF Başkanı Cavit Savcı, bu maksatla bir konuşma yaparak, Türkiye'nin hiç bir zaman bir Vietnam haline getirilmeyeceğini belirtmiş ve emperyalist zihniyeti kınayarak sözlerini, "Kahrolsun emperyalizm" diye bitirmiştir.

Vietnam'da yapılan vahşeti ve hunharca hareketleri gözler önüne seren sergide Atatürk'ün Türk Bayrağına sarılı bir büstü de yer almakta ve büyük kurtarıcının şu vecizesi sergiye asılmış bulunmaktadır: "Bütün ezilmiş uluslar, ezenleri bir gün yok edecektir."

Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Fikir Kulübü, anti-emperyalist yazar oldukları dolayısıyla Nâzım Hikmet ile Mehmet Akif Ersoy'un birlikte yeraldığı bir pano hazırlamıştır.

TMTF'nun Onbirinci Uluslararası Kültür Şenliği

TMTF'nun Onbirinci Uluslararası Onbirinci Kültür Şenliği, 11 Ağustos 1966 Perşembe günü, başlar.

On altı tiyatro, sekiz folklor ve beş müzik topluluğunun katıldığı şenlikte etkinlikler, 11-25 Ağustos günleri arasında İstanbul'da Açık Hava ile Yeni Komedi Tiyatrosu'nda yapılır.

Osman Saffet Arolat, bu dönem TMTF'nin Uluslararası Festival Komitesi ve tiyatrosunda görev yapmaktadır.

Yeni Komedi Tiyatrosunda yapılan açılış töreninde Şenlik Komitesi Başkanı Oktay Arayıcı ve Halk Dansları Yarışması Jüri Başkanı Yaşar Kemal, birer konuşma yapmıştır.

Açılış töreninde nükleer silahlanmadan ve uzay yarışından bahseden Şenlik Komitesi Başkanı Oktay Arayıcı, şunları söylemiştir:

"Artık yorgun ve tedirgin dünyamız Hamlet gibi 'Olmak veya olmamak' sorusunu sormak durumundadır. Bu sorunun cevabını var olmak ve hür yaşamak biçiminde vermek görevi ise bizlere düşüyor. Bu bakımdan sorumluluğu büyük bir genç kuşağız. Yıkım görmüş zamanlarda yetiştik ve yıkım korkusu içinde yaşıyoruz. İnsan zekâsının, kişisel çıkarların kin ve zulmün uşaklığını yaptığı ve yapmağa zorlandığı, kokmuş bir çağdayız. Eğer adımızın saygıyla, şerefle anılmasını istiyorsak, eğer sanata karşı gerçekten saygı duyuyorsak, çağımızın sorumluluğunu yüklenmek, insan gerçeğini yakalamak, var olmak ve özgür yaşamak için kin ve zulme başkaldırmak zorundayız. Dünyanın bir ucundan öbür ucuna varan yıldırımların, toplu cinayetlerin, perde arkalarında oynanan ekonomik ve siyasal oyunların, aşağılık yalanların, kandırmacaların oyuncağı olmayacağız. Bütün kapalı kapıları ardına kadar açacağız. Nice gözdağı, nice suçlamalar, nice hapisler korkutmaz bizi. Ve hiç bir güç sesimizi işitilmemeye mahkûm edemez."

Halk Dansları Yarışması Jüri Başkanı Yaşar Kemal de folklorun önemini belirten konuşmasında, Uluslararasında iyi ilişkiler kurulması zorunluluğundan bahsetti. Bu ilişkilerin kurulabilmesi için folklorun önemine değinen Yaşar Kemal, sanatın kapalı bütün kapıları açabileceğini söyledi.

İstanbul'da 25 Ağustos tarihine kadar devam eden Uluslararası Kültür Şenliği, iki bölüm halinde düzenlenmiştir. Birinci bölümde halk dansları ve müzik toplulukları yer alıyor. 19-26 Ağustos tarihleri arasındaki ikinci bölümde ise tiyatro ve pantomim toplulukları etkinlik yapmıştır. Her iki bölümde yer alan gösteriler de yarışmalı olmuştur.

Tiyatro ve pantomim gösterilerinin jüri başkanlığını Prof. Bedrettin Tuncel yapacak. Şenliğin halk dansları bölümünde Fransız, Sovyet, İsveç, Bulgar, Alman, Polonya, Yugoslavya, Endonezya, Macaristan, İsrail folklor ekipleri yarışmaya katılmıştır.

Şenliğin birinci kısmının bitiminde topluluklar Ankara, İzmir, Ordu ve Eskişehir'de yapılacak olan şenliklere katılmışlardır.

"Türkiye'de Beslenme Bozukluğu Vardır"

Ege Üniversitesi Fikir Kulübü, 9 Nisan 1967 Pazar günü, "Türkiye'nin Sosyal Durumu ve Tıp Fakültelerine Düşen Görevler" konulu bir açık oturum düzenler.

Prof. Dr. İsmail Ulutaş'ın yönetiminde, Prof. Dr. Haluk Tavmergen, Prof. Dr. Fethi Serter, Prof. Dr. Ali Bölüklüoğlu, Dç. Dr. Turan Örnek ve Doç. Dr. Oğuz Aksu'nun katıldıkları açık oturumda, ayrıca memleketimizde beslenmenin tam anlamı ile gerçekleştirilebilmesi için konserveciliğin yaygınlaştırılması, ruh sağlığı tesislerini yeterli hale getirilmesi, ilk yardım konusunun halledilmesi temenni olunmuştur.

Açık oturuma katılan, konuşmacılar özetle şu açıklamayı yapar:

"Memleketimizde çocuklar yeteri kadar beslenememektedir. Çocuk sağlığı ile uğraşan çeşitli müesseseler de birbirleriyle irtibatsız çalışmaktadır. Eğitim eksikliği de beslenme bozukluğuna yol açmaktadır.

Memleketimizde on bin doktor faaliyette bulunmaktadır. Doktorlarımızın % 36'sı yurt dışında çalışmaktadır. Yurdumuzun bazı yerlerinde 600 kişiye bir doktor düşerken, bazı bölgelerde de 20 bin kişiye bir doktor isabet etmektedir.

İkinci Beş Yıllık Plan, memleketimizde yılda bin doktor yetiştirilmesini öngörüyor. Halen yılda 400 doktor yetiştirilmektedir. Hastahanelerde 1 liraya poliklinik muayenesi yaptırılarak vatandaşın tedavisine çalışılması gülünçtür. Bütün vatandaşların sosyal sigorta kapsamına alınarak hastahane derdinin halledilmesi gerekir."

"Varlığımız Tehlikede mi?

FKF, Türkiye'nin yeraltı ve yerüstü kaynaklarının iç ve dış sömürücüler tarafından yağma edilmesini engellemek ve bu konuda kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla bir açıklama yapar. Açıklama şöyledir:

"Bir toprak parçasında doğal olarak dağlar, taşlar, ormanlar, akarsular v.b. Bulunur. Eğer o toprak parçasında insanlar yaşıyorlarsa, bastıkları yer üzerinde bazı değişiklikler yapacaklar, orayı işleyerek insanca bir dünya kuracaklardır. Yaşadığı ve çalıştığı toprak üzerinde insan tek hakimdir. Alınterini ve göz nurunu uğruna harcadığı ülke orada yaşayan insanlar için kutsaldır. Bize öyle gelir ki, Türkiye'de yaşayan insanlar, bir süre sonra tıpkı taşlar ve kuşlar gibi yalnızca o toprakların doğal ürünü olarak kalma ve bu topraklarda insanca tasarruftan yoksun kalma tehlikesinin eşiğindedirler.

Neden biz Türkiyeliler belki pek yakında kendi ilimizde el sayılacağız? Bu soruyu yine başka sorularla yanıtlayalım: Önce Türkiye'de olur olmaz yerlerde Türk bayrağından gayri bayrak dalgalanıyor mu? Şimdi şu soruya başımız eğik karşılık verelim, '-Evet'. Türkiye'de Türklerin feriştahı bile gelse giremeyeceği bölgeler vardır. Bu bölgelere işgal kuvvetleri tasarruf eder. Hem bunlar silahlıdır, hem bunlar Türk halkını hor görür ve hem de Türk'ü ezip öldürmek vız gelir. Demek ki, şimdiden bu topraklarda doğup büyüyen kişiler, bu topraklardaki taşlar, kuşlar gibi işlem görmektedirler.

İlerde topraklarımızdan sürülüp atılmak da başımıza gelecek midir? Bu soruya da şüpheyle 'belki' diyoruz. Çünkü 1965 yılında Başbakan sandalyesinde oturan Süleyman'ın arkadaşı olduğunu söyleyen bir adam geldi ülkemize. Baade denen bu kişi, topraklarımızdan sürülüp atılma planlarını da birlikte getirdi. Alman emlak şirketlerinin ağzını kullanarak ülkemizin üç yanını çeviren deniz kıyılarına çöreklenmek işine girişti. Arkadaşı Süleyman da İspanya'dan misal getirerek kıyılarımızı pekâlâ yabancılara kiralayabileceğimizi belirti. Ne demek kiralamak, 6086 sayılı kanunla ya-

bancı sermaye, turistik tesis kurabilmeleri için arazi bile satın almak hakkına sahip oldu. Ama daha sonra "Turizm Teşvik Kanunu" ile devletin elindeki araziyi satması yasaklandı. Yabancılar kiralama işine pek yanaşmıyorlar, kar transferi, kuruluş ve amortisman bakımından bunu uygun görmüyorlar. Onlar topraklarımızı mülk edinmek, tümüyle elimizden almak istiyorlar, bunun için yerli ortaklarıyla büyük çabalar harcıyorlar.

Bütün bunların, turizmi geliştirmek için yapıldığı söylenebilecektir hemen. Ama turizmle de yakın-uzak bir ilişkimiz yok bizim. Çünkü geniş alanları kaplayan kampingler yapmak turizm endüstrisi için en elverişli yoldur. Oysa satılmaya hazır bazı topraklarımızda hükümet lüks tesisler yapmağı yeğ tutmuştur. Bu yolu seçmekle en başta ticari bir hataya düşmüştür. Böylece orta halli yabancı turistlerin bırakacağı döviz kapıları kapanmıştır. Kendi cennetimizden yalnızca yerli ve yabancı para babaları yararlanabilecektir.

Yalnızca toprağımızın üstü değil, altı da büyük tehlikelerle karşı karşıya. Söz gelimi son günlerde çokça sözü edilen Boraks ve Asit Borik imalinde kullanılan Bor mineralinin başından geçenler şöyle sıralanabilir:

Bor; 1850 yılından beri Bandırma'dan ihraç edilmekte idi. 1865'de bu madenin imtiyazı yabancı bir şirkete verilmiş (Compagni ındüstrielle des mazures). 1887'de bu şirket, "Türk Boraks Madencilik Anonim Şirketi" olarak çalışmaya başlamıştır. Ancak bu şirketin madenlerimizden yararlanması 1890'a kadar sürmüştür. ABD'nin rezervleri 1 milyon tona çıkarken, bizimki 12.000 tondan 3.000 tona düşmüştür. 1950'den sonra üretim tamamen durmuş, hiç bir arama yapılmamıştır. 1956'da bu işletmeler ve MTA'nın bulduğu alanların işletmesi Etibank'a devredilmiştir. Bu arada yatakların zenginliği anlaşılmış ve bu yabancı şirket bunlara el atmak istemiştir. Bu amaçla, 10 Eylül 1957'de Etibank'a sunulan 66 sayfalık raporda: memleketimiz cevherinin dünya piyasasında rekabet edemeyeceği, çok küçük bir rafineri kurulması, hatta rafineri kurmak yerine cevherin ham olarak ihracının daha yararlı olacağı, çoğunluk payı kendilerine bırakılırsa 20 bin ton ihraç edebilecekleri ve yakın bir gelecekte 30 bin ton ham cevher ihraç edilirse bunun sürpriz olacağı belirtiliyordu. Buna karşı çıkıldı ve işletmeyi Etibank tek başına geliştirdi. Sonuçlar, verilen raporun tamamen sahte olduğunu otaya koydu. 1958 yılında 1521 ton ihraç edilen Bor minerali miktarı, 1965'de özel sektörünkilerle birlikte 160 bin tona yükseldi. Bundan sonra, Etibank tarafından 20 bin tonluk bir rafinerinin kurulması plana katılınca, firma bunu da baltalamak amacı ile bu rafinerinin Türk ekonomisine bir yararı olmayıp zararı olacağını anlatan bir raporla durdurmaya çalışmıştır.

Ayrıca, adı geçen şirket, bu cevherin stratejik önemi olduğu ve Batı blokunun bağlı olduğu COCUM anlaşması gereğince, cevherin Doğu blokuna satışına engel olmuş, kendisi istediğince satış yaparken, memleketimizi, uzun yıllar ihracattan yoksun bırakmıştır.

Yabancı şirketler, çıkarları için Türkiye'yi çıkmazlara sokmaktan çekinmemektedirler. Bu arada meşhur Mr. Elly tarafından bir maden kanunu önerisinde bulunulmuş, ancak buna kamuoyu engel olmuştur.

Aynı şekilde Bakır ve Küre Piritlerimiz üzerinde de hiç bir iktisadi kurala uymayan önerilerle, siyasal baskıda da bulunularak sahip çıkma oyunlarını yürütmektedirler.

Gâvurlar, dermanımıza da el atmışlar. Çıkarları uğruna halkımızın sağlığını bir yana iten ilaç şirketleri görüyoruz. Ki bunlar, 1,5 milyon sermayeyle kurulup, on yılda 20-22 milyon lira kazanmaktadırlar. Çok zaman ham maddelerini, memleketlerindeki ana fabrikalardan almakta ve bu durumu yüksek faturalarla göstermektedirler. Böylece Türkiye'de zarar ederken, ülkelerinde çok fazla sağlamak yoluyla hükümete vergi ödemekten kurtulmaktadırlar. İşin farkına varan Türk teknisyenlerine de yol gösterilmektedir.

Bizleri, Anadolu toprağının insanlarını neler bekliyor? Topraklarımızda babasının malı gibi at oynatan emperyalistler, sahillerimizi, ormanlarımızı, maden ve petrollerimizi keyiflerince kullandıkları gibi, bizi de kullanmak istiyorlar. Onların gözünde biz de tıpkı bu toprağın bitki örtüsü gibiyiz. İşte neslimizin kökünü kurutabilecek doğum kontrolü hapları, üzerimizde deneniyor. Atom ışınları ile böceklerden temizlenmiş buğdayın insanları öldürüp öldürmediğini, bize zehirli ekmek yedirerek araştırmak istiyorlar. Artık kara kara düşünmek değil yaptığımız, düşman gırtlağımıza sarılmışken düşünmek bile elde değil zaten. Halkımız sebeb-i mevcudiyetini elden çıkarmak için savaşa girmiştir. Düşman cinayetini rahatça işleyebilmek için ortalığa koyu bir sis de yaymaktadır. Yani her sorunu berrak bir anlatıma kavuşturmak, önümüzdeki ilk iş. Okullarımıza, bakanlıklarımıza, üniversitelerimize sokulmuş olan düşman casuslarının çalışmalarını hızla halka duyurmak için bütün gücümüzü seferber edeceğiz. Kim oluyorlar? Kim oluyor Amerikan gâvuru ve onun yardakçıları? Biz burada zehir zemberek bir hayatımız bile olsa, bu toprakları vareden milyonlarız. Tarihini akıyla karasıyla yüklendiğimiz, kuracağımız haysiyetli dünyanın tohumlarını taşıyan topraklarımızda, kendi egemenliğimizin ötesinde hiçbir şey tanımayız."

"Topraklarımızın Savunması Bizi Bekliyor"

Tarım Bakanlığı tarafından, "1937 ve 1945'de devletleştirilen ormanlardan, yeni tarife göre, orman sayılmayanların eski sahiplerine geri verilmesini" öngören yeni bir Orman Kanunu Tasarısı hazırlanır.

Bu yeni Orman kanunu Tasarısına karşı olan FKF bir broşür hazırlar ve bu broşürü üyeleri aracılığıyla kamuoyuna dağıtarak bu konuda bilgilenmelerini sağlamaya çalışır.

İlk tepki, 27 Nisan 1967 Perşembe günü, İstanbul Üniversitesi Orman Fakülteliler Fikir Kulübü'nden yükselir.

Kamuoyuna yayınlanan bildiride özetle şu görüşlere yer verilir:

"Yarın doğacak çocukların, bizlerin kafatası kemiklerine nefretle bakarak, başlarının güneşten, ayaklarının kızgın kumlardan yanmasını istemiyorsan ve Atatürk'e layık olmak senin ereğinse oynanan oyunu gör ve bütün gücünle bu ulusal davaya sahip çık."

"Topraklarımızın Savunması Bizi Bekliyor" başlıklı broşürünü dağıtan FKF'nun 7 üyesi, 7 Mayıs 1967 Pazar akşam üzeri polisler tarafından yakalanarak Savcılığa sevkedilir.

Polis tarafından yakalanan Fikir Kulüpleri Federasyonu eski Genel Başkanı Kudret Ulutürk, Hasan Karaban, Ahmet Ali Arlı, Remzi Kırıkkanat, Kemal Hamza Bahadır, Mehmet Koç ve Orhan İşkin, ilk önce Çankaya Emniyet Amirliği'ne götürülür, daha sonra, suçüstü yargıçlığına sevkedilir.

Nöbetçi Savcılık, FKF'nin sessiz yürüyüş için Valilikten izin alındığını bildirerek, gençleri serbest bırakır.

FKF üyeleri tarafından dağıtılan broşürde şu görüşlere yer verilmiştir:

"Büyük bir hızla ülkemizi parselleme ve satma çabası yürütülüyor. Ormanlarımızın mütegallibeye bedelsiz olarak devretme tasarısı Meclis'e geldi. Şimdi bütün sömürücü güçler, ormanlarımızı paylaşıyor. Amerikalı patronlar, ormanlarımıza yutulmaya hazır bir lokma gibi bakıyor. Ormanlar halkımızındır. Ormanlarımızı sattırmayacağız. Halk ve Toprak sevgisi galebe çalacaktır. Pazartesi günü saat 14.30'da Tandoğan Meydanında başlayacak sessiz yürüyüşe sen de katıl. Topraklarımızın savunması bizi bekliyor."

Ankara'da Ormanlara Sahip Çıkmak İçin Yürüyüş Yapılıyor

FKF, Yeni Orman Kanun tasarısını kınamak amacıyla, 8 Mayıs 1967 Pazartesi günü, Ankara'da yürüyüş düzenler.

FKF'nin yönettiği yürüyüşe katılan 300 genç, "Akıllar başlara devşirilmelidir", "Ormanlarımızı satamayacaksınız", "Sömürücüler şimdi de ormanları istiyor", Ormanları satanlar, satılmışlardır" yazılı pankartlar taşır.

Yol boyunca, "Ormanlarımız, Petrollerimiz, sahillerimiz, madenlerimiz ve bütün zenginliklerimiz için kavga", "Biz halkız, ormanlarımızı vermeyiz, petrollerimizi vermeyiz", "Biz halkız, önümüzde kimse duramaz" diye bağırılır.

Cemal Gürsel Meydanında yapılan konuşmalarda, "Yasalar çerçevesinde direnmenin devam edeceği" belirtilir.

"Dağ başını duman almış" marşını söyleyen gençler, yürüyüşe son verir.

FKF'li öğrenciler, ayrıca, 10 Mayıs 1967 Çarşamba günü, saat 10.30'da Tarım Bakanlığı'nın önündeki iki ağaç arasına gerdikleri ipe yeni orman kanunu tasarısını kınamak amacı ile bir balta ile yeni orman kanun tasarısını yeren yaftalar asar.

Yaftalarda, "Anayasa diyor ki: Bütün ormanların gözetimi devlete ait-

tir", "Anayasa diyor ki: Ormanlara zarar verebilecek hiç bir eyleme müsaade edilemez", "Bu tasarıya evet diyen Bakan bey istifa", "Ya 3,5 orman ağası yahut Anayasa", "Anayasa diyor ki: Orman suçluları için genel af çıkarılamaz", "Anayasa diyor ki: Ormanlar zaman aşımıyla mülk edinilemez", "Ağa türetmek isteyen genel müdür istifa", "Anayasa diyor ki: Devlet ormanları kanuna göre devletçe yönetilir ve işletilir", "Anayasa diyor ki: Devlet ormanlarının mülkiyeti, yönetimi ve işletilmesi özel kişilere devrolunamaz", "Yoksul halka rağmen ağa türetmek isteyen zihniyete paydos" cümleleri yeralmıştır.

Orman Kanunu Tasarı Taslağı Metni Sultanahmet'te Yakılıyor

AP'nin hazırladığı Orman Kanunu Tasarısı Taslağını kınamak amacıyla, FKF'nin Ankara'da düzenlediği yürüyüşten sonra İstanbul'da da 9 Mayıs 1967 Salı günü, Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti, TMTF'na bağlı öğrenci kuruluşları, FKF üyeleri ve Orman Fakültesi öğretim üyelerinin katılımı ile büyük bir eylem düzenlenir.

İkibin civarında öğrenci, Yazar Yaşar Kemal, eski TMTF Başkanı Faruk Yalnız, İTÜ ÖB eski Başkanı Tangör Çakıroğlu ile Orman Fakültesi Dekanı Prof. Kemal Erkin, Fakülte öğretim üyelerinden Prof. Şeref Nuri Elkomen, Prof. Besalet Pomay, Prof. Sabahattin İnal, Prof. Savni Huş, Prof. Abdülgafur Acetay, Prof. Orhan Uzunsoy, Prof. Hayrettin Kayacık, Doç. Tahsin Takmanoğlu, Doç. Bekir Sıtkı Evcümen, Doç. Yılmaz Bozkurt, Doç. Muzaffer Selik, Doç. Nihat Balcı ve 15'e yakın asistanın katıldığı kınama yürüyüşü, Beyazıt'ta İstanbul Üniversitesi'nde başlar.

Saat 11 sıralarında İstanbul Üniversitesi bahçesinde toplanan ve çoğunluğunu Orman Fakültesi öğrencisinin teşkil ettiği üniversiteli gençler, Atatürk Anıtı önünde İstiklal Marşı'nı okuduktan sonra Turan Emeksiz anıtı önünde 5 dakikalık saygı duruşu yaparak yürüyüşe geçilir.

Atatürk ve Emeksiz anıtına birer çelenk bırakan gençler, ellerinde, "Petroller, madenler, sahiller... Bu kez ormanlar mı?", "Hükümetler geçici, ormanlar daimidir", "Toprak hürriyet gibidir, kaybolmadıkça kıymeti bilinmez", "Oy için orman vermek yok", "Ormansız yurt vatan değildir", "Siyasetin hilesi, katliamın böylesi", "Ağaçtan aday mı, tahta at mı yapacaksınız?" ibareleri yazılı dövizlerle saat 12'de Sultanahmet Meydanına doğru yürüyüşe devam eder.

Gençler, ellerindeki dövizler, yol boyunca söyledikleri sloganlar ve yaptıkları konuşmalarla, tasarıyı hazırlayanları, "Oy avcılığı uğruna ormanları satmakla" suçlar.

Yol boyunca, "Gazi Osman Paşa Marşı"nı çevirerek,

"Ormancılar korkmam diyor,
hak yolundan çıkmam diyor,
Şanlı büyük Türk milleti,
Ormanları satmam diyor,

Olur mu böyle olur mu,
Ormanlar şahsın olur mu?",

şeklinde söyleyen gençler, "Genel Müdür satılmış, orman bizim malımız", "Bahri Dağdaş istifa" sloganlarını tekrarlayarak Sultanahmet Meydanı'na gelir.

Yeni Orman Kanunu taslağının metninin de yakıldığı eylemde Orman Fakültesi Talebe Birliği Başkanı Muharrem Özkan, Orman Fakültesi Dekanı Prof. Kemal Erkin, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı Şuayıp Dilmen, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi öğrencisi Bahar Öktem, Saim Anıçok ve diğer konuşmacılar, konu hakkında görüşlerini açıklarlar.

Ormanların korunması konusunda, hep bir ağızdan and içilir ve gösteri saat 13.30'da dağılır.

Ormanların özel sektöre devrini kınamak amacıyla yapılan yürüyüş sırasında, "Atatürkçü, ülkücü, üniversiteli arkadaş" başlığı altında bir bildiri dağıtılır.

Atom Bombası'na Hayır

Amerika Birleşik Devletleri, İkinci Dünya Savaşı'nda, 6 Ağustos 1945'de, Japonya'nın Hiroşima kentinde atom bombası kullanarak onbinlerce insanı yok eder. Yine, ABD, 9 Ağustos 1945'de, Japonya'nın Nagasaki kentine atom bombası atarak binlerce kişinin ölümüne yol açtı.

Fikir Kulüpleri Federasyonu, Dünyada ilk nükleer silahın kullanıldığı ve binlerce insanın ölümüne yolaçan günün 22. yıldönümü dolayısıyla, 7 Ağustos 1967 Pazartesi günü, yayınladığı bildiride özetle şu açıklamayı yapar:

"Elinde atom bombasıyla Japonya'da 100 binleri eriten Amerikan emperyalizmi, bugün de tehditleriyle milyarları sömürmeye çabalamaktadır."

Tevfik Fikret'in İlk Türk Sosyalist Şair Olduğu İleri Sürülüyor

24 Aralık 1867'de İstanbul'da doğan Servet-i Fünun şairlerinden Tevfik Fikret, 100. doğum yıldönümü olan, 24 Aralık 1967 Pazar günü, yapılan etkinliklerle kutlanır.

FKF ve TİP'in, düzenlediği kutlamalarda Tevfik Fikret hakkında konuşmalar yapılır, yazdığı şiirlerden diziler okunur.

TİP İstanbul İl Merkezinde düzenlenen törende ilk konuşmayı TİP Genel Yönetim Kurulu Üyesi şair Şükran Kurdakul yapar. Daha sonra sırasıyla TİP Merkez Bilim ve Araştırma Bürosu'ndan Cevat Çapan, edebiyatçı Selahattin Hilav, TMTF'dan Osman Saffet Arolat, FKF İstanbul Sekreterliği'nden Nabi Yağcı, DİSK'ten Kemal Sülker, konuşur.

Selahattin Hilav, şunları söylemiştir:

"Fikret, Osmanlı devrinin en karamsar günlerinde, umutsuz bir ortamda Türk milletinin ve bütün insanlığın geleceği için ilk sosyalist kavramdaki

şiirleri yazmıştır. Onun ışığı altında, kendisinden sonra gelen şairler gittikçe daha halka dönük, daha bilinçle şiirler yazmışlar ve sosyalist edebiyatçıları meydana getirmişlerdir. Onun şiirlerinde daima devrimlere ve gençliğe büyük bir inanç vardır. Bu Fikret'in Osmanlı devrindeki geniş ülkücü fikirlerini yansıtmaktadır."

Ayrıca, Şair Orhon Arıburnu ile şair Şükran Kurdakul, Tevfik Fikret'in şiirlerinden parçalar okur.

Yayınlar

FKF'li gençlerin yayınlanmasında yeraldığı, katkıda bulunduğu, sorumluluğunu üstlendiği süreli-süresiz bazı yayınlar vardır. Bunların bazıları hakkında bilgi vermek istiyorum.

1- "Sosyal Adalet" dergisi. İlk sayısı, 19 Mart 1963'te yayına başladı. İmtiyaz sahibi: Cemal Hakkı Selek, yazı işleri müdürü: Turhan Tükel'dir.

2- "Eylem" dergisi. İlk sayısı 1 Mart 1964'te yayınlanır. Derginin sahibi ve yazı işleri müdürü: Şükran Kurdakul'dur.

3- "Dönüşüm" dergisi. İlk sayısı 22 Nisan 1965'te çıktı. Sahibi Ataol Behramoğlu, Sorumlu yazı işleri müdürü Ümit Hassan idi.

4- "Ant" dergisi. Doğan Özgüden, Fethi Naci ve Yaşar Kemal'in kurucusu olduğu Ant dergisinin ilk sayısı 3 Ocak 1967 tarihinde yayınlandı. Doğan Özgüden, Ant dergisinin sahip ve yazı işleri müdürü idi.

5- "Kavga" dergisi. Sorumlu Yazı İşleri Müdürü ve FKF adına sahibi Kudret Ulutürk'dür. İlk sayısı 11 Ocak 1967 tarihinde yayınlanmıştır.

6- "Proleter" dergisi. 15 Mart tarihli 5. sayısında Sahibi ve genel yayın müdürü Necip Akan, Sorumlu müdür İzzet Ararat'dır.

7- "Emek" dergisi. İlk sayısı 1 Mayıs 1969'da yayınlanan Emek dergisinin sahibi Şaban Erik, Genel Yayın Müdürü Sadun Aren'dir. Emek dergisinin bazı sayılarında yazı işleri müdürü: Asuman Erdost, bazı sayılarında: Hüseyin Ergün, bazı sayılarında: Nurettin Pirim'dir.

8- "Sömürücüye Yumruk" dergisi. İlk sayısı 4 Ekim 1967 tarihinde yayınlanmıştır. Derginin 1970 yılında sahibi: Hüsamettin Güven, sorumlu müdür: Ahmet Hamdi Dinler'dir.

9- "Gençlik" dergisi. İlk sayısı Kasım 1969'da yayınlanır. Derginin sahipliğini üstlenenler: Nurettin Pirim, Nihat Akseymen, Orhan Toros Tekeli. Derginin sorumlu yazı işleri müdürlüğünü yapanlar: Orhan Gazi Erdal, Umur Coşkun.

10- "Parti" gazetesi. TİP'nin 15 günlük yayın organı idi. Sahipliğini TİP Genel Sekreteri Şaban Erik'in, yazı işleri müdürlüğünü İzzet Ararat'ın yaptığı Parti gazetesinin ilk sayısı 1 Şubat 1970 tarihinde yayınlandı.

Dördüncü Bölüm:

"Biz, mülkiyeliler ulusal devrimin amaçlarını ve varmak istediği noktaları halkımıza anlatmak için yaz tatilinde köylere gitmek istiyoruz"

Adana Milletvekili Ahmet Karamüftüoğlu, Türk köylüsünü fikren kalkındırmak için bir kanun tasarısı hazırlar ve TBMM'ne sunar.

Karamüftüoğlu, bu tasarıda gönüllü çalışmasını düşündüğü gençlerin fikrini öğrenmek amacıyla ayrıca üniversiteler ve öğrenci cemiyetleri aracılığıyla bir anket düzenler.

Karümüftüoğlu'nun, Türk Köylüsünü Fikren Kalkındırmak için açtığı anket SBF'nde ilgi ile karşılanır.

Siyasal Bilgiler Fakültesi Fakültesi Fikir Kulübü mensupları, 8 Mart 1960 Salı günü, konu ile ilgili olarak bir basın toplantısı düzenler.

"Bugüne kadar gençlik teşekküllerinin susması üzücüdür" diyen Fikir Kulübü mensupları, teklifi mutlu ve sevinçli bulduklarını ifade ederek şöyle demişlerdir:

"Memleket kalkınmasının temel hizmetinde şerefli bir zümre olacağız. Eğer teklif ettikleri hizmetler bundan onbeş sene önce yapılsaydı bugün birçok davalar halledilmiş olacaktı."

27 Mayıs ihtilalinden hemen sonra, 200 SBF öğrencisi, imzaladıkları dilekçeyi, 14 Haziran 1960 Salı günü, Milli Eğitim Bakanı Prof. Fehmi Yavuz'a göndererek, yaz tatilinde köylerde çalışmak istediklerini, bu konuda kendilerine destek olmalarını ister.

200 SBF öğrencisinin imzaladığı dilekçe şöyledir:

"Sayın Milli Eğitim Bakanına, İçinde bulunduğumuz devrim havası, bizi yurdumuzun temel davası olan eğitim problemine bir kere daha ciddiyetle eğilmeye yöneltmiştir. Geri kalmış toplumumuzu çağdaş batı uygarlığına ulaştırma yolunda üniversite gençliğine büyük ödev düşmektedir. Biz, bu ödevi en kısa zamanda ve en faydalı şekilde yerine getirmek gayesiyle, tatilde köylere gitme arzusu ve kararındayız. Aynı zamanda şehirli ile köylü arasındaki kültür dengesizliğini gidermek amacında olan bu teşebbüsümüz, ilerde devletçe gerçekleştirilecek uzun vadeli eğitim programının daha uygun şartlarda uygulanmasını sağlayacak, bunun yanı sırada devrimlerimiz köylüye anlatılmış ve kendilerine her alanda yararlı olunmaya çalışılmış olacaktır. Ancak, bu teşebbüsümüz, hükümetimizin yar-

dımı, desteği ile düzenlenebilecek ve gerçekleştirilebilecektir. Bütün bunların en kısa zamanda uygulanması için devletin maddi ve manevi desteğini beklemekteyiz."

İçişleri Bakanı Muharrem İhsan Kızıloğlu, 18 Haziran 1960 Cumartesi günü, saat 17.30'da Siyasal Bilgiler Fakültesine gelerek düşük iktidarın Ankara Sıkıyönetim Kumandanı Namık Argüç'ün emriyle atılan kurşun yerlerini inceler.

Öğrenciler tarafından sevgi gösterileri ile karşılanan Kızıloğlu, kurşun deliklerini inceledikten sonra, kantine gider ve toplanan öğrencilere, "Büyük bir badireden kurtuldunuz. Şimdi sizleri daha önemli görevler bekliyor" der.

İçişleri bakanı ile öğrenciler arasında daha sonra şu konuşmalar geçer:

"-Biz, Mülkiyeliler Ulusal Devrimin amaçlarını ve varmak istediği noktaları halkımıza anlatmak için yaz tatilinde köylere gitmek istiyoruz. Bu konuda kolaylık gösterecek misiniz?

- Bu meseleyi Milli Eğitim Bakanımız Prof. Fehmi Yavuz ile görüştük. Uygun gördük. Yalnız bizim bir şartımız var: İmtihanlarınızı başarıyla vermek. Çünkü kendini hazırlayamayan kimse memleket için de hazır değildir. Sizler memleketimizin ilerlemesi için fikir hizmeti göreceksiniz. Biz de maddi hizmeti göreceğiz. Size demirden bir çarık giydireceğiz. Bu çarıkla yurdun dört köşesine aydınlık fikirler götüreceksiniz.

-Dil devrimi yapmayı düşünüyor musunuz?

-Bunlar ikinci derecede işler. Memleketi bir yıkıntı halinde aldık. İlk görevimiz memleketi canlı olarak kurmaktır. Şimdi yıkıntının kötülüklerini ayıklamakla uğraşıyoruz. Aydınlık bir yola girdikten sonra herşey kendiliğinden hal yoluna girecektir. Bu ağır makinaları kullansak bile bu yıkıntıyı temizlemek bir hayli güç olacak. Kuracağımız binanın temeli sizler olacaksınız ve bir daha bu memlekette demokrasi dejenere olmayacaktır".

İçişleri Bakanı Muharrem İhsan Kızıloğlu, yine öğrencilerin sevgi gösterileri arasında Siyasal Bilgiler Fakültesinden ayrılır.

İşçi-Üniversiteli Ortak Yürüyüşü

Gençlik ve aydınların sosyalizme yöneldiği bu dönemde, aydınlar ve gençler de işçilere yöneliyordu.

FKF üyesi bazı gençler, bu dönem, bir taraftan öğrenimlerine devam ederken, diğer taraftan sendikalarda çalışıyorlardı. Bu dönem sendikalarda çalışan gençleri, daha sonraki dönemlerde sendika lideri veya sendikalarda eğitim uzmanı olarak görürüz.

Örneğin Veysi Sarısözen, Sıtkı Coşkun, Fahri Aral, Faruk Pekin, Namık Kemal Behramoğlu, Muharrem Kılıç gibi.

9 Mart 1965 Salı günü, Zonguldak Karadon kömür ocaklarında çalışan yaklaşık 5 bin işçi, özünde ücret zammı uygulamasını doğuran iş beceri-

lik ölçütüne dayalı liyakat zammının dağıtılmasını kınamak amacıyla direnişe başlar.

11 Mart 1965 Perşembe günü, direnişe Kozlu yöresindeki işçiler de katılır. Yöreye gönderilen güvenlik güçleriyle işçiler arasında çatışmada Satılmış Tepe ile Mehmet Çavdar adlı işçiler ölür. Çok sayıda işçi ve güvenlik görevlisi yaralanır.

Zonguldak Kozlu Kömür ocaklarında meydana gelen olayları kınamak amacıyla 1960 sonrasında ilk kez sendikalarla, öğrenci cemiyetleri, bir araya gelerek ortaklaşa bir yürüyüş düzenlemeye karar verir.

SBF Fikir Kulübü'nün öncülüğünde yapılan bu yürüyüş, tasarlandığı ilk günden itibaren engellemeler ve sorunlarla karşılaşır.

SBF Talebe Cemiyeti, 15 Mart 1965 Pazartesi günü, yürüyüşe katılma kararı alır. Fakat bir gün sonra yoğun baskılar üzerine yönetim kurulunda bulunan 13 kişiden 8 kişinin yürüyüşe katılmayı reddetmesi üzerine ayrıca Fikir Kulübü üyesi de olan cemiyet başkanı Ömür Sezgin istifa eder.

Ataol Behramoğlu ile Abdullah Nefes, desteklerini sağlamak amacıyla aralarında "Fukara Tahir" diye bilinen Yapı-İş Sendikası Başkanı Tahir Öztürk ve diğer bazı sendikacılarla görüşür.

Sendikalar yürüyüşe katılmaz, sadece ortak bir bildiri yayınlanır.

Çünkü Türk- İş, "Gençlik teşekküllerinin Türk-İş'le temasa geçmeden yapacakları her çeşit protesto gösterilerini isabetsiz ve tasvibimiz dışında hareketler olarak kabul edeceğimizi belirtiriz" diye bir bildiri yayınlayarak, yürüyüşe katılmak isteyen sendikaları bu işten vazgeçirir.

SBF Hür Düşünce Kulübü adına Cengiz Okman ile Ömer Şahin Kaya, bir bildiri yayınlar ve yürüyüşe karşı olduklarını açıklar.

Katılan öğrenciler yürüyüş başlamadan önce kendi aralarında yürüyüş yapılsın mı, yapılmasın mı diye tartışır, Tartışmada, yürüyüşe katılanların SBF rozeti takmamaları istenir. Buna rağmen bazı öğrenciler rozet takar.

Bütün engellemelere rağmen yürüyüş, en ön sırada üzerinde yazı bulunmayan ve ölen iki işçiyi temsil eden iki siyah çelenk ile 17 Mart 1965 Çarşamba günü, yapılır.

Ankara Valisi, Emniyet Müdürü, Emniyet Genel Müdürü, Merkez Komutanı, bazı milletvekilleri, senatörler ve yürüyüşçülerin iki katı kadar görevli polis, yürüyüşü izler.

SBF önünden başlayan yürüyüş, Kurtuluş-Hıfzıssıhha ve Numune Hastahanesi ile Hacettepe Çocuk Hastahanesi arasındaki yoldan Opera Kavşağı'na kadar sürer. Yürüyüşün yapıldığı sırada Ankara Radyosu'ndan, "Gazi Osman Paşa Marşı" çalınır.

Saat 16. 30' da başlayan sessiz yürüyüşe SBF Fikir Kulübünün kayıtlı 47 üyesi de katılır. Yürüyüşte SBF'den iki kız öğrenci de vardır. Birisi Necmiye Alpay'dır.

Yürüyüşte, "Amele değil işçi", "Tahrik değil gerçek", "Kurşun hak değil", "Gerçek basın neden azınlıkta", "Mebusa zam, işçiye gam", "Satılık

basın", "Sarı sendikalar, mutlu azınlık el ele", "Böyle gelmiş, böyle gitmez", "Yalnız emekle yaşanmaz", "Memlekette patronlar mı hakim, kanunlar mı?", "Atılan kurşun sana değil, Anayasayadır", "Tarihi uyanışı kurşun durduramaz" yazılı pankartlar taşınır.

Görevli polislerin, yürüyüşe katılanları teker teker fotoğraflarını çektikleri 50 kişilik yürüyüş, Opera Kavşağında Kozlu' da ölen iki işçi için yapılan saygı duruşu ve söylenen İstiklal Marşı ile sona erer.

Gecekondu Sorunu

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde, 10 Aralık 1965 Cuma günü, yapılan "Türkiye'de gecekondu sorunu" ile ilgili açık oturumda, eski İmar ve İskan Bakanı Recai İskenderoğlu, "Burjuva insanlar elbette gecekondu sorununu çözemezler", demiştir. İskenderoğlu, "Gecekondu meselesinin bir tasfiyesi, bir ıslahı, bir de önlenmesi meselesi vardır" diye eklemiş, Bakanlığı zamanında yaptırdığı bir araştırmayı açıklayarak, "Yılda üçyüz milyon harcanarak bu sorun on yılda halledilebilir", demiştir.

Gecekondulardan gelen bir vatandaş, Abbas Uğurlu da gecekondular da ahlaksızlığın alıp yürüdüğünü söylemiş, "Açlığı önlemedikçe, ahlaksızlık da önleyemezsiniz" diye eklemiştir.

TİP İstanbul Milletvekili Sadun Aren, konuşmasında önce sorunu ortaya koymak gerektiğini belirtmiş ve şunları söylemiştir:

"Gecekondu yapımına karşı konulan engelleri kaldırmak lâzımdır. Mademki onlar kendi güçleriyle bunu yapıyorlar, arsa ofisleri kurarak krediler vermek ve onlara yer göstermek lâzımdır", demiştir.

FKF'liler Anadolu'yu Geziyor

Fikir kulübü üyeleri, her pazar günü, düzenli olarak, üçer-dörder kişilik ekiplerle Ankara civarında bulunan köylere gider sosyalizm, TİP hakkında propagandalar yapar. Bu çalışmalar sırasında köylülerin yakın ilgisiyle karşılaşıldığı gibi bazen ilginç olaylar da yaşanır.

SBF Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı Muharrem Kılıç, 1966 yılında gittikleri bir köy çalışmasını şöyle anlatmıştır:

"Dursun Bila, Yalçın Cerit ve ben, Edip Bozkurt'un damalı taksisiyle Gölbaşı'na bağlı köylerden birine gitmiştik. NATO'dan bahsediyor ve Türkiye'nin NATO'dan çıkmasını söylüyorduk. Köylülerden biri, bize, 'Siz bizi ekmeksiz bırakacaksınız. Artık yeter, çıkıp gidin' dedi. Meğerse o köyün büyük çoğunluğu NATO tesislerinde çalışıyormuş."

FKF'liler, ayrıca, üniversiteler tatile girdikten sonra Anadolu'nun değişik bölgelerini dolaşarak halkın sorunlarını yerinde tesbit etmek ister.

Hüseyin Ergün, İsmet Özel, Cem Eroğul ve Mahmut Atilla Arsoy, 9 Temmuz 1966 Cumartesi günü, Ankara'dan yola çıkar.

Adana, Diyarbakır, Muş, Bitlis ve Erzurum'a giden gençler, yaklaşık on gün boyunca gezdikleri bu yörelerdeki çeşitli kuruluşları ziyaret eder, onların sorunlarını dinler, rapor hazırlar.

"Johnson Kemal" lakaplı, Çorum Belediye Başkanı Kemal Demirer, belediyede çalışan 72 işçinin işine son verir ve işçileri başka bir statüye tabi tutarak, ücretlerini 350 liradan 250 liraya indirir.

Bunu kınayan Abdullah Baştürk'ün başkanı olduğu Genel-İş'e üye 54 işçi, haklarını almak için Çorum'dan Ankara'ya bir yürüyüş başlatır.

Yürüyerek Çorum'dan Ankara'ya gelen ve eylemlerini Ankara'da sona erdirmeyen belediye işçileri, 15 Ağustos 1966 Pazartesi günü, saat 10.00'da da Samanpazarı'ndan yaya olarak İstanbul'a doğru yürüyüşe geçer.

FKF Genel Başkanı Hüseyin Ergün ile FKF Merkez Yönetim Kurulu üyesi Ahmet Ali Arlı, desteklemek amacıyla işçilerin yürüyüşüne katılır ve İstanbul'a kadar yürürler.

Samanpazarı'dan yola çıkan yürüyüşçüler, Talatpaşa bulvarı yolu ile İstasyon'a, oradan Yenimahalle'ye geçerek İstanbul yolunu tutar.

Onbeş gün süren bu yürüyüş, 31 Ağustos 1966 Çarşamba günü, Taksim'de düzenlenen gösteri ile sona erer.

DİSK Kuruluyor

Bu dönemde işçi sınıfının örgütlenmesi yolunda yeni bir aşama olur ve 13 Şubat 1967 Pazartesi günü, İstanbul Çemberlitaş Şafak Sineması'nda Maden-İş, Lastik-İş ve Gıda-İş sendikalarının ortak kurultaylarında alınan bir kararla, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) kurulur. Kurulmasından hemen sonra Basın-İş, Zonguldak Maden-İş, Kimya-İş, Bank-İş, Ege Mensucat Sanayi İşçileri Sendikası (EMSİS) sendikaları da DİSK'e katıldı.

DİSK'i kuran ilk sendikacılar aynı zamanda TİP'in kurucusu idiler. Başta İstanbul, İzmir ve Ankara'da olmak üzere işçi sınıfının yoğun olduğu bölgelerde taban bulması, yeni sendikaların kurulması, kurulmuş olan sendikaların DİSK'e katılması için ilerici-devrimci öğrenciler de canla başla çalıştılar. FKF, bu çalışmaların içinde yoğun şekilde çalışmalarda bulunmuş, binalarını sendikacılara tahsis etmiştir. Daha sonra, FKF'ye üye bazı öğrenciler, DİSK'e bağlı sendikalarda görev almışlardır.

Grev Yüzünden Ankara Sokakları Temizlenmiyor

Ankara Belediyesi'nin 2.100 temizlik işçisi, 3 Haziran 1967 Cumartesi gününden itibaren greve başlar.

Temizlik işçileri, 5 Haziran Pazartesi gününden itibaren "Çöpçü" adıyla bir gazete yayınlamaya başlar. "Çöpçü" gazetesinin birinci sayısında yayınlanan bir işçinin yazdığı şiirde, "Sizler temiz olmalısınız diye biz pisiz" denmektedir. Şiirde, bir çöpçünün sıcakta, soğukta, ortalığı nasıl temizlediği anlatılmakta ve bir ömrün böyle geçtiği bildirilmektedir.

"Çöpçü" gazetesinde ayrıca, grev gözcüleri, bazı cadde, sokak ve alanlarda temizlik yapmak isteyen kimselere engel olduklarını anlatmışlardır.

FKF Yönetim Kurulu üyeleri, 6 Haziran Salı günü, işçilerin grev karargâhına giderek, destek olduklarını açıklar.

Sinan Cemgil, İzzet Polat Ararat, Kudret Ulutürk, Cem Eroğul, Salih Er, Mahmut Atilla Arsoy, Erol Temelkuran, bu işçi grevini destekleyenler arasındadır.

İşçilerin kurdukları ekipler, grevin etkisini araştırır ve halkla temaslar kurarak, grevi neden yaptıklarını açıklamaya çalışır.

Greve katılmayan Belediye temizlik işçilerinin büyük bir kısmı, 11 Haziran 1967 Pazar günü gecesi geç saatlerde başlarında CHP'li Belediye Başkanı Halil Sezai Erkut'un da bulunduğu ekiplerle özellikle Ankara'nın en fazla çöp birikmiş ve kirlenmiş merkezlerin temizlemeye başlar. Ancak, bu çalışmalara grevciler engel olmak isteyince, yer yer olaylar çıkar. Atatürk Bulvarında gece saat 03.00'te çıkan olaylar sonucunda Sendika Başkanı Cemal Akın gözaltına alınır.

Mahkeme tarafından alınan grevin durdurulması kararı ile 11 Haziran 1967 Pazar günü grev sona erer ve işçiler, işbaşı yaparak Ankara'da birikmiş olan çöpleri toplamaya başlar, greve öncülük yapan işçiler, işten çıkartılır.

15 Haziran 1967 Perşembe günü de Ankara'da öğrenci ve işçilerin katıldığı bir kınama gösteriyi yapılır. Kınama gösterisini destekleyen bildiri dağıtan bazı öğrenciler gözaltına alınır. Gözaltına alınan öğrenciler arasında Mahmut Atilla Arsoy ile Mehmet Mehdi Beşpınar da vardır.

SSK Müdürler Kurulu Kınanıyor

FKF, ODTÜ-ÖB, TMTF, Ankara İşçi Fikir Kulübü, Türkiye-İş, Türkiye Bank-İş, Türkiye Devrimci Büro İşçileri, Türkiye Gıda-İş, Basın-İş, Türkiye Turizm İş, Türkiye Lastik-İş, Sendikaları, 16 Eylül 1967 Cumartesi günü, Sosyal-İş grevi ile ilgili olarak, ortak bir bildiri yayınlayarak, 43 günden beri devam etmekte olan grevi desteklediklerini bildirir ve Sosyal Sigortalar Kurumu Müdürler Kurulunun tutumunu yermişlerdir.

Grevin kanuni bir grev olduğu belirtilerek, hükümetin greve bir çözüm yolu bulmak için çaba sarfetmeyişini yeren bildiri şöyle son bulmaktadır:

"Türk işçi sınıfının mutlak sosyal adalet mücadelesinde zafere ulaşacağına inanıyoruz. Bu zafer için Anayasa, kanun ve hak adına savaşarak işçi sınıfıyla daima el ele olacağımızı Türk halkına duyurur, işvereni ve ilgilileri bir kere daha uyarırız."

Elmalı Eylemlerinde Can Savran Ölüyor

Antalya'nın Elmalı ilçesinde hazine arazisini kimin ekeceği hakkında köylüler ile ağalar arasında anlaşmazlık ve çatışma çıkar.

Elmalı'daki olayları incelemek ve destek olmak amacıyla Sevil Güvezne (Atauz), Filiz Saltuğ (Kardam), Ahmet Kardam ve Bekir Harputlu, Can Savran'ın kullandığı Hasan Aksoy'un ODTÜ SFK ve ODTÜ Öğrenci Bir-

liği'nin emrine verdiği otomobille Ankara'dan Antalya'ya doğru yola çıkar.

Öğrencilerin bulunduğu otomobil, 28 Mart 1968 Perşembe günü sabaha karşı saat 05.30'da Eskişehir yolunda trafik kazası geçirir.

Otomobilde bulunanlardan TİP ve ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü üyesi, ODTÜ Öğrenci Birliği İkinci Başkanı, ODTÜ Maden Mühendisliği bölümü 3. sınıf öğrencisi Can Savran, 1 Nisan 1968 Pazartesi günü, saat 16.10'da son nefesini verir.

Can Savran, ölen ilk TİP'li gençtir.

Elmalı'daki olayları yerinde inceleyen FKF, ODTÜ ve ITÜ'den bir grup genç, 12 Nisan 1968 Cuma günü, Ankara'da düzenledikleri basın toplantısında hükümeti ve mevcut düzeni şiddetli suçlar ve Elmalı'da önümüzdeki günlerin büyük olaylara sahne olabileceğini iddia eder.

Türk-İş'teki Olaylar

Ankara'da yapılmakta olan Türk-İş Genel Kurulunda Yol-İş Sendikası Genel Başkanı Bekir Yenigün, saldırıya uğrar.

Türk-İş Genel Kurulunda meydana gelen üzücü olaylar, çeşitli çevrelerde tepkilere yol açmış ve Yol-İş Sendikası, FKF İstanbul Sekreterliği ile İTÜ-ÖB, 20 Nisan 1968 Cumartesi günü, Türk-İş Genel Kuruluna telgraflar çekerek, olayları kınarlar.

Eskişehir'de Türk-İş tarafından düzenlenen gösteride, huzur bozucu ve kışkırtıcı bildiri dağıttıkları gerekçesiyle Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Fikir Kulübü Başkanı Gündüz Mutluay, Erol Pektaş, Vedat Baranoğlu, Bayram Yılmaz ve Ömer Özkan, 22 Haziran 1968 Cumartesi günü, gözaltına alınır.

Gecekondu Mahallesinde Açık Oturum

Âşıklar Derneği, 28 Nisan 1968 Pazar günü, Ankara'nın Tuzluçayır gecekondu mahallelerinde bir açık oturum düzenler.

Ahmet Say'ın yönettiği ve Tuzluçayır açıkhava sinemasında düzenlenen "Laiklik ve devletin mezhepler karşısında tarafsız olması ilkesi" konusundaki açık oturuma Milli Birlik Komitesi eski üyesi Suphi Karaman, TMTF Genel Başkanı Sencer Güneşsoy, Dev-Güç İçra Komitesi Başkanı Kadri Kaplan ve FKF Genel Başkanı Doğu Perinçek, katılır.

Konuşmalar sonunda izleyiciler, oturumculara sözlü ve yazılı olarak yüzlerce soru yöneltir.

Sorulara cevap veren ve her cümlesi alkışlarla kesilen Suphi Karaman, özetle şunları söylemiştir:

"Evet arkadaşlar! Söylediklerinizin doğrudur. Sizin belirttiğiniz misallere ben de şu anda, şurada gördüklerimi ekliyeyim: Eğer biz, bu açık oturumu Tuzluçayır Sineması'nda değil de Ankara Sanatseverler Derneğinde yapsaydık, kapının önüne ne yüzlerce polis birikir ve ne de siyasi polis, bura-

da olduğu gibi konuşmalarımızı teybe alırdı. Ama bütün bu baskılar, bize vız gelir! Biz ihtilalden geldik."

Âşıklar Derneğinin üyesi ve sempatizanı 300 kadar gecekonduluya, Anayasa'dan bazı bölümler okuyarak, lâiklik ilkesini açıklayan konuşmacılar, devletin mezhepler karşısında tarafsız olması gerektiğini belirtirler.

Derby Lastik Fabrikası İşgal Ediliyor

İstanbul Zeytinburnu Kazlıçeşme'de bulunan Derby Lastik Fabrikası'nda toplu iş sözleşmesi yetkisinin alınmak istenmesi nedeniyle DİSK'e bağlı Lastik-İş Sendikası ile Türk-İş'e bağlı Kaucuk-İş Sendikası arasında yetki çekişmesi vardır.

DİSK'e bağlı Lastik-İş Sendikası'na bağlı işçiler, 4 Temmuz 1968 Perşembe günü, sabahleyin saat 07.30 vardiyasında Türk-İş'e bağlı Kaucuk-İş Sendikasına bağlı 1.700'ün üzerindeki işçiyi içeri sokmaz ve fabrikayı işgal eder.

FKF İstanbul Sekreterliği, İTÜ Talebe Birliği ve bazı gençlik kuruluşları temsilcileri, 5 Temmuz 1968 Cuma günü, işçileri desteklemek amacıyla Derby Lastik Fabrikasına gider.

Öğrenci liderleri, üzerinde, "Hak verilmez alınır" yazısı bulunan bir buketi işçilere verir.

İşçilere buket verildikten sonra İTÜ Talebe Birliği Başkanı Harun Karadeniz, işçilere hitaben şu konuşmayı yapar:

"Bizler, devrimci Türk gençliği olarak her zaman emekçi halktan yana çalışmalar yapmak yolunda ve ve azmindeyiz. Patronların ezdiği, sömürdüğü siz emekçi kardeşlerimizi, babalarımızı, amcalarımızı bütün gücümüzle desteklemekteyiz. Bu fabrikada sizleri, diğer fabrikalarda daha birçok emekçi halkı sömüren patronlar şunu bilmelidir ki, bu işçiler yalnız değildir. Bu halkın evlatları olan bizler, halka dönük düzeni kurana dek çalışacağız. Bugün burada sizin yanınızdayız. Sizi desteklediğimizi ve her zaman siz emekçilerden yana olduğumuzu bilesiniz diye geldik. Gerektiğinde yine geleceğiz ve her hareketinizde sizle beraber olacağız. Sizin bu hareketinizin, haklarınızın bilincine varan bütün emekçilerin haklarını alma çalışmalarına örnek olacağına inanıyoruz. Hepinize başarılar diler, kutsal hareketinizi candan destekleriz."

Karadeniz'in bu konuşmasından sonra işçiler adına konuşan bir temsilci, teşekkür etmiş, sonra hep birlikte, "İşçi gençlik elele" diye bağırılmış ve marşlar söylenmiştir.

Emperyalizmin Her Çeşidine Hayır

19 Mayıs Fikir Kulübü, TÖS Samsun Şubesi ve Lastik-İş Samsun Şubesi, Amerikan 6. Filosunun İzmir'e gelişi dolayısıyla, 29 Ağustos 1968 Perşembe günü, ortaklaşa bir bildiri yayınlamıştır. Bildiri şöyledir:

"Ulusal Kurtuluş Savaşımızın kutlanacağı şu günlerde dünya emperya-

list güçlerinin geri kalmış ve ulusal bağımsızlıklarını ilan etmek isteyen ülkelerde çevirdikleri entrikaları açıklamakta fayda buluyoruz.

Bağımsızlık savaşını yapmış, emperyalistleri yurdumuzdan kovmuş, büyük Ata'nın ve büyük Türk ulusunun evlatları olarak bağımsızlığımızı sonuna dek savunacağız.

Birinci Kurtuluş Savaşında kazandığımız bağımsızlığımızı bugünün iktisadi şartlarında Amerika'ya ve NATO'ya bağımlı hale gelmişizdir. 30 Ağustos Zafer Bayramımızda şımarık Amerikan emperyalistleri İzmir'e geliyorlar. Niçin?

Bağımsızlığını ekonomik yönde Amerika'ya kaydıran uşaklar bugünde hiç arlanmadan Türk ulusu ile alay edercesine 'Amerika bizim dostumuzdur. NATO dostumuzdur.' diye bağırıyorlar ve en kutsal bayramımızda 'YANKE'leri davet ediyorlar.

Böyle dostluk örneklerini sıralayalım: Kıbrıs buhranında 6. Filoyu karşımıza dik, Yurdun tüm zenginliklerini sömür. İstediğin iktidarı düşür, istediğin iktidarı kurdur. Ve sonra dostunuzum de. Bizim satılmışlar da dostumuz desin.

İşte entrikaların ikincisi: Rus emperyalistlerinin ve onun yardakçıları Varşova Paktı üyelerinin Çekoslovakya'yı işgali. Kim garanti eder bize? Bir gün Amerika'nın ve NATO müttefiklerinin iç işleri karıştı gerekçesiyle Türkiye'yi işgal etmeyeceğini.

Ya da ekonomik bağımsızlığımızı istediğimiz zaman kendi çıkarlarını korumak ve bu pazarı kaybetmemek için özgürlüğümüze darbe vurmayacağını kim söyler?

Bizler Türk'üz, Türkiyeliyiz. Ne Amerikalıyı ne de Rusyalıyı ülkemizde görmek istemiyoruz. Atatürk'ün yolunda yabancı üslerden arınmış tam bağımsız politika istiyoruz. En büyük, en kutsal milli bayramlarımızı yabancı gemilerin, yabancı askerleri gölgesinde kutlamak istemiyoruz. NATO'ya, emperyalizmin her çeşidine hayır!. "

Öğrencilerle İşçiler Ele Ele

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi anfisinde, 7 Aralık 1968 Cumartesi günü, öğrenciler, öğretim üyeleri ve işçilerin katıldığı bir forum yapılır.

Forum yapılan anfide, "Demokratik üniversite! Sağcı-Solcu Bütün Öğrenciler Tartışacak. Kemalizmi, Nurculuğu, Kapitalizmi, Sosyalizmi, Turancılığı, Siyonizmi, Komünizmi, Faşizmi. Bilmeden Kavga Yok. İtham Yok." yazılı büyük bir bez pankart asılmıştır.

İki binin üstünde öğrencinin katıldığı forumda, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Tarık Zafer Tunaya, İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dekanı Prof. Kasım Cemal Güven, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Celal Öker, TÖS İstanbul Şubesi Başkanı Süleyman Üstün, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğ-

renci temsilcisi Ertuğrul Günay, Magirus'un grevci işçilerinin temsilcileri ve öğrenci liderleri, dinleyicilere hitap eder.

Konuşmacılar, özellikle, "Özel okulların yararlı olanlarının devletleştirilmesi" üzerinde durmuşlardır.

İşçiler, ilk kez üniversitede öğrencilerle birlikte foruma katılmış ve konuşma yapmışlardır.

Toplantıda dağıtılan bildiri özetle şöyledir:

"Sağcımız, solcumuz hep birlikte ilk defa bir amaç etrafında birleştik. Demokratik üniversitedir bu amaç. Demokratik üniversite, onun vazgeçilmez bir parçası olan öğrencilerin yönetime katıldığı bir üniversitedir. Demokratik üniversite, herkesin herşeyi tartışacağı; herkesin, öğrenmek isteği konularda hiçbir gizli yanı kalmamacasına açıklıkla öğrenim yapacağı bir kurum olmalıdır. Demokratik üniversite, öğretim üyelerinin bütün çalışmalarını üniversiteye hasretmeleri, genç öğretim üyelerinin bilim basamaklarında haklarıyla yükselmelerinin engellenmemesi demektir. Demokratik üniversite, iktidarın, milli olmayan çevrelerin, emperyalizmin baskılarından uzakta; eğitimini halkının kalkınmasına en uygun yola yöneltmiş, gerçek bilime ve hür düşünceye saygı olan üniversite demektir. Demokratik üniversite, bir takım tabuların yıkıldığı üniversitedir. Artık daha önceleri olduğu gibi yığınla solcu gencin, yığınla sağcı kardeşin kırılmasına yol açan çatışmalara son. Önce öğreneceğiz, sonra gerekirse kavga edeceğiz. Rastgele yapılan körükörüne kavgalar genç ve aydın kafalara yakışmaz.

Herkes herşeyi tartışacak, Kemalizm'i-Nurculuğu, Siyonizm'i-Turancılığı, faşizmi-komünizmi, kapitalizmi, sosyalizmi. Bilmeden kavga yok, itham yok."

Öğrenci Kardeşlerin Senin Direnişinden Yanadır

Kartal'da bulunan Singer Fabrikasını işçiler, 10 Ocak 1969 Cuma günü işgal eder. 11 Ocak 1969 Cumartesi günü de kanunsuz olduğu gerekçesiyle polis, işçileri fabrikadan çıkartmak isteyince, işçilerle-emniyet mensupları çatışır, 114 işçi gözaltına alınır.

Bu olay hakkında, FKF İstanbul Sekreterliği ile İTÜ Öğrenci Birliği, ortaklaşa şu bildiri yayınlar:

"Direnen Singerli arkadaş; Uzun zamandan beri direnişini sürdürüyorsun. Kardeşlerini fabrikadan atıyorlar. Fabrikana polis giriyor. Hapse atılıyorsun. Direnişin gene devam ediyor.

Öğrenci kardeşlerin senin direnişinden yanadırlar. Çünkü onlar görmektedirler ki direnişin haklı ve yürekli bir direniştir.

Sen bu savaşınla Amerikan gavûruna ve onların ortaklarına karşı Türk işçisinin şerefini koruyorsun. Çünkü Türk işçisi artık bu sömürü düzeninin sona ermesi gerektiğini anlamaya başlamıştır.

Siz Singerli işçiler olarak bu uyanışın bir güneşi gibi Türk işçi hareketinin ufkunda doğmaktasınız.

Ve bu güneşin ışıkları karşısında Amerikan gavûru da onun işbirlikçileri de eriyip yok olacaklardır. Ta ki bu düzen fakirin, fukaranın, çalışıp ta çalıştığı kadar alamayanın yani işçilerin, köylülerin tüm namuslu çalışanların yararına değişene kadar. Yaşasın direnen Singer işçileri. Yaşasın Türk işçi sınıfı."

Bu Haklı Davanızda Sonuna Dek Yanınızdayız

Teksif Sendikası'nın Sümerbank'ın 25 işyerinde 31 bin işçi için aldığı grev kararına ara bulucu olarak Başbakan Süleyman Demirel, el koyar. Buna rağmen sendika yetkilileri ile işveren arasında yine anlaşma sağlanamaz.

Sümerbank Defterdar Yünlü Dokuma Fabrikasında Teksif Sendikası üyesi 1.442 işçi 22 Ocak 1969 günü, 900 işçinin çalıştığı Hereke ve 2370 işçinin çalıştığı Kayseri fabrikalarında 24 Ocak 1969 günü, 3.058 işçinin çalıştığı Halkapınar Basma ve Manisa Pamuklu fabrikalarında 27 Ocak 1969 günü, 678 işçinin çalıştığı Maraş, 810 işçinin çalıştığı Adana ve 733 işçinin çalıştığı Bergama fabrikalarında 30 Ocak 1969 günü, greve başlar. Grevler, 1 Şubat 1969 günü, anlaşmaya varılması üzerine sona ermiştir.

FKF Merkez Yürütme Kurulu, Sümerbank fabrikalarında grev yapan işçilere yönelik şu bildiri yayınlamıştır:

"Direnen İşçi Kardeşlerimize, Sümerbank devletindir. Devleti elinde tutan siyasi iktidar ise, sömürücü gavûr Amerika'nın ve onun ortağı bazı çok zengin patronların kontrolündedir. Böylece sizler, devlet aracılığıyla gavûr Amerika'ya ve içimizdeki ortaklarına hakkınızı yedirmektesiniz. Ücretlerinizi arttırdıkça, sizlere sattıkları malların fiyatlarını da artırarak, çoluğunuzun, çocuğunuzun rızkını yemeye devam etmektedirler. Durum bu olunca, bu sömürü düzenine kesin olarak paydos demenin tek yolu vardır; o da birleşerek siyasi iktidara, yani devlet yönetimine ağırlığınızı koymanızdır. O zaman kendi yararınıza kanunlar çıkartır, gavûr Amerika'nın ve onun ortağı çok zengin patronların adaletsiz düzenine son verirsiniz. O zaman kendi dokuduğunuzu kendiniz giyebilirsiniz. Bu haklı ekmek kavganızda, devrimci Türk gençliği olarak sonuna dek yanınızda döğüşeceğimizi bilmelisiniz. Kahrolsun gavûr Amerika ve ortağı patronlar. Yaşasın devrimci Türk işçileri."

28 Öğrenci Teşekkülü Toprak Reformunun Yapılmamasını Kınadı

Fikir Kulüpleri Federasyonu ile 28 öğrenci teşkilatı, 4 Şubat 1969 Salı günü, bir bildiri yayınlayarak Toprak Reformu yapmayan iktidarı kınamışlardır. "Köylü Kardeşlere" başlıklı bildiride, "Sürdüğün topraklar öz malındır. Sömürücü ağaların o topraklarda hakkı yoktur. Toprak onu sürenin, alınteri dökenindir. Bu haklı emek kavganda Devrimci Türk Gençliği olarak sonuna dek yanında olduğumuzu bildiririz. Anayasa'nın emri Toprak Reformu'nu yapmayan iktidarı kınarız" denilmektedir.

Atalan Köylüleri 300 Dönüm Daha İşgal Etti

Üç gün önce ağaların işlettiği hazine topraklarını, 4 Şubat 1969 Salı günü, işgal eden Torbalı'nın Atalan köyü halkı, 300 dönüm toprağa daha el koydu. İşgal edilen yerlere silahlı nöbetçiler dikildi. Öte yandan Adnan Menderes'in halası Mesude Evliyazade'nin topraklarını işgal eden Göllüce köylüleri hazineye ait merayı da kullanmaya başladı.

FKF'nin Akhisar Tütün Gösterisi

FKF'nin, Akhisar'da düzenlediği, "Halk İçin Büyük Tütün Yürüyüşü", 7 Şubat 1969 Cuma günü yapılır.

Hazırlıkları günlerden beri devam eden gösteriden önce tertip komitesi adına bir bildiri yayınlayan Fikir Kulüpleri Federasyonu Başkanı Yusuf Küpeli, "Vurguncu tüccara, soyguncu tefeciye ve sömürücü Amerikan şirketlerine karşı mücadele bayrağı açmamızın tam zamanıdır. Halk için büyük tütün mitingine mutlaka katıl" demiştir.

Buna karşılık Akhisar Tütüncüler Derneği de bir bildiri yayınlamıştır. Mehmet Akif'in, "Girmeden tefrika bir millete düşman giremez, Toplu vurdukça yürekler top söndüremez" beyti ile başlayan bildiride, mitingcilerin tütünü istismar ederek anarşi yaratmak istedikleri, tütünü bilmez kimseleri konuşturmayacaklarını belirtmişlerdir.

İstasyon Meydanı'na gergin bir hava içinde başlayan mitingde ilk konuşmayı yapan Ankara Ziraat Fakültesi öğrencilerinden Atilla Sarp, "Ben tütünü tütüncüden daha iyi bilirim" deyince, kalabalıktan, "Sen kitapta okudun, biz içinde yaşıyoruz" diye bağıranlar ve konuşmacıyı yuhalayanlar olur.

Ellerinde, "Böyle gelmiş, böyle gitmez", "Mustafa Kemal olsaydı, derdi ki, utanın", "Açık söyle, emekçiden yana mısın, yemekçiden yana mısın?", "Yükümüz tütün, derdimiz bütün", "Biz tütün ekicisiyiz, siz necisiniz?" şeklinde pankartlar bulunan mitingciler, bu sırada, tempo ile "Köylü-gençlik el ele" diye bir süre bağırmışlardır. Daha sonra, Recep Kandil adında 80 yaşında bir ekici, konuşma yapmıştır.

Nedim Çakmak ile faytoncu Recep Ada'nın konuşmaları, protestolara yol açmış, bu ara, bağırıp çağıran birine, bir üniversitelinin yanıt vermesi üzerine mitingcilerle, mitinge karşı olanlar zincir, taş ve sopalarla birbirlerine girmişlerdir.

Kısa zaman sonra takviyeli polis ve jandarma birlikleri, miting sahasına girip, kavgacıları ayırmış ve sükûneti sağlayarak konuşmaların yeniden başlamasını sağlamıştır. Akhisar Kaymakamı M. Turan Beyazıt da taşlar havada uçuştuğu bir sırada meydana girmiş ve herkesi sükûnete çağırmıştır. Olaylar sırasında Hasan Parlak ile Mehmet Fıstıkçı isimli iki kişi yaralanmıştır.

Aralarında eski FKF Başkanı Doğu Perinçek'in de bulunduğu mitingciler, konuşmalardan sonra yürüyüş yapmak istemişlerdir. Ancak Kayma-

kam, tertip komitesinden kimseyi bulamadığını söyleyerek, yürüyüşe izin vermemiştir. Buna rağmen öğrenciler ve kendilerine katılanların meydana getirdiği 300 kişilik bir topluluk, önde Türk Bayrağı, "Köylü-gençlik el ele" diye bağırarak, emniyet kuvvetlerinin sıkı önlemleri arasında, Tahir Caddesine çıkmışlar ve kaldırımda yeralanların, "Yuh..." seslerine aldırmadan bir süredir kaldıkları Öğretmenler Birliği Lokali'ne gelmişlerdir.

Öğrenciler, burada, Kaymakamın, "Ben sizin can güvenliğinizden sorumluyum. Otobüslerinizi buraya getirtelim, burada binin" şeklindeki ikazına da aldırmamışlar ve yine yolun iki tarafını dolduran yüzlerce kişinin, "Yuh..." sesleri arasında, "Köylü-gençlik ele ele" diye bağırarak garaja gitmişlerdir.

Ancak bu ara, kavga sırasında yüzüne zincirle vurulan bir Akhisarlı'nın şikâyeti üzerine, emniyet kuvvetleri, Akhisar'dan 10 kilometre ötedeki Kapaklı köyünde otobüsü durdurmuşlar ve Ziraat Fakültesi öğrencisi Burhan Atalay'ı arkadaşlarının itirazına rağmen, sanık olarak yakalayıp Akhisar'a getirmişler ve savcılığa teslim etmişlerdir. Atalay, suçüstü olarak yapılan duruşmasından sonra serbest bırakılmıştır.

Ödemiş Gösterisi

Fikir Kulüpleri Federasyonu, 10 Şubat 1969 Pazartesi günü Ödemiş futbol sahasında üretici köylü ve öğrencilerin katıldığı bir miting yapar. Mitingde Ödemişli FKF üyesi SBF öğrencisi Mustafa Kemal Çamkıran, Kaymakçı Nahiyesi ile Kirazlı köyünden bazı üreticiler, Şair Özkan Mert, Atilla Sarp ve FKF Başkanı Yusuf Küpeli, konuşma yapar.

Küpeli, yaptığı konuşmada özetle, "Öz olarak, Amerikan kumpanyalarıyla ortaklaşa çalışan 90 tane tefeci tüccara karşı 2,5 milyon zürranın yapay olarak yaratılmış eski parti kavgalarını bir yana atarak birleşmesi gerektiğini" söyler.

Bu Hınç Kusulacaktır

FKF Erzurum Sekreterliği, 17 Mart 1969 Pazartesi günü, bir gösteriye katılır. FKF Erzurum Sekreterliği'nin katıldığı bu gösteri hakkında şu yazıyı hazırlamıştır:

"17 Mart 1969 Pazartesi günü, Kars ilinin Susuz kazasına bağlı İncesu ve Çamçavuş köylüleri, kredi dağılımındaki adaletsizliği protesto etmek amacıyla kaza merkezine kadar bir yürüyüş düzenlemişlerdir.

15 Mart Cumartesi günü, iki köye, jandarmalar gelip yerleşmişler, yürüyüşü yaptırmayacaklarını söyliyerek köylülerin evlerini, üstlerini aramışlardır. Bununla da yetinmeyerek köylüleri hırpalamış, karşı koyanları dipçiklemiş, yirmi yıl önceki ceberrut CHP iktidarı günlerini yaşatmışlar, böylece yürüyüşten önce köylüleri sindirmişlerdir. 16 Mart günü, Susuz Ziraat Bankası Müdürü, adı geçen köylere gelerek, kredi verileceği vaadinde bulunmuştur. Asıl olayların gelişmesi yürüyüş günü olmuştur.

Yürüyüşten haberdar edilen FKF Erzurum Sekreterliği'nden onbeş kişilik bir grup, Kars'a gelmiş, burada yürüyüşün, 'şimdilik' kaydıyla ertelendiğini öğrenmiştir. TİP Kars Milletvekili Adil Kurtel, il yöneticilerinden Hayati Tuncer ve Musa Birdal ile FKF üyeleri, önce Çamçavuş, sonra İncesu köyünde sohbet toplantısı yapmışlar, kredi dağılımındaki adaletsizliğin esaslarını anlatmışlar, bugünkü kapitalist düzeni ve hakim sınıfların iktidarı olan AP yönetimini eleştirmişlerdir. TİP Kars Milletvekili Adil Kurtel, düzenin geniş bir eleştirisini yapmış, uzun uzun sosyalist düzeni anlatmış, "İşte arkadaşlar, bizler sosyalistiz ve sosyalizm budur" deyince, köylüler tarafından çılgınca alkışlanmıştır. FKF üyeleri ve Hayati Tuncer'in konuşmasından sonra öğrenciler, "yaşasın köylüler, yaşasın emekçiler, toprak köylünün, fabrika işçinin, kredi köylünün" gibi sloganlarla tempo tutmuşlar, köylüler de "yaşasın gençlik" şeklinde cevap vermişlerdir. Daha sonra, üç kişilik FKF ekibi, Susuz kazasına giderek, incelemelerde bulunmuş ve şu haberi getirmiştir:

Susuz ilçesinde AP'lilere silah dağıtılmış, köylüler ilçeye girince havaya ateş etmeleri tembihlenmiştir.

Susuz İlköğretmen Okulu ve Ortaokul öğrencilerinin aynı gün okullarından kati surette dışarı çıkmaları yasaklanmıştır."

Gerze'de Tütün Yürüyüşü

FKF'li ve TİP'li gençler, 5 Nisan 1969 Cumartesi günü, Sinop'un Gerze ilçesinde, "Tütün yürüyüşü" düzenler.

Yürüyüş hazırlıkları, tütün piyasasının açılmasından önce başlatılır. Gerze'nin köylerine giden gençler, tütün ekicileri ile konuşur. Gidilen köylere afişler asılır, bildiri dağıtılır ve üreticiler mitinge çağrılır.

Yürüyüş, Gerze'nin Cumhuriyet alanında yapılır. İlk önce Gerze Tütün Ekiciler Cemiyeti kurucularından Bekir Bolovacıklı konuşur.

Daha sonra sırasıyla İTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz, Sazak Köyü'nden Hasan Aydın, Çakallı Köyü'nden Hüseyin Kalafat, konuşur.

Konuşmalardan sonra, hep birlikte yürüyüşe geçilir. Yürüyüşçüler, "Köye okul", "Köye yol", "Köylüye kredi", "Aracı tüccara son", "Gençlik köylü elele" ve "Tütüne zam" diye bağırır. Gerze içinde bir tur atılır ve yeniden Cumhuriyet alanına gelen yürüyüşçüler, gösterilerine son verir.

Singer Fabrikasına Çelenk, Topçular Horoz Çivi Fabrikasında Bildiri

Fikir Kulüpleri Federasyonu İstanbul Sekreterliği'ne üye 15 kadar öğrenci, 7 Nisan 1969 Pazartesi günü, Kartal'daki Singer Fabrikası'na giderek, fabrikanın bahçesindeki Atatürk Anıtına çelenk koymak ister.

Bir hafta önce fabrikadan 3 işçinin çıkartılmasını kınamak için yemek yemeyen işçileri desteklemek amacı ile çelengi götüren gençlerin fabrikaya girmesine yöneticiler, izin vermez.

Üzerinde, "Mücadelenizde sizinle beraberiz" yazılı çelenk, işçiler tarafından alınarak anıta konulur.

Topçular Horoz Çivi Fabrikasında sendika anlaşmazlığı yüzünden üç gün önce oturma grevine başlayan 650 işçi ile polis arasında, 20 Mayıs 1969 Salı günü de çatışmalar olur.

İşçileri desteklemek üzere olay yerine giden ve bildiri dağıtan FKF'li bazı öğrenciler gözaltına alınır. İşçileri kanunsuz greve teşvik ve tahrik iddiasıyla gözaltına alınan öğrenciler şunlardır:

Osman Saffet Arolat, Nabi Yağcı, Can Açıkgöz, Hasan Susam, İbrahim Sönmez, Yunus Gani, İbrahim Erer, Ali Akpınar, Mehmet Öztürk, Kemal Günaydın, Mustafa Nuri Bayram, Gündüz Taner, Harun Özdemir, Kadir Pınar, Orhan Albur, Muharrem Kaplan, Ferhat Keçecioğlu, Yalçın Yalçın, Alptekin Gürsoy, Nusrat Kuray, Selçuk Atabey.

İşçi, Köylü ve Aydınlara Karşı Sindirme Kampanyasına Girişildi

FKF İstanbul Sekreteri Sıtkı Coşkun, 11 Nisan 1969 Cuma günü, yayınladığı bildiride şu açıklamayı yapar:

"Emperyalizme karşı mücadeleye girişen ve bu yolda Anayasanın kendilerine tanıdığı direnme hakkını sonuna kadar kullanan devrimci işçi, köylü ve aydınlara karşı bir sindirme kampanyasına girişilmiştir. Üniversite içindeki zorbalıklarda gittikçe artmaktadır. Çıkartılan yönetmeliklerle üniversitenin demokratik niteliği de ortadan kaldırıldı. Üniversiteli genç olmanın gereğini teşkil eden tartışma özgürlüğü de ortadan kaldırılarak, devrimci ağızlara kilit vurulmak isteniyor. Bu yolda üniversiteler emperyalizmin kültür kaleleri haline getirilmek ve devrimci genç kafaların fosilleşmiş orta çağ düşüncesiyle şartlandırılmak istenmektedir. Emperyalistler ve onların işbirlikçileri kendilerine karşı ve halktan yana olan seslerin özgürce halk kitlelerine yayılmasından korkmaktadırlar. Bu telaşla TRT Kanunu'nu değiştirmeye ve TRT'nin özerkliğini dinamitlemeye çalışmaktadırlar. Biz, FKF İstanbul Sekreterliği olarak bütün meşru direnme hareketlerini sonuna kadar desteklediğimizi bildiririz. Kahrolsun Atalan'da köylüyü ezenler, Singer'de işçiyi satanlar, kahrolsun anti-demokratik ve faşist yöneticiler, yaşasın direnen Türkiye halkı."

Köylü-İşçi Kültür Merkezi

İstanbul Teknik Üniversitesine bağlı öğrenci teşekkülleri, 11 Nisan 1969 Cuma günü, açılışını kınamak amacıyla Taksim'deki Kültür Sarayı önünde basın toplantısı düzenler.

Basın toplantısında halkın emeğinin gereksiz yere harcandığını ileri süren gençler, Opera binasının bir "burjuvazinin eğlence evi" olduğunu iddia eder.

Gençler, hazırladıkları basın bildirisinde, 23 yıldan beri inşaatı devam eden Kültür Sarayının aslında göstermelik olduğunu, bütün gayenin İstanbul sosyetesine hizmet noktasında toplandığını ileri sürer.

Gençler, bildirilerinde şöyle demişlerdir:

"Bu tür göstermelik yapıların kültür emperyalizminin birer ürünü olduğunu ve yalnız emperyalizmin ideologlarına hizmet edeceğini Türk işçisi ve İstanbul halkı öğrenmektedir. Bugün için Boğaz'a köprüyü, Taksim'e yirmiüç katlı oteli ve kendilerine saraylar dikme fırsatını bulabilirler ama ulusumuz bu ihanetlerin hesabını soracaktır. Anadolu halkı susuz, okulsuz, yolsuz ve insanca yaşama şartlarından yoksun iken, bir güruhun eğlencesi için halkımızın emeğini çalarak ondan kopuk yatırımlar yapanlar, ulusumuza yabancılaşmışlardır. Yapının adının, 'Köylü-İşçi Kültür Merkezi' olması gerekir. Tiyatro sahnesinde ise herkesin anlayabileceği kendi milli oyunlarımızdan herhangi birinin yer almasını istiyoruz. Köylü-İşçi Kültür Merkezi'nin açılışı, polis kordonu altında smokinli burjuvalar tarafından değil, çilekeş emekçi halkımız tarafından yapılmalıdır."

Taksim meydanındaki İstanbul Kültür Sarayı'nın açılışını kınamak gayesiyle, açılış günü bina önünde, "Çoban Sülü" adlı oyunu temsil eden Devrim İçin Hareket Tiyatrosu'nun 6 oyuncusu "izinsiz gösteri yapmak" suçundan Savcılığa sevkedilir.

Bu arada, Emniyet mensuplarına tutumlarının hatalı olduğunu söyleyen tiyatro sanatçılarından Sevil Candan ile Müjdat Gezen, önce gözaltına alınır, sonra serbest bırakılır.

Taksim Gezisi'nde izin aldıkları halde temsillerini İstanbul Kültür Sarayı önünde oynayan ve Toplum Polis Müdürlüğünde 2 saat kadar alıkonulan, bilahare, Taksim Karakolunda nezaret altına alınan Devrimci İçin Hareket Tiyatrosu oyuncuları şunlardır:

Veli Gürcan (Edebiyat Fakültesi öğrencisi), Abdullah Tuncay (Serbest elektrikçi), Namık Doymuş (Desinatör), Ali Özgentürk (Edebiyat Fakültesi öğrencisi), Erkan Şimşek (Güzel Sanatlar Akademisi öğrencisi), Nihat Özgül (İTÜ öğrencisi).

İstanbul Kültür Sarayı'nın ön cephesindeki camlardan bir kısmını, 13 Nisan 1969 Pazar günü sabaha karşı, saat 04.00 sıralarında, attıkları taşlarla kırdıkları da iddia iddiası ile mahkemeye verilen Veli Gürcan, Fahri Uzun ve Namık Doymuş adlı öğrenciler, duruşma sonunda delil yetersizliğinden serbest bırakılır.

Kütahya Değirmenözü Köyü Olayı

Kütahya'nın Değirmenözü köyünde meydana gelen bazı olayları yerinde incelemek amacıyla TİP Merkez Yürütme Kurulu üyesi ve Hukuk Bürosu Sekreteri Avukat Rauf Çapan ile Konya Milletvekili Yunus Koçak, Değirmenözü köyüne giderek incelemelerde bulunur. İncelemeler sonunda bir rapor hazırlanır. Bu konuda bir basın toplantısı Rauf Çapan, olaylar hakkında özetle şu açıklamayı yapar:

"Kütahya'nın Değirmenözü köyünde, sosyalist köylülere karşı jandarmalar eliyle, insanlık-dışı bir zulüm ve işkence makinesi işletilmektedir. TİP'e sahip çıkan yurttaşlarımız gece-günüz tehdit edilmekte, karakollarda

dövülmektedir. Yaşlı bir köylü, terörün vehametini belirtmek iiçin bize şöyle demiştir: 'Bu köy, Yunan işgali görmüştür. Ama bugün bize yapılan zulmü onlardan görmedik.' Değirmenözü halkından Eyüp Demir, sendikal faaliyetlerde bulunduğu, işçi haklarını savunduğu ve köylüleri bilinçlendirip Kütahya'da TİP'in kurulması hazırlıklarına giriştiği için, dokuz yıldır çalıştığı Kütahya Azot Sanayii tesislerindeki işinden atılmıştır." (1)

12 öğrenci kuruluşu, dört sendika lideri ile 12 Nisan 1969 Cumartesi günü, ortak bir basın toplantısı düzenleyen Mevlüt Karakaya, Mestan Duman ve Ş. Ahmet Akkoç adlarındaki üç köylü, Kütahya'nın Değirmenözü Köyünde, kendilerine yönelik baskı yapıldığını iddia eder,

Mevlüt Karakaya adlı köylü şunları söylemiştir:

"Elimizi havaya kaldırsak suç sayarak bizi sorguya çekiyorlar, dövüyorlar. Rapor almak için gittiğimiz merkez ilçesinin hükümet tabibi (Ayaklarınız kokuyor defolun) diyerek bizi kapı dışarı ediyor. Sosyalist fikirli olduğumu söyliyerek beni işimden attılar. Evimizin altında bir kitaplık kurdum. Uzatmalı jandarma çavuşu gelerek kitaplığı kapatmamı ve köyden gitmemi söyledi. Ben itiraz edince de karakola götürerek falakaya yatırdılar. Bayıltıncaya kadar dövdüler. Daha sonra savcı beni çağırdı. (Köyde Komünist faaliyetlerde bulunuyormuşsun) dedi. Ben de (Komünist faaliyetin ne olduğunu) sorduğumda, (ben de bilmiyorum) diye cevap verdi ve beni bıraktı. Daha sonra Anayasamıza küfreden uzatmalı çavuşun hanımını şikâyet için ilçeye gittiğimde hiçbir avukat dilekçemi yazmadı."

Daha sonra konuşan köylü Mestan Duman ise şunları söylemiştir: "Hiç bir şeyden haberimiz yokken bizi yakalayıp götürüyorlar. Falakaya yatırıyorlar. Bizle konuşanları tehdit ediyorlar. Suçumuz da hakkımızda kırmızı kalem varmış. Uzatmalı çavuş ve jandarma teğmeni, bizi gördüğü yerde hakaret ediyor. Kavga çıkarmak için üzerimize adam salıyor. Köyün ortasından geçen demiryolundan karşıya geçtiğimizde de 10-25 lira ceza yazıyorlar. Karşı tarafta tarlalarımız olduğu halde geçemiyoruz. İtiraz edersek cezayı iki misline çıkarıyorlar."

Kütahya'nın Değirmenözü köyünde incelemelerde bulunan TİP Konya Milletvekili Yunus Koçak, burada TİP'li köylülerin gece gündüz tehdit edildiklerini, karakollarda dövüldüğünü iddia eder.

Yunus Koçak, köylülerin kendisine, "Bu köy Yunan işgali görmüştür. Ama bugün bize yapılan zulmü onlarda görmedik" dediklerini belirtir.

Söke'de Toprak Reformu ve Bağımsızlık Gösterisi

FKF'nin Söke'de düzenlediği, "Toprak Reformu ve Bağımsızlık" mitingi, 16 Nisan 1969 Çarşamba günü saat 11.00'de futbol sahasında yapılmıştır.

Ellerinde, "Topraksız köylü efendi olamaz, "Tok acın halinden ne anlar", "Topraksız köylü köksüz ağaca benzer", Ölümüzü gömecek toprağımız yok", "İşçi, köylü, gençlik el ele" ibareleri yazılı pankartlar bulunan gençlerinde katıldığı miting olgun bir hava içinde geçmiştir.

Mitingin açış konuşmasını Hüseyin Kaya, yapmıştır. Köylülerden Balat Köyünden Süleyman Pir, Göllüce köyünden Mustafa Acar, Moralı Köyünden Etem Gürsoy, Mehmet Sezer, Uzunkum'dan Hakkı Dirik, Moralı'dan Durmuş Çine, Söke'den Mekki Özkaya, İbrahim Gez, Yuvaca Köyünden Mehmet Gündebahar, Yenidoğan Köyünden Ali Çakır, Karacahayık'tan Cemali Keçe, Sarıkemer'den Hüseyin Çalkama, Argallı'dan Nuri Şenfırat, Akburgaz'dan Murat Demirel, gençlik adına FKF İzmir Sekreteri Ömer Karabulut ile Yılmaz Akalın ve son konuşmayı Erdoğan Güçbilmez, yapar.

Mitingde, ayrıca, Atatürk ve şehitler için iki dakikalık saygı duruşunda bulunulmuş ve İstiklal Marşı söylenmiştir.

Almanya'daki İşçi ve Gençlerden Mektup

Almanya'da yaşayan Türk işçi ve gençlerinin Almanya'nın Köln kentinde kurdukları, "Türk Gençliği Kültür Kulübü", 19 Mayıs 1969 günü bir bildiri yayınlamışlardır. Bu bildiri şöyledir:

"Türk Halkına, Bundan 50 yıl önce, yani 19 Mayıs 1919'da, emekçi halk Mustafa Kemal'in öncülüğünde yurdumuzun dört bir yanını saran emperyalizmin ağını söküp atmıştı. Bu savaşta halk kanını akıtırken, emperyalizmin yerli uşakları efendilerine daha iyi yardım edebilmenin telaşı içinde çırpınarak bütün tutucu unsurları harekete geçirmenin yollarını arıyorlardı. Çünkü onlar için vatan sevgisinden önce gelen şey, çılgınca yaşamak ve büyük servetlere sahip olmaktı. Gerçi bu yaratıkların o zaman kafaları ezilmişti ama ne yazık ki ektikleri tohumlar zamanla yeşermiş ve gene her yana dal budak salmıştır. 19 Mayıs 1919'dan bu yana tam elli yıl geçmiş ve Türkiye, o zamankinden daha tehlikeli bir şekilde emperyalizmin yerli doyuruları iktidarı devamlı ellerinde tutmakta ve buna karşı çıkanlara ellerindeki bütün kanun dışı imkânlarla karşı koymaktadırlar. Bundan 50 yıl önce kanını akıtan emekçi halkın torunları şimdi açlıktan kıvrım kıvrım kıvranmakta, yabancı ellere göç etmekte ve hatta hudut kapılarında kurşunlanarak öldürülmektedirler. Bundan 50 yıl önce Türk halkının karısıyla kızıyla birlikte canını dişine takarak kurtardığı yurdumuzda şimdi Amerikan üslerinde Amerikan bayrakları dalgalanmakta ve karasularımızı sık sık işgal eden altıncı filolarıyla bize gözdağı vermektedirler. Ve işte böylelikle, kazanılan bağımsızlığın 'B' harfinden bile eser kalmamış ve çevremizi, birgün kırılacak olan o çember sıkı sıkıya sarmıştır. 50 yıl önce bu memleket uğruna kanlarını akıtanların torunları olarak tekrar ikinci bir kurtuluş savaşı vermek ve tam bağımsız, sosyalist Türkiye'yi kurmak için and içmiş bulunuyoruz. Bu and mutlaka tutulacak ve dönüm dönüm verilen toprağın hesabı karış karış sorulacaktır. İşte biz yaban ellerde çalışan işçiler olarak haykırıyoruz 19 Mayıs 1969'da: Bizi yurdumuzdan ve çoluk çocuğumuzdan ayıran düzene yeter diyoruz. Bizi şimdiye kadar uyutarak sırtımıza çöken, soyup soğana çeviren ve açlığı mahkûm eden düzene yeter diyoruz. Bizden yana çıkanları hapislere soka

ve gene bizimle omuz omuza olan öğrenci kardeşlerimizi coplatarak öldüren katil düzene yeter diyoruz. Bize, bizim olan Türkiye'de yaşama hakkı tanımayan, ülkemizin can damarı olan yeraltı ve yerüstü kaynaklarımızı yabancılara peşkeş çeken, Türk'ün haysiyet ve şerefini beş paralık eden bu sömürü düzenine yeter diyoruz."

Keller ve Hançerli Köylülerinin Yürüyüşleri

Malatya'nın Keller ile Hançerli köylülerinin yaptıkları gösteri, Mayıs 1969'da yapıldı. Gösterinin açış konuşmasını Süleyman Kırteke yaptı. Daha sonra, sırasıyla Hançerli Köyünden Gülo Köroğlu, Keller Köyünden Mehmet Akgün, Keller Köyü eski Muhtarı Hasan Taşkıran, Kürecik Kepez Köyünden Hasan Alagöz, Firuzan Akgün, Çevirme Köyü Muhtarı Köse Polat, Hacı Güray Tonak ile FKF Genel Başkanı Yusuf Küpeli, konuşma yaptı.

Küpeli, kısaca Amerikan emperyalizminin Türkiye'ye ve diğer ülkelere girişini anlatıp, özetle şunları söyledi:

"Kardeşler, giderek işçi, köylü, gençlik hareketleri artıyor yurdumuzda. Giderek çoğalıyoruz. Aramızdaki ilişkileri daha sıkı kurabildiğimiz, daha iyi teşkilatlandığımız ölçüde; hedefe daha sağlam adımlarla yürüyeceğiz. Haydi, hep beraber şu andı içelim: Düşmanın güçlüğüne bakmadan, yılmadan, usanmadan, korkmadan ağalığa, tefeciliğe, bütün işbirlikçilere ve Amerikan emperyalizmine karşı savaşacağımıza and içiyoruz."

Ortada Kalan İşçiler

FKF Genel Başkanı Yusuf Küpeli, Türkiye'nin çeşitli illerinden, "Almanya'ya gideceksiniz" diye çağırılan ancak kontenjanın dolması yüzünden kalifiye işçi sınavına giremeyen 80'e yakın işçiyle, 13 Haziran 1969 Cuma günü, SBF'de bir basın toplantısı düzenler.

Basın toplantısında, FKF Genel Başkanı Yusuf Küpeli, "Biz işçilerden ve köylülerden daha önce uyandığımız için bu işin önderliğini yapıyoruz. İşçiler ve köylüler de bu savaşa katıldıkları gün davayı kazanmış olacağız" demiştir.

Daha sonra, işçileri basın mensuplarına gösteren Küpeli, "Bu işçiler ve köylüler, mutlaka bu savaşa katılacaklardır. Katılmaya da hazır olduklarını" söylemiştir.

Türk-İş'in Ankara'daki Yürüyüşü

Türk-İş'in, İşçi Emeklilik Kanununun çıkmayışını kınamak amacıyla düzenlediği yürüyüş, 24 Ağustos 1969 Pazar günü, Ankara Tandoğan Meydanında yapılır.

Yürüyüşte söz alan işçi liderleri, Emeklilik Kanunun bir an önce çıkarılmasını, asgari ücretlerin uygulanmasını ister, Türk işçisinin demokratik düzene bağlılığını belirtirler.

SBF Sosyalist Fikir Kulübü eski Başkanı SBF öğrencisi Muharrem Kılıç, yürüyüşe katılan işçiler arasında, sabahleyin toplattırılan "İşçi Birliği" gazetesini dağıtmak isterken, polis tarafından yakalanır.

Pahalılığa Karşı Yürüyüş

Ankara İşçi Birliği, 13 Eylül 1969 Cumartesi günü, Ankara'da "Pahalılığa Karşı" bir yürüyüş düzenler.

Yürüyüş Tertip Komitesi adına Metin Gür imzasıyla şu bildiri dağıtılır:

"İşçi, Köylü, Memur, Öğretmen, Üniversiteli, Subay ve Şoför Arkadaş. 13 Eylül Cumartesi Saat 14.30'da Kurtuluş Meydanında İşçi Birliği'nin düzenlemiş olduğu 'Pahalılığa Karşı' Yürüyüşe Mutlaka Katıl."

Yürüyüş, saat 15.00'de Cemal Gürsel Meydanı'nda başlar. Pahalılığı rakam rakam açıklayan birçok pankartın yanında "Sömürüye Paydos", "Zafer İşçi Sınıfınındır" yazılı pankartlarının yer aldığı yürüyüşte, işçi Altay Kıvılcım, Asistan Adil Özkol ve İşçi Birliği Başkanı Genel Başkanı Metin Gür ve bazı işçi temsilcileri konuşur.

Yürüyüş ve gösteriye MDD'ciler tarafından saldırılar olur. MDD'ciler, yürüyüş yapanların, "Fabrika işçinin, toprak köylünün" sloganına karşı, "Devrimciler ele ele, milli cephede" sloganı atmaya başlar. Bu slogan savaşı giderek başka iki slogana "Sosyalist Türkiye" ve "Bağımsız Türkiye" sloganlarının mücadelesine dönüşür. Yürüyüş ve gösterinin sonunda, MDD'ciler bir arkadaşlarının konuşmasını istemeleri üzerine, yürüyüşü düzenleyenler kürsüyü alıp götürerek olayların çatışmaya dönüşmesini engeller.

Yürüyüş sırasında, MDD'cilerin yaptığı davranışlar hakkında Ankara İşçi Birliği Başkanı Metin Gür, özetle şu açıklamayı yapmıştır:

"İşçi Birliği, İşçilerin sınıf bilincine ulaşmalarını, demokratik haklarını kullanmalarını, yurt ve dünya sorunlarının çözümünde söz sahibi olabilecek şekilde yetişmelerini teşvik için kurulmuştur. Bu amacını gerçekleştirmek için çeşitli eylemlere giren BİRLİK, 13 Eylül 1969 Cumartesi günü, Ankara'da (Pahalılığa Karşı) bir miting düzenlemiştir. Bütün devrimci kuruluşlara haber verilerek mitingi desteklemeleri istenmiş, bunun sonucu olarak İlk-Sen, DDKO ve DİSK'e bağlı olan bazı sendikalar mitingi desteklediklerini bildirmişlerdir. 20.000'e yakın dağıtılan miting çağrılarında başta işçi sınıfı olmak üzere pahalılıktan zarar gören bütün sınıf ve tabakalara seslenilmiştir. Miting günü konuşmalarda pahalılığın gerçek sebebi olan bugünkü bozuk düzen eleştirilmiş, işçi ve emekçi sınıfların nasıl sömürüldüğü anlatılmış, bugünkü hakim sınıfların büyük destekçisi olan emperyalizme şiddetle çatılmış ve emperyalizme karşı nihai zaferin ancak işçi-emekçi sınıflarının iktidarı ile kazanılacağı belirtilmiştir. Mitinge ufak bir grup halinde katılan 'bir kısım sözde solcular'ın toplantıyı sabote etme yolunu aramaya başladıkları görülmüştür. Konuşmacıların biri hariç hepsi işçi olduğu halde, ısrarla başka bir işçiyi konuşturmak istemişler ve burada

işçiler konuşturulmuyor diye de mitinge katılanları tahrik etmeye başlamışlardır. Bu hava içinde mitingin son konuşmasını yapan İşçi Birliği Başkanı sözlerini bitirmeden kürsüye doğru 'bir kısım sözde solcular' hücum etmeye başlamışlar ve mitingin devamını önlemişlerdir. Kendilerine 'proleter sosyalistler' diyen küçük burjuva devrimcileri demokratik mücadeleyi baş şiar edinmişlerdir. Demokratik mücadeleden kasıt işçi ve emekçi sınıflarının burjuvaziye karşı serbestçe örgütlenmeleri ve kitle hareketi yapabilmeleridir. Durum böyle iken ilerici geçinen hiç bir kimsenin yapmayacağını yapmışlar ve bizzat işçilerin düzenlediği mitingi sabote ederek faşist duruma düşmüşlerdir. Biz devrimci işçiler olarak demokratik haklarımızı sonuna kadar savunacağız. Sınıfımızın iktidarı yolundaki engeller ve faşist deneyler bir gün mutlaka yıkılacaktır. Onlara tekrar hatırlatalım, bu tür eylemlerimiz devam edecek ve mücadelede kıl payı kadar bile taviz verilmeyecektir. Ancak, bu defa saldırganlar nerede olursa olsun gerekli dersi alacaklar ve nasırlı ellerimizi kafalarında göreceklerdir."

Türk-Persen'in Yürüyüşü

Türk-Persen, 17 Ocak 1970 Cumartesi günü, saat 13.30 da Ankara Kurtuluş alanında başlayan, Anıt-Kabir'de saygı duruşuyla sona eren bir yürüyüş yapar.

Türk-Persen'in yürüyüş için bir hafta önce başlayan aktif çalışmasına SGÖ, bütün gücüyle katılır.

Gerek yürüyüş öncesi, gerekse yürüyüş sırasında tüm önlemleri ve çalışmaları SGÖ'lü militanlar yürütür.

Onbinlerce memur, "İşçi, köylü el ele, halk cephesinde, "İşçi, memur el ele genel greve, "Yürüyüşün nedeni, sömürü düzeni, "Süleyman düşecek bu düzen değişecek" sloganlarını hep bir ağızdan haykırır.

Yürüyüşte diğer konuşmacıların yanısıra İlk-Sen temsilcisi İbrahim İspir, SGÖ adına Asuman Erdost birer konuşma yapar.

Antalya'da Orman İşçileri ile Dayanışma

Antalya Orman Genel Müdürlüğüne bağlı orman tamirhanesinde çalışan 173 işçi, toplu iş sözleşmesi yapma zamanı gelmesine rağmen, 7 aydır toplu sözleşmenin ertelemesini kınamak amacı ile greve gider.

SGÖ üyeleri, 20 Mart 1970 Cuma günü, Antalya'ya giderek, işçilerle ilişki kurar ve onların yaptığı grevi destekleyerek, güç verir.

Sosyalist Gençlik Örgütü, Deprem Bölgesine 25 Kişilik Bir Ekip Gönderiyor

SGÖ, 28 Mart 1970'de Gediz'de meydana gelen ve 1089 kişinin ölümüne yolaçan deprem nedeniyle, "Felaketzedelere yardım" amacıyla, 30 Mart 1970 Pazartesi sabahı, deprem bölgesine 25 kişi gönderir.

TİP adına da Kocaeli Senatörü Fatma Hikmet İşmen başkanlığında bir heyet, deprem bölgesine giderek incelemelerde bulunur.

SGÖ Kampanya Tertip Komitesi, yayınladığı bir bildiri ile 25 kişilik ekibin, felaketzedelere yardımda bulunacağını açıklar.

Bildiride, işçilerin yoğun olduğu Zonguldak bölgesinde ayda iki defa, "Sömürücüye Yumruk" adlı bir gazete yayınlanacağını da bildirilir.

Köylülere Dergi, Temizlik İşçilerine Bildiri, Türk-İş'e Siyah Çelenk

SGÖ üyelerinden Veli Gürcan, Taberdar Özdoğan ve Mehmet Kalkmaz, 4 Haziran 1970 Perşembe günü, Silivri'ye bağlı Değirmenköy'e giderek köylülerin toprak mücadelesine destek olur ve köylüye, Kurtuluş Yolu dergisi dağıtır.

Bir kısım köylüler tarafından yapılan şikâyet üzerine SGÖ üyeleri, jandarma tarafından Silivri Karakolunda kısa bir süre gözaltına alınır, daha sonra serbest bırakılır.

SGÖ Genel Başkanı Mahmut Atilla Arsoy ve arkadaşları, direnişe geçen işçilere destek olmak amacıyla, 16 Haziran 1970 günü, İstanbul'da işçilerle eylem alanlarındadır.

SGÖ'ne üye gençler, 17 Haziran 1970 Çarşamba günü, Türk-İş Genel Merkezi önünde bir gösteri yaparak, Türk-İş ve sarı sendikacılığı kınar, bu arada Türk-İş binasına bir de siyah çelenk bırakır.

DİSK İzmir Temsilciliği tarafından, 18 Haziran 1970 Perşembe günü, İzmir'de 12 işyerinde direniş başlatılır.

TİP ve SGÖ'lüler de hazırladıkları bildirileri, başlatılan direniş sırasında işçilere dağıtır.

Emniyet güçleri, işçileri kışkırtmak amacıyla afiş asmak, bildiri dağıtmak suretiyle yasalara karşı geldikleri iddia ettiği çoğu üniversite öğrencisi olan 27 kişiyi Bayraklı semtinde gözaltına alır.

Gözaltına alınanlar şunlardır:

TİP İzmir İl yöneticisi Cemal Kral, Savaşkan Oral, Halil Bahadır, Fevzi Aydın, Adnan Fidan, Ahmet Birat, Nevzat Kavcar, Ramazan Karakale, Mustafa Sertbel, Ali İhsan Gencer, Yusuf Delikanlı, Mustafa Ateş, Tacim Gülpınar, Burhan Atalay, Ali Demircioğlu, Hakkı Baha Pars, Şevki Çekiç, Ahmet Dursun, Ceyhan Kayalı, Fevzi Büyükkılıç, Ömer Ergin, Nedim Öztaş, Hüseyin Özer, Nurhan Aksu, Hüseyin Kolkesen ve Nevzat Demirbaş.

İşçilerin Yanındayız

Onsekiz sendika, gençlik kuruluşu ve dernek, 19 Haziran 1970 Cuma günü, ortak bir bildiri yayınlayarak, demokratik hakları için direnen işçilerin yanında olduklarını açıklamışlardır. Bildiri şöyledir:

"Demokratik hakları elinden alınan işçiler, haklı bir direnişe geçmişlerdir. Sendikalar Kanununda yapılmak istenen değişiklik, Meclislerden geçtiği takdirde Anayasanın özüne ve emekçi sınıfların sendikal özgürlüğüne

ağır bir darbe indirilmiş olacaktır. İktidarın amacı, devrimci sendikaları tasfiye etmek ve işçileri kendi dümen suyunda giden sarı sendika ağalarının buyruğu altına sokmaktır.

Anayasaya aykırı kanunlara ve anti-demokratik baskılara karşı direnmek, iktidarın ve onun yanında yeralan kendi tabanından kopmuş Türk-İş yöneticilerinin öne sürdüklerinin tam tersine Anayasal bir haktır.

Meydana gelen olayların sorumlusu, demokratik hakları için işçiler değil, Yahya Han formülleri peşinde koşan işbirlikçi iktidarın kendisidir. Kanlı Pazarlar düzenlenir, Yargıtay Başkanının cenazesinde kazan kaldırılırken Kayseri, Konya, Düzce, Boğazlıyan ve benzeri olaylar da öğretmenler toptan öldürülmek istenir, binalar tahrip edilir, üniversitelere saldırı ve baskınlar yapılır, dekanlar dövülür, öğrenciler öldürülürken ve doğu halkının üstünde terör sürdürülürken, tahrikçi aramayan iktidar, şimdi haklı bir direniş içinde bulunan işçileri susturabilmek için kasıtlı olarak tahrikçi aranmaktadır.

Bütün bu olayların baş sorumlusu olan kişiler, devrimcileri savunan 27 Mayıs Anayasasının yapıcılarını, "Fuzuli şagil" olarak nitelendirmektedirler. Oysa asıl fuzuli şağiller, halkımızı yıllardan beri aç, sefil bırakanlar ve yurdumuzu emperyalizmin açık pazarı haline getirenlerdir.

Biz aşağıda adları yazılı kuruluşlar, demokratik hakları için direnen işçilerin yanında olduğumuzu bildiririz.

İşbirlikçilerin hiç bir oyunu devrimci mücadelemizi ve dayanışmamızı engellemeyecektir.

Sosyalist Gençlik Örgütü, TÖS, İlk-Sen, İnşaat Mühendisleri Odası, PERSEN, Karayolu-İş, Elektrik Mühendisleri Odası, Teknik-İş, ÜNAS, Devrimci Avukatlar Derneği, TDGF, ODTÜÖB, Ankara Üniversite Öğrenci Birliği, HÜÖB, İTÜ ÖB, Gazi Eğitim Enstitüsü Öğrenci Birliği, DDKO, Devrimci Kadınlar Birliği."

Türkiye-İş Sendikası Genel Yönetim Kurulu, 3 günlük toplantısının ardından düzenledikleri basın toplantısında, Ankara temizlik işçilerinin, 27 Haziran 1970 Cumartesi gününden itibaren " Genel Grev" yapmasına karar verildiğini açıklar.

Yapılan açıklamada, grevin SGÖ, SDDF, TDGF ve DİSK tarafından destekleneceği, söylenir.

İzmir'de İşçilere bildiri Dağıtan Genç Gözaltına Alınıyor

10 Ağustos 1970 günü, Türk parasının değeri yeniden ayarlandı ve 1 ABD doları 15 TL. olmak üzere yeniden tesbit edildi. Bu tarihten önce ABD dolarının değeri 9 TL. civarındaydı. Yaklaşık % 100'lük bu devalüasyon kararından sonra Pınarbaşı yolundaki BMC kamyon fabrikasından 300 işçinin işlerine son verilmesini 21 Ağustos 1970 Cuma günü kınayan gençler, bütün işçileri direnişe çağırır.

Bu arada, "İşçiler birleşiniz" başlıklı bir de bildiri dağıtan SGÖ üyelerinden Uğur Özışık, polis tarafından gözaltına alınır.

Beşinci Bölüm

Dava Sahibi İnsanlar Olarak Yetişmelisiniz

Kuruluşundan itibaren geleneksel olarak her yıl tekrarlanan Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin 99. kuruluş yıldönümünü, 4 Aralık 1958 Perşembe günü, Fakülte salonlarında törenle kutladıktan sonra, SBF'li gençlerden bir kısmı, CHP Genel Merkezine giderek İsmet İnönü'yü ziyaret eder.

İnönü, gençlere, böyle bir günde kendisini hatırladıkları için teşekkür eder ve şunları söyler:

"Siyasal Bilgiler Fakültesi kendisine bağlanan ümitleri gerçekleştirmiştir. 100 seneden beri memleketimizin idari ve siyasi hayatında hizmet görenlerin bir kısmı Mülkiye'de yetişmiştir. Müessesenizle iftihar edebilirsiniz."

İlim yapmak, iyi tahsil görmek şarttır. Bu memlekette karakter sağlamlığı ilimden daha önemlidir. Siz, mesleğiniz icabı halkla temas halinde olacaksınız. Ancak, karakter sağlamlığının ideal tarafı da vardır. Okuldan mezun olurken memlekete örnek olacak hizmetleri yapmayı hedef tutmalısınız. Siz, hem karakterine, hem de idealine istikamet verecek yaşta insanlarsınız. Şimdiden vücut vereceğiniz karakteriniz ve idealiniz ileride çok az değişecektir. Dava sahibi insanlar olarak yetişmelisiniz."

Prof. Kubalı Olayı

1958 yılı DP iktidarı için kötü bir yıldır.

Ordu'yu karşısında bulan DP iktidarı, ikinci olarak da üniversiteleri tamamen karşısına alır.

DP iktidarı, birtakım Meclis görüşmelerini gazetelerin yazmasını istememektedir. Ama bunun için Basın Yasası'nı değiştirmekten çekinen iktidar, Meclis İç Tüzüğünde bir değişiklik yaparak bunu halletme yoluna gider.

27 Aralık 1958 günü TBMM'de yapılan görüşmede DP iktidarı, parlamentodaki çoğunluğuna dayanarak, Meclis İçtüzüğünü değiştirir. Bu değişiklikle, Meclis Başkanlığının gücü artırılır ve böylece milletvekillerinin konuşmaları içinde yayınlanmaması istenen bölümlerin Meclis tutanaklarından çıkarılması Meclis başkanının takdirine bırakılacaktır. Meclis dışında zaten muhalefet etmek hemen hemen imkânsızdır. DP yönetimi şimdi de muhalefetin Meclis içindeki özgürlüğüne denetim getirmiştir.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Profesörü Hü-

seyin Naili Kubalı ile Prof. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu, 1 Ocak 1958 günü, yaptığı açıklamada, 27 Aralık 1958 günü TBMM'de değiştirilen TBMM İç Tüzüğü ile kararlarının Anayasa'ya aykırı düştüğünü ileri sürerek, gazetecilerin bunlara boyun eğmek zorunda olmadıkları, açıklamasını yapar.

Menderes, yapılan her eleştiriyi kendine ve yönetimine yapılmış sayan bir ruh hali içindedir artık.

Milli Eğitim Bakanı Celal Yardımcı, 5 Ocak 1958 günü, "günlük politikaya bulaştığı ve Üniversite Kanunu'nu ihlal ettiği" gerekçesiyle Prof. Kubalı hakkında soruşturma açar.

Prof. Kubalı'nın Bakanlık emrine alınabilmesi için İstanbul Üniversitesi Senatosunun mütalaasının olması gerekmektedir.

Senato toplantısının yapılacağı gün ve saatlerde öğrenciler, derslere girmeyerek toplantının yapılacağı salonun önünde toplanarak gösteri yapar. Senato, sonunda, Prof. Kubalı'nın demecinin siyasi olmadığını karar verir ve bunu M.E.B.'na bildirir. Fakat buna rağmen M.E. Bakanı Celal Yardımcı, Prof. Kubalı'yı Bakanlık emrine alır ama bunu öğrencilerin tepkisinden korktuğu için hemen açıklayamaz.

Prof. Kubalı'nın Bakanlık emrine alındığı haberi 1 Şubat 1958 Cumartesi günü, gece saat 23.15 radyo haber bülteninde açıklanır. Ertesi gün pazardır. Pazartesi günü ise sömestr tatili başlayacaktır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu memleketlerine gitmiş olacaktır.

Üniversiteler, bu olaydan sonra DP iktidarına karşı tam bir cephe oluşturur.

Öğrenciler, Eylemlerini 3 Aydır Devam Ettirmektedir

Bu dönem İstanbul'da ilk fikir kulübü olan İstanbul Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü kurulmuştur.

Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü'nün kurulduğu dönem öğrenci olayları, İstanbul Üniversitesi'nde Prof. Hüseyin Naili Kubalı'nın görevden alınmasını kınamak amacıyla üç aydır devam etmektedir.

Bini aşkın Hukuk Fakültesi öğrencisi, Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü'nün öncülüğünde, Prof. Kubalı'nın, İstanbul Üniversitesi Senatosu kararı gereğince dersine girememesi nedeniyle, 15 Nisan 1958 Salı günü, diğer derslerin yapılmasını engel olur ve Rektörlük binasına kadar yürüyüş yaparak Senato'yu kınama eylemi yapar.

Bini aşkın öğrenci, Rektörlüğe kadar yaptıkları yürüyüş sırasında, "Dağbaşını Duman Almış" marşını söyler. Atatürk Anıtı önünde toplanan öğrenciler, burada da İstiklal Marşı'nı söyledikten sonra, "ya ya ya, şa şa şa, Kubalı, Kubalı çok yaşa, Sıddık Sami çok yaşa" temposu ile Merkez binada tezahürat yapar. İki saat devam eden öğrenci gösterileri nedeniyle, emniyet mensupları ve askeri birlikler, Üniversiteyi kordon altına alır.

"Öğrenciler son derece heyecanlıydılar. Bu, 28-29 Nisan 1960 heyecanının başlangıcı oldu. Senato toplantısının yapılacağının duyulduğu her se-

ferinde öğrenciler derslere girmiyor, toplantı salonunun önünde toplanıyor, medeni cesaret sahibi olarak şöhret yapan Sıddık Sami, Ragıp Sarıca, Hıfzı Veldet gibi hocalarını alkışlıyor, ötekiler üzerinde, ilgisizliği yahut sessiz husumetiyle bir batılı baskı grubunun tesirini icra ediyorlardı."(1)

Gösterilerin sonunda, Hukuk Fakültesi öğrencileri ile diğer fakülte öğrencileri, topluluklar halinde Prof. Kubalı'yı evinde ziyaret eder.

Gösterilere elebaşılık ettikleri gerekçesiyle Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü yöneticisi ve üyelerinden oluşan 15 öğrenci, sorguya çekilir. Bunlardan Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü Sekreteri Raif Ertem ile Nuri Yazıcı, geçici olarak Hukuk Fakültesi'nden ihraç cezası alır.

Raif Ertem ve Nuri Yazıcı, 28-29 Nisan 1960 günleri meydana gelen öğrenci olaylarının önderleri olmuşlardır.

Hukuk Fakültesi Fikir Kulübünün Bazı Etkinlikleri

Kadırga Öğrenci Yurdu ile Çukurova Öğrenci Yurdunda kalan üniversiteli öğrenciler, 17 Ocak 1959 Cumartesi günü, kendi aralarında, "Öğrenci yurtlarının hallinde devletin mi, yoksa bölgelerin mi rolü daha büyüktür?", konulu bir tartışma düzenlemişlerdir.

Çukurova Öğrenci Yurdunda kalan öğrenci ekibinin başkanı Turgut Kazan yönetimindeki ekip ile Kadırga Öğrenci Yurdunda kalan öğrenci ekibinin başkanı Çetin Özükü yönetimindeki ekip, konu hakkında tartışma yapmışlardır.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü'nün düzenlediği tartışmalı edebiyat toplantısı, 28 Ocak 1959 Çarşamba günü, saat 14.00'te, TMTF'nin konferans salonunda yapılmıştır.

Tartışmalı edebiyat toplantısına Demir Özlü, Halis Acarı, Ferit Öngören, Önay Sözer, Edip Cansever, Kemal Özer, Muzaffer Buyrukçu, Feridun Metin, Adnan Özyalçıner, Ece Ayhan, Ülkü Tamer, Ergin Günçe, Erdal Öz ile "A" dergisinden İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi Onat Kutlar, katılarak konuşma yapmışlardır.

Demokrat Parti, SBF'ni Yüksek Okul Haline Getirmek İstiyor

Demokrat Parti'den on milletvekili, 4 Şubat 1960 günü, Meclise bir önerge vererek, öğrenci hareketlerine öncülük eden Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin yüksekokul haline dönüştürülerek Hukuk Fakültesi'ne bağlanmasını ister.

Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin yüksel okul haline dönüştürülmesi tasarısını Aydın'da öğrenen SBF Fikir Kulübü başkanı Fikret Toksöz, Meclis Başkanlığına bir telgraf çeker.

Başkan Fikret Toksöz telgrafında, tasarıyı esefle karşıladıklarını ifade eder ve tasarının Meclis tarafından kabul edilmeyeceği ümidinde olduğunu belirtir. Başkan Toksöz, devrimlere olan inanç ve bağlılıklarını da ifade eder.

DP'li on milletvekilinin verdiği önerge yasalaşmadan DP iktidarı sona erer.

Hürriyet Savaşında Ön Savaşı Siz Açtınız

27 Mayıs 1960 günü yapılan askeri müdahaleyi kutlamak için 28 Mayıs 1960 Cumartesi günü, SBF'nde, bir tören yapılır.

Törende, birçok profesör, öğrencilerin sürekli istemleri üzerine konuşma yapar. İlk olarak Prof. Yavuz Abadan, konuşur ve Mülkiyelilere hitaben şunları söyler:

"Hürriyet uğrunda ön savaşı siz açtınız. Cumhuriyetimizin ideali olan demokratik hürriyetler için ilmi sahada çalışıyorduk. Fakat çok engellerle karşı karşıya idik. Bu engeller şimdi ortadan kalkmıştır. Artık demokrasimizi yükseltmek ve geliştirmek için bundan sonra daha canla başla çalışmak görevi hepimize düşmektedir. Sizin Atatürk devrimlerine ve insanlık ideallerine bağlılığınızdan güç alarak bize düşen görevi yerine getirmeğe bütün varlığımızla çaba göstereceğiz. Sağ olun."

Prof. Abadan konuştuğu sırada, öğrenciler, SBF bahçesinde yeşil çuhaya sarılmış ve irtica ile diktatörlüğü temsil eden bir tabut ile gösteri yapar.

Konuşmaların yapıldığı sırada Doçent Muammer Aksoy, SBF'de tekrar öğretim kuruluna alınmasını isteyen pullu bir dilekçeyi elinde taşıyarak fakülteye gelir. Öğrencilerin ısrarı sonucu SBF Dekanlığına verilen dilekçeyi okuyan Muammer Aksoy'un dilekçesi şöyledir:

"İlim hürriyetine ve üniversite muhtariyetine arka arkaya pek ağır darbeler vuran kanun hükümlerinden sonra, benzerine ancak totaliter devletlerde rastlanır tatbikatında birbirini kovalaması üzerine 5.12.1956 günü bütün kalbimle bağlı olduğum üniversite hocalığından istifa etmek mecburiyetinde kalmıştım.

İstifamdan 4 gün sonra gazetelere verdiğim beyanatım şu cümlelerle sona ermekte idi: 'Tedris hürriyeti ve üniversite muhtariyetinin bir gün yine 1954 den önce olduğu gibi memleketimizde vücut bulacağına kaniyim. O zaman yerim tekrar üniversite olacaktır.'

İşte dünden beri memleketimizde korkunç bir diktatörlük sona ermiş ve Hukuk Devleti istikametinde ciddi adımlar atılmış bulunmaktadır. Üniversite hocaları, artık dilleri ve kalemleri her an icra organı tarafından kırılabilecek vesayet altında kimseler değil, Anayasayı bile hazırlamağa yetkili öncüler olarak telakki edilmektedir. Bu durum karşısında üniversitedeki vazifeme dönmemem için hiçbir sebep kalmamıştır. Kaderin pek garip bir cilvesidir ki, istifamı, kanunların açık hükümleri ve en iptidai hukuk kaideleri hiçe sayılmak suretiyle polis karakolunda sabaha kadar alıkonduğum günün akabinde vermiştim. Üniversiteye tekrar dönmem hakkındaki bu dilekçeyi de kanunların açık hükmünü ve hukukun umumi prensiplerini çiğneyen tamamen keyfi bir takım muameleler serisi ile 19 Mayıs 1960 gününden beri devam eden tutukluk durumunun sona ermesinin ertesi gü-

nü vermekteyim. İlim hürriyetine tekrar kavuşmanın arifesinde bulunan Türk Üniversitelerinin naçiz bir doçenti olarak, hürriyet tarihine canları pahasına emsalsiz hizmetlerde bulunan ve Atatürk'ün kendilerine Cumhuriyeti ve İnkilapları emanet etmekte pek haklı olduğunu, bütün hür dünyanın iftihar edeceği büyük bir imtihan ile isbat eden asil Türk Gençliğinin hizmetinde çalışmak azminde olduğumu arz ve tekrar Siyasal bilgiler Fakültesi kadrosunda vazifeye başlamam için gerekli muameleye müsaadelerinizi istirham ederim."

Öğrenciler, daha sonra, Prof. Tahsin Bekir Balta'ya büyük gösteriler yapar.

Sırasıyla Prof. İsmail Hakkı Ülmen, Prof. Fadıl Hakkı Sur, Ulus gazetesi muhabiri Leyla Çambel, Prof. Burhan Köni, Prof. Sadun Aren, Prof. Seha Lemi Meray ve Doçent Nermin Abadan, öğrencilere, hitap eder.

SBF Öğretim Kurulu, 15 Eylül 1960 Perşembe günü, bir toplantı yapar ve SBF Dekanı ile Fakülte Yönetim Kurulunu seçer.

Prof. Cahit Talas SBF SBF Dekan'lığına, Prof. Bahri Savcı ve Prof. Seha Lemi Meray Senatörlüklerine, Prof. Cahit Talas, Prof. Fehmi Yavuz, Prof. Seha Lemi Meray, Prof. Bahri Savcı, Prof. Sadun Aren, Doçent Muammer Aksoy ve Doç. İlhan, Fakülte Yönetim Kurulu'na seçilir.

Üniversitelerde Tasfiye

Milli Birlik Komitesi, Ankara, İstanbul, Ege ve Atatürk Üniversiteleri ile İstanbul Teknik Üniversitesine mensup 147 öğretim üyesinin görevlerine son verir.

Kız öğrencisi ile ilişkisi olan, evlatlığı ile karı-koca ilişkisi yaşayan, ahlak ve konuşma bozukluğu olan, mason, Komünist, gerici, öğrenci ile dinsel ilişki kuranlar, ilmi açıdan yetersiz olanlar, homoseksüel olan, eşini zina halinde yakalayıp ihbarda bulunmak yerine yakaladığı erkekten para almak, 3 sene sınavlarda aynı soruları sormak, çok uzun bir süreden beri kitap yazmamak gibi iddialar 147 öğretim üyesinin MBK tarafından üniversiteden uzaklaştırma nedenleridir.

"Komiteye üniversitelerde tasfiye yapmaya götüren neden özellikle genç öğretim üyelerinden gelen isteklerdir. Komiteye, 4936 sayılı ve 13 Haziran 1946 tarihli üniversiteler ile ilgili yasanın eskidiğini, ihtiyaçlara cevap vermediğini, profesörlerin üniversiteye tahakküm etmesine neden olduğunu, üniversitelerde profesör kliklerinin genç bilim adamlarının önünü kapadığını iletmişlerdir."(1)

Gece sabaha karşı saat 04.00 de kabul edilen bir kanunla görevlerinden uzaklaştırılan üniversite mensuplarının adları, 27 Ekim 1960 Perşembe günü, basına açıklanır.

Türkiye Üniversitelerindeki 147 öğretim üyesinin görevinden uzaklaştırılması bazı tepkilere neden olur.

Ankara Hukuk Fakültesi'nde uzun bir toplantı yapan Türkiye Milli Ta-

lebe Federasyonu, Ankara Üniversitesi Talebe Birliği, Tıp, Hukuk, Fen, SBF, Ziraat, Veteriner, DTCF ile Ankara İTİA öğrenci derneklerinin yöneticileri, 29 Ekim 1960 Cumartesi günü, ortaklaşa yayınladıkları bildiride tepkilerini şöyle dile getirirler:

"Bütün Dünyaya Türkiye Üniversitelerinin tam bir muhtariyete sahip bulunduğunu ilan ettiğimiz şu günlerde aralarında şöhretleri hudutlarımızın çok ötesine yayılmış olan ve yerleri senelerce doldurulamayacak kıymetlerin bulunduğu bu zevatın bir oldu bitti ile vazifelerinden affı her şeyden evvel kurulacağı vadedilen 'Hukuk Devleti' mefhumu ile telif edilemez. Eğer bu memlekette üniversite muhtariyeti varsa ve eğer yine üniversitelerde kısıntı lazımsa bunu ancak ve ancak muhtar üniversitelerin muhtar senatoları yapabilir. Aksini düşünmek ve tatbik etmek üniversite muhtariyetini kökünden söküp atmaktır. Muhtar olması icabeden üniversitelerimizin asil ve necip öğrencileri adına bütün dünyaya ilan ederiz ki, bu hata tamir edilmedikçe, üniversitelerdeki boş kürsüler karşısında boş anfiler olacaktır. 27 Mayıs İnkilabından bu yana her türlü baskıdan kurtulmuş bulunan talebe teşekküllerinin bundan sonra herhangi bir baskıya tahammül edemeyeceklerini de ayrıca belirtmek isteriz."

Aradan uzunca bir süre geçtiği halde 114 sayılı kanunla görevlerine son verilen üniversite öğretim üyelerinin durumlarında herhangi bir düzeltmenin yapılmaması nedeniyle SBF Talebe Cemiyeti ile SBF Derneği, 19 Şubat 1961 Pazar günü, yayınladıkları ortak bildiride şunları dile getirirler:

"Üniversite dışı bir organ tarafından bir kısım öğretim üyelerinin görevlerine son verilmesinden doğan üzüntüyü yaşamaktayız. 114 sayılı kanun üniversite muhtariyetini geniş ölçüde zedelemiştir. Öyle sanıyoruz ki bu işlem gelecek için kötü bir örnek teşkil etmekte ve ilim hürriyetini korumak yönünde yaratılan hukuki garantileri şimdiden tehlikeye düşürmektedir. Hatalı olduğu herkesçe kabul edilen böyle bir durumun şimdiye kadar düzeltilmiş olmasını ve Silahlı Kuvvetlerimizin şerefli temsilcilerini bu konuda da alkışlamayı çok isterdik. Demokratik bir düzen kurulması için çalışmalar yapıldığı şu günlerde bu duruma da bir son verileceğini ümit etmekteyiz."

Ordu, Gençlik ve Basın Kuvvetleri Daima Yanyana Olacak

Her yıl 1 Kasımda yapılan geleneksel "Balo" ile üniversite açılış törenlerinin 1960-1961 eğitim-öğretim döneminde üniversite yönetimleri tarafından yapılmaması üzerine, öğrenci dernekleri, üniversiteyi, 1 Kasım 1960 Salı günü, Anıt-Kabir'de Ata'nın huzurunda sesiz bir törenle açmaya karar verir.

Ankara Üniversitesi Talebe Birliği Başkanı ve Fakültelerin dernek başkanları tarafından düzenlenen sessiz yürüyüşe izin almak amacıyla, 31 Ekim 1960 Pazartesi günü gecesi, Milli Birlik Komitesine müracaat edilir. Ayrıca, Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne haber verilir.

MBK, yürüyüşü olumlu karşılar ve "bir nümayiş havası olsa dahi; en ufak bir müdahale yapılmaması"da dahil olmak üzere ilgili mercilere direktif verir.

Üniversite öğrencileri, 1 Kasım 1960 Salı günü, sabah saat 09.00'dan itibaren iki ayrı yerde topluluklar halinde toplanmağa başlar. Birinci topluluk SBF öğrencileridir ve bunlar, aralarından seçtikleri 15 kişi vasıtasıyla Anıt-Kabre bir çelenk koyar.

Ziraat Fakültesi önünde toplanan öğrenciler de İstiklal marşını söyledikten sonra bayrak ve çelenklerle hareket eder. Bu topluluk, Kızılay yoluyla Anıtkabre doğru sessizce yürümeye başlar.

Bu arada, 500 kadar üniversiteli, saat 10.15 de Dışkapı'dan hareket eder. Bir müddet sonra Milli Birlik Komitesi üyesi Fazıl Akkoyunlu, askeri bir arabadan inerek kafileye yaklaşır; "Ben de sizinle birlikte yürüyeceğim" der.

Böylece Akkoyunlu da gençlerle birlikte Dışkapı, Kızılay, Demirtepe yoluyla Anıt-Kabre kadar yürür ve sessiz törene iştirak eder. Yürüyüş sırasında Fazıl Akkoyunlu, gençlere, şunları söyler:

"Hatalar el ele verilmek suretiyle düzeltilecektir. Ordu-gençlik ve basın kuvvetleri daima yanyana olacak ve bu suretle fırsat kollayanlar hüsrana uğrayacaklardır."

Ata'nın huzurundaki saygı duruşundan sonra başta Akkoyunlu olmak üzere Hürriyet Şehitleri ziyaret edilir. Ata'nın ve Hürriyet şehitlerinin kabirlerine birer çelenk konulduktan sonra tören sona erdirilir.

Mülkiyeli Öğrenciler, Derslere Girmiyor

SBF öğrencileri, kaymakamlık tazminatı ile ilgili yasanın düzeltilmesi amacıyla, 29 Mart 1961 Çarşamba günü, derslere girmez.

Öğrenciler, kaymakamlara tazminat verilmesi meselesinin şimdiye kadar çözümlenmediğini ve MBK üyesi Vehbi Ersü tarafından Milli Birlik Komitesine sunulan bu konudaki tasarının Komite üyelerince olumlu karşılandığı ve Maliye Bakanlığı tarafından yasalarca güvence altına alınacağına dair söz verildiği halde; bugüne kadar Temsilciler Meclisine yansımadığını ve İçişleri Bakanlığının kendi bünyesi içinde çözümlenebilecek olan bu tasarı hakkında Maliye Bakanının olumlu görüş vermemesini üzüntüyle karşıladıklarını belirterek, derslere girmemişlerdir.

Saat 08.00'de okul salonunda toplanan öğrenciler, bu konudaki düşüncelerini belirterek sorun çözümleninceye kadar derslere girmeyeceklerini söyler. Bunun üzerine SBF Dekanı Prof. Bedri Gürsoy, öğrencileri sakinleştirmek amacıyla bir konuşma yapar ve öğrenciler de bunun üzerine üçüncü derse girerek, eylemlerine son verir.

17 Nisan Yürüyüşü

Siyasal Bilgiler Fakültesi Fikir Kulübü ile Hukuk Fakültesi Fikir Kulü-

bü, Köy Enstitülerinin kuruluş günü olan 17 Nisan 1963 Salı günü, sessiz yürüyüş yapmayı kararlaştırır.

Ankara Emniyet Müdürü ile SBF Dekan Vekili Cahit Talas, karşı olduklarını belirterek, gençleri yürüyüşten vazgeçirmek ister.

Yürüyüş yapmaya kararlı olan gençler, 17 Nisan öğleden sonra SBF önünde toplanır.

"Şehirliye okul var, köylüye niçin yok?", "Efendimizin çocukları okul bekliyor", "Ağalık düzenine karşı Köy Enstitüleri" gibi pankartlarla başlayan sessiz yürüyüş, atlı polislerin eşliğinde, Opera Meydanında sona erdirilir.

Yürüyüşten sonra DTCF'nin toplantı salonunda Köy Enstitüleri konusunda bir de açık oturum yapılır.

Tabii Senatörlerden Sami Küçük, Ahmet Yıldız, Suphi Karaman, TİP Senatörü Niyazi Ağırnaslı, Senatör Esat Çağa, Cevat Dursunoğlu, Suphi Baykam, Şükrü Koç, Nihat Erim gibi bir izleyici topluluğunun da bulunduğu açık oturum İstiklal Marşı'nın söylenmesi ile başlar.

Açık oturumda, Aydın Milletvekili Şükrü Koç, Ankara Devrim Ocağı Başkanı Yüksel Altıneri, Hürrem Arman, Suat Taşer, ODTÜ Amme İdaresi asistanı Ülker Akçakoca, Kocaeli Milletvekili Nihat Erim konuşma yapar.

FKF, Köy Enstitüleri'nin her kuruluş yıldönümünde etkinlikler düzenlemiştir.

FKF, TÖDMF, 27 Mayıs Milli Devrim Derneği, Türk Kadınlar Birliği, TMGT, TMTF, Köy Eğitmenleri Sendikası, Türkiye İlkokul Öğretmen Sendikaları Federasyonu, ODTÜÖB, SBF Sosyalist Fikir Kulübü, SDDF, Gazi Eğitim Enstitüsü Öğrenci Derneği, SBF Sosyal Demokrasi Derneği, Yüksek Öğretmen Okulu Öğrenci Derneği, Hukuk Fakültesi Sosyal Demokrasi Derneği, ODTÜ Sosyal Demokrasi Derneği, OTTÜ Sosyalist Fikir Kulübü ile Üniversiteler ve Yüksek Okullar Folklor Kulübü tarafından Köy Enstitülerinin kuruluş yıldönümü nedeniyle 17 Nisan 1967 Pazartesi günü, yayınlanan bildiride şu açıklama yapılır:

"Türk Kamuoyuna, Biz aşağıda adları yazılı kuruluşlar, Köylümüzün eğitimi ve çağdaş yaşayış düzeyine ulaşması yolunda önemli bir adım sağlamış olan Köy Enstitülerinin kuruluş yıldönümünde, okuyan ve aydınlanan insanların kolay sömürülemeyeceğini anlayan çıkarcı zümrelerin, bu kurumları halkımızın bilinçlenmesini önlemek amacıyla kapattıkları ve böylece ezilen halka karşı olan mutlu azınlığın elindeki iktidarların, halk yararına olan her eylemi kösteklediklerinin bir daha anlaşıldığı, 'iş içinde iş ile hayat için eğitim' sloganıyla, laik, demokratik ve eşit eğitim ilkelerini uygulayan, tamamen ülkemize özgü bir eğitim istemi yaratan Köy Enstitülerinin; Türkiye'de köy eğitimi sorununu çözmede ülkemizin gerçeklerine en uygun ve yüzde yüz milli bir çözüm yolu olduğuna inancımızı tek-

rarlayarak, Türk kamuoyunu Köy Enstitülerinin yeniden açılması çabasına katılmaya ve İktidarı, Köy Enstitülerini yeniden açmaya çağırıyoruz."

Muharrem Kılıç'ın başkan olduğu SBF Sosyalist Fikir Kulübü, Köy Enstitüleri'nin kuruluşunun 28. yıldönümü dolayısıyla, 17 Nisan 1968 Çarşamba günü, SBF salonunda, "Köy Enstitüleri Sergisi" açar.

Mehmet Ali Uğur, serginin düzenleme sorumluluğunu yüklenir.

Serginin fotoğrafları Engin Tonguç'tan alınır. Serginin açış konuşmasını TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, yapar.

Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun ayrıca düzenlediği toplantıda ise Hamdi Konur, Dursun Akçam, Feyzullah Ertuğrul, günün anlamını belirten konuşma yapar, Ali Çiçekli ile Arif Damar da şiir okur.

Üniversitelerimiz Egemenliğimizin ve Demokrasimizin Biricik Güvenliğidirler

Milli Eğitim Bakanlığı, 1964-65 ders yılından başlayarak üniversite harçların arttırılması konusunda karar alır. Öğrenci örgütleri, harçların artırılmasını tepkiyle karşılar ve harçların kaldırılması için yoğun mücadeleye girişir.

İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi konferans salonunda, 11 Eylül 1964 Cuma günü, bir açık oturum yapılır.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fikir ve Sanat Kulübü'nün bu konuda dağıttığı bildiri şöyledir:

"Üniversiteli kardeşim: Sorunlarımızı duygusal yollardan çözmeye çalışmanın yetersizliği, verimsizliği meydanda. Senin, benim ve hepimizin sorunlarını çözecek bilimsel yolları aramalı ve bulmalıyız. Eğitim gördüğümüz kurumlar, bizi bilim anlayışı güçlü, sağlam düşünceli, kendi dallarında iyi hazırlanmış halkçı ve devrimci, ulusçu vatandaşlar olarak yetiştirmek zorundadırlar. Onların bu zorunluğu hem çağdaş bilim kurumlarımız sayılmalarından hem de yasalarımızdan gelmektedir. Hepimizin bildiği gibi, çağdaş ulus olmanın tek yolu bilim erkçi ölçülere dayalı olmaktır. Bilimi halka iletmeyen Devletlerin egemenlikleri bir göstermelik olmaktan öteye gidemez. Gerek içte, gerekse dışta bilenlerin elinde bilmeyenler: ilkel yaşamalarının dışına çıkamaz. Bu yönden üniversitelerimiz egemenliğimizin ve demokrasimizin biricik güvenliğidirler. Zamanımızda halkla kucak kucağa yürümesi gerekli olan üniversitelerimiz halkla aralarındaki köprüleri ya kuramamış ya da kurulanları atmıştır. Halkın sorunları üniversitelerimizin inceleme konuları arasına girmiyor; halkımız ortaçağ karanlığı içinde iken üniversitelerimizden kurtarıcı çabalar gösterilmiyor. Nüfusun 27 milyonunu teşkil eden köylü, işçi ve dargelirli yurttaşların hayatına başka dünyaların insanı kadar yabancı kalıyor üniversitelerimiz. Üniversitenin bu yabancılığı sana verdirilen eğitimde de kendini göstermekte gecikmiyor. Sen bilim yolu ile yurdunun sorunlarını çözmeyi öğreneceğin yerde ölü bilgilerin, zorla, hamalı haline getiriliyorsun. Sana ve

ulusumuza yararlı olmayan üniversite öyleyse ne yapıyor. Ne mi yapıyor? Bugün üniversitelerimiz, çoğunlukla halka karşı olanların ve ekonomik güç sahiplerinin çocuklarını bilimsel güce de sahip etmekten öte hiç bir eylemde bulunmuyor. Nüfusumuzun 17 milyonunun hiç okuma bilmedikleri, köylü ve işçi, dargelirlilerin çocuklarının ortaokulu bile okuyamadıkları hesaba katılırsa yargımızın doğru olduğunu siz de benimsersiniz. Üniversiteli kardeşim. Bu aksaklıkların düzelmesi, senin, benim ve hepimizin kanun yoluyla direnmemizi bekliyor. Yoksa bugün harç sorunu, yarın başka bir tuzak gene senin yaşam yolunun üstüne kurulur."

FKF, Hukuk Fakültesi'ndeki Eylemi Destekliyor

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencileri, 1.500'den fazla öğrencinin belge verilerek kayıtlarının silinmek istenmesini kınamak amacıyla 7 Kasım 1966 Pazartesi günü, eyleme başlar.

Eylemin üçüncü gününde birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarda öğrenciler, bir karar alarak 9 Kasım 1966 Çarşamba günü de derslere girmez. Ancak 4. sınıf öğrencileri, hareketi desteklediklerini, fakat zaman kaybetmemek için derse girdiklerini açıklar.

Fakülte Yönetim Kurulu, boykotla ilgili olarak sabah ve öğleden sonra toplantı yapar. Yapılan toplantılarla ilgili olarak basına bilgi veren Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Reha Poroy, bazı tahrikçilerin derslere girmek isteyen öğrencilere mani olduklarını iddia eder ve "Bu ültimatom havası içinde, istekleri görüşmenin imkânı yoktur" der. Poroy, boykottan vazgeçilerek öğrenci kuruluşlarının saygılı bir ortam içinde isteklerini bildirmelerini ister.

Eylemin yönetim işini üzerine alan TMTF, öğrencileri aydınlatmak amacıyla bir bildiri yayınlar.

Bildiride, eylemin nedenleri anlatıldıktan sonra yöneticilerden istenenler şöyle özetlenir:

"Şubat hakkının tanınması, tek sınav düzeni veya yazılıyı alan öğrenciye 3 sözlü hakkının tanınması, yükseltmenin kaldırılması, üst sınıflarda belgenin kaldırılması, 65-66 öğrenim yılında belge alan öğrencilerin yeniden sınava girmesi ve nihayet dilekler bölümünde kitapların kontrol edilerek ucuzlatılması ve kürsü sahibi öğretim üyelerinin belli bilimsel konularda görüş birliğine varmaları."

Eylemlerle ilgili olarak Ankara Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti, Derneği ve FKF adına Ankara'dan İstanbul'a gelen Koray Sabri Düzgören ile Nail Gürman, İstanbul'daki eylemci arkadaşlarını desteklediklerini ve gerekirse Ankara'da da eyleme gidileceğini açıklarlar.

KTÜ'de Öğretim Üyesi Sıkıntısı Çekildiği İçin Öğrenciler Derslere Girmiyor

Karadeniz Teknik Üniversitesinde uzun zamandan beri çekilen öğretim

üyesi sıkıntısını ilgililere duyurmak için, 10 Şubat 1967 Cuma günü, öğrenciler tarafından sessiz yürüyüş düzenlenir.

Yürüyüş sırasında öğrencilerle polisler arasında çatışma olmuş, bu arada bir bayrak da yırtılmıştır. Olaya, öğrencilerin taşıdıkları ve üzerinde, "KTÜ dört yaşındaydı" ibaresi yazılan siyah tabutun Vali'ye verilmek için öğrencilerin tesbit edilen yol dışına çıkmaları sebep olmuştur. Uzunsokak Caddesine sapan gençlerin önüne Emniyet Müdürü Hasan Kemiksiz'in bulunduğu 50 kadar polis çıkmıştır. Bu arada öğrencilerle polisler arasında itişmeler olmuş ve öğrenciler barikatı aşarak Zağnos Köprüsüne gelmişlerdir. Jandarmaların ve polislerin, yeniden engel kurdukları köprüde polislerle engeli aşmak isteyen öğrenciler arasında büyük bir çatışma olmuş, bu arada birçok öğrenci polis tarafından hırpalanmıştır. Öğrenciler, olay yerinde bulunan bir binbaşıyı omuzlarına alarak Ordu lehinde gösteri yapmışlardır.

Öğrencilerin, yürüyüşten sonra, Atatürk Anıtı'na bıraktıkları dövizler, 13 Şubat 1967 Pazartesi günü akşamı, bilinmeyen kişiler tarafından yırtılmıştır. Durum savcılığa bildirilmiş, bu konuda soruşturma açılmıştır. Yürüyüş sırasındaki bayrak yırtılma olayıyla ilgili olarak bazı öğrencilerin ifadelerinin alınmasına başlanmıştır.

Karadeniz Teknik Üniversitesi öğrencileri, hadiseli geçen yürüyüşten sonra, 13 Şubat 1967 Pazartesi günü gecesi, "Süresiz olarak derslere girmeme" kararı almış, 14 Şubat 1967 Salı günü de kararlarını uygulayarak derslere girmemeye başlamışlardır.

535 öğrencinin katıldığı derslere girmeme eylemi, "'Üniversite yöneticilerine karşı olmadığı ve öğretim üyesi sıkıntısı giderilinceye kadar devam edeceği" açıklanmıştır.

Karadeniz Teknik Üniversitesi öğrencilerinin düzenledikleri sessiz yürüyüşte meydana gelen olaylarla ilgili olarak, yürüyüş tertip Komitesinden Faruk Görgülü, Devir Baktır, Muhsin Başak, Vural Piyancı, Ayhan Sönmez, Naci Akı ve Erol Üçüncü'nün duruşmalarına, 15 Şubat 1967 Çarşamba günü, başlanmıştır. Zabıta kuvvetlerine karşı koymaktan sanık olan yedi öğrenci, "Olayların polisin davranışından doğduğunu" söylemişlerdir. Duruşma, tanıkların dinlenmesi için başka güne bırakılmıştır.

Öğrencilerin, öğretim üyesi yokluğunu kınamak amacıyla başlattıkları süresiz olarak derslere girmeme eyleminin ilk günü hadiseli geçmiştir. Üniversite binasının duvarlarına asılan duyuruları kaldırtan Üniversite Genel Sekreteri Mehmet Alptekin ile öğrenciler arasında sert tartışmalar olmuştur. Genel Sekreterin, ayrıca, boykotun gereksiz olduğunu ileri sürerek Üniversite'de okuyan kızı Sevgi Alptekin'i derslere sokmak istemesi, öğrencilerin tepkileriyle karşılanmıştır.

Üniversiteli öğrencilerden kurulu bir heyet, ilgililerle görüşmek üzere, 15 Şubat 1967 Çarşamba günü, Ankara'ya hareket etmişlerdir.

Öğretim üyesi eksikliğini kınamak amacıyla süresiz boykota başlayan

Karadeniz Teknik Üniversitesi öğrencileri temsilcilerinden Aybay Ahıskalı ile Aykut Özüncan, 21 Şubat 1967 Salı günü, bir bildiri yayınlayarak, Üniversitenin bugünkü durumunu, "Milli Eğitim Bakanlığının basiretsiz tutumunun yeni bir örneği" olarak nitelemişlerdir. Bildiride özetle şöyle denilmektedir:

"Bu eğitim müessesemiz, halkın oyunu sömürmek hesabına mı, yoksa milli eğitim davamızı halletme hesabına mı yapılmıştır? Bunu sormak Türk gençliğinin hakkıdır. Özel okullarda bol miktarda parayı ve geçim şartlarını bulan öğretim üyelerinin buralara kadar gelmemeleri bir bakıma haklarıdır. Çünkü onlara bu koşulları hazırlayanlar Milli Eğitim Bakanlığını işgal eden kişilerdir."

TİP Ankara İl Gençlik Kolu, Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) öğrencilerinin sorunlarının çözümü için Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a bir telgraf çekmiş, ayrıca öğrencilere bir destek mektubu göndermiştir.

TİP Ankara İl Gençlik Kolu başkanı Atilla Sarp'ın Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a çektiği telgraf şöyledir:

"Yıllardır süregelen ters bir eğitimin sonuçları, eğitimimizi bir çıkmaz içine sokmuştur. Yönetimlerini hâkim sınıflar yararına sürdüren ve emekçi halkımıza eğitim kapılarını kapayan iktidarlar da bu çıkmazı derinleştirmişlerdir. Tekniker'li kardeşlerimizden sonra gene aylardır Karadeniz teknik Üniversiteliler boykot içinde bulunmaktadırlar. Devamlı olarak özel yüksekokullar açılırken, devlet okullarının çalışamaz durumda bırakılması, Türk eğitimine vurulan bir darbedir. Bu ters gidişi durdurma yolunda çaba göstermeniz, üzerine yemin ettiğiniz Anayasa görevidir. İçten saygılarla."

TİP Ankara İl Gençlik Kolu Başkanı Atilla Sarp'ın Karadeniz Teknik Üniversitesi öğrencilerine gönderdiği açıklama ise şöyledir:

"Aylardır süregelen boykotunuzu basından izliyoruz. Halk yararına bir düzen kurmayı amaçlayan İşçi Partililer olarak, bu düzenin bozukluklarına karşı çıkanları yürekten destekleriz. Boykotunuz, paralı özel yüksekokulların açıldığı bir dönemde daha da düşündürücü olmaktadır. Özel teşebbüsle kalkınma edebiyatı yapan AP iktidarı, Tekniker'lerin ve sizlerin boykotuna gösterdiği ilgisizlikle kişiliğini açıkça ortaya koymuştur. Sanayileşmesi gerekli olan bir ülkede, teknik elemanların okumalarını önlemek, yabancı sanayicilere o ülkeyi peşkeş çekmek demektir. Alabildiğine teknik eleman yetiştirmesi şart olan Türkiye'de, teknik eleman yetiştiren okullara ilgisizlik gösterenleri biz böyle değerlendiriyoruz. Gerek eğitimimizi ve gerekse sanayileşmemizi ilgilendiren boykotunuzun ülkemiz yararına sonuçlanmasını dileriz."

3-5 Kişi Denilen Bu Üniversiteli Bölümü, Üniversitenin Gerçek Temsilcileridir

Başbakan Süleyman Demirel, 11 Temmuz 1967 Salı günü, AP İstanbul Gençlik Toplantısına katılarak, özetle şu konuşmayı yapar:

"Türk vatandaşı kendi haklarına sahip olma şuuru içerisinde değilse, bu hakları elinden almaya kalkacak meczuplar çıkacaktır. Ümid ederim ki, o devirler bir daha açılmamak üzere kapanmıştır.

Yürüyüş hürriyet olarak kabul edilmiş mi? Edilmiş. Bırakın yürüsünler. Kim isterse yürüsün.

Arkadaşlar, devleti tehlikeye sokacak hale gelmemek şartıyla greve alışacağız. Modern bir müessesedir. Bunlara alışamadığımız müddetçe modern devleti hiç bir zaman kuramayız.

Demirel, konuşmasının sonlarında, Nazım Hikmet ile ilgili olarak, "Biz vatan şairi olarak Namık Kemal'i biliriz. Oğlunu Türkiye Komünist Partisi'ne emanet etmiş olan Nazım Hikmet vatan şairi olamaz. Nazım hikmet vatan şairidir diyen sapıkların Türkçe içinde yeri yoktur" der.

Demirel'in kullandığı bu cümleler, tepkiyle karşılanır. Fikir Kulüpleri Federasyonu, 12 Temmuz 1967 Çarşamba günü, yayınladığı bir bildiride, Demirel'in profesörler ve Nazım Hikmet hakkındaki sözlerini ciddiyetten uzak olarak niteler ve özetle şöyle der:

"Aslında 3-5 kişi denilen bu üniversiteli bölümü, üniversitenin gerçek temsilcileridir. Çünkü ötede kalanlar ya rahatına fazlasıyla düşkün olanlar ya da yurt sorunları üzerinde ağırlığını koyabilecek kadar yetenekli olmayanlardır."

Özel Yüksek Okulların Devletleştirilmesi İsteniyor

Özel yüksekokulların Anayasaya aykırılığını belirterek devletleştirilmesini isteyen öğrenciler, Ankara'ya yürüme kararı alır.

7 Kasım 1967 Salı günü, sabah 09.00'da, İTÜ'de buluşan öğrenciler, toplu halde Taksim'e giderek Atatürk Anıtına bir çelenk koyar.

Daha sonra, arabalı vapurla Üsküdar'a geçen ve üzerlerine, "Özel okullar devletleştirilmelidir" cümlesi bulunan beyaz önlükler giymiş olan öğrenciler, kendilerini uğurlamaya gelen altı bine yakın öğrenci arkadaşıyla, İstiklal Marşını söyledikten sonra, ellerinde Türk bayrağı ve konuyla ilgili pankartlarla Ankara'ya doğru yürüyüşe geçer.

Ankara'ya doğru yürüyüşe geçen 150 öğrencinin arasında Nahide Gürsoy adında Hukuk Fakültesi üçüncü sınıf öğrencisi bir kız da vardır.

Öğrenciler, 9 Kasım 1967 Perşembe günü, öğleden sonra İzmit'e varır ve lise alanında bir gösteri düzenler.

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi doçentlerinden İdris Küçükömer, gösteride yaptığı konuşmasına: "Montaj sanayiinin olduğu memlekette böyle montaj eğitim olur" diyerek başlar ve "Gerçek halk iktidarı memlekette kurulduğu zaman eğitim problemi halledilmiş olacaktır" diyerek bitirir.

Gösteride, ayrıca, Türk Mimarlar Odaları Genel Sekreteri Demirtaş Ceyhun, TMTF II. Başkanı Faruk Yalnız, İTÜ Talebe Birliği Başkanı Ha-

san Yalçın ve Harun Karadeniz, konuşma yaparak, özel okulların neden devletleştirilmesi gerektiğini, halka, açıklar:

Harun Karadeniz, özetle şu konuşmayı yapar:

"Onbin Üniversiteli derslere girmiyor, Neden? Yüzellisi yollara düşmüş, neden? Köylü çocuğunun okuduğu Köy Enstitülerini kapadılar, neden? Dar gelirlilerin okuduğu askeri ortaokul, liseleri kapatıyorlar, neden? Tekniker okullarını kapadılar, neden? Parasız yatılı öğrenci sayısını azalttılar, neden? Şimdi de parası olanlar için özel okullar açıyorlar, neden? Oysa herşeyi yaratan, buğdayı biçen, fabrikayı, binayı, köprüyü yapan sen. Okuyamayan yine sen!. Sen niye okuyamadın düşün. Senin çocuğun da bu gidişle okuyamayacak. Bu işi düzeltebilecek bir tek kuvvet vardır, o da sizlersiniz. Yani halktır. 'Anayasa Madde. 12: Herkes dil, ırk, düşünce, felsefi inan, din ve mezhep ayrılığı gözetilmeksizin kanunlar önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz' der. Şimdi Adalet Partisi, bu anayasanın açık anlamı karşısında 1965 Haziranında kanunlaşan özel okullar kanun tasarısı ile liseyi bitiren öğrenciler arasında imtiyazlı bir zümre yaratmak durumundadır. Şöyle ki: Ortalama ulusal gelirin kişi başına 2.200 TL'sı olduğu ülkemizde bir yıllık öğretim için 2.500 - 6.000 TL. ayırabilen kişiler ancak varlıklı bir zümreden gelebilirler. Örneğin bu yıl 50 bine yaklaşan lise öğrenimini tamamlayan öğrenciden ancak 15 binini devlet üniversite ve yüksekokulları alabildi. Geri kalan üçte iki oranındaki öğrenciye devlet paran varsa git oku, yoksa köyüne, kentine dön demektir. İşte bu düzen, değişmesi gerekli düzendir. Milli Eğitim Bakanı böyle yürüyüşlerle hiçbir şey değişmez, demiş. Değişir. Sizler isterseniz yani halk isterse, doğruları öğrenirse, yani anayasa raftan köye inerse, biz köyde kentte bu işi anlatırsak yalnız bakan değil iktidar bile değişir."

Yürüyüş sırasında öğrencilerin ayakları su toplar ve tabanları şişer. Ayakları şişen öğrenciler, yalınayak yürümeyi tercih eder.

Topluluğun gönüllü doktoru olan "Aga" lakaplı Tıp Fakültesi öğrencisi Ali Rıza Türkoğulları, öğrencilerle tek tek ilgilenir, pansuman yapar.

Öğrenciler, yürüyüş boyunca, uyarladıkları bazı marşları söyler:

"Ankara'nın taşına bak
Gözlerimin yaşına bak
Uyan, uyan Gazi Kemal
Patronların işine bak"

Bir diğer uyarlama marşı ise şöyledir:

"Sorumluyum ben çağımdan,
Düz ovamdan, dik dik doğrudan,
Bu düzen değişene dek, yürüyeceğiz hey,
Bu can tende durana dek yürüyeceğiz, hey."

Sine-İş Sendikası'nın baştan sona filme aldığı yürüyüş, 20 Kasım 1967 Pazartesi günü, öğrencilerin Ankara'ya varması ile sona erer.

İstanbul'dan gelen 150 öğrenciyi, Ankara'da DİSK yöneticileri, Fen Fakültesi Fikir Kulübü, DTCF Fikir Kulübü, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Fikir Kulübü, Fikir Kulüpleri Federasyonu, Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü, Siyasal Bilgiler Fakültesi Fikir Kulübü ve diğer öğrenci kuruluşları karşılar.

Bahçelievler kavşağında yapılan karşılama töreninde milli oyunlar oynanmış, davul zurna çalınmıştır.

Karşılayıcılar, "Anayasa dışına düşmüş, eğitim düzeni için direniyoruz", "1 diploma 20 bin lira" yazan dövizler taşır.

Yürüyüş yapan gençler, akşam, toplu halde trenle İstanbul'a hareket eder.

1968 Kasım Ayında Eğitimde Devrim İstemiyle Eylem Kararı Alınıyor

Üniversitelerde yıllardır biriken sorunları çözmek amacıyla öğrenci liderleri, bazı kararlar alır.

Kendilerini sosyalist devrimci olarak tanımlayan Türkli öğrenci liderleri, sınavların başladığı ve tatile girmek üzere olunan bir dönemde değil, potansiyelin yoğun olduğu ve üniversitelerin açılış ayları olan Ekim ve Kasım aylarında "Eğitimde Devrim" sloganıyla sorunlara köklü çözümler getirmek amacıyla hazırlanarak eylem yapma karar alır. Fakat kendi dışlarında gelişen olaylar nedeniyle, planlarını ve kararlarını değiştirmek zorunda kalırlar.

İlk işgal, sağcılar tarafından Ankara İlahiyat Fakültesi'nde yapılır. Daha sonra, Ziraat Fakültesi öğrencileri, eylemlere başlar.

10 Haziran 1968 Pazartesi günü DTCF, 12 Haziran Çarşamba günü İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 13 Haziran Perşembe günü ise Ankara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve İTÜ'nün hemen hemen bütün fakülteleri öğrenciler tarafından işgal edilir.

En örgütlü kesim olduğu için öncülük Fikir Kulüplü gençlerdedir.

Üniversitelerde yaşanan sorunları ve öğrencilerin neden fakülteleri işgal ettiklerini, bu işgallerin önünde yeralan İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi öğrencisi, FKF üyesi ve İstanbul Üniversitesi İşgal Konseyi Sekreteri Toygun Eraslan, şöyle açıklar:

"12 Haziran 1968 tarihinde önce Hukuk, sonra sırasıyla İktisat, Edebiyat, Fen, Kimya, Dişçilik, Eczacılık, Tıp, Cerrahpaşa Tıp Fakülteleri, İktisadi Ticari İlimler Akademisi ve bazı özel yüksekokullar, boykot hareketine girişti ve okullarının binalarını işgal etti. Üniversite yönetiminden yasal haklarını almak üzere öğrencilerin ilk hareketidir bu. Bu hareketin en büyük özelliği öğrencinin Cemiyetler ve dernekler dışında kendiliğinden harekete başlaması ve yürütümünü başarıyla sağlamasıdır. Bugüne kadar profesyonel kişilerin ellerinde bulunan öğrenci cemiyetleri, üniversitede reform, ya da öğrenci haklarını savunacağız şeklinde ortaya çıktıklarında,

rektör ya da dekanlarla anlaşma içerisindeydiler. Bu anlaşma ya kendilerinin öznel sınav çıkarlarına ya da belli parsaları koparma isteklerine dayanıyordu. Ve boykot tehditleri kendileri için bir garanti niteliği taşımaktaydı. Nitekim 12 Haziran 1968 hareketinden bir süre önce yine malum kişi ve öğrenci birlikleri, üniversite yöneticilerini tehdit yoluyla, köksüz, incelemesiz, sözde reform isteklerinde bulunmuşlardır. Bu isteklerin saldırgan kişi ve öğrenci birliklerinin bazı temsilcilerinin özel çıkarlarıyla olan ilişkisi bilinen bir gerçektir. Ayrıca bazı siyasi çevreler için yapılan yatırımlara denk düştüğü de olaylarla açığa çıkmıştır. Birkaç kişiden kurulu, yıllanmış cemiyetçilerin meydana getirdiği yönetim kurulları, öğrencinin dileklerini kendilerince saptadıklarını hesap ederek, öğrenci desteğini de sağladıkları hatasına düşmüşlerdir. Oysa şantaj boykot devri kapanmıştır. Şantaj boykot devrini kapayan ve gerçek boykot ilan edenler, öğrencinin büyük çoğunluğudur. Öğrenci spontane (kendiliğinden) olarak uzun bir yıl boyunca hazırlandığı sınavlara girmeyi reddetmiştir. Bu dahi tek başına öğrencinin ne ölçüde direnme isteğinde haklı olduğunu göstermeye yeter delildir. Bu da göstermektedir ki, üniversite gençliği yeni bir atılım içindedir. Kendisini yönetme iddiasında bulunan bir takım 'üyesiz' teşekküllerin dışında hareket etmeyi başarmıştır. Üçbeş kişiliksiz müzmin cemiyetçinin tahsisat sızdırmak için kullandıkları boykot tehditleri son bulmuştur. Çünkü büyük kütlenin küçük hesaplar peşinde koşacağı, hele, 'şahsi' olması gereken menfaatler düşüneceği mantık olarak hatalıdır. Büyük kütlede 'ben' yerini, 'biz'e terkeder. Ve asla sahtekârlık, fedakârlık ve dürüstlüğün yerine geçemez. Öğrenci artık cemiyetler dışında hareketin gerçeğini kavramıştır. İşte bundan ötürü hiçbir cemiyetin etken olmadığı yeni bir boykot hareketi başlamış bulunmaktadır. Boykotların talebe cemiyetleri dışında başlamasının ve sürdürülmesinin nedenleri yukarıdaki açıklamalarımız içinde yer almaktadır. Yalnız bu boykot ve işgal hareketlerine özgü bazı gerçeklerin de açığa kavuşturulması zorunludur. Önce bu hareketlerin Avrupa taklitçiliği içerisinde yapılmadığının bilinmesi gerekmektedir. Nitekim şubat ayı ortalarında İstanbul Teknik Üniversitesi'nde istekleri daha sonra Avrupa'da başlayan hareketlerin isteklerine denk düşecek bir hareket başlatılmıştır. Rektörlüğün ortak kararlara rıza gösterir şekilde hareket etmesi olgunlaşmakta olan bu tür bir hareketi büyük çatışmalara meydan vermeden şimdilik sürdürmektedir. Bu somut örnek de göstermektedir ki, Federal Almanya ve Fransa'da başlayan öğrenci hareketlerinden daha önce Türkiye'mizde aynı yönlü gelişimler olmuştur. Bu çakışıklık esasta hayret edilmesi gereken bir rastlantı değildir. Çünkü Türkiye, Avrupa ekonomisi dışında bağımsız bir yapıya sahip değildir. Avrupa'da tekelci tröstlerin meydana getirdiği ekonomik kriz; onun uzantısı durumunda olan Türk ekonomisinin (Montaj sanayii ve bilumum benzeri sanayi kollarının)'de buhranlara sürüklenmesine sebep olacaktı. Belirtilerinin sezinlenmeye başlandığı bu dönemde Türk Gençliği önsezisinden ve öncü yapı-

sından dolayı rahatsızlığı kendi bünyesinde en önce duyan toplum kesimi olmuştur. Bu nedenden dünya gençliği ve özellikle Avrupa Gençliği ile aynı koşullar içerisindedir. Aynı hareketleri yapması taklitçilik değil bir tabii davranış biçimine dayanmaktadır. Azgelişmiş ülkeler ve özellikle Türkiye'ye özgü bir koşulun da burada bilinmesi gerekir. Aydın kesim içerisinde yer alan yarının yöneticisi Türk genç adamı, tarih boyunca öncü görevini geleneksel biçimde ortaya koymuştur. Ayrıca yapısı gereği sekiz on yıldır, Avrupa'da çok büyük etken kabul edilen gençliğin niceliksel eylemlerine örnekler vermiştir. Özetle şunu söyleyebiliriz ki, bugünkü boykot hareketleri taklitçilik unsurundan uzak, fakat koşulları gereği Avrupa gençliğinin, bir anlamda, paralelinde gözükebilecek bir harekettir. Ne var ki, sonuç olarak Avrupa gençliğinin ülkesine getirdikleri ile Türk gençliğinin ülkemize bu hareketle getireceği yenilik şüphesiz farklı olacaktır. Türkiye Üniversiteleri kendi içinde ve bağlı olarak halkla kendi arasında belli çelişkiler taşımaktadır. Öğrenciler, bir avuç adamın minibüslerde, hamamlarda seçtiği cemiyet yöneticilerince temsil ediliyormuş gibi gösterilmektedir. Bunun son örneği, Rektör Egeli'nin aynı bilmezlik içerisinde ya da öğrenci bütünlüğünün genel isteğini kavrayamamışlıktan dolayı takındığı tavırla bir kez daha ortaya çıkmıştır. Bu yanlışın giderilmesi bundan sonraki Cemiyet seçimlerinin öğretim görevlilerinin gözlemi altında ve mutlaka okul içerisinde yapılmasıdır. Öğrencinin öğrenciyle olan bu çelişkisi yanında öğretim üyeleri katında da bir çelişki yer almaktadır. Bu özden çelişki asistan ve doçentlerin harcadıkları bütün gücün semeresinin, bazı profesörler tarafından toplanmasıdır. Kitap tashihlerinden, satışlarına, belli bölümlerinin çevirilerine, derlenmelerine ve okutulup öğretilmesine kadar bütün yükü omuzlarında taşıyanlar, mesela kitap satışlarından elde edilen gelirleri alamadıkları gibi satışa çıkarılmış olan kendi kitaplarının üstünde isimleri daha görememektedir. Kürsü şefliğinin yarattığı medrese tipi hegemonya, asistan, doçent görevlilerini hala çömez seviyesinde gösterebilmektedir. İlim adamlığı vasıfları -adı geçenlerin- yok olduğu gibi, görevlerinden olmaları kürsü şeflerine bağlı kalmaktadır. Bunun çözümü, 'kürsü şefliği' gibi öğretim üyeleri arasında haksız bir farklılaşma yaratan makamın ilgası, doktora sınavını vermiş öğretim üyelerinin profesörlük işlemlerinin hiç bir onaydan geçmeden gerçekleşmesine bağlıdır. Bu gerçekleşme, öğretim üyelerinin asistanlarla olan ayrımına, kuru bir disiplin üstünlüğü yerine bilimsel bir esas getirecektir. Profesörlük ile doçentlik arasında böylesi bir bilimsel üstünlük tayin edici sınav yapılmadığından doçentlik statüsünün atlanarak profesörlük ünvanının kazanılması kendiliğinden kabul edilmelidir. Şu halde statüde tayin ettirici faktör bilimsel ehliyet olmalıdır. Bunun yanı sıra, okul sayısının azlığı, sınıfların yetersizliği, öğretim üyesi kadrosunun darlığı ve en önemlisi yüksekokul mezunlarının istihdam eksikliği, bu konuda Türk ekonomisinin bünye bozukluğundan gelen plansızlığı yeni bir çelişi daha yaratmaktadır. Bu çelişi öğre-

tim üyesiyle, öğrenci arasındaki çelişidir. Ayrıca eğitim düzeninin bozukluğunu örtbas etme endişesiyle üniversitelere fazla öğrenci alınması da bu çelişkiyi körüklemektedir. Bütün bunların sonucu öğrenci tasfiyesi bir şart olmakta, bu şart da beraberinde kendine özgü sınav ve anti-demokratik disiplin yönetmelikleri getirmektedir. Bu nedenlerden ötürü, orta öğretim alanında teknik eğitime kayılmalıdır. Bunun yanı sıra disiplin ve sınav yönetmelikleri değiştirilmelidir. Ancak en köklü çözüm, öğrencinin, Fakülte Yönetim Kurullarında, Üniversite Senatosunda söz ve oy sahibi kılınmasıdır. Böylece, tarih boyunca buhranların nedeni olan Yöneten-Yönetilen arasındaki çelişi kalkacak, öğrenci, öğretim üyesiyle uyum sağlayacaktır. Ana hedeflerimizin başlıcası da budur. Son olarak, Türkiye'de üniversite mezunları çoğunca ya doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak yönetici olmaktadır. Bu nitelik halkımızın tarihi birikimi gereği, üniversite ve üniversiteli ile halkımız arasında bir çelişi yaratmaktadır. Bu çelişkinin de kalkması, halka dönük, halkın hizmetinde olan bir eğitim düzeninin kurulması ile mümkündür. Bu düzen ise halk çocuklarının Anayasamızın 50'inci maddesi içerisinde yer alan devletin halk çocuklarını en yükseköğrenim seviyelerine ulaşmakla yükümlü kılan maddesi gereğidir. İşte boykot ve işgal hareketleri açıkladığımız eğitim düzeninin kurulmasına yöneliktir. Ve böylesine haklı ve yurtsever bir istekten kalkındığından ötürüdür ki, hareket doğru ve bilimseldir."

İşgal ve Boykot Hareketleri Meşrudur

Üniversite işgalleri hakkında, FKF İstanbul Sekreterliği'nin 21 Haziran 1968 Cuma günü yayınladığı bildiri şöyledir:

"1) 12 Haziran'da başlayan, kaynağını tüm öğrencilerinden alan işgal ve boykot hareketleri meşrudur.

Bu meşruluk, işgal komitelerini muhatap almasa daha yetersiz de olsa üniversite içi değişikliklere karar veren İstanbul Üniversitesi Senatosunca bizzat tescil edilmiştir.

Meşruluğun diğer bir ispatı, 27 Mayıs Devrimini meşru kılan ilkedir. Bu ilke, hareket yöneticilerinin tüm tabanın desteğini ve gücünü sağlamasıdır.

2) Bütün bunlara rağmen, İstanbul Üniversitesi Senatosu bilerek ya da bilmeyerek şöyle bir oyunun içindedir ve öğrenci hareketinin meşruiyetine şu biçimde gölge düşürmek istemektedir.
   a- Tüm öğrencinin temsilcisi İşgal Komiteleri İcra Konseyi ile İstanbul Üniversitesi Senatosu muhatap olmak istememektedir.
   b- Görüşmelere yanaşmadan 23 Haziranda işgalin kalkmasını şart koşmuştur. 1 Temmuzda da okulu açacaktır.
   c- El altından kışkırttığı birtakım kimseleri 23 Haziran ya da 1 Temmuzda üniversitede olay çıkarmaya zorlayacaktır.
   d- Şüphe yok ki; burada düşünülen ve istenen, meşru öğrenci gücü-

nün, hareketi kırmaya kalkışanları bertaraf etmesi ve kan dökülmesidir.

e- Demagojiyle, kürsülerinin verdiği yetkileriyle boykot ve işgal hareketinin meşruiyetine gölge düşüremeyenler, bu yoldan İşgal Komiteleri İcra Konseyini kanun dışı yollara saptırmak isteyeceklerdir.

f- Meşru hareketler, ancak gayri-meşru yollarla kırılır. İstanbul Üniversitesi Senatosu bunu bilmektedir ki, bu yola sapmaktadır.

g- Eğer oyunları başarıya ulaşırsa gayri meşru duruma düşecek olanlar kardeş kanı akmasına sebep verebilecek bir inad içinde ve kurnazlıkla İşgal Komiteleri İcra Konseyi ile görüşmeyi kabul etmeyen Senato üyeleridir.

Senato üyelerine sesleniyoruz:

Anayasamızın başlangıç kısmını bir kez daha okusunlar. Haksız yönetime karşı direnmenin meşruluğu orada yazmaktadır.

İşgal Komiteleri İcra Konseyi haksız bir fiili ortadan kaldırıcı haklı bir direnme içindedirler. Bu direnişe karşı durmak oyunlar hazırlamak elbette, 'Bozuk eğitim düzeninin sahipleri'nce vazgeçilmez bir haktır. Ancak tarihimizde, öğrenciyi öğrenciye kırdırarak, ikbal sürdüren hiç bir üniversite senatosu görülmemiştir. Eğer Türkiye'mizde bu endişe verici durum yaratılmak isteniyorsa, sonucun yükleyeceği sorumluluklara da katlanmak gerekecektir.

FKF İstanbul Sekreterliği, öğrenci birlik ve beraberliğini giderek, halkımızın birlik ve beraberliğini bozucu her girişimin karşısında olduğunu bir kez daha kamuoyuna duyurmak ve sayın rektörün şahsında tüm senatoyu realist olmaya davet etmek gereğini duymuştur. Saygılarımızla. FKF İstanbul Sekreterliği"

Öğrencilerin isteklerini kapsayan "Üniversite Reform Tasarısı" Toygun Eraslan, Osman Saffet Arolat ve Doç. Çetin Özek tarafından hazırlandıktan sonra, İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü ve Senatosu'na verilir.

İstanbul Üniversitesi'nde işgal ve boykot, 27 Haziran 1968 Perşembe günü, sona erdirilir.

Öğretim görevlileri ile öğrenciler, üniversitedeki sorunların çözümlenmesi amacıyla bir komisyon kurar ve çalışmalara başlar. Fakat. 12 Mart 1971'de verilen muhtıradan sonra, sorun yine egemen güçlerin kendi istediği doğrultuda çözümlenir.

Gençlik Hareketleri Karşısında TİP'in Görüşü

Üniversite ve yüksekokul gençliğinin giriştiği boykot ve işgal hareketleriyle ilgili olarak TBMM'nde açılan " Genel Görüşme"de TİP Grubu adına Urfa Milletvekili Behice Boran, yaptığı konuşmada özetle şunları söylemiştir:

"Bu boykot ve işgal olayları; bir sosyal huzursuzluğun, sıkıntının, ak-

saklıkların dışa vurulmuş tezahürleridir. Memleketimizde bir yükseköğrenim ve üniversite eğitimi meselesi olduğu, hatta genellikle bir eğitim meselesi olduğu, hatta eğitimin dışında bir gençlik meselesi olduğu öteden beri bilinmektedir. Bu sıhhatsiz, rahatsız durum, son senelerde sık sık kendisini belli etmiştir. Her yıl üniversiteye öğrenci alınma zamanları meydana gelen olaylar, Trabzon Üniversitesinde geçen yıl öğrencilerin, öğretimin aksaklığından, öğretmensizlikten şikâyetleri ve ileri sürdükleri talepler hep bilinmektedir. Kaldı ki, 1964'te Cumhuriyet Senatosu, üniversite konusunda bir araştırma yaptırmak kararı almıştır. Bütün üniversitelerin yönetim kurulları ile öğretim üyeleriyle temaslarda bulunmuş, büyük bir rapor hazırlamıştır. Bu rapor Şubat 1966 yılında, yani şimdiki Adalet Partisinin iktidarında ve onun hükümetinin zamanında Senato'da uzun uzun görüşülmüştür. Binaenaleyh dertler çoktan beri ortadadır ve bilinmektedir. Bugün öğrencilerimiz ne istiyor? Bir defa öğrencilerimizin hareketinden şunu görüyoruz ki, kendileri gerçekten bir üniversite öğretimi yapmadıklarının farkındadırlar ve gerçekten bir üniversite eğitimi yapılmasını istiyorlar. Bazı çevrelerde, bazı gazetelerde şöyle görüşler ileri sürüldü. Efendim, gayet kolayından imtihan geçip, gayet kolayından diploma almak istiyorlar. Onbinlerce öğrenci arasında böyleleri de bulunabilir. Ama hareketin tümüne, defalarca basma aksettirdikleri dileklere bakarsanız ve bugün nihayet bir kitapçık halinde neşretmiş oldukları dileklere bakarsanız görülüyor ki, gençliğimiz hiçte öyle kolayca imtihan geçip, kolayca diploma alma peşinde değildir, tamamen aksine gerçek bir üniversite eğitimi istemektedir ve bugün bu eğitimi alamamak durumunda olmanın ıstırabı içindedir. Gençlerimiz bu bilince gelmiştir. Durum diğer bir hususu daha gösteriyor; diğer taraftan gençlerimiz bu üniversite eğitiminden geçtikten sonra da istikballerinin garanti altında olmadığını, bir aydın işsizliği ile karşı karşıya olduklarını anlamaktadırlar ve bunun da bir çaresinin bulunmasını haklı olarak memleket yöneticilerinden beklemektedirler. Bugün birçok sahalarda olduğu gibi, bu sahada da memlekette bir çelişki vardır. Bir taraftan kalkınmamız için yetişmiş, ihtisas sahibi olmuş elamanlara ihtiyaç vardır, diğer taraftan da böyle yetişmiş olan gençler iş bulamamakta ve aydın işsizliği diye bir mesele ortaya çıkmaktadır. Bu da işte aslında düzen bozukluğunun tecellisinden başka bir şey değildir. Şimdi ortada objektif bir durum olduğuna göre ve meselelerin, dertlerin ne olduğunda hem öğretim üyeleri, hem öğrenciler mutabık olduğuna göre, somut teklifler nelerdir? Bu durumda bizim somut olarak ilk yapacağımız teklif; üniversitenin yetkili organlarının biran önce gençlik temsilcileri ile temas kurmalarıdır. Bütün üniversitelere şâmil, meseleyi bütün üniversiteler adına konuşacak bir üniversite organı ile öğrencilerin temsilcileri biran evvel eşit şartlar altında eşit sayılarda masaya oturarak meseleleri karşılıklı konuşmalıdırlar. Boykot komiteleri vardır, işgal komiteleri vardır, bu komiteler arası konsey vardır, icra organı vardır. Yani kendi aralarında örgütlenmiş bir manzara göstermektedirler. Ayrıca bu komite ve konseylerde

hukuken teşekkül etmiş, resmi öğrenci, fakülte dernekleri de yer almaktadır, onların temsilcilikleri de bulunmaktadır. Bundan dolayı, üniversitelerin, demin anlattığım şekildeki bir organı bu öğrenci temsilcileri ile karşı karşıya gelerek bütün üniversitelere şâmil olan meseleleri konuşmalıdırlar. Bu bütün üniversitelere şâmil olmak üzere yapılacak olan görüşmelerde ele alınacak meseleler öyle görülüyor ki şunlar olacaktır: Birincisi, öğrencilerin yönetime katılması meselesi. Bu talebi haklı buluruz. Çünkü başka meseleler dolayısıyla da partim defalarca belirtmiştir, demokrasi sadece 4 senede bir sandıklara oy atmak meselesi değildir. Demokrasi, bütün bir toplum düzeni, bir toplum görüşü, bir toplum felsefesi meselesidir. Anayasamızın ruhu, prensipleri de böyledir. Demokrasinin tatbik edildiği bir memlekette toplumun her kesiminde, her örgütünde tabanın, idare edilenlerin idareye katılması, idarede söz sahibi olması, kararlara iştirak etmesi gerekir. Bundan dolayı, üniversitenin yönetimine öğrencilerimizin demin söylediğim gibi etkin bir şekilde, eşit sayılarda katılması bu görüşülecek meseleler arasında olması gerekir. Diğer bir konu, öğretim üyelerinin tam saat çalışması, dışarıda çalışmaması meselesidir. Elbette ki, üniversite öğretim üyelerinden bütün vakitlerini üniversitedeki vazifelerine hasretmeleri beklenir. Ama biraz da hakşinas olmak lâzım. Bütün zamanlarını üniversiteye hasredebilmeleri için üniversite öğretim üyelerinin maddi, mali imkânlarını yükseltmek gerekir. Dördüncü nokta, burslar meselesi, yurtlar meselesi, öğrencilerin yaşama şartları meselesidir. Hiç şüphe yok ki, bursların hem sayısı fazlalaştırılmalıdır, hem miktarı fazlalaştırılmalıdır. Burslar çoğaltılırken, hem miktarca, hem sayıca, herhalde köylü çocuklarına da işçi ve emekçi çocuklarına da üniversite okumak fırsatını verecek surette bunlara özel kontenjanlar ayrılmalıdır. Yurt meselesini de münferit bir mesele olarak almamak icabeder. Aslında üniversiteliler, bir üniversite sitesi olarak kurulmalıdır. Üniversiteler laboratuvarları, kitaplıklarıyla beraber aynı derecede önemli olarak konferans salonları, toplantı salonları, tiyatro ve sinema salonları, spor sahaları, öğrenci yurtları, lokantaları, kafeteryaları ile beraber bir organize bütün, uzvi bir bütün olarak teşkilatlandırılması düşünülmelidir. Diğer bir mesele, üniversiteye giriş meselesidir. Bütün öğrencilerin üniversiteye girişleri ne kabiliyetlerine göre olmaktadır, ne de isteklerine göre olmaktadır. Öğrenciler hep bildiğimiz gibi 4-5 yere birden müracaat etmekteler, 4-5 imtihana birden girmekteler ve sonra mecburen hangisinde kendilerine sıra gelirse o yeri almaktadırlar. Bu bir yatırım israfıdır, eleman israfıdır. Bundan dolayı, üniversitelere giriş şeklini de değiştirmek ve öğrencilerin kabiliyetlerine, zekâlarına, kendi istidatlarına ve isteklerine göre şubelere, kollara girmesini sağlayacak bir eleme sistemi bulmak gerekir. Öğrencilerle özerk üniversite organları arasında yapılacak bu çeşit görüşmelerden gayri ikinci bir safha olarak yapılacak şey, kanaatimizce, yeni bir üniversiteler kanunu hazırlanmasıdır. Bu yeni üniversiteler kanunu, üniversitelerin kendi iç işleyişlerini demokratik esaslara oturtan bir kanun olmalıdır. Öğrenciler yine eşit şartlarda ve eşit

sayılarda bütün yönetim organlarına katılmalıdırlar, asistanlar katılmalıdırlar, doçentler katılmalıdırlar ve akademik statü farkları, bir üst statüde bulunanların daha aşağıdakilerine adeta diktatörce tahakküm etme vesileleri olmamalıdır. Üçüncü kademede yapılması gereken iş, kanaatimizce, bütün eğitim politikasını ve uygulamasını ele almaktır. Üniversite eğitimi ve öğreniminin orta öğrenimden ayrı mütalaa edilemeyeceği tabiidir. Liselerimizden gençlerimizin gerçek anlamda bir üniversite öğrenimi yapacak seviyede çıkmadığı bilinmektedir. Bazı liselerde verilen diplomaların üzerine hocası, öğretmeni bulunamadığından dolayı, fizik, matematik veya kimya okumamıştır, diye kayıt düşülmektedir. Nasıl olur? Liseyi bitiriyor, o dersleri okumamış çocuk. Ondan sonra o çocuk üniversiteye girme imtihanını kazanamıyor. Kazandığı takdirde de muvaffak olamazsa kabahat onun mudur? Bundan dolayı, üniversite meselesi kadar bütün bir eğitim meselesi vardır. Bugün Başkent Ankara'da dahi liselerde boş dersler olmaktadır. Orta öğretimde de sınıflar gayet kalabalıktır, öğretmen noksanı vardır; öbür taraftan üniversiteden çıkan gençler, vazife bulamamaktadır. Orta eğitimi çeşitlendirmek lazımdır. Klasik, akademik liselerden ziyade, teknik ve mesleki okulların hem sayısını, hem konular bakımından çeşidini arttırmak lazımdır. Bu suretle de bilhassa köylü kitlelerinden genç kuşaklara, çocuklara tarımdan gayri kollarda yetişmek, başka mesleklere intisap etmek fırsatları verilmelidir. Bugün kabul edilmek lazımdır ki, köylerdeki nüfusumuzun çocuklarına ve gençlere değil üniversite öğretimi, orta öğretim kolları dahi kapalıdır. Bundan dolayı, mesleki ve teknik okulların hem sayısını hem konu bakımından çeşidini arttırmak ve bunları bilhassa köylü yeni kuşaklara, yoksul emekçi, halktan gelen çocukların yeni yeni mesleklere intisap edebilmeleri için açmak gerekir ve nihayet bu eğitim politikasının yeniden görüşülmesinde ve tesbitinde bir teklif olarak bir eğitim şurası toplanması düşünülebilir. Ve nihayet dördüncü kademede, eğitim politikasının kalkınma planı ile uyuşturulması meselesi gelmektedir. Deniliyor ki, üniversite eğitim meselelerinin öyle kalkınmayla, kalkınma yöntemiyle bir alakası yoktur. Eğitim politikasının planla alakadar olduğu Devlet Planlama Teşkilatınca öngörülmüştür. Planda belirtilmiştir, her dalda ne kadar uzmana, ne kadar yetişmiş elamana ihtiyaç vardır. Çünkü önceden öngörmemiz ve hesaplamamız lazım gelir. Türkiye'nin kalkınması ilerledikçe kaç doktora, kaç veterinere, kaç ziraat mühendisine, ziraat memuruna, kaç sağlık memuruna, kaç teknisyene vesaireye ihtiyaç olacaktır? Plan demek budur zaten. Planın başka manası yok, bütün bunları koordine etmek, uyuşturmak demektir. Hem nicelik bakımından, sayı bakımından uyuşturulması gerekir, hem de nitelik bakımından. Ve nihayet, en son olarak en geniş meseleye geliyoruz. Bütün bu üniversite eğitimi, temel eğitim meseleleri, sayı ve nitelik bakımından plan, kalkınma planı ile ilgili olduğu gibi daha temel olarak kalkınma felsefesi ve politikasıyla da ilgilidir. Şimdi yine bana demesinler, Efendim doktriner görüşten, ideolojik görüşten hareket ediyor, diye. Çünkü yine aynı rapordan,

Senatonun araştırma raporundan bir yer vereceğim. Senato araştırma raporunda belirtiliyor, mehazlar, kaynaklar veriliyor. Açığa vuruluyor ki, bugün Türkiye'de gerek orta öğretimde, gerekse yüksek yükseköğretimde öğrencilerin yığınağı sosyal ilimler denilecek ilimlerdedir. Yani edebiyat, felsefe, tarih, coğrafya, filoloji, sinoloji vesaire. Teknik ve fen kollarında ise öğrenci azlığı vardır. Ve işaret olunuyor: Bu bir fasit daire veya çelişki doğuruyor deniliyor. Teknik ve mesleki elemanların eksikliği kalkınmayı köstekliyor, gerekli elemanları bulmak zor oluyor, deniliyor. Ama diğer taraftan da şu deniliyor, öğrencilerin bu şekilde dağılmış olmasının, yani öğrenci çokluğunun teknik ve mesleki ve fen kollarında değil de sosyal ilimler denilen kollarda toplanmasının, yığın haline gelmesinin de esas sebebi Türkiye'nin az gelişmişlikten kurtulamamış olması, hızla sanayileşmemesidir. Demek ki, mesele dönüyor, en sonunda kalkınma politikasına, yöntemine, sanayileşme yöntemine dayanıyor. Türkiye hızlı bir kalkınma yoluna girmedikçe, ne yeteri sayıda teknik ve mesleki eleman yetişecektir, ne de kalkınma için gerekli elemanlar bulunacaktır. Yani bunlar bu iki şey, birbirini etkiler durumdadır. Ama elbette ki, ilimde bağımsız faktör denilen faktör, sanayileşmenin hızlanması, kalkınmanın hızlanmasıdır. Sanayileşme, kalkınma hızlanırsa ve bir de planda nicelik, nitelik bakımından gerekli uyumlar yapılırsa o zaman öğrencilerin teknik ve mesleki kollara kayması mümkün olur. Hâlbuki iktidar partisinin programına aldığı ve uygulamak istediği kalkınma yöntemiyle böyle bir hızlı sanayileşmenin gerçekleşmesine imkân yoktur. Özel sektör eliyle sanayileşmeye yönelmek montaj sanayii ile sanayileşmeye kalkmak, devletin fonlarını, kamu gelirlerini, gene kamu giderleri için harcamak bir Anayasa zorunluluğu olduğu halde beş yılda 7 milyara yakın fonları özel sektöre aktarmayı öngörmek Türkiye'nin kısa zamanda sanayileşip az gelişmişlikten kurtulmasını sağlayacak bir yöntem değildir. Binaenaleyh sayın Başbakanın ne kadar da hoşuna gitmese sonunda dönüyor, dolaşıyor mesele bir düzen meselesi olarak ortaya çıkıyor. Düzenin bozuk olduğu hiç değilse şu eğitim meselesinde, üniversite meselesinde, şu Senatonun yapmış olduğu araştırma raporuyla meydana çıkmıştır. Mesele, onu, bunu şahıs olarak nitelemek değil sistemin niteliğini anlamak, onun bozukluğunu anlamak, onu değiştirmektir. Eğitim ise kendi başına bağımsız bir saha değildir. Toplumun bütün kesimleri birbirine bağlıdır, birbiriyle karşılıklı etki halindedir. Binaenaleyh eğitimdeki temel politikayı ve uygulamayı değiştirip rayına oturtmak, birbirinden ayrı mütalaa edilmez ve kalkınma doğru rayına oturmadıkça da bu meseleler kökünden halledilmez. Bununla beraber tekrar edeyim, bugün ortada mevcut bir mesele vardır. Hiç değilse bugünkü şartlar altında ne yapılması mümkün ise onun yapılabilmesi için, üniversitedeki duruma son verilebilmesi için üniversite organlarının yetkili temsilcileriyle bir araya gelip biran evvel bu şartlar altında neler halledilebilir, hiç değilse kısmen bunların görüşülmesi ve bir sonuca bağlanması gerekir."

Bugünkü Bozuk Toplum Düzenine Karşı Gençliğin Haklı Bir Tepkisidir

29 Haziran 1968 günü başlayan ve iki gün süren, TİP Genel Yönetim Kurulu'nun Ankara'da yaptığı toplantı sonrasında kamuoyuna yapılan açıklamada Üniversitede meydana gelen öğrenci hareketleri hakkında özetle şu görüşlere yer verilir:

"Son üniversite olayları şimdiye kadar yer almış olan öğrenci hareketlerinden ayrı bir nitelik taşımaktadır. Ve onlardan çok daha önemlidir. Gerçekten bu hareketler görünüşte yönetmelik ve tüzüklerle, üniversitenin iç işleyişiyle ilgili talepleri de içine alıyorsa da aslında bu olaylar üniversite eğitim sistemine hatta tüm eğitim sistemine bunun da ötesinde bugünkü bozuk toplum düzenine karşı gençliğin haklı bir tepkisidir. Bundan ötürü meseleyi yüzeyde ve geçici tedbirlerle çözümlemeye imkân yoktur. Üniversite ve tüm eitim sistemimizi Anayasanın demokratik prensiplerine ve ruhuna uygun şekilde yeniden düzenlemek gerekir. Bu anlayış içinde üniversite reformu, asistanlar da dahil olmak üzere bütün öğretim kadrosunun ve üniversite camiasının ayrılmaz bir parçası olan öğrencilerin üniversite yönetiminin her kademesine katılmasıyla gerçekleşebilir. Bu açıdan, Türkiye İşçi Partisi öğrncilerin isteklerini destekler. Sosyalist ülkelerde öğrenci hareketleri, Avrupa'nın kapitalist ülkelerinde öğrenci ve işçi hareketleri ve Amerika'daki zenci hareketi insan kişiliğine saygıyı, eşitliği ve toplumun yönetiminde kütlelerin söz ve karar sahibi olmasını hedef tutan hürriyetçi yeni bir toplumsal gelişmenin belirtileridir. Kapitalist ülkelerde bu hareket aynı zamanda ekonomik ve sosyal yapıda köklü bir değişmeyi öngörmekte ve bunun sonucu olarak da sosyalizme yönelme anlamını taşımaktadır. Türkiye İşçi Partisi kurulduğu günden beri iktisadi ve sosyal bünyemize köklü reformlarla kişi olarak insana sevgiyi, saygıyı esas alan demokratik temeller üzerinde kurulu bir sosyalizmi gerçekleştirmeyi hedef tutan bir mücadele yapmaktadır. Dünyadaki bu yeni gelişmeler de Türkiye İşçi Partisi'nin bu sosyalizm anlayışının geçerliliğini doğrulamış ve Partimizin Türk tolumunu çağdaş uygarlığın en ileri çizgisine ulaştırma görevini yapan biricik parti olduğunu ortaya koymuştur."

Üniversite Kapısındaki Kardeşlere

FKF, üniversite giriş sınavlarının yapıldığı, 5 Temmuz 1968 Cuma günü, üniversite sınavına girenleri uyarmak amacıyla bir bildiri dağıtarak görüşlerini açıklar. Dağıtılan bildiri şöyledir:

"Kardeşim, Yurdumuzun dört bir köşesinde yetişmiş olan sizler, aynı saatlerde, aynı sorulara cevap vererek üniversite giriş imtihanlarına katılıyorsunuz. Cevapların elektronik beyinlerde tarafsız olarak değerlendirildiği söyleniyor. Oysa zarlar çoktan atılmış, taraflar çoktan tutulmuştur. Bugün gireceğiniz imtihanlarda ne derecede başarı gösterirseniz gösterin, karar önceden verilmiştir: ÜNİVERSİTEDE OKUMAK İSTEYEN 51.000

ARKADAŞINIZDAN 40.000'İ ELENECEK. İmtihanlara giren on arkadaşımızdan sekizi, ağızlarıyla kuş tutsalar, en doğru cevapları verseler gene de elenecekler. 40.000 gencin üniversitede okumak, bir iş ve meslek sahibi olmak hayalleri bir anda sönecek. Binlerce gence iş ve meslek sahibi olmak hakkını ve imkânını tanımayan, binlerce kabiliyeti bir kalemde körelten bu adaletsizlik çarkını hangi hain el döndürüyor?

Düşünün kardeşler, sonbaharda asılacak listelerde imtihan sonuçlarını okuyan 40.000 arkadaşımızın gözlerindeki ümit ışığı, yerini hayal kırıklığına terkedecek. Ve o zaman hangi insafsız, iddia edebilir bu elemenin tarafsız olduğunu? Anadolu liselerinde öğretmensiz okuyanlar, her türlü sosyal, ekonomik ve kültürel imkânlardan yoksun olarak imtihan kapılarına gelenlerle, iyi yetiştirebilmek için bütün devlet ve aile imkânlarının seferber edildiği arkadaşlarımız arasında eşit şans olduğunu söyleyenlerin vicdanları hiç sızlamayacak mı?

Kardeşler, büyük çoğunluğunuz çoktan elendiniz. Daha doğarken ve bugüne kadar yaşadığınız şartlar içinde çoktan elendiniz. Cebir dersleriniz, İngilizce, fizik, kimya dersleriniz öğretmensiz geçerken elendiniz. O zaman sizleri öğretmensiz bırakanlar veya sağdan soldan derlenen, derme çatma 'vekil öğretmen' kadrolarıyla idare-i maslahat edenler elediler sizi. Kitap parasını denk getirmek için lokmanızı kısarken elendiniz.

Amansız bir yarışın bir safhası bu imtihanlar. Öyle bir yarış ki, tok ile aç, iyi yetiştirilmişle kasten ihmal edilmiş, bu yarışta eşit şansa sahip diyorlar. "Beş parmak birbirine benzemez" denir; ama 40.000 arkadaşımızın talihi birbirine benzeyecek. Bu imtihanlar ve eğer kazanırsanız(?) bundan sonraki öğreniminiz bir danışıklı döğüş kardeşler. Hakemler adaletsiz kararlarını çoktan vermişler; böyle dönüyor bu kahpe düzenin çarkı. Bu sene de üniversiteye girebilenlerin ancak % 5'i göstermelik olarak köylü ve işçi çocuklarından olacak. En itibarlı fakültelere, çoğunlukla iyi yetişme imkânlarına sahip olanlar girecek. Elbette bu arkadaşlarımızın bir kabahati yok. Bütün bu haksızlıkların sebebi, hepimize iyi yetişme şartları sağlamayan, aynı imkânları vermeyen, çoğumuzun yüzüne üniversite kapılarını kapayan bu adaletsiz düzendir.

Zaten kardeşler, bugün sizler imtihana girerken, halka karşı bir yönetim, sizin yaşta yarım milyon kardeşinize okuma imkânı vermemiş ve yıllarca evvel onları saf dışı bırakmıştı. Bugün siz çağda milyonlarca kardeşimiz, elinde değnek çobanlık yapmakta veya en güç şartlar altında boğaz tokluğuna çalışmakta, ya da işsiz ve sahipsiz dolaşmaktadır. Çünkü devlet bütçesinden Amerikan iş adamıyla ortaklık kuran ithalat tüccarına milyonlarca lira kredi verilirken, köylerimize bir ilkokul binası yapmak, yeteri kadar öğretmen yetiştirmek halkımıza çok görülmüştür. Gene insanca yaşama imkânlarını halkımıza çok görenler, Amerikalılarla ortaklık kurup kendi menfaatleri peşinde koşanlar değil midir ki, sizi yarın üniversite kapılarında çaresiz bırakacaklardır. Eleme üniversite giriş imtihanlarında bitmiyor

kardeşler. Çark, siz fakülte sıralarındayken de dönecek. İmkânsızlıklar büyük çoğunluğunuzu fakülte sıralarında eleyecek. Burs bulamadığınız için eleneceksiniz. En kötü şartlarda yurt köşelerinde eleneceksiniz. Kitap parası bulamadığınız için eleneceksiniz. Üniversitede öğretilenler, hayattan ve gerçekten kopuk olduğu için eleneceksiniz. Bu milletin çocuğu olarak eleneceksiniz. Her üniversiteye giren mezun olsa, çoğu iş bulamaz. Çünkü Türkiye'nin sanayileşmesini, yeni iş sahası açılmasını istemeyenler var. Türkiye'nin geri bir ülke olarak kalıp yabancı ülke sanayilerinin müşterisi olmakta devam etmesinde menfaatleri olanlar var. Onlar ileride sizlere iş sahası açamayacakları için üniversiteden mezun olmamızı da istemiyorlar. Ferman çıkmıştır bir kere: Küçük bir azınlığımız bugün avutulmak için üniversiteye alınacak, ama daha sonra üniversite sıralarında elenecekler. Bugün imtihana giren on arkadaştan ancak iki tanesi üniversiteye girebilecek, bu iki kişiden ise ancak biri mezun olacaktır. Bu düzenin yasaları her yerde egemendir. Ve bu yasalar amansızdır, adaletsizdir, insafsızdır. Gençliğiniz, seneleriniz, kendinize güveniniz, bu amansız makinenin çarkları arasında törpülenip gidecek. Üniversiteye girenleriniz anlayacaklar ki, üniversite gençliğini saran boykot ve işgal hareketleri sebepsiz değilmiş. Yapılan araştırmalara göre, bu düzen, üniversiteli gençlerin yarısında ruhi bozukluklar yaratmıştır. Üniversite öğrencilerinin çoğunluğu ayda 200 liranın altında fakülte ve yüksekokullara girenlerin yarısı, senelerini, hayal kırıklıklarıyla birlikte fakülte dershanelerine gömerek, yükseköğrenimlerini yarıda bırakmak zorunda kalacaklar. Ya fakültelerini bitiren arkadaşlar, onlar acaba güvenlik içinde mi olacaklar? Bir üniversite mezununun değerlendirileceği işlere ancak tanıdık aracılığıyla, torpille girilir. Mezunların çoğunluğu, insan onuruna uygun olmayan bir şekilde aylarca bakanlıklarda, genel müdürlüklerde iş ararlar; en sonunda yaptığı öğrenimle her zaman ilgisi olmayan bir büro memurluğuna razı olurlar. Uzmanlıklar, en önemli görevler, yabancılara ayrılmıştır zaten. Halkla beraber olmayanlar, bu memleketin çocukları arasından bilgili, hünerli insan yetişmesini istemiyor. Yurdumuzun önemli işlerini, Amerika'dan, şurdan burdan getirttikleri uzmanlara gördürmekte menfaat umanlar var. Biz diyoruz ki, en bilgili, en değerli uzmanlar bu yurdun çocukları içinden yetiştirilmelidir. Kardeşler, bu adaletsizliklere hepimizin bir sözü olsa gerek. Gençlik, yurdumuzun geleceği demektir. Mustafa Kemal gençliği, dürüst niteliği, yurtseverlik ve cesaret duygularıyla halkımızın gözbebeğidir. Bizlerin eğitilmesine, en iyi bir şekilde yetişmesine imkân tanımayanlarla mücadele, tüm halkımızın geleceği için mücadeledir. Hiçbir genç, 'Gemisini kurtaran kaptandır.' sözüyle aldatılamaz. Kaptan odur ki, halkımızın ve onun gözbebeği olan gençliğin geleceği için mücadele eder. Yüreğinde insan sevgisi, halk sevgisi taşıyan her yurtsever, bu mücadelede gençliğin yanında olacaktır. Senin okuman, yetişmen çok önemli kardeşim! Bütün güçlüklere, önüne çıkarılan engellere rağmen üniversitede okumak için girişeceğin

demokratik mücadelede, Fikir Kulüpleri Federasyonu, olanca gücüyle yanındadır. Fikir Kulüpleri Federasyonu."

Devrimci Eğitim Şurası

"Öğrenci Örgütleri Dayanışma Kurulu"nu oluşturan Fikir Kulüpleri Federasyonu, SBF Öğrenci Derneği, İTÜ Öğrenci Birliği, İTÜTeknik Okul Talebe Birliği, İstanbul Yüksek Teknik Okul Talebe Birliği, Robert Kolej Öğrenciler Birliği, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti, İstanbul Akşam Tekniker Oktulu Talebe Cemiyeti, Berlin Türk Toplumcular Ocağı ile Türkiye Öğretmenler Sendikası'nın birlikte düzenlediği, "Devrimci Eğitim Şurası", 4 Eylül 1968 Çarşamba günü, SBF'de başlar.

4-8 Eylül 1968 tarihleri arasında düzenlenen "Devrimci Eğitim Şurası"na "Öğrenci Örgütleri Dayanışma Kurulu"nu oluşturan onbir örgütten 25 öğrenci temsilcisi katılır.

"Öğrenci Örgütleri Dayanışma Kurulu", şuraya katılacak olanlar için şu açıklamayı yapar:

"Bugün ülkemiz, madenleri, petrolleri ve bütün değerleri ile emperyalizmin boyunduruğu altında bulunmaktadır. Ulusal varlığımız, 54 tane İkili Antlaşma ile Amerika Hükümetine bağlanmış, şerefli Türk Ordusunun birçok tümeni bağımsızlığımıza engel olan, emperyalizmin sömürü aracı NATO'nun emrine verilmiştir. Bir zamanlar Ulusal Kurtuluş Savaşı vererek, emperyalizmi Anadolu toprağından kovmuş olan Türk Halkı, şimdi yine ve eskisinden daha kesin çizgilerle aynı çarkın dişleri arasına düşmüştür. Tek çıkar yol, emekçi Türk halkının kendi elleriyle kurulacak sosyalist bir düzen için, İkinci Milli Kurtuluş Savaşı vermektir. Bu savaşta öğretmenler emekçi sınıfların yanında olup, onlara sınıflarının bilincini verme yolunda çaba sarfetmeliler. Biz gençliğinde yapacağı tek görev budur zaten. Birlikte ve yalnız bu amaç etrafında birleşip, Devrimci eylemi gerçek rayına oturtmalıyız. Bunun dışında başka bir yol tutturup, gerçekte varolmayan milli burjuvazi ile ortak eyleme girmek hiçbir yarar sağlamayacaktır. Türkiye'de yapılacak tek Devrimci eylem, emperyalizme karşı sosyalizm için verilecek kavgadır. Bunu da ancak emekçi Türk halkı yapacaktır. Devrimci öğretmen - Devrimci gençlik. Yukarda söylediğimiz ortak amacı koyduktan sonra, Devrimci Öğretmen ile Devrimci Gençlik arasındaki ilişki ve bağları şöyle özetleyebiliriz.

a- Devrimci öğretmen, anti-emperyalist kavganın nedenlerini, bu kavgayı emekçi halka en iyi anlatabilecek biridir. Vermekte olduğumuz anti-emperyalist ve anti-kapitalist mücadeleyi halka mal etmesi yönünden öğretmenlere büyük görevler düşmektedir.

b- Bu alanda Devrimci Öğretmen kuruluşları, sorumluluk yüklenmelidir. Kuruluşunuz olan TÖS, bozuk düzenin nedenlerini, emperyalizmi ve sömürü çarkını en iyi bir biçimde anlatacak olanaklara sahiptir.

c- Devrimci öğrenciler, Devrimci öğretmenlerle birlikte, Türk emekçi halkının örgütlenmesini sağlamalıdır.

d- Öğretmenin yaşadığı pratikten aldığı bilgilerle biz öğrencilerin eksiklerini tamamlamaları ve birlikte emekçi halkı örgütleme yolunda gerekli bilgileri edinmemizi sağlayacaktır.

Böylece ayağımızı daha yere basacak, gerçekçi ve tutarlı bir mücadeleyi birlikte yürüteceğiz. Bunu hiç bir kalıba bağlanmadan, kafamızdaki yanlış bütün kalıpları kırarak ve bu düzenin şartlandırmalarından sıyrılarak yapacağız. Bütün bu amaçlara varabilmemiz için öğrenci, öğretmen ve tüm halktan yana kuruluşlar sıkı ve sağlam ilişkiler kurmalıdırlar. Bunu mutlaka sağlayacağız. Bunun ilk adımı olarak haberleşmemizi sağlayabilmek için aşağıdaki adresimize adreslerinizi ve dileklerinizi, önerilerini iletmenizi dileriz. Bizlere şuraya katılarak çalışma ve bilgilerimizi genişletme olanağı veren TÖS yöneticilerine ve Sayın Fakir Baykurt'a ve de devrimci öğretmenlere teşekkürlerimizi bildiririz.

Üslerden, tesislerden, ikili anlaşma ve tüm emperyalist etkilerden arınmış tam bağımsız-demokratik-sosyalist Türkiye için omuz omuza ileri.

Adres: İTÜ Öğrenci Birliği, Gümüşsuyu, İstanbul.

Adres: SBF Öğrenci Derneği, Cebeci, Ankara."

Dört gün süren "Devrimci Eğitim Şurası"nın sonuncu gününde, yayınlanan bildiri özetle şöyledir:

"Türkiye halkı bugün emperyalist güçlerle birlikte bu ülkeyi sömüren işbirlikçi kapitalistlerin ve toprak ağalarının ekonomik ve siyasal alanda egemen olduğu geri bırakılmış bir toplumsal düzen içinde yaşamaktadır. Bu düzende egemen olan sınıfların dış ve iç sömürüyü sürdürmekten başka bir çıkarları yoktur. Bu nedenle ülkeyi yönetenlerin çıkarları halk kütlelerinin çıkarları ile çelişmektedir. Devrimci eğitimin ilk amacı halkın siyasal bilinçlenmesine yardımcı olmaktır. Çünkü devrimci bir yönetimin iktidara gelmesi ancak kütlelerin devrim için eğitilmesi ve bilinçlenmesiyle mümkün olacaktır. İşçi ve köylülerin siyasal hayata ve yönetime bilinçli bir şekilde ağırlıklarını koymalarını ve kendi çıkarlarına yönelen bir düzen kurmalarını sağlamak eğitimin yerine getirilmek zorunda olduğu bir görevdir. Bu bakımdan işçi, öğretmen ve öğrenci örgütlerinin bu yöndeki çabalarını dar anlamda politik bir eylem değil, önceliği olan bir kamu görevi saymak gerekir. Devrimci eğitim örgütlerinin bugün yüklenmeleri gerekli bir başka görevi daha vardır. Bu ana görev eğitimde Anayasa ilkelerine, ülke çıkarlarına, bağımsızlığa ve kişi onuruna aykırı uygulamaları önlemek, bunlara karşı direnme görevidir. Devrimci Eğitim Şurasının saptanan eğitim ilkelerine ve amaçlarına uygun eğitim kurumları olan Köy Enstitüleri uygulamasından da yararlanmak gerektiği sonucuna varılmıştır. İşçilerin ve köylülerin devrim ve devrimci eğitim ilkelerine uygun ve bir şekilde yetiştirilmesini sağlamak üzere geliştirilmesi önerilen işçi ve köylü üniversitesi gibi kurumlar bu çabanın örnekleridir."

Üyeler, toplu halde şu andı ayakta içtikten sonra alınan kararları kabul etmişlerdir:

"Türk'üm, doğruyum, devrimciyim,
Yasam: iç ve dış gâvuru dışarı atmak,
Yurdumu tezelden kalkındırmaktır,
Ülküm: İşsize iş, köylüye toprak,
Bebeye süt, yavruya ekmek ve kitap,
Gence gelecek sağlamaktır.
Varlığım ulusal kurtuluşumuza,
Ve bağımsızlığımıza armağan olsun."

Eğitim Sistemi de Ekonomik Sistemimiz Gibi Emperyalizme Hizmet Etmektedir

Fikir Kulüpleri Federasyonu ile bazı öğrenci kuruluşları, 6 Ekim 1968 Pazar günü, boykotçu üniversite gençliğine yönelik Ankara'da yayınladıkları bildiride özetle şunları söylemişlerdir:

"İçinde bulunduğumuz eğitim sistemi de ekonomik sistemimiz gibi emperyalizme hizmet etmektedir. Toplumumuzun çıkarından yana olmayan yönetmelikler, mevcut soygun düzeninin sürdürülmesinden yana olan yöneticiler Türkiye gençliğinin belini bükmektedir."

Ayrıca, İstanbul Üniversitesi Senatosunca kurulan "Reform Tasarısı Komisyonu", 15 Ekim 1968 Salı günü, öğrenci temsilcilerinin de katılımıyla toplanır.

Toplantıya, Prof. Mehmet Oluç, Prof. Ali Riza Berkem, Prof. Haydar Furgaç ve Prof. Halûk Alp ile Boykot ve İşgal Komiteleri Merkez İcra Konseyi adına Kemal Bingöllü, Toygun Eraslan ve Sıtkı Coşkun, katılmışlardır.

Boykot ve İşgal Komiteleri Merkez İcra Konseyi Başkanı Kemal Bingöllü, üç saatten fazla süren toplantıda, Fakültelerin görüşlerinin ayrı ayrı incelendiğini söylemiş ve "Öğrencilerin yönetime katılması, özel yüksekokullar ve Full Time konularında ufak tefek görüş ayrılığımız var. Öteki konularda hemfikiriz", demiştir.

Eğitimimiz Emperyalist Kültürün Baskısından Kurtarılmalı, Milli Kültürümüze, Öz Değerlerimize Göre Ayarlanmalıdır

İstanbul Üniversitesi'nin 1968-1969 yeni ders yılının açılışı nedeniyle FKF İstanbul Sekreterliği, 1 Kasım 1968 Cuma günü, saat 14.00'te Aksaray Küçük Opera Tiyatrosu'nda bir toplantı yapar.

Toplantı, Ruhi Su'nun Vedat Demircioğlu için bestelediği ve kızlı-erkekli koro halinde aşağıdaki ağıtı söylemesi ile açılır:

"Bir sabah uykusunda,
Polisi saldırttılar,
Demircioğlu Vedat'ı,
Coplarla öldürdüler.

***

Coplarla yumruklarla
Vurdular öldürdüler,
Gencecik çocuklardı,
Belki siz de gördünüz."

Koronun okuduğu ağıttan sora FKF İstanbul Sekreteri Veysi Kemal Sarısözen bir konuşma yapar.

Bine yakın öğrencinin izlediği toplantıya öğrenci kuruluşları temsilcileri, yazarlar, sanatçılar katılarak konuşma yapmışlardır.

FKF'liler daha sonra, "Yeni Öğrenim Yılı Başlıyor" başlıklı bir bildiri dağıtır. Bu bildiri şöyledir:

"Yeni yükseköğrenim yılı bugünlerde başladı. Hemen bütün üniversiteler öğretime açıldı. Ne var ki, biz gençler, bu olayı sevinçle karşılamaktan çok uzağız. Çünkü yeni öğrenim yılı, bizim için yeni imkânlar getirmiyor. Eski dertlerimiz olduğu gibi sürüp giderken, bunlara yenileri ekleniyor. Onbinlerce lise mezunu genç kardeşimize üniversite kapıları kapalı. Kardeşler, şüphesiz bu kötü durumun nedenini biliyoruz. Bir ülke geri ise her şeyiyle geridir. Eğitim işleri de sağlık işleri de ekonomisi de... hepsi hepsi kötü yürür yahut yürümez. Eğitim konusunu ele alalım. Görürüz ki, emperyalizmin pençesinde bir ülke olmanın bütün izlerini taşır. Eğitimimiz Türkiye'nin ihtiyaçlarını karşılamaktan uzaktır. Yurt içindeki küçük bir azınlığa emperyalist ülkelerin eleman ihtiyaçlarını karşılamak üzere eğitim yapılır. İktisatçı ancak ileri kapitalist ülkelerde işe yarayacak iktisat bilgileri öğrenir. Mimar, lüks konut yapımı üzerine uzmanlık edinir. Hekim ancak ileri bir ülkede işe yarayacak şekilde yetişir. Hukukçu yurt gerçeklerini hesaba katmayacak bir anlayışta hazırlanır. Yeni yetişen gençlerin yurt gerçeklerinden uzak ve büyük halk yığınlarının işine yaramayacak bir eğitim görmesi sağlanır. Geri kalmış bir ülkede teknik eğitime önem verilmesi, kalkınmış ülkelerden çok daha fazla önem verilmesi gerekirken, bizde tam tersi yapılmaktadır. Bugün üniversite kapılarında bekleşen kardeşlerimizin durumlarının bir nedeni de budur. Eğitim esas olarak küçük bir azınlığın çocuklarının tekelindedir. Yani eğitimde fırsat ve imkân eşitliği yoktur. Zengin birinin çocuğu en iyi imkânlarla en iyi öğrenimi yaparken, yoksulun çocuğu çoğu zaman ilkokula bile hasrettir. Hele orta ve yükseköğrenim ancak durumu ortadan yukarı ailelerin çocuklarının erişebildiği bir nimettir. Peki kardeşler, öğrenim olanağı bulanlar hallerinden hoşnutlar mı? Değiller! Çünkü sözgelimi üniversiteye giren kardeşlerimizin yakasına da genellikle binbir dert yapışır. Hele hali vakti yerinde olmayan bir ailenin çocuğuysa vay haline! Burs bulamaz, doğru dürüst yurt bulamaz, kitaplar ateş pahasınadır. Yemek için elverişli fiyatla yerler yoktur. Sandviç ile nefsini körletir. Yani maddi sıkıntı içindedir. Öğretim sistemi, hocanın öğrenciye tek yanlı öğretmesi şeklinde olduğundan yaratıcı insan değil, robotlar yetişir. Öğrenci sanki düşünme yetisinden yoksundur. Ho-

canın dediği doğru, başka hepsi yanlıştır. Yani öğrenme özgürlüğü yoktur. Belleme, ezberleme söz konusudur. Bunlar yetmezmiş gibi öğrenciyi sınıfta bırakmak esasına dayanan yönetmelikler vardır. Bu yönetmelikler yüzünden bir yığın genç yıllarını yitirir, hatta sırf bu yüzden öğrenim dışı kalır. Ayrıca yukarıda değindiğimiz gibi öğretilen şeyler yurdumuza göre ayarlanmamıştır. Kültürümüz, emperyalizmin soysuzlaştırıcı etkisine bu yönden de açıktır. Bütün öğretim emperyalist ülkelerdeki öğretimin üstünkörü bir kopyasıdır. Sözün kısası kardeşler, üniversiteye girebilenler de hallerinden memnun değillerdir, olamazlar. Öte yandan, lise mezunu genç kardeşlerimizden üniversiteye girmek için başvuranların dörtte üçü yüzgeri olmuşlardır. Yani devlet üniversiteleri, yer yokluğu gerekçesiyle bunları almamaktadır. Bunun görünüşte nedeni puan düşüklüğüdür. Üniversite giriş sınavları bir oyundur kardeşler. Bir eleme oyunudur. Bunun böyle olması pek açıktır. Söz gelimi bütün sınava giren öğrenciler aynı puan alsalardı hepsini üniversiteye alacaklar mıydı? Almayacaklarsa bu oyun neye? Bu oyun bir eleme yöntemidir. Peki, elenen kimdir? Elbet en iyi imkânlarla okumuş zengin çocukları değil. Çoğu zaman hoca bulamamış, bir tek yardımcı kitap bulamamış Anadolulu kardeşlerimiz elendiler. Zaten zengin çocukları için özel yüksekokullar var. Parayı verir diplomayı alır onlar. Ama özel yüksekokullar yalnız zengin çocuklarıyla yetinemeyeceği için, göreceksiniz gece eğitimine geçilmeyecektir. Yoksul çocuklarının, orta halli aile çocuklarının da özel yüksekokullara başvurması sağlanacaktır. Onlar da çaresiz ekmek paralarından keserek özel yüksekokul patronlarına kar sağlayacaklardır. Tabii imkânları son derece sınırlı olanlar ise kabiliyetleri ne olursa olsun, okuyamayacaklardır. Kardeşler, içinde yaşadığımız düzenin bir parçası olan eğitim işlerindeki bozukluk bizi, belki en yakından etkileyenidir. Bu bozukluğun düzene bağlı olduğunu unutmayalım. Gözlerimizi asıl bu düzenin çürüyen temellerine çevirelim. Olup biteni araştıralım. Bu konuda bizlere çok iş düşmektedir. Bu arada, zengin bir tarihi olan toprakların çocukları olarak bize yaraşan eğitim düzeni konusundaki isteklerimizi de sıralayalım. Bunların gerçekleştirilmelerini isteyelim. Birbirimizi uyaralım. Kardeşler; Eğitim düzenimiz yabancı etkilerden kurtulmalı, yurdumuzun ihtiyaçlarına göre düzenlenmelidir!

Eğitimde fırsat ve imkân eşitliği sağlanmalıdır!

Öğrencinin yaratıcılığını teşvik eden bir eğitim düzeni kurulmalıdır!

Yoksul öğrenciyi maddi imkânla desteklemelidir!

İşçi ve köylü çocuklarının da yükseköğrenim görmesi için tedbir alınmalıdır!

Eğitimimiz emperyalist kültürün baskısından kurtarılmalı, milli kültürümüze, öz değerlerimize göre ayarlanmalıdır.

Ve de kardeşler, özel yüksekokullar devletleştirilmeli, üniversiteye giriş sınavları kaldırılmalıdır! Yerine ancak bir seçme sınavı konması uygun

olabilir. Bu da öğrencinin yeteneğine göre bir fakülteye girmesini sağlamalıdır!

Kardeşler, elele verelim. Haksızlıklara karşı, bozuk düzene karşı birleşelim. Hakkımızı isteyelim, alalım. Güzel günler yaşamak inancıyla."

SBF'de Devrim İçin Eğitim Boykotu Başlatılıyor

SBF Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı Muharrem Kılıç ile SBF Öğrenci Derneği Başkanı Murat Cahit Koğacıoğlu önderliğinde, 3 Kasım 1968 Pazar akşamından itibaren, "Devrim İçin Eğitimi" amaçlayan eylemler dizisini başlatılır.

4 Kasım 1968 Pazartesi günü sabahı başlayacak eylemle ilgili olarak, 3 Kasım 1968 Pazar günü, saat 20.00'de SBF yurdu yemekhanesinde bir toplantı yapan Fikir Kulübünün üyeleri ile Ortanın Solu Derneği ve Hür Düşünce Kulübü üyeleri arasında kavga çıkar.

Eylem taraftarı olan SBF Öğrenci Derneği Başkanı ve Sosyalist Fikir Kulübü üyesi Murat Cahit Koğacıoğlu, toplantıda, Boykot Komitesi tarafından hazırlanan 20 sahifelik bir raporu okur.

Koğacıoğlu, raporda, bütün dünya üniversitelerindeki boykotların amaçlarını sıralar, gençliğin, emperyalizme karşı ve sosyalizm için mücadele hedeflerini iyi hesaplaması gerektiğini söyler ve sözlerine şöyle devam eder:

"Gençlik ne bir sosyal sınıf, ne de bir sosyal tabakadır. Bu yüzden, gençliğin verdiği kavganın hedefi iktidar olmamaktır. Oysa gençliğin uğrunda uğraşı verdiği sorunların çözümü politiktir. Yani iktidardan geçer. Mesele böyle olunca, devrimci gençlik için birinci amaç ne tek başına emperyalizm ile savaş ne tek başına Anayasayı korumak ne tek başına direnerek halledeceği başlıbaşına bağımsız sorunları olmayıp çözümü siyasal iktidarı ele geçirmeye bağlı olan ve bu burjuva iktidarlarının varlığından gelen zorunlu, kaçınılmaz sorunlardır. Sorunlara çözüm getirmek isteyen gençlik, temel amacını bilmek zorundadır. Bu amaç, emekçi sınıfın iktidarıdır. Böylece gençlik, emekçi sınıfın iktidara gelmesinde ona yardımcı olmak ve bu süreyi hızlandırmak gibi son derece önemli ve devrimci bir görevi yüklenmiş bulunmaktır."

Eylemle ilgili toplantıda Ortanın Solu Derneği ile Hür Düşünce Kulübü üyelerinden bazıları da söz ister, ancak kendilerine konuşma imkânı verilmez.

Ortanın Solu Derneği idarecilerinden biri ile Hür Düşünce Kulübü üyeleri, boykotu tasvip etmediklerini açıkladıktan sonra, "Biz, emrivakiyi kabul etmiyoruz. Gerekirse iş zora dökülürse sopaya sopayla müdahale edeceğiz" derler.

4 Kasım 1968 Pazartesi günü başlayan eylem süresi içinde SBF Sosyalist Fikir Kulübü tarafından, bir dizi etkinlik düzenlenir.

6 Kasım 1968 Çarşamba günü gecesi, SBF asistanlarından Kurthan Fişek, SBF anfisinde, öğrencilere, "Kapitalist Toplumlarda Eğitim Reformu" konulu bir konferans verir.

SBF'de 7 Kasım 1968 Perşembe günü gecesi de "Ozanlar Gecesi" düzenlenir.

İlhami Aras'ın söylediğine göre, Kurthan Fişek'in konuşması SBF-SFK içindeki ayrışmayı gündeme getirmiştir.

"Askeri darbe" yapılacağı söylentileri üzerine eyleme son verilir.

CHP Genel Başkanı İsmet İnönü ise, "SBF'deki boykot TİP'deki çekişmeye bağlıdır" açıklamasını yapar.

Özel Hukuk Yüksek Okulu'nu Kınama

Ankara'da Özel Hukuk Yüksek Okulu açılışını kınamak amacıyla Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü ile Hukuk Fakültesi Sosyal Demokrasi Derneği, 3 Aralık 1968 Salı günü, ortak bildiri yayınlayarak, Özel Hukuk Yüksek Okuluna karşı olduklarını açıklar.

Bildiride şöyle denilmektedir:

"Hukuk Fakültesine emek verenler, dirsek çürütüp göz nuru dökenler, belge alıp atılanlar, tek dersten senelerce bekleyenler, müjde, artık sizde para verip hukuk diploması alabilirsiniz. Özel Hukuk Fakültesi açılmıştır. Artık Adalet vicdandan değil, cüzdandan mı dağıtılacaktır? Arkadaşlar buna müsaade edecek miyiz? Olamaz, özel Hukuk açılamaz. Adalet dünyamızı altüst edecek bu teşebbüse karşı harekete geçelim, Hukukçular birleşelim."

Türkiye'de İlkokuldan Üniversiteye Kadar Bütün Eğitim Kurumları Egemen Sınıfların Çıkarlarına Uygun Bir Biçimde Oluşturulmuştur

SBF(Mülkiye)'nin 109. kuruluş yıldönümü dolayısıyla, 4 Aralık 1968 Çarşamba günü, SBF'de bir tören yapılır.

Törene CHP Genel Başkanı İsmet İnönü, CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit, Milletvekili Ali İhsan Göğüş, CKMP Genel Başkanı Alparslan Türkeş, CKMP Milletvekili Muzaffer Özdağ katılır.

Törende ilk konuşmayı SBF Dekanı Prof. İlhan Unat, ardından, "En Eski Mülkiyeli" olarak Cemal Yeşil, yapar.

Dekan Unat'tan sonra SBF Öğrenci Derneği Başkanı Murat Cahit Koğacıoğlu, yaptığı konuşmada şunları söyler:

"Sayın Mülkiyeliler, Sayın Konuklarımız!

Ben, sizlere, devrimci Mülkiye'nin bir ferdi olarak seslenecek ve bazı sorunlara değinmeye çalışacağım.

İlk önce biz, Mülkiyeli gençlerin neden Amerika'ya karşı olduğumuzu, neden düzen değişikliği istediğimizi açıklayacağım.

Türkiye'miz bugün, emperyalist güçlerle birlikte bu ülkeyi sömüren

komprador burjuvazinin, büyük toprak sahiplerinin ve Amerikancı bürokratın egemen olduğu geri bırakılmış bir toplumsal düzen içinde yaşamaktadır. Ekonomimiz dışa bağımlıdır. Burjuvazimiz tamamen komprador niteliktedir. Madenlerimiz, petrollerimiz ve bütün servetlerimiz tekelci kapitalizmin sömürüsü altındadır. Üretimimiz, batılı kapitalist ülkelerin kontrolü altındadır. Emperyalistler, verdikleri kredileri kendi istedikleri yerlerde kullanmamızı şart koşmakta ve toplumumuzun temel yapısının değişmesini engellemektedirler. Yine emperyalistler, bir pazar olan ülkemizi sanayileştirmemek ve ellerinde tutmak için ellerinden geleni yapmaktadırlar. Ülkemizin 35 milyon metrekarelik toprağı bugün fiilen yabancı hakimiyeti altındadır. Ülkemizde Amerika'nın, NATO paravanası ile 35 binden fazla askeri ve yüzden fazla askeri üssü vardır. NATO'nun, bir savunma paktı değil, Amerika'nın çıkarlarını savunan bir saldırganlık paktı olduğundan artık hiç kimsenin şüphesi kalmamıştır. Ve sırf bu yüzden Türkiye'miz, çıkacak bir savaşta topun ağzında olacaktır.

Devlet dairelerimiz, adına uzman denilen; köylerimiz, adına Barış Gönüllüsü denilen Amerika'n ajanlarıyla doludur. Türkiye'ye gelen Amerikan Büyükelçisi Komer, kendisinin de söylediği gibi bir CIA ajanıdır. CIA'da oniki yıl çalışmıştır. Bu Amerikan ajanı, Vietnam'da milliyetçileri sindirmek için akla gelmedik işkencelere başvurmuştur. Ve bu Amerikan celladı bugün, Türkiye'ye, Büyükelçi olarak gelmektedir!

Biz gençler, bütün bu gerçekleri gördüğümüz için Amerika'ya karşı çıkıyoruz. Amerika'ya karşı çıkmamız iktidarın işine gelmediğinden, onun çıkarını bozduğundan horlanıyoruz, coplanıyoruz, hapse giriyoruz. Vedat Demircioğlu kardeşimiz, Atalay Savaş kardeşimiz bu yolda ölmüşlerdir.

Gençlik ve onun bir parçası olan biz Mülkiyeli gençler, halkımızın Amerika ve onun işbirlikçileri tarafından sömürülmesini, bütün zenginliklerimizin peşkeş çekilmesini önlemek için bu düzenin ta kökünden değişmesini istiyoruz. Kökten düzen değişikliği istiyoruz; çünkü kamburun sırtı, mezara girmeden düzelmez. Ancak o zaman gerçekten tam bağımsız, mutlu Türkiye kurulacaktır. Ancak o zaman Türkiye insanı için yaşanmaya değer bir düzen kurulacaktır.

Boykotu şu amaçlarla yaptık: Türkiye'de ilkokuldan üniversiteye kadar bütün eğitim kurumları yukarda dokunduğumuz egemen sınıfların çıkarlarına uygun bir biçimde oluşturulmuştur. Eğitimimiz egemen sınıfların elinde, dışa bağlı sömürü düzenini sürdürmek için bir araçtır. Emperyalizm ve yerli işbirlikçileri, ülkemizin değerli insan kaynaklarını dışa yöneltecek şekilde, batılı kapitalist ülkelerin ihtiyaçlarına cevap verecek tipte insan yetiştiren kurumlar açmaktadırlar. Eğitim mekanizması, ülke üretimini artırmaya yönelik değildir. Boykotumuzun ilk amacı böylesine yoz bir eğitim düzenini protesto etmekti.

İkinci amacımız, ileri sürdüğümüz isteklerin kabulü için direnmekti. Üniversite reformu konusundaki isteklerimiz arasında: Eğitimimizin

temel niteliğinin ulusal ve halka dönük olması, eğitimin bilimsel olması, üniversitelerde bilimsel özgürlük ortamı yaratılması, yani üniversitelerin demokratikleştirilmesi, bilimsel çalışmaların halkımızın somut sorunlarını çözümlemeye yönelmesi ve onlardan kaynaklanması, üniversiteden çok ticarethane olan özel okulların devletleştirilmesi; bu noktaya, bugünlerde somut olarak ortaya çıkan bir olay nedeniyle biraz değinmek istiyorum. Sırf birkaç bezirganın kar etmesi için, geçtiğimiz günlerde İstanbul'da bir de Özel Hukuk Fakültesi açılmasına iktidar izin vermiştir. Birkaç yıl sonra Türkiye'de, bu özel okullardan çıkmış özel yargıçlar aramızda olacaktır. Ve çomk muhtemeldir ki, önümüzdeki günlerde Özel Siyasal Bilgiler Yüksek Okulunun açılmasına da izin verilecektir. Yine birkaç yıl sonra Türkiye'de özel kaymakamları, özel hariciyecileri aramızda görebiliriz. Öğrencinin üniversite yönetimine katılması, işçi ve köylü çocuklarının da okuyabilmesi, bunlar için eğitimde fırsat eşitliği sağlanması yer alıyordu.

Okul içi istekler arasında ise, öğrenim yılları süresince yabancı dilde çalışma yapabilmek için, Dışişleri Bakanlığı kapılarını halk çocuklarına açmak için ve mezuniyetten sonra mesleğe giriş sınavlarında başarı göstermek için bir hazırlık sınıfı konması, dersten geçme usulünün kabulü; ders programlarının gözden geçirilerek, geri bırakılmış ülkemiz sorunlarına uygun derslere yer verilmesi, öğrencinin aldığı nota itiraz hakkı tanınması; diplomaya mezuniyet derecesinin rakam olarak yazılması; bir ve ikinci sınıfta imtihan hakkının dört yerine altıya çıkarılması vardı.

Üniversite reformunu gerekli kılan bozukluklar, aslında, bugünkü sosyal düzenin üniversite planına yansımış gölgesidir. Ve bizim, üniversite reformuna ilişkin bütün isteklerimiz birer kanun konusudur. Bu değişiklikleri yapmak elbette bugünkü iktidardan beklenemez. Çünkü iktidardaki sınıflar, bu kapkaç düzeninden çıkarı olan sınıflardır.

Okul içi isteklerimiz ise, biraz dikkatli bakıldığında görülecektir ki, asla kolay sınıf geçme amacını taşımamaktadır. İsteklerimizdeki değişiklikler, birtakım israfları önlemek amacıyla öne sürülmüştür. Getirdiğimiz değişiklikler bugün tüm çağdaş bilim merkezlerinde uygulanan değişikliklerdir.

Fakülte Genel Kurulumuz, garip bir tutumla, okul içi isteklerimizin çoğunluğunu reddetmiştir. Fakülte Genel kurulunun bu konudaki kesin tavrı belli olduktan sonra elbette bizim de söyleyecek sözümüz olacaktır.

Boykotumuzun son amacı ise, biz gençleri en yakından ilgilendiren eğitim düzeni konusunda kendi kendimizi eğitmekti. Bu konuda da gerek boykotta, gerek boykottan sonra düzenlediğimiz programlarla bu amacı yerine getirmeye çalıştık. Bu çalışmalara, biz, hocalarımızın da katılmalarını istedik. Fakat gördük ki, ya işlerinin çokluğundan, ya da bu konuda söyleyecek sözleri olmadığından, birkaç hocamızın dışında, çalışmalara kimse katılmadı.

Genel olarak bürokrasi, yani yönetici kadro, egemen sınıfların sömürü mekanizmasında beliren çıkarlarını sürdürmek için var olan devlet adlı kurumlar ağının bütün kesimlerinde görev alan tabakadır. Son tahlilde, egemen sınıfların işlerinin yürütücüsü, çıkarlarının ya da üretim ilişkilerinin sürdürücüsü olarak beliren sınıflar arasındaki çatışma keskinleştikçe, egemen ya da egemen olmayan sınıflarla kaynaşan bir kitledir. Bu çözümlemeden, bürokrasinin şu temel özellikleri ortaya çıkabilir: Egemen sınıflar adına yürütme ve yönetme görevini yerine getirmek; üretim araçları mülkiyetine ayrı bir bakış açısı olmaması yüzünden, bir sınıf olamamak.

Bugün artık, çağımız kapitalist toplumlarında, bir yandan özel mülkiyetin temerküzü, diğer yandan, gerek üretimin, gerekse üstyapının karmaşıklaşması sonucu, kapitalizmin ilk dönemlerindeki gibi işletmelerin tüm işlerini yalnızca kapitalist işverenin yerine getirmesi olanağı ortadan kalkmıştır. Kapitalist işveren adına özel işletmelerde teknisyenler, egemen sınıflar adına da devlet mekanizmasında memurlar işleri yürütür duruma gelmişlerdir. Egemen sınıfların egemenliklerini sürdürebilmeleri için, ulusal düzeyde örgütlenmiş bir devlet mekanizmasının ve devlet çarklarının egemen sınıfların çıkarlarıyla eş doğrultuda işlemesi gerekir. Bunu sağlayacak bir bürokrasinin egemen sınıflarla olan işbirlikçi niteliği ortaya çıkmaktadır.

Genel plandaki bu çözümlemelerden sonra, bürokrasinin Türkiye'deki durumunu kısaca görelim:

Bürokrasinin işbirlikçi özü, Anadolu'daki ilk toplumlarda bürokrasi için kapıkulu deyiminin kullanılmasında yansımıştır. Saray adına vergi toplayıcısı olarak beliren bu bürokrasi öncüleri, ilk başlarda, bağımsız siyasi karar verme yetkisine sahipmiş gibi görünürler. Oysa 16. yüzyılda başlayan ve 19. yüzyılın başlarında hızlanan bir sürecin, yani siyasi ve iktisadi iktidarın kaynaşarak kapitalist Avrupa'nın dümen suyuna girmesi sonucu, bütün siyasi iktidarın yürütücüsü durumuna gelmişlerdir. Kısacası, 19. yüzyılın başlarında tam anlamı ile bir işbirlikçi bürokrat olgusunun doğduğunu görüyoruz.

Bütün yabancı uyruklulara can ve mal güvenliği, tüm yurttaşlara yasalar önünde eşitlik getirme adı altında, İngiliz Büyükelçisi Canning tarafından kaleme alınan Gülhane Hattı Hümayunu, İngiliz hayranı Mustafa Reşit Paşa tarafından, iktisadi iktidarın sahibi Galata bankerlerine hediye edilmiştir. Daha sonra, Ali ve Fuat Paşalar, Alman emperyalizminin işbirlikçisi İttihat ve Terakkiciler ve nihayet bu gayrimilli işbirlikçi bürokrasi geleneğinin sürdürücüsü bugünkü Amerikancı bürokratlar, yukarda kısaca gördüğümüz gelişimin doğal uzantılarıdır.

Buna karşılık, siyasal iktidar özlemi duyan Namık Kemal ve Şinasi gibi, işbirlikçi bürokratların oluşumuna karşı çıkan ve bunu Ali ve Fuat Paşalara karşı düşmanlıkları ile de belirten Genç Osmanlılar, bütün toplumu bürokrasinin koruyucu kanatları altında toplamak ve topluma vasilik etmek

hayatinin bir öncüsü olarak ortaya çıktılar. Yönetici askeri elit görüşünü savunan Ahmet Rıza ve nihayet bugün küçük burjuva egemenliğini amaçlayarak toplumsal gerçeklere yan düşen Cumhuriyet Halk Partisi ile beliren görüş, bu tür bürokrasi geleneği sonucudur.

Bürokrasideki bu ikileşme, yani işbirlikçi bürokrasiye karşılık siyasi iktidar özlemlisi bürokrasinin doğuşu, bütün ayrılıklarına rağmen, ortak bir yan taşır. Bu ortak yan, halka uzaklıklarıdır. Onu sömürmeleri, onu horlamalarıdır. Emekçi halkımızın, 'Allah kimseyi hakimin, hekimin, hükümetin eline düşürmesin' sözünde beliren memur düşmanlığı, devlet dairelerinde ve hastahane kapılarında horlanan emekçi kitlelere bürokrasinin bakışına aynı şekilde karşı çıkış belirtileri taşıdığını gösterir. Memur, egemen sınıfın eli-koludur. Egemen sınıf, ne yapacaksa, memur adı verilen aracı ile yapar. Memur da emeği ile bir değer yaratır; ancak, memurun yarattığı değer, egemen sınıfı emekçi sınıflara karşı güçlü ve sürekli tutmaktan ibarettir. Ezilen sınıflar, egemen sınıfı karşısında görmez; karşısında memuru görür ve kendisine yapılan baskı ve sömürüden dolayı memuru suçlar, ona hınçlanır. İşte, gayrimilli olmayan namuslu bürokratlar, kendilerini halka karşı bir maşa gibi kullanmaya kalkan Amerika'ya ve onun işbirlikçilerine karşı çıkmak zorundadırlar. Kanunları uygulayıcı durumda olan memurlar, her türlü yolsuzluğa, kanunsuzluğa karşı çıkmalıdırlar; Anayasamızı eksiksiz uygulaması için iktidarı zorlamalıdırlar.

Bir de bugün, devlet kademelerinde sosyalist aydınlar görev almakta ve sayıları gittikçe artmaktadır. Sosyalist aydınların sayıca artması, geleceğin mutlu Türkiye'si için ihtiyaç duyulan geniş kadroların ilk öncülerinin oluşmasına sebep olmaktadır. Bu sosyalist aydınların sayıca artması, elbette ki, tek başına, Bürokrasi-Emekçi çelişkisini çözmeye yetmeyecektir. Çünkü bunlar, her şeyden önce, bürokrattırlar; burjuva adına, yasaların uygulayıcısıdırlar. Bu aydınlar, gittikleri yerlerde, bir yandan burjuvazi için çalışırken, bir yandan da emekçilerin bilinçlenmesine katkıda bulunmaktadırlar. Bu çelişkinin tam anlamı ile çözülebilmesi ise, emekçi kitlelerin, devlet mekanizmasında, güçleri oranında temsili ve sosyalist aydınların emekçi kitlelerle yarının mutlu ve tam bağımsız Türkiye'sini kurma çizgisinde birleşmeleri ile mümkündür. Bütün bu gelişmelerin ışığında Mülkiye'nin yeri nedir? Bugün nasıldır, yarın ne olacaktır?

Okulumuzun görevi, genel olarak, yönetici yetiştirmektir. Ve Mülkiye mezunu bürokratlar da diğer bürokratlar gibi, egemen sınıfın çıkarlarını, diğer sınıflara karşı güçlü olarak sürdürmekten başka bir şey yapmamaktadırlar. Her Mülkiye mezunu memur, genellikle yüksek seviyede olan memuriyetini yasalar statüsüne göre sürdürmektedir. Dün Mülkiyemizin fonksiyonu buydu, bugün yine budur. Fakat bugün, Mülkiye'de, idareci olmak için okuyan genç, ders içinde öğrendiğiyle yetinmemektedir. Okul içinde düzenlenen konferans, açık oturum, seminer, tartışma toplantıları gibi yöntemlerle, ders dışı kitap okumalarla çağın gidişine ayak uydurma-

ya çalışmaktadır. Niçin öğrenci, ders içinde öğrendikleriyle yetinmemektedir? Çünkü Fakültemizde okutulanlar çağın gerçeklerine, geri bırakılmış ülkemizin ihtiyaçlarına cevap vermemektedir. Öğrenci, kendini yarının halktan yana devrimci kadrolarına hazırlayabilmek için Fakülte ve ders dışında kendi kendini eğitme yollarına başvurmaktadır.

Mülkiyemizden mezun olan her fert, bürokrat olarak hayata atılmakta, egemen sınıflar yararına dönen devlet çarkına girmektedir. Mezun olan Mülkiyeliler, Mülkiyeliler Birliği'ni temsil etmesi gerekir. Mülkiyeliler Birliği'nin okulumuzdan mezun olanların her türlü görüşlerini yansıtması, aydınlarla emekçi kitleler arasındaki uçurumu çözümleyici yollar araması, emekçilerin ne yolda bilinçlendirileceklerini araştırması ve de geleceğin bürokrat kadrolarının iyi yetişmesi konusunda araştırma yapması gerekir. Mülkiyeliler Birliği'nin bu saydıklarımızı yapması boynunun borcudur. Çünkü her Mülkiyeli, binlerce emekçi çocuğunun okuyamaması pahasına okumuştur. Ve geri bırakılmış bir ülke olan Türkiye'nin nadir yetişen aydınları olan Mülkiyelilerin vicdanlarında duymaları gereken sorumluluk, bugün, halkın içinde bulunduğu durumdan kurtulması için ellerinden geleni yapmalarıdır.

Eski mezunlarımızdan bazı serzenişler geliyor; 'Mülkiye nereye gidiyor?' diyorlar. 'Duvarlarımızı kırmızıya boyuyorlar' diyorlar. 'Bizim zamanımızda böyle değildi' diyorlar. Mülkiye gerçekten bir yere gidiyor. Gerçekten doğru! Mülkiye eskiden böyle değilmiş.

Zannederim, bunun nedenlerini şimdiye kadar çok açık olarak ortaya koydum. Biz, dünün ve bugünün değil, yarının Türkiye'sini ve Mülkiyesini temsil ediyoruz. Devrimciliği, devrimi temsil ediyoruz. Ve de asıl istediğimiz, hiç kimsenin birbirini sömürmediği, horlamadığı, gerçekten demokratik, tam bağımsız, mutlu Türkiye'dir. Asıl istediğimiz, çok gerisinde kaldığımız çağımızın genel gidişine aykırı düşmemek, bu gidişe ayak uydurmaktır. Biz devrimci Mülkiyeliler, ne pahasına olursa olsun, bu mücadelede, her zaman olduğu gibi, en ön saflarda yer alacağız. Yaşasın Türkiye, Yaşasın devrimci Mülkiyeliler."

Üniversitede Bildiri Düellosu

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Profesörler kurulu, Sosyoloji Bölümü asistanı Oya Baydar'ın, "Türkiye'de İşçi Sınıfının Doğuşu ve Yapısı" adlı doktora tezini 20 lehte, 37 aleyhte oyla reddeder.

Tezinin iki ayrı zamanlarda kabul edilmemesi üzerine dört yıldan beri asistanlık yapan Oya Baydar, görevinden istifa eder.

Bu olaya tepki gösteren öğrenciler, 26 Aralık 1968 Perşembe günü, saat 14.30'da toplantı yapmakta olan Üniversite Senatosu'nun toplantısını basar.

Bunu bir işgal olayı sayan İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, olaya karıştığı

iddia olunan öğrencilerden 5'ini tutuklar, 1'ini serbest bırakır, 2 öğrenci hakkında da gıyabi tevkif kararı verir.

Fikir Kulüpleri Federasyonu İstanbul Sekreterliği, bu olay ilgili olarak, 28 Aralık 1968 Cumartesi günü, yayınladığı bildiride şu açıklamayı yapar:

"Bu olay, terör kanunu çıkartmak isteğini taşıyan iktidar çevrelerinin üniversite yöneticileriyle polisi öğrenci karşısına itme olayıdır. Bu hareketin sonunda doğurulmak istenilen çatışmalar, AP iktidarının terör kanunu çıkartmak isteğini taşıyan iktidar çevrelerinin üniversite yöneticileriyle polisi öğrenci karşısına dikme olayıdır. Bu hareketin sonunda doğurulmak istenilen çatışmalar, AP iktidarının terör kanunu getirmek için istediği ortamdır. Bunun içindir ki, Rektör-Polis-İktidar üçlüsü eleledir. Bu nedenlerden öğrenci arkadaşlarımızın tutuklanmasına kadar uzanan bu olaylar karşısında çok uyanık ve bilinçli olmamız gerekmektedir. Bizim için bugün yapılacak en doğru eylem, iktidar-polis-rektör üçlüsü tarafından düzenlenen oyuna gelmemektir. Yani özellikle üniversite kapısına dikilen polisle çatışmamaktır. Ayrıca bu olayların önceden hazırlandığını ortaya koyacak belgeler de mevcuttur. Rektör, 24 Aralıkta yapılan direnme hareketini ısrarla işgal olarak nitelendirmek isterken, 27 Aralık günü işgal olaylarına ağır hapis cezası koyan tasarı Meclise getirilmiştir. Temel hak ve özgürlükleri kısıtlayan tasarı da Meclise getirilmek üzeredir. Bizim mücadelemiz, aylıklarını babalarımızın ödediği vergilerle alan polisle değildir. Bizim mücadelemiz, haklarımızı uyutan tutucu üniversite yöneticileri ve bizleri kullanarak terör kanunları çıkarmak isteyen iktidar çevreleri ve de halkımızın uyanmasını engelleyen sömürücü güçlerdir. Bunun için bütün arkadaşlarımızı öğrencilerin tümünün yönetimde söz sahibi olduğu (Demokratik Üniversite)'in kurulmasında ve bunun halkımıza anlatılmasında eyleme çağırırız."

Öğretmen Kıyımı ve Öğretmenlere Yapılan Saldırılara Karşı Gösteri Düzenleniyor

FKF Kurultayının başladığı, 4 Ocak 1969 Cumartesi günü, TÖS İstanbul Şubesi, "Öğretmen kıyımı ve öğretmenlere yapılan saldırılarla" ilgili olarak Beyazıt Meydanı'nda bir gösteri düzenlemiştir. FKF'liler de bu gösteriye katılır.

TÖS Başkanı Fakir Baykurt, Doç. Çetin Özek, Süleyman Üstün ve FKF İstanbul Sekreteri Veysi Kemal Sarısözen, gösteride yaptıkları konuşmalarda, "Bağımsız Türkiye ve bağımsız eğitim" sloganının benimsenmesi üzerinde durur.

FKF üçüncü olağan kurultay üyelerinin de kendilerine katılmasıyla öğretmenler, gösteri sonunda Taksim Anıtına kadar bir kınama yürüyüşü yapar. Yürüyüş sonunda öğretmenler, "dövülmek, sürülmek, öldürülmek pahasına da olsa, halkın uyanık bekçisi" olacaklarına dair ant içer.

Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS)'ün düzenlediği, "Büyük Eğitim Yürüyüşü", 15 Şubat 1969 Cumartesi günü Ankara'da yapılır.

Sabah saat 10.00'dan itibaren Tandoğan Alanı, Türkiye'nin dört bir yanından gelen öğretmenler tarafından doldurulmaya başlanır. Alanda toplanan yirmibini aşkın öğretmen, daha sonra, ellerinde pankartlarla, Anıt-Kabir'e doğru yürüyüşe geçer.

Anıt-Kabir'e gelen yirmibin kişi, şehitler için saygı duruşunda bulunduktan sonra 12.45'te tekrar Tandoğan Alanı'na geri döner.

Bu arada, TÖS'ün gösterisini destekleyen Fikir Kulüpleri Federasyonu, Ankara Üniversitesi Talebe Birliği, SBF ve ODTÜ öğrenci örgütlerine bağlı öğrenciler ile DİSK'e bağlı işçiler de alanda yerlerini alır.

Saat 13.30'da konuşmalar yapılmaya başlanır. Emekli General Mucip Ataklı, TÖS Genel Başkanı Fakir Baykurt, Kaya Turan, Malatya'da öğretmenlik yapan Nedim Şahhüseyinoğlu, Akçadağ çevirme Köyü muhtarı konuşmalarını yaptıktan sonra, gösteri alanına toplanmış olan kitle, "Fabrika işçinin, toprak köylünün", "Torbalı köylülerine selam", "6. Filo it, geldiğin yere git", "Zam zam zam, yolculuk ne zaman", "Kahrolsun Amerika, kahrolsun sömürücüler", "Bağımsız Türkiye", "Halk için eğitim", "Devrim için eğitim", "Köyde okul yok, özel okul çok" sloganlarıyla Gürsel Alanına gelir.

Yürüyüşü başından sonuna kadar izleyen ve bir kısmı da yürüyüşe katılan öğrenciler, Kurtuluş Meydanında, "Kızılay'a, Kızılay'a" diye bağırır. Bunun üzerine, çoğunluğunu öğrencilerinin oluşturduğu kitle, büyük boyda bir Türk bayrağı temin ederek, Kızılay'a doğru yürümeye başlar.

Amerika ve hükümet aleyhinde gösterilerde bulunan gençlerin Kızılay Meydanına taşmalarına engel olmak için, bu sırada Toplum Polisi, Ankara Maarif Koleji önüne barikat kurar.

Kızılay'a gelen gençler, Toplum Polisi aleyhinde tezahürata başlar. Öğrencilerin öncüsü durumunda olan bazı gençlerle Toplum Polisleri amirleri arasında tartışma devam ederken, bazı öğrencilerin Toplum Polisine küfretmeleri üzerine, olay patlak verir.

Beşerli sıralar halinde Ziya Gökalp Caddesini kesen Toplum Polisi memurları, bu küfürler üzerine, amirlerinin emir vermemesine rağmen öğrencilere saldırır ve dağıtır.

Bu arada, bazı öğrenciler kaçarken, bazılarının da paltolarının altında sakladıkları özel sopalarla, Toplum Polisine karşı koyar. Ancak, sayıları çok az olan bu öğrenciler, Toplum Polisinin karşısında tutunamaz. Toplum Polisi, ayrıca yakalayabildiği öğrencileri, polis arabalarına doldurur.

Yakalanmaktan kurtulan öğrenciler, daha sonra, gruplar halinde Kızılay meydanına gelir.

Kızılay Meydanında toplanan öğrenciler, Lozan Meydanına doğru, Amerikan aleyhtarı sloganlar söyleyerek yürümeye başlar. Atatürk Bulvarı'nın kalabalığından da istifade eden öğrenciler, "Hoş Amerika, puşt Amerika", "İt Amerika, git Amerika", "Ya İstiklal, ya ölüm" diye slogan atar. Zafer Meydanında, bir öğrencinin, "İzmir'de kan var" diye bağırması

üzerine, anıtın etrafında toplanan öğrenciler, bir süre trafiği aksatır. Daha sonra bulvarın karşı tarafında tekrar Kızılay'a doğru yürümeye başlar.

Toplum Polisi'nin, Kolej ve Kızılay'da meydana gelen gösteriler sırasında, gözaltına aldığı kişiler şunlardır:

Hüseyin Sugözü (Antalya'da öğretmen), Atanur Etem Kalaycı (lokanta sahibi), Yılmaz Atilla (şoför), Arif Efecan (SBF öğrencisi), Ali Artun (ODTÜ öğrdencisi), Şakir Yılmaz (ODTÜ öğrencisi), Mehmet Tuba Ongun(ODTÜ öğrencisi), Halil Ziya Enginer (ODTÜ öğrencisi), Şirin Yazıcıoğlu-Cemgil (Hukuk Fakültesi öğrencisi), İbrahim Turhan (Aydınlıkevler Lisesi öğrencisi), Adnan Celayir (Fen Fakültesi öğrencisi), Cafer Topçu (garson), Cem Aydemir(DTCF öğrencisi), Sümer Önder (İstanbul Hukuk Fakültesi öğrencisi), Nur Türe Yürür (DTCF mezunu), Tamer Gök (ODTÜ öğrencisi), Ünal Uzun (Muş'ta Bayındırlık Mühendisi), Cafer Sungur (Teknik işçi).

İstanbul Üniversitesini İşgalden Yargılanan Bazı Öğrenciler

İstanbul Üniversitesi Edebiyat, Fen, Eczacılık ve Dişçilik Fakültelerindeki işgalle ilgili davaya 6 Şubat 1969 Perşembe günü, İstanbul İkinci Asliye Ceza Mahkemesinde başlanmıştır.

Cebir ve şiddet kullanarak öğretim üyelerinin görevlerine mani oldukları gerekçesiyle dava açılan 20 öğrencinin en az beş yıl hapsi istenmektedir.

13 ve 27 Haziran 1968 tarihleri arasında üniversiteyi işgal edip imtihanlara girmedikleri, girmek isteyenlere de mani oldukları ileri sürülen yirmi öğrenci şunlardır:

Fevzi Daslım (Edebiyat Fakültesi), Veysi Sarısözen (Edebiyat Fakültesi), Hasan Yazıcı (Fen Fakültesi), İhsan Dur (Fen Fakültesi), Nurhan Rasim Ünal (Fen Fakültesi), Azmi Kerhan (Eczacılık), Turgut Batur (Eczacılık), Mehmet İrfan Karapınar (Eczacılık), Reşat Öktem (Eczacılık), Erdoğan Atalay (Eczacılık), Ömer Koçak (Dişçilik), Mehmet Beyhan Şengün (Dişçilik), Kazmir Pamir (Dişçilik), Ertuğrul Sevimli (Dişçilik), Cevdet Barlas (Dişçilik), Hasan Barlas Foçalıl (Dişçilik) ve Sait Tamaadamcı (Dişçilik). Tutuksuz yargılanan öğrencilerin duruşmasını elli kadar öğrenci izlemiştir.

İTÜ Öğrencileri Sınavlara Girmeme Kararı Alıyor

ITÜ öğrencileri, yarın başlayacak Şubat dönemi sınavlarını boykot etmeye karar vermişlerdir. ITÜ Senatosunun, yaptığı toplantıda asistanların direnişleriyle ilgili olarak sınavların ertelenmeyeceğini ilan etmesi üzerine 7 Şubat 1969 Cuma günü sabahı Gümüşsuyu binası konferans salonunda bir toplantı yapan ITÜ öğrencileri, Şubat dönemi sınavlarına girmeme kararı almışlardır. Toplantıya katılan 800 kadar öğrenci, bu yoldaki kararlarına öteki arkadaşlarının da uyacaklarına dair olan inançlarını belirtmişlerdir.

ITÜ'nün 6 fakültesindeki öğrenciler, 8 Şubat 1969 Cumartesi günü sabahı, üniversite reformunun bir parçası sayılan "Asistan sorununun" çözümlenebilmesi için gereken çalışmanın yapılmaması nedeniyle süresiz olarak derslere girmeme kararı almışlardır.

İnşaat, Maden ve Mimarlık Fakültelerinde bazı öğrencilerin girmesi ile imtihanların yapılmasına başlanmışsa da boykotçu öğrencilerden bir grubun salona girip, kâğıtları yırtması dolayısı ile yarıda kalmıştır. Kâğıtları doldurmaya başlayan öğrenciler, salonlara giren öğrencilere karşı hiçbir direniş göstermemişler ve salonlardan çıkmışlardır.

Bu arada, Maçka'daki Maden Fakültesinin kapıları, daha önceden içeri giren öğrencilerden sonra kapatılmış, fakat boykotçu öğrenciler, pencerelerden içeri girerek kapıları açmışlardır.

Bir kısım öğrenciler sınavların yapılacağı Maden Fakültesi binasına gelmişlerdir. Ancak bir gün önceden boykot kararının alınmış olması öğrenciler tarafından bilindiği gibi, öğrenciler sınavlara girmek istememişler, buna karşılık bazı profesörler, öğrencileri sınava girmek için zorlamışlar ve sınavları kaybetmiş sayacaklarını söyleyerek iki dakika müsaade vermişlerdir.

Bu şartlar altında 20-25 kadar öğrenci sınava girmek mecburiyetinde kalmıştır. Ancak bu öğrenciler, sınava girdikten sonra öğretim üyeleri daha kalabalık bir öğrenci grubunun geldiğini haber almış ve okul kapılarını kapattırmışlardır. Dışardan gelen öğrenciler, kapıların kapalı olması dolayısıyla pencerelerden okula girmişler ve kendilerinin de sınava girme hakları olduğunu, öğretim üyelerinin boykota rağmen bu sınavları yapmamaları gerektiğini söylemişler ve dershanelerdeki sınav kâğıtlarının hepsini toparlayarak dışarı çıkmışlardır. Bu şartlar altında sınavlar iptal edilmiştir.

İstanbul Teknik Üniversitesi'nin kapısına ve çeşitli yerlerine "İmtihan yok. Boykot var" dövizleri asılmış, öğrencilerin çoğunluğu öğrenci lokalinde toplanmıştır.

İTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz, şunları söylemiştir, "Asistan probleminin üniversite reformundan ayrı sayılmayacağı nedeniyle bu konuda asistanları tümüyle desteklediklerini, öğrencilerin almış oldukları boykot kararının buna dayandığını" belirtmiş ve "Asistan sorununun çözümlenmemesi sonucu üniversitelerin kapanma durumu doğacaktır. Bu ise üniversitenin sonu demektir" demiştir.

İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Bedri Karafakioğlu, konu ile ilgili olarak şu açıklamayı yapmıştır: "İmtihanları yapacaktık. Fakat bazıları hiç yapılamadı, bazıları da yarıda kaldı. Önceden günleri ilan edilen imtihanlara girmeyenlerin hakları, Senato'nun aldığı karara göre yanacaktır."

Ayrıca, İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesinin 1.500'e yakın öğrencisi, Üniversite Reformunun sonuçlanmaması ve yeni alınan sınav tarihinin çok sıkışık olması nedeniyle,8 Şubat 1969 Cumartesi günü, boykota başlamışlardır.

Fen Fakültesi Süresiz Olarak Tatil Ediliyor

Ankara Üniversitesi Fen Fakültesinde ders ve sınavlar, asistanların derslere girmemesi ve Fen Fakültesi Fikir Kulübü öncülüğünde öğrencilerinin de bunlara katılması sebebiyle süresiz olarak ertelenir. Fakülte Genel Kurulunun aldığı bu karar, 4 Mart 1969 Salı günü, açıklanır.

Durumla ilgili olarak Fakülte Dekanı Prof. Rıza Çetik, şunları söylemiştir:

"Asistanların boykotta olmaları sebebiyle ders ve tatbikatları yapma imkânı kalmadı. Öğrenciler asistanları desteklediklerini ve derslere giremeyeceklerini söylemeleri üzerine Genel Kurul olarak ders ve sınavları asistanların boykotu bitinceye kadar ertelemeye karar verdik."

Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Fikir Kulübü, Fen Fakültesi Öğrenci Örgütü ile ona bağlı kuruluşlar ve Fikir Kulüpleri Federasyonu, SBF Öğrenci Derneği, Ziraat Fakültesi Talebe Birliği, Eczacılık Fakültesi Talebe Cemiyeti, Üniversite Asistanları Sendikası temsilcileri, 10 Mart 1969 Pazartesi günü, bir basın toplantısı yaparak, üniversite asistanlarının boykot hareketini desteklediklerini açıklamışlardır.

Hükümetin 100 liralık bir zamla meseleyi geçiştirmek istediğini, ancak bunun da kabul edilemeyeceğini açıklayan öğrenci liderleri, istekleri ile ilgili olarak şunları söylemişlerdir:

"Tam gün çalışma ilkesinin gerçekleşmesi için yeni giren asistanlara 1.200, doktorlara 1.900, öğretim görevlilerine 2.500, doçentlere 3.000, profesörlere de 4.000 lira tazminat verilmelidir. Bu gerçekleşmediği takdirde özel okullara akın başlayacak ve devlet okulları yıpranmaya devam edecektir. Tam gün çalışma ilkesi gerçekleşmeli, yoksa fakülteler çökecektir. Bu yüzden Fen Fakültesine gelecek yıl öğrenci alınmayacaktır."

Öğrenci örgütleri adına konuşan Fen Fakültesi Öğrenci Örgütü Başkanı Ömer Özerturgut, özetle şöyle demiştir: "Biz, üniversite reformunu bir bütün olarak ele alıyoruz, sorunların kısım kısım çözümleneceği kanısında değiliz. Tedbirlerin geçici değil, temelden çözümleyici olmasını diliyoruz. Biz, öğrenci kitlesi olarak bu hareketten mutazarrırız. Asistanların isteklerinin bir an önce yerine getirilerek fakültelerin öğretime açılmasını istiyoruz. İstekler kabul edilmezse, aktif mücadeleye geçilecektir. Güç birliği sağlayıcı, parlamentoda birlikte hareket edilmesine sebep olacak çabalara girilecek, demokratik baskı gruplarının zorlayıcı duruma geçmesine çalışılacaktır."

Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi öğrencileri, 24 Mart 1969 Pazartesi günü de "Bozuk eğitim düzenine karşı" eylem kararı alır.

Saat 11.00'de yapılan forum sonucunda oybirliği ile alınan eylem kararının hedefinin, "Demokratik üniversite, Halka açık eğitim ve tam gün çalışma" olduğu açıklanır.

Fen Fakültesi Öğrenci Örgütü Başkanı Ömer Özer Turgut, eylemle ilgili

olarak yayınladığı bir bildiride boykotun amaçlarını belirtikten sonra şöyle demiştir:

"Ayrıca Fen Fakültesi öğrencileri, diğer okullardaki boykot nedenlerinden olan Barış Gönüllülerinin uzaklaştırılması, TRT ve Nizamı Koruma Kanunu tasarılarını protesto hedeflerini de oy birliği ile destekleme kararı almışlardır."

Fen Fakültesi Genel Kurulu, öğrencilerin isteklerini kabul etmesi ile eylem sona ermiştir.

Mustafa Kemal'in Üniversitesinde Emperyalizmin Uşakları Seslerini Çıkaramayacaklardır

İstanbul Üniversitesi'nde ülkücü öğrenciler ile devrimci öğrenciler arasında meydana gelen çatışma ile ilgili olarak, FKF İstanbul Sekreterliği, 19 Mart 1969 Çarşamba günü, yayınladığı bildiride, şu açıklamayı yapar:

"Emperyalist ve faşist güçler üniversiteyi basmak istemiştir. Demokratik üniversiteyi gerçekleştirmek yolunda savaşan gençler, bütün güçleriyle üniversiteyi savunacaklardır. Saldırganlar şunu iyi bilmelidirler ki, hiçbir zaman Mustafa Kemal'in üniversitesinde, emperyalizmin uşakları ses çıkaramayacaklardır. Gençliğin asgari müştereği, devrimcilik ve bağımsızlıktır. Bu platformun dışında kalan bütün davranışlar, Mustafa Kemalci ve toplumcu gençlik tarafından tasfiye edilecektir."

Baskı Kanunlarını ve Eğitim Sistemini Kınama Yürüyüşü Yapılıyor

21 fakülte ve yüksekokulun öğrenci kuruluşu ile FKF ve BYYO Boykot Komitesi'nin düzenlediği, "Baskı Kanunlarını ve Eğitim Düzenini Kınama Yürüyüşü", beşbine yakın öğrencinin katılımıyla, 26 Mart 1969 Çarşamba günü Ankara'da yapılır.

"Anayasa Nizamını Koruma ve TRT" tasarılarıyla, yeni "Avukatlık Kanununu" kınayan öğrenciler, ellerinde, "Kahrolsun Amerika", "Boykotun nedeni, Sömürü Düzeni", "Bozuk eğitim düzenine boykot", "Partizan yönetime paydos", "Demokratik üniversite", "Gücümüzü Amerika'dan değil, halktan alıyoruz", "Sömürücüye değil, halka hizmet" gibi dövizler olduğu halde ve "Bağımsız Türkiye", "Fabrika işçinin, toprak köylünün" şeklinde sloganlarla yürümüşlerdir.

Yürüyüşe katılan öğrenciler, eski Hava Kuvvetleri Komutanlığı önünde de "Ulusal ordu" diye bağırarak, tezahüratta bulunur.

Tandoğan Meydanında yürüyüşe başlayan öğrenciler, İstasyon, Samanpazarı, Cebeci yoluyla Cemal Gürsel Meydanına gelir ve burada bazı fakülte temsilcileri, yürüyüşün anlamını belirten kısa konuşmalar yapar.

Bu arada ODTÜ Talebe Cemiyeti Başkanı İskender Odabaşıoğlu, konuşmaya başlayınca İbrahim Seven, bir kaç kişilik bir arkadaş grubu ile birlikte, "Satılmıştır, jurnalcidir" diyerek susturmak ister.

Bunun üzerine TMGT İkinci Başkanı Taylan Benli, "Konuşmacıya müdahale edilmemesini" söyler, İbrahim'in, "Seni tanımıyoruz, sen karışma" şeklindeki cevabı, havayı elektriklendirir. Diğer öğrenciler araya girerek durumu yatıştırır.

Cemal Gürsel Meydanı'nda birkaç öğrencinin konuşmasından sonra dağılan öğrencilerin bir kısmı, ara yollardan Kızılay'a, diğerleri de fakültelerine gider.

Yürüyüşü düzenleyen öğrenci örgütleri şunlardır:

Fikir Kulüpleri Federasyonu, ODTÜ Öğrenci Birliği, Ankara Üniversitesi DTCF Talebe Cemiyeti, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Öğrenci Öğrenci Derneği, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Öğrenci Örgütü, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Kimya Talebe Cemiyeti, Hacettepe Üniversitesi Temel İlimler Fakültesi Öğrenci Derneği, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Öğrenci Derneği, ODTÜ İdari İlimler Fakültesi Öğrenci Derneği, ODTÜ Elektrik Fakültesi Öğrenci Derneği, ODTÜ Makina Fakültesi Öğrenci Derneği, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Cemiyeti, Yüksek Öğretmen Okulu Öğrenci Derneği, Ankara Üniversitesi SBF Öğrenci Derneği, A.Ü. Ziraat Fakültesi Talebe Cemiyeti, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik Talebe Cemiyeti, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Talebe Cemiyeti, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Tabii İlimler Fakültesi Talebe Cemiyeti, Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Talebe Cemiyeti, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Talebe Derneği, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğrenci Derneği, Gazi Eğitim Enstitüsü Öğrenci Derneği, BYYO Boykot Komitesi.

Dokuzuncu Madde

İstanbul Üniversitesi Yönetim Kurulu, üniversite içinde meydana gelen olayları öne sürerek Üniversite Disiplin Yönetmeliği'nin 9. maddesinde bir değişiklik yapar ve üniversite içinde forum yapılması, afiş asılması ve bildiri dağıtılmasını yasak eder.

Disiplin Yönetmeliği'nin 9. maddesinde yapılan değişikliği kınamak amacıyla, İstanbul Üniversitesi öğrencileri, 3 Nisan 1969 Perşembe günü, İktisat Fakültesi 2 numaralı anfisinde bir forum düzenler.

Düzenlenen forumda, FKF İstanbul Sekreteri Sıtkı Coşkun, İktisat Fakültesi öğrenci Temsilcisi Mehmet Keskin, Hukuk Fakültesi Öğrenci temsilcisi Ertuğrul Günay ve Sosyal Demoksari Dernekleri adına Suat Aptik, birer konuşma yaparak, Disiplin Yönetmeliği'nin 9. maddesini, Rektörlüğün tutumunu ve iktidarın getirmek istediği terör kanunlarını yermişlerdir.

Toplantı sonunda ellerinde, "Demokratik üniversite, "Senato iktidar el ele", "Başkent Waşington değil Ankara", "İşe, ekmeğe dönük eğitim" pankartları olan öğrenciler, Rektörlük binasına kadar bir yürüyüş yapar.

Rektör Vekili Lütfi Birant'a verdikleri muhtıra ile Disiplin Yönetmeliği'nin 9. maddesinin ilk toplantıda değişmesi gerektiğini, aksi halde değiş-

tirmek için mücadeleye kararlı olduklarını bildiren öğrenciler, ayrıca, terör kanunları karşısında Senato'nun tavrını alması da istenir.

FKF İstanbul Sekreterliği, bu konuda yayınladığı bildiride, "Reform isteklerimiz uyutulurken, Senato, üniversiteye polis tedbirleri getirme çabasındadır. İktidarın bir takım anti-demokratik yasalar getirmek istediği şu dönemde, Rektör, fiilen polis rejimini uygulama peşindedir. İşbirlikçi iktidar ve üniversite yöneticileri düşünceye kilit vurmak istiyorlar. Çünkü Anayasa'nın düşünce özgürlüğü, çıkarcıları ve Amerikancıları rahatsız ediyor. Senato, bu Amerikancı yasalar karşısında kayıtsız kalıyor ve daha da önemlisi biz Demokratik Üniversite derken yöneticiler aksini söylüyor" denilir.

Ankara Üniversitesi Rektör ve Dekanları, Görevlerinden İstifa Ediyor

Ankara Üniversitesi Yönetim Kurulunun, 30 Mayıs 1969 Cuma günü, yaptığı toplantı sonunda Üniversite Rektörü Cumhur Ferman, Hukuk Fakültesi Dekanı Uğur Alacakaptan, Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı İlhan Unat, Tıp Fakultesi Dekanı Adnan Güvener, Ziraat Fakültesi Dekanı Orhan Düzgüneş, Veteriner Fakültesi Dekanı Emin Arıtürk, İlahiyat Fakültesi Dekanı Hamdi Ragıp Atademir, Dil ve Tarih Çoğrafya Fakültesi Dekanı Tahsin Özgüç, Elazığ Veteriner Fakültesi Dekanı Mustafa Demirzen, Fen Fakültesi Dekanı Rıza Çetik ve Ecszacılık Fakültesi Dekanı Mustafa Güley, Üniversite Öğretim Üyelerinin tazminatlarıyla ilgili tasarı Senato'da görüşülerek kanunlaşmadığından görevlerinden istifa etmişlerdir.

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Profesörler Kurulu'nun, 31 Mayıs 1969 Cumartesi günü, yapılan toplantısında ise, Fakülte Yönetim Kurulunda görev yapan öğretim üyelerinden Prof. Necip Bilge, Prof. Münci Kapani, Prof. Ali Bozer, Doç. Dr. Turgut Akıntürk ve Doç. Özcan Karadeniz, Üniversite reform tasarısının gerçekleşmemesi ve Meclislerin tatile girmesi üzerine görevlerinden istifa etmişlerdir.

Ankara Üniversitesi Yönetim Kurulu üyelerini desteklemek amacıyla, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencilerinin bir kısmı, 31 Mayıs 1969 Cumartesi günü, sabahtan itibaren, fakültede fiili durum yaratmışlar ve dersleri girmeyerekfakülte binasının bazı bölümlerini işgal etmişlerdir. Boykot Komitesi üyeleri, hareketlerine, üniversite reformunun ve fakülte yönetmeliğinin sebep olduğunu söylemişlerdir. Boykot Komitesi adına bir açıklamada bulunan bir öğrenci, "Biz de İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde öğrenciler lehine olan durumdan yararlanmak istiyoruz. 5 numara ile sınıf geçilmesi, Şubat hakkının tanınması, isteklerimiz arasındadır. Tabiatıyla, reform konusu da boykot ve işgale gitmemizde rol oynamıştır. Reformun gerçekleştirilmesini de istiyoruz" demiştir.

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencileri, sabah aralarında iş bölümü yaparak sınıflarda ders çalışan arkadaşlarını dışarı çıkarmışlar,

boykot ve işgal hareketini başlatmışlardır. Dekanlıktan istifa eden Prof. Ugur Alacakaptan, öğrencilere yaptığı konuşmada, boykot ve işgale gidilmemesini istemiş, "Sizlerin boykota gitmesi bizim hareketimizin gücünü etkiler, zayıflatır", demiştir.

Öğrenciler, Alacakaptan'ın bu sözlerine rağmen hareketlerine devam etmişler ve ders çalışmak isteyen arkadaşlarına mani olmak için fakültenin kapılarını kapatmışlar ve sınıfları kontrol altına almışlardır.

Öğrenciler daha sonra Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneğinde toplanmışlardır. Hukuk Fakültesi Sosyal Demokrasi Derneği, Hukuk Fakültesi Fikir Kulüpleri, Hukuk Fakültesi Ülkü Ocağı, Hukuk Fakültesi Hür Düşünce Kulübü Başkanları ve öğrenci temsilcileri ile yapılan toplantıda, boykot ve işgal kararı alınmış ve bu karar bir bildiri ile açıklanmıştır.

FKF, SBF Öğrenci Derneği, Ziraat Fakültesi Öğrenci Derneği, Fen Fakültesi Öğrenci Derneği, Tıp Fakültesi Öğrenci Derneği, Eczacılık Fakültesi Öğrenci Derneği, DTCF Öğrenci Derneği ile BYYO Öğrenci Derneği tarafından, üniversite reform ve tazminat kanun tasarısının Parlamentoda görüşülmeden meclislerin tatile girmesi üzerine 31 Mayıs 1969 Cumartesi günü yayınladıkları bildiri özetle şöyledir:

"Üniversite reformu gerçekleştirilmediği takdirde, üniversite çökecektir. Son olarak Rektörümüzün ve Dekanlarımızın istifalarını destekliyoruz. Yerlerine seçilecek hiçbir yöneticiyi kabul etmiyoruz. Bundan böyle hiçbir yönetici üniversite reformuna ters düşemez. Bütün Ankara Üniversitesi Senatörlerini ve Fakülte Yönetim Kurullarını istifaya çağırıyoruz. Böyle bir üniversitede yönetim olmaz. TBMM olağanüstü toplanmalıdır. Bu tasarı mutlaka kanunlaştırılmalıdır. Eğer üniversite reformu gerçekleştirilmezse öğrencilerin demokratik direnme hareketleri sürecektir. Halkımızın demokratik mücadelesinin bir parçası olacaktır. Kesin kurtuluş halkımızın bağımsızlık ve demokrasi kavgasıyla son bulacaktır."

Erzurum Atatürk Üniversitesi ile Hacettepe Üniversitesi

Üniversite reformu konusundaki son gelişmeler üzerine Erzurum Atatürk Üniversitesi Rektörü Profesör Reşit Sönmez de 31 Mayıs 1969 Cumartesi günü, görüşlerini açıklamış ve şunları söylemiştir:

"Üniversite reformu tasarısı, hem yeni kurulan ve gelişmekte olan Üniversiteleri destekleme bakımından, hem de bu yeni Üniversitelere öğretim üyesi yetiştirme bakımından ve asistanlığı cazip hale getirmek suretiyle büyük yardımlar sağlayacaktır. Biz buna ümit bağlamıştık. Bu kanunun çıkarılmamasını Üniversitelerimizin gelişmesini engellemebakımından büyük üzüntüyle karşılıyoruz."

Hacettepe Üniversitesi Senatosu, 31Mayıs 1969 Cumartesi günü, yaptığı toplantıdan sonra bir bildiri yayınlayarak, "Cumhurbaşkanı Cevdet Su-

nay'ın Meclisleri olağanüstü toplantıya çağırmasını istemeye karar verildiğini" açıklamıştır.

İstanbul Üniversitesi'nde Yaşanan Eylemler

Üniversite Reform Kanun Tasarısının gerçekleşmemesi ve Kanunlaşmaması üzerine, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi öğrencileri, 30 Mayıs 1969 Cuma günü akşamı, saat 21.30'dan itibaren, İktisat Fakültesi'ni işgal etmişlerdir.

Basına bir açıklama yapan İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi komite sözcülerinden Sıtkı Coşkun ile Masis Kürkçügil, 31 Mayıs 1969 Cumartesi günü, düzenlenen basın toplantısında özetle şunları demişlerdir:

"Yarın saat 12'de bir forum düzenlenecektir. Bu forumdan sonra İstanbul Üniversitesi Senatosunu topyekûn kınamak gerekçesiyle işgali bahis konusu olabilir. Sabah Üniversite Senatosu toplanacak. Eğer, Senato ile birlikte direnme kararı alınırsa işgal kald ırılacaktır yoksa işgal gerçekleşecektir."

30 Mayıs 1969 Cuma günü gece, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinin işgal edilmesinden sonra, Üniversite reformu ve tazminat tasarısının, meclislerin tatile sokulmasıyla kanunlaşmaması üzerine girişilen ve genişleyen tepkiler, 31 Mayıs 1969 Cumartesi günü devam etmiş, sabah, İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi ile Cerrahpaşa Tıp Fakültesi öğrencileri, yaptıkları forumdan sonra fakültelerini işgal etmişlerdir.

Öğrenciler, Çapa Tıp Fakültesi ile Cerrahpaşa Tıp Fakültesini işgal ettikten sonra İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencileri de saat 11.30 da bir forum düzenlemişler ve forum sonunda fakültenin işgal edilmesine karar vermişlerdir.

Öğrenciler, forumdan önce, "Direnen hocalarımızla beraberiz", "İstifa edenlerin yanındayız", "Emperyalizmin işbirlikçisi iktidar ve uşakları kahrolsun" yazılı pankartları üniversite koridorlarına asmışlar ayrıca Hukuk Fakültesi Direniş Komitesi de bir bildiri yayınlamıştır.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinin 1 Numaralı anfisinde yapılan foruma 1.000'i aşkın kalabalık bir öğrenci topluluğu katılmış, öğrenciler büyük tezahürat yaparak, "işgal, işgal" diye bağırmışlardır.

Forumda, öğrencilerin sevgi gösterileri arasında bir konuş ma yapan İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi asistanlarından Mehmetcan Köksal, hareketler bakımından öğrencilerle aynı paralelde olduklarını ve öğrenci arkadaşlarını desteklediklerini söylemiştir. Forumda, ayrıca gene İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi asistanlarından Pertev Bilgen, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi öğrenci temsilcisi Sıtkı Coşkun konuşmuşlardır. Forumda son konuşmayı yapan Üniversite Direniş Komitesi Başkanı Celal Doğan, hükümetin oyalayıcı ve vurdumduymaz davranışlarını kınamak için işgal kararı alınması gerektiğini söylemiş, bunun üzerine öğrenciler büyük tezahüratla işgal kararı alınmasını onaylamışlardır.

İşgal kararından sonra büyük öğrenci kalabalığı, "Şen ola işgal şen ola" diye tezahürat yaparak, Merkez binadaki Dekanlığa çıkmışlar, Dekanlık odalarını işgal etmişlerdir. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi 1 numaralı anfisinde yapılan forumdan sonra üniversitenin tümden işgaline karar verilmiş ve saat 12.00'den itibaren fiili durum başlamıştır. Üniversitenin dış kapıları kilitlendikten sonra öğrenciler, "Rektörlük abluka" diye bağırarak rektörlük binası önüne gelmişlerdir.

İstanbul Üniversitesi Merkez binasında öğrenciler, Senato kararından sonra dışardan yapılacak müdahaleye karşı savunma tedbirleri almışlardır.

Direniş Komitesinin bildirisinde öğrenciler foruma çağrıldıktan ve Rektörle Senatörlerin istifası istendikten sonra şöyle denilmiştir:

"Demokratik üniversiteyi kurma yolunda hızla ilerliyoruz. Yönetim Kurulu, öğrenci düşmanı 20.000 TL. aylıklı Özel Banka Hukuk Müşaviri Kursu Direktörü Bülent Davran'dan başka hepsi istifa ettiler. Kimlerin öğrenciden yana kimlerin demokratik üniversiteden yana olduklarını gördük. Ankara Üniversitesi yönetimi Rektörü de dahil hepsi istifa ettiler. Devrimci demokratik direnişe geçtiler. Bu durumda Fakültemiz yönetimsiz kaldı. 30 Mayıs 1969 günü saat 20'de başlayan genel kurul toplantısında, nisabı düşürmek için, Bülent Davran ve siyasi iktidarın uşağı, öğrencilerin baş belası Türkan Rado kaçmışlardır. Arkadaşlar, Birinci bildirimizde belirttiğimiz gibi Akademik haklarımızdan çoğunu üniversite yönetiminden aldık. Ama hepsini alamadık. Kitap ve sosyal yardım meselelerimizi halledemedik. Mediko-Sosyaldeki dönen dolaplar ve keyfilik hepinizce bilinmektedir. Sosyal yardımlar gene Rektörlük tarafından keyfi olarak dağıtılmaktadır. Yine bilimsel yeterliliği olmayan, ya da artık yaşını iyice doldurmuş öğretim üyeleri bizi derslerde perişan etmektedir. Arkadaşlar, bütün bunlar gösteriyor ki Yönetime katılmadan sorunlarımızı çözümlemeye imkân yoktur. Artık kesin olarak ortadadır ki, hem Haziran işgalleriyle elde ettiğimiz durumumuzu korumak, hem de yeni imkânlar yaratmak için yönetime katılmak zorundayız. Demokratik üniversiteyi kurmak, yönetilenleride yönetime katmak, üniversitenin anti-demokratik temellerini yıkıp yerine çağdaş bir üniversite oturtabilmek için devrimci direnişimize devam edeceğiz."

Öte yandan, Eczacılık Fakültesi öğrencileride, Senatonun alacağı karara bağlı olarak, saat 13.00'den sonra bir forum yapmaya karar vermişlerdir. Eczacılık Fakültesi Öğrenci Birliği temsilcileri, fakültelerininde işgale gidebileceğini, belirtmişlerdir. Saat 13.00 sularında da Eczacılık Fakültesi talebeleri forum düzenlemişler ve fiili durum yaratmış, fakülteyi işgal etmişlerdir. Eczacılık Fakültesi öğrencileri, dün Senato üyeliğinden istifa eden Prof. Kasım Cemal Güven'e sevgi gösterisinde bulunmuşlardır. Eczacılık Fakültesinin pencerelerine konan bir hoparlörden "Dikkat, dikkat! Burası Eczacılık Fakültesi özerk yayın istasyonu" diyen bir ses sık sık hareketin nedenini anlatmıştır.

31 Mayıs 1969 Cumartesi günü sabahı, erken saatlerde üniversite bahçesinde toplanan 3 bin öğrenci, "Şen ola işgal, şen ola", "Şen ola devrim şen ola", "Emperyalizmin boyunduruğundan kurtulmuş bağımsız Türkiye" diye bağırarak Cerrahpaşa Tıp, İstanbul Tıp ve İktisat Fakültelerinin Dekanlıklarını işgal ederek Boykot ve Direniş Komiteleri duruma el koymuştur.

Daha sonra saat 11.30'da İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi 1 numaralı anfisinde toplanan 3 bin öğrenci, Reform tasarısını gerçekleştirmeyen hükümetin tutumunu şiddetle yererek, üniversitenin, istekleri gerçekleşene kadar işgal edilmesine karar vermişlerdir. Üniversite öğrencileri, Hukuk Fakültesindeki forumda, Üniversite Reform Tasarısını çıkarmayan hükümeti suçlayarak, "Türkiye'de işçi, köylü iktidarı kuruluna kadar devrimci gençliğin bu kavgayı sürdüreceğine" yemin etmişlerdir.

İstanbul Üniversitesi Senatosu, 31 Mayıs 1969 Cumartesi günü, Rektör Ord. Prof. Ekrem Şerif Egeli'nin Başkanlığında, saat 10.00'da başlayan 3 saatlik olağanüstü toplantıdan sonra, muhtemel üzücü olayların önlenmesi amacıyla üniversitenin süresiz kapatılmasına ve öğrenciler tarafından işgal edilen İktisat, İstanbul Tıp, Cerrahpaşa Tıp, Eczacılık ve Hukuk Fakültelerinin devlet kuvvetlerine teslimine oybirliği ile karar vermiştir.

Karar, Senatonun istifasını bekleyen öğrenciler arasında büyük tepki uyandırmış, Rektörlük binasının yan kapısından çıkan Rektör Ekrem Şerif Egeli'nin otomobili öğrenciler tarafından taşa tutulmuştur. Senato toplantısı devam ettiği sırada öğrenciler, Merkez bina ile ana giriş kapılarını tamamen denetimleri altına almışlardır.

Rektör Prof. Egeli, Senato toplantısından sonra basın mensuplarına açıklama yaptığı sırada, Senato üyesi öğretim üyeleri arka kapıdan üniversiteyi terketmişlerdir. Daha sonra Rektörlük binası, "Satılmış Egeli" diye bağıran öğrenciler tarafından işgal edilmiş ve Rektör Prof. Egeli, bazı öğrenciler tarafından tartaklanmıştır. Rektör Prof. Egeli, güçlükle arabasına bindirilmiş, şoförün otomobili tam gaz taşlarlarla saldıran ve bağıran gençlerin üstüne sürmesi ile kendisini tartaklayanların elinden güçlükle kurtarılmıştır.

Rektörün özel sekreterinin, "Öğrenciler Rektörlük binası önüne geldikleri takdirde, Senatonun toplantıyı bırakacağını" açıklaması üzerine bahçede toplu halde bekleyen öğrenciler, Senatonun kararını öğrenir öğrenmez topluluklar halinde Rektörlük binasına girmiş, "Satılmış Rektör! Satılmış Senatörler bize ihanet ettiler" şeklinde bağırmışlardır.

Son olaylar dolayısıyla Senato'dan istifa eden Eczacılık Fakültesi eski Dekanı Kasım Cemal Güven, "Senatonun aldığı karar, büyük bir hatadır. Olaylara sebep olan idare başındakileri ve idaredekileri samimiyetsizlikle itham ediyorum" demiştir. Üniversite Reform Tasarısı hazırlanırken ilgililerin meseleyi gereği kadar ciddiyetle ele almadıklarını bildiren Prof. Güven, özetle şunları söylemiştir, "Biz bir yıldan beri kabul edilmediği tak-

dirde istifa edeceğimizi söyleyerek talebeye angaje olduk. Şimdi talebenin işgaline karşı üniversite kapatılıyor. Bu davada talebe haklı."

Aynı nedenle senatörlükten istifa eden Kimya Fakültesi öğretim üyesi Prof. Fikret Baykurt da Senato kararını hayretle karşıladığını bildirmiş ve "Ciddiyetten uzak bir tutum ile üniversite-iktidar arasındaki mesele, üniversite yöneticileri ile talebe arasında bir mücadele haline getirilmiştir" demiştir.

İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Ekrem Şerif Egeli, Senatonun kararını bir yazı ile İstanbul Valiliğine bildirmiş, Üniversite Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinin 17. maddesine göre üniversite ve fakülte binalarının zabıta tarafından korunmasını istemiştir. Yazı, İstanbul Valiliğine ulaştıktan sonra İstanbul Emniyet Müdürlüğünde Valinin başkanlığında polis şefleri bir toplantı yapmış, Üniversite ve fakülte binalarının teslimi için mahkemeden karar alan polis, üniversite binasını kordon altına almıştır. Ayrıca, Valiliğin emri üzerine Üniversite'nin telefonları ile elektirik ve su hatları kesilmiştir. Gereğinde kullanılmak üzere bir itfaiye ekibi ile ambülans Üniversite civarında bekletilmiştir.

Bu arada bazı öğretim üyeleri, İstanbul Valisi ve Emniyet Müdürü ile temasta bulunarak, bunun bir öğrenci konusu değil, üniversite profesörlerinin tazminat konusu olduğunu açıklayarak, öğrencileri ikna edeceklerini söylemişlerdir. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanlığından istifa eden Prof. Tarık Zafer Tunaya ile Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Dekanlığından ayrılan Celâl Öker, Hukuk Fakültesi Profesörlerinden Aytekin Ataay, Yüksel Ülken, Sami Akıner, Ümit Doğanay aynı fakülte doçentlerinden Aydın Aybay, Asistan Teoman Akünal ile birkaç asistan arkadaşı, 31 Mayıs 1969 Cumartesi günü gecesi, saat 21.30'da, üniversite merkez binasına giderek Direniş Kometesi üyesi öğrencileriyle uzun süren bir görüşme yapmışlar, öğrencileri işgali kaldırmak için ikna etmeye çalışmışlardır.

Bu arada, emniyet kuvvetleri, üniversitedeki işgalci öğrencileri dışarı çıkarmak için tertibat almış, profesörlerin, öğrencilerle konuşmasından sonra, öğrencilerin hareketini izlemeye başlamıştır.

İstanbul Üniversitesi Direniş Komitesi Merkez İcra Konseyi, 3 Haziran 1969 Salı günü, bir bildiri yayınlayarak başta Rektör Egeli olmak üzere, bütün Senato üyelerini iktidarla işbirliği yapmakla suçlamış, ayrıca hepsinin bir "CIA" ajanı oldukları ileri sürülmüştür.

Rektör ve Senato üyelerinin ne halktan, ne de öğrenciden yana oldukları kaydedilen bildiride, kapatma kararı şiddetle yerilmiş, üniversitenin 5 Haziran'da tekrar açılmasının bile direnişlerine bir engel teşkil etmeyeceği belirtilmiştir.

Merkez İcra Konseyi bildirisinde, Senato'nun dün aldığı kararlar konusunda ise şöyle denilmiştir:

"Rektör ve Senato, öğrencilerin büyük forumlarda aldıkları direnme ka-

rarlarını görmemezlikten gelerek komik ve anti-demokratik davranış ve tehditler savunma yoluna gitmişlerdir. Şöyle ki:

1) Öğrencilerin kanunlarla ve yönetmeliklerle kazanılmış olan imtihan haklarını bir kurul yakamaz. Bu yolda alınan her karar geçersiz ve yasalar dışıdır.
2) Ve böylece de konuya açıklık getiren Danıştay içtihatlarını görmemezlikten gelmişlerdir.
3) İmtihan günlerini değiştirme ve tesbit etme hakkı fakülte yönetim kurullarına ittir. Senato yetkilerini aşmış ve fakültelerin kişiliğini hiçe saymıştır.
4) Tek ders imtihanlarının diğer imtihanlar içine dağıtılması fiilen imkânsızdır. Bu zorlamaya girildiği takdirde tek dersten geçenlerin üst sınıfın imtihanlarına katılma hakkı yenmiş olacaktır? Bu da Senatonun üniversite yönetiminden ne kadar habersiz olduğunu açık seçik ortaya çıkarmaktadır."

Merkez İcra Konseyi bildirisinde son olarak, Rektör ve Senato üyeleri öğrenci ve halk düşmanı ilan edilmiştir.

İstanbul Üniversitesi'nin çeşitli fakültelerine bağlı 24 profesör, 21 doçent ve 135 asistan, 4 Haziran 1969 Çarşamba günü, bir bildiri yayınlıyarak, "İstanbul Üniversitesi Senatosunu istifaya" davet etmişler, "Refom çalışmalarındaki tutumunu ve özellikle bazı olaylar karşısındaki tutarsız davranışını gözönünde bulundurarak, başta Rektör olmak üzere bu organı teşkil eden üyelere güvenimizi yitirdiğimizi belirtiriz" demiştir.

Bildiride, şöyle devam edilmektedir: "Bizi böyle bir sonuca götüren olaylar arasında şimdilik, bu üyelerin reform çalışmalarına gereken önemi vermemiş bulunmaları, reform diye getirmek istedikleri bazı yeni hükümlerin ileriye değil, geriye gidişin ifadesinden ibaret bulunuşu, belli bazı reform hükümlerinin gerçekleşmemesi halinde istifa edecekleri hususundaki sözlerini tutmamaları, hukuk düzenine saygıdan sözedip Danıştay kararlarını uygulamamak yolunu -birçok kereler oy oyunlarına başvurmak suretiyle- seçmeleri, kasıcası samimi olmayan davranışları sayılabilir. Diğer yandan, almış oldukları kararlarla üniversitelerimizde huzursuzluğun artmasına ve özellikle öğrencilerimizin yararlarına her bakımdan aykırı bir ortamın doğmasına yol açmış olmaları sebebiyle başta Rektör olmak üzere tüm Senato üyelerinin istifa etmelerinin zorunlu bulunduğu inancındayız."

Bildiride imzaları bulunan profesörler şunlardır: Süleyman Barda, Yüksel Ülken, Ümit Doğanay, Öztekin Tosun, Sami Akıncı, Edip Çelik, Kenan Bulutoğlu, Gülten Kazgan, Kenan Tunçonağ, İsmet Sungurbey, Aytekin Ataay, Lütfi Duran, Nevzat Gürelli, Fikret Baykut, Baha Erdem, Saciде Baykut, Metin Özek, Özcan Köknel, Edip Aktin, Coşkun Özdemir, Burhanettin Noyan, Orhan Yenal, Celal Öker, Melih Tansinoğlu.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi asistanları, bugün, yaptıkları toplantıdan sonra "Boykota devam kararı" almışlardır. Asistanlar, daha sonra,

Dekan Orhan Aldıkaçtı ile konuşmuşlar ve "Haklarını alıncaya kadar boykotta ısrar edeceklerini" bildirmişlerdir.

İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, 5 Haziran 1969 Perşembe günü, saat 09.00'da işgal edilmiştir. Eczacılık ve merkez binada toplanan öğrenciler, kurdukları ve "İşgal Komitesi Özerk Yayın Organı" adı verdikleri kendi özel radyo cihazları ile sık sık yaptıkları yayında, işgalin nedenlerini şöyle açıklamışlardır, "Sayın halkımız, üniversite reform tasarısını görüşmeden tatile giren parlamentoyu protesto ediyoruz. Bizim yöneticilerimiz de bu tasarının bir an önce çıkması için tepkide bulunmamışlardır. Biz tamamen bağımsız bir Türkiye istiyoruz. Biz, halk üniversitesi istiyoruz."

Üniversite İşgal Komitesi, bu gece, geç vakit bir toplantı yaparak, durumu gözden geçirmiş ve yargı organlarının kararlarına saygılı oldukları gerekçesiyle Profesör Sami Akıncılar'ın da araya girmesiyle fiili duruma son vermiştir. İşgalin kaldırılmasından sonra öğrenciler, saat 22.35'den itibaren üniversiteden ayrılmaya başlamışlardır.

Üniversite 15 Saat İşgal Ediliyor

İstanbul Üniversitesi'nin Beyazıt'taki merkez binası, 5 Haziran 1969 Perşembe günü sabahı, açılışından 10 dakika sonra, Rektör ve Senato üyelerinin istifasını isteyen öğrenciler tarafından tekrar 15 saat işgal edilir.

Üniversitenin açılması kararına uyarak, saat 7 sıralarında Üniversiteyi terkeden Toplum polisi, 10 dakika sonra öğrencilerin merkez binayı işgal etmeleri üzerine Rektörlüğe girmiştir. Üniversite bahçesinin yarısında öğrenciler, yarısında Toplum Polisi olduğu halde Üniversite Senatosunun toplantısı, ancak saat 11'den sonra başlamış, Polis arabası içinde gelen rektör Egeli, sokakta biriken bazı öğrenciler tarafından yuhalanmıştır. 4,5 saat süren Senato toplantısı sırasında, öğrencilerin Senato ve Rektör aleyhinde bahçeden, sokaktan ve işgal altındaki binalardan mikrofonla yaptıkları gösterileri, Üniversite bahçesi duvarının dibinde bekletilen askerler ve Emniyet teşkilatının yukarı kademedeki amirleri de izlemişlerdir. Üniversite bahçesinde yer yer Toplum polisi ile öğrencilerin, belki de ilk kez dövüşmeden tatlı tatlı sohbet ettikleri görülmüş, eski çatışmaların muhasebesi yapılırken Polisler emir kulu olmaktan, öğrenciler de yönetici kadroların tutuculuğundan dert yanmıştır.

Yine bugün başlanan garip olaylardan biri, işgal altındaki binadan yapılan mikrofonlu anonsta bir genç kız sesinin, "Savunma Komitesinde 1'den 8'e kadar numara almış olan arkadaşlar, lütfen savunma odasına. Merkez İcra Konseyi üyeleri toplantı salonuna" şeklindeki duyurularının Toplum Polisi amirlerince tebessümle dinlenmesi olmuştur. Bu arada, işgal altındaki Eczacılık Fakültesinden, yapılan ve Senato toplantısının yapıldığı salondan da duyulduğu için Senatörlerin huzurunu fazlasıyla kaçıran anonslarda marşlar, Türküler, Atatürk'ün Bursa Nutku yanında şu tip seslenişler de duyulmuştur: "Dikkat dikkat!. Burası Eczacılık Fakültesi özerk radyo-

su. 10 dakika kadar önce burjuva ile işbirliği halinde olan Rektör ve Senato üyelerinin ufak bir oyunu ile cereyanlarımız kesilmiş ve size yayın yapamamıştık. Fakat tutucuların devrimcilere karşı yaptıkları mücadelede her zaman başarısız kalacakları şu anda size tekrar seslenmemizden ortaya çıkmıştır."

Üniversite Senatosu, saat 16.00'da dağılmış ve Rektör Prof. Ekrem Şerif Egeli, bahçede ve üniversite dışında, polis kordonu altında kendisini bekleyen öğrencilerinin, "Rektör istfa", "Senato istifa", "Yuh", "Sosyalist Türkiye", "Bağımsız Türkiye" gösterileri altında, İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şube Müdürünün himayesinde, Üniversiteden ayrılmıştır.

İstanbul Üniversite Senatosunun 5 Haziran 1969 Perşembe günkü toplantısından sonra, Tıp Fakültesi profesörlerinden Senato üyesi Ömer Özek, istifa etmiştir.

Üniversiteyi işgal eylemi sanıklarından Masis Kürkçügil, 5 Haziran 1969 Perşembe günü, yakalanarak Adliyeye verilmiş, Nöbetçi Sulh Ceza Mahkemesince yapılan sorgusundan sonra da bırakılmıştır.

Ankara Üniversitesi Öğrenci Kuruluşları Derslere Girmemeye Karşı

Ankara Üniversite Rektörünün, 2 Haziran 1969 Pazartesi günü, öğrenci liderleriyle yaptığı görüşmede, "Bana üç günlük bir mühlet verin, sorunu hukuki yoldan çözümlemeye çalışacağım" demesi üzerine, üniversiteli gençler, rektöre 3 günlük bir mühlet vermişler ve bu sürenin dolmasına kadar genel işgal hareketinden vazgeçmişlerdir.

Ankara Üniversitesi Senatosu'ndan istifa eden Veteriner Fakültesi Senato üyelerinin isimleri, 2 Haziran 1969 Pazartesi günü, saat 18.00'de veteriner Fakültesi tarafından açıklanmıştır. İstifa eden senatörler şunlardır: Prof. Dr. Burhanettin Öktem, Prof. Dr. Mahir Pamukçu, Yüksek Okul Senatörü Prof. Dr. Selahattin Göktürk, Elazığ Veteriner Fakültesi Senato üyesi Prof. Dr. Hüseyin Urman, Elazığ Veteriner Fakültesi Senatosu üyesi Prof. Dr. Cahit Özcan.

İdari görevlerinden,3 Haziran 1969 Salı günü, istifa eden profesörler şunlardır:

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi senatörleri: Jale Akipek ve Sefa Reisoğlu,

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi senatörleri: Lütfi Tat, Behiç Onul, Cemil Rota,

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi senatörleri: Sebahattin Özbek, Sedat Kansu, Nürinnisa Özbek,

Adana Ziraat Fakültesi senatörleri: Macit Eker, Şehabettin Elçi,

Diyarbakır Tıp Fakültesi senatörleri: Rüknettin Tanalp ve Namık Aksoycan.

DTCF senatörü: Oğuz Erol.

3 Haziran 1969 Salı günü sabahı toplanan Hukuk Fakültesi Genel Kurulu da aynı şekilde yarın sabah sınavların başlatılmaması halinde, yaz dönemi sınavlarının yapılmamasını uygun bulmuştur. Bunun üzerine, Ankara Hukuk Fakültesi Boykot Komitesi, saat 16.00'da bir forum düzenlemiştir.

Saat 16.00'da başlayacak olan forumun yapılacağı konferans salonuna, boykot taraftarı öğrenciler, erken saatlerde gelmişler ve salonu doldurmuşlardır. Boykota karşı olan öğrenciler, bu yüzden salona girememişlerdir. Forumda, Öğrenci Cemiyeti eski Başkanı Abdullah Emre İleri, bir konuşma yapmıştır. Bunun üzerine oylamaya gidilmiş ve boykota süresiz devam edilmesi, ittifakla kabul edilmiştir. Gerek boykota karşı olan öğrencilerin salona girememesi, gerekse yağmur yüzünden bazı öğrencilerin fakülteden ayrılmaları, kararın bu şekilde çıkmasında büyük rol oynamıştır.

Öğrencilerin, süresiz olarak boykota devam etmelerini kararlaştırmaları üzerine, bir değişiklik olmadığı takdirde, yarın sınavlara başlanamayacaktır. Yarın sabah Fakülte Genel Kurulu da toplanarak, son durumu görüşecek, buna göre bir karara varacaktır.

Ankara Üniversitesi Senatosu'nun Hukuk Fakültesini temsil eden Prof. Jale Akipek ile Prof. Sezai Reisoğlu, Üniversite reform tasarısı ve tazminat tasarısını kınamak amacıyla, 3 Haziran 1969 Salı günü, istifa ettiklerini açıklamışlardır.

Ankara Üniversitesi Senatosu'ndan 4 Haziran 1969 Çarşamba günü, istifa eden üyeler şunlardır: Rauf Nasuhoğlu, Süreyya Aybar (Fen Fakültesi), Metin Tanker, Kamil Karamanoğlu (Eczacılık Fakültesi), Yaşar Önen (DTCF).

Ankara Hukuk Fakültesi öğrencileri, Profesörler Kurulunun derslere başlamadığı takdirde yaz sınavlarının yapılmayacağı kararına karşılık Fakültede beş günden beri sürdürülen fiili durumu sona erdirmişlerdir. Boykot ise süresiz olarak devam etmektedir. Bu yüzden, bugün, başlaması gereken sınavlar yapılmamıştır.

Ankara Üniversitesi Talebe Birliğine bağlı 9 öğrenci kuruluşu, 5 Haziran 1969 Perşembe günü, yaptıkları basın toplantısında Ankara Hukuk Fakültesi dışında hiç bir fakültede boykot ve işgal olayları olmayacağını açıklayarak, "Ne gariptir ki, eskiden boykot kırıcılığı yapmaya kalkışan bir takım kişiler, şimdi boykot tahrikçiliğine başladı" demişlerdir.

Ankara Üniversitesi Öğrenci Birliğinin, düzenlemiş olduğu basın toplantısına katılan başlıca öğrenci kuruluşları şunlardır:

Ankara Üniversitesi Öğrenci Birliği, SBF Öğrenci Derneği, Fen Fakültesi Öğrenci Örgütü, Veteriner Fakültesi Öğrenci derneği, DTCF Talebe Cemiyeti, Hukuk Fakültesi Öğrenci Temsilcisi, BYYO Öğrenci Derneği, Ziraat Fakültesi Talebe Cemiyeti, Tıp Fakültesi Talebe Derneği ve Eczacılık Fakültesi Talebe Cemiyeti.

Ege Üniversitesinde Derslere Girmeme Kararı Alınıyor

Ege Üniversitesi Rektör Vekili Prof. Kemal Karhan'ın, "Derslere girmeme hareketine Cumartesi gününe kadar son verilmediği takdirde, derslerin yapılamadığı fakültelerde yaz dönemi sınavları iptal edilecektir" şeklinde verdiği demeç üzerine 5 Haziran 1969 Perşembe günü, bir bildiri yayınlayan derslere girmeyen öğrenciler, haklı istekleri yerine getirilinceye kadar, boykota devam edeceklerini açıklamışlardır.

Ege Üniversitesi Senatosu ise, sabah olağanüstü bir toplantı yapmış, son durumu incelemiştir. Toplantı sonunda yayınlanan bildiride, sınava girmek isteyen öğrencilerin, en geç 9 Haziran 1969 Pazartesi günü akşamına kadar kendi el yazılarıyla yazacakları dilekçeyi bağlı bulundukları fakülte dekanlıklarına elden vermeleri veya posta ile göndermeleri istenilmiştir. Öte yandan, Tıp, Ziraat ve Fen Fakültelerinden sonra Dişçilik Fakültesi'nde de derslere girmeme eylemi başlamıştır. Böylece derslerin yapılamadığı fakülte sayısı 4'e çıkmıştır.

Polis Nezaretinde Sınava Girmeyeceğiz

İşgalci öğrenciler tarafından kurulmuş olan İstanbul Üniversitesi Merkez İşgal İcra Konseyi, 6 Haziran 1969 Cuma günü, bir bildiri yayınlayarak, "Polis nezaretinde sınava girmeyi haysiyetsiz olarak kabul ettikleri için sınava girmeyeceklerini" açıklamışlardır. Bildiride ayrıca, "Senato ve Rektörün, polis ile öğrencileri çatıştırmak suretiyle, üniversitede polis terörü yaratmak istendiği, bu nedenle üniversite özerkliğini zedelemek suretiyle öğrenci ve halk düşmanı olduğu" belirtilmiştir.

İstanbul Üniversitesi'ndeki önceki işgal olayları ile ilgili olarak yakalanan üniversite öğrencilerinden Celal Doğan, Şuayıp Dilmen, Yusuf Baha Gürcan, Tümay Özüak, Celal Başsu ve Fevzi Yavuz, 6 Haziran 1969 Cuma günü, savcılıkça serbest bırakılmışlardır.

Kadırga Öğrenci Yurdu öğrencilerinden bir topluluk, 8 Haziran 1969 Pazar günü, yaptıkları basın toplantısında, Üniversitede polis çekilmeden imtihanlara girmeyeceklerini açıklamışlardır. Basın toplantısı yapan öğrenciler, arkadaşları arasında bir anket yaptıklarını ve bu anketin sonucu olarak öğrencilerin büyük çoğunluğunun polis kordonu altında imtihana girmek istemediğini belirterek, Üniversiteye polis sokan yöneticilerle idarecileri kınamışlardır. Öğrenciler, "Üniversiteye polisin girmesi ve imtihanların polis kontrolündç yapılması Üniversite özerkliğine ve yasalara aykırı bir davranıştır. Kınıyoruz. Bu şartlar altında imtihanlara girmeyeceğimizi açıklarız." demişlerdir.

Beyazıt Meydanında Çatışma

Öğrenciler, 9 Haziran 1969 Pazartesi günü sabahı, saat 08.00'den itibaren İstanbul Üniversitesi'nin Beyazıt'taki Merkez kapının önündeki meydanda toplanmaya başlar. Beyazıt meydanında toplanan binlerce öğrenci,

polisin tutumunu kınamağa ve marşlar söylemeğe başlayınca, gösteri yapan topluluk, zaman geçtikçe daha da artmıştır. Öğrenciler hep birlikte, "Polissiz üniversite isteriz", "Rektör istifa" diye tempo tutmağa devam etmişler ve Üniversite Senato üyelerini istifaya davet etmişlerdir.

Üniversitenin içinde ise Hukuk Fakültesi 1 No.lu anfide imtihana girmek isteyenler ile polis kordonunun kalkmasını isteyenler arasında çıkan münakaşalarda, 15 öğrenci, sonunda imtihan salonunun terketmek zorunda kalmıştır. Bu anda, polisin, "Direniş Komitesi"nden olduklarını söylediği 4 öğrenciyi, "Polise mukavemetten" yakalamak istemesi üzerine, olaya karışan Hukuk Fakültesi asistanlarından Bülent Tanör, bu hareketin kanuna aykırı olduğunu söyler. Polisler, bunun üzerine, asistan Bülent Tanör'ü de merkez binadaki sivil savunma odasına yakaladıkları öğrencilerle birlikte kapatmak istemiş, olay ancak araya giren diğer asistanların müdahalesi ile olay kapanmıştır. Bundan sonra imtihana giren 100 kadar öğrenci de salonu terkederek üniversiteyi boşaltmışlardır. Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Orhan Aldıkaçtı ile Prof. Türkân Rado'nun ihtarına rağmen öğrenciler, "Biz gayemize ulaşamadıktan sonra imtihanlara girmeyeceğiz" diyerek fakülteyi terketmişlerdir. Öğretim üyeleri de kendi aralarında bir toplantı yaparak sınavlardan vazgeçmişlerdir.

Öğrenciler, saat 12.00'ye doğru Fen Fakültesi'nde sınavlara devam edildiğini öğrenmişler ve doğruca Fakülteye gitmişlerdir. Kopya nedeniyle imtihanların ertelendiğinin öğrenilmesinden sonra dışarıda toplanan öğrencilerin polis tarafından dağıtılmak istenmesi üzerine ilk çatışma burada olmuştur. Toplum Polisinin öğrenci topluluklarını dağıtışı sırasında civardaki yurtlardan molotof kokteyli yağmaya başlayınca sokak bir anda karışmış, polis, copla kalabalığın üzerine yürümüştür. Öğrenci-polis çatışması 15 dakika kadar devam etmiş, kaçanlar Site Öğrenci Yurduna sığınmışlardır. Bu sırada yurttaki öğrenciler taş ve benzeri cisimlerle polisi protestoya devam etmişlerdir. Fen Fakültesindeki olaylardan sonra dağılan öğrenciler, bu defa büyük gruplar halinde Beyazıt Meydanına gelmiş ve meydan öğrenci ile tamamen dolmağa başlamıştır. Öğrenciler, marşlar söylemeye ve Rektör ile Senato üyelerini kınamaya ine devam etmişler, polisin de üniversiteyi terketmeden sınavlara girmeyeceklerini söylemişlerdir. Bazı öğrenci liderleri, topluluğa hitaben yaptığı konuşmada, "Yarın saat 07.00'de toplanılmak üzere arkadaşlarının dağılmasını" istemiş ve öğrenciler de yavaş yavaş alanı terketmeğe başlamışlardır. Tam bu sırada eski Dişçilik Okulu binasının önü bir anda karışmış ve 2 öğrencinin polis tarafından hırpalandığı görülmüştür. Tansiyonu yüksek olan binlerce öğrenci arasında başlayan dalgalanmalar hemen polisle öğrenciyi karşı karşıya getirmiş ve yüzlerce polis, kalkan ve copla öğrenci gruplarının üzerine yürümüştür. Beyazıt Meydanı tam bir savaş alanına dönmüş, polis copla, öğrenciler ise taşlarla kıyasıya birbirine girmiştir. Polis tarafından Beyaz Sa-

ray'ın önüne ve Marmara Lokaline kadar püsKürtülen öğrencilerden yakalananlar yerlerde sürüklenerek üniversite binasına taşınmıştır.

İstanbul Üniversitesi Direniş Komiteleri İcra Konseyi, meydana gelen olaylardan sonra bir bildiri yayınlayarak, "Senato üyeleri ile Rektörün meşruiyetini yitirdiklerini ve birer öğrenci düşmanı olduklarını ispat ettiklerini" iddia etmiştir. Senato'nun istifa etmesi istenen bildiride şöyle denilmektedir, "İstanbul Üniversitesi öğrencileri, polis kordonunda imtihana girmemek suretiyle bu Senatoya gerekli cevabı vermiş ve direnenlerin bir azınlık değil, tüm öğrenciler olduğunu bir kere daha ispatlamıştır."

17 öğrenci kuruluşu, İstanbul'da cereyan eden olayları görüşmek için gece bir toplantı yapılmış ve polise üniversiteyi terketmesi için yarın saat 09.00'a kadar mühlet verilmesi kararlaştırılmıştır.

Beyazıt Meydanında Öğrenciler ile Emniyet Kuvvetlerinin Çatışması İkinci Gün de Devam Ediyor

"Polis denetiminde sınava girmeyeceğiz" diyen öğrenciler, aldıkları kararlarında çok kararlıdırlar. Alınan bu karara sağcıların dışındaki bütün öğrenciler katılmışlardır.

Ondört sınava girmeleri gerektiği fakülte yönetimi tarafından kendilerine bildirilen İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinin ayrı ayrı sınıflarda okuyan öğrencileri, 10 Haziran 1969 Salı günü, sabah saat 08.00'den itibaren Esnaf Hastahanesi'nin karşısındaki üniversite kapısında toplanmaya başlamışlardır. İktisat Fakültesi Öğrenci temsilcisi Sıtkı Coşkun, kapı önünde biriken ve ellerinde kitaplar bulunan öğrencilere, "Polis kordonu altında sınavlara girmeyeceğiz. Direnişe devam edeceğiz" diye bağırmıştır. Bunun üzerine öğrenciler hep bir ağızdan, "Sınavlara girmeyeceğiz" diye and içmişlerdir. Her geçen dakika sayıları artan öğrenciler, kapı önünde büyük bir kalabalık meydana getirmişlerdir. Bu sırada öğrenciler matbaada bastırdıkları, üzerinde 2 polis ve arasında öğrenci resmi olan ve "Polis kordonunda sınavlara girmeyeceğiz" yazılı bez kokartı göğüslerine asmışlardır. Saat 09.00'da Fakülte Yönetimini temsilen bir şahıs, kapı önüne gelmiş ve polislerin arasında durarak sınava gireceklerin isim ve numaraları yazılı listeyi okumaya başlamıştır. Listenin okunması bittikten sonra öğrenciler, sınavlara girmeyeceklerini tekrar etmişlerdir. Öğrenciler daha sonra ıslıkla, Gazi Osman Paşa ve Gençlik marşlarını çalmaya başlamışlar, Rektörü, Senatoyu istifaya davet etmişler ve "Bağımsız Türkiye, gerçekten demokratik ve halka dönük üniversite" diye bağırmaya ve gösteri yapmaya başlamışlardır.

İktisat ve diğer fakültelerdeki bazı asistanların da öğrencilerin giriştikleri bu eyleme katılmışlardır. İktisat Fakültesindeki asistanların hiçbiri sınavlarda görev almayacaklarını bildirmişlerdir. Sınavların yapılamayacağının zabıtla tesbit edilmesi üzerine öğrenciler, "Zaferi biz kazandık. Direnişe devam edeceğiz" diye gösteri yapmaya başlamışlardır.

Saat 09.30 sıralarında sayıları 3 bini aşan öğrenciler, toplu halde bulundukları üniversitenin yan kapısı önünden Site Öğrenci Yurduna doğru yürüyüşe geçmişlerdir. Esnaf Hastahanesinin önünden geçen ve geçtikleri her öğrenci yurdundan takviye alan öğrenciler, Rektörlük binası önüne gelmişler ve burada Rektörü, Senatoyu istifaya davet etmiş, aleyhte tezahürat yapmışlardır. Beyazıt Hürriyet Alanından ana caddeye çıkan ve Fen-Edebiyat Fakülteleri önünden geçen öğrenciler, buradan tekrar Site Öğrenci Yurduna gitmişler ve yurttaki öğrencileri kendilerine katılmalarını istemişlerdir. Yürüyüşü yönetenler, Senato toplantısının yapılmaması ve buna engel olmak için oraya gitmek istediklerini bildirmişlerdir. Öğrenciler, toplu halde Rektörlük binasına gitmişler, binayı taşa tutmuşlar, molotof kokteyli atmışlar ve camları kırmışlardır. İçerdeki Rektör ve Senatörler, taşlardan korunmak için saklanmışlardır. Hepsinin korku ve endişe içinde oldukları görülmüştür. Bu arada Rektöre, "Polis niye tedbir almıyor?" diye sorulmuş, Rektör de "Bu aslında karar verilmesi zor bir durum. Tedbir alsa öğrenciler mağdur duruma düşecekler. Çatışma başlayacak. Çok zor bir iş" cevabını vermiştir.

Bu arada üniversite önünde büyük bir halk kalabalığının izlediği toplantıda konuşan bir öğrenci, "dertlerini anlatabilmek için megafona ihtiyaçları olduğunu" söylemiş, vatandaşlardan yardım istemiştir Bu konuşmadan sonra Hürriyet Meydanında bulunan öğrencilerden ve halktan bir torba para toplanmıştır. Öğrenciler, Rektörlük binasının önündeki gösterinden sonra, Sultanahmet'e kadar marşlar söyleyerek yürümüşler ve bu arada hükümeti, Rektörü, Senatoyu istifaya davet etmişlerdir. Öğrencilerin yürüyüşü sırasında Toplum Polisleri engelleme hareketine girişmemişlerdir. Sultanahmet'e yürüyüş yapılması üzerine Cağaloğlu'na giren bütün sokaklar polislerle kordon altına alınmıştır. Öğrenciler, polis aleyhinde de gösterilerde bulunduktan sonra Üçüncü Ahmet Çeşmesi'nin çevresinde toplanmışlardır. Burada kısa bir konuşma yapılmış ve dağılmaları söylenmiştir. Öğrenciler, gene toplu halde Hürriyet Alanına doğru yürümeye başlamışlardır. Binlerce öğrenci Hürriyet Alanında toplanıp gösteri yapmaya başlayınca Toplum Polisi, üniversite içinden çıkarak öğrencilerin üzerine saldırmış ve ses bombası atarak topluluğu dağıtmaya çalışmıştır. Öğrenciler de polise, taş ve molotof kokteyli ile karşılık vermeye başlayınca çatışma bir anda savaş halini almış, polis ve öğrenciler kıyasıya birbirlerine girmişlerdir. Polisler, yakaladıkları yaralı öğrencileri hastahaneye götürecekleri yerde üniversiteye alarak bayıltıncaya kadar dövmüşler ve sonra gözaltına almışlardır. Çatışma gittikçe kızışmış, yağmur gibi taş yağmaya başlamıştır. Üniversite bahçesi bir anda yaralı öğrenci ve polislerle hastahane havasına bürünmüş, bir cephenin geri hattı haline gelmiştir. Sadece taş ve bombaların konuştu Hürriyet Alanında halk da paniğe kapılmış, trafik tamamen durmuştur. Olayların gittikçe gelişmesi üzerine, üniversiteye asker gelmiş ve alanda barikat kurarak öğrencileri yatıştırmaya çalışmıştır. Bu arada Ede-

biyat Fakültesinin önünde bir Toplum Polisinin tabancası ile Nevzat İzmirli adında bir öğrenci yaralanmıştır.

Öğrencilerin yaralı oldukları halde hastahaneye götürülmeyip üniversite içinde tutuklanması, asistanları galeyana getirmiştir. Asistanlar, Toplum Polisi şeflerine, "arkadaşlarımızı burada dövemezsiniz" deyince Toplum Polisleri, asistanların üzerine de saldırmışlar ve copla döve döve bahçenin iç taraflarına kadar sürmüşlerdir. Toplum Polisi, bundan sonra üniversite içinde de emir almaksızın, öğrencilerin üzerlerine saldırmışlar ve copla, sopa ile tekmeyle, yumrukla vurmaya başlamışlardır. Üniversite içinde asistan ve öğrencilerin dövülmesi olayı devam ederken Hürriyet Alanında da savaş bütün şiddeti ile sürmüştür. Üniversite içinde ve Hürriyet Alanında, askeri birliklerin duruma hakim olması üzerine serbest kalan Toplum Polisleri başta Site Yurdu olmak üzere bütün öğrenci yurtlarına baskınlar yapmışlar ve öğrencilerle çatışmışlardır. Bu çatışmalar sırasında 3 polis arabası öğrenciler tarafından ateşe verilmiştir. Çatışma, geç saatlere kadar ara sokaklarda devam etmiştir. Polisin üniversiteden çıkması ve kontrolün askeri idareye verilmesi üzerine, polis şefleri, subaylarla sert tartışmalara girişmişlerdir. Olayların devam ettiği sırada toplanan İstanbul Üniversitesi Senatosu, üniversitenin kapatılmasına karar vermiştir. Başbakan Süleyman Demirel de Rektör Egeli'yle telefonla konuşarak olaylar hakkındab bilgi almıştır. Olaylar sırasında 100 kadar öğrenci, 20'yi aşkın Toplum Polisi yaralanmıştır. Yaralıların bir kısmı hastahaneye yatırılarak tedavi altına alınmıştır.

Üniversite olayları sırasında yakalanıp Adliye sevkedilen öğrencilerden Celal Doğan, Sıtkı Coşkun, Hamdi Olgunsoy, Cemil Gök, Ömer Dedeağaç ve Mehmet Mehdi Beşpınar, 11 Haziran 1969 Çarşamba günü, "Gösteri Yürüyüşleri Kanununa muhalefet ve Polise mukavemetten", tutuklanmışlardır.

Öğrenciler, Ankara'da Yaptıkları Eylemlerde Amerikan Binalarını Tahrip Ettiler, Amerikan Arabalarını Parçaladılar

Ankara'da bine yakın öğrenci, İstanbul Üniversitesi'nde meydana gelen olayları kınamak ve fakültelerde devam ettirdikleri işgaller konusunda bir yön tayin etmek amacıyla, 11 Haziran 1969 Çarşamba günü, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi bahçesinde, bir genel forum düzenler.

İlk konuşmayı yapan Ankara Üniversitesi Talebe Birliği İkinci Başkanı Atilla Sarp, 1960 da düşünen kafaya karşı polisin gençleri copladığını hatırlatmış, bugün de aynı ortama girildiğini öne sürmüştür.

İkinci konuşmayı yapan FKF Genel Başkanı Yusuf Küpeli, "İstanbul Üniversitesindeki olayların bütün üniversitelerin başına geleceğini, gerçek suçlular bu memleketi satanlardır", dedikten sonra, şunları söylemiştir, "İstanbul Üniversitesi gençliği, siyasi iktidara ve onun köpeği Toplum Po-

lisine karşı direniyorlar. Bunun karşısında bizim de direnmemiz lazımdır." demiştir.

Küpeli, daha sonra, "Bağımsızlık Andı" içtirmiş, "bu andı Zafer Meydanında içeceğiz. Yürüyün arkadaşlar" şeklinde konuşmuştur.

Fikir Kulüpleri Federasyonu Genel Başkanı Yusuf Küpeli'nin konuşmasından sonra DTCF bahçesinde toplanan 2.000-2.500 arasındaki öğrenci, Sıhhiye'ye doğru yürüyüşe geçmişlerdir. Öğrenciler, "Bağımsız Türkiye", "Morrison Süleyman, yolculuk ne zaman" diye bağırmışlar, hükümetin istifasını istemişlerdir. Öğrenciler ayrıca, "katil polis" diye de bağırmışlardır. Bu bağrışma arasında, Lozan meydanına gelinmiş, Yusuf Küpeli'nin önderliğinde tekrar, "Bağımsızlık Andı" içilmiştir.

Bağımsızlık andı diye binlerce öğrencinin tekrarladığı sözler şöyledir:

"Düşmanın güçlülüğünden korkmadan, usanmadan, ağalığa, tefeciliğe, Amerikan emperyalizmine karşı savaşacağımıza and içiyoruz."

Öğrenciler, hiçbir engelle karşılaşmadan, doğruca Kızılay Meydanına girmişlerdir. Ancak burada, gerek Bakanlıklara çıkan yolun, gerekse Tandoğan Meydanına giden yolun Toplum Polisi tarafından tutulduğu görülmüştür. Güven Parkı'nın önünde Atatürk Bulvarı'nı boydan boya tutmuş olan Toplum Polisine öğrenciler, yumruk yaptıkları ellerini sallamışlar, hep bir ağızdan "katil polis" diye bağırmışlardır. Ancak, Toplum Polisleri hiçbir reaksiyon göstermemiş, bunun üzerine öğrenciler, Ziya Gökalp Caddesine dönmüşlerdir.

Öğrencilerin bu yürüyüşü yüzünden trafik kapanmış, bu arada Steyşin tipi bir Amerikan arabasının da eski Ulus Sineması'nın önünde trafiğin açılmasını beklediği görülmüştür. Ancak, öğrenciler, Amerikan Hava Kuvvetleri'ne ait arabayı görünce, hemen üzerine saldırmışlardır. Önce neye uğradıklarını şaşıran arabanın içindeki 3 Amerikalı ile bir Türk şoför, derhal camları kapatmışlardır. Ancak, öğrenciler, yoldan buldukları taşlarla arabaya hücum etmişler, otomobilin altına molotof kokteylli atmışlardır. İçinde konserve kutuları bulunan sandıkları da parçalayan öğrenciler, tahta parçaları ve sopalarla arabanın içinde bulunanlara saldırmışlardır. 3 Amerikalı ile Türk şoför, herhangi bir karşılıkta bulunmamışlardır. Kızılay Meydanı bu yüzden ana-baba gününe dönmüş, büyük gürültüler koparan molotof kokteyllerinin patlayışı etrafa dehşetler saçmıştır. Trafik açılınca, araba derhal hareket etmiş ve böylece Amerikalılar hayatlarını güçlükle kurtarmışlardır.

Üniversite öğrencilerinden bir kısmı, Selanik Caddesi'nde bulunan AP Genel Merkezi'ne gidilmesini teklif etmişlerdir. Bu teklifi benimseyen bir kısım öğrenciler, Selanik Caddesi'ne girmişlerdir. Ancak, öğrenciler, bu sırada bir Amerikan arabası daha görmüşler ve bunun üzerine saldırmışlardır. Bu arabaya da molotof kokteyllimin atılması ve taşa tutulması üzerine, "Sükan istifa", "Hükümet istifa", "Çoban Sülü, Amerika'nın bülbülü", "Morison Süleyman yolculuk ne zaman" şeklinde bağıra bağıra AP Genel

merkezi'ne doğru giden öğrenciler, olayın meydana geldiği yere doğru gitmişlerdir. Böylece, AP Genel Merkezi'ne gitmekten bir tesadüf eseri vazgeçmişlerdir.

Ziya Gökalp Caddesi'nden Cebeci'ye doğru ilerleyen öğrenciler, Mithatpaşa Caddesine çıktıklarında karşılarında Toplum Polisini bulmuşlardır. Bunun üzerine öğrenciler, Mithatpaşa Caddesinden Sıhhiye istikametine doğru ilerlemişlerdir. Öğrenciler, Mithatpaşa Caddesinde ilerlerken, Amerikan Tuslog karargâh binasını görmüşler ve binaya saldırıya geçmişlerdir. Ellerinde bulunan molotof kokteylleri ile taş ve sopaları atan öğrenciler, binanın camlarını kırmışlardır. Bu arada, öğrencilerin attığı molotof kokteyllerinin çıkardığı ateşten, binanın 3 ve 4'üncü katlarındaki pencerelerin perdesi tutuşmuş, ancak içeride bulunanlar, perdeleri söndürmüşlerdir.

Öğrenciler, Tuslog karargâh binasının önünde bulunan arabalara da saldırmışlar ve bu arada Amerikan Hava Kuvvetlerine ait 68-4665 plakalı bir Steyşin arabayı ters çevirmişler ve ellerindeki taş ve sopalarla camlarını kırmışlar, arabanın bazı yerlerini hasara uğratmışlardır. Bu sırada, yine Amerikan Hava Kuvvetlerine mensup 67-7939 ve 65-4097 plakalı arabalar da hasara uğramışlardır. Ayrıca, 06 EZ 729 plakalı Mustang marka bir arabanın da ön ve yan camları kırılmıştır.

Öğrenciler, Amerikan Tuslog karargâh binasında ve arabalarda hasar yaparlarken, Toplum Polisi, Mithatpaşa Caddesi'nin iki tarafından gelmiş ve öğrencileri ortada sıkıştırmıştır. Bu sefer, göstericiler, ellerinde bulunan taş ve sopalarla, Toplum Polisine hücum etmişlerdir. Toplum Polisi, öğrencileri yakalamak için teşebbüse geçmiş, öğrenciler ise, Mithatpaşa Caddesine açılan yan sokaklardan kaçarak kurtulmuşlardır. Tuslog binasındaki perdelerin tutuşması yüzünden İtfaiye çağrılmış, ancak İtfaiye ekiplerine lüzum kalmadan yangın söndürülmüştür.

FKF, yayınladığı bir bildiri ile üniversite olaylarında öğrencilerin yanında yer aldığını açıklamış, "Halkımızı düşmanın güçlüğüne bakmadan, yılmadan, usanmadan, korkmadan Amerikan emperyalizmi ve işbirlikçilerine karşı savaşa çağırıyoruz" demiştir. Bildiride, bugünkü olaylar kısaca özetlenmiş ve şöyle denilmiştir: "Üniversite özerkliğini çiğneyen işbirlikçi iktidarın faşist polisine karşı direnmek için gençlik DTCF bahçesinde toplandı. Galeyana gelen gençler, emperyalist Amerikan köpeklerinin arabalarını devirdiler. Tuslog binasına saldırdılar. Bu arada Amerikalılar gençlere ateş ettiler. Devrimci gençliğin örgütü olarak bu anti-emperyalist hareketi sonuna kadar destekliyor, alkışlıyoruz."

Halka Dönük Üniversite

Daha sonra SGÖ'yü kuracak olan liseli-üniversiteli gençler, üniversite sınavının yapıldığı 11 Temmuz 1969 Cuma günü, üniversiteye giriş sınavına girenlere bildiri dağıtır.

Bu bildiri sadece üniversiteye giriş sınavlarına yönelik bir tepki açısından değil, o dönem, SGÖ'yü kuracak olanların siyasi değerlendirmelerini ve amaçlarını da yansıtmaktadır. "Gençlik" adlı dergi çevresinde örgütlenen gençlerin dağıttığı bildiri aynen şöyledir:

"Yurtsever Kardeşlerimiz, Bugün değişik bir sınav verdiniz. Hayata atılmaya doğru bir adım daha yaklaşırken, içinde bulunduğumuz koşulların doğal bir sonucu olan bu sınav, bir rekabet, bir mücadele halini almakta ve eğitimde rekabet gibi görülmemiş bir haksızlık ve kepazelik örneği olmaktadır. Bu neden böyle oluyor? Liseden üniversite kapılarına gelince, okuma şansı azalmaktadır. Her yıl ortalama 60.00 kardeşimiz liseyi bitirmekte, buna karşılık ancak 20.000 kardeşimiz yükseköğrenime geçebilmektedir. 40.000 kardeşimiz ise elenmekte ve Anayasamızın eğitimde fırsat eşitliği ilkesine aykırı olan özel okullara itilmektedir. Bütün bunların sebebi, bozuk bir düzenin, eğitim düzenini de bozmasıdır. Mesele, 'dersini çalışan kazanır, çalışmayan kaybeder' gibi sudan bahanelerle geçiştirilemez. Bu, bugünkü durumu yaratanların, gerçeği perdeleme çabalarıdır. Bu ve benzeri gerekçeler, 13.000.000 insanı okuma-yazma bilmeyen, 13.000 köyünde ilkokul dahi bulunmayan ülkemizde iflas etmiştir. Bugünkü Eğitim Sistemi, Demokratik Olmaması Yanında, Milli de Değildir, İlkokuldan üniversiteye dek, gerek yönetmelikleri, gerek programları kapitalist ülkelerden devşirilen eğitim kurumlarımızda, yurdumuzun temel ihtiyaçları ile ilgisiz öğretim ve eğitim yapılmaktadır. Türkiye'de bütün kurumlara hakim olan emperyalizm, elbette eğitim kurumlarımıza da el atacaktı. Barış gönüllüleri müşavirleri, üniversitelerimizdeki ajan rektörleri vs. her yönden etkiyle eğitimimiz milli bir niteliğe kavuşmaktan uzak tutulmaktadır. Bugünkü Mücadele, İç ve Dış Sömürüye Karşıdır. Üniversiteli kardeşlerimiz, bu eğitim sistemine fiili mücadele ile karşı koymaktadırlar. Bu mücadelenin genel niteliği, iç ve dış sömürüye karşı olmasıdır. Son gençlik olaylarının temel nedeni de burada yatmaktadır. Üniversite gençliğinin bu mücadelesi emperyalizmi, yerli işbirlikçilerini ve Amerikancı bazı üniversite yöneticilerini korkutmaktadır. Bu korku üniversiteye polis çağırmıştır. Fakat bilinçli gençlerin mücadelesi değişik eylem biçimleri halinde sonuna dek sürecektir. Bozuk bir eğitim düzeni, liseden bol mezun verir, üniversiteye girenleri kısıtlar, özel okul sömürüsüne yardım eder, böylece eğitim, parayla ve para için olur. Eğitim çıkmazı, halkın çıkarlarıyla, bu düzenden yararı olanların çıkarları arasındaki çatışmada, halkın galebesi sağlanmadıkça, çözümlenemez. Onun için, 'Halka dönük üniversite.' Bugün % 60'ı üniversite kapısından geri çevrilen, bir kısmı da ilerde burs, yurt ve benzeri sebeplerle çevrilecek olan liseli kardeşlerimize bu temel bozukluklar henüz bir mesele gibi görünmemektedir. Ve üniversiteli kardeşlerimizin mücadelesine herhangi bir katkıları olmamaktadır. İşte biz, üniversiteli-liseli dayanışmasını sağlamak, aralarında sağlam bağlar kurmak için Gençlik Dergisi'ni çıkarmaya karar verdik. Dergimiz Kasım

ayında çıkacaktır. İç ve dış gençlik hareketleri, kültür, sanat, edebiyat, bilim ve eğitim sorunlarını içerecek olan bu dergi tüm gençliğin olacaktır. Dergi her zaman liseli ve diğer kardeşlerimizin sorunlarına ve seslenişlerine açık olacaktır. Dergide buluşmak üzere. Kurucular adına: Nurettin Pirim."

İki FKF Üyesi Genç, Okuldan Atılıyor

Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik Bölümü Talebe Cemiyeti Başkanı ve FKF Genel Yönetim Kurulu üyesi Asuman Erdost ile Fen Fakültesi öğrencisi, Ankara İşçi Birliği Gazetesi Sahibi ve Sorumlu Müdürü Adnan Celayir, üniversitede son derslere girmeme ve işgal hareketlerinde tahrikçilik yaptıkları iddiasıyla 28 Temmuz 1969 günü, okuldan uzaklaştırılır. Karar, iki öğrencinin ifade ve savunmaları alınmadan verilmiştir.

Son işgal ve boykot hareketlerinde Fen Fakültesi'nde milli demokratik devrimcilerin boykot ve işgal kırıcılığı yaparak, sosyalist gençleri tecrit etme ve çalışmaları da bu kararın alınmasında rol oynamıştır. Okul içinde teröre giden profesörler, bu kararı, öğrencilerin tatilde bulunduğu bir sırada alarak muhtemel tepkileri önleyeceklerini hesaplamışlardır.

Anayasaya Saygı Yürüyüşü

Üniversitelere yönelik saldırıları, Anayasayı değiştirmeye yönelik hareketleri ve iktidarın tutumunu kınamak amacıyla, 1 Haziran 1970 Pazartesi günü, "Anayasa'ya Saygı Yürüyüşü" düzenlenir. Yürüyüşe onbinlerce demokrat katılır.

Yürüyüşte Ankara, İstanbul, Ege Üniversitelerine mensup öğretim üyeleri, Ankara Üniversitesi Rektör Vekili, dekanlar, Sosyalist Gençlik Örgütü (SGÖ), Hacettepe Üniversitesi, ODTÜ, Veteriner Fakültesi, Ziraat Fakültesi, Gazi Eğitim Enstitüsü, SDDF, TDGF, Öğretmen Sendikaları, devrimci liseliler ile diğer kuruluş mensupları ile halk katılır.

"Sosyalist Türkiye", "Kemalist Türkiye", "Bağımsız Türkiye", diye bağıran topluluklar, Ankara Hukuk Fakültesi önünde toplanır.

Saat 14.30'da başta Akademik kıyafetlerini giymiş olarak yer alan öğretim üyeleri olduğu halde Hukuk Fakültesi önünden yürüyüşe başlayan gruplar, Kızılay'a doğru yürüyüşe geçer.

Anıt-Kabir'de Ata'nın huzurunda saygı duruşunda bulunan ve Bağımsızlık Andı" içen devrimciler, buradan gruplar halinde dağılır.

Gençler, Birbirini Suçluyor

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde çıkan silahlı çatışma sonunda Yusuf İmamoğlu adında bir genç, 8 Haziran 1970 Pazartesi günü, yaşamını yitirir.

İstanbul SGÖ, İstanbul Üniversitesi'nde meydana gelen son olaylarla il-

gili olarak, 15 Haziran 1970 Pazartesi günü, bir bildiri yayınlar ve özetle şu açıklamayı yapar:

"Üniversite olaylarının ve üniversitelerde işlenen cinayetler, hükümet tarafından çıkarılmak istenen üniversiteler kanunu haklı göstermek için tertiplenmiş bir oyundan ibarettir. Edebiyat Fakültesi'nde öldürülen Yusuf İmamoğlu'nu öldürme suçu yüklenen Vural Yıldırımoğlu'nun olayla bir ilgisi yoktur. Olayda Vali, Emniyet müdürü ve yetkililer tarafsız davranmadıklarını radyo ve basında çıkan demeçleriyle göstermişlerdir. Biz, arkadaşımızın bir tertibe kurban gitmesinden, kendisine işkence edileceğinden endişe duyuyoruz. Yusuf İmamoğlu, sağ cephede bir süredir gelişen ümmetçi-komando çatışmasının sonucu olarak öldürülmüştür. Suçlular ümmetçilerdir."

Bozuk Eğitim Sisteminin Düzelmesi İçin Bozuk Ekonomik düzenin Değişmesi Gereklidir

7 Temmuz 1970'de yapılacak olan üniversite giriş sınavları nedeniyle SGÖ, bir bildiri yayınlar. Bildiri şöyledir:

"7 Temmuz tarihinde, Üniversiteye giriş sınavları yapılacaktır. 10 bin lise mezununun 15 bini üniversiteye girebilecek, lise, sanat okulu, ticaret liseleri ve İmam Hatip okula mezunlarıyla birlikte 15 bin öğrenci özel okullar okumak mutluluğuna erişecek, 45 bin lise öğrenciside üniversite bahçelerinde çadır kurup sokakları dolduracak, 'Bizde okumak istiyoruz' diyecek. Bu deyiş yıllardan beri sürmektedir ve biz gençler yurdumuzdaki tüm ilerici güçlerle omuz omuza vererek bu anayasa dışı bozuk eğitimle mücadele etmez, onu düzeltmeye çalışmazsak daha yıllarca da devam edecektir. Türkiye'de eğitim sistemi bozuktur, çünkü eğitim alt yapının belirlediği bir üst yapı kurumudur. ve alt yapı içinde bulunduğumuz bozuk ekonomik düzendir. Bozuk eğitim sisteminin düzelmesi için bozuk ekonomik düzenin değişmesi gereklidir. Bu yolda çaba sarfeden liseli kardeşlerimizin, her zaman yanındayız, sonuna kadar destekleyeceğiz. Orta öğretim yeterli değildir. Öğrencileri yükseköğrenime hazırlayamamaktadır. Üniversiteye giren öğrencilerin yarısından fazlası büyük şehir liselerinden mezundur. Bunun yanında küçük şehir liseleri araç gereç bakımından yetersizdir, ihmal edilmiştir. Tecrübeli öğretmenler büyük şehir liselerinde rüşvetle, iltimasla alıkonulmakta, küçük şehir liselerinde ise kadro noksanlığı, ilkokul öğretmenleri ve meslekten olmayan doktor, mühendis, eczacı, avukat gibi kimseler tarafından telafi edilmektedir. Bir çok küçük şehir liselerinde ikili, üçlü öğretim yapılmaktadır. Ayrıca, burjuva çocukları paraları karşılığında kolejlerde daha mükemmel şartlar altında okuma imkânına sahiptirler. Liselerdeki öğretim metodu günün şartlarına uymayan bir metoddur. Ulusal ve çağdaş eğitim yöntemlerinin uygulanması gereklidir. Bunlar orta öğretimin sakatlığını iyice ortaya koymaktadır. Bu koşullar altında üniversiteye gelen öğrencinin başarı sağlamasını beklemek abestir.

Üniversiteye giriş sınavları geçersizdir. Öğrenciye yeteneğine göre yükseköğrenim imkânını vermemektedir. Fen bölümünden mezun olanlar, edebiyatla ilişkin dallarda eğitim görmekte, sınavlar İmtihan-Toto olmaktan öteye gidememektedir. Sınava giren 70 bin lise mezunundan 15 bini okullara alınmaktadır. Buna göre, her beş lise mezunundan biri okuma imkânına kavuşmaktadır. Anadolu'daki liselerden mezun olanlar daha sınava girmeden, liselerdeki öğretim imkânları bakımından, fırsat eşitliğini kaybetmişlerdir. Anayasanın her gence tanıdığı fırsat eşitliği yok edilmektedir. Üniversiteye giriş sınavlarını kazananların büyük çoğunluğunu ise büyük kentlerde kolejlerde okuyan burjuva gençleri oluşturmaktadır. Sınavlar aracılığıyla üniversiteler emekçi kitlenin çocuklarına kapalı tutulmakta, 15 bin kişilik kontenjan bir subap görevi görmektedir. Kapitalizm, emekçi kitlelerin uyanışını engellemek için eğitim kurumlarını kendi tekelinde tutmaktadır. Önümüzdeki bir başka sorun da özel okullar meselesidir. Bozuk düzenin burjuvalara tanıdığı olanaklardan yararlanan sermaye sahipleri, ticaret kurumları haline getirdikleri özel okullar aracılığıyla bir taraftan ceplerini şişirirken, bir taraftan da her sene 15 bin öğrenciye sözde yükseköğrenim imkânı tanıyarak eğitim ticareti yapmaktadırlar. Özel okullara lise, sanat okulu, ticaret lisesi ve imam hatip okulu mezunları alınmakta, verilen 20, 30 bin lira karşılığı Eczacı, Dişçi, Mühendis gibi etiketi parlak olan diplomalar verilmektedir. Okutulan öğrencinin yetenekleri, öğrenim tarzı ve mezuniyet sonrası düşünülmemektedir. Özel okullarda eğitim ve eğitim kadrosu yetersizdir. Tüm bunlar özel okulların eğitilme ne denli önem verdiklerini açıkça göstermektedir. Özel okullar Anayasa dışı kuruluşlardır. Anayasa, eğitimin parasız olmasını söylediği, eğitim pahalıdır ve para içindir. Özel okullar devletleştirilmeli ve özel okul yolu ile yapılan sömürüye son verilmelidir. Öğrenci gençlik olarak bizler bu yolda ki mücadelemizi omuz omuza vererek güçlendirelim ve sloganlarımızı beraberce haykıralım. Bütün lise mezunları üniversiteye. Sınavlar öğrencilerin yetenekli oldukları branşları seçmeleri için yapılmalıdır. Anayasaya aykırı üniversiteye giriş sınavlarına hayır. Özel okullar devletleştirilmelidir. Ulusal ve çağdaş eğitim."

TÖS'deki Toplantı

Öğretmenlere karşı girişilen saldırıları kınamak amacıyla 31 Ağustos 1970 Pazartesi günü Ankara'da TÖS genel merkezinde bir toplantı yapılmış ve saldırganların her türlü yolla kınanması için karar alınmıştır.

TÖS genel merkezinde yapılan toplantıya katılan örgüt ve sendikalar şunlardır:

SGÖ, TMGT, TDGF, SDDF, ODTÜÖB, DİSK, Yol-İş, Yapı-İş, ÜNAS, Ges-İş, Türkiye-İş, Tekstil-İş, Sağlık Personeli Sendikası, Halk Evleri, 27 Mayıs Milli Devrim Derneği ve İnşaat, Elektrik, Mimar, Makina Mühendisleri Odaları.

Burjuvazinin Oyunudur

SGÖ Genel Başkanı Muharrem Kılıç, 9 Aralık 1970 Çarşamba günü, yayınladığı bildiride, öğrenci olaylarının burjuvazinin kontrolü ile tahriki sonucu ortaya çıktığını belirtir ve özetle şu açıklamayı yapar:

"Üniversite ve yüksekokullarda meydana gelen öldürme, yaralama ve silahlı çatışma olaylarının tertipçisi burjuvazi dir. Olayları bizzat sivil polisler yaratmaktadır. Bütün ilerici ve sosyalist gençlik örgütleri, üniversitede tezgâhlanan karşı-devrimci tertiplerin iç yüzünü sergilemelidir. Siyasi ortam hesaba katılmaksızın, hiç bir hedef gütmeksizin girişilen eylemler ancak halk düşmanlarının işine yarar. Objektif olarak burjuvazinin faşizan girişimlerine çanak tutan küçük burjuva anarşizmi terk edilmelidir."

SGÖ, İLK-SEN ve DİSK Ankara Bölge Temsilciliği, 11 Aralık 1970 Cuma günü, yayınladıkları ortak bildiride, şu görüşlere yer verir:

"Türkiye'de egemen sınıflar faşizmin gücünü artırmak yolunda hızla ilerlemektedir. Oyun içerisinde oyun tezgâhlayarak düşledikleri ortamı yaratmaya çabalamaktadırlar. Fakat başta sosyalistler olmak üzere anti-faşist güçler, bu oyunu mutlaka bozmalıdırlar. Bozacaklardır."

"Üniversite Kışla Değildir"

Sosyalist Gençlik Örgütü (SGÖ) Genel Başkanı Muharrem Kılıç, 5 Ocak 1971 Salı günü basına bir demeç vererek, getirilmek istenen Üniversite Kanun Tasarılarına karşı olduklarını açıklar.

Kılıç, bu konudaki görüşlerini şöyle belirtir:

"Üniversiteleri sosyal ve politik hayattan tecrit edilmiş kışlalar haline getirmek kimsenin elinde değildir. Üniversite ve yüksekokulların yönetimine ilişkin iki kanun tasarısı TBMM'ne sevkedilmek üzere Başbakanlığa verilmiştir. Milli Eğitim bakanlığı tarafından hazırlanan ve temel nitelikleri açıklanan kanun tasarıları, burjuvazinin çoktan beri tezgâhladığı oyunların somut ürünleri olarak görünmektedir. Bu tasarının amacı, üniversite reformu isteyen kitleyi uyutmak ve ufak tefek reform kırıntıları ile yükün altından sıyrılmaktadır. Bu tasarının gerçek bir reformla hiç bir ilişkisi yoktur."

SGÖ Genel Başkanı Muharrem Kılıç, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Başbakanlığa sunulan üniversitelerle ilgili kanunların, "gençliğin toplumsal sorunlarla ilgisini kesmeye yönelik" olduğunu da belirtir.

Üniversiteler Büyük Çoğunluğu Bakımından Bugünkü Düzene Karşıdırlar

SGÖ Genel Başkanı Muharrem Kılıç, bu dönem, gençlik hareketleri hakkında şu değerlendirmeyi yapmıştır:

"Son yıllarda gençlik hareketleri dünyada ve Türkiye'de büyük bir önem kazandı. Türkiye'de hemen herkes kanlı gençlik hareketlerinin ne

olduğunu ve nereye varacağını tartışmaktadır. Şimdiye kadar çeşitli gençlik eylemleri bahane edilerek 21 genç öldürüldü. Boykot, işgal ve mitingler şeklindeki hareketler büyük gürültüler kopardı. Son Aralık ayı içinde 3 genç birden vuruldu ve bazı fakültelerde geçici polis karakolları kuruldu. Şu son günlerde ise Adalet Partisi iktidarı gençlik hareketleri ile ilgili kanunlar çıkarmaya çalışmaktadır. Sosyalistler toplumdaki her hareketi işçi sınıfının çıkarları açısından değerlendirir. O hareketin işçi sınıfının sosyalist mücadelesine yararlı mı yoksa zararlı mı olduğuna bakarlar. Aynı şekilde gençlik hareketleri konusunda da bu kuralı savunurlar. Bugün Türkiye'de gençlik hareketleri denilen olaylar üniversitelerde meydana gelmektedir. Fakat bu olayları tertipleyenler, kanlı vuruşmalardan medet uman egemen sınıflardır. Burjuvazi üniversite gençliği içine ajanlarını yerleştirmiştir. Olayları bu ajanlar aracılığıyla körüklemekte, silahlı mücadele haline sokmaktadır. Sonra da kanlı olayları, ilerici gençlik hareketlerini söndürmek için 'anarşi vardır' diyerek kullanmaktadır. Üniversiteler büyük çoğunluğu bakımından, bugünkü düzene karşıdırlar. Emperyalizme, faşizme ve sömürü düzenine karşı çıkmaktadırlar. İşçiler onların bu mücadelelerini desteklemelidirler. Egemen sınıfların ilerici gençlere yaptığı faşist baskılara karşı çıkmalıdırlar. Çünkü sömürücü sınıfların baskı ve şiddet politikasına karşı mücadele etmek en çok işçi sınıfının yararınadır. Fakat işçi sınıfı hiç bir zaman kendi kurtuluşunun kendi elinde olduğunu unutmamalıdır. İşçilerin kapitalizmi yenerek sosyalist iktidarı kurmaları ancak ve her şeyden önce kendi mücadelelerine bağlıdır. Bu bir. İkincisi: Bugünkü gençlik hareketleri düzene karşı çıkmakla beraber, bazı hastalıkları da taşımaktadır. Eğer bu hareketler sosyalist partinin politikasına uygun ve ona bağlı olarak yapılmazsa işçi sınıfının mücadelesine fayda getirmez. Hele hele bu hareketler işçi sınıfının partisine düşmanlık yaparsa sosyalizme zararlı olur. Bunun yanında ilerici gençler sadece üniversite duvarları içine kapanıp kalırlarsa görevlerini tam yapmış sayılmazlar. İşçi hareketlerini yardımcı olarak desteklemek zorundadırlar. Son olarak ilerici gençler burjuvazinin oyununa gelip gelmediklerini her zaman düşünmelidirler. Bunun için de ülkenin siyasi durumunu hesaba katmalıdırlar. İşçiler gençlik hareketlerini değerlendirirken işte bu noktalarda dikkat etmelidirler. Burjuvazinin gençlik hareketlerindeki oyunlarını bozalım. İlerici gençliğe yönelen faşist baskılara karşı duralım."

Altıncı Bölüm

Her Hareketiniz Anayasa, Kanun ve Hukuk İçerisinde Olsun

SBF Fikir Kulübü, ilk etkinliğinden itibaren baskılarla karşılaşır ve baskılar kapatılana kadar bazan azalarak, bazan artarak devam eder.

23 Ocak 1956 Pazartesi günü düzenlediği açık oturumdan sonra, Fakülte'de kendilerine tahsis edilen oda geri alınır.

Fikir Kulübü'nün kurulmasına her kesimin değişik tepkileri olur. Bazı kesimler, konuya, " Fikir özgürlüğü" çerçevesinde yaklaştığı gibi, bazı kesimler de "öcü" gözüyle yaklaşır ve ona uygun tavır alır.

Fikir kulübünün 1956'da DP döneminde SBF'de odası elinden alınırken, DP'nin devamı olan Adalet Partili İzmir belediye Başkanı Osman Kibar, İzmir'de kurulan fikir kulübüne 1969'da oda ve telefon olanağı sağlar.

Kibar, bu konuda şunları söylemiştir:

" Fikir Kulüpleri falan vardı o zaman. Ben, onlara Belediye'nin yerinden bile verdim otursunlar diye. Telefon bile verdim. Politikada tolerans şarttır. Katı olmamak şarttır. Onun için de Adalet Partili olmayanların bile oyunu alırdım. Neden? İnsan yerine koymaktan. Neden? Sevmekten."(1)

Fikir Kulübü üye ve kurucularına yönelik tepkiler, özellikle öğrenim gördükleri okullarda ortaya çıkar. Çünkü Fikir kulüpleri, " öğrenci gençliğin" örgütleridir. İstisnalar dışında Fikir kulüplerinin en özgür olduğu yerler üniversite kampüsleridir.

Fikir Kulüpleri, bulunduğu fakülte, yüksekokul ve üniversitede dekan ve rektör düzeyinde kabul edildiği gibi, kongrelerini okul bünyesinde kendisine sağlanan salonlarda yapar. Okul idareleri tarafından tahsis edilen yerlerde kendilerine ait panoları ve odaları vardır.

Böyle kabul görürlüğün dışında süreç içinde fikir kulüplerine ve üyelerine yönelik her türlü baskı yapılır. Okuldan ihraç etme, oda vermeme gibi baskılar, daha sonra, linç etme, hatta öldürmeye kadar varır.

Saldırıya uğrayan TİP'li gençlerin tavrını bir dönem TİP Gençlik Kolu Genel Başkanlığı yapmış olan Ali Yaşar, şöyle anlatmıştır:

"Mehmet Ali Aybar, bize her zaman şunu söylerdi: 'Ne konuşursanız konuşun, ne yaparsanız yapın sizin temel dayanağınız 1961 Anayasası olsun. Anayasa, kanun ve hukukun dışına sakın çıkmayın. Yaptığınız herhangi bir toplantıda diyelim ki bir polis veya ajan olsun. Veya toplantıya katılan birisinin iyi mi kötü mü olduğu önemli değildir. Çünkü ne yapılırsa yapılsın hata yapılır. Bu nedenle, ne düşünüyorsanız ve yapmak istiyorsa-

nız açık yapın. Toplantıda ne konuştuysanız, şubeye götürüp ifade alındığında da aynısı olsun. Böyle yaparsanız polisin yapacağı birşey yok. Çünkü gizli-kapaklı birşey yapmıyorsun.' Bazı toplantılarımızı sağcılar bastı. Bunun altında kalmamak için "Biz de gidip onları dövelim" dediğimizde, Mehmet Ali Bey, her seferinde, 'Siz onları bir gün dövebilirsiniz, iki gün dövebilirsiniz. Oysa, bu iş tesadüf ve kabadayılık işi değil hakim sınıfların bilinçli örgütlenmesidir. Sizi duman ederler. Onun için siz her seferinde kanuna sığınmalısınız.', derdi. Bazı arkadaşlar, bunun üzerine, 'Bu parti pasifisttir. Bu partiyle bir yere varılmaz. Faşizmle mücadele bu değildir' anlayışıyla hareket etmeye başladı. Eski Tüfekçi diye nitelendirilen bazı eski TKP'liler de bu işi iyice tahrik etti ve çığırından çıkardı. 1964-1965 hareket büyük genişleme kaydetmişti. Tahrikler olmasaydı gençler bu kadar telef olmazdı."

Bu anlayış içerisinde olan TİP ve FKF'li gençler, 1961 Anayasasını çoğaltarak, her yerde dağıtmışlardır.

17 Aralık 1965'de kurulan ve hukuk çerçevesinde hareket eden Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF) aleyhine "kapatma" istemiyle 1967 yılı Temmuz ayına gelindiğinde, sekiz dava açılmıştır.

Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, 8 Nisan 1965 Perşembe günü, "TİP yöneticileri ihtilalci sosyalizm metodları ile çalışmaktadırlar", diyerek TİP'in kapatılmasına neden olabilecek açıklamalar yapmıştır.

TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, 21 Ocak 1967 Cumartesi günü, Akhisar'da vatandaşlarla yaptığı bir sohbet toplantısında, "Son günlerde, bölmek amacıyla partimize birçok ajan girdi. Fesatçıların partiyi ikiye bölmesinden korkuyoruz. Uyanık olmalıyız", diyerek bir başka tehlikeyi daha vurgulamaya çalışmıştır.

İş çatışmaya varınca çatışma hem sol ile sağ arasında hem de solun kendi içinde yaşanır. TİP üyesi olan ve daha sonra istifa edip MDD safına geçen bazı gençler, TİP Genel merkezini basmış ve TİP Genel Sekreterini ağır yaralamışlardır.

Bu Mesele Türkiye'de Demokrasi Olsun mu Olmasın mı Meselesidir

3 Ocak 1956 Çarşamba günü kurulan ve SBF içinde bir odası olan SBF Fikir Kulübü, kurulduğundan itibaren amacına uygun biçimde düzenli olarak, fakülte bünyesinde paneller, açık oturumlar, seminerler düzenler.

Fikir Kulübünün düzenlediği bu etkinliklere bilim adamları, politikacılar ve öğrenciler katılıyor, buralarda dile getirilen görüşler, yapılan tartışmalar, muhalefet tarafından olumlu bir ilgiyle, iktidardaki Demokrat Parti tarafından ise tedirginlik ve kızgınlıkla karşılanır.

SBF Fikir Kulübü'nün ilk tartışmalı toplantısı, fakültenin konferans salonunda, "Üniversitenin Görevi ve Meseleleri" konusunda, 23 Ocak 1956 Pazartesi günü, yapılır.

Prof. Ahmet Şükrü Esmer'in yönettiği tartışmaya Prof. Yavuz Abadan,

Prof. Turhan Feyzioğlu, Doç. Aydın Yalçın, Doç. Yaşar Karayalçın ve Doç. Muammer Aksoy katılır.

Tartışmalı panelde konuşmacılar, TBMM'de görüşülmekte olan 6435 sayılı kanun tasarısı hakkında görüşlerini açıklayarak, "Yasanın üniversite muhtariyetini ortadan kaldıracağını" söyleyerek, "Değiştirilmesini" ister.

SBF İdare Hukuku Profesörü Turhan Feyzioğlu, özetle şu açıklamayı yapar: "1946 da kabul edilen ve memlekete büyük fayda sağlayan üniversite muhtariyeti bugün zedelenmekte ve 1946'dan geriye doğru gidilmektedir. Bir memleketin kalkınması için her şeyden önce ilmin kalkınması lazımdır. 6435 sayılı kanun değişmedikçe memlekette ilim kalkınamaz. Demirci Efe'nin kırk sene önce söylediği gibi, 'Bir memleket ya ilimle ya zulümle idare edilir.' Ben ilimle idare edemiyorum."

SBF İktisat Doçenti Aydın Yalçın, üniversite muhtariyetini, "Bu mesele, Türkiye'de demokrasi olsun mu, olmasın mı meselesidir; daha geniş bir mantıkla vatandaşlar istediklerini serbestçe söylesinler mi söylemesinler mi? meselesidir" olduğunu belirtir.

SBF Hukuk Doçenti Muammer Aksoy, şu açıklamayı yapar: "Üniversitenin mevzuu bilgi hamalı yetiştirmek değildir. Kafa yetiştirmek, her meselede kendi fikrini söyleyen fikir adamı yetiştirmektir. Üniversite talebesini bu şekilde yetiştirebilmek için hocanın fikirlerinden dolayı hiçbir tazyike maruz kalmaması lazımdır."

SBF Amme Hukuku Profesörü Yavuz Abadan ise, "üniversiteler, ancak mücadele yolu ile istiklale ulaşabileceklerdir", der.

Fikir Kulübü'nün bu tartışmalı toplantısı çok farklı tepkilere yol açar.

Hakikatleri Söylemek Bir İlim Adamı İçin Yalnız Hak Değil, Aynı Zamanda Bir Vazifedir

Toplantı, DP yanlısı Zafer gazetesi tarafından, "Konferans mı, basit ve adisinden politika mı?", diye sert bir şekilde eleştirilir.

SBF İdare Hukuku Profesörü Turhan Feyzioğlu, kendisine yönelik eleştirilere, "Hiç bir ilim adamının reddetmeyeceği bu apaçık hakikatleri söylemenin şiddetli tepkilere yol açması cidden hazindir. Bu hakikatleri söylemek böyle sosyal ilimlerle meşgul bir ilim adamı için yalnız hak değil, aynı zamanda bir vazifedir" diyerek cevap verir.

Forum dergisi yazarlarından Bülent Ecevit, konferans için şu değerlendirmeyi yapar:

"Bugün Türkiye'de, Demokrat Parti Genel Başkanı'nın belki hiç tanımadığı, hiç anlayamadığı bir nesil yetişmiştir. Bu neslin gücü, daha yaşlıların ve ardından yetişenlerin de katılmasıyla, günden güne çoğalmakta ve bütün memleket havasını değiştirmektedir.

Hürriyet diyorduk, bizim ciğerlerimize çoktan dolmuş, kısıntıya uğradıkça bize nefes darlığı verecek kadar dolmuş, ciğerlerimizin alıp vermeğe alıştığı hava haline gelmiştir.

Kimse artık içlerdeki bu hürriyeti boğarak o korkunç kabusu Türkiye'de gerçekleştirebilecek kadar kudretli değildir ve olamayacaktır.

Bu inancımızda, aydın Cumhuriyet nesillerine bu güvenimizde ne kadar haklı olduğumuzu, 23 Ocak 1956 Pazartesi günü, kesin olarak anladık. O gün Siyasal Bilgiler Fakültesi'ndeki toplantıda esen hava, ciğerlerimizin sıkışmadan, rahat rahat teneffüs edebildiği bir hava idi.

Bu hava bütün yurda yayılacak, bize yıllardır nefes darlığı veren baskıyı, bir daha geri gelmemek üzere, üstümüzden kaldırılacaktır."

Üniversite Çanlarına Ot Tıkayacağız

DP grubunda bir konuşma yapan DP Genel Başkanı ve Başbakan Adnan Menderes'in tepkisi, 24 Ocak 1956 Salı günü, şu şekilde olur:

"Üniversitenin bu durumu karşısında Hükümet asla seyirci kalmayacaktır. Çanlarına ot tıkamayı biliriz. Ve tıkayabilecek durumdayız."

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Profesörlerinden Hıfzı Timur, Menderes'in bu sözüne, 25 Ocak 1956 Çarşamba günü, yanıt vererek, "Zaten çan o kanunlarla tıkanmış vaziyettedir", der.

26 Şubat 1956 Pazar günü, TBMM'de Maarif vekaleti bütçesi müzakere edilmektedir.

Müzakerelerde Amerikan yardımı mevzuunda Cumhuriyet gazetesine yazdığı bir yazıdan dolayı öğretim görevlisi Osman Okyar hakkında muamele yapılması eski Maarif Vekili Celal Yardımcı tarafından Üniversiteye emredilmesi de gündeme getirilir.

Başvekil Adnan Menderes, yaptığı konuşmada, Osman Okyar'ın makalesinde günlük politika olduğunu ve mer'i kanunun buna cevaz vermediğini söyler ve şöyle devam eder:

"Günlük politikayı ilmin ve üniversitenin kisvesine bürünerek yapıyorlar. Gazete sütunlarında tepişiyorlar. Bu daha da tehlikelidir. Mevcut üniversiteler kanunundaki gündelik politikayı meneden hüküm muhtariyete aykırı ise muhalifler niçin yeni bir kanun hazırlayıp getirmiyorlar.

Biz, Üniversiteyi gündelik siyasete karıştırmamak kararındayız. Üniversite muhtariyetine gelince; bizde muhtariyet vardır. Bugünkü üniversite kanunu mükemmel midir? Değildir. Üniversiteleri yeni bir kanuna tabi tutma zarureti ortaya çıkmıştır. Bunda asla tereddüt etmeyeceğiz. Üniversiteler içinde mevcut klikleri temizleyecek hükümleri de getireceğiz."

Başbakan Menderes, 10 Nisan 1956 günü de Gaziantep'te, "Kanunlar kâfi gelmiyorsa yeni kanun hükümleri getireceğiz. Eğer adalet mekanizması, mevcut kanun hükümlerini anlamakta müşkilat çekiyorsa bunları sarahate götüreceğiz. Ta ki bu ihtilalci metodlar, bu fitne artık bitsin" diyerek, üniversitedeki muhalefete savaş açar.

Menderes'e yanıt CHP Genel Başkanı İsmet İnönü'den gelir ve şunları söyler:

"Demokratik rejimi geriye çevirmek herhangi babayiğidin harcı değil-

dir. Kim buna teşebbüs ederse... daha o günün akşamı dünya başına zindan olacak, kendisini, arkadaşlarını ve teşkilatını bir kabusa atacaktır."

"Nabza Göre Şerbet Vermeyiniz"

Üniversite ve basındaki aydınların ile CHP'nin muhalefetinin yoğunlaştığını gören DP iktidarı, muhalefete gözdağı vermek amacıyla 3 Mayıs 1956'da 16, 12 Haziran 1956'da da 6 üst düzey yargıç ve Yargıtay üyesini zorla emekli eder.

7 Haziran 1956 günü basına sansür iyice ağırlaştırılarak, tamamen iktidarın takdirine göre belirlenecek yasaklamalar getirilir ve altı ay mahkûmiyet alanların gazetecilik yapamayacakları hükme bağlanır.

27 Haziran 1956 günü, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun değiştirilmesi TBMM'de kabul edilir. Bu yeni kanuna göre, siyasal partilerin seçim propaganda devresi dışında açık hava toplantıları ve gösteri yapma hakları engelleniyor, kapalı yapılacak toplantılar da mahallin en büyük mülki amirin izni ve resmi kişilerin gözlemciliği altında yapılması iznine bağlanıyor.

Kanunun 13. maddesi ise suç sayılan toplantının dağıtılması için, "hedef gösterilmeksizin ateş açmak" yetkisini veriyordu.

DP Genel Başkanı ve Başbakan Adnan Menderes, 11 Temmuz günü ara seçimleri, 1 Eylül günü de muhtar seçimlerini erteledikten sonra TBMM'nin açılışını 1 Kasım'a kadar erteler. Menderes, ülkeyi hemen hemen Meclissiz, tek başına diktatörce yönetmeye başlamıştır.

Menderes'in baskılarına karşı esas muhalefet yine üniversiteden gelir.

3 Kasım 1956 Cumartesi günü, SBF'nin 1956-57 ders yılı açış töreninde, SBF Dekanı Prof. Turhan Feyzioğlu, o dönemin en önemli konuşmasını yapar ve özetle şunları söyler:

"Hiç bir milletin tarihi bizimki kadar büyüklüklerle, ama aynı zamanda bizimki kadar acı derslerle dolu değildir. Bu derslerden, bugünün gençleri olarak, bugünün Üniversite mensupları olarak, bugünün ve yarının aydınları, memurları, siyaset adamları olarak, biz Türkler ders almasını bilmezsek; hür düşünceye, bilgiye, hakikatlerin aranmasına ve söylenmesine dört elle sarılmazsak, 18. ve 19. yüzyıllarda Batı ile aramızda açılan mesafe daralmaz, genişlemekte devam eder.

Aslında, sizler ve bizler, hepimiz tek bir vazife yolunun yolcularıyız. Bu yol, durmadan çalışma, öğrenme, bildiği ve memleketin hayrına olduğuna inandığı şeyleri, menfaat hesabı yapmadan, açıkça söyleme yoludur.

İstersek Türk Vergi Kanunlarını, Parabanka notlarını, haczi caiz olmayan malların veya iptidai itirazların tam listesini ezbere bilmeyelim; fakat asla nabza göre şerbet sunan; kötüye, zararlıya fetva veren birer sözde münevver haline gelmeyelim.

Öyle bir çağda ve ve öyle bir vatanda yaşıyoruz ki, milletimizin varlığı veya yokluğu bizim nesillerimizin göstereceği çalışkanlığa, fedakârlığa bağlı olacaktır.

Bu da çok çalışmağa bağlıdır; Üniversitenin hocasıyla, talebesiyle, vazifesini yapmasına bağlıdır. Kendi meselelerimizin üzerine eğilip, körü körüne Batı taklitçiliği yaparak değil, hakiki araştırmalar yaparak ve gerekirse kendimize has çareler bularak, bu 'fasit daireyi' kırmağa mecburuz.

Bu hususta omuzlarımıza düşen mesuliyeti, yalvarırım sizlere, imtihan hazırlığından daha az ehemmiyetli telakki etmeyin; biraz önce söylediklerimin hepimize büyük vazifeler yükleyen bir realite olduğunu hiç bir zaman kafanızın bir köşesinden eksik etmeyin.

Hiç şüphesiz Üniversitenin bu hususdaki vazifesini hakkıyla yapabilmesi, Üniversitenin gerekli imkânlara sahip olmasıyla, hürriyet içinde, huzur içinde çalışmasıyla mümkün olur. Bu ise, akademik teminat ister; hakikatlerin rahatça aranmasını ve bulundukları zaman da serbestçe söylenmesini gerektirir.

Arkadaşlar, bu ders eğer Türk tarihinden çıkarılamazsa, hiç bir milletin tarihinden çıkarılamaz."

Başkaldırmakta Olan Üniversiteye Gözdağı Vermektir

SBF Dekanı Prof. Turhan Feyzioğlu'nun konuşması DP iktidarı ve yanlıları tarafından büyük tepkiyle karşılanır.

D.P. yanlısı Zafer gazetesi konuşmanın yapıldığı ertesi günden başlayarak gazetenin birinci sayfasında doğrudan SBF Dekanı Prof. Feyzioğlu'nu hedef alan yayınlar yapmaya başlar.

Zafer gazetesinde 15 Kasım 1956 Perşembe günü, DTCF Doçentlerinden Mehmet Köymen imzasıyla bir yazı yayınlanır. Yazıda özetle, "Feyzioğlu'nun yaptığı konuşma nedeniyle üniversitede ikilik yarattığını, Forum dergisinde yazılan yazılarla iktidarı eleştirdikleri, eğer buna göz yumulursa, böyle başlayan bir gelişmenin sonuçlarının sonradan çok daha vahim olaylara yol açacağı, bu nedenle iktidarın bu gelişmeye müdahale etmesi" istenir.

DP iktidarının tepkisi gecikmez. SBF Dekanı olan Prof. Turhan Feyzioğlu, SBF'nin 97, kuruluş gününe denk düşen 1 Aralık 1956 Cumartesi günü, Milli Eğitim Bakanı Ahmet Özel tarafından Dekanlık görevinden, Bakanlık emrine alınır. Milli Eğitim Bakanı Ahmet Özel'in yazısı şöyledir:

"Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne, 30. XI. 1956 tarihli ve 31-656/3335 sayılı yazınız cevabıdır; Üniversiteniz Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı ve İdare Hukuku Profesörü Turhan Feyzioğlu 5.7.1954 tarihli ve 6435 sayılı kanun uyarınca Vekâlet emrine alınmıştır. Keyfiyetin tebliğini, vazifesinden ayrılma tarihinin bildirilmesini saygı ile rica ederim. 1.XII. 1956"

Dekanlık görevine son verilerek, Bakanlık emrine alınmasında, Menderes'in hedefi, Turhan Feyzioğlu'nun şahsında, başkaldırmakta olan üniversiteye gözdağı vermektir.

Bize İlim Işığını Hiç Çekinmeden Veren Hocamızı İade Ediniz

SBF Dekanı Prof. Feyzioğlu'nun Dekanlıktan alınması SBF öğrencileri tarafından büyük tepkiyle karşılanır.

Öğrenciler, 2 Aralık 1956 Pazar günü gecesi, Fakültenin bütün elektriklerini söndürerek, hiç bir tarafında ışık yakmamışlar ve karanlıkta koridorlarda yatma saatine kadar dolaşmışlardır. Fakültenin hafif aydınlık olan kısmı yalnız alt kat salonun ortasında bulunan Atatürk büstünün etrafı olur. Büstün etrafına dikilen yanmakta olan dört mum, Fakültenin yegâne ışığını teşkil eder. Bu arada, güvenlik güçleri okula gelerek, çevrede önlem alır. Hatta güvenlik kuvvetlerinden bir kısmı, yatılı okuyan öğrencilerin arasında yatar.

3 Aralık Pazartesi günü, erkek öğrencilerin yakalarında siyah birer kordela vardır. Fakültenin bütün kız öğrencileri de baştanbaşa siyah elbiseler giymiştir.

Saat 08.30 da ders zili çaldığı zaman öğrencilerden hiç birisi, derse girmez ve boykot eder.

Fakülte İdaresi, hoparlörle defalarca öğrencileri sınıflara girmesi için uyarıda bulunur. Bazı idare temsilcileri de öğrencileri derslere girmek için iknaya çalışır. Bütün bunlara rağmen öğrenciler, derslere girmez ve bütün gün okulda dolaşarak tepkilerini, "Bize ilim ışığını hiç çekinmeden veren hocamızı iade ediniz!" diyerek dile getirir.

Hukuk Fakültesi'nin üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri, üniversiteye yönelik baskılara karşı tepkilerini dile getirmek ve SBF'deki arkadaşlarını desteklemek amacıyla derslere girmeyerek boykot eder.

Geleneksel olarak her yıl Fakültenin kuruluş tarihi olan 4 Aralık 1956 Salı günü yapılması gereken törenler, gösteriler olur gerekçesiyle Ankara Valiliği tarafından engellenir.

Öğrenciler, 4 Aralık günü kutlanacak olan Fakültenin 97. yıldönümünde yakalarında taşımak üzere, Dekan Turhan Feyzioğlu'nun bir resmini bastırır. Fakat bu tören engellendiği gibi İstanbul'daki Mülkiye mezunlarının tertip ettikleri yemekli bir toplantıya da izin verilmez.

Hürriyetler Bedava Elde Edilemezler

SBF Dekanı Prof. Turhan Feyzioğlu'nun Bakanlık emrine alınacağı haberi ortaya çıkar çıkmaz ve daha Senato kararından önce, SBF Medeni Hukuk Doçenti Dr. Muammer Aksoy, konu üzerine şu açıklamayı yapar:

"Bugün henüz bir karar karşısında değiliz. Bu sebeple mesele hakkında uzunca konuşmak zamansız olacaktır. Fakat bir açış nutkunda, dünyanın her yerinde -tabii hukuk devletlerini kastediyorum- her profesör hatta talebenin bile sarfedebileceği en zararsız sözlerden dolayı bir Dekanın vekâlet emrine alınması maksadıyla Senatoya yazı gönderilmiş olması karşısında, bütün öğretim üyeleri gibi büyük bir üzüntü duydum. Bu üzüntüm, müstesna bir hoca olan Turhan Feyzioğlu'nun şahsına karşı tatbik edilmesi dü-

şünülen haksız cezadan dolayı değil, memlekette ilim hürriyetinin ne safhada olduğunu müşahade etmekten ötürüdür. Gönül isterdi ki, Maarif Vekili, ilmi gelişmemizi senelerce esaslı bir surette sarsacak olan böyle bir talebi, hiç bir şart altında imzalamasın. Yine gönül isterdi ki, Rektörümüz böyle bir yazıyı, müzakere mevzuu bile yapmadan iade etsin.

Mamafih, Senatomuzun bu garip talebi ittifakla reddedeceğinden eminim. Daha doğrusu aksini tasavvur etmek bile istemiyorum. Zira Turhan Feyzioğlu'nun değil tecziyesini, hatta herhangi bir tonda muaheze edilmesini uygun görecek bir Senato kararı, 'Üniversitenin muhtariyetini ve ilim hürriyetini tamamen ortadan kaldıracak bir fetvanın, bizzat Üniversite tarafından imzalanması' gibi, aklın dahi kavrayamayacağı bir yolun Senatolarımızca tutulacağını kabul etmek olur. Muhtariyete layık bir Üniversitenin Senatosundan böyle bir karar çıkmaz.

Memleketin bir kaç nesilde ender yetiştireceği (ve gerek Avrupa'nın gerek Amerika'nın hem Üniversitesinde büyük bir muvaffakiyetle Ordinaryüs profesörlük yapacak seviyede bulunan) Turhan Feyzioğlu gibi müstesna bir ilim adamının, Üniversiteden uzaklaştırılmasını mümkün kılabilecek 6435 sayılı kanunun, muhtariyete ve ilim hürriyetine ne kadar aykırı ve memleketimiz için ne derece zararlı olduğunu, Forum'daki müteaddit yazımda belirtmiştim. Feyzioğlu sonunda Vekâlet emrine alınsa da alınmasa da mevcut talep, bir defa daha açıkça göstermiştir ki, sözü geçen kanun, ilim alanındaki gelişmemize, hatta batılı olabilmemize büyük bir engel teşkil etmektedir.

Garp medeniyetini benimsemek, fesi çıkarıp şapka giymekle olmaz. Mesele, başı (zihniyeti) düzeltmektir. Garpte Profesörlerin neler deyip neler yazabileceğini bir defa olsun inceleyen her şahsın, hadise karşısında 'memleket hesabına duyacağı üzüntü' sonsuz olacaktır. Fakat unutmamak lazımdır ki, hürriyetler bedava elde edilemezler."

Öğrencileri iktidara karşı kışkırttığı ileri sürülen Muammer Aksoy, bu açıklaması nedeniyle, 3 Aralık gece yarısı 02.00 de "sizinle Vali Bey görüşmek istiyor" denilerek, Ankara Palas'taki bir toplantıdan, eşine ve arkadaşlarına dahi haber verilmeden 1. Şube'ye götürülür ve sabahın erken saatlerine kadar sorguya çekilir.

Nabza Göre Şerbet Veren Münevver Olmayacağız

Öğrenciler, 3 Aralık 1956 Pazartesi günü, tepkilerini bir taraftan derslere girmeyerek, diğer taraftan olayı kamuoyuna açıklayarak, hatta iktidarda bulunanlara telgraf çekerek dile getirir.

SBF Maliye-İktisat Şube'si öğrencisi ve SBF Fikir Kulübü Bakanı Ertuğrul Baydar, Prof. Feyzioğlu'nun Bakanlık emrine alınması hakkında şu açıklamayı yapar:

"Fakültemizin dekanı Feyzioğlu'nun Vekâlet emrine alınması yolundaki haberi bu sabah 'Ulus' gazetesinde okudum. Bu, Turhan Feyzioğlu'nun

şahsı ile ilgili değil, fakat her şeyden önce batı demokrasisi, hürriyet mefhumu gibi iyi sözlerin sık sık meydan nutuklarında söylendiği bir memlekette Üniversite muhtariyeti ile ilgilidir. Böyle bir karar her şeyden önce karar veren mercii mahkûm edecektir."

Siyasal Bilgiler Fakültesi Talebe Derneği de şu bildiriyi yayınlar:

"Biz, Siyasal Bilgiler Fakültesi Talebe Derneği olarak, Dekanımız Sayın Turhan Feyzioğlu'nun Vekâlet emrine alınması haberini büyük bir üzüntü ile öğrendik. Bugünkü akademik mertebesine takdirle karşılanan ciddi ve ilmi çalışmaları, tarafsız düşünüşü, fazilet ve ahlakıyla erişen Sayın Feyzioğlu'nun Fakültemizden ayrılışı Türkiye Üniversiteleri ve Fakültemizde yeri doldurulmaz bir boşluk bırakmıştır. Çeşitli vesilelerle belirttiğimiz hissiyatımızın, vazifesini müdrik ve şahsiyet sahibi dernek üyelerinin eseri olduğunu bilhassa belirtmek isteriz. Talebesi olmakla iftihar ettiğimiz Turhan Feyzioğlu'nun Üniversite hayatı boyunca değerli ve örnek bir ilim adamı olduğunu müşahade ettiğimizden, kendisine ve tarafsız fikirlerine bağlılığımızı ve inancımızı belirtir: 'Hak bildiğimiz yolda' yürüyeceğimizi; 'Nabza göre şerbet veren' münevverlerden olmayacağımızı bir kere daha ifade ederiz."

SBF öğrencileri, öğleye doğru, Cumhurbaşkanı Celal Bayar'a 221 imzalı şu telgrafı çeker:

"Fakültemiz Dekanı Profesör Dr. Turhan Feyzioğlu'nun Vekâlet emrine alınması biz, Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencileri arasında derin bir teessür uyandırmıştır. Bütün yazılarını ve konuşmalarını alaka ve istifade ile takip ettiğimiz kıymetli profesörümüzün politika yaptığına bizler asla kaani değiliz. Sizin de aynı düşüncede olduğunuzu ümit ederek alınan kararın iptali cihetine gidilmesi hususunda tavassutunuzu rica eder, hürmetlerimizi sunarız."

DP iktidarı, öğrencilerin bu tepkisini, 3 Aralık gece yarısı, 300 kadar kız ve erkek, SBF ile başka fakülteler öğrencisini, yurtlarından ve evlerinden aldırtarak, sabaha kadar 1. Şube'de sorguya çektirterek ödetir.

Bazı Profesör ve Doçentler, Günlük Politikaya Karışarak İstanbul ve Ankara'da Talebeyi tahrik ve Hatta Ayaklanmaya Teşvik Etmektedirler

Prof. Turhan Feyzioğlu'ndan boşalan Dekanlığa, 4 Aralık 1956 Salı günü, Prof. Kemal Fikret Arık, seçilir. Arık, görevine başlar başlamaz talebelere hitaben şu tebliği yayınlar:

"Fakültenin normal tedris faaliyetlerini aksatacak her türlü hareketten ehemmiyetle kaçınılması ve aksi hareketin inzibati müeyyideler çerçevesini aşarak kanuni müeyyidelerin tatbikine yol açabileceğini bildiririm."

Diğer taraftan SBF'sinin İdari, Siyasi ve Mali olmak üzere üç şubeden teşekkül eden son sınıfının dersleri, şu tamimle tatil edilir:

"Ankara Üniversitesi Öğrencileri Disiplin Yönetmeliği'nin 7. maddesi

gereğince dördüncü sınıfların bütün derslerinin, yeni bir iş'ara kadar geçici olarak tatil edilmesine karar verildi."

Başbakan Adnan Menderes de 4 Aralık 1956 Salı günü, DP grubunda yaptığı konuşmada, olayı şöyle değerlendirir:

"Üniversitelerimizin ve tahsil müesseselerimizin bu gibi bozguncu siyaset oyunlarının sahnesi haline getirmek teşebbüslerinin kimler olursa olsun behemehâl ve derhal tecziye ve tasfiye edilmelerinin karar altına alınmalıdır. Bazı Prof. ve doçentlerin günlük politikaya karışarak İstanbul ve Ankara'da talebeyi tahrik ve hatta ayaklanmaya teşvik ettiklerini" ileri sürerek, "Gerek İstanbul, gerek Ankara' da epey zamandır devam eden bu kışkırtmalar nihayet Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde meydana getirilmiş olan son hadiselerle fiil ve hareket haline geçmiştir. Hadise Siyasal Bilgiler Fakültesine inhisar ettirilmeyerek diğer fakültelere de sirayet ettirilmek istenmektedir. Hatta İstanbul Üniversitesi'nde bazı müsait elamanlarla irtibat tesisine de çalışılmaktadır."

Prof. Turhan Feyzioğlu'nun Vekâlet emrine alınması üzerine, yayınladıkları bir bildiri sonunda İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı Azmi Yavuzalp'tan sonra, Cemiyet İdare Kurulu da 5 Aralık Çarşamba günü savcılığa çağrılır. Sabahleyin yurtlarından ve dershanelerinden toplanan Alaattin Kutlu, Fikret Övet, İlhan Şakrak, Halit Karca, Ergin Ergen, Kaya Canpolat ve Oktay Topçuoğlu, Savcılık Basın Bürosu tarafından sorguya çekilir.

Öğrenciler, sorgularında, politik maksatları olmadığını, eski bir Hukuk Fakültesi mezunu olan Profesör Feyzioğlu'nun ayrılışından dolayı duydukları üzüntüden dolayı böyle bir eyleme kalkıştıkları açıklamasını yapar.

Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti, hadise mahkemeye aksettiği takdirde hocalarından avukat olarak vekâletlerini almalarını ister.

Birkaç gün sonra, SBF yönetimi olaylar nedeniyle dördüncü sınıfların derslerine ara verir ve çoğu Fikir Kulübü üyesi 9 öğrencisini (içlerinde sınıf birincileri de vardır) 15 günden üç aya kadar değişen sürelerle geçici olarak okuldan uzaklaştırır.

İlim Adamları, Politikayı En Yüksek Bir Cemiyet Hizmeti Saymalıdır

SBF Dekanı Prof. Dr. Turhan Feyzioğlu'nun SBF Dekanlığından alınmasını kınamak amacıyla, Doç. Aydın Yalçın 3 Aralık 1956 Pazartesi günü, Doç. Dr. Muammer Aksoy 5 Aralık 1956 Çarşamba günü, SBF İktisat asistanı Coşkun Kırca 6 Aralık 1956 Perşembe günü, Hukuk Fakültesi Doçenti Dr. Münci Kapani 7 Aralık 1956 Cuma günü ve SBF asistanlarından Şerif Mardin 10 Aralık 1956 Pazartesi günü, üniversitedeki görevlerinden istifa eder.

"Kuruluş tarihinden itibaren daima ilerici hareketlerin en önünde yer

alan" SBF, bir kurum olarak, bu olayda da her türlü tepkisini ortaya koymaktan çekinmemiştir.

Dönemin iktidarı da tepkisini, bir taraftan kendisine karşı olan öğretim üyelerinin istifasını sağlayarak bir taraftan da bu öğretim üyelerinin ve öğrencilerin aktif çabalarıyla kurdukları SBF Fikir Kulübü'nün 30 Ocak 1957 günü düzenlediği, "Gençliğin Sorumluluğu" konulu açık oturumun yapılmasını engelleyerek gösterir. Hemen ardından da Fikir Kulübü'nün SBF'deki odasını kapatarak, çalışmalarını engellemek ister. Fakat Fikir Kulübü, tüm baskılara rağmen çalışmalarını hem fakülte içinde hem de fakülte dışında aksatmadan sürdürür.

İktidarlar Muhalefetin Faaliyetini Sınırlayamaz

Siyasal Bilgiler Fakültesi Sosyoloji Kürsüsü Ordinasyüs Alman Profesörü Dr. Hans Freyer, 9 Nisan 1957 Salı günü saat 16. 30 da SBF Fikir Kulübü tarafından düzenlenen, "Demokrasi ve Kütle" konusunda konferans verir.

Profesör: "İktidarlar seçimle başa geçmiş olsalar bile, kendisini kontrol etmekle görevli muhalefet partilerinin çalışmalarını sınırlandırdıkları takdirde, o memlekette demokrasi vardır denilemez" der ve devamla şunları söyler:

"Müsait şartlarla iktidara geçen partiler, bilahare kendisini o mevkie yükselten merdiveni yıkar ve başka partilerin aynı merdivenden istifadelerini imkânsız kılarsa, o memlekette demokrasinin tahakkuk etmesinin bir müddet için inkıtaa uğramasına sebep olurlar."

Demokrasiyi, "Kitlenin kendini idare edecek şahısları bizzat seçmesi ve seçilenlerin kütle tarafından devamlı şekilde kontrole tabi tutulması" şeklinde tanımlayan Prof. Hans Freyer, demokrasilerde kitleleri serbestçe çalışma imkânına sahip siyasi partilerin temsil ettiklerini belirtir ve muhalefet partilerinin demokrasinin tahakkuk ve devamı için gerekli olduğunu söyler.

Profesörün konferansı Prof. Nermin Abadan tarafından Türkçeye çevrilir.

Demokrasi ve Özgürlük Yanlısı Olarak, Üniversiteden Ayrılmış, Hürriyet Partisi Safları İçinde Fiili Politik Mücadeleye Girmiştik

SBF'den istifa eden öğretim görevlileri ile SBF Fikir Kulübü üyeleri, DP'ye yönelik muhalefetlerini Cumhuriyet Halk Partisi ile Hürriyet Partisi saflarında sürdürür.

Prof. Turhan Feyzioğlu'nun SBF Dekanlığından alınması üzerine kınama eylemlerine katıldığı gerekçesiyle SBF'den geçici olarak bir süre ihraç edilen Yalçın Küçük, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Kasım'da Fakülte açıldı; Aralık Ayı'nda Turhan Bey'i, Demokrat Parti, Fakülte'den uzaklaştırdı. Seviliyordu; kız öğrenciler siyahlar ve erkek

öğrenciler koyu renk elbiselerini giyerek sütunlu salonda toplandılar. Protesto eylemi böyle oluyormuş; yeni gelmiştim ve bana çok yavan geldi. Başka eylemler önerdim. Yaptık. İlk kez Birinci Şube'ye, böylece alındım. Birincilikle girdiğim Fakülte'den Turhan Feyzioğlu yüzünden kovuldum.

İlişkimiz yoğunlaşarak sürdü. Bir gün akşam yurt kantininde, Taner'le beni, şimdi Paris'te Profesör Taner Timur, Feyzioğlu'nun acele aradığını haber verdiler. Taner'le Bahçelievler'deki evine gittik. Saat on bire kadar tartıştık; Turhan Bey sürekli sorular soruyor ve Taner'le ikimiz, ayrı ayrı cevaplar veriyorduk. Turhan Bey, karar vermekte güçlük çekiyor görünüyordu; Bahçelievler o zamanlar çok sakindi ve sokağa çıktık. Gece bire kadar aynı konuyu tartıştık. Doğrusu üniversitenin ikinci sınıfında bir öğrenci olarak zamanın en ünlü aydınının CHP'ye mi, yoksa Hürriyet Partisi'ne mi girmesi gerektiğini tartışmak çok onur vericiydi; ben CHP'ye girmesinin daha doğru olacağını ileri sürüyordum. Taner, Hürriyet Partisi'nde ısrar ediyordu."(1)

Forum dergisi kurucularından olan Prof. Osman Okyar, bu konuda şunları açıklamıştır:

"1956 yılında, Forum'u çıkaran devamlı kadroda bazı değişmelerin vuku bulduğunu kaydetmeliyim. Böylece, Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin, sıra ile hukuk, sosyal politika ve iktisat sahalarında hocalık yapan Muammer Aksoy, Cahit Talas ve Sadun Aren, onbeş günde bir derginin politikasını çizmek üzere, biraraya gelen kadroya iltihak ettiler. Ayrıca bu devamlı kadroya, Londra Basın Ataşesi Muavinliği görevinden ayrılarak Halk Partisi'ne iltihak ederek partinin gazetesi olan Ulus'ta yazarlık yapmaya başlayan Bülent Ecevit de katılmıştı. Böylece genişleyen devamlı kadroya ilaveten, ara sıra dergiye inceleme veya imzasız not yazanlardan terekküp eden daha geniş bir kadrosu vardı. Aynı yıllarda bu kadroya yeniden girenler arasında, Siyasal bilgiler Fakültesi'nden Nejat Erder, Mümtaz Soysal, İsmail Türk ile İstanbul İktisat Fakültesi'nden Oktay Yenal gibi hocalar bulunuyordu.

Yeni yazarlarımız arasında, bazı sahalarda kurucu yazarlardan kısmen farklı görüşler taşıyanlar bulunduğunu biliyorduk. Böylece, Sadun Aren Marksist eğilimli, Nejat Erder sosyalist temayüllü idiler. 1957 yılına kadar Forum hiçbir siyasi partiye bağlanmamak prensibini takip ettiği halde, Bülent Ecevit Halk Partisi'ne resmen kayıtlı idi. Bütün yazarlarımız temel fikri çerçevemizi açıkça veya zımmen kabul ettiklerini varsayıyorduk. Böylece, çok partili demokratik hayat içinde iktisadi ve siyasi partinin propagandasını yapmamak şartıyla, yazarlarımızın farklı görüşler taşıyabileceklerini ve bunları dergide ifade edebileceklerini kabul ediyorduk. Derginin adının da (Forum) gösterdiği gibi, değişik görüşler ileri sürerken, yukarıda sözü edilen temel çerçeve içinde kalınacağını farzediyorduk.

1956-1957 döneminde Demokrat Parti iktidarının siyasi safhada sertleşmesi, iktisadi politikasında aşırı yolda ısrar etmesi, bazı yazarlarımızın

üniversite hocalığı görevlerine son verilmesi teşebbüsünde bulunması, bu yüzden arkadaşlardan bazılarının üniversiteden ayrılmaları dolayısıyla, Forum'un siyasi tutumunda bir değişiklik olmuş, kesin olarak Demokrat Parti'nin karşısında vaziyet almaya ve siyasi sahada taraf tutmaya karar verilmiştir. Mecburen ve pek istemeyerek verdiğimiz bu karar, 1957'de Türkiye'de siyasi kutuplaşmanın son derece şiddetlenmesi karşısında, tarafsız kalarak, objektif ve serbest siyasi yorumlar yapmak imkânsızlığından kaynaklandı.

Böylece, Forum'un yazarlarının birçoğu siyasi tercihler yaptılar, Demokrat Parti'nin karşısında vaziyet alan iki siyasi teşekkülden, Halk Partisi ve Hürriyet Partisi'nden, birine iltihak ederek 1957 Meclis seçimlerine katıldılar. Aydın Yalçın, Şerif Mardin, Turan Güneş ve Coşkun Kırca, Hürriyet Partisi'ne, Turhan Feyzioğlu ve bu satırların yazarı (Osman Okyar) Halk Partisi'ne katıldılar."(2)

Aydın Yalçın da bu konuda şunları anlatmıştır:

"Biz demokrasi ve özgürlük yanlısı olarak, üniversiteden ayrılmış ve Hürriyet Partisi safları içinde fiili politik mücadeleye girmiştik. Hürriyet Partisi'ni, Batılı anlamda demokratik, çağdaş bir liberal parti gibi görerek, Anglo-Sakson demokrasilerindekine benzer yöntemlerle Türkiye'de örnek bir siyasi mücadele vermesini arzuluyorduk. Bu nedenle de Hürriyet Partisi içinde bütçe konuşmaları, seçim beyannamesi hazırlıkları, iktisadi sorunlar ve kalkınma planları gibi konularda bilimsel düzeyde çalışma ve hazırlıklar yapmak üzere bir 'Araştırma Komitesi' oluşturulmuştu. Ben, Şerif Mardin ve Coşkun Kırca'nın da görev aldığı bu komiteyle, o zaman parti kurucularından ve Genel Yönetim Kurulu üyelerinden Kocaeli Milletvekili olan Turan Güneş ile Fethi Çelikbaş ve İbrahim Öktem yakından ilgileniyorlardı. Zannederim Turan Güneş'in Paris'teki öğrenciliği döneminde kendisiyle çalışmış olduğu Doğan Avcıoğlu, bizim Araştırma Komitemizde çalışmak ve bize yardımcı olmak üzere, birgün partiye geldi ve bizlere tanıtıldı. T. Güneş'in 'gayretli, bilgili, okumaya meraklı bir gençtir' diye bize tavsiye ettiği bu genç arkadaşla memnuniyetle çalışmak istediğimizi söyledik. Birkaç defa toplantılarımıza ve konuşmalarımıza katıldı."(3)

Bu dönem, SBF Fikir Kulübü Başkanı Taner Timur, Sekreteri de Yalçın Küçük'tür.

Yalçın Küçük, Hürriyet Partisi Gençlik Fikir Ocakları'nda yaptıkları çalışmalar konusunda şunları anlatmıştır:

"Hürriyet Partisi'ni seminer yaptırarak kullanıyorduk; kullandığımızı şimdi düşünüyorum. Aydın Yalçın, o zaman arada bir 'sosyalist' olduğunu söyleyen, CHP bürokratı ve Mehmet Barlas'ın babası Cemil Sait Barlas sayılmazsa, tek insandı. Şerif Mardin'e sosyalizm semineri verdiriyorduk. Fevzi Lütfi Karaosmanoğlu'na, o zamanlar yaşamış bir kimse olarak, İtti-

hat ve Terakki'yi anlatıyorduk. Ya Menekşe Sokak'taki merkezde, ya da Tuna Caddesi'ndeki İl Merkezi'nde sürekli seminerler yapıyorduk. Hüsamettin Cindoruk, DP gençlik kollarından yetişme, çok parlak bir hatip ve gelecek dolu genç bir politikacıydı. Sürekli Ankara'nın köylerini dolaşıyor ve bize izlenimlerini aktarıyordu."(4)

Totaliter Gidişe Oylarımızla Engel Olmaya Çalışıyoruz

DP'nin muhalefete yönelik baskı ve şiddetine karşı çıkan muhalefet partileri Cumhuriyet Halk Partisi, Cumhuriyetçi Millet Partisi ve Hürriyet Partisi, ortak hareket etmek konusunda anlaşır. Bu dönem, özellikle CHP ve HP, DP'nin baskılarına karşı birlikte hareket eder.

Seçimler yaklaşmıştır. 27 Ekim 1957 Pazar günü, genel seçimler yapılacaktır.

CHP ve Hürriyet Partisi Gençlik Örgütleri, 10 Ekim 1957 Perşembe günü, DP iktidarına karşı cephe aldıklarını açıklayan ortak bir bildiri yayınlar. Bildiride şu görüşlere yer verilir:

"Demokrat Parti artık iktidardan uzaklaşmalıdır. Türk gençliği, tek fikir çevresinde toplanmağa, totaliter gidişe oylarımızla engel olmaya çalışıyoruz. Aydınlık yolları bırakanlara en yerinde cevabın Türk gençliğinden geleceğine inanıyoruz."

Cumhurbaşkanı Celal Bayar, İstanbul Taksim'de, 20 Ekim 1957 Pazar günü, yaptığı seçim konuşmasında, özetle şunları söylemiştir:

"Biz memleketimizde Amerikalıların ilerleyişleri seyrini takip ederek çalışmaktayız. Öyle ümit ediyoruz ki, 30 sene sonra bu mübarek memleket 50 milyon nüfusu ile küçük bir Amerika olacaktır."

28-29 Nisan Olaylarının İlk Provası

Öğrenciler, seçimlere üç gün kala DP'ye karşı Ankara'da "izinsiz" bir gösteri düzenler.

Ankara Üniversitesi'ne bağlı yaklaşık beş bin kadar öğrenci, 23 Ekim 1957 Çarşamba günü saat 18.00 sıralarında Çankaya'ya gitmek amacıyla Cebeci'den hareket eder.

Kızılay yönüne ilerleyen ve Kızılay'dan da Kavaklıdere'ye doğru gitmek isteyen çoğunluğu Ankara Üniversitesi'ne bağlı beş bine yakın gençten oluşan topluluğa emniyet kuvvetleri, göz yaşartıcı bomba kullanarak, Bakanlıklar Durağı'nda engel olur.

Bunun neticesinde dağılan öğrencilerin bir kısmı Atatürk Bulvarını takip ederek, diğer bir kısmı da yan sokaklardan Bulvar'a çıkarak, Meşrutiyet Caddesi kavşağında biraraya gelir ve yeniden Çankaya'ya doğru yürümeye başlar.

"Mülkiye" marşını söyleyerek yürüyen topluluk, en önde büyük bir Atatürk resmi taşımaktadır. Etraftan katılanlarla gittikçe artan kalabalıkla göstericiler, Kızılay'a varır.

Emniyet kuvvetleri, kafilenin önündeki bez üzerine yapılmış büyük boy Atatürk portresini almak ister. Portreyi tutan gençler, vermemek için büyük çaba sarfeder ama emniyet kuvvetleri, en sonunda Atatürk portresini gençlerin elinden alır.

Gösteriler sonunda 26 kişi gözaltına alınarak Çankaya Karakolu'na götürülerek sorguları yapılır.

Bu gösteriyle, "Böylece 28-29 Nisan olaylarının ilk provası yapılmış" olur. (1)

27 Ekim 1957 Pazar günü, seçimlerin devam ettiği sırada SBF'nde seçmenlere yardım ederek sandıkları göstermekte olan öğrenciler, toplanarak yaka paça Cebeci karakoluna götürülür.

Karakola götürülen öğrencilere C.H.P'nin ve Muhalefetin propagandasını yaptıkları söylenerek haklarında zabıt tutulur. Öğrenciler sonradan serbest bırakılır.

Seçimlerde yine DP kazanır.

Doç. Aydın Yalçın, bu seçimde Hürriyet Partisi'nden milletvekili adayı olmuş fakat kazanamamıştır. Doç. Yalçın, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Ben, Hürriyet Partisi'nin 1957 seçimlerinde ağır bir yenilgiye uğramasından sonra, Türkiye'de yapabileceğim fazla birşey bulunmadığını da görerek, Columbia Üniversitesi'nin daha önce yapmış olduğu bir daveti kabul ederek iki yıl için 1958 yılında Amerika'ya gittim ve 27 Mayıs devrimine kadar orda kaldım."(2)

Üç Kurum Sonuna Kadar, Sapasağlam Direndi. Bunlar CHP, Gençlik ve Ordudur

Metin Toker, "Türkiye'de 1960 ihtilali, 27 Ekim 1957'de başladı" demektedir.(1)

"Türkiye'de karışıklık ve huzursuzluk 27 Ekim seçimlerinin ertesi günü patlak verdi. Bir sonraki günün Cumhuriyet Bayramı olması ise ateşin üzerine benzin dökülmesi yerine geçti. Bayram münasebetiyle toplanan kalabalıklar çok yerde, seçimler dolayısıyla iktidara karşı duyulan derin ve şiddetli tepkinin dile getirilmesine yol açtı. Bilhassa CHP'nin birkaç yüz oy farkıyla seçimleri kaybettiği ilan edilen illerde tepki kuvvetli oldu.

1957 seçimlerinin özelliği, sonradan İsmet Paşa'nın verdiği adla 'kütük marifetleri' dir. Çok yerde CHP'li vatandaşlar kütüklerde adlarını bulamadılar, dolayısıyla oylarını kullanamadılar. Buna karşılık, DP'li vatandaşlar, yargıçlardan izin alınmak suretiyle, liste liste sandık başlarına götürüldüler. Bazı merkezlerde seyyar DP ekipleri birçok sandıkta birden oy kullandılar, partilerinin oylarını kabarttılar.

DP örgütünün büyük ölçüde para kullandığı da inkâr edilmez bir olay olarak vurgulanmıştır. Bütün bunlar bir yandan seçimlerin meşruluğuna koyu gölgeler düşürürken, diğer taraftan hakları yenmiş kitleleri üzüntüye

düşürdü. 29 Ekim günü birtakım idare amirleri basiretsiz davranınca ve Ankara'daki iktidar da yangına körükle gidince bu kitleler çılgına döndüler. Bayram günü olayların üzüntü vereni Gaziantep'te cereyan etti ve bunun ıstırabı uzun sürdü. Derece derece Mersin'de, Giresun'da, Çanakkale'de, Samsun'da, Bayındır'da, İzmit'te, Adana'da, Devrek'te, Başkale'de, hatta İstanbul'da da halk ile idare çatıştı.

"İktidar o gün ve o akşam Ankara'da görülmemiş güvenlik tedbirleri aldı. Yollarda devamlı olarak inzibat kuvvetleri dolaştırılıyordu. Askeri birlikler hazır tutuluyordu. Polisten bütün izinler kaldırılmıştı."(2)

DP lideri Adnan Menderes, "Allah bir daha, 27 Ekim gecesinin tekrarını göstermesin" diyerek, yaşadığı stresi dile getirir.(3)

"Bayar-Menderes rejiminin kesinlikle dikta idaresine yöneldiği ve baskısını her gün arttırdığı 1957-60 arasında bu gidişe karşı konuldu. Sonunda da zafer, karşı koyanlarda kaldı. Fakat bu karşı koyma iki şekilde oldu: Kurumlar olarak karşı konuldu, şahıslar olarak karşı konuldu. Üç kurum sonuna kadar sapasağlam direndi. Bunlar CHP, gençlik ve ordudur."(4)

Ordu'yu İhtilale Teşvik

"1958'in başlarına gelindiğinde hükümet bütün devlet kurumlarından fiilen yalıtık durumdaydı. Önce basın ve yargı kurumu uzaklaştı, bunu 1957 seçimlerinde sivil bürokrasi izledi ve son olarak da ordu ve üniversiteler." (1)

16 Ocak 1958 günü, orduyu isyana teşvik ettiği suçlamasıyla 9 subayın tutuklandığı konusunda resmi bir açıklama yapılır.

Oysa ihtilale karıştığı söylenen subayların birkaçı 26 Aralık 1957 tarihinde gözaltına alınmıştır.

Yapılan mahkemeden sonra ihbarcı subay hariç, tutuklanan 9 subay serbest bırakılır.

Fakat DP iktidarı ordunun içinde birşey olduğundan şüpheye düşer ve korkuya kapılır. İktidar, artık daha büyük güçlüklerle karşı karşıya olduğunun farkındadır.

1950'li yılların ortalarından itibaren Silahlı Kuvvetler içinde bazı subayların oluşturduğu birçok küçük komite, daha sonra, 27 Mayıs 1960, 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980'de gerçekleşen ve 22 Şubat 1962, 21-22 Mayıs 1963'de yarım kalan, 9 Mart 1971'de yapılamayan askeri darbelerin hazırlayıcıları olmuşlardır.

İktidara yönelik olarak ortaya çıkartılan bu subay komplosu, daha sonra, DP'lilerin devrilmesinde önemli bir rol oynayan, orduyu ve üniversiteleri biraraya getiren ortamın başlangıcı olur.

Devrimci Genç

CHP'nin yayın organı olan Ulus gazetesi, 19 Mayıs 1958 günü birinci sahifesinde, "Devrimci Genç" başlığı adı altında bir başyazı yayınlar.

Başyazıda, Mustafa Kemal Atatürk'ün Bursa Nutku olduğu gibi yayınlanmış ve başyazının altına Atatürk imzası konulmuştur.

"Devrimci Genç" yazısı ile Atatürk gençliğe şöyle hitap etmiştir:

"Türk Genci inkılapların ve rejimin sahibi ve bekçisidir. Rejimi ve inkılabı benimsemiştir. Bunları zayıf düşürecek en küçük veya en büyük bir kıpırtı, bir hareket duydu mu, bu memleketin polisi vardır, jandarması vardır, ordusu vardır, adliyesi vardır demeyeceksin. Hemen mücadele edeceksin ve kendi eserini koruyacaksın. Polis gelecektir, asıl suçluları bırakıp suçlu diye o'nu yakalayacaktır. Genç, polis henüz inkılabın polisi değildir, diye düşünecek, fakat asla yalvarmayacaktır. Mahkeme o'nu mahkûm edecektir. Gene düşünecek: Demek adliyeyi de ıslah etmek lazım, diyecek. O'nu hapse atacaklar. Diyecek ki: 'Ben iman ve kanaatımın icabını yaptım. Müdahale ve hareketimde haklıyım. Eğer buraya haksız olarak gelmişsem, bu haksızlığı meydana getiren sebep ve amilleri düzeltmek benim vazifemdir!"

"Bu yayın iktidar çevrelerini çılgına çevirdi. Öyle ya, 19 Mayıs Bayramı'nın Atatürk'ün Bursa konuşmasıyla ne ilgisi vardı? Bir bayram gününde bu konuşmayı yayınlamak, bir 'ihtilal beyannamesi' yayınlamaktan farksızdı(...)DP, Ulus'un bu yayınını gençliği devlet kuvvetlerine karşı, harekete geçirme anlamına aldı."(1)

Ulus gazetesinde yayınlanan Mustafa Kemal Atatürk'ün bu konuşması üzerine DP, bununla CHP'nin ihtilal kışkırtıcılığı yaptığını ileri sürer ve Ankara Savcılığını harekete geçirir. Ankara Savcısı Rahmi Ergil, Ulus'un yazı işlerini müdürünü adliyeye celbederek, ifadesini alır.

Demokrasiye Paydos Demeğe DP Genel Başkanının Gücü Yetmez

Başbakan Adnan Menderes, 6 Eylül 1958 günü, Balıkesir'de yaptığı konuşmada, muhalefeti, Irak'tan örnek alıp, ihtilal ve komplo düzenleyerek hükümeti devirmekle suçlar.

Muhalefete yönelik suçlamalarını daha da sertleştirerek devam ettiren Menderes, konuşmasında, "İdam sehpalarından" bahseder.

Menderes, 21 Eylül 1958 günü, İzmir konuşmasında ise, muhalefete karşı yeni tedbirlere başvuracağını açıklar ve "Demokrasiye paydos" tehdidini savurur.

Demokrat Parti Başkanı, muhalefete karşı açıkça savaş açtığını ilan ediyordu.

İnönü, Menderes'e yanıt olarak, İzmir'in kurtuluş, CHP'nin kuruluş yıldönümü olan 9 Eylül günü şu açıklamayı yapar:

"Biz, 9 Eylül'de İzmir'de dünya kudretleri önünde durduğumuz zaman boynumuzda Halife'nin idam fermanını taşıyorduk. Siyasi hayatın hangi safhasında hangi tehdit bize oyuncaktan başka bir tesir yapabilir? Milletin meselelerini soğukkanlılıkla tahlil etmek, çare aramak ve insan hakları tatbikatını düzeltmek mecburiyetindeyiz."

İnönü, 22 Eylül günü yaptığı konuşmada ise, Menderes'in nutuklarına şu yanıtı verir:

"Demokrasiye paydos demeğe DP Genel Başkanının gücü yetmez."

İnandığı Davaların Müdafaasını yapan Türk Gençliğinin Temsilcileri Olduğumuzu ve Daima Olacağımızı Bildiririz

Normal zamanında yapılması gereken TMTF Genel Kurultayı, yapılmadığı için özellikle Demokrat Parti'li gençlik tarafından, TMTF yönetimi eleştirilir.

TMTF Genel Başkanı Vahdet Tayan, buna sebep olarak maddi durumun yetersizliğini öne sürer.

Ankara Üniversitesi Talebe Birliği Başkanı Yavuz Esmersoy, İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği Başkanı Samet Güldoğan, İstanbul Yüksek Okullar Talebe Birliği Başkanı İsmet Özbay ve Ankara Yüksek Okullar Talebe birliği Başkanı Özkan Gönlü, "Kongrenin giderleri 'Gençlik Bürosu' tarafından karşılanacak" dedikten sonra, 24 Nisan 1959 Cuma günü, bir ilan vererek, TMTF kurultayının 27 Nisan 1959 Pazartesi günü, saat 14.30'da başlayacağı duyurulur.

DP'nin önem verdiği ve başta Sadık Erdem adlı D.P. Antalya milletvekilinin bu işle doğrudan uğraştığı, Türkiye Milli Talebe Federasyonu'nun kurultayı, 27 Nisan 1959 Pazartesi günü, saat 15.15 de Cağaloğlu'ndaki binasında başlar.

Kurultay, DP sempatizanı olan AÜTB Başkanı Yavuz Esmersoy tarafından açılır.

Bazı delegeler, "Sen, ne hakla kurultayı açıyorsun. Kurultayı açmak Başkanın vazifesidir" diyerek itiraz eder.

İtiraz nedeniyle delegeler arasında kavga çıkar.

Bu sırada, TMTF Başkanı Vahdet Tayan, kurultay salonuna gelir ve "İstediğiniz olacak. Kongreyi açıyorum. Buyrun" der ve kongreyi açtıktan sonra salondan ayrılır.

Kurultay başkanlığı seçimi 35'e karşı 51 oyla SBF Maliye Bölümü son sınıf öğrencisi Yalçın Küçük, kazanır.

TMTF Kurultayı çalışmalarına, 28 Nisan 1959 Salı günü, devam eder ve yıllık çalışmalara ait rapor Erol Ünal tarafından okunur.

30 Nisan 1959 Perşembe günü saat 14 de tekrar başlayan kongreye, verilen bir takrir Kurultay Başkanı Yalçın Küçük tarafından okunmaz. İÜTB tarafından takrinin okunması ısrarla istenir.

Kurultay başkanının okuduğu takrirde, İÜTB'ne bağlı 6 cemiyet, Birlik Başkanı Samet Güldoğan'ın Başkanlığı kanunsuz olduğu söylenmekte ve sebep olarak da birlik kurultayını Şubat ayından beri yapmadığı ileri sürülmektedir.

Bu takrir okunduktan sonra Samet Güldoğan'ın verdiği ikinci bir takrir üzerine kongre başkanlığı seçimi yenilenir.

Yalçın Küçük, yine ekseriyetle kurultay başkanı olarak seçilir.

Türkiye Milli Talebe Federasyonu genel kurultayında Başkanlık için adaylar, İÜTB Başkanı Samet Güldoğan ve AÜTB'den Kemal Kılcı'dır.

3 Mayıs 1959 Pazar günü, genel başkanlık seçimlerinde, altıncı tur yapılmaktadır.

Kurultayın, geceki çalışmaları sırasında, Samet Güldoğan'a oy veren bazı delegeler, kongre başkanı Yalçın Küçük ve öteki bazı üyelerin üzerine saldırır. Bunun üzerine kongre başkanı, zabıtadan yardım ister. Kongreye emniyet kuvveti gönderilir.

TMTF kongresi, 6 Mayıs 1959 Çarşamba günü gecesi oturumunda meydana gelen olaylar sonunda karakola intikal eder.

İstanbul Teknik Üniversitesi Talebe Birliği ile ve Ankara Üniversitesi Talebe Birliği, kongreye bir takrir vererek, kongrenin 1 Temmuz'a bırakılmasını ister.

Kurultaya verilen takrir üzerine takrir sahibi olarak İstanbul Teknik Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi Talebe Birlikleri adına Atilla Yalçın ve Orhan Kılcı, söz alır. Yapılan konuşmalarda, gençlik bürosunun davranışı kınanır ve kurultayın 1 Temmuza bırakılmasını istenir.

Bunun üzerine İÜTB Başkanı Samet Güldoğan, gençlik bürosunun para vermediği delegelerin masrafını karşılayacağını bildirir.

TMTF Genel Başkanı Vahdet Tayan söz alır ve şu konuşmayı yapar:

"Gençlik Bürosu'nun, yüksek tahsil gençliğinin meselelerine bitarafane ve maksatsız olarak hizmet edeceğine kani bulunmuyorum. Ayrıca, dört DP milletvekilinden meydana gelen büronun kuruluşu da hukuken muteber sayılmaz. Çünkü Gençlik Bürosu, Büyük Millet Meclisinin bilgisinin dışında kurulmuş bir bürodur. Büronun DP'nin bürosu olmaktan başka vasfını göremedim."

Bu açıklamaya itirazları olan bazı öğrenciler, "Siyaset yapılıyor" diyerek, hatibin üzerine dövmek amacıyla yürür.

Olaya müdahale eden Kurultay Başkanı Yalçın Küçük, şu açıklamayı yapar:

"Gösterilen heyecan hatalıdır. Hatib siyaset yapmış sayılmaz. Zira bu hatipten önce konuşan hatipler de aynı şeyleri söylediler. Onlara müdahale edilmediğine göre, bu hatibin sözlerinin de sükûnetle dinlenilmesi gerekir. O bakımdan kongre başkanı olarak hatibin sözünü kesmeyeceğim."

Bazı öğrenciler, bunun üzerine, taraf tuttuğu iddiası ile kongre başkanının üzerine yürür ve ortalık bir anda karışır.

Kavgalar yer yer devam ederken, bazı öğrenciler, kongre başkanının üzerinde bıçak olduğunu söyleyerek, polislerden arama yapılmasını ister.

Polislerce yapılan arama sonunda, kurultay başkanı Yalçın Küçük'ün üzerinde küçük bir çakı bulunduğu iddia edilir.

İlk önce Alemdar polis karakoluna daha sonra Emniyet Müdürlüğüne götürülen Kongre Başkanı Yalçın Küçük ile Vahdet Tayan, bir gece müteferrikada kaldıktan sonra sabahleyin ifadeleri alınır ve serbest bırakılır.

Olaylar nedeniyle kurultay, 15 Temmuz'a ertelenir.

TMTF kurultayı Başkanı Yalçın Küçük, 13 Temmuz 1959 Pazartesi günü, İTÜ'nde basın toplantısı düzenler.

Küçük, basın toplantısında şu açıklamayı yapar:

"Kurultayın çeşitli tertiplerle bu defa Balıkesir'de toplanması için çalışan Samet Güldoğan ve hizbi, 'DP Gençlik Bürosu' ile çalışmalarda bulunuyor. Bu kanun ve nizamlara tamamen aykırıdır. Federasyonu bugünkü durumundan kurtarmak zorundayız. Muayyen gayelerle iş başına gelmek ve getirilmek istenen grup, kurultayı zor kullanarak Balıkesir'de toplamak arzusundadır. Buna, hukuken imkân yoktur. Biz durumu Balıkesir idari makamlarına bildirdik ve kurultayın orada toplanamayacağını belirttik. Ancak DP'nin kurduğu Gençlik Bürosu'nun himayesi altında bulunan Samet Güldoğan, öyle anlaşılıyor ki, kongreyi Balıkesir'de toplamağa muvaffak olacaktır. Bu durum karşısında da biz işi mahkeme yoluyla halletmek kararındayız. 15 Temmuz'da İstanbul'da kurultayın toplanması için gereken 56 delegelik çoğunluğu temin edemezsek, mecburen Balıkesir'e gideceğiz. Ama duyduğumuza göre, bunun içinde gereken her türlü tertibi yapmaktan çekinmeyeceklermiş. Bize düşen vazife. TMTF'nin şerefini korumak olacak ve bunun için de ne yapmak lazımsa onu yapmaktan çekinmeyeceğiz. Kurultayın Balıkesir'de toplattırılmasının başlıca sebebi İstanbul basınından kaçmaktır. Bu şekilde Balıkesir'de istediklerini daha kolay yapabileceklerini sanıyorlar."

15 Temmuz 1959 Çarşamba günü, hem İstanbul'da hem de Balıkesir'de iki ayrı TMTF kurultay yapılır.

Saat 09.00'dan itibaren Cağaloğlu'ndaki TMTF binası, sivil polislerin kordonu altına alınır ve giriş-çıkışlar denetlenir.

Saat 10 da Federasyon binasına gelen kongre başkanı Yalçın Küçük ile Sivil polisler, bir görüşme yapar. Polisler, kurultayın yapılamayacağını, yapılmak istenen kurultayın usulsüz olduğunu, esas kurultayın Balıkesir'de devam ettiğini, Kurultayı toplamağa teşebbüs edildiği takdirde dağıtılacağını söyler ve ihtarda bulunur.

Saat 13'e doğru delegeler, TMTF'na gelmeğe başlar. Kurultay salonunu ve federasyon binasını doldurان delegeler, sivil polislerle tartışmaya tutulur.

Bu arada Erol Ünal ve kongre başkanı Yalçın Küçük, gelir. Dört sivil polis, Ünal ve Küçük'e tekrar ihtarda bulunarak, delegelerin dağıtılmasını ister ve dağıtılmadıkları takdirde zor kullanarak dağıtacaklarını belirtirler.

Erol Ünal ve Yalçın Küçük, kurultayı dağıtmak için yazılı emir olup olmadığını sorar. Sivil polisler, yazılı emir olduğunu, fakat gösteremeyeceklerini karşılığını verirler.

Saat 14.30 da kongre başkanı Yalçın Küçük, kurultay salonundaki başkanlık kürsüsüne çıkar ve kurultayın saat 15 te açılacağını delegelere bildirir.

Tam bu sırada Alemdar karakolundan emniyet kuvvetleri, federasyon binasına gelir.

Alemdar polis karakolu komiseri, Yalçın Küçük'e hitap eder;

"Kurultayın açılmaması ve dağıtılması için emir aldık. Toplanıldığı takdirde, dağıtılacaktır. Delegeler salonu terketsinler."

Yalçın Küçük ise, tekrar yazılı bir emrin olup olmadığını sorar ve bu yolda uzayan tartışmaları takiben Erol Ünal ile Yalçın Küçük, tartaklanmak suretiyle bir odaya alınır.

Emniyet kuvvetleri, bu odada kendilerine, kurultayın yapılamayacağını tekrar bildirir. Buna karşılık Yalçın Küçük, zabıt tutulmasını ister. Fakat emniyet kuvvetleri, zabıt tutulamayacağı karşılığını verir.

Bunun üzerine Yalçın Küçük, odayı terkeder ve tekrar başkanlık kürsüsüne çıkarak kurultayın 10 dakika sonra açılacağını söyler.

Alemdar karakolu komiseri:

"Yani siz, şimdi, kurultayı açacaksınız Yalçın Bey, öyle mi? Açamayacaksınız!" dedi.

"Açacağız. Yazılı emir gösterin."

Bu cevap üzerine komiser, iki emniyet görevlisine emir vererek Yalçın Küçük'ün karakola götürülmesini ve resmi muamele yapılacağını bildirir. İki emniyet görevlisi, Yalçın Küçük'ü kürsüden indirir.

Erol Ünal, böyle şeyin olamayacağını ve resmi elbiseli polislerin yazılı emir olmadıkça, federasyona giremeyeceklerini ifade eder.

Erol Ünal'ın bu sözleri üzerine polisler Erol Ünal'ı da Yalçın Küçük ile birlikte Emniyet 1. Şube'ye götürür.

100 kadar emniyet görevlisi, binada bulunanları dışarı çıkartır.

Saat 15.50 da delegelerden bir grup, Vilayetin yolunu tutar.

Vilayette Vali ile görüşmek ve Yalçın Küçük ile Erol Ünal'ın durumunu öğrenmek isteyen delege grubu, Vali olmadığından yardımcılardan Salih Tanyeri ile görüşür. Vali Yardımcısı ile delegeler arasında yapılan konuşmalardan bir netice alınamaz.

Daha sonra, Emniyet Müdürlüğüne giden delegelere, Erol Ünal ve Yalçın Küçük hakkında hiç bir bilgi verilmez.

Yalçın Küçük başkanlığında İstanbul'da düzenlenmek istenen TMTF Kongresine izin verilmezken, aynı gün, Samet Güldoğan ve ekibinin, düzenlediği TMTF Kongresi, Balıkesir Necati Eğitim Enstitüsü salonunda başlar.

Başkanlık için yalnız İstanbul Üniversitesi Talebe Birliğinden Samed Güldoğan aday gösterilir ve 77 iştirakten 72 oyla Samed Güldoğan Federasyonun 15'inci devre Genel Başkanlığına, Ankara Yüksek Okulları Talebe Birliğinden Erol Otabasmaz'da 70 oyla ikinci başkanlığa seçilir.

Kurultayın öğleden sonra devam eden toplantısında Yönetim Kurulu seçimleri yapılır. Geçen kurultayın Başkanı Yalçın Küçük'ün halen kurultay başkanı sıfatıyla yapacağı resmi müracaatların dikkate alınmaması yolunda İstanbul Valiliğine telgraf çekilmesi kararlaştırılır. Bundan sonra, Yalçın Küçük'ün Ankara Üniversite Talebe Birliği'nden ihraç edildiği de açıklanır.

Balıkesir'deki kurultayda Genel Başkan seçilen Samet Güldoğan, 17 Temmuz 1959 Cuma günü, Federasyonun İstanbul'daki merkezine gelir. Yalçın Küçük, bu sırada başkanlık odasında oturmaktadır.

Başkanlık odasını boşaltmayan Yalçın Küçük ile tartışan Güldoğan, iki sivil polis vasıtasıyla odayı boşaltmak ister.

Sivil polisler, amirlerinden emir almaları gerektiğini söyler. Bunun üzerine başkanlık odasını terkeden Samet Güldoğan, "Spor Komisyonu" odasına taraftarlarıyla yerleşir.

Tarih: 18 Temmuz 1959 Cuma günü, Yer: Cağaloğlu TMTF Merkez binası.

Sabahın erken saatlerinden itibaren TMTF'nin binası, gaz bombalı ve coplu polisler tarafından kuşatılır.

Saat 12.00 de Emniyet 1. Şube'ye bağlı 2 sivil polis, TMTF binasına gelir ve Yalçın Küçük'le görüşmek istediklerini söyler.

Sivil memurlar, Başkanlık masasında oturan Küçük'ten bu makamı, Balıkesir kongresinde seçilen Samet Güldoğan'a terketmesini ister.

TMTF'nin 15. Kongre Başkanı, sivil polislere buna dair yazılı bir emir olup olmadığını sorar. Sivil memurlar, bunun üzerine kendisine İstanbul Valiliği'nin 18.7.1959 tarih ve 109 sayılı tahliye emri gösterir.

Saat 12.25 de Federasyon Genel Başkanlığı makamında bulunan Yalçın Küçük'ün yanına Birinci Şube Komiser Muavinlerinden Mehmet Bal gelir.

Mehmet Bal, Balıkesir kongresinin gayrimeşru olarak toplandığını öne sürerek, 21 Temmuz'da İstanbul'da yeni bir TMTF kongresi toplamak üzere hazırlanmakta olan Yalçın Küçük'e, İstanbul Valiliğinin izin vermediğine ait İstanbul Vali Muavini Salih Tanyeri'nin imzasını taşıyan 18/7/1959 tarih ve 4275 sayılı emri, tebliğ eder ve bunun alındığına dair imzayı alır.

Bundan sonra emri tebliğ eden komiser muavini Mehmet Bal ile Yalçın Küçük arasında şu konuşma geçer:

Yalçın Küçük: Balıkesir kongresinin meşru olup olmadığını mahkeme tayin edecektir. Esasen biz bu kongrede alınan kararın iptali için dava açmış bulunuyoruz. Valinin bu konuda yetkisi yoktur. Burayı 15. Büyük Kongre Başkanı olarak terk edemem.

Mehmet Bal: Zorluk çıkarmayın. Emir aldık. Burasını tahliye edeceksiniz.

Küçük: Fakat kanunsuz bir emri tatbik ediyorsunuz.

Bal: Ben aldığım emri tatbikle mükellefim. Burasını tahliye edeceksiniz.

Bunun üzerine Yalçın Küçük: Sadece devlet otoritesinin sarsılmaması için burasını terkediyorum, der ve oturduğu TMTF Genel Başkanlık masasından kalkar.

Küçük, kalkar kalkmaz, o sırada dışarıda bulunmakta olan Samet Güldoğan TMTF Genel Başkanlık makamına oturtulur.

Emniyet görevlileri, bilahare, TMTF mührünü ve diğer odaların anahtarlarını istemişlerse de Küçük, "devletin kuvvetinin itibarını sarsmamak amacı ile makamı terkedeceklerini, fakat asla mühür ve odaların anahtarlarını mahkeme kararı olmadan vermeyeceklerini", belirtir.

Küçük'ün bu sözleri için zabıt tutulur.

Tartışmalar devam ederken, sivil komiser muavini Mehmet Bal'ın, "Canım neden mührün üzerinde bu kadar duruyorsunuz. 25 kuruş verip bir yenisini kazıtırlar." dediği duyulur. Yalçın Küçük ve arkadaşları da polisin bu sözleri üzerine zabıt tutar.

Samet Güldoğan, Genel Başkanlık makamına oturduktan sonra, emniyet görevlileri, koridorda bekleyen Yalçın Küçük ve arkadaşlarının, TMTF binasını da terketmelerini ister. Bunun üzerine durum birden bire gerginleşir.

Küçük ve arkadaşları, polislere, Cemiyetler Kanununun 29. maddesini hatırlatarak üyesi bulundukları bir teşekkülden çıkmayacaklarını, tahliyenin ise mahkeme kararına bağlı bulunduğunu belirtir.

Emniyet mensupları, bir olayın vukuu ihtimalini sebep göstererek federasyon binasının ikinci katını tahliyeye girişir. Ancak, Samet Güldoğan ve arkadaşlarının binada kalacaklarını bildirmesi üzerine, İstanbul grubu, "Şu halde biz de salonu terk etmiyoruz. Hepimiz öğrenci olarak aynı haklara sahip bulunmaktayız" diyerek, binayı terketmezler. Bunun üzerine polis, Yalçın Küçük, Erol Ünal ve arkadaşlarını merdivenlerden aşağıya doğru sürükleyerek dışarı çıkarmaya çalışır.

Emniyet mensuplarının bu davranışlarını "kanunsuzluk" olarak vasıflandıran TMTF İkinci Başkanı Erol Ünal ile Yalçın Küçük, "Emniyet mensuplarına karşı fiili mukavemette bulundukları" gerekçesiyle Emniyet Müdürlüğüne götürülür.

Bu sırada dışarıda bulunan "İstanbul Grubu"na mensup öğrenciler, "Erol Ünal ve Yalçın Küçük ile aynı suçu işledik. Bizi de topluca Emniyet'e götürün, suç varsa hepimiz suçluyuz. Eğer nezaret altına alacaksınız hepimizi birden alın" diye bağırır.

Ünal ve Küçük'ün zorla bir polis cipine bindirilerek, olay yerinden uzaklaştırılması üzerine arkadaşlarının Alemdar Karakoluna götürüldüğünü zanneden kalabalık bir öğrenci grubu, toplu halde, karakola gitmek isterken, emniyet mensupları tarafından, dağıtılır. Bu arada SBF öğrencisi Orhan Erdivanlı, emniyet mensuplarına hakaret ettiği iddiasıyla Alemdar Karakoluna götürülür.

Bu arada Samet Güldoğan'ın TMTF Genel Başkanlığı makamına otur-

masından sonra, bir süreden beri kesilmiş olan TMTF'ye bağlı telefonların çalışmaya başlar.

Yalçın Küçük'ün anahtarları vermemesi üzerine, bir çilingir çağırılarak odaların kilitli kapıları açtırılır.

Yalçın Küçük ve Erol Ünal, emniyet mensuplarının cipine bindirildikten sonra 1. Şube'ye götürülür. Burada bir saat alıkonarak sorguya çekilen iki öğrenci, daha sonra, Alemdar karakoluna getirildikleri zaman orada kendilerini bekleyen arkadaşlarına Emniyet Müdürlüğünde 1. Şube Müdürü Yaşar Yiğit tarafından dövüldüklerini ve hakarete uğradıklarını bağırırlar.

Yalçın Küçük'ün burnu berelenmiş, üzerine tentürdiyot sürülmüştür.

Karakolda kovuşturmanın yürütülmesi sırasında, Küçük ve Ünal'ın avukatları Reşit Ülker, Orhan Birgit ve Alp Kuran, karakola alınmaz, muayene yaptırma yolundaki istekleri de reddedilir.

Tamamlanan evrakların savcılığa götürülmesinden sonra, avukatlar, Yalçın Küçük ve Erol Ünal'ın muayenesini temin yolundaki istidalarını kabul eden bir merci bulurlar. Ancak adli tabibin yerinde olmayışı beklemelerine yol açar. Bir saate yaklaşan beklemeden sonra adli tabibin İlk Yardım Hastahanesinde olduğu bildirilir, bu defa oraya gidilir.

İlk Yardım Hastahanesinde, makamı olmadığı için Küçük ve Ünal'ı muayene edemeyeceğini bildiren adli tabip, hastahaneden ayrılır. Bunun üzerine Küçük ve Ünal, hastahane doktoruna müracaat ederek muayenelerini yaptırarak geçici bir rapor alırlar.

Raporu aldıktan sonra Alemdar karakoluna getirilip ikinci defa ifadeleri alınan Küçük ile Ünal, savcılığa götürülür ve saat 16.40 da serbest bırakılır.

Valiliğin emriyle menedilen meşru İstanbul Kongresi Başkanı Yalçın Küçük, 22 Temmuz 1959 Çarşamba günü, olaylarla ilgili kanunsuz fiil ve hareketleri tesbit ettiğini öne sürdüğü ilgililer hakkında dava açılmak üzere savcılığa müracaat eder.

Yalçın Küçük, bu konuda şu açıklamayı yapar:

"Balıkesir kongresinin iptal davasından başka bugün de 13 dava açmış bulunmaktayız. Bu davalar sırasıyla 4'ü İstanbul Valisi Ethem Yetkiner aleyhine, 1'i Balıkesir Valisi Kazım Arat, 2'si İstanbul Emniyet 1. Şube müdürü Yaşar Yiğit ve 6 sı da bazı polis ve komiserler aleyhine açılmıştır. İstanbul Valisi hakkında açılan davalardan 3'ü kanunsuz emir vermek, diğeri ise, 40 paralık tazminat davasıdır. Türk Yüksek Tahsil gençliğinin tek ve tarafsız temsilcisi TMTF başkanlığına DP 'Gençlik Bürosunun' bir mensubunu getirebilmek için girişilen ve kanun, hukuk dinlemeyen müessif hadiseler Türk amme efkârının malumudur. Son olarak Türk gençliğinin meşru temsilcilerini yuvalarından hiç bir mahkeme ilamı veya kanuni mesnet göstermeksizin atmak ve onları birinci şube müdürlük makamına götürerek, başta 'Türk Gençliği' olmak üzere en kutsal değerlerine küfre-

derek dövmek, bunların en hazin olanıdır. İstanbul'da kongre yapmak isteyen öğrenci kurumları delegasyonlarının Türk Yüksek Tahsil gençliğinin meşru temsilcileri olmamıza rağmen hiç bir kanuni mesnet gösterilmeden polis zoru ile Federasyon binasından atılarak emniyete götürüldük ve orada dövülerek hakarete maruz bırakıldık. Bağlı teşekküllerin bütününün meşru başkan olarak bizi tanıması ve Türk amme efkârının ve onun temsilcisi tarafsız Türk basınının tasvipkar tutumu Federasyonumuzu siyasi tasallutlardan korumak için yaptığımız mücadelede tek fakat çok kuvvetli desteğimiz olmaktadır. Taraf tuttuklarını belirtmekten kendi hesaplarına fayda mülahaza eden idari makamların, Türk gençliğine reva gördükleri bu hareketlerin Türk maşeri vicdanında kurulu düzene karşı, tehlikeler arzeden tepkiler yaratmasından çekinilmelidir. İstanbul Valiliğinin, halli adli mercilerce mümkün durumlarda bazı keyfi kararlar alması ve emirler vermesi, adli makamların salahiyetlerine tecavüz olduğu gibi, iptali her zaman mümkün tasarruflardır. İstanbul Valisinin emirleri gayri meşru Balıkesir toplantısına meşruiyet getiremez. İÜTB yıllık kongresini 4 ay geçtiği halde hala toplamayan ve Birliğe bağlı 7 cemiyetin tenkidlerine uğrayan Balıkesir TMTF kongresi başkanı, TMTF gibi bir makama polis gücüyle ve siyasi endişelerle oturtulduktan sonra ne gibi faydalar sağlayacaktır? Polis zoruyla ve siyasi endişelerle bir makama oturtulan bir başkan olmaktansa, üyelerinin kalbi tasviplerini gören, fakat oturacak bir sandalyesi olmayan bir başkan olmak bizim için çok daha şereflidir. Açılmış olan davaların nihayetine ve hakiki kongrenin toplanmasına kadar Federasyonumuzu içte ve dışta temsil edecek ve onun vakar ve tarafsızlığını koruyacağız. Sonuç olarak, Türk amme efkârına büyük Atamızın Bursa Nutku'nda çizdiği imana sahip ve Türk istikbalinin ümit ve teminatı Türk gençliğinin, temel hukuk prensiplerini çiğneyerek, meşruiyetini kaybetmiş kaba kuvvet karşısında asla aman dilemeyerek, dayak, küfür ve tehdide rağmen, inandığı davaların müdafaasını yapan Türk gençliğinin temsilcileri olduğumuzu ve daima olacağımızı bildiririz."

Bir dönem SBF Fikir kulübü Başkanlığı yapan Yalçın Küçük, yirmiyedi yıl sonra, bu konuda, şunları açıklamıştır:

"1950 yıllarının ortasında TMTF, demokrat çizgiye geçişin işaretlerini veriyordu. DP yönetimi, buna şiddetle karşı koymak istedi. Öğrenci-polis çatışmaları, ilk kez, bu dönemde çıktı. Ankara Üniversitesi Talebe Birliği'nde başkan, fakülteler arası rotasyonla seçildiği için, ben ancak ikinci başkan olabiliyordum. Bu çatışma içinde, daha sonra, AP'de politika yapan başkanı ıskat ederek, Ankara Üniversitesi Talebe Talebe Birliği'nin yönetimini ele geçirdim. İstanbul Üniversitesi, daha sonra, AP ve DP'den milletvekili olan Samet Güldoğan'ı destekliyordu ve gericilerin kalesi idi. Teknik Üniversite Talebe Birliği ile birleştik. Kongre başkanı olarak, TMTF'nun yönetimi, benim başkanlığımdaki demokratların eline geçti. DP iktidarı polis kullanmaktan çekinmedi. İki yaz kadar süren bu çatışmalar üniversite gençlik kütlesinin polisle tanışma ve çatışmasının ilk büyük

olayları oldu. Türkiye'nin en önemli siyasal olayları arasında sayıldı; gazeteler her gün ve resimlerle birinci haber olarak izlediler. 28 Nisan İstanbul ve 29 Nisan Ankara olayları için, genel prova yerine geçti. 28 Nisan ve 29 Nisan', TMTF olayları içinden deneyim kazanmış öğrenciler düzenlediler ve birbirleriyle bağlantı içinde hareket ettiler."(1)

Özgürlük, Özgürlük

DP'ye karşı yürütülen mücadelenin en önemli siyasi gücü o dönem ilk önce İsmet İnönü, daha sonra başkanı olduğu CHP'dir.

CHP'lilerin, "büyük taarruz" diye adlandırdıkları propaganda seferi, 29 Nisan 1959 Çarşamba günü başlar. CHP Genel Başkanı İsmet İnönü, 46 milletvekili, kalabalık bir partili topluluğu ve Gazeteciler kafilesi ile Ege gezisine çıkar. İlk durak, Uşak'tır.

Fakat kafile daha Ankara'dan hareket etmeden olaylar başlar. Ankara Garı'nda İnönü'ye tezahürat yapan halkla polis çatışır. Eskişehir Gar'ında treni bekleyen kalabalığı polis, cop kullanarak dağıtır. Tren Uşak'a vardığında İnönü'yü muazzam bir kalabalık karşılar. Polis, kalabalığı dağıtmak için gözyaşartıcı bomba kullanır. İnönü'yü karşılayan kalabalık DP il binasının önünden geçerken DP İl Başkanı Eşref Öğün, elindeki çay bardağını kalabalığın üzerine fırlatmasıyla "Uşak Olayları" başlar.

Atılan bardak, İnönü'nün yanında bulunan gazeteci Hamdi Avcıoğlu'na isabet eder. İnönü, ertesi sabah Uşak'tan ayrılırken Uşak Garı'nda DP'lilerin taşlı, sopalı saldırısına uğrar. Saldırılar sırasında İnönü, atılan taşla başından yaralanmasına rağmen, eski bir kumandan olarak saldırgan DP'lilerin üzerine yürür.

İnönü'ye yapılan saldırı ülkede büyük tepkilere yol açar. Yazar Yusuf Ziya Ortaç, tepkisini şöyle dile getirir:

"İnönü'nün her teli vatan uğrunda ağarmış ak saçlı başı, savaş meydanlarında almadığı yarayı politika meydanlarında aldı. O'na atılan taş, iktidar partisinin mezar taşı olabilir!"

İnönü, bütün saldırı ve ölüm tehditlerine rağmen, Uşak'tan Manisa'ya, Manisa'dan İzmir'e geçerek gezisini sürdürür. Manisa'da verdiği demece yayın yasağı konur.

İzmir'de İnönü'yü onbinlerce kişi karşılar. İnönü'ye sevgi gösterilerinde bulunan halkla, polis arasında çatışmalar çıkar. DP, olaylara ilişkin fotoğraf, haber ve İnönü'nün demeçlerine yayın yasağı koyar. CHP İzmir İl Kongresinin yapılması engellenir.

3 Mayıs 1959'da Türkiye'de ilk kez gazeteler beyaz sütunlarla çıkartılır.

İzmir'den İstanbul'a gelen İnönü'yü Topkapı'da karşılamaya gelen üniversite öğrencileri ve halka DP'liler, taş ve sopalarla saldırır.

Kahraman adlı Binbaşı rütbesinde bir subay, İnönü'yü linç etmek isteyen saldırganlara karşı koydu.

DP iktidarı döneminde, artık muhalefet önderlerinin can güvenliği bile kalmamıştır.

İnönü, 7 Mayıs 1959 günü, Ankara'ya evine geldiğinde, evin önünde toplanan halk, "Özgürlük, özgürlük" diye bağırır.

CHP'yi Kapatın

1959 yılının Eylül ayından itibaren artık DP'liler, CHP'yi kapatmak istemektedir.

Diyarbakır'da, 13 Eylül 1959'da yapılan DP mitinginde, DP'li İbrahim Arvas, "Şu şer ve fesat yuvası CHP'yi kapatın" isteğinde bulunur.

CHP ve bir kısım basının çalışmalarını soruşturmakla görevli TBMM Soruşturma Komisyonu, çalışmalarına, 18 Nisan 1960 Pazartesi günü, başlar. Tahkikat Komisyonunu kurması DP'nin sonunun başlangıcıdır.

CHP Genel Başkanı İsmet İnönü, Mecliste bir konuşma yapar ve bu komisyona karşı çıkar.

İnönü, konuşmasında özetle şunları söyler:

"Bu, demokratik rejim istikametinden ayrılıp baskı rejimi haline götürmek tehlikeli bir şeydir. Bu yolda devam ederseniz ben de sizi kurtaramam."

İnönü'nün Meclis'teki bu konuşmasına yayın yasağı konur.

İnönü'nün konuşmasını gizlice basan ve dağıtan öğrenciler, 19 Nisan 1960 Salı günü Ankara'da bir gösteri düzenler. CHP Genel Başkanı İsmet İnönü'nün Anadolu Kulüp'ten ayrılıp CHP Genel Merkez binasına gideceğini öğrenen öğrenciler, saat 17.10'da Anadolu Kulübü önündeki Uçar Sokakta İnönü görünür görünmez etrafını sarar ve "Ya ya ya, şa şa şa, İsmet Paşa çok yaşa", "Hürriyet", "Adalet" diye bağırıp tempo tutmaya başlar.

Daha sonra, "Dağ başını duman almış" marşını söyleyen göstericilerden, aralarında SBF öğrencileri Nedim Tekin, Fahri Özbaki, Oktay Kurtböke, Kutlu Özgüven dahil 22 kişi gözaltına alınır.

DP iktidarı, "Olağanüstü Yetkiler Tasarısı"nı 27 Nisan 1960 Perşembe günü, TBMM'ne sunarak, yasallaştırır.

Bu yasanın amacı başta CHP olmak üzere muhalefet partilerini yoketmektir.

Bunu bilen CHP Genel Başkanı İsmet İnönü, bu tasarı üzerinde yaptığı konuşmada özetle şunları söyler:

"Bir baskı rejimi kurulduğu zaman onu kuranlar artık bir direniş kalmayacak zannederler. Bizdeki baskı rejimini kuranlar da öyle zannediyorlar. Bizim görüşümüz farklıdır: Baskı tertipçileri bilsinler ki, Türk milleti, Kore milletinden daha az onurlu değildir."

Bu konuşması üzerine, İnönü, 12 oturum Meclisten uzaklaştırılır ve konuşmasının yayınlanması yasaklanır.

Başta İstanbul olmak üzere Ankara, İzmir, Bursa ve Balıkesir'de üniversite öğrencileri, baskılara karşı gösteri düzenler.

Bu hareketlere, İstanbul'da Alev Coşkun, Memduh Eren, Raif Ertem, Nurettin Sözen, Yüksel Çengel, Nuri Yazıcı, Ankara'da Kemal Kumkumoğlu, Yalçın Küçük, Hikmet Çetin, Cemal Soyoğlu gibi gençler önderlik eder. Bu gençler, zaman zaman Ankara ve İstanbul'da biraraya gelerek ne yapılması gerektiğine karar alır.

27 Mayıs'a kadar hemen her gün sürüp giden ve DP hükümetini yıkan muhalefetin başlıca dayanağı öğrenci hareketleridir.

DP iktidarına karşı Aylardan beri İstanbul Üniversitesi ile İTÜ öğrencilerinin yürüttüğü eylemlerin en kitlesel ve en önemlisi, 28 Nisan 1960 Perşembe günü, gerçekleşir.

"Üniversiteliler Organizasyonu"nun en ön saflarında yer alan İktisat Fakültesi öğrencisi ve Küba'da ki devrimi gerçekleştiren Fidel Kastro'dan esinlenerek, kendisine "Kastro Nuri" diye lakap takılan Nuri Yazıcı, sabahın erken saatinde arkadaşlarıyla üniversiteye gelerek hareketi başlatır.

Yazıcı, Hukuk Fakültesi anfisinde, iki bin kişiye heyecanlı bir şekilde hitap eder ve Vatan Şairi olarak nitelendirilen Namık Kemal'den:

"Felek her türlü esbab-ı cefasın toplasın gelsin
Dönersem kahpeyim millet yolunda bir azimetten", dizelerini okur.

Ön bahçeye çıkan öğrencilere atlı polisler saldırır ve dönemin en büyük çatışması başlar. Mehmet Turhan Emeksiz adında Orman Fakültesi öğrencisi bu çatışmalarda ölür. Onlarca öğrenciyle birlikte birçok öğretim üyesi de bu çatışmalarda yaralanır. Bunların içinde İstanbul Üniversitesi Rektörü Anayasa Hukuku Profesörü Sıddık Sami Onar da vardır. Hukuk Fakültesi öğrencisi Hüseyin Onur ise, sol kasığından kurşun yarası alır. Daha sonra, sol bacağı kesilen Onur'un hayatı kurtarılır.

Aynı gün saat 15.00'te İstanbul ve Ankara'da sıkıyönetim ilan edilerek gece sokağa çıkma yasağı konar ve üniversiteler tatil edilir. Yurtlar kapatılarak, kalan öğrenciler tren, otobüs ve vapurlarla zorla memleketlerine gönderilir.

29 Nisan SBF Olayları

Ankara, 29 Nisan 1960 günü, DP iktidarının kanunsuz davranışlarına ve zulmüne karşı koyma bakımından olağanüstü günlerinden birini yaşar.

29 Nisan günü saat 08.30. Hukuk Fakültesi öğrencileri, her zamankinden daha kalabalık bir kadroyla ön bahçede toplanmaya başlar. Aynı anda SBF öğrencileri de aynı bahçeye gelir. Bir gün önce alınan karar gereğince, İstanbul'da ölen arkadaşları için saygı duruşunda bulunmak, Atatürk'ün Cumhuriyet'i emanet ettiği Türk gençlerine karşı tabancayla karşı koyan polis ve onun yöneticileri protesto etmektir. İstanbul'daki gençler, "Hürriyet" dedikleri için can vermişlerdi, bunlar da "Hürriyet" diye ölmeye hazırdılar.

Öğrenciler yavaş yavaş Hukuk Fakültesi bahçesinde toplanırken Cebeci Caddesi'nde telsizli ciplerin dolaşmaya başladığı görülür. Süvari birlikleri,

Kurtuluş ve İçcebeci semtleri arasında yürüyüş yapmaktadır. Süvari birlikleri uzaklaşınca gençler bir ağızdan "İstiklal Marşı"nı okumaya başlar. Bunu üç dakikalık bir saygı duruşu izler.

Saygı duruşunun sona ermesiyle gösteriler başlar. Önce İstanbul Üniversitesi Rektörü Sıddık Sami Onar lehine gösteriler yapılır. Sonra Hukuk Fakültesi profesörleri konuşmaya başlar.

Profesör İlhan Arsel'in pencerede görünmesi, Profesör Necip Bilge ve Doçent Hicri Fişek'in öğrenciler arasına katılması coşkuyu büsbütün arttırır.

Profesörler Kurulu'nun sahanlığına çıkmış olan Profesör Bülent Nuri Esen, önce alkışlanır, daha sonra aşağıya çağrılır. Bahçeye, öğrencilerin arasına inen Prof. Esen omuzlara alınarak bir konuşma yapması istenir. Bir öğrenci, "Böyle günlerde konuşmalısın hoca!" diye bağırır.

Bülent Nuri Esen, iki eliyle öğrencileri yatıştırdıktan sonra, yaptığı konuşmada, sıkıyönetimin Anayasa hükmü olduğunu ve bunun yetkilerinden söz eder. Prof. Esen, konuşmasını bitirdikten sonra, "çok sevdiği öğrencilerinin dağılması gerektiğini" söyler. Prof. Esen'in bu şekilde konuşmasından hoşlanmayan öğrenciler,

"Hangi Anayasadan söz ediyorsun, hoca?", diye bağırır.

Bu sırada, Ankara Valisi Dilaver Argun, fakülteye gelir ve öğrencilere:

"Dağılın! Dağılın, yoksa fena olur."

Bu tehdit karşısında öfkeleri daha da artan öğrenciler, hep bir ağızdan, "Dağılmayacağız!" diye Vali Argun'a karşılık verir.

Bunun üzerine Vali, küfürler savurur.

Öğrenciler: "Katiller, katiller. Diktatörler kahrolsun", "Hür...ri...yet, Hür...ri...yet" diye bağırmaya başlar.

Öğrencilerin söylediği sloganların temposu gittikçe şiddetlenirken atlı ve coplu polisler bahçeyi sarmaya başlar.

Emniyet Genel Müdürü Cemal Göktan ile Ankara Sıkıyönetim Komutanı General Namık Argüç de Fakülte'ye gelmiştir.

Öğrenciler, "Katiller" diye tempo tutmaya devam etmektedir.

Sıkıyönetim Komutanı öğrencilerin arasına girer ve "Durun. Birşeyler söyleyeceğim." der.

Öğrenciler, bu kez, Ordu lehine sloganlar atmaya başlar. Sıkıyönetim Komutan Argüç, bundan umutlanır ve orada bulunan bir arabanın üzerine çıkar. Argüç,

"Hepiniz evlatlarımızsınız", diye söze başlar.

Öğrenciler, "Yaşa baba!" sesleriyle alkışlamaya başlar Argüç'ü. Ama Argüç, "Dağılmalısınız" deyince yüzler yeniden buruşur. Hele "Kanun"dan söz edince öğrenciler bir anda değişir ve "Hangi kanundan söz ediyorsunuz? Memlekette kanun mu var?" diye bağıranlar olur.

Argüç de bir anda değişir ve "Dağılmazsanız ateş açtırırım!" diye bağırır.

Bunun üzerine Argüç, "Yuh" sesleri arasında konuştuğu arabanın üzerinden alaşağı edilerek indirilir.

Argüç, şaşkınlığından ve öfkesinden, gözüne kestirdiği öğrencileri kovalamaya başlar.

Emniyet 1. Şube Müdürü Niyazi Biçicioğlu, "Ben sizin ağabeyinizim, heyecanınızı anlıyorum. Aranızdan yetiştim" diyerek öğrencileri yatıştırmaya çalışır.

Öğrencilerden bazıları, "Heyecanımızı anlıyorsan, ne duruyorsun, istifa et!" diye bağırır.

Biçicioğlu, gürültülerin dinmesi için ellerini havaya kaldırır ve "İstifa edeceğim, benim istifam davanızı sağlayacaksa istifa edeceğim" diye karşılık verir.

Bu sırada General Argüç'ün emir verdiği verdiği süvariler saldırıya geçmişlerdir. Askerler, fakültenin arka kapısına doğru 30 metre kadar ilerleyip durur. Hukuk öğrenimi yapan subaylar da gençler arasındadır. Bunlar, Süvari Birliğinin başında bulunan yüzbaşının çevresini sarar, dert yanmaya başlar. Yüzbaşı güleryüzlü bir askerdir. Fakültenin arka kapısına sığınan öğrencilerden biri yüzbaşıya, "Bize ne yapacaksınız?" diye sorar. Yüzbaşı, "Benim birliğimden korkmayın" anlamına gelen bir işaret verir.

Başka bir öğrenci, "Şu coplara baksanıza" diyerek polisleri şikâyet eder. Yüzbaşı gülerek, "Siz o copları alır onların ağzına sokarsınız" deyince hep birlikte gülüşürler.

Bu sırada Süvariler çekilmeye başlar. Ama bu kez Vali'nin emriyle atlı polislerle coplu polisler saldırıya geçer.

Atlıların kırbacından kaçan öğrenciler, diğer polisin eline düşer ve kıyasıya coplanırlar.

Korunmak amacıyla SBF öğrencileri de kendi fakültelerine çekilir.

Olayları uzaktan izleyen Vali, Emniyet Genel Müdürü ve Sıkıyönetim Komutanı, polise, "Vurun", "Yakalayın", "Götürün" diye buyruk verir.

Binanın içine çekilen öğrenciler, kapıları kapatır.

Öğrenciler, içerden, "Menderes istifa", "Hürriyet", "İsmet Paşa çok yaşa" sloganlarını atmaya başlar.

Polise, "İçeri girin" emri verilir.

Öğrenciler, polisin üniversite bahçesine giremeyeceğini, kanunun bunu yasak ettiğini biliyor ve sanıyorlardı. Ama Vali, yeniden bağırır:

"Girin içeri."

Polisler, fakültenin kapısını, camları kırarak içeri girer.

Öğrenciler, binanın giriş holünde barikat kurmuştur. Amaç, bu barikatta polisleri oyalayarak, diğer öğrencilerin yukarı katlarda savunma önlemleri almasını sağlamaktır.

Barikatların üzerine doğru saldıran polisler, yakaladıkları bazı öğrencileri yaka paça gözaltına alır.

Ön sırada bulunan öğrencilerin polisi engelleme çabası çok kısa sürer.

Bu oyalama sırasında öğrencilerden bir kısmı, taşlar ve sopalarla polise saldırır.

Üst kata çıkmış olan öğrenciler, burada bulunan dolapları, sıraları aşağı doğru yuvarlamaya başlar. Elinde tabanca bulunan bir polis, ikinci kattan büyük bir gürültüyle yuvarlanan dolabın altında kalır.

Sıkıyönetim Komutanı General Namık Argüç, bu sırada Fakülte Dekanı Prof. Coşkun Uçok'a yaklaşır ve "Sizi tutukluyorum" der. Prof. Uçok, "Hay hay" karşılığını verir.

Fakültenin içindeki öğrenci-polis çatışması gittikçe şiddetlenir.

Öğrenciler ve öğretim görevlileri, okullarını kat kat, sınıf sınıf, adım adım savunmaktadır. Aralarında Prof. Necip Bilge, Prof. Süheyl Derbil, Doçent Hicri Fişek'in de bulunduğu öğretim görevlileri, öğrencileriyle birliktedir.

Kız öğrenciler kitaplıklardan topladıkları kalın ciltli kitapları erkek arkadaşlarına taşır, onlar da bir aşağı katta bulunan polislerin üzerine fırlatır. Bir yandan da yangın musluklarını açılır, merdiven başları hortumlarla tutulur.

Çatışma sona erdiğinde karakolda bulunan gençlerin sayısı 85'i bulmuştur. Bunların arasında yalnız öğrenciler, gazeteciler değil, rastlantıyla olay yerinden geçen yurttaşlar da vardır.

Hukuk'un arka pencerelerinden kaçmak isteyen Hukukluları coplayan polisleri gören SBF öğrencileri, "Arkadaşlarımızı bırakın!" diye bağırarak, taş yağmuruna tutar.

Böylece SBF öğrencileri olaylara fiilen katılır.

Savunma yapmak için Fakültede gerekli önlemleri almaya başlayan SBF öğrencileri, aralarından bir heyet seçerek CHP Genel Başkanı İsmet İnönü'ye gönderir. İnönü'nün evine giden öğrenci heyeti,

"-Paşam, şu anda arkadaşlarımız ateş çemberi içindeler. Bize yol gösterin, ne yapmamız lazım, başımıza gelmeyecek misiniz?" diye sorar.

İnönü, bir an düşünür ve gençlere şunları söyler:

"-Arkadaşlar ümitsiz olmayınız, henüz karanlık çökmemiştir. Uzakta yanan bir ümit görüyorum."

Bu sırada SBF'deki öğrenciler, çevreden taş toplanmaya başlar. Taş taşıyanlar arasında SBF çevresindeki evlerde oturan 14-15 yaşında çocuklar da vardır. Gömleklerine doldurdukları taşlarla koşar adım fakülteye getirirler. Taşların kümelenmesi işini kız öğrenciler üstlenmişlerdir.

Bir yandan da savunma düzeni binanın içinde geliştirilir. Bütün kapılara, geçit yerlerine barikatlar kurulur. Yurt binasındaki dolaplar bu amaçla kullanılır. Su saldırısı yapılabilmesi amacıyla yangın hortumları pencere önlerine doğru uzatılır. Taş kümeleri fakültenin emektarlarından Hüseyin Ağa ve kız öğrenciler tarafından kömürlükten taşınan linyitlerle birleştirilir. Kantinde bulunan sandalyeler kırılır ve her bacağı bir öğrenciye verilir. Öğrenciler, pencerelere kanlarıyla yazdıkları şu dövizleri asar::

"Atatürk izindeyiz", "Kanlı idare istemiyoruz", "Menderes, istifa et", "Canımız millete feda".

Öğretim üyeleri de bu hazırlıklar içindedir. Hoca- öğrenci anlaşması hiçbir öğretim kuruluşunda bu denli yoğun olmamıştır. Aralarında Prof. Bahri Savcı, Prof. Sadun Aren, Prof. Bülent Daver, Doçent Sefa Reisoğlu, Asistan Mehmet Selik'in de bulunduğu Profesörler, doçentler, asistanlar, sadece öğütlerde bulunmakla kalmıyor, aynı anda yapılan hazırlıklara da katılıyordu.

Profesör Bahri Savcı'nın Atatürk'ün gençliğe hitabesini okumasıyla kızlı- erkekli gençlerin, kanı büsbütün ateşlenir.

O sırada fakülteye gelen Prof. Tahsin Bekir Balta'yı gençler omuzlarına alır. Prof. Balta, büyük bir coşku içinde şöyle der:

"Arkadaşlar, Atatürk Bursa'da gençliğe hitap ederken, ben üniversite Talebe Birliği Başkanı'ydım. Nutuktan sonra kendisine bir telgraf çektim. 'Türk gençliği izindedir' dedim. İşte bugün bunu ispat ediyorsunuz."

Bunun üzerine kitaplığa koşan gençler, Atatürk'ün Bursa konuşmasını bulup, getirir.

Bir kız öğrenci, ön bahçe duvarının üstüne çıkarak olanca gücüyle bağırır:

"Türk genci... elle, taşla, sopayla, nesi varsa onunla kendi eserini koruyacaktır."

Bundan sonra İstiklal Marşı okunur. Coşkudan hıçkıra hıçkıra ağlayanlar vardır. Bir yandan da fakülte binasına büyük bir bayrak asılır.

Emniyet Genel Müdürü Cemal Göktan, Ankara Valisi Dilaver Argun ve Sıkıyönetim Komutanı Namık Argüç'ün direktifleriyle Siyasal Bilgiler Fakültesi dört yandan kuşatma hazırlığı devam ederken öğrenciler, içerde bir ağızdan, "Mülkiyeliler Marşı" nı okumaktadır:

"Başka bir aşk istemez aşkınla çarpar kalbimiz,
Ey vatan gözyaşların dinsin yetiştik çünkü biz."

Marşı söyleyenlerin karşısına süvari birlikleri harekete hazır bekletilir. Bunların karşısında da kızlı- erkekli öğrenciler çömelir; gövdeleriyle okullarını savunacaklardır.

Sıkıyönetim Komutanı Namık Argüç tarafından, süvarilere, yürüyüş emri verilir. Ama subaylar bu emri dinlemediler. Atlarını sadece bir iki metre yürütüp, sonra da geri çekilir.

Argüç, bağırır:

"-Niye emrimi dinlemiyorsunuz?"

Bir subay cevap verdi:

"-Atlar kolay kolay adam çiğnemez, ürker,"

Argüç, polislere emir verir. Bu kez Emniyet Genel Müdürü Cemal Göktan da işe karışır. O da polislere emir verir.

Ellerindeki coplarla harekete geçen polisler, öğrencilerin müthiş taş yağmuru karşısında geri dönmek zorunda kalır.

Öğrenciler, süvari birliklerinin kayıtsızlığı karşısında ordudan yana gös-

teri yapmaya başlar. Kız öğrenciler, saatlerden beri atların üzerinde bekleyen süvari birliğine bağlı askerlere içerden su taşır.

Asistan Mehmet Selik bir üsteğmene sorar:

"-Bize ateş edecek misiniz?"

"-Ne münasebet! Buna imkân var mı?"

Saat 12. 40'ta Emniyet Genel Müdürü Cemal Göktan, ne yapılması gerektiği hakkında İçişleri Bakanı Dr. Namık Gedik'le ilişki kurar.

Bir plan hazırlanır. Plana göre itfaiye çağrılacak, bu da sonuç vermezse ateş açılacaktır. Ateş sırasındaki panikten yararlanarak polis saldıracak, içerdeki öğrencileri yakalayarak dışarı çıkaracaktır.

Saat 12. 50'de iki itfaiye arabası hızla gelir ve SBF'deki öğrencilere su sıkmaya başlar. Öğrenciler buna karşı da taş kullanır. İtfaiyeciler canlarını zor kurtararak geri çekilir.

İtfaiyeciler kaçarken, öğrenciler itfaiye arabalarını ele geçirir. Başlarında öğretim üyelerinden Bülent Daver'in bulunduğu öğrencilerden bir ekip, arabayı devirmek ister ama deviremez. Bunun üzerine öğrenciler tarafından vitesten çıkartılan araba, geri geri giderek, duvara çarparak durur.

Eski Mülkiyeli 1. Şube Müdürü Niyazi Biçicioğlu, binaya yaklaşır. Bu sırada Mülkiyeli bir kız, kendisine bir kalem ve kâğıt uzatarak, "Fakültemizin şerefli mazisine leke sürmek istemiyorsanız lütfen bu vazifeden istifa ettiğinizi yazınız" der. Biçicioğlu, "Burası Yeniçeri Ocağı mı? Sadrazam kellesi mi istiyorsunuz?" diye cevap verir. Öğrenciler, "Evet, sadrazam başı isteriz, Başbakan'ın başını isteriz." diye karşılık verir.

Emniyet Genel Müdürü Cemal Göktan, "Planı uygulayalım" der. Argüç, Süvari Birliği Komutanı Kurmay Binbaşı Vehbi Ersü'ye seslenir:

"-Ateş!.."

Binbaşı Ersü, "Ateş edecek durum görmüyorum" der.

Argüç, tekrar bağırır:

"-Ne duruyorsunuz? Haydi ateş etsenize!" diye tekrar bağırır.

Kurmay Binbaşı Ersü:

"-Yazılı emir vermeyince ateş ettiremem" der.

SBF'nin bahçesi, balkonları, pencereleri kızlı- erkekli gençlerle doludur. Genç öğretim üyeleri de bunların arasındadır.

Argüç, bu kez, askerlerin arasına girer ve "Ateş!" komutunu bizzat verir. Süvari erleri, emri, yerine getirir. Önce havaya ateş edilir. Sonra yeni bir buyrukla, silahların doğrultusu yavaş yavaş aşağı doğru inmeye başlar. Hatta Argüç, bir erin namlusunu eliyle tutar, aşağı doğru indirir. Duvarlara, pencerelere ateş başlar. Öğrenciler, kendilerini arkaya doğru atar, bahçedekiler tam siper yere yatar.

Siyasal Bilgiler Fakültesi silahla taranmaktadır. Bir yarbay, haykırır:

"-Paşam, paşam bunlar düşman mı ateş açtırıyorsunuz? Durdurun şu ateşi."

Argüç, yarbaya şu karşılığı verir:

"-Ne yapalım? Onlar da bize taş atıyorlar.'

Mermiler, fakültenin duvarları üzerinde derin izler bırakırken, öte yanda başka bir olay geçiyordu:

Binbaşı Vehbi Ersü, bu olay karşısında ani bir şok geçirir ve yere düşer. Vehbi Ersü'nün yere düşerken alnında beliren kan izleri onun vurulduğu kanısını uyandırır. Ersü'yü yerden kaldırmaya çalışan Deniz yüzbaşısı Fahri Ağaoğlu, Namık Argüç'ün yanına koşar ve "-Paşam ne yaptınız? Binbaşı vuruldu!" diye bağırır.

Olay, Başkent'te bir anda yayılır. Binbaşının intihar ettiği söylenir.

On dakika kadar süren bu yaylım ateş, yer değiştirmek yoluyla bahçeden de sürdürülür. Bahçede bulunan gençler, kendilerini bin bir zorlukla, yerde sürüklene sürüklene fakülte binasının içine atar.

Vali Dilaver Argun, biraz ileride bekleyen polislere, "Siz ne duruyorsunuz? Haydi içeriye..." diye bağırır.

Tabancalarını çeken polisler, ateş ede ede fakültenin yurt kapısına varır. Bu anda öbür yönlerdeki süvari birlikleri de bahçeye girer ve diz çökerek silahlarını pencerelere doğru çevirir.

Pencerelerde ara sıra görülen çocuklardan bazıları göğüslerini açarak, "-Biz düşman mıyız? Vurun!" diye bağırır. Ama askerler, ateşi kesmiş, sadece silahlar fakülteye doğru yöneltilmiştir. 3. Bölük Kumandanı bir binbaşı, erlerin dolu tüfeklerini boşalttırır. Asker artık ateş edemeyecektir.

Polisin yurt kapısından içeri girişi çok ani olur. Biraz önce açılan ateşin meydana getirdiği şaşkınlık nedeniyle, öğrencilerin büyük bir bölümü sınıflara çekilmiştir.

Yurt bölümünün alt katında polislerle öğrenciler arasında çetin, kıyasıya bir vuruşma olur. Fakat polis, sağa sola ateş ederek tam bir yılgı havası yaratmıştır. Koğuşları boşaltarak battaniyelerin altında uzanmış ve korkudan titreyen bazı öğrenciler gözaltına alınır.

Revir bölümündeki Yusuf Turalıgil adlı sakat bir öğrencinin koltuk değneği kafasında parçalandıktan sonra sürüklenerek sokağa fırlatılır.

Bir grup polis, revirden orta salona geçer, bir grup da üst kata doğru fırlar. Ateş eden polislere karşı yangın hortumu, kömür ve sıra kapakları kullanılmaktadır.

Vuruşma, basamak basamak, koridor koridor sürer. Her dakika biraz daha gerileyen öğrenciler, tekmeler ve yumruklarla kendilerini savunur. Üst kata fırlayan eli tabancalı polislere, bağırlarını açan öğrenciler, "Vur ulan vur!" diye bağırır. Bu durum karşısında, polislerin bazıları ateş etmekten vazgeçer. Bir bölümü de öğrencilerin ellerini yüzlerine kapatarak sağlarına sollarına kurşun sıkar. Altan Güven adında bir gencin üst dudağından giren bir kurşun çene kemiğini ve dişlerini parçalar. Bir başkasının omuz kemiğine kurşun değer. Tülay Demokan adındaki bir kız öğrencinin sağ kolu kırılır.

Polis, öğrencileri Dekanın odasına kadar kovalar. Kız öğrenciler, Dekanın kapısına sığınmışlardır.

Kapının camını tabanca kabzasıyla kıran polis bağırır:

"Kıpırdamayın, yakarım!"

İçerde bulunan profesörler, öğrenciler şaşırmışlardır. Prof. Tahsin Bekir Balta, polisin namlusunu aşağı doğru indirmeye çalışırken, Aziz Köklü, "Ne yapıyorsunuz? Karşınızda fakültenin Dekanı var." diye bağırır.

Polis, "Dekan" sözünü ilk kez işitmiş olacak ki, çete reisi sanır. Dekana bakarak, "Daha iyi ya, oymuş işte" der.

Dekan Prof. Fehmi Yavuz ve Prof. Aziz Köklü, coplanır.

Hızla Namık Argüç'ün yanına giden Dekan Prof. Fehmi Yavuz:

"-Savunma aletleri ellerinde kitapları olan öğrencilere karşı ateş açtırdınız. Bizde polis katliam'a girişti. Hiç olmazsa içerideki polisleri çekin de öğrencileri evlerine gönderelim. Yazıktır, günahtır!" diye bağırır.

Vali Dilaver Argun cevap verdi:

"-Teşvik edenleri yakalayacağız. Sizler de öğrencileri teşvik edenler arasındasınız."

Şaşıran Dekan:

"-Bizler mi? O halde baş teşvikçi benim. Eğer yakalayacaksanız, sizi odamda bekliyorum".

Bu sırada fakülteye gelen Binbaşı Abdullah Tardu adlı Binbaşıya öğrenciler hep birden bağırır:

"-Biz düşman mıyız? Bizi polisten kurtarın."

Binbaşı, yurt bölümünde öğrencilerle boğuşan eli tabancalı polislere:

"-Polis ve polis görevlileri, derhal burayı terkedin." komutunu verir.

Bu komut karşısında polisler önce irkilir. Sonra bir ikisi direnmek ister. Binbaşı, bağırarak komutunu tekrarlar:

"-Dışarı çıkmazsanız sorumlu olur, sürüm sürüm sürünürsünüz."

Bu sözler üzerine yurt bölümü boşaltılır. Öteki bölümlerdeki polisler de yavaş yavaş fakülteden ayrılmaya başlar. Bu arada Sıkıyönetim yargıçlarından Yarbay Necdet Şehirlioğlu, Albay Mehmet Anafa ve bir yargıç yüzbaşı, Sıkıyönetim Komutanı'na görünmeden içeri girer ve öğrencileri kurtarmaya çalışır.

Dekan Fehmi Yavuz, öğrencilerine, "Herşey düzelecek çocuklar. " der.

Ertesi gün Fakültede tekrar buluşmak amacıyla ant içen öğrenciler, altı saatten beri savunmak için direndikleri ve çatıştıkları fakülteden ayrılır.

Arkada, duvarları, pencereleri atılan kurşunlarla delik deşik Siyasal Bilgiler Fakültesi binası kalmıştır. Kurşun delikleriyle dolu SBF pencerelerinden birisinden şu yazı sallanmaktadır:

"Canımız Millete Feda."

30 Nisan günü Sıkıyönetimce süresiz kapatılan okul, 30 Mayıs 1960'da yeniden öğretime açılır.(1)

Başvekil Adnan Menderes'e Telgraf Çekilerek İstifası İsteniyor ve Birleşmiş Milletler Önünde Kınama Gösterisi Yapılıyor

Mülkiye tarihine, "Kanlı Cuma" olarak geçen günün ardından, DP yönetimi tarafından getirilen bütün kısıtlamalar, yasaklamalar, öldürmeye kadar vardırılan saldırılar, ilan edilen sıkıyönetim, sokağa çıkma yasağı dahil her türlü saldırı, gözdağı ve "3- 5 kişiden oluşacak topluluklara ateş edilecek" tehditlerine ve sokak başlarının, alanların tanklarla çevrilmesine rağmen başta üniversite öğrencileri olmak üzere, lise öğrencileri, aydınlar, toplumun her kesiminden insanlar, hatta ordu içinde bir kısım subay ve askeri öğrenciler, alanlarda her gün gösteriler düzenleyerek, DP iktidarın istifa etmesini ister.

Columbia Üniversitesi'nde İktisat Profesörü olarak ders veren Aydın Yalçın ve bir grup öğrenci, 1959 yılı sonunda "İlim Fikir Kulübü"nü kurmuş ve Türkiye'yi ilgilendiren konular üzerinde haftada bir münakaşalı toplantılar yapmaya başlamışlardır. Türkiye'de öğrenciler, Adnan Menderes hükümetine karşı gösterileri yapmaya başlayınca İlim Fikir Kulübü Başkanı Prof. Aydın Yalçın, Newyork Türk Öğrenci Derneği Başkanı Merih Celasun ile bir grup öğretim görevlisi ve öğrenci, Menderes hükümetine karşı tepkilerini dile getirmek amacıyla bir dizi eylem yapma kararı alır.

Adnan Menderes ile D.P. Meclis Grubu Başkanlığına, 1 Mayıs 1960 Pazar günü telgraflar çekilir. Başvekil Adnan Menderes'e çekilen telgraf şöyledir:

"Anayasaya sadakat yemininizi tutmadınız. Demokrasimizi ve hürriyetlerimizi imha ettiniz. Elinize bulaşmış kan Atatürk'ün cumhuriyeti ve istiklali emanet ettiği gençliğin asil kanıdır. Sizi ve memleketi kurtaracak tek yol istifanızdır. Newyork Türk Topluluğu."

Kendilerine "New York Türk Topluluğu", adını veren topluluk, Birleşmiş Milletler binası önünde, bir kınama yürüyüşü düzenler.

2 Mayıs 1960 Pazartesi günü, saat 09.00'da başlayan sessiz yürüyüşe 150 kişi katılır. Önde iki büyük Türk bayrağı olan yürüyüşte, "Kahrolsun Menderes", "Hürriyet istiyoruz", "Hürriyet mücahitleri Komünist değildir", "Hür Basın İstiyoruz", "Gençlerimizi katlediyorlar" pankartları taşınır.

Hürriyet sembolü meş'alelerinin de taşındığı yürüyüş, hep bir ağızdan, "Dağ başını duman almış" marşının söylenmesiyle, saat 14'te sona erer.

555-K

Kararlarının, emirlerinin hiçbirisi yerine getirilmeyen DP Hükümeti, hazırladığı bir gösteriyle gücünü sokakta muhalefete göstermeyi amaçlar. Böyle bir gösteri için, "Beşinci ayın, beşinci gününde, saat beşte, Kızılay Meydanı'nda (5.5.5. K.)" söylentileri ağızdan ağıza, kulaktan kulağa yayılmaya başlanır.

Söylentiyi yayan DP iktidarıdır. Ancak gösteri sloganı olan, 555 K parolasını öğrenciler, CHP'liler ve subaylar kendi sloganı haline getirir.

5 Mayıs 1960 Perşembe günü, DP hükümetinin, Kızılay'da toplayabildiği bir avuç kalabalık, saat 16'dan itibaren, "Gazi Osman Paşa" ve "Gençlik" marşlarıyla dört bir taraftan akın akın gelen DP'ye karşı olanların arasında kaybolur.

Ankara Üniversitesi'nin hemen bütün öğrencileri alandadır. Atatürk Lisesi öğrencilerini de Atilla Arsoy, alana getirmiştir.

Askeri birlikler ve polisler, Atatürk Bulvarını tutmuştur.

Meclis'ten çıkan Cumhurbaşkanı Celal Bayar, Başbakan Adnan Menderes ve TBMM Başkanı Refik Koraltan'ın bindikleri otomobil, Atatürk Bulvarı'na gelerek, Boğaziçi Pastahanesi'nin önünde durur.

Bulvarda öğrencilerle, polisler çarpışmakta, öğrencilerin "İstifa", "Hürriyet, hürriyet" haykırışları, bulvarı çınlatmaktadır.

Otomobilden inen Menderes, kalabalığın arasına karışır:

"-Ne bağırıyorsunuz, neden nümayiş yapıyorsunuz, ne istiyorsunuz?",

"-Hürriyet istiyoruz. İstifa",

"-Bir Başbakanın yakasına yapışacak kadar hürriyetiniz var. Öyleyse öldürün beni",

"-Sizin için katil olmağa değmez ki. Sizin ölmenizi istemiyoruz. Fakat istifa etmenizi istiyoruz."

Menderes, bu yanıtı veren gencin üzerine yürür. Çevresindeki emniyet mensupları, Menderes'i bırakmaz.

Bunun üzerine gençler, "Yuh" sesleriyle Menderes'i, itip kakmaya başlar.

İçişleri Bakanı Dr. Namık Gedik, 28. Tümen Komutanı, Vali, Ankara Emniyet Müdürü, Menderes'in çevresini sarar ve daha büyük bir zarar gelmesini önlemeye çalışır.

Altan Öymen'in de aralarında bulunduğu gençlerin, "İstifa, istifa" sesleri arasında Başbakan Adnan Menderes, polislerin yardımlarıyla, gazeteci Emin Karakuş'un otomobiline bindirilerek hızla oradan uzaklaştırılır.

Halkın arasına girerek, sevgi gösterileriyle karşılaşacağını sanan Başbakan Adnan Menderes, linç edilmekten zor kurtulmuştur.

"Hürriyet Hürriyet Diye Bağırırlar. Bütün Yapabildikleri Bundan İbarettir"

Ege Bölgesi'nde gezide bulunan Başvekil Adnan Menderes, Turgutlu ilçesinde, 18 Mayıs 1960 Çarşamba günü, üniversite öğretim görevlileri ile öğrencilerini suçlayan bir konuşma yapar.

Menderes, yaptığı konuşmada özetle şunları söyler:

"Geceyi gündüze katarak, milletimizin ihtiyacını karşılamak için çalışıyoruz. İnsanüstü bir gayret sarfetmek icabediyor. Esasen, böyle beşer üstü çalışmamız olmasaydı, bu kısa müddet içinde böyle eserlerin yapılmasına

imkân olmayacaktı. Şimdi size, son günlerin hadiseleri hakkında, kendi ağzımla ve gözlerinizin içine bakarken izahat vereyim: Günün müstebitleri (zorbaları), şimdi karşımıza çıkmışlar, sanki bu memlekette hürriyet yokmuş gibi, hürriyet isteriz diye bağırıyorlar. Bu bağıranlar, yanı onlar, günün müstebitleridir. Seçim hırsızlarıdır. Bugün sahnede olanlar, bunların bir eşidir. Fakat adım adım bu yalancıları, sahte maskelileri huzurunuzda yere çalmak, vazifemdir. Çünkü yalancı hürriyet kahramanlarına ihtiyacımız yoktur. Ben, bir raddeye geldikten sonra, bu olanları millete anlatmanın lazım geldiğine inandım. Bir takım kışkırtıcılarla CHP'li çocuklarla, hürriyet isteriz, hürriyet isteriz diye bağırıyorlar. Bu bağırmalar, hakikaten gülünçtür. Ve bunlar hürriyetin çokluğundan sarhoş hale gelmişlerdir. Üniversite hocaları, şimdiki üniversite hocaları, bu müstebitlerin, bu seçim hırsızlarının, rey çalarken bir sürü müstebitliklerde bulunurlarken, hiç bir hareketlerini görmedi. O zaman nerede idiler bu hocalar? Neden o zaman istibdada karşı harekete geçmediler? Hürriyet hakkında talebelerine, halka neden bugünkü gibi dersler vermediler? Onlar, o zaman da hoca idiler. Hem de bugün hürriyet, hürriyet diye bağıran çocuklarımızın hocaları. Eğer bunlar o zaman bir defa dahi hürriyet hakkında millete ve çocuklara bugünkü tezahürata sebep olan dersler vermiş olsalardı, bugün kendilerinden özür dilerdim. Onlar zannediyorlar ki, Çin duvarı ile çevrilmiş olan üniversite, Papalık gibidir. Aldanıyorlar. Hayır, sırası gelince onların kürsülerinin dibine kadar giderek, ne yapıyorsunuz, diye soracağız. Yalnız biz, Hükümet olarak değil, milletin de bu suali sormaya hakkı vardır. Bunlar, cübbelerini bir zırh gibi sırtlarına geçirdiler. Devletin otoritesine karşı üniversite muhtariyeti vardır diye, bağırdılar. Orayı zırhlı, geçilmez bir Çin seddi haline getirdiler. Ne varmış o muhtariyette. Olur mu bu? Onlara hatırlatırım. Yine onlar mahcup olacaktır. Şimdi fırsatçılık, kaptıkaçtıcılık, hürriyet kahramanları geçmez. Yağma yok. Öğrencilere gelince, sınıflarında döne döne başları dönmüş, bazıları 35 yaşına gelmiş, hala o yaşta analarına bir lokma ekmek bile temin edemezler. Hürriyet hürriyet diye bağırırlar. Bütün yapabildikleri bundan ibarettir. Ya, o Üniversite Senatosu? O Senato ki, Profesörlüğe hak kazanmış, pek çok genç elemanları nefes alamaz hale getirdi. Neden onlara Profesörlük hakkı vermezler. Bu hareketleriyle o Senato, Üniversitenin içinde bizzat hürriyeti kaldırmıştır. Şimdi de bu söylendiği zaman kızıyorlar."

Bırakalım Bunu Tarih Tesbit Etsin

Ege bölgesindeki gezisinden Ankara'ya döndükten sonra Başbakan Adnan Menderes, 19 Mayıs 1960 Perşembe günü gecesi, SBF Dekanı Prof. Fehmi Yavuz'a telefon açar.

Başbakan Adnan Menderes ile SBF Dekanı Prof. Fehmi Yavuz arasında, kurşunlanan Fakültenin duvarlarının tamiri için yapılan telefon görüşmesi şöyledir:

"Dekan: Ben S.B.F. Dekanı Fehmi Yavuz.

Başbakan: Ben Adnan Menderes,

Dekan: Hoşgeldiniz. (Başbakan İzmir'den o gün dönmüştür.)

Başbakan: Fehmi Bey, Fakültenin cephesindeki camları ve kurşun yerlerini tamir ettirmek istemiyor muşsunuz, doğru mu?

Dekan: Bu nereden çıkmış; bir kısmını tamir ettirdik; hatta faturalarını bile gönderdik. Geri kalanları da tamir ettireceğiz. Tesbit için Örfi İdareden geldiler. Tesbit işi bitmiş sayılır.

Başbakan: Yani tarihi hatıra olarak saklamak ve onun için tesbit ettirmek mi istiyorsunuz? Bu Mülkiye için yüzkarasıdır.

Dekan: Şereftir.

Başbakan: Yüzkarasıdır, yüzkarasıdır.

Dekan: O halde, bırakalım bunu Tarih tesbit etsin."

Harb Okulu Öğrencilerinin Yürüyüşü

20 Mayıs'a kadar, her gün gösteriler olur. Düzenlenen bu gösterilerde insanlar gözaltına alınır. Hindistan Başbakanı Nehru'nun Ankara ziyareti sırasında, Harp Okulunun öğrencileri, gösteri düzenleyen gençlere katılarak, "Gençlik Marşı"nı birlikte söyler.

21 Mayıs günü, Harp Okulu'nun 300 dolayındaki öğrencisi, Kızılay'da toplanarak, Çankaya'ya doğru yürüyüşe geçer. Sovyetler Birliği Konsolosluğu'nun önünde, Suvari Birliği tarafından durdurulan Harbiyeliler, geri dönerek, Zafer Anıtı önüne gelir. Anıta çelenk koyan öğrenciler, İstiklal Marşı'nı söyledikten sonra okullarına geri döner.

26 Mayıs'ı 27 Mayıs'a bağlayan gece yarısı başlayan harekâta Ankara'da Harp Okulu'ndan başlanır. Tümgeneral Cemal Madanoğlu'nun harekatı başlattığı güçlere, Harp Okulu öğrencileri de katılarak Bakanlıklar, Kızılay, Sıhhiye, Radyoevi, Ulus, TBMM bölgesi ele geçirilir. PTT Genel Müdürlüğü önündeki çatışmalarda Harb Okulu öğrencisi Ali İhsan Kalmaz yaşamını yitirir.

İstanbul'da ise olayı fiilen, Zırhlı Birlikler Komutanı Orhan Erkanlı yönetir.

27 Mayıs 1960 gece yarısı başlayan harekât ile DP hükümeti sona erdirilir ve Silahlı Kuvvetler, iktidara elkoyar.

27 Mayıs yapıldığı gün tüm yurtta bir bayram havası yaşanır. Polisler, bir süre resmi üniforma değil sivil elbise giyer. Daha sonra, üniformalarının rengi değiştirilir.

Yönetime el koyan Milli Birlik Komitesi, yayınladıkları bildiride seçimlerin en kısa sürede yapılacağı bildirir ve işe tutuklamalarla başlar.

Cumhurbaşkanı Celal Bayar, Başbakan Adnan Menderes, hükümette bulunan bütün Bakanlar ve DP'nin önde gelen adamları tutuklanır. Eskişehir'de tutuklanan Adnan Menderes'i alıp uçakla Ankara'ya götüren, o zaman Hava Kuvvetleri'nde Albay olan Muhsin Batur'dur.

Tutuklanan DP yöneticileri daha sonra Yassıada'da, "Yüksek Adalet

Divanı" adı verilen özel mahkemede yargılanır. Mahkemede yapılan yargılama sonunda suçlu bulunan Fatin Rüştü Zorlu ve Tansu Polatkan 16 Eylül 1961 Cumartesi günü, Adnan Menderes ise 17 Eylül 1961 Pazar günü, idam edilir.

DP'lilerin bir kısmı çeşitli hapis cezalarına çarptırılır, bir kısmı ise delil yetersizliğinden serbest bırakılır.

27 Mayıs devrimini yapan subaylar, başta Orgeneral Cemal Gürsel ve Silahlı Kuvvetlerin tüm dallarını temsil eden 38 subay, Milli Birlik Komitesi adı altında 12 Haziran 1960'da çıkardıkları geçici bir yasayla yönetimi ele alır.

Milli Birlik Komitesi Hükümeti

M.B.K. tarafından feshedilen Parlamentonun görevini, 272 üyeli Kurucu Meclis üstlenir.

Kurucu Meclis, Milli Birlik Komitesi ve Temsilciler Meclisi'nden oluşmuştur.

Temsilciler Meclisi, gençlik kuruluşları, işçi sendikaları, sanayi ve ticaret odaları, barolar, basın, esnaf kuruluşları, öğretmen kuruluşları, tarım kuruluşları, üniversite ve yargı organları, il temsilcileri, siyasi parti temsilcileri ayrıca devlet başkanı ve MBK'nın seçtiği temsilcilerden oluşturulmuştur.

İstanbul Üniversitesi'nde meydana gelen olaylarda yaralanan ve ayağı kesilen Hukuk Fakültesi öğrencisi Hüseyin Onur, gençlik temsilcisidir.

Kurucu Meclis'in başlıca amacı, "demokrasi ve hukuk devleti esaslarını gerçekleştirip teminat altına alacak olan yeni anayasa ile yeni seçim kanununun en kısa zamanda tamamlayarak en geç 29 Ekim 1961 tarihinde iktidarı yeni seçilecek TBMM'ne devretmek"tir.

Birinci M.B.K. Hükümeti, 28 Mayıs 1960 Cumartesi günü, kurulur.

SBF Dekanı Prof. Fehmi Yavuz, bu hükümette Milli Eğitim Bakanı olarak görev yapar. Daha sonra SBF Dekanı olacak Prof. Cahit Talas ise Çalışma Bakanı'dır.

Birinci M.B.K. Hükümetinin görevi 2 Eylül 1960 gününe kadar devam eder.

Kurulan İkinci M.B.K. Hükümeti içinde de SBF Dekanı olmuş kimseler yeralır. 3 Eylül 1960 Cumartesi günü kurulan İkinci M.B.K. Hükümetinde Prof. Fehmi Yavuz İmar ve İskan Bakanı, Prof. Turhan Feyzioğlu ise Milli Eğitim Bakanı olmuştur.

27 Mayıs 1960 ihtilalinin en önemli miraslarından biri olan 1961 Anayasası, Prof. Muammer Aksoy, Prof. Tarık Zafer Tunaya, Prof. Sıddık Sami Onar, Prof. Naili Kubalı, Prof. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu gibi öğretim üyeleri tarafından hazırlanarak, kamuoyunun görüşüne sunulur.

1961 Anayasası, % 38 "Hayır" oyuna karşı % 62 "Evet" oyu ile kabul edilerek 9 Temmuz 1961 tarihinde yürürlüğe girer.

10 Ekim 1961'de yapılan seçimle, parlamenter siyasal yaşama geçilir.

SBF Çatısı Altında Kendimi Çok Özgür Duyuyorum

TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, 30 Ekim 1962 Salı günü, TİP Ankara İl Merkezinde, aralarında üniversiteli ve emekçi gençlerden kurulu kalabalık bir topluluğu kabul ederek iki saat görüşür.

Bu görüşmede, özellikle Anayasa'ya aykırı yasaların ivedilikle yürürlükten kaldırılmasının bir kilit mesele olduğu üzerinde duran Aybar, bunun için, bütün toplumcu ve ilerici aydınların, Parti saflarına çoğunlukla katılmalarının gereğine işaret ederek, ancak bu türlü bir güç birliği sonunda gerici kuvvetlerden gelecek teşebbüslerin etkisiz bırakılabileceğini belirtir.

SBF Fikir Kulübü, anti-demokratik yasaların kaldırılması amacıyla yoğun bir kampanya yürütür. SBF Dekanı olan Prof. Bedri Gürsoy, SBF Fikir Kulübü Başkanı Varol Sezen'i cezalandırarak bu kampanyayı engellemek ister ama kampanya buna rağmen yürütülür.

SBF Talebe Cemiyeti, "Atatürk İlkelerinin Bugünkü Durumu" başlığıyla bir açık oturum düzenler ve Aziz Nesin'i açık oturuma davet eder. Açık oturum, 14 Kasım 1962 Çarşamba günü, SBF'de yapılır.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun başkanlığındaki açık oturuma Yeni İstanbul Gazetesinin sahip ve başyazarı, Adalet Partisi İstanbul Milletvekili Gökhan Evliyaoğlu, SBF öğretim görevlisi Prof. Aydın Yalçın, SBF İktisat Profesörü Sadun Aren, Prof. Yavuz Abadan, Aziz Nesin, Çalışma Bakanı Bülent Ecevit katılır.

Aziz Nesin, konuşmasına, "Önce şunu belirtmeliyim ki, SBF çatısı altında kendimi çok özgür duyuyorum. Çünkü ben pek az konuşturuldum."

TİP, Anayasa'ya aykırı anti-demokratik maddelerin iptali amacıyla 28 Şubat 1963 Perşembe günü, TİP Senatörü Niyazi Ağırnaslı aracılığı ile Anayasa Mahkemesine iptal davası açar. Açılan iptal davasının içinde en önemlisi olan 141.ve 142.maddeleridir.

Anayasa Mahkemesi, bu maddelerin anayasaya aykırılığı savını 7'ye karşı 8 oyla doğru bulmayarak 1 oyla, 26 Eylül 1965 günü reddeder.

TİP Gençlik Kolu Başkanı Tartaklanıyor

TİP, Türkiye'deki 600 ilerici aydın, ilerici dernek, sendika, gazete, dergi ve bütün sendikalara hitaben bir mektup göndererek, "Hızla gelişen faşizmin zararsız hale getirilmesi" amacıyla İstanbul'da bir toplantı düzenlendiğini ve buna katılınmasını ister.

Behice Boran,Cemal Hakkı Selek, Adnan Cemgil, Rauf Çapan, Nihat Sargın, Rasih Nuri İleri, Aziz Nesin, Ömer Nida, Edip Cansever, Süleyman Ege, Veysi Sarısözen, Abidin Özkan, Ahmet Muşlu, Naci Ormanlar, Nuran Yuluğ, Orhan Arsal, Uğur Cankoçak, Cemil Ormanlar, Ali Yaşar, Turgut Kazan, Mehmet Barlas, Nurullah Tuksavul, Yahya Kanbolat, toplantıya katılanlar arasındadır.

Türkiye'nin her tarafından gelen solcular ve örgüt temsilcileri, 11 Kasım 1962 Pazar günü, İstanbul Beyazıt'ta bulunan Beyaz Saray'da yapılan

toplantıya katılır. Fakat toplantı "milliyetçi" olduğunu söyleyen kişiler tarafından sabote edilir.

Yazar Aziz Nesin'in konuşması saldırganlar tarafından engellenir. Saldırganları arkadaşları ile önlemeye çalışan TİP İstanbul Gençlik Kolları Başkanı Nurer Uğurlu tartaklanır. Saldırılarda yaralananlar arasında Aziz Nesin ile Türkiye Milli Öğretmenler Derneği Başkanı İbrahim Türk de vardır.

Bu saldırıya tepki duyan Turgut Kazan ile Mehmet Barlas, TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'ın yanına giderek, "TİP'e üye olmak istediklerini" belirtirler. Aybar, kendiliğinden böyle bir öneri yapan iki gence teşekkür ettikten sonra, "Parti merkezine gelin konuşalım" karşılığını verir.

Saldırılara rağmen, toplantı başarışla sonuçlanır. Toplantıda, 10 kişilik "Faşizmle Mücadele Komitesi" kurulması ve "anti-demokratik yasaların kaldırılması için kampanya açılması" kararlaştırılır.

TİP Gençlik Kollarının Bildirisi

TİP'nin İstanbul Genel Merkezinde, meydana gelen olaylarla ilgili olarak TİP Gençlik Kolları, 12 Kasım 1962 Pazartesi günü bir bildiri yayınlayarak çirkin tecavüzleri takbih ettiğini açıklamıştır. Bildiri aynen şöyledir:

"Türkiye İşçi Partisi'nin, demokrasi ilkelerine ve 27 Mayıs Devrimine, demokratik, halkçı, yeni Anayasa'ya aykırı olan kanunların yürürlükten kaldırılması ve uygar ilkelere özgü demokratik ortamın yaratılması, hızla büyüyen faşizm tehlikesinin zararsız hale getirilmesi konularında düzenlediği çağrılı olarak ortak toplantının bir takım kendini bilmez gericilerin alçakça hareketleri ile baltalanmak istenmesi nefretle karşılanmıştır. Bilindiği gibi, Türkiye İşçi Partisi, ülkemizin devrimci aydınlarına, emekçi temsilcilerine, sayılı düşünür ve yazarlarına, ilerici dernek ve kurumlara birer çağrı yollayarak demokrasinin kurulmasını sağlamak konusunda düşüncelerini bildirmelerini istemiştir.

Düşünce hürriyetinin en doğal verilerinden olan söz hürriyeti bir takım geri amaçlarla baltalanmak istenmiştir. Hemen söyleyelim ki, bu toplantıyı baltalamak isteyenler ülkemizi ortaçağ karanlığı içine atmak isteyen şuursuz faşistlerdir ki bunlar Atatürk'ün ve onun devamı olan 27 mayıs Devrimi'nin düşmanlarıdırlar. Daha dün bunlar Menemen'de Kubilay'ı kesen zihniyeti hortlatmak isteyen şuursuz gürühun devamıdırlar. Bunlar hiçbirşeyi düşünmeyen, kimsenin de birşey düşünmesini istemeyen, kendi başlarına hareket etme yetkisine sahip olamıyan aletlerdir; öyleki bu kanımızı doğrulamaya aralarına 12-13 yaşında çocukları almaları, içlerinde Atatürk'e hakaret etmekten mahkum olanların bulunması yeter de artar bile. Nitekim bu gericiler, 27 Mayıs Devrimi-

nin öncüsü Sayın Cemal Gürsel için de çirkin sözler sarfedecek kadar ileri gitmişlerdir.

Açıkça anlaşılmaktadır ki, bu şuursuz gürühun amacı Türkiye'nin aydınlığa kavuşması için girişilen bütün uygar ve ileri çalışmaları baltalamaktır. O halde, yapılacak tek iş, bütün ileri güçlerin, aydınıyla, işçisiyle, ırgatın, yazar ve öğretmenin örgütlenerek tek bir güç halinde karşılarında yer almasıdır.

Biz, TİP Gençlik Kolları olarak, bu tek yanlı işleyen demokrasimizin gerçek demokrasi haline dönüşmesi için, demokrasi ile taban tabana zıt olan faşist kanunların bir an önce kaldırılması konusunda savaşımıza devam edeceğiz. Demokratik bir Cumhuriyette fikir, söz, yazı hürriyetine ve emekçi sınıfların örgütlenmesine engel olan antidemokratik kanunlar yürürlükte olamaz ve olmamalıdır.

İnsan haysiyetiyle bağdaştırılamıyacak bu gibi davranışları Türk kamu oyu önünde protesto ederken, ülkemizi bekleyen faşizm tehlikesini önlemeninde ilk olarak ve en önemli çarenin anti-demokratik kanunları kaldırmak olduğu konusundaki inancımızı tekrarlarız."

Bu konuda İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı Mustafa Ünaltay da, şunları söylemiştir: "Fikre, fikirle karşı koymak lazımdır. Fikirlerin söz konusu olduğu toplantılarda, kaba kuvvete başvurmak fikirsizliktir. bu bakımdan kaba kuvveti tasvip etmiyoruz. Türkiye İşçi Partisi'nin düzenlediği fikir toplantısında, kaba kuvvet gösterisine kalkanlarla asla ilgimiz yoktur. Zaten, anti-demokratik kanunlar aleyhindeki görüşümüzü vatansever gençlik olarak daha önce Türk halk oyuna açıklamıştık."

Saldırılar Artarak Devam Ediyor

TİP Genel Yönetim Kurulu'nun ikinci toplantısı, 25 Kasım 1962 Pazar günü, Taksim Sıraselviler Caddesinde Özgül Düğün Salonunda, toplanır.

Yazar Şükran Kurdakul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi asistanlarından Ülkü Arzak ve Demir Özlü, Divan Başkanlığına, bir önerge vererek, Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'e bir telgraf çekilerek TCK'nın 141. ve 142. maddeleri için iptal davası açmasının istenilmesini önermişlerdir. Öneri, İstanbul ve Ankara Üniversitelerini de kapsayacak biçimde kabul edilir.

TİP GYK toplantısı yapılırken, ilk kez, gençler kolları pazubentli ve olarak görev yaptılar ve TİPüyesi olmayan hiç kimseyi toplantı yapılan binaya sokmadılar. Fakat alınan önlemler güvenliği sağlamaya yeterli değildir.

TİP Şişli İlçe teşkilatının, 9 Aralık 1962 Pazar günü, Gültepe'de yapılan açılış töreni, sağcı topluluklar tarafından saldırıya uğrar.

Aralarında Cemal Hakkı Selek, Nevzat Hatko, Fethi Naci, Ali Yaşar, Orhan Arsal ve Rasih Nuri İleri'nin de bulunduğu TİP'liler taşlı, sopalı saldırılarda linç edilmekten güçlükle kurtulur. TİP'lilere yönelik bu saldırılar engelleneceğine, artarak devam eder.

TİP MYK'nin bu saldırılar nedeniyle, 10 Aralık 1962 Pazartesi günü, yayınladığı bildiri özetle şöyledir:

"Dünkü vahşi saldırı olayından sonra sormak mecburiyetini duyuyoruz. Türkiye'de Anayasa hükümran mıdır? Kanun var mıdır? Vatandaşların canını, malını, en tabii haklarını korumakla görevli bir Hükümet, bir idare, bir Emniyet Teşkilatı var mıdır? Yoksa Türkiye'de orman kanunu mu hüküm sürüyor? Dün cereyan eden olaylar sanmayınız ki, yalnız Türkiye İşçi Partisini hedef tutmaktadır. Bu olaylar bir ay içinde dördüncü defadır tekrarlanıyor. İkisi Türkiye İşçi Partisine karşı yapılmışsa, ikisi de Atatürk konferanslarına karşı yapılmıştır. Ve yarın, grev kanunu ile birlikte, aynı şey sendikalara karşı yapılacaktır. Ve CHP muhalefette kaldığı takdirde aynı saldırılar CHP kongrelerine karşı yapılacaktır; Atatürkçü ve demokrat basına karşı yapılacaktır. Çünkü bu olaylar faşizmin gelişidir. Aldanılmasın. Dünyanın her tarafında faşizm bu yoldan ve böyle bir sıra takip ederek iktidara gelmiştir. Hem insan haklarına dayanan demokratik bir sosyal devlet düzeni getirdik, diyeceğiz; hem insan hakları sözleşmelerini imza edeceğiz; hem de en ilkel insan haklarını pervasızca çiğneyenleri, cana, mala kayalarla, sopalarla saldıranları müsamahamızla âdeta teşvik edeceğiz. Hayır! Medeniyet dünyasında bu samimiyetsiz oyuna yer yoktur. Eğer hükümet Anayasa'yı, demokrasiyi, sadece nutukları süsleyen fakat uygulanmayan güzel sözler olarak kabul ediyorsa bunu açıklamalıdır. Çünkü Anayasa bir tuzak değildir. Vatandaşa gerçekleri bilerek hareket etme imkânı verilmelidir. Hem demokratik Anayasa, hem faşist zorbalıklar bir arada yürütülemez."

Sezuan'ın İyi İnsanı

Sağ kesime ait kalabalık bir topluluk, İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları Tepebaşı bölümünde, Bertolt Brecht'in, "Sezuanın İyi İnsanı" adlı oyunun oynandığı sırada, "Komünizm propagandası" yapıldığını iddia ederek, 22 Mart 1964 Pazar günü, saldırıya düzenler.

Saldıranlardan Toprak Dergisi Sahibi İlhan Egemen Darendelioğlu, Gıda-İş Sendikası Başkanı Ahmet Muşlu, Sendika Sekreteri Pirali Demirsel, askeri Tıbbiye dördüncü sınıf öğrencisi Ali Zel, İrfan Sabah, Metin Benli, Mahmut Çapar, Avukat Aslan Topçubaşı, Oğuz Özbek, öğretmen Reşat Akı, Yüksek Teknik Okul öğrencisi Özkan İğbar, Hukuk Fakültesi öğrencisi Cahit Özer ile stajyer doktor Vahap Ünal Voyvodaoğlu, Nöbetçi 6. Sulh Ceza mahkemesine verilir.

Tiyatroya yapılan saldırıyı kınama mahiyetinde bildiri dağıttıkları gerekçesiyle Veysi Kemal Sarısözen, Esat Yarar, Mehmet İncedal (Umbor Mehmet), Namık Kemal Behramoğlu, Nuri İnci, İnotip Operatörü Nuri Reşat Alpay hakkında, 23 Mart 1964 Pazartesi gecesi, Nöbetçi 6. Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açılır.

SBF Fikir Kulübü, 24 Mart 1964 Salı günü, yayınladığı bildiri ile tiyatroya yapılan saldırıyı kınar. Bildiri şöyledir:

"İstanbul Şehir Tiyatrosunda Brecht'in bir oyununu bahane ederek kendini gösteren Nazi taklidi hareketleri nefretle karşılarız. Ufak saldırgan gruplar kurarak gerçekleştirilen yıldırma girişimleri, adi ve geri bir düşüncenin eseridir. Bu düşünüş uzun zamandır, yayın organları yoluyla amacına ulaşmaya çalışmaktadır. Ülkemizde bütün kurumlara sızan bu mutsuzlar, düşünce özgürlüğünden yararlanarak, özgür düşünceyi yok etmeğe çalışmaktadır. Uzun süredir başıboş bırakılan bu hareket, yayın organları aracılığı ile milletimizin dini inançlarını, milli duygularını sömürerek, halkımızı devrimlere karşı kışkırtmaktadır. Bu çabalar mutlaka durdurulmalıdır. Yeni yetişen kuşaklara karşı en iyi hareket olacaktır. Türkiye bir Almanya denemesine karşı koyacak güçte değildir."

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fikir Sanat Kulübü Başkanı Ziya Akçapar da olay hakkında tepkisini şöyle dile getirir:

"Koskoca bir devlet düzenini hiçe sayarak, üç beş kendini bilmezin yakışıksız hareketlerine göz yummak demek, gericilerin çıkardığı olay karşısında bunları sıkı takip etmek ve böyle olayları önlemek yerine, malum çevrelerce yapılmak istenilen menfi propagandaya taviz vermektir. Bu, Türkiye sınırları içinde yaşayan vatandaşların güven duygusunu da sarsar."

Gericilikle Mücadele Toplantısı

Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu Genel Başkanı ve CHP Aydın Milletvekili Şükrü Koç tarafından, 10 Mart 1964'te, 33 kuruluş temsilcisine bir çağrı gönderilerek, gerici akımlara karşı alınması gereken önlemleri saptamak üzere, 18 Mart 1964 günü, bir toplantı yapılması önerilir. Fakat Kıbrıs'la ilgili dış politika durumu gözönüne alınarak, toplantının 1 Nisan 1964 günü yapılması kararlaştırılır.

Çağrı yapılan 33 kuruluştan 28 tanesinin delegeleri,1 Nisan 1964 Çarşamba günü, saat 15.00'de, Ankara'da Kızılay Genel Merkezi salonunda toplanır.

Toplantıda CHP Milletvekili ve TÖDMF Başkanı Şükrü Koç, Halkevleri adına Tahsin Banguoğlu, Türk-İş Araştırma Müdürü ve YÖN Dergisi yazarı Doğan Avcıoğlu, Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Başkanı Nizamettin Doğu, Yüksek Öğrenim Gençliği Atatürkçüler Derneği Başkanı Mustafa Esen, SBF Fikir Kulübü Başkanı Alper Aktan, Ankara Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Doğan Kasaroğlu, Oleyis Başkanı İsmail Aras,

Türkiye Milli Öğretmen Dernekleri Federasyonu temsilcisi Hürrem Arman ve diğer örgüt temsilcileri konuşma yaparak, görüşlerini açıklar ve beş kişilik bir komisyon oluşturulur.

Örgüt temsilcileri, 6 Nisan 1964 Pazartesi günü, Ankara'da yeniden toplanır.

İlk toplantıda seçilen 5 kişilik komisyonun hazırladığı rapor taslağında kullanılan ifadeler ve mevzuun önemi sebebiyle tekrar umumi konuşmalar yapılmış ve Halkevleri Genel Başkanı Tahsin Banguoğlu'nun bir önceki toplantıda Şükrü Koç'un, "Komünistler de gericidir", sözüne temas ederek, "Bizim bildiğimiz Komünistler aşırı ilericidir ve bu tehlikelidir", demiş ve kurulacak cephenin sadece gericilere karşı değil, aynı zamanda Komünistlere karşı da olmasını ister.

Banguoğlu'nun konuşması toplantıda tartışmalara yolaçar. Bir kısım delegeler, sadece gericilerle mücadelesi üzerinde durur, Tahsin Banguoğlu ve Mehmet Özgüneş'in de dahil olduğu diğer topluluk ise hem gericilik hem de komünizmle mücadele esaslarını savunur.

Alper Aktan, "Köprübaşları teker teker gericilerin eline geçmiştir. Çoğumuz bunun farkında değiliz. Osmanlı düzeni Cumhuriyet devrinde de yürümektedir", demiştir.

"Milli Güvenlik Kanunu" Tasarısı

Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle Türk Ceza Kanununun 141 ve 142. maddeleri hakkında, Türkiye İşçi Partisi, iptal davası açar.

Bu davanın kararının beklendiği sıralarda yeni bir kanun tasarısı hazırlanır. 141 ve 142. maddelerle aynı hükümleri taşıdığı bu yasa tasarısı hakkında Eylem dergisi, çeşitli kuruluş başkanları ile öğretim üyelerine bazı sorular yönelterek cevaplandırılmasını ister. Sorular şöyledir:

1- Milli Güvenlik Kanununu tasarısının gazetelerde yayınlanmasından sonra, tasarının Anayasaya aykırılığı gerekçesiyle kaldırılacağı söylenen T.C.K.nun 141 inci maddesinin taşıdığı hükümleri içerdiği bilim çevrelerinde söz konusu edilmektedir.

Yeni tasarının da -kanunlaştığı takdirde- Anayasaya aykırı olup olmayacağı hakkında düşünceniz nedir?

2- "Cebir saiki kanunda yer almazsa demokrasi yıkılır. Ferdin fikir hürriyeti çiğnenir. Ve 141. maddeye girmeyecek sosyal bir fikir tahayyül etmek etmek dahi mümkün olmaz. Cebir saiki unsur sayılmazsa herhangi bir hükümet elinde bu madde müthiş silah olur."

Eski Yargıtay başkanlarından Halil Özyörük, bu sözleri D.P. iktidarını uyarmak amacı ile söylemiştir.

Milli Güvenlik Kanunu tasarısında cebir saiki yer almaktadır. Bu konuda düşünceniz nedir?

SBF Fikir Kulübü Başkanı Alper Aktan, yukarıdaki sorulara aşağıdaki yanıtları vermiştir:

"İki yıl önce kulübümüz tarafından yayınlanan bir bildiride, yönetimi elinde bulunduran sınıfların hoş görürlüklerinin bir gün biteceğini, bu sınıfların korkunç sayılabilecek uygulamalara girişebileceklerini belirtmiştik. Geçen günler ve olaylar savımızı doğrulama yolundadır. Gizli tutulduğu için, Milli Güvenlik Kanunu tasarısını ayrıntılarına kadar incelemek mümkün olmadı. Gazete ve dergilerde çıkan haber ve yorumlar, tasarının, T.C. Kanunu 141. md.nin yerini alacağını, yürürlükte bulunan ikili kanunların birleştirilmesini yoluna gidildiğini, tasarıda zor unsurunun yokluğunu ortaya koymuştur. Ayrıca hazırlayıcıların niteliği üzerinde de durulmaktadır. Ortaya çıkan unsurları ile yeni tasarı, Ceza Kanunumuzun 141. maddesinin Anayasaya aykırılık yönlerini taşımaktadır. Kısaca tasarı, anayasamızın ikinci kısmı olan 'Temel Haklar ve Ödevler' bölümünde belirtilen ödev ve özgürlüklere, temel hakların korunması ile ilgili maddelere, anayasamızdaki 'eşitlik' kavramına aykırı bir tutumla hazırlanmıştır. Ayrıca 141. maddedeki, anayasanın 'düşünce', 'bilim ve sanat' örgütlerine aykırılık, 'Milli Güvenlik Kanunu' tasarısında yer almaktadır. 'Zor unsurunun' tasarıda yer almaması, yönetici sınıfların geniş serbesti elde etme yolunda olduklarını gösterir. Bu sınıflar halkın geçirdiği evrim karşısında savunma durumuna geçmişlerdir ve gerilemektedirler. 'Zor Unsuru'nun olmaması başka türlü açıklanamaz. Bu tasarı, ülkemizde demokrasi adına oynanan oyunların sonuncusudur. Yapılacak şey ilerici örgütlerin bu çevrelerle toptan bir uğraşa girmelerini sağlamaktadır. Bu kanunların çıkması önlenmelidir. Halkın, kendisine oynanan oyunları anlayacağı günler yakındır."

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fikir Sanat Kulübü Başkanı Ziya Akçapar da bu konuda şu cevapları vermiştir:

"1-Kanunlaşması için yakında Meclise sunulacak olan Milli Güvenlik Kanunu tasarısının, gazetelerde çıkan bölümü dışında hiçbir bilgiye sahip değiliz. Tasarının tümünü ele geçirmek için gösterdiğimiz çabaların boşa gitmesi bir yana, bu ilgimiz de pek iyiye yorulmadı nedense. Anlaşılıyor ki ilgililer, bu kerte önemle ve gizlilik içerisinde üzerinde durdukları bu işte bizlere tatlı sürprizler hazırlamaktadırlar. Adı geçen Kanun'un gerekçesi, 'Anayasa rejimine aykırı durumları ortadan kaldırılmak, Anayasanın koyduğu temel nizamların ihlalini önlemek...'tir. Bu gerekçeyi okuduğunda insan ister istemez bir ümide kapılıyor. Sonunda politikacının aklı başına geldi. Anayasamızın koyduğu temel ilkeler artık gerçekleştirilecek. Sosyal adalet, kurulacak, vurguncular, karaborsacılar, kökü dışarda uluslararası kapitalizm uşakları bundan böyle yoksul halkımızı dilediğince sömüremeyecek, onlara da insanlık onuruna yaraşır bir yaşama düzeni sağlanacak artık. Toprak reformu gerçekleştirilecek, 20 milyon küsür köylü vatandaş tutsaklıktan kurtulacak, kendi toprağında kendi mutluluğu için çalışacak. Vergi reformu yapılacak, cebime giren 700 liranın 165 lirasını devlete geri verirken, devlet kredileriyle milyonlar vurup beş kuruş vergi vermeyen erdemli büyüklerimizin de devlet giderlerine katılması sağlana-

cak. Bundan böyle hiç kimseye düzmece raporlar, düzmece nedenlerle orta çağ kalıntısı işkenceler yapılmayacak, düşünce özgürlüğü, basın özgürlüğü kâğıt üzerinde birer formül olmaktan kurtarılacak, bunca yıldır büyüklerimizin parlak törenlerde adını ettiği, bizin bunca tehlikelere karşın savaşını yürüttüğümüz demokratik düzen sonunda gerçekleştiriliyor. Vatan toprakları saldırgan ülkelere kiralanmaktan yurttaşlarımızın hayatı saldırgan ülkelerin peyki olmaktan kurtuluyor. Artık biz de kendi kaderine hükmeden bir ülkeyiz. Artık çoktandır yitirdiğimiz onurumuza yeniden kavuşacağız. İçimiz kıvançla dolu olarak tasarının birinci maddesine geçiyoruz. Birden umutlarımız birer birer yıkılıyor ve akıllandıklarını sandığımız politikacının alışagelmiş oyunuyla Anayasaya aykırılığı belirlenmiş ve yakında kaldırılacağı sanılan Faşist İtalya'nın 141 ve 142. maddelerinin yerini daha ağır hükümlerle doldurmak için şimdiden alınmış bir tedbirle karşılaşıyorsunuz. Bugüne değin çiğneye çiğneye sakıza çevirdikleri yetmiyormuş gibi, bir de kalkmış Anayasanın koyduğu temel nizamların ihlalini önlemekten bahsediyorlar.

Anayasanın koyduğu temel nizamlarını önce yerleştirin ondan sonra ihlalini önlemek şerefini Türk aydını, Türk Gençliği, Türk ordusu size bırakmayacaktır. Buradan oynanmakta olan oyun şudur: 27 Mayıs Devrimimizden sonra Türkiye hızlı bir sosyal uyanış içerisindedir. Bu uyanışın kendilerinin sonu olacağını bilen ve kendilerine mutlu azınlık dediğimiz, çıkarcı, sömürücü, Ulusunun mutluluğu yerine kendi öz çıkarlarından öteye bir şey düşünemeyen şarda sapık ideoloji sahibi kişiler, yardakçıları ve çeşitli ulusal kurumlarımıza sızmış, satın alınmış sözcüleridir. Elbette ki bunlar anayasa düzenini koruyoruz diye, anayasanın bırakın ruhunu, 'Başlangıç' bölümünde ve 'Temel Haklar ve Ödevler' başlıklı ikinci kısmındaki ilkeleri çiğnemekten kaçınmayacaklardır: Yalnız unutmamalıyız ki bu topraklarda her şeye rağmen namuslu ve şerefli yargıçlar da vardır ve onlar bu oyuna, bu güne değin olduğu gibi bundan böyle de katılmayacaklardır.'

II- Kanun tasarısında cebir unsuru bulunmaması, kanunun uygulama alanını genişletmek için başvurulmuş bir tedbirdir. Böylelikle hoşlarına gitmeyecek en masum bir davranışı bile mahkum etmek olanağına kavuşacaklardır. Böyle bir durumda ise, demokrasinin adını bile söylemek, hukukçu deyimiyle, abesle iştigaldir. 27 Mayıs öncesi devrinin ünlü tahkikat komisyonuna taş çıkartacak nitelikte görülen ve Hükümet üyelerini bile Komünist olmakla suçlandırmaya kadar gidebilen mizah konusu aşırı cereyanlar ve Komünizmle Mücadele Komisyonunun aracılığı ile hazırlattırıldığını sandığımız tasarı hakkında sayın B.M.M. üyelerini uyarmak isteriz ve onlara deriz ki:

Efendiler, tarih baskı metodları ile memleket idare etmeğe yeltenen talihsiz politikacıların, kendi kurdukları baskı çarklarının altında nasıl ezildiklerinin örnekleriyle doludur ve tarih ibret almak içindir."

SBF Hür Düşünce Kulübü Kuruluyor

SBF Fikir Kulübü'nün karşıtı olarak 1964 Mayıs ayının ilk haftasında, Prof. Aydın Yalçın'ın önderliğinde SBF Hür Düşünce Kulübü kurulur.

Yapılan bir değerlendirmede bunun nedeni şöyle açıklanır:

"Siyasal Bilgiler Fakültesinde gruplaşmalar iki hocanın etrafında olmuştu. Bunlardan biri Sadun Aren, diğeri Aydın Yalçın'dı. Ancak Sadun Aren, kendi fikirlerini benimseyen talebeleri bir organizasyon içinde tutmağa kalkışıp bunlara Fikir Kulübünü ele geçirmelerini telkine başladı. Nitekim bu tavsiye tutuldu ve kısa zamanda başarı sağlandı. Fikir kulübü, bundan sonra Marksistlerin yuvası haline getirildi. Başlangıçta çok iyi niyetlerle kurulan bu teşekkül ele geçirildikten sonra, süratle sol fikirlerin en aşırılarının bu kanaldan yayılmasına çalışılmağa başlandı. Bu sırada Marksist görüşlerin karşısında olanlar herhangi bir faaliyette bulunmuyorlardı. Ancak bu faaliyetlerin çok arttığını farkeden bazı öğrenciler, Prof. Suat Bilge'nin dekanlığı sırasında harekete geçerek Hür Düşünce Kulübü'nü kurdular."

Kulübün neden kurulduğu şöyle açıklanır:

"Bu teşebbüs, bir süredir Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bir solcu ocak haline getirmek isteyen Türkiye İşçi Partisi'ne karşı, milliyetçi, Atatürkçü ve Batılı düzene candan bağlı vatanperver Türk çocuklarının samimi bir tepkisini ifade etmektedir. Bu tepki, birçok alanlarda Türk Üniversitelerine önderlik eden bu fakültenin, aynı şekilde başka fakültelere de yayılması sonucunu verecektir. Artık solcular etrafta eskisi gibi serbestçe at oynatacak bir ortamın kalmadığını görmeye ve derin derin düşünmeye başlamışlardır."

Prof. Sadun Aren ile Prof. Aydın Yalçın, bu dönem, SBF'de öğretim üyesidir.

10 Ekim 1965 Pazar günü yapılan Milletvekili seçimlerinde Prof. Sadun Aren TİP, Prof. Aydın Yalçın da AP Milletvekili olarak TBMM'ye girer.

Gençler, Başbakan İsmet İnönü ve Rektörlere Yanıt Verdi

Başbakan İsmet İnönü'nün daveti üzerine, 16 Ocak 1965 Cumartesi günü sabahı, Başbakanlıkta Ankara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Ege Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Rektörleri, dekanları ve bazı profesörlerle, Başbakan Yardımcısı Kemal Satır, İçişleri Bakanı Orhan Öztrak, Milli Eğitim Bakanı İbrahim Öktem, iki saatlik olağanüstü bir toplantı yaparak, üniversitelerimizde var olduğu ileri sürülen, "Aşırı cereyanlara" karşı önlemleri gözden geçirir.

Başbakanla bazı bakanların, üniversite rektör ve dekanlarıyla yaptıkları ve üniversitelerdeki fikir akımlarına karşı önlemler arandığı belirtilen toplantı, 18 Ocak 1965 Pazartesi günü, SBF Fikir Kulübü tarafından, üniversite özerkliğini kısıtlayan, fikir özgürlüğünü baltalayan bir çalışma olarak nitelendirilir.

SBF Fikir Kulübü İkinci Başkanı Zafer Üzgül imzası ile yayınlanan bildiride şu açıklama yapılır:

"Demokratik bir yüz verilmeye çalışılan toplantı, gerçek üniversite özgürlüğünü kısıtlayıcı, düşünce özgürlüğünü köstekleme yolunda çalışmaların bir aşamasıdır. Toplantıda, toplumsal sorunları düşünmek ve tartışmak, bu konularda görüşleri belirtmek bile suç sayılmak yoluna gidilmiştir. Türkiye'nin sömürülme yolu petrol konusunu, düşün özgürlüğünü kısıtlama aracı T.C.K. 141 ve 142. maddeleri tartışmak, Anayasa düzenini savunan bildiriler yayınlamak suçlama konusu olabilmiştir. Ayrıca, gençliğin düşünsel çalışmalarının dışardan güdüldüğü gibi bir suçlamada da buna eklenmiş ve üniversiteye polis sokulması haklı gösterilmek istenmiştir. Gençlik Atatürk'ün Bursa Nutku'ndan aldığı ilhamla bütün engelleri yenerek görevini yapacaktır."

28 Nisan Olaylarının 5. Yıldönümü

SBF Fikir Kulübü, 28 Nisan 1960'da meydana gelen olayların beşinci yıldönümü nedeniyle 28 Nisan 1965 Çarşamba günü, bir bildiri yayınlar. Bildiri şöyledir:

"Türkiye Halkına, 27 Mayıs 1960 devrimi, toplumsal, ekonomik bozuklukların doğurduğu rahatsızlıkların dile getirilmesini ve bunlara çözüm yolları önerilmesini istemeyen bir iktidara karşı yapılmıştır. Bu iktidar, hırsızlıkların, yolsuzlukların ve vurgunculuğun, adaletsizliğin ortaya çıkmasından korktuğu için kurtuluşu baskı ve susturma yoluna sapmakta bulmuştur. 28-29 Nisan bu zorbalığa karşı halk oyunun güçlü bir yansıtıcısı olan üniversitenin ayaklanışıdır. 28-29 Nisan'ın beşinci yıldönümünde Türkiye, 28-29 Nisanlara yol açan durumdan pek uzakta değildir. Yine ekonomik ve toplumsal sorunlar çözülememiştir. Bir toprak reformu gerçekleştirilememiş, vergiler halka daha çok yük yükleyecek biçimde düzenlenmiş, hızla bir sanayileşmeye geçmek yolunda adımlar atılmamış, gelir dağılışındaki dengesizlik giderilememiş, yolsuzluk söylentileri almış yürümüştür. Yine kitaplar, gazeteler toplatılmakta, üniversitelere polisler sokulmaktadır. Düşünceyi baskı altında tutan, Anayasaya aykırı yasalar inatla uygulanmakta ve buna benzer yeni yasaların hazırlığı yapılmaktadır. Düşünceden korku eskisi ölçüsündedir. Yalnız ilerici bir anayasa ve daha çok uyanmış bir halkoyu baskılara karşı güvence ve destektir. Yeni 28-29 Nisanları önlemenin yolu, buna yol açan nedenleri ortadan kaldırmaktır. Yoksa eski tutuma dönüş, buna yapanları daha öncekilerin akıbetine uğratır. İlerici güçler uyanıktır ve Anayasayı, 27 Mayısın getirdiği özgürlükleri çiğnetmeyeceklerdir. SBF Fikir Kulübü olarak, Anayasa ile verilen haklarımızı inatla ve sonuna dek savunacağız."

TİP Başkanı Aybar Ankara'ya Sokulmayacakmış

TİP İkinci Genel Yönetim Kurulu toplantısı, 10 Mayıs 1964 Pazar gü-

nü, Bursa'da yapılır. Toplantıda bir konuşma yapan Genel Başkan Mehmet Ali Aybar, "Bizler Atatürkçü dış politika anlayışına dönerek Misak-ı Milliye hudutlarının haricinde bir davamızın olmadığını belirtmeliyiz" der.

TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'ın Kıbrıs konusunda yaptığı bu açıklama, bazı çevrelerin tepkisi çeker ve Ankara hudutları içine sokulmayacağı söylentileri yayılır.

TİP'li bazı öğrenciler, 16 Mayıs 1964 Cumartesi günü, öğleden önce DTCF'nde TMTF'nun bildirisine karşı bir bildiriyi dağıtırlarken hadise çıkar. Bunun üzerine duruma derhal Sıkı Yönetim makamlarınca el konur ve bildiri dağıtanlardan Ataol Behramoğlu ile Ergin Günce, yakalanarak Ankara İl'i dışına çıkarılır.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığının, yayınladığı 59 nolu tebliği şöyledir:

"Cana, mala, ırza, hakka tecavüz veya buna teşebbüs etmenin Sıkı Yönetim tatbikatı ile karşılaşacağı tebliğ edilmesine ve esasen bu gibi hallerin insanlık dışı davranışlar olduğu da belli bulunmasına rağmen 15-16 Mayıs gecesi İşçi Partisini tahrip maskesi altında Kızılay'da bir kısım insanları toplayarak hadise çıkarmaya çalışanlardan ve bunu aşırı sarhoşlukla örtmeye yeltenenlerden bazıları Sıkı Yönetim bölgesi dışına çıkarılmışlardır. Medeni bir memlekette gayri medeni usullere müracaat ederek vatandaşları zarara sokan veya rahatsız edenlerin umumi efkarca daima reddedildiğine de şahit olan Komutanlık, bu gibi bayağı düşüncelilerin uyarılmasını da her rastlayan vatandaştan rica eder. Cemal Tural, Orgeneral, Ankara Sıkı Yönetim Komutanı."

Dönüşüm

Çoğunluğu SBF Fikir Kulübü üyesi olan TİP'li gençler, günlerce konuşup, tartıştıktan sonra seslerini duyurmak amacıyla bir dergi çıkarmaya karar verir.

SBF Fikir Kulübü yöneticilerinden İsmet Özel, bu konuda şunları anlatmıştır:

"Biz, ilk defa kendimiz bir iş yürüteceğiz, kendimiz bir dergi çıkartacağız, kendimiz satacağız diye bir tavrımız vardı ve böyle bir eylem planlayarak Dönüşüm Dergisini çıkarttık. İnisiyatifin sosyalistlerde olması çok temel titizliğimizdi bizim. Derginin sahipliğini Ataol Behramoğlu üstlendi. Niye Ataol'a sahipliğini verdik? Bunu biraz, 'Biz emir veririz olur' tavrıyla yaptık. Umduğumuzdan fazla satış geliri elde ettik. Hatta FKF'yi de Dönüşüm'den kazandığımız paralarla kurduk."

Dönüşüm isminin altında yeralan, "Bugün Yarına Çıkar" sözü Nazım Hikmet'in bir şiirinden İsmet Özel'in önerisiyle alınır. Dönüşüm'ün çıkışıyla ilgili, "Dönüşüm-Bugün Yarına Çıkar" yazılı afişler, cadde ve sokaklarına yapıştırıldıktan sonra, afişi okuyanlar, "Bugün-yarın çıkar" diye anlar.

Derginin sahibi DTCF öğrencisi Ataol Behramoğlu, Yazı İşleri Müdürü SBF öğrencisi, İstanbul'da oturan SBF öğrencisi Ümit Hassan, Teknik Yönetmen de SBF öğrencisi Yurdakul Alpay olur.

Polisler, soruşturma için eve gelip, Hüseyin Ergün'ün annesine, "Yahu bu Ümit Hassan Hindistanlı. Senin oğlunun bunlarla ne işi var?" diye sorar.

Hüseyin Ergün, derginin yönetim yeri olarak, İlk başta yer bulamadıklarından anne-babasının, Yenimahalle-Ragıp Tüzün Caddesi 451 nolu ev adresini verir. Daha sonra, Sosyal Adalet dergisinin boşalttığı yer değerlendirilir ve Dönüşüm Dergisinin idare yeri orası olur.

Derginin ilk sayısı, SBF'den arkadaşları olan Onur Arın'ın babasının matbaasında basılır.

Çoğu SBF Fikir Kulübü üyesi TİP'li gençler, Ankara' da ilk sayısı 22 Nisan 1965 Perşembe tarihini taşıyan ve onbeş günde bir çıkartılacak olan Dönüşüm dergisi yayınlamaya başlar.

Ankara Üniversitesi'lerinde okuyan SBF, ODTÜ ve DTCF' den TİP'li ve sosyalizme ilgi duyarak düşüncelerini basın yoluyla yaymak isteyen kızlı-erkekli 500 kadar öğrenci gençten toplanan onar lira para ile çıkartılan Dönüşüm dergisi, Ankara ve İstanbul bulvarlarında, "Dönüşüm, Dönüşüm Toplumcu Gençliğin, Üniversitelinin Sesi-Amerika'nın Vietnam'daki barbarlığını yazıyor", "Sadun Aren, Aziz Nesin, M, Ali Aybar Dönüşüm'de yazıyor", "Rotatife karşı, basın ağalarına karşı Dönüşüm", "Aydının ve emekçinin gazetesi", "Amerika'nın Vietnam'da döktüğü masum kanların iç yüzünü yazıyor", "Sosyalist ve aydın gençliğin dergisi Dönüşüm" diye bağırılarak satılmaya başlanır.

Kendilerine, "Milliyetçi" diyen gençler, Dönüşüm dergisini satan gençlere saldırarak olay çıkartır.

24 Nisan 1965 Cumartesi günü, Dönüşüm dergisini Kızılay'da satan gençlerden Yurdakul Alpay, Ümit Hassan, Hüseyin Ergün, Şirin Yazıcıoğlu, Erdal Türkkan, Sinan Taşkın, Sungu Çapan, Emre Çağatay, Mehmet Sönmez, Necmiye Alpay, Yılmaz Hasdemir, Haluk Aker ve Ataol Behramoğlu, çıkan olaylar sonucu gözaltına alınır. Savcılıkça yapılan sorgularından sonra da serbest bırakılırlar.

Ankara Zafer Mimar ve Mühendislik Özel Yüksek Okulu'nun sahibi müteahhit Muammer Kıraner'in verdiği parayla yayınlanan Kuva-i Milliye adında bir dergi, 5 Hqziran 1965 Cumartesi günü, yayınlamaya başlar.

Kuvay-i Milliye dergisi, "Kuva-i Milliye cephesi kuruldu, bedeli bir lira", "Moskof uşaklarına ölüm", "Nazimof'un piçlerini yazıyor", "Ezan sesinden gocunanlara karşı Kuva-i Milliye", "Komünistlere karşı Kuva-i Milliye cephesi", "Nazımof'un fırlatmalarına karşı Kuva- i Milliye", "Komünistlere ölüm" diye bağırarak satmaya çalışan sağcı gençler, Dönüşüm dergisinin satışını engellemeye çalışır. Zaman zaman Dönüşüm dergisi satanlara saldırılır.

Yakalanıp gözaltına alınanlar saldırganlar değil, saldırıya uğrayan Dönüşümcülerdir.

26 Mayıs 1965 Çarşamba günü, dergi satışı yapılırken çıkan olaylar nedeniyle: Yurdakul Alpay, Ahmet İmrek, Sinan Taşkın, Metin Musaoğlu, Turgut Yılmaz, Orhan Apaydın, Mehmet Üstünol ve Cevdet Sezer gözaltına alınır.

11 Haziran 1965 Cuma günü, dergi satışı yapılırken çıkan olaylar nedeniyle: Hüseyin Ergün, Ataol Behramoğlu, Alper Aktan, Cevdet Sezer, Tuncay Bökesoy, Erdal Gökyüzü, İrfan Gelen, Uğur Mumcu, Ümit Hassan, Veli Kasımoğlu ve Aktan Ataoğlu gözaltına alınır.

Saldırılar, sol ve sosyalist gençler arasında bir toparlanma yaratır.

Ressam Mehmet Sönmez, Yusuf Küpeli, kavgalarda arkadaşlarına destek verir. Mehmet Taşkesen, yardımcı olmak amacıyla Kahramanmaraş'tan gelir.

Ankara'da bulunan TMTF 2. Başkanı Abdullah Emre İleri, bir bildiri yayınlayarak, Dönüşüm dergisi satanları eleştirir.

Bunun üzerine SBF Fikir Kulübü adına Hüseyin Ergün, ODTÜ Fikir Kulübü adına Tuncay Bökesoy, 6 Haziran 1965 Pazar günü, TMTF Genel Başkanı Ahmet Güryüz Ketenci'ye şu telgrafı çeker:

"Dönüşüm gazetesi satıcılarına yapılan kanunsuz saldırılar devam etmektedir. Bu davranışlara polis destek olarak suç işlemektedir. Temel haklarımızı ayaklar altına alarak faşist metodlarla yapılan bu alçaklıklara karşımızda kim olursa olsun direneceğiz. 27 Mayısın getirdiği Anayasa ve Hukuk Düzenini savunmayı ve uygulamayı bir yana bırakıp gericiliği ve faşizmin gelişini desteklemek namussuzluktur."

TMTF Genel Başkanı Ahmet Güryüz Ketenci, SBF Fikir Başkanlığına şu yanıtı verir:

"Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyeti gerçekten kaidesine oturtmak, bütün bir ulusun mutluluğunu sağlamak amacı ile göstermiş olduğunuz toplumcu direniş, Türkiye'mizin sosyal mücadeleler tarihinde bir gün yerini elbette bulacaktır. Ulusçu ve vatanperver davranışınızın Türk Yüksek Öğrenim Gençliği kafa ve gönüllerinde ölümsüzler mabedine kadar taşayacaktır. Anayasanın temel haklarını ayaklar altına alarak fikir özgürlüğünü sınırlayacak her tutumu dün olduğu gibi bugün de Türk Yüksek Öğrenim Gençliği lanetlemesini bilecektir. Sizler Türk Yüksek Öğrenim Gençliğinin idealist öncülerisiniz. Mücadelenizde başarılar diler, bütün Siyasal'lı arkadaşlarımın gözlerinden öperim."

555-K Günlerinde Olduğu Gibi

YÖN dergisi Dönüşüm dergisi satanlara karşı girişilen saldırıyı, şöyle açıklar:

"Ankara'da Atatürk Bulvarında, kendi çıkardıkları 'Dönüşüm' dergisini satan gençlere karşı, polisin de adeta desteği ile girişilen saldırılar, bu haf-

tanın ortasında gençliğin sert bir ihtarına yol açtı. Büyük bir gençlik kütlesi, 555-K günlerinde olduğu gibi Gazi Osman Paşa Türküsünü ıslıkla çalarak, meydanı boş bulduklarını sananları düşünmeye çağırdı. 'Kahrolsun Emperyalizm' sesleri Atatürk Bulvarı'nı doldurdu."

İlk baskısı 3.000 olan Dönüşüm dergisi, bir kaç gün içinde tüketilmesi üzerine ikinci baskı olarak 2.000 adet daha basılır. Derginin sadece İstanbul Taksim Meydanı'ndaki satışı 1.500'dür.

Dönüşüm dergisinin İstanbul temsilciliğini Namık Kemal Behramoğlu ile iki arkadaşı yürütmektedir.

Kızlı-erkekli gençler, yakalarında TİP rozetiyle, sokaklarda, alanlarda Dönüşüm dergisi, satarlar.

Osman Saffet Arolat, Veysi Kemal Sarısözen, Mehmet Dinçel (Umbor Mehmet), Namık Kemal Behramoğlu, Altay Direk, Gürbüz Akkök, Gündüz Akkök, Nizamettin Üstündağ, Ziya Akçapar, Can Aksın, Nurkalp Devrim, TİP'in bu dönem İstanbul'daki gençlik önderlerinden bir kısmıdır.

Dönüşüm dergisinin İstanbul'daki satışı sırasında da zaman zaman olaylar, kavgalar yaşanır. Behice Boran, dergi satışına katılan gençleri Parti'ye çağırır ve:

"Yaptığınız işlerden bizim de haberimiz olsun. Yakanıza taktığınız rozetle siyasi bir görüşü, bir partiyi temsil ediyorsunuz. Daha disiplinli hareket edin." diyerek, nasihatlerde bulunur.

Dönüşüm dergisinin her satışı olaylı olur ve Türkiye kamuoyunun gündemini en çok uğraştıran konu durumuna gelir.

Tercüman gazetesi, 13 Haziran 1965 Pazar günü, olayı baş sayfadan, "Kızılay Meydanı Gençliği İkiye Böldü" şeklinde verir. Haber özetle şöyledir:

"Dün gece toplanan, 'Aşırı Cereyanlarla Mücadele' komitesi, öncelikle 'Sol' cereyanları ve 'Kızılay Olayları'nı görüşmüş, aşırı cereyanlarla tesirli bir şekilde mücadele için mevcut kanunun yeni bir mevzuata lüzum hissettirmediği, ancak yetişmiş ve ehil elamanlarla, eşit ve tam olarak takibine karar vermiştir. Pazartesi günü tedbirler görüşülecektir. Komiteye mensup altı Bakan'dan Adalet, İçişleri, Enerji, Köy ve Milli Eğitim olmak üzere beşinin hazır bulunduğu toplantıda, son günlerde vukua gelen olaylar ve sol propagandanın ışığı altında iyi bir kanuna lüzum olup olmadığı tartışılmıştır."

Olaylar sırasında SBF Fikir Kulübü ile ODTÜ Fikir Kulübü, Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'den Emniyet Genel Müdürüne kadar ve siyasi parti başkanları da dahil olmak üzere şu telgrafı çeker:

"Dönüşüm gazetesi satıcılarına yapılan kanunsuz davranışlar devam etmektedir. Bu davranışlara polis destek olarak suç işlemektedir. Temel haklarımızı ayaklar altına alarak faşist metodlarla yapılan bu alçaklıklara, karşınızda kim olursa olsun direneceğiz. 27 Mayıs'ın getirdiği Anayasa ve

hukuk düzenini savunmayı bir yana bırakıp gericiliğin ve faşizmin gelişini desteklemek namussuzluktur."

SBF, ODTÜ SFK, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü ile 27 Mayıs Fikir Kulübü Ankara İl Teşkilatı, daha sonra, ortaklaşa yayınladıkları bildiride tepkilerini şöyle dile getirir:

"Türk Kamu Oyuna; Günlerdir Anayasa açıkta çiğneniyor. Bunu emniyet kuvvetleri açıkça destekliyor. 27 Mayıs'ın getirdiği, Anayasa ve hukuk düzeni ile sağlanan özgürlük ortamında çıkan Dönüşüm saldırılara uğruyor. Saldırıların her yenilenişinde, polis saldırganları daha çok destekliyor. Olayların benzeri 27 Mayıs öncesinde de oldu. Genç adam, Kızılay'da, kendi üniversitesinde kurşunlandı. Ne var ki, yapanların sonları belli. Bugün, hukuk düzenini, Anayasa'yı çiğnemenin yeni örnekleri veriliyor. Anayasa ile tanınan haklarımızı ve tümüyle Anayasa düzenini ve demokrasiyi korumak için; her türlü diktatörlüğü getirmek getirmek isteyenlere karşı, artık Anayasa ile tanınan direnme hakkımızı kullanacağız. Anayasayı, özgürlükler düzenini benimseyen bütün Türk halkı ile ilerici kuvvetlerin yanımızda olduklarına yürekten inanıyoruz. Haksever yurttaş, bilinçli emekçi, ilerici aydın, sana insanca yaşama hakkını tanıyan Anayasayı savunmakta bize katıl. Üniversiteli aydın genç direnerek kanlarınla yazdığın anayasayı seni kurşunlayanlara çiğnetme!"

Dönüşüm dergisini çıkartan gençler, derginin çıkış amacını şöyle açıklar:

"Dönüşüm, hem yurttaki dönüşümü hızlandıracak hem de basınımız da bir dönüşüm, bir reform bir inkilap olacaktır."

"Biz Karışamayız. Ne Yapmak İstiyorsanız Siz Karar Verin"

Derginin bütün işleri; yazıların toplanması, matbaada basılması, paketlenmesi, dağıtım, abone işleri, harcamaların yapılması, para toplanması, büro işleri iki-üç kişinin çabalarıyla yürütülmektedir.

Sosyalist iktidarın demokratik yoldan halkın oyu kazanılarak yapılacağı kültürüne sahip olan ve sokak çatışmalarının sonuçta cuntaya yarayacağı düşüncesi içinde olan gençler, Sadun Aren'le konuşmaya karar verir.

Hüseyin Ergün, Sadun beye, "Hocam. Ben, bu işten hiç hoşlanmıyorum. Olayların sonucu cuntaya doğru gidiyor. Ne yapalım?" diye sorduğunda, Sadun Aren, "Biz karışamayız. Ne yapmak istiyorsanız siz karar verin" diye karşılık verir.

Dönüşüm dergisini çıkartan gençler, ne yapacakları konusunda bir toplantı yapar. Abdullah Nefes, "Ara vermeyelim. Çıkartırız" diyerek, derginin yayınına devam ettirilmesi düşüncesindedir. Fakat çoğunluk, derginin bir süre için yayınına ara vermenin uygun olacağına karar verir. Böylece, Dönüşüm Dergisi, 5 sayı çıktıktan sonra yayınına bir süre ara verir.

Dönüşüm dergisinin ilk çıkışının kapatılması hakkında Hüseyin Ergün, şunları söylemiştir: "Beş sayı çıkan bu dergi, bazı cuntacıların işlerine ge-

liyordu. Çünkü bu derginin satılması sırasında çıkan olaylar, onların işine yarıyordu. Bu yola dönüşüldüğünü anlayınca, bu dergiyi biz kendimiz kapattık."

Yaşanan bu olaylar, FKF içinde ve çevresinde, bazı tartışmaların ve ayrışmaların da nedeni olur. "Bizi koruyamıyorsunuz, hep savunmada kalıyoruz" gibi FKF yönetimine eleştiriler yapılır.

Bu Tehlike Bizden, Üniversiteli Gençten Değil, Yurdumuzu Kendi Çıkarlarına Göre Yöneten Soyguncular dan Geliyor

Siyasi irade, aşırı diye nitelendirdiği akımların çalışmalarını engellemek ve yasak getirmek amacıyla yeni bir kanun tasarısı hazırlar.

Kamuoyunda tartışılmaya başlanan bu tasarı hakkında SBF Fikir Kulübü, yayınladığı bildiriyle görüşlerini şöyle açıklar:

"İçişleri Bakanı, anti-demokratik yöntemin yeni bir örneğini -aşırı sol akımlar konusunda derhal ve kesin tedbirler- alınmasını isteyen bir raporu Bakanlar Kuruluna vermekle gösterdi. Ülkemizin ilerici görüşleri baskı altına almak için kullanılan uydurma 'aşırı sol' deyimi, gerçekte Üniversite gençliğinin yurt sorunlarına eğilmesinden doğan bir kaygunun belirtisidir. III. karma hükümetin, Başbakanının üniversite yetkilileri ile karşılanan toplantı, aynı amacı yani aşırı solla savaşma amacını gütmekteydi. Bütün bu hazırlıkların sonunda yapılmak istenen açıktır: Gençlik sessizce otursun, hırsızların ve yurt zenginliklerinin üzerinde pazarlık yapanlara haykırarak karşı durmasın, özgürlüğü ve demokrasiyi savunmasın. Eğer bunları yaparsa 'aşırı sol, tehlikeli akım' gürültüleri ile bu diri sesler boğulsun. Evet ülkemizde tehlike vardır. Ama bu tehlike bizden, Üniversiteli gençten değil, yurdumuzu kendi çıkarlarına göre yöneten soyguncular dan geliyor. Üniversitelere polis doldurulуyor ve her onurlu gençlik kuruluşu gibi haksızlıklara direnen kulübümüzün eski ve yeni yönetim kurulu üyeleri hakkında soruşturma açılıyor. Bu tedbirler şiddetlenebilir. Ne var ki uyanık ve sorumlu Türk gençliğinin karşısına dikilen engeller sonuç vermeyecektir. Hızını halktan, bilimden alan genç kafalar bu kötü düzenin pısırık araçları durumuna düşürülemeyecektir. Mutlu günlerin doğum sancısını çeken Türk halkına bildiririz ki, sömürmenin, emperyalizmin her zaman karşısındayız ve varlığımız pahasına da olsa böyle dimdik kalacağız."

Bursa Olayları Kınanıyor

3 Temmuz 1965 Cumartesi günü, TİP Bursa kongresine çoğu Adalet Partisi üyesi olan kişiler saldırır ve delegelerin çoğu linç edilinceye kadar dövülür.

SBF Fikir Kulübü Başkanı Hüseyin Ergün, ODTÜ Fikir Kulübü İkinci Başkanı Ersin Arısoy, DTCF Fikir Kulübü adına Gürsen Topses, 6 Temmuz 1965 Salı günü, ortaklaşa bir bildiri yayınlayarak, Bursa'da TİP'e yapılan bu saldırıyı kınar. Bildiride özetle şöyle denmiştir:

"Olayların tertip olduğu ve Adalet Partisi'nce desteklendiği açıktır. Ortaya çıkan gerçek soygunculuk, hırsızlık düzenini sürdürmenin tek yolunun zora, kaba kuvvete başvurmakta bulunduğudur. Hırsızlar, soyguncular, sömürücüler doğruların ortaya çıkmasını önlemek için yalnız halka yalan söylemekle yetinmemekte, başkalarının konuşmasını zora başvurarak engellemeğe çalışmaktadırlar."

TİP İstanbul Gençlik Kolu Başkanı Altay Direk, Emniyet Genel Müdürü Demir'e kınama telgrafı çeker.

TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, 12.7.1965 Pazartesi günü, Parti teşkilatına çektiği telgrafta, TİP'in tertiplerle karşı karşıya bulunduğunu belirtir ve "Teşkilat mensuplarının evlerinde kanun dışı yasak kitaplar ve beyannameler bulundurmamalarını", ister.

Fikir Özgürlüğünün Korunması İsteniyor

Bu dönem, "Komünizm propagandası yapıyor" gerekçesiyle bazı ortaokul ve lise öğrencileri gözaltına alınır.

SBF Fikir Kulübü, 6 Aralık 1965 Pazartesi günü, yayınladığı bildiride bu konuda görüşlerini şöyle açıklar:

"Türk Kamuoyuna, Seçim sonrası olaylar, şu tersine gelişmeyi açıkça ortaya koymaktadır: Bir yandan Türkiye'nin kalkınması için; çıkarları yurdumuzun geri kalmasında olanlardan medet umulurken, öte yandan düşünce özgürlüğü alabildiğine kısılıyor. Doğruları söyleyenlere, hapishanelerin kapıları açılıyor, kovuşturmalar birbirini kovalıyor. Fransız Devrimi'nin öncülerinden Baböf'ün bir yazısını aktarmanın cezası 10 yılı bulan hapis ve sürgün oluyor. Konya'da 6 lise öğrencisi adliyeye veriliyor. Erzurum'da üniversiteli aydın kardeşlerimizden ikisi tutuklanıyor. Tiyatro yapıtları kovuşturmaya uğruyor. Yasalarla verilen hakların polis raporlarıyla kaldırılmasının belgelerini açıklayanlar, mahkeme önüne çıkarılıyor. Bunlar, düşünce özgürlüğünü baltalamak, Anayasayı temelli işlemez hale getirmek yolundaki çabalara eklenen son olaylardır. Sorunları çözemeyenlerin, düşüncelerini söyleyenleri hapse atmakla dertlerin ortadan kalkmayacağını bilmeleri gerekir. Fikirlerin üzerine polisin gidişiyle, gerçeklerin zorbaları boğmağa gidişinin aynı zamanda olduğu unutulmamalıdır. Anayasa ile tanınan haklarımızı elimizden almak isteyenler, bizlerin: özgürlük kavgacılarının direnciyle karşılaşacaklardır."

Açık Oturumda Çetin Altan'a Saldırı

Ankara Sosyal Hizmetler Akademisi Öğrenci Derneği tarafından, 11 Aralık 1965 Cumartesi günü, "Türkiye'de sosyal hizmetler ne olmalıdır?" konulu bir açık oturum düzenlemiştir.

Açık oturuma AP Milletvekili Aydın Yalçın, TİP Milletvekili Çetin Altan, Muzaffer Özdağ, Sami Binicioğlu, Lebit Yurdoğlu ve Ertuğrul Alatlı

katılmışlar, toplantıda zaman zaman hadiseler olmuş, konuşmacılardan Çetin Altan bir takım dinleyiciler tarafından tartaklanmak istenmiştir.

Altan, yaptığı konuşmada, "Memlekette sosyal hizmetlerin düzene sokulması lâzım geldiğini, bunun için de iktisadın ön plana alınması gerektiğini", söylemiştir.

Altan'ın, "Maneviyatı fakir fukarada aramak doğru değildir. Asıl maneviyat şehir burjuvasında aranmalıdır. Devlet her şeyden evvel halkın devleti olmalıdır. Bir takım kimseler üçkâğıtçılıkla halkın üstüne çıkmışlar, baykuşlar gibi tünemektedirler" şeklindeki sözleri üzerine bazıları alkışlamış, bazı dinleyiciler de kınamışlardır. Oturum bittikten sonra kimliği tesbit edilemeyen birkaç kişi, Çetin Altan'ın üzerine yürüyerek yumruk atmak istemişler, TİP'li gençler, bunlara karşılık vermiş ve olay, daha fazla büyümeden yatıştırılmış, Altan, Maarif Koleji salonu arka kapısından TİP'li gençler tarafından dışarı çıkarılmıştır.

Yıl 1966, Yer Türkiye

DTCF Fikir kulübü kurucu ve üyelerine, bu dönemde yapılan baskılar nedeniyle FKF Genel Başkanı Hüseyin Ergün, bir bildiri yayınlar. Yayınlanan bildiri şöyledir:

"DTCF Dekanına Açık Mektup, Sayın Önen, Sizinle DTCF Fikir Kulübü Yönetim Kurulu üyelerine Fakülte yönetimince verilen ihtar cezası üzerine konuşmak istiyorum. İlkin, bu cezanın verilmesine yol açan olayı anımsayalım. DTCF Fikir Kulübü, fakülteli arkadaşlarına seslenmek, onlara görüşlerini duyurmak için bir bildiri yayınlıyor. Bildiride, suç sayılabilecek en küçük bir sözcük bile yok. Üstelik olsa bile, bununla ilgilenmek, polisin, savcının, yargıcın görevi. Durum böyle iken, arkadaşlarımızı bildirinin içeriği ve kulüple ilgili sorularla 'yazılı sorguya' çekiliyor. Sonunda, söz konusu cezayı alıyorlar. Olaylara bütünsel olarak bakamayanlar, düğmesini değiştirmekle çeketi yenilediklerini sanırlar. Türkiye, 1960 yılında bir devrimi yaşamıştır. Haksızlıkların, hırsızlıkların, sömürmenin söylenmesini engelliyen yasaklar, baskılar bu devrime yol açmıştır. Halk, bütünüyle -evet bütünüyle- bunların söylenmesinden yanadır. Onun için karşı olayına rastlanmamıştır. Yukarıdakileri gözönüne alarak düşününce, şunu açık seçik görürüz. Halk, hırsızlıkların, sömürmenin, haksızlıkların söylenmesinden yana olduğu için, bu özgürlüğü kısmaya kimsenin gücü yetmez. Hem yolsuzluklar söylensin, hem de bunlar çözümsüz bırakılsın; buysa akla aykırıdır. İşte, hem yolsuzlukların ortaya çıkmasında, hem de bunlara getirilen çözümde tek doğru düşünme yolu olan toplumculuk, bu yüzden gücünü halktan almaktadır. Onun için hiç bir baskı yolu başarıya ulaşamayacaktır. Akıllı gericiler bunu anlamışlardır. Eskiden olduğu gibi, doğru söyleyeni bir kaşık suda boğmak için bütün sapa yolları denemek, onların bulduğu bir yöntemdir. Ne var ki, halkın artık buna izin vermeyeceğini biliyorlar. Tersi olsa, yani yurttaşlar henüz ayıkmamış olsalar, baskı

yapma olanakları varolsa bile, özgür düşünceyi savunma kalelerinin üniversiteler olması gerekir. Oysa, olayımızda, tutumumuzla öylesine tersi bir doğrultaya girmiş bulunuyorsunuz ki, akıl almıyor. Polisin, savcının koğuşturma konusu yapmadığı bir bildiri -hem de Atatürkçülüğü savunan bir bildiri- hem de Atatürkçülüğü savunan bir bildiri hakkında dekanlık koğuşturma yapıyor. Burada ceza gerekçesinin başka olduğunu söylemeniz, durumu kurtarmayacaktır. Çünkü o gerekçeler -Fakültenin adını kullanmak gibi- hem yürürlükteki hukuk karşısında geçerliği olmayan, hem de bildiri yayınlanmadan önce de varolan olgulara dayanmaktadır. Genciz, Korku bizden ırak. Eğer bu türlü baskıların, bizi doğruları savunmaktan alıkoyacağını sananlar varsa, aldanıyorlar. Burada, korkacak olan bizler değiliz. Bize karşı baskı yollarını deneyenler korksunlar. Unutulmasın ki, evrende değişmeyen tek şey '*değişme*' temel kuralıdır. Bu düzen böyle sonsuza dek sürmeyecektir. Bizlerin yaşları, henüz yirmi-yirmibeş. Mutlaka başarıya ulaşacağız. Kaç saniye var çıkacak pak-ı dırahşan. Bizimle kavgayı göze alanlar, tarihi, bugünü, yarını, dünyayı ve yurdumuzu şöyle bir bütünüyle düşünmeliler. Kendilerinin dününü, bugününü, yarınını gözden geçirmeliler. İplik pazarında kimsenin yüzünün kara çıkmasını istemeyiz. Açıkça,'*kaç nasiya var çıkacak pak-ı dırahşan*' diyoruz. Bilinmeli ki, artık bir öğreticinin üniversiteden çıkarılmasını öğrenciler isteyecek olursa, bu kişi, geçmişte olduğu gibi, doğrudan yana olan biri olmayacaktır. Umudumuz, olayın bir takım yanlış anlamalar ve uzaktan edinilen yanlış izlenimler sonucu olduğudur. Özgür düşünceyi savunmakta, sizinle yanyana olmakla övünç duyacağız. Analarımızın, babalarımızın, kardeşlerimizin emekleriyle yapılan kamu malı yapılardan yararlanmakta da bize kolaylık gösterileceğini umuyoruz. Saygılarımla."

Bu Oyun Sökmeyecek

Ankara değişik semtlerinde ve fakültelerinde, AP iktidarını eleştiren bazı bildiriler, 18 Ocak 1966 günü, "Hür Subaylar" imzası ile 4 Mart 1966 Cuma günü, "Milli kurtuluş Cephesi" imzası ile dağıtılır.

Bu bildirileri dağıttıkları gerekçesiyle, ODTÜ ve SBF Fikir Kulübü üyesi gençler gözaltına alınarak sorgulanır.

SBF'den 150 kadar öğrencinin Ankara Emniyet 1. Şube'de, 22 Ocak 1966 Cumartesi günü, ifadesi alınır. İfadesi alınanlardan Ömür Sezgin, Hüsamettin Ünsal ve Faruk Sindal adlarındaki 3 öğrenci Savcılığa verilir. Öğrenciler Savcılıkça serbest bırakılır.

SBF Fikir Kulübü, 9 Mart 1966 Çarşamba günü, yayınladığı bildiride özetle şu açıklamayı yapar:

"Gizli beyannamelerden sonra Fikir Kulübü üyelerinin evleri aranıyor, ifadeleri alınıyor, tartaklanıyor. Toplum menfaatlerini savunan devrimci güçleri aşırı akımlar gürültüsü ile boğmak isteyen düşünce, son sıralarda terör havası yaratarak bulanık suda balık avlamak sevdasındadır."

11 Mart 1966 Cuma günü öğle üzeri FKF'li bazı gençler, DTCF önünde Fikir Kulüpleri Federasyonu imzalı ve "Bu Oyun Sökmeyecek" başlıklı bildiriler dağıtır. Dağıtılan bildiri aynen şöyledir:

"Günlerdir kamuoyu önünde bir oyun oynanıp duruyor. Hür Subaylar Komitesi, Milli Kurtuluş Komitesi gibi bir takım imzalarla bildiriler dağıtılıyor. Başbakan'ın açıkladığına göre, birincisi yurt dışında hazırlanmış. Türkiye'de halkın ayılmasını, haklarına sahip çıkmasını, örgütlenip kendi kendisini yönetmesini isteyen herkes demokratik düzenden yanadır. Çünkü bunların en kısa zamanda, en iyi biçimde, Anayasamızın tanıdığı hakların kullanılabileceği bir demokratik düzende gerçekleşebileceğini bilir, görür. O yüzden demokratik düzenin, en inançlı savunucuları bu ilerici kanatta toplanmıştır. Oysa demokratik düzenin yıkılmasını isteyenler, ancak, bu özgürlük ortamında haksız çıkarlarını, vurgunlarını sürdüremeyeceklerini anlamış olanlardır. Hükümetin yürüttüğü kovuşturma ise tam ters bir yönde gelişiyor. Demokratik düzenden yana olanlar, daha mahkeme kararı bile olmadan kamuoyuna radyolardan 'Suçlu' diye duyuruluyor. Okulda yemeğini yemekte olan bir insanın, o anda tutuklu olduğunu Ankara Emniyet Müdürü söyleyebiliyor. Bu düzenin sürmesinden, çıkarları zedelendiği için rahatsızlananlar üzerinde ise, dikkatlerin küçük bir parçası bile çekilmiyor. İnatla sürdürülen bu tutum, İran'da, Güney Amerika'da, Afrika'da ve daha dün Gana'da oynanan oyunun Türkiye'de de sahneye konulmak istendiği kanısını kuvvetlendiriyor. Amerikan gizli servisinin (CIA) geri kalmış ülkelerdeki yurtseverleri saf dışı etmek için düzenlediği tuzaklardan birini de Türkiye'de uygulamaya çalışıyor. Özü, ilerici güçleri, kanun dışı göstererek nitelemek olan bir tuzaktır bu. Başbakanın, 'Beyannamelerin yurt dışında' basıldığını belirten sözleri ise, oyunu CIA'nın hazırladığı yolundaki kanıyı iyice pekiştiriyor. Bilindiği gibi, yukarıda sözü edilen ülkelerde bu tuzağa halktan kopmuş, 'sözde ordular' alet edilmektedir. Oysa Türkiye'de böyle bir oyuna girişmek isteyenler, Türk ordusunun yurtsever, ilerici halktan gelme niteliği yüzünden kafalarını sert kayalara çarpacaklardır. Hükümetin dikkatini, daha akla yakın olan bu ihtimal üzerine, 'önemle çekmeyi bir ödev' sayıyoruz. Bilinmesi gerekir ki, bu bayatlamış oyun, Türkiye'de sökmeyecektir. Çünkü askeri, işçisi, köylüsü kısacası aklı başında olan herkes, haksızlığın, hırsızlığın, vurgunculuğun, başkasının sırtından para kazanmanın ancak bunların açık açık söylenebildiği, eleştirilebileceği bir düzende kökünün kazınabileceğini biliyor. Ve gene herkes, demokratik düzeni istemeyenlerin bir tuzakla, bunu yurtseverlerin sırtına yükleme çabalarını anlayacaktır. Daha geniş açıklamalarla anlatacağız bunu."

Ege Gençliği de Ata'ya Saldırıyı Kınıyor

Bu dönem, Atatürk Anıtlarına, Atatürk büstlerine ve Türk Bayrağına birbiri peşi sıra saldırılar yapılır.

Saldırıları kınamak amacıyla aralarında Ege Üniversitesi Fikir Sanat Kulübü'nün de bulunduğu Ege Yüksek Öğrenim Gençliği, 15 Nisan 1966 Cuma günü, İzmir'de bir yürüyüş düzenler.

Binlerce gencin katıldığı yürüyüş sabah saat 10.30 da Konak Meydanı'ndan başlar.

Ellerinde çeşitli pankartlar, Türk Bayrakları ve Atatürk'ün büyük boy resimleri olan gençler, Fevzipaşa Bulvarını takiben Basmane Meydanına oradan Alsancak'a kadar şehir içinde bir gösteri yürüyüşü yapar ve Alsancak'tan Talatpaşa Bulvarını takiben Cumhuriyet Alanına gelir.

Gençler, "Atatürk cehalete karşı idi", "Cüretkârı değil, onu koruyanlara dikkat edin", "Atatürk din istismarına karşı idi", "Kahrolson komünizm", "Olay değil, hortlayan irticadır", "Olay değil, olayın ardındaki gerçek önemli", "Zabıtanın, adliyenin yerine getiremediğini gençlik yerine getirecektir, "Devrim düşmanlarına karşıyız ve ezeceğiz", "Umarız ki yöneticiler, tehlikenin büyüklüğü ve kendilerine düşeni anlayacaklardır" gibi pankartları taşır.

Cumhuriyet Alanında birkaç gün önce baltalı saldırıya uğrayan Atatürk Anıtının önünde üç dakikalık saygı duruşunda bulunan gençler, daha sonra hep bir ağızdan İstiklal Marşı'nı söyler ve "Sana, bayrağa, devrimlere uzanan eller kırılacak" ibareli bir çelenk koyar.

Yürüyüş yapan gençler, Cumhuriyet Alanından sonra Kordon'u takiben Konak Meydanına gelmiş ve burada da Hürriyet Şehitleri Abidesine "Şehitlerimize ve milli bütünlüğümüze yan bakan gözler oyulacaktır" kordelalı bir çelenk bırakarak saygı duruşunda bulunur.

Sessiz yürüyüşten sonra Ege Üniversitesi Fikir ve Sanat Kulübü yayınladığı bildiride özetle, şu açıklamayı yapar:

"Tarih göstermiştir ki bundan önce gericiler tarafından tertiplenmiş bütün menfur hareketler, aydın Türk gençliği tarafından daima ezilmiştir. Bugün de hükümetin tavizlerine dayanarak hortlatılmaya çalışılan bu hareketler karşısında gereken tepkiyi göstermeye azimliyiz."

ABD Dışişleri Bakanı Dean Rusk Kınanıyor

Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanı Dean Rusk'un Ankara'ya gelişi münasebetiyle TBMM binası civarında Nato ve Cento aleyhinde gösterilerde bulunan TİP eğilimli 74 öğrenci, 19 Nisan 1966 Salı günü, saat 14'de yakalanarak "kanunsuz toplantı ve yürüyüş yapmak suçundan", Toplum Polisi tarafından Nöbetçi Savcılığına sevkedilmiş ve tek tek ifadeleri alınmıştır. Gençler, Toplum Polisinde iken aralarında bir tutanak hazırlamışlardır. 54 öğrencinin imzaladığı tutanakta şöyle denilmektedir:

"19 Nisan 1966 günü saat 13-13.40 arasında Çankaya otobüsüyle giderken otobüs gerekçe gösterilmeksizin durduruldu. Bizi Toplum Zabıtası Amirliğine getirdiler. Anayasa'ya, yasalara aykırı olan durumu bu tutanakla saptadık."

Öğrencileri, adliyede, TİP Konya Milletvekili Yunus Koçak, Niyazi Ağırnaslı, Muammer Aksoy, Kudret Bozuter ve Halit Çelenk, savunmuşlardır.

FKF'li bazı öğrenciler, 20 Nisan 1966 Çarşamba günü, saat 17.00 sıralarında Amerika'yı kınamak amacıyla Kızılay meydanında yürüyüş yapmışlardır. Ataol Behramoğlu'nun yönettiği öğrenciler, Amerikan Haberler Merkezi önünde yerlere oturarak polisin gelmesini beklemiştir.

Eylem sırasında, FKF'li öğrenciler ile bir kısım sağcı gençler arasında zaman zaman kavga çıkmıştır.

TİP'li gençler, ayrıca, öğle üzeri de Atatürk'ün Zafer Anıtına siyah bir çelenk koymak istemişler ve bu gençlerden dördü yakalanarak haklarında takibata geçilmiştir.

Başbakan Süleyman Demirel'in misafir Dışişleri Bakanlarına Ordu Evinde verdiği öğle yemeği ziyafetine gelen Amerikan Dışişleri Bakanı Dean Rusk aleyhinde tezahürat yapılmıştır.

Demirel İTÜ'de Yuhalanıyor

21 Nisan 1966 Perşembe günü, İstanbul Teknik Üniversitesi bayramında hazır bulunan Başbakan Süleyman Demirel, Maçka Teknik Okulu konferans salonundan çıkarken, ellerinde, "Milli Petrol Ne Oldu?", "Milli Hükümet", "Bu Vatan Bizim", "Cop Var mı?" yazılı pankartlar bulunan 30 kişilik bir öğrenci topluluğu, ıslıkla, "Gazi Osman Paşa" marşını çalmış, daha sonra da "Yuh" çekmiştir. Bu sırada Başbakan'ı alkışlayan bir topluluk ile karşıt gösteri yapan öğrenciler arasında tartışmalar olmuş, polis cop kullanarak topluluğu dağıtmıştır.

Toplum polisinin cop kullanması sırasında bir öğrenci baygınlık geçirmiş, Burhan Öğütçü adında bir öğrenci de atılan taşla başından yaralanmıştır.

Olaydan sonra İTÜ Talebe Birliği Başkanı Baykan Kalaba ile Maçka Teknik Okulu Talebe Birliği Başkanı, Emniyet Müdürü Haydar Özkın'a başvurarak, "Durumun gergin olduğunu, öğrencilere sert muamele yapılmamasını" istemişlerdir.

Olaylarla ilgili olarak İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nden Cemal Savaşkan, Burhan Öğütçü, Şuayıp Dilmen; İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden Yücel Yaman, Enver Nalbant, Timuçin Emre ve Kemal Demirtürk adlı öğrenciler, "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na aykırı hareket ettikleri" iddiasıyla gözaltına alınmışlardır. Suçüstü mahkemesine verilen yedi sanığın yapılan duruşmalarında tutuksuz olarak yargılanmaları kararlaştırılmıştır.

Atatürk'ün Bursa Konuşması Nedeniyle Ege Üniversitesi Fikir ve Sanat Kulübü Yöneticileri Sorguya Çekiliyor

İzmir Savcılığı, "siyasetle uğraştığı"nı iddia ettiği Ege Üniversitesi Fi-

kir ve Sanat Kulübünün dokuz yönetim kurulu üyesinin ifadesini, 19 Nisan 1966 Salı günü, alır.

Ege Üniversitesi Fikir ve Sanat Kulübü Başkanı Ahmet Çelikkol, savcılıkta ifade verdikten sonra kendisiyle görüşen gazetecilere, siyasetle uğraşmadıklarını ve tüzüklerinin dışına çıkmadıklarını belirtir.

Ege Üniversitesi Fikir ve Sanat Kulübü hakkındaki soruşturma bununla kalmaz. Güvenlik kuvvetleri, 24 Nisan 1966 Pazar günü gecesi, Ege Üniversitesi binasında ve Ege Üniversitesinde okuyan öğrencilerin kaldığı Bornova'daki Yüksek Öğrenci Yurdunda, ayrıca bazı üniversite öğrencilerinin evlerinde ani olarak geniş çapta arama yapar.

Bornova Savcılığından alınan bir arama kararı ile harekete geçen polis, önce Ege Üniversitesi kampüsünde bulunan Fikir ve Sanat Kulübünün eski odasını arar.

Polis, Fikir ve Sanat Kulübünün eski odasında birşey bulamayınca gece yarısına doğru Bornova Yüksek Öğrenci Yurduna girer. Yurttaki aramadan sonra polis, Bornova ilçesinde bulunan Ege Üniversitesi öğrencilerinin kaldığı evleri de arar. Polisin bu ani araması saat 17.00 de başlar, gece 23.00'e kadar sürer. Bu aramada bazı öğrenciler polis tarafından karakola götürülür ve gece yarısına kadar karakolda alıkonularak ifadeleri alınır. Ege Üniversitesi Fikir ve Sanat Kulübü Başkanı Ahmet Çelikkol ile Üniversite Öğrenci Birliği İkinci Başkanı Erol Sönmez de karakolda uzun bir süre tutulduktan sonra ifadeleri alınır ve diğer öğrencilerle birlikte serbest bırakılır.

Ege Üniversitesi Fikir Kulübü Başkanı Ahmet Çelikkol hakkında Bornova Savcılığı tarafından açılan davaya, 23 Eylül 1966 Cuma günü başlanır.

Savcı, yayınlanan ve Atatürk'e ait olduğu açıklanan Bursa Nutkunun Atatürk'e ait olmadığını iddia etmiş ve Fikir Kulübü Başkanı Ahmet Çelikkol'un halkı adliyeye, polise ve devletin güvenlik kuvvetlerine karşı tahrik ettiği iddiasıyla iki aydan iki yıla kadar hapsini ister.

Yapılan duruşmada, Fikir kulübü Başkanı Çelikkol, savunmasını şu şekilde yapar:

"Son günlerde açıktan açığa Büyük Ata'ya ve onun devrimlerine saldırılar oluyordu. Birgün Ata'nın düşmanı denize döktüğü yerde heykeline saldırılıyor, diğer gün büstleri kırılıyor, bir başka gün de okullara kadar girmiş Atatürk ve Devrim aleyhtarı kitaplar ele geçiriliyordu. Hatta bir kravatsız çıkıyor, bir gazetede büyük öndere en büyük ithamlarda bulunuyordu. Türk gençliği bütün bu olanların karşısında hareketsiz kalamazdı. 15 Mayıs günü üniversitede bir Atatürk Sergisi açtım. Atatürk'ün yanlış anlaşılmasını önlemek, ona yapılan saldırıları lanetlemek istedik. Bu arada da yayınladığımız bildiriye, Atatürk'ün Bursa Nutku'nu ilave ettik. Bu masum hareketimizin sonunda, bir gün karşımızda polisleri bulduk ve savcılıkta saatlerce ifade verdikten sonra adil Türk hakiminin karşısına ge-

tirildik. 27 Mayıs devriminden sonra nutkun Atatürk'e ait olup olmadığı bazı çevreler tarafından münakaşa konusu yapılmıştır. Bursa Nutku'nun Atatürk'e ait olduğunu Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu tesbit etmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan Atatürk adlı bir kitapta da Bursa Nutku vardır. Bakanlık tarafından çıkarılan bu kitabı biz savcılığa verdik ve en son Yargıtay Başkanı İmran Öktem de adli yılı açış konuşmasında devrimci gençleri göreve çağırmış ve Atatürk'ün Bursa Nutku'nu okumuştur. Yargıtay Başkanı İmran Öktem'in okuduğu Bursa Nutku Ege Üniversitesi Fikir Kulübünün yayınladığı nutuktur. İmran Öktem'in konuşmasını yazan gazeteyi mahkemeye sunuyorum."

Fikir Kulübü Başkanı, bu savunmasından sonra yargılandığı mahkemede Yargıtay Başkanı Öktem'in konuşmasını sonuna kadar okur, bu arada Atatürk'ün Bursa Nutku'ndan bahseden kısmı tekrarlar:

"Gençlik inkılapların ve rejimin sahibi ve bekçisidir. Bunları zayıf düşürecek veya en büyük kıpırtı ve bir hareket duydu mu bu memleketin polisi vardır, jandarması vardır, ordusu vardır, adliyesi vardır, demeyecektir. Hemen müdahale edecektir. Elle, taşla, sopa ve silahla nesi varsa onunla kendi eserini koruyacaktır."

Bornova Savcısı, yayınlanan nutkun Atatürk'e ait olmadığında ısrar eder. Bunun üzerine mahkeme, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan Atatürk adlı kitabın celbine karar verir. Duruşmadan sonra Ahmet Çelikkol, aslında kendisinin değil, Atatürk'ün Bursa Nutku'nun yargılanmakta olduğunu açıklar.

"Devrim düşmanlarına açık ihtar" başlığı adı altında yayınladığı bildiri nedeniyle açılan dava, 25 Şubat 1967 Cumartesi günü, beraatla sonuçlanır.

Fakat Bornova Savcısı, Ege Üniversitesi Fikir Kulübünün peşini bırakmaz. Ege Üniversitesi Fikir ve Sanat Kulübü, 29 Ekim 1967 günü Cumhuriyet Bayramı dolayısıyla düzenlediği törende Bursa Nutku okunduğu ve komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle 30 Ekim 1967 Pazartesi günü TCK'nın 153. maddesi gereğince yeni bir koğuşturma açar.

Bornova savcısı Kırkyaşaroğlu, Atatürk'ün Bursa Nutku'nun olmadığını tekrarladıktan sonra bu konuda şunları söyler,

"Bu şahıslar Bursa Nutku'nu istismar ederek kötü maksatlar için vesika olarak kullanmak istiyorlar. Buna asla müsaade etmeyeceğim."

Hükümet Mezhep Kavgasını Önlemeli

Muğla'nın Köyceğiz ilçesine bağlı Ortaca Köyü'nde toprak anlaşmazlığı nedeniyle, çatışma çıkar.

Nazım Yavuz adlı Kızılyurt'lu bir kişi Fevziye Köyü'nün Kurtulmuş Merası'nı işlemektedir. Kiralama süresi bittiğinde köylüler, işlenen merayı geri ister. Nazım Yavuz, vermek istemez. Bunun üzerine olaylar büyür. Ortaca Bucağı ile Fevziye Köyü'nün köprüsü yıkılır.

Alevi-Sunni çatışması 22 gün sürer Ortaca bucağında.

Ankara Üniversitesi'nin çeşitli fakültelerinde okuyan gençler, Muğla-Ortaca köyünde meydana gelen çatışmayla ilgili olarak, 14 Haziran 1966 Salı günü, bir bildiri yayınlar ve şu açıklamayı yapar:

"Günlerdir, Ortaca'da bir dram oynanmaktadır. Tüm Türk Ulusu seyirci kalmakta bu oyuna. Eser, bazı yönetici memurların bilgisizliği ve ehliyetsizliği yüzünden kolaylıkla sahneye konulmuş, alevi vatandaşlarımıza karşı, Sunni vatandaşlarımızı kışkırtmak suretiyle Müslüman ve Türk iki köy halkı birbirleriyle çarpışma durumuna gelmişlerdir. Hükümetin ilgisiz kaldığı olay: Sunnilerden bir güruhun tarlalarında çalışan Alevi bir karı kocaya yaptıkları adi ve iğrenç tecavüz neticesinde daha da alevlenmiş ve bu olay tarafımızdan nefretle karşılanmıştır. Atatürkçü-ilerici ve devrimci bir topluluğa yapılan bu hareket Türkiye'mizde, bir avuç nurcu, gerici ve yobaz kafaların memlekette, ilerici güçlere karşı yaptıkları saldırılardan başka birşey değildir. Laik Türkiye'de Anayasa kurallarını bilmeyen bir Diyanet İşleri Reisi radyoda, 'Türkiye'de Alevilik yoktur, sönmüştür' fetvasından sonra yobaz ve gerici kafalar bu konuşmadan cesaret alarak işi daha da azıtarak neticede Türk Milletini mezhep kavgaları ile parçalamağa çalışmaktadırlar. Olay yavaş yavaş memleketin diğer bölgelerine yayılmaktadır. Sayın Demirel ve hükümetinin ilgisiz kaldıkları bu ciddi ve önemli davada harekete geçmemeleri 13 milyon Alevinin dikkatini ve gözlerini Ortaca'ya çevirmiştir. Türkiye'de bu olayın daha ciddi bir safhaya girmemesi için hükümetin ivedilikle harekete geçerek bu duruma son vermesi lazım gelir. Üniversiteli gençler olarak, Sayın Demirel ve hükümetini göreve davet ediyoruz."

21 Mayısçılara da Af İsteniyor

Eski Demokrat parti yöneticilerinin affedilmeleriyle ilgili Af Kanununun Adalet Partisi milletvekillerinin çoğunluğunun oylarıyla Meclisten ve Senatodan geçirilir.

Eski DP'liler için çıkartılmaya çalışılan Af Kanununu kınamak amacıyla Ege Üniversitesi Fikir ve Sanat Kulübü, 2 Ağustos 1966 Salı günü bir bildiri yayınlayarak aftan 27 Mayıs hükümlüleri gibi 21 Mayısçıların da yararlanmasını ister.

Yayınlanan bildiride istekler şöyle dile getirilir:

"Evet af, ya hep, ya hiç. Eğer 27 Mayısın Anayasa ile halkımızın oyu ile mahkûm ettiği kişiler aftan yararlanırsa 21 Mayısçılar da mutlaka yararlanmalıdır. Baba kurtların serbest bırakıldığı bir ortamda kuzucukların zincire vurulması adalet mantığımızı alt üst etmektedir. Bu zincirler ve başkaca zincirler de parçalanıp koparılmalıdır. Düşünceye gem vuran, zincir vuran yasalar yüzünden mahkûm olanlar da en başta affedilmelidir. Biz gençlik olarak bu nedenle genel affın taraflısıyız. Ekonomik ve sosyal yapımızdaki bozukluk yüzünden işlenen suçların affedilmesi ancak yaralı aileleri sevindirir, o kadar. Hastalığı ortadan kaldırmaz. Bozukluğun gerçek

nedenlerine inmeli, araştırmalı, tartışılmalıdır. Gerçek demokrasi budur. İsteğimiz genel affın amacı da bu doğrultudadır."

Gazeteci İlhami Soysal Kaçırılarak Feci Şekilde Dövülüyor

Akşam gazetesi Ankara temsilcisi İlhami Soysal, üç kişi tarafından siyah bir araba içinde, 8 Eylül 1966 Perşembe günü sabahı, Ankara dışına çıkarılmış ve feci şekilde dövülerek Ankara'ya 16 kilometre mesafede Çayyolu köyü civarında bırakılmıştır.

Gazeteci İlhami Soysal, olayı özetle şöyle anlatmıştır:

"Her sabah karımla birlikte evden çıkardım. Bu sabah geç kaldım ve 9'u 10 geçe evden çıktım. Çankaya'da Basın Sitesi karşısında dolmuş bekliyordum. Bir dolmuş geçti. Binemedim, doluydu. Ondan sonra siyah bir araba geldi. Hususi bir arabaydı. Eski bir Buick marka arabaydı. Şoför buyrun dedi. Ben de bindim. Birkaç yüz metre yokuşu indik. Sonra arabaya iki kişi daha bindi. Şoförle merhabalaştılar. Binenlerden birisi iri yarı ve spor gömlekli idi. Arabayı süren ise düz siyah elbiseli idi. Tecrübelerime göre, adamlar ya Milli Emniyet'tendi ya da polisten. Ama o sırada gaflet içindeydim ve düşünemiyordum. Arabadan inince dolmuş parası vermenin ayıp olup olmayacağını düşünüyordum. Araba bulvarı takip edip, Akay'a sapan yolun köşesine gelince İçişleri Bakanlığına doğru saptılar. (Ben burada ineyim) dedim. O zaman Bahçelievler'e doğru giden yol üzerinde arabayı gazladılar. Aynı zamanda omzuma çullandılar. Mücadele sırasında İçişleri Bakanlığı'nın önünde ayağımla arabanın ön camını kırdım ve (cankurtaran yok mu?) diye bağırmağa başladım. Ağzımı tıkadılar. Üzerime oturdular. Ön kanepenin altına soktular ve vurmağa başladılar. Gözlüğüm de bir tarafa gitti. Bu arada birisi hayâlarımı buruyordu. Bana vururken (Sen namussuz alçak, Komünist misin? Büyüklerimizin aleyhine yazar mısın?) diye bağırıyorlardı. Ben de (vicdan yok mu?) diyordum. Böğrümü başıma vuruyorlardı. Başıma iki defa sert bir cisimle vurdular. Kendimi bir defa kaybettim. Birisi böğrüme vuruyordu. (Gene yazacak mısın?) diye soruyordu: Birisinin adının Osman olduğunu söylediler. Bir hayli dövdükten sonra (Senin paranda malında gözümüz yok. Sen namussuz bir muhalifsin, Komünistsin. Biz milliyetçi gençleriz.) dediler. Bir yere geldik. Kapıyı açıp (arkana bakma), diyerek dışarı attılar. Üzerime arabayı sürerler diye korktum ve şarampole doğru süründüm. Sonra gittiler. Arabanın plakasını alamadım. Onların gittiği istikametin tersine yürümeğe başladım ve bir köye geldim. Burası Çayyolu köyüymüş. Bir traktöre binerek Ankara-Polatlı şosesine çıktım. Oradan bir kamyon beni aldı. Ankara'ya döndüm."

İlhami Soysal, evine dönmeden Akşam gazetesi bürosuna gelerek başından geçenleri meslektaşlarına anlatmıştır. Soysal'ın sağ gözünün altında morarmış bir şişlik, kafasında şişler, sol kulağında bir yara vardır.

Gömleği kan içindedir. Başında saçları kanla karışmış ve kanlar kurumuştur.

Soysal, yanında Ankara Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Doğan Kasaroğlu olduğu halde Savcılığa başvurmuş ve Adli Tabibe sevkini istemiştir.

Adli Tabiblik'te İlhami Soysal'ın başında dört santim uzunluğunda ve tabanca gibi sert bir cisimle açıldığı bir yara tesbit edilmiştir. Yaranın altından kafatasının görüldüğü bildirilir. Ayrıca, vücudunun her yerinde morluklar vardır. Özellikle, sağ böğrü çok morarmıştır.

Soysal, bundan sonra, Ankara Numune Hastahanesi'ne sevkedilir. Hastahanede yaraları tedavi edilen Soysal'a, Hastahane'de 24 saat kalması önerilir, ancak Soysal evinde istirahat etmek istediğini belirtir.

Soysal, Hastahane'den çıkarken TİP Ankara Gençlik Kolu Başkanı Atilla Sarp, kendisine sembolik bir kalem hediye eder ve "Bu kalemi namussuzlara karşı kullanmanız amacıyla armağan ediyoruz" demiştir.

Saldırıya tepki gösteren diğer bazı örgütlerle birlikte SBF Fikir Kulübü de yayınladığı bildiri ile saldırıyı şiddetle kınamıştır.

Gazeteci İlhami Soysal'ı kaçırıp dövenlerin yapılan araştırma sonunda Yarbay Salih Raci Tekin, Astsubay Başçavuş Yüksel Aşçıoğlu ve Astsubay Sadık Görmez, olduğu ortaya çıkmıştır.

Behice Boran'ı Saçlarından Tutup Sürükledim

Ankara Belediye Meclis toplantısında, Atatürk'e, Cemal Gürsel'e ve şehitlere, 27 Eylül 1966 Salı günü, saygı duruşunda bulunulurken AP'li Meclis üyelerinden Muhsin Şensöz, katılmamıştır.

Meclis toplantılarını izleyen gazetecilerden Ulus gazetesi Yazı İşleri Müdürlerinden Cemal Saltık, "Tam saygı duruşu sırasında dışarı çıkıp, saygı duruşu biter bitmez dönmesinin", sebebini Muhlis Şensöz'den sorar. Muhlis Şensöz, "Sizi namussuzlar. Yoksa o Komünist yuvası Akşam'dan mısınız? Çetin Altan ve İlhami Soysal namussuzları ile mi çalışıyorsunuz?" diyerek arkadaşları ile birlikte Cemal Saltık'ı döverler.

Saldırıyı engellemeye çalışan gazeteci Hüseyin Ezer de "Komünistlere ölüm" bağırışları arasında tartaklanır.

Muhlis Şensöz, olaydan sonra düzenlediği basın toplantısında, "1948 yılı olaylarında şimdi Türkiye İşçi Partisi Milletvekili olan Behice Boran'ı saçlarından tutup sürükledim", demiştir.

Gazetecilerin saldırıya uğramasına ve bu şekilde konuşmasına tepki duyan çeşitli kuruluşlar bildiriler yayınlar, açıklama yapar. FKF tarafından yayınlanan bildiride, olay şiddetle yerilir ve Muhlis Şensöz'ün açıklaması çirkin olarak değerlendirilir.

Şadi Alkılıç İçin Kampanya

Cumhuriyet gazetesinde, 12 Aralık 1962 günü, yayınlanan "Türkiye'nin Tek Kurtuluş Yolu: Sosyalizm" yazısında, "komünizm propagandası"

yaptığı iddiasıyla, altı yıl üç ay hapis cezası verildiği için için Üsküdar Toptaşı Cezaevi'nde bulunan Şadi Alkılıç'ın serbest bırakılması amacı ile 1 Şubat 1967 Çarşamba günü, bir bildiri yayınlanır.

Bildiriye imza koyan kuruluşlar şunlardır:

FKF Genel Kurul Başkanlığı, ODTÜ Öğrenci Birliği, Ankara Toplumcu Avukatlar Derneği, Türk Edebiyatçılar Birliği, TÖS, TMTF, SBF Öğrenci Derneği, Yapıcılık İş Sendikası, Yapı-İş Sendikası, Türkiye İş Sendikası, AYÖO Öğrenci Cemiyeti, İstanbul Edebiyat Fakülteliler Fikir Kulübü, Orman Fakülteliler Fikir kulübü, İktisatlılar Fikir Kulübü, Tıp Fakülteliler Fikir Kulübü, Kimya Toplumcu Fikir Kulübü, ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü.

TMTF Olayları

1966 yılında Türkiye'de en büyük öğrenci kuruluşu olan Türkiye Milli Talebe Federasyonu'nun genel kurulu, 13 Kasım 1966 Pazar günü, Adapazarı'nda başlar.

26 Kasım 1966 Cumartesi günü, sona eren genel kurulda TMTF Genel Başkanlığına Sencer Güneşsoy, İkinci Başkanlığa da İTÜ Teknik Okulu'ndan Faruk Yalnız, seçilir.

Bu kurultayın geçersiz olduğunu iddia eden sağcı öğrenciler de 2 Aralık 1966 Cuma günü, İstanbul'da yaptıkları kurultayda Ekrem Özer'i TMTF Genel Başkan, Ömer Barutçu'yu da İkinci Başkanlığa seçer.

İki yönetimli duruma sokulan TMTF etkisizleştirilmiş, böylece öğrencilerin önemli bir örgütü kapatılma durumuna getirilmiştir. Öğrenciler, örgütlerine sahip çıkmak bütün güçleriyle çaba göstermişlerdir. Fakat öğrenci örgütlerindeki iki başlılık sadece TMTF ile kalmamış İÜTB'de aynı duruma sokulmuştur. Öğrenci örgütleri etkisiz hale sokulunca ortaya yeni gençlik örgütlenmeleri çıkmış, ya da varolan gençlik örgütleri daha da etkili hale gelmiştir.

İstanbul'daki kurultayda TMTF'na başkan seçilen Ekrem Özer, 2 Ocak 1967 Pazartesi günü, İTÜ Talebe Birliği'nin Gümüşsuyu'ndaki binasına gidip bildiri dağıtır ve "Federasyon işine karışırsanız, sizi fena yaparız" diyerek bağırıp çağırmışlardır.

İTÜTB Başkanı Baykan Kalaba da 3 Ocak 1967 Salı günü, saat 18 sıralarında arkadaşlarını toplayıp MTTB'ne yürümüştür. 200 kadar öğrenci burada aleyhte gösteride bulunmuş, "Yaşasın Teknik" diye bağırmışlardır. İTÜ'lüler daha sonra binanın içine de girmişler ve burada Birlik görevlilerinden Tekniker Talebe Birliği Başkanı Oğuz İpek'i tartaklamışlardır. Daha sonra, marşlar söyleyerek yürüyen gençleri Toplum Polisi dağıtmıştır.

Ancak olaylar bu kadarla kalmamış, MTTB'ye mensup yaklaşık 30 kişi, ani olarak İTÜTB'nin Gümüşsuyu'ndaki binasını basmıştır. Bina bu öğrenci topluluğu tarafından tahrip edilmiş, taş ve sopalarla cam, çerçeve, daktilo, teksir makinesi, telefon ve masalar kırılmıştır. Bu arada binada

kavgalar da olmuş, 10 kadar öğrenci çeşitli yerlerinden yaralanıp, Taksim İlk Yardım Hastahanesinde tedavi görmüştür. İTÜTB'li öğrenciler olaydan sonra toplanıp tekrar Cağaloğlu'na yürümek istemişlerse de Fındıklı'da Toplum Polisi tarafından çevrilmiş ve dağıtılmışlardır.

İstanbul Teknik Üniversitesi Talebe Yurduna baskın düzenleyerek yurdun tahrif edilmesi ve bir kısım öğrencileri yaralaması büyük tepki uyandırmış, bu yüzden 5 bine yakın üniversite öğrencisi, 4 Ocak 1967 Çarşamba günü, bir yürüyüş yapmıştır.

Sabahın erken saatlerinden itibaren İstanbul Teknik Üniversitesi önünde toplanmaya başlayan üniversiteliler, Taksim istikametine doğru yürüyüşe geçmiştir.

Ellerinde, "Satılmışlar Teknik Üniversiteyi satın alamayacaklardır", "Teknik Üniversiteli arkadaş Demirel'in üniversitesini işte bu hale koydular" gibi dövizler, bayraklar ve Atatürk portreleri taşıyan öğrenciler, sıkı polis kordonu altında Taksim Anıtına kadar gelmişler ve saygı duruşunda bulunmuşlardır. Beşbin üniversite ve yüksekokul öğrencisinin hep bir ağızdan söylediği İstiklal Marşını takiben İTÜ Talebe Birliği Başkanı Baykan Kalaba, heyecanlı bir konuşma yaparak geceki olayları anlatmış ve kınamıştır. Baykan Kalaba, arkadaşlarının gericileri kınayan haykırışları arasında özetle şunları demiştir:

"Atatürk yolunda ilkelerinde yürüyen, devrimciliği kendisine şiar edinen ve memleket kalkınmasında üzerine büyük yük almış bulunan Teknik Üniversitelilere gece alçakça ve menfur tecavüzler yapılmıştır. Türkiye'de emniyetten bahsedilirken üniversiteyi bir grup saldırgan tahrip etmiştir. Bunlar 3-5 kişiye mal edilecek basit bir olay değildir. Yalnız buradan ifade edelim ki, Türkiye ne ümmetçilerin, ne hilafetçilerin ne de faşistlerindir. Türkiye devrimcilerindir."

İTÜ Talebe Birliği Başkanı, daha sonra, can ve mal emniyeti sağlanmadıkça Başbakan, İçişleri Bakanı ile Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri gelip durumu görmedikçe derslere girilmeyeceğini bildirmiş ve bütün öğrenciler, bu kararı tasvip ettiklerini bildirmişlerdir.

5 bin gencin hep beraber okudukları Atatürk'ün Tarihi Bursa Nutku'nu takiben Teknik Okul öğrencilerinden Galip Sahanda, olayı anlatarak yeni bir baskına karşı hazır bulunduklarını bildirmiştir.

Başında sargılar bulunan ve olay sırasında yaralanan Harun Karadeniz de heyecanla geceki baskını topluluğa anlatmış ve; "Türk gençliğini dejenere etmek isteyenler bir avuç satılmışı karşımıza çıkarıyorlar" demiştir.

Konuşmalar bittikten sonra gençler tekrar yürüyüşe geçmişler fakat İstiklal Caddesi ile Karaköy'e giden yolların çok sayıdaki polisler tarafından tutulmuş olduğunu görmüşlerdir.

Bu durum karşısında polis barikatı önünde duran topluluğa hitaben tekrar bir konuşma yapan İTÜTB Başkanı Baykan Kalaba, yürüyüş için izin

almamış olduklarını bildirerek, arkadaşlarından dağılmalarını rica etmiş, Cuma günü müsaade ile bir gösteri yapılacağını söylemiştir.

Gençler başkanın bu sözleri üzerine tekrar geldikleri yoldan İTÜ'nün önüne gelmişler ve derslere girmeyerek buradan sessizce dağılmışlardır.

İTÜ Yurt Binasının tahrip edildiği gece öğrencileri Emniyet Müdürlüğü'nü basmak için tahrik ettiği iddia olunan Hasan Yıldız adındaki tekstil işçisi ile birlikte Ömer İnce, Kerim Taşören, Korkut Uluğ, Yaşar Yıldız, Harun Karadeniz, Şefik Özdemir de 5 Ocak 1967 Perşembe günü, Savcılıkta ifadelerinin alınmasından sonra Nöbetçi Asliye Ceza Mahkemesine sevkedilir. Bu sanıklardan Harun Karadeniz ile Şefik Özdemir duruşmaya gelmeden bir kolayını bulup kaçmışlardır. Diğer sanıklar duruşmaya gelmişlerse de Yargıç, iddianamede mübayenet olduğu gerekçesi ile öğrencilerin yargılanmasını yapmamış ve iddianameyi Savcılığa iade etmiştir. Ancak cebinde "Kapitalizmin Yıkılışı" adlı kitap bulunan Hasan Yıldız, tutuklanmıştır.

İstanbul Teknik Üniversitesi Talebe Birliğine gece yarısı hücum ederek yapılan tahribatı ve bu tip zihniyeti kınamak için 6 Ocak 1967 Cuma günü, öğrenciler tarafından yürüyüş düzenlenir. Yürüyüşe, İstanbul Teknik Üniversitesi öğretim üyeleri de katılmışlardır.

Saat 11'de İstanbul Teknik Üniversitesi bahçesinde toplanan gençlerin sayısı beş bini aşmıştır. Marşlar söyleyerek, Taksim'e doğru yürüyüşe geçen gençler, Atatürk Anıtına bir çelenk koymuşlardır.

Ellerinde bayrak, flama ve pankartlarla Aksaray istikametine yönelen kafileye yolda, Özel kimya Mühendisliği Fakültesi, İktisat Fakültesi ve Orman Fakültesi öğrencilerinin de katılmasıyla sayıları beş bini aşan üniversiteli gençler, yol boyunca geniş tertibat alan polisleri, "cip, cip, cip, cop, cop, cop, gençliği ezdik, hop, hop, hop" , "Cip cip cip, cop cop cop, kanunu ezdin hop hop hop" diyerek hazırladıkları tekerlemeyi okuyarak kınamışlardır.

Ellerindeki dövizlerin bazılarında, "Eşkıyanın ne yapacağı bu akşam belli olmaz", "İstanbul'un taşı toprağı eşkıya doldu", "Besleme Derneklere verilen paralarla bir kaç okul yapılır", "Mikrop yuvası MTTB ezilecektir", "Devrimlerin koruyucusu, bekçisiyiz" gibi cümleler bulunan üniversiteliler, Amerikan Sefaretinin arkasından geçerken, hep bir ağızdan, "Anlaşmalar oldu mu? Cepler para,doldu mu?", "Süleyman yolculuk ne zaman?" tekerlemesini söylemişler ve Amerika aleyhinde tezahüratta bulunmuşlardır. Vali Vefa Poyraz'ı kınayan sloganlarla binlerce genç, Şişhane-Tepebaşı-Unkapanı-Aksaray yoluyla Beyazıt'ta Hürriyet Meydanındaki Emeksiz anıtına gelmişlerdir.

Öğrenciler, yollarda, "Dağbaşını duman almış" marşını söyleyen, "Kahrolsun gericiler", "Sükan istifa" diyen bağırmışlardır. Islıkla, "Osman Paşa" marşını söyleyen ve devrimler lehinde tezahürat yapan gençlerin yürü-

yüşüne İstanbul Üniversitesi Kimya Fakültesi öğrencileri de burada topluluğa katılmışlardır.

Hürriyet Meydanında Turan Emeksiz Anıtına çelenk konulduktan sonra İstiklal Marşını söyleyen devrimci gençler, Atatürk ve şehitlerin huzurunda 5 dakika saygı duruşunda bulunmuşlardır.

Burada binlerce öğrenciye hitabeden bir konuşma yapan İTÜTB Başkanı Baykan Kalaba, "Bugün karanlıklar içine sürükleniyoruz. Bugün ahlaksızlıklar ortaya çıkmaktadır. Gençliği saldırılar yapılmaktadır. Gençlik teşekküllerini ele geçirip bölmek istemektedirler. Atatürkçü bir kuruluş olan Teknik Üniversiteye yapılan hunharca saldırıyı tüm devrimlere yapılmış sayıyoruz. Bir kısım kiralanmış kişileri üzerimize saldırtanlar, bir zamanlar da Ata'nın büstüne ve nutuklarına saldıranlardır. Hüsrana uğrayacaklardır. Gençlik bir bütündür bölünmez." demiş ve TMTF'ye karşı da bu tarz saldırılar düzenlenişini lanetlemiştir. Kalaba'nın, "Hangi taraftansınız diye soruyorlar. İşte cevabımız, Atatürkçüyüz" sözleri, büyük tezahüratla karşılanmıştır. Daha sonra TMTF eski ikinci başkanı Cavit Savcı da "Bu vahşi ve zorlu zihniyetin iç ve dış düşmanların bölüm bölüm sahneye koydukları oyunların sonlarını yaşıyoruz. Uyanık Türk gençliği devrimlerden taviz vermeyecektir." demiştir.

Binlerce üniversiteli gencin katıldığı gericiliği kınama gösterisinde İçişleri Bakanı Faruk Sükan istifaya çağrılmıştır.

Konuşmalardan sonra topluluk, Sultanahmet istikametinde yürüyüşe devam etmiş ve bu arada Cağaloğlu'na sapan bütün yollar polisler tarafından tutulmuştur. Cağaloğlu kavşağına gelindiği sırada büyük bir polis barikatı önünde gençler, "yol başını polis tutmuş yürüyelim arkadaşlar" sloganını söylemiş ve geçmek istemişlerdir.

Kendilerine engel olunan binlerce genç, burada hep bir ağızdan Bursa Nutkunu okumuşlardır. Daha sonra, olay yerinde bulunan Vali ve Merkez Komutanı General Selami Pekün, gençlerle bir görüşme yapmıştır. Gençler, polisin yoldan çekilmesini, onların yerine Mehmetçiğin geçmesini istemişler ve bu istekleri General Pekün tarafından yerine getirilince, ordu lehine tezahürat yapmışlardır. Merkez komutanının gençlere hitaben yaptığı kısa konuşmadan sonra kafile Sultanahmet-Sirkeci-Karaköy-Dolmabahçe yoluyla Teknik Üniversiteye yürümüştür.

Yürüyüşe, Prof. Asaf Gürkan, Muhittin Dilegel, Faruk Ayhan, Asım Özkan, Rıfat Yarar, Tarık Özker, Doğan Kulon, Mehmet Dieğe, Raif Kafesçioğlu, Ali Rıza Özbek, İhsan Gülperi, Mehmet Ögedal, katılmıştır.

İki başlı hale getirilen TMTF ile ilgili olarak 19. Asliye Hukuk Mahkemesi hakimi Galip Mergen tarafından, 18 Ocak 1967 Salı günü, verilen karara göre, TMTF Yeddi Adil tarafından yönetilecektir. Yeddi Adil şu kişilerden oluşturulmuştur:

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Sosyal Siyaset Kürsüsü doçenti Nevzat Yalçıntaş başkanlığında Metin Tolay, Turgay Demirhan (İÜTB

temsilcileri), Turhan Öner, Hüseyin Gedik (İTOTB temsilcileri), Natık Gündüz, Suphi Kenan (Yıldız Teknik Okul Talebe Birliği temsilcileri).

TMTF binasının boşaltılarak Yeddiemine teslimi yüzünden, 19 Ocak 1967 Perşembe günü, hadiseler olmuş, Federasyon Başkanı Sencer Güneşsoy ile öteki öğrenciler polis tarafından yakapaça dışarı atılmışlardır.

Bina boşaldıktan sonra hadiseler sokakta da devam etmiş, polisler joplarını çekerek öğrencileri dağıtmışlardır. Bu arada Bozkurt Nuhoğlu adlı öğrencinin bir polis cipinin içinde görülmesi sokaktaki öğrencilerin tepkisine yol açmıştır. Öğrenciler, Nuhoğlu'na, "Aşağı in, seni polis arabasında görmek istemiyoruz" diye bağırmışlardır. Buna karşılık Bozkurt Nuhoğlu, "Tutuklu değilim, merak etmeyin" diyerek, arkadaşlarını teskin etmek istemiştir. Ancak bu sözler tansiyonu yatıştıracağına daha da arttırmış, nihayet öğrencilerle coplarını çeken polis memurları birbirlerine girmişlerdir. Bu olay sırasında öğrenciler hep bir ağızdan, "Faşistler" diye bağırmışlardır.

Daha sonra bina İcra Memuru tarafından mühürlenmiş, bir dakikalık saygı duruşu yapan öğrenciler, "Tekrar geleceğiz" diyerek dağılmışlardır.

Nezaret altına alınan öğrencilerden Bülent Yardımcı, Atilla Özdemiroğlu ve Deniz Gezmiş, akşam, adliyeye sevkedilmiştir. Nöbetçi savcı tarafından ifadeleri alınan öğrenciler, serbest bırakılmışlardır.

TMTF'nun icra memuru tarafından dün mühürlenmesi üzerine, 20 Ocak 1967 Cuma günü de olayları kınamak amacı ile Federasyona bağlı öğrenciler bina önünde toplanarak "Olur mu böyle olur mu, kardeş kardeşi vurur mu?" marşını söyler.

Gençlerin bina önünde gittikçe çoğalmaları üzerine 200 kadar polis Federasyon önünde tertibat alır. Daha sonra gençlerin kapı önüne kadar gelerek Bursa Nutku'nu okumaları ve İstiklal Marşı'nı söylemeleri üzerine polisler, gençleri caddenin karşı tarafına kadar kovalamış ve tartaklamıştır.

Olaylarda yaralı olarak nezaret altında tutulan gençler Azmi Bostancı, Ziya Özcan, Süleyman Demirtaş, Fikret Arıboyun, Akın Kürdi, Ömer Faruk Ural, Nejat Özyol ve ağır yaralı olan Yıldız Teknik Okul öğrencisi Mehmet Nazif Dedeli'dir.

Sencer Güneşsoy ve arkadaşları, 21 Ocak 1967 Cumartesi günü, arka kapıdan girerek Federasyon binasını 45 dakika süre ile işgal etmişlerdir. Öğrenciler, binanın cephesine Türk bayrağı astıktan sonra çıkmışlardır. Saat 14.30'da Federasyona giren öğrencilerden Salim Yavuz, arka pencereye çıkarak, "Bu anda üniversite öğrencileri, kuruluş olarak değil, kendi adlarına kendi binalarına el koymuşlardır" demiştir. Bundan sonra ara sokaklarda bekleyen polis memurları, binaya girmişler ve öğrencilere çıkmalarını söylemişlerdir.

Öğrenciler, hiç bir maksatları olmadığını, sadece bayrak çekmek için binaya girdiklerini bildirmişlerdir. Bunun üzerine polis şeflerinin izniyle

bayrak çekilmiştir. Cağaloğlu caddesinde toplanan kalabalık bir öğrenci topluluğu, bayrak çekilirken hep bir ağızdan İstiklal marşını söylemiştir.

Binada bulunun Sencer Güneşsoy ile Federasyon yöneticileri ve diğer gençler işlerini bitirdikten sonra saat 15.15'te dışarı çıkmışlar ve polis nezaretinde olmaksızın kendiliklerinden Alemdar Karakoluna giderek ifade vermişlerdir.

Ankara'da da TMTF'liler bir gösteri yapmışlar ve İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın istifa etmesini istemişlerdir. Birkaç yüz kişilik topluluğun Zafer meydanında Zafer Anıtının önünde İstiklal Marşını söylemesiyle başlayan gösterilir de TMTF'liler hep bir ağızdan Atatürk'ün Bursa Söylevini okumuşlardır.

TMTF'li gençler, gösterilere başlamadan önce topluluklar halinde Kızılay ile Zafer Meydanı arasında birkaç kere gelip gitmişler ve bu arada Atatürk'ün Bursa Söylevini halka dağıtmışlardır.

TMTF Genel Merkezi önünde Hüseyin Günday, gençlere hitap etmiş ve Federasyonun asıl sahibinin gençlik olduğunu, buna rağmen TMTF'nin ellerinden zorla alınmaya çalışıldığını belirtmiştir. Polis tarafından Hulusi Mengin, Ertuğrul Dilek, Mahmut Özkan, Kadir Şimşek, Sabri Ümit, İlyas Öztürk, İhsan Özkurudere, Adnan Altıparmak, Recai Yurdusev, Afet Barış, Bedri Demir, Bilal Moğol, Aydın Alfaoğlu ve Kamil Asan adlı öğrenciler gözaltına alınmışlardır.

Mahkemece mühürlenen ve polis kordonu altında bulunan TMTF'nun Cağaloğlu'ndaki merkez binasına yapılan saldırı sırasında çıkan olaylarla ilgili 12 öğrenci kuruluşunun temsilcisi tutuklanmış, 33 öğrenci de gözaltına alınmıştır.

Hükümetin manevi şahsiyeti ve devletin emniyet kuvvetlerini hor görme suçundan tutuklanan ve haklarında en az beş yıl hapis cezası istenen öğrenciler şunlardır:

Sencer Güneşsoy(TMTF Genel Başkanı), Baykan Kalaba(İTÜTB Başkanı), Musa Kâzım Sancak(İTÜTOTB Başkanı), Naci Özdemir(AÜTB Başkanı), Demir Budak(İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı), Hüsnü Temiz (TMTF İzmir İcra Kurulu Başkan Vekili), Faruk Yalnız(TMTF İkinci Başkanı), Şuayıp Dilmen(İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı), Tuna Öztamur(İYTOTB Başkanı), Naim Durmaz(AYOTB Başkanı), Erol Sönmez(Ege Üniversitesi Talebe Birliği İkinci Başkanı), Zeki Demirtaş(İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Birliği Başkanı).

Haklarında tutuklama kararı verilen bu on iki öğrenciden ilk altısı yakalanıp Sultanahmet Cezaevinde tutukludurlar. Haklarında gıyabi tutuklama kararı verilen Faruk Yalnız, Tuna Öztamur, Naim durmaz, Erol Sönmez, Zeki Demirtaş ve Şuayıp Dilmen polisçe aranmaktadır.

Saat 13.55'de Yedinci Asliye Ceza Mahkemesi'nde TMTF binasını basmaktan yargılanan öğrenciler şunlardır:

Sencer Güneşsoy, Baykan Kalaba, Naci Özdemir, Hüsnü Temiz, Attila Salt, Taylan Benli, Hikmet Çuvala, İhsan Gökgiray, Galip Şahan, Selahaddin Güleç, Turhan Tunçelli, Mesut Yüksel, Şafak Kutal, Gani Eken, Hüseyin Ak, İsmail Fırat Aykut, Dinç İlkkuş, Galip Bozacı, Metin Öcal, Bayram Ali Uzunel, Önder Temeltaş, Kâzım Dağdeviren, Hüseyin Karslı, Muhittin Eryiğit, Argun Yum, Mehmet Aydın, Taner Semaklı, Hilmi Sertel, Tünay Altunsunar, Gürkan Bayrakçı, Kâzım Taş ve Uğur Büke.

Hakim, bazı şahitlerin dinlenmesi ve bazı konuların saptanması için duruşmayı başka bir güne ertelemiş ve sanıkları tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakmıştır.

Son olaylar ve TMTF yöneticilerine karşı girişilen baskı ve sindirme hareketlerini kınamak maksadıyla TMTF tarafından Ankara'da, 24 Ocak 1967 Salı günü, bir gösteri düzenlenir.

Ellerinde, "Kanunsuzlar eğilecektir", "Cumhuriyetin bekçisi, Atatürk'ün takipçisiyiz", "Kapısı mühürlü kuruluş, ağzı kapalı gençlik olmayacağız" gibi tabelalar taşıyan gençler, sabah saat 10.30'dan itibaren Cemal Gürsel alanında toplanmaya başlamışlardır. Saat 11'de başlayan ve çok sıkı emniyet tedbirleri altında yapılan gösteride ilk konuşmayı AÜTB İkinci Başkanı Bilal Moğol yapmıştır.

Moğol, konuşmasında, milli petrol, toprak reformu ve sosyal adaletten bahsederek, "Biz, ne Amerika ne de Rusya diyoruz. Biz, Milli duygu bekliyoruz" demiş, sözlerine devamla, "27 Mayıs'tan korkanlar, gençliği Türk toplumuna kötü tanıtma çabası içindedirler. 28 ve 29 Nisanlarda gençlik bu zihniyetin cevabını vermiştir. Gençliği kirletmek isteyen kirliler, kendilerini uzun zaman yaşatamayacaklardır" demiştir.

Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Talebe Birliği Başkanı Yavuz Türkmen de konuşmasında son olaylara değinmiş, "Dün gençliğin sesini kısmak isteyenler, bugün bunu asla yapamayacaklardır" demiş ve iktidarın son tutumuna çatarak, "Bu milletin çocuklarını kendilerine düşman görenler, memleketin asil düşmanlarıdır" diyerek AP iktidarını protesto etmiştir.

ODTÜ Talebe Birliği Genel Sekreteri Ural Ataşer, yaptığı konuşmada, öğrenci ve öğretmen kuruluşlarına karşı girişilen baskı ve sindirme hareketlerine değinerek, " öğrenci ve öğretmen teşekkülleri baskı altındadır. Amaç, Türkiye'mizi yabancılarla birlikte daha çok sömürmektir" demiştir.

Ataşer'i takiben kürsüye gelen SBF öğrencilerinden Adem Yavuz, "TMTF yöneticileri, başı beyaz miğferli, eli coplu adamlar tarafından dövülüyorlar" diyerek, iktidarı yermiş ve "bütün bunlar, bir gençlik meselesi değil, bütün Türk milletinin meselesidir. Gençlik bir bütündür bölünemeyecektir. Polisiyle, jandarmasıyla karşımıza çıkarlarsa çıksınlar, direnmekte kararlıyız" şeklinde konuşmuştur.

Adem Yavuz'un konuşmasından sonra, TMTF Genel Başkanı Sencer Güneşsoy'un İstanbul'dan gönderdiği mesaj okunmuştur. Güneşsoy, mesajında, "haksız yere tutuklandıklarını" bildirmekte, iktidarın bu tutumuyla

mücadeleden vazgeçmeyeceklerini belirtmekteydi. Güneşsoy'un mesajından sonra Atatürk'ün Bursa Nutku'na Gençliğin cevabı bir ağızdan tekrarlanarak, gösteriye son verilmiştir.

Birbiri ardınca meydana gelen gençlik olaylarıyla ilgili olarak, 25 Ocak 1967 Çarşamba günü de 4 ayrı davaya bakılmıştır.

İTÜ Talebe Birliğine yapılan gece baskınını kınama gösterisine katılıp, "gösteri bittikten sonra kanunsuz olarak yürüyüşe devam ettikleri" iddiasıyla haklarında dava açılan 10 öğrenci yargılanmıştır. Mahkemeye verilen gençler şunlardır: Baykan Kalaba (İTÜTB Başkanı), Yücel Odabaşı, Cengiz Bıçakçı, Ergin Dağıstanlı, Harun Karadeniz, Uğur Büke, Ercan Ülker, Musa Kâzım Sancak, Bozkurt Nuhoğlu ve Mustafa Gürkan. Yedinci Asliye Ceza Mahkemesinde yapılan duruşma sırasında daha önce haklarında tevkif talebinde bulunulan Mustafa İlker Gürkan ile Harun Karadeniz'in tevkiflerine mahal olmadığına karar verilmiştir. Hasan Yıldız isimli bir işçi de duruşma sonucu 500 lira kefaletle tahliye edilmiştir. Bir süre önce Bursa Nutku'nu okuduğu için gençler hakkında dava açan Bornova Savcısına sert bir cevap veren eski TMTF İkinci Başkanı Cavit Savcı da adliyeye celbedilmiştir. Savcıya hakaret ettiği iddiasıyla hakkında dava açılmış olan Cavit Savcı'nın duruşması ileri bir tarihe bırakılmıştır.

Yayınlanan bir bildiride imzası bulunduğu iddiasıyla hakkında tevkif müzekkeresi kesilen İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi öğrencilerinden Şuayıp Dilmen, de 30 Ocak 1967 Pazartesi günü, İstanbul'da Savcılığa teslim olmuştur. Dördüncü Sulh Ceza Mahkemesince tevkif edilen Şuayıp Dilmen, cezaevine gönderilmiştir.

İTÜ Rektörü Prof. Bedri Karafakioğlu ile Teknik Okul Dekanı Prof. Lemi Eser ile Prof. Ziyaeddin Fındıkoğlu, 7 Şubat 1967 Salı günü, Sultanahmet Cezaevinde tutuklu bulunan öğrencileri ziyaret etmiş, bir süre görüşmüş ve öğrencileri teselli etmişlerdir.

Tutuklu bulunan öğrenciler, 10 Şubat 1967 Cuma günü, kefaletle tahliye edilmişlerdir. Gençlerin tahliyesi için gerekli olan 10 bin lirayı İTÜ Rektörü Prof. Bedri Karafakioğlu, cebinden vermiştir.

İktisatlılar, İktidarı Uyarıyor

İstanbul Üniversitesi İktisatlılar Fikir Kulübü ile İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti, 31 Mart 1967 Cuma günü, ortak bir bildiri yayınlayarak iktidarı uyaran bir bildiri yayanlar. Bildiri özetle şöyledir:

"Atatürkçü arkadaş, Emperyalistlerin başı Johnson'la olan dostluğunu ve Morrisoncu çevrelerle olan yakınlığını övünerek öne sürüp iktidarı ele geçiren kişiler tehlikeli yöne doğru dörtnala yol almaktadırlar. Halk ezilmekte, aydınlar lekelenmektedir. Çıkar yolu yeni baskı kanunlarında bulunan iktidar, bu nedenle, 'Temel hak ve hürriyetler kanunu tasarısı' hazırlamıştır."

Çetin Altan'a Yapılan saldırı

Çetin Altan, 22 Nisan 1967 Cumartesi günü, İzmir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Öğrenci Cemiyeti'nin düzenlediği, "Atatürkçülük ve Sosyalizm" konulu konferansa konuşmacı olarak katılır.

Atatürk'ün sosyalist olmadığını, ancak hedeflerine sosyalist yoldan gidileceğini belirten Çetin Altan, "Bazı kimseler, Atatürk'ün el yazısını taklit edip, komünizm her görüldüğü yerde ezilmelidir, sözünün altına Ata'nın imzasını atmışlardır" demesi üzerine salonun bir tarafında oturan bazı sağcı kuruluşların temsilcileri, "Kahrolsun Komünistler" diye bağırmaya başlar. Çıkan kavgada bazı gençler yaralanır.

SBF Fikir Kulübü Başkanı Kaya Ersoy, SBF Öğrenci Derneği Başkanı Uluç Gürkan, TMTF ve Sosyal Demokrasi Derneği başkanları, 25 Nisan 1967 Salı günü, ortak bir bildiri yayınlayarak, Çetin Altan'a yapılan saldırıyı kınar ve düşünce özgürlüğüne karşı girişilen hareketleri, Yunanistan olayları ile ilişkili görür ve şu açıklamayı yaparlar:

"Düşünce özgürlüğüne karşı Eskişehir, Adapazarı ve İzmir'de girişilen tecavüzleri nefretle izlemekteyiz. İktidarın, son olaylar karşısında, memnun seyirci rolünü oynaması, Türk kamuoyuna şu hususu belirtmemizi gerektirmiştir: Yunanistan'daki oyunların Türkiye'de oynanmaması için Türk gençliği bütün imkânları ile direnecektir."

Yeni 29 Nisanlar Değil Yeni Türkiye

FKF, 29 Nisan 1960'da meydana gelen olayların yedinci yıldönümü dolayısıyla, 29 Nisan 1967 Cumartesi günü, bir bildiri yayınlar. Bildiri şöyledir:

"1960 yılına varana dek Türk politik çekişmesi yalnız egemen sınıfların yürüttüğü bir çatışmaydı. Mayıs 1960 darbesine yol açan gelişmeler su yüzünde ilk belirtisini 28-29 Nisan öğrenci hareketleri ile gösterdi. Öğrenci hareketleri, kendine saldırı hedefi olarak DP'nin çıkmaza giren iktisadi siyasetini ve onun sonucu olan baskı rejimini alıyordu. DP'nin iktisadi siyaseti özel teşebbüsçülüğün yabancı sermaye ile sıkı işbirliğine ve birikmiş devlet altınları üzerindeki hovardalığa dayanıyordu. Buna karşı olan görüş daha akıllı bir özel teşebbüsçülüğü ve DP'nin alabildiğine zarar verdiği memur-asker kitlesinin çıkarlarını savunuyordu. 28-29 Nisan öğrenci hareketi bu görüşe sahip olanlarca büyük ölçüde destekleniyordu. Bu yüzden (yani esasta hareketin iki hakim sınıfın çatışması olması yüzünden) özü bakımından halktan yana ama halktan kopuk bir hareketti. Nitekim öğrenci hareketlerinin yol açtığı Mayıs darbesi, getirdiği özgürlük ortamıyla gerçek halkçı bir hareketin doğuşunu zorunlu kıldı. Bu bakımdan 29 Nisan, emekçi halkımızın tarih sahnesine bilinçli çıkma yolundaki çabasının ileri bir aşamasıdır. Türkiye Cumhuriyeti'nin tabana oturma hamlesidir. 60 gençliğinin özlemleri: Çift Meclis, ispat hakkı, basın özgürlüğü vb. gibi klasik burjuva özgürlüğünün belirtileri olan kurumlardı. 67'nin bilinçli

gençliği ise yurdun kurtuluş sorununu daha temelinden kavrayıp gerçek bağımsızlığa ve halkın sonsuz serpilip gelişme olanaklarına kavuşma dileğine vardı. Bugün, 28-29 Nisan'ı anmanın iki anlamı var. Bir: AP ağababası DP'nin deneylerinden yararlanmalıdır. Bu yararlanmayı ancak demokratik düzene bağlı kalmakla başarabilir. CHP olağanüstü kurultayının 28 Nisan'da başlaması bu bakımdan çok manidardır. Acemi yabancı sermaye muhiplerinin, daha bir deneyimli olanlarının (CHP) gözdağını hesaba katmaları gerekir. Bunun yanısıra 28-29 Nisan'ı anmanın ikinci anlamı, hesapta yalnızca bir öteki egemin sınıfın olmadığıdır. Yüzyıllarca unutulmuş olan halkımızın sözcüsü gençlerin 28-29 Nisan'a başka bir ruhla katıldığını unutmamalı. Biz, gençliğin bilinçli, yiğit sesiyle savaşın bir bölüğünü üstlendik. Bu görevi Türkiye halkı verdi bize."

FKF, ayrıca, 29 Nisan olaylarının yedinci yıldönümünü kutlamak amacıyla, 29 Nisan 1967 cumartesi günü, TMTF ile Ankara'da bir gösteri düzenler.

Anayasa Sosyalizme Kapalıdır

Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, 27 Mayıs 1960 Devrimi'nin 7. yıldönümünde, "Anayasanın millet hayatında bir zümrenin veya bir sınıfın hakimiyet ve iktidarını öngören aşırı akımlara, yani sosyalizme, komünizme ve faşizme karşı devletin kapılarını kapamış bulunduğu" söyler.

Sunay'ın bu sözleri, tepkiye yolaçar.

FKF Genel Başkanı İzzet Polat Ararat, 29 Mayıs 1967 Pazartesi günü, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a çektiği telgrafta tepkisini şöyle dile getirir:

"Anayasanın 4. ve 12. maddelerinin emrettiği gibi egemenliğin kullanılmasını belli bir sınıfın inhisarında bırakmamak amacıyla emekçi sınıfların örgütlenerek siyasi yönetime ağırlıklarını koymalarını gaye edinen sosyalizm temel yasamızın sözüne ve ruhuna tamamen uygundur. Anayasanın eksiksiz uygulanmasını öteden beri ısrarla savunan, sosyalizmi benimsemiş gençler olarak, Anayasamızın sosyalizme açık olduğunu belirtmeyi görev biliriz, saygılarımızla."

Anayasa Sosyalizme Apaçıktır

Ege Üniversitesi Fikir Kulübü, Ege Üniversitesi Talebe Birliği, Tıp Fakültesi Talebe Cemiyetleri Başkanları, 31 Mayıs 1967 Çarşamba günü, ortak bir bildiri yayınlayarak, Anayasanın sosyalizme açık olduğunu bildirerek, özetle şu görüşlere yer vermişlerdir:

"Türkiye Cumhuriyeti milli, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir. Sosyal adaleti, ferdin ve toplumun huzur ve refahını gerçekleştirmeyi mümkün kılacak, demokratik hukuk devletini, bütün hukuki ve sosyal temelleriyle kurmak için Anayasamız sosyalizme apaçıktır."

TİP İstanbul Milletvekili Prof. Sadun Aren, FKF üyesi olarak, 27 Mayıs

Anayasası'nın referandumunun yıldönümü olan, 9 Temmuz 1967 Pazar günü, "Anayasa, Gençlik ve Sosyalizm" konusu üzerine, Aksaray, Sait Efendi Sokak, 15/8'de bulunan FKF İstanbul Sekreterliği'nde bir konuşma yapar.

TİP İstanbul Milletvekili Sadun Aren, yaptığı konuşmada, sosyalist gençliğin Türkiye'de sömürücülere karşı savaştığını belirterek, başarıya ulaşmak için bu savaşın disiplinli yürütülmesi gerektiğini söyler.

Sekreterlik lokalinin açılışı nedeniyle İstanbul'a gelmiş olan FKF Genel Başkanı İzzet Polat Ararat da bir konuşma yapar.

Daha sonra, FKF İstanbul Sekreterliği'nin TÖS Lokali'nde düzenlediği açık oturumda, "Anayasa ve Sosyalizm" konusu tartışılır.

Ant Dergisi sahibi Doğan Özgüden'in yönettiği açık oturuma Cumhuriyet Gazetesi yazarı İlhan Selçuk, Doçent. Dr. Çetin Özek, İbrahim Türk ve Prof. Sadun Aren, katılır.

Prof. Aren, yaptığı konuşmada özetle şunları söyler:

"Eğer anayasa bir iktisadi sisteme kapatılmak gerekiyorsa, mutlaka kapitalizme kapatılmak gerekir. Çünkü kapitalizm, bütün halkı kapsayamaz. Sınıf hakimiyeti sadece kapitalist düzende vardır. Sosyalizm ise bütün halkı kapsar ve sınıf hakimiyetini ortadan kaldırır. Bu itibarla anayasa sosyalizme açıktır."

Dört Üniversiteli 6 Ay Fakülteden Çıkartılıyor

Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yönetim Kurulu, dört Fikir Kulübü üyesi öğrenciyi, altı ay süre ile Fakülteden uzaklaştırmıştır.

DTCF'inden uzaklaştırılan öğrenciler, FKF Genel Başkanı İzzet Ararat, DTCF Fikir Kulübü Yönetim Kurulu üyesi Alev Ateş, Ünal Çelenk, Yalçın Uçar ve Ali Orhan Yücealp'tir.

DTCF Yönetim Kurulu tarafından haklarında disiplin cezası alınan öğrenciler, 10 Haziran 1967 Cumartesi günü, yayınladıkları bildiride, ceza gerekçesini yermişler ve "Fakülte adını kullanarak devletin tenkidi, Fakülte içinde nutuk söylemek ve fakülte içinde beyanname dağıtmak" suçlarını reddetmişlerdir.

Öğrencilerin ikisinin fakülteden belge almasına, üçünün de birer yıl kaybetmelerine sebep olan bu tard kararının "bir ilmi müesseseye yakışmayacak" nitelikte bulunduğunun da belirtildiği bildiri şöyle sona ermektedir:

"Yarınları omuzlayan' toplumcu gençlik, fakülteden uzaklaştırılmak, belge verilmekle susturulamayacaktır. Bunun böyle bilinmesinde yarar vardır."

FKF, "Üniversiteye Baskı Arttı" Diyor

FKF Genel Merkezi, 14 Haziran 1967 Salı günü, bir açıklama yaparak, Erzurum Atatürk Üniversitesi İktisat Fakültesi Fikir Kulübü odasının, Dekanın emriyle basıldığını bildirir.

FKF, bu olay ile birlikte DTCF'den, Savcılığın suç unsuru görmediği bir bildiri bahane edilerek, 6 yöneticinin 6'şar ay Fakülte'den uzaklaştırılmaları olayını ele alarak, üniversitede baskının arttığını ileri süren bir bildiri yayınlar. Bildiride şöyle denilmiştir:

"Ne yapılmak isteniyor bunlarla? Üniversite öğrencisinin yurt sorunlarıyla ilgilenmesi neden engelleniyor? Neden korkuluyor? Sosyalist gençlik örgütlenmektedir. Bunu kimse önleyemeyecektir. Baskılar sökmeyecektir."

İki Yedek Subayın Kaldığı Ev Saldırıya Uğruyor

Hüseyin Ergün, 1966 Ekim ayında FKF Genel Başkanlığından ayrılır ve askere gider. Hüseyin Ergün, Yedeksubay olarak Erzurum'a gönderilir.

Daha önce Erzurum Yavuz Selim İlköğretmen Okulu'nda öğretmenlik yapan Sait Çiltaş da bu sıralar Erzurum'da yedek subay olarak görev yapmaktadır.

Hüseyin Ergün, Erzurum'da görev yaptığı süre içinde öğrenci hareketiyle yakın bağlar kurar. Atatürk Üniversitesi'ne gider fikir kulübü üyeleriyle üniversitede, yurtta toplantılar yapar, Merkez Komutanlığı'nın bahçesinde, sivilden yanında getirdiği Marksist kitapları okur. Bunlardan bir tanesi de Regis Debray'ın "Devrimde Devrim" kitabıdır.

Atatürk Üniversitesi'nde asistan olan Orhan Demirler, karısı Tülay (Arı) Demirler Hüseyin Ergün'ün SBF'den arkadaşıdır. Köşk Mahallesi'nde olan Orhan Demirler'in evinde, Erzurum TİP İl örgütünü kurma çalışmaları yapılır.

TİP Erzurum örgütü, 27 Haziran 1967 Sah günü, kurulur. Fakat Ziraat Fakültesi dekanı Prof. Abdülselam Ergene'nin odacısı olan TİP kurucusu Hamit Doğan yoğun baskılar nedeniyle, 29 Haziran 1967 Perşembe günü, istifa eder.

Mehmet Ali Aslan, Orhan Demirler, Hüseyin Ergün, 30 Haziran 1967 Cuma günü akşamı, subay lojmanlarında sohbet ederken, toplanan vatandaşlar, evin etrafını çevirir, "Mehmet Ali Aslan'ı bize teslim edin", diye bağırır.

Sadun Aren'e telefon açılarak, İçişleri Bakanına durumu anlatması istenir.

Sait Çiltaş ile Hüseyin Ergün, subay elbiseleriyle dışarı çıkıp, Merkez Komutanlığına giderek, kalabalığın dağılması isteminde bulunur. Fakat sabaha kadar kuşatma sürer. Şikâyet üzerine Hüseyin Ergün'e 15 gün hapis cezası verilir.

Uyanış Gösterisi

FKF, DİSK ve bazı öğrenci örgütlerinin ortaklaşa düzenlediği, "Uyanış" gösterisi, 8 Temmuz 1967 Cumartesi günü, yapılır.

"Uyanış" gösterisine katılanlar, Beyazıt Meydanı'ndan Taksim'e kadar,

"Bugün esir, Yarın herşey, Hey, hey, hey" şeklinde bir marş söyleyerek yürür.

Saat 14'de Beyazıt Meydanı'nda başlayan gösteride, Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmak istenmesi şiddetli bir şekilde kınanır ve "gerekirse biz de 88 kişiye dokunuruz" denilir.

Zülküf Şahin, elinde megafonla, alanda propaganda yapmaktadır.

Bu arada, gösteri meydanında parasız olarak "Toprak" mecmuası dağıtan topluluk ile Çetin Altan hakkında konuşan bir genç tartaklanıp dövülür.

Gösteride konuşan TİP Ankara milletvekili Rıza Kuas, "İşçinin uyanışı elbette daha gelişecek ve işçi oyları emeğiyle geçinenlerin, emekçileri gerçekten savunanların Meclis'te daha çok sayıda temsil edilmelerini sağlayacaktır" der.

Taksim Meydanında 45 dakika süren konuşmasında ihtilalci olmadığını ısrarla belirten Çetin Altan, özetle şunları söyler:

"Biz halkı ihtilale teşvik etmedik. Meclise gir ağırlığını koy dedik. Ben onların verdiği dokunulmazlıkla doğmadım. Yalnız dokunulmazlığımı değil, bütün bedenimi kaldırsalar, sesim yine Türkiye'nin ufuklarında çın çın çınlayacaktır. Ben bunları söyleyeceğim. Komünist deseler de demeseler de söyleyeceğim. Ne olduğumu ben kendim biliyorum."

"Sapına kadar sosyalist" olduğunu söyleyen Çetin Altan, konuşmasında sık sık ABD'ye ve iktidara çatar.

Çetin Altan'lar Tükenmez

Adalet Partisi ve diğer sağ partiler, TİP Milletvekili Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılması için TBMM'de oylama yapma kararı alırlar. Çeşitli kuruluşlar, buna büyük tepki gösterir. Siyasal Bilgiler Fakültesi ile Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde görevli 46 öğretim üyesi, 2 Temmuz 1967 Pazar günü, TBMM Başkanlığına telgraf göndererek, olayı kınadıklarını bildirirler.

TBMM Başkanlığına gönderilen tebliğ şöyledir:

"Milletvekili Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırma girişimi karşısında, yasama görevinin aksatılmadan yürütülmesi amacını güden ve milletvekillerinin görevlerini yaparken cezai kovuşturma yoluyla engellenmemelerini öngören yasama dokunulmazlığı müessesesine temelden aykırı bir tutum içinde bulunulduğu kanısındayız. Bu işlemin siyasi düşünceleri beğenilmeyen bir üyeyi cezalandırmak amacını güttüğünü ve böylece dokunulmazlık müessesesi ile asıl korunmak istenen parlamento özgürlüğünü baltalamakta olduğunu belinrtmeyi görev biliriz.

Prof. Dr. Tahsin Bekir Balta, Prof. Dr. Hicri Fişek, Prof. Dr. Münci Kapani, Prof. Dr. İbrahim Yasa, Prof. Dr. Akif Erginay, Prof. Dr. Turan Güneş, Prof. Dr. Cahit Talas, Prof. Dr. Fehmi Yavuz, Doç. Dr. Türkkaya Ataöv, Doç. Dr. Ülker Gürkan, Doç. Dr. Metin Kıratlı, Doç. Dr. Mukbil Öz-

yörük, Doç. Dr. Mete Tuncay, Doç. Dr. Haluk Ulman, Doç. Dr. Cevat Geray, Doç. Dr. Rüşen Keleş, Doç. Dr. Şerif Mardin, Doç. Dr. Mümtaz Soysal, Doç. Dr. Gündüz Ökçün.

Asistanlar: Güneri Akalın, Üren Arsan, Seyfullah Edis, Cem Eroğul, Alpaslan Işıklı, Bilsay Kuruç, Tuncer Karamustafaoğlu, Oğuz Onaran, Oral Sander, Mehmet Selik, Turgut tan, Yıldırım Uler, Ergun Özbudun, Yahya Zebunoğlu, Yılmaz Akyüz, Akın Duren, Kurthan Fişek, Beşir Hamitoğulları, Ahmet Kumrulu, Çelik Kurtoğlu, Ahmem Mumcu, Adil Özkol, Cem Sar, Alaattin Şenel, Taner Timur, Özhan Uluatam, İrfan Yazman.

Ankara Üniversitesi Öğrenci Derneği Başkanı Cezgin Alten, Başbakan Süleyman Demirel'i, "Anayasanın sosyalizme kapalı olduğu" şeklindeki sözlerinden dolayı "Bilinçsizlikle" suçlamıştır. Alten, Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldıran Komisyonun da peşin hükümlü davrandığını söylemiştir.

Alten, özetle şunları söylemiştir: "Anayasanın sarih hükümlerini ne şekilde yorumladıkları hukukçular için merak konusu olan peşin hükümlü bir Komisyon, toplumcu bir milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmasına karar vermiş bulunuyor. TBMM çatısı altında zimmet, ihtilas suçluları barınırken, bir fikir suçlusu yaratmak isteyenlerin kasıtlı olmadıklarını söyleyebilmek fazla safdillik olacaktır. Hangi fikirlere hizmet ettikleri bugün artık açıkça bilinen kimseler kendilerine bir çeki düzen vermek, hukuk devleti ilkeleri önünde inanması bile eğilmek ve kamuoyunda nefretle karşılanan bu tür hafifliklerden kaçınmak zorundadır."

FKF'liler, TİP İstanbul Milletvekili Çetin Altan'ın "Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına sebep olan yazıları"nı basıp, Türkiye'nin çeşitli yerlerinde dağıtır ve gösteri düzenlerler.

FKF Genel Sekreteri, İTÜTB Başkanı, TMTF İkinci Başkanı Faruk Yalnız, DİSK Genel Başkanı, TMGT Genel Sekreteri, İTÜTOTB Başkanı, İYTOTB Başkanı ve Robert Kolej Öğrenci Derneği Başkanı, 2 Temmuz 1967 Pazar günü, ortaklaşa şu bildiriyi yayınlar:

"Halktan kopan ve yabancı emperyalistlerle, onların yerli ortaklarının sözcüsü durumuna düşenlerin ulusal çıkarlarımız zararına olan davranışları yoğun bir hâl almıştır. Bir yandan doğal zenginliklerimizi yabancılara peşkeş çekenler, diğer yandan bir avuç mutlu azınlık yararına emekçi Türk halkı ile ilerici aydın ve gençlik kuruluşlarını ezme ve susturma çabaları içindedir. Amerikan emperyalizmine karşı çıkan TMGT Başkanının dövdürülmesi bu yüzdendir. Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmak istenmesinin nedeni budur. Gözü dönmüşlerin bu yolda daha da ileri gideceği açıktır."

Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmasını kınamak amacıyla 23 Temmuz 1967 Pazar günü, İzmir Gültepe'de duvarlara yapıştıran 11 TİP'-

li genç önce AP'lilerin saldırısına uğrar, sonra da polis tarafından gözaltına alınır.

Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmasını kınamak amacıyla, TİP'liler, 10 Temmuz 1967 Pazartesi günü Adana'da, 1 Ağustos 1967 Salı günü Almanya'nın Münih kentinde gösteri yürüyüşü düzenlemişlerdir.

Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmasına neden olan yazıları, 28 Temmuz 1967 Cuma akşamı, Ankara'nın çeşitli semtlerinde dağıtırken yakalanan Hukuk Fakültesi'nden Zülküf Şahin, Aytaç Saygı, Remzi Kırıkkanat, Uğur Sani, DTCF'den Orhan Kotan, AİTİA'dan Tosun Köksal Özkan, Fen Fakültesi'nden Asuman Erdost, Sezgin Büyükkuşçuoğlu ve Lise mezunu Doğan Kotan, Nöbetçi Sulh Ceza Hakimliğinde gizli olarak yapılan sorgularından sonra, "tutuksuz" yargılanmak üzere serbest bırakılır.

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fikir Kulübü, İTÜ Fikir Kulübü, Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Talebe Cemiyeti, TMTF Trabzon bölge Yürütme Kurulu ve Trabzon Devrim Ocağı, 31 Temmuz 1967Pazartesi günü, Trabzon'da, "Çetin altan'lar Tükenmez" başlıklı bildiriyi dağıtır. Bildiri dağıtan gençler, Trabzon'un kabadayılarından Ferhan Eyüboğlu'nun saldırısına uğrar. Eski Trabzon İl Başkanı Mühendis Mahmut Doruk, bu saldırı sonrasında bir haftalık rapor alır.

Çetin Altan'ın "Bornova Savcısı Lütfen Dinleyiniz" yazısını, 3 Ağustos 1967 Perşembe günü, Adana'da dağıtan DTCF öğrencisi Alev Ateş ile TİP Adana Merkez İlçe Başkanı İhsan Aydın Yılmaz, sağcılar tarafından tartaklanır.

"Çetin Altan'lar Tükenmez" başlıklı bildiri dağıtan dört öğrenci örgütü başkanı ile Devrim Ocağı Genel Sekreteri, "Halkı kanunlara karşı itaatsizliğe teşvik ve cemiyetin muhtelif sınıflarını tehlikeli bir tarzda kin ve adavete tahrik ettikleri" iddiasıyla,17 Ağustos 1967 Perşembe günü, mahkemeye verilir. Türk Ceza Kanununun 312/2 maddesine aykırı davranışlarda bulundukları gerekçesiyle mahkemeye verilen öğrenci temsilcilerinin ilk duruşmaları 19 Eylül 1967 günü, Toplu Basın Mahkemesinde başlayacaktır. Mahkemeye verilen kuruluş ve temsilcileri şunlardır:

Okan Karaaliler (Karadeniz Teknik Üniversitesi Fikir Kulübü Başkanı), Esat Yarar (İTÜ Fikir Kulübü temsilcisi), Aybay Ahıskalı (TMTF Trabzon Bölge Yürütme Kurulu Başkanı), Tuncay Turuthan (Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı), Ömer Ciravoğlu (Trabzon Devrim Ocağı Sekreteri).

TİP İstanbul Milletvekili Çetin Altan'ın 28 Eylül 1966 tarihinde Akşam Gazetesinde yayınlanan "Bornova Savcısı Lütfen Dinleyiniz" başlıklı yazısını bastırarak İstanbul'da dağıttıkları iddiasıyla, 29 Temmuz Cumartesi günü de TİP Eminönü teşkilatından Avni Memedoğlu, Avukat Hüsnü Özdemir, Erdoğan Arız, Ankara Hukuk Fakültesi öğrencisi Osman Kiper ve Özel İTİA öğrencisi Erdoğan Yamaç, gözaltına alınır.

Nöbetçi 5. Sulh Ceza mahkemesinde, öğrencilerin ilk sorguları saat 15.00'de yapılır ve genel hükümlere göre yargılanmalarına karar verilerek serbest bırakılır.

FKF İstanbul Sekreterliği, gözaltına alınmalar üzerine, bütün üyelerini, herhangi bir polis hareketine karşı uyanık olmalarını ve Federasyon lokalinde toplanmalarını bildirir.

Öğrenciler, gruplar halinde Federasyon lokali çevresinde gezinir. Buna karşılık çok sayıda polis de lokal etrafında dolaşır.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu Fikir Kulübü kurucusu On Öğrenci, Bir Ay Okuldan Uzaklaştırılıyor

İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu öğrencilerinden İbrahim Kaypakkaya, Pakize Yavru, Halit Koçer, Mehmet Çetin, Ali Taşyapan, Meliha Uysal, Mustafa Çoban, Muzaffer Oruçoğlu, Şakir Kaymak ve Hasan Sağlam adındaki gençler, Fikir Kulübü kurar ve 21 Kasım 1967 Salı günü, Fikir Kulübü'nün kuruluş bildirisini yayınlayarak, kamuoyuna açıklar.

Yüksek Öğretmen Okulu Fikir Kulübü'nün "Duyuru" başlığı ile yayınladığı kuruluş bildirisi özetle şöyledir:

"Sömürenlere karşı ilk kurtuluş savaşını vermiş olan bir ulusun çocuklarıyız. Fakat ulusumuz bugün yeniden sömürgenlerin kucağına düşürülmüştür. Mutlu bir azınlık ve bunların dış ortakları yararına bağımsızlığımız satılmıştır. Onursuz ve uydu bir ulus gibi tanıtmışlar bizi. Eğitim-öğretim çarkı mutlu bir azınlık yararına işletilmekte, onların siyasi görüşleri, ekonomik öğretileri değişmez gerçeklermiş gibi sunulmaktadır. Öğrenciler, bu oyuna gelmeyen halktan yana öğretmenler Doğu'ya sürülmekte, Bakanlık emrine alınmakta, mesleğinden edilmektedir. Yabancı eğitim uzmanları, barış gönüllüleri cirit atmaktadırlar ülkemizde. Türk ulusu ikinci bir kurtuluş savaşı vermek zorundadır. Bu savaş başlatılmıştır. Bu savaş toplumcu bir savaştır. Yani dış sömürgenlerle birlikte olanların içerdeki ortaklarına da karşı olan bir savaştır. İşte kulübümüzün amacı, gençlerin kendilerini sınırsızca değiştirebileceği bir düzenin kurulması için gereken bu toplumcu savaşa gücü oranında katkıda bulunmaktır."

Bu bildiriyi yanlayan Fikir kulübü kurucusu on öğrenci hakkında hem okul yönetimi, hem de Cumhuriyet Savcılığı tarafından dava açılır.

On öğrenci, Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'ndan ilk önce geçici, daha sonra da sürekli olarak uzaklaştırılır.

Öğretim Üyesi Ömer İnanç İntihar Ediyor

FKF'nin en çok ve disiplinli çalışan elamanlarından bir kesimi de üniversitedeki yardımcı öğretim görevlileridir. Ömer İnanç, bunlardan birisidir.

21 Aralık 1967 Perşembe günü akşamı, Paris Caddesi'ndeki evlerine ge-

len Sevim İnanç, kapının arkadan kilitli olduğunu görür ve yarım saat zil çalmasına rağmen kapı açılmaz.

Bunun üzerine ayrılan ve çok geç saatte eve tekrar gelen Sevim İnanç, kapının bu kere de açılmaması üzerine komşularını haberdar eder. Kapı kırılıp içeri girildiğinde genç öğretim üyesi Ömer İnanç, banyoda üzerinde yalnız pijama üstü olduğu halde ölü olarak bulunur.

Havagazının açık olması ve banyonun hava alacak yerlerinin bezlerle kapatılmış olması Ömer İnanç'ın intihar ettiğini meydana koymuştur.

ODTÜ İdari İlimler Fakültesi İktisat Bölümünde çalışan ve Paris Üniversitesi'nde "Türkiye'nin dış ticareti" üzerinde doktora yapmakta olan 26 yaşındaki Ömer İnanç, evli ve bir generalin damadı idi.

Gizli Mikrofon Bulunuyor

Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde ilk kurulan fikir kulübü, İktisat Fakültesi Fikir Kulübü'dür.

İktisat Fakültesi Fikir Kulübü, kamuoyunun yoğun baskısı nedeniyle çalışmalarını çok zor yürüttüğü gibi ayrıca güvenlik görevlileri tarafından da sürekli izlenir.

Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde okuyan ve Atatürk Üniversitesi Öğrenci Yurdu'nda kalan, İktisat Fakültesi Fikir Kulübü üyesi Ahmet Aras, Aziz Ayaz, Demir Pekol, Eyüp Kıran, Halit Güneş, İsmet Karakaş, Mustafa Aslan, Mehmet Ali Adıgüzel ve Süleyman Aydın adlı öğrenciler, kaldıkları B Blok, 85 numaralı odanın duvarında, 24 Aralık 1967 Pazar günü, bir ses alma cihazı bulur. Kablolar izlendiğinde, Yurt İdaresi'nin bitişiğindeki bir odaya kadar uzandığı tesbit edilir.

Mikrofon olayı ile ilgili olarak, 29 Aralık 1967 Cuma günü, şu bildiriyi yayınlanır:

"25 Aralık 1967 günü Atatürk Üniversitesi Öğrenci Yurdu B Bloku 85 nolu odanın duvarına yerleştirilmiş olan ses alma cihazı, sakinler tarafından bulunmuştur. Üniversite gençliğinin karşı karşıya kalmış olduğu Gestapo oyunlarını derin bir ızdırapla izliyoruz. Hukuk ve insanlık ahlakından yoksun koflaşmış işgüzarların bu alabildiğine sorumsuz davranışları, bizleri nereye doğru götürmek istiyor? Sökülüp atıldığını zannettiğimiz Abdülhamit devrine doğru mu? Kendisini ulusuna ve toprağına adayan yürekli gençliğin heyecanını ve de dinamizmini kösteklemek isteyen yüreksizler şampiyonları bilmelidirler ki: Bu topraklar üzerinde oynanan her oyun mutlaka teşhir edilecektir: CIA metotlarıyla bu ülkenin şerefli gençliğinin hassas haysiyeti üzerinde oynanan her oyun, yurtseverliğin ve gerçek mücadele eyleminin dev potasında eriyecektir. Şerefli üniversiteli, şerefsiz komploların sorumsuz yöneticileri karşısında hiç bir zaman sinmeyecektir. Özel hayatın; temel hak ve hürriyetlerin kutsal dokunulmazlığının, görevlilerin elinde sorumsuzca oyuncak olmasına asla müsaade edilmeyecektir. Pespayeleşmiş zihniyetin tasfiyesi mutlaka gerçekleşecektir.

Üniversiteli Arkadaşım! Demokrasinin, demokrasi adına Mayk Hammer maceralarına sahne olması tahammül sınırlarımızın son çizgisi olmuştur. Anayasanın ve de Atatürk devrimlerinin taviz vermez bekçileri olarak, haysiyetimize uzanan çirkef eli, ilk kurtuluşun hızı içinde bilenmiş kesin irademizle koparıp atmalıyız. Jurnalci zihniyet, yalnız bir odanın güvenliğine değil, bir bütün olan üniversite gençliğinin haysiyet ve şerefine elini uzatmış ve tüm üniversiteli vatan evlatlarının bağrında onulmaz yaralar açmıştır. Yüce Halkımız! Senin olan terin ve emeğinle bu sıralara kadar ulaşan bizler: Sizlerden kopmaz birer parça olarak acılarını ve kıvançlarını bir dilim ekmek gibi bölüşmeye and içmişiz. Sana reva görülen haksızlıklarla savaşırken karşımıza çıkan her engelle yılmadan mücadele edip alın terini ve emeğini helal ettireceğiz. Değil CIA metotları, değil Mayk Hammer oyunları, ateşten çember bile olsa yaşatmak için yaşayacağız.

Dünya Kamu Oyuna Açıklarız ki! Ulusun haysiyetine: toprağının mukaddesatına gönül vererek bunların güvenliğini kanıyla korumaya azimli olan Üniversite Gençliği olarak, bizlere reva görülen bu alçakça davranışı, namus ve haysiyetin tok sesiyle şiddetle protesto eder; namussuzun zulmüne, şerefsizin küfrüne defol ve hayır deriz. Alçaklığın yüz karası Tarihin Cehenneminde silinmez lekeler olarak yaşayacaktır. Yaşasın namuslu ve vatansever insanlar.

Atatürk Üniversitesi İktisat Fakültesi Fikir Kulübü, Atatürk Üniversitesi İngiliz Filolojisi Fikir Kulübü, Atatürk Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Fikir Kulübü, Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Fikir Kulübü, TÖS Erzurum Şubesi, Erzurum Sanat Tiyatro Kulübü, Güney Doğu Yüksek Tahsil Talebe Cemiyeti, Tunceli Yüksek Tahsil Talebe Cemiyeti, Ege Yüksek Tahsil Talebe Cemiyeti."

FKF Genel Başkanı İzzet Ararat, Atatürk Üniversitesi İktisat Fakültesi Fikir Kulübü Başkanı Mehmet Ali Adıgüzel'e, 3 Ocak 1968 Çarşamba günü, şu telgrafı çeker:

"Acz içinde bulunan hakim sınıflar her geçen gün biraz daha yasa dışına taşıyorlar. Girişilen başka hareketleri mutlu bir dönemeçte olduğumuzun belirtisidir. Ve de boşuna gayretlerdir bunlar. Çünkü biz sosyalistler gücümüzü halktan, bilimden alıyoruz. Gelen günler bizimdir. Bilime karşı durulamaz, halklar yenilmez."

Doğu Gecesi

FKF İstanbul Sekreterliği, 25 Ocak 1968 Perşembe günü, Spor ve Sergi Sarayı'nda "Doğu Gecesi" düzenler.

Daha önceden salona girmiş olan MTTB'li ve CKMP'li bazı gençler, saat 22.00 sıralarında bir folklor ekibinin gösterisi sırasında, ellerindeki amonyak ve asit dolu şişeleri salona ve tribünlere atmaya başlar.

Yere düşünce kırılan şişelerden boğucu bir duman salona yayılır. İnsanı boğacak derecedeki asit kokularını dağıtmak için, salonun büyük yan camların kırılarak salona temiz hava girmesi sağlanır.

Geceyi düzenleyen gençler, anında olaya müdahale eder ve panik havası yaratan saldırganları etkisiz hale getirir. FKF'li ilgililerin iddiasına göre, Edebiyat Fakültesi öğrencisi Elazığlı Nurettin İspir de tabanca çekmiştir.

Asit dolu şişelerin kırıklarından Fehmi Caniklioğlu, Ali Akyıldız, İsmail Ali Kestaneci, Ali İhsan Okçu ve İsmet Kalyoncu yaralanır.

20 dakika süren olaydan sora güvenlik kuvvetleri, sekiz kişiyi nezaret altına alır. Salonda suç aletleri olarak tahta sopalar, üç bıçak ve asit şişeleri bulunur.

FKF İstanbul Sekreterliği, yayınladığı bildiride şu açıklamayı yapar:

"Biz, bu olayların önemli kararların alınacağı 1968 yılında bazı çevreler tarafından özellikle düzenlendiği inancındayız. Ankara'da alanda gazete satan arkadaşlarımıza saldıranlar İstanbul'da İktisat Fakültesi Gecesi ve Doğu Gecesi'ni basanların bu noktada duracaklarından söz etmek büyük bir yanlıştır. Buna karşı bütün devrimci güçlerin birleşerek haklarını sonuna kadar korumaları gerekmektedir. Yarının güçlü Türkiye'si, bu saldırıları engelleyerek eşitliğe yönelen düzeni kuracak Türk halkınındır."

Bazı AP Milletvekilleri, TBMM'de TİP Milletvekillerini Linç Etmek İstiyor

20 Şubat 1968 Salı günü sabaha karşı saat 02.00'de İçişleri Bakanlığı bütçesi görüşmeleri yapıldığı sırada TİP adına görüşlerini açıklayan TİP milletvekillerinden Çetin Altan, Yunus Koçak, Sadun Aren, Rıza Kuas, Kemal Nebioğlu, Tarık Ziya Ekinci, Ali Karcı, Cemal Hakkı Selek, Adalet Partisi milletvekillerinin saldırısına uğrayarak ağır yaralanmışlardır.

AP milletvekilleri tarafından TİP Milletvekillerine yapılan linç girişimine tepkiler şöyledir:

"TİP Genel Merkezi, Ankara,

Emekçilerin ve emekten yana olanların yegâne temsilcisi Türkiye İşçi Partisi'nin milletvekillerine, kendi çıkarlarını halk çıkarından üstün gören ağa iktidarının kabadayıları tarafından yöneltilen barbarca saldırıyı, üzüntüyle öğrendik. Tarihi akışın kaçınılmaz sonucunu gören burjuva iktidarının acz içindeki çırpınışı olarak nitelenecek bu saldırıyı lanetleriz. FKF Genel Başkanı İzzet Ararat, "

"Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, Ankara,

Dün gece Millet Meclisinde Türkiye İşçi Partisi milletvekillerine karşı Adalet Partili üyeler tarafından girişilen iğrenç saldırıyı nefretle protesto eder, bundan böyle bu tür faşist saldırılara karşı Atatürk'ün gösterdiği yolda yürüyeceğimizi hatırlatırım. Hacettepe Üniversitesi Fikir Kulübü Başkanı"

"Başbakan Süleyman Demirel, Ankara,

AP iktidarının mecliste faşist çabalara başlamalarını protesto ediyoruz. Bundan böyle Anayasamızın tanıdığı direnme hakkını kullanacağımızı hatırlatırım. Hacettepe Üniversitesi Fikir Kulübü Başkanı"

"Mehmet Ali Aybar TİP Genel Başkanı, Ankara,

Milli, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye'mizin Büyük Millet Meclisinde emekçilerin bir örgütü olan Türkiye İşçi Partisi milletvekillerini hedef alarak kaba kuvvet gösterilerinde bulunulması bizlere büyük üzüntü ve heyecan vermiştir. Bu davranışlar bizleri haklı bir direnişe çağırıyor. Geçmiş olsun deriz. Saygılarımızla. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Öğrenci Cemiyeti Başkanı Evren Alpteker."

"Sayın Mehmet Ali Aybar, TBMM, Ankara

Bu tür olayların Trük halkının uyanışını ve sosyalizme gidişini durduracağını sanan gafillere gülerim. Türkiye İşçi Partisi'nin başarılarının devamını diler, en derin saygılarımı sunarım. İTÜ öğrencisi Uygut Bayaz."

"TİP Meclis Grubu Başkanlığına, Ankara,

Emekçi Türk halkının temsilcilerine karşı girişilen alçakça hareketin, hesabının sorulacağı günler uzak değildir. Halk Uyanmaktadır. Saygılar. Ordu Atatürkçü Fikir Derneği Adına Ertuğrul Günay."

"TİP Meclis Grubu Başkanlığına, Ankara,

Emekçi halktan yana kavgada uğradığınız âdi saldırıyı bütün emekçilere yapılmış bir saldırı olarak kabul ediyor, bu kişilerin yarınlarda cezalarını bulacaklarına inanıyor, sizlere toplumcu gençler olarak yürekten geçmiş olsun diyoruz. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Fikir Kulübü Başkanı Zekâi Bakar."

"TİP Meclis Grubu Başkanlığına, Ankara,

Halk düşmanı, ortaçağ kafalı, gözü dönmüş kravatlı zorbaların, sömürülen, ezilen emekçi halkımızın kurtuluş ümidi olan Türkiye İşçi Partisi'ne Meclisteki faşistçe saldırmalarını protesto eder, haklı ve halk için olan uğraşınızda daima yanınızda olduğumuzu belirtir ve geçmiş olsun deriz. Site Yurdu öğrencileri: İsmet Özden, Ahmet Selvi, Mustafa Duman, Cengiz Atayılmaz, Atilla Özdemiroğlu, Şinasi Umut, Nizar Özkaya, Hamdi Başayvaz, Seydi Akyol, Ali Demir."

"Yunus Koçak, TİP Genel Merkezi, Mithatpaşa Cad. 63/1, Ankara,

Geçmiş olsun der devrimci gençliğin zorbalıklar karşısında direneceğini ve emekçi halkın tek örgütünü savunacağını belirtiriz. Fahri Aral, Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı."

"Millet Meclisi Başkanlığına, Ankara-Türkiye,

Türk şairi Nazım Hikmet'in büyüklüğü ve milletvekili Çetin Altan'ın cesareti, Türk halkının şerefini yücelten gerçeklerdir. Gericilerin yumrukları, bunun aksini asla ispat edemez.

Fransa Milli Öğrenci Birliği, Cezayir Öğrencileri Milli Birliği, Fas Milli Öğrenci Birliği, Fransa'daki İranlı Öğrenciler Birliği, Fransa'daki Birleşik Arap Cumhuriyeti Öğrencileri Birliği, Kuzey Afrikalı Öğrenciler Birliği, Fransa'daki Martinikli Öğrenciler Birliği, Paris Helen Öğrenci Birliği, Filistinli Öğrenciler Genel Birliği, Fransa Siyah Afrika Öğrenci Birlikleri Federasyonu, Fransa'daki Vietnamlı Öğrenciler Birliği, Fransa'daki Suri-

yeli Öğrenciler Birliği, Fransa'daki Iraklı Öğrenciler Birliği, Fransa'daki Pakistanlı Öğrenciler Birliği, Fransa'daki Afganistanlı Öğrenciler Birliği, Lâtin Amerika Demokrat Öğrenciler Birliği, Guadelup Genel Öğrenci Derneği, Porto-Rico Kurtuluş Öğrenci Federasyonu, İspanya Demokratik Öğretmenler ve Öğrenciler Federasyonu, Fransa'daki Portekiz Öğrencileri Birliği, Tunus İlerici Öğrenciler Komitesi, Fransa'daki Küba Öğrenciler Birliği."

"Mehmet Ali Aybar, TİP Genel Başkanı, TBMM, Ankara,

Emekçi Türk halkımızın savunucusu sosyalist milletvekillerimize devrimci anti-emperyalist savaşta bizleri daha güçlendirdiğini, devrimci mücadelenin sonsuzluğuna inancımızı bir kez daha belirtiriz. İTÜ Kimya Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı Mustafa Yoldaş."

"TİP Genel Başkanlığına, Ankara,

Devrimci Türk gençliği olarak, kişiliğinizde emekçi Türk halkına karşı girişilen iğrenç saldırıyı kınıyoruz. Sol harekete karşı girişilen Anayasa dışı davranışlar kavgamızı durduramayacaktır. Çirkin tecavüze uğrayan halk temsilcilerinin kısa zamanda iyileşerek sosyalist kavgaya daha büyük bir güçle katılmalarını bekliyoruz. ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Cengiz Haksever."

"TİP Genel Merkezi, Ankara,

Emperyalistler ve onun iş birlikçileri tarafından girişilen devrimci güçleri sindirme hareketleri son Meclis olayları ile zirveye ulaşmıştır. TİP'e yapılan bu saldırıyı bütün devrimci güçlere yapılan bir saldırı olarak kabul ediyoruz. Bundan sonra yapılacak her saldırıya tüm devrimci güçler beraberce karşı koyacağız. Anti-emperyalist savaş hedefine ulaşacaktır. SBF Öğrenci Derneği."

İzmir İTİA Fikir Kulübü Başkanı Mahmut Demiray, TBMM'de meydana gelen kaba kuvvet gösterilerini, "Türk demokrasisine sürülmüş kara leke olarak" niteler.

FKF İstanbul Sekreteri Veysi Sarısözen'in 21 Şubat 1968 tarihli imzalı bildirisinde ise Meclisteki olayların faşist sindirme hareketlerinin buraya kadar sızmasından ileri geldiği belirtilerek, özetle şöyle denilir:

"Artık Türkiye fikirlerin serbestçe söyleneceği bir ülke olmaktan çıkmaktadır. Artık Türkiye'de 27 Mayıs Anayasası fiilen yürürlükten kaldırılmaktadır. Türkiye'de sol kanatsız bir parlamento istenmekte, TİP kapatılmağa çalışılmaktadır. Şu halde Türkiye'de parlamenter rejim iflas etmek üzeredir. Ancak baskı hareketi karşılıksız kalmayacak, Anayasadan yana olan güçler direnme hakkını kullanacaktır. Sosyalist gençliğin birinci örgütü Fikir Kulüpleri Federasyonu önce Anayasa'dan yana olduğu için, sonra da sosyalist olduğu için, demokratik düzenin vazgeçilmez unsuru ve Türkiye'nin tek sosyalist partisi TİP'ne karşı yöneltilecek bütün iftira ve tenkitleri karşılama yolunda sonuna kadar savaşacaktır."

İTÜTB ve İTÜTOTB ile FKF İstanbul Sekreterliği'ne mensup bazı

gençler, 23 Şubat 1968 Cuma günü saat 11.00'de Taksim Atatürk Anıtına gelerek, üzerinde, "Anayasası sosyalizme açık olan ülkeye faşizm giremez" cümlesi yazılı bir çelenk bırakır. Gençler, daha sonra, Çağaloğlu'nda TİP İstanbul İl Merkezi Başkanlığına gelerek yöneticilere buket verir.

İTÜTB, İTÜTOTB, FKF İstanbul Sekreterliği, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi Dişçilik Fakültesi Talebe Cemiyeti ve Devrimci Hukuklular Örgütü yöneticileri, MTTB'lilerin TİP İstanbul İl Merkezine bıraktığı siyah çelengi atarak, ellerindeki buketleri bırakıp, " Fikir özgürlüğünden yana olduklarını" söylemişlerdir.

Anayasa Gösterisi

İlerici, sosyalist örgütler, AP milletvekillerinin TBMM'de TİP milletvekillerine yaptığı saldırıyı kınamak amacıyla bir gösteri düzenler.

Bu konuda yayınladıkları gösteri çağrısı şöyledir:

"20 Şubat 1968 günü, Yüce Meclis'te Türk Demokrasi'sine büyük bir darbe indirilmiştir. Halk temsilcileri hunharca, gaddarca dövülmüşler, fikirler kaba kuvvetle susturulmaya çalışılmıştır. Demokrasi düşmanlarının sorumsuzca, küstahça sürdürdükleri baskı hareketlerine karşı Anayasa'dan, halktan yana olanların da gerçek güçlerini göstermelerinin, insanlık dışı hareketlere dur demelerinin zamanı gelmiştir. Bu tüm Türk halkının üstüne düşen en büyük görevdir. Görevini yapmak üzere 24 Şubat 1968 Cumartesi günü saat 13.30 da Tandoğan Meydanı'ndan yürüyüşle başlayıp Kurtuluş Meydanı'nda yapılacak olan Anayasa Mitingine sen de katıl.

Tertip Komitesi adına Can SAVRAN

Biz aşağıda isimleri yazılı kuruluşlar, bu mitingi destekleriz.

FKF, ODTÜ-ÖB, İTÜ-TB, DİSK, İTÜTOTB, İYTOTB, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Talebe Cemiyeti, Ankara Üniversitesi SBF Öğrenci Derneği, ODTÜ Sosyalist Fikir Kulübü, ODTÜ Sosyal Demokrasi Derneği".

24 Şubat 1968 Cumartesi günü Ankara Tandoğan Alanı'nda düzenlenen ve tek konuşmacı ODTÜTB Başkanı Cengiz Haksever'in olduğu, "Anayasa Mitingi"nde dağıtılan bildiride ise görüşlerini şöyle açıklamışlardır:

"Olaylar, artık kamuoyundan saklanamaz hale geldi. Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki halk temsilcilerinin güvenliği sağlanamaz oldu. Atatürkçüler görev başına! Geriye dönüş hızlandı. Atatürk yargılanıyor. Yüce Meclis'te halkın temsilcileri öldüresiye dövülüyor. İrtica hortlatılıyor. Kısaca, Anayasa düpedüz çiğneniyor. Anayasa bekçileri, görev başına! Türkiye Cumhuriyeti'nin yürekli bekçileri, sonuna dek direnecek elbette. Halkın yönetimi kuruluncaya dek Anayasa'nın tanıdığı tüm haklar kullanılacak."

Saat 13.45'de Tandoğan Alanında başlayan mitingi tertipleyen kuruluş-

lara mensup gençler, İstasyon caddesi, Samanpazarı, Cebeci yollarını izleyerek konuşmanın yapılacağı alana doğru yürüyüşe geçer.

Gösteriye, Çetin Altan ile İlhan Selçuk da katılır.

Ellerinde, "Faşizm döve döve geldi, öle öle gidecek", "Akan kanlar zalimleri boğar", "Dayak yedikçe güçleniyoruz", "Son kozunuzunu oynuyorsunuz", "Mustafa Kemal Bursa nutkunu bugün için yazmıştır", "Tarihi oluşu hiç bir kuvvet durduramaz" yazılı pankartlar olan gençler, "Türk gençliği devrim yapacak, bize Amerika selam duracak, toplarıyla tanklarıyla saldırsa bile, Türk gençliği ayakta duracak" dörtlüğünü marş şeklinde söyleyerek, "Demirel'i istifaya davet" eder.

Gürsel Alanına gelen yürüyüşçü gençlere, daha önceden hazırlıklı olan sağcı topluluk, "Komünistlere ölüm", Kahrolsun Komünistler" diye bağırarak saldırır.

Çeşitli yerlerinden yaralanan Reşit Oğuz, Metin Turgut, Kemal Satılmış, Ergün Turioğlu ve Üçel Özdoğan, çeşitli hastahanelere götürülerek tedavi edilir.

Mustafa Bozoğlu, Gürol Eray, Erkan Deliorman, Vedat Karadeniz, Hasan Koşan, Yavuz Kızılbayrak, Salih Akgün, Eşref Yeşilyurt, Mehmet Büyükbaş, Hasan Aslan ve Necati Sönmez gözaltına alınır.

İkinci Uyanış Gösterisi

FKF, ODTÜÖB, İTÜTB, İTÜTOTB, Orman Fakültesi Öğrenci Derneği, Dişçilik Fakültesi Öğrenci Derneği, İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti, Orman Fakültelileri Fikir Kulübü, Tıbbiye Toplumcu Fikir Kulübü, Edebiyatçılar Fikir Kulübü, Kimya Topluluğu Fikir Kulübü, İktisat Fakültesi Fikir Kulübü, İTÜ Fikir Kulübü tarafından düzenlenen, "İkinci Uyanış Gösterisi", 25 Şubat 1968 Pazar günü, Taksim Alanı'nda yapılır.

Gösteriye katılanlar, saat 12'den sonra ellerinde çeşitli dövizler olduğu halde Taksim Alanında toplanmaya başlar.

Gösteride, "Geliyoruz yakındır", "Faşist, sermaye uşağıdır", "Sosyalist Türkiye", "Gün bize de ışır", "Emekçinin sesi susturulamaz", "Terör gelemez", "Türkiye'de taş devrini yaşatmak isteyenler Amerika'ya gitsin", " Fikirler kurşunla susturulamaz", "Hür emek", "Faşizm, halkı ezer", "Türkiye sosyalist olacaktır", "Üniformasız Faşizm", "Zorbalık yeter be", "Demokrasi mi, zorbalık mı" gibi 100'e yakın döviz taşınır.

Bu arada, öğrencilerden meydana gelen bir topluluk, "Ateşli gençlik devrim yapacak, bize Amerika selam duracak, tankları ile gelseler dahi, sosyalist olacak Türk'ün ülkesi" diye marş söyler.

Gösteri, saat 14.30'da "Geleceğiz, geliyoruz, yakındır" sesleri ile açılır ve ilk konuşmayı İTÜ Talebe Birliği Başkanı yapar.

Ertuğrul Tığlay, konuşmasında şunları söyler:

"Halk çocuklarını kandıran, onları taş ve sopalarla dövenlerle sonuna kadar mücadele edecek ve onları bu vatandan kovacağız".

ODTÜ Talebe Cemiyeti Başkanı Cengiz Haksever de yaptığı konuşmada, "Ankara'daki olaylar polisle işbirliği yapılarak tertiplenmiştir. Bugün, 32 milyonu, 500 bin kişi sömürmektedir.", der.

TMTF İkinci başkanı Cavit Savcı da iktidarın tutumunu yererek, "Ergeç sosyalist idare iş başına gelecektir" der.

Mikrofona sazı ile Aşık İhsani Sırlıoğlu, gelir. İktidarı yeren Türküler okuyan İhsani'ye büyük tezahürat yapılır.

Gençlik adına yapılan konuşmalardan sonra ilk sözü alan Çetin Altan, son Meclis kavgasını anlatır ve "Biz, 8 kişiydik. Onlar 200. Hiç bir zaman Meclise bu kadar kalabalık gelmezlerdi. İçkili idiler de. Nerede ise bizi öldüreceklerdi. Ama biz sonuna kadar bildiğimiz yoldan dönmeyeceğiz" diye konuşmasına başladığı sırada, Sıraselviler Caddesi tarafından 100 kişilik bir topluluğun, "Komünistler kahrolsun" diye bağırarak geldiği görülür. Bu grup, güvenlik kuvvetleri tarafından Atatürk Kültür Merkezinin önünde çember içine alınır. Bu sırada Emniyet Müdür Muavini İbrahim Ural, gençlere hitaben kısa bir konuşma yaparak dağılmalarını ister. Kalabalık bir süre Dolmabahçe'ye inen yolun ağzında bekler, sonra üçer-beşer kişilik topluluklar halinde Taksim Gezisi'ne doğru sızmaya başlar.

Saat 15'e kadar sakin geçen gösteriye saat 15.20 sıralarında 100 kişilik bir topluluk, "Kahrolsun Komünistler" bağırışlarıyla, ellerinde, "Türkiye ikinci bir Vietnam olmayacaktır", "Geberecek it ulumaya başlar", "Nazım Hikmet'in torunlarını Türkiye'de barındırmayacağız" şeklinde dövizler olduğu halde gelir ve Çetin Altan'ın konuşması sırasında mikrofonun bulunduğu tarafa yüklenmek ister.

Gösteriyi düzenleyenler, gelenleri taş, sopa ve lobutlarla karşılar ve bir anda taşlar, karşılıklı havada uçuşmaya başlar. Küçük bir çatışmadan sonra güvenlik kuvvetleri, saldırganları tekrar çember içine alır.

Çetin Altan'dan sonra mikrofona başı sarılı olarak Yunus Koçak çıkar ve AP'lilerin Meclis'te kendisine ve arkadaşlarına nasıl saldırdığını ve linç etme girişimlerini anlatır.

Son konuşmayı yapan TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, "Ne bahasına olursa olsun, Amerikalıları yurdumuzdan atacağız" dedikten sonra AP iktidarına çatar. Aybar, konuşmadan sonra özel otomobili ile Taksim Gezisi'nden ayrılırken, arabası havaya kaldırılmak istenir ve büyük bir kalabalık kendisini abideye kadar uğurlar. Gösteri, saat 16.30'da dağılır.

İşsizliği ve Pahalılığı Kınama Eylemi İptal Ediliyor

FKF ile ODTÜ Öğrenci Birliği tarafından Altındağ TİP İlçe Merkezinde, "Vietnam'da Amerikan Vahşeti" adında bir kaç gün önce açılan sergi, 25 Şubat 1968 Pazar günü, kapatılırken kavga çıkar.

Serginin önünde duranlarla, sergiyi gezenler, önce birbirlerine, "Komünist" ve "Faşist" diye laf atar.

Laf atma tartışmaya, tartışma da taş ve sopaların kullanıldığı kavgaya dönüşür.

Her iki taraftan Hüseyin Kuşdemir, Veli Fidan, Mete Dural, Özer Aytaş, Ruhi Koç, Kazım Yıldız yaralanır.

Kavga sırasında güvenlik kuvvetlerinin yakaladığı her iki tarafa mensup gençlerden Osman Yıldırım, Halil Mercan, Mehmet Kökdemir, İbrahim Kuşdemir, Erdal Öz, Ruhi Koç, Mustafa Ateş, İsmet Genç, Kazım Yıldız, Hasan Naili Severge, Gürsen Yalçın, İbrahim Taşçı ifadeleri alındıktan sonra mahkemeye verilir.

TİP, FKF ve sosyalistlere yönelik üst üste gelen bu saldırılar nedeniyle TİP yönetimi, bazı etkinlikleri bu dönem için yapmamaya karar verir. Bunun için, 4 Mart 1968 günü yapılması düşünülen ve konuşmacısı TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar olan, "İşsizliği ve Pahalılığı Kınama Eylemi", iptal edilir.

Soruşturma Açılıyor

TİP Milletvekillerinin TBMM'de AP milletvekilleri tarafından saldırıya uğramalarını protesto etmek amacıyla bir bildiri hazırlayarak, 5 Mart 1968 Salı günü dağıtan Ege Üniversitesi Fikir Kulübü Başkanı Nuri Sarmaşık, İzmir İTİA Fikir Kulübü Başkanı Mahmut Demiray, İzmir Yüksek Öğretmen Okulu Devrimci Kültür Kolu Başkanı Nedim Öztaş, Ege Üniversitesi Talebe Birliği Başkanı Selman Çoban, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Talebe Birliği Başkanı Hakkı Baha Pars hakkında, "komünizm propagandası" yaptıkları gerekçesiyle, Bornova Savcısı Osman Kırkyaşaroğlu tarafından 6 Mart 1968 Çarşamba günü soruşturma açılır.

Nato'ya Hayır Bildirisini Dağıtan Gençler Gözaltına Alınıyor, 27 Mayıs Sergisi Tecavüze Uğruyor

FKF'nin Nato'ya hayır bildirisini Erzurum'da dağıtan Atatürk Üniversitesi öğrencilerinden Demir Pekol, Cavit Göktürk ve Mehmet Ali Adıgüzel, 7 Nisan 1968 Pazar günü, yakalanarak gözaltına alınır. Gençler, ifadeleri alındıktan sonra serbest bırakılır.

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fikir Kulübü, "Fotoğraflarla 27 Mayıs Devrimi" üzerine Karadeniz Teknik Üniversitesi salonlarında bir sergi açar.

Sergideki bazı fotoğraflar, 17 Nisan 1968 Çarşamba günü bilinmeyen kişiler tarafından koparılır ve resim altları yırtılır.

Karadeniz Teknik Üniversitesi İnşaat ve Mimarlık Fakültesi Dekanı Prof. Orhan Bolak, Fikir Kulübü yöneticilerine, sergiyi tasvip etmediğini açıklar ve sergiyi kaldırmalarını ister.

Savcılık, öğrenciler tarafından kendisine aksettirilen resim yırtma olayı ile ilgili kovuşturma açar.

İTÜ ile Atatürk Üniversitesi Fikir Kulübü Yöneticileri Hakkında Dava Açılıyor

1967-1968 öğrenim yılı açılış töreni sırasında yayınladıkları bir bildiri sebebiyle İTÜ Fikir Kulübü Başkanı Esat Yarar ile İTÜTO Fikir Kulübü Başkanı Ömer İnce aleyhine, "sınıfları birbirinden ayırmak suçu ile açılan davanın bakılmasına 24 Nisan 1968 Çarşamba günü başlanır.

Savunmalarını yapan Esat Yarar ile Ömer İnce, "Bültende esas olarak öğrenci sorunlarıyla yurt sorunları arasındaki ilginin incelendiğini" söylemişlerdir.

28 Nisan olaylarını anma günü dolayısıyla, 28 Nisan 1968 Pazar günü, Atatürk Üniversitesi Fikir Kulüpleri Federasyonuna bağlı Erzurum İcra Kurulu ve TÖS Erzurum Şubesi, bir bildiri yayınlar.

"Vatan için ölmek de var" başlığını taşıyan bildirinin dağıtılmasından sonra polis harekete geçmiş ve bildirinin altında imzaları bulunanlar, bilgilerine başvurulmak üzere Emniyet Müdürlüğüne davet edilir.

Atatürk'ün Kurduğu Fakültede Terör!

DTCF Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı Ertan Çelikkol, 18 Mayıs 1968 Cumartesi günü, yaptığı basın toplantısında, fakültede çok sayıda sivil polis ve ajanın bulunduğunu, fakülte idaresinin bunlarla işbirliği halinde olduklarını ve devrimci öğrencilere ağır baskı yapıldığını iddia eder.

Fakültede "kürsü ağalığı"nın hakim olduğunu ileri süren Çelikkol, bir kadın konferansçının konuşması sırasında indirilen Atatürk portresinin, öğrencilerin baskısı üzerine tekrar yerine asıldığını söyler ve özetle şunları anlatır:

"Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi kuruluş amaçlarına aykırı, tutucu ve gericilerin hakim olduğu bir yer haline gelmiş ve fikir özgürlüğü kalmamıştır. En aşırı sağcı oldukları bilinen kişiler, fakülte konferans salonunda en sıkıcı konuşmaları yaparken, devrimci kuruluşlara salon verilmemekte, mektuplarımız açılıp okunmaktadır."

DTCF Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı R. Ertan Çelikkol'un bu konuda yaptığı yazılı açıklama ise şöyledir:

"Gerçekler uzun süre saklanamazdı. Bir gün ergeç ortaya çıkacaktı. Koskocaman bir fakülteye yuvalanan ve yıllardır bilimi, özgür düşünceyi baskı altında tutan bir zihniyetin açığa çıkarılması zamanı gelmiştir artık. İleri düşünceli insanlar bir zamanlar bu fakülteden atılmışlardı. Hakim sınıflar, DTCF'ni bir kokteyl fakültesi haline getirmişlerdir. Şimdi konuşma sırası özgür düşüncede.

Kürsü Ağalığı: Önce Toplumcu öğretim üyeleri temizlendi. Bundan sonra yapılacak şey kürsüleri yağma etmekti. Ve öyle yapıldı. Bugün DTCF'ne öyle kürsüler vardır ki, tek bir profesör ile yönetilir. Bazı profesörlerin doçenti yoktur, asistanları yoktur. Bir profesör gece ve gündüz öğretimi olarak yedi sınıfa birden girer. Ayrıca bu sınıfların seminerleri de

onun üstündedir. Birçok profesör, gece derslerine gittiklerinden saat başına yüz lira ödenek alırlar maaşlarından ayrı olarak. Yine öyle kürsüler vardır ki, buralarda profesör yoktur, doçent yoktur, yalnız iki asistan vardır. Böyle bir kürsünün direktörlüğüne zorunlu olarak dışardan bir Fransız profesör getirilmiştir. Ve bu profesör, fakülteden uzaklaşmak zorunda kalan Muzaffer Başoğlu'nun teorilerini okutmaktadır. Derslerin yarısı boşu boşuna 'Çeviri' ile geçmektedir. Öyle kürsüler vardır ki, buralarda asistanlar, ders verir bir yıl boyu. Seminerler yapılır birçok kürsüde ve bu seminerlerde öğrenci konuşturulmaz, konuşursa susturulur. Konferanslar Konusunda Tekelci Tutum: Konferans salonu hiç bir toplumcu düşünceye açık tutulmaz. Ama konferans salonu yine de her hafta bazı kişilere açıktır. Örneğin: 'İslam'da kadının yeri ve mükellefiyeti' konulu konferanslar veren çarşafçı Şule Yüksel Şenler'e açıktır. Toplumcu düşünceye küfürler yağdıran, üzerinde hangi emperyalist ülkenin damgasını taşıdığı hemen anlaşılan konferanslar veren Refik Korkut'a açıktır. Atatürk'ün kurduğu fakültede Atatürk'ün portresi önünde konuşmaktan sakınan Necip Fazıl Kısakürek'e açıktır. Ve öğrenci sorunlarıyla ilgili bir konferansında, 'Ben dekan seçildim. Kendi düşüncemde olmayanları konuşturmam' diyen Dekan Emin Bilgiç'e açıktır. Elbette fakültede kürsü ağalığını kuranlar, her türlü çarpık düşünceyi temsil edenler, talebe cemiyeti seçimlerinde bile oyunlar döndürmek isteyenler, kendi dümen sularında gitmeyen öğrencileri baskı altında tutmaya çalışacaklardı. Önce şartlandırmak isterler öğrenciyi. Limonata fakültesi durumuna getirilmek istenir fakülte. Her yanı seyahat acentalarının gezi ilanları kaplamıştır. Duvarlardan dans kulüplerinin, şantör ve şantöz adları dolu ilanları eksik olmaz. Bu yolla seyahat acentaları ve dans kulüpleri bedava reklam duvarı bulmaktadırlar. Bunun dışında hangi kuruluşların duyurularının, ilanlarının asılmasına izin verilir ona bakalım:

İmam Hatip Mezunları Cemiyeti, Milliyetçi Gençlik Teşkilatı, Türk-Amerikan Kadınlar Derneği, M.T.T.B., Yeşil Ay Cemiyeti, İnsan Hak ve Hürriyetlerini Koruma Derneği, ÜFAB.

Toplumcu gençler, kendi ilanlarını asmaya kalktılar mı sekreterlik ilanı imzalamaz. Dekana gönderir. Dekan hiç imzalamaz. Gözünden kaçıp da asılan bir kaç ilan olursa, hemen ertesi gün asıldığı yerden söktürür. Gerekçe hep aynıdır: 'Ben kendi düşüncemde olmayanları konuşturmam.' Böylece, Dekan kimlerle aynı düşüncede olduğunu açıkça göstermiş olur. DTCF Sosyalist Fikir Kulübü'ne pano verilmez. Posta kutusu verilmez. Gelen mektuplar zarf yırtılarak yok edilir. Düşüncelerin pano yoluyla da olsa söylenmesine izin verilmez. Halkın sesi olan bir aşıklar gecesinin ilanlarının asılması dahi yasaklanır. Ne idüğü belirsiz adamlar gelip polis olduklarını söylerler Fakültenin içinde. Baskılar bu kadarla kalmaz. Faşist düşünceli, güdümlü öğretim üyeleri, derslerde bilimsel konulardan söz edeceklerine, sosyalist öğrencilere karşı huruç hareketine girişirler. Geve-

ze bir papağan gibi durmadan sosyalist öğrencilerin ezilmesi gerektiğini söyler dururlar. Dil konusunda da aynı geri düşünce baskılarını sürdürür. Fakülte içinde sürüyle sivil polis bulundurulmakta ve bunlar toplumcu gençlerin arasına sokulmak istenmektedir. Toplumcu gençlere, satın almak için türlü teklifler yapılmakta ve bu teklifler kabul edilmeyince tehdit yollarına başvurulmaktadır. Atatürk'ün indirilen portresinin asılması için Fikir Kulübü'nün açtığı kampanyaya karşı konmak istenmiş ve bu kampanyayı yürüten öğrenciler, Dekanlık tarafından okuldan uzaklaştırılmakla tehdit edilmiştir. Ayrıca, Talebe Cemiyeti seçimlerinde 'Sosyalist grup' seçimlere sokulmamış ve öğrencinin seçme, seçilme hakkı elinden alınmıştır. Talebe Cemiyetinin yapması gereken bütün işler elinden alınmıştır. Buna örnek olarak devam kamelerinin, şebekelerin ilk kez Dekanlık tarafından öğrenciye verilmesi gösterilebilir. Şimdiye kadar birçok devrimci öğrenci sudan sebeplerle okuldan atılmışlardır. Ancak devrimci öğrenciler, açtıkları bütün davaları kazanarak okullarına yeniden alınmışlardır. Bütün davalar ilericilerin lehine sonuçlanmıştır. Böylece rahatça at oynatacaklarını sanan bilim bezirgânları, başlarını sert kayalara çarpıp gerilemek zorunda kalmışlardır.

Son Olaylar: Son olaylarla her şey biraz daha gün ışığına çıktı. Atatürk'ün portresi gizli eller tarafından Konferans salonundan indirilmişti. Fikir Kulübü, bu olayı hemen basına bildirdi. İlgili memur, portrenin ayniyat deposuna kilitlendiğini söylerken, Dekan kendi odasına astığını söylüyordu. Bu olayın duyurulmasından üç gün geçtiği halde portre bir türlü yerine asılmıyordu. Artık öğretim üyelerinin de sesleri yükselmeye başlamıştı. Talebe Cemiyetini yönetenler, Dekana karşı çıkmaktan çekiniyor ve okuldan atılmak korkusu yüzünden seslerini çıkaramıyorlardı. Bunun üzerine Fikir Kulübü, imza toplama kampanyasına girişti. Birçok devrimci öğrenci ve öğretim üyesi bu kampanyaya katıldılar. Fakat kampanyaya başlandıktan bir saat sonra Konferans salonuna Atatürk'ün portresinin asıldığı haberi geldi. Bu haber doğruydu ve devrimci öğrenciler, bir kez daha kazanmışlardı mücadeleyi. Bundan sonra, Dekanlık bir bildiri yayınlamak zorunda kalıyordu. Biz milliyetçiyiz, biz Atatürkçüyüz diyor, oysa hem Amerika'dan yana olup hem de milliyetçi olunamayacağını bilmiyormuş gibi davranıyordu. Atatürkçü olmanın ilk şartının milli bağımsızlıktan yana olmak olduğunu hiç duymamış gibi davranıyordu. Üstelik milliyetçi olmanın Fakülte içine bütün akraba ve hemşerileri memur ya da hademe olarak yerleştirmekle bağdaşamayacağını anlamazlıktan geliyordu. İşte yıllar önce hakim sınıfların, sömürücü sınıfların, emperyalistlerin keyfine uygun bir fakülte durumuna getirilen D.T.C.F.nde son durum böyledir. Artık orada aydın üniversitelisiyle, sesini yükseltmeye başlayan öğretim üyesiyle, o binadan o binaya sürülen emekçi hademesiyle mücadele veren insanlar var. Orada faşist baskılara karşı mücadele ediyor öğrenci. Konferans salonundan Atatürk'ün portresini indirip üç ay asmayanlara

karşı sesini yükseltiyor öğretim üyesi, yıllardır verilen bir kat elbisesini de elinden alanlara ve kendisini 250 lira maaşla süründürenlere karşı direniyor emekçi hademe. Ve buna orantılı olarak baskılar arttıkça artıyor. İnsanlığın yüzyıllarca süren savaşlarla, canıyla kanıyla aldığı özgürlüğü kimse baltalayamaz. Galilei olayını herkes bilir. Voltaire Bastil'e atıldı. Geordona Bruno, Roma sokaklarında yakıldı ve daha yüzlerce bilgin, filozof doğruları savundukları için hançerlendiler, gözlerine mil çekildi. Durdu mu? Durdurulabildi mi? Sizler mi geçeceksiniz bunun önüne?"

Vedat Demircioğlu, Ağır Yaralanıyor

İstanbul'da bulunan Amerikan 6. Filo karşıtı eylem yapan gençler, 15 Temmuz 1968 Pazartesi günü, ilk önce Dolmabahçe'deki Amerikan bayrağını yarıya indirir, daha sonra da yollara filoyu kınayan yazılar yazar.

Gençler, daha sonra, gece saat 22.00 sıralarında Amerikalı askerlerin yüzlerine ve üstlerine İstiklâl Caddesi'nde boya atar.

Bu arada Gümüşsuyu'ndan Taksim'e kadar kınama yürüyüşü yapmak isteyen Hasan Yalçın, Rahmi Aydın, Ayhan Özer, Rafael Avidor, Ali Osman Altın, Engin Kaymak, Zafer Geçim, Ahmet Özdemir, Fahri Aral, Mehmet Özdemir, Ertuğrul Yeşilova, Can Saydam, Mümin Karaoğlu ve Gürbüz Şenol adlı öğrenciler gözaltına alınarak Beşiktaş Karakolu'na götürülür. Işıtan Gündüz, Veysi Sarısözen, Çetin Uygur ve Harun Karadeniz, kaçarak polise yakalanmaktan o gün kurtulur.

17 Temmuz 1968 Çarşamba günü, gece saat 23 sıralarında, 6. Filoya mensup erlere İstiklal caddesinde, taş ve yağlı boya atan devrimci öğrenciler, daha sonra, Taksim Meydanına giderek, Taksim Atatürk Anıtına 6. Filo ilgilileri tarafından konulan çelengi parçalar.

İTÜ Gümüşsuyu yurt binasında kalan öğrenciler, ABD6. Filosunun Türkiye'ye gelişini kınamak amacı ile gece saat 01'de, okullarının karşısında bulunan Opera Oteli'nde kalan Amerikalılara ilk önce sataşır, daha sonra da oteli taşlamışlardır. Oteldeki Amerikalıları telaşa sokan öğrenciler, Beyoğlu'ndan gemilerine dönmekte olan Amerikan Bahriyelilerinin önlerini keserek taş ve yağlı boya atmaya başlamışlardır. Saat 02'ye doğru öğrencilerin Gümüşsuyu hattında ki trafiği tamamen kapamaları üzerine polis, ortaya çıkmış ve kapanan trafiği açmaya gayret etmiştir.

Ayrıca polis, İTÜ önünden geçen Amerikalı denizcilere boya atanlardan Bora Çeşmeler (Lise öğrencisi), Halil Kocatürk (Lise öğrencisi), Zeki Girgiçli (Şoför), Faruk Haksal (Hukuk Talebesi), İsmet Özlen (Esnaf) ile Mete Göktürk'ü (Hukuk Öğrencisi) gözaltına alınır.

Bu sırada görevli polislerin başı olan Emniyet Müdürlüğü 2. Şube Ekipler Amiri Necati Karahasanoğlu, öğrenciler tarafından caddede yakalanarak yurt binasına götürülmüştür. Emniyet Amiri Necati Karahasanoğlu'nun talebeler tarafından ele geçirilmesi üzerine, ilgililer, amirin geri verilmesi için talebelerle temasa geçmişlerdir.

Bu sırada olay yerine talep edilen yardım isteği üzerine Merkez Komutanlığından bir Albay komutasında gelen 150 inzibat erinin başındaki iki albay, polisle öğrenciler arasında aracılık yapmıştır.

Böylece durum rehin Emniyet Amiri ile nezaret altına alınmış bulunan iki yaralı öğrencinin takas edilme teklifi hususunda yapılan aracılık dolayısıyla biraz olsun yatışmıştır.

Üç saatlik karşılıklı konuşmalardan sonra Beyoğlu İnzibat Bölge Komutanı Albay Hikmet Silahçıoğlu'nun öğrencilere namus sözü vererek yaptığı çağrıdan sonra takas işi yapılmış, Emniyet Amiri, saat 04.30'da kanlar içerisinde okul bahçesinde görülmüştür.

Albay komutasındaki askerlerin olay mahallinden çekilmesinden sonra polisler, 444 öğrencinin kaldığı yurt binasına girmek isteyince cop, taş, sopa, demir çubuk ve molotof kokteyllerinin kullandığı büyük bir çatışma meydana gelir.

Gümüşsuyu Yurt binası önünde kendilerine nasihat eden Emniyet Amiri Necati Karahasanoğlu, öğrenciler tarafından yakalanarak üniversite bahçesinde rehin alınır. Bunun üzerine olay yerine Albay Hikmet Silahçıoğlu komutasında askeri birlik gönderilir. Öğrenciler, kendileriyle görüşen ilgililere, Emniyet Amiri Necati Karahasanoğlu ile gözaltına alınan iki yaralı öğrencinin takas edilebileceğini söyler. Albay Silahçıoğlu'nun öğrencilere yaptığı çağrıdan sonra takas işi yapılır ve Emniyet Amiri Karahasanoğlu, öğrenciler tarafından bırakılır.

Polisler, sabaha karşı saat 04.30'da Gümüşsuyu İTÜ öğrenci yurduna doğru saldırıya geçer.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden Vedat Demircioğlu, Akın Çıtakoğlu ve Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü Başkanı Erdoğan Özkısacık, birliktedir. Kantinin bulunduğu lokal kısmından yatakhanelerin bulunduğu üst kata çıkmak için üçü birlikte merdivenlere doğru hamle yapar. Akın Çıtakoğlu, uzun boylu olduğu için merdivenleri üçer-beşer atlayarak yatakhanenin en üst katma çıkar ve rastgele bir odaya girer ve kapısını kitler. Biraz sonra gelen polisler, odanın kapı camını kırarak içeri girmeye çalışırken, Akın Çıtakoğlu, odanın penceresinden yurdun çatısını çıkar ve çatıdan aşağı atlayarak, kurtulur.

Vedat Demircioğlu geride kalmıştır. Toplum polislerinin baskını sırasında ya yurdun penceresinden aşağıya atılan veya yurdun penceresinden panik sonucu atlayan Hukuk Fakültesi ikinci sınıf öğrencisi TİP Eminönü ilçesi üyesi ve Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü Yönetim Kurulu üyesi Vedat Demircioğlu ağır yaralanır. Erdoğan Özkısacık, yaşanan olaylar sonrasında bazı öğrencilerle birlikte gözaltına alınır.

Yedi saat süren olaylar sonrasında 27 polis ile 43 öğrenci yaralanmıştır.

Ağır yaralanan Vedat Demircioğlu, Alpaslan Ertuğrul ve Kerim Taşören, koma halinde Taksim İlk Yardım Hastahanesi'ne götürülerek tedavi altına alınır.

Hafif yaralı öğrencilerden bazıları şunlardır: Mahir Keçili, Kemal Günaydın, Adil Ünal, Kemal Çeliktuğ, İbrahim Aksoyak, Turan Beyoğlu, Bahri Bilgin, Yakup Göbel, Mehmet Kocaoğlu, Şükrü Tuncel, Hamit Topuz, H. Eşref Özen, Bekir Erdoğan, M. Ali Altınöz, Oğuz Şenel, Hasan Sofu Kozan, Münir Alp, Mehmet Gülancı, Gülşen Güler, Mithat Gökçek, Nedim Kutluay, Nedim Öztürk, Mehmet Baltacı, Hikmet Küçükoğlu, Önder Aktosun, İsa Yardım, Yılmaz Oktay, Kemal Ünsal.

Olaylardan sonra üzerlerindeki kanlı şort, pijama ve gömleklerle Taksim'e doğru yürüyen öğrenciler, Taksim'de de polisle çatışmışlardır. Daha sonra İlk Yardım Hastahanesi'ne yaralı arkadaşlarını görmeye giden öğrenciler, oradaki bir polis jipini tahrip etmişlerdir.

İTÜ Rektörü Prof. Bedri Karafakioğlu ile bazı öğretim üyeleri, olaylar üzerine yurdu ziyaret etmiş ve "Yuh, Ne Yüzle Aramıza Giriyorsun?", "Polise Sen Emir Verdin", "İstifa, istifa", "Katil Rektör" diye bağıran öğrenciler, Rektörün konuşma yapmasını önlemişlerdir.

30 İTÜ'lü öğrenci, öğleye doğru, üzerlerine kan sürülmüş bez ve üstüpülerle İstanbul Üniversitesi önüne giderek eylem yapar. Öğrenciler, akşamki olaylar sırasında bazı arkadaşlarının öldürüldüklerini, kanların onlara ait olduklarını söyleyerek, İstanbul Üniversitesi öğrencilerini yaptıkları eyleme katılmaya davet eder.

İstanbul Üniversitesindeki öğrenciler, minibüslerle İTÜ'ne gelir.

İTÜ Gümüşsuyu binası önünde toplanan öğrenciler, daha önceden hazırladıkları planlarına göre, saat 12'de okul binasından çıkarak Taksim'e doğru yürümeye başlamışlardır. Ellerinde taşlar ve pankartlarla yürüyen öğrenciler, Opera Oteli ile Türk-İş binasının camlarını kırmışlardır.

"Vicdansız Sükan", "Morrison Süleyman", "Pis Amerika", "Amerikalı İt, Evine Git", "Ordu Çok Yaşa", "Türkiye Bağımsız Kalacaktır", "Sosyalist Türkiye" diye bağıran öğrenciler, Taksim abidesine 6. Filo ilgilileri tarafından konulan çelengi parçalamışlar ve çeşitli konuşmalar yapmışlardır.

Konuşmalar yapılırken Taksim anıtının etrafındaki olayları izleyen Mali Şube Müdürü Naci Tolun öğrenciler tarafından tartaklanır.

İTÜ ÖB Başkanı Harun Karadeniz, yaptığı konuşmada, özetle şunları söylemiştir:

"Amerikan Altıncı Filosu 1920'lerde İstanbul limanına giren işgal donanmasına beziyor. Altıncı Filo, Türk Milletini tehdit eden ihtirasların bir sembolüdür. Son Amerikan eri Türkiye'den ayrılıncaya kadar mücadeleye devam edeceğiz."

Erol Tuncer de yaptığı konuşmada, "Ben Amerikan üslerinden kovulmuş eski bir subayım. Sizleri mücadeleye davet ediyorum", demiştir.

Cumhuriyet Anıtının etrafında toplanan gençler, "Amerikan emperyalizmini yenmek için" and içmişlerdir.

Taksim Meydanında yapılan konuşmalardan sonra İTÜ ÖB Başkanı Harun Karadeniz, arkadaşlarına hitaben okula dönmelerini söylemiştir.

"Sükan istifa", "İşçi gençlik el ele", "Hoşt Amerika" diyerek kınama yürüyüşlerinin bitim noktası olan İTÜGümüşsuyu binasının önüne çeşitli marşları söyleyerek gelen öğrenciler, Dolmabahçe'ye doğru koşmaya başlamışlardır.

Dolmabahçe önlerine gelen gençler, burada askeri kuvvetlerin kurdukları barikatları da yararak rıhtımda bulunan Amerikalılara ait hücumbotlara hücum etmişler ve kaçan Amerikalı subay ve erleri taş ve sopa yağmuruna tutmuşlardır.

Olay yerine gelen ABD İstanbul Konsolosu da öğrenciler tarafından tartaklanmıştır.

Foto muhabirlerine karşı da sert davranan gençler, bazı foto muhabirlerinin makinelerinden filmlerini almışlar, aralarında dolaşmakta olan polis Tuncay Bora'yı tartaklamışlardır.

Bu arada, çıktıkları gezmelerden peyderpey dönmekte olan Amerikalı er ve subaylar rıhtıma geçmeden önce Dolmabahçe ve Tophane kesimlerinde öğrenciler tarafından çevrilerek yüzleri boyandıktan sonra denize atılmıştır. Amerikalıları kurtarmak isteyen Türk gemicilerini de taşa tutan öğrenciler, "Bırakın ölsünler, onlar bizim kanımızı emiyorlar" diye bağırmışlardır.

Bu davranış karşısında gemilerine gitmek üzere rıhtıma gelen Amerikalı erler, yuhalamalar arasında denize atılmış, kendilerini almak için açıkta bekleyen deniz motorları taşa tutuldukları için kıyıya yanaşamamışlardır. Bundan sonra da P.X (Amerikan Pazarı)'den getirilen bir kamyon, Amerikan eşyası da yakılmış, o sırada oradan geçmekte olan Amerikan plakalı bir araba da tahrip edilmiştir.

Aralıklı devam eden çatışmalar dışında Tuslog'dan, 6. Filoya verilmek üzere gönderilen erzak yüklü bir kamyon, Dolmabahçe rıhtımında öğrencilerin saldırısına uğramıştır. Kamyonu işgal eden öğrenciler, bütün erzakları aşağı atmışlar ve üzerine gaz dökerek yakmışlardır.

Bu arada, durumdan istifade eden çapulcular da ortaya çıkmış, bazı subay ve erlerin ellerinden eşyaları ve fotoğraf makinelerini almışlardır.

Rıhtımda bulunan askeri bir araca karşı hücuma geçen öğrenciler, taşıtı tahrip etmişler ve denize atmak istemişlerdir. İstanbul Merkez komutanı Selami Pekün'ün, "Bu bizim malımızdır" diyerek konuşması gençlerin aracı denize atmalarını önlemiştir.

Öğrenciler General Pekün ile askerleri, omuzlarına alarak sevgi gösterilerinde bulunmuşlardır.

Etrafta ne bir Amerikalı, ne de bir polis gören gençler, soluğu Dolmabahçe'deki "İrtibat Bürosu"nda almışlar ve büroyu tahrip ederek denize atmışlardır.

Öğrenciler, daha sonra, Amerikalılardan boşalan Dolmabahçe Meydanına oturarak beklemeye başlamışlardır. Olaylar sırasında polis yuhalanmış, askeri inzibatlara lehte tezahürat yapılmıştır.

Onsekiz Amerikalının yaralandığı olaylar ancak 17.00 sıralarında biraz sükûn bulmuş, polis, aralarında işçilerin de bulunduğu 67 kişiyi gözaltına almıştır.

Aralarında TMGT Başkanı Kazım Kolcuoğlu ve eski TMGT Genel Sekreteri Fikri Yazıcı olduğu halde nezaret altına alınan öğrenci ve diğer şahıslar şunlardır:

Metin Demirci (Sultanahmet Sanat Enstitüsü), Mustafa Ünal (İşçi), Ferruh Tüzer (İktisat), Mustafa Solak (Boyacı), Mehmet Öztürk (İTÜ), Demir Sağır (işsiz), Yaşar İnan (Otelci), Erdoğan Durmaz (Ankara SBF), Burhan Yılmaz (İTÜTO), Mustafa Güngör (İstanbul Tıp Fakültesi), Ali Yuna (İşçi), İsmet Erdem (Maçka Sanat Enstitüsü), Aydın Coşkunerler (Hukuk), İlhan Eroğlu (Gazetecilik Yüksek Okulu), Mahmut Hoşafoğlu (Motorcu), Turhan Üreten (İktisat), Abdullah Kızılay (İşçi), Rafael Avidor (İTÜMimarlık), Murat Altıok, Dursun Öz, Tahsin Soylu (İşçi), Süha Berk, Müslim Birbudak (Yankesici).

Nezaret altına alınanların bir kısmı daha sonra ikametgâhlarına rapten serbest bırakılmışlardır.

Amerikan 6. Filosuna bağlı savaş gemilerinin İstanbul Limanına girmesini ve polisin tutumunu, Fikir Kulüpleri Federasyonu İstanbul Sekreterliği ile İstanbul Üniversitesine bağlı Fakülteler öğrenci cemiyetleri, ortak bir bildiri yayınlar. Bildiri özetle şöyledir:

"Türkiye'yi bağımsızlık yönünden kimse geri çeviremez. Amerika Türkiye'den ergeç kovulacak ve yurt içinde yamaklarını toparlayarak Kurtuluş Savaşında olduğu gibi defolup gidecektir. Amerikalılarla ortaklaşa hareket ederek halkı soyan yöneticiler, bu protestolara öncülük eden gençliği yok etmeye çalışacaklardır. Gün, direnme günüdür. Gün, savaş günüdür. Kalk birleş. Bu olay, 28 Nisan'dan bu yana Türk Üniversite öğrencisine karşı yapılan en çirkin harekettir."

Türk Halkı, Görev Senindir

Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF) tarafından, 18 Temmuz 1968 Perşembe günü, yaşanan olaylar hakkında şu bildiriyi yayınlanır:

"1923'de yurdunu emperyalistlerden temizleyen Türk halkı, görev senindir. Amerikan emperyalizminin vurucu gücü yine limanlarımızda senin namusuna, hayasızca saldırmaktadır. Madenlerin, petrolün, yabancıların elindedir. Yurdunun dört bir tarafı dost maskesi altındaki Amerikalılar tarafından sarılmıştır. Ve işin en fenası, Amerikan emperyalizmine karşı çıkan milliyetçi gençleri joplatacak bir iktidar Türkiye'mizde iş başındadır. Milliyetçi ve namusuna düşkün kahraman Türk halkı, görev senindir. Amerikan emperyalizmine ve iş birlikçilerine gerekli dersi ver. Dün İstanbul'da senin öz evladını coplatan zorba yönetime karşı, Anayasa'nın sana tanımış olduğu meşru direnme hakkını kullan. Artık Amerikan emperyalizmine ve onun silahlı bekçisi Nato'ya hayır demek senin en kutsal göre-

vindir. Türk halkı, seni ezen, sömüren, horlayan ve karını, kızını Amerikan erlerine peşkeş çeken Amerikancılara karşı Anayasanın vermiş olduğu meşru direnme hakkını kullan. Haklı mücadelende senin öz evlatların, yani devrimci Türk gençliği senin yanında olacaktır."

Eylem Yapılması Kararı Alınıyor

FKF Genel Başkanı Zülküf Şahin, İstanbul'da meydana gelen olaylar nedeniyle Amerikan binalarına yönelik yapmayı düşündükleri eylemler hakkında şunları anlatmıştır:

"Amerikan binalarına yönelik bir dizi eylem yapılmasına karar verdik. Bu düşüncemi ilk olarak Atilla Arsoy'a açmıştım. Olumlu buldu. 'Ekip oluşturalım' dedi. Sinan Cemgil'i çağırdık. Anlatıldı. Kabul etti. Bu nedenle birçok kişi ile görüşüldü. Sıhhiye'de bulunan petrol istasyonundan mazot, benzin, gres yağı alındı. Bir kişi arap sabunu getirdi. Mehmet Kemal'in 'Kalem' isimli lokantasından üç dört sepet şişe alındı. Molotof kokteylleri hazırlandı. Ben, Yusuf Küpeli ve Orhan Kotan, bu molotof kokteyllerini o zaman inşaat halinde olan Kocatepe camiinin inşaat sahasına giderek alev alıyor mu, nasıl alev alıyor diye 3-4 tane denemesini yaptık. Eylem yapılacak yerleri ve kaçış güzergâhlarını belirlemiştik. Üçer-dörder kişilik topluluklar oluşturuldu. Herşey hazırdı. Ayrıca şöyle bir karar aldık: Polis tarafından haber alınmasın diye FKF'nin Sıhhiye binasına gelen ve orada bulunan herkes içerde kalacak, dışarıya kimse bırakılmayacak. Ben, Atilla Arsoy, Sinan Cemgil, Yusuf Küpeli de Amerikan Haberler Merkezine molotof kokteyli atacaktık. Sinan Cemgil ile Atilla Arsoy, eylemden sonra kaçabilmemiz için Yenimahalle'den bir tane TİP'li taksi şoförü ayarladılar. Gazeteci Ahmet Kahraman'da Akşam gazetesinde çalışıyor. Akşam gazetesinin bürosu da Kızılay'daki Gökdelen'in 7. katında. Ahmet Kahraman'dan Akşam gazetesinin bürosunun anahtarını aldık. Bir gözcü koymuşuz, o bürodan, Amerikan Haberler Merkezine kim geliyor, kim gidiyor gözcülük yapıyor. Gözcü koyduğumuz kişi, bize, 'Bütün polis Amerikan Haberler Merkezini güvenlik kordonu içine aldı' diye haber getirdi. O zaman anladık ki, içimizden sızma var. Eylem haber alınmış. Bu eylemi ihbar edenlerden biri Erdal Gökyüzü di. Biz, kuşkulanıyorduk falan. Erdal Gökyüzü'de eylemin içinde. Dışarıya çıkmak istedi. Üzerini aradım bir silah çıktı. Ben ve Mümtaz Kotan, silaha el koyduk. Sonuçta o eylem gerçekleşmedi o gün."

Ankara'da Amerikan Haberler Merkezi, İzmir'de Amerikan Kütüphanesi Taşlanıyor

Vedat Demircioğlu'nun ağır yaralanması olayını kınamak amacıyla Türkiye'nin değişik yerlerindeki Amerikan binalarına yönelik saldırılar düzenlenir.

18 Temmuz 1968 Perşembe günü gecesi, Ankara'da Amerikan Haberler

Merkezi'nin önündeki camları kırmaktan ve siyah boya atmaktan aranan SBF öğrencisi Peyami Arık yapılan ilk duruşmada tevkif edilmiş, Petrol Ofisinde teknisyen olarak çalışan arkadaşı Mehmet Eker'in ise tutuksuz olarak davasına bakılmasına karar verilir.

İzmir'deki Amerikan Kütüphanesinin camları, 21 Temmuz 1968 Pazar günü sabaha karşı, saat 04.30 sıralarında, taş atılarak kırılır. Toplum polisi sanık olarak Kazım Akyıldız (işçi), Cem Şadi Yenigönül (işçi), Yako Albireti (Tezgâhtar), İsrael Eliz (Tezgâhtar), Hamdi Yenigelen (İşçi) isimli şahısları yakalar. Yakalananlar, yapılan sorgularında suçu kabul etmemişlerdir.

Amerikan İktisadi Yardım Teşkilatı'nın Camları Kırılıyor

Vedat Demircioğlu'nun ağır yaralanmasıyla sonuçlanan olaylar nedeniyle 19 Temmuz 1968 Cuma günü gecesi de Ankara'da ABD karşıtı gösteriler olmuş ve Amerikan İktisadi Yardım Teşkilatı binasının camları kırılmış, duvarlarına mazotlu mürekkep sürülmüştür.

Olaylara karıştığı iddiasıyla öğrencilerden Atıl Ant, Tuğrul Çakın, Hüseyin Onur ve Aytaç Saygı adlı dört genç adliyeye sevkedilir ve yargılanır.

Bu arada öğrencilerin duruşmasını izlemek için 50 kadar öğrenci adliyeye gelir. İkinci Şube Müdürü, bu öğrencilerden İTİA öğrencisi Osman Aren ile Hacettepe Üniversitesi'nden Kemal Yörükoğlu'nu gözaltına alır.

FKF tarafından bir bildiri yayınlanır. Emperyalistler ve onların işbirlikçilerinin Türkiye'de Türklere hayat hakkı tanımaz hale geldiklerini söyleyen bildiri şöyle devam etmektedir:

"Dökülen her damla kanın hesabı sorulacaktır. Bu gidişe dur denilecektir. Altıncı filonun köpekleştirilmiş neferlerine koruyuculuk eden polise, genç kardeşlerimiz öldüresiye dövdürtülmüştür. Bir avuç satılmışın çıkarı uğruna üniversiteli kardeşlerimizin rezilce coplanması, Türk halkının onuruna indirilmiş bir darbedir. Buna seyirci kalınmayacaktır. Amerikalı ve uşaklarını, ikili anlaşmalarıyla, üsleriyle, Nato'su ile bu yurttan kovacağız. Bu böyle biline."

Amerikan 6. Filosuna ait gemilerin İstanbul limanını ziyareti sırasında polislerle, üniversite gençleri arasındaki çatışma hakkında Eskişehir İTİA Öğrenci Örgütü, olaylarla ilgili olarak polis yetkilileriyle İçişleri Bakanını suçlamış ve 19 Temmuz 1968 Cuma günü, bir bildiri yayınlamıştır. Yayınlanan kınama bildirisinde özetle şöyle denilmektedir:

"Akdeniz'i karartan, Amerikan 6. Filosunun kara sularımızı da kirletmesine tahammülümüz yoktur. Böyle söyleyen Teknik Üniversiteli kardeşlerimize reva görülen hunharca saldırıyı nefretle karşılıyor ve diyoruz ki: Bu vatan ne çirkin Amerikalının ne de koruyucularınındır. Bu vatan bizimdir. Türk'ü Türk'e ikinci defa saldırtan zihniyet hortluyorsa eğer, bir daha perişan olacaktır. Sayın Başbakana 'Bu memlekette kanunlar vardır' sözünü hatırlatıyor ve toplum polisinin gece baskını zorbalığında, akan

kardeş kanında, kanunları arıyoruz. İstanbul Valisi ve İçişleri Bakanını olaylardan sorumlu tutuyor ve 4 bin Akademili adına vatanın pis sömürücülerden temizlenmesi savaşında teknik Üniversiteli kardeşlerimizle aynı safta olduğumuzu haykırıyoruz."

TİP, Başbakan ve İçişleri Bakanına çektiği telgrafta İstanbul'da üniversite gençliğinin 6. Filoya karşı yaptığı kınama hareketinde, toplum polisinin davranışını tenkit etmiştir. TİP Ankara İl Yönetim Kurulunun çektiği telgraf şöyledir:

"Amerikan emperyalistlerin Türkiye'deki çirkin mevcudiyetine karşı çıkan şerefli üniversite gençliğimize toplum polisinin gaddarca saldırısını protesto ederiz. Toplum polisini Adalet Partisi ile emperyalizmin fedaileri durumuna getirmek yolundaki gayretleri dikkatle izliyoruz. Oysa Türk emniyet kuvvetlerinin esas görevi Amerikan bahriyelilerin şehevi eğlencelerine bekçilik etmek ve emekçi halkımızın çıkarlarını savunan gençlerimizi döğmek değildir. Toplum polisinin halkımızın güvenliğini sağlamak olan esas görevine tezelden iadesini talep ederiz."

KTÜ Fikir Kulübü'nün Düzenlediği Yürüyüşte Olaylar Çıkıyor

Trabzon'da KTÜ Fikir Kulübüne bağlı öğrenciler, 19 Temmuz 1968 Perşembe günü, Amerikan karşıtı gösteriler düzenler. 70 kadar Karadeniz Teknik Üniversitesi öğrencisi, Boztepe'deki Amerikan radar üssüne kadar yürüyüşe geçer. "Amerikalı it evine git" diyen öğrenciler ile yürüyüşü önlemeye çalışan Trabzon Emniyet Müdürü Saih Bora'nın emrindeki polis topluğu arasında şiddetli bir çatışma olur. Öğrencilerden Temel Yılmaz ile Metin Aydoğan, feci şekilde dövülür. Bu arada polis, İstiklal marşı söyleyen 15 kadar öğrenciyi polis iplerine doldurarak Trabzon Emniyet Müdürlüğüne götürür. Bunun üzerine öğrenciler, arkadaşlarını almak için polise saldırır ama geri püsKürtülürler. Öğrenciler, marşlar söyleyerek Emniyet Müdürlüğü önüne gelerek arkadaşlarının geri verilmesini ister ve "Amerika'yı ülkemizden kovacağız" diye bağırarak, Müdüriyet önünde bir süre oturur. Olaylar nedeniyle Emniyet Müdürlüğü etrafında vatandaşlar birikir. Bunun üzerine Trabzon İl Jandarma Birliği, olay yerine gelir. Öğrenciler, birlik komutanını omuzlarına alarak, "Ordu, gençlik elele" diye bağırarak ordu lehine sevgi gösterilerinde bulunur.

Gece yarısı Vali Celal Kaya Can ve Savcı Hüseyin Aksakal, Emniyet Müdürlüğüne gelerek, kapıda biriken öğrencileri yatıştırmaya çalışır, arkadaşlarına karakolda eziyet edilmeyeceğine dair teminat vermişlerdir. Fakat bu teminata rağmen, "Arkadaşlarımızı almadan buradan ayrılmayız" diye bağıran öğrenciler, saat 24.00'e kadar Emniyet Müdürlüğü önünde nöbet tutar. Vali Celal Kaya Can, olaylardan büyük üzüntü duyduğunu bildirmiş, öğrenciler ise, polisin haşin davranışlarını şiddetle yererek Esarettin Türkmen adlı bir polisin kendilerine, "Siz Komünistsiniz!" dediğini ileri sürmüşlerdir. Öğrenciler, 24'den sonra kefaletle serbest bırakılır.

Kefaletle serbest bırakılan öğrenciler şunlardır: Temel Yılmaz, Fikret Ersezer, Faruk Kurdoğlu, Remzi Kumru, Hüdaver Güner, İlhami Küçükpınar, Tekin Göktürk, Kayacan Sümer, Mehmet Afşar, Ferhat Bozdağ, Dilaver Güner, Metin Aydoğan, Mehmet Erbayar.

Öğrenciler, gece yarısından sonra toplanarak eylem kararı almışlar ve Trabzon'da, ABD karşıtı büyük bir eylem yapacaklarını açıklamışlardır.

Karadeniz Teknik Üniversitesi öğrencileri, 23 Temmuz 1968 Salı günü, Amerika'yı Kınama Yürüyüşü düzenler.

Yürüyüş sırasında öğrenci ile polislere arasında çıkan çatışmada Fikret Ersezer adında bir üniversite öğrencisi eline geçirdiği sopa ile Emniyet müdürü Salih Bora'ya vurmak isterken halk tarafından yakalanır ve linç edilmek istenir. Polisler, üniversiteli öğrenciyi linç edilmekten zor kurtarmıştır.

Atapark'ta saat 16'da başlayan gösteride konuşmalar yapılırken, öğrenciler, "Salih Bora'yı istemiyoruz" şeklinde sözler sarfetmiş ve buna sinirlenenler, gösteriyi dağıtmak istemiştir.

Olaylar bunun üzerine başlamış, öğrenciler, ellerindeki pankartları kırarak sopalar ile kendilerine saldıranlara karşı koymaya çalışmışlardır. Öğrencilerle halk arasında başlayan çatışmayı polis iki grup arasına girerek önlemiş ve 20 dakika devam eden olaylar daha sonra güçlükle bastırılmıştır. Bu sırada, hazır kuvvet olarak bir tabur jandarma da olay yerine getirilmiştir. Hadise sırasında 4 kişi hafif surette yaralanmıştır.

Öğrenciler, kendilerini dövenlerden 15 kişiyi tesbit ederek 20 kişilik bir görgü şahitleri listesi ile beraber, 27 Temmuz 1968 Cumartesi günü, savcılığa başvurur. Gençler, kendilerini dövenlerin şu kimseler olduğunu iddia etmiştir:

Salih Bora (Trabzon Emniyet Müdürü), Ali Rıza Sevinç (Polis), Esaret-tin Türkmen (Polis), Cumhur Odabaşı (Nakliyeci), Ferit Demeli (Kuyumcu), Ferhan Eyüboğlu (İşsiz), Ahmet Kamburoğlu (AP Vakfıkebir İlçe Başkanı), Ali Kulaksızoğlu (Arzuhalci), Orhan Sağlam (Tüccar), Ali Gümrükçüoğlu (Yomra eski Belediye Başkanı), Tarık Tapkas (Hazır ayakkabıcı), Hasan Hayali (Tüccar), Fikret Eskici (Boztepe radar tesislerinde şoför), Cemal Zorlu (Tüccar), Nazmi Özkul (Akçaabat Adliyesinde zabıt katibi).

Amasra ve Eskişehir'de Amerikayı Kınama Eylemleri

Amasra'da tatillerini geçirmekte olan bazı üniversiteli öğrenciler, 20 Temmuz 1968 Cumartesi günü gecesi, caddelere ve şehir plajının muhtelif yerlerine yazılar yazarak, 6. Filoyu kınamışlardır.

"Ne Amerika, ne Rusya, bağımsız politika", "Altıncı Filo defol", "Kahrolsun emperyalizm" dövizlerini yazan gençleri polis tesbit etmeğe çalışmışsa da herhangi bir ipucu ele geçirememiştir.

Amerikan 6. Filosunun İstanbul'a ziyaretini kınamak amacıyla Eskişe-

hir İktisadi Ticari İlimler Akademisi Öğrenci Cemiyeti, bir bildiri yayınlar.

Bildiride, "Vatanımızın sömürülerden temizlenmesi savaşında Teknik Üniversiteli kardeşlerimizle aynı safta olduğumuzu haykırıyoruz" denilmiştir.

Opera Oteli'ne Amerikalılar Alınmıyor

Pazartesi ve Salı geceleri içinde Amerikalı erkeklerle, Türk kızlarının birlikte kaldığını ileri süren bazı kimseler tarafından devamlı taşlanarak camları kırılan Gümüşsuyu'ndaki turistik Opera Oteli sahibi Metin Berkalp ve müstahdemleri, 20 Temmuz 1968 Cumartesi günü, yaptıkları açıklamalarda, saldırıların asla İstanbul Teknik Üniversite öğrencileri tarafından yapılmadığına inandıklarını söylemektedirler.

"İstanbul'un en güzide yerinde 70 odalı ve bütün konforu haiz otelimle Türk Turizmine elimden geldiğince yardımcı olmaya çalışıyorum" diyen Metin Berkalp, ayrıca şunları söylemiştir:

"Pazartesi gecesi otelde yalnız 8 Amerikalı inzibat subayı bulunuyordu. İnzibat subayları gece çalışıp gündüz uyudukları için filonun her gelişinde otelimizde kalırlardı. Müşteriyi otele kabul etmemek adetimiz değildir. O akşam bu subaylardan bazıları görevli olarak otelden ayrılmışlardı. Üniversite bahçesinde toplanmış gençler, karşı kaldırımda duran Toplum Polisleri aleyhinde tezahürat yapıyorlardı. Birden bir grup çapulcu otele saldırmaya, camları, duvarları taşlamaya başladılar. Müşteriler paniğe kapılarak yataklarından fırladılar. Araplar, İtalyanlar, hatta Türk müşteriler neye uğradıklarını şaşırmışlardı. Birkaç Amerikalı aile daha önce oteli terk etmiş fakat yolun her iki tarafında kurulan barikatlar yüzünden otele gelememişlerdi. Tecavüzler sırasında otelde hiç Amerikalı bulunmuyordu. Bu olaylar asla her zaman komşularımız ve dostlarımız olan Teknik Üniversiteli öğrenciler tarafından yapılmamıştır. Onlarla daima iyi ilişkilerimiz olmuştur. Bundan böyle otele Amerikalı almamaya karar verdik. Asla Amerikalıya oda vermeyeceğiz. Teknik Üniversitelilere de her türlü turistik organizasyonlarda seve seve yardım edebiliriz. Biz, ulusunu ve vatanını seven insanlarız. Otelimizde çalışanlar arasında bir tek azınlık yoktur. Olaylar üzücüdür, fakat tek tesellimiz tecavüze Üniversitelilerin karışmamış olmalarıdır."

FKF'li Gençler Bıçaklı Saldırıya Uğruyor

FKF'nin öncülüğünde, 20 Temmuz 1968 Cumartesi günü, Saat 17.30'da Hürriyet Meydanında düzenlenen gösteriden dönen FKF'ye bağlı gençler, Aksaray'da bulunan FKF İstanbul sekreterliği binasına geldikten kısa bir süre sonra, eli sopalı bir topluluğun bina önünde toplandığı görür.

"Mücadele Birliği İstanbul Sancağı"na bağlı olan bazı gençlerle, FKF'li gençler arasında çıkan kavga sonunda 2 kişi yaralanır.

Gece, ellerinde sopa olduğu halde FKF binasını bekleyen gençlerin verdiği bilgiye göre, "Mücadele Birliği"nin bildirisini bir satıcı çocuğun yırtması, olayın başlamasına neden olur. Satıcı çocuğu, bildiriyi yırttığı için döven kişilere karşı çıkan bir öğrencinin saldırıya uğraması, FKF'de bulunan gençlerin müdahalesine yol açar ve böylece taraflar, birbirine girer. Saat 19.00'a doğru olay bastırılır. Yaralı gençlerden Fen Fakültesi öğrencisi Halil Rıfat Özbaşı, Guraba Hastahanesine yatırılır, Rahmi Saltuk'un tedavisi de ayakta yapılır.

İTÜ Gümüşsuyu yurdunun polis tarafından basılması ve öğrencilerin dövülmesi, İstanbul Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademileri Yıldız Talebe Birliği tarafından yayınlanan bildiride şöyle kınanır:

"Biz, ilerici Türk gençliği olarak ilgili makamları bu yanlış hareketinden dolayı uyarırız. Emperyalist bir dost kazanalım derken, kendi vatanımızı ve halkımızı kaybetmek korkusu, politikacılarımızın kulağında olsun."

Samsun 19 Mayıs Fikir Kulübü, yayınladığı bildiride, öğrencilerin İstanbul'da uğradıkları saldırı hakkında şu açıklamayı yapar:

"Kardeşlerimizin ülkücü düşüncelerinin ürünü olan bütün anti-emperyalist eylemlerini desteklediğimizi kamuoyuna açıklarız. Ülkemizin uyanışını istemeyen baş sömürücü Amerika hegemonyasına artık dur demenin zamanı gelmiştir."

Tıbbiyeliler Toplumcu Fikir Kulübü, olay üzerine "Kardeşler" başlığıyla yayınladığı bildiriyle tepkisini şöyle dile getirir:

"Son günlerde cereyan eden olaylar, emperyalizmin ve içerdeki ortaklarının halkın zararına işleyen bugünkü düzenin amansız savunucuları durumunda bulunduğunu gün ışığına çıkarmıştır. Şöyle ki: 6. Filonun İstanbul'a gelişi nedeniyle emperyalizmin bu vurucu gücüne karşı, en doğal direnme hakkını kullanan devrimci gençliğe karşı iktidar ve onun ordusu durumunda bulunan toplum polisi insafsızca karşı koymuş, İTÜ öğrenci yurdunu basmış, birçok öğrenci kardeşimizi vahşice döğmüş ve birçok arkadaşımızı da tutuklamıştır. Örneğin: Hukuk Fakültesi öğrencisi halen komadadır. (Vedat Demircioğlu). FKF İstanbul Sekreteri arkadaşımız Veysi Sarısözen ve Hukuk Fakültesi öğrencisi Erdoğan Özkısacık, Sultanahmet Cezaevinde yatmaktadırlar. Bunun yanısıra 40 kadar çeşitli fakültelere mensup öğrenci kardeşlerimiz aynı durumda tutukludurlar. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi 20 Temmuz Cumartesi günü FKF İstanbul Sekreterliğine, Mücadele Birliği İstanbul Sancağı denen ne idüğü belirsiz bir örgütün adamlarınca saldırı yapılmış, bir arkadaşımız bıçaklanmış, bir arkadaşımız da başından yaralanmıştır. Devrimci gençliği sindirmek için yapılan bu planlı saldırılar bizi yıldırmayacaktır. Bugün daha bilinçli ve daha güçlüyüz. Halkın kendi elleriyle kuracağı mutlu, bağımsız Türkiye kurulana dek eylemlerimize devam edeceğiz. Tıbbiyeli kardeşlerimizi bu kutsal göreve çağırırız. Saygılarımızla."

Toplum Polisinin Lağvedilmesini İstiyorlar

FKF İstanbul Sekreterliği, İTÜ-ÖB Başkanı Harun Karadeniz, SBF Talebe Cemiyeti Başkanı Murat Cahit Koğacıoğlu ile Teknik Okullar Öğrenci Birlikleri, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti, Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti, Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Cemiyeti yöneticileri, 22 Temmuz 1968 Pazartesi günü, "Dolmabahçe Direnişi"nin yapıldığı yerde bir basın toplantısı düzenleyerek, çıkar çevrelerinin hazırladıkları oyunlara karşı kamuoyunu uyarmışlar ve toplum polisinin lağvedilmesini isterler.

Karadeniz, yaptığı konuşmada şunları söyler:

"Amerikan 6. Filosu erlerinin geldikleri gibi gidemeyecekleri bir yer olacak olan Dolmabahçe'de bir kere daha tekrarlamak isteriz ki, bütün ezilmiş uluslar, bir gün ezenleri yokedecektir. Halktan yana öğrenci örgütleri olarak, Amerikan sömürüsünün Akdeniz'deki bekçiliğini yapan 6. Filo'nun İstanbul'a gelişini protesto etmeyi görev bildik. Protestomuzun amacı, Amerikan emperyalizminin gerçek yüzünü bir kere daha anlatmaktı. Fakat gençliğin eylemlerini dejenere etmeyi planlamış olan yöneticiler, Teknik Üniversite Öğrenci Yurdunu basarak işe başladılar. Gençlik bilinçli bir biçimde Amerikan emperyalizmini protesto ederken, olaylar, öğrenci-polis çatışması biçimine dönüştürüldü. İktidar, böylece iki işi birden yapmış oluyordu. Bir defa öğrencilerin protestosunu dejenere ediyor, öte yandan, Teknik Üniversite Yurdu'na yapılan hunharca baskını gizliyordu. Toplumun güvenliğini sağlamakla görevli toplum polisi, son saldırısıyla barbarlık çizgisinde ilerlemektedir. Yasa dışı bir duruma gelmiş olan Toplum Polisi Teşkilatının derhal lağvedilmesi gerekir. Bütün dünya şunu bilmelidir ki, devrimcilerin karşısında onbin değil, yüzbinlerce barbar güç eriyip yokolmaya mahkûmdur."

Konya'da Sağcıların Düzenlediği Saldırılar

Konya yükseköğrenim gençliği ve halkı tarafından, 22 Temmuz 1968 Pazartesi günü, "Amerikan emperyalizmini kınamak" amacıyla bir yürüyüş düzenleme kararı alır. Çarşamba günü saat 10.00'da hükümet alanında başlayacak olan yürüyüşle ilgili 7 kişilik bir düzenleme komitesi kurulur. Yürüyüşe, TÖS, TÖDMF ve FKF temsilcileri katılacaktır.

Konya'da anti-emperyalist yürüyüş düzenleme hazırlıkları içinde olan gençler, sağcıların bazı hareketler yapacaklarını haber alınca yürüyüş yapmaktan vazgeçmişler ve bunu bir dilekçe ile 23 Temmuz 1968 Salı günü, haber vermek amacıyla saat 18.00'de, Konya Valiliğine gitmişlerdir.

Öğrencilerin Vilayet konağına girdiğini gören kalabalık bir kütle, başlarında Konya Esnaf Derneği yöneticileri olduğu halde Vilayetin önünde toplanarak gösteri yapmaya başlar.

Vilayet önünde yapılan gösterilere zamanla katılanlar artmış ve topluluk ellerinde bayrak ve sopalar olduğu halde yürüyüşe geçer.

Kalabalık, önce Öğretmenler Derneği'ni basarak cam-çerçeve ne varsa tahrip eder, dört öğretmeni feci şekilde tartaklar. Buradaki olaylarda ayrıca bir bekçi ile bir polis de yaralanmıştır. Kalabalık, bu saldırının ardından, Alaattin Caddesi üzerindeki, "Güngör", "Yeni" ve "Bizim" adlı kitabevlerini tahrip eder ve içerdeki kitapları yırtar. Bundan sonra saldırganlar, "Yeni Konya" gazetesine yönelmişler ve gazetenin dört katlı binası ile baskı, entertip makinelerini tahrip etmişlerdir. Saldırıda, binada çalışmakta olan Nejat Seçen ile Cihat Yazıcı adındaki iki gazeteci de yaralanır. "Yeni Kitap Basımevi" ile Alaattin Tepesi'ndeki "Torranca" gazinosunu basarak buraları da tahrip eden göstericiler TİP Konya İl Merkezi'ni basarak binada bulunan herşeyi tahrip etmişlerdir.

Olaylardan sonra Komünizmle Mücadele Derneği Başkanı ve Konya Devlet Hastahanesi operatörü Hacı Ahmet Sait Uğurlu, İkinci Başkanı Hacı Asım Özbir, Berberler Derneği Başkanı Ahmet Kazan, Kunduracılar Derneği Başkanı Hasan Ağalar, Mücadele Derneği Başkanı Mustafa Ekici, Recep Korkmaz ve Recep Erdem adlı şahıslar tutuklanır.

Vedat Demircioğlu, Yaşamını Yitiriyor

İTÜ öğrenci yurdunda meydana gelen olaylar sonunda yurdun penceresinden atılarak veya panik sonucu atlayarak ağır yaralanan Vedat Demircioğlu, tedavi gördüğü Beyoğlu İlk Yardım Hastanesi'nde, 24 Temmuz 1968 Çarşamba sabahı, yaşamını yitirir.

Bunu duyan arkadaşları, olayı kınamak amacıyla, ellerinde, "Katiller" yazılı bir çelenk ile Valilik binası önüne gelerek çelengi bırakmak ister. Polis, öğrencileri engeller ve Ertuğrul Tığlay, Cemal Alparslan Ertuğ, Yusuf Kıracaruş, Seyit İzingür, Rakıp Tekbiçer, Münir Danışman, Haydar Gürbüz, Hasan Şahin, Nihat Özgür ile Yaşar Yılmaz adlı öğrencileri gözaltına alır.

Bir saat sonra Fikir Kulüpleri Federasyonu'na mensup öğrenciler, ellerinde pankartlar, Türk bayrağı, siyah bir bayrak, siyah çelenk ve yakalarında Vedat Demircioğlu'nun resmi olduğu halde ilk önce Beyazıt'ta Turan Emeksiz anıtı önünde saygı duruşunda bulunduktan sonra, Cağaloğlu'nda İstanbul Valiliğinin önüne gelir. Öğrenciler, ellerinde bulunan bayrak, flama ve ölen arkadaşlarının fotoğraflarını Valilik binasının önüne bırakmak ister.

Öğrencilerin önüne barikat kuran Toplum polisi, defalarca dağılmalarını ikaz eder. Osman Saffet Arolat, megafon ile Masis Kürkçügil, bağırarak, arkadaşlarına dağılmamalarını söyler. Toplum polisi bunun üzerine, Osman Saffet Arolat, Toygun Eraslan, Nabi Yağcı, Tamer Erdoğan, Hanifi Bağdatlı, Atilla Coşkun, Nusret Kurtoğlu, Tülay Ödeş, Melek Aydınberk, Akın Çıtakoğlu, Namık Behramoğlu, Sadi Boyar, Duray Çetinay, Nuri Baydar, Zeki Soydan, Alaaddin Güç, Nihat Behramoğlu, Ragıp Zarakolu, Mustafa Aydın, Fikret Ayber, Yalçın Yalçın, Adil Parlak, Metin Ahatoğlu,

İbrahim Özdenoğlu, Arif Türkçügil, Ali Osman Artuğ, Tufan Engen, Ertuğrul Yeşilova, Adnan Celayir, İbrahim Cihan Şenoğuz, Hacı Ceyhun Can, Fahri Aral ve Nihat Emeksiz adlı öğrencileri gözaltına alır. Güray Tekinöz ile Masis Kürkçügil, kaçarak polise yakalanmaktan o gün kurtulur.

İstanbul Valiliğinin önünde eylem yapan bazı öğrenciler gözaltına alındığı zaman, saat 11.00'de de İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi önünde sembolik bir cenaze töreni yapılmaktadır.

Törende ilk öce önce Hukuk Fakültesi Dekanı Reha Poroy bir konuşma yapmış, Hukuk Fakültesi öğrencisi Vedat Demircioğlu'nun ölümünden duyulan üzüntüyü belirtmiş ve talebelere, "Türk Adliyesi vazifesini yapacaktır. Kaba kuvvet hiç bir zaman hiç bir şeye mani olamaz, olamayacaktır" demiştir.

Daha sonra söz alan Profesör Tarık Zafer Tunaya, "Bu hadiseler ne istediğini bilen gençliğin sembolü olmuştur. Ne yazık ki aramızdan bir talebe arkadaşın ölmüş olması bizleri üzüntü içinde bırakmıştır. Bu bizden sonraki nesillere intikal edecek kötü bir intibadır. Üniversite yatakhanesi üniversiteye aittir. Polis hiç bir şekilde yatakhaneye girip talebelere dokunamaz. Bir hoca olarak böyle nahoş olayların hiç cereyan etmemiş olmasını isterdik."

Törende Vedat Demircioğlu'nun arkadaşı Erdoğan Özkısacık da konuşma yapmıştır.

Muhtelif konuşmalardan sonra, ellerinde çelenkler ve Türk bayrağına sarılı boş bir tabut olduğu halde gençler, Sultanahmet'teki Adliye'ye doğru yürüyüşe geçmişlerdir. Adliye önünde toplanan 4 bine yakın öğrenci, arkadaşlarının ölümünü kınayarak, "Adalet isteriz" ve "Savcı vazifeni yap" diye bağırarak gösteriye yapar.

Öğrenciler, Adliye önündeki gösteriden sonra da Cağaloğlu'ndan Vilayete doğru yürüyüşe geçmişlerdir. Toplum Polisi, Cağaloğlu'ndan aşağıya inmekte olan talebelerin önünü kesince talebelerle polis arasında taşlı sopalı meydan kavgası başlar.

Olayların büyümesi üzerine askeri birliklerden yardım istenmiş, gelen birlikler bir ara duruma hakim olmuşlarsa da çok geçmeden taşlı sopalı meydan kavgası yeniden başlamıştır.

Saat 12'yi 5 geçe Cağaloğlu'nda başlayan taşlı sopalı çatışmada, aralarında Emniyet Müdür Muavini İbrahim Ural da olan 3 polis memuru taşla ağır yaralanmışlardır.

İTÜ öğrencisi Vedat Demircioğlu'nun ölmesi üzerine, 24 Temmuz 1968 günü, bir demeç veren FKF İzmir Sekreteri Mahmut Demiray, "Dökülen her damla kanın hesabı sorulacaktır. Bu olayın sorumluları mutlaka bir gün halk mahkemeleri huzuruna çıkarılacağı bilinmelidir" demiştir.

FKF İzmir Sekreterliği İkinci Başkanı Doğan Azkan da Konya olayları hakkında şunları söylemiştir:

"O gün Delibaş İsyanını yapanlar, bugün aynı davranış içerisinde Amerika'yı lanetleyen Atatürk çocuklarına saldırmaktadırlar. Atatürk'ün kendisini arkadan vurmak isteyen gericiler yüzünden küstüğü şehir olan Konya'da İstiklal Savaşımıza karşı isyan edenlerin torunları bugün de devrimci gençliğe karşı ayaklanmışlardır. O günkü Delibaş'ın yerini, bugün Delibaşlar almışlardır. Amerika'yı protesto eden gençliğe insafsızca saldıranların, milli bütünlüğümüzü bölmeye, yurdu emperyalist iştihanın bir lokması haline getirmeye uğraşanlara ne gibi bir tavır takınacaklarını merak ediyoruz."

İçişleri Bakanlığı'na Demircioğlu'nun Fotoğrafı Bırakılıyor

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi Vedat Demircioğlu'nun öldürülmesi olayını kınamak amacı ile Ankara Üniversitesi Talebe Birliği Başkanı Bilal Moğol başkanlığındaki 9 kişilik öğrenci topluluğu, 25 Temmuz 1968 Perşembe günü, saat 11.15'de İçişlerine Bakanlığına giderek Bakanın makam odasının kapısına üzerinde Atatürk'ün Bursa Nutku, Demircioğlu'nun fotoğrafı ve "Ulusal bağımsızlık isteyen bir genç Atatürk'ten emir alıyor, genci öldüren polis kimden emir alıyor" cümlesi bulunan siyah çerçeveli bir tablo bırakır.

Tablonun İçişleri Bakanlığına bırakılmasından sonra öğrenciler, Demircioğlu için 2 dakikalık bir saygı duruşunda bulunur.

Bu arada and içen öğrenci topluluğu, "bütün kuvvetlere rağmen bağımsızlık savaşı devam edecektir. Bu savaşı Türk gençliği sürdürecektir" demişlerdir.

Öğrencilerin İçişleri Bakanlığına geliş ve dönüşlerinde herhangi bir olay çıkmamış, ancak sivil polisler tarafından resimleri çekilmiştir. Öğrencilerin Bakanlıktan ayrılmasından sonra özel kalem müdürünün emri ile tablo basın odasına kaldırılmıştır.

Ankara Üniversitesi DTCF Öğrenci Derneği Başkanı Celal Kargılı, Konya ve İstanbul'da meydana gelen son olaylarla ilgili olarak bir demeç vermiştir.

Kargılı, demecinde, son olayların, "gerici hareketlerin gemi azıya alması" olarak tanımlanacağını söylemiş, ilerici gençliğin bugüne dek şiddet hareketlerine girişmediğini, ancak önümüzdeki günlerin ne getireceğini zamanın göstereceğini ifade etmiş ve "her iki olayda suçun bulunup suçlunun bulunmaması iktidarda bulunanların aczinin en büyük delilidir. Konya olaylarında (irtica yoktur) diyebilen bir İçişleri Bakanı bu memleketin gerçeklerine ne kadar yabancı olduğunu ispatlamıştır" demiştir. Kargılı'nın demeci özetle şöyledir:

"Gerek İstanbul ve gerekse Konya'daki olaylar aslında uzun süredir devam eden bir mücadelenin su yüzüne çıkmasıdır. Devrimci ve ilerici Türk gençliğinin Atatürk ilkelerini savunma ve yerleştirme çabalarına karşı, iktidar tarafından örgütlenen gerici kuruluşların Konya'da giriştiği hareket

tek kelimeyle irticaın hortlatılmasıdır. İstanbul'daki gençlik hareketlerinde ise, sorumlu makamlarda bulunanların sorumsuzca ve devamlı kaçak davranışları, Türk'ü değil de yabancıyı korumanın bir görev olduğu şeklindeki sakat bir düşünce sonucunda Vedat Demircioğlu gibi değerli bir arkadaşımızın canına kıyılmıştır. İşin acı ve üzücü tarafı bir Türk gencinin hiç uğruna hayatına son verilirken sorumlu ve suçlunun ortada bulunmaması buna karşılık yabancılara hakaret etti diye yüzlerce gencin tevkif edilmesidir.

Bugünden itibaren AP kendisine yeni bir Başbakan, yeni bir İçişleri Bakanı ve yeni bir Milli Eğitim Bakanı bulmadığı veya bu kimseler böylesine bir gidişe son diyemedikleri takdirde gençlik omuzlarına düşen görevi yerine getirecek ve kelle koltukta Türkiye tarihi için büyük ve şerefli mücadele verecektir."

Demircioğlu'nun Cenazesi

Vedat Demircioğlu'nun cenazesi, 25 Temmuz 1968 Perşembe günü, Taşkent mezarlığına defnedilir. Taşkent gençliği, mezara bir çelenk koymuş, babası Mustafa Demircioğlu da bir konuşma yaparak, "Allah böyle acıyı kimseye göstermesin. Cenaze törenine katılanlara ayrı ayrı teşekkür ederim" demiştir.

Taşkent'te olay dolayısıyla matem ilan edilmiş, kadın-kız bütün Taşkentliler karşılama ve defin sırasında gözyaşlarını tutamayarak hıçkıra hıçkıra ağlamışlardır.

İzmir ve Konya Ereğli Sokaklarına Gençler Yazı Yazıyor

Bazı öğrenciler, 26 Temmuz 1968 Cuma günü, İzmir cadde ve meydanlarına,26 Temmuz 1968 Cuma günü, son olayları kınayan yazılar yazmışlardır.

"Kaatil kim?","İrtica hortluyor", "Hukuk devleti nerede?", "Kara ihtilal", "Hükümet istifa", "Vedat Kalbimizdesin" şeklinde yağlı boya ile yazı yazan gençleri, arabalara bindirilmiş polis birlikleri izlemişlerdir.

Konya Ereğlisi'nde, 26 Temmuz 1968 günü gecesi, yükseköğrenim gençliği ile bazı işçi ve köylüler, şehrin çeşitli yerlerine Amerika'yı ve emperyalizmi kınayan bildiriler asmışlardır. Üzerinde, "Kahrolsun Amerika ve ortakları" yazılı bildirileri dağıtan gençlerden Erol Şentürk, Celal Toprakoğlu ve Kenan Akpınar, polis tarafından nezarete alınmıştır. Daha sonra Adliyeye sevkedilen gençler, serbest bırakılmışlardır.

Öğrenciler, Meclis'in Toplanmasını İstiyor

Ankara'daki yükseköğrenim gençliği adına 6 öğrenci kuruluşu, 26 Temmuz 1968 Cuma günü, birlikte kaleme aldıkları bir yazı ile Parlamentonun derhal toplanması istemiştir. Gençler, istekleri yerine getirilmediği

takdirde bu sabahtan itibaren TBMM binası önünde protesto oturuşuna başlayacaklarını söylemişlerdir.

Gençler, Cumhurbaşkanı, Senato ve Meclis Başkanları, Başbakan ve siyasal parti başkanlarına gönderdikleri telgraflarla isteklerini belirtmişler, Parlamentonun derhal toplanması konusunda yardımcı olmalarını istemişlerdir.

Ankara Üniversitesi Talebe Birliği Başkanı Bilal Moğol, ODTÜ Öğrenci Birliği İkinci Başkanı Servet Korkmaz, Ankara Yüksek Okullar Talebe Birliği Başkanı Galip Altın, Veteriner Fakültesi Öğrenci Birliği Başkanı Kürşat Öztürk, Ziraat Fakültesi Talebe Cemiyeti İkinci Başkanı Necati Kolbaşıoğlu ve DTCF Talebe Cemiyeti Başkanı Celal Kargılı'nın imzaladıkları yazıda şöyle denmektedir:

"Demokrasinin vazgeçilmezliğine inanan ve Türkiye'nin içinde bulunduğu zor şartlara demokratik yoldan çözüm isteyen Ankara yükseköğrenim gençliği olarak Parlamentonun görevini yapması için 27.7.1968 tarihinden itibaren Türkiye Büyük Millet Meclisi toplanıncaya kadar, TBMM önünde bir protesto oturuşu yapmaya karar vermiş bulunuyoruz.

Parlamento derhal toplanmalı ve Türk halkını ilgilendiren temel sorunlara çareler bulmalıdır. Son olaylar karşısında sorumsuzca davranan yöneticiler millet önünde hesap vermelidirler.

Şayet bu amaçlar için Parlamento toplanmaz ise Türk gençliği omuzlarına düşen görevi yerine getirecektir."

Milli Güvenlik Kurulu İstanbul'da Toplanıyor

Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, Başbakan Süleyman Demirel, Genel Kurmay Başkanı Org. Cemal Tural, Kuvvet Komutanları ve Kurul Üyesi Bakanların katılması ile Milli Güvenlik Kurulu, 27 Temmuz 1968 Cumartesi günü sabahı, İstanbul Şale Köşkünde toplanır.

Kurul toplantısına ilk gelen Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri Korg. Kemalettin Gökakın olmuş, Gökakın'ı sırası ile Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Necdet Uran, Ulaştırma Bakanı Saadettin Bilgiç, Hava Kuvvetleri Komutanı Org. İrfan Tansel, Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem takip etmişlerdir. Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın gelişi ise sıkı güvenlik tedbirleri içinde olmuş, Sunay, toplantıya katılmak üzere Köşk'e girerken kendisine soru sorulmasına fırsat bırakılmamıştır.

Devlet Başkanını Genel Kurmay Başkanı Org. Cemal Turan izlemiştir. Milli Güvenlik Kurulu toplantısına, en son sat 08.30 uçağıyla Ankara'dan gelen Başbakan Süleyman Demirel, yanında Milli Savunma Bakanı Ahmet Topaloğlu, İçişleri Bakanı Dr. Faruk Sükan, Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil olduğu halde gelmiş, oldukça neşeli görünen Demirel, kısa bir süre basın mensupları ile şakalaşmışsa da Güvenlik Kurulu toplantısı hakkında bir şey söylememiştir. İçişleri Bakanlığı ile MİT'in hazırla-

dığı raporların görüşüleceği Güvenlik Kurulu toplantısı saat 10.45'te başlamış, saat 14.30'da sona ermiştir.

İTÜ Öğrenci Birliği ve İTÜ Teknik Okul Talebe Birlikleri, Güvenlik Kurulu toplantısına şu telgrafı çekmişlerdir:

"Siyasi iktidarın, devrimci kuruluşları kamuoyunda küçük düşürme, gereci ve çapulcu hareketlerini halk hareketi gösterme oyunlarını endişe ile izlemekteyiz. Can ve mal emniyetimizi sağlamakla görevli olan polis, kendisini inkâr edecek durumdadır. İçişleri Bakanı, toplum polisi sayısının 10 bine çıkacağını söylemektedir. Arkadaşlarımız yatakhanelerinde polis tarafından dövülmekte, yaralanmakta ve öldürülmektedir. Ülkesinin ikinci kurtuluş savaşını vermekte olan gençliğe karşı girişilen yasa dışı tutuma son verilmesini ve Konya'da meydana gelen nefret ve ibretle anılacak olayların tekrarlanmaması için her türlü tedbirin alınmasını diliyoruz. Siyasi iktidarın tertipleri ve cinayetleri kara bir leke olarak tarihe geçecek ve nefretle anılacaktır."

Aybar: "Vedat'ı Polis Pencereden Atmıştır", Dedi

TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, Başbakan Süleyman Demirel'in dünkü demecine, 27 Temmuz 1968 Cumartesi günü, yanıt vermiş, Başbakanı "samimiyetsizlikle" ve "kanun ve Anayasanın dışını çıkmakla" suçlamış ve Başbakan'dan aşağıdaki soruları cevaplandırmasını istemiştir:

"Polis hangi kanuna dayanarak Teknik Üniversite Öğrenci Yurdunu basmıştır? Mesken masuniyetini ihlal eden bu fiil için hangi mahkemeden karar alınmıştır? Polis, hangi kanunun yetkisine dayanarak öğrencileri dövmüştür? Ve hangi hakla Vedat'ı pencereden atarak ölümüne sebep olmuştur? Cop darbeleri ile iki gencin kör edilmesine yetki veren kanun hangi kanundur? Başbakan Konya olaylarının irticai bir ayaklanma olmadığı hususundaki görüşü paylaşıp paylaşmadığını açıklamalıdır. Bir tertibin karşısında olduğumuz ve kışkırtılmış bir kalabalığın cana, mala kastetmeye hazırlanarak meydanlarda toplandığı halde neden emniyet kuvvetlerini derhal harekete geçirmemişlerdir?"

Samsun'da Bildiri, Diyarbakır'da Duvarlara Yazı

Samsun'da 19 Mayıs Fikir Kulübü tarafından 27 Temmuz 1968 Cumartesi günü, Amerika karşıtıbir bildiri yayınlanır. Bildiri özetle şöyledir:

"İşte 6. Filo Kıbrıs'ta binlerce soydaşımız alçakça öldürülürken, müdahale etmek isteyen, şanlı donanmamızın karşısına dikilmişti. Türk topraklarından çıkan petrolü, Türk jetlerine vermeyen, sanayiimizin gelişmesini baltalayan, içimize kadar girmiş Amerikan şirketleridir."

Bildiri ile ilgili olarak: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden Kaya Atay, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesinden Osman Cavit İyigün, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinden Ogün Gülenç, İstanbul Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden M. Yılmaz Abanoz isimli öğrenciler ifadeleri alınmak üzere karakola götürülür.

Öğrencilerin hazırladıkları bildirilerde, Amerikan 6. Filosunun Kıbrıs'a yapacağımız çıkartmayı engellediği açıklanmakta ve Türk halkı, Amerika'ya karşı gerektiğinde verilecek savaşa katılmaya davet edilmektedir.

Diyarbakır Yüksek Öğrenim Derneğine mensup bazı gençler tarafından, 27 Temmuz 1968 Cumartesi günü gecesi, Diyarbakır hükümet binası Vali konağı önündeki caddelere Amerika'yı yeren yazılar yazılır. Yazılardan birinde, "Türkiye Amerika'nın genelevi değildir" denilmektedir.

"Eylemlerde Dozun Kaçırılması Aleyhimize Olur"

TİP Altındağ ilçe kongresinde, 28 Temmuz 1968 Pazar günü, bir konuşma yapan TİP Milletvekili Profesör Sadun Aren, son olaylara değinmiş, "Demokrasiye kastetmek isteyen güçler vardır. TİP şu anda sosyalizm mücadelesini, demokrasiyi savunmak olarak anlamaktadır" demiştir. Aren, daha sonra özetle şunları söylemiştir, "Demokrasiyi savunmamız lazımdır, emperyalizmle mücadelede protesto yürüyüşleri, çeşitli toplantılar yapılabilir, ama bunların dozu demokrasiyi kaybettirecek seviyeye gelmesi, bizim aleyhimize olur. Halkı uyandırmanın yolu, Türkiye'de demokratik ortam ile devam ettirilmelidir."

TİP, ilgililer tarafından hiçbir salon verilmediği için son olaylarda yaralanıp, ölen Hukuk Fakültesi öğrencisi Vedat Demircioğlu'nun hatırasını Ankara'da TİP Genel Merkezindeki odalarında yapılan törenle anmıştır.

Toplantıda TİP üyesi Vedat Demircioğlu ile ilgili bir konuşma yapan Genel Başkan Mehmet Ali Aybar, özetle şunları söylemiştir, "Muvakkat kabrinde rahat uyu kardeşim. Tam bağımsız, sosyalist Türkiye kurulacaktır. Milli kurtuluş şehitlerinin yanında ebedi uykunu uyuyacağın günler uzak değildir. Onun hatırasına bağlılık, onun yarıda bıraktığı kutsal ödeve devamla olur. Sabırlı ve temkinli, kışkırtmalara kapılmadan, aziz halkımızı uyandırıp, örgütlemeye devam edeceğiz. Milli mücadele halkla, örgütlü halk kitleleriyle yapılır. Küçük, uyanık ve aydınlık bir azınlık, bir maya gibi büyük halk kitlelerini uyandıracak ve bilinçlendirecektir."

Arıkan'a Göre, "İç Savaş Havası"

Türkiye Milliyetçi Öğretmenler Konfederasyonu Genel Başkanı Selahattin Arıkan, 28 Temmuz 1968 Pazar günü, Ankara'da bir basın toplantısı düzenler.

TMÖK Başkanı Arıkan, düzenlediği basın toplantısında Konya ve İstanbul olaylarına değinerek, "Artık sabır çanağı çatlayan halkımız, kıyam etmek üzeredir. Şımartılmış çocuklara beklenen ders verilmezse, hükümet ve ordu bunlara artık yumruğunu indirmezse, öyle görünüyor ki halk vazifesini yapacaktır" demiştir.

Arıkan, Konya olaylarında CHP Genel Başkanı İsmet İnönü'nün "tahrikçibaşı" olduğunu iddia etmiş, Tabii Senatörlere çatmış ve demiştir ki, "Şu hale göre, bir iç savaş havası içindeyiz."

Arıkan, İTÜ öğrencilerine ait bir yurtta Hukuk Fakültesi öğrencisi Ve-

dat Demircioğlu'nun ne işi olduğunu da sormuş ve şunu ilave etmiştir, "Vedat Demircioğlu iyi ki, tepesi üstüne düşmüş ve Türkiye böyle bir beladan kurtulmuştur. Darısı onun gibi düşünenlerin başına."

Ankara Yüksek Tekniker Okulu Öğrenci Derneği Başkanı Mahmut Alpagot'un imzası ile yayınlanan bildiride, "Hükümetin tutumu ile muhalefetin iktidara yardımcı olmayışının bu olayların büyümesine zemin hazırladığı" öne sürülmüş ve "Suçlu bütün siyasi partilerdir" denilerek Aybar'a çatılmış ve şunlar ilave edilmiştir, "Gençlikten beklediğimiz, Amerika konusunda olduğu kadar, Rusya ve diğer sömürgenler için de aynı hassasiyeti göstermesidir."

Atalay Savaş'ın Cenaze Namazı'na Engel Olunmak İsteniyor

Arkadaşlarının duruşmalarını izlemek için, 27 Temmuz 1968 Cumartesi günü, Ankara Adliyesine gelen öğrencileri, polis cop kullanarak dağıtmaya çalışır. Toplum polisinin saldırısından kurtulmak amacıyla, caddenin karşısına geçmek isteyen Atalay Savaş, hızla gelen bir minibüsün altında kalır.

Koma halinde hastahaneye kaldırılan ve geçirdiği beyin ameliyatından kısa bir süre sonra hayata gözlerini yuman Atalay Savaş'ın cenaze törenine, annesi Rahmiye Savaş, ağabeyleri Kutlu, Selahattin ve Işık Savaş'ın da katılmasıyla 29 Temmuz 1968 Pazartesi günü, yapılır.

Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Müdür Yardımcısı Selahattin Yıldırım'da, Savaş'ın ailesine başsağlığı diler ve her ihtiyaçları için emirlerinde olduğunu bildirir.

Öğleden sonra saat 15.00'de Hacettepe Hastahanesi morgundan arkadaşları ve ağabeyleri tarafından alınan Atalay Savaş'ın naaşı, bayrağa sarılarak cenaze otomobiline konulur.

Cenaze arabasının önünde, iki öğrenci, Atalay Savaş ve Vedat Demircioğlu'nun resimleri ile "Atalay, Vedat intikamınızı alacağız" cümlesi yazılı, siyah bir panoyu taşımışlar, arkasından da çeşitli öğrenci kuruluşlarının çelenkleri getirilmiştir.

Hastahane önünde düzenlenen kortej, Samanpazarı, Belediye yolu ile saat 15.00'de Hacıbayram Camiine getirilmiştir. İkindi namazından sonra halk cenazenin bulunduğu yere gelirken, camiin arka avlusunda toplanmış bulunan 20-25 kişilik bir gerici grubu, "bu Komünisttir, cenaze namazı kılınmaz" diye bağırmışlar, bu arada, gerici gruba hitaben, üniversite öğrencileri, "o Komünist değildi ama siz gericisiniz" demişlerdir. Kalabalıktan korkan gericiler, bunun üzerine, olay yerinden kaçmıştır.

Cenaze namazından sonra, tabut, çeşitli öğrenci örgütlerine bağlı gençler tarafından omuza alınır ve belediye binası önüne kadar devam eden sade bir törenden sonra, Asri Mezarlığa götürülerek defnedilir.

Cenaze törenine, Ankara'da olmadığı için katılamayan CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit, bir çelenk gönderir.

Öte yandan olayla ilgili olarak bir basın toplantısı düzenleyen FKF Genel Başkanı Zülküf Şahin, Atalay Savaş'ın ölümünde tek sorumlunun hükümet olduğunu belirtir ve "Kana bulanan bir iktidar meşru olamaz. Meşru olmayan iktidarlara karşı direnmek hak olmaktan çıkıp bir görev niteliği taşır" der.

Bütün eylemlerinin halka dönük olduğunu ifade eden Şahin, sözlerine devamla şöyle demiştir:

"Polis işine geldiği ölçüde anarşistleri korumaktadır. İktidar, gençliği halkın gözünden düşürmek ve anarşist damgasını vurmak için özellikle bu olayları hızlandırmak istemektedir. Bir yerde, iktidar, irticaa yeşil ışık yakmaktadır. Polis, suçluların telaşı içinde suçu üstünden atmaya çalışmaktadır. Arkadaşımızın ölümle tek sorumlu polise emir verenler ve polistir. Arkadaşımız, polisin adliyede kullandığı coplardan kurtulmaya çalışırken arabanın altına düşmüştür."

Federasyon Başkanı, ayrıca, Başbakan ve öteki ilgililere birer telgraf göndererek, arkadaşlarının devrim şehidi olduğunu, bu nedenle Anıt-Kabir'in yanına gömülmesi gerektiğini bildirmiştir.

FKF İzmir Sekreteri Mahmut Demiray ise yayınladığı bildiride, son olaylarda polisin tutumu dolayısıyla iktidarı eleştirmiş ve bildirisinde özetle şu açıklamayı yapar:

"AP artık Türkiye'de seçim yolu ile iktidara gelemeyeceğini ve sık sık bahsettiği Anayasa değişikliğini yapıp faşist kanunlar çıkartarak sosyalistleri susturamayacağını anlamıştır. Tahrikler yaparak bu yolda sonuç almak istemektedirler. Sosyalistler bilinçli olarak hareket edip, tahriklere kapılmadığı takdirde bu oyun sökmeyecektir."

Burhaniye'de ABD Karşıtı Eylem

Konya ve İstanbul olayları dolayısıyla hükümetin tutumunu kınamak amacıyla düzenlenen gösteri, 30 Temmuz 1968 Salı günü, Burhaniye'de kalabalık yurttaş topluluğunun katılmasıyla yapılmıştır.

Burhaniye'de bulunan üniversiteli gençlerin düzenlediği eylem, Atatürk Meydanında yapılmış, gençler, hükümetin son olaylar karşısındaki davranışını ağır şekilde yererek, Demirel ve Sükan'a istifa etmeleri için telgraf çekmişlerdir.

Gösteride gençler, yaptıkları konuşmalarda, hükümetin hatalı tutumunu dile getirmişlerdir. Gençlerin ellerinde, "Tarih tekerrür mü ediyor", "Cop değil adalet istiyoruz", "Her türlü emperyalizme paydos", "Bu vatanda nice Vedat'lar vardır", "Süleyman Demirel'in 'S' harfinde dolar işareti var.", gibi dövizler taşımıştır.

Gençler, eylemin bitiminde ellerindeki dövizleri Atatürk Anıtına bırakarak sessizce dağılmışlardır.

Ozanlar Gecesinde Olaylar Çıkıyor

Samsun 19 Mayıs Fikir Kulübü ile Samsun TİP İl Başkanlığı, 4 Kasım

1968 Pazartesi günü gecesi, saat 18.00'de Sümer Sinemasında, Ozanlar Gecesi, düzenler.

Geceye katılan Aşık Fermani'nin söylediği "Avradını" adlı Türküyü, salonda bulunan İmam Hatip'li gençler, "Yuh" çekerek kınar.

Çıkan tartışmalar nedeniyle, Aşık Reyhani, Aşık Fermani, Aşık Nesimi, Aşık Mahzuni ile Aşık Hüseyin Çırakman, güçlükle sinemanın önüne çıkarılır. Ancak dışarıda da eli sopalı bir kalabalık, sinemadan çıkan seyircilere hücum edip, "Niçin bu Komünistleri dinliyorsunuz?" diye saldırıda bulunur. Bunun üzerine büyük bir arbede başlar.

Olaylar güçlükle önlenir. Vali Ertuğrul Ünlüer, Emniyet Müdürü ve Jandarma Bölge Komutanı, olay yerine gelerek incelemede bulunur. Sinema içinde mahsur kalan bir takım kadın seyirciler, Emniyet Müdürü tarafından taksilere bindirilerek, evlerine gönderilir.

Aşık Fermani, Aşık Hüseyin Çırakman, Aşık Mahzuni, Aşık Nesimi ve Aşık Reyhani de bir minibüsle Çarşamba ilçesine götürülür.

SBF'de Meydana Gelen Olaylar

Ankara Yüksek Öğretmen Okulu ve Fen Fakültesi'nde meydana gelen olaylar sonrasında Yılmaz Yalçıner başkanlığındaki ülkücü öğrenciler, 31 Aralık 1968 Salı günü, SBF'yi baskına gelir.

Yusuf Küpeli, Atilla Arsoy, Hüseyin Ergün, Murat Cahit Koğacıoğlu, Muharrem Kılıç, Nuri Yıldırım, Aleybey Atalay, Mehmet Beşlioğlu, Hüseyin Cevahir, Ali Yılmaz, Kamil Dede, Nasuh Mitap, Zeki Kılıç, Muharrem Ergin, Kamer Diribaş ile bazı gençler, ülkücü öğrencilerin saldırı olasılığına karşı hazırlık yapar.

Ülkücü öğrenciler ile solcu öğrenciler arasında olaylar çıkar.

SBF Öğrenci Derneği Başkanı Murat Koğacıoğlu, 1 Ocak 1969 Çarşamba günü, bir basın toplantısı düzenleyerek, SBF Yurdunda meydana gelen olayları açıklamış ve şunları söylemiştir:

"Yurdu basanlar AP'li ve CKMP'li komandolardır. Saldırı olayları, Tedbirler Kanununu çıkarabilmek amacıyla iktidar tarafından tertiplenmektedir. İktidar eskiden devrimcilerin karşısına şeriatçıları çıkarırken, bu kere de karşımıza komandoları çıkarmaktadır. Devrimciler sürekli tahrik edilmektedir. Bu tahriklerin sonunda çıkarılacak tedbirler Kanunu, ekonomik krize, zamlara karşı çıkan devrimci sesleri susturacaktır. Saldırganlar, okuldaki devrimci kulüplerin panolarını tahrip etmiş, camları kırmıştır. Bundan sonra yapılacak herhangi bir saldırıya karşı gerekli tedbirleri aldık. Saldırganlara, bundan sonra geldikleri zaman en iyi şekilde ağızlarının payını vereceğiz."

Aksaray'da Küçük Opera Tiyatrosu Yakılıyor

Aksaray Küçük Opera Tiyatrosu, 26 Ocak 1969 Pazar günü, gece yarısı bazı kişiler tarafından yakılır.

29 Ocak 1969 Çarşamba günü olay yerinde tiyatro yönetmeleriyle görü-

şen Fikir Kulüpleri Federasyonu, İTÜ-ÖB, İTÜ-TOTB, DÖB, İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti ve Robert Kolej Öğrenci Birliği temsilcileri, konuyla ilgili olarak şu bildiriyi yayınlar:

"Devri Süleyman'ı gerçek yüzüyle ortaya koyan 'Halk Oyuncuları Topluluğu'nun devrimci çabalarını, bütün baskı ve tertiplere rağmen sürdürdükleri Aksaray Küçük Opera Tiyatrosu, nihayet, İzmir Milletvekili Osman Zeki Efeoğlu'nun işaret fişeğinden sonra yakıldı. Bu kundaklama hareketi, ayni tiyatroda, seyircilerin de bulunduğu sırada, sopa ve asit şişeleriyle yapılan saldırıyı bütünleyen bir halka olmuştur. Bu tertipler unutulmamaktadır. Kendilerini satarak sürüngen hayatı yaşayanların, devrimcilere karşı giriştikleri tertipler ve attıkları çamurlarla devrimci alevi külleme gayretleri boşunadır. Halkımızı günden güne yoksulluk içinde bırakan Devri Süleyman'ı, devrimci her çabayı tertiplerle yıldırarak sürdüreceklerini umanlar unutmasınlar: Devrimci eylemlere karşı giriştikleri tertipler devrimci alevi körüklemektedir ve birgün mutlaka kendi başlarını yakacaktır."

Öğrenciler, konuyla ilgili olarak hazırladıkları pankartları yanan binaya asar.

Vali, Öğrenci Liderleriyle Görüşme Yapıyor

Amerikan 6. filosunun yeniden İstanbul limanına geleceğinin açıklanması üzerine Vali Vefa Poyraz, 7 Şubat 1969 Cuma günü, İstanbul Valiliğinde öğrenci teşekkülleri temsilcileriyle bir görüşme yapmış, nahoş herhangi bir olaya meydan verilmemesini istemiştir.

Öğrenci teşekkülleri temsilcileriyle saat 11.15'de Vilayetteki odasında görüşen Vefa Poyraz, İstanbul Teknik Üniversitesine bağlı gençlerin gelmediklerini görmüştür. Poyraz, kısa bir süre bekledikten sonra toplantıyı açmıştır.

Bir nevi "uyarma" mahiyetindeki toplantıya TMT Genel Başkanı Ekrem Özer, TMGT temsilcisi Nusret Selen, MTTB Genel Başkanı İsmail Kahraman, İÜTB temsilcisi Fethi Erhan ile İstanbul Yüksek Okullar Talebe Birliği temsilcisi Ali Kemal Karadeniz katılmışlardır. Vali Poyraz, toplantıda şunları söylemiştir:

"Toplantımız, yakında limanımızı ziyaret edecek olan dost ve müttefik Amerikan filosunun misafir kalacağı süre içindeki tutum ve davranışlarımızı tanzim ile alakalı bulunmaktadır. Amerika'nın filosunu protesto için bazı gösteriler yapılacağını, ayrıca bu gösterilere karşı yine bazı hareketlerin olacağını istahbar etmiş bulunmaktayım. Böyle bir hal içerde memleketimizin emniyetini, dışarda itibarını sarsacağına şüphe yoktur. Memleketimizde geniş hak ve hürriyetlere sahip bulunan Türk toplumu fikir mücadelesinde elbette hür ve serbesttir. Ancak bu hürriyetler birbirlerimize

karşı olduğu kadar memleketimizi ziyaret eden, kanunlarımızın himayesinde bulunan misafirler için de suistimal edilemez. Gençlik ve polis, büyük Türk milletinin ayrılmaz bütünleridir. Bunların her ne surette olursa olsun karşı karşıya getirilmesine seyirci kalınamayacağı tabiidir. Bu ziyaret vesilesiyle de bu ana fikri hepinize bir kere daha açıklamaktan büyük faydalar ummaktayım. Sizlerden bu olgunluğu beklemekteyim."

Vefa Poyraz, öğrenci temsilcilerine bu sözleri söyledikten sonra toplantının bittiğini açıklamıştır. Bunun üzerine 5 öğrenci teşekkülü temsilcisi salondan çıkmış, fakat bu defa İTÜ temsilcileri gelmişlerdir. ITÜ'ne bağlı öğrenci birliklerinin 20'ye yakın temsilcisini de kabul eden Vali, onlara da aynı konuşmayı yapmış ve yasa dışına çıkılmamasını istemiştir. Fakat İTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz, Vali'nin Amerikan 6. Filosu için "dost ve müttefik" diye bahsetmesi üzerine, "biz, Amerika'yı dost ve müttefik kabul etmiyoruz" demiştir. Karadeniz'in bu sözlerine üzerine Vali, "burası Vilayet makamıdır ve karşınızda da devleti temsil eden bir Vali vardır. Konuşmanıza lütfen dikkat ediniz" karşılığını vermiştir. Harun Karadeniz, bu defa, şunları söylemiştir:

"Biz, kanunlara saygılıyız. Anayasanın verdiği hakka dayanarak direnişimize devam edeceğiz. Biz, Türk ulusuna ve ülkenin geleceğine karşı sorumluyuz. Bu bakımdan Amerikan 6. Filosunun da ülkenin geleceğini tehdit etmekte olduğunu müşahade ettiğimizden, bu filoyu ve mensuplarını dost ve müttefik kabul etmiyoruz."

İTÜ Öğrenci Birliği Başkanı, ayrıca, hükümetin uygulamayı tek taraflı yürüttüğünü ileri sürmüş, komandoların gösterilerine karşı müsamahakâr davranıldığını belirtmiş, kendilerine daha sıkı karşı koymalarda bulunulduğunu söylemiştir. Karşılıklı sert tartışma havasında geçen bu konuşma üzerine Vali Vefa Poyraz, "buraya münakaşa etmek için toplanmadık. Tekrar ediyorum, kanun dışına çıkılırsa emniyet kuvvetleri, hiç kimseden emir almaksızın kanun hudutları dahilinde görevlerini yerine getireceklerdir" cevabını vermiştir.

İdarenin tarafsız olmadığını iddia eden Harun Karadeniz, toplantıdan ayrılırken Vali Vefa Poyraz'a, Amerikan 6. Filosunun Türkiye'ye gelişinin neden istenmediğini belirten bir bildiri vermiş ve bunun tetkik edilmesini arzu ettiklerini söylemiştir.

Vali'ye verilen bildirilerinde ITÜ'ne bağlı öğrenci temsilcileri, 6. Filo ile görüşlerini şöyle açıklamışlardır:

"Halktan yana gençlik örgütleri olarak Amerikan 6. filosunun gelişine karşı direneceğimizi açıklıyoruz. Halktan yana bütün güçleri de bu filonun gelişini protesto etmeye çağırıyoruz. 6. Filo 54 tane ikili anlaşmanın ve 101 tane Amerikan üssünün bekçisidir ve halkımıza dost değil, düşman bir kuvvettir. 6. Filo Keban'da 1.400 işçiyi bir defada işten atan, işçinin kendi hakkını aramasına izin vermeyen sömürgen firmaların düzenini beklemektedir. 6. Filo, petrolümüzden bakırımıza, bütün yeraltı kaynaklarımızı so-

yan yabancı şirketlerin düzenini beklemektedir ve 6. Filo tütün üreticisinden tünü 8 liraya alıp, 80 liraya satanların düzenini beklemektedir. Biz, halktan yana gençlik örgütleri olarak 6. Filonun gerçek yüzünü gören halk, bu düşmanı içimizden atacaktır."

ITÜ öğrencileri, ABD 6. Filosunun gelişine karşı "direnme hareketine", 8 Şubat 1969 Cumartesi günü, sembolik olarak başlamışlardır. Dolmabahçe rıhtımına gelen 50-60 kişilik bir öğrenci grubu, karaya çıkış noktasında arkalarını denize dönerek barikat kurmuşlardır.

ITÜ Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz, gazetecilere verdiği kısa demecinde, "Bu güç, Altıncı Filonun karşısındadır. Bizi çiğnemeden buradan geçemezler" demiştir.

Öğrencilerin geleceğini öğrenen polisler, Dolmabahçe rıhtımında önlem almışlardır. Grubun alana yaklaştığı sırada polis şeflerinden biri, herhangi bir olaya meydan vermemelerini istemiş, öğrenciler de buna karşılık, "Bir gösteri amacımız yok. Hatıra resmi çektirip gideceğiz" demişlerdir. İTÜ öğrencileri, resim çekilirken sol yumruklarını sıkarak havaya kaldırmışlardır. Öğrenciler, 170 kadar işçi örgütünün de kendilerini desteklediğini söylemişlerdir.

İTÜ örgütlerinin Amerikan emperyalizmini ve Amerikan Savaş Gemilerinin İstanbul Limanına yapacağı ziyareti kınayan beyannamelerden 20 bin tanesine, 9 Şubat 1969 Pazar günü, matbaada baskı sırasında siyasi polis tarafından el konulmuş, bu hareketin Anayasa dışı olduğunu ileri sürerek polislerle tartışan Beyhan Kurul, Ahmet Ayhan, Metin Kaynak, İrfan Gün, Mustafa Duran, Esat Korkmaz isimli öğrenciler 24 saat süre ile tutuklanmışlardır.

ITÜ Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz, 80 devrimci kuruluş adına, bugün bir bildiri yayınlayarak, Vali Vefa Poyraz'a şiddetle çatmış, broşürlere el koyan polislerin mahkemeye verileceğini açıklamıştır.

Yarın sabah İstanbul limanına gelecek olan Amerikan Savaş Gemileri, Dolmabahçe Limanında demirleyecek ve Askeri Bölge ilan edilen Dolmabahçe'deki güzergâh değiştirilecektir. Bu bölgeden Cankurtaran, resmi arabalar ve cenaze arabaları dışında sadece içinde Amerikalı askerler bulunan araçlar geçecek Dolmabahçe trafiğe kapatılacaktır.

Öte yandan, Amerikan 6. Filosunun gelişini protesto etmek için direnişe bugünden itibaren başlayan gençler, Vilayet'in önünü de bir döviz asmışlar ve üzerinde ölen Vedat Demircioğlu'nun resmi bulunan dövize, "Vedat Demircioğlu'nu unutmadık. 6. Filonun gelmesini istemiyoruz" yazmışlardır.

ABD Altıncı Filosu Geldi Öğrenci Eylemleri Başladı

ABD'nin 6. Filosuna bağlı savaş gemilerinin bir grubu, 10 Şubat 1969 Pazartesi günü, ziyaret sebebi ile İstanbul Limanı'na demirlemişlerdir. 6. Filoya ait savaş gemilerinin ziyaret amacı ile limana demirlediği saatlerde

ITÜ'nin kapısı, asistanlar boykotunu destekleyen ve daha önceki günlerde imtihan salonlarını basan öğrenciler tarafından tutulmuş, imtihanlara girmek isteyen öğrencileri içeri sokmamışlardır. Bu yüzden imtihana girmek isteyenlerle, girmeyenler arasında sert tartışmalar çıkmıştır. İmtihana girmek isteyen öğrencileri içeri sokmayan grubun bu arada, "Yankee Go Home", "Bağımsız Türkiye", "Sosyalist Türkiye", "Çirkin Amerikalı" şeklinde bağırdıkları duyulmuştur.

Tartışmalar devam ettiği sırada 15-20 kişilik bir başka öğrenci grubu da Taksim Anıtına, üzerinde, "Geldikleri gibi giderler" lejandı bulunan çelenk koymuş ve süratle buradan uzaklaşmışlardır.

Sabahın erken saatlerinde ITÜ'ye ait bütün fakültelerin kapılarını tutarak imtihana girmek isteyenleri içeri bırakmayan, "Asistan boykotunu destekleyen öğrenciler" ile ITÜ-ÖB Başkanı Harun Karadeniz'le sert bir şekilde tartışmışlardır. Harun Karadeniz, "Dikkatli olup olay çıkarmamalıyız. Çünkü ordu ile sürtüştürülmek isteniyoruz. Araba tahrip edersek polislik olaylar çıkacaktır" derken, eski işgal ve boykot komitesi mensupları, "Buradan geçen Amerikan arabalarını tepetaklak etmezsek buradaki direnişimiz neye yarar. Bırakın planladığımızı tatbik edelim" şeklinde konuşmuşlardır. Tartışmanın devamı sırasında boykotçu bir öğrencinin, arkadaşlarına hitaben, "Taş toplayalım, boş durmayalım" şeklindeki çağrısı işi çığırından çıkarmıştır. Taş toplayan öğrencilerden bir grup gene kapıları tutmaya devam ederlerken diğer grup, Maden Fakültesinin önünden geçen Taşlık ve Gümüşsuyu yollarını kesmişlerdir. Yolları kesen ITÜ'lü ve İstanbul Üniversitesine mensup öğrenciler, yollardan geçen bütün vasıtaları kontrol etmeye başlamışlardır.

Birdenbire kontrol için durdurulan otomobillerin arasında 5 ABD'li erin bulunduğu ABD Konsolosluğuna ait otomobil göze çarpmıştır. Bir anda otomobile taş yağdıran öğrenciler, "Go Home" şeklide de bağırmışlardır. Otomobilde bulunan ABD'liler ve şoför şaşkınlıklar içinde yerlere yatmışlar ancak daha sonra şoför kendisini toparlamış ve otomobili truvara çıkarak buradan uzaklaştırmayı başarabilmiştir.

Limana demirlemiş bulunan misafir filoya mensup erler ve subaylar, sivil elbiseleri ile şehre çıkmışlardır. Bu arada filo komutanlığı, personele bir emirname yayınlamıştır. Emirnamede, personelin batıcı hareketlerden kaçınmaları ve ne şekilde olursa olsun olay çıkarmamaları istenmiştir.

Vali Vefa Poyraz, öğleden sonra filo komutanını gemide ziyaret ederek, "Hoş geldiniz" demiştir. Saat 15.00'e kadar ITÜ ve Dolmabahçe civarında toplanan 1.000'e yakın öğrenci, "Sosyalist Türkiye" sesleri arasında koşar adımlarla Taksim alanına gelmişlerdir.

Atatürk Anıtı önünde toplanan gençlere ITÜ Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz, bir konuşma yaparak şunları söylemiştir:

"Arkadaşlar, biz Türk gençliği olarak bir kurtuluş savaşı veriyoruz. Bunun için heykelin Kurtuluş Savaşını canlandıran yüzünde toplanarak ko-

nuşuyoruz. Cumhuriyeti temsil eden yüzünde toplanmıyoruz. Bu eylemi sürdüreceğiz. Bugün devrim stratejisi bizim buradan üniversiteye kadar yürüyerek dağılmamızı gerektiriyor."

Öğrenciler, Taksim'den gene koşar adımlarla Harbiye'ye kadar gitmişler ve yabancı petrol şirketlerine ait flamaları parçalamışlardır. Harbiye'de Orduevi bahçesinde bulunan Atatürk Anıtına çelenk koymak isteyen gösterici öğrenciler, silahlı askerlerin müdahalesi ile karşılaşmışlardır. Kapıda bekleyen öğrencileri temsilen 4 kişilik bir grup, Garnizon Komutanı tarafından kabul edilmişlerdir. Harun Karadeniz, Mustafa İlker Gürkan, Enver Nalbantoğlu, Cavit Kavak adlarındaki öğrencilerin Garnizon Komutanlığına kabullerinden sonra, öğrencilerin gösterileri devam etmiştir.

Harbiye'ye gelirken Türk-Amerikan Dış Ticaret Bankasının camları bazı öğrenciler tarafından taşlanmıştır. Harbiye önünde de polislerle öğrenciler önce bir tartışmaya girmişler, sonra da kavga etmişlerdir. İki öğrenci polisler tarafından yakalanmış ve gözaltına alınmıştır. Öğrenciler ile polisler, bu sebeple itişip-kakışmaya devam ederlerken bir Tümgeneral, Harbiye'den dışarı çıkmış ve polislere, "Siz burayı terkediniz, öğrenciler bizim misafirimiz olarak burada bulunmaktadırlar" demiştir. Olayların yatıştırılmasından sonra,Habriye binası önündeki olaylar şöyle başlamış ve şöyle son bulmuştur:

Öğrenciler, Harbiye binasının önünde temsilci olarak içeri giren arkadaşlarını beklerken, birdenbire Toplum Polisleri tarafından sarılmağa başlamışlardır. Toplum Polisleri, filo karşıtı öğrencileri sarma hareketine devam ederlerken, iki genci de yakalamışlar ve bu nedenle polis öğrenci çatışması başlamıştır. Gergin tansiyon, öğrencilerin galeyana gelmesine sebep olmuş ve polisle göstericiler arasında yeniden hadiseler patlak vermiştir. Patlak veren yeni hadiseler, Harbiye binasının önünde gelişirken, Kolordu Kurmay Başkanı olan bir Tuğgeneral, binadan çıkarak, polis yetkililerinin yanına gelmiş, kendilerine, "Sizi buraya kim çağırdı? Tansiyon yüksek. Çekiniz polisleri" demiştir. Polis yetkilileri, "Bize devamlı olarak hakaret ediyorlar. Şu anda polisleri çekmemiz, iyi bir hareket olmaz." Tuğgeneral, "Ben gençlerle görüştüm ve kendilerinden garanti aldım. Siz onları bırakın. Çelenkleri Taksim Anıtı'na koyacaklar ve dağılacaklardır." Bu konuşmalardan sonra, temsilcilerden Mustafa İlker Gürkan, "Arkadaşlarımızı polisler versinler" diye bağırmış, bunun üzerine gençliğe, dönen Tuğgeneral, "Arkadaşlarınızı bıraktıracağım" demiştir. Tuğgeneral, çelengi anıta koydurmamıştır.

ITÜ-ÖB Başkanı Harun Karadeniz, bugün, Birinci Ordu Kurmay Başkanı ile bir süre görüşmüştür. Görüşme sırasında Karadeniz'i dışarda bekleyen iki bin kadar öğrenci ile polis bir ara çatışmış, polisin iki öğrenciyi tutuklamak isteği üzerine başlayan olaylar bir generalin araya girmesi ve öğrencilerin serbest bırakılması ile yatışmıştır.

Harun Karadeniz, gençlerle askerin hiçbir zaman karşı karşıya gelme-

yeceğini, gençlerin halk çocuklarının ordusuna saygılı olduğunu, direnişi Dolmabahçe dışında yapacaklarını söylemiştir.

ITÜ'lü ve İstanbul Üniversitesinin muhtelif fakülte ve yüksekokullarına mensup gösteri yapan öğrenciler, Harbiye binasından ayrılarak, Taksim Atatürk Anıtının önüne gelmişler, burada Anıtın önüne çıkarak bir konuşma yapan Harun Karadeniz, "Yarın saat 13.30'de hepinizi İstanbul Üniversitesinde toplanmağa davet ediyorum" demiştir.

Yürüyüş sonrasında gençler, Amerikalıları bu gece şehirde rahat gezdirmeyeceklerini, barlara bırakmayacaklarını söyleyerek and içmişlerdir.

18 işçi ve gençlik kuruluşu adına, bugün, bir basın toplantısı yapan FKF Genel Sekreteri Mehmet Demir de Amerikalılar ve onların işbirlikçileri ile sonuna kadar mücadele edeceklerini açıklamışlardır.

Fikir Kulüpleri Federasyonuna mensup bir grup genç, 10 Şubat 1969 Pazartesi günü, saat 14.30'da Zafer meydanındaki Atatürk Anıtı önünde, 6. Filonun İstanbul limanını ziyaretini protesto ederek beraberlerinde getirdikleri bir Amerikan bayrağını yakmışlardır.

30-40 kadar genç, Zafer Anıtı önünde ABD bayrağını yaktı, sonra, "Bağımsız Türkiye" diye bağırmış ve İstiklal marşını söylemişlerdir.

Gençler, ODTÜ Öğrenci Birliği'nin üzerinde, "Atam, bize emanet ettiğin Türkiye'de 6. Filonun yeri yoktur" ibaresi yazılı bir çelengi de anıtın önüne bırakmışlardır.

Amerika'yı ve 6. Filoyu kınadıktan sonra, ara sokaklara girerek dağılan gençlere herhangi bir müdahale olmamıştır.

Gençlerle Polis Çatıştı

İstanbul Üniversitesinde, 11 Şubat 1969 Salı günü, öğle üzeri toplanan gençler, aralarında yaptıkları toplantıdan sonra üzerinde Vedat Demircioğlu'nun fotoğrafı bulunan büyük bir bayrağı Beyazıt Kulesine çekmişlerdir. Daha sonra 3 bin kadar üniversite öğrencisi, Beyazıt Meydanına çıkmışlar ve Dolmabahçe'ye doğru yürüyüşe geçmişlerdir. "Bağımsız Türkiye" diye tempo tutarak ilerleyen öğrencilere yolda katılanlarla artan grup, Sultanahmet Meydanına geldiğinde Emniyet Müdür Muavinlerinden Münür Daldal, önlerine çıkmış ve yürüyüşün kanunsuz olduğunu anlatmak istemiştir. Fakat öğrenciler, "Sizler satılmışsınız. Çekilin yolumuzdan" diyerek polis şefinin üzerine yürümüşler ve önlerinde ilerlemekte olan 3 polis otomobilini taşa tutmuşlardır. Polisler durumun tehlikeli olduğunu görerek son sürat olay yerinden kaçmışlardır. Önlerindeki polisi püsKürten 5 bin kişilik kalabalık, daha sonra, protesto sloganları ve marşlarla yürüyüşe devam etmişlerdir. Tophane Meydanına gelindiğinde Amerikan Pazarları önünde önlem alan Toplum Polisi aleyhine yeniden gösteri yapılmış ve bazı öğrenciler, polis vasıtalarına gazoz şişesi, taş fırlatmışlardır. Ancak öğrenci liderlerinin kararlı davranışları sayesinde herhangi bir çatışma çıkmamıştır. Gençler, Dolmabahçe önlerine geldiklerinde, çok sıkı bir as-

keri tertibatla karşılaşmışlardır. Merkez Komutanlığına bağlı birlikler, Dolmabahçe meydanına 3 sıra inzibat ve 1 sırada silahlı piyade askeri düzenek göstericilerin meydana girmelerini önlemiştir. Öğrenciler, burada askerler lehinde büyük tezahüratlar ve fakat İnönü Stadının önünde toplanan Toplum Polislerine devamlı olarak "yuh" çekmişlerdir. Bu arada bazı öğrenciler, polislere taş ve gazoz şişesi atmışlardır. Öğrenci liderleri, burada da duruma müdahale etmişler ve polisle bir çatışma çıkmasına meydan vermemişlerdir. Fakat atılan taşlardan 2 kişi başından isabet alarak yaralanmışlardır. Öğrenci ve işçilerden oluşan 5 bin kadar gösterici, ITÜ önüne geldiklerinde ABD 6. Filosunun 1968 Temmuz ayında gelişinde ITÜ yurdunu basan polislerin copları ile ölen Vedat Demircioğlu için saygı duruşunda bulunulmuş, grup, daha sonra Taksim meydanına çıkmıştır.

Taksim Atatürk Anıtında yapılan kısa bir törenden ve ITÜ Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz ile bazı katılımcıların konuşmasından sonra gençler, İstiklal Caddesi girişinde barikat kuran polislerin önünde toplanarak protesto hareketlerine devam etmişlerdir. Bazılarının ayrılması ile 2 bin kişi kadar kalan topluluk, yerlere oturarak marşlar söylemişlerdir. Bu arada Vali Vefa Poyraz, telsizle topluluğun dağıtılması emrini vermiştir. Takviye alan Toplum Polisleri, ellerinde kalkan ve copları ile hücuma geçerek gaz bombaları atmaya başlamıştır. Topluluk polisin sert hücumu karşısında kaçışmaya başlamış fakat polisler bu sefer peşlerine düşerek protesto hareketine katılan, katılmayan her kim olursa yakalayabildiklerini dövmeye başlamıştır. Kısa fakat kanlı olan çatışmada 40-50 kişi yaralanmış, bir o kadar şahısta gözaltına alınmıştır.

Gençler, saat 15.55'te, Taksim'e gelince Taksim Anıtının etrafında kümelenmişler ve liderlerle temsilcilerin konuşmalarını izlemişlerdir. Bu arada, Cevat Ercişli adındaki bir konuşmacı anıta çıkmış ve özetle şunları söylemiştir:

"Bugün Amerikan emperyalizmi kendi askerleriyle gelmese bile işbirlikçilerini bize karşı kullanmaktadırlar. Biz, 6. Filo için bugün bir direnme yaptık. Bundan sonraki direnmemiz ise daha sıkı örgütlenme ile olacaktır. Bugünkü olaylar da göstermiştir ki, henüz tam bir örgütlenme bilincine varmış değiliz. Bağımsız Türkiye ideali peşinde koşan herkesin örgütlenmesi gerekir. Ben, bilinçli yurttaşlarımı örgütlenmeye çağırıyorum."

Bundan sonra topluluk, "Harun'u isteriz" diye bağırmaya başlamış, bunun üzerine büyük teżahürat arasında, ITÜ Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz, anıta çıkmıştır. Harun Karadeniz kısa konuşmuş ve "Şimdi sizlere İstiklal Savaşı gazilerinden birini tanıtıyorum ve onu konuşturacağım" demiş; sözü İstiklal Savaşı gazisine vermiştir. Gazi, bağımsızlığın ne demek olduğunu, İstiklal Savaşının nasıl ve hangi şartlar altında yapıldığını anlatmış, "Bugün limanımızdaki 6. Filo karşısında da yaptığınız bir bağımsızlık savaşıdır" diyerek, sözlerine son vermiştir.

Saat 16.15'de onbinlerce insan, Taksim Anıtı ile Sular İdaresinin önün-

deki ışıklı su yerinin bulunduğu alanı doldurmuş ve İstiklal Caddesine geçmek için tertibat almaya başlamıştır. Gençler, bu sırada, "Asker buraya, polis filoya" diye tempo tutarak bağırmıştır. Bu ana kadar herhangi bir olaya sebebiyet vermeyen polisler arasında huzursuzluk başlamıştır. Gençleri bir an evvel dağıtmak için çaba göstermeye çalışan polislerden bazıları coplarını kullanmışlardır.

İstiklal Caddesindeki dükkânların çoğu olaylardan zarar görmemek için kepenklerini süratle indirmişler ve sinemalardan çıkan kalabalık sokak aralarından kaçmaya başlamıştır. Caddelerde bir anda sessizlik olmuş ve birçok vatandaş da binalara sığınmıştır.

17.00 sıralarında Toplum Polisi aldığı emirle gençlerin üzerine saldırmış, cop, tekme, tokatla önüne gelene vurmaya başlamıştır. Bu arada ortalık bir anababa gününe dönmüş ve iki tarafta kıyasıya birbirine girmiştir.

Gaz bombaları ve cop kullanan Toplum Polisi eline geçirdiği 60'a yakın üniversiteliyi arabalara bindirip Emniyet Müdürlüğüne sevk ettiği görülmüştür. Saldırı sırasında yaralananlar olmuştur. Polisin şiddet göstermesi üzerine gençler, 17.30 sıralarında ara sokaklardan dağılmaya başlamış, daha sonra, olay yerine bütün polisler de gelerek İstiklal Caddesindeki sokak başlarını tutmuşlar, barikatlar kurmuşlardır.

Toplum Polisinin "Lağvı" İsteniyor

Üniversiteli gençler, 12 Şubat 1969 Çarşamba günü de 6. Filoyu kınayan bir yürüyüş yapmışlardır. .

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinin ikinci anfisinde saat 13.00'te yapılan foruma , çeşitli Fakültelerden katılan konuşmacılar, dün 20 kişinin tutuklanması ile sonuçlanan olaylar üzerinde durmuşlar, bu öğrencilerin serbest bırakılması için Yüksek Hakimler Kuruluna telgraf çekme kararı almışlardır. Amerikan emperyalizmine karşı, polise rağmen mücadele edeceklerini ve 2. kurtuluş savaşına hazır olduklarını açıklayan öğrenciler, "Biz 1919 ruhunun 1969 mensuplarıyız. Yani Kuvayı Milliyeciyiz. Halk düşmanları ve Amerikalılar kovuluncaya kadar direneceğiz" şeklinde konuşmuşlardır.

Forumda konuşan ITÜ-ÖB Başkanı Harun Karadeniz, "İsteğimizin şakası yoktur. Toplum Polisi 70 yaşındaki bir ihtiyarı döverek dişini kırmıştır. Daha sonra bu dişleri, 'al sana hediyemiz olsun' diyerek iade etmiştir. Amirlerini dahi dinlemeyen Toplum Polisinin kaldırılması için kampanya açtık. Hareketimiz bir kurtuluş hareketidir. Şu anda Türkiye kurtulmuş bir Türkiye değildir. İşin sonunda ölmek de var. Ölmekten korkmuyoruz" demiştir.

Konuşmalardan sonra öğrenciler, ellerinde, "Halk düşmanları ve Amerikan itleri kovulacaktır" yazılı bir pankartla yürüyüşe geçmişlerdir. Topluluk, önce toplu halde Adliyeye giderek burada, "Türk hakimi tarafsızdır" diye bağırarak tezahüratta bulunmuşlar, daha sonra Belediye Sarayına gi-

derek Belediye Başkanı Fahri Atabey'in istifasını istemişlerdir. Belediye Sarayı önünde öğrenciler, "6. Filoyu, İstanbul'a gelmeden özel bir uçakla giderek ziyaret eden" Belediye Başkanı Fahri Atabey'i kınamışlardır.

Öğrenciler, toplantıdan sonra marşlar söyleyerek ve Amerikan aleyhtarı gösterilerle üniversiteden çıkarak Adliyeye yürümüşlerdir.

Adliyenin önünde, "Türk hakimi tarafsızdır" diye lehte tezahürat yapan öğrenciler, yargıçların yetkilerini tarafsız bir şekilde kullanacaklarına inançlı olduklarını belirtmişler, "Cumhuriyetin ve bağımsızlığımızın bekçisi yargıçlar, emperyalistlerin hizmetinde olmayacaktır" demişlerdir.

Adliyenin önünden ayrılan öğrenciler, daha sonra, "Atabey istifa", "Filo geldi zam geldi", "Kaatil polis", "Milli hükümet" sloganları ile Belediye'ye doğru yürümüşlerdir.

FKF Genel Başkanı Yusuf Küpeli'nin de aralarında bulunduğu öğrenciler, Belediye'nin önünde duran polis ve Fahri Atabey aleyhinde bir süre tezahürat yaptıktan sonra, Taksim'e doğru yürüyüşlerine devam etmişlerdir. Ancak Unkapanı Köprüsünün önüne gelindiğinde, köprünün karşı tarafında polisin barikat kurduğu görülmüştür.

Bunun üzerine öğrenci temsilcileri, gereksiz yere çatışmak istemediklerini söyleyerek, arkadaşlarının geri dönmesini istemişler ve topluluk direnme eylemleri devam etmek üzere dağılmıştır.

Kız Öğrenciler, ABD 6. Filosunu Kınama Yürüyüşü Yapıyor

Amerikan 6. Filosunu protesto yürüyüşlerinin üçüncüsü, 13 Şubat 1969 Perşembe günü, saat 13.40'ta yapılmış ve kız öğrenciler, siyah Türk Bayrağını taşımışlardır. Çemberlitaş Kız Öğrenci Yurdu tarafından tertiplenen filoyu protesto yürüyüşüne Hürriyet Meydanından başlayan kalabalık bir kız öğrenci kitlesinin önünde 5 kız tarafından taşınan siyah zemin üzerinde çizgili beyaz ay yıldızlı büyük bayrağın içinde, "Ya istiklal, ya ölüm" cümlesi yazılmıştır.

Çemberlitaş Kız Öğrenci Yurdunun düzenlediği yürüyüşe katılan Çapa Eğitim Enstitüsünün kız öğrencilerinin ellerindeki dövizler ise dikkati çekmiştir. Genellikle ellerde taşınan dövizlerde şu ibareler göze çarpmıştır, "Halide Edip, bayrağı yıllar sonra yine taşıyoruz", "Evlatlarımızı emperyalistleri kovmak için yetiştirdik", "Türk kadınını bir eşya gibi 6. Filoya sunan iktidar istemiyoruz", "Türk kadını onurunu koruyacaktır."

Yürüyüşe katılan kızlar, sık sık megafonla vatandaşları, "Türk kadını, Türk halkı, yürüyüşümüze sen de katıl" diyerek, yürüyüşe katılmaya çağırmıştır.

Yürüyüşü tertipleyen Çemberlitaş Kız Öğrenci Yurdu Temsilciliği, bu arada bir bildiri yayınlamıştır. "Türk kadınından Türk halkına" diye başlayan bildiri aynen şöyledir:

"Bugün İstanbul'da kara günler yaşanıyor. Bugün İstanbul'da kardeşlerimiz ve evlatlarımız coplanıyor, dövülüyor, öldürülüyor. Akan kan damla

damla Anadolu'ya sıçrıyor, yayılıyor ve bağımsızlık ateşiyle yanan yürekleri tutuşturuyor. Bir Vedat Demircioğlu yatıyor boylu boyunca, bir Atalay Savaş. Senin evlatların bizim kardeşlerimiz.

Neden oluyor bütün bunlar? Neden Türk polisi, Türk gencinin karşısına dikiliyor? 6. Filo denilen bir hayalet dolaşıyor Akdeniz'de. Emperyalist Amerika'nın ekonomik çıkarlarını korumak için, geri bırakılmış ülkelerin sömürülmesine devam edilmesi için geri bırakılmış ülke halklarının uyanışına engel olmak için. Bunun için de kendi çıkarlarının savunuculuğunu yapan kukla hükümetler kurdurmakta ve iktidarın polisini Türk gencinin karşısına dikmektedir. Kardeşi kardeşe düşürüp sömürüsünü devam ettirmek istemektedir. 6. Filo İstanbul'da yine. Yine kan dökülüyor İstanbul'da ve Amerikan askeri cinsel ihtiyaçlarını sömürdüğü bir ülkede gidermek için İstanbul'a dağılmakta. Ama Türk halkı bugün büyük bir uyanışın içindedir. Bugün bütün Türk halkı ikinci kurtuluş savaşının heyecanı içindedir. Birinci kurtuluş savaşında erkeğiyle omuz omuza çarpışan Türk kadını bugün yine görevinin bilincindedir. Ve emperyalist Amerika'yı içimizden sökene kadar direnecektir. Birinci Kurtuluş Savaşının sloganı yine ağızlarımızda: Ya istiklal ya ölüm."

Çemberlitaş Kız Öğrenci Yurdunun tertiplediği yürüyüş sırasında birçok yere telgraf çekilmiştir. Bu arada Cumhurbaşkanının eşi Atıfet Sunay'a, Başbakanın eşi Nazmiye Demirel'e, İsmet İnönü'nün işe Mevhibe İnönü'ye, TİP Milletvekili Behice Boran'a, TİP Senatörü Fatma Hikmet İşmen'e ve TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'ın eşi Siret Aybar'a çekilen telgrafta, "Üniversiteli kızlar ve kadın örgütleri adına emperyalist Amerika'nın 6. Filosunu protesto amacıyla 13 Şubat 1969 saat 13.30'da düzenlediğimiz yürüyüşe katılmanızı diler, Türk anası olarak yanımızda olacağınıza inanırız" denilmiştir. Bundan sonra yürüyüşe devam eden kalabalık kız ve kadın topluluğu Sultanahmet'e gelmiştir. Daha sonra kalabalık Ayasofya Meydanına gelmiştir. Meydanda, "Yeni Fatma bacılar geliyor, yeni Halide Edip'ler geliyor" diye bağırarak yer alan topluluk, etraftan katılanların da ilavesiyle daha da büyümüştür. Burada konuşmalar yapılmış, kalabalık, "Hükümetler düşmanımız, milletler dostumuz" diye bağırarak dağılmıştır.

"Olayı Yaratan Polistir"

ABD 6. Filosunun ziyaretini protesto için kendini, bugün, yakacağını iddia eden Muzaffer köklü adındaki genç, 13 Şubat 1969 Perşembe günü, Ankara'da verdiği randevusuna gelmemiştir.

Saat 12.30'dan itibaren randevu yeri ilan edilen Zafer Anıtı çevresinde toplananlardan bir kısmı "Tuslog" binasının arka cephesindeki sokağa doğru yürümüş, "Kahrolsun Amerika", "Bağımsız Türkiye" diye bağırarak Mithatpaşa Bulvarına geçmişlerdir. Burada önlem alan Toplum Polisi yetkilileri, devamlı şekilde gençleri uyararak, hareketlerinin kanunsuz bir

gösteri yürüyüşü mahiyeti aldığını ihtar etmiş ve dağılmalarını söylemişlerdir. Bir kısmının öğrenci olduğu grup, polise karşı direnmeye teşebbüs edince, bunlardan 15-20 kadarı polis vasıtaları ile olay yerinden uzaklaştırılmışlardır. Daha sonra Kızılay civarında toplanan grupların polise ait vasıtaları taşlamağa teşebbüs ettikleri görülmüş, bunlardan 38'i gözaltına alınmıştır.

30 kadar gencin yakalanması ile sonuçlanan olaydan sonra bir açıklama yapan FKF Genel Sekreteri Mehmet Demir, 13 Şubat 1969 Perşembe günü, şunları söylemiştir:

"Olay yoktur. Fakat polis yaratmasını bildi. Kalabalık dağıtılırken sivil giydirilmiş genç polisler, 'Haydi birşeyler yapalım, kalabalık buraya' diye bağırdılar. Kalabalığın önüne geçen polisler, Amerikan ikmal merkezine doğru sürüklediler. Ne olacağını merak edenler buraya geldiklerinde üniformalı polisler tarafından sarıldılar ve yakalandılar. Ayrıca, Amerikan ikmal merkezini taşlayan tek kişi vardı. O da ayakkabı boyacısı kılığına girmiş bir polisti. Bu olayla polis geniş tertipler içine girmiştir. Oysa oyuna gelmedik. Buna rağmen pek çok arkadaşımız sanık diye kalandı. Polisin bu tutumunu kınıyoruz."

Toplum Polisi tarafından Tuslog binası önünde ve Kızılay'daki gösteriler sırasında 38 kişi nezaret altına alınmıştır. Nezarete alınanların isimleri şunlardır:

Doğan Tarkan, Mahmut Atilla Arsoy, Bekir Uyar, Sahbelet Tombak, Argun Tunç, Nurullan Boşdurmaz, Nuri Mutlu, Adil Dibekoğlu, Hasan Ali Ülemaoğlu, Hüseyin Gazi Apa, Dicle Evren, Timur Erkman, Casim Kılıç, Halil Biga, Mustafa Terzi, Yavuz Tok, Oktay Hakdal, Feyzi Altuğ, Çakın Tol, Tarık Olgaç, Mustafa Başak, Hülagü Bulguç, Bekir Demiryürek, İlhan Kalaylıoğlu, Ali İrfan, Güner Mutaf, İhsan Günbulut, Önder Varlı, Fahrettin Tekmen, Ruşen Akgül, Yaşar Yeniçeri, Emin Özer, Ahmet Eroğlu, Gündoğan Doğançay, Aygun Ünal, Gülay Özdeş ve Gülay Kurnaz.

Nezarete alınan 38 kişi içinde 3 kız öğrenci bulunmaktadır. Bunlar Gülay Özdeş (ODTÜ İnşaat Fakültesi 2. sınıf öğrencisi), Gülay Kurnaz (ODTÜ İdari İlimler Fakültesi 1. sınıf öğrencisi) ve Aygun Ünal (Veteriner Fakültesi 2. sınıf öğrencisidir.)

Polis Ajanı Olarak Şüphelenilenler

Muzaffer köklü adındaki bir genç, ABD 6. Filosu'nun Türkiye'ye gelişini kınamak amacı ile kendisini Ankara'da yakmaya karar verdiğini açıklar.

Köklü, kendisini yakacağını söylediği yer ve saatte bulunmaz ve 13 Şubat 1969 Perşembe günü, İstanbul'a gelir.

SBF Öğrenci Derneği Başkanı Murat Cahit Koğacıoğlu, FKF İstanbul

Sekreteri Sıtkı Coşkun'a telefon ederek, "Köklü'den polis ajanı olarak şüphelendiklerini" söyler.

Sıtkı Coşkun, Muzaffer Köklü'yü bulur ve İktisat Fakültesi Talebe Cemiyetine götürür. Ayaklarından tavana asılan Köklü, polisle çalıştığını itiraf eder.

Polisle çalışarak bilgi aktaran ilk şahıs değildir Muzaffer Köklü.

67-68 döneminde FKF yönetimine yakın olan ve polise bilgi aktaran öğrenciler şunlardır: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencileri Uğur Sani, Erdal Gökyüzü, Ahmet Yılmaz.

"Kurtuluş Savaşına Girdiğimizi Resmen İlan Ediyoruz"

16 Şubat 1969 Pazar günü, Beyazıt'ta düzenlenen ve başta FKF olmak üzere 76 gençlik ve işçi örgütünün desteklediği, "Emperyalizme karşı Yürüyüşü" ile ilgili olarak 13 Şubat 1969 Perşembe günü, dağıtılan bildiri şöyledir:

"Türk Halkına Çağrımızdır. Biz, İstanbul ve yakın çevresinde birbirimizle irtibat kurabilen sanayi işçileri, bütün Türk işçilerinin de bizim gibi düşündüklerine inanarak, şu hususu belirtmek isteriz ki, sadece çalışmak yani mal üretmek, ne kendimizin, ne de memleketimizin kalkınmasına yetmemektedir. Bizim ürettiklerimizi, biz satın alamıyoruz. Ürettiklerimizle zengin olanlar, bu zenginliklerini bize karşı kullanıyorlar. Yarattıklarımız bizi köleleştiriyor. Sebep, sömürü düzeni. Sömürü düzenini sürdürenler, emperyalist Amerikan gâvurları ile işbirliği ettiler. Halkımıza karşı anlaştılar. Ürettiklerimizi pay ettiler. Bu gidiş sürsün diye ülkemizin siyasetini Amerika'nınki ile birleştirdiler. Bunun sonucunda, Anadolu topraklarını kalkan yaparak muhtemel, bir atom bombasına hedef ettiler. Amerika nerede diyorlar: Çalıştığımız fabrikalarda, çıkarttığımız petrolde, sarı sendikalarımızda, içilen gazozda...Bombalandığımız Singer'de, kurşunlandığımız ve binlercemizin işinden atıldığı Keban'da, 35 milyon metre karelik vatan toprağımızda... Şimdide, 6. Filo denilen, Akdeniz'de Araplara karşı İsrail istilacılarını destekleyen, Kıbrıs sularında Mehmetçiği durduran, donanmalarını limanlarımıza sokup bizi güya ziyaret ediyorlar. Sebebi, sömürüye karşı direncimizi kırmak, yerli ortaklarına güç vermek. İşte komutanlarının açık beyanı: 'Biz, Amerika'nın Ortadoğu'daki menfaatlerini koruyoruz.' Bu Amerikan gâvurları içimizden çekip gitmeden, milletçe adam olamayız. Dünyanın bütün ezilen halkların acıları bu Dünya zorbalarının yüzündendir. Yıl 1918, İstanbul limanında emperyalist savaş gemileri ve Sultanahmet meydanında kurtuluş mitingi... Yıl 1969, İstanbul limanında Amerikan 6. Filosu ve emperyalizme karşı işçi yürüyüşümüz ve de '6. Filo'ya gelmeyin diyemeyiz' diyebilen yöneticilerimiz. Artık bunları biliyoruz. Kandırıldık. Kanmayacağız. Direneceğiz. Dünyanın ilk kurtuluş savaşını zafere götüren Türk halkı, geri dönmemek üzere bir kere daha kesin görevini yapacaktır. İşte bunun için biz işçiler, Amerikan gâvurunu

karşı direnen öğrenci kardeşlerimize evet diyoruz. Bu uğurda verilen iki şehit kardeşimizin acı ve kinlerini içimizde taşıyoruz. Aşağıda programını sunduğumuz, Emperyalizme ve Sömürüye Karşı İşçi Yürüyüşü'müzle, kurtuluş savaşına resmen girdiğimizi ilan ediyoruz. Bu hareketimizi destekleyen, partileri, milletvekillerini, senatörleri, sendikaları, öğrencileri, dernekleri, basını ve bütün yurtseverleri bu yürüyüşümüze katılmaya çağırıyoruz. Ezilen halklar, ezenleri bir gün mutlaka yok edecektir.

Program: 16 Şubat 1969 Pazar günü, saat 14.00'de Beyazıt meydanından toplanarak Taksim'e kadar yürünecektir.

Not: Bu yürüyüşümüz, Pendik Dörtyol'dan başlamak üzere kararlaştırılmıştı. Fakat her haklı isteğimizde olduğu gibi bu seferde, kanunları bize karşı yorumlayarak engellediler. Tertip Komitesi adına Yavuz Ünal."

Tertip Komitesinin diğer üyeleri Ahmet Hamdi Dinler ile Vasıf Köksal'dır.

Trabzon'da Öğrenci Eylemi, İstanbul'da Forum, İzmir'de Olaylar

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fikir Kulübüne mensup öğrencilerin, 15 Şubat 1969 Cumartesi günü, Trabzon Cumhuriyet meydanında yaptıkları 6. Filoyu kınama gösterisi düzenler.

Gösteri sırasında öğrencilerin kırmızı bayrak çıkarıldığı söylentisini duyan halk, öğrencileri dağıtmak istemiş ve çıkan kavga sonunda 15'i öğrenci olmak üzere 20 kişi yaralanmıştır. Yarım saat süren kavga sırasında kırmızı bayrak parça parça edilmiştir. Polis hiç kimsenin tevkif edilmediğini açıklamıştır.

Yarın öğleden sonra Beyazıt'tan başlayacak ve Taksim Meydanında sona erecek "Gazi Mustafa Kemal Yürüyüşü" yürüyüşü ile ilgili duvar afişlerini polis kaldırmış ve asanlar hakkında takibata başlamıştır.

TMTF'nin İzmir'de düzenlediği 6. Filoyu kınama gösterisi saldırıya uğramış, kavga sırasında denize düşen 3 öğrenci, toplum polisi tarafından kurtarılmıştır. Kavganın büyümesi üzerine, polis duruma müdahale etmiştir. Ancak 1 saat devam eden gençlerin kavgasını polis de önlemekte güçlük çekmiştir. Atlı Polisin çabaları netice vermeyince, polis birlikleri, aldıkları emir üzerine gençleri copla ayırmış ve dağıtmıştır. Polislerin gençlerle çarpışması üzerine askeri birlikler olay yerine gelmişler ve emniyet tedbirleri almışlardır. Neticede TMTF'nin düzenlediği miting, olayların çıkması ile başlamadan bitmiştir. Olay sırasında polisin copladığı mitingciler, askerlerin arasına sığınarak dövülmekten kurtulmuşlardır. Askerlerin arasındaki gençleri coplamak isteyen polislere, Merkez Komutanı mani olmuştur. Olaylardan sonra polis, Eczacılık Fakültesinden Galip Seyrekoğlu ile Ziraat Fakültesinden Mustafa Yav adındaki 2 öğrenci ile Ahmet Cengiz adında bir şoförün nezarete alındığını açıklamıştır. Olaylarda yaralanan 23 kişiden yedisinin tedavileri ayakta yapılmış olup, Yusuf Yalçın adında biri ağır olmak üzere tedavi altına alınan diğer yaralılar şunlardır:

Ömer Porsuk, Hasan Mihri, Ömer Faruk Özgül (öğrenci), Hüsnü Erdol, Mustafa Pekkanlı, Abdullah Alatik, İstiklal Vural (Toplum Polisi), Ayhan Gökalp, Altan Er, Yusuf Tellioğlu (öğrenci), Ahmet Yavuzer, Seyit Ali Tepecik, Kudret Güven, Kemal Karataş, Aysel Penik.

Daha sonra mitingçiler adına bir basın toplantısı düzenleyen TMTF yöneticisi Mustafa Kaymakçı, olaylara siyasi partilerin karıştığını söylemiş, "Dayağı biz yedik, biz tutuklandık" demiş ve mitinge bin öğrencinin katıldığını ifade etmiştir.

FKF İzmir Sekreterliği, TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'a bir telgraf çekerek, olayları kınamasını ister. Telgraf aynen şöyledir:

"Devrimci gençlerin düzenlediği Tam Bağımsız Türkiye mitingi faşistçe saldırı yapan Toplum Polisi tarafından dağıtılmıştır. Faşist saldırıyı protesto etmenizi dileriz."

MTTB tarafından düzenlenen gösteri ile ilgili olarak, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin 1 nolu anfisinde, 15 Şubat 1969 Cumartesi günü, bir forum yapılmış, üniversiteye, adliyeye ve devrimcilere yapılan eleştiriler cevaplandırılmıştır.

İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti Başkanı Sıtkı Coşkun, MTTB'ye bağlı derneklerin kongrelerini muntazam yapmadıklarını bildirmiş, salonda bulunan öğrenciler, "Dernek kongresine katılan var mı?" diye sormuştur. Coşkun, "yok" cevabını aldıktan sonra, sözlerine şöyle devam etmiştir:

"-Bunlar, kongrelerini hamamda yaparlar. Bizim karşımıza, Cuma namazından çıkanları getiriyorlar."

Daha sonra konuşan kız öğrenci Çimen Keskin, bağımsızlık savaşını sonuna kadar yürüteceklerini öne sürmüş, "Biz, siyah bayrağı ay yıldızlı bayrak haline getirmesini de biliriz" demiştir.

Öğrenciler, yaptıkları konumalarda, anti-emperyalist mücadelenin 6. filo gittikten sonra devam ettirileceğini açıklamışlar, "Önce istaklal, sonra istikbal düşünüyoruz" demişlerdir.

Abdi Ayhan, adındaki genç konuşmasında, MTTB mitinginin üniversiteye saldırı şeklini aldığını, ifade etmiş, üniversitenin bütünüyle devrimci olduğunu, her türlü emperyalist hareketlerin karşısına çıkacaklarını söylemiştir.

Emperyalizme ve Sömürüye karşı İşçi Yürüyüşü

Çeşitli öğrenci ve işçi örgütlerinin düzenlediği, "Emperyalizmine Karşı İşçi Yürüyüşü", 16 Şubat 1969 Pazar günü, Beyazıt Meydanın'nda başlar.

Yürüyüş, Beyazıt Meydanı'nda başlayıp, Taksim'de sona erecektir. Yürüyüşten iki saat önce Beyazıt Meydanı, hıncahınç dolmuştur.

Bazı gençlik kuruluşları temsilcileri, yürüyüşe katılanlara, "Bayrağımızı yırttılar, hesabını soramadık. Kadınlarımıza saldırdılar, hesabını soramadık, sorun artık hesabını köylüler, işçiler, esnaflar. Türk halkı tek bir yumruk gibi onların tepesine inecektir" diye hitap eder.

"Devrim İçin Hareket Tiyatrosu" oyuncuları tarafından Amerikan emperyalizmini yeren bir oyun oynanır. Amerika'nın Vietnam'a karşı giriştiği harekâtı yeren oyunda, Vietnam halkının çarşafla örtülmüş sırığın ucundaki gaz tenekesinden bir maske ile canlandırılan Amerika ile olan kavgası seyirciler tarafından alkışlarla ve "Kahrolsun Amerika" sözleri ile seyredilir.

Yürüyüşçüler, saat 14.20'de Beyazıt'dan Taksim'e doğru harekete geçer. Yürüyüşün en önünde bayraklar, hemen arkasında şu pankartlar yeralır:

"Geldikleri gibi gidecekler", "Emperyalizm ve onun yerli uşaklarına karşıyız", "Sükan'ın polisi Türk olduğunu unutma", "Öleceğiz, Atatürk'ün yolundan dönmeyeceğiz", "Rezil coni bir daha gelme", "Pahalılık yoksulluğu, işsizlik faşizmi doğurur", "Amerikan iti toprağımızda havlayamaz", "Amerika ile tartışılmaz savaşılır", "Yaşasın ezilen dünya halklarının kurtuluş savaşları", "Emekçi halkın kaderi Altıncı Filoya bağlı olamaz", "Emperyalizm ve sömürüye karşı işçi yürüyüşü", "Sosyalist Türkiye".

Yürüyüş boyunca megafonlarla, halka seslenilir ve yürüyüşe katılmaları istenir. Göstericiler, Çemberlitaş'a geldiklerinde DİSK Genel Merkezi önünde gösteri yapar ve hükümetin istifasını ister.

Hızlı bir tempo ile yapılan yürüyüşe katılanlardan çoğunun elinde, "Vedat Demircioğlu"nun resmi vardır.

Yol boyunca da emperyalizm ve Amerika aleyhinde gösteriler yapan ve aralarında TİP İstanbul MYK üyesi Müşfik Erem, TİP İstanbul Milletvekili Sadun Aren, TİP Senatörü Fatma Hikmet İşmen, TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın'ın da bulunduğu yürüyüşçüler, Eminönü, Karaköy, Dolmabahçe yolu ile Gümüşsuyu'na gelir.

İşçi ve öğrenci kafilesi, Gümüşsuyu'nu geçip Opera binasının (Atatürk Kültür Merkezi) önünde görülmeye başladığı an Taksim parkını dolduran on bin kadar kişi, ellerindeki sopaları havaya kaldırarak, "Kahrolsun Komünistler" diye bağırmaya başlar. Yürüyen işçi ve öğrenciler ise "Bağımsız Türkiye" sloganını devam ettirerek Atatürk Anıtına doğru yollarına devam eder.

Din adına kışkırtılmış on bin kadar kişi, s iki sıra olarak barikat kurmuş olan polislerin barikatını aşarak yürüyenlere hücum eder.

İlk önce Atatürk Anıtının önüne gelen kafileye, "Komünistleri geberteceğiz" avazeleri arasında saldırganlar, "Mekteplisin ha" diye, özellikle yakaladıkları gençleri feci şekilde döver.

"İslam geliyor", "Allahuekber" sesleri arasında kadın, çocuk farkı gözetmeksizin yakalarında kendi özel işaretleri olmayan yürüyüşçüleri saldıran topluluk, çok kısa bir zamanda yürüyüşü yapan öğrenci ve işçileri arka sokaklara sürer.

Esas kavga ara sokaklarda yapılır. Yürüyüşçüler de ara sokaklarda yakaladıkları saldırganları döver.

Taksim Meydanına hakim olan saldırgan topluluk, "Müslüman Türki-

ye", "Yaşasın Toplum Polisi" sloganları ile ellerine geçirdikleri yürüyüşçülere ait afiş ve flamaları yakar.

Polisin yoğun çabası üzerine tekrar Taksim Parkı önündeki yerine çekilen saldırganların, "Müslüman Türkiye", "Kahrolsun Komünistler" diye bağırmaları bir saatten fazla sürer. Parka giren ve olaylarla ilgisiz bazı vatandaşlarda dövülür.

Tezahürat ve "Zafer kutlama" gösterileri yapan topluluğa sözcüleri Ahmet Şanal, şöyle hitap eder:

"Komünistlere ihtar etmiştik. Geldik ve onları püsKürttük, en şanlı hareketimizi yaptık. Bundan böyle solcuların hiçbir hareketine müsaade etmeyeceğiz. Kara cüppeli üniversite profesörleri, solcu basın bizi iyi dinlesinler, ihtar ediyoruz. Sıra onlara da gelecektir."

On bini aşan topluluğun bir kısmı İTÜ'ye doğru hücuma geçerse de İTÜ öğrencilerinin tepkisi sonucu uzaklaşırlar.

Saat 18.00 sıralarında, sözcülerinin arzusu üzerine birbirlerini tanımak için yakalarına taktıkları bayrakları çıkaran topluluğun bir kısmı dağılmağa başlar. Büyük çoğunluğu ise Tarlabaşı Caddesine doğru yürüyüşe geçer.

"İslam geliyor, "Müslüman Türkiye", "Kahrolsun Komünistler" sloganları ile Tepebaşı'na gelen topluluk, bir ara duvarla asılı bulunan afişleri yırtar, bir pavyonun reklam vitrinini parçalar.

Saldırganlar, Şişhane'den aşağı dönerken bir ara tekbir getirir daha sonra yöneticilerinin ikazı ile eski sloganlarını tekrarlar. Saraçhanebaşı'na gelen bu topluluk, İtfaiye Meydanında toplanıp, iki Fatiha okuduktan ve İstiklal Marşı söyledikten sonra, saat 19.30'da dağılır.

Günün sonunda TİP üyesi Ali Turgut Aytaç ile Duran Erdoğan öldürülmüş, 100 kişi yaralanmıştır. Ölen ve Yaralananlar

İşçi mitingine yapılan saldırıda isimleri belli olan ölen ve yaralananlar şunlardır. Ölenler: Duran Erdoğan, 1950 doğumlu, Sivas'ın Hafik Kazasının Kızılcaviran Köyünden, işçi. Ali Turgut Aytaç: 1932 doğumlu, Akbank'ın Umum Müdürlük kısmında memur.

Yaralılar: Rasih Nuri İleri, Can Beygo, Tıp Fakültesinde öğrenci), Namık Ruşen, Hüseyin Yılmaz, Avni Ceylan, Nurettin Ergin, Vahit Kaleli, Mehmet Zengin, Osman Mengi, Mahir Öcel, Nejat Kuthat, Haydar Karanfil, Yusuf Akaygün, Nuri Fidan, Sezai Önder, Azmi Aysal, Erol Sürmeneli, Hüseyin Yıldız, Adnan Kolan, Vahit Özenel, Adem Acıoğlu, Kemal Zorbu, Dursun Bozbek, Nazif Ataber, Necmettin Celal, Öner Bozkurt, Engin Sürer, Nurettin Beşir, Muammer Aşar, Nurettin Çetin, Türkeş Karadan, Mehmet Metin, Engin Sözer, Mehmet Ovalak, Demir Kaya, Atakan İnanöz, Nihat Behramoğlu, Mehmet Avcılık, Ali Taşyapan, Lefter Ağrapulos, Boğos Koparan, Turan Yücel, Zihni Yavuz, Mevlüt Asal, Nurettin Mısır, Nuri Firdevs, İnci Zan, Dursun Coşkun, Necati Kaya, İbrahim Sönmez, Arif Özdemir, Namık Nurcan, Tahir Okan, İbrahim Giran, Sadık

Toper, Fehim Menekşe, Mehmet Aslantaş, Mustafa Viyanlı, Kemal Oyman, Cemal İnan, Kemal Zorlu, Adnan Koral, Ali Özcan, Adem Alioğlu, Erol Sürelli, Mustafa Karabaş, Suat Seçilen, Alp Kayacan, Namık Nursen, Burhan Öcal, Halim Çalışkan, Ahmet Kuran, Zekeriya Güniken, Mehmet Girenoba, Gülay Özdeş, Abdullah Görür, Mehmet Ağır, Şerif Uysal (polis), Avni Uysal (polis).

Çatışma sırasında yaralanan yüzlerce yaralı için radyo devamlı kan anonsu yapmış ve radyonun bu yayını saatlerce sürmüştür. Kan arandığını öğrenen yüzlerce kişi hastahanelerde kuyruğa girerek kan vermiştir.

İstanbul'da beyanname Dağıtan 8 Kişi Adliyede

"Türk Halkına Çağırımızdır" başlıklı beyannameyi dağıtmakta olan Gökalp Eren, Faruk Kurtuluş, Mustafa Atagün, Şevket Orhon, Ertuğrul Galatalı, Selma Özkoz, Muharrem Yanar ve Zahit Akman adlı öğrenciler, 16 Şubat 1969 Pazar günü, gözaltına alınmıştır.

Bir ay önce öğrenime açılan Dıyarbakır Tıp Fakültesi öğrencileri, 16 Şubat 1969 Pazar günü, ilk kınama yürüyüşlerini ABD 6. Filosunu kınamak için yapmışlardır. Saat 14.30'da sıkı bir güvenlik kordonu altında başlayan yürüyüş sakin geçmiş, halk tarafından ilgiyle izlenmiştir. Öğrenciler, Atatürk Anıtına üzerinde, "Git artık Altıncı Filo" yazılı, siyah bantlı bir çelenk koymuşlardır.

Büyük Ata'nın Önderliğinde Açmış Olduğumuz 2. Milli Kurtuluş Savaşı

FKF İstanbul Sekreteri Sıtkı Coşkun, "Türkiye Halkına" başlıklı bir bildiri yayınlayarak olayları kınar. Bildiri şöyledir:

"Satılmış iktidar, Türkiye'nin her yerinde temsillerine devam ediyor. Bu temsillerde suflör olarak en büyük rol Amerikalı-CIA ajanlarının ve onların muhabbet tellallarınındır. Bunların kanla beslediği azgın köpekleri de sahneye çıkıp havlamakta ve emperyalizmle ve sömürüye karşı çıkan herkesi dişlemektedir. Polisin çobanlığını yaptığı bu köpekler en azgınca saldırılarını 16 Şubat 1969 Pazar günü taksim meydanında yaptılar. Yakalarında KIR-AT rozeti olmayan herkesi Tabanca-Bıçak ve Sopalarla, komalık edinceye kadar dövdüler. Öldürdüler. Bu tezlerimizi doğrulayan somut örnekleri sıralıyoruz:

I- Cuma günü Beyazıt meydanında 'Tek Yol İslam'cıların yaptığı mitingdeki 'Cennet yollarını açmak için solcuları öldürmek üzere' ettikleri yeminler İktidarın ve Amerika'nın Türkiye'deki sultasının iplerinin işleyişi idi.

II- Pazar sabahı İstanbul Valisinin verdiği beyanatta 'Polis kanuni olan her şeyi korumakla görevlidir' sözü saldırgan güruhun iktidar Kanunları'na uyarak hareket etmiş olduğunu belirler. Çünkü Polis saldırganları korumuş ve yardımcı olmuştur.

III- Bir paket Amerikan sigarasına satın alınmış AP'li il ve ilçe başkanlarının arbededeki rolleri büyüktür.

Örneğin: Taksim meydanında toplanan bu azgın güruha Taş, Sopa, Bıçak ve Tabanca dağıtan kırmızı Anadol marka otomobilin AP Beyoğlu İlçesi yönetim kurulundan bir şahsa ait olduğu yakın çevrelerden öğrenilmiştir.

IV- Filo komutanı Amerikalı Amiral, barlarda göbek atıp dolar dağıtırken iktidarın elinde bulundurduğu güçler, Amerikalıyı koruma görevlisi idiler.

V- Sayın Başbakan Demirel'in gazetelere verdiği demeçte, '6. Filoya gelme diyemeyiz' sözüne 'Hoş gelindin de diyemezsiniz' deriz.

VI- İçişleri Bakanı Dr. Faruk Sükan'ın 'Vatandaş karakollarda dövülemez' sözüne ise, 'Taksim meydanında da dövülemez' diye doğrulayıcı bir ek yapmak yanlış olmasa gerekir.

Türkiye halkına sesleniyoruz: 'Bağımsızlığa kavuşma' ve 'sömürüden kurtulma' hepimizin davası olup bu kavgada hepimizin yeri vardır. Bu kavgada yeni yeni Vedat Demircioğulları devrim şehidi olarak tarihe gömülüyorlar. Büyük Ata'nın önderliğinde açmış olduğumuz II. Milli Kurtuluş Savaşında yerini alman gerektiğini hatırlatırız ve Tarihte Bağımsızlık Savaşı'nın ilkini vermiş olan Türkiye Halkına güvencimizi bildiririz. Yaşasın emperyalizme karşı bağımsızlıkları için dövüşen gerçek vatanperver Türkiye halkı."

FKF İzmir Sekreterlik Binası Basılıyor

Ege Üniversitesinde devrimci olduklarını söyleyen öğrencilerin, hükümetin ve polisin tutumunu yermek için 17 Şubat 1969 Pazartesi günü, forum düzenler.

Forumda olaylar çıkar ve komandolarla FKF'liler kavga eder.

Kavga sırasında MTTB'li Hüsnü Çeşmeci isimli öğrenci, İlhan Demirel isimli FKF'li öğrenciyi taşla yaralar. Bunun üzerine devrimci gençler, MTTB'li öğrenciyi yakalamak ister. MTTB'li Hüsnü Çeşmeci, tabanca çekerek kendisini savunur, 10 dakika süren kavgada, foruma karşı olan komandolar, üniversiteden ayrılır.

Forumdan sonra Bornova'dan İzmir'e doğru yapılmasına karar verilen yürüyüş, şiddetli yağmur ve dolu yağışı sebebiyle yapılmaz.

Ege Üniversitesi'nde yapılan forumdan sonra MTTB'li Hüsnü Çeşmeci'nin dövülmek istenmesi, komandoları harekete geçirir. Saat 21.00'de de Gazi Bulvarı'ndaki FKF binası basılır. Ellerinde sopalarla FKF binasına aniden hücuma geçen 50 kadar komando, içeride hiç kimseyi bulamamışlar, biraz bekledikten sonra binadan ayrılmışlardır.

Komandolar, FKF'den ayrıldıktan sonra, gruplar halinde dolaşır ve yakaladıkları bazı FKF mensuplarını döverler.

Fikir Kulüpleri Federasyonu İzmir Sekreteri Ömer Karabulut, 21 dev-

rimci kuruluş tarafından açılan, "NATO'ya ve 6. Filo'ya Hayır" haftasının, 24 Mart 1969 Pazartesi gününden itibaren 7 gün daha uzatıldığını açıklar.

Halkın, 6. Filo'nun gelişiyle ilgili olarak uyarılacağını söyleyen FKF İzmir Sekreteri Karabulut, "6. Filo'nun dost devlet gemileri gibi limanımıza gelmesine müsamaha etmeyeceğiz. Bu yüzden NATO'ya ve 6. Filo'ya Hayır haftasını uzattık" der.

"31 Mart 1969" Çelengi

İstanbul Üniversitesine mensup bazı öğrenciler öğrenciler, 17 Şubat 1969 Pazartesi günü, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi anfisinde bir forum düzenleyerek bazı kararlar almışlardır. Öğrenciler forumdan sonra da üniversitenin bahçesindeki Atatürk heykeline, üzerinde, "31 Mart 1969" tarihi yazılı çelengi koymuşlardır. Forumda alınan kararların en önemlisi de yarın "sağlam" şekilde yapılacak yürüyüş olmuştur.

İktisat Fakültesi anfisinde toplanan öğrenciler, önce Taksim olaylarını eleştirmişler ve daha sonra da hükümeti istifaya davet etmişlerdir. Kürsüye çıkan bazı konuşmacılar, Taksim olaylarında zayıf oldukları için yenilgiye uğradıklarını söylemişlerdir.

Daha sonra kürsüye çıkan Bozkurt Nuhoğlu, Anayasa Mahkemesine ve Kara, Deniz, Hava Harp Okullarına çekilecek telgrafların metnini okumuş ve foruma katılanların reyini almıştır. Konuşmalar bittikten sonra öğrenciler toplu halde, üniversite bahçesindeki Atatürk Heykeline üzerinde, "31 Mart 1969" tarihi yazılı çelengi ıslıkla, "Plevne" marşını çalarak koymuşlardır. Burada tekrar konuşan Bozkurt Nuhoğlu, öğrencileri, "sağlam" şekilde yarın saat 13.00'de yapılacak yürüyüşe çağırmıştır. Bazı öğrenciler, "sağlam" kelimesinden silahlanmak anlamını çıkardıklarını ifade etmişlerdir. Daha sonra ITÜ Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz'de aynı şeyleri tekrarlamış, ikinci kurtuluş savaşında daha güçlü olunacağını bildirmiştir.

Hükümetin İstifa Etmesi İsteniyor

İTÜ Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz ve işçi Yavuz Ünal, 17 Şubat 1969 Pazartesi günü, düzenledikleri ortak basın toplantısında, olaylar hakkında geniş bilgi verdikten sonra, "Pazar günkü olaylar ve yurdun diğer şehirlerinde cereyan eden olaylar gösteriyor ki, bütün illerdeki karşı gösteriler iktidarın düzenlemesidir. Bu nedenle, diyoruz ki: Hükümet, istifa etmelidir. Ayrıca son olayların halkları sindirip ezme uzmanı ve CIA Ajanı Kommer'den başkasının yapacağını düşünmüyoruz. Yine son baskı kanunlarını da iktidarın Amerikan çıkarlarını koruma çabası olarak niteliyoruz" demişlerdir.

Ankara İTİA Öğrenci Derneği Başkanı ve FKF Genel Sekreteri Mehmet Demir de şu açıklamayı yapmıştır: "Paralı asker durumundaki polisle AP'nin militanları işbirliği ederek devrimci kardeşlerimizin üzerine saldır-

dılar. Olay, Hükümet tarafından organize edilmiştir. Polis ve AP'liler, Türkiye'de Amerikan çıkarlarını korumak için ölüm saçtılar. Bu yüz kızartıcı tutumu tarih lanetleyecektir" demiştir.

10 öğrenci derneğinin lideri de "gericilerin katliamı" hakkında yayınladıkları ortak bildiride şöyle demişlerdir, "Türk halkı, bu saldırılar laik cumhuriyete ve demokrasimizedir. Bu saldırılar, özgürlüğümüze, bağımsızlığımızadır. Toprak isteyen köylüye, işsiz yurttaşa gözdağı vermek için hazırlanan bozuk düzeni eleştirme özgürlüğünü ortadan kaldırıp, bozuk düzeni savunan kanun tasarısının ortamı hazırlanmaktadır."

Ayrıca, Ankara'da ortak bir bildiri yayınlayan 60 öğrenci ve işçi kuruluşunun lideri, "Akan her devrimci kanı karşılığının mutlaka alınacağını" belirterek gericilerin ayaklanması hakkında şöyle demişlerdir: "Kesinlikle biliyoruz ki, saldırganlar polisle işbirliği yapmışlar ve göz göre göre katliama girmişlerdir. Arkadaşlarımız öldürülürken seyreden polisler gerçekten halk düşmanı yöneticilerin saldırgan, faşist zorbalarıdır."

Emperyalizme Karşı Direniş Devam Edecek

"Emperyalizme Karşı Direniş Komitesi" adına Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik Bölümü Öğrenci Derneği Başkanı Asuman Erdost, FKF Genel Sekreteri Mehmet Demir, DTCF Öğrenci Derneği Başkanı Nezir Şemmikanlı ve Hacettepe Üniversitesi Temel Bilimler Yüksek Okulu Öğrenci Derneği Başkanı Fuat Akbaş, 18 Şubat 1969 Salı günü, SBF Öğrenci Derneği'nde bir basın toplantısı düzenler.

Ortak basın toplantısında şu açıklama yapılır:

"İstanbul'da yasal mitinge karşı düzenlenen saldırıları şiddetle kınıyoruz. Bundan sonraki muhtemel olaylarda devrimci gençler, meşru müdafaa haklarını kullanacaklar. Türkiye'deki gençlik hareketleri bazılarının söylediği gibi Batı'ya özenti olarak yapılmıyor. Türk gençleri, sorunlara çözüm getirme konusunda, batı gençliğine nazaran daha olgun davranışlar içinde bulunmaktadır. Son olayları bir kardeş kavgası olarak niteleyenler çıktı. Biz bunu kabul etmiyoruz. Son olaylar bir kardeş kavgası değildir. Amerikan emperyalizmiyle işbirliği edenler bizim kardeşimiz olamaz. Biz bu tutum içindekileri defetme yollarını arayacağız. Uzun vadeli bir savaşa girdik. Bu mücadelemiz 6. Filo gittikten sonra da devam edecektir. Birçok şehitler vereceğiz, ama amacımıza erişeceğiz. Amerikan büyükelçisi 'Kasap Komer'in değiştirilmesi halinde de emperyalizme karşı direnişe devam edeceğiz."

Ankara'da Bazı Evlerin Kapılarından Bildiriler Atılıyor

Ankara'nın bazı semtlerinde İstanbul'da meydana gelen olaylarla ilgili olarak, 18 Şubat 1969 Salı günü, bildiri atılmıştır. Bildiride, Fikir Kulüplerinin, bazı öğrenci teşekküllerinin, SDDF'nin, bir kısım sendikaların isimleri yazılmıştır.

Bildirilerde, toplum polisi "halk düşmanı yöneticilerin faşist zorbaları" olarak nitelendirilmiş, şunlar yazılmıştır:

"Son olaylarda açıkça şunu göstermiştir ki, artık mesele Türkiye'nin bağımsızlığından yana olan tüm millici güçlerle, Amerikan emperyalizmi ile onun yerli maşaları arasındadır. Artık saflar açıkça belli olmuştur. Ya Amerikancı olacaksın, ya da millici saflarda.

Biz bağımsızlıktan yana bütün milli kurtuluşçu güçler açıkça ilan ediyoruz ki, akan her devrimci kanı mutlaka karşılığını alacaktır. Mesele son derece önemli olup, işbirlikçilerin amacı tüm devrimcileri yok etmektir. Ama şunu iyi bilsinler ki, akan her devrimci kanı zafere giden yolda yeni bir adımın habercisidir. Bundan böyle, Amerikan emperyalizmi ve onun yardakçılarına karşı millici güçler, gereken mücadeleyi en keskin şekilde vereceklerdir. Yaşasın milli kurtuluş savaşımız ve onun zaferi. Ya istiklal, ya ölüm."

Teksirle çoğaltılmış olan bildiriler, meçhul şahıslar tarafından, evlerin kapısından atılmıştır.

Turgut Aytaç'ın Cenazesi Törenle Toprağa Veriliyor

Pazar günkü kanlı olaylarda bıçak darbeleriyle öldürülen mimar Ali Turgut Aytaç'ın cenazesi, 18 Şubat 1969 Salı günü, öğle namazından sonra Şişli Camiinden kaldırılmıştır.

Ali Turgut Aytaç'ın cenaze töreni hazin olmuş ve havanın çok soğuk olmasına, kar yağmasına rağmen binlerce kişi törene katılmıştır. Feci şekilde polisin gözü önünde öldürülen mimarın cenazesinde hiçbir resmi kuruluş temsilcisi bulunmamıştır.

Ali Turgut Aytaç'ın cenazesine gönderilen çelenkler arasında başta "Türk Devrimci Gençliği" imzası ile gönderilen bir çelenk ile Orman Fakültesi'nin, Tekel'in, THY'nin de çelenkleri de yeralmıştır. Öğrenciler, cenaze namazından sonra bayrağa sarılı tabutu eller üzerinde taşıyarak cenaze arabasına kadar götürmüşlerdir. Törende, Aytaç'ın annesi, ablası ve yakınları da bulunmuşlar, gözyaşlarını tutamayarak devamlı olarak ağlamışlardır. Türk Bayrağına sarılı tabut, cenaze arabasına konurken, bazı kimseler, ölüye şehit muamelesi yapıldığını söyleyerek bayrağı bir anda çekip kaldırmışlar ve tabut bu şekilde arabaya konmuştur.

İzmir'de 9 Kuruluşun Yayınladığı Ortak Bildiri

Fikir Kulüpleri Federasyonu İzmir Sekreterliği, DİSK'in 3. Bölge Temsilciliği, İzmir Yüksek Öğretmen Okulu Öğrenci Derneği, Asistanlar Sendikası İzmir Şubesi, Ege Üniversitesi Ziraat, Fen ve Tıp Fakültelerinin talebe cemiyetleri, 19 Şubat 1969 Çarşamba günü, son eylemlerde karşıt topluluklar tarafından yapılan saldırıları ve bunun sebep olduğu kanlı olayları yeren ortak bir bildiri yayınlamışlardır.

Bildiride, saf din duygularının sömürüldüğü, saldırganların da emperya-

lizmin işbirlikçileriyle, onların kışkırttığı zavallılar olduğu belirtilmiş, iktidar ve polis şiddetle suçlanmıştır. Ortak bildiride, hükümetin saldırılara göz yumduğu hatta zemin hazırladığı, polisin de gözü dönmüş ve hunharlaşmış halde Bumin Yamanoğlu devrini geri getirtmek hevesinden kendini kurtaramayıp, "Mukadder son"a doğru hızla ilerlediği öne sürülmüş, şöyle denilmiştir:

"Emperyalizmi 6. Filosuyla, üs ve tesisleriyle, soyguncu kumpanyalarıyla, yerli işbirlikçileriyle birlikte ezilen halkımızla elele vererek bu topraklardan kovacağız. Anayasal hak ve özgürlüklerimizin tehlikeye düştüğü anda bu doğal haklarımızı, varlığımızı ortaya koyarak kendimiz koruyacağız. Bulanık suda balık avlayarak faşizmin azgın dişlerini kanun sayfalarına perçinleme özlemindeki iktidarın bu doyumsuz hevesini kursağında bırakacağız."

KTÜ'de Kavga Çıkıyor

Karadeniz Teknik Üniversitesi öğrencileri, 20 Şubat 1969 Perşembe günü gecesi, sağ-sol tartışması yüzünden kavga etmişlerdir. Tartışma, yumruklaşmaya dönüşmüş, öğrenciler arasında yaralananlar olmuştur.

Olaylar nedeniyle, Karadeniz Teknik Üniversitesinin içindeki "Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Birliği", "Sosyal Demokrat Derneği" ile " Fikir Kulübü" derneklerinin bulunduğu odaların kapı, pencere ve camları da tahrip edilmiştir.

İstanbul Üniversitesi Merkez Binasında Çatışma

İstanbul Üniversitesi'nin Beyazıt'taki merkez binasında bulunan okuma odasına, solcu öğrencilerin "Vedat Demircioğlu", sağcı öğrencilerin, "Ziya Gökalp" ismini koymak istemeleri üzerine çıkan tartışma silahlı bir çatışmaya dönüşür.

Sağcı öğrencilerin üniversiteyi basacağı ihbarı üzerine, solcu öğrencilerden Bogos Masis Kürkçügil, Fikret İlkiz, Deniz Gezmiş, Atilla Coşkun, Celal Doğan, Mehmet Mehdi Beşpınar, Bekir Sıtkı Coşkun, Güray Tekinöz, Yusuf Baha Gürcan, Mustafa İlker Gürkan, Selahattin Okur, Cemal Sayıncı, İbrahim Yılmaz, Bozkurt Nuhoğlu, Rahmi Aydın ve arkadaşları, 17 Mart 1969 Pazartesi günü, Hukuk Fakültesi binasının bulunduğu binanın kapılarını kapatarak okulun çatısına çıkar. Sağcı öğrenciler de okulun binası önünde toplanır.

Karşılıklı olarak birbirlerine molotof kokteyli, taş atan öğrenciler, öğretim görevlilerinden Prof. Tarık Zafer Tunaya ile Prof. Abdullah Türkoğlu'nun yatıştırmasıyla çatışma sona erdirilir.

Yeni Avukatlık Kanun Tasarısı ile Anayasa Nizamını Koruma Kanun Tasarısı Kınanıyor

SBF Öğrenci Derneği Başkanı Murat Cahit Koğacıoğlu, 18 Mart 1969

Salı günü, dernek lokalinde düzenlediği basın toplantısında özetle şu açıklamayı yapar:

"İktidar, devrimci öğrencilere baskı yapmaktadır. Fakültemizin avukatlık ve kaymakamlık haklarını köstekleyerek, yıldırma çabalarına girişmişlerdir. Bu seneye kadar sınavsız kaymakam olma hakkı varken, iktidar, İçişleri Bakanlığı'nın yapması öngörülen bir sınav şartı koymuştur. Böylece iktidar, Hukuk Fakültesi'ni kayırmaktadır. Fakültemiz mezunları bugüne dek Hukuk Fakültesi ile farklı olan derslerin imtihanlarını verip, avukat olabiliyorlardı. Oysa bugünlerde Senato'da görüşülmekte olan Avukatlık Kanunundaki değişikliklerle bu hakkımızı da elimizden almak istiyorlar, Bu davranışları ile hiç de olumlu sonuçlara ulaşamayacaklar, devrimci gençlik hiçbir zaman yılmayacaktır."

SBF Öğrenci Derneği Başkanı Murat Cahit Koğacıoğlu, 21 Mart 1969 Cuma günü, Adalet Partisi iktidarının hazırladığı yeni Anayasa Nizamı Koruma Kanunu Tasarısı hakkında, özetle şu açıklamayı yapar:

"İktidarın yaptığı baskılar üzerine bugün, SBF'de topladığımız forum sonunda, aldığımız karar gereğince süresiz boykota gitmeye karar verdik."

İmran Öktem'in Cenaze Törenine Saldırılıyor

Bir süreden beri Ankara Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde tedavi görmekte olan eski Anayasa Mahkemesi Başkanı İmran Öktem, 1 Mayıs 1969 Perşembe günü saat 14.00'te beyin kanaması sonucu vefat eder.

MTTB, 2 Mayıs günü, Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Diyanet İşleri Başkanına, birer telgraf çekerek, İmran Öktem'in cenaze namazının kılınmamasını ister.

Cenaze namazının kılınmamasını isteyen şeriatçılar, 3 Mayıs Cumartesi günü de İmran Öktem'in Ankara Maltepe Camiinde kılanan cenaze namazına saldırarak, olay çıkartırlar.

İmran Öktem'in cenaze törenine şeriatçılar tarafından yapılan saldırı, ilerici, devrimci, sosyalist kişi, kurum ve partiler tarafından yoğun şekilde kınanır.

3 Mayıs Cumartesi günü gecesi de TMGT Genel Başkanı Kazım Kolcuoğlu, Teknik Üniversite, Yıldız ve Maçka Teknik Teknik Okulları Öğrenci Birlikleri Başkanları ile FKF Genel Başkanı Yusuf Küpeli, Taksim Atatürk Anıtına kırmızı ve beyaz karanfillerden yapılmış ve üzerinde, "İmran Öktem'e uzanan eller kırılacaktır" yazılı, bir çelenk bırakır.

FKF, ITÜÖB, DÖB, AÜTB, TMGT, ITÜTOÖB, İstanbul Özel Gazetecilik Yüksek Okulu Fikir Kulübü, İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği, Eczacılık, Cerrahpaşa Tıp, Kimya, Orman, Fen Fakültesi Jeoloji ve İktisat Fakülteleri Talebe Cemiyetlerinin yayınladığı ortak bildiri ise şöyledir:

"Türkiye Halkına, Mustafa Kemal'in önderliğinde kurtuluş savaşı veren halkımız; İkinci bir kurtuluş savaşının eşiğindedir. Amerikan emperyalizmi ve işbirlikçi siyasi iktidar tarafından sinsi sinsi teşkilatlandırılan karşı

devrimci kişiler azgınlaşmışlardır. Namuslu bir milliyetçi olan İmran Öktem'in cenazesine saldıranlar, emperyalistlerin zavallı kuklalarıdır. Devrimci gençlik ve halkımız, bağımsızlık yolunda kendilerine gereken dersi verecektir. Kahrolsun Amerikan emperyalizmi ve işbirlikçileri- Kahrolsun irtica- Yaşasın Tam bağımsız gerçekten demokratik Türkiye."

FKF İstanbul Sekreterliğine Baskın

Deniz Gezmiş ile Bozkurt Nuhoğlu, Beyazıt Çınaraltı'nda kavga eder. Trabzon Yurdunda kalan öğrenciler, bunun üzerine, FKF İstanbul Sekreterliği'nin Piyerloti'deki binasını, 8 Mayıs 1969 Perşembe günü gecesi basarak içerdeki eşyalar tahrip eder.

FKF İstanbul Sekreteri Rahmi Aydın'ın yaptığı açıklamaya göre, "Sekreterlik binası akşam saat 20.45 sularında içeride kimsenin bulunmamasından yararlanılarak basılmıştır. Baskın, planlarını bazı provokatörlerin de yardımıyla gerçekleştirmişlerdir."

Aydın, açıklamasında, "Karadenizli devrimci kardeşlerimizden bazıları da bilmeden provokatör grubun içerisinde yeralmışlardır. Bu arkadaşlar, bastıkları yerin FKF olduğunu ancak olaydan sonra anlamışlardır. Biz FKF yöneticileri olarak, devrimci hareketimizin güçlendiği ölçüde emperyalist baskılar, faşist baskılar ve aynı grupların oyunları artacaktır." demiştir. Bu olay sonunda saldırıya katılan Fikret Köroğlu, Cemil Çetindemir ve Refik Tokgöz, yakalanarak gözaltına alınmıştır.

Emek Dergisini Çıkartan Gençler Tutuklanıyor

1969 yılında, EMEK dergisi çevresine yönelik üç tutuklama olur.

SBF Sosyalist Fikir Kulübü Başkanı Muharrem Kılıç, Ali Yılmaz, Cahit Akgündüz, Mehmet Ali Sarıca, Önder Sezer ile Mustafa Kemal Öke, "ODTÜ işgalini öven" ve "Halkı isyana teşvik" edici mahiyette bildiri dağıttıkları iddiasıyla, 13 Nisan 1969 Pazar günü, tutuklanır.

SBF Öğrenci Derneği Başkanı Murat Cahit Koğacıoğlu, ODTÜ Rektörü Kemal Kurdaş'ı, 12 Şubat 1969 günü, makamında tehdit ettiği gerekçesiyle, 9 Mayıs 1969 Cuma günü, tutuklanır.

FKF'nin kurucusu ve ilk Genel Başkanı, Emek Dergisi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Hüseyin Ergün, Kutlay Ebiri'nin yazdığı, "Milli kurtuluş: Ama nasıl?" başlıklı yazısı nedeniyle, 4 Ekim 1969 Cumartesi günü, tutuklanır. Ankara Merkez Cezaevinde, 124 gün tutuklu kalan Hüseyin Ergün, 5 Şubat 1970 günü, Ankara Birinci Ağır Ceza Mahkemesince 3.000 TL. kefaletle serbest bırakılır.

19 Dernek Hakkında Kapatılma Davası Açılıyor

Ankara Savcılığı, Yargıtay'ın eski başkanı İmran Öktem'in cenazesine yapılan saldırıyı kınayarak bir bildiri yayınlayan 19 öğrenci kuruluş ve derneğin kapatılması için, 5 Temmuz 1969 Cumartesi günü, dava açmıştır.

Savcılık, bildiriye imza koyan teşkilat Genel Başkanlarının cezalandırılmasını ve temsil ettikleri kuruluşların da feshini istemiştir.

Bu derneklerin 4 Mayıs 1969 günü meydana gelen olayları kınamak "Şerefli Türk Silahlı Kuvvetleri ile bağımsız adliyesi, öğretmenleri ile basını ile memurları, işçileri, köylüsü, öğrencisi, bağımsız ve özerk radyosu ile bir avuç satılmış dışındaki halkımıza duyuru" başlığı altında yayınladıkları bildiriyi savcılık "bir siyasi parti organı imiş gibi siyasi iktidarları tenkit ve gayeleri dışında siyasi faaliyet" olarak görmüş ve dava açmıştır.

Kapatılması istenen dernekler şunlardır: TMGT, FKF, SDDF, Ankara Üniversitesi Talebe Birliği, Hacettepe Üniversitesi Öğrenci Birliği, Mülkiyeliler Birliği, TÖS, Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu, TÜTOS Sendikası, Türk Aşıklarını Folklorunu Tanıtma Derneği, SBF Talebe Birliği, Ziraat Fakültesi Talebe Cemiyeti, TIP Fakültesi Öğrenci Derneği, Veteriner Fakültesi Öğrenci Derneği, DTCF Öğrenci Derneği, Eğitim Fakültesi Öğrenci Derneği, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Talebe Cemiyeti, Fen Fakültesi Öğrenci Örgütü.

Kapatılması istenen örgütlerin başkanları: Fakir Baykurt, Aşık Hüseyin Çırakman, Ayhan Açıkalın, Mehmet Emin Zorkul, Taylan benli, Yusuf Küpeli, Nail Gürman, Özgün Nas, İskender Odabaşoğlu, Tevfik Akoğlu, Murat Koğacıoğlu, Timur Erkman, Abdullah Kutlar, Tünaydın Demircioğlu, İhsan Özdil, S. Zeki Saruhan, Ahmet Nuri Öktem, Muhsin Akdeniz, Ömer Özer Turgut.

TÖS Kurultayında Ecevit Yuhalanıyor

TÖDMF kurultayı, 8 Temmuz 1969 Salı günü, Kayseri'de yapılırken sağcılar tarafından saldırıya uğrar ve bina yakılmak istenir. Emniyet güçleri tarafından önlenen olaylar sonunda öğretmenler, 9 Temmuz 1969 Çarşamba günü, askeri oto (GMC) ile Ankara'ya gelmişler ve SBF salonunda kurultaylarına devam etmişlerdir.

Saat 17'den önce otolarla Anıt-Kabire gidip çelenk koymaya karar veren öğretmenler, daha sonra Anıt-Kabre kadar yürümeye karar vermişlerdir. Öğretmenler, SBF'nin önünden Anıt-Kabre doğru yürüyüşe geçmişlerdir.

Öğretmenler yürüyüşe geçer geçmez, bazı öğrenciler de bu harekete katılmak istemişler, bu yüzden gençlerle öğretmenler arasında tartışma çıkmıştır. Öğretmenler, gençlerin yürüyüşe katılmalarına engel olmak istemişler, ısrar karşısında yürümekten vazgeçmişlerdir. Belediye otobüslerine binerek Anıt-Kabre gitmişler ve saygı duruşunda bulunmuşlardır.

Kayseri'deki olaylarla ilgili olarak, 9 Temmuz 1969 Çarşamba günü, bir basın toplantısı düzenleyen FKF ve Ankara'daki 16 öğrenci derneği ile 4 devrimci kuruluşun yetkilileri, saldırılardan AP iktidarının daha önceden bilgisi olduğunu öne sürmüşler ve olayların AP'li militanlarca düzenlendiğini söylemişlerdir.

Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Derneğinde yapılan basın toplantısında, 20 kuruluş adına konuşan Ahmet Bozkurt ve Mustafa Çulhan adlı öğrenciler, olayların hazırlanması ile ilgili olarak özetle şunları söylemişlerdir:

"AP iktidarının desteklediği ve militanlarının örgütlediği bir olaydı. İstenen, devrimcileri de şiddete teşvik etmektedir. AP'li Milletvekillerinden ve devrimler karşısındaki tutumları herkesçe bilinen Feyyaz Köksal ile Mehmet Ateşoğlu, bu işi örgütlemek için Kayseri'ye gelmişlerdir.

Olaylar, iktidarın bilgisi dışında değildir. Öğretmenlere saldıranlar için gazetelerde 'Halk' sözcüğü kullanılıyor. Aslında bunlar gayri milli, halk düşmanı kimselerdir.

Olayları önceden tahmin edebilse idik, Kayseri'deki yobazları perişan ederdik. Ama bundan sonra bu gibi saldırılara cevabımız, 'Kana-kan' olacaktır."

Mustafa Çulhan, Kayseri olayları ile ilgili olarak düzenlendiği basın toplantısında, olayların hükümet tarafından tertip edildiğini öne sürmüş, "Bu gidiş, iç harbe gidiştir. Türkiye Vietnam'a doğru gitmekte ve gençlik kana kan istemektedir" demiştir.

Öğrenciler, daha sonra, olayların gelişmesi hakkında bilgi vermişler ve şunları söylemişlerdir:

"Halkı ayaklandırmak için 7 Temmuz Pazartesi akşamı İmam Hatip Okulunu ve bir camiyi dinamitleyen gericiler, ertesi sabah esnafa dükkânlarını zorla kapattırarak adam toplamaya, halkı kışkırtmaya çalışmışlardır. Bir haftadan beri de köylerde Türkiye'deki Komünistlerin Kayseri'de toplandığını, Kuran'ın ayaklar altında çiğnendiği ve çıplak kadın oynatıldığı şeklinde yoğun tahrik yapılmıştır. Toplanan küçük bir grubun binaya saldırması ve polisin duruma müdahaleden kaçınması olayların büyümesine ve saldırganların azmasına sebep olmuş ve bina içinde kanlı çatışmalar olmuştur. Bu işe itfaiye ve posta görevlileri aktif olarak katılmışlar, binaya girmek için itfaiye merdivenlerini kullanmışlardır.

Salonda ölüm-kalım savaşı devam ederken, saldırganların bir grubu da TÖS binasını yakmışlar, TİP binasını, öğretmenlerin kaldıkları otelleri, kitabevlerini tahrip ve yağma etmişlerdir. Bir tümenin bulunduğu şehirde askeri kuvvetlerin müdahalesi ancak 1,5 saat sonra mümkün olmuştur. Salondaki savaş 10.45'ten 13.00'e kadar, şehirdeki yağma ve tahrip ise, akşam saatlerine kadar devam etmiştir."

Mustafa Çulhan, Kayseri'de olayları yerinde izlediğini söylemiş, camide patlatılan bombaların bizzat gericiler tarafından atıldığını ve TÖS'ün toplandığı salona hortumlarla benzin sıkıldığını ileri sürerek, şunları söylemiştir:

"Olayın niteliği açıktır. Amerikan emperyalistlerinin finanse ettiği işbirlikçi patronların, ağaların, tefecilerin ve şeyhlerin körüklediği irtica yeni bir Kanlı Pazar denemesine girişmiştir. Gerici şiddet ülkede kol gezmek-

tedir. Devlet güvenlik kuvvetleri onlara yardım eder durumdadır. Atatürk devrimleri bağımsızlık ve demokrasi için uğraşan yurttaştadır. Atatürk devrimleri bağımsızlık ve demokrasi için uğraşan yurttaşların mal ve can güvenlikleri kalmamıştır. Artık yurtseverler kendi canlarını kendileri koruyacaklardır. Bütün tarih boyunca olduğu gibi Türkiye'de gerici şiddet, devrimci şiddeti davet etmektedir. Yurtsever devrimciler de durumun gerektirdiğini yerine getirecekler, Anayasayı ülkede demokrasi ve bağımsızlığı sağlamak ve korumak için her türlü silahı ve mücadele yollarını kullanacaklardır. İrtica ve destekleyicileri yok edileceklerdir. Türkiye hiç bir zaman yeni bir Endonezya olamayacaktır."

SBF'ndeki TÖS 2. olağan kurultayına eşi Rahşan Ecevit ile birlikte gelen CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit, salondaki bir kısım gençler ve delegeler tarafından saldırıya uğramış, kongreyi terketmeye mecbur edilmiştir. Kurultayda, bütçe ve hesap komisyonunun raporları eleştirilirken Ecevit'in gönderdiği çiçeklerin salona getirilmesi arka sıradaki gençlerle bir kısım delegelerin protestosuna yol açmıştır. Bunun üzerine, genel kurul başkanı, salonda tahrikçi unsurların olduğunu söylemiş ve görevliler tarafından kimlik kontrolü yapılmasını istemiştir.

Saat 12.30'da CHP Genel Sekreteri yanında eşi, Genel Sekreter Yardımcısı Muammer Erten ve Hayrettin Uysal olduğu halde genel kurulun yapıldığı salona gelmiş, delegelerin tezahüratı ile karşılanmıştır. Bir süre sonra, "Devrimci öğretmenler ve öğrenciler" imzasıyla dağıtılan bir bildiride, "Halkımızın kurtuluşu için dövüşen, yaralanan, sakatlanan, şehid düşen ve zindanlara atılan gençlere tahrikçi, diktacı, halk düşmanı, demokrasi düşmanı, öğretmenlere devrim yobazı diyen, Atatürk devrimlerinin ve 27 Mayıs ilkelerini ortadan kaldırmak için vatan hainleri ile işbirliği eden ve vatan hainlerinin affedilerek vatansever ve kahraman ilan edilmeleri için bütün devrimci güçlere ve halkımıza karşı çalışan işbirlikçi, Amerikancı bir partinin satılmış yöneticileri bizim bulunduğumuz salonda bulunamaz ve konuşamazlar" denilmiştir.

Daha sonra TÖS Genel Başkanı gündem dışı söz alarak, sendika çalışmaları hakkındaki eleştirilere cevap vermiştir. Baykurt'un konuşması devam ederken, arka sıralardaki gençler ellerinde, "Devrim yobazı" adlı pankartla, "Bayar'dan ne haber? Çık dışarı, Bağımsız Türkiye" sözleri ile bağırmaya başlamış ve ön sıralardaki delege ve TÖS yöneticileri ile gençler arasında tartışma ve itişip kakışmalar olmuştur. Gençlerle, bir kısım delegelerin salondaki bu gergin havayı devam ettirmeleri üzerine sinirlenen Fakir Baykurt, gençlere şöyle demiştir:

"-Gençler, bu yaptığınız devrimcilik değildir. Sizinle beraber değilim. Terbiyesizlik yapıyorsunuz. Bunu yapmakla tam sömürgecilik ve Amerika'nın yaptığı oyuna düşüyorsunuz."

Bunun üzerine Baykurt, Ecevit'e hitaben kongrenin tatil olduğunu, kendisini birlikte yemek yemek üzere çıkmaya davet etmiştir.

Bunun üzerine Ecevit, Baykurt'un elini sıkıp, sahne tarafındaki kapıdan değil, FKF'lilerin gösteri yaptığı normal kapıdan çıkacağını bildirmiştir. Bunun üzerine FKF'liler derhal sıraların üzerinden, geçiş yerine ve kapıya dağılmışlar; bazıları geçiş yerinin üstündeki sıraların kenarlarında kalmışlardır.

Ecevit'i ve eşinin etrafını öğretmenler kordon altına almışlar, çıkışa yakın yerde Milletvekili Selahattin Hakkı Esatoğlu'na FKF'liler tekme atmış, bir tanesi de elindeki gazete ile vurmuştur. Bunun üzerine karşılıklı, "Köpek" şeklinde küfürleşmeler başlamış bazı FKF'liler Esatoğlu ile ardından kordon altında gelen Ecevit'in üzerine saldırmışlardır. Ancak saldırıyı savuşturan Esatoğlu ve Ecevit, etrafındaki kordonu sıkıştıran, zaman zaman yarmaya çalışan FKF'lilerin, "İşbirlikçi satılmış, Amerikan uşağı, Bayar'ı anlat" diye bağırmaları arasında zorlukla koridordan kapıya yürümeye başlamıştır.

FKF'liler koridorda da Ecevit'in peşini bırakmamışlar, bağırış, yumruk sallamalarla arkasından kapıya kadar gelmişler, zaman zaman saldıranlar olmuştur. Bu arada Selahattin Hakkı Esatoğlu'na bıyıklı iri yarı bir şahıs saldırmak istemiş, güçlükle tutulmuştur. Karşılıklı küfürleşme ve bağırışlar arasında Ecevit çıkış kapısına gelebilmiş, ardından da FKF'liler bağırarak yürümüşlerdir.

FKF yöneticileri, 11 Temmuz 1969 Cuma günü, SBF Öğrenci Derneğinde bir basın toplantısı düzenleyerek, İçişleri Bakanlığı'nın FKF ile ilgili (çok gizli) kaydını taşıyan bir yazısını açıklamış, ayrıca CHP Genel Sekreterinin "Devrimci yobazlar" sözünü eleştirerek, "Amerikancı iktidarla aynı yatakta gerdeğe girmiş olanları, ülkücü ve devrimci Türk öğretmenine 'Yobazlar' diyenleri nefretle karşılarız" demişlerdir.

FKF'den 5 yöneticinin ayrı ayrı konuştuğu basın toplantısında, hükümetin, devrimci ve ilerici kuruluşlara karşı sindirici politika güttüğü öne sürülmüş, meydana gelen olaylar örnek gösterilerek özetle şöyle denilmiştir:

"Baskıcı iktidarın Amerikancı eylemi sürüp giderken, CHP takımının da bu eyleme yeşil ışık tuttuğu artık iyiden iyiye ortaya çıkmıştır. CHP takımı, geri kalmış ülkelerde milli devrim mücadelesi yapanlara karşı çıkışın tipik örneğini vermiş, daha ileri giderek, ülkücü öğretmen ve gençlere devrimci yobazlar demiştir. CHP takımının bu davranışı yurtseverlikle bağdaştırılamaz."

FKF yöneticileri, bugünkü toplantıda İçişleri Bakanlığının "çok gizli" kaydını taşıyan bir emrini de basına açıklamışlardır.

İçişleri Bakanlığı Müsteşarı Osman Meriç imzasını taşıyan ve 22/4/1969 tarihinde 67 valiliğe gönderilen bu gizli emirde şöyle denilmektedir:

"3512 sayılı cemiyetler kanununa göre, bu güne kadar daha ziyade fakülte ve yüksekokullarda tahsil yapan gençler tarafından muhtelif illerde Fikir Kulüpleri ismi altında teşekküllerin kurularak bunlarında merkezi

Ankara'da olmak üzere Fikir Kulüpleri Federasyonu çatısı altında toplandıkları görülmektedir. Ancak, son zamanlarda Fikir kulüpleri Federasyonu yetkililerinin işçi ve köylülerle irtibat kurarak bunları bilinçlendirmeye ve kurulan kulüplere üye kaydetmeye veya fikir kulübü ismi altında teşekkül-ler kurdurmaya teşvik ettikleri istihbar edilmiştir. Fikir Kulüpleri Federasyonu yetkilileri cemiyetler kanununun boşluklarından istifade ederek sosyalist teoriyi yaymak, emekçilere sosyalist bilinci vermek amacı ile köylü ve işçilere telkinde bulunarak devletin milli güvenlik ve bütünlüğü aleyhinde zararlı faaliyetlerde bulundukları ve bu mealde bildiriler dağıttıkları, cereyan eden muamelelerden anlaşılmaktadır. Adı geçen federasyon yetkililerinin ilinize gelişlerinde müteyakkız bulunarak kendilerine hissettirilmeden bu kabil kulüplerin kurulması hususunda faaliyetlerinin tesbitinde ve vatandaşların uyarılmasını ve kuruluşunda 10.2.1969 gün ve 21204 sayılı tamime göre kuruluş formülü ile son idare heyetinin listesinin gönderilmesini rica ederim."

Bülent Ecevit'in TÖS Kurultayında kınanışı nedenini FKF Merkez Yürütme Kurulu üyesi Mustafa Çulhan, bir basın toplantısı düzenleyerek saldırının nedenlerini şu şekilde izah etmiştir:

"Gençliğin, Ecevit'e yaptığı protesto gösterisi, 27 Mayıs'ın (Vatan haini) olarak gösterdiği bazı adamları kuyudan çıkarmak istediği içindir. CHP Amerika'nın, sözde Atatürkçü, görünüşte ilerici yeni ortağıdır. Amerika, Türkiye'deki egemenliğini yürütmek için CHP'yi bir alternatif olarak kullanmaktadır. 1969 seçimlerinde CHP'yi kazandırmak için her türlü yola başvurmaktadır. Bütün yürüyüşler gösteriler Amerika'nın yeni seçim oyunlarından başka birşey değildir. Devrimcilerin tam bağımsızlık ve demokrasi için milli birleşik cepheye çağırdıkları CHP, geniş cepheyi Komünist stratejisi olarak nitelemekte ve bu milli cepheye karşı emperyalist çizgi gerici cepheye katılmaktadır. Bizler, Amerikan elçisini sokmadığımız, duvarlarına bağımsız Türkiye, kahrolsun Amerika yazdığımız ve bunun için işgal ettiğimiz üniversiteye, fakültelerimize, bizi halk düşmanı ve kızıl yobaz diyenleri sokmaz, konuşturmayız. Ecevit, Amerikalılarla anlaşmış bir parti yöneticisi olduğu için SBF'de konuşturulmamış ve kovulmuştur. Hareketimiz ne TÖS'lü öğretmenleri, ne de CHP'li yurttaşları hedef almamıştır. Yalnızca Amerika'yla anlaşmış bir parti yöneticisini hedef almıştır."

Türkiye Öğretmenler Dernekleri Milli Federasyonu'nun 12 Temmuz 1969 Cumartesi günü, yapılan 22. kurultayına gitmek isteyen CHP'li gençlerle, TÖS kurultayında CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit'i yuhalayan Fikir Kulübü Federasyonu'na mensup gençler arasında sopalı ve demir çubuklu bir çatışma olmuş, bazı gençler yaralanmıştır.

Bu arada, CHP'li gençlerle öğretmenler arasında da tartışmalar meydana gelmiş ve öğretmenler kongre salonuna girmek isteyen gençleri içeri al-

mamışlardır. Kısa süren kurultayda, federasyonun TÖS'e katılması için feshi kararlaştırılmıştır.

CHP Gençlik Kollarına mensup bazı gençlerle, Ecevit'in TÖS kurultayında yuhalanmasını kınayan Sosyal Demokrasi Derneklerine mensup 50 kadar öğrenciyle birlikte, kurultayın toplandığı Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne gelmişler ve toplantı salonuna girmek istemişlerdir. Gençler arasındaki çatışma, bu yüzden çıkmıştır. Zaman zaman kavga halini alan çatışma sırasında, Sosyal Demokrasi Derneklerine mensup bazı üyeler, çeşitli yerlerinden hafif yaralar almışlardır.

TÖDMF'nun kurultay toplantısı başlamadan önce FKF'li öğrenciler, Sosyal Demokrasi Derneği üyesi öğrencilerin kurultaya gelip bildiri dağıtarak olay çıkaracaklarını ileri sürmüşler ve önlem almışlardır. Daha sonra göğüslerinde, "Sosyal Demokrasi Dernekleri Federasyonu" yazılı rozetler bulunan bazı öğrenciler, kurultayın yapıldığı salonun koridoruna girmişlerdir. Bunun üzerine kurultayda görevli öğretmenlere, FKF'liler, bunlara dışarı çıkmalarını söylemişler, çıkmak istemeyenleri zorla çıkarmışlardır. Bu arada CHP Belediye Meclisi üyesi Abdullah Emre İleri ve bazı CHP Gençlik Kolları yöneticileri de kurultay salonuna girip oturmuşlardır.

Dış kapıda kontrolü kaldıran ve koridor başındaki kapıda kontrole başlayan FKF'liler ile öğretmenler, toplu halde gelen Sosyal Demokrasi Kulübü rozetli gençleri içeri almamışlardır. Bu arada içeride bulunan CHP Gençlik Kolları üyelerinden Cumali Kösedalı, FKF'liler dışarı çağırmışlar, o ise, çıkmamakta direnmiştir. Bunun üzerine FKF'liler, baskın ihtimaline karşı hazırladıkları bazı sopa ve demir çubuklarla Kösedal'ın üzerine yürümüşler, onu dışarı çıkarmışlardır.

50 kadar Sosyal Demokrasi Kulübü üyesi genç, gelip kapının önüne birikmişler, içeri girmek için direnmişlerdir. Bu arada bir kavga çıkmış, FKF'liler, CHP'li gençleri sopa ve demir çubuklar kullanarak içeri almayınca, zorla girmek istemişler ve kapıya hücum etmişlerdir. FKF'liler, CHP'li gençleri sopa ve demir çubuklarla kısa süren bir mücadeleden sonra kapıdan uzaklaştırmışlardır. Bu kavgada bazı gençler kollarından ve çeşitli yerlerinden yaralanmışlar, araya giren öğretmen Dursun Akçam'ın gömleği yaralı bazı öğrencilerden akan kanla lekelenmiştir.

Ecevit'in TÖS Kongresinde hırpalanması, sosyal Demokrasi Derneklerinde toplanan CHP'li gençler ile FKF'nde birleşen TİP'li gençlerin arasını açmış, CHP'li gençler tarafından ihtilalcilik ve Marksistlikle suçlanan FKF'liler de 13 Temmuz 1969 Pazar günü, verdikleri cevapta CHP yöneticilerini Amerikan sömürgecilerinin işbirlikçisi olmakla suçlamışlardır. FKF, "Türk Halkına" başlığı altında yayınladığı bildiride, TÖS Kongresinde CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit'in konuşturulmamasının sebepleri, Milli Birleşik Cephe, Anti-Emperyalist savaşı anlatılmış ve CHP yöneticileri "gerici" ve "işbirlikçi" duruma düşmek, milli cepheyi bölmekle ağır bir şekilde suçlanmışlardır. Bildiride daha sonra şöyle denilmektedir:

"CHP'nin sözde anti-faşist yöneticileri Kasım'dan bu yana yapılan bütün önemli gençlik hareketlerini sabote etmişlerdir. İrticaa karşı olan herkes aynı zamanda Amerika'ya, vurguncu patronlara, ağalara, tefecilere ve şeyhlere de karşı çıkmalıdır. Bunlardan bir kısmına ve özellikle Amerika'ya karşı çıkmayanlar gerçekte irticanın saflarında veya arkasında yer alıyor demektir. Bizler, CHP'yi bağımsızlık ve demokrasi için ulusça milli cephede görmeyi bütün kalbimizle isteriz. CHP böyle bir niteliğe kavuşursa bizim için en sevindirici durum olur."

Bildiride, FKF'nin seçimleri yaptırmamak için çalıştığı yolundaki iddiaların tertipten ibaret olduğu öne sürülmektedir.

FKF Merkez Yürütme Kurulu adına Tuncer Eşsizhan imzasıyla, gazete bürolarına gönderilen açıklamada, "CHP yöneticileri, Amerikan sömürgecilerinin, görünüşte, faşizme karşı ve demokrasiden yana, irticaa karşı ve laiklikten yana işbirlikçileridir" denilmiştir.

Bugün Türkiye'nin Amerikan emperyalizminin egemenliği altında yarı sömürge ve yarı feodal bir ülke olduğunu iddia eden Tuncer Eşsizhan, CHP'ye şiddetle çatarak, şunları söylemiştir:

"Sömürgeciliğe karşı bağımsızlıktan yana ve devrimci bir niteliğe sahip CHP'lileri, devrimcileri jurnalleyerek ve onlara küfürler ederek iktidara gelebileceğini sanan bir yönetici kadro temsil edemez. Artık, gerçek Atatürkçü, devrimci, bağımsızlık ve demokrasi aşığı CHP'lilerin partilerine sahip çıkma zamanı gelmiştir."

Eşsizhan, CHP yöneticilerinin Amerikan sömürgeciliğine karşı çıktıklarını ortaya koymalarını istemiş, bu arada CHP yöneticilerinin gerçekten faşizme karşı ve demokrasiden yana olmadıklarını ileri sürmüştür. FKF sözcüsü, CHP'nin, 1968 Kasım'dan bu yana yapılan bütün önemli gençlik hareketlerini "Sabote" ettiğini açıklamıştır.

Vedat Demircioğlu'nun Ölüm Yıldönümünde Yayınlanan Bildiri

Amerikan 6. Filosunun İstanbul'a gelişi sırasında çıkan olaylarda can veren Hukuk Fakültesi öğrencisi Vedat Demircioğlu'nun ölüm yıldönümünde, 17 Temmuz 1969 Perşembe günü, üç gençlik kuruluşu ortak bildiri yayınlamış, "Mutlaka hesap sorulacağını" açıklamışlardır.

İTÜTO Öğrenci Birliği, İTÜ İnşaat Fakültesi Talebe Cemiyeti ve İstanbul DMMA Öğrenci Birliği Başkanları tarafından yayınlanan bildiri şöyledir:

"Bugün, ikinci milli kurtuluş savaşımızın ilk şehidi Vedat Demircioğlu'nun işbirlikçilerin beslemeleri, eli coplu, kafası şartlanmış kabadayılar tarafından vurulduğu gündür. Vedat'ın ölüm yıldönümünde Altıncı Filo şimdilik gözden kaybolduysa da beklediği kapkaç düzeni üslerle, ikili anlaşmalarla korunmaktadır. Vedat'ın ve Kanlı Pazar şehitlerinin katilleri koltuklarında rahatça oturabilmektedir. Şafak vakti yurt bastırmanın, Taksim'de işçilere, Kayseri'de aydın öğretmenlere saldırılar düzenlemenin he-

sabı mutlaka sorulacaktır. Yoksul dünya halklarının soygunu aya kadar uzanırken, şunu kesinlikle belirtiriz ki, Amerikan emperyalizmine ve işbirlikçilerine karşı, işçi ve köylünün önderliğinde verilecek kavgada gerekirse kanımızı Vedat gibi seve seve akıtacağız."

TİP Gecesine Molotof Kokteylli Atılıyor

TİP İstanbul İl örgütü tarafından 30 Temmuz 1969 Çarşamba günü, düzenlenen Ruhi Su gecesinde, dışardan bazı şahıslar, Açıkhava Tiyatrosundaki halkın üzerine molotof kokteyli atmışlardır. Molotof kokteyli Açıkhava Tiyatrosunun yan taraflarına düşmüştür. Öte yandan gecenin bitişinde TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'a karşı olan bir grup Parti'linin dağıttığı bildiriler yüzünden TİP'li gençler arasında yer yer kavgalar çıkmıştır.

Mehmet Cantekin'in Ölümü

1 Eylül 1969 günü, yeni öğretim dönemine başlayan, İstanbul Beşiktaş'ta bulunan Işık Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksek Okulunda, 19 Eylül 1969 Cuma günü gecesi, okullarının devletleştirilmesini isteyen öğrenciler ile buna karşı gelenler arasındaki tabancalı ve molotof kokteylli çatışma olmuştur.

Çatışma, saat 21.10'da, ders yapıldığı sırada, meydana gelmiştir. 20 dakika süren çatışma sırasında molotof kokteylleri atılmış, tabancalar patlamış, tabanca kurşunlarıyla yaralanan İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi öğrencisi Mehmet Cantekin, kaldırıldığı Taksim İlk Yardım Hastahanesinde ölmüştür.

Olaylar sırasında durakta bekleyen vatandaşlar ile öğrencilerden yaralanan Ünal Altıntaş, Mahmut Başaran, Feyzi Yalamaz(Işık Mühendislik Okulu üçüncü sınıf öğrencisi), Kürşad Akalın(15 yaşında ortaokul öğrencisi), Ahmet Özdemir ve 64 yaşındaki Hakkı Tüfekçi, Taksim İlk Yardım Hastahanesi'nde tedavi altına alınmışlardır.

Olaylar ile ilgili olarak Mehmet İncedallı (İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi), Ramazan Paydaş (Vatan Mühendislik Okulu öğrencisi), Nurettin Bülent Koparal (Işık Mühendislik ve Mimarlık Yüksek Okulu öğrencisi), gözaltına alınır.

Özel Okul Talebe Cemiyeti Başkanı Semih Topçu, yaptığı açıklamada olayı şöyle anlatmıştır: "Biz gece öğrenimi dolayısıyla dersteydik. Saat 21.30'da dışardan silah sesleri duyuldu. Derhal dışarı çıktık. Derslere boykot edilmesini isteyen solcu öğrenciler toplu halde okula geliyorlardı. Biz de taburelerle kendimizi müdafaa ettik. Çatışma çarşı içine kadar devam etti. Bizden silah atılmadı."

Solcu öğrenciler de olayı şöyle anlatmışlardır: "Gece öğrenimi yapılan okula, derse girmek üzere toplu halde gidiyorduk ki, okuldan çıkan sağcılar üzerimize saldırdılar. Ellerinde otomatik tabancalar vardı. Ateş etmeye

başladılar. Mecburen kaçtık. Bu arada atılan kurşunlarla bir arkadaşımız ölmüş ve altı arkadaşımız da yaralanmış. Kurşun yarası dışında onbeş kişinin de çeşitli şekillerde yaralandığı ortadadır. Polisin mutlaka okulda arama yapmasını istiyoruz."

Adıyaman'ın Kâhta ilçesinde 1948 yılında bir demircinin oğlu olarak gözlerini dünyaya açan Mehmet Cantekin, aynı evin bir odasını birlikte bölüştükleri Orman Fakültesinde de sınıf arkadaşı Fevzi Yılmaz, şunları anlatmıştır:

"Mehmet gerçekten bir milliyetçi ve davasına inanmış pırlanta gibi bir insandı. Yurtta çalışamadığımız için son zamanlarda altı arkadaş birleşip, Mecidiyeköy'de bir ev tutmuştuk. Hepimiz, burslu okuyorduk. Paralarımızı birleştirip daha iyi ders çalışabilmek için bu eve yerleştik. Onun okumadan yatağa girdiği tek akşamı hatırlamıyorum. (Sosyalizm Türkiye için tek ilaç) der dururdu. Hiç bir şey göremeden gitti Mehmet, hem de serseri bir kurşunla."

Fevzi Yılmaz, Mehmet Cantekin'in devamlı olarak Türkiye'nin geri kalmışlığından yakındığını bildiriyor, aydınlık günlere kavuşmanın inancı içinde ders kitaplarından başkaldırdıkça, kendisini sık sık diğer kitaplara verdiğini söylüyor.

Mecidiyeköy 1. Taşocak Caddesinde bir numaralı dairede başta Fevzi Yılmaz olmak üzere Mahmut Kılıç, Ömer Bakal, Şerif Obay ve İlhan Günay, kalmaktadır.

Mehmet Cantekin'in bekâr odasında yığın yığın kitaplar ve masanın üzerinde bir gazeteden kesilmiş, elinde kedi tutan bir kız resmi vardı. Resim cam çerçeveye itinayla yerleştirilmiş ve altına da Mehmet Cantekin tarafından Kemal Burkay'a ait bir şiirden şu iki satır yazılmış: "Bir kedim bile yok, anlıyor musun? İklim değişir, Akdeniz olur gülümse."

Taylan Özgür'ün Ölümü

Beyazıt Meydanında Marmara Lokali önünde, 23 Eylül 1969 Salı günü, silahlı bir saldırı sonucu ağır yaralanan ODTÜ öğrencisi Mustafa Taylan Özgür, kaldırıldığı hastahanede ölür.

Mustafa Taylan Özgür'ün Türk bayrağına sarılı tabutu, 24 Eylül 1969 Çarşamba günü, saat 14.00 sıralarında babası ve bazı arkadaşları tarafından morgdan alınarak cenaze arabası ile Tünel'deki TMGT binasına götürülmüştür. Eller üzerinde taşınan tabut, TMGT'nın toplantı salonunda hazırlanan bir katafalka konulmuş, başında saygı duruşunda bulunulmuştur. İstiklal marşı söylenmesinden sonra Mustafa Taylan Özgür'ün babası emekli binbaşı Hasan Özgür, ağlayarak bir konuşma yapmıştır.

27 Mayıs ihtilalinde Çankaya Köşkü'nden Celal Bayar'ı teslim alanlar arasında bulunduğu söylenen Hasan Özgür, "Yavrumun akan kanı helal olsun" demiş, şunları söylemiştir:

"Söze nasıl başlayacağımı bilemiyorum. O sizindir, benim değildir.

Türk gençliğinin ve Türk Milletinindir. Akan kanı kurumayacaktır. Taylan'ımın kanı onları elbet boğacaktır. Biz 27 Mayıs'ta ihtilali kansız yaptık. Fakat onlar şimdi kan döküyorlar. Allah'tan dileğim bu sonuncu olsun. Benim bir oğlum gittiyse onbinlercesi, yani sizler varsınız."

Ağlamaktan fazla konuşamayan baba Özgür, oğlunun tabutuna kapanmış, salonda bulunan yüzlerce genç de gözyaşlarını tutamamıştır. Bu sırada üniversiteliler, hep bir ağızdan Atatürk'ün Bursa Nutku'nu okumuştur. "Daha çok Taylan'lar gidecek ama er geç, tam bağımsız bir Türkiye doğacak" demişlerdir.

Gençler, daha sonra, Türk bayrağına sarılı tabutu eller üzerinde taşıyarak Tünel'den Galatasaray'a kadar gelmişler ve burada arabalara binerek Yeşilköy Havaalanına gitmişlerdir. Tabut, Ankara'ya giden 17.30 uçağına yerleştirildikten sonra yumruklarını havaya kaldırıp ölen arkadaşlarını selamlayan gençler, daha sonra dağılmışlardır.

İstanbul'dan Ankara'ya getirilen Mustafa Taylan Özgür'ün cenazesi, ODTÜ yurtlarının önünde bir masanın üzerine konmuş ve tabut Türk bayrağına sarılmıştır. 25 Eylül 1969 Perşembe günü, sabah erken saatlerde, Münir Ramazan Aktolga ile bazı arkadaşları, Rektör Kemal Kurdaş ile bir görüşme yaparak, cenazeyi üniversite bahçesine gömmek istediklerini bildirmişlerdir.

Rektör Kemal Kurdaş, öğrencilerin bu isteğine karşı çıkmış, yapılan görüşmelerden sonra Saat 12 civarında cenaze öğrenci yurtlarının bulunduğu yerden alınarak Rektörlük binasına kadar eller üzerinde taşınmıştır.

Üniversite girişinde cenaze bir ambülansa konulmuş, öğrenciler de otobüslerle Bahçelievler-Anıttepe yolu ile Tandoğan Meydanına gitmiştir. Tandoğan Meydanına gidildiğinde, öğrenciler tabutu ambülanstan almışlar ve eller üzerinde, cenaze namazının kılınacağı Maltepe Camiine taşımışlardır. Maltepe Camiinde cenaze namazı kılındıktan sonra tabut, asri mezarlığa doğru Gazi Mustafa Kemal Bulvarı üzerinden yola çıkarılmıştır. Binlerce kişinin katıldığı tören sonrasında Taylan Özgür'ün cenazesi, Cebeci Asri Mezarlığında toprağa verilmiştir.

Müslim Seval Adındaki Öğrenci Kendini Yakıyor

Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi son sınıf öğrencisi Müslim Seval, baskıları kınamak amacıyla, 20 Mart 1970 Cuma günü, saat 14.40 de üzerine benzin dökerek kendini ateşe verir.

"Yaşasın tam bağımsız sosyalist Türkiye" diye bağırdıktan sonra kendini ateşe veren Müslim Seval'i gören arkadaşları, yangını söndürür ve hastahaneye kaldırırlar.

Olaya tepki gösteren gençler, Erzurum Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesine giderek ilk önce dekan Şaban Karataş'ın koltuğunu, ikinci olarak da rektör Kemal Bıyıkoğlu'nun koltuğunu ateşe verirler. Bununla yetinmeyen öğrenciler, üniversitedeki ABD'lilerin öğrencilerin taşınması için

verdiği otobüsleri yakmaya teşebbüs ederler ama şoförler otobüsleri kaçırırlar.

Atatürk Üniversitesi öğrencilerinden bazı öğrenciler, bu olayları kınamak amacıyla, 21 Mart 1970 Cumartesi günü, öğleden sonra düzenledikleri forumdan sonra şehirde sessiz bir yürüyüş yapar ve Atatürk Anıtına çelenk koyar.

Can güvenliklerinin kalmadığını söyleyerek Erzurum'dan Ankara'ya gelen bazı öğrenciler, 23 Mart 1970 Pazartesi günü, düzenledikleri basın toplantısında Erzurum'da meydana gelen olaylar hakkında şunları anlatır:

"Sağcılar resmen himaye görmektedirler. Gençlerin yemek yedikleri, oturdukları yerleri açıkça tahrip etmektedirler. Şehirde yemek yiyen üniversiteli kızları dövmekte, ağır hakaretlerde bulunmaktadırlar. Şehirde can güvenliği diye bir şey kalmamıştır. Sağcılar, şehirde rastladıkları her üniversiteliyi dövmekte, hakaret etmektedir. Olayların baş sorumlularından biri de validir. Vali gerekli önlemleri aldırsaydı, ne yürüyüşün yapıldığı gün, ne de daha sonra olay çıkardı. Atatürk heykelinin önünde yapılan tören sırasında sağcıların saldıracakları bilindiği halde hiç bir güvenlik önlemi alınmamıştır. Bu yüzden sağcılar adeta desteklenerek öğrencilere saldırdılar."

Toplantıda bulunan SGÖ Başkanı Atilla Arsoy da şu açıklamayı yapar:

"Bir grup sağcı şehirde toplanarak, yarım saat uzaklıktaki üniversiteye doğru yürüyüşe geçmiş, uyarılara rağmen Vali saldırganları durdurmamıştır. Saldırganlar, kalabalığı daha sonra üniversite sitesinin bulunduğu yere getirerek yurtların camlarını tahrip etmiş, bu arada birçok öğrenci de yaralanmıştır. Sağcılar amaçlarına ulaştıktan sonra polis olay yerine gelmiştir. Olaylar, Konya'da meydana gelen gerici ayaklanmasının bir benzeridir."

Sosyalist Gençlik Örgütü, Toplum Polisi Aleyhinde Kampanya Açıyor

Sosyalist Gençlik Örgütü (SGÖ), 25 Mart 1970 Çarşamba günü, "Toplum Polisi Kaldırılmalıdır" kampanyasını başlatır.

25 Mart 1970 Çarşamba günü bir basın toplantısı düzenleyen yönetim kurulu sözcüsü Peyami Arıırk, toplum polisinin topluma karşı kurulduğunu, bu güvenlik kuruluşuna kişi olarak değil, kurum olarak karşı olduklarını söyler ve şu açıklamayı yapar:

"Kampanyayı polisin artan baskısı karşısında açtık. Kurulduğundan bu yana çalışması ile ilgili dokümanları topladık. Dokümanlara bakıldığında toplum polisinin toplumun bütün kesiminde saldırgan tutumu göze çarpmaktadır. Örneğin gecekondu yıkımlarında vatandaşlar toplum polisi tarafından dövülerek dağıtılmaktadır. Toplum polisi Adalet Partisinin milis kuvvetidir. Son öğrenci olaylarında sağcı öğrencilerle işbirliği yapmıştır. Toplum polisine kişi olarak değil, kurum olarak karşıyız."

SGÖ'nün dağıttığı bildiri aynen şöyledir:

"Toplum Polisi dağıtılmalıdır, Bugün yurdumuzda Amerikan uşağı ikti-

dar, sermayenin diktatörlüğünü sonsuza kadar sürdürmek hayali ile hergün yeni bir oyun tezgâhlamaktadır. Bu utanç verici iktidar bugüne kadar her devrimci cana kıymayı, zindanlara atmayı bir görev bilmiş; İşçileri kapitalist toplumun birer kölesi, birer paryası haline getirmek için elinden geleni ardına koymamış; Tefecileri, bankerleri birer sülük gibi yapıştırmıştır sırtına köylülerin. Ve bunları, demokrasi adına yapmıştır. Hür düzenin, hür rejimin, insanca yaşamanın adına yapmıştır. Kapitalist saltanatın sınırsız ve gelişigüzel kurallarını egemen kılmak sevdası ile yapamayacağı yoktur bu iktidarın. Kiralık katillerine kahpece kurşunlatır devrimci üniversite gençlerini, kahpece kurşunlatır sömürüye karşı çıkan fabrika işçilerini. Ektiği toprağın kendisinin olmasını isteyen yoksul köylüler, iki gözlü gecekonduları yıkılan fukara halk insafsızca dövülür. Ve iktidarın çarkları kıyım kıyım kıyar insanca yaşamak isteyen öğretmenleri-dar gelirli memurları. İflas etmekte olan bir sömürü düzeninin son çırpıntısı olan bu faşist baskılar devrimci yönelişe karşı yaratılan bu terör, işçi ve emekçi sınıfların ve devrimci aydınların en korkunç düşmanıdır. Akıtılan her damla kanın, zindanlarda geçen her saniyenin ve vurulan her copun hesabı sorulmalıdır! Yüreklerimiz faşist kasaplara karşı kin ve nefretle dolu olarak hep beraber haykıralım, savaşalım. Toplum Polisi dağıtılmalıdır."

"Sömürücüye Yumruk" ile "Emek" Dergilerini ve "Toplum Polisi Kaldırılmalıdır" Bildirilerini Dağıtan Gençler Gözaltına Alınıyor

Zonguldak'ta işçiler tarafından yayınlanmakta olan "Sömürücüye Yumruk" isimli gazeteyi dağıtmak amacıyla Karabük'e giden Sosyalist Gençlik Örgütü üyesi dört genç ile bazı işçiler, bazı sendika yöneticilerinin silahlı saldırısına uğrar.

Uzun süredir toplu sözleşme görüşmelerini uzatan Çelik-İş yöneticilerinin tutumunu eleştiren gazete, 24 Ocak 1970 günü Zonguldak'tan gelen işçilerle gençler tarafından Demir Çelik Fabrikası'nın önünde dağıtılırken, bazı sendika yöneticileri, bir genci tabanca tehdidi ile ve resmi hizmete mahsus bir jeep'le dağa kaçırıp iki saatten fazla işkenceye tabi tutar, diğer bir genci çevredeki köprülerden birinden aşağıya atmaya kalkışırlar.

Bu saldırılara rağmen, saldırganlar değil gazete satan ve saldırıya uğrayan Mehmet Bilici ve Adnan Celayir adlı gençler, uzun süre karakolda bekletir.

SGÖ yayınladığı bildiride, şu açıklamayı yapar:

"Emperyalizmin içimizdeki uzantısı durumundaki iktidardan yardım umacak, polisin bizleri korumasını bekleyecek değiliz. Sosyalist kavgada tüm işçi sınıfı düşmanlarının ezileceği günler yakındır."

Ankara'dan Karabük'e gelerek, 30 Mart 1970 Pazartesi günü, beyanname dağıtmak isteyen muhtelif fakültelere mensup 23 öğrenci ilk sorgularını müteakip tevkif edilmişlerdir. Sosyalist Gençlik Örgütü adı altında bir bildiri ile Zonguldak'ta intişar eden 20.3.1970 tarihli "Sömürücüye

Yumruk" adındaki gazeteyi halka dağıtmak isteyen gençler, polis tarafından yakalanarak mahkemeye verilmiştir. Sulh Ceza Mahkemesinde duruşmaları yapılan öğrencilerin dağıtmak istediği beyannamede suç unsuru görmüş ve tevkiflerine karar vermiştir. Öğrenciler kelepçeli olarak cezaevine götürülmüştür.

Adliye önünde toplanan binlerce Karabüklü, "Kahrolsun Komünistler" şeklinde saatlerce bağırarak gençleri protesto etmişler ve Adliye önünden bir türlü ayrılmamışlardır. Karabük Kaymakamı Mustafa Aykut ve Belediye Reisi Dr. Necmettin Şeyhoğlu ile Çelik-İş Sendikası Genel Başkanı Enver Kaya, seyyar mikrofonla halkı teskin etmeye çalışmıştır.

"Komünistleri bize teslim edin, cezalarını biz vereceğiz" diye bağıran halk, gece geç vakitlere kadar aleyhte tezahürat yapmışlar ve ancak şiddetli fırtına ve yağmur başlayınca dağılmışlardır.

Gençlerin dağıtmak istediği beyannamede, "Toplum Polisinin memlekete bela olduğu" belirtilmekte ve halkın bu beladan kurtulması gerektiği ifade edilerek Toplum Polisinin en kısa zamanda kaldırılması istenmektedir. "Sömürücüye Yumruk" gazetesinde ise Demir Çelik işçisi için yapılan sözleşmenin, TİP'in mücadelesi ve desteği ile yapıldığı, sendikacıların ise hiç bir fonksiyonunun olmadığı belirtilmektedir.

Öğrenciler, 30 Mart 1970 Pazartesi günü, Asliye Hukuk Mahkemesine başvurarak tevkiflerine itiraz etmişlerdir. Halk ise halen devam eden yağmura rağmen Adliye önünde nöbet beklemekte ve durumu merak ve heyecanla izlemektedir. Karabük Kaymakamı Mustafa Aykut, "Halkın kaba kuvvete başvurması ihtimaline karşı sıkı güvenlik tedbirleri alındı. Suçluların cezasını kanunlar verir. Halkın kanunsuz harekete tevessül etmemesini temenni ederim" demiştir.

Bu konuda bir demeç veren Çelik-İş Sendikası Genel Başkanı Enver Kaya, "Bir bardak suda fırtına yaratanlar aynı suda boğulacaklardır. İşçinin arasına nifak sokanları, halkı tahrik edenleri bu millet affetmeyecektir" diye konuşmuştur.

Milli Güvenlik Kurulu bildirisinin yayınlanmasından bir gün sonra Karabük'teki resmi makamlar ve tutucu çevreler daha cüretli hareket ederek "Sömürücüye Yumruk" ve "Emek" dergileriyle, "Toplum Polisi Kaldırılmalıdır bildirilerini dağıtan Sosyalist Gençlik Örgütü üyesi 23 genci "kin ve adavete teşvik" iddiasıyla tutuklanır.

Ellerindeki dergi ve bildirileri dahi dağıtmaya fırsat bulamadan Sulh Ceza Mahkemesi kararıyla tutuklanan gençler şunlardır:

Adnan Celayir, Nezih Güler, Şafak Köpük, Ali Ahsan Yalçın, Süha Özdal, Devrim Koçak, Doğan Turan, Hayrettin Seçmen, Nahit Barut, Kadri Polat, Halit Rıza Gülşener, Necati Kabay, Kadri Alpay, Nazım Genç, Saim Ergin, Onur Uslu, Bali Polat, Orhangazi Erdal, Orhan Toros Tekeli, İhsan Över, Oktay Zor, Yıldırım Eryılmaz ve İhsan Yalçın.

SGÖ, olayla ilgili olarak 10 Nisan 1970 Cumartesi günü, yayınladığı bildiride şu açıklamayı yapar:

"İşçilere, toplum polisi aleyhine bildiri dağıttıkları, üzerlerinde de serbestçe kitapçılarda satılan "Emek" dergisi ve Zonguldak'ta yayınlanan "Sömürücüye Yumruk" adlı gazete bulunması nedeniyle öğrencilerin polisler tarafından yakalanıp derhal karakola götürülerek tutuklanmalarını protesto ediyoruz.

Arkadaşlarımız hakkında halkı isyana teşvik ve komünizm propagandası yapmak suçundan savcının isteğiyle Sulh Ceza Hakimi, tevkif kararı vermiştir. Asliye Ceza Hakimi ise avukatların, tahliye hakkındaki isteklerini reddetmiştir."

Baştan sona davayı izleyen Avukat Yunus Koçak, şu açıklamayı yapar:

"Mahkemenin verdiği bu kararını haksız buldum. Bir üst mahkemeye itiraz ettik. Sonucu adalete olan güven duygusu içinde bekliyoruz."

SGÖ'lüler MDD'cilerin Saldırısına Uğruyor

SGÖ üyeleri, 26 Mart 1970 Perşembe günü, Ankara Üniversitesi'nin açılışı sırasında SBF'nin duvarlarına, "Toplum Polisi Kaldırılmalı" kampanyasıyla ilgili afiş yapıştırmaktadır. TDGF'na üye bazı gençler, "Faşizme karşı bir kavga gerekiyorsa, buna biz karar veririz ve biz uygularız" diyerek, SGÖ'lülere engel olur. Çıkan tartışma kısa sürede kavgaya dönüşür.

Kavga sırasında, bazı MDD'ci gençler, tabancalarla SGÖ'lülere ateş açar, fakat çıkan kurşunlar kimseye isabet etmemiştir. Balkondaki kavga sırasında balkondan aşağıya düşen SGÖ'lü Alpaslan Aydın isimli öğrenci ise ağır şekilde yaralanır.

Olayı haber alıp SBF'ye gelen Muharrem Kılıç, İlhami Aras'la karşılaşır:

"Niye böyle birşey yaptınız İlhami?" diye sorar. Aras,

"Sana bir şey soracağım."

"Sor",

"Siz, SBF Öğrenci Cemiyet seçimlerine girecek misiniz?"

"Nereden çıktı bu? Olayla ne alakası var şimdi bunun. Biz, Cemiyet seçimlerine girmeyeceğiz."

MDD'cilerin, SGÖ'lülere saldırması ve SBF'de, "Toplum Polisleri Kaldırılmalıdır" afişi asmasını engellemesi, kendileri dışında başka bir grubu seçimlere sokmamak anlayışından kaynaklanmıştır.

39 Cemiyet Hakkında Soruşturma Açılıyor

Konya Selçuk Eğitim Enstitüsü'nde meydana gelen olayları protesto etmek amacıyla 23 öğrenci derneği, sekiz sendika ve sekiz çeşitli kurumun yayınladığı bildiri ile "Kanunları dışında siyasetle uğraştıkları" gerekçe-

siyle Ankara Savcılığınca, 8 Nisan 1970 Çarşamba günü, soruşturma açılır.

İktidarı gericilikle itham eden siyasi bir bildirinin altına imza koyan kuruluşlar şunlardır:

SGÖ, TDGF, SDDF, 27 Mayıs Milli Devrim Derneği, Ankara Halkevi Başkanlığı, Eğitim Enstitüleri Daimi Sekreterliği, İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş Derneği, Devrimci Avukatlar Derneği, TÖS, İlk-Sen, ÜNAS, Ti-Sen, Kantin İşçileri Sendikası, TÜTÜS, Türkiye Hizmetler Sendikası, Türkiye-İş, YSE-İş, Konya Selçuk Eğitim Enstitüsü Öğrenci Derneği, Gazi Eğitim Enstitüsü Öğrenci Derneği, İstanbul Eğitim Enstitüsü Öğrenci Derneği, Erzurum Eğitim Enstitüsü Öğrenci Derneği, Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Öğrenci Derneği, Yüksek Öğretmen Okulu Öğrenci Derneği, SBF Öğrenci Derneği, Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Öğrenci Derneği, Ankara İTİA Öğrenci Derneği, BYYO Öğrenci Derneği, ODTÜ-ÖB, AÜ-ÖB, İTÜ-ÖB, HÜ-ÖB, Fen Fakültesi Öğrenci Örgütü, DTCF Öğrenci Cemiyeti, Ziraat Fakültesi Öğrenci Cemiyeti, BYYO Talebe Cemiyeti.

Demokratik Güçlere Çağrı

Sosyalist Gençlik Örgütü, 16 Nisan 1970 Perşembe günü, yayınladığı bildiride, demokrat ve ilerici güçlere şu çağrıyı yapar:

"Ülkemizde, grevler, fabrika ve toprak işgalleri ile işçi ve emekçi sınıfların sermayeye karşı gittikçe yükselen seslerini boğmak için, demokrasi kavgası veren aydınları ve gençliği susturmak için burjuvazi faşizm oyununu tezgâhlamak istemektedir. Bu oyunda, son yıllarda yoğunlaşan öğrenci hareketlerini kullanmaktadır. Bunun işaretleri son olaylarla açıkça ortaya çıkmıştır. Devrimci gençler güpegündüz kurşunlatılmakta, askeri mahkemeler çalıştırılmakta, öğrenci yurtları komando bozuntuları tarafından işgal edilmekte, yakalanan devrimci gençlere en adi işkenceler yapılmakta, böylelikle ilerici güçler sindirilmek istenmektedir. Artık şehirlerde can güvenliği kalmamış ve şehir meydanları devrimciler ve sosyalistler için sürek avı yapılan alanlar durumunu almıştır. Burjuvazi oyununu, ustalıkla ortaya koymuş, sokaktaki adama bu faşist terörü olağan ve hatta haklı göstermeyi bir ölçüde başarabilmiştir. Böylece, son üniversite hareketleri ile ilgili olarak ortaya çıkan bu oyun, öğrenci hareketlerinin ciddi hastalıklar taşıdığı yolunda uzun bir süredir yapılmakta olan eleştirileri bir kez daha doğrulamıştır. Şöyle' ki: üniversite duvarları içine hapsolunan, hem de örgütlü bir disiplin ile kenarlı bir dozda tutulamayan bu öğrenci hareketleri halktan kesinlikle soyutlanmıştır. İşçi ve emekçi sınıflarla kaynaşamadığı için bu hareketler en büyük zayıflığı taşımaktadır. Varacağı hedefler, bitiş tarihleri, izleyeceği yol, hiç bir zaman önceden saptanamayan bu küçük burjuva sol öğrenci hareketleri, açıkça görünen örgütsüzlüğü nedeniyle provokasyonlara da çok açıktır. Ajan-provokatörlerin, hatta sivil polislerin çok işler çevirebilecekleri bir toz duman içinde gelişmesi, üniversite hare-

ketlerinin zarar hanesini arttırıcı bir başka faktördür. Bu öğrenci hareketlerinin bir yönü de boykot, işgal gibi silahları eskitmesidir. Bütün devrimci yöntemler devrimcilerin zamanında ve de gereğince kullanmaları içindir. Her akla gelen şey için sık sıktan da sık olarak başvurulursa, bu yöntemlerin çok kısa zamanda içleri boşalır. Bugünkü durumda işte böyledir. Boykot, işgal silahlarının hiç bir etkinliği kalmamıştır. İşte bu şartlar içinde gelişen öğrenci hareketlerinin, gitgide kazandığı anti-patik havayı burjuvazi kurmaya yeltendiği faşist dikta için araç olarak kullanmaktadır. Şunu hiç gözden kaçırmayalım ki, mesele üniversite ve öğrenci sınırları içinde bir mesele değildir. Gerçek hedefte üniversite değildir. Burjuvazi asıl tehlikenin nereden geleceğini çok iyi bilmektedir. Ölesiye korktuğu şey işçi ve emekçi sınıfların uyanışıdır. Uykularını kaçıran eylemler bu sınıflardan ses getiren eylemlerdir. Karabük'e işçilere gazete dağıtmaya giden 23 SGÖ militanının daha şehre inmeden tutuklanmaları ve aradan yirmi gün geçmesine rağmen hala mahkemeye çıkarılmamaları, bütün bunlar boşuna değildir. Dünya emperyalizminin ülkemizdeki halkası Türkiye burjuvazisi, tezgâhladığı çıplak zorbalık oyununu ortaya koymak üzere davranırken, sol güçlerin dağınıklığından da cesaret bulmaktadır. Bu ortamda, ilerici ve demokratik mücadelenin bütün kalelerini bir bir yoketmek istemektedir. Üniversite meselesi uygulanan ana planın bir parçasıdır. Yarın sıra tüm ilerici kurumlara ve işçi sınıfının öncü güçlerine gelecektir. Artık açık ve seçik bir şekilde ortaya çıkan bu durum karşısında burjuvazinin, oyununu bozmak üzere harekete geçmek kaçınılmazdır. Egemen sınıf burjuvazi ve onun devrimciler üzerine saldığı maşaları şunu iyi bellesinler, Türkiye sol güçleri, her türlü durum altında, kudurgan faşizme karşı, sermayenin azgın ve iğrenç saldırısına karşı tek bir vücut olarak dövüşürler, dövüşeceklerdir. Tüm demokratik güçler, sermayenin faşist diktasına karşı birleşelim, emperyalizmin ülkemizdeki bu oyununu bozalım."

Sosyalistler, Yılların Mücadelesi İle Kazandıkları Demokratik Hakların Büyük Kısmını Yitirme Durumuna Gelmişlerdir

Ankara'da iki ay içinde, Necdet Güçlü ile Mustafa Kuseyrioğlu adında iki genç yaşamını yitirir.

Ankara'da ülkücü öğrenciler ile ilerici öğrenciler arasında Siyasal ve Hukuk Fakülteleri ile Site ve Atatürk öğrenci yurtlarında meydana gelen olaylar, Hacettepe Tıp Fakültesi'ndeki öğrenciler arasına da sıçrar.

Ülkücü ve ilerici gençler arasında, 13 Nisan 1970 Pazartesi günü, çatışmalar yaşanır.

Bu çatışmalar sırasında Hacettepe Tıp Fakültesi eski Fikir Kulübü Başkanı Selim Ölçer, ülkücüler tarafından tartaklanırken, Hacettepe Tıp Fakültesi Hastahanesi Fizik Tedavi bölümü doktorlarından Necdet Güçlü de açılan ateş sonucu ölür.

Hukuk Fakültesi öğrencisi Mustafa Kuseyrioğlu, BYYO Öğrenci Derneği'nin lokalinde 22 Mayıs 1970 Cuma günü gecesi arkadaşı Nejat Arun

ile otururken, Nejat Arun'un silahından çıkan kurşunla ölür. Fakat Kuseyrioğlu'nu Nejat Arun'un silahından çıkan kurşunla öldüğü kamuoyundan gizlenir ve Ülkü Ocaklılar tarafından öldürüldüğü öne sürülür.

SGÖ Başkanı Atilla Arsoy, bir yazı yazarak son olaylar hakkında SGÖ'nün görüşlerini şöyle dile getirir:

"Son günlerde faşistlerde bir dirilme, bundan da öte bir ilerleme oldu, saldırılar başladı. Bunlar, önce Site Yurduna kendileri birkaç el ateş ettiler ve bunu devrimcilerin üzerine atarak devrimci saflara saldırı için bahane yarattılar. Dr. Necdet Güçlü'yü öldürdüler. Öldürülenin üniformalı bir asker olması, hem halka hem de ordunun alt kademelerinde tepki yarattığı için bir katil bulmak gerekti ve birkaç kişi tutuklandı. Bu arada Site Yurdu faşistlerin işgaline uğradı ve onların silah depoları haline geldi. Burada kalan devrimci arkadaşlar yurda sokulmadılar. Site Yurdu bu durumdayken, öğrencilerin tedbirli bulunmadığı bir gece, polis SBF Yurduna baskın yaptı, baskından sonra da buraları gözaltında tutacağını bildirdi. Baskında yakaladıkları 80 kişiden, erkek arkadaşlar dövüldüler, kız arkadaşlar ise toplum polisinin sarkıntılıklarına maruz kaldılar. Bu baskın da götürülen Oktay Etiman'a ise uzun süre işkence yapıldığı öğrenildi. Öğrenciler, yaptıkları forumda, bütün bu baskınları iktidarın üniversiteleri tatil etmek için ortam yaratmak amacıyla tezgâhlandığını, bu nedenle boykota gitmeyeceklerini açıkladılar. Kanlı iktidar, oyunun sökmediğini görünce, başka planlar tezgâhlanmaya başladı. Zira üniversitelerin tatil olması, Meclisten geçirilmesi planlanan ve işçi ve öğrencilere baskı öngören kanunlara doğacak tepkiyi önlemek, ya da hiç olmazsa azaltmak bakımından gerekli idi. Öte yandan, bu tahriklerin sonucu, öğrenciler harekete geçseydi baskı kanunlarını geçirmek ve kamu oyununda da desteğini almak kolaylaşacaktı. Bütün bu hesaplar, yalnızca, emperyalizmin Türkiye'deki kesimi olan burjuvazinin başvurduğu yöntemler değildir. Burjuvazi, öteki ülkelerde, örneğin Fransa'da da aynı oyunları oynamaktadır. Fransa'da, bizim Feyzioğlu'nun ağzının sularını akıtan, üniversite için özel bir polis teşkilatı kurulması hazırlıkları vardır. Ayrıca baskı kanunları hazırlanmaktadır. Son olarak da Proleter Sol adlı bir örgütün kapatılma ve onun yayın organının yazı işleri müdürlerinin tutuklanması olaylara sebep olmuştur. Bir yandan, Site Yurdu hala faşistlerin yönetimindeyken, SBF'ye yapılan baskın, Oktay Etiman'ın tutuklanması ve işkencelere maruz kalması yanı sıra kahpece işlenen son cinayet bardağı taşıran son damlalardır. 22 Mayıs gecesi, Hukuk Fakültesi öğrencilerinden devrimci arkadaşımız, yiğit insan Mustafa Kuseyri, Basın Yayın Yüksek Okulu Öğrenci Derneği'nde otururken ensesinden vurularak öldürüldü. Açıktır ki, sosyalist hareket içindeki küçük-burjuva unsurların zamansız tahrikleri sonucunda, sosyalistler, yılların mücadelesi ile kazandıkları demokratik hakların büyük kısmını yitirme durumuna gelmişlerdir. Ve şimdi sosyalistler, yitirme durumunda olduklarını bu demokratik hakların yeniden mücadelesini vermek zorundadırlar. Bu

ortamda tüm sosyalistlere düşen görev, egemen sınıf karşısında tek silahımız olan ana örgütü desteklemek ve onun bayrağı altında anti-faşist eyleme girmektir. Gençliğe düşen ikinci bir görev ise, burjuvazinin, sosyalistler ile yığınların bağını koparmak amacıyla eylemleri üniversiteye hapsetmek için yaptığı provokasyonları da göze alarak, işçi sınıfı ve emekçi yığınlarla olabildiğince bağları korumak ve daha sıkı yeni bağlar kurmaktır. Sosyalistler ve sosyalist örgütler için en büyük tehlike kitlelerden tecrit olmaktır. Gençlik yığınlara ulaşmalıdır, ulaşacaktır. "

MDD'ciler Tarafından, TİP Genel Merkezi Basılacak, Aren, Boran'ın Yüzleri Dümdüz Edilecek Tehdidi Yapılıyor

TDGF'na mensup bazı gençler, 6 Haziran 1970 Cumartesi günü sabahı, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi 1. dönem sınıfını basarak SGÖ üyelerine saldırır. Çıkan kavgada 1. dönem sınıfının cam ve masaları kırılır, üç öğrenci çeşitli yerlerinden yaralanır.

150 kişilik TDGF'li topluluk, 13 Haziran 1970 Cumartesi günü, akşam üzeri SGÖ'nün Ankara'daki Genel Merkezini basar ve koridorda yakaladıkları 2 kişiyi feci şekilde döver.

SGÖ'ne bağlı gençler, 14 Haziran 1970 Pazar günü, bir basın toplantısı düzenleyerek, bu saldırıları kınar. SGÖ'nün açıklaması şöyledir:

"Türkiye sosyalist hareketi ikili bir saldırıyla karşı karşıyadır. Bir yanda burjuvazi açıkça hücum borusu çalarken; öte yandan sosyalist mücadelemiz maskeli haydutlar eliyle arkadan hançerlenmek üzeredir. İki yıldan bu yana sosyalist saflara etkin bir biçimde ve sinsice sokulan Milli Demokratik Devrim hareketi artık gerçek yüzünü göstermekten sakınmamaktadır. Önceleri, Türkiye İşçi Partisi'ni yıpratarak, kapitalizme karşı mücadeleyi yasaklayarak ve 'önce bağımsızlık sonra sosyalizm' diyerek işe başlayan provokatörler, artık burjuvazinin himayesi altında zorbalık gösterilerine çoktan başlamışlardır. Son bir kaç yılın olaylarını birazcık hatırlayanlar, MDD hareketinin hangi teorik kılıflar takınarak, nasıl başlayıp nerelere kadar uzandığını kolayca göreceklerdir. İşte o günlerden bu yana devrimci (!) terör düşkünü zorbalar işi daha da azıttılar. Son bir ay içinde İzmir'de, İzmit'te, Antalya, Manisa ve Eskişehir'de uğradıkları hezimetin hırçınlığıyla etrafa yeniden saldırmaya başladılar. Anarşizmin gözü dönmüş kurbanları silahlarını sosyalistlerin üzerine çevirdiler. Tuttukları yolun çıkmazlığını gören zorbalar, sol dergileri basmaktan ferdiyetçi terörizme kadar her türlü pervasızlığı denemeğe başladılar. Geçtiğimiz hafta içinde, ortaya çıkan olaylar, MDD sapmasının sosyalizm için ne büyük baş belası olduğunu açıkça belgelemiştir. Burjuvazinin şemsiyesi altında meydanı boş bulan yüz kişilik MDD güruhu tarafından Sosyalist Gençlik Örgütü hücuma uğramıştır. Örgütte az sayıda arkadaşımızın bulunmasını fırsat bilen terörist kabadayılar sürü halinde binaya girmiş ve arkadaşlarımızın üzerlerine çullanmışlardır. Her türlü insani özden yoksun zorbalar, 'Eğer

bir daha parti kongrelerine katılırsanız sizi daha beter ederiz' diye de akıllarınca gözdağı vermişlerdir. TİP Genel Merkezini basacaklarını ve Aren ile Boran'ın yüzlerini dümdüz edeceklerini söyleyerek iman tazelemişlerdir. SGÖ'yü basanların büyük bir kısmı ne yaptığının farkında olmayan aldatılmış gençlerdi. Sosyalist gençlik eylemlerini boğazlayan aktörlerin kışkırtmalarıyla devrimcilere saldırdıklarını bilmiyorlardı bile. Bilmiyorlardı ki döktükleri kan sosyalist kandır. Ve bilmiyorlardı ki gözü kapalı mücadelenin varacağı yer kendilerinin de mezarı olacaktır. MDD'ci sosyal faşistler MHP'li faşistlere taş çıkartacak kadar başarılı çalışıyorlar. 'Devrimci terör' adı altında Dev-Genç'in liderleri burjuvazinin değirmenine su taşıyorlar. Artık yenileri öylesine ustalık kazandı ki, eskilerine hiçbir iş bırakmıyorlar. Paralı polisler, gönüllü ajan-provokatörlerin yanında sosyalizm düşmanlığında yaya kalıyorlar. Saflarına yeni unsurların katıldığını gören egemen sınıflar ellerine kına yaksalar yeridir. Bütün devrimciler ve aldatılmış MDD'ciler unutmasınlar ki, sosyalist mücadele faşizme karşı savaş içinde güçlenir. Biz sosyalistler bu saldırılarla ilk defa karşılaşmıyoruz. Akhisar'da, Ödemiş'te, Bursa'da, Kayseri'de, Erzurum'da, Eskişehir'de, Sincan'da... yani kısaca Türkiye'nin her tarafında, burjuvazinin örgütleyip üzerimize yolladığı saldırganları biz TİP'liler ilk defa görmüyoruz. Bizim kongrelerimiz ilk defa basılmıyor. Ve biz partimizin binalarını ilk defa korumuyoruz. Nasıl Dönüşüm olaylarında faşistler geriletilmişse; nasıl burjuvazinin faşist yasaları kötürüm edilmişse; aynı şekilde maskeli zorbalar da öylesine yenilecektir. Biz sosyalistler gücümüzü emekten, bilincimizi bilimsel sosyalizmden alırız. Bu gücün ve bu bilincin karşısında yıkılmayacak duvarları henüz tarih tanımadı. Bütün sosyalizm düşmanları hele saldırılarınızı yoğunlaştırın! Kızılı gören azgın boğalar gibi saldırın hele! İşte o zaman devrimci şiddetin ne olduğunu iyi öğreneceksiniz. İşte o zaman sosyalistleri iyi tanıyacaksınız. Ve işte o zaman, siz üniversite saraylarında devrimcilik oynayan şarlatanlar. Sosyalist Devrimcilere saldırmanın tekin olmadığını anlayacaksınız. Kahrolsun sosyalist devrim düşmanları. Yaşasın sosyalist mücadelenin zaferi."

TDGF'lilerin SGÖ'lülere saldırmasının altında yatan en önemli neden SGÖ'lülerin TİP kongrelerinde yaptıkları koruma görevidir.

Muharrem Kılıç, bu konuda şunları anlatmıştır:

"16 Haziran 1970 günü gecesi, SGÖ'de oturmuş İstanbul'daki olayları değerlendiriyoruz. Ayaklanma var, birçok kişi öldü deniyor. İstanbul'da Sıkıyönetim ilan edilmiş. Gece yarısı SGÖ'den çıktık. Toplantıda bulunan arkadaşlar, gideceği yöne dağıldı. SBF yurdunda kalan dört kişi, yurda gittik. SBF'nin ana kapısından geçtik. Tam yurda gireceğiz, TDGF'liler, yurdun çatısından projektörleri üzerimize çevirdiler ve içimizden bir arkadaşımızın ismini vererek, 'Mustafa Güçlü, kaçma geliyoruz', diyerek, hoparlörle seslendiler. Başlarında Atilla Sarp var. Biz, 3 arkadaşı silahla enterne

ettiler, Mustafa Güçlü'yü alıp götürdüler. Garip bir durum. Atilla Sarp'a sordum:

'-Atilla bu neyin nesidir, ne yapmaya çalışıyorsunuz?'

'-O, Manisa TİP kongresinde bana çok kötü şeyler yaptı. Haddini bildireceğiz.'

Biz, SGÖ olarak TİP kongrelerinin güvenliğini sağlamaya gidiyoruz. Pek çok yere gittik. Kapıda güvenlik ekibi olarak bulunuyoruz. Eğer, bir saldırı ya da delege olmayan biri içeri girmeye kalkarsa onu engellemeye, karşı durmaya çalışıyoruz. Bize verilen talimat bu. Güya, Manisa'daki kongrede, Atilla Sarp ve arkadaşları, grup halinde gelmişler, kapıda güvenlik ekibi olarak bulunan Mustafa Güçlü, bunları içeri almıyor. Atilla Sarp da buna içerlemiş. Neyse, Mustafa Güçlü, geldi. İçerde dövmüşler. Bizi de serbest bıraktılar. 3 arkadaş yurttaki odamıza çıktık. Ne görelim? Odamız, kendilerine devrimci diyenler tarafından talan ve tahrip edilmiş. Mecburen yurttan ayrılıp, paramız olmamasına rağmen bir ev kiralamak zorunda kaldık Mehmet Ali Uğur, Ali Yılmaz, ben ve Mustafa Güçlü tarafından."

SGÖ ve TİP Genel Merkezi, MDD'ciler Tarafından Basılıyor, Sadun Aren Saldırıya Uğruyor

Aralarında Mahir Çayan, Hasan Yusuf Küpeli ve Ertuğrul Kürkçü'nün de bulunduğu bazı MDD'ciler, 13 Eylül 1970 Pazar günü, TİP ile SGÖ Genel merkezini basar ve yakaladıkları TİP ve SGÖ üyelerini dövdükten sonra, ele geçirdikleri eşyaları da alıp götürür.

SGÖ baskını hakkında eski FKF Genel Başkanı ve bir dönem TİP üyesi olmuş Hasan Yusuf Küpeli, şunları anlatmıştır:

"Sabahleyin SBF'ye geldim. SBF'nin bahçesinde bir toplulukla karşılaştım. 8-10 kişi var. Başlarında Mahir. Bana, 'Hadi sen de gel' dedi. 'Ben gelmek istemiyorum' dedim. Gerçekten istemiyorum. TİP'lilerle karşı karşıya gelmek istemiyorum. Arkadaşlarım var. Kötü birşey olsun istemiyorum. Ne olacağını da bilmiyorum. 'Yok birşey olmayacak. Gel' dedi. Sürüklüyor. İtiraz edemedim. 'Hadi hadi gel' diye kolumdan çektiler. Aldılar TİP'in önüne götürdüler. Ben de ne sopa var, hiçbirşey yok. Ben öyle duruyorum. Bekliyorum ki, herkes tanıyor beni. 'Gel gir' desinler, kapıdan. Kapıya bir takım adamlar koymuşlar. O arada Mahir, bunlarla itişip-kakışırken kafama bir zincir yedim. Koşarak Aydınlık dergisine geldim. Aydınlık dergisine gelince yukarıda TİP'e bağlı SGÖ'yü hatırladım. Beni de 3-5 kişi izliyor. Kavga etmek için SGÖ'ye gittim, kapıyı çaldım. Birileri çıksa onlarla, 'niye böyle yaptınız?' diye kavga edecektim. Kapıyı kimse açmayınca, kapıyı kırarak içeri girdim. Elime ne geçerse kırmağa başladım. İnsan sinirlenince nasıl kaldırır tabakları atar, kırar falan. Onun gibi bir tepki. Boşalma. Ben kırmaya başlayınca öbürküler de kırmaya başladı. Beni şef diye görüyorlar ya. Ne yapıyorsam taklit ediyorlar. Kimler olduk-

larını bilmiyorum, hatırlamıyorum. Sakinleşince bıraktım herşeyi. Üzgün vaziyette, canım sıkkın çıktım oradan. Ondan sonra öğrendim olayları. Mahir, arkadan Aydınlığa iki yazı yazıyor: Stalin'i örnek gösteriyor vb. Stalin muhalefeti temizlemiş, bunlarda TİP'i öyle temizleyecekler."

TİP ve SGÖ baskını ile ilgili olarak bir bildiri yayınlayan SGÖ, özetle şu açıklamayı yapar:

"Bu olay bir yanıyla demokratik devrimci adı altındaki grubun faşist niteliğinin tartışma götürmek yeni bir delilidir. Öteki yanıyla, bu ad altındaki anarşist akımın sonunun geldiğini göstermektedir. Bu tip saldırılara her zaman direneceğiz. Bu olaylar onların ölüm fermanıdırlar."

Hakkı Keskin'in Vatandaşlıktan Çıkarılma Olayı

Bakanlar Kurulunun 16.7.1970 tarihli kararı ile Almanya Türk Öğrenci Federasyonu Başkanı Hakkı Keskin'in vatandaşlıktan çıkarılması nedeni ile SGÖ, 3 Aralık 1970 Cumartesi günü, bir bildiri yayınlar. Bildiri özetle şöyledir:

"Keskin, döviz kaçırmamıştır; esrar kaçakçısı da değildir. Türkiye'yi soyan Şellefyan bugün TC vatandaşıdır. Direneceğiz."

Yeter Kanlı Ellerinizi Çekin

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi İlker Mansuroğlu 23 Aralık 1970 Çarşamba günü ve 25 Aralık 1970 Cuma günü silahlı saldırı sonucu ağır yaralanan Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencisi Nail Karaçam 28 Aralık 1970 Pazartesi günü, Ankara'da, silahlı saldırı sonucu öldürülür.

TİP Genel Başkanı Behice Boran, 27 Aralık 1970 Pazar günü, yaptığı açıklamada özetle şunları söylemiştir:

"İktidar gençlik katliamını durdurmak değil, faşist bir yönetimin kanuni kılıflarını hazırlamak gayreti içindedir... Defalarca tekrarladığımız belirtilerini gösterdiğimiz üzere açık teröre dayanan bir faşist yönetime doğru hızla gidiliyor. Türkiye'nin bütün anti-emperyalist, ilerici, devrimci, sosyalist güçleri, gölgesi ülke üzerine gittikçe koyulaşarak düşen faşizme karşı birleşmeli, direnmelidir."

Üniversitede boykot, işgal ve eylemi önleyen kanun tasarısı, 2 Ocak 1971 Cumartesi günü, TBMM'ne sunulur.

TİP'in bu konuda yayınladığı, "Yeter, Kanlı Ellerinizi Çekin" başlıklı bildirisi şöyledir:

"Yurttaşlar, İktidar ve iktidar heveslisi bir takım kendinde kudret vehmeden çevreler, baskı tedbirlerine gençlik katliamını gerekçe olarak gösteriyorlar. Bu davranış sahtekârlıktır. Öğrenci olaylarının bir katliam halini almasının sebebi, iktidar ve iktidar heveslisi bir takım gerici güçlerin tahrik, teşvik ve tertipleridir. İktidar ve iktidar heveslisi güçler, ellerini gençlik hareketlerinin üzerinden çektikleri an, katliam duracaktır. Oysa iktidar

ve iktidar heveslisi bu güçler, öğrenci katliamının durmasını istemiyorlar. Çünkü bu öğrenci ölümlerini gerekçe olarak gösterip, baskı ve şiddete dayanan bir idare kurmak istiyorlar. Herşeyden önce, bir kısım öğrencilere, tabancadan makineli tüfeğe kadar çeşitli silahlı kim veriyor? Komando adı verilen sağcı gençlerin silah talimi yaparken çekilmiş resimlerini gazeteler bastılar. Bugün tedbir, tedbir diye haykıranlar bu konuda hiçbir tedbir almadılar. Birçok öğrenci yurdu aylardır işgal altındadır ve silah deposu durumundadır. Polis, bunların sadece bir kaçında arama yapmış ve eli boş çıkmıştır. Sağcı öğrencilerin kaldığı bir yurtta arama yapan iki bin polis, yurttan ayrılır ayrılmaz öğrenciler yüzlerce tabancayla havaya ateş etmişlerdir. Bu, polisin ciddi bir arama yapmak istemediğinin açık ve kesin delilidir.

Yurttaşlar, Gerçekten, 17 öğrencinin hiç birisi, gençlik çatışmalarında ölmemiştir. Bu 17 gencin hepsi, kasten ve tek tek vurulmuştur. İlk öldürülen öğrenci, Vedat Demircioğlu, polisin öğrenci yurduna yaptığı baskında can vermiştir. En son ölenlerden Nail Karaçam ve İlker Mansuroğlu, okuldan çıkarken, üzerlerine ateş açılarak öldürülmüşlerdir. İktidar, ölenlerin hiç birinin katilini bulmamaktadır. Oysa öldürmeler herkesin gözü önünde olmaktadır. Söz gelimi, bir buçuk yıl önce, 23 Eylül 1969'da öldürülen Taylan Özgür'ün katili henüz belli değildir. Oysa Taylan Özgür, güpegündüz ve İstanbul'un Beyazıt Meydanında bir polis tarafından öldürülmüştür. Taylan'ı öldüren polis, bir polis jipine binerek kaçmıştır. Gerçek, gün gibi ortadadır. Öldürülen 17 gencin katili, iktidar ve iktidar heveslı bir takım güçlerdir. Gençlik katliamını planlayan bunlardır. Türkiye'de demokrasiyi yok etmek, Anayasa'yı ortadan kaldırmak, baskı ve şiddete dayanan faşist bir iktidar kurmak isteyen gerici güçler, şimdi planlarının ikinci kısmını uygulamaya başladılar. Gençlik katliamını gerekçe olarak gösterip, faşist şiddet ve baskı tedbirleri getirmek istiyorlar. Meclise ilk tasarı şimdiden verildi. Eğer bu tasarı kanunlaşırsa, üniversiteler polis karakolları haline gelecektir.

Yurttaşlar, Gençlik katliamının durması için, yeni baskı ve şiddet tedbirlerine ihtiyaç yoktur. Gençlik katliamının son bulması için alınacak en esaslı tedbir, iktidarın ve iktidar heveslisi bir takım güçlerin gençlik içinde, tahrik, teşvik ve tertipten vaz geçmeleridir. İktidar, öğrenci kılığındaki polisleri gençlik hareketleri içinden geri çekmelidir. Öğrenciler arasındaki kışkırtıcı ajanlarının çalışmalarına son vermelidir. İktidar heveslisi bir takım çevreler, tertiplerinden vaz geçmelidir. Gençlik katliamı, hakim sınıfların Türkiye'de insan hak ve hürriyetlerini nasıl yok ettiklerini göstermektedir. Gençlik katliamı, Türkiye'de demokrasinin asıl düşmanının, tertipler içindeki iktidar ve kendisine kudret vehmeden iktidar heveslisi çevreler olduğunun kesin delilidir.

Yurttaşlar, Tertipler ortadadır. Gençlik katliamının sorumlusu, iktidar ve iktidar heveslisi gerici güçlerdir. Gerçeği görelim. Bunu, yani iktidarın

ve öteki gerici güçlerin sahtekârlıklarını yüzlerine çarpalım. Gençlerin, yaşama, okuma ve öğrenme haklarını koruyalım.

Gençlik, eğitim düzenine karşı çıkmakla haklıdır. Eğitim reformu yapılmalıdır.

Gençlik, kapitalist sömürü düzenine karşı çıkmakta haklıdır. Bu düzen değişecektir.

Gençlik, emperyalizme karşı çıkmakta haklıdır. Emperyalizm Türkiye'den sökülüp atılacaktır.

Bugün, gerici güçlerin saldırısına karşı, yalanlarına ve hilelerine karşı demokratik hak ve hürriyetlerimize her zamankinden daha sıkı sarılarak zorundayız. Unutmayalım ki, getirilmek istenen baskı ve zulümdür."

Dev-Genç İktidarın Örgütü Olmakla Suçlanıyor

SGÖ Genel Başkanı Muharrem Kılıç ve arkadaşları, 28 Aralık 1970 Pazartesi akşamı, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Dev-Genç üyeleri tarafından saldırıya uğrar. Saldırıda, Muharrem Kılıç, İbrahim Bakırcı, Oğuz Tekin ve Hayrettin Seçmen, bıçaklanarak çeşitli yerlerinden yaralanır.

SGÖ, 29 Aralık Salı günü, yayınladığı bildiride şu açıklamayı yapar:

"Hacettepe Üniversitesi'nde bıçaklanarak ağır yaralanan SGÖ Genel Başkanımız Muharrem Kılıç ve üç arkadaşımızın sağlık durumları iyiye gitmektedir. Kamuoyunu faşizmin gerekliliğine inandırmak için iktidar yeni gösteriler düzenlemektedir. Burjuvazi sahneye koyduğu bu oyunlarda iki gerici gençlik örgütünü, Dev-Genç'i ve Ülkü Ocaklarını kullanmaktadır. Dev-Genç'in ilericilikle, demokrasi ile hiçbir ilgisi yoktur. Dev-Genç burjuvazinin emrinde, anti-sosyalist, anti-demokratik eylem veren bir gerici gençlik örgütüdür. Dev-Genç, ajan ve saptırıcılarla doludur. Öldürülen gençlerin de olayların sorumlusu da Dev-Genç'tir. "

SGÖ Merkez Yürütme Kurulu üyesi Peyami Arırk da 30 Aralık 1970 günü bir basın toplantısı düzenleyerek son olaylarla ilgili olarak özetle şunları söyler:

"Türkiye'deki egemen sınıflar, işçi hareketlerinin artması, düzene başkaldıranların tabanının fazlalaşması karşısında oynanmakta olan oyunun kurallarını değiştirmek zorunda kalmışlardır. Ve burjuvazi son kozu olan faşizmi tezgâhlamak istiyor. Son olaylar bu işin yatırımıdır."

Faşizme Hayır Kampanyası

TİP Genel Başkanı Behice Boran, 8 Ocak 1971 günü, TİP Genel Merkezinde düzenliği basın toplantısında özetle şu açıklamayı yapar:

"Dışa bağımlı ve çarpık olarak gelişen kapitalizmin yarattığı sorunları, bunalımları şu kısıtlı, dar, biçimsel demokrasi ortamında karşılayamayan egemen sınıfların Anayasal hak ve özgürlükleri daha da kısıtlamak, rafa kaldırmak, 'asayiş ve nizam' adına ülkeyi demir ökçeli bir yönetime sokmak çabası içinde olduğu öteden beri açıkça görülüyordu. Son politik

olaylar bu gelişimin son safhasıdır. Faşizm, parlamenter bir kılığa büründürülmüş veya üniforma giydirilmiş şekliyle kapı ağzında boy göstermiştir. TİP, faşizme karşı demokrasi için mücadele kampanyası açmaktadır. Bütün ilerici, yurtsever güçleri, kendi alanlarında, kendi güçleriyle, 'faşizme dur!' deme mücadelesine çağırıyoruz."

Dağıtılan bildiri şöyledir:

"Yurttaşlar, Demokratik hak ve hürriyetlerimiz yok edilmek tehdit ve tehlikesiyle karşı karşıyadır. Sömürücü sınıflar ülkeyi yönetmekte acz içine düşmüşlerdir. İşçilerin gelişen mücadelesi emekçi halkımızın haklarına sahip çıkışı karşısında sömürücü sınıflar ve onların iktidarı çıkmaza girmiştir. Bunlar, egemenliklerini sürdürmek için baskı ve zulümden başka bir çare göremiyorlar. Bunun için demokrasiyi boğazlamak anayasal hak ve hürriyetlerimizi yok etmek istiyorlar. Yaratılan buhranla oynanmak istenen oyunun bu olduğu apaçık ortadadır. Türkiye'nin içinde bulunduğu buhran, sömürücü sınıfların benimsedikleri kapitalist gelişme yolunun olağan, zorunlu ve kaçınılmaz sonucudur. Buhranı ancak işçi ve emekçilerin iktidarı çözer ve ergeç çözecektir. Bu iktidar kuruluncaya kadar geçecek zamanın demokrasi adını taşıması sömürücülerin işçi ve emekçi sınıfların siyasal alanda örgütlenmelerini, seslerini duyurmalarını ve iktidar mücadelesi yapmalarını engellemeye kalkışmamasına bağlıdır. İşte burjuvaziyle diğer gerici sınıflar 'Türkiye anarşiye sürükleniyor' diye ikide birde yaygara koparmalarının altında yatan neden bu mücadeleyi geriletme isteğidir. Yani sömürücü hakim sınıfların isteği anayasal hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmak, gelişen direnme hareketlerini bastırmak, işçi ve emekçi sınıfların iktidarını geciktirmektir.

Yurttaşlar, Hakim sınıfların, kısa vadedeki hedefi Üniversite özerkliği ve buradan hareketle Üniversite gençliğidir. Üniversiteyi ve gençliği hakim sınıfların maşası haline getirecek, iktidarın karşısında susta duracak tedbir tasarıları hazırlanmış ve açıklanmıştır. Hakim sınıfların asıl hedefi, gelişip güçlenmekte olan işçi sınıfı hareketidir. Alınması düşünülen tedbirlerin ilk habercisi 274 sayılı sendikalar kanununda geçen yıl yapılan ve 275 sayılı grev ve toplu sözleşme kanununda yapılmak istenen değişikliklerdir. Böylece işçi sınıfının ekonomik mücadelesinin bastırılması, kazanılmış bulunan örgütlenme, toplu sözleşme ve grev haklarının yok edilmesi planlanmaktadır. Üçüncü hedef, anayasa tarafından garanti altına alınmış bulunan söz ve düşünce hürriyetidir. Nitekim daha şimdiden, mahkeme kararına bile ihtiyaç duymaksızın, kitap ve gazeteler toplatılmakta, insanlar 24 saatten uzun bir süre nezarethanelerde tutulmaktadır. Dördüncü hedef, Kürt halkının yıllar yılı esirgenmiş bulunan demokratik hak ve hürriyetlerinin tanınmaması, gelişmekte olan demokratik mücadelesinin bastırılmasıdır. Bir başka hedef, TRT'yi iktidarın borazanı yapacak olan tasarının kanunlaştırılmasıdır. Durum açıktır: Burjuvazi ve diğer gerici sınıflar, gençlik hareketlerini bahane ederek, söz, yazı ve düşünce hürriyetini, ana-

yasal direnme hakkını, serbestçe dernek, sendika ve parti kurma hakkını, üniversite özerkliğini, kısacası demokrasiyi yok etmek istek ve azmindedir. Türkiye İşçi Partisi, şimdiye kadar olduğu gibi, bundan böyle de bu çeşit teşebbüslerin sonuna kadar karşısında olacaktır.

Yurttaşlar, Anarşizm bahane edilerek faşizm getirilmek istenmektedir. Şunu bilelim: Faşizm anarşizmle beslenir, çünkü çağdışı varlığını, ancak 'anarşizmle mücadele ederek' meşrulaştırabilir. Dünyanın her yerinde böyle olmuştur. Hitler'in sokaklara dökülen zorbaları adam öldürmüşler, yangın çıkarmışlar ve bunun suçu, her ne hikmetse, 'anarşist'lerin omuzlarına yıkılmıştır. Hitler, anarşizmle mücadele etmek için iktidara talip olmuş ve Almanya'ya sömürücü sınıfların silahlı sultasını getirip oturtmuştur. Bugün Türkiye'de sömürücü sınıfların yapmak istedikleri bundan farksızdır. Gençlik hareketleri, anayasal hak ve hürriyetlerin kısıtlanmasını gerektirecek olaylar değildir. Gençlik olayları sırasında ölen 17 kişiden hiç birisi, 'gençlik hareketleri'nde ölmemiştir. Bunların hepsi, üniversite dışında, sokaklarda, parayla tutulmuş ajanlar tarafından öldürülmüşlerdir. Gençlik olaylarının sona ermesinin tek şartı, olayların arkasında bulunduğu ve olayları kışkırttığı artık iyice açığa çıkmış bulunan iktidar ve gerici güçlerin, her türlü teşvik, tahrik ve tertipten vazgeçmesidir. Gerçeği görelim: Gençlik olaylarının bu hale gelmesinin tek nedeni, iktidarın, almak istediği faşist tedbirlere gençlik eylemlerinin gerekçe olabilmesi için giriştiği teşvik ve tahriklerdir. Faşizmin ardına sığınmak istediği ikinci gerekçe Kürt halkından söz etmeyi bölücülük diye göstermektir. Aslında Kürt halkının varlığını inkâr etmek, anayasa dışı baskı ve şiddet uygulamak bölücülüğün ta kendisidir. Devletin resmi istatistiklerinde ana dili Kürtçe olan vatandaşlarımızın sayısı milyonları bulmaktadır. Gerçekleri inkâr etmekle birlik sağlanamaz. Gerçek ve sağlam birlik ancak, eşitlik, özgürlük, kardeşlik ve adalet temelleri üzerinde kurulabilir.

Yurttaşlar, Demokrasi devam edecekse, bütün görüşlerin temsil edilmesi kadar, direnişlerin de olması doğaldır. İşçilerin, köylülerin, memurların, gençliğin, esnaf ve zanaatkârların, sömürü ve baskıya karşı mücadele haklarını tanımayan, kısıtlayan bir düzene herşey denir de demokrasi denmez. Böyle bir düzenin adı, tek kelimeyle, faşizmdir. Faşizm, gizli olsun açık olsun, baskı ve şiddete dayanır. Buna karşı durmak, tezgâhlanan oyunun ipliğini pazara çıkarmak, bütün demokratik güçlerin boyun borcudur. Sömürücü sınıfların iktidar etme kabiliyetini kaybetmesi ve işçi ve emekçi sınıfların da henüz iktidar edecek döneme girmemesinden doğan bugünkü buhrana anayasa dışı çözümler aramak, örneğin Milli Güvenlik Kurulunu anayasa dışı bazı yetkilerle donatmaya kalkışmak ya da koparıla koparıla alınmış demokratik hak ve hürriyetleri çiğnemeye çalışmak, çıkar yol değildir. Buhranlara köklü çözümler getirmenin tek yolu, işçi ve emekçi sınıfların iktidara gelmesi ve sosyalist Türkiye'yi kurmasıdır. Devrimci yı-

ğın mücadelesini durdurmaya kimsenin gücü yetmeyecektir, yettiğini tarih yazmamıştır. Bunu bilelim, belleyelim.

Yurttaşlar, Bugün için buhranın yüzeydeki geçici bir çözümlenmesi bütün ilerici güçlerin siyaset alanında temsilini sağlayacak tedbirlerle mümkün olabilir. İşçileri ve emekçileri siyasal mücadelenin büsbütün dışına itme heveslerine karşı çıkalım.

İşçiler, köylüler, aydınlar, gençler, esnaf ve zanaatkârlar, Demokrasinin boğazlanmasına, anayasal haklarımızın yokedilmesine göz yummayalım. Sömürücü sınıfların devrimci yığın hareketlerini bastırmak için geliştirdikleri faşizmi yerle bir edelim. Bu haklar devrimci yığın mücadelesinin gelişmesi için zorunludur. Bunu böylece bilelim ve faşizme karşı saflarımızı sıklaştıralım."

Kampanya yürütülürken 11 Ocak 1971 Pazartesi günü gece yarısı, saat 03.00 sıralarında "Faşizme hayır", "Hürriyetlerin düşmanı faşizme hayır" gibi değişik afişleri Kavaklıdere semtinde asmaya çalışan TİP ve SGÖ'lü militanlarını polis engellemek ve yakalamak ister.

Afiş asanlar yakalanmamak için kaçarken polis kaçanları durdurmak için peşlerinden silahla ateş açar.

Daha sonra polis, aralarında TİP Ankara İl Başkanı Naili Severge, TİP Ankara İl Sekreteri Asuman Erdost ile SGÖ Sekreteri Gürhan Fişek, Süleyman Coşkun, Neşe Erdilek, Ferruh Çelebi, Nezih Güler, Ethem Sel, İbrahim Bakırcı, Kemal Faris Çölok, Necati Kabay, Resul Demirbağ, Nami Seyinler'i gözaltına alır.

Zonguldak TİP İl Başkanı Ahmet Hamdi Dinler, bildiri dağıtırken gözaltına alınır.

SGÖ Genel Başkanı Muharrem Kılıç, 12 Ocak 1971 Salı günü, bir açıklama yapar ve TİP'in açtığı "Faşizme Hayır" kampanyasını desteklediklerini söyler.

Kılıç, özetle şu açıklamayı yapar:

"İşçilerin, emekçilerin ve halkın silahlı düşmanı faşizm, adım adım ilerlemektedir. Bütün ilericileri, faşizme hayır demeye çağırıyoruz. Demokratik haklarımızın boğazlanmasına fırsat vermeyelim. Egemen sınıfların, devrimci yığın hareketlerini bastırmak için tezgâhladıkları faşizmi yerle bir edelim. Emekçilerin mücadelesini tasfiye etmek için hücuma kalkan burjuvaziye dur diyelim".

TİP İstanbul il teşkilatı tarafından Kâğıthane'de kapalı salon toplantısında, "Faşizme Hayır Kampanyası" nedeni ile bir toplantı yapılır.

Toplantıda TİP Genel Başkanı Behice Boran, TİP Genel Sekreteri Sait Çiltaş, Yazar Aziz Nesin, SGÖ temsilcisi ve işçiler konuşma yaparak, bu konuda görüşlerini dile getirmişlerdir.

"Faşizme Hayır" kampanyası çerçevesinde hazırlanan bir milyona yakın bildiri Türkiye'nin her tarafında dağıtılır.

Üniversite Özerkliği Bir Kere Daha Çiğnenmiştir

Niğde Öğrenci Yurdunda 24 Ocak 1971 Pazar günü meydana gelen olayları yaratanları yakalamak amacıyla SBF Öğrenci Yurdunu aramak isteyen güvenlik kuvvetleri ile aramaya karşı çıkan öğrenciler arasında çıkan çatışma sonunda 340 kişi gözaltına alınır.

SGÖ Genel Başkanı, bu olay hakkında şu açıklamayı yapar:

"Faşizm iğrenç yüzünü bu kez de Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde gösterdi. Halk düşmanları anayasal hakları yeniden tepelediler. Niğde yurdundaki öğrenci derneği seçimleri sırasında çıkartılan çatışmayı bahane ederek, binlerce polis SBF yurduna saldırdı. Yüzlerce genç insafsızca coplandı. Kız-erkek; öğrenci-müstahdem farkı gözetilmeksizin masum insanların kanları döküldü. Gözü dönmüş haydutların emirleriyle, toplum polisi özel tüfekler kullandı, öğrenciler üzerine dinamitler fırlattı. Ve Niğde Yurdundaki çatışmadan dolayı SBF yurdundan 350 kişi yerlerde sürüklenerek Emniyet Sarayına taşındı. Ankara hastahaneleri yaralı insanlarla dolup taştı. Olanlar hunharlıktan başka birşey değildir. Faşistler, bütün bu canavarlıklara daha sonradan alınan bir savcılık kararıyla kanunilik kılıfını giydirdiler. Bütün bu olanları şiddetle protesto eder, biricik sorumlunun burjuva iktidarı olduğunu belirtiriz. 'Suçluları takip', 'kanunları uygulama' maskesi altında demokratik özgürlükler yerle bir edilmiştir. Fakülte yöneticileri hiçe sayılarak üniversite özerkliği bir kere daha çiğnenmiştir. Bu, faşist uygulamanın ta kendisidir ve Anayasaya göre açıkça suçtur. Tarih önünde ve halkların vicdanında egemen sınıfın temsilcileri mahkûm olmuşlardır. Onlar, şimdi, suçluların telaşı içerisinde vahşi tertiplerini haklı göstermeye çalışacaklardır. Halkı aldatmak için hiç sıkılmadan yalan söyleyeceklerdir. Temelleri çatırdayan gerici iktidarlarını yaşatabilmek üniformalı karşıdevrimciler arasında destek arayacaklardır. Fakat faşistlerin bu çabası boşunadır. İnsanlık ergeç aydınlığa kavuşacak ve her damla kanın hesabı mutlaka sorulacaktır. Sosyalist Gençlik Örgütü olarak bütün Türkiye devrimcilerini, Türkiye İşçi Partisi tarafından yürütülen anti-faşist mücadeleye katılmaya çağırıyoruz. Hep birlikte 'Faşizme Hayır' demeliyiz. Azgınlaşan burjuvaziye karşı anti-faşist mücadele bayrağı altında saf tutmalıyız."

Şerafettin Atalay Öldürülüyor

TİP Amasya İl Başkanı Şerafettin Atalay, 28 Ocak 1971 Perşembe günü, evinin önünde, silahlı saldırı düzenlenerek öldürülür.

Şerafettin Atalay, öldürüldüğü günün sabahı, Avukat Kemal Yücel ile birlikte, silah yakalatan bir gencin davası için Suluova'ya gitmiştir. Bu davanın bitiminde Amasya'ya dönmüş, saat 19.15 civarında, babasının Yüzler Mahallesi'ndeki evinin önünde öldürülmüştür.

Öldürüldüğü zaman 32 yaşında olan Şerafettin Atalay'ın katili bulunamadığı gibi 1974 yılında çıkan "Af Kanunu" nedeniyle soruşturma sona erdirilmiştir.

TİP Amasya İl Başkam Şerafettin Atalay, Aren-Boran grubundan olmasına rağmen öldüğü güne kadar bütün devrimci hareketleri desteklemiş ve sahip çıkmıştır.

SGÖ Genel Sekreteri Gürhan Fişek, 30 Ocak 1971 Cumartesi günü, Şerafettin Atalay'ın öldürülmesi nedeniyle yaptığı açıklamada, bütün demokratik güçleri faşizme karşı ortak mücadeleye çağırır:

"TİP Amasya İl Başkanı Şerafettin Atalay'ın öldürülmesi, ülkemizde faşizmin bütün karanlığıyla kol gezdiğinin yeni bir işareti olmuştur. Vurulan yalnızca, Türkiye'deki sosyalist mücadelenin yürekli, bilinçli, yılmaz savaşçısı Şerafettin Atalay değildir. Bu olayla Türkiye'de başta can güvenliği olmak üzere, en temel hak ve özgürlükler yok edilmiş olmaktadır. Haberler, Atalay'ın iktidar taraflısı güçler tarafından öldürüldüğü kanısını güçlendirmektedir. Durum açıktır: İktidar hiçbir kuşkuya yer vermeyecek şekilde anayasa dışına düşmüştür. Bu durumda, bütün anti-faşist güçler birleşmek zorundadırlar. Türkiye'de korkunç tertiplerin ortalığa hakim olduğu unutulmadan, faşist güçlerin kurduğu tuzaklara düşmeyecek bir uyanıklık ve bilinç içinde, faşizme karşı aktif mücadele verilmelidir. Bu mücadelenin başarıya ulaşmasının birinci koşulu, birlik ve disiplin içinde yürütülmesidir. Sosyalist Gençlik Örgütü olarak, bu birlik ve disiplinin birinci koşulunu, sosyalist mücadelenin ana örgütü Türkiye İşçi Partisi etrafında toplanmakta görüyoruz. Bu birlik sağlandığında faşizmin yenileceğine inancımız tamdır. Bütün demokratik güçleri, bu çerçeve içinde faşizme karşı mücadeleye çağırıyoruz."

"TİP'i Tasfiye Etmeye Çalışıyorlar"

SGÖ Merkez Yönetim Kurulu, 12 Şubat 1971 Cuma günü, "Kamuoyuna" bir bildiri yayınlayarak, iktidarın anayasa dışılığını gözler önüne seren TİP'in tasfiyesi için fiilen çalışıldığını ifade eder.

SGÖ Merkez Yönetim Kurulu'nun yayınladığı bildiri aynen şöyledir:

"Kapitalizmi yaşatmak için faşizme yönelen Türkiye Burjuvazisi, son günlerde yoğunlaşan anti-demokratik saldırılarının esas amacını açıkça ilan etmiştir. Burjuva iktidarı, 274 ve 275 sayılı kanunları tadil tasarıları ile işçi sınıfının sendikal hareketini vurmaya kalktıktan sonra, şimdi de işçi sınıfının politik hareketini yani sosyalist Türkiye İşçi Partisi'ni hedef almıştır. Parti program ve tüzüğü, IV. Büyük Kongre kararları ve 'Faşizme Hayır' kampanyası sırasında yayınlanan bildirilerle ilgili olarak Türkiye İşçi Partisi Merkez Yürütme Kurulu aleyhinde soruşturma açılmıştır. Anayasa ve Siyasi Partiler Kanununa göre, bir parti hakkında soruşturma açmak yetkisi Cumhuriyet Başsavcılığına aittir. Oysa Anayasanın etrafından dolanarak 'parti hakkında değil, yöneticiler hakkında dava açıyoruz' iddiasıyla Türkiye İşçi Partisi fiilen tasfiye edilmeye çalışılmaktadır. Türkiye İşçi Partisi, işçi sınıfımızın siyasi örgütüdür. Sömürülen emekçilere ve ezilen halklara kurtuluş yolunu gösteren bağımsızlık demokrasi ve sosyalizm

mücadelesini yılmadan yürüten yasal bir kuruluştur. IV. Büyük Kongresi ile yürekli bir adım atmış, gelişen devrimci hareketin sorunlarını aydınlatan kararlar almıştır. Türkiye İşçi Partisi, parti içi sapmalara karşı yürüttüğü mücadeleden daha da güçlü olarak çıkmıştır. Sosyalizm yolunda sağlam adımlar atmaktadır. Burjuvazinin yoğunlaşan saldırıları bundandır. Burjuvazi ve iktidarı Türkiye İşçi Partisi'nden korkmaktadır. Türkiye İşçi Partisi, iktidarın anayasa-dışı politikasını sürekli olarak çürütmektedir. Anayasa Mahkemesi'nden çıkan kararlar bunun en iyi göstergesidir. Bütün bunlar, Türkiye İşçi Partisi'nin anayasayı en iyi yorumlayan parti olduğunu ve iktidarın anayasa dışılığını gözler önüne sermektedir. Şu unutulmamalıdır ki; İşçilerin, emekçilerin, halkların biricik umudu Türkiye İşçi Partisi sindirilemez. Bütün çabalar boşunadır. Çünkü Türkiye İşçi Partisi'ni kapatmak demek, anayasayı ve demokrasiyi bütünüyle ortadan kaldırmak demektir. İşçi sınıfının siyasi örgütünün bulunmadığı demokrasi, demokrasi değildir. Anayasal ve demokratik özgürlüklerin asgari ve temel garantisi sosyalist partinin ve işçi sınıfı mücadelesinin varlığıdır. Sosyalist Gençlik Örgütü olarak, bütün ilerici, devrimci ve demokratik güçleri, burjuvazinin bu somut saldırısı karşısında mücadeleye çağırıyoruz."

Türkiye Halkını, Burjuvazinin Oyunlarına Karşı Mücadeleye Çağırıyoruz

19 Şubat 1971 Cuma günü Hacettepe Üniversitesi Öğrenci Yurdunda öğrenciler ile güvenlik kuvvetleri arasında şiddetli bir çatışma meydana gelir. 19 güvenlik görevlisi, 3 öğrenci yaralanır. 191 öğrenci gözaltına alınır.

SGÖ, yayınladığı bildiriyle, meydana gelen olayları burjuvazinin, "imha planı"nın bir safhası olarak niteler ve şu açıklamayı yapar:

"Türkiye halkını, burjuvazinin oyunlarına ve faşizme karşı mücadeleye çağırıyoruz. Mücadelemiz faşizme karşıdır. TİP'in başlattığı Faşizme hayır kampanyasının yanındayız. Bu kampanyayı sürdürmek için hazırlanan afişleri yurdun dört bir tarafına gönderildi. TİP'in öncülüğünde bu hareketi sonuna kadar destekleyeceğiz."

SGÖ, ayrıca bu amaçla saat 14.00'te Türk Hukuk Kurumu salonunda bir toplantı düzenler.

Toplantıda Prof. Sadun Aren, Prof. Mümtaz Soysal, Asistan Uğur Mumcu, İlk-Sen'den Şıhça Yavuz, TÖS'den Hürrem Arman ve SGÖ Genel Başkanı Muharrem Kılıç, konuşma yapar.

SGÖ üyesi olan Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi üçüncü sınıf öğrencisi İhsan Över, Saim Ergün ile DTCF öğrencisi Kürşat Akyüz, "Faşizme Hayır" afişlerini, 22 Şubat 1971 Pazartesi günü, Ankara Mithatpaşa caddesinde duvarlara yapıştırırken polis tarafından gözaltına alınır.

SGÖ, gözaltına alınanlarla ilgili yayınladığı bildiride, özetle şu açıklamayı yapar:

"Gençler tutulmadan önce, polis, arkalarından sekiz el ateş etmiştir. Bütün engelleme, baskı çabaları ve karalamalara rağmen faşizme-kapitalizme-emperyalizme karşı mücadelemizden dönmeyeceğiz.".

SGÖ İstanbul Şubesi de 8 Mart 1971 Pazartesi günü akşamı, "Faşizme Hayır" konulu toplantısını Beyazıt'ta bir düğün salonunda yapar.

Toplantıda bir konuşma yapan TİP Merkez Yürütme Kurulu Üyesi Profesör Sadun Aren, son olaylara değinerek, üzüntü duyduklarını, devrimci gençlerin bazı hareketlere istemeyerek katıldıklarını söyler.

Toplantıda SGÖ Genel Başkanı Muharrem Kılıç ile DDKO temsilcileri de konuşarak, doğu halkının yıllarca himayesiz bırakıldığını, son olaylardan büyük üzüntü duyduklarını, bunların doğum sebeplerinin meydana çıkartılmasının gerektiğini belirtirler.

Saat 18.00'de başlayan toplantı saat 20.30'da sona erer.

Ali Han Uluğ Öldürülüyor

TİP Yıldızeli İlçe Sekreteri Ali Han Uluğ'un evinde ölü olarak bulunmasıyla ilgili olarak SGÖ, 9 Mart 1971 Salı günü yayınladığı bildiride özetle şu görüşlere yer verilir:

"Burjuva iktidarı, isteyerek yarattığı anarşik ortamda Türkiye sosyalist hareketine hayâsızca tertiplerle vurmaya yönelmiştir. Son olaylar burjuvazinin asıl hedefinin TİP olduğunu açıkça ortaya çıkarmıştır. Yılmadan, usanmadan, kişisel değil ama sınıfsal kinimiz bilenerek emperyalizme ve faşizme karşı sosyalizm için yürüyeceğiz. Burjuvazi bugün Türkiye'de çok yönlü oyunlar oynamakta ve oynatmaktadır. Burjuvazi, işçi sınıfının yılmaz savaşçılarından Şerafettin Atalay ve Ali Han Uluğ kardeşlerimizi vurarak, Kırıkhan ve İslahiye gibi daha nice olaylar yaratarak iki şeyi amaçlamaktadır. Bunlardan biri Türkiye İşçi Partisi ve onun yanında yer alan ilerici, demokratik ve sosyalist örgütleri anarşik ortamın içine çekmek: diğeri ise sindirmek ve yıldırmaktır. Sosyalist gençler olarak inandığımız dava yolunda yılmadan yürüyeceğiz."

Tabii, Biz Karşı Çıkarız Onlar da Gider

Türkiye'yi iyi idare etmediği gerekçesiyle Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri Komutanları ile Genelkurmay Başkanı, 12 Mart 1971 Cuma günü, Süleyman Demirel hükümetine bir muhtıra verir. Hükümet üyeleri istifa eder.

Emek dergisi, Sosyalist Gençlik Örgütü ve TİP Çankaya İlçe örgütü, Ankara'da Süleyman Sırrı Sokak 2/8 Yenişehir adresindeki binadadır. Muhtıranın verildiğini ve hükümetin istifa ettiğini radyodan öğrenen SGÖ Genel Başkanı Muharrem Kılıç, TİP Genel Merkezine gider.

TİP Merkez Yürütme Kurulu üyeleri bir odada toplantı yapmaktadır. Muharrem kılıç, toplantının bitmesini beklemeye başlar. Bir ara toplantıdan Sadun Aren, çıkar. Muharrem Kılıç, hemen Sadun Aren'in yanına gider:

"Askerler muhtıra verdi, hükümet istifa etti. Hocam, yapılan olay demokratik değildir. Gerici bir harekettir. Biz SGÖ olarak, bu harekete kesinlikle karşı çıkılmasını istiyoruz." der. Sadun Bey, tebessüm ederek,

"Tabii, biz karşı çıkarız, onlarda gider." diyerek cevap verir.

Daha sonra, SGÖ ve TİP, 12 Mart muhtırasına karşı çıkan bildiriler yayınlar. Aradan bir ay geçtikten sonra ise başta TİP yöneticileri olmak üzere ilerici aydınlar, öğrenciler gözaltına alınmaya, tutuklanmaya başlar.

30 Kişilik Topluluk, SGÖ'yü Basıyor

Ülkü Ocaklı 30 kişilik bir topluluk, 13 Mart 1971 Cumartesi günü, saat 17.00'de İstanbul SGÖ'nün bulunduğu binaya baskın yapar.

SGÖ mensuplarının verdiği bilgiye göre, 30 kişilik topluluğun içinde, ellerinde silahlı olan üç kişi, Çağaloğlu Molla Fenari Sokak'taki binanın üst katına çıkar ve örgütün bulunduğu odaya girer. Silahlı şahısları, ellerinde sopa bulunanlar izler.

Baskıncılar, odada bulunan 7 kişiyi, "kımıldamayın yoksa öldürürüz" diye tehdit ettikten sonra etrafı tahribe girişir, sobayı devirir, ellerine geçirdikleri herşeyi parçalar.

SGÖ'lüler, Pertevniyal Lisesi'nde okuyan Reşat Dağnalar isimli bir genci, 29 Mart 1971 Pazartesi günü saat 13.00 sıralarında yakalar ve SGÖ'yü basanlardan biri olduğu iddiasıyla emniyet mensuplarına teslim eder.

SGÖ, 12 Mart Muhtırası Hakkında Genelge Yayınlıyor

SGÖ Genel Merkezi tarafından, 8 Nisan 1971 günü, tüm örgütleri ve üyelerine bir genelge yayınlar.

71/1-14 sayılı Genelge şöyledir:

"Türkiye siyasal hayatında yeni bir dönemin başlangıcı olan 12 Mart Muhtırası ve sonrası üzerine Sosyalist Gençlik Örgütü üyeleri mutlaka ortak bir tavır ve bunu izleyen olaylara bakışta ortak bir görüş benimsemek zorundadırlar.

Bu konuda çok şey yazılmış ve söylenmiştir. Biz bunların bir kısmını tekrara düşmeyi göze alarak, konunun önemine dayanarak, görüşlerimizi topluca sunmak ve belgelemek istiyoruz.

12 Mart Muhtırası ve sonrası gelişmelerin önemini başlıca üç noktada topluyoruz:

1- Bu muhtıra maddi yapı ile siyasi yapı arasındaki uyuşmazlığın bir ürünüdür.
2- Bu muhtıra ve sonrası ile Türkiye'de burjuva demokrasisi gerileme sürecine girmiş görünmektedir.
3- Bu muhtıra kendilerini ilerici, solcu ve hatta sosyalist olarak tanımlayan bir takım güçlerin gerçek niteliklerini ortaya çıkarmalarına fırsat vermiştir.

Türkiye'de özellikle son on yıllık gelişme ile egemen sınıflar diye ta-

nımlayabileceğimiz üçlü ittifakta bir takım çatlamalar meydana gelmiştir. Bu çatlama sanayi burjuvazisinin üretimde işgal ettiği yerin artması ve giderek büyük ağırlık kazanmasında ileri gelmiştir. Türkiye'de kapitalizmin bunalımı olarak sözü edilen şey aslında, sanayi burjuvazisinin iktidara daha iyi yerleşmek istemesinden ileri gelmektedir. 12 Mart Muhtırası ve sonrasını, sorunlara sanayi burjuvazisi lehine çözümler getirmeyi amaçlamasından görmek gerekir. Türkiye'de üretim güçlerinin bugünkü gelişme seviyesinde iki temel sınıf, burjuvazi ve işçi sınıfı güçler dengesinin iki kutbunda bulunmaktadır. Bu sınıf çelişkilerinin keskinleşmesine paralel olarak işçi sınıfının siyasi ve ekonomik hareketi büyük gelişmeler göstermiştir. "Anarşiyi önlemek" olarak sözü edilen aslında, bu gelişmeler karşısında ki burjuvazinin tedirginliğini gidermektir. Bu anlamda da yeni hükümet anayasal hakları kısıtlamak, burjuva demokrasisinin sınırlarını daraltmak ister görünmektedir. Muhtıranın verilmesi ile birlikte kendilerini ilerici, solcu ve hatta sosyalist olarak tanımlayan bir takım güçlerden sevinç çığlıkları yükselmiştir. Muhtıra sonrası bir takım gelişmeleri ve kısa şaşkınlık dönemlerini bir yana bırakırsak bu güçler davranışı olumlu karşılamış ve övmüşlerdir. Siyasi hayatta meydana gelen gelişmeleri, işçi sınıfı ve emekçilerin ekonomik ve siyasi hareketini nasıl etkileyeceğine göre değil de kendi 'düş'lerine göre değerlendiren bu siyasi örgüt, meslek örgütü ve kişiler sapmalarını daha bir açıklıkla koymuşlardır. Ayrıca bize şu dersi de vermişlerdir: 'Her kim, ülkesindeki gelişmeleri işçi sınıfı ve emekçilerin örgütlenmesi açısından değerlendirmiyorsa, ona sosyalist denmez.' Ayrıca, 12 Mart Muhtırasının getirdiği 'reformlar' üzerinde de durmak isteriz. Belirtilen 'reformlar' aslında büyük burjuvazinin acil programı içinde yer almaktadır. Hatta büyük burjuvazinin isteklerinden daha da geridedir denilebilir. O halde bu istekler ilerici niteliklerini yitirmiş; işçi sınıfı ve emekçiler aleyhine sanayi burjuvazisini güçlendirmeyi hedefleyen isteklerdir; kapitalizmi daha uzun yaşatabilmek için öne sürülen reformlardır. 'Reform' istekleri bu anlamlarıyla, işçi sınıfı ve emekçilerin örgütlü mücadelesine ters düşmektedir. Bu anlamda da gerici isteklerdir. Sosyalistler yapılmak istenen 'reformlara' bu çerçeve içinde mutlaka karşı çıkmalıdırlar. Bütün bunların ötesinde, burjuva iktidarı tarafından, 'anarşiyi önlemek' bahanesi ile sosyalist harekete yöneltilen her saldırı, anayasal ve demokratik hakların kısıtlanması yolundaki her çaba, karşısında Türkiye İşçi Partisi öncülüğündeki ilerici ve sosyalist örgütleri bulacaktır. Ayrıca, mücadelemizin sadece bir 'mevcudu muhafaza' mücadelesi olarak görülmemesi, demokratik hakları korumak ve geliştirmek mücadelesinin bir arada yürütülmesi gerektiği ortadadır. Önümüzdeki günlerde, sömürücü hakim sınıflar ile işçi ve emekçi sınıflar arasındaki mücadele daha da keskinleşecektir. Türkiye'de işçilerin, köylülerin ve bütün emekçi halkın tek kurtuluşu sosyalizmdedir. Bütün ilericilerin bu gerçeği görmeleri, Türkiye İşçi Partisi'nin sosyalizm, demokrasi ve bağımsızlık için yürüttüğü mücadeleye katılmaları bir zorunluluktur. Gürhan Fişek - Genel Sekreter."

Sıkıyönetime Hayır

SGÖ, 25 Nisan 1971 günü, yayınladığı bildiride, Nihat Erim hükümetinin Anayasa değişikliği istemine karşı çıkar ve yeni hükümetin ilericilikle uzaktan yakından ilgisi bulunmadığını ileri sürer.

"Hükümet, 1961 Anayasası ile ters düşmüştür" denildikten sonra, şu açıklama yapılır:

"Erim Hükümetinin yapmak istediği Anayasa değişikliği düşünce özgürlüğüne indirilmiş en büyük darbe olacaktır. Anayasa değişikliği Türkiye'de ilerici demokratik ve sosyalist güçleri hedef almaktadır. Bu değişiklik kitlelere malolmuş hareketleri önleme amacındadır. Ama şurası unutulmamalıdır ki, biz sosyalistler ve demokratik güçler, bu hakları söke söke aldık. Sürekli bir mücadele ile elde ettiğimiz bu demokratik mevzilerden bir adım bile geri çekilmeyeceğiz. Zoraki kanun değişiklikleri ile sosyal problemler çözümlenemez. Demokrasi ve anayasayı savunmak için bütün demokratik, sol, sosyalist kuruluşları eylem birliğine çağırıyoruz."

SGÖ Merkez Yönetim Kurulu, 27 Nisan 1971 günü, toplanır ve aşağıdaki hususları kamuoyuna duyurmayı karar altına alır:

"Türkiye'nin 11 ilinde sıkıyönetim ilan edilmesi Erim iktidarının anayasa dışına düştüğünü açıkça göstermektedir. 'Vatan ve cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma' olduğu iddia edilerek demokratik hak ve özgürlüklerin kısıtlanması anayasamıza uygun değildir. Anayasada sıkıyönetim ilanı çok özel ve çok belirli şartlara bağlanmıştır. 124. madde söz konusu edilen 'savaş hali', 'savaşı gerektirecek bir durumun baş göstermesi', 'ayaklanma olması' durumu yoktur. Son zamanlarda ortaya çıkan ve kesinlikle 'ayaklanma' özelliği taşımayan bazı olaylar zorlanarak sıkıyönetim ilan edilmesi mümkün değildir. Banka soyma, adam kaçırma gibi fiiller hiçbir şekilde 'vatan ve cumhuriyete yönelmiş kuvvetli ayaklanma' niteliği taşımamaktadır. Ve anayasamıza göre sıkıyönetimin gerekçesi olamaz. Kaldı ki, bu cinsten fiiller olağan kanun ve tedbirlerle önlenebilecek durumdadır. Bu gerçek karşısında olağanüstü tedbirlerin alınmasının ve sıkıyönetim ilan edilmesinin amacı, demokratik, ilerici ve sosyalist mücadelenin baskı altında tutulmak istenmesidir. Anayasa ile garanti altına alınmış olan temel hak ve özgürlüklerin ortadan kaldırılması tasarlanmaktadır. Zorlama gerekçeler ve suni nedenlerle sıkıyönetim ilan edilen rejimin adı demokrasi değildir. Ve her zamankinden çok anayasaya uyulması gereken böyle bir dönemde olağanüstü tedbirlere gidilmesi yurdumuza felaket getirecektir. İnsanlık, Hitler, Mussolini ve benzerlerinin getirdiklerinin acısını yıllar boyu çekmiştir. Bu noktada, demokrasiyi ve anayasayı savunmak için bütün demokratik, sol ve sosyalist kuruluşları eylem birliğine çağırıyoruz."

SGÖ Çalışmaları Son Buluyor

SGÖ, Sosyal Demokrasi Dernekleri Federasyonu (SDDF) ile 29 Nisan 1971 Perşembe günü, ortak yapmayı düşündükleri bir eylem hazırlığı içe-

risinde iken, 29 Nisan 1971 Perşembe günü, Emniyet mensupları, TİP Ankara il örgütü, Sosyalist Gençlik Örgütü ve Emek Dergisinin bulunduğu binada arama yapar.

Yapılan aramada Mehmet Kök Özaltınlı (TİP Merkez İlçe Başkanı), Peyami Arıırk (TİP Çankaya İlçe Sekreteri), Gürhan Fişek (SGÖ Genel Sekreteri), Erkan Şener (SGÖ üyesi), Naci Sezginler (SGÖ üyesi) gözaltına alınır, TİP il merkezinde bulunan bazı yazılar ve evraklara da el konulur.

SGÖ hakkında bir dava açılmaz ama SGÖ Genel Başkanı Muharrem Kılıç, Liseli Gençlik adlı dergide yazdığı iki ayrı yazı nedeniyle yargılanır ve tutuklanarak cezaevine konur. Muharrem Kılıç, komünizm propagandası yapmaktan yargılandığı Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesince, 6 yıl 3 ay ağır hapis cezasına mahkûm edilir.

İzmir Sıkıyönetim Komutanı Koramiral Cemal Süer'in 21 Mayıs 1971 Cuma günü yayınladığı 11 numaralı bildiriyle açıklandığına göre SGÖ İzmir Sekreterliğinden Ercan Aksoyek, İhsan Sal, Nevcihan Erdine gözaltına alınmıştır.

SGÖ'nün ilk Genel Başkanı Mahmut Atilla Arsoy ile Emek dergisi Yazı İşleri Müdürü Nurettin Pirim de Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından gözaltına alınır.

TİP'in 41 kişilik merkez yönetici kadrosundan Ankara'da gözaltına alınan yöneticileri ise şunlardır:

Behice Boran (Genel Başkan), Sait Çiltaş (Genel Sekreter), Şaban Erik (Genel Sekreter), Adil Özkol (Genel Sekreter Yardımcısı), Osman Sakalsız (Genel Sekreter Yardımcısı), Yalçın Cerit (Genel Sayman), Sadun Aren (MYK üyesi), Turgut Kazan (MYK üyesi), Hüsamettin Güven (MYK üyesi), Kemal Sülker (GYK üyesi), Dinçer Doğu (GYK üyesi), Güner Eliçin (GYK üyesi), Cemal Kıral (GYK üyesi), Yakup Erdem (GYK üyesi), Süleyman Galioğlu (GYK üyesi), Nihat Sargın (GYK üyesi), Hüseyin Ergün (GYK üyesi) ve Sabri Eryılmaz (GYK üyesi).

Anayasa Mahkemesi, 20 Temmuz 1971 günü, oybirliği ile aldığı bir karar sonucu Türkiye İşçi Partisi'ni kapatır.

SGÖ üyesi gençler aynı zamanda TİP üyesidir. TİP'in kapatılması ve TİP yöneticileri ile birlikte bir kısım SGÖ yöneticisinin tutuklanması sonucu örgütün çalışmaları bu dönem böylece sona erer.

Belgeler

BELGE: 1

SBF Fikir Kulübü Karar Defteri(1956-1959)

Karar: 1 3 Ocak 1956

Aşağıda isimleri bulunan bizler, fakültemizde -Siyasal Bilgiler Fakültesi Fikir Kulübü- kurmağa karar verdik. 3 Ocak 1956

Kurucu Üyeler: Ertuğrul Baydar, Pekşen Tandoğan, Kemal Demirci, Oktay Uslu, Teoman Gönen, Yüksel Yalçın, Üner Birkan, Sadettin Akalın, Ayhan Çağlar, Şükrü Özel, Coşkun Ürünlü.

Karar: 2 8 Ocak 1956

Fakültemiz konferans salonunda -Üniversitenin görevi ve meseleleri- konulu bir tartışmalı konferansın 14 Ocak 1956 Cumartesi günü saat 15.30 da yapılması için, A.Ş.Esmer, Yavuz Abadan, Turhan Fevzioğlu, Muammer Aksoy, Aydın Yalçın, Yaşar Karayalçın'la konuşulmasına karar verildi.

Başkan: Ertuğrul Baydar, Üyeler: Üner Birkan, Ayhan Çağlar, Teoman Gönen, Yüksel Nedim Yalçın, Oktay Uslu, Şükrü Özel, Coşkun Ürünlü.

***

Karar: 3 11 Ocak 1956

Yavuz Abadan'ın mazeretleri ile 14.1.1956 günü yapacağımız tartışmalı konferans 19.1.1956 gününe tehirine karar verildi.

Başkan: Ertuğrul Baydar, Üyeler: Üner Birkan, Teoman Gönen, Yüksel Nedim Yalçın, Oktay Uslu, Şükrü Özel, Coşkun Ürünlü.

***

Toplantı: 4 19.1.1956

Aziz Atatürk'ün hemşireleri Makbule Atadan'ın vefatları dolayısıyla yapacağımız toplantıyı 23.1.1956 Pazartesi Saat 15.30'a bıraktık.

Başkan: Ertuğrul Baydar, Üyeler: Üner Birkan, Teoman Gönen, Yüksel Nedim Yalçın, Oktay Uslu, Şükrü Özel, Coşkun Ürünlü.

***

Toplantı: 5 20.1.1956

Kurucu üyeler arasında bugün vazife taksimi yapılmıştır. Kapalı oyla yapılan seçimde:

I- İdare heyetine:

Ertuğrul Baydar, Üner Birkan, Teoman Gönen, Ayhan Çağlar, Oktay Uslu, Coşkun Ürünlü, Şükrü Özel seçilmişlerdir.

II- Haysiyet Divanı: Kemal Demirci ve Pekşen Tandoğan

I. Başkanlığa Ertuğrul Baydar, B. Vekilliğine Teoman Gönen, Muhasipliğe Şükrü Özel, Sekreterliğe Coşkun Ürünlü ekseriyetle seçilmişlerdir. İş bu toplantı tarafımızdan tasdik edildi. Denetçiliğe Sadettin Akalın ittifakla seçilmişlerdir.

***

Toplantı: 6

1- Müracaat eden adayların kabulüyle esas kayıtlarının yaptırılmasına, 2- 17. III. 1956 tarihinde çaylı bir toplantı verilmesine, 3- Caylı toplantının organizasyonu ile meşgul olmak üzere Orhan Karal ve Necati İtez'le temasa geçilmesine, 4- Mete

Tuncay'ın dilekçesine cevap verilmesinin başkanlığa havale edilmesine, 5- Prof. F. H. Sud'a bir konferans verdirilmesine , 5. III. 1956 tarihli yönetim kurulu toplantısında ekseriyetle karar verildi.

Toplantı: 7

17. III. 1956 tarihinde verilecek çaylı toplantı ücretleri kati olarak çift- 6 lira, Tek- 4 lira olması hususu kararlaştırıldı. 10. III. 1956 (İmzalar)

***

Toplantı: 8

1- Yeni üyelerin kabulüyle esas kayıtlarının yaptırılmasına, 2- Genel kurul toplantısının 26. III. 1956 Pazartesi günü saat 15.30 da fikir kulübünde yapılmasına ve gündemin aşağıdaki şekilde tanzimine;

I- Başkanlık divanının seçilmesi, II- Yönetim Kurulu faaliyet raporunun okunmasına, III- Denetçi raporunun okunmasına, IV- Tenkitler, V- İbra, VI- Seçimler, VII- Dilekler.

3- Asıl üyelere "aza hüviyet kartı" verilmesine, 4- İstifa dilekçesi sekreterliğe tevdi edilen "Oktay Uslu"nun istifası hususunda konuşması için Şükrü Özel'in tevkil edilmesine, 5- İkinci yönetim kurulunun 20. III. 1956 saat 18'de kulüpte toplanmasına karar verildi. 19. III. 1956 (İmzalar)

***

Toplantı: 9 20 Mart 1956

1- 17. III. 1956 günü yapılan çayda, çay büfesinin mürtecisinin, yapılan tetkik neticesinde kar etmediğinden dolayı ihale bedeli olan -175- liradan 75 lirasının alınmamasına, 2- Üye Oktay Uslu'nun istifasının kabulüne, 3- "Türkiye'de Cezalandırma Sistemi ve İdam Cezası Konusunda", tartışmalı bir konferans verdirilmesi için gerekli hazırlıkların yapılmasına, 4- Memleketimizde, "grevin gerekliliği" konusunda bir münazara yapılmasına ittifakla karar verildi. (İmzalar)

***

Toplantı: 10

Müracaat eden adayların asıl kayıtlarının yaptırılmasına, karar verildi. 25. III. 1956. (imzalar)

***

Denetçi: Orhan Bal. 26 Mart 1956 yeni yönetim kurulu faaliyet devresi. (imza)

***

Toplantı: 11 27 Mart 1956

1- 26 mart 1956 günkü Genel kurul toplantısında seçilen yeni Yönetim Kurulu saat 12.30'da toplanarak aralarında vazife taksimi yapmıştır. Buna göre,

Başkanlığa Ertuğrul Baydar, Başkan Vekilliğine Pekşen Tandoğan, Muhasipliğe Şükrü Özel, Sekreterliğe A. Doğan Canman ittifakla seçilmişlerdir.

2- Yeni Yönetim Kurulu'nun Anıt Kabir'e ziyaretine ve bir buket koymasına,

3- Durumdan Zafer ve Ulus gazetelerinin haberdar edilmesine, ekseriyetle karar verildi. 27. III. 1956 (imzalar)

***

Toplantı: 12 29 Mart 1956

1) Müracaat eden adayların asıl kayıtlarının yapılmasına, 2) Bir "Yayın Bürosu"nun kurulmasına, bu büronun iki yönetim kurulu ve bir tane de genel kurul üyesinden teşekkül etmesine, bu iki yönetim kurulu üyesinin de Yayın Bürosuna karşı mes'ul olmalarına, 3) Yayın Bürosuna Yönetim Kurulundan Kulüp Sekreteri A. Doğan Canman ve üye Coşkun Ürünlü'nün, genel kurul üyelerinden Utku Acun'un tayin edilmesine, 4) Memleketimizi ziyaret eden Amerikalı İktisatçı Max Thornburg'un Fakültemizde bir konferans vermesi hususunda, Fikir Kulübü Başkan Ve-

kili Pekşen Tandoğan ile Altay Gökakın'ın kendisiyle temasa geçmelerine ve verdirilecek konferansın mevzuunun "Türkiye ve Orta Doğu Memleketlerinin İktisadi Durumu" olmasına, 5) Kulübümüzün eksikliklerinin ikmali hususunda Dekanlık nezdinde temasa geçilmesine, 6) Talebeler ve Profesörler veya Doçentler veya asistanlar arasında münakaşalı konferanslar yapılmasına, 7) Yönetim Kurulu'nun bundan böyle yapılacak toplantılar hakkında yönetim k. üyelerinin fikirlerinin alınmasına, ekseriyetle karar verildi. 29 Mart 1956. (imzalar)

***

Toplantı: 13 3 Nisan 1956

1- Kulübün eksikliklerinin tamamlanması hususunda Başkan Ertuğrul Baydar, Sekreter A. Doğan Canman ve Muhasih Şükrü Özel'e mali ve hukuki yetki verilmesine,

2) Mali ve İdari Şube öğrencileri arasında, mevzu, alakalılar tarafından tesbit edilmek ve İdare Hey'etinin de tasvibi alınmak şartıyla bir münazara tertibine,

3- Müracaat eden ve İdare Heyetince kabul edilen adayların asli kayıtlarının yapılmasına, ekseriyetle karar verildi. 3 Nisan 1956

Meşruhat: Toplantıda Şükrü Özel yoktu. (imzalar)

***

Toplantı: 14 10 Nisan 1956

1- Yönetim Kurulu'nun bundan böyle yapacağı resmi veya gayriresmi ziyaretlerde, yönetim kurulu üyelerinin tasvibinin alınmasına, 2- Teoman Gönen'in Yönetim Kurulu'ndan istifasının kabulüne, 3- Başkan Vekili Pekşen Tandoğan'ın başkan vekilliğinden istifasının kabulüne, ekseriyetle, 4- Başkan vekilliğine Gülçin Gürsoy'un getirilmesine ittifakla karar verildi. 10 Nisan 1956 (imzalar)

***

Toplantı: 15 13 Nisan 1956

1- Kulübe müracaat eden üyelerin asli kayıtlarının yapılmasına, 2- Yönetim Kurulundan istifa eden Pekşen Tandoğan'ın yerine yedeklerdeki sıradan Fuat Ünver'in Y. Kurulu üyeliğine getirilmesine, 3- "İnkılaplarımızda Türk Kadını" mevzuunda bir tartışmalı konferansın tertibine, bu işin organize edilmesi görevinin Şükrü Özel, Nilüfer Çerezci ve Gülçin Gürsoy'a verilmesine, ekseriyetle karar verildi. 13 Nisan 1956. (imzalar)

Toplantı: 16 26 Nisan 1956

1- Kulübe kabul edilen üyelerin asli kayıtlarının yapılmasına, ekseriyetle,

2- Fikir Kulübümüz Tüzüğü'nün tadili hususunda Genel kurul üyelerine bir ilanın yapılmasına, OYBİRLİĞİYLE,

3- Coşkun Ürünlü tarafından, 26 Nisan 1956 tarihli gündemin 6. maddesinde tesbit ettirilen, Teoman Gönen hakkındaki Disiplin Kurulu'nun kararının, mezkûr üyenin siciline geçirilmesine, EKSERİYETLE karar verildi. (imzalar)

***

Toplantı: 17 30 Nisan 1956

1- Kulübümüze kabul edilen üyelerin asli kayıtlarının yapılmasına,

2- Tüzük tadili meselesi dolayısıyla, bundan böyle müracaat edecek arkadaşların Kış Sömestr başlangıcına kadar müracaatlarının kabul edilmemesine, ekseriyetle karar verildi.

Meşruhat: Bugünkü yönetim kurulu toplantısında Fuat Ünver yoktu. (imzalar)

***

Toplantı: 18 22 Mayıs 1956

1. İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Enstitüsü'nden Kulübümüze gönderi-

len mektuptaki, Anayasamızın tadili hususunda ilgili mütalaalarımızın hazırlanması için, daha ziyade Profesörlerden müteşekkil bir komisyonun kurulmasına,

2- Dekan seçilen üyemiz, sayın Profesör Turhan Feyzioğlu'nun idare heyetimizin makamında ziyaret etmesine ve bir buket sunulmasına, İTTİFAKLA KARAR VERİLDİ. 22. V. 1956 (imzalar)

Toplantı: 19 8 Kasım 1956

1- Tüzük tadil komisyonunda çalışacak arkadaşların davet edilmesine, 2- Yayın Bürosunun faaliyete geçirilmesine, 3- Fikir kulübü genel kurulu üyeleri ile faaliyet programının görüşülmesine karar verildi. (imzalar)

***

Toplantı: 20 1/XII/956

1. Doğan Canman'ın istifanamesi okundu ve kabul edildi, 2. Yeni sekreter olarak Tunç Ünsal seçildi, 3. Teklif edilen 9 yazılı münazara konusunda "İhtisas ve Siyaset" seçildi, 4. Fikir Kulübü "Yayın Bürosu" faaliyet gösteremediğinden ilga edilmesi ve yönetim kurulu yeniden teşkil etmesine karar vermiştir. Kararlar ittifakla alınmıştır. (imzalar)

Toplantı: 21 10. XII. 1956

1- Birinci sınıflara üye kabulü için ilan yapılması, 2-Fakülte Münazara Ekibi için isteklilerin müracaatlarının tesbiti, 3- Diğer Fakültelerde Fikir Kulüpleri kurulması için temasa geçilmesi, 4-13. XII. 1956 Perşembe günü saat 16.30'da kulüp üyeleri arasında bir hasbıhal yapılmasına karar verildi. (imzalar)

***

Toplantı: 22 18/XII/956

1- 10/12/1956 tarihli karar, Toplanma ve Gösteri Yürüyüşleri kanunu mucibince tatbiki imkânsız görülmesi ve kaymakamların kulüp odasını tahliye edinceye kadar talik edilmiştir, 2- Kulüp odasında -üye bay ve bayan arkadaşlar arasında bir münakaşa yapılmasına karar verildi, 3- Türk Ocağı'nın salonunu temin etmek için teşebbüse geçilecek. Kararlar ittifakla alınmıştır. (imzalar)

***

Toplantı: 23 25/XII/956

1. Müracaat edenlerin durumlarının daha fazla incelenmesine karar verildi.
2. Münazara ekibine dahil olanlara isimlerinin bildirilmesine karar verildi
3. Tartışmalı konferans için bir salon araştırılmasına karar verildi.
4. Yayın bürosuna arkadaşların ilgi-göstermemesi üzerine iptal edilmesine karar verildi. (imzalar)

Toplantı: 24 8/ Ocak/1957

1. Önümüzdeki hafta yapılacak "gençliğin sorumluluğu" konusundaki konferans için konuşmağa,
2. " Fikir Kulübünün teşkil ettiği münazara ekibi" adı altında bir ekip kurulması,
3. Okuma odası işinin Şükrü Özel tarafından tesisine karar verildi.
4. Üyeler kabul edildi.

(imzalar)

Açıklama: Tartışmalı konferansın mevzuunun "gençliğin vazife ve sorumluluğu" olduğu tasvib olunur. Konferansın yapılacağı tarih konferansçıların gelmeleri mümkün olduğu tarihtir. (imzalar)

Toplantı: 25 17 Ocak 1957

1. Vitrinde "Halk Eğitim Davamız" konusunda bir yazı müsabakası teşkiline, karar verildi. (imzalar)

Toplantı: 26 22/Ocak/1957

1. Kulübün temizlik işleri ile meşgul Şerif Yurtseven'e 20 lira verilmesine karar verildi. (imzalar)

Toplantı: 27 23/Ocak/1957

1. Kulüp Başkanı Ertuğrul Baydar'a itimat talep edilmiş ve verilen oylamada,

a) Başkan oya iştirak etmemiş, b) 4 kişi aleyhinde oy kullanmış, c) 2 kişi çekimser kalmıştır.

Netice: Başkanın istifası kabul edilmiştir.

2. Kulüp sekreteri Tuncer Ünsal, meşguliyetinin fazlalığı dolayısı vazifeden çekilmesini istemiş ve kabul edilmiştir.

3. Yeni yapılan seçimde yönetim kurulu şu şekilde teşkil etmiştir:

1) Fikret Ünver 6/4 ile başkan, 2) Gülçin Gürsoy 6/6 ile başkan vekili, 3) Coşkun Ürünlü 6/6 sekreter, 4) Şükrü Özel 6/6 muhasip. (imzalar)

***

Toplantı: 28 24/Ocak/1957

1. Olağan üstü genel kurul toplantısı yapılması için verilen 24 imzalı önerge kabul edilmiş, fakat imzaların tahkikine ve bir tebliğ yayınlanmasına karar verildi.

2. Orhan Kulin'in kulüp üyeliğinden istifasına dair dilekçesi genel kurul başkanlığına havale edildi.

3. Disiplin kurulu başkanlığına ceza almış üyelerimizin durumu hakkında mütalaasını istemek için teskere yazılmasına karar verildi. (imzalar)

---

görüldü - 24. 1. 1957
Denetçi Orhan Bar
(imza)

Toplantı: 29 28/Ocak/1957

1. Ertuğrul Baydar'ın istifası kabul olundu. (İttifakla) Yerine yedek üye Utku Acun'un kabulüne karar verildi, 2. Müracaat eden üyelerin kabulüne karar verildi. (imzalar)

Toplantı: 30 31/Ocak/1957

1. Müracaat eden üyeler kabul edildi.

2. Olağan genel kurulun 19 Mart 1957 tarihinde yapılmasına karar verildi.

3. Yeni seçimlerde seçilecek olan Genel Kurul Başkanlığı, Haysiyet divanına, Denetçiliğe ve İdare Heyeti üyeliğine adaylığını koymak isteyenler en geç 16 Mart 1957 cumartesi günü saat 13'e kadar bir fotoğraflarıyla birlikte ve dilekçeleriyle beraber kulübe müracaatlarının ilamına ve matbu oy pusulalarının tanzimine karar verildi. (imzalar)

Toplantı: 31 2/3/1957

1. 10-3-1957 günü saat 15.30'dan 18.30'a kadar Bulvar Palas'ta bir danslı çay tertip edilmesine karar verildi. (imzalar)

***

Toplantı: 32 20 Mart 1957

1. 19-Mart-1957 günü yapılan Genel kurul toplantısında aşağıda isimleri yazılı arkadaşlar Yönetim Kurulu'na seçilmişlerdir.

a) Taner Timur-34, b) Gülçin Gürsoy-32, c) Yalçın Küçük-30, d) Mete Polat - 29, e) Fuat Ünver-26, g) Zühtü Yücelik-25, h) Ümit Ünkan-22

Yapılan vazife taksimi neticesinde aşağıdaki arkadaşlar seçilmişlerdir:

Başkan: Taner Timur-ittifakla, Bşk. Vekili: Zühtü Yücelik-ekseriyetle, Sekreter: Yalçın Küçük-ittifakla, Muhasip: Ümit Ünkan-ittifakla

2. Haftalık toplantı günleri salı günü saat 13.30 olarak tesbit edilmiştir.

3. Anıt Kabri ziyarete karar verilmiştir.

4. Dekanı ziyarete karar verilmiştir. (imzalar)

***

Toplantı: 33 27/Mart/1957

1. 9-4-1957 saat 17'ye kadar üye kabul edilecektir. Bu tarihten itibaren yeni tüzük yürürlüğe girinceye kadar üye kaydının durdurulmasına ekseriyetle karar verilmiştir, 2. Genel Kurul'un direktifi üzerine, 5 kişilik tüzük tadil komisyonu teşkil hususunda Mete Polat'ın istişarelerde bulunmasına ittifakla karar verilmiştir, 3. Ord. Prof. Dr. FREYER'e bir konferans verdirilmesine ittifakla karar verilmiştir, 4. Fakültemiz kız talebeleri ile Kız Teknik Öğretmen Okulu kızları arasında bir münazara yapılmasına ittifakla karar verilmiştir, 5. Yayın Bürosunun tekrar faaliyete geçirilmesi ve bir heyet kurulmasına ittifakla karar verilmiştir. (imzalar)

***

Toplantı: 34 2/4/1957

1. Tedris Sistemimiz hakkında tartışmalı bir konferans verdirmeye ittifakla karar verildi, 2. Seminerler yapılması hususunda prensip kararına ittifakla karar verilmiştir. (imzalar)

Toplantı: 35 9/4/1957

1. Kıbrıs Türk Cemaati liderleri Dr. Fazıl Küçük ve Fariz Kaymak tarafından bir sohbet yapılmasına karar verilmiştir.

(imzalar)

2. Cumhuriyet ve Dünya gazetelerine abone olunmasına karar verildi.

(imzalar)

Toplantı: 36 10/4/1957

1. Kıbrıslı liderlerin işi çıktığından mazkun konferanstan sarfinazar edilerek izin dilekçesinin geri alınmasına ittifakla karar verildi. (imzalar)

***

Toplantı: 37 16/4/1957

1. Giriş fişi dolduran aşağıdaki şahıslar aşağıdaki numaralarla üyeliğe kabul edilmiştir.

Üye no, ismi ve soyadı: 100) Ayhan Gökalp, 101) Sadun Aren, 102) Hayri Özbilen, 103) Güngör Erdoğan, 104) Yaşar Yakış, 105) Yaşar Cankoçak, 106) M. Cemal Aygen, 107) Sami Sönmez. (imzalar)

***

Toplantı: 38 18 Kasım 1957

1. Tedris sistemi hakkında bir anket yapılmasına ittifakla karar verildi, 2. Halk Eğitimi Davamız adlı yazı yarışmasının 1/Ocak/1958 tarihine kadar uzatılmasına karar verildi. (imzalar)

Toplantı: 39 26 Kasım 1957

1. İdare Heyeti toplantısı her cuma saat 11.20 de yapılacaktır. Zaruri mazereti olmaksızın müteaddit defalar idare heyeti toplantısına iştirak etmeyenlere Tüzük hükümleri uygulanacaktır, 2. Prof. Bahri Savcı'dan bir konferans teminine çalışıla-

caktır, 3. İhtisas şubeleri arasında bir münazara turnuvası yapılmasına karar verilmiştir. (imzalar)

Toplantı: 40 3 Ocak 1958
1. Yeni üyelerin kabulü için karar alınmıştır. (imzalar)

***

Toplantı: 41 12 Mart 1958
1. Anket hususunda tartışma yapıldı. (imzalar)

***

Toplantı: 42 22/3/1958
1-Aşağıda isimleri yazılı şahısların üyelikleri kabul edildi
ÖMER ERSUN, OYA ÖZGEN, HİKMET ÇETİN, FİLİZ AKKOR, DİLEK TÜZÜN, A. PARIL SÜMER
2-28/Mart/1958'de GENEL KURUL'a gitmeye karar verildi. Nisab teşkil edilmezse 31/Mart/1958 de yapılacaktır. Yer: Konferans Salonu. (imzalar)

***

Toplantı:43 31/3/1958
1-31.3.1958 tarihinde yapılan genel kurul neticesinde, aşağıdaki isimleri yazılı olanlar seçilmiş ve yine aşağıdaki şekilde vazife taksimi yapılmıştır.
Yönetim Kuruluna: Ömer Ersun19, Oya Özgen18, Yalçın Küçük17, Hikmet Çetin-17, Hayri Özbilen-4, Ayla Kutlu-13, Filiz Alkor-13, Yedek: Ayhan Gökalp-6
Disiplin Kuruluna: Mete Polat-15, Dilek Tüzün-11, Üstün Dinçmen: 2, Coşkun Ürünlü-6, Yedekler: Rıza Çolpan-9
Denetim kuruluna: Erhan Okan-14, Yedek: Şadi Cindoruk-1

***

Toplantı: 44 31/3/1958
1-Vazife taksimi aşağıdaki şekilde yapılmıştır.
Başkan: Yalçın Küçük, Başkan vekili: Ömer Ersun, Sekreter: Hikmet Çetin, Muhasip: Hayri Özbilen
2-Profesör Hynman'ı bir konferans bir seminer temin edilmesi hususunda karar alındı, 3-Vatan ve Dünya gazetelerine abone olunması hususunda karar alındı, 4-Kati miktarda kırtasiye alınması hususunda karar verildi. (imzalar)

***

Toplantı: 45 14/4/1958
1-Yarın Sanat Sevenler Kulübü lokalinde günümüz şiirindeki yeni anlayış üzerine tartışmalı bir konferans yapılması hususunda karar verilmiştir, 2-Fakülteden yer temin edilemediği taktirde Hukuk Kurumunda yer temini için faaliyete geçilmesine karar verildi, 3-Siyasi rejimimiz üzerine bir anket yapılması hususunda hazırlıklara başlanmasına karar verildi. (imzalar)

***

Toplantı: 46 13/11/1959
1-On beş günde bir sosyal ve kültürel konularda seminer ve konferanslar tertip edilmesine karar verildi. Bunun içinde Yalçın Küçük vazifelendirilmiştir, 2-Bir Tiyatro tüzüğünün hazırlanmasına ve kurulmasına karar verildi. Tiyatro kurulması hususunda Ömer Ersun ve Oya Özgen vazifelendirilmiştir, 3-Müzik faaliyetleriyle ilgili olarak gelecek hafta Filiz'in bir program getirmesine karar verildi, 4. Cadı Kazanı'nın kritiğinin yaptırılmasına karar verildi, 5-Yahya Kemal'in ölümü dolayısıyla bir Yahya Kemal günü yaptırılmasına karar verildi, 6-15 Aralık tarihine kadar bir çay verilmesine karar verildi. Bunun için Hikmet, Oya ve Hayri vazifelendirilmiştir, 7-Tüzük tadiline karar verildi. Bunun için Hikmet ve Yalçın vazifelendirilmiştir, 8-Her gün iki gazete alınmasına karar verip yayın bürosunun faaliyeti için

Yalçın ve Ömer vazifelendirilmiştir, 9-İdare heyeti toplantılarının perşembe günleri toplanılmasına karar verildi. (imzalar)

Toplantı: 1

30. XI. 1959 tarihinde toplanan yönetim kurulunun ittifakla verdiği karar:

Başkan: Fikret Toksöz, B. Vekili: Varol Sezen, Sekreter: Güleren Gemici, Muhasip: Savaş Toprak, Üyeler: Bülent Aren, Arda Ülgen

3. Türkay Yazıcı dan mürekkep yönetim kurulu sabık muhasip Hayri Özbilen'den Kulübün bütün parasını istifa ederek Muhasip Savaş Toprak'a acilen vermeye karar verdi.

Ayrıca 1. XII. 1959 günü saat 13.00 de yeniden toplanarak:

a) Defterlerin teminini, b) Faaliyet kollarını ve kimlerden terekküp edeceğini görüşmeyi kararlaştırıldı. (imzalar)

Toplantı: 2 1/XII/1959

Türkay Yazıcı ve Arda Ülgür'ün tam yetkiyle Tiyatro Kolu'nda görevlendirilmesine,

En kısa zamanda bir çay yapılmasına,

Fikir konusundaki çalışmalar için Fikret Toksöz, Sönmez Köksal,

Sanat konusundaki çalışmalar için de Varol Sezen ve Bülent Aren'in görevlendirilmesine,

Müşterek Pazar konusunda bir Açık Oturum yapılmasına ve bunun için Sadun Aren, Osman Okyar, Cihat Eren, Coşkun Kırca ve Besim Üstünel ile temasa geçilmesine,

Kolların kendi konuları hakkında birer rapor hazırlamalarına, ittifakla karar verildi. (imzalar)

Toplantı 3 4 Aralık 1959

1. Antetli kâğıt basılmasına

2. 12. XII. 1959 tarihinde Demirspor lokalinde çay yapılmasına

3. 7. XII. 59 tarihinde "günümüz Türk şiir ve edebiyatı" matinesi yapılmasına

4. 9. XII. 59 da "Müşterek Pazar" konulu bir açık oturum yapılmasına

5. "Salıncakta iki kişi"nin Ankara'da oynaması için bir davet yapılması ve gereken hazırlıklara başlanmasına karar verilmiştir. (imzalar)

***

Toplantı: 4 8 Aralık 1959

Doç. Dr. Besim Üstünel ve Prof. Dr. Cahit Talas'ın fikir kulübüne kabullerine ittifakla karar verilmiştir. (imzalar)

Toplantı: 5 11/XII/1959

Yönetim Kurulu 11. XII. 59 tarihinde toplandı ve aşağıdaki kararları aldı:

Faik Ahmet Barutçu yazı yarışmasının 15. 1. 1961 e kadar uzatılması ve bu işin asgari zamanı için beş kişilik bir komisyon kurulması, bu komisyona Yalçın Küçük, Hikmet Çetin, Varol Sezen, Sönmez Köksal, Özcan Aşçıoğlu'nun getirilmesine

12. XII. 59 tarihinde saat 11.20 de Dekan Fehmi Yavuz'u ziyarete, oda ve daktilo makinesi için resmen müracaat edilmesine

Yakın bir tarihte "Türkiye'de eğitim" konusunda bir açık oturum yapılması hususunda çalışmalara başlanmasına, Üye fişlerinin bastırılması, Tüzüğün emniyetten alınmasına karar verildi. (imzalar)

Toplantı: 6 17/12/1959

Yönetim Kurulu 11. 12. 1959 tarihinde toplanarak aşağıdaki kararları aldı.

Güleren Gemici'nin sekreterlikten istifasının kabulü ve Bülent Aren'in sekreterliğe getirilmesine karar verildi. (imzalar)

***

SBF FİKİR KULÜBÜ KARAR DEFTERİ (2)

Karar no: 1

Yönetim Kurulumuz 26 / XI / 60, tarihinde toplanarak:

1. "Türkiye'de yapılacak Sosyal Reformlar'ın ölçüsü" konulu bir açık oturum yapılmasına

2. Prof. Aydın Yalçın, Prof. Sadun Aren, Doç. Dr. Besim Üstünel, Doç. Dr. Osman Okyar ve Dr. Mümtaz Soysal'ın açık oturuma çağırılmalarına karar verdi.

Başkan: Varol Sezen, Sekreter: Bülent Aren, Muhasip: Savaş Toprak, Üye: Güleren Gemici, Üye: Türkay Yazıcı

(imzalar)

Karar no: 2

Yönetim Kurulumuz 8 / XII / 60, tarihinde toplanarak

1. 30 / XI / 60 tarihinde yapılması gereken açık oturumun davetlilerin özürlerine binaen gelememeleri üzerine, 12 / XII / 60, tarihine bırakılmasına

2. Üye defterinin eski başkan Fikret Toksöz'den alınamaması üzerine yeni bir defter tutulmasına ve bu deftere, bu okul senesi başından itibaren alınan kararların geçirilmesine karar verdi.

(imzalar)

Karar no:3

Yönetimim kurulumuz 2 / I / 61 tarihinde toplanarak

1. Müstefi üye Arda Ülgün ve eski başkan Fikret Toksöz'ün yerine yedek üyelerden Selahattin Aras ve Sönmez Köksal'ın alınmasına ve Varol Sezen'den boşalan 2. Başkanlığa Selahattin'in getirilmesine

2. En kısa zamanda genel kurulun toplanmasına

3. Faik Ahmet Barutçu müsabakasının ele alınmasına ve bu sebeple Turan Feyzioğlu'yla görüşülmesine karar verdi

Başkan: Varol Sezen, II. Başkan: Selahattin Aras, Muhasip: Savaş Toprak, Üye: Güleren Gemici, Üye: Türkay Yazıcı, Üye: Bülent Aren

(imzalar)

Karar no:4

Yönetim Kurulu 17 / 1 / 1961 günü toplanarak:

1) İdare Heyetine seçilenler arasında işbölümü yaptı

Başkan: Varol Sezen, II. Başkan: Mustafa Özyürek, Sekreter: Sönmez Köksal

Muhasip: Onur Öymen, Üye: Taner Timur, Üye: Sami Güven, Üye: Türkay Yazıcı

2) Dekanlık nezdinde yer meselesi hususunda teşebbüse girişilmesine,

3) Doç. Dr. Mübeccel Kıray'ın "Sosyal Psikolojinin esasları, hakkında vereceği seri konferanslara yalnız kulüp üyelerinin alınmasına,

4) 25 / I / 1961 Çarşamba günü saat 16.30 da "Türk gençliğinin değerler sistemi" konulu bir seminer yapılmasına,

5) İdareden bir daktilo istenmesine karar verildi.

(imzalar)

***

Karar no:5
Yönetim Kurulu 24 / 1 / 1961 günü toplandı
1) Çarşamba günü yapılacak olan "Türk gençliğinin değerler sistemi" konulu seminerinin Cuma günü saat 18.30 a tehirine
2) Barutçu müsabakası 15 Nisana kadar ertelendi, müsabaka formunun Feyzioğlu'ndan alınmasına karar verildi
(imzalar)

Karar no:6
Yönetim Kurulu 4 / III / 1961 günü toplanarak
1- "Türk Batı Müziğinin, dünya müziğinde yeri" konulu bir açık oturumun yapılmasına
2- 147 ler konulu bir açık oturum yapılmasına
3- "genç bir şaire öğütler" konulu bir açık oturum yapılmasına karar verdi.
(imzalar)

Karar no:7
Yönetim Kurulu 22 / III / 1961 günü toplanarak
1- S.B.F. Tiyatro Kulübüne 200 lira yardımda bulunmağa
2- 147 ler hakkındaki açık oturumdan vazgeçilmesine
3- Bir çay yapılmasına karar verildi
(imzalar)

Karar no:8
Yönetim Kurulu 8 / XI / 1961 günü toplanarak
1- "1961 de Türkiye'sinde Atatürk" konulu bir açık oturum yapılmasına ve Mümtaz Soysal, Turan Güneş, Aziz Nesin, Aydın Yalçın, Emil Galip Sandalcı ve Şerif Mardin'in çağırılmasına karar verildi.
(imzalar)

Karar no:9
Yönetim Kurulu 12 / XI / 1961 günü toplanarak Fikir Kulübü içindeki bir gruba "Lişt Gecesi" tertib etme yetkisi vermiştir.
(imzalar)

Karar no:10
Yönetim Kurulu 28 / XI / 1961 günü toplanarak Prof. Nusret Hızır'a "Fransa'daki çağdaş fikir akımları" konulu bir seri konferans verilmesi hakkında temasa geçilmesine karar verildi.
(imzalar)

Karar no:11
Yönetim Kurulu 27 / XII / 1961 günü toplanarak:
1- Üye olmak talebinde bulunanların müracaatları incelenerek gerekli karara varıldı.
2- Sami Güven'in istifası şekil noksanlığından dolayı reddedilmesine karar verildi.
3- Üyelerden iki senelik aidat bedeli olan 10 T.L.nın tahsiline ve bir hafta içinde bu miktarı ödemeyenlerin Kulüpten ihracına

4- S.B.F. öğrencilerinden Ömür Sezgin'e "7. Sanat Olarak Sinema" konulu bir konferans verdirilmesine

5- "Yön Bildirisi" hakkında bir açık oturum yapılmasına.

(imzalar)

***

1963 - 1964 Yönetim Kurulu Kararları

Karar no:1

Yönetim Kurulu 19. 1. 63 tarihinde toplandı. Vazife taksimi yapıldı. Alınan kararlar:

1. Başkan: Ömür SEZGİN, II. Başkan: Bülent AREN, Sekreter: Cem EROĞUL, Sayman Üye: Gürel TÜZÜN, Üye: Müfit ERTEN, Üye: Alper AKTAN, Üye: İlter ERKAN

2. Haftada bir toplantı yapılması

3. Üye aidatlarının toplanması ve vermeyenlerin üyelikten çıkarılması

4. Eski Yönetim Kurulundan devralınan evrakın derlenmesi.

(imzalar)

Karar no:2

Yönetim Kurulu 22. 1. 63 tarihinde toplandı. Şu kararlar alındı:

1. Ödentilerin yılda 5. TL.den 10. TL.ya çıkarılması.

2. Ödentilerin en geç Mart 15'e kadar sayman üyeye teslimi

3. Mart 15'e kadar ödentilerini ödemeyen üyeler hakkında yönetim kurulu gerekli işlemi yapacaktır.

4. Yönetim Kurulu toplantılarının çarşamba günleri saat 10 da yapılması

(imzalar)

Karar no:3

Yönetim Kurulu 20 / 3 / 963 tarihinde toplandı. Alınan karar:

1. 22 Mart Cuma günü "Kalkınmak İsteyen Türkiye'nin Siyasi ve İktisadi Kurumları Ne Olmalıdır?" konulu açık oturumun şu şahısların katılmasıyla yapılmasına karar verildi.

Bahri Savcı, Ahmet Hamdi Başar, Sadun Aren, Aydın Yalçın, Nejat Erder

(imzalar)

Karar no:4

Yönetim Kurulu 27 / 3 / 963 tarihinde toplandı. Alınan kararlar:

1. Haftada bir, kulübün amaçlarını belirtmek ve son olaylar hakkında görüşünü açıklamak üzere bir bülten yayınlamak.

İlk bültenin programı:

a/ Çağrı, b/ Son Olaylar, c/ Halkçılık, d/ Fikir Kulübü Çalışma Programı

(imzalar)

Karar no:5

Yönetim Kurulu 1 / 4 / 963 tarihinde toplandı. Kararlar:

1. "Son gelişmeler karşısında Türk dış politikası" konusunda Önder Özar'dan 3 Nisan günü için bir "tartışmalı konferans" rica etmek. Bu toplantıyı, istekli öğretim üyelerine açık tutmak

2. Hukuk Fakültesi, Fikir ve Sanat Ocağı ile 9 Nisan 1963 Salı günü saat 14.30 da Hukuk F. Konferans salonunda yapılacak, "Atatürk İlkeleri ve Gençlik" konulu açık oturuma katılmak.

Fikir Kulübü adına katılanlar: Ömür Sezgin, Alper Aktan, Ünsal Oskay
(imzalar)

Karar no: 6
Yönetim Kurulu 10 / 4 / 963 tarihine toplandı. Alınan kararlar:
1. Bültenin 2. sayısının, Fikir Kulübünü tanıtmak amacıyla çıkartılması.
2. Üye kayıt kampanyasına girişilmesi
3. 17 Nisan kutlama töreninin programının tesbiti. Bu amaçla Dekan ve Cemiyet ile temasa geçilmesi
4. 16 Nisan tarihinde "işçi meseleleri" konusunda bir açık oturum yapmak üzere faaliyete geçilmesi
5. Yarın, 11 Nisan Perşembe günü saat 13 te yeniden toplanılması
(imzalar)

Karar no:7
6. I. 1964 Pazartesi günü toplanıldı.
1- Ankara Satranç Turnuvasının organize edilmesine karar verildi. Ankara Satranç Kulübüyle anlaşıldı. Orta Doğu Teknik Üniversitesinden bir, Ankara Satranç Kulübünden sekiz, Siyasal Bilgiler Fakültesinden bir oyuncunun katılmasıyla turnuvanın yapılmasına karar verildi.
2- 13. I. 1964 Pazartesi günü saat 13.00'de bir sohbet toplantısı yapılması kararlaştırıldı.
3- Kulübümüz "Türkiye'nin Orta Doğudaki Rolü" konulu bir yazı yarışması düzenlenmesine karar verildi.
(imzalar)

Karar no:8
8. I. 1964 Çarşamba günü toplanıldı.
1. Onbeş günde bir klasik müzik plak konserleri düzenlenmesine karar verildi
2. İlk konserin 15. I. 1964 Çarşamba günü yapılmasına karar verildi.
3. Denetimden İsmail Coşkuner'in ihraç talebiyle haysiyet divanına verilmesi karar verildi.
(imzalar)
3. No.lu karar şimdilik iptal edilmiştir.
(imzalar)

Karar no:9
10. I. 1964 Cuma günü toplanıldı.
13 Ocak 1964 Pazartesi günü yapılacak sohbet toplantısında, günden aşağıdaki şekilde kararlaştırılmıştır.
1. Açılış ve Açılış Konuşması
2. Yeni Üye Kayıtlarının yapılması
3. Fikir Kulübü bülteninin yeniden çıkarılması için bir komitenin kurulması.
4. Kulübe gelir temini için düşünceler
5. Sosyal Faaliyetler için bir komite kurulması.
6. Fakülte için davranışları düzenleme komitesinin kurulması.
7. Yazı Yarışması için bir komitenin kurulması.
8. Dilekler.
Kararlaştırılan günden üzerinde değişiklikler yapılabilir.
(imzalar)

Karar no: 10
11. I. 1964 Cumartesi günü toplanıldı.
Fikir Kulübüne oda temini için en kısa zamanda dekanlığa müracaat edilmesine karar verildi.
(imzalar)

Karar no:11
15 / I / 1964 Çarşamba günü yapılan toplantıda aşağıdaki kararlar alındı:
1. 17 / I / 1964 Cuma günü bir sohbet toplantısı yapılması.
2. Sohbet toplantıları belli bir konuda, ilmi tartışma mahiyetinde olacaktır.
3. Genel kurul konusunda ön çalışmalara başlanacak.
(imzalar)

Karar no:12
20 / I / 964 Pazartesi günü yapılan toplantı:
Aşağıda isimleri yazılı şahısların Kulüp'e üyelik istekleri kabul edilmiş ve gerekli işlem yapılmıştır.
Faruk Türüna, Zafer Üskül, Hasan Aşkan, Orhan Demirler, Engin Diker, İsmet Özel, Adem Yavuz, Hüseyin Ergün, Ahmet Yıldırım
(imzalar)

***

1964 - 65 Dönemi Yönetim Kurulu Kararları
Karar no:1
22 Ocak 1964 de yapılan Genel Kurul toplantısı seçimle yeni Yönetim Kurulu'nun saptadı.
Aynı gün yapılan Yönetim Kurulu toplantısında görev bölümü aşağıdaki gibi yapıldı:
Başkan: Alper Aktan, II. Başkan: Zafer Üskül, Sekreter: İsmet Özel, Sayman Üye: Arslan Sonad, Üye: Rıfat Akal, Üye: Hüseyin Ergün, Üye: Adem Yavuz
Alınan kararlar:
1. Haftada bir toplantı yapılması.
2. Devralman evrakın yeterli bir biçimde düzenlenmesi
(imzalar)

Karar no:2
23 Ocak 1964 de yapılan Yönetim Kurulu toplantısında
1. Yeni Yönetim Kurulunun Dekan'a takdimine
2. Yönetim Kurulu 1964 faaliyet programının hazırlanmasına
3. 27 Mayıs'a karşı çıkan bir milletvekilini protesto eden bir bildiri yayınlanmasına karar verilmiş ve alman kararlar uygulanma alanına sokulmak üzere harekete geçilmiştir.
(imzalar)

Karar no:3
25 Ocak 1964 de yapılan Yönetim Kurulu toplantısında
1. 27 Ocak 1964 de Ceyhan Mumcu'nun konuşucu olarak katıldığı "Grev ve Toplu Sözleşme" konusunda bir sohbet toplantısı yapılmasına
karar verildi
(imzalar)

Karar no:4
7 Mart 1964 de yapılan Yönetim Kurulu toplantısında alınan kararlar:
1. 22 Mart'ta bir çay yapılması için harekete geçilmesine
2. Asistan Cem Sar'la (her hangi bir engel halinde Mümtaz Soysal'la) bir konferans vermesi için konuşulup gününün saptanmasına
3. Kulüp'ün düzenleyeceği bir açık oturum için Devlet Planlama Teşkilatı'na gidilmesine
4. 12 Mart Perşembe günü Ceyhan Mumcu ve Adem Yavuz'un etkin olarak katıldığı bir sohbet toplantısı düzenlenmesine
5. 28 Mart Cumartesi gecesi bir Şiir Gecesi düzenlenmesine
6. Üye aidatlarının kısa süre içinde toplanmasına karar verildi.
(imzalar)

Karar no:5
11 Mart 1964 de yapılan Yönetim Kurulu toplantısında
1- T.Ö.D.M.F. Başkanlığından gelen çağrıya olumlu cevap verilmesine
2. Fahir Işıksız'ın perşembe günü saat 16.30 da "Ateş Grevi" üzerine konuşması için izin alınmasına
(imzalar)

Karar no:6
13 Mart 1964 de yapılan Yönetim Kurulu toplantısında
1. Her hafta Perşembe günü toplantı yapılmasına
2. Oybirliği ile Alper Aktan ve Zafer Üskül'ün Öğretmenler Derneği milli Federasyonu'nun çağrısına katılmak üzere yetkili kılınmasına
3. Çağrıya katılan arkadaşların
a) Anayasal rejimi ve demokrasiyi esas alan diktaya karşı bir düzenin savunucusu olarak
b) Köy Enstitülerinin savunucusu olarak
c) Halktan yana olarak katılmasına
4. Cahit Talas ve Aydın Yalçın'dan bir konferans alınmasına
5. Hüseyin Ergün'ün ilan işleriyle görevlendirilmesine karar verildi
(imzalar)

Karar no: 7
19 Mart 1964 de yapılan Yönetim Kurulu toplantısında
1- Prof. Sadun Aren'in bir konferans vermesi için teşebbüse geçilmesine
2- 24 Mart 1964 Salı günü Ceyhan mumcu ve Adem Yavuz'un konuşucu olarak katıldığı "Köy Sorunları" adlı bir sohbet toplantısı düzenlenmesine
3. İsmet Şerbetçioğlu, Ömer Bestan'ın üyelik için müracaatları kabul edilmesinin gerekli işlem yapılmasına karar verildi
(imzalar)

Karar no:8
24 Mart 1964 de yapılan olağanüstü toplantıda:
İstanbul Şehir Tiyatrosunda olan olaylarla ilgili bir bildiri yayınlanmasına karar verildi.
(imzalar)

Karar no:9
26 Mart 1964 tarihli yönetim kurulu toplantısında:

Tevfik Mengü ve Tayfur Özsen'in üyeliğe kabulüne,
Hayrettin Erdemli'ye afiş yapımı için (50) elli TL. verilmesine, karar verildi.
(imzalar)

Karar no:10
2 Nisan 1964 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında:
T.Ö.D.M.F. çağırısına katılan üyeler yönetim kuruluna bilgi verdiler.
(imzalar)

Karar no:11
16 Nisan 1964 Yönetim Kurulu Toplantısında:
1. Sencer Kodalbaş'ın İsrail'de Planlama ve Köy Kalkınması konusunda bir konferans vermesine
2. Serpil Şişik'in üyeliğe kabulüne
3. Okul içi olaylar üzerine bir bildiri yayınlanmasına
4. "Yarın" dergisinde Kulübümüzle ilgili bir yazı üzerine "Yarın" dergisinin Başyazarı Aydın Yalçın'a bir açık mektup gönderilmesine ve bu mektuba Kulübümüzün bir üyesi olması dolayısıyla bu yazıyı yalanlamasının, yalanlamadığı takdirde istifa etmesinin, istifa etmediği takdirde Kulüpten ihracı isteğiyle disiplin kuruluna verilmesinin yazılmasına
5. 17 Nisan 1964 Cuma günü Köy Enstitülerinin kuruluşunun 24. yıl dönümünü anmak için Ege Bölgesi Öğretmenleri Derneğinin düzenlediği tören dolayısıyla adı geçen derneğe telgraf çekilmesine karar verildi
(imzalar)
Muhalefet şerhi:
4. Numaralı karara katılmadım.
(bir imza- okunamadı)

Karar no:12
25 Ağustos 1964 günkü yönetim kurulu toplantısı
Amerikalı General Parter'in Ankara gezisi ile ilgili bildiri yayınlanmasına karar verildi.
(imzalar)

Karar no:13
Yönetim Kurulu 1964 - 65 ders yılı döneminde ilk toplantısını 13. XI. 1964 günü yaptı.
1. Mümtaz Soysal'a Türkiye ile Doğu Bloku ülkeleri arasında ilişkiler konulu bir konferans verdirilmesine,
2- Bir İmar ve İskan Bk.ğı yetkilisine İsrail konulu konferans verdirilmesine,
3. Köy meseleleri ile ilgili bir açık oturum düzenlenmesine, Fehmi Yavuz, Recep dönmez, Lebit Yurdoğlu'nun çağrılmasına,
4. Okul içi öğrenci sorunları ile ilgili bir anket yapılmasına,
5. Orta Doğu Teknik Ün. Fikir Kulübü ile ortak açık oturum düzenlenmesine,
6. Bunların iki ay içinde gerçekleştirilmesine karar verildi.
(imzalar)

Karar No:14
Yönetim Kurulu'nun 7. XII. 1964 tarihli toplantısında:
1. Salih Er, Kudret Ulutürk, Ayhan Başaran, Hüsamettin Ünsal, Yurdakul Alpay adındaki arkadaşların kulüp üyeliğine kabulüne

2. Her pazartesi günü yönetim kurulu toplantısı yapılmasına, karar verildi.
(imzalar)

Karar no:15
14 Aralık 1964 Tarihinde yapılan Yönetim Kurulu Toplantısında
1. Aşağıda adı yazılı kişilerin kulübe kabulüne
Yılmaz Hasdemir
Oğuz Kutdemir
Ünal Er
2. Kulübe kabul edilmiş bulunan Nuri Çolakoğlu'nun kaydının yapılmasına
3. Nuri Çolakoğlu'nun XIII. - XIV. Yuzyıl Fransız Halk Müziği konulu bir konferans vermesine karar verildi
(imzalar)

Karar no:16
21 Aralık 1964 Tarihinde yapılan Yönetim Kurulu toplantısında
1. Fikret Otyam'ın Doğu Anadolu konulu bir konferans vermesine karar verildi.
(imzalar)

Karar no:17
28 Aralık 964 Tarihli Yönetim Kurulu toplantısında,
1. Talebe Cemiyeti ile işbirliği yapılarak Nermin Abadan, Seyfi Demirsoy, Halil Tunç, Bülent Ecevit, Kemal Gökçedağ'ın katılacağı bir açık oturum yapılmasına karar verildi.
(imzalar)

Karar no:18
5 Ocak 1965 tarihinde yapılan Yönetim Kurulu toplantısında
1. Üyelerin katılmasıyla bir sohbet toplantısı yapılmasına
2. Geri Kalmışlığımızın Nedenleri ve Kalkınma Yolları konulu bir açık oturumun düzenlenmesine ve oturuma Sadun Aren, Aydın Yalçın, Turan Feyzioğlu'nun katılması için faaliyete geçilmesi ve Adem Yavuz'un görevlendirilmesine; karar verildi.
(imzalar)

Karar no:19
11 Ocak 1965 günü yapılan Yönetim Kurulu toplantısında
1- 10 Ocak 1965 günü bir siyasi partinin Genel Yönetim Kurulu toplantısının yapıldığı Eminönü Öğrenci Lokaline yapılan saldırı üzerine bir bildiri yayınlanmasına karar verildi.
(imzalar)

Karar No:20
14. Ocak 1965 tarihinde yapılan Yönetim Kurulu toplantısında
1- Üyeler arasında yapılacak olan söyleşi toplantısının 22 Ocak 1965 olarak saptandığına ve bunun üyelere bildirilmesi görevinin Arslan Sonad'a verilmesine
2- Erhan Tezgör, Hayri Muşlu'nun üyeliğe kabulüne
3- 21. Ocak. 1965 günü yapılacak açık oturum için dekanlıktan alınan salonun öğrenci derneğine bırakılmasına
4- 31. Temmuz. 1964 günü yayınlanan GÜNDEM gazetesinde Babeuf'ten yapı-

lan bir aktarmadan dolayı gazetenin o zamanki yazı işleri müdürünün kovuşturulmaya uğraması üzerine bir bildiri yayınlanmasına karar verildi.
(imzalar)

Karar no:21
21 Ocak 1965 tarihinde yapılan Yönetim Kurulu toplantısında
1. Fakülte öğrencileri arasında bir şiir yarışması düzenlenmesine
2. Sosyal Adalet Yayınları'ndan iki kitabın satılması için aracı olunmasına
3. Karakurt olayı ve Başbakanlıkta üniversite öğretim üyeleri, dekanlar ve rektörler arasında yapılan toplantı ile ilgili yayınlanan bildirilerin uygun görüldüğüne karar verildi.
(imzalar)

Karar no:22
28. Ocak. 1965 tarihinde yapılan Yönetim Kurulu toplantısında
1. Necmiye Alpay, Erdal Türkkan, Aydemir Erman adlı arkadaşların üyeliğe kabulüne
2. Üyelik için başvurmuş olan Attila Vural'ın dilekçesinin reddine karar verildi.
(imzalar)

Karar no:23
15. Şubat. 1965 tarihinde yapılan Yönetim Kurulu toplantısında
1. Ümit Hassan'ın üyeliğe kabulüne
2. Dönüşüm dergisine bağışta bulunulmasına karar verildi.
(imzalar)

Karar no:24
11. Mart. 1965 tarihinde yapılan Yönetim Kurulu toplantısında
1. Dekanlığın devamsızlık konusundaki yeni tutumu üzerinde bir açık mektup yayınlanmasına
2. Kulübe kabul olunmuş bulunan Atanur İlgüy ile ilgili işlemin yapılmasına
3. Yusuf Küpeli, Ömer Madra, Erdal Yavuz adındaki arkadaşların kulübe kabulüyle birlikte gerekli işlemin yapılmasına
4. Genel kurul toplantısı için gerekli çalışmalara geçilmesine karar verildi.
(imzalar)

Karar no:25
15 Mart 1965 günü yapılan Yönetim Kurulu toplantısında
1. Kozlu olaylarında silah kullanılmasının protesto amacıyla bir yürüyüş düzenlenmesi için çalışmaya girişilmesine karar verildi.
(imzalar)

***

1965 - 1966 Dönemi Yönetim Kurulu kararları
Karar no: 1
23 Mart 1965 tarihli yönetim kurulu toplantısında:
1. Aşağıdaki gibi görev bölümü yapılmasına,
Başkan: Hüseyin Ergün, II. Başkan: İsmet Özel, Yazman: Kudret Ulutürk, Sayman: Yurdakul Alpay, Üye: Ümit Hassan, Üye: Erdal Türkkan, Üye: Faruk Türünz
2. Tayfur Özşen ve Rıfat Akal'ın kulüpten çekilme isteğinin kabulüne,

3. Haftada bir Fakülte içinde konuşmalar düzenlenmesi, bunun ilkinin de Alper Aktan tarafından "Aydın Halk İlişkileri" üzerine yapılmasına,
4. Fikret Otyam'dan, Amasya Grizu olayı ve Kızılırmak bölgesi üzerine bir konferans istenmesine,
5. Kulüp çalışmalarıyla ilgili kurullar kurulmasına,
6. Prof. Dr. Aydın Yalçın'ın Genel Kurul tarafından alınan, Fikir Kulübünden çıkarılma kararının gazetelere bildirilmesine karar verildi.
(imzalar)

Karar no:2
7. Nisan. 1965 Tarihli yönetim kurulu toplantısında: 1- Erdem Eral'ın kulübe alınmasına, karar verildi.
(imzalar)

Karar no:3
23 Nisan 1965 Tarihli Yönetim Kurulu toplantısında,
1. Kızılay'da "Dönüşüm" gazetesinin satışı sırasında bir takım kişilerin satıcılara saldırmalarına karşılık Türk Kamu Oyuna bildiri yayınlanmasına,
2. Salih Er ve Ayhan Başaran'ın kulüpten çekilme isteklerinin kabulüne, karar verilmiştir.
(imzalar)

Karar no:4
28 Nisan 1965 Tarihli Yönetim Kurulu toplantısında,
1. 28 - 29 Nisan 1960 tarihli, İstanbul ve Ankara, Gençlik Hareketinin beşinci yıldönümünü anmada Türk Kamu Oyuna bildiri yayınlanmasına karar verildi.
(imzalar)

Karar no:5
30 Nisan 1965 Tarihli Yönetim Kurulu toplantısında,
1. Ömer Bestan'ın kulüpten çekilme isteğinin kabulüne,
2. Fahir Işıksız'ın kulüpten çekilme isteğinin reddine, karar verildi.
(imzalar)

Karar No:6
3 Mayıs 1965 tarihli yönetim kurulu toplantısında,
1. Yurdakul Alpay'ın saymanlık görevini bırakması üzerine, Erdal Türkkan saymanlık görevini üzerine almasına karar verilmiştir.
(imzalar)

Karar no:7
27 Mayıs 1965 tarihli yönetim kurulu toplantısında,
1. Kızılay'da "Dönüşüm" dergisinin satışı sırasında, dergiye saldıranları ve olay karşısında sadece seyirci kalan emniyet kuvvetlerini protesto amacıyla bir bildiri yayınlanmasına karar verildi.
(imzalar)

Karar No:8
2 Haziran 1965 tarihli yönetim kurulu toplantısında,
1- İç İşleri Bakanının hükümete verdiği aşırı sol akımlar konusunda derhal ve

kesin tedbirler alınmasını öngören raporun niteliğini protesto etmek amacıyla bir bildiri yayınlanmasına,

2- O.D.T.Ü. Fikir Kulübü ile 18 Mayısta ortak olarak yayınlanmış olan bildirinin karar defterine geçirilmesine, karar verildi.

(imzalar)

Karar no:9

7 Haziran 1965 Tarihli yönetim kurulu toplantısında,

1. Dönüşüm Gazetesi satıcılarına yapılan saldırılar hakkında, Cumhurbaşkanına, Başbakana, Parti Liderlerine ve İç İşleri Bakanına bir örnek telgraf çekilmesine,

2. Dönüşüm Gazetesi satıcılarına yapılan saldırılar üzerine, ODTÜ Fikir Kulübü, A.Ü.H.F. Fikir ve Sanat Ocağı ile ortak bir bildiri yayınlanmasına,

3. Ahmet Ali Arlı'nın üyeliğe kabulüne karar verildi.

(imzalar)

Karar no:10

3. Kasım. 1965 Tarihli Yönetim Kurulu toplantısında,

1- 10. Kasım. 1965 Tarihinde, Atatürk'ün ölüm yıldönümü dolayısıyla, "Emperyalizm ve Atatürk" konulu bir açık oturum yapılmasına, Bu açık oturuma Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Mümtaz Soysal ve Behice Boran'ın çağrılmasına, açık oturum için dekanlıktan izin alınmasına,

2- Dekanlıkça açık oturuma izin verilmemesi durumunda, Mümtaz Soysal'ın aynı konuda bir konferans vermesi için Dekanlığa başvurulmasına,

3. Maddi olanak sağlanması için 13 Kasım 1965 tarihinde bir çay düzenlenmesine,

4- Gazeteciler Sendikası ile beraber, Erdal Erden'in Atatürk Portreleri resim sergisinin Fakültede, Dekanlıkça gösterilecek yerde açılmasına,

5- Yönetim Kurulu üyesi, II. Başkan İsmet Özel'in kişisel nedenlerinden ötürü, Yönetim Kurulu üyeliğinden çekilme dileğinin kabulüne, karar verildi.

(imzalar)

Karar No:11

4 Kasım 1965 Tarihli yönetim kurulu toplantısında, Toplumcu arkadaşımız Kutlay Ebiri, O.D.T.Ü. Fikir Kulübü'nün, Kulübümüzden dileklerini anlattı ve,

1- Kutlay Ebiri ile Kaya Ersoy'un Kulübe kabulüne,

2- Kutlay Ebiri'nin kulüp panosunu düzenlemesine,

3- 6. Kasım. 1965 tarihinde, Fikir Kulübü üyeleriyle bir "Danışma Toplantısı" yapılmasına

4- Atatürk Portreleri sergisinden vazgeçilmesine,

5- Yeni Ders yılına başlarken Kulüp Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Ergün'ün, Fakülte öğrencilerine bir bildiri yayınlanmasına,

6- Vehip Borahan'ın kulübe alınmasına, karar verildi.

(imzalar)

Karar no:12

5 kasım 1965 Tarihli Yönetim Kurulu toplantısında,

1- Şerafettin Turan, Rıza Öztükel Özkan, Rıfat Akal'ın kulübe alınmasına,

2- Yurdakul Alpay'ın yönetim kurulu üyeliğinden istifasının kabulüne karar verildi.

Not: 2 numaralı kararın alınmasında, Ümit Hassan ve Faruk Türünz, istifanın kabul edilmemesi yolunda oy kullanmışlar ve şerh düşülmesini istemişlerdir.

(imzalar)

Karar no:13
8 Kasım 1965 Tarihli Yönetim Kurulu toplantısında,
1- Özel Tahsin ve Mahir Çayan'ın kulübe alınmasına
2- Atatürk'ün ölüm yıldönümü dolayısıyla, Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencilerine bir bildiri yayınlanmasına, karar verildi.
(imzalar)

Karar no:14
11. Kasım. 1965 Tarihli Yönetim Kurulu toplantısında,
1- Ümit Hassan'ın Yönetim Kurulundan istifasının kabulüne,
2- Erdem Can'ın kulübe girme isteğinin kabulüne, karar verildi.
(imzalar)

Karar no:15
25. Kasım. 1965 Tarihli Yönetim Kurulu toplantısında,
1- Atilla Arsoy, Suat Asutay, Salih Er ve Erkan Oyal'ın kulübe girme dileklerinin kabulüne, karar verildi.
(imzalar)
Şerh:
Salih Er'in kulübe alınma kararına katılmadım.
Kudret Ulutürk(imza)

Karar no: 16
5. Aralık. 1965 Tarihli Yönetim Kurulu toplantısında,
1- O.D.T.Ü. Fikir Kulübünün hazırladığı, "Fotoğraflarla Vietnam Savaşı Sergisi"nin okulumuzda açılmasına, bunun için Dekanlığa çıkıp izin alınmasına karar verildi.
(imzalar)

Karar no: 17
6. Aralık. 1965 Tarihli Yönetim Kurulu toplantısında,
1- Seçim sonrası olaylarla ilgili olarak Türk Kamu Oyuna bir bildiri yayınlanmasına,
2- Haluk Gürsel, Rüstem Sungur, Atilla Atasü ve Haluk Özyurt'un kulübe girme isteklerinin kabulüne, karar verildi.
(imzalar)

Karar no:18
14 Aralık 1965 Tarihli Yönetim Kurulu toplantısında,
1- Genel kurul toplantısının 19. Aralık. 1965 Tarihinde S.B.F. de saat 16.30 da gerekli çoğunluk sağlanamadığı takdirde 23. Aralık. 1965 tarihinde aynı yer ve saatte yapılmasına,
2- Gerekli formalitelerin sekreterce yerine getirilmesine, karar verildi.
(imzalar)

Karar no:19
16 Aralık 1965 Tarihli Yönetim Kurulu toplantısında,
Kulübümüzün, Fikir Kulüpleri Federasyonuna kurucu üye olarak katılmasına ve

kulübü, Hüseyin Ergün, Kudret Ulutürk, Erdal Türkkan, İsmet Özel ve Ümit Hassan'ın temsiline, karar verildi.
(imzalar)

Karar No: 20
21 Aralık 1965 Tarihli Yönetim Kurulu toplantısında,
1- 22 Aralık 1965 Tarihinde, Behice Boran'a "Kalkınma ve Ahlak" konulu bir konferans verdirilmesine,
2- Sema Erder ve Ayhan Başaran'ın kulübe girme isteklerinin kabulüne, karar verildi.
3- Kıbrıs davasında hükümeti protesto etmek amacıyla, Talebe Cemiyeti, Toplumcular Derneği, Hür Düşünce Kulübü ile ortak bir bildiri yayınlanmasına karar verildi.
(imzalar)

***

1966 - 1967 Dönemi Yönetim Kurulu Kararları
Karar no:1
24 aralık 1965 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında:
1- Aşağıdaki gibi görev bölümü yapılmasına, Başkan: Arslan Sonad, II. Başkan: Mahir Çayan, Yazman: Oğuz Kutdemir, Sayman: Atilla Arsoy, Üye: Atilla Atasü, Üye: Ali Külebi, Üye: Rüstem Sungur
2. Yönetim Kurulu toplantılarının her hafta Salı günü saat 16.30 da yapılmasına karar verildi.
(imzalar)

Karar no: 2
28 aralık 1965 tarihinde yapılan yönetim kurulu toplantısında
1- Fakültedeki toplumcularla ilişki kurulmasına,
2- Doğan Çetin, Murat Koğacıoğlu, Metin Ünlü adındaki arkadaşların kulübe alınmasına
3- Filiz Arıkan'ın istifasının kabulüne oy birliğiyle karar verildi.
(imzalar)

Karar No:3
4 Ocak 1966 tarihinde yapılan yönetim kurulu toplantısında
1- Aydemir Erman'ın istifasının kabulüne
2- Mustafa Dinçer, Atilla Vural, Şahin Alpay'ın kulübe kabulüne
3- Cuma günü saat 16.30 da toplanılmasına oy birliğiyle karar verildi.
(imzalar)

Karar no:4
13 Ocak 1966 tarihli yönetim kurulu toplantısında:
1- Aşağıdaki gibi görev bölümü yapılmasına:
Başkan: Mahir Çayan, II. Başkan: Oğuz Kutdemir, Yazman: Ali Külebi, Sayman: Atilla Arsoy, Üye: Atilla Atasü, Üye: Rüstem Sungur, Üye: Haluk Gürsel
2- Yönetim Kurulu toplantısının her hafta Çarşamba günü saat 16.30 da yapılmasına karar verildi.
(imzalar)

Karar no: 5
19 Ocak 1966 tarihli yönetim kurulu toplantısında:

1) Cemiyet seçimleri için başkan adayı Nuri Çolakoğlu saptanmıştır.
2) Komiteler şu şekilde saptanmıştır:
Mali Komitesi: Atilla Arsoy, Eğitim Komitesi: Oğuz Kutdemir, Kültür Komitesi: Yılmaz Hasdemir, Pano Komitesi: Ahmet Ali Arlı, Yayın Komitesi: Ümit Hassan, Seçim Komitesi: Mahir Çayan
3) Martın ilk haftasında bir tartışmalı konferans verilmesine
4) Martın ilk haftasında çay tertip edilmesine ve çay komitesi Atilla Atasü'ye verilmesine
5) Yeni üye olarak: Dursun Bila, Cenk Örs'ün kabul edilmesine karar verildi.
(imzalar)

Karar no:6
21 Ocak 1966 tarihinde yapılan yönetim kurulu toplantısında Talebe Cemiyeti Başkan adayı olarak Şahin Alpay oybirliği ile saptanmıştır.
(imzalar)

Karar no:7
8 Mart 1966 tarihinde yapılan yönetim kurulu toplantısında:
1- Fikir Kulübü'nün genel politikasında görüş birliğine varılmış,
2- T.İ.P. Genel Başkanı Sayın M. Ali Aybar'a "Osmanlı İmparatorluğundan bu yana rejim sorunu" konulu bir konferans verdirilmesine
3- Son olaylar hakkında bir bildiri yayınlanmasına oybirliği ile karar verilmiştir.
(imzalar)

Karar no:8
17 Mart 1966 tarihinde yapılan yönetim kurulu toplantısında:
1- Ertan Özkan,
(Atilla Arsoy ve Ali Külebi'nin önerileriyle)
Işık Alanur,
(Ali Külebi ve Rüstem Sungur'un önerileriyle)
Mehmet Karakaş,
(Atilla Atasü ve R. Sungur'un önerileriyle)
adlı arkadaşların Fikir Kulübüne üye olarak kabullerine,
2- Haluk Gürsel'in Fikir Kulübü'nden istifasının kabulüne,
3- Eski üyelerden Aydın İdil ve Süha Noyan'ın onur kuruluna verilmelerine
4- Genel Kurul'a 22. III. 1966 tarihinde gidilmesine,
5- Sayın Muammer Aksoy'a Hükümet'in son tutumu hakkında bir konferans verdirilmesine oybirliği ile karar verilmiştir.
(imzalar)

Karar no:9
8 Nisan 1966 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında görev bölüşümü yapıldı:
Başkan: Mahir Çayan, II.Başkan: Suat Asutay, Yazman: Atanur İlgüy
Sayman: Yusuf Küpeli, Üye: Hayri Muşlu, Üye: Rüstem Sungur, Üye: Mustafa Dinçer
(imzalar)

Karar no:10
9 Nisan 1966 tarihinde yapılan Yönetim Kurulu toplantısında:
1- Komiteler aşağıdaki şekilde saptanmıştır:
Pano Komitesi: Atanur İlgüy, Basın ve Yayın Komitesi: Suat Asutay, Mustafa

Dinçer, Kültür Komitesi: Hayri Muşlu, Mali Komite: Yusuf Küpeli, Seçim Komitesi: Mustafa Dinçer, Birleştirme (Koordinasyon) görevi de Mahir Çayan'a verilmiştir.

2- Her hafta çarşamba günü saat 17'de Yönetim Kurulu toplantılarının yapılmasına ve haftada iki gün (pazartesi, cuma) kısa danışma toplantılarının yapılmasına karar verildi.

3- Yaklaşan cemiyet seçimlerine ilişkin bir seçim komitesi kurulmasına ve üyelerin Yönetim Kurulu, seçime girecek adaylar ve saptanacak adaylar olmasına karar verildi.

(imzalar)

Karar no:11

11 Nisan 1966 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında:

1- Şahin Alpay'a 12 / 4 / 1966 da "İtalya'da Faşizm" ve 18 / 4 / 1966 da da "Dış Yardımlar" konulu iki konferans verdirilmesine,

2- 14 / 4 / 1966 tarihinde bir söyleşi toplantısı yapmaya karar verildi.

(imzalar)

Karar no:12

27 Nisan 1966 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında:

1- Fikir Kulüpleri Federasyonu genelgesi cevaplandırıldı.

2- Mali sorunun çözümlenmesi için geçen dönem saymanı ile bir görüşme yapılması ve;

3- 29 Nisanı anma töreninde "Cemiyet"in düzenine uyulması, kararlaştırıldı.

***

Karar no:13

4 Mayıs 1966 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında:

1- Erçin Odman ve Savaş Dizdar'ın Kulüp'e üye olarak alınmalarına,

2- Üyelerin okul içi davranışlarının düzenlenmesinin gelecek çalışma devresine bırakılmasına, karar verildi.

(imzalar)

Karar no:14

11 Mayıs 1966 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında;

Geçen devre saymanı Atilla Arsoy'un Kulüp'ten ihraç talebi ile Onur Kurulu'na gönderilmesine karar verildi.

(imzalar)

Karar no:15

1 Kasım 1966 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında;

1- Cemiyetin düzenlediği On Kasım anma törenine üyelerin gelmesi ve salonda görev alması,

2- Ruhi Su'ya bir konser verdirilmesi ve,

3- 7 Kasım 1966 da bir söyleşi toplantısı yapılması, kararlaştırıldı.

4- Toplantıya S.B.F. Talebe Cemiyeti Başkanı Şahin Alpay çağırıldı. Mülkiye Dergisi üzerinde konuşuldu.

(imzalar)

Karar no:16

4 Kasım 1966 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında,

Yeni öğrenim yılında faaliyete geçecek komitelerin sayısı ve kuruluşları saptandı:

Dört komite kurulacaktır.

1. Eğitim ve Bilimsel Araştırmalar Komitesi, 2. Basın - Yayın Komitesi, 3. Dış İlişkiler Komitesi, 4. Sanat Çalışmaları ve Düşünsel Derneklere İlişkin Komite.

Bu komitelerin yapıları saptandı.

(imzalar)

Karar no:17

11 Kasım 1966 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında;

1- Kulübün girdiği yeni aşamayı üyelere de anlatmak ve benimsetmek için yapılacak söyleşi toplantısının tarihi 14 Kasım olarak saptandı.

2- Yapılacak eylemlerde tüm üyelerin de çalışmasının sağlanması ve komite çalışmalarında eşgüdüm, denetiminin sağlanabilmesi için, her hafta pazartesi günü, söyleşi toplantıları yapılması kararlaştırıldı.

3- 14 Kasımda yapılacak söyleşi toplantısında, üyelerin diledikleri komiteye yazılmaları, söyleşi toplantısına gelmeyen üyelerin Yönetim Kurulu tarafından atanması kararlaştırıldı.

(imzalar)

Karar no:18

18 Kasım 1966 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında;

1- 14 Kasım günü gelmeyen üyelerin çalışacakları komiteler saptandı.

2- Komitelerin hafta içinde toplanmaları ve bu toplantıların gün ve saatleri saptandı.

3- Aralık bülteni çıkartılması kararlaştırıldı.

4- Yıllık, olağan genel kurulun, çoğunluklu 10 / XI / 1966 günü, çoğunluk sağlanamazsa 13 / XI / 1966 günü yapılması kararlaştırıldı.

(imzalar)

Suat Asutay toplantıya katılmamıştır.

***

Karar no:19

5 Aralık 1966 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında;

1. 14 - 15 Aralık tarihinde "Atatürk" filminin paralı olarak gösterilmesi kararlaştırıldı.

2. Ay sonuna değin bültenin çıkarılmasına karar verildi.

3. 21 Aralık 1966 günü, S.B.F. Kıbrıslı Öğrenciler Cemiyeti ile ortaklaşa, Mahir Çayan tarafından bir konuşma yapılması kararlaştırıldı.

(imzalar)

Suat Asutay, Mustafa Dinçer toplantıya katılmamışlardır.

***

Karar no:20

20 Aralık 1966 tarihli yönetim kurulu toplantısı ile şu şekilde bir görev bölüşümü yapılmıştır:

Başkan: Mahir Çayan, Yazman: Yusuf Küpeli, Sayman: Hayri Muşlu, Üye: Dursun Bila, Üye: Suat Asutay

(imzalar)

Not: Suat Asutay, mazeretsiz olarak toplantıya katılmadı.

***

Karar no:21

21 Aralık 1966 tarihli yönetim kurulu toplantısında şu konular görüşülüp, karara bağlanmıştır:

Cemiyet başkan adayı sorunu konuşulup, aday saptanmıştır.
Komitelerin çalışmaları üzerine görüşme yapılmıştır.
Suat Asutay'ın yönetim kurulundan istifası kabul edilmiştir. Onun yerine Erdal Yavuz yönetim kurulu üyesi alınmıştır.
Dilekçe ile başvuran kişilerin tümü yedek üyeliğe kabul edilmişlerdir.
(imzalar)

Karar no:22
23 Aralık 1966 Tarihli Fikir Kulübü Yönetim Kurulu toplantısı:
Durum muhakemesi yapılarak, kulübün ocak ayı içinde aşağıdaki eylemleri yapabileceği anlaşıldı ve görüşülerek karara bağlandı.
1. Milliyetçilik konusunda istekli diğer düşün kulüplerinde katılmasıyla bir açık oturum tertiplenecek
2. Kıbrıs sorunu üzerine, Kıbrıslı arkadaşların kurduğu dernekle ortak bir açık oturum tertiplenecek.
3. Ayın 21'inde Ruhi Su'nun da katıldığı bir halk müziği konseri tertiplenecek.
4. Mülkiye dergisinde yönetmeliği protesto eden bir makale ve bildiri yayınlatılacak
5. Bir bülten çıkartılacak ve Kıbrıs sorunu üzerine ağırlık verilecek.
Yapılabilecek diğer eylemlerinde başka bir oturumda görüşülmesine karar verilerek, yönetim kurulu toplantısına son verildi.
(imzalar)
Not: Erdal Yavuz, mazeretsiz olarak toplantıya katılmadı.

***

Karar no:23
3. 1. 1967 tarihli yönetim kurulu toplantısı
1. Öğrenci Derneği ve Öğrenci Temsilciliği ile birlikte yeni yönetmeliğe karşı kampanya açılmasına karar verildi.
2. Söyleşi toplantısında özellikle pano komitesi üzerinde görüşme kararı alındı.
3. Cenk Örs'ün istifası kabul edildi.
(imzalar)

Karar no:24
9 Ocak 1967 tarihli yönetim kurulu toplantısı
Ocak ayı bülteninin oldukça geniş kapsamlı olmasına ve kesinlikle, yönetmelikle ve Fikir Kulübünün tarihi gelişimiyle ilgili bir yazının bültene girmesine karar verildi.
F.K.F. ye ödenti olarak 500 TL. verilmesi kararlaştırıldı.
Erdal Yavuz'un yönetim kurulundan istifası oybirliğiyle kabul edildi. Yurdakul Aypay yönetim kurulu asli üyesi oldu.
(imzalar)

Karar no:25
17 Ocak 1967 tarihli yönetim kurulu toplantısı
Komitelerin daha düzenli çalışmalarını sağlama amacıyla bir komiteler yönetmeliği hazırlanması karar altına alındı.
Bugüne dek çalışmaları takdirle izlenen "Sanat Çalışmaları Komitesine", son giriştiği eylemde çok pahalı afiş bastırması nedeniyle bir ihtar verildi.
Bülten için bir yazı kurulu kurulmasına karar verildi.
Mart ayı içinde Aziz Nesin'e bir konferans verdirilmesi kararlaştırıldı.
Tuğrul Bayaz, Baskın Oran, Tayfun Kalkan, Ali Kocatürk, Hurşit Kemal Bay-

kal, Şerif Baykut, Akın Komşuoğlu, Nihat Akseymen, Ziya G. Öztan, Sami Urfalı, Kemal Mısırlıoğlu, Halil İbrahim Ergün, Perran Özbilgen, Gürsen Yalçın, Murteza Bor, Ahmet Memet, yedek üyeliğe kabul edildiler.
(imzalar)

Karar no:26
3 Şubat 1967 tarihli yönetim kurulu toplantısı
F.K.F. ye 200 TL bağış, A.Ali Arlı'ya da 200 TL borç verilmesi kararlaştırıldı.
Eğitim ve bilimsel araştırmalar komitesine verilecek yazılı önerinin şekli kararlaştırıldı.
(imzalar)

Karar no:27
13 Mart 1967 tarihli yönetim kurulunun kararı ve F.K.F. Merkez Yürütme Kurulunun onaması ile;
Tuğrul Bayaz, Ali Kocatürk, Hurşit Kemal Baykal, Nihat Akseymen, Ziya G. Öztan, Sami Urfalı, Halil İbrahim Ergün, Şerif Baykut, Niyazi Ardıçoğlu asil üyeliğe kabul edilmişlerdir.
(imzalar)

Karar no:28
3 Nisan 1967 tarihli yönetim kurulu kararları:
1- Seçim listesine girmek isteyen arkadaşlarla bir toplantı yapılıp, kesin listenin tesbiti kararlaştırıldı.
2- 7. Nisan. 1967 tarihinde çoğunlukla, 10-Nisan- 1967 tarihinde ise çoğunluksuz olarak S.B.F. Fikir Kulübü olağanüstü genel kurulunun toplanması kararlaştırıldı.
(imzalar)

Karar no:1
11 Nisan 1967 yönetim kurulu toplanarak aşağıdaki biçimde görev bölüşümü yapmıştır.
Başkan: Kaya ERSOY, Yazman: Koray DÜZGÖREN, Sayman: Hayri MUŞLU, Üye: Yurdakul ALPAY, Üye: Fehmi BAYKAN
(imzalar)

Karar no:2
24 Nisan 1967 günü yapılan yönetim kurulu toplantısında,
1. Seçimler ile ilgili olarak Tuğrul Bayaz'a 100 T.L. ek ödenek verilmesine,
2. Kulübün yeni örgüt şeması yapılarak, buna göre; eğitim ve bilimsel araştırma konularında kurmay görevi yapmak amacı ile eğitim ve bilimsel araştırma komitesi ve ayrıca örgütün uzmanlık istemeyen fiili işleri için tüm kulüp üyelerinin görev alacağı 10 komitenin kurulmasına,
3. Yayın aracı olarak bülten yerine eğitimi ana amaç alan bilimsel broşürler çıkartılmasına,
4. Üyelerin kulüp çalışmalarına ilişkin önerilerinin yazılı olarak istenmesine, Oy birliği ile karar verilmiştir.
(imzalar)

Karar no:3
5 Mayıs 1967 günü yapılan yönetim kurulu toplantısında,

1- F.K.F. den gelmiş olan çeşitli yazılar okunup yönetim kurulu üyelerinin bilgilerine sunulmuş gerekli olanların ilk söyleşi toplantısında tüm üyelere duyurulmasına,

2- Erçin Odman'a 250 T.L. Borç verilmesine,

3- 13. 5. 1967 Cumartesi gecesi bir Aşıklar Gecesi düzenlenmesine, oy birliği ile,

4- Aşağıdaki -10- aday üyenin asil üyeliğe alınmasına ve F.K.F. M.Y.K. nun onayına sunulmasına, oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Mustafa Gündeşlioğlu, Kemal Mısırlıoğlu, Mürteza Bor, Yurdakul Türkkan, İlker Ağca, Perran Özbilgen, Tayfun kalkan, Baskın Oran, Hüsnü Erkan, Muharrem Kılıç

(imzalar)

Karar no:4

23 Mayıs 1967 günü yapılan yönetim kurulu toplantısında,

1- Hayri Muşlu'nun istifası kabul edildi. Yerine Mehmet Karakaş üye oldu.

2- Mehmet Karakaş'ın saymanlığa getirilmesine,

3- Kutlay Ebiri hakkında Merkez Onur Kuruluna yazılan yazının geri istenmesine,

4- Şahin Alpay'ın önerisinin reddine.

Oy birliği ile kabul edildi.

(imzalar)

Karar no:5

3 Temmuz 1967 günü yapılan yönetim kurulu toplantısında,

1- Kulübün mahkeme kararı ile kapatılması nedeni ile tüzük uyarınca kulübün para ve defterlerinin F.K.F. ye devredilmesine karar verildi.

(imzalar)

BELGE: 2

*** Fikir Kulüpleri Federasyonu Birinci Dönem Çalışma Raporu**

16 Aralık 1965 - 22 Ocak 1967

* Genel Yönetim Kurulu FKF Birinci Kurultaya Sunulur

*GENEL YÖNETİM KURULU: Kudret Ulutürk, Ahmet Ali Arlı, İsmet Özel, Zülküf Şahin, Şirin Yazıcıoğlu, Asaf Köksal, Halis Aydın, Dudu Körücekli, Aysel Baytan, Ataol Behramoğlu, Ünal Çelenk

FKF BİRİNCİ DÖNEM ÇALIŞMA RAPORU

-16 ARALIK 1965 - 22 OCAK 1967-

A-GİRİŞ: Türkiye'de ilk kez toplumcu bir gençlik örgütü kurultayını yapıyor. Bir yıl önce bir sürü belirsizliklerle dolu bir başlangıç, bugün elle tutulur, gözle görülür bir olgu olarak karşımızda. Yalnız birisi doğru dürüst işleyen beş kulübün birleşmesi ile kurulan örgütümüz, bugün, varlığını en istemezleri bile tanımsatmış durumda. Doğum sancılarını da büyük ölçüde içinde taşıyan bir yıldan sonra, burada, durumu gözden geçirmek için toplandık. Kurultayımızdan, örgüt üzerine daha açıkseçik bilgilerle, eksik ve gediğimizi daha iyi anlamış olarak ayrılacağız. Kurultay, bir yıllık uygulamaya, burda bir düğüm atarak geleceği daha hazırlıklı karşılama-

mıza sağlarsa, kuruluş sancılarının çoğunu geride bırakmaya yararsa, görevini yerine getirmiş olacaktır.

Şimdi konumuza daha aydınlık bir ortamda bakabilmek için, dünya, yurt ve gençlik olaylarına kısaca göz atmak zorundayız. Ancak durumumuzu bu çerçeve içinde değerlendirdiğimizde doğru bir sonuca varmamız olanağı ortaya çıkar.

-DÜNYA VE TÜRKİYE

Her geçen gün, emperyalizmin ölüm çırpınışlarını daha belirgin olarak görüp tanımamızı sağlıyor. Emperyalizm gerilediği her adıma karşılık, çılgınca tepkiler gösteriyor. Öyle ki yığınları afyonlamak için kullandığı soyut kavramlarla bile çelişkiye düşüyor. Ekonomik temellerinin çöküşü yüzünden, ideolojik kavgasında kullandığı temel kavramları da hiçe saymasını gerektiren davranışlara zorlanıyor.

Emperyalizm bakımından yılımızın en önemli olayı, kuşkusuz Vietnam. Amerika'nın burada saplandığı batak, emperyalizmin dayanaklarından büyük bir kesimini yutacağa benzer. Özellikle, özgürlük, insan severlik gibi, ideolojik propagandasının dayandığı temel kavramları hiçe sayan davranışlara kendini zorunlu duyması, kendi ülkesinde bile gözleri açmaya başladı. Amerikan uydusu hükümetlerden başka, bütün siyasal destekleyicilerini yitirmiş durumda. Vietnam halkı kahramanca, imrenilecek, yarsınacak direnişiyle hergün, sömürüsüz bir dünyayı gerçekleştirmek yolunda bir adım daha ilerlediğimizi gösteriyor.

Emperyalist kesimde Fransa gibi Amerikan boyunduruğuna hayır diyenler çıkıyor. Yani bütünlükten uzaklaşıyor emperyalist kesim. Kendi içinde önemli çatışmalar var. Amerika'ya karşı, Batı Avrupa'ya toparlanmaya çabalıyor.

Almanya'da kapitalist ekonominin düştüğü açmaz çöküşün bir başka yerden uç veren belirtisi. Yurdumuzu da yakından ilgilendiren bu ekonomik daralma bir efsaneyi sona erdirdi. Şimdi herkesin gözü yeni bir efsane yaratılacak mı, Nazizm hortlayacak mı diye, korkuyla açılmış.

Bir başka önemli olay yeryüzünün en kalabalık ülkesinde oluyor. Kültür devrimi, Çin'de, bu durağanlık olasılığına karşı savaşı gösteriyor. Yüzbinlerce insan daha doğru sandıkları yöntemin kavgasını veriyorlar. Canlı, kaynaşan, devingen bir topluma tanık oluyoruz. İşin en ilginç, daha doğrusu en görkemli yanı, bunun tam bir demokratik süreç içinde olagelmesidir. Devlet ve parti kademelerinin türlü yerlerindeki önemli kişiler birbirlerinden ayrı düşünüyorlar. Bunları kendileri gibi düşünen yüzbinlerce Çinli'nin desteklediklerine, gösteriler yaptıklarına tanık oluyoruz. Ne var ki, hiç bir kırım hareketine, polis bakısına rastlamıyoruz. Yığınlar demokratik bir biçimde doğruluğuna inandıkları düşüncelerin kavgasını veriyorlar.

Yurdumuzda da kıvandırıcı, umut verici gelişmeler karşısındayız. Emperyalizme karşı bilinçlenme hızla ilerliyor. Daha düne gelinceye dek Amerikan hayranlığını başlıca özellik sayanlar, bugün, biz de onlara karşıyız demek gereğini duyuyorlar. Sosyalist eylem ağırlığını herkese benimsetmiş durumda. Sosyalizmin yıllar yılı en amansız düşmanları şimdi politikalarını bu gerçeğin üstün gücüne göre ayarlıyorlar?

Yeryüzünde ilk ulusal kurtuluş savaşını yapan Türkiye, savaş sonrası 27 Mayıs Anayasasının yürürlüğe girmesine dek faşizan bir yönetim altında kalmıştır. Özellikle 1938'e dek bağımsız bir dış politika uygulayan bu yönetim, içte devlet eliyle kapitalist yetiştirme yolunu tutmuştur. Böylece Türkiye'nin politikasına egemen olan güçlerde bir değişiklik başlamış ve dizginler her geçen gün kapı kulunun elinden biraz daha çıkmıştır. Özellikle 1945'lerden sonra, bu durum emperyalizmi çağırmak zorunluluğunu duyurdu. Ne var ki emperyalizme bağlı politika bir 27 Mayıs olayını doğurdu. Gene, batıya göre değişik toplum yapımız egemen sınıfları hiç te yararına olmayan bir anayasa yaptırdı onlara.

Şimdi, bu anayasanın güvencesi altında, biçimsel demokrasi ortamında toplum-

cu eylemi yürütüyoruz. Seçim propagandasının temel noktalarından birini, toplumcu eyleme karşı olmak olarak saptamış parti işbaşında. Buna karşı öylesine eli kolu bağlı ki, haklarımıza dokunamıyor. Yani Türkiye'de toplumcu eylem öteki ülkelerden çok değişik koşullarla karşı karşıya.

Toplumcu bir parti, kamutaya temsilciler sokmuş durumda. Örgütlenmesini hızla yürüttüyor. İlk kez halk bu yoldan işin içine giriyor. Halkın işin içine karışmasıyla aydınlar kendilerine çeki-düzen vermek zorunluluğu duymaya başladılar. Artık, kendimiz konuşup kendimiz dinlemekten uzaklaşmaya başladık. Toplumcu aydınlarla halk bir örgüt içinde, el ele, eğitişerek güzel günleri kurmaya hazırlanıyorlar. Türkiye'de bu yolda ilk kez ayakları suya eren bir kuram oluşuyor. Masa başında edilen lafların ne denli kof olduğu günden güne anlaşılıyor. "Toplumcu aydın sayısı kadar, toplumcu kural" günleri artık gerilerde kaldı. Halkla değişen eylem, belli bir yörüngeye zorluyor herkesi. Elbet eksikler gedikler pek çok. Ne var ki bunları da ancak fil dişi kulemizden çıkararak, eylemin içinde adım adım çözeceğiz. Bizim becerikliliğimiz, yeteneğimiz bu işi nedenli hızlandırdığımızla belirlenecek. Son günlerde açıkça anlaşıldı ki halkla birlikte yürümek yolundan başkasını seçenler ve yanıldıklarını anlayıp geri dönmek zorundadırlar, ya da toplumcu eylemin onları ayıplayıp, etkenlikten uzaklaştırmasıyla karşı karşıya kalmışlardır.

Geçtiğimiz yıl, bir başka ilginç olayı daha gözlerimizin önüne sermiştir. Cumhuriyet'le birlikte varolan bir parti, tutumunu değiştirdiğini, sola kaydığını açıklamak zorunda kalmıştır. Bu toplumcu akımın büyük bir başarısıdır. Sola karşı, bugün sağda olduklarını söyleyenlerin bile uygulamadıklarını, amansız bir zorbalığı uygulayanlar, kalkmış sosyalizme yakınlıklarını tanıtlamaya çalışıyorlar. 1938 den 1951 e dek bir insanın hiç bir suçu yokken 13 yıl hapiste tutanların, aynı adamlar olduklarını bilmesek belki kanarız. Türk halkına yapılan zulümleri duymamış olsak, acaba deriz. Bu adamlar yakın günlerde hükümet etmemiş olsalar belki geçmişi de unuturuz. Gene kendi ağızlarıyla, Amerikan Konsolosunun icazetinden iş çevrelerinin kendilerini desteklediklerinden söz etmeseler toplumcu geçinen bir takım dostların da çabalarıyla, kim bilir, olur ya inanırdık. Bu değişiklik bir tek yönden olumlu bir sonuç doğurdu. Toplumcu eylemin gücüne olan kuşkumuzu gidermesi yönünden.

İşçi hareketlerinde çok yeni bir gelişme geleceğe olan umudumuzu daha da arttırıyor. Artış işçimiz Amerikan polisinin emrinden çıkmaz üzere. Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun kuruluşuna ne denli sevinirsek azdır. Bir de grevlerle, lokavtlarla işçilerimizin günden güne bilinçlendiğini düşünürsek umutlarımız daha da artar.

Neden zorluklardan değil de gelişmelerden söz ettiğimize gelince, bunu zorunlu buluyoruz. Herkes engellerden söz ediyor. Dışardan bakan biri, bir adım bile atmadığımızı sanacak. Aldığımız yolu bilmek zorundayız. İşin başında olduğumuz doğru. Ama umut verici bir sürü gelişmeye de göz yumamayız. Ayrıca amacımız toplumcu toplumcu eylemin gelişmelerini belirlemek. Kendi örgütümüze sıra gelince engelleri, eksikleri bir bir ortaya koyacağız.

Egemen güçler, ideolojik kesimdeki yenilgilerinin yanında ekonomik açmazlarla da karşı karşıyalar. Halkın umutla oy verdiği iktidar dertlere çözüm getiremez durumda. Enflasyonist baskı günden güne hızlanıyor. İşsizlik günden güne artıyor. Almanya işçi almaz durumda. Hele geri göndermesi olasılığı, iktidara korkulu düşler gösteriyor olsa gerek.

C-GENÇLİK VE GENÇLİK ÖRGÜTLERİ

Çok genel çizgileriyle dünyaya ve Türkiye'ye değindikten sonra, yurdumuzdaki gençlik devinimlerine geçmek, bunu biraz daha ayrıntılıca incelemek gerekiyor. Ne

yazık ki gençlik hareketlerinin dünyadaki gelişimi üzerine belgelere dayalı, yaygın bir bilgiye sahip olamadık. Onca çabamıza karşı, henüz elde edemedik. Türk gençliğinin devinimi, dünya gençlik hareketleri içinde yerine oturtmak epeyce yararlı olacaktır. Bu konuyu kendi tarihimiz içinde incelemekle yetineceğiz şimdilik.

I-Tarihimizde Gençlik ve Gençlik Örgütleri:

a-Çok partili döneme kadar:

1865'te Jöntürkler, amacı Meşrutiyeti getirmek olan bir örgüt kuruyorlar. Bu geçmişte gördüğümüz ilk örgütlü gençlik hareketi. Jöntürkler pek yayılamıyorlar, sınırlı kalıyorlar. Zaten Abdülhamit baskıyla iş yapamaz duruma getiriyor bunları.

İkinci örgütlenme denemesi 1899 da oldu. Askeri Tıbbiye Mektebinden beş öğrenci "İttihad-ı Osmani" adlı bir örgüt kurdular. Paris'teki Ahmet Rıza Beyle değindikten sonra İttihat ve Terakki Cemiyeti adını aldılar. Ahmet Rıza Beyin başında bulunduğu Paris'teki Jön Türkler de Cemiyetin Paris Şubesini oluşturdular. Örgüt İstanbul'da yayıldı. Mülkiye, Harbiye, Tıbbiye öğrencilerinden destek gördü, yandaş buldu. 1908 de partiye dönüştü.

Bu hareket, Abdülhamid'in baskıcı, zorba yönetimine karşı Avrupa'daki liberal düşüncelerden esinlenen genç okumuşların direnme hareketi idi. Özgürlük gelirse herşey çözülecek, yoluna girecek sanılıyordu. Bilimsel bir irdeleme, zaman zaman büyük tehlikelere karşı savaşan bu okumuşları, emperyalizmin aracı olduklarını ortaya koyarsa şaşmamak gerekir. Gerçi, henüz bu konuda geniş ve derin bir araştırma yoktur. Ne var ki sonuçta, yalan-yanlış, yalınkat bir özgürlük isteğiyle yola çıkılmış ve sonra gemi batırılmıştır.

Hareket bir direniş olması bakımından önem taşır. Yoksa tutarlı bir düşünce dizgesine sahip olmak, toplumsal sorunlara doğru bir bakışta yaklaşmak bakımından tam bir başarısızlıkla karşı karşıyayız. 27 Mayıs öncesi olaylarla, bu olaylar arasında bir takım benzerlikler olduğuna şimdilik değinerek, geçelim.

1908 den sonra ve Birinci Dünya Savaşı sırasında gençlik hareketlerine rastlamıyoruz. Aralık 1916 da M.T.T.B.nin kurulduğunu görüyoruz. Ne var ki hiç bir etkinlik göstermiyor bu kuruluş ta.

CUMHURİYET'in kuruluşundan 1945'e dek Atatürk'e suikast v.b. olaylarda bir kaç protesto hareketi dışında, tutarlıktan yoksun, saman alevi gibi parlayıp sönen bir iki devinimden başka bir şey yok.

b- Çok Partili Dönem (1945-60)

Bu dönemde M.T.T.B.nin süre gittiğini ve bu arada yükseköğrenim kuruluşlarında Öğrenci Derneklerinin kurulduklarını görüyoruz.

1948 de I.T.Ü. Talebe Birliği'nin ön ayak olmasıyla TMTF kuruluyor. Amacı, özellikle, Yüksek Öğrenim Gençliğini dış ülkelerde temsil etmek. 1952 de TMGT, bir takım kadın ve izci dernekleri, Kızılay kurumu, Yeşilay Gençlik Kolu ve TMTF'nin birleşmesiyle kuruluyor. Bu kuruluşa Milliyetçiler Derneği de katılıyor ve sonra çıkarılıyor. Sonradan Teksif İşçi Konfederasyonu ile Türk Devrim Ocakları da buraya katıldı. WAY'e üyedir.

1956 da SBF Fikir Kulübü kuruluyor. Amaç demokratik özgürlüktür. Yani biçimsel demokrasiyi savunmak'için kuruluyor. Kuruluşta öğrenci ile öğretim üyesini yan yana görüyoruz.

MTTB, TMTF, TMGT'yi amaçları bakımından incelersek şunları görürüz:

TMTF ve TMGT gençlik örgütlerinin birleşmesinden yana MTTB değil. MTTB ayrıca Milliyetçi düşünceleri geliştirmek istiyor.

TMTF, MTTB özel olarak Yüksek Öğrenim Gençliğinin sorunları ile her üçü bütün gençliğin sorunları ile ilgilenmeyi amaç duyarlar.

TMTF ve TMGT başka ülkeler gençlikleriyle dayanışmadan, dış ilişkiden yana. MTTB nin böyle bir amacı yok.

Her üç örgüt de devrimlerin yerleşmesini sağlamak istiyor.

Etkinlikleri Bakımından:

Bu kuruluşlar, dergi, broşür, kitap çıkarmak, açık oturum düzenlemek gibi kültürel etkinlikler yapıyorlar.

Gezi, balo, tiyatro, şenlik düzenliyorlar.

Paso ve Turizm işleriyle uğraşıyorlar.

Ve genel olarak harcı-alem konularda mitingler ve yürüyüşlere ön ayak oluyorlar, bildiri yayınlıyorlar.

Kısaca belli başlı etkinliklerine somut olarak değinirsek konumuza epeyce açıklık getirmiş olacağız.

16 Nisan 1950 de Fevzi Çakmak'ın cenaze töreninde, tekbir getiriliyor, sonra Atatürk anıtlarına saldırılar görülüyor orda, burda. TMTF bu işe seviniyor gibi bir tutum içinde. MTTB olayları yeren bir bildiri yayınlıyor.

13 Ocak 1951 de Diyanet İşleri Başkanı Ahmet Hamdi Akseki'nin ölümü dolayısıyla TMTF bir anma töreni düzenliyor. Ankara Halk Evinde. Burada fatiha okuma, saygı duruşu tartışmaları yapıldıktan sonra fatiha okunuyor.

1952 de Samsun'da Atatürk devrimlerini yeren bir yazıyı TMTF protesto ediyor. Yazarı DP'den atılıyor.

16 Ağustos 1957 de Bursa'da "Halifeliği İhya" için bir örgüt kurulduğu haberi üzerine, MTTB bir karşı bildiri yayınlıyor.

1958 den sonra Nurculuğa karşı bildiriler yayınlandıklarını görüyoruz.

Diyanet İşleri Başkanının "Kur'an Türkçeye Çevrilmez" yolundaki demecini TMTF ve MTTB karşı bildiri ile cevaplıyorlar.

Komünizme karşı bildiriler yayınladıklarını görüyoruz. Nazım Hikmet'in 1950'deki genel aftan yararlanmasına bildiri ile karşı koyuyorlar. MTTB bildirisinde "Hürriyetlerin çiğnendiği diyarlarda hüküm süren bir rejimin ideolojisini memleketimizde yaymağa çalışan bir kimseye hürriyet veremeyiz..." diyor.

Ankara Telgraf Gazetesinde, Ziraat Fakültesinde Komünizm propagandası yapıldığı yolunda bir haber yayınlanınca her iki kuruluşta bildiri yayınlarlar.

1950-60 arasında Cumhuriyete bağlılık bildirileri görürüz. Kıbrıs Türk'tür bildirileri görürüz.

Çok partili dönemde gençlik örgütlerinin amaç ve etkinliklerini bir kaç örnekle birlikte gördük. Bir noktaya daha değinelim de şimdilik bu konuyu kapayalım. 1950-60 arası MTTB, CHP'yi TMTF, DP'yi tutuyordu. Yani durum şimdikinin tersi idi.

c-27 Mayıs Öncesi Olayları:

27 Mayısa öngelen olaylar, gençlik hareketlerimiz içinde özel bir önem taşır. Ne var ki bu olayın da doğru bir değerlendirmesini yapmak çoğumuzun duygularını inciteceğinden, kimse bu yola gitmedi. Hep, kahraman Türk gençliğinin diktatörlere karşı şahlanışı gibi sözlerle olay geçiştirildi. Elbet bir takım insanların işine bunun böyle olması elveriyordu. Asıl üzücü olan, toplumculardan çoğunun da bu yanılgıyı sürdürmesi oldu. Oysa gerçeğe göz kırpmadan bakmak zorundayız. Şimdi olayımızın yorumuna dönelim.

27 Mayıs öncesi olayların anlamı nedir? Yakın geçmişten söz ettiğimizden hem yanılmak, hem de gerçeği yakalamak daha kolay olacak. 28-29 Nisan olayları gerek öncesi ve gerek sonrası kuşkusuz bir direnme, bir karşı koyma hareketiydi. Gene hep biliyoruz büyük ölçüde örgütlü değildi. Gençlik kuruluşlarından çok, CHP yöneticilerinin desteklerine sahipti. Bunu söylerken bir küçük düşürme amacı taşımadığımızı belirtmek gerek. Ama gençliğin baskıya, zorbalığa karşı gerilimi çok küçük bir iki itişi, büyük sonuçlara ulaştırıyordu. Kurşunlamaya dek varan olayların direnme yiğitliği açısından yüz ağartıcı olduğunu belirtmeliyiz.

İşin bir başka yönüne bakarsak, bu direnmenin pek te tehlikeli bir direnme olmadığını anlarız. Çünkü çatışma, egemen güçler içindeki iki kanadın çekişmesi idi. Halk gene işin içinde yoktu. Gençlik, özgürlük ve demokrasi kavramlarının arkasında bir durma hareketi yürüttüyordu. Yalnız gençler değil, bir sürü kocabaşta sanıyordu ki, herkesin düşüncelerini söyleyebilmesi dertlerimizi çözecektir. Gene söylenecek şeylerin toplumcu düşünceler olarak düşünülmediğini, hele gençlerin böyle şeylerden haberli olmadığını hep biliyoruz. Yani bilinç açısından bu hareketin de Jön Türkler ya da İttihadi Osmani hareketlerinden pek farklı olmadığını söyleyebiliriz. Ne var ki sonuçları açısından bizi emperyalizmin boyunduruğuna temelli girmemiz sonucunu doğururken, 27 Mayıs öncesi olayları emperyalizme bir dur demenin başlangıcı oluyordu. Bir yüz yıla yakın zaman içinde böylesi bir durumu, koşulların değişmesi bakımından olağan saymak gerekir. Şu var ki, direnme yiğitliği açısından imrenilecek, yüz ağartıcı bir devinim olan bu olaylar, bilinçsizlik bakımından yüz kızartıcı bir gerçeklik olarak önümüzdedir.

Kısaca 27 Mayıs öncesi olayları, egemen güçlerin bir kanadının desteği ile yapılmış, sonuçları bakımından bizi aydınlığa götürecek, gözü pekçe, ama bilinç bakımından kısır bir gençlik hareketi olarak nitelemek gerekiyor. Buna gönlümüzle karşı koysak ta, aklımızla doğru demek zorundayız.

d-1960 Sonrası:

Yakın günleri anlatırken, yer tarih belirlemeden yapmanın bir sakıncası yok. Hemen hepimiz beş-altı yılı ansırız. Bunun için kabaca anlatıp bir değerlendirmeyle bitirmekte yarar var.

İki adı büyük gençlik örgütü (TMTF, MTTB) bakımından son altı yılın başarılı geçtiğini söylemek aşağı-yukarı olanaksızdır. Bu kuruluşlar, olayların gerisinde kalmışlar, halkı hiç hesaba katmayan davranışları sürdürmüşlerdir, etkinlikleri tutarlı bir politikanın uygulaması olmaktan çok, esen yele göre gilmek biçiminde olmuştur.

MTTB devrimden sonra hızla AP çizgisine kaymış, bütün etkinliklerini bu örgütün paralelinde yürütmüştür. Son günlerde ırkçıların da büyük etkinlik gösterdiği bir kuruluş durumuna girerek iyiden iyiye halka karşı bir tutum takındı.

TMTF'yi kendince ilerici bir doğrultuyu tutturma çabasında görüyoruz. Bu ilericilik, ilkin "Atatürk devrimleri"ni korumakla başlıyor. -Buna Atatürk Heykelleri de diyebiliriz.- Sonra birtakım kişilerin kişilikleriyle emperyalizme karşı bir çizgiye de ulaşabildi.

Bu iki adı üyük gençlik örgütünün (TMGT'yi ayrıca saymak gereksiz, TMTF ile özdeş durumda) son yıllardaki önemli etkinliklerine bir göz atalım. Aklımıza, Kıbrıs mitingleri, Atatürkçülük bildirileri, AP'yi basma, bir takım gazeteleri taşlama olayları, 28 Nisan mitingleri, bayramlarda kuyruk-düşük edebiyatının bolca kullanıldığı bildiriler gelir, ilk ağızda. Sonra kavgalı genel kurullar. Her ikisinde de çifte seçimler, çifte başkanlık öyküleri. Bir de büyük paralar yendiği dedikoduları.

Bunlardan çok sonra bir "Petrolleri millileştirme kampanyası"nı ansırız. Bu anımak istemediğimizden değil, bu eylemin gerçekten yanıp sönen bir saman alevi oluşundan. Ahmet Güryüz ketenci gibi başkanların kişiliklerine bağlı oluşundan.

Özellikle MTTB gerici çizgide bile, gülünçü bir "Komünizmi halka anlatma kampanyası"ndan öte gerici çizgide bile bir şey yapmamıştır. Zaten bu kampanyayı da Amerikalılardan sağlanan filim ve bunlar gibi gereçler ve 130.000 liralık parayla yaptığı söylentileri işin ne menem bir şey olduğunu ortaya koymaktadır.

1965'in ilk yarısında gerçekten önemli bir gençlik olayına rastlıyoruz. Bu DÖNÜŞÜM'ün çıkışıdır. Bir takım gençler hiç bir yerden destek görmeden salt kendi çabalarıyla bir dergi çıkarıyorlar. Halktan yana, sömürüye karşı bir dergi çıkardılar. Beş sayı gittikçe artan bir ilgi yaratarak sürdürdüler. Kiralanmış adamlar, aldatılmış

gençler üzerlerine sürüldü. Polis yasa dışı tutumları destekledi. Asıl suçlular dururken DÖNÜŞÜM'cüler suçlandı. Ama hareket beklenen sonucu aldı. Gençlik için de önemli sayıda toplumcu genç olduğu anlaşıldı. Bu yiğitçe bilinçli hareket 27 Mayıs sonrası gençliğin göğsünü kabartan belli başlı davranışlardan biri oldu.

Şimdi olaylara kısaca değindikten sonra özellikle, iki adı büyük gençlik kuruluşunun 27 Mayıs sonrası içine düştüğü açmazı anlatıp, değerlendirmemizi yapmalıyız. Bunları yapmadan FKF olayına geçmek çok ters sonuçlara varmamıza yol açabilir. Yoksa her şeyin durup dururken olduğunu sanabiliriz.

II-Değerlendirme:

Kısaca tarihini incelediğimiz gençlik hareketleri içinde ayrık küçük olaylar bir yana bir ana niteliği yakalayabiliriz. O da şu$ Şimdiye dek bu olaylar DÖNÜŞÜM dışında hiç halktan yana bir öz kazanamamış, hep egemen sınıflar içindeki kavgaların, çatışmaların bir ürünü olmuştur. Tutarlı bir yargılamadan, bilimsel bir değerlendirmeden kaynaklanan hareketler yoktur. Bilinçsizlik yüzünden iyi bir iş yapıyorum sanısıyla, emperyalizme bile araç olunmuştur. Bir başka ortak nitelik bu türlü devinimleri halktan kopuk oluşudur. Her şeyin Kızılay'da ya da Taksim'de olup biteceği hesabı içinde davranılmıştır. Henüz bu tutumdan vazgeçildiğini gösteren belirtiler yoktur.

Şimdi, isterseniz biraz daha somutlayarak, iki adı büyük gençlik örgütünün neden devrimci bir görev göremeyeceğini de belirtelim de bu olmayan şeylerin, durup dururken değil, bir takım nedenler yüzünden olmadığı anlaşılsın. Yoksa bir takım toplumcularımız, hala gençlik denince, "genç"likle bir bağı olmayan bir takım kişileri ansımakta ve düş kırıklığına uğramakta devam edecekler.

İki kuruluş başlıca üç çelişme ile sakattır. Onun için devrimci bir öz kazanmaları olanaksızdır. Yalnız devrimci eyleme ikincil destek olmak bakımından bir önem taşıyabilirler. Çelişmelerin neler olduğuna geçmeden, bu kuruluşların egemen güçlerce kurdurulduklarına, değinmek gerekir. Yani egemen güçler bir yerde böyle bir gereksinme duymuş ve bu gereksinmeye elverecek biçimde örgütlenmeyi kışkırtmışlardır. Büyük iç çelişmeler de buradan doğmaktadır. Ve bu çelişmeler sanki önceden bilinçle hazırlanmış oldukları sanısını yaratıyor. Şimdi bu çelişmeleri görelim:

Birinci çelişme, tüzüksel bir çelişmedir. Yani bu kuruluşların çatısı derli-toplu bir disiplin içinde çalışmaya elvermeyecek gibi kuruluştur. Yetki-soru ilişkileri karma karışıktır. Üst örgen - alt örgen ilişkisi yoktur nerdeyse. Her birlik birimi kendi başına buyruktur. Öylesine ki, söz gelimi, genel başkanlığın "ak" dediğine ikinci başkanlık "kara" diyebilmektedir. Ve bunun hesabını soracak hiç bir düzenek konmamıştır. Bir dernek üst-örgenlere tam tamına karşı bir tutum aldığında yapılacak hiç bir şey yoktur. Üst örgenin bir komut vermesi olanağı elinden alınmıştır. Bütün bunlar rastgele olaylar değildir. Düşünülüp taşınılmış ve gençlerin bir birlik içinde olmasının bir gün sakıncalı olabileceği düşünülerek tüzük böyle hazırlanmıştır. Eğer bir gün bir uçtan ilerici bir hareket başlarsa buna öteki uçtan karşı çıkabilme olanakları yaratılmıştır. Kısaca birlikten korkulmuştur. Bu çelişmenin örgütü sakatlaması yüzünden üst örgenler devrimcilere geçse bile eşgüdümlü, disiplinli bir çalışma olamayacağından köklü bir eyleme girişmek büyük zorluklarla karşı karşıya kalacaktır. Herkesin gönlünü etmek hele kökten bir karşı çıkma da pek zordur.

İkinci çelişme, örgütle üye arası bağın kopukluğudur. Herkesin kanısı yüz, bilemedin ikiyüz kişinin kendi aralarında bir oyun oynadığıdır. Gerçekten de öğrenci olup bitenleri anlayamaz bir türlü. 27 Mayıs sonrası azıcık saygınlık kazanan bu iki kuruluş, kısa bir sürede bunu da yiyip bitirmek zorunda kalmışlardır. Şimdi hiç bir saygınlık uyandıran yanları yoktur. Kimse kendini örgütle bağlı saymamaktadır.

Zaten seçimlerde eskiden alttan alta şimdi açıktan dönen oyunlar bir takım hukuk oyunlarının gölgesine sığınma davranışları bu kuruluşları gülünç bir duruma düşürmüştür. Öğrenci böylesi oyunlarla söz gelimi yemek ısmarlama, elbise yaptırma, bir kaç kişiyi belli bir kentte barındırma yolu ile seçim kazananlara kendi temsilcisi gözü ile bakmamaktadır. Parası çok olan seçimi kazanmaktadır. Genel kurul budur. Düşünsel tartışma gibi şeyler akla bile gelmemektedir. Fedailer beslenmektedir nerdeyse. Bu kuruluşlar eylemlerini de bu yüzden öğrencinin eğilimlerine göre değil seçimi kazanma olanaklarını kendilerine verenlerin isteklerine göre düzenlemektedirler. Özellikle bir takım toplumcuların yanıldıkları bir nokta var. Sanılır ki ilerici adamlar kazansa burdaki seçimleri iyi işler çıkar. Bu büyük bir yanılmadır. Aslında bu üst kurullarda ilericilerin yokluğu yüzünden bir kayıp söz konusu değildir. Bir iş yapmak isteyenler vardır. Ne var ki özellikle bağların kopukluğu yüzünden içinde bulundukları açmaz iş yapmayı önlemektedir. Onun için devrimci bir eyleme istemediklerinden değil başaramayacaklarını az çok anladıklarından girmemektedirler. FKF'nin kuruluşu ile bu çok daha belirgin olarak ortaya çıkmıştır. MTTB'nin gerçekten hiç bir gücü olmadığını çoğumuz kesince biliyoruz da TMTF'ye gelince ilerici söylevler yüzünden gönlümüz bu gerçeği benimsemek istemiyor. Ama gerçek budur.

Üçüncü büyük çelişme, değirmeni döndüren suyun başka kaynaktan gelmesidir. Yani bu kuruluşlara parayı hükümet verir. Böylece göbek bağlarından egemen sınıflara bağlanmışlardır. Bu parayı çekip alınca kiralarını bile veremezler. Bir de şimdi örgütü kavga dövüş ele geçirmek isteyenlerin bir tekini bile orada göremezsiniz. Yüzbinlerce liranın harcandığı bu kuruluşlarda dişe dokunur hiç bir iş yapılmaz. Paranın nereye harcandığı belli değildir. Ya da bellidir. Hesap sorma olanağı yoktur hemen hemen. Hiç bir şeyi olmayan bir takım adamların örgütün bir takım örgenlerinde çalıştıktan sonra mal-mülk sahibi olduğu görülmedik şeylerden değildir. Egemen güçler para vererek nerdeyse Türk Gençliğinin örgütlerini satın almışlardır. Her zaman dizginleri ellerinde tutarlar böylece. Zaten kaynaklarını başkasının sağladığı bir örgütlenmenin gerçek bir örgütlenme olmadığını da bilirler. Boşuna vermezler parayı. Gençlerin omuz omuza bir ürün yaratması tehlikelidir çünkü. Hoşlanmazlar bundan.

Bu iki adı büyük kuruluşun dışında Milliyetçi Türk Gençlik Teşkilatı, Türkiye Milliyetçi Gençlik Derneği, Kuvayı Milliye Derneği gibi bir takım dernekler daha türedi son günlerde. Ne var ki, hiç bir etkinlikleri yok. Besleme ve zorlama kuruluşlar. Gelişme olasılıkları yok gibi.

Bir de -Sosyal Demokratlar Derneği- hareketi görüyoruz. Toplumcu kardeşlerimizin bu hareketin sahteciliğini adım adım izleyerek su yüzüne çıkarmaları gerekmektedir. İlk ağızda ideolojik kavgamızda daha iyi donanmayı gereksinebiliriz. Yapay ve zorlama bir hareket olmasına karşı egemen güçlerden göreceği destekle - kısa bir süre içinde de olsa- kafaları saptırmasına engel olmak için hazır olmalıyız.

Bir noktaya daha deyinerek bu konuyu bağlayalım. Denebilir ki raporda yalnız öğrenci gençlerden söz edilmekte işçi, köylü gençlerden söz edilmemektedir. Doğru. Ama henüz böyle bir gençlik hareketinin elle tutulur bir biçimde olmaması yüzünden geleceğe değin sözleri bugünden söylemek şimdilik bir yarar sağlamaz. Gelecek yıl raporda bu konudan uzun uzun söz edilmesi gerekeceğini umuyoruz.

Kısaca konumuzu daha iyi değerlendirmek için gençlik olaylarını ve örgütlerini ortaya koyduk. Toplumcu eylem bakımından da değerlendirdik. Gördük ki şimdiye kadar olanlar pek de öyle yüz ağartıcı değil. Bir takım şeyleri bilgisizliğimiz yüzünden abartıyoruz. Yanılgılarımız var. Zaten Türkiye'de böylesi bir inceleme ilk yapılıyor. Merkez Yürütme Kurulumuz konuyu açık seçik ortaya koymak günleri geldiğine karar vererek raporda bu durumun belirtilmesini uygun görmüştür.

Şimdi kendimizi ortaya koyup tartışalım:

D- FİKİR KULÜPLERİ FEDERASYONU

I-Kuruluş:

Fikir Kulüpleri Federasyonu toplumcu gençleri örgütlemek gereksinmesinden doğdu. Baştan beri anlattığımız koşullar devrimci gençlerin böyle bir örgüt içinde toplanmasını gerektiriyordu. İşin en önemli yanı kuruluşun kendiliğinden olması idi. Hiç kimse sırt sıvazlayıp, göz kırparak kurdurtmadı. Yalnız o kadar da değil. Kurma kararı verildikten sonra da tüzük hazırlanmasından barınak bulunmasına, çalışma stratejisinin saptanmasına kadar her şeyi, her şeyi genç adamlar kendileri yaptılar. Maddi kaynağı kendileri buldular.

Fikir Kulüpleri Federasyonunun kuruluşunda iki önemli öğe etken oldu. İlki on yıllık bir geçmişi, yerleşmiş gelenekleri olan S.B.F. Fikir Kulübünün varlığıdır. FKF kurulmaya karar verildiğinde Fen Fakültesi Fikir Kulübü ile DTCF Fikir Kulübü vardı. Ama aşağı-yukarı bu iki kulübün de hiç bir etkinliği yoktu. Yeni kurulmuşlardı. Ve düzenli bir çalışma geleneği kuramamış, kendilerini Fakülteleri kamuoyuna benimsetememişlerdi. İkinci önemli öğe DÖNÜŞÜM'dür. S.B.F. Fikir Kulübünün varlığı DÖNÜŞÜM'ün çıkmasının kaynağıdır. Ve dergi buradaki arkadaşların çabaları ile çıkarılmış, işleyişinde de geniş ölçüde buradan destek almıştır. İşin asıl önemli yanı DÖNÜŞÜM'ün bir gerçeği ortaya koymasıdır. Derginin satışı sırasında olan olaylar birçok Fakültede çok sayıda toplumcu gencin eyleme girmek üzere hazır olduğunu ortaya koydu. Bu arkadaşları bir örgüt içinde toplamak ve amaca birlikte yürümenin gücünden yararlanmak gerekiyordu. Her olaydan sonra DÖNÜŞÜM'cüleri destekleyenlerin çoğalması açıkça durmak zamanı olmadığını anlattı.

12 Kasım 1965'te kuruluş için on iki Yüksek Öğrenim Kurumundan, 126 kişinin toplanması ile ilk toplantı yapıldı. Aşağı yukarı bir ay sonra 17 Aralık 1965'te S.B.F. Fikir Kulübünden Hüseyin Ergün, Kudret Ulutürk, İsmet Özel, Erdal Türkkan ve Ümit Hassan'ın, DTCF Fikir Kulübünden Ataol Behramoğlu'nun, Fen Fakültesi Fikir Kulübünden Asaf Köksal'ın, Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü'nden Zülküf Şahin, Şirin Yazıcıoğlu ve Taylan Türker'in, Y.Ö.O. Fikir Kulübünden Mevlüt Korkmaz, Talip Özay, Rıfat Murat ve Dudu Körücekli'nin bir gün önce imzaladıkları kuruluş bildirimi ve tüzüğün Valiliğe verilmesi ile 4247 sicil numarasıyla Fikir Kulüpleri Federasyonu kuruldu. 21 Aralık 1965 günü kurucular toplanarak Genel Yönetim Kurulu'nun seçtiler. Buna göre, Genel Yönetim Kurulu'na Hüseyin Ergün, Kudret Ulutürk, Ahmet Ali Arlı, Asaf Köksal, Erol Barutçugil, Ataol Behramoğlu, Orhan Ali Yücealp, Zülküf Şahin, Erol Temelkuran, Mevlüt Korkmaz, Dudu Körücekli G.Y.K. yedek üyeliklerine ise Aysel Baytan, Şirin Yazıcıoğlu, Halis Aydın, Ünal Çelenk ve İsmet Özel seçildiler.

O gün toplanan Genel Yönetim Kurulu, Genel Başkanlığa Hüseyin Ergün, Merkez Yürütme Kurulu üyeliklerine ise Asaf Köksal, Ataol Behramoğlu, Zülküf Şahin, Mevlüt Korkmaz, Kudret Ulutürk ve Dudu Körücekli asıl üye, Orhan Ali Yücealp, Erol Temelkuran, Ahmet Ali Arlı'da yedek üye olarak seçildiler. İlk toplantıda (25 Aralık) Dudu Körücekli Genel Saymanlığa, İkinci toplantıda da (4 Ocak 1966) Mevlüt Korkmaz Genel Yazmanlığa getirildiler.

1 Ocakta da Ambarlar Yolu Beyaz saray Apartmanının 22 nolu Dairesi konut olarak tutuldu. Böylece bir buçuk aya yakın bir zaman içinde kuruluş ve yerleşme işi bitirilmiş oldu. Yerleşme denince daireyi tuttuğumuzda yalnız bir tek başkanlık masası ile bir tek evrak dosyasından başka hiç bir şeyimiz olmadığı hatırlanmalıdır. Oturacak sandalye bile yoktu ilk günlerde. Karar defterlerinin alınması bile daha sonra oldu. Önceleri dosya kâğıtlarına tutanak tutulurdu. Nerden nereye geldiğimizi anlamak bakımından bunlar çok önemli.

II-GYK, MYK toplantıları, alınan kararlar ve uygulama durumları:

a- GYK Toplantıları:

FKF Genel Yönetim Kurulu yıl içinde dört toplantı yaptı. İlk toplantısında (21.12.1965) Genel Başkan ve MYK üyelerini seçerek dağıldı. İkinci toplantı 19 Şubat 1966 da Erol Temelkuran ve Mevlüt Yılmaz'ın isteği üzerine yapıldı. Yazılı bir dilekçe ile işlerin iyi gitmediğini belirterek 15 Şubat'ta Genel Başkanlığa başvuran arkadaşlarımız özet olarak FKF'nin kuruluş amaçlarına ters bir yönde çalıştığını, varlığını gösterip, sesini duyuramadığını, yurdumuzdaki olaylarda gerekli tepkiyi gösteremediğini, alınan kararların uygulanamadığını ve bu durumun genel bir yılgınlık ve güvensizlik doğurunduğunu, ayrıca gelir işlerinin de kâğıt üzerine geçirilmediğini, lokal işletmesinin beğenilmediğini belirtiyorlardı. Bir de strateji yokluğundan yakınılıyordu. GYK durumu görüştü. Genel Başkan Hüseyin Ergün, yapılan işlerden birinci kertede sorumlu olduğunu, yapılanların belli bir tutarlık içinde yapıldığını, söz konusu eleştirilerin olanaklar bakımından haklı olmadığını belirtti. Ancak GYK'na davranma özgürlüğü sağlamak bakımından görevinden şimdi ayrıldığını belirtti. Yapılan yeni Genel Başkanlık seçiminde başka aday çıkmadı ve Hüseyin Ergün, oybirliğiyle yeniden genel başkanlığa seçildi. Merkez Yürütme Kuruluna ise Kudret Ulutürk, Asaf Köksal, Dudu Körücekli, Ahmet Ali Arlı, Zülküf Şahin ve O. Ali Yücelalp asıl üye, Mevlüt Korkmaz, Erol Temelkuran, Ataol Behramoğlu ise yedek üye oldular. Daha sonra Hüseyin Ergün'ün hazırladığı FKF çalışma stratejisi okunarak kabul edildi. Bu strateji kurultayımızın da oyuna sunulacaktır.

Üçüncü toplantı, Hüseyin Ergün'ün askere gitmesi nedeniyle Genel Başkanlıktan ayrılması üzerine yapıldı. Genel Başkanlığa Kudret Ulutürk seçildi. Genel Yönetim Kurulu Yedek üyesi İsmet Özel, Hüseyin Ergün'ün yerine Genel Yönetim Kurulu asıl üyeliğine alındı ve Merkez Yürütme Kurulu üyeliğine seçildi. Son Genel Yönetim Kurulu toplantısında ise 22 Ocak 1967 tarihinde Kurultayın toplanmasına karar alındı. Böylece kuruluş yılımızda da bir sürü engellere karşı Genel Yönetim Kurulumuz olağan toplantılarını yaptı.

b- MYK Toplantıları:

Merkez Yürütme Kurulumuz bir yıl içinde 23 toplantı yaptı. Bu toplantılarda birçok kararlar alındı. Sonuçlar tartışıldı. Burada hepsini ayrı ayrı ele almayıp önemli bir takım noktalara dokunmakla yetinelim.

İlkin beş Fikir Kulübünün Federasyon katılma isteği kabul edildi. 18 Ocak 1966 da Ziraat Fakültesi Fikir Kulübü, 1 Şubat 1966 da İTİA Fikir Kulübü, 24 Mart 1966 da İ.Ü. Orman Fakültesi Toplumcu Fikir Kulübü, 31 Mart 1966 da İ.Ü. Fen Fakültesi Kimya Topluluğu Fikir Kulübü, 24 Mayıs 1966 da ise Atatürk Üniversitesi İktisat Fakültesi Fikir Kulübü böylece Federasyon üyesi oldular.

Bir Yönetmelik, lokal yönetmeliği kabul edildi. Lokal yönetmeliğine Atamalar yapıldı.

Merkez Yürütme Kurulunda olan değişiklikler hakkında kararlar alındı. 4 Ocak 1966 da Kudret Ulutürk'ün ayrılması üzerine 11 Ocak 1966 da Ali Orhan Yücealp asıl üyeliğe alındı. 10 Mart 1966 da Mevlüt Korkmaz, Erol Temelkuran ve Ali Yücealp'ın GYK ve MYK üyeliklerinden ayrılma istekleri kabul olundu. Ali Yücealp'in yerine Merkez Yürütme Kuruluna Ataol Behramoğlu alındı. 1 Mart 1966 da Genel Yazmanlığa Kudret Ulutürk, Genel Saymanlığa Dudu Körücekli seçildi.

Bir takım kollar kuruldu ve kimi arkadaşlara görevler verildi:

6 Ocak 1966 da Kitap Satış ve Eğitim Kolu İsmet Özel'e verildi. Bu kol eğitim işinde, bir eğitim semineri düzenleme işini başardı. Birçok konferanslar düzenlendi. Son olarak ATÜT seminerini de bu arkadaşımız hazırladığı Kitap satış işi başarılamadı. İç Tüzük koluna Erol Temelkuran, Erdal Türkkan, Şirin Yazıcıoğlu atandı. Şirin Yazıcıoğlu arkadaşımız tek başına bir iç tüzük tasarısı hazırladı. Ne var ki

MYK iç tüzük sorununun uygulamadan alınacak sonuçlara göre daha sonraya kalmasını uygun gördü. (6 Ocak 1966).

Günlük olayları izleme kolu, Ayhan Başaran, Aysel Baytan ve Rıfat Murat'tan kuruldu. Özellikle yayın sağlanamadığından bu kol işlemedi. (6 Ocak 1966).

24 Şubat 1966 da geliri FKF'ye kalmak üzere bir Fen-Dil dershanesi açılması için gerekli çalışmaları yapmak üzere Mevlüt Korkmaz görevlendirildi. Arkadaşımız bu konuda somut bir öneri ile MYK'na gelmedi. Böylece bu işten hiç bir sonuç alınamadı.

Gene aynı toplantıda Ali Yücealp'e bir okuma odası kurma görevi verildi. Bu arkadaşımız da bu işe gereken önemi vermediğinden başarıya ulaşılamadı.

Kitaplık kolu için 28 Nisan 1966'da Nail Gürman arkadaşımız, 12 Aralık 1966 da ise Ergun Demirel arkadaşımız görevlendirildiler. Ne var ki iki arkadaş ta bu işi bir sonuca ulaştıramadı.

12 Aralık 1966 da İzzet Ararat, Tiyatro Kolu Yönetmenliğine atandı. Çalışmalarını sürdürüyor.

12 Aralık 1966 da Salih Er, Kültür Kolu Yöneticiliğine getirildi. "Kavga"nın çıkarılması ve birçok konferansın verilmesini sağlayarak başarılı bir çalışma gösterdi.

Sinema Kolu Yöneticiliğine atanan Asaf Köksal, başarılı bir çalışma ile hem kültürel etkinlik bakımından hem de para bakımından büyük yararlar sağladı.

Görüldüğü üzere verilen görevler bazen yerine getirildi, bazen getirilemedi. Kimi eksik - gedik getirildi. Öyle ki görevleri gereği en sorunlu davranması gerekenler buna hiç dikkat etmediler.

DTCF Fikir Kulübü Yönetim Kurulunun bildiri dağıttığından ötürü sorgulanması üzerine, Dekan'a bir mektup yazılması ve bunun yayınlanması kararına varıldı ve Genel Başkanca bu yerine getirildi. Mektup "YÖN"de yayınlandı. (8 Şubat 1966).

Bu arada iki toplantı için karar verildi. 1 Mart'ta yapılan MYK toplantısında özellikle Federasyon işlerinin tartışılması için 8 Mart'ta bütün Kulüplerin bütün üyelerini toplantıya çağırmak kararlaştırıldı. Hemen hemen kimse gelmedi. 10 Mart 1966 da ise kurucular toplantısı için yazı ile çağrılmalarına karşı kurucular arasında çoğunluk sağlanamadı. Bu nasıl ilgisizlik dönemlerinden geçildiğini gösteren bir belge olması bakımından önemli.

10 Mart'ta yapılan MYK toplantısında, Genel Başkanca yazılan "Bu oyun sökmeyecek" başlıklı bildirinin bastırılıp dağıttırılmasına karar verildi. Ve bildiğiniz gibi bu bildiri 15.000 basılarak, Ankara-İstanbul, İzmir ve Erzurum'da dağıtıldı.

Ayrıca defterde "Kavga"nın çıkarılması, ATÜT seminerinin yapılması, Kulüplerin Genel Kurullarını yapması yolunda kararlar var. Bir sürü ayrıntı karardan söz etmek yersiz.

Yalnız belirtilmesi gereken bir nokta, her konuda karar alma söz konusu olmadığından, birçok işlerin MYK'nın Genel Yürütme Görevlerinden sayılarak yürütüldüğüdür.

Bu bölümde hiç bir ayrıcalık gözetmeksizin kararların uygulama bakımından başarılma durumlarını ortaya koyduk. Her şeyin belgeleriyle açık-seçik bilinmesinde yarar vardır.

Şimdi konuyu böylece ortaya koyduktan sonra Genel Çalışma ilkeleri çerçevesinde konumuzu eleştirebiliriz.

III - Genel Değerlendirme:

Toplumcu düşünce ve eylemin ustalarından biri "bir meseleyi incelerken öznelliğe, tek yanlılığa ve üstünkörülüğe düşmemeliyiz... Düşmanı ve kendini tanırsan, yenilmeden yüzlerce savaşı yürütebilirsin" diyor. Yapmamız gereken nedir? Rapo-

rumuzda elden geldiğince buna özen gösterdik. İçinde bulunduğumuz koşulları ortaya koymaya çalıştık. Şimdi de kendimizi biçimsel veriler dışında tanımaya çalışalım. Bunu Kurultayımızın onayına sunacağımız genel çalışma ilkeleri çerçevesinde yapmağa çalışacağız.

Başlamadan bir noktaya değinelim. Kimilerinin sandığı, kimilerinin olmasını istediği, kimilerinin de öyle göstermeye çalıştığı gibi FKF kafa sporu yapılan, bir takım adamların düşünsel etkinlik gereksinmelerini karşılayan, toplumcu düşünce gevezeliği edilen bir yer değildir. Hiç bir zaman da olmayacaktır. Kötü niyetten, ruhsal gerilimlere, çokçası da bilgisizliğe dayanan bu kanılar yanlıştır. Amaç, toplumcu düzenin kurulmasıdır. Ve bunun siyasal bir çözümle mümkün olacağını hep biliyoruz. Yapılmak istenen ise, başarabildiğimiz kadar çok genci bu işe katmak, örgütlü, eşgüdümlü çalışmanın eğitiminden geçirmektir.

Şimdi konumuza dönelim. Kolaylık olsun diye soruna iki ayrı yönden bakalım. Birincisi FKF'nin etkime alanları nelerdir ve bu alanlarda gösterilen etkinlikler neler olmuştur? İkincisi, etkinlik konuları hangileridir ve burada da başarı ne olmuştur? Kurultaya sunacağımız Genel Çalışma İlkeleri Tasarısında her iki konuya da genişçe yer verdiğimizden burda kabaca bir değerlendirme yapacağız. Daha doğrusu düşünülenlerin ne denli gerçekleştiğini ortaya koymağa çalışacağız.

a- Etkime Alanları:

FKF kendisine kaba çizgileri ile dört etkime alanı saptadı. Kamuoyu, öğrenciler, Kulüp üyeleri, kulüp üyeleri içinden en etkin olanlar.

I- Kamu Oyu:

Bu deyimle yurdumuzda yaşayan ve olaylara ilgi duyan herkesi ki, herkes derece, derece bir olaya ya da önem vererek belli olaylara ilgi duyar amaçlıyoruz. Yapılması gereken bu adamları gücümüzün yettiğince toplumcu eylemin yararına uyarmak, onlara gerçekleri anlatmak, bir de karşı güçleri baskı altına almaktır. Örgütümüzün bu alanda yaptığı şeyler pek çok değildir. Kısaca değinelim.

Hepimiz hatırlarız, bir sıralar yurdumuzda pek gülünç bir oyun oynanıyordu. Bir takım adamlar gün aşırı bilmem ne komitesi adıyla, bildiriler yayınlıyorlardı. Rastlantı mıdır, nedir bunlar genellikle sol örgütlerin bulunduğu yerlere atılıyordu. Emniyet Müdürleri, Fikir Kulübüne girmeyi bile düşünmemiş arkadaşları, ikinci başkan olarak ilan ediyordu. Birinci Şube, sanki hiç yer kalmamış gibi gelip Fikir Kulüpleri Federasyonunda arama yapıyordu. Bu iş, bir yerde gülünçlükten uzaklaşıp, ciddileşmeye başladı. O zamana dek hiç bildiri yayınlamamış olan örgütümüz "Bu oyun sökmeyecek" başlıklı bir bildiri yayınladı. Ve işin bir CIA oyunu olduğunu, hükümetin yanlış yönde araştırmalar yaptığını, dünyanın başka yerinde ilericileri bu tür oyunlarla alteden CIA'nın Türkiye'deki bu tuzağına düşecek kimsenin bulunmadığını belirtti. Bildiri 15.000 basılıp dört Üniversite kentinde dağıtıldı. Ankara'da olaylar oldu ama ondan sonra da hiç bir komite bildiriyi yayınlamadı.

Federasyonumuza onur veren bir başka olay da Amerikan Dışişleri Bakanının Türkiye'ye gelişindeki protesto hareketlerinden dolayı suçlanan (!) gençlerin büyük çoğunluğunun, içlerinde genel başkanımız da olmak üzere örgütümüz üyesi olmaları idi.

12 Kasım 1966 da yapılan anti-emperyalist mitingde ise, Tandoğan alanından Kurtuluş'a dek olan yürüyüşü örgütümüz üyeleri yönettiler. Yol boyunca binlerce kişi "Sosyalist Türkiye" diye hep bir ağızdan durmadan haykırdılar. Ertesi gün ilerici geçinen gazetelerimizin "Satılmışlar kahrolsun" başlığını atması onların politikaları gereği idi. Yürüyüşün boyuna yinelenen sloganı toplumcu bir slogandı: "Sosyalist Türkiye". Bir takım ters etkiler altındaki arkadaşların FKF'yi bu mitingden uzak tutma çabalarının nedenli yanlış olduğu hemen tanıtlandı böylece. Hareket yozlaşmaktan kurtuldu.

Bir başka eylemimiz ise yurdumuzda ilk kez yapılan birşeydi. Çorumlu işçilerle birlikte iki arkadaşımız Ankara'dan İstanbul'a, FKF adına yürüdüler. Genel Başkan Hüseyin Ergün ve MYK üyesi Ahmet Ali Arlı böylece FKF'nin halkın yanında olduğunun elle tutulur bir örneğini, laftan öte geçen bir örneğini verdiler. Hareket gösteriş amacını taşımadığından kamuoyunu belki gereğince etkilemedi. Ne var ki gelecekte bir tutanak noktası olarak yararlanılacak bir eylemdir.

FKF, elbet kamuoyunu daha çok etkilemek ister. Bu yapılanların, bir tutumu ortaya koyması bakımından önemli, görevimizi yapmak bakımından yetersiz olduğunu biliyoruz. Şu var ki, özellikle akçalı olanaklar bakımından daha öteye geçmenin de olanaksızlığını gözden uzak tutamayız.

b- Öğrenciler:

Bu kesimde doğrudan, özel bir etkime hareketi yok. Ama dolaylı etkime örneklerine rastlıyoruz. Fikir Kulüplerinin çalışmaları var. Özellikle dernek seçimleri sırasında örgüt olarak toplumcu düşünceyi savundular. Bir takım konferanslar, dağıtılan bir-iki bildiri, doğrusu, bu alanda pek cılız çabalar olarak göze çarpıyor. Bu etkinlik azlığını özellikle Kasım'a dek çok büyük olanaksızlık, örgütlenme eksikliği, örgütü yaşatma savaşı gibi nedenlere bağlayabiliriz. Kasım sonrası ise olanaksızlıklar yanında, iç sorunlara özellikle önem verme gereğinin ortaya çıkması buna yol açtı.

Gerekçeler ne denli inandırıcı olursa olsun artık bu alana el atma günü geldi sanıyoruz. Yoğun bir ideolojik kavga vermek ve öğrenci sorunlarına elimizden geldiğince, ciddi bir tutum içinde sahip çıkmak zorundayız. Bu, herşeyden önce kuruluş sancılarını artık sona erdirmek, yani örgütümüze dört elle sarılarak kavgamızı yürütmenin bilincine varmak ve bu bilincin gereğini yapmak üzere kolları sıvamakla olur. MYK'muz yeni seçilecek arkadaşlara bu konuda bir öneri getirmeyi de düşünmektedir.

c- Kulüp Üyeleri:

Çok düzenli bir eğitim uygulanamamasına karşın kısa sürede iyi sonuçlara varıldığını görmekteyiz. Bu alanda yapılanlar, bir takım konferanslar, söyleşiler gibi sayısı 15'i geçmeyen toplantı ile Kulüp Genel kurullarında yapılan konuşmalar ve özellikle sorumlu bir takım arkadaşlara, Kulüp yetkililerine genel tutumun açıklanması, örgütlenme bilincinin belirtilmesi gibi çabalar oldu. Bir yl içinde ortak bir yorumlama anlayışına kaba çizgileriyle de olsa ulaşmak olanağı bulundu. Söz gelimi, 12 Kasım'da yapılan anti-emperyalist gösterinin bitiminden sonra çıkan olaylarda hemen hemen hiçbir FKF üyesinin yer almayışı bunu gösterir. Örgütlenme bilinci, örgüt disiplini alanında şaşırtıcı bir bilinçlenmeye tanık oluyoruz. Yurdumuzda bir başka örgütün bu denli kısa bir süre içinde bu anlayışa varabileceğini hiç sanmıyoruz.

Bu alanda son olarak çok önemli bir adım atıldı. İlk kez toplumcu bir örgüt, salt üyelerini eğitmek, ortak bir anlayışa ulaştırmak, örgütlenme bilinci ve örgüt disiplinini pekiştirmek, özellikle örgüt sorunlarını dile getirip çözüm yollarını tartışmak için bir yayın örgeni çıkarıyor. "Kavga"nın çıkışı gerçekten çok önemli bir adımdır. Örgütümüzün, dokusunda harç olarak, birleştirici olmak bakımından katkıları büyük olacaktır.

Elbet bunların yeterli olmadığı, daha ileri adımlar atmak gerektiği ortadadır. Daha başka birleştirici araçlar bulmak, etkinlikler yaratmak gerekmektedir. Bu alanda, işin, belki en büyük ağırlığı Kulüplerin omuzlarına düşecektir. Merkez eşgüdüm, planlama işlerini yürütecektir.

d- Etkin Üyeler:

Herkesin bir konuda özdeş coşkuyu duyamayacağı ya da herkesin olanaklarının, işe özdeş ölçüde girmesine elvermeyeceği su götürmez bir gerçek. Örgüt içinde de

daha etkin olanların bu enerjilerini değerlendirmek gerçekçi bir tutum olur. Bunu göz önüne alan MYK'muz geçen yıl bir eğitim semineri düzenledi. Genel çizgileriyle toplumculuk arkadaşlara anlatılacak, onların gelişmelerine kılavuzluk edilecektir. Bu işe coşku duyanların katılmasını, işin daha ciddiyetle ele alınmasını sağlamak ve örgüte gelir gelmesi için de seminerin paralı olmasını uygun gördü.

Hep biliyoruz ki seminer başarısızlıkla sonuçlandı. Daha yarısına gelmeden (yani birinci ayın bitiminde) işin yürüyemeyeceği anlaşıldı. Heyecanla işe başlayan arkadaşlar bir süre sonra savsakladılar işi.

Anlaşıldı ki, paralı olması bile ciddiyeti sağlamaya yetmedi. Konuya eleştirel bir gözle bakarsak görürüz ki bu seminere gelen arkadaşların çoğu, sanki "Yaşasın sosyalizm, kahrolsun kapitalizm" edebiyatı dinlemek ya da buradan sosyalizmi öğrenerek çıkıp gitmek isteğinde idiler. Oysa yapılan iş, bir takım kapıları göstermek, bilimsel bir bakış açısı kazandırmak, yani gerçeklikleri açıklamaktı. Gene, bir kılavuz edinmekten öte herşey kişinin kendisine kalıyordu. Belki, bu sonucun alınmasını bir takım düzenleme eksiklikleri de hızlandırmıştır.

Şimdi, bu olguları gözönüne alan MYK'muz eski deneyden ders almış olarak yeni bir seminer düzenledi. Mart başında başlayıp Nisan sonunda bitecek. Alınan önlemlerle daha verimli bir sonuca ulaşacağımızı umuyoruz. Bir de bu seminer paralı olmayacak. Başka yollarla güvenlik sağlanacak.

Etkin üyelerin eğitilmesi bakımından, asıl önemli katkıyı, örgütün varlığı kendiliğinden yaptı. Örgüt sorunlarına duyduğu ilgi, örgüt içinde yüklendiği görev ölçüsünde çok sayıda arkadaş, oldukça iyi bir eğitimden geçmiş oldular.

Özellikle, daha yaygın ortaklaşa çalışma alışkanlığının yaratılması, sürekli iş görmenin öneminin kavranması, örgüte sahip olma bilincinin aşılanması, oldukça ayrıntılara kadar özdeş anlayışta bir yorumlama yeteneğinin kazanılması v.b. gibi birçok konuda büyük çabalar harcamak gerektiği ortadadır.

b- Etkinlik Konuları:

Eylemin öğrettikleri ile örgütün etkinlik konularını elden geldiğince düzenli ve tutarlı bir esasa bağlamaya çalıştık. "Genel Çalışma İlkeleri" Tasarımızda ayrıntılı olarak anlatacağımızdan burada, yinelemeye düşmek istemiyoruz. Örgütün çalışma konularını şöylece iki ana kola ayırdık:

1- Temel Etkinlikler

2- Yan Etkinlikler

1- Temel Etkinlikler:

Bu başlık altındaki çalışmaları ise altı ana başlık altında topladık. Bunlar örgütlenme, eğitim ve bilim, eylem, eşgüdüm ve haberleşme, yayın ve son olarak gelir.

aa- Örgütlenme:

Bu konuyu da üçe ayırarak inceleyebiliriz:

-Örgütü yayma:

FKF, beş fikir kulübünün; SBF, Hukuk Fakültesi, DTCF, Fen Fakültesi ve YÖO Fikir Kulüplerinin birleşmesi ile kuruldu. Başlangıçta Ankara'daki bütün Fakültelerde Fikir Kulüpleri kurulduktan sonra birleşmek istendi ise de bunun işi çok uzatacağı anlaşıldı. Ve Federasyon kuruldu. Kuruluştan bir yıl içinde yüzde yüzü aşan bir yayılma ile Federasyon içindeki örgüt sayısı 11'e çıktı. Ziraat Fakültesi, İktisadi Ticari İlimler Akademisi ve Eğitim Fakültesi Fikir Kulüpleri Ankara'dan, I.Ü. Fen Fakültesi Kimya Topluluğu ve I.Ü. Orman Fakültesi Fikir Kulüpleri de İstanbul'dan, Atatürk Üniversitesi İktisat Fikir Kulübü ise Erzurum'dan katıldılar.

Bu sonuç örgütü yayma bakımından başarı sayılabilir. Kurultay sonrası gireceğimiz çalışma döneminde ise daha yoğun bir çalışma göstermek, konuyu planlamak ve 11 Kulübü en az bir kat arttırmak, örgütü yayma sorununu daha da ileri götürmek mümkündür. Yalnız bir noktayı unutmamak bu çabada başarılı olmak için

zorunludur. Şimdiye dek üye olan kulüpler daha çok karşılıklı değinmelerle böyle bir örgütün gereğine yöneticilerinin inandırılması sonucunda girmişlerdir. Böyle bir kaç kulüp daha bulunabilir. Zaten bir yıllık geçmişin elle tutulur ürünlerine de sahibiz. Ama artık bunlar bile bir yerde yetmeyecek gibidir. Söz gelimi İstanbul'da üç kulüp daha girmek gereğine inandırılmışken girmekten kaçınmışlardır. Yapılacak şey onların da yararını yadsıyamayacakları düzenli, etkili işlere girmektir. Bu aşamaya gelmiş sayılabiliriz. Kurultayca seçilecek arkadaşlarla Kulüplerin, üyelerin tek bir vücut gibi çalışma çabasına girişmeleri engelleri aşmamıza yetecektir.

-Örgütü Güçlendirme:

Bir yerde kulüp sayısının, üye sayısının önemi azalmakta örgütün nasıl işlediği sorunu büyük önem kazanmaktadır. Bu yüzden belki de örgütü yaymaktan çok güçlendirmeye önem vermek zorundayız.

Örgütü güçlendirme üst-alt örgen ilişkilerinin iyi olması, yukarıdan verilen bir komutun yerine getirilmesi, alt örgenlerinin isteğinin üst örgenlere ulaşması, üyelerin birbirini tanıması ve örgüte etkin bir tavırla sarılması, türlü etkinlik konuları bakımından örgütün bütün üye ve örgenlerinin eşgüdüm içinde bulunması, herkesin bu ortak eylem içinde kişisel sivriliklerini törpülemesi, herkesin bir işe sahip olması gibi açılardan nedenli yol aldığımızı anlatan bir kavramdır.

Eğri oturup, doğru konuşmak gerekirse bu yolda henüz çok başlarda olduğumuzu belirtmek zorundayız. Yani FKF iyi işleyen bir örgüt olamamıştır henüz. Bırakın üyelerle sağlam ilişkiler kurmayı, Kulüp Yönetim Kurulları bile yukardan istenenlere gereken karşılığı vermemişlerdir. Daha kuruluşun ilk günlerinde bütün kulüplere gönderilen genelgeyi uzun süre hiç bir kulüp yanıtlamadı. Bu genelge özetle kulüpler hakkında bilgi edinmek amacını güdüyor, bir takım konularda nasıl davranılması gerektiğini belirtiyordu. Sorulan sorulara cevap verilmemesi bir yana, üye ad ve adreslerini edinmek için girişilen bir çaba bile uzun süre karşılıksız kaldı. Her üyeye iki örnek "Üye giriş bildirimi" doldurtulacak, bunun bir örneği FKF'ye verilecekti. Henüz bu görevi yerine getirmemiş kulüpler vardır. Örgütün en çok para sıkıntısı çektiği dönemlerde üye başına bir lira olarak saptanan ödenti genel olarak alınamamıştır. Kulüp Yönetim kurulları özel yazı ile toplantıya çağrılmış, çok azı gelmiştir. Üyelerin hepsinin katılacağı bir toplantı yapılmak istenmiş, kulüp başkanları bile gelmemiştir. Kurucuları toplamak çabası da çoğunun bu toplantıya gelmemesi yüzünden yapılamamıştır. Kulüplere, Federasyon binasında bir oda ayrılmış, bürokratik işleri görmek, toplantılarını yapmak, evraklarını koymak için büyük bir yer ihtiyacı duyan kulüpler odayı kullanmamışlardır.

Öteki bakımlardan da çok farklı bir duruma rastlamıyoruz. Örgüte sahip çıkma gereğini anlayan üye sayısı çok sınırlı kalmış, örgenler ve üyeler arasında eşgüdüm geniş ölçüde kurulamamış, kişilik gösterilerine bol bol rastlanmış, örgüt içinde herkese iş bulunabilecekken çok az adam iş tutmuştur.

Yalnız bütün bu söylediklerimizin özellikle Aralık 1966'dan önceki dönemde geçerli olduğunu şimdi durumun biraz daha iyi olduğunu belirtmek gerekir. Kısaca örgütün örgenlerle ilişkileri bakımından durum iyileşti, üyeler örgütle daha çok ilgilenir oldular. Bir takım arkadaşlar, kendileri gelip iş istediler. Bir arkadaş görüşlerini MYK'na yazılı olarak bildirdi. MYK, arkadaşa, önerileri üzerine görüşlerini iletti ve uygun görülenlerin uygulamaya nasıl konacağını belirtti. FKF'de yapılan her toplantı üyelere ve birtakım ilgililere yazı ile duyuruluyor, birçok arkadaş örgüt disiplinine uymanın kişinin özgürlüğünün kısıtlanamadığını, tersine özgürlüğünü gerçekleştirme ve tatma yolunda yürümesine yaradığını kavradılar. Gerçekçi olursak herşeyin bir çırpıda olamayacağım görürüz. Bir kaç tümceyle anlattığımız olumlu gelişmelerin FKF olmasaydı bir gereksinme olarak bile farkına varamayacaktık. Hele kuruluşun birinci yılında bu denli yol almak dahi başarı sayılabilir.

Daha önce değindiğimiz gibi "Kavga"nın çıkışı bu alanda tek başına çok önemli bir adımdır. Bu harcı iyi kullandığımız ölçüde iyi kaynaşacağız.

Bir de lokalin varlığı kaynaşma bakımından bize büyük yararlar sağlıyor. Bir sürü şeyin yararına ancak ya olmasaydı diye düşününce anlayabiliyor insan. Lokal için de durum böyle. Olmasaydı kuşkusuz bugüne bakarak çok geride olurduk.

-Başka Örgütleri Etki Altına Alma:

FKF yeryüzünde tek örgüt olmadığına göre kendisi ile özdeş doğrultuda, kendisine karşı birtakım örgütlerle de ilişkileri olacaktır. Nasıl kişilere etkimeyi düşünüyorsa, örgülere de etkimeyi düşünecektir. Özellikle gençlik örgütleri açısından bu böyle olacaktır. Böyle etki alanlarını daha genişletip toplumcu eyleme katkılarını daha da çoğaltacaktır.

Bu konuda Fikir Kulüplerinin, FKF'nin eşgüdümü olmadan eylemlere giriştiklerini görüyoruz. Özellikle öğrenci derneklerinin, toplumcu arkadaşlarca yönetilmesini amaçlayan bu çabalar çoğu yerde sonuca ulaşamadıysa da çok yararlı oldu. Siyasal bilgiler Fakültesinde Öğrenci Derneği seçimini toplumcu arkadaşlarımız kazandılar. Fikir Kulübü disiplini olmasa başarıya ulaşmak belki söz konusu olamazdı. Toplumcu arkadaşları Fikir kulübü saptadı, seçim propagandası tek elden yürütüldü ve başarı da kesin oldu. Öteki Fakültelerde de buna benzer çabalar görüyoruz. DTCF'de Kulüp dışında kalan toplumcularla ortaklaşa girişilen seçimde bir önceki yıla bakarak dört kat çok oy alındı. Toplumcuların kuvveti tanındı. Sindirme çabaları boşa çıkarıldı. YÖO'da seçimleri ikidir kulüp üyesi arkadaşlar kazanıyorlar. Geçen kez Güven Oyu denen oyun derneği almalarına engel oldu. Bu yıl yine aynı engel var. Fen Fakültesinde Fen Birliği Başkanlığını gene kulüp üyesi bir arkadaşımız seçildi. Ziraat Fakültesinde toplumcular gene kulübün içinde birleşerek seçimlere gittiler ve güçlerini tanıttılar. Hukuk Fakültesinde gerçek toplumcular gene Fikir kulübü çevresinde toplanmışlardı. Burda kulüp disiplininin iyi işlememesi ve bir takım egemen sınıf oyunları ile akçalı olanaksızlık seçimlerde başarıya ulaşmayı engelledi. Ne var ki bu da kulübün daha sağlam temellere oturmasına yol açacağa benzediğinden daha da sevindirici oldu. Eğitim Fakültesi Fikir kulübünü kuran arkadaşlar daha önce toplumcular olarak Dernek seçimlerine girdiler ve bir tek oyla yitirdiler. Bu başarılarına az da olsa FKF'nin varlığı, FKF üyesi bir takım arkadaşların desteği yardımcı oldu.

Örgütümüzün amacının derneklerle uğraşmak olmadığı su götürmez. Ne var ki onları etki altına almak istememiz de olağan karşılanmalıdır. Bu bir destek uğraş olarak yapacağımız işlerdendir.

Anlattıklarımızdan ortaya çıkan şu ki, eğer bu konudaki çabaları birleştirmek eşgüdüm sağlamak olanağına sahip olsaydık çok daha iyi sonuçlar alırdık. Varolmak-yok olmakla ilgili dertler konuyu dört bir yanı ile ele almamızı şimdiye dek engelledi. Daha sıkı bir dayanışma gösterirsek kısa sürede ummadığımız sonuçlara varırız.

bb- Eğitim ve bilim:

FKF'de eğitim ve bilim denince çoğu kimsenin aklına geldiği gibi eylemden kopmuş, kapalı odalarda olagelen şeyleri amaçlamıyoruz. Bütün öğrendiklerimizi bir şeye yarasın diye öğreniyoruz. Kendimizi eğitmenin tek yolunun öğrendiklerimizin bilimsel olup olmadığının tek ölçütünü iş, yani uygulama olduğunu biliyoruz.

Bir yıl içinde bilgilenmek bakımından daha önce de söylediğimiz gibi konferanslar, söyleşiler, eğitim semineri dışında düzenli bir çaba yok. Eğitim seminerinden istediğimiz sonucu alamadığımızı söyledik. Bütün bunlar, işin başında oluşumuzdan, kavgamızın yaşama varlığını sürdürmek kavgası oluşundan doğdu. Sonuçların toplumcu eylemin hizmetine sunmak istediğimiz bilimsel araştırmalar yapmak

istiyorduk olmadı. Eğitim semineri, toplumcu düşüncenin ilkel esaslarını öğretmeyi amaçlıyordu. Konferansları bir düzene göre hazırlayamadık. Gene bunlar da Aralık 1966'dan öncesi için geçerli sözler. Bu yıl, Asya Tipi Üretim Tarzı üzerine bir seminer yaptık. Selahattin Hilav, Atilla Tokatlı, Kemal Tahir konuyu açıklığa kavuşturmaya çalıştılar. Seminer büyük ilgi gördü. Bu konuda bir seminer yapmaktan amacımız Türkiye üzerine tutarlı bir kurama erişme konusunda duyulan gereksinmeye bir noktadan değişik bir cevap verildiği içindi. Toplumcu oldukları su götürmez bazı aydınlar şimdiye dek denenlerden başka bir şey diyorlardı. Tarihimizden gelen her şeyi silip atmadığımıza göre bugün durum çok değişmiş olsa da bir takım yararlı sonuçlara varabilirdik. Hiç olmazsa insanların bilincinde, üst yapı ilişkilerinde eskinin derin izlerini taşıdığımız düşünülebilirdi. Seminer kendisinden beklenen verdi. Toplumumuza daha değişik bir açıdan bakmanın mümkün olduğunu gösterdi. Özellikle genç toplumcularımıza, bilim adamlarımıza çok iş düştüğünü ortaya koydu.

"KAVGA" eğitim konusunda bize çok yardımcı olacak. Bunu da çok söyledik.

Eğitim ve bilim konusunda örgütle ilgili arkadaşların sorunlara cevap aradıkları, ayakları suya değerek düşündükleri için oldukça büyük kazançlar sağladıklarını da belirtelim.

cc- Eylem:

Eylem sözünden FKF dışına yani kulüpler ve üyeler dışına dönük uğraşıları amaçlıyoruz.

Bu alanda yapılanları daha önce belirttik. "Bu oyun sökmeyecek" başlıklı bildiriden, Dean Rusk olayından, 12 Kasımdaki anti-emperyalist gösteriden, Çorumlu işçilerle yürüyen iki arkadaşımızdan söz ettik.

Daha çok iş yapamamanın iki temel nedeni var:

Birincisi olanaksızlık. MYK'muz hakkından gelemeyeceği, baş edemeyeceği eylemlere girişmeyi, örgütün ve toplumcu eylemin saygınlığı bakımından sakıncalı buldu. Özellikle akçalı kaynak yoksunluğu daha çok yayına, para isteyen çabalara gereksinen eylemlere girişmeyi önledi.

İkinci neden, toplumcu eylemin esenliği oldu. Öyle zamanlar oldu ki, birtakım kişilerin serüvenciliklerine ayak uydurulsa Kızılay'da ya da benzeri yerlerde olay çıkarmak işten bile değildi. Bunun için yalnız içimizden arkadaşlar değil demokrasiden yana olmadıkları bilinen kişi ve kurumlar da bizi böyle yönlere itmeye çalıştılar. Yapmayı tasarladıkları bir sürü işten bizden destek alamayacaklarını anlayınca vazgeçtiler. FKF'nin bu durağanlığı çoğu kez iyi niyetli, arasıra da kötü niyetli eleştirilere yol açtı. Ama biz yapabileceklerimiz ve toplumcu eyleme getireceği sakıncalar bakımından yapmamamız gerekenleri iyi değerlendirdiğimiz kanısındayız. Yani kimi işleri olanaklarımız elvermediğinden yapmadık. Ama üstesinden gelebileceğimiz bir takım işler ise faşizme davetiye yazmak olacaktı. Onları da onun için yapmadık.

dd- Eşgüdüm ve Haberleşme:

Örgütümüzün eşgüdüm ve haberleşme konusunda içinde bulunduğu durumu örgütü güçlendirme başlığı altında anlattık. Yeni öğrenim dönemiyle birlikte bu alanda olumlu gelişmeler olduğunu söyledik ve alınacak yolun henüz başında olduğumuzu da belirttik. Örgüt içi eşgüdümü sağlamak yönünden Ankara'daki sekiz Fikir Kulübünden yedisinin kabul ettiği örnek tüzüğü hatırlamak gerekir. MYK'ca hazırlanan bu tüzük eğer uygulamaya geçirilebilirse hem eşgüdüm bakımından hem de daha iyi işleme bakımından önemli yararlar sağlayabilir.

Eşgüdüm ve haberleşme yalnız kendi örgütümüzün bir iç derdi olarak değil de bütün toplumcu eylemin bir sorunu olarak aldığımızdan etkinlik konularımız bakımından temel bir dal olarak saptadık.

İlerici örgütler arasında olsun tek tek orda-burda askıda toplumcu aydınlar arasında olsun bir kopukluk apaçık ortada. Türkiye'nin orasında, burasında hergün bir sürü işçi hareketi, grevler v.b. olaylar olagelmekte ve bunlardan birinin içinde bulunan bir kişinin ötekinden haberi yok. Bütün bu darmadağınık yüzünden çok şeyler yitiriyoruz, çok insan bunun acısını çekiyor. Böyle bir etkinlik alanı düşünürken karma karışıklığa, kopukluğa, tek başınalığa da biraz olsun çözüm getirilebilir diye düşündük. Kuruluş döneminde düzenli, planlı bir çabaya bu alanda girişemedik. Belki tek başımıza kalırsak gene de başarılı bir sonuca ulaşmak çok zor olacak.

ee- Gelir:

Toplumcu eylemin elini kolunu bağlayan en büyük engel, en zor kırılan zincir belki de bu. Bir sürü eksiklik, birçok işin yapılamaması sonunda gelip buraya dayanıyor. Kavgamızın bir kesimi de ekonomik desteğe sahip olmak alanında veriliyor.

Fikir Kulüpleri Federasyonu hiçbir yerden beş para yardım almadan kuruldu. Çalışmalarını bilançoda göreceğiniz gibi genel olarak üye ödentisi, bağış gibi kaynaklara dayamadan yürüttü. Gerçekte böyle desteklere kalsaydı şimdi çok çok gerilerde olurdu. Çoğu kimse ölüm-kalım savaşının bu alanda verildiğinin farkına bile varmaz. Para yokluğundan yakınsanız, bağış toplayalım, ödenti toplayalım der. Bunun pek de kolay olmadığını bilemez. En azından herkesin bağış vermek, ödenti vermek için çok büyük paralarla başarılabilecek işler görmek istediğini bilmeliyiz. Yani o yoldan gidemezdik.

Bir başka ilkeden yürüdük. Bu düzen içinde yaşadığımıza göre, bu düzende nasıl para kazanılıyorsa biz de öyle kazanalım dedik. Yani örgütümüzü iyi, kötü bir işletmeye dayamanın daha gerçekçi bir tutum olacağını hesapladık. Ve bir lokal işletmesiyle örgütü desteklemeye karar verdik. Lokalin örgütlemeye kaynaşıp, birleşmeye yararı olması da gözönüne alınırsa, girişimin olumlu bir girişim olduğu anlaşılır. Uygulama da bizi doğruladı. Hesap raporunda gelirin çok büyük bir kesiminin buradan elde edildiğini görüyoruz. Böyle bir işletmeye girişirken başkaları ile yarışmak zorunda olduğumuzu biliyorduk. İşin tek aksayan yanı da bu oldu. Yani ilk paramız, sermayemiz az olduğundan yarışma gücümüz de zayıf oldu. Eğer daha iyi bir işletme kurulabilse daha çok yatırım yapılabilse idi kazançta çok daha büyük olurdu.

Açık konuşmakta yarar var. Örgütün nasıl yürüdüğünden iyice haberli olmayan arkadaşlar sanki tek aksayan yan buymuş gibi lokali çok eleştirdiler. Bu arkadaşlara her zaman lokal geliri yerine başka bir kaynak bulun, burayı istediğiniz biçime sokalım. Ya da işletmeyi üstlenin ve örgüte ayda belli bir para verin, istediğiniz gibi düzenleyin, dendi. Ve asıl derdin bir ahlak sorunu olmadığı, halkı uyarmak için maddi kaynaklara sahip olmamız gerektiği anlatıldı. Henüz bu konu bir bakıma kanayan bir yaradır. Ayrıca şunu belirtmekte yarar var: Örgütü insanların günlük yaşantısından koparmanın bir anlamı yok. Günlük hayatın içinde de örgütle üyelerin bağ kurmasından da yararlanmalıyız. Bir üyenin başka bir yere gideceğine lokale gelmesi pek de kötü olmasa gerek. İşin üzerinde bu denli durmak belki yersizdi. Ne var ki, bir iki ruhsal tepkime içindeki arkadaş, genç arkadaşlarımızın bu konudaki duyarlığını kötüye kullanmakta ve örgüte, dolayısıyla toplumcu eyleme zararlı olmaktadırlar.

Lokalden başka filim gösterilerinden de iyi sayılacak bir gelir elde ettik. Gösteriler hem Ankara için bir film şöleni oldu. Hem de örgüte paraca çok büyük destek sağladı. Bu işi başaran arkadaşlara teşekkür borçluyuz. Geçen yıl düzenlenen eğitim semineri bu yılki ATÜT semineri de bize bir miktar para sağladı.

ARENA Tiyatrosunun, Yılanların Öcü'nü bir oyun yararımıza oynayarak gösterdiği yardıma bir kez de burda teşekkür etmeliyiz.

Bir takım bağışlar ve kulüp ödentileri de geri kalan gelirlerimizi oluşturdu.

Gelir konusunda daha ileri çözümlere gereksindiğimiz ortada. Sağlam belli bir düzeni tutturan ve sürekli gelir kaynakları bulmak zorundayız. Yoksa bir kısır döngü içinde elimiz kolumuz bağlı, yapmak istediklerimizi yapamamış bir duruma düşeriz. Şimdilik lokalimizi işletmecilik bakımından daha iyi bir duruma getirmek için uğraşmak en gerçekçi çaba olur. Herkese tek tek iş düşüyor bu konuda.

ff- Yayın:

Yayın konusu üzerinde çok durmak gereksiz. Yığın haberleşme aracı olarak, eğitim aracı olarak önemini hepimiz biliyoruz. Kuşku yok ki bütün etkinliklerde temel dayanaklardan biri olarak kullanılması gerekir. FKF'de bu araçtan büyük ölçüde yararlanmak zorundadır. Bu denli yararına karşı iki güçlükle karşılaşırız yayın konusunda. İlki bilimsel yeterlik. Yani kimse neyi, nasıl söylemek gerektiğini ili belirlemek. Aracımızdan en büyük verimi sağlamamız buna bağlı. Asıl büyük güçlük yayının paraya dayanan bir eylem olmasında. Para sorununu doğru dürüst bir sağlamlığa kavuşturunca yayından çok büyük kazançlar elde edeceğimiz gün gibi ortada.

FKF'nin yayın konusunda -ki yayın deyince sürekli yayın, bir ilkeye bağlanmış yayın anlıyoruz- konusunda iyi bir başlangıcı var. "KAVGA". Dönüp dolaşıp aynı şeylerden söz edişimin nedeni yayının her etkinlik alanında karşımıza çıkışından ve "KAVGA"nın gerçekten alanında bir ilk adım oluşundadır. İyi değerlendirmek zorundayız.

2- Yan Etkinlikler:

FKF, insanların bir araya geldiği bir örgüt olduğuna göre insancıl etkinlik alanlarının amacına aykırı olmayanlarından çoğunu kapsamak zorundadır. Yani insanlarla bir takım düşünceler dışında bağ kurmak gerekir. Böylece soğuk yüzlü bir örgüt olmaktan da kurtulmuş olur. Ayrıca bu tür uğraşlar insanlar arası bağları kurup berkitmekte onları coşkuya bir amaca koşturmakta büyük yararlar sağlarlar.

Sanata değin uğraşlar böyledir. Edebiyat, müzik, folklor, tiyatro, sinema, resim vb. gibi daha başka uğraşlar saflarımızı sıklaştırmakta işimize çok yarayacaktır. Spor çalışmaları da böyle. Toplumcu eyleme saflarımızı sıklaştırmak, bizi bir arada tutmak bakımından katkısı bir yana herbirimizin gelişmesine de azımsanamaz getirimleri olacaktır. Devrimci eylem içinde yaşantımızı daha yaşanılası kılacaktır.

Bu alanda işin henüz başındayız. Bir tiyatro kolu kurma, folklor çalışmaları yapma gibi çabaları henüz pek aşamadık. Yalnız sinema kolu somut ürünlerini aldığımız bir gösteri dizisi düzenledi. Şimdi bu alanla da yeni hazırlıkları saymazsak bir durgunlukla karşı karşıyayız. Her alanda olduğu gibi bu konuda da işbaşı etmeliyiz.

Birinci kurultay Çalışma Raporu'nda bir başka konuya daha değinmek gerekirdi. O da örgütün biçimsel kuruluşu, kuruluş çatısı. Bunu burada yapmayacağız. Sunacağız " Genel Çalışma İlkeleri" tasarısında anlatmaya çalıştık. Şu kadarını belirtelim ki, örgütümüzün tüzüksel çatısı toplumcu eylemin istekleri göz önüne alınarak kurulmaya çalışılmıştır. Demokratik merkeziyetçi bir işleme düzeni kurmak amaçlanmıştır. Yalnız FKF tüzüğünün buna yetmediği görülmüş, kulüplerin de tüzüklerini bu ilkeye uydurmaları genel olarak sağlanmıştır. Hazırlanan örnek tüzüğün amacı budur. Ve Ankara'daki yedi Fikir Kulübü Genel Kurullarında bu tüzüğü kabul etmişlerdir.

E- ELEŞTİRİ BEKLİYORUZ:

FKF'nin durumunu elimizden geldiğince ortaya koyduk. Şimdi Kurultayımızdan durumun tartışmasını yapmasını bekliyoruz. Şu var ki eleştiri üzerine düşüncelerimizi de belirtmeliyiz. Buna daha önce de bir sözünü aldığımız toplumcu düşün ve eylemin ustalarından birinin sözlerini destek alarak yapacağız. Ayraç içindeki söz-

ler ona ait olacaktır. "Partide (örgütte) çelişme ya da çözülecek ideolojik çatışma yoksa partinin (örgütün) hayatı sona erer." Birşey içindeki çelişmenin, çatışmanın o şeyin gelişmesinin temel nedeni olduğunu biliyoruz. Onun için eleştiriden korkmadan, çekinmeden davranmak zorundayız. Eleştiriyi hoş görüyle karşılayıp, desteklemekle yükümlüyüz. Unutmayalım ki, "bir sosyalist örgüt içindeki çelişme, eleştirme ve kendini eleştirme yöntemi ile çözümlenir."

Yalnız iyi bir eleştiride bulunmanın bir takım koşulları vardır. Bunlar yerine getirilmezse yarar yerine zarar getirir. İlkin konumuzu iyi bilmek, bütün yanlarıyla bilmek zorundayız. Özellikle bilgi edinmenin tek yolunun uygulama olduğunu unutmamalıyız. "Bir şeyi bilmek için bütün taraflarını, bütün bağıntılarını ve ara bağıntılarını iyice kavramamız, incelememiz gerekir. Bunu tam başaramazsak bile, çok yanlılık, hata ve katılığa karşı en iyi garantidir". Konumuzu ele alırken her yanı ile almayı iyice deşmeyi bilmeliyiz. Uygulamayı bilgilerimizin doğruluğuna biricik ölçüt olarak almalıyız". Marksizm sadece pratik yoluyla doğru bilgiye çıkan yolları açmıştır. Sonuç olarak biz öznel ve nesnel'in teori ve pratiğin bilme ve yapmanın somut tarihi bilgisinden yanayız ve "Sağ" ya da "Sol" olsun bu somut tarihten ayrılan bütün hatalı ideolojilere karşıyız."

Eleştirirken, eleştirimizin olanaklara, içinde yaşadığımız ortama nedenli uyduğunu iyi düşünmeliyiz. "İnsan işinde başarıya ulaşmak.... istiyorsa düşüncesinin, kendisini çevreleyen nesnel dünyanın kurallarına aynen uymasını sağlaması gerekir." Kimi zaman başka koşullar altında çok doğru olabilecek görüşlerimiz içinde yaşadığımız duruma uymadığı için bizi açmazlara düşürür. Kimi zaman düşündüklerimiz başka bir yerde doğru olabilecekken amacımızı gözden çıkardığımız için yanlış olabilir. Genel olarak dürüstlük sayılan bir davranış halkın kavgasını yürütmesi için gerekli olanaklara sahip olmasını engelliyorsa ya da toplumcu eyleme başka bir yönden zararlı ise hayınlığın ta kendisidir. Böylesi tutum ve anlayışlar çokçası içinde yaşadığımız toplumun üzerimizden atamadığımız ideolojik etkileridir. "Sınıflı bir toplumda herkes belli bir sınıfın statüsü içinde yaşar ve her düşünce biçimi bir sınıfın damgasını taşır."

Bir takım başarısızlıkların olmasını yanılmaları da olağan karşılamak, bundan ürkmemek, korkmamak gerekir. "Öye zamanlar olur ki ilk fikirler, teoriler, planlar ya da programlar kısmen ya da tamamen gerçeğe uymaz ve kısmen ya da tamamen hatalıdır. Birçok hallerde hatalı bilgi düzeltilinceye, objektif sürecin kanunlarına uygun düşünceye kadar, yani böylece öznel şeyler, nesnel şeylere dönüştürülünceye kadar pratikten beklenen sonuçlar alınıncaya kadar başarısızlıkların tekrarlanması gerekir." Şükür biz böylesi yanılmalara düşmüş görünmüyoruz.

Eleştiri konusunda dikkat etmemiz gereken bir başka nokta, düşüncelerimizin toplumcu eylemin nesnel gelişme aşamasına uygun düşüp düşmediğidir. Çünkü eleştirirken günü geçmiş bir istekte bulunabileceğiniz gibi, gelecekte başarılması olanaklı şeylerin bugün yapılmasını da isteyebiliriz. Ya da diyelim altı ay önce şu iş neden yapılmadı da bugün yapılıyor dediğimizde. O zaman, o işin yapılamayacağını hesap etmemiş olduğumuzdan eleştirimiz yersiz olur. Baştan beri sözlerinden yararlandığımız toplumcu düşünür bu konuda aynen şunları söylüyor: "Biz aynı zamanda sözde solcuların 'Laf ebeliğine' de karşıyız. Bunların fikirleri nesnel sürecin belli bir gelişme aşamasının önündedir. Bunların bazıları kurdukları düşlere gerçek diye bakarlar. Diğerleri ise ancak gelecekte gerçekleştirilebilecek bir fikri hemen gerçekleştirme çabasına düşerek o anda çoğunluğun katıldığı pratikten o günün gerçeklerinden ayrı düşerler ve eylemlerinde kendilerini maceracı gibi gösterirler. İdealizm, mekanik materyalizm, oportünizm ve maceracılık, öznel ile nesnel arasındaki kopukluktan ve bilginin pratikten ayrılmasından ileri gelir."

Eleştiri üzerinde bunca durmak yersiz gibi gözükebilirse de son bir kaç aydır

toplumcu eylem içindeki eleştirilerin durumu ve özellikle örgütümüz üzerine yapılan tartışmalar bizi bunları söylemeğe zorladı. Gördük ki birçok toplumcu düşünür, kimi arkadaşlarımız, ağaçlar yüzünden ormanı göremiyorlar. Oysa her ikisini de görmek ve eleştirimizi ona göre yapmak zorundayız. Bütünü gözden uzak tutup, ayrıntılara gereğinden çok ağırlık verirsek açmaza düşeriz.

Bu konuda son sözümüz: Eleştirilerimizde ağaçların ormanı gizlememesine dikkat etmeliyiz olacaktır.

F- SONUÇ:

Raporumuzu yazarken bilimsel olmaya, işe her yanıyla bakmaya çalıştık. Özellikle eksikler, yapılamayanlar üzerinde durduk. Dertleri deşmeye, sorunları ortaya koymaya çabaladık. Bunu böyle yapmak bir zorunluluktu. Bir işin içinde bulunanlar -eğer doğru düşünme yolunu biliyorlarsa- o işi en iyi değerlendirebilecek kimselerdir. FKF konusunda da bu böyle. Hele eksiklikleri, aksaklıkları bilmek, hangi yararın daha çok kanadığını söylemek işin içinde olanların yapması gereken bir şeydir. Dertler en çok onları düşündürmüş, acılar en çok onları kıvrandırmıştır. En çok neyin ellerini, kollarını bağladığını yakından bilirler. Toplumcular, dertlerin ortaya konmasından kaygulanmazlar. Bu çözüm bulmayı kolaylaştıracağı için sevinirler.

Raporumuzda kısaca dünyadaki duruma, toplumcu eylem bakımından yurdumuzdaki gelişmelere, yurdumuzdaki gençlik hareketlerine değindik ve FKF'yi bu çerçeve içinde değerlendirmeye çalıştık.

Gençlik hareketleri açısından şunu gördük: Dönüşüm hareketine dek, aşağı-yukarı hepsi egemen sınıflara bağlı kalmıştır. Egemen sınıf içindeki kanatlardan birini ya da ötekini tutmuştur. Bilimsel bir bakıştan ve tutarlılıktan yoksundur. İlericiliği, şapkadan, Türkçe ezandan yana olmak, gericiliği ise şeriat istemek biçiminde düşünmüştür. Hiçbir zaman sınıfsal bir bakış açısına ulaşıldığını görmüyoruz. Yapılan hiç bir eylem, egemen sınıflara karşı olmadığı için ne denli yiğitçe olduğu da tartışma götürür.

Gençlik örgütü diye bilinen kuruluşlar bakımından da durum hiç iyi değildir. Bu kuruluşlar daha başlangıçta iş yapamaz duruma düşürülmüştür. Yukarıdan verilen komutla kurulduklarından, komutu verenlerin çıkarına uygun bir çatıya sahiptirler. Geçmişlerini incelediğimizde, tutarsızlıklarla dolu olduğunu görüyoruz. Ancak egemen sınıflar içinde kendini destekleyen kanat hadi deyince bir işe girişmişlerdir. Temsil ettiklerini iddia ettikleri yığınla hiçbir bağları yoktur. Akçalı kaynak bakımından egemen sınıflara bağlıdırlar.

Kısaca toplumcu gençlik eylemi bakımından bu kuruluşlardan yararlanmak olanaksızdır. Bir sürü toplumcu aydın da bu konuda yanılgı içindedirler. FKF bu ortam içinde kurulmuştur. İşlevini, olanakları ölçüsünde yerine getirmektedir. Ta baştan beri belli bir tutumu, bilimsel bir değerlendirmeye dayanan bir politikası vardır. Genel Yönetim Kurulunca kabul edilen bu politika geliştirilmiş olarak kurultayımıza sunulacaktır. Bir kaç noktaya daha değinerek raporumuzu bitirelim.

Bilinmesi gerekir ki, hiç bir işte başkalarından yardım, destek bekleyemeyiz. Her şeyi kendimiz kurmak zorundayız. Bir takım insanlardan işaret beklemek yanlış bir davranıştır. Yapılması gereğine inandığımız işe, toplumcu disiplini de hesaba katarak bir ucundan başlamalıyız. Görev verilmesini beklersek daha çok bekleriz. FKF olayı böyle somut bir olaydır. DÖNÜŞÜM'ün ilk çıkmasında da böyle olmuştu. Toplumcu eylemde hadi demek için herkes aynı ölçüde sorumludur.

Devrimcilik kavramı artık yeni bir öz kazanmıştır. Eskiden düşüncelerini korkmadan söylemek atılganlık, gözü peklik anlamına alman bu sözcük, toplumcu eylemde örgütleşmeye gidildikçe başka bir içerek kazanmaktadır. Şimdi yalnızca yu-

karda sayılan nitelikler yetersiz kalmakta, uzun süreli, disiplinli çalışma, örgüt içinde çalışma gibi anlamlar kazanmaktadır. Toplumcu gençler içinde özellikle FKF'nin kuruluşundan sonra bu değişiklik daha da çok geçerli olmuştur.

Şunu yer yer ortaya çıkan kuşkulara bir kez daha belirtmekte yarar var. FKF, toplumcu eylemin siyasal bir çözüme bağlanmadıkça hiç bir değeri olmadığını bilmektedir. Ereğimiz elimizden geldiğince buna katkıda bulunmaktır. Gene örgütümüz, toplumcu eylem bütünü içinde bir disiplinin varlığından haberlidir. Bunu titizlikle yerine getirmektedir. Son olarak bir yıl sonra yeni bir aşamaya gelmiş bulunuyoruz. Doğum sancılarını büyük ölçüde geride bıraktık. Omuz omuza vererek çok önemli işler görebiliriz. Girdiğimiz dönemde daha planlı, daha düzenli bir çalışma yürütmeye hazır olmalıyız. Hepimiz yeni seçilecek arkadaşlara destek olmak için elimizden gelen her çabayı göstermeliyiz. Saflarımızı sıklaştırdıkça emperyalistlere, halk düşmanlarına, sömürücülere karşı kavgamızda çok daha çabuk başarıya ulaşacağız.

Saygılarımızla.
FİKİR KULÜPLERİ FEDERASYONU
GENEL YÖNETİM KURULU
Ankara, 22 Ocak 1967.

BELGE: 3

***Fikir Kulüpleri Federasyonu İkinci Dönem Çalışma Raporu**
(22 Ocak 1967 - 23 Mart 1968)
*FKF Genel Yönetim Kurulu İkinci Kurultaya Sunulur
*FİKİR KULÜPLERİ FEDERASYONU GENEL YÖNETİM KURULU:
İzzet ARARAT, Salih ER, Gülseren ERGÜN, Mustafa KAMER, Ahmet Ali ARLI, Ergün TÜRKOĞLU, Asaf KÖKSAL, Burhan GÜRCAN, Alev ATEŞ, Mevlüt KORKMAZ, Kuddusi ÖZTAŞ, Fikri ÇİFTÇİ, Rüknettin BİRYOL, İhsan KARAHAN, Osman KİPER, Doğan UYUKLU, M.Ali CANBAZ, Ebubekir KAYA, Hamza KIRMIZI, Emre DÖLEN, A. Sezai SARISOY, Haluk TİMUROĞLU

FKF İKİNCİ DÖNEM ÇALIŞMA RAPORU
22 Ocak 1967 - 23 Mart 1968

I- GENEL OLARAK: Baskılar ve imkânsızlıklar içinde örgütlenme savaşını sürdüren örgütümüzün, burada, durumunu gözden geçirmek için toplandık. İkinci Kurultay, aksaklıklarımızı görüp, Türkiye'nin koşullarına uygun çözüm yolları bulduğu ölçüde amacına ulaşacaktır.

Önce dünya, yurt ve gençlik olaylarına kısaca değinecek, sonra da eylemlerimizi sıralayarak, değerlendirmelerine geçeceğiz.

DIŞ OLAYLARI

Ümüğüne her geçen gün biraz daha basılan emperyalizm, kolunu uzattığı ülkelerden pılısını-pırtısını toplayıp, kovulacağı günleri sayıyor. Vietnam halkı, kuvveti gittikçe artan tokatlarıyla dünya halklarının yenilmezliğini ortaya koyuyor. Uyanan dünya halkları, kapitalizmin olmadığı, emperyalizmin olmadığı, insanın insan tarafından sömürülmesinin olmadığı yeni bir dünya kurmaya hazırlanıyor.

İngiltere'nin kendi adasına günbegün çekildiği şu sıralarda, dünya emperyalizminin baş temsilcisi Amerika'nın, dünya hegemonyası kurma emellerini anlamak için, yalnız Vietnam'a bakmak yetmez. Çünkü bu ahtapotun kollarını uzattığı her yerde, evrilen uluslara karşı bir küstahlık var. Uzak Doğu'da, Orta Doğu'da, Latin

Amerika'da ve kendi ülkesinde Birleşik Devletler Emperyalizmini bir bütün olarak görmek, insanlığa karşı bu küstahlığı daha iyi tanımamıza yardımcı olacak.

Vietnam'ın stratejik önemi Amerika'nın gözünden kaçmamış ve Fransa'nın çekilmesinden yararlanarak kollarını buraya uzatmıştır. Uzmanlar göndererek, yardım diyerek, üs ve tesislerini saldırıya karşı korumak üzere askerlerini yerleştirerek müdahaleyi sağlayan Amerika, kukla yönetimleri de bulmakta gecikmemiştir. Ulusal kurtuluş cephesine karşı savaş, uzun süre Amerikalıların yönetimi altında Güney Vietnam ordusu tarafından yapılmış ama başarısızlıklar Amerika'nın fiilen müdahalesine yol açmıştır. Yarım milyon asker ve görülmemiş imkânlarla Kuzey Vietnam'ı da "Tırmanma Politikası" paravanasıyla bombardımana başlamıştır.

Ama, ne Amerika'nın yarım milyonu da aşan ordusu, ne de zehirli gazları bilyalı bombaları, napalmleri Vietnam Halkını yıldırmıştır. Aksine, Vietnam Halkının kin ve nefretini daha da artırmıştır. 1961 de Güney Vietnnam'ın % 20-30 unu kontrolü altında bulunduran Milli Kurtuluş Ordusu bu gün aynı bölgenin % 80'inden fazlasına hakim durumdadır. Artık Milli Kurtuluş Cephesi Kuvvetleri, gerilla savaşı vermek safhasından çıkmış, düzenli ordu birlikleri halinde taarruzlara geçmiştir. Amerikalılar, bu azimli halk güçleri karşısında savunma durumuna düşmüşlerdir. Tarihin en erdemli savaşını, çeliğe karşı bambunun savaşını veren Vietnam halkı, sömürüsüz bir dünyayı gerçekleştirme yolunda, emin adımlarla, zafere ve barışa gitmektedir.

Emperyalizm, Orta Doğu da halk direnmeleriyle karşı karşıyadır. Son İsrail-Arap Savaşı, sömürülen Arap Halklarının emperyalizmle çatışmasından başka bir şey değildir. Emperyalizm, İsrail'i bir piyon gibi kullanarak savaşı kazanmıştır. Ama bu başarı, ezilen Arap ulusları ile emperyalizm arasındaki çelişkiyi daha da keskinleştirmiş ve Arap Milliyetçiliğini emperyalizme karşı güçbirliğine yöneltmiştir. Bu güçbirliğinin karşısında, Orta Doğu'daki çıkarları, Amerika'nın çıkarlarına paralellik gösteren İngiltere'nin çekilmesiyle, yalnız Amerika kalmıştır.

Arap-İsrail Savaşının sonuçları, Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs'ın önemini daha da artırmıştır. Amerika, "tutunacağım dal" gözüyle baktığı Yunanistan ve Türkiye'de, yerini sağlamlaştırmak için kirli oyunlara girmiştir. Yunanistan'da seçimlerin yaklaştığı sırada, seçim sonuçlarından emin olan Amerika, Yunan sol hareketini bir askeri darbe ile ezdirme fırsatını bulmuştur. Gerçi, Kıraldan beklediği bu darbenin, bir cunta tarafından yapılması Amerika'yı şaşırtmıştır ama darbe sonu ortamı ile "umduğuna değil bulduğuna" dört elle sarılmıştır.

Aynı oyun Türkiye'de başka yollardan tezgâhlanmak istenmektedir. Bu konuya iç olaylarda değineceğiz.

Kıbrıs'ın Orta Doğu'daki sosyalist gelişmeye set çekmek bakımından stratejik önemi, Amerikan temsilcilerine merkezler arasına mekik dokutturmuş ve bu patlar fıçının yanmakta olan alevini şimdilik söndürmek mümkün olmuştur.

Gelelim Latin Amerika'ya. Burunlarının dibinde bir Küba'nın çıkıvermesini hazmedemeyen ve çeşitli oyunlara girip, yüzüne gözüne bulaştıran Amerika, bu kez karşısında Latin Amerika Halklarını bulmuştur. Latin Amerika Devrimci güçlerinin katılmasıyla Havana'da yapılan "Latin Amerika Dayanışma Konferansı" sonunda alınan, "emperyalizme karşı silahlı direnme kararı" kurtuluş savaşları için yanan ateşin bir parçasıdır. Gerçi Amerika kendisine sadık adamları ile işleri yürütmektedir. Ama Che Guavera'lar da çoğalmaktadır. Che Guevera ölmüştür, ama Che'nin tüm yoksul ve sömürülen halkların hedefi emperyalizme karşı birleşmektir, sloganı ile kavga sürmektedir.

Amerika kendi ülkesinde de huzursuzdur. Ekonomik yapı günden güne açmazlara girmektedir. Zenciler, haklarını almak için direnme hareketlerine başlamışlardır. Newark'ta yapılan "Kara Kuvvet Konferansı"nda alınan, "Zencilerin tahammül

edilmez şartların kurbanı oldukları takdirde, isyana ve şiddet hareketlerine başvurabilecekleri" kararı uygulanır hale gelmiştir. Alınan kararın, şiddete yol açan şartların zaten var olduğu belirtilmiştir. Zenci hareketinin, giderek, sınıf bilincine ulaşacağı umudu göz önüne alınırsa, hareket daha büyük bir anlam kazanır.

Görülüyor ki, dünyayı dörtbir yandan sarmak isteyen Amerika, dörtbir yandan uzanan kollarla sarılmaktadır. Devirdiği her yurtsever gövde, emperyalizmin tabutuna bir çivi çakmaktadır.

Emperyalizmi, NATO, SEATO, CENTO gibi paktlarla yürütmek isteyen Amerika, bu araçlar içinde de birlik sağlayamama durumundadır. De Gaulle, püsküllü bir bela olarak başında sallanıp durmaktadır. CENTO ve SEATO'nun önemi kalmamıştır. Bunlar yerine, az gelişmiş ülkelere, emperyalizmin bekçiliğini yaptıracak yeni paktlar ortaya atılmakta, bunlar da tutmamaktadır.

Uluslararası güçler dengesi değişmiş, sosyalizm için ve dünyanın ezilen halkları ve ulusları için son derece elverişli, emperyalizm ve tüm gerici-tutucu düzenler için ise, ayni derecede tehlikeli bir duruma gelmiştir. Bununla beraber sosyalist kamp ile emperyalist kamp arasındaki, kapitalist ülkelerdeki proletarya ile burjuvazi arasındaki, ezilen uluslarla ile emperyalizm arasındaki, çelişkiler ve tekelci kapitalist grupların, emperyalist ülkelerin aralarındaki çekişmeler sürmektedir. İşte bu çelişkilerin, onları çözümlemeye yetecek halk devrimlerine yol açmaları kaçınılmaz bir olaydır.

Birleşik Devletler Emperyalizmi, saldırı ve savaş politikasını bütün dünyaya kabul ettirmeye çalışırken, zorunlu olarak, sonuç onun istediğinin tam tersi olmaktadır ve olacaktır. Bu çabalar, bütün ülkelerdeki halkların uyanışlarını ve devrimlerini çabuklaştırmaktan öte bir işe yaramayacaktır. Halkların mücadeleleri, bugün, dünya barışını savunan çok büyük bir güçtür.

İÇ OLAYLAR

Tarihte, büyük kurtuluş savaşlarına ilk ışığı yakan, ilk ulusal kurtuluş savaşını başaran Türkiye Halkı, ezilen ulusların direnim savaşlarına yadırgı değildir. Halkımız, artık bizim içimize, hayatımızın en gizli noktalarına kadar sızmış olan emperyalizmi, çirkin yüzüyle tanımağa başlamıştır.

Bundan 45 yıl önce siyasal bağımsızlığımız kazanılmış, ama ekonomik bağımsızlık kazanılmadığı içindir ki, emperyalizmin nüfuzu altına girilmiştir. Bugün de kapitülasyonlar artık yoktur ama 1947 den beri yabancı sermayeyi teşvik eden iktidar vardır. Halkımızı uzaklaştırmak için köylerimizde, öğrencilerimizi halkından koparmak için, okullarımızda barış gönüllüleri vardır. Ekonomimizin her kesimi yabancıların denetimi altındadır.

NATO, Türkiye'yi kendi iradesi dışında, haberi bile olmadan bir üçüncü dünya savaşına girme ve atom başlıklı füzelere hedef olma tehlikesi içinde bulundurmaktadır.

İzlenen dış politika, milli haysiyetimize yaraşır, kişiliği olan bir dış politika anlayışından uzaktır. Bu tür dış politika anlayış ve uygulamasından uzaklık, özellikle Kıbrıs sorununda iyice belirmiş ve çözüm emperyalist ülkelerden beklenmiştir. Gerek Zürih ve Londra anlaşmalarının yürürlükte olması, gerekse Kıbrıs'ta bulundurulan silahlı Türk kuvveti, konularında ısrarla durulamamış ve bu iki kozumuz değerlerinden çok şey yitirmiştir. Kıbrıs için gerçekçi çözüm yolu bellidir. Bu da "birleşmiş milletler"in garantisi altında, üslerden arınmış, bağımsız, federatif bir devlet kurulmasıdır.

Nato gibi yurdumuz çıkarlarına taban tabana zıt bir pakttan çıkmamızın söz konusu olmadığının belirtilmesi, İslam Paktı kurulması yolundaki gelişmelerde kesin tavrımızın konmaması, Ortak Pazara girme çabaları, birleşmiş milletlerde bağım-

sızlığı için mücadele eden uluslara karşı takınılan tavırlar, dış politikamızın bağımlılığını gösteren örneklerdir.

Emperyalizmin nitelik değiştirmesi, artık yabancı sermayenin girdiği ülkelerde yerli sermayeyi ezmeyerek, onunla işbirliği yapması sonucudur ki, çıkarları dışa dönük bir sermayedar takımı, sömürüsünü işbirliği içinde sürdürmektedir. Yurdumuzun çıkarları söz konusu olduğunda, emperyalistlerin yanında iç sömürücüler hemen yer almakta, sömürünün avukatlığını yapmaktadırlar. Siyasal alanda daha somut örneklerini gördüğümüz bu durum, emperyalizme karşı mücadele ederken, aynı zamanda sosyalizm için de mücadelenin gerekliliğini, iç ve dış sömürüye karşı mücadelelerin birbirinden ayrılamayacağını ortaya koyuyor.

Ekonomik alanda karşılaşılan güçlükler ve çelişiler altedilememiş ve tıkanıklıklar, politik alanda anayasa dışı davranışlara yol açmıştır. İktidarın ekonomi ve demokrasi anlayışının, anayasa ile çelişmesi, toplumsal gelişme kanunlarına aykırılığı sürdükçe, rahatsızlıklar da artacak, dönemeçler daha zor dönülecektir.

Emperyalistler ve içerdeki ortakları debelenip dururlarken, sevindirici ve umut verici gelişmeler artıyor. Sosyalist hareket ağırlığını koya koya, gerçekleri sere sere amacına doğru yürüyor.

Temsilcilerini yüce Meclise sokan sosyalist bir Parti, emekçi halk yığınlarında kökleşirken dünya kamuoyunda da sesini duyurmağa başladı. Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesine ve Akdeniz İlerici Partiler Konferansına, Türkiye sosyalistlerinin çağrılmaları ve bu toplantılara katılarak ağırlıklarını duyurmaları biz Türkiye Sosyalistleri için onur vericidir.

Sosyalist hareketin içerde ve dışarda artan etkinliği Türkiye toplumunun çeşitli katlarında da yansımıştır.

Az gelişmiş bir kapitalizmin varlığı sonucu, nitelik ve nicelik yönlerinden gelişemeyen işçi sınıfımız, giderek sınıf bilincine ulaşmaktadır. İşçiye ihanet çizgisi üzerinde yürüyen Türk-İş erimekte, işçiler Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun -DİSK- yapısı içinde örgütlenmektedirler. Anayasanın güvencesi altında, Anayasanın kendilerine tanıdığı hakları kullanmaktadırlar.

Milli gelirde, az da olsa, olan artışın, sermaye çevrelerine kayması, halkın yaşantısında bu rahatsızlığı duymaması geniş tepkiler yaratmıştır. Ürettiği mahsulünden emeğinin karşılığını alamayanların yaptıkları yürüyüşler, hakim sınıfların korkularını artırmıştır. NATO'dan çıkmak için açılan kampanya, başarı ile yürümektedir. Amerikalı, Dolmabahçe'ye, Esenboğa Havaalanı'na inemez olmuştur.

Yasa sınırları içindeki bu tepkiler, hakim sınıfları iyice dağıtmakta, Mecliste kan dökmeye kadar götürmektedir. Demokratik rejimi tehlikeye düşürecek yollara kadar sapılmaktadır.

Sorunlar çözüm beklemektedir.

II- GENÇLİK HAREKETLERİ

A-YURT SORUNLARININ ÇÖZÜM YOLU ve GENÇLİĞE DÜŞEN GÖREV

Sorunların çözülmesinin, halkımızın sosyalizmi kurmasına bağlı olduğu açıktır. Ancak yurdumuzun somut koşulları içinde "sosyalist Türkiye'yi" kurma yöntemini, bu yoldaki uğraşı süreci içinde gençliğin yerini ayrıntılı belirtmek yararlı olacaktır. Bu, hem örgütümüzün kuruluşundan bu yanra izlediği tutumun açık-seçik kavranmasını sağlayacak, hem de gelecek dönem çalışmalarımıza yön vermede yardımcı olacaktır.

Genel deyimiyle, sosyalizmi halk kuracaktır. Emekçiler, halk yığınları siyasal bilinçle örgütlenecekler, hukuki deyimi ile kendi siyasal örgütleri içinde kaynaşacaklardır. Ve halk siyasal örgüt yolu ile sosyalizmi kuracak, sorunları çözümleyecektir. Sorunlara çözüm getirilmesi, siyasal yolla olacaktır.

Kurtuluşun ana çizgisini böylece belirledikten sonra, gençliğe düşeni de açıkça ortaya koymak gerek. Gençlik, bir siyasal parti olarak örgütlenmediğine, gençlik olarak iktidara gelme amacı gütmediğine göre; gençliğin görevi, halkın iktidara gelmesine yardım etmek olacaktır. Yani gençlik, halkın politik bilincine ulaşmasına, siyasal örgütlenmesine yardımcı olduğu ölçüde görevini yapmış sayılacaktır.

Öte yandan, halkın ileri Türkiye'yi kurmasının, gençliğin bu yolda üstüne düşenleri başarabilmesinin, ancak örgütlü ve sürekli çalışmasıyla mümkün olacağı da açıktır.

Bu konuda gençlik, iki şeyi bütün çıplaklığı ile göz önüne alacaktır. Bunlardan ilki, Sosyalist Türkiye'yi yolunda gösterilen her kesimdeki çabanın, bütünlük içinde yürütülmesi gereği, ikincisi de gençliğin kendi üstüne düşenleri yaparken, bir bütünlüğüne uymaktan başka, kendi iş ve eylemlerini de örgütlü ve sürekli yürütmek zorunda oluşudur.

Bu özellikleri taşımayan, genel hareket içinde yerine oturtulmadan, rastgele yapılan hareketler, ancak tesadüfen ve geçici bazı yararlar sağlayabilir.

B, GENÇLİK KESİMİNDE GÖRÜLEN ÇABALAR

Bu dönem içinde görülen gençlik hareketleri, yukarda koyduğumuz genel çerçeve içinde değerlendirilmelidir.

Böyle bir değerlendirme yapıldığında, örgütümüz dışında gençlik kesiminde yürütülen çabaların, genellikle dağınık kaldığı, Türkiye'de sosyalizmi kurma hareketi ile bir bütünlük ve eşgüdüm sağlamadığı görülmektedir. İçinde yaşadığımız toplum düzeni, egemen sınıflar yararına bilinçle yürütülen eğitim sistemi göz önüne alındığında, bu durumu olağan saymak gerekir.

Kapitalist düzen içinde verilen eğitim, yerleştirilen örgütlenme anlayışı, elbette doğruların açıkça ortaya çıkmasına yarayacak nitelikte olamazdı. Elbette egemen sınıflar, gençliğin örgütlü ve sürekli çalışarak, sorunlara doğru çözüm getirip, halkın yanında yer almasını istemeyeceklerdi.

Bu yüzden, örgütümüzün hep belirttiği gibi, öğrenci gençlik kuruluşları onların dürtüsüyle iş çıkarmayacak, laçka örgütler olarak geliştirilmişti. Öğrenci derneklerinin üst örgeni TMTF'nin bu dönem içinde tümüyle silinmesi ancak bazı öğrenci derneklerinin tek tek ve üst örgenden kopuk eylemlerde bulunması, baştan beri ortaya koyduğumuz bu savı iyice doğrulamıştır.

Ortaya koyduğumuz bu ve benzeri nedenlerden dolayı, örgütlü ve sürekli, halkın egemenliği açısından tam yararlı bir çalışma anlayışının yerleşmesi kolay olamamakta, bozuk düzenin yerleştirdiği alışkanlıklar, değer yargıları gençlik kesiminde gösterilen çabaların, tümüyle, en başta koyduğumuz çerçeveye uygun olarak yürütülmesini engellemektedir.

Bu arada geçen dönemde ortaya çıkan "Ortanın Solu" hareketine de değinmekte yarar var. Geçtiğimiz dönem içinde, ortanın solu adıyla sunulan reçetenin öteden beri yürütülen bildiğimiz bir tutumun, yeni bir adla yutturulma çabasından başka bir şey olmadığı, hem genel olarak, hem de gençlik kesiminde bütün çıplaklığı ile anlaşılmıştır.

Bu, bilinçlenme süreci içinde olan Türkiye toplumunda, sorunlara temelli bir çözüm getirmeyecek, yapay reçetelerin, artık kandırıcı olmadığını göstermesi bakımından sevindiricidir. Gittikçe bilinçlenen gençliği doyunduracak bir öze sahip olmadığından, başlangıçta olduğu gibi, yeniden zorlama bir orta sol yaratılmaya çalışılsa bile, hareketin, emekçi halk yığınlarında olduğu gibi, gençlik kesiminde de tutma şansı yoktur.

Bir de emekçi halka karşı, halkın örgütlerine karşı bilinçli olarak yürütülen hareketler var. MTTB ve bilinen çevrelerce yürütülen bu çabaları, gerçekte gençlik

hareketleri olarak nitelendirmek zordur. Egemen sınıfların, kendi soygun düzenlerini sürdürmek için zorbalık yapmaları, bu yolda kullanacak maşalar bulmaları her zaman mümkündür. Görülen bu nitelikteki hareketler, emekçilerin uyanışını önlemek için, egemen sınıfların başvurduğu faşist yöntemlerden yalnızca bir bölüğüdür.

Sonuç olarak, gençlik hareketleri konusunda şu genel çizgiler belirginleşmektedir:

Halka ve halktan yana örgütlere, bilinçle karşı olan girişimler, gençlik kesiminde etkili bir yandaş kitlesi bulamamaktadır. Halktan yana hareketler ise, aynı kesimden bu gücü sağlayabilmektedir. Ne var ki, bu nitelikteki eylemler, dağınık kalıp, genel hareket içindeki yerine oturtulmadığından ve örgütlü yürütülmediğinden; toplumsal koşullar ve temel çözüm yolu göz önüne alınarak yapılan iyi bir değerlendirme ile tam yararlı olmadığı gibi, zararlı da olabilmektedir.

Aksaklıklarına karşın, gençlik hareketleri rayına oturma yolundadır. Gençlik kesiminin halktan yana oluşu, örgütümüzün hızla gelişmesiyle eylemini temel çözümü sağlayacak genel hareket içindeki yerine oturtabilmesi, bu gidişin açık belirtileridir.

Gerçekten, örgütümüzün kuruluşu ve çalışmalarıyla gençliğin işlevi, gerçek niteliği ile ortaya çıkmakta ve bu temel işleve göre biçimlenen eylemlerimizin, gençlik hareketleri içindeki ağırlığı gittikçe artmaktadır.

İçinde yaşadığımız toplum düzeni, egemen sınıflarca bilinçle yürütülen eğitim sistemi vb. gibi açıkladığımız nedenlerin sonucu olan gençlik kesimindeki karmaşa ve dağınıklık, gelişme ve bilinçlenme süreci içinde ortadan kalkacak, gençliğin eylemleri gittikçe tümüyle halkın iktidarına yardımcı olmaya yönelecektir.

C- SOSYALİST GENÇLİK ÖRGÜTÜ - F.K.F.

Bilindiği gibi örgütümüz, toplumsal gereksinmenin zorlamasıyla, gençliğe düşen görevlerin başarıya ulaşmasını sağlamak üzere doğmuştur. Temel çözümün başarılması yolunda gençliğin işlevinin ne olduğunu açıkça kavramış, örgütlü ve sürekli çalışmanın gerekli olduğu bilincine ulaşmış gençlerin kaynaşarak oluşturduğu bir kuruluştur. Örgütümüz, gelişme gücünü ve etkinliğini, toplumsal yapıdaki yerinin sağlamlığından, örgüt olarak işlevini doğru saptayabilmiş olmaktan almaktadır. Ve gençlik kesiminde bu nitelikte tek örgüttür. Baştan beri ortaya koyduğumuz genel çözüm yolu şeması ile birlikte, örgütümüzün bu niteliğini de göz önüne alarak, FKF'nin işlevini şöylece belirleyebiliriz:

Örgütümüzün işlevi, genel olarak, "emekçi halkımızın sorunları temelden çözmesine yardım etmek" olmak üzere, iki ana dala ayrılmaktadır. Bunlardan biri gençlik hareketlerinin yerine oturmasını, temel çözüme yardımcı bir nitelik kazanmasını sağlamak; ikincisi de kendi çalışmalarıyla, eylemleriyle, sosyalist gençlik örgütü olarak, sorunların gerçek çözümüne yardımcı olmaktır.

Örgütümüzün işlevini yerine getirebilmesi, bu iki daldaki eylemleri ve aşağıda belirteceğimiz gerekli çalışmaları yaptığı ölçüde mümkün ve amaca ulaşmada yararlı olacaktır.

a- Gençlik hareketlerinin rayına oturmasını sağlamada, bir yandan iç güçlenme geliştirilecek, öte yandan, diğer örgütlere etkimeye çalışılacaktır. Disiplinli işleyiş ve gittikçe genişleyen tabanı ile örgütümüz, gençlik kesimindeki her türlü girişimde zorunlu bir ad olarak kendisini kabul ettirmek, ciddi-bilimsel çalışmasıyla, kamuoyunda saygınlık kazanarak, eylemleri sonucu kamuoyunun desteğinden alacağı güçle, gençlik hareketlerine ağırlığını koyup, bu hareketlerin disipline ve olumlu bir öze ulaşmasına yardımcı olacaktır. Bu alanda yapacağımız çalışma, örgütümü-

zün sosyalist niteliğini sürdürerek yayılıp büyümesi, diğer örgütlerle haberleşmeyi geliştirmesi ölçüsünde gerçekleştirecektir.

Gelişmeleri iyi değerlendirip, doğru çözümler önererek, izlediğimiz sağlam tutumu, koşullara uygulayarak, elde edilen deneylerden de yararlanarak sürdürmemiz, bunu sağlayacaktır.

b- Gençlik, ileriye dönük bir niteliğe sahiptir. Sınıfsal çıkarlardan arıklığı, egemen sınıf baskısına karşılığı dolayısıyla ileriye dönük niteliği ve eylem potansiyeli vardır. Bu nitelik, gerçek demokrasiyi saptırmak isteyenlere, gençliğin karşı çıkmasıyla kesinlik kazanmıştır. Ancak, bununla yetinilemez. Anayasacı, gerçek demokrasiden yana çevrelerin desteğini ve işbirliğini de sağlamak gerekmektedir.

Gençliğin sorunlarıyla bugüne dek gençlik kuruluşlarının bile yakından ilgilenmemesi ve de gençliğin sorunlarının giderek artması, gençliği aranış içinde bırakmıştır. Yurtların azlığı, burs ve kredi yetersizliği, eğlence ve kendini yetiştirme olanaklarının elverişsizliği gibi, somut olarak beliren sorunlar karşısında tavır takınarak çalışmalarda bulunmamız, bu aranışı örgütümüze doğru yöneltebilir.

Gençliğin sorunlarına sahip çıkarken, gençlik örgütleriyle de sıkı ilişkiler kurulacaktır.

FKF, genel gençlik örgütü olmak dışında, sosyalist gençlik örgütü olarak da önemli işlevleri başarmayı ve sonuca götürmeyi sağlayacaktır. Bunların başında, örgütlü çalışmayı sürdürüp sağlamlaştırmak geliyor. Yani, örgüt içinde, örgütlü çalışma, ortaklaşa değerlendirme ve bu yolla kendini aşma alışkanlığını yerleştirmek. Buna bağlı olarak, sosyalist hareket için gerekli, dinamik ve gelişmeye açık, sosyalist kuramı davranışlarıyla eşdeşleştirebilen elemanlar yetiştirmek.

Bu elemanlar, sosyalist disiplin içinde, yurt sorunlarıyla ilgilenerek halkın iktidarına yardımcı olmak görevini taşıyacaklardır.

Yurt sorunlarının çözüm yolunu, bu yolda gençliğin görevlerini ve sosyalist gençlik örgütü olarak, örgütümüzün işlevini belirttik. Şimdi, belirttiklerimiz ışığında, ikinci dönem çalışmalarımızı inceleyelim:

III- ÖRGÜTÜMÜZÜN ÇALIŞMALARI

A- GYK, MYK Toplantıları.

a. Genel Yönetim Kurulu Toplantıları:

Genel Yönetim Kurulumuz, örgütümüzün ikinci dönemi içinde, üç kez toplanmıştır. 28 Ocak 1967 de yapılan ilk toplantıda Genel Yönetim Kurulu, Genel Başkanlığa İzzet Ararat'ı getirmiştir. Merkez Yürütme Kurulu Ahmet Ali Arlı, Asaf Köksal, Mustafa Kamer, Ergun Türkoğlu, Burhan Gürcan ve Nail Gürman; yedek üyeliklerine ise Gülseren Ergün, M. Ali Canbaz ve Salih Er seçilmişlerdir.

İkinci toplantı 20 Mayıs 1967 de yapıldı. İstanbul'daki sosyalist kardeşlerimizle değinimlerimiz incelenerek sekreterliğinin kurulmasının gerekli olduğunda karar kılındı. Sekreterliğe Veysi Sarısözen, Sekreterlik asıl üyeliklerine Fahri Aral, Ayşın Eren, Esat Yarar, Emre Dölen; Yedek üyeliklerine Mehmet Salmanoğlu, Şafak Kutsal ve Ömer İnce atandılar..

Örgütümüzün ikinci dönem içinde 20 Mayıs'a kadar olan ve MYK'nca sunulan raporda belirtilen çalışmalar ve çalışmalarda görülen aksaklıklar, eksik güdük yanlar gözden geçirilip tartışıldı. Çalışmalarımızda Kurul Çalışmalarının gerekliliği, aksayan durumun düzenlenmesi ve örgütlenme çabamızın hızlandırılmasında görüş birliğine varıldı. Genel Yönetim Kurulu üyelerine büyük görevler düştüğü ortaya konuldu. Ayrıca mali rapor gözden geçirildi. Son toplantı 2 Mart 1968 de yapıldı. Kurultayın 23 Mart 1968 de başlamasına karar verildi.

Merkez Yürütme Kurulunun çalışmalarına geçmeden önce, GYK'nun örgütü-

müz çalışmalarında gerekli titizliği göstermediğini, kendi içinden seçtiği Merkez Yürütme Kuruluna ışık tutma görevini yapmadığını belirtelim.

b. Merkez Yürütme Kurulu toplantıları:

Bir yılı aşkın bir çalışma dönemi içinde Merkez Yürütme Kurulu kırkbeş toplantı yaptı. Bu toplantılarda birçok kararlar alındı. Uygulamalar ve sonuçları değerlendirildi. Birçok işler de Merkez Yürütme Kurulunun Genel Yürütme görevlerinden sayıldığı için her konuda da karar alınmadı. Alınan kararların ayrıntılarına girmeden önemli noktaları ele alıp sergileyelim. 28 Ocak 1967 de yapılan ilk toplantıda görev bölüşümüne gidilmiş ve genel yazmanlığa A. Ali Arlı, genel saymanlığa Asaf Köksal atanmıştır.

Ondört fikir kulübünün Federasyona katılma isteği kabul edildi. 23.2.1967 da Karadeniz Teknik Üniversitesi Fikir Kulübü, 15.4.1967 de İstanbul Teknik Üniversiteliler Fikir Kulübü ve İstanbul Edebiyatlılar Fikir Kulübü, 22.4.1967 de Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Fikir Kulübü ve İstanbul Tıp Fakülteliler Toplumcu Fikir Kulübü, 16.6.1967 de Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Fikir Kulübü, 4.11.1967 de Ankara Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Öğrencileri Fikir kulübü, 5.12.1967 de İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu Öğrencileri Fikir Kulübü ve Ankara Basın Yayın Yüksek Okulu Fikir Kulübü, 5.1.1968 de İzmir İTİA Fikir Kulübü, 9.1.1968 de İstanbul Güzel Sanatlar Akademileri Fikir kulübü, 10.1.1968 de İstanbul Hukuk Fakültelileri Fikir kulübü, 15.1.1968 de Atatürk Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Fikir Kulübü, 3.3.1968 de Ege Üniversitesi Fikir Kulübü ve 21.1.1968 de İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, Fikir Kulüpleri Federasyonu üyesi oldular. Ayrıca, örgütümüz kurucu Kurucu Kulüplerinden SBF Fikir Kulübünün mahkeme kararıyla kapatılması sonucu kurulan SBF Sosyalist Fikir Kulübü 7.7.1967 de örgütümüze katıldı.

Merkez Yürütme Kurulu üyelerinden Nail Gürman, Asaf Köksal, Burhan Gürcan'ın ayrılmaları sonucu yerleri yedek üyeler tarafından dolduruldu. Nail Gürman, aynı zamanda GYK ve Hukuk Fakültesi üyeliklerinden de ayrıldı. Genel Yasman A. Ali Arlı'nın İstanbul'a atanması sonucu, Genel Yazmanlığa 5.1.1968 tarihinde Salih Er getirildi.

Temel ve yan etkinlik alanlarında birçok kollar kuruldu. Bazen başarılı, bazen da ağır aksak çalışmaları görüldü. Bu konuları etkinlik alanlarında da değineceğiz.

B- ETKİNLİK ALANLARINDA

a. Temel etkinlik alanlarında

I. ÖRGÜLENME

Örgütü Yayma:

Sosyalist gençleri örgütlenme gereksinimden doğan FKF, ikinci dönem örgütü yayma alanında başarılı bir çalışma göstermiştir. Birinci dönem içinde onbir Fikir Kulübünü yapısında barındırırken, bugün 26 Fikir Kulübünün bağlı olduğu bir kuruluş haline gelmiştir. Birinci dönem çalışma raporunda belirtilen 11 Fikir Kulübünü bir kat daha artırarak, örgütü yayma sorununu daha ileri götürme gerçekleşmiştir.

Bu dönemde örgütlenme çabamızda atılan en önemli adım, İstanbul Sekreterliğinin kurulması oldu.

SEKRETERLİĞİN KURULUŞU

Fikir Kulüplerinin İstanbul'da kuruluşu, bir arada toplanma gereksinimini duyuşu Ankara'dan farklılıklar göstermiştir.

FKF'nin İstanbul da örgütlenişi üç dönemli bir çalışmanın sonucu olmuştur.

İLK ÇABALAR

1965 yılında Ankara da girişilen örgütlenme hareketine paralel olarak İstanbul'da da bazı girişimler oldu. Bu paralelliğe karşı, Ankara'da kuruluşun taşıdığı espriyle İstanbul'da düşünülen kuruluşun istenen esprisi birbirinden farklı oldu. Ankara'da mevcut öğrenci kuruluşlarının ışığında onlarla organik bağ taşımaksızın, apayrı bir yapıda sosyalist esaslara dayalı bir örgütlenmeye gidilmişti. Mevcut öğrenci kuruluşlarının, Türkiye'de gereksinmesi açıkça duyulan dengele tutarlı ve sürekli bir gençlik eylemini sürdüremeyeceği anlaşılmış, bu yüzden sosyalist gençler kendi örgütlerini kurmak gereğini duymuşlardı.

Gerçekten de Ankara'da mevcut gençlik örgütleri bırakalım sosyalist eylemi, kendi başlarına tutarlı olmak olanaklarından yoksundular.

İstanbul'da yukarıda sözünü ettiğimiz ilk örgütlenme girişimleri ise bambaşka koşullar içinde oldu. 1965-1966 yılları içinde bu değişik koşullar içinde kurulmuş şu fikir kulüplerini görmekteyiz:

Toplumcu Tıbbiyeliler Fikir Kulübü, I.Ü. Orman Fakültesi Fikir Kulübü, I.Ü. Edebiyat Fakültesi Fikir Kulübü, İktisat Fakültesi Fikir Kulübü, Kimya Topluluğu Toplumcu Fikir Kulübü, I.T.Ü. Fikir Kulübü, Gazetecilik Enstitüsü Fikir Kulübü, I.Ü.Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü.

İlk bakışta, Ankara'daki harekete paralel olarak gelişen örgütlenme hareketi sevindirici olmuş ve Genel Merkezle kurulan ilişkilerle ilk Federasyona bağlanma çabaları başlamıştı.

Ancak kısa zamanda bu hızlı gelişimin sağlıksız bir yönde olduğu göze çarptı. Fikir Kulüplerinden bir kısmı sosyalist dünya görüşüne karşı kişiler tarafından diğer bir kısmı da o güne kadar hiçbir örgütlenme hareketi içinde yeralmamış, deneyimsiz arkadaşlar tarafından kurulmuş olduğu anlaşıldı.

Bunun birlikte FKF Genel Merkezi, sekter bir tutum takınmamak için, uzun süre bu derme çatma, yerine oturmamış kulüplerle ilişkisini sürdürdü.

Adı veren kulüplerin çoğu ile toplantılar düzenlendi. Toplantıların genel eğilimi Ankara Merkezli Fikir Kulüpleri Federasyonuna katılmak yerine İstanbul'da ayrıca bir Federasyon kurmak yönünde idi.

Nitekim bu eğilim sonucu Hukuk Fakültesinin bir anfisinde İstanbul Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun kurulması yolunda son hazırlık toplantısı yapılarak protokol, tüzük ve federasyon mührü hazırlandı. İki eksikle kabul edildi. Edebiyat Fakültesi Fikir Kulüpleri yöneticilerinin ve Teknik Üniversite Fikir Kulübü üyesi birkaç arkadaşın son anda toplantıya katılmaları, ayrı federasyon tezine karşı durmaları, iyi niyetli arkadaşları uyardı ve ayrıca federasyon kurma girişimini de önlemiş oldu. Gerçekten de bir süre sonra Kimya Topluluğu Toplumcu Fikir Kulübü ile Orman Fakültesi Fikir Kulübü FKF'na katılma kararı aldılar.

FKF'nun İstanbul'da giriştiği örgütlenmenin birinci safhası budur. Çalışmalar adeta Türkiye çapındaki sosyalist gençlik hareketinin bölünmesine karşı durmak şeklinde olmuştur.

Genel Merkezin o günler içinde 27 Mayıs Milli Devrim Derneği, 27 Mayıs Fikir Kulübü çevrelerinin alışık oldukları yöntemlerle arkalarına TMTF ve hatta ikisi hariç bütün Fikir Kulüplerini de alarak giriştiği bölücü faaliyeti durdurması, şu anda İstanbul'da FKF içinde çalışan arkadaşlarımızın yanlış bir eylem yapmalarını önlemesi, üzerinde gerçekten durulması gereken bir başarı olmuştur.

İstanbul'da girişilen örgütleme hareketinin bu ilk safhasının nasıp olup da olumsuz bir yönde geliştiğini anlamak için o günkü ortamı bilmek gerekir.

İstanbul'da Fikir Kulüplerinin ansızın kurulması yalnızca Ankara'daki hareketin dürtüsüyle, bir başka anlamda Ankara'da sosyalist örgüte duyulan gereksinme ile olmamıştır.

İstanbul'da Fikir Kulüpleri, TMTF'nu içinde bulunduğu çıkmazdan kurtarmak için adeta yan örgütler olarak düşünülmüştür. Öyle ki Ankara'da TMTF'nun FKF'ye karşı takındığı ters tavra karşılık İstanbul'da kulüpler arası toplantılar TMTF salonunda üstelik TMTF yöneticilerinin katılmalarıyla yapılmıştır.

Bu neden böyle olmuştur.

1. Kulüp yöneticilerinin bir kısmının belirttiğimiz üzere sosyalist örgütlenmenin karşısında olmaları, bunların kaçınılmaz biçimde Kulüpleri TMTF ya da diğer örgütlere dayanak olarak görmelerini zorunlu kılmıştır.

2. Diğer kulüplerin yöneticilerini ise deneyimsiz olmaları, sosyalist gençlik hareketine karşı girişilen oyunları görmelerine engel olmuştur.

3. İstanbul'daki gençlik örgütlerinin yüzeysel eylemleri ilk bakışta deneyimsiz arkadaşlara cazip gelmiş TMTF'suz eylem olamayacağı sanısı uyanmıştır.

Gerçekten de bu dış görüntü FKF'nun İstanbul'da örgütlenmesinin gecikmesinde büyük etken olmuştur. Bu durumu "Dönüşüm" olaylarında TMTF'nun Ankara'da karşı, İstanbul'da yandaş çıkışları somut bir örnek olarak açıklar sanırız.

DURGUNLUK DÖNEMİ

1966'nın başından 1967'nin Mart aylarına kadar İstanbul'da FKF örgütlenme hareketi hızını kaybetti. Bu görünüş ters atılmış adımlardan sonra bir kendini bulma dönemi niteliğini taşımaktaydı. Fikir Kulüplerinin içine sızmış bir takım ard düşünceli ya da dejenere olmuş müzmin cemiyetçiler diğer örgütler içinde kısa dönemli bir çalışma imkânı bulduklarından, kulüplerle uğraşmaktan vazgeçtiler. Kulüpler giderek kendiliğinden arındı. Gerçek sosyalist arkadaşlarımız ilk dönemin hesaplaşmasını yaparak geçirdikleri deneyimi değerlendirdiler.

Bu dönemde örgüt kurmak, kulüpleri canlandırmak, eyleme sokmak gerçekleşmedi ama yanlış olarak da her hangi bir çıkış yapılmadı. FKF Genel Merkezinin bu dönemde bazı çevrelerden gelen eleştirileri örgütü yayma isteklerine İstanbul'da uymayışı, Sekreterliğin bugünkü kuruluşunu hazırlama bakımından son derece yerinde oldu. Gerçekten de bu dönemde bilinçsiz bir örgütü yayma hareketi başlatılsaydı, FKF İstanbul'da ölü bir çocuk doğurmuş olacaktı. Yukarda değindiğimiz iki kuruluş, çabalarında kulüplerin durumu FKF'ye katılma bir yana Türkiye çapındaki sosyalist gençlik hareketinin bölünme tehlikesi, bu tehlikenin bertaraf edilmesinden sonra İstanbul'da içine girilen eylemsiz bir durgunluk dönemi, kısaca, bir örgütün kurulması açısından son derece önemli objektif koşullar titizlikle incelenmesiyle de ne bahasına olursa olsun sadece iş yapmış görünmek için İstanbul'da örgüt bu dönemlerde kurulsaydı işte o zaman ciddiyetten ve bilimsellikten uzak bir tutum içine düşürülmüş olacaktı. Bu bizim kendi tutumumuzla çelişmemiz, birinci kurultayda saptanan strateji dışına düşmemiz anlamına gelecekti, çünkü İstanbul'da hesapsız, yöntemsiz bir örgütlenmeye gidecek "vurduğumuz yerden ses" gelmeyecekti.

SEKRETERLİĞİN KURULUŞU

FKF'nun İstanbul'da örgütlenmesinin zamanını seçmede başlangıç hatasını saptamada TMTF olayları büyük etken oldu.

İlk kuruluş çabalarında FKF hareketinin, İstanbul'da TMTF'yi kurtarma hareketi olarak gelişme eğiliminde olduğunu belirtmiştik. Bu nedenle de o dönem içinde örgütlenmenin başarılamadığını örgütlenme olsaydı bunun FKF anlayışından uzak başka bir örgütlenme olacağını da söz konusu etmiştik.

1966'nun sonlarında tıpkı 1965 yılı içindekine benzer bir şekilde TMTF yöne-

timi elde değiştirme tehlikesiyle karşılaştı. Yine tıpkı 1965 yılı içindekine benzer bir şekilde bir takım kişiler, Fikir Kulüplerinin harekete geçirmek için hazırlıklara girişti. Anlaşılacağı gibi bu harekete geçirme yine TMTF'nu kurtarma doğrultusunda oldu.

FKF Genel Merkezin bu dönemdeki gözlemleri son derece önemlidir. FKF Genel Merkezinin karşılaştığı iki sorun vardı. 1. Başlangıç noktasına dönerek yeniden Türkiye sosyalist gençlik hareketinin bölünmesine yönelik çalışmalara ortam hazırlamamak. 2. artık gerekli olan İstanbul örgütlenmesini gerçekleşdirmek. Bu sorunların çözümü kurulu Fikir Kulüplerinin tutumları TMTF olaylarının başlamasıyla ortaya çıktı. Genel olarak kulüpler, TMTF ya da diğer harcıâlem örgütlerin yapıları hakkında yeteri kadar aydınlanmış oldular. TMTF olayları temelsiz sosyalist örgütlenme anlayışından uzak örgütlerin katıksız devrimci eylem yürütmeyeceklerini eğitici bilinçlendirici bir işlev göremeyeceklerini görseler bile bunu uzun zaman devam ettiremeyeceklerini açıkça göstermiş oldu. Bu gerçekçi görüşe ulaşmakta şüphesiz tek etken TMTF olayları değildir. Ancak sosyalist örgütlenme gereğini apaçık ortaya çıkarmada somut bir örnek olmuştur.

Birkaç tanesi hariç kurulu Fikir Kulüpleri yöneticileri bu olaylar sırasında FKF anlayışı dışında kişilerin etkilerini kesinlikle kırdılar. Amacın "keçi boynuzu çiğner gibi cemiyetçilik yapmak değil, köklü sağlıklı bir örgütlenmeye gitmek" olduğunu ortaya koydular.

FKF Genel Merkezi yukardan beni anlatılan bu durumu İstanbul'la kurduğu türlü ilişkilerle yakından izledi. 1965 yılı içinde başlayarak kurulan ilişkilerle İstanbul'daki arkadaşlara Ankara'da yapılanlar, elde edilen deneyimler ve buradan kalkınarak sosyalist örgütlenmenin esasları anlatıldı. Ortada kurulu bir örgüt olmayışı ister istemez ortaya yığınla tartışma çıkarıyordu. Ne var ki, bu tartışmaların örgüt kurulduktan sonra esaslı bir dönüşeceği açıktı.

FKF Genel Merkezinin zaman zaman İstanbul'a gönderdiği komisyonlar yaptıkları çalışmalarla artık İstanbul'da da anlattığımız gibi gereksinmesi duyulan sosyalist örgütlenmenin FKF içinde gerçekleşebileceğini bütün -bir kaçı hariç- fikir kulüplerine benimsetmiş oldu. Kısa zamanda FKF'na katılma kararları alındı.

21 Mayıs 1967 tarihli Genel Yönetim Kurulu toplantısında FKF İstanbul Sekreterliği kuruldu.

FKF İstanbul Sekreterliğinin oluşmasından sonra. İstanbul'da yapılacak çalışmanın ne olacağı üzerine uzun tartışmalar yapıldı. MYK'nun yönergeleri ışığında çalışma biçimi saptandı.

Şüphesiz bu çalışmalara I. Kurultay'dan geçen strateji temel olmuştur. Ne var ki, henüz örgütün yeni oluşu, Sekreterlik çalışmalarını etkilemiştir. Zaman zaman çalışmalar başarısız, hatta yarar dışı olmuştur. Bu durumda da doğaldır. Gerçekten örgütsel çalışma ilerledikçe, Sekreterliğin eylemlerindeki tutarlılık gözle görülür ölçüde arttı. Sekreterliğin kuruluşundan bugüne kadar geçirdiği aşama, örgütlü çalışmanın yararlarını merkezil olmanın verdiği tutarlılığı ortaya koyma bakımından önemlidir.

FKF Merkezi, Sekreterliğin kuruluşundan hemen sonra, Sekreterlik yöneticilerini örgütü İstanbul'da yerleştirmekle görevlendirdi. Bunun gerçekleştirilmesi için ortada iki amaç vardı. Birincisi, üye sayısını arttırma çabasına paralel olarak arkadaşları kısa zaman içinde gerçek birer FKF'li yapmak, ikincisi de örgütü diğer öğrenci örgütleriyle aynı etkinliğe ulaştırmak.

İşte bu nedenlerle, kendisinden kaynaklandığımız öğrenci kitlesine sesimizi duyurmak, belki en önemlisi, sosyalist arkadaşlara kendi örgütleri içinde toplanmalarını anlatmak ilk dönemlerde başlıca hedef oldu.

Çalışmalar, FKF'nin iç bünyesinde genel bir gelişim yaratmaktan çok, FKF'nin gelişimine ortam hazırlanmıştır.

(Asıl metinde bir bölüm eksik)

...katıldı. Veteriner Fakültesi Fikir Kulübü'nün katılma dileği inceleniyor. Öte yandan, O.D.T.Ü. Sosyalist Fikir Kulübü Yönetim Kurulu'nun çağrısı üzerine, örgüte katılma konusunda bir Genel kurul yaptı. 64'e karşı 72 "katılma" kararına rağmen, tüzükleri gereği 2/3 çoğunluk sağlanmadığından katılma kararı alınamadı. Erzurum'da örgütümüze bağlı üç Fikir Kulübü, sekreterlik kurulmasının çalışmalarında yararlı olacağını belirttiler. Örgütlenme kolu üyesi İhsan Bozdoğan, Erzurum'da iki kez giderek değinimlerde bulundu. Sekreterliğin kurulması konularında, yazışmalarda bulunduk ve bu konuyu İkinci Kurultay'a getirmeyi uygun bulduk.

İzmir ili çalışmalarımız olumlu yolda gelişti. İktisadi İlimler Akademisi Fikir Kulübü ve Ege Üniversitesi Fikir Kulübü, örgütümüze katıldılar. Diğer yüksekokul ve fakültelerdeki arkadaşlarla ilinti kuruldu. Genel Yazman Salih Er ve örgütlenme kolu başkanlığına getirilen Ömer Özertugut, İzmir'de değinimlerde bulundular.

Geçen döneme göre yüzyüze temaslarımız arttı. Olanaklarımız ölçüsünde her yere gitmeye çalıştık. Zaten üye olan kulüpler, daha çok karşılıklı değinimler sonucu, demokratik merkeziyetçi bir yönetim sisteminin gerekliliği, arkadaşlarımıza inandırılarak girmişlerdir. Bu arada yüzyüze değinimde bulunamadığımız kulüplerin katılma dilekleriyle de karşılaştık. Bu durum, sosyalist gençlik örgütü gerçeğinin, sesimizi duyurmamızın bir sonucudur.

Örgütü Güçlendirme:

Yukarda belirtiğimiz gibi, bir yandan sesimizi duyurmamız, öte yandan gençliğin bilinçlenip örgütlenişi, üye sayımızı arttırmıştır. Bu, kuşkusuz sevinilecek bir durumdur. Üye sayısının artması yanında, önemli bir nokta, örgütü güçlendirmedir.

Örgütü güçlendirme, örgütün iyi çalışmasını sağlamak demektir. Üst örgen, alt örgen ilişkilerinin rayına oturması, yani üst örgence verilen komut ve yönergelerin alt örgenler tarafından yerine getirilmesi, alt örgenlerin dilek ve isteklerinin üst örgene ulaşması, örgütün bütün üye ve örgenlerinin eşgüdüm içinde ortak eylemde bulunması, kişisel ve yapay ayrılıkların arıtılarak amaca yönelinmesi demektir. Bugünkü işleyiş ve durumuyla, F.K.F. iyi çalışan bir örgüt durumunda değildir. Üst örgenle alt örgenler arasında haberleşme koridoru kurulamamış, kurul çalışmasına geçilememiş ve çok kez eşgüdüm sağlanamamıştır. Sağlam ilişkilerin kurulmasında ilk bakışta üst örgen suçlanabilir. "Sizi, örgütün yönetimine niçin seçtik, görevinizi yapmadınız" denebilir. Bunda elbette bir gerçek payı vardır. Üst örgen, kulüplerle daha disiplinli bir işleyiş kurabilir. Çalışmayan kulüplerin yönetim kurullarına işten el çektirerek müteşebbis heyetler kurulabilirdi. Bu durumlar, üst örgence gözönüne alınmadı değil. Ama bir yandan kulüplerin genel kurullarını yaparak işlerlik kazanmalarının mümkün olması, öte yandan omuz veren arkadaşların azlığıdır ki, bazı işlerin yapılmasını engelledi.

Sağlam ilişkilerin kurulmasında alt örgenlerin ilgisizliği önemli bir faktör oldu. MYK'nun kulüp yönetim kurullarıyla yaptığı toplantılara birçok kulüp yönetici katılmadılar. Alt örgenlerden istenen kulüp listelerinin getirilmesi "aday üye giriş bildirimi ve soru kağıdı"nın dışında kimlik kartlarının dağıtım ve üst örgene ulaştırılması, Genel Merkez'e verilecek ödenti tutarlarının verilmesi konularında ısrarla durulduğu halde, bazı kulüpler tarafından hala yerine getirilmedi. Öte yandan, kol yönetmenlerinden Eylül ayında "geçen dönem çalışmalarının sergilenmesi ve yeni yıl için düşündüklerimiz" konulu bir rapor istendi. Yayın Kolu dışında hiçbir kol, rapor sunmadı.

Deneyimler, aksaklıkları ve yapılması gerekenleri gösterdi. Kan dolaşımının istenilen biçimde sağlanamaması, bizi karamsarlığa, kuşkuya itmedi. Ders alıp, yeni

yöntemler bulmaya yöneltti. Yapılan hataları, eksiklikleri gördükçe, bunları giderme yollarını buldukça, gelecekteki başarılarımızı da hazırlıyorduk. İç örgütlenme çalışmalarına geçildi ve uzun çalışmalardan sonra, "İç Örgütlenme Raporu" doğdu. Raporda bildiğiniz gibi, Genel merkez, Sekreterlikler ve Kulüplerin çalışma ilkeleri yer alıyordu. Etkinlik alanlarında çalışmaların kurul çalışması niteliğinde olması ve böylece birçok arkadaşa yetki verilerek göreve koşmasının sağlanması konuyordu. Bu durum, bir yandan yöneticilerin yalnız kalmalarına engel olacak, öte yandan örgüte sahip çıkan üyeleri arttıracaktı. Gerçekten, yetki ve sorum çemberini yayma, karar vermeye katılan, ortaklaşa çalışma sonunda bir yerlere varma, belirtilerini gösterdi.

Son aylarda, örgüt içi haberleşme ve eşgüdüm, giderek düzeldi. 25 Fikir Kulübünden 21 inin ortak tüzüğü kabul etmesi, hem örgüt içi eşgüdüm, hem de çalışmalarımız açısından son derece yararlıdır. Genel kurulların Ocak ayının sonuna dek tamamlanması için MYK'nca verilen yönerge, birçok kulüpler -Ankara'da tüm kulüpler- tarafından yerine getirildi. Genel kurullarını yapan kulüpler daha canlı işler hale geldiler. Yönetim Kurulu ve söyleşi toplantılarını F.K.F.nda yapmaya başladılar. Etkinlik alanlarında kurulu çalışmasına geçildi. Kulüp yönetim kurullarıyla yapılan toplantılar istekleri öğrenme ve haberleşme bakımından yararlı oldu. Bir diğer önemli nokta, birbirimizle kaynaşmamız. Kavga, bu alanda iyi bir harçtır. Sürmesinde yarar vardır. Lokalin varlığı da bu açıdan önemlidir. Gerçi lokal çok deşilen bir yaradır. Ama lokalin yararlarını görüp, bir de olanağını gözönüne alsak, önemini daha iyi anlarız. Konferansların, toplantıların yapılması, toplanıp konuştuğumuz, dertleştiğimiz, bir arada bulunmamızı sağlayan bir yer olması, tanışıp kaynaşmamız açısından önemlidir.

Başka Örgütleri Etki Altına Alma:

F.K.F.nin diğer örgütlerle ilişkilerinin olması doğaldır. Etkime, daha çok gençlik örgütleri açısından ve dernek seçimlerine katılma yoluyla olmaktadır. Amacımız, elbette derneklerle uğraşmak değildir. Ama bir yandan kamuoyundaki eylemlerini halktan yana dönüştürmek, öte yandan mali olanakların ıvır zıvır işlerle değil amaçladığımız düzene ulaşmak için kullanmak gereği var.

Önce dernek seçimlerinin sonuçlarına bakalım:

İstanbul Orman Fakültesi ve İktisat Fakültesi Talebe Cemiyetleri seçimlerini sosyalistler kazandılar. Orman Fakültesi Cemiyet Başkanı ve dokuz yönetim kurulu üyesi, örgütümüz üyesi bulunmamaktadırlar. S.B.F.nde yapılan öğrenci temsilcisi seçimlerinin üçüncü yılında da Fikir Kulübü adayları kazandılar. DTCF'de arkadaşlarımız seçimlere sokulmadılar. Hukuk Fakültesi'nde üç tur seçimlere katılınmıştır. Geçen yıl alınan 220 oya karşı, bu yıl alınan 465 oy, artık sosyalistlerin gruplar arasında denge olmaktan çıkıp, cemiyeti almaya yönelen bir güç haline geldiklerini göstermiştir. Ziraat Fakültesinde ve Erkek teknik Yüksek Öğretmen Okulu'nda yapılan seçimlerde, Fikir Kulübü üyeleri ve sempatizanlar, yönetim kurullarına girmişlerdir. Eğitim Fakültesi'nde karşı gurupla arada geçen yıla göre fark olmakla beraber gelişme vardır. İstanbul Edebiyat Fakültesi seçimleri, Toplumcu Gurubun kazanma şansının fazlalığından ötürü yaptırılmamıştır.

Geçen yıla göre gelişme olmakla beraber, gene de Fikir Kulüplerinin FKF'nin eşgüdümü olmadan, eylemlerini sürdürdüklerini gördük. Bu durum, çoğu yerde aksaklıklar doğurdu. Karşılaşılan sorunlarda ve bunların çözümü için alınan tedbirlerde gecikmeler görüldü. Bazı kulüplerde birlik havası kurulamadı. Bu aksaklıklar bize gösterdi ki, önümüzdeki seçimlerde üst örgen-alt örgen eşgüdümü içinde gidilmesi ve adayların kulüp yönetim kurulu tarafından saptanması en uygun yoldur.

Dernek seçimleri, kulüplerin işleyişlerini hızlandırmak, canlılık kazandırmak

bakımından yararlı olmaktadır. Fikir Kulübü'nden haberi olmayan ve böyle bir örgüt gereği duyan arkadaşlarla karşılaşıldı. Yalnız, Fikir Kulübünün görevi, sadece dernek seçimlerine girmek değildir. Bu seçimlerde çok iyi çalışmak, ama bununla yetinmek, bize yarar değil zarar verir. Çünkü bu çalışmalar amaca ulaşmakta salt bir araçtır. Bir başka dikkat edilmesi gereken nokta, seçimlerde taviz verilerek öteki kuruluşlarla işbirliğinden kaçınıp, "sosyalistler" olarak seçimlere girildiğinin açıkça belirtilmesidir. İşbirliği, taviz vermeden yapılamaz. İşbaşına gelenler "sosyalistler" olmalıdır ve sosyalist strateji ışığında eylemde bulunmalıdırlar. Acelemiz yok. Ağır ama emin adımlarla ilerlemek, hedefimize bir daha geri dönmemek üzere ulaştırır bizi.

Eğitim ve Bilim

Kuruluş ve örgütlenme dönemlerinin belirsizlikleri, bugüne dek tam anlamıyla üzerinde durulmasını ve ele alınmasını geciktirmiştir. Örgütümüzün işleyişi, açıklığa kavuştukça, işleyişin önemli candamarlarından biri olan eğitim ve bilim üzerinde özenle durulacağı kesindir. Bugün ulaştığımız aşama ile bu konu işlenebilecek duruma gelmiştir.

Örgütümüzün giderek büyümesi yapılacak işleri artırmış ve örgütlenme kesiminde değindiğimiz iç örgütlenme çabalarına gidilmiştir. Daha çok üyeye yetki ve sorum verirken eğitim yoluyla üyelerde üye sorumluluğu, görev bilincini ve sosyalist ahlakı geliştirmek ve ortak çalışma yoluyla dinamizmi sağlama gereği vardır. Bunun yanında öğreti yönünden bilgilendirmenin, Türkiye'nin koşullarına uygun olarak olaylara ortak bir açıdan bakmayı sağlayabilecek yöntemi bulmanın da yararları açıktır.

Geçen döneme göre, daha çok iş yapılmasına karşın, yapılanlar iç açıcı değil. Konferanslar, söyleşiler bazen düzenli, bazen aksayarak sürdü. Üyelerin eğitimi için iktisat, felsefe ve toplumbilim konularında bir eğitim semineri düzenlendi. Bu seminere kulüplerden MYK'ca saptanan arkadaşlar çağırıldılar. Daha sonra katılanlar oldu. Ne var ki, ilgi ile başlayan seminerin sonu gelmedi. Arkadaşlar seminere katılmamaya başladılar.

"Türkiye'de Kapitalizmin Gelişmesi" konulu bir seminer yapıldı. Seminere Sadun Aren, Sencer Divitçioğlu ve Hikmet Kıvılcımlı katıldılar. Seminerin yankısı büyük oldu. Bu tür seminerleri yapmamızın amacı, üyelerimizin eğitiminden çok, Türkiye toplumunun ekonomik ve sosyal yapısının açık seçik ve doğru olarak ortaya konmasına ve sosyalist eylemin daha güçlü ve sağlam yolda ilerlemesine yardımcı olmaktı. Açık oturumlar düzenledik. Köy Enstitülerini anma gününde Hürrem Arman, Aydın Aydemir ve Tevfik Yılmaz'ın katıldığı açık oturumda Köy Enstitüleri çeşitli yanlarıyla ortaya kondu.

Açık oturumdan sonra, Aziz Nesin ve TÖS Genel Başkanı Feyzullah Ertuğrul konuştular. İstanbul Sekreterliği, bu konuda başarılı çalışmalar gösterdi. İlkin, 9 Temmuz 1967 de Sadun Aren, İlhan Selçuk, Çetin Özek ve İbrahim Türk'ün katıldığı ve Doğan Özgüden'in yönettiği "Anayasa ve Sosyalizm" adlı açık oturum yapıldı. Bunun 10 Eylül'de "Emperyalizm Çıkmazı", 10-11 Kasım tarihlerinde de İdris Küçükömer, Fethi Naci ve Mehmet Barlas'ın katıldığı bir diğer açık oturum izledi.

Kulüplerin üyeleriyle yaptıkları seminer ve söyleşiler giderek arttı. Atılan en olumlu adım ise kitaplığın kurulması oldu. Şirin Yazıcıoğlu'nun başarılı çalışmaları sonucu, işler biçime gelen kitaplık, bilgilendirme görevini yerine getirdi. Kitap fiyatlarının yüksekliği nedeniyle okuma gereğini karşılayamayan birçok arkadaşın, kitaplıktan yararlandığı bir gerçektir. Yeni yeni arkadaşlar tanıdık. İlk zamanlar

birçok kitap kayboldu ama sonradan kurul çalışmasına geçilmesi ve kitaplığa sahip çıkılması, kitaplığın öneminin arkadaşlarca kavrandığını ortaya koydu.

Eğitim alanında bir başka araç KAVGA. Yayın organımızda yayınlanan "Türkiye'yi Tanıyalım" yazısıyla üyelerimizin gittikleri yerlerde araştırma yapmalarının yararını belirtmiştik, ama sonuç alamadık. Bunda anket kâğıtlarının basılmaması yanında, yararı üzerinde durulmaması da rol oynadı.

3- EYLEM

İlk bakışta FKF'nin parmakla sayılabilecek kadar dışa yönelen eylemlere giriştiği söylenebilir. Ama giriştiğimiz eylemleri sergileyip değerlendirdiğimizde örgütümüzün amaçlarına uygun olduğunu görüyoruz.

Sosyalist hareketin bütünlüğü içinde olaylar karşısında tavrımızı ortaya koyduk. Gücümüzle orantılı üstesinden gelebileceğimiz eylemlere girdik. Kaş yaparken göz çıkarmamaya dikkat ettik.

Gençlik kesiminde, gençlik örgütleri temsilcilerinin katıldıkları açık oturumlarda, gençliğin üstüne düşen görevler konusunda açıklık getirerek gençlik hareketlerinin rayına oturtulmasına çalışıldı. Robert Kolej'de yapılan "Gençliğin Görevi" konulu açık oturuma Genel Yazman Ahmet Ali Arlı katıldı ve yayınlanan ortak bildiride, genellikle görüşlerimiz yer aldı. ANT dergisinin düzenlediği "Gençlik Örgütleri, Sorunları ve Aralarındaki İlişkiler" konulu toplantıda İstanbul Sekreteri Veysi Sarısözen, örgütümüzün görüşlerini ortaya koydu. Bu toplantılar, öteki gençlik örgütlerini aşma yolunda yararlı oldu.

29 Nisan toplantısı için TMTF, örgütümüzü de çağırmıştı. İlkelerimizden ödün vermeden işbirliğine girişmenin yararını düşünerek, hazırlık toplantılarına katıldık. Gençliği temsil etme iddiasında olan bir kuruluş ve diğer kuruluşların halktan kopuk girişecekleri eyleme "Hayır" dedik. Çetin Altan'ın FKF'de verdiği konferansı 1.500 den fazla kişi izlerken, Zafer Anıtında yarı sayıda tören yapıldı.

27 Mayıs dolayısıyla düzenlenen "Devrim Haftası" için de hazırlık toplantılarında aynı durumu gördük ve katılmadık. Bu toplantıların sonucu bize gösterdi ki, can çekişen adı büyük gençlik örgütlerinin bu koşullar içinde onmaları olanaksızdır. Çelişmelerinin illeti içindedirler.

Özel okulları protesto etmek için İstanbul'dan Ankara'ya bir yürüyüş düzenlendi. Yürüyüşe Kızılcahamam'da oniki kişiyle, Çiftlik yakınlarında da örgüt olarak katıldık. Yürüyüşün en etkin gücüydük. Özel okullara karşı yapılan bu hareket, özel okullarda okuyan arkadaşlarımızı, gençlik örgütleriyle ilgilenmeye zorlamış ve bu arada FKF ile de ilişki kurmalarına yol açmıştır.

Madenlerimize, petrollerimize ve bunun gibi zenginlik kaynaklarımıza el atan birtakım kişiler, bir ara ormanlarımıza göz diktiler. Özel sektöre devretmeye kalktılar. Bu durumu, 7 Mayıs 1967 de düzenlediğimiz bir sessiz yürüyüşle protesto ettik. Bu protesto, kamuoyundaki diğer tepkilerle birlikte, tasarının Meclisten geri alınmasına etken oldu. Öte yandan, bu yürüyüş gücümüzün belli bir sayıya eriştiğini gösterdi. İlk ağızda 300 kişiyle, "Ormanlar için" yürüyüş yapmak, pek büyük başarı gibi görünmeyebilir. Şu var ki, 300 kişi, "biz halkız" diyecek bir bağdaşıklığa, bir örnekliğe erişmiş 300 kişi ise iş değişir. Kaldı ki, iyi bir örgütleme ile özdeş bağdaşıklıkta 1.000 kişiyi bize sağlar.

"Ormanlar için", 9 Mayıs'ta İstanbul'da yapılan yürüyüşe katıldık. Sekreter, resmen atanmadığı için, yayınlanan bildirilere tüm kulüplerin imzası atıldı.

Emperyalizme karşı uyanış, gençlik hareketlerinde kendini gösterdi. Amerika'yı, Vietnam'da işlediği suçlardan ötürü yargılamak üzere kurulan ve çalışmalara başlayan "Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi"ne, yurdumuzdan, sosyalist bir partinin Genel Başkanı da katıldı. Mahkemenin çalışmalarını izledik. Kopenhag-

ta'ki toplantıya şu telgrafı çektik: Türkiye Sosyalist Gençliği, emperyalist Amerika'yı yargılayan mahkemenize başarılar diler."

Bir ara, İstanbul'a sık sık gelen "Altıncı Filo"nun, İstanbul'dan defolup gitmesi için 10 Ekim 1967'de açlık grevine başlandı. Grev, 16 Ekim saat 18.30'da sona erdi. Bildiriler, basın bültenleri ile kamuoyuna grev yansıtıldı. Dolmabahçe'ye de çıkamayan Amerikalı artık İstanbul'a gelemez oldu.

Anayasa ve yasalara aykırı davranışlar arttı. Anayasanın sosyalizme kapalı olduğunu belirten demeçler çoğaldı. Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın bu yolda demeç vermesi üzerine, aşağıdaki telgrafı çektik:

"Anayasanın dördüncü ve onikinci maddelerinin emrettiği gibi egemenliğin kullanılmasını belli bir sınıfın inhisarında bırakmamak amacıyla emekçi sınıfların örgütlenerek siyasi yönetime ağırlıklarını koymalarını gaye edinen sosyalizm, temel yasamızın sözüne ve ruhuna tamamen uygundur.

Anayasanın eksiksiz uygulanmasını öteden beri savunan, sosyalizmi benimsemiş gençler olarak anayasamızın sosyalizme açık olduğunu belirtmeyi görev biliriz."

Anayasa'nın halkoyuna sunuluşunun altıncı yıl dönümü üzerine parti liderlerine telgraf, Cumhurbaşkanı ve Başbakan'a Anayasa yollandı. Taksim anıtına çelenk konarak Anayasa'nın halkoyuna sunuluş yıldönümü kutlandı.

Türkiye sosyalizmini boğma oyunları yavaş yavaş oynanmaya başlandı. Sosyalist bir Milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılması geniş tepki doğurdu. Basın bültenleri ve Meclise çekilen telgrafların yanında, Kavga'nın Çetin Altan özel sayısını çıkardık. "Bornova Savcısı Lütfen Dinleyiniz" başlıklı yazıyı, Meclis tutanaklarından alarak çoğalttık. Her iki hareket yalnız Ankara'da kalmadı. Örgütümüzün bulunduğu illere ve Anadolu'nun birçok yerlerine kadar yayıldı.

Anayasa Mahkemesinin kararı, yanlış hesabın Bağdat'tan döndüğünü gösterdi.

İktidar, ekonomik alanda hergün açmazlara girdikçe, halkın uyanışı, bilinçlenişi hızla arttıkça faşizan tedbirlere yöneldi. Son olarak Anayasa teminatı altındaki sosyalist bir partinin temsilcilerine yüce Meclis'te saldırıldı. Bu davranış karşısında Basın Bültenleri ve bildiriler vererek gidişin tehlikeli bir yol olduğunu belirttik. Anayasa Mitingine katıldık. Bildiğiniz gibi bu miting, efendilerinden işaret alan halk düşmanlarının ve onlarla işbirliği yapan polisin kanunsuz davranışları sonucu amacına ulaşamadı. Bundan bir gün sonra İstanbul'da yapılan otuz bin kişilik bir topluluğun katılmasıyla başarıya ulaşan II. Uyanış Mitingini İstanbul Sekreterliğimiz ve diğer öğrenci kuruluşları ortaklaşa düzenlediler. Bu mitingde de aynı yönlü zorbalık hareketlerine girişilmek istendi. Bir önceki mitingden deneyim elde eden arkadaşlarımız gerekli güvenlik çalışmalarını yaptılar. Faşist zorbalar ve efendileri umduklarını bulamadılar.

8 Temmuz 1967 de yapılan ve Sekreterliğin etkin çabasıyla katıldığı birinci uyanış mitinginden sonra, otuz bin kişinin katılması ile yapılan ikinci uyanış mitingi, kendilerine göre demokrasiyi uygulamak isteyenlere, meydanın boş olmadığını gösterdi.

Geçtiğimiz dönem, işçi hareketleri için oldukça yoğun bir yıl oldu. Gençlik hareketi, emekçi halk kütlelerinin sorunları ile ilgilendiği, onun hareketi yanında yer aldığı, onunla ilişki kurduğu ölçüde toplumsal yapıda temele oturacağını, güç kazanacağını ve bu hareketin toplumsal etkinliğinin artacağını bilerek işçi hareketleri ile yakından ilgilendi.

Yeni iş kanununu protesto etmek için, DİSK tarafından düzenlenen mitingin, bütün çalışmalarına katıldık. 5.000 kişinin izlediği miting başarılı oldu.

Türkiye İş Sendikası'na bağlı belediye temizlik işçilerinin grevinde, grev sıra-

sında çıkan olaylarda, grevin yasaklanması üzerine yapılan mitingde, sınav dönemi olmasına rağmen üyelerimiz hazır bulundu.

Aralık 1967 içinde Singer grevi ile ilgili olarak sendika ile işbirliği kurulmuştur. Sekreterliğe gelen grev biletleri satılmıştır. Grevin tamamen sona ermesi üzerine çalışmalar durmuştur.

Kimya-İş'in Sincan Grevi özellikle SBF Sosyalist Fikir Kulübü üyeleri tarafından izlenmiştir. Şubat ayı içinde, yabancı bir ilaç kumpanyasına karşı Kimya-İş tarafından girişilen harekete, İstanbul Sekreterliği bildiri yayınlayıp fabrika önünde dağıtmakla başlamış ve 17 Şubat'ta düzenlenen yürüyüşe katılmıştır.

Öte yandan, Türkiye'nin siyasal hayatında, amaçladığımız düzenin yolu üzerinde yürürken, karşı olgulara karşı bildiriler, basın bültenleri yayınlayarak ve bunları eylemle birleştirerek hareket ettik.

Doğu mitingleri ile ilgili bildiriler, İstanbul ve Ankara'da dağıtıldı. Doğu mitingine telgraf çektik. "Yüksek Öğrenimli Arkadaşa" bildirisi 15.000 basılıp, örgütümüzün bulunduğu her yerde dağıtıldı ve yankısı açık oldu. Mc Namara'nın gelişini protesto, 10 Kasım'da "Türkiye NATO'dan Çıkmalıdır" uyarısı vb. gibi konularda tavrımızı ortaya koyduk. Son yayınladığımız bildiri, "NATO'yu Yurdumuzdan Kovalım" bildirisi oldu. Elli bin tane bastırdığımız bildirileri, Ankara'yı iyice tarayarak dağıttık. Kurultayın iki gün sonra olması nedeniyle Ankara dışına yollanamadı.

EŞGÜDÜM - HABERLEŞME

Eşgüdüm ve haberleşme konusuna paralel olarak Eşgüdüm ve Haberleşme Kolu kurulamadı. Bu alana giren çalışmalar Örgütlenme Kolu tarafından yerine getirildi.

Gençlik örgütleriyle, sendikalarla, T.Ö.S.'yla yakın ilişkiler kurmaya çalıştık. Özellikle sendikalarla olan ilişkilerimiz sonuç verdi. Bunda DİSK'in kurulması büyük faktör oldu. Basın-İş Genel Kurulunu, Örgütümüz salonunda yaparak DİSK'na katıldı. Ankara Bölge Temsilciliğinin çağrısıyla başlayan ve örgütümüz, ODTÜ Öğrenci Birliği ve DİSK'na bağlı Sendika Yöneticilerinin katıldığı toplantılar olumlu oldu. İşçi Fikir Kulübü'nün kurulması, Yeni İş Kanununu Protesto Mitingi bu toplantılar sonucu oldu. İstanbul'daki ilişkilerimiz, Sekreterlik aracılığıyla ve MYK tarafından görevlendirilip İstanbul'a giden arkadaşlarca sürdürüldü. İzmir'de NATO'ya karşı kampanya ortak yürütülüyor. Mitinglerin düzenlenmesinde yayınlanan bildirilerde DİSK ile FKF yanyana idi.

Gençlik örgütleriyle yapılan değinimler, ortak eylemlere yol açtı. Ama çok kez, örgütlenme anlayışı arasındaki fark ilişkileri azalttı.

Yurt dışı örgütlerle de gidip gelen bildiriler dışında, bir ilişki kurulamadı.

Geçen yıllara göre, ilerici örgütler ve aydınlar arasındaki dağınıklık biraz giderilmesine rağmen, kopukluk aşılamadı. Haberleşme yönünden koridorun kurulamaması, zamanında ve yerinde olaylar karşısında beraber bulunmayı önledi.

GELİR

Gelir kesiminde daha çetinleşerek sürdü. Döner sermayeli bir işe kavuşarak gelir işini düzene bağlama gerçekleşemedi. Lokal gelirleriyle, bağışlarla ve ödentilerle bu kesimdeki savaşı sürdürdük. Yalnız, geçen yıl olmayan bir uygulamaya giriştik. Dayanışma fonu kurduk. Her ay 25 lira vermeyi taahhüt eden namuslu yandaşlarımız, üyelerimiz bulunabileceğini hesaplayarak bu işe girdik. Yazıyla, sözle fonun, FKF için önemini belirttik. Bugün yirmiye yaklaşan dayanışma fonu üyemiz var. Para sıkıntısının elimizi-kolumuzu bağladığı zamanlar çok oldu. Bazı arkadaşlarımız, parasızlıktan ötürü bazı işlerin yapılamaması karşısında tepki gösterdiler. Zamanla işin içine girip somut olarak durumu kavrayınca hak verenler çok oldu. Gelir

sorununun çözülmesi gerektiği bir yere vardık. Yöneticiler kadar üyelerin de bu konuda düşünmeleri ve düşüncelerini MYK'na iletmeleri gerekmektedir. Aklımıza gelen bir yöntem kooperatifçilik yoluyla döner sermayeyi sağlayacak bir işe kavuşmak oluyor.

YAYIN

Yayının, bir yandan örgütü kaynaştırma aracı olarak haberleşmeyi, eğitimi sağlaması ve bunlar yoluyla örgütü güçlendirmeye yönelmesi, öte yandan kamuoyu üzerine etkiyerek örgütün saygınlığını artırması ve seslendiği kurum ve kişilerin bizden yana tavır takınmalarına yol açması açılarından önemi büyüktür.

FKF'nin kuruluşundan beri eksikliği duyulan, gereksinilen bir yayın organına geçen dönem çalışmalarında kavuşulmuştur. İkinci dönem çalışmaları içinde de yayın organımız KAVGA, Haziran ayına dek sürdü. 25 Ocak 1967'de teksir şeklinde üçüncü sayı çıkarıldıktan sonra, baskıya dönülmesinde yarar görüldü. Dördüncü, beşinci, altıncı sayılarla "Çetin Altan" özel sayısı baskı şeklinde çıktı.

Yaz tatilinde ve sonrasında KAVGA'nın çıkamamasının nedeni mali olanaksızlıktır. Olanaklarımızı zorlayarak çıkması ve kendini finanse edememesi iledir ki, bu önemli araçtan uzun süre yoksun kalınmıştır.

Yalnız, gelecek dönem çalışmaları için düşündüklerimizi belirtmekte yarar umuyoruz: KAVGA, bir yandan örgütün harcı olmalı yani iç güçlenmeyi sağlamalı, öte yandan dışa açılan kapımız, seslenen ağzımız olmalıdır. İç güçlenmeyi sağlaması, yani sağlam bir ideolojik temel vermesi, örgüt disiplinini pekiştirmesi, örgütün işleyişinden, güçlüklerinden, başarılarından üyeleri haberdar kılması, görev ve sorum bilinciyle ahlakı aşılaması, yapılacak işlere koşmayı sağlayacak coşkuyu yaratması, örgütümüz açısından son derece önemlidir.

Üye olmayanlara seslenirken yapacağımız, sosyalizme ısındırmak, örgütün varlığından ve görüşlerinden haberli kılarak çevresinde bilinçli toplanmalarını sağlamak, onların sorunlarına sahip çıkarak birlik olduğumuzu göstermek olacaktır.

KAVGA bu iki işlevi birden görürken, hem sosyalizmi benimsetecek, hem de örgütün ve örgütlü çalışmanın erdemini ve coşkusunu aşılayacak ve eylemde bilinçli olarak bulunmayı sağlayacaktır.

B- YAN ETKİNLİK ALANLARINDA

Sosyalizm, insanın ekonomik ve düşünsel olanaklarını olduğu kadar, günlük yaşamla uyuşabileceği yeteneklerinin de gelişimini amaçlayan bir dünya görüşüdür.

FKF, insanlardan oluşuk bir örgüt olduğuna göre, insanlar arası bir bağ kuracaktır. Bu bağı kurabilmek için, amaca ulaşma yolu üzerinde yararlı olacak çalışmalar yapacaktır.

Bu alanda da bazı kollarda çalışmalar oldu. Ne var ki, sürekli bir düzen kurulamadı. "Folklor" kesiminde kısa süreli bir çalışma yapıldı. "Müzik"te ise kurulan 'devrimci koro' umut verici bir çalışma yaptı.

Temel etkinlik alanlarındaki çalışmaların sağlam bir düzene girmesi bu alan çalışmalarının istenilen biçime ulaşmasına yardımcı olacaktır.

C- EGEMEN SINIFLARIN ENGELLEME ÇABALARI

Örgütümüzü kuruluşundan beri dikkatle izleyen egemen sınıflar, hızla örgütlenmemiz karşısında tedirgin oldular. Örgütümüzü bulunduğu yerlerde enine boyuna tartmadan baskı hareketlerine girdiler. Mutlu bir dönemeçte olduğumuzun belirtileri olan bu hareketler sosyalist gençler tarafından yasalar çerçevesinde durduruldu. Hakim sınıfların çabaları sonuçsuz kaldı. Aralarında Genel Başkanımız İzzet Ararat'ın da bulunduğu DTCF Fikir Kulübü yöneticilerine altışar ay okuldan uzak-

laştırılma cezası verildi. Cezaya yol açan Dil ve Öğretmenlere baskı konusunda yayınlanan bir bildiriydi. Danıştay, arkadaşlarımıza haklarını geri verdi. DTCF yönetimi, Sosyalist arkadaşlarımız üzerinde ısrarla duruyor, en ufak bir hatayı yakalamaya çalışıyordu. Nitekim cemiyet seçimlerinde Anayasamızda, "Sosyal Devlet İlkesi" olup, sosyalizmin yeri olmadığı ve bu adı taşıyan grupların seçimlere katılamayacağı gerekçesiyle sosyalist grubu seçimlere sokmadılar.

Siyasal Bilgiler Fikir Kulübü, peşpeşe açılan davalardan birinin Temyiz süresinin geçmesi sonucu kapatıldı. Ardından, bir önceki davada verilen kapatma kararının Temyiz'de bozulduğu bildirildi. Eskişehir İTİA Fikir Kulübü, okul yönetimince yapılan baskılar sonucu kapandı. Kurucular, kaldıkları yerlerden çıkarıldı. Son kapatma kararı YÖO Fikir Kulübü hakkında alındı. Temyiz Cevabı bekleniyor.

ETYÖO Öğrencileri Fikir Kulübü, nefes alışlarının bile izlenmesi yönünde özellik gösteriyor. Kuruluş bildirisinden tutun da bülten çıkarmaya, cemiyet seçimleri için grup toplantısı yapmaya kadar her hareket, disiplin kurulunun koğuşturmasına uğruyor. Sonunda üç kurucu arkadaşımıza, yapılan hareketleri için "içtimai vicdanı incittiği ve yüksekokul öğrencisi seviyesiyle bağdaşmadığı" gerekçesiyle, üç gün süre ile okuldan çıkarma cezası veriliyor.

Yüksek Öğretmen Okulu Müdürlüğü, Fikir kulübü kurucularını disiplin kuruluna vermiş, siyasetle uğraştıklarını oysa okulda ve dışarıda siyasetle uğraşmanın yönetmenlikçe yasaklanmış olduğunu, okul ve idaresinden izinsiz gazetede yayınlanan tüzüğün okul duvarına asılmasının suç olduğunu iddia etmiştir.

Okul yöneticilerince, kulübün siyasetle uğraşıp uğraşmadığının takdirinde kendilerinin yetkili olmadığını isbatlamış büyük bir olasılıkla da okul yöneticileri bildirileri, savcılığa teslim ederek kendi öğrencilerinin muhbiri olmuşlardır.

Ayrıca, okul yönetmeliğinde, okul dışında siyaset yapılmaz maddesinin varlığı Anayasaya aykırılığı bakımından dikkat çekmiştir.

Erzurum'da yayınlanan bir bildiriden ötürü, kürsü başkanı, Dekanlığın tahkikat için emir verdiğini ve yazılı ifadenin kendisine verilmesini söyleyecek kadar yetkilerini aşıyor. Arkasından, İktisat Fikir Kulübüne verilen bir oda, bir baskınla geri alınıyor. Böylece oda zorla idarenin tasarrufu altına alınıyor. Bunula da yetinmeyen kişiler, Atatürk Üniversitesi Öğrenci Yurdunda, Kulüp yöneticilerinin kaldığı odanın duvarına ses alma cihazı ve kablo şebekesi yerleştiriyorlar. Anayasa teminatı altındaki sosyalist gençlerin durumu anlaması ve meselenin Meclise kadar yansıması üzerine müfettiş yollanarak konuyu örtbas etmek istiyorlar. Fakültelerde kulüp panolarına dekanlar tarafından el uzatılıyor. Okuldaki polis sayıları arttırılıyor. Birinci Şube'den resmi uğraştırıcı yazılar peşpeşe yağıyor.

Öte yandan yayınladığımız her bildiri, yayın organımız Kavga'da çıkan her yazı dava konusu oluyor. Genel Başkanımız hakkında açılan oniki dava, Genel Yazmanımız hakkında açılan sekiz dava ile İstanbul Sekreterimizin uğradığı soruşturmalar ve hakkında açılan davalar, gittikçe büyüyen korkuların telaşından başka bir şey değildir. "Bornova Savcısı Lütfen Dinleyiniz" yazısı Meclis tutanaklarından alınmasına ve bu durumun Anayasaya göre mahkemece bildirilmesine karşın, Savcı, üç arkadaşımız için onbeşer yıl, 10 arkadaşımız için yedibuçuk yıl hapis cezası isteniyor. Birçok davalar bilirkişilerin elinde inceleniyor.

Öte yandan mitinglere, Doğu Gecesine asit, tabanca, cop kullanarak dinleyicilere saldırılar olmuştur. Polis saldırılara seyirci kalmakta, yakalananlar suçüstü mahkemesinde yargılanmaksızın serbest bırakılmaktadırlar. Bu konu ile ilgili önemli bir olay da Genel Başkanımız İzzet Ararat'ı gıyaben tevkifine karar verilmiş olmasıdır. Kurultayın toplanmasından iki gün önce 21 Mart Perşembe günü, Fikir kulüpleri Federasyonu Genel başkanı İzzet Ararat'ın tutuklanması anlamlıdır.

Fakat bir yandan kaba kuvvet gösterileri, öte yandan ağır suçlamalarla yüklü davalarla sosyalist gençlik yılmadı, sadece bilendi.

IV- SONUÇ

Yukarıda yurdumuzun ve dünyanın kısaca bir genel durumu anlatıldı. Gençlik sorunu ve gençlik eylemi üzerinde duruldu. FKF'nin geçen ondört ayı içerisinde yapmaya çalıştığı eylemi; karşılaştıkları güçlükler, başarı ve başarısızlıklarıyla anlatıldı. Bu çalışmalar, yarının sosyalist Türkiye'sini omuzlayan genç adamların eylemlerinde sadece küçük bir noktadır. Sosyalist hareketin süreci içinde az da olsa gerekeni yaptığımızı sanıyoruz. Ama bu görevin dünden daha iyi yapıldığını, yarına bir başlangıç olduğunu biliyoruz.

Saygılarımızla.

FİKİR KULÜPLERİ FEDERASYONU
GENEL YÖNETİM KURULU
23 MART 1968.

BELGE: 4

FİKİR KULÜPLERİ FEDERASYONU - (Üçüncü dönem çalışma raporu)
(7 Temmuz 1968 - 4 Ocak 1969)
GENEL YÖNETİM KURULU

Devrimci Kardeşler, Ulusal Kurtuluş Savaşları hızla gelişiyor. "Zincirlerinden başka kaybedecek şeyleri olmayan mazlum dünya halkları, ağır ve nasırlı ellerini toprağa basıp usul usul doğruluyorlar." Emperyalizm geriliyor. Duvarlar çatlıyor ve sömürü saltanatının, milyonların cesetleri üzerinde yükselen sarayından hesap soran devrimcilere intihar çığlıkları cevap veriyor. Mazlum halklar, kahraman bir sabahı karşılamağa hazırlanıyorlar. Emperyalizm toptan bir çöküşe doğru yol alırken, emekçilerin yapıp-yaratan yorgun ve yaralı dünyayı alın teriyle, namusla yoğurarak yeniden onarıyorlar. Emperyalizmin kanını, iliğini emdiği topraklardan sosyalizm boy vermiş yükseliyor.

Artık sosyalist düzenin gücü ve kudreti gittikçe artmakta ve uluslararası etkisi günden güne büyümektedir. Diğer yanda kendi ölümünü karnında büyüten kapitalist ülkelerdeki sınıf kavgaları, keskinleşmekte ve yerini insanın insanı sömürmediği, alın terinin, emeğin en yüce değer bilindiği sosyalizme terkedeceği günleri beklemektedir. Bu günler sayılı ve yakındır.

DÜŞMANI TANIYALIM

Devrimci kardeşler, İçinde bulunduğumuz çağ, iki zıt düzenin, birbiriyle çatıştığı bir düzendir. Eğer dünya halklarının üçte ikisi bugün daha zulmün, sömürünün baskısı altındaysa, bunun nedeni, emperyalizmin bu halklar üzerindeki baskısı ve egemenliğindendir. Bu yüzden emperyalizmi iyi tanımamız gerekir.

Lenin'in deyimiyle, 'emperyalizm, kapitalizmin en yüksek aşamasıdır.' Çok sayıda iktisadi işletmelerin yerini, onları yutarak dev tekellerin alması, sermayenin büyüyerek belirli azınlığın, "Oligarşinin" eline geçmesi ile evrensel bir nitelik kazanan kapitalizmin bu yeni aşamasında yani emperyalizme dönüşmesinde bütün yükü az gelişmiş ülkeler çekmektedir.

Çünkü emperyalizmin gelişmesi ve de yaşaması; kapitalizmin gelişmemiş olduğu, hammaddelerin ucuz ve ücretlerin düşük olduğu alanları bulmasına bağlıydı.

Emperyalist ekonominin işlemesi, iç pazarda azalan satın alma gücünün yerine devamlı dış pazar bulmak, sanayi üretimi için yeterli olmayan hammaddeyi dışardan temin etmek ve karlılığın azamileştirilmesi için en ucuz hammadde ve emek kaynaklarını ele geçirmek zorundadır.

Bunun için en elverişli olan az gelişmiş ülkelerdir. Bugün az gelişmiş ülkeler, emperyalist ülkelerin bir hammadde kaynağı, yatırım alanı ve üretim fazlası mallarını tüketen pazarlar durumundadır.

Emperyalizmin bu ülkelerde egemenliğini sürdürebilmesi o ülkede ki işbirlikçiler sayesinde olmaktadır. Zira emperyalizmin, egemenliğini, yatırım yaptığı ülkede sürdürebilmesi, kendine bağlı bir sermaye örgütü kurmasına ve bu örgütün politik ve ekonomik gücü elinde tutmasına bağlıdır.

Milli Kurtuluş Savaşlarının güçlenmesi -Milli Kurtuluş Savaşının geliştiği ülkelerde- Emperyalizm sık sık bu yola yani kendine bağlı, yandaş kimseleri iş başına getirmeyi denemekte ve de başarısını gerekirse silah zoruyla perçinlemektedir.

Bu genel tahlil ve tanımlamadan sonra dünya sorunlarına kısaca bir göz atmak gözlemlerimize açıklık bakımından yararlı olacaktır.

EMPERYALİZMİN SALDIRGANLIĞININ TEMSİLCİSİ: AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

Bugün emperyalizmin baş temsilcisi durumunda olan Amerika melun çıkarlarını sürdürebilmek için, amaçladığı dünya hegemonyasını gerçekleştirebilmek için örümcek ağı gibi kollarını her tarafa uzatmakta ve mazlum dünya halklarının başına bela kesilmektedir. Dünya nüfusunun % 6'ının yaşadığı ABD, elinde dünya kaynaklarının % 60'ını tutarak dünya nüfusunun 2/3'nin açlığına sebep olmaktadır. Amerikan kapitalizmi, dünyaya karşı kendi çıkarlarını savunmakta, savaş ve saldırı politikasıyla, askeri ittifaklarla egemenliğini sürdürmeye çalışmaktadır. Ama bu savaş ve saldırı politikası, ezilen halkların uyanışına ve devrimlere hız katmaktan başka işe yaramamaktadır. Kan ve ateş pahasına olsa da Vietnam destanı bunun için açık bir örneğidir.

VİETNAM DESTANI

Yıllardan beri devam eden ve alabildiğine vahşice sürdürülen savaş, devrimci Vietnam halkının toptan imhasını, tüm kaynaklarının kurutulmasını amaçlar. Ancak, devrimci Vietnam halkının karşısında Amerika, tam bir çıkmaza girmiş, yalnız politik değil aynı zamanda askeri bakımından da tam bir yenilginin eşiğine sokulmuştur. Amerikan ekonomik gücünü son haddine kadar zorlayan bu savaşı Vietnam'ın kazanması, emperyalizmin boyunduruğu altında bulunan bütün halklara, özellikle Güney Doğu Asya'nın bağımlı halklarına kurtuluş yolunu şimdiden açmıştır.

İnancımız odur ki, tarihte ilk Milli Kurtuluş Savaşı'nı vermiş ama bugün yine emperyalizmin ağzına düşmüş TÜRKİYE, Vietnam halkının kurtuluş mücadelesini desteklemelidir.

Kukla Diem hükümetinin davetlisi olarak Vietnam'a müdahale eden Amerika'nın 1959 yılında Türkiye ile imzaladığı ve "Dolaylı Tecavüz" hareketi belirdiği takdirde Türkiye'ye müdahale hakkı tanıyan bir anlaşmanın varlığını bilen biz sosyalist gençler, kendi bağımsızlığımızın da bir gün Amerikan silahlı saldırısına uğrayabileceğini düşünerek ve'de emperyalizme karşı düşman olduğumuzdan, kesinlikle kahraman Vietnam halkının yanında, onun destekçisi olacağımızı buradan duyurmayı bir görev sayarız.

KAYNAYAN KAZAN: ORTA DOĞU

Araplarla İsrail arasında geçen yılın Haziran ayında çıkan savaş, halen aralıklı olarak yer yer devam etmektedir. Amerika'nın ilerici Arap rejimlerini devirmeyi amaçlayarak planladığı bu savaş, istenilen sonucu vermemiş, tam tersine Orta Doğu'da emperyalizme karşı duyulan tepkiyi arttırmış ve Arap halklarının bilinçlen-

mesine yol açmıştır. Arap-İsrail savaşında büyük devletlerin yan tutması, bu yüzden Sovyet Rusya'nın filolarını Akdeniz'e çıkarması ve Amerikan filosunu tehdit edici bir güç halinde, her giden gün deniz gücüne önem vermesi bu savaşın, dünya barışı için bir tehlike olacağı tezini kuvvetlendirmektedir.

EMPERYALİZME KARŞI HALK SAVAŞI

Emperyalizmin saldırganlığı, yalnız Orta Doğu ve Vietnam'da değil Afrika ve Latin Amerika'da da devam etmektedir. Son üç-dört yılda üçüncü dünya devletleri dediğimiz bu ülkelerde, sömürgelikten kurtularak bağımsızlığına kavuşan bir kısmında zaman zaman hükümet darbeleri olmuş, iş başında olan hükümetler yönetimden uzaklaştırılarak emperyalizme hizmet eden kukla hükümetler iş başına getirilmişlerdir.

Üçüncü dünya devletleri, genel olarak emperyalizme karşı bağımsızlık çizgisi üzerinde birleşmelerine rağmen temel sorunlarının çözümünde nasıl bir yol izleyeceklerini kesin olarak saptayamamakta, devlet kapitalizmi ile sosyalizme gidecek anti-kapitalist yol arasında bocalamaktadırlar. Bu bocalamaya, o ülkedeki iktidarın niteliği sebep olmaktadır. Zira üçüncü dünya devletlerinde geleneksel toplum düzeninin artıkları henüz silinmemiştir. Halk kitleleri henüz bilinçlenmiş, uyanmış olmadıklarından yönetimi ellerinde tutanlara karşı zaman zaman örgütlü güç olarak ordu müdahale etmektedir.

Bu ülkelerin baş sorunu olan bağımsızlık ve bu uğurda verilen savaşta, önemli ve dikkat edilmesi gereken şey öncülüğün burjuvaziye kaptırılmadan bağımsızlık savaşının rotasını sosyalist doğrultuda geliştirmek olacaktır. Bu ülkeler, sosyalist rota içinde halk kitlelerinin bilinçlenmesini sağladıkları sürece gerçek kurtuluşları sağlayabilirler, ancak.

Gözden kaçırılmaması gereken nokta, bu ülkelerin pazar olarak emperyalistler tarafından bölüşülmesi için kapitalist-emperyalist ülkelerin kendi aralarındaki mücadele; bu ülkelerin de "Üçüncü dünya devletlerini" bağımsızlıklarını kazanmak ve sosyalist bir rotaya girmesiyle yerini ortak savunmaya terketmekte ve hatta emperyalist ülkeler, bu az gelişmiş ülkelerin iç işlerine müdahalede birleşebilmektedirler.

Ne var ki, emperyalistlerin müdahalelerinin, gerici hakim çevreleri destekleyerek, bir yığın kirli işler ve darbeler tertiplemelerine rağmen buradaki devrimci akım yenilmiş hatta gerilemiş bile değildir.

Ocak 1966 da seksen iki ülkenin temsilcilerinin Havana'da toplanarak, emperyalizme karşı toplu hareket, aktif politika izlenmesi gereği üzerinde anlaşmaları, bunu uygulamaya başlamaları bir kanıttır sanırız.

Her devrimci kıpırdanışı ezmeye, oranın hakim çevreleri ile birleşip karar alan Amerika'ya rağmen Latin Amerika'daki devrimci meşalenin sönmeyip, elden ele dolaşması bu kararın uygulanışının açık bir örneğidir.

Sosyalist gençler olarak görüşümüz odur ki; Türkiye'mizin yeri ve geleceği, üçüncü dünya devletlerinin yanındadır.

Tarihte ilk milli kurtuluş savaşını vererek, mazlum halklara kurtuluş bayrağını açan Türkiye, bugün, az gelişmiş ülkelere göre daha gelişmiş ve gelişebilecek durumda olduğundan o ülkelere liderlik yapabilecek yeteneklere haizdir.

Emekçi sınıf ve tabakaları örgütleyip bilinçlendirerek, kendi siyasi ve ekonomik bağımsızlığını kazanma yolunda attığımız adımlar, bizlere, ülkemiz halkını ve diğer mazlum halkların kurtuluşunu muştalamaktadır.

SOSYALİST KAMPTA ÇATIŞMALAR ve ÇEKOSLAVAKYA OLAYLARI

Emperyalizmin kendi egemenliğini sürdürmek için saldırı ve savaş politikası izlemesi ve durumunu askeri ittifaklarla garantiye bağlaması, giderek sosyalist ülke-

leri bu paktlarla kuşatması, sosyalist ülkelerin birlikte hareket etme ve dayanışma içinde bulunmasını gerekli kılmaktadır. Ne var ki, bu birlik ve dayanışma 1960'a kadar sürebilmiş, bu tarihten sonra yer yer çatlamalar ve ihtilaflar, sosyalist kampta başgöstermiştir.

Hiç şüphe yok ki, sosyalist kampta en derin çatlak SSCB ile Çin Halk Cumhuriyeti arasındadır. Son zamanlarda bu iki ülke arasındaki ihtilaf daha da derinleşmiştir.

Çin Halk Cumhuriyeti, Sovyetlerin, "Barış içinde bir arada yaşama" sloganı ile emperyalizme teslim olduğunu iddia etmekte, Sovyetlerin bu tutumunun emperyalizmin boyunduruğu altında ezilen dünya halklarını bağımsızlık savaşlarına bir çözüm getirmeyeceği inancındadır.

Çin Komünist Partisi'nin iddiasına göre: "Barış içinde bir arada yaşama ilkesi, kapitalist devletlerle, sosyalist devletler arasındaki ilişkilerde söz konusudur. Yoksa bu ilke ezilen halklarla emperyalizmin, kapitalist ülkelerde proletarya ile burjuvazinin barış içinde bir arada yaşaması şeklinde yorumlanamaz." Yine iddiaya göre, sosyalizmin dünyada muzaffer olabilmesi, az gelişmiş ülkelerin bağımsızlıklarını kazanıp sosyalist rotaya girmesi ile mümkün olacaktır. Zira az gelişmiş ülkelerdeki milli kurtuluş hareketleri gelişip bu ülkeler, bağımsızlıklarını kazanıp, sosyalist bir rotaya girince EMPERYALİZMİN PAZAR OLARAK KULLANDIĞI ALAN DARALACAK, emperyalist ülke kendi işçilerinin hayat şartlarını taviz vererek bir düzeyde tutamayacak ve alan daraldıkça içte huzursuzluk artacak, böylece burjuva iktidarı yerini sosyalist yönetime bırakacaktır. Bunun içindir ki, az gelişmiş ülkelerin milli kurtuluş savaşları desteklenmeli ve gerekirse silahlı çatışmadan kaçınmadan bu hareket yürütülmeli ve hatta üçüncü dünya savaşı bile göze alınmalıdır, şeklinde bir gerekçeye dayanmaktadır.

Buna karşılık Sovyet Rusya, "Barış içinde bir arada yaşama" ilkesini savunmakta ve Komünist topluma geçildiği ileri sürülerek, bu aşamada üretimi daha da geliştirebileceğini ve kapitalist ülkelerle rekabet edip, sosyalist ekonominin üstünlüğünü dünyaya ispat edebileceğini iddia etmekte ve kapitalizmin dünya emekçi halklarının gözlerinde itibardan düşeceğini ve kapitalist batı toplumundaki işçi sınıfının böylece sosyalizme kazanılacağını savunmaktadır.

Bunun içindir ki, üçüncü dünya savaşı böylesine yaklaşılan bir hedefi, bir kere daha geriye atabilir, denilmekte ve mümkün olduğunca barışın korunması gereği üzerinde durulmaktadır.

İki ülke arasında böylesine bir çatışma olduğu halde, bu çatışma, her iki ülkenin de teme davranışından pek farklılık yaratmamaktadır. Bu iki tezden hangisinin bugün için daha geçerli olduğu üzerinde fikir yürütürken, objektif koşulları değerlendirip ona göre karar vermenin gerekliliğine inanan biz sosyalist gençler, az gelişmiş ülkelerdeki milli kurtuluş savaşlarının sonuna dek desteklenmesini ve gerekirse silahlı mücadeleye baş vurulması hakkındaki inancımızı belirtir, ancak bu silahlı çatışmanın belirli bir döneme kadar dünya barışını tehlikeye sokmamasını da gönülden arzu ederiz. Zira, milli kurtuluş savaşlarının körpe olduğu bir dönemde çıkacak bir üçüncü dünya savaşının bu ülkelerin yararına olmadığı inancındayız. Sosyalist ülkeler arasındaki çelişmenin uzlaşmaz bir çelişki olmadığını bilen biz sosyalist gençler, az gelişmiş ülkelerin girişmiş oldukları mücadelenin, bütün sosyalist ülkeler ve sosyalist güçler tarafından desteklenmesini kaçınılmaz bir zorunluluk olduğunu belirtir, bu ülkelerin verdikleri milli kurtuluş savaşlarının yalnız kendi halklarının değil aynı zamanda bütün mazlum halkların kurtuluşuna açılan bir umut kapısı ve bir kurtuluş kıvılcımı olduğunu da hatırlatırız.

Sosyalist kampın, birlik ve beraberliği bugün de sağlanamamıştır. Zaten 1969'dan sonra ortaya çıkan uyuşmazlıklar, zan zaman çatlamalara yol açmış, dayanışma

ve birlik ilkesi zedelenmiş, Komünist partilerin yaptıkları toplantılarda belirli ilkelerde görüş ayrılığı, Komünist ve işçi partilerin mensubu bulunduğu ülkelerin tek başına hareket etmesine yol açmış ve giderek karşı devrimci bir çizgiye kadar varmıştır.

Bu açıdan bakılınca, Çekoslovakya'da olanlar gerçekten ilginçtir. Çekoslovakya'da öteden beri bir Çek-Slovak çekişmesi sürmekte, Slovakya'nın geri kalmışlığı yüzünden parti içindeki Slovak yöneticiler, Sovyetlerin paralelinden uzaklaşmak gereği üzerinde ısrar etmekte idiler.

1963 yılından itibaren özellikle yazarlar ve gazeteciler tarafından rejime ve yöneticilere karşı saldırılara girişilmiş, bu en olgun meyvelerini 1967 başlarında vermeye başlamıştır.

Çekoslovakya'da liberalleşme ve özgürlük adı altında rejime karşı bir hareket söz konusudur. Bunun altını çizmekte kuşkumuz yoktur.

Bu karşı devrim hareketi, özellikle bürokratlar, entelektüeller ve öğrenciler tarafından istenmekte ve desteklenmekte idi. Harekete karşı çıkan işçiler derhal susturuluyordu.

Önceleri Çekoslovakya'nın iç işlerine karışmama sloganıyla hareket ettiğini söyleyen Rusya, 1968 Ağustos'unda Varşova Paktı üyelerinden beşi ile beraber Çekoslovakya'yı işgal etti. Bu işgal hareketinin temelinde yatan bir diğer gerçek de Çekoslovakya'nın batıya açılan bir kapı oluşu ve emperyalizme kucak açarak Rusya'nın askeri ve iktisadi açıdan güvenliğini tehdit edici bir nitelik kazanma halidir.

Bütün bunlara rağmen Sovyetlerin Çekoslovakya'yı işgali SOSYALİZME NE KAZANDIRMIŞTIR? Bizce, mesele bu açıdan ele alınmalıdır.

Tohumları yıllardır serpilen bu karşı devrim hareketine Sovyetler neden son kertesine değin izin vermişlerdir? Düşüncemiz odur ki, bu karşı devrim atmosferinin yaratılmasında Sovyetlerin tutumunun payı büyüktür. Ayrıca şunu belirtelim, tarihi sorumluluğunu bir anda unutarak kendi savunduğu barışçı politikaya ters düşen bu işgal olayı, emperyalistlerin ellerine geniş propaganda malzemesi vermiştir. Giderek kaderini ve umudunu sosyalizme bağlamış dünya halklarının kurtuluş kavgalarına bizce gölge düşürmüştür. Çekoslovakya'nın Varşova Paktı üyeleri tarafından işgali, gerek sosyalist kamptaki, gerekse batı blokundaki devletlerin girmiş olduğu askeri ittifaklar konusunda üye devletleri düşündürmeye yol açmıştır. Söz buraya gelmişken, emperyalistlerin çıkacak bir üçüncü dünya savaşında Türkiye'yi bir sıçrama tahtası olarak kullanmayı sinsi ve hain planlarla tezgâhladıkları NATO'dan bahsetmek gereklidir.

İÇİMİZDEKİ DÜŞMAN: NATO

Türkiye, bugün girmiş olduğu askeri paktlar ve yürütülen dış politika bakımından önemli ölçüde tehlikeli bir yerdedir. Üyesi bulunduğu NATO ittifakı sayesinde Türkiye, her an bir savaşa sürüklenebilir. Üçüncü dünya savaşının patlak vermesi anında Türkiye'nin seçme hakkı olmayacaktır. Türkiye'nin karar verme hakkı olmayacaktır. Nitekim dünya savaşının patlamasına hazır bir kritik devam etmektedir. Orta Doğu'daki gerginlikten ötürü donanmalarını Akdeniz'e çıkaran Rusya ile Amerika arasında en ufak bir sürtüşme anında Türkiye, bir atlama noktası görevini yüklenecek ve nükleer bir hedef olacaktır. Bu kaçınılmazdır. Kaldı ki, NATO ittifakı üye devletler arasında eşitlik esasına dayanan kolektif bir dayanışma ittifakı da değildir. NATO, Amerikan emperyalizminin hegemonyasını sürdürmek, emperyalizmin çıkarlarını savunmak için kurulan bir paktır. Nitekim Çekoslovakya olaylarından sonra Amerika'nın paktları güçlendirme sloganı ile ortaya çıkıp, bu yolda Batı Almanya'yı kışkırtması, NATO'nun kapitalist, emperyalist devletlerin çıkarlarına hizmet niteliğini göstermesi bakımından kayda değer.

Ülkemizin hayatiyetine kasteden, böylesine hain, böylesine düşman bir kuruluşu daha hala güvenlik edebiyata ile daha hala vesayete muhtaç olma şarlatanlığıyla ve de halkımızın gözlerine baka baka haykıran yurt satıcılarına ne denli rezil bir demagojinin içinde olduklarını bir kez daha hatırlatmayı görev sayarız. NATO'ya girmek nedeni olarak ileri sürülen, "Sovyet saldırısı" iddiası bugün aklı başında bir kimseyi inandırıcı bir delil değildir. Kaldı ki, o günden bu yana dünya koşulları çok değişmiştir.

1919'larda emperyalist ülkelere karşı savaş verilirken hiç bir pakta bağlı değildik. Anadolu ihtilali içinde kişiliğini bulan Mustafa Kemal aksiyonu, bağımsızlığımıza kast edenleri nasıl kendi gücü ile yendi ise, bugün için de bağımsızlığımızı korumak için NATO gibi kapitalist toplum düzenini korumayı amaçlayan ve emperyalizmin egemenliğini sürdürme niteliği taşıyan bir paktın koruyuculuğuna ihtiyacımız yoktur. NATO'yu savunmamız için gerekli bir pakt olarak gösterenler; kendi egemenliklerini sürdürmek isteyen emperyalizm ve onun işbirlikçileridir. Türkiye, NATO ittifakına dayanılarak Amerikan emperyalizminin cirit attığı bir ülke olmuştur. NATO sayesinde 54 ikili antlaşma imzalanmış ve bu antlaşmalar sayesinde Amerika, Türkiye'de 20.000 asker barındırma, 35 milyon metre karelik toprağımızda üsler kurma, binlerce barış gönüllüsü ve uzman kılıklı ajanlarının bakanlıklarımıza sok ma hakkını elde etmiştir. Bugün, bu antlaşmalar, 1535 kapitülasyonlarına taş çıkartacak kadar bizi bağımlı bir duruma sokmuştur.

Mesele bu kadar ciddi iken Türk hükümetinin, "AP iktidarının" bu konuda ki politikası, ülkemizin çıkarlarını korumaktan uzaktır. Hükümet çevreleri, NATO'yu her zaman "Sovyet saldırısına karşı" ve üye devletlerin eşitliği esasına göre kurulmuş bir pakt olarak kamuoyuna duyurmuşlardır. Oysa bu mesele, saklanamayacak kadar ortadadır. Sovyet saldırısı bahane edilerek, ülkemizi yabancı bir devletin sultası altında bağlı bir duruma sokan ve yabancı bir devlete bağımsızlıkla asla bağdaşmayan ayrıcalıklar tanımak MİLLİ BİR POLİTİKANIN GEREĞİ DEĞİLDİR ELBET. NATO'nun gerekliliği konusunda hükümet çevreleri ile aynı paralele düşen muhalefet partilerinden de söz etmek gerekir. AP politikasını, memleketi iflasa götürdüğünü iddia eden CHP, NATO konusunda hükümetle üç aşağı, beş yukarı görüş birliği içindedir. Yüzde yüz memleket çıkarlarına aykırı ve bağımlı olduğumuzu ortaya koyan, kendi denetimimiz dışında üslerin bulunması, bu üslerden havalanan Amerikan uçaklarının her an bizi bir harbe sokacağı bir gerçek iken; halen Amerika'ya karşı "düşmanca bir tavır" takınmamamız gerektiğini söyleyen CHP'nin bu tutumu samimiyetten uzaktır. Şunu bir kez daha ifade etmek isteriz ki:

Bilerek veya bilmeyerek emperyalizme hizmet edenler, ne derlerse desinler, Türkiye NATO'dan çıkacaktır. İkili antlaşmalar ve üsler topraklarımızdan sökülüp atılacaktır.

Bunu gerçekleştirecek güç ancak ve sadece emekçilerin iktidarıdır. NATO çıkmazını böylece belirttikten sonra Türkiye'nin böylesi yarı bağımlı, yarı sömürge durumuna nasıl getirildiğini kısaca belirtmekte yarar vardır sanırız.

Türkiye'nin batının emperyalist ağma düşmesi çok öncelerden başlar.

Osmanlı devletinin 16. yüzyılda başlayan çözülmesi, batıda oluşan sanayi devrimi ile hızlanmış, içe kapalı Osmanlı düzeni, batının emperyalist etkileri altında, kültürel ve ekonomik yönden değişmeye başlamıştır. Osmanlıların, batının nüfus ve hakimiyeti altına girmesi ile Avrupa sanayiinin malları, Osmanlı pazarlarını işgal etmiş ve bu durum, Osmanlı toplumunun sınıf yapısını temelden sarsmıştır.

Bu durum karşısında, küçük zanaat erbabı, pazar için üretime geçme olanağını yitirmiş, fakat bunun yanında dış ticaret burjuvazisi "komprador" olma yolunda büyük bir güç haline gelmiştir.

1. kurtuluş savaşından sonrada savaşa öncülük eden burjuva-bürokrat yönetici

kadro, Osmanlı İmparatorluğu'nun toplum yapısını batı modeline uygun olarak kapitalist bir yolla değiştirip geliştirme çabaları sergilemiştir. Nedir ki, toplum yapısı ve koşullar el vermediğinden ister istemez emperyalizmin ağına düşülmüş ve bugün ki duruma gelinmiştir. Ve son zamanlarda bu bağımsızlık zincirine bir halka daha eklenmiştir.

ORTAK: EMPERYALİZM
PAZAR: TÜRKİYE

Egemen sınıfların kendi çıkarları uğruna Türkiye'yi batı kapitalizmine peşkeş çekip ülkemizi dar boğazlara sürüklemesinin son örneği ORTAK PAZAR anlaşmasıdır.

Böyle bir antlaşma ile Türkiye, bugünkünden daha fazla olarak yabancı sermayeye kapılarını açacak ve bu antlaşma ile yerli küçük sanayiimiz ortadan kalkacaktır. Kısacası, komprador kapitalizminin dışa bağlılığı günden güne artmaktadır. Bu bağlılık, Türkiye'yi dar geçitlere sürüklemekte, hayat pahalılığının artmasına ve ezilen halk yığınlarının insafsızca sömürülmesine yol açmaktadır.

ÇÖZÜM

Türkiye'nin bu bağımlı durumdan kurtulması, emperyalizmin bütün unsurları ile ülkemizden defolup gitmesi, bu insafsız sömürü düzeninin değiştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Hakim sınıfların elbette ki, bu düzenin değişmemesindedir. Bu bakımdan, hakim sınıfların temsilcisi AP iktidarı, düzeni sürdürmek için her çareye başvurmakta, emperyalizme ve komprador kapitalizmine karşı yasal hareketleri, anayasa dışı bir tutumla önlemek istemektedir. Geçen dönemden bu yana düzeni değiştirmek sloganı ile ortaya çıkan CHP se komprador-ağa ittifakına kaptırdığı iktidarı alabilmek için sürdürdüğü eski politikayı ortanın solu reçetesi ile halka sunmaktadır ve bu yolda emekçi kitlelerinin oyunu alarak HALKA RAĞMEN iktidara gelmek sevdasındadır.

Yıllardır komprador-ağa, diğer yanda burjuva bürokrat kadroları arasında iktidar el değiştirmekte, sınıf olarak uzun müddet yeterli bir varlık gösteremeyen işçiler ve diğer emekçi yığınlar örgütlenip siyasi iktidara ağırlığını koyamadığından, siyasi ve iktisadi çark egemen sınıfların yararına işlemekte; batı modeli demokrasisi ise bir azınlık demokrasisi olarak emekçi yığınların uyanışını engellemek ve halkı sömürmek için egemen sınıfların elinde bir oyuncak olmuştur.

Sömürücü sınıfların egemenliğinin son bulması, emperyalizmin bütün unsurlarıyla Türkiye'den defolup gitmesi, bu haksız, bu insafsız düzenin değişmesi.

İşçi sınıfının ve ezilen halk tabakalarının bilinçlenip, örgütlenmesi ve iktidara sahip çıkması ile olur ancak.

Söz buraya gelmişken, Emekçi sınıf ve tabakalarının tek siyasi sosyalist örgütü olan TİP'nden söz etmek gerekir.

1960'dan sonra emekçi halk yığınlarının gerçek sesi ve de biricik umut kaynağı olan TİP, kısa zamanda sevindirici ve umut verici gelişmeler kaydetmiş, sosyalist hareket, emekçi halk yığınlarının bağrında kök salıp, boy vermeye başlamıştır. Biz, bu gelişim sürecinin kritiğini yapmayacağız. Sadece son aylarda parti yöneticileri arasında çıkan fikir ihtilafı hakkında düşüncelerimizi belirteceğiz.

Yönetici kadro arasında ki bu ihtilaf, genel başkanın son zamanlarda bilimsel sosyalizme ters düşen beyan ve demeçleri olmuştur. Özellikle Çek olaylarından sonra yönetici kadro arasında ki anlaşmazlık giderek tabana da sirayet etmiş ve genel başkan, TİP tarihinde ilk kez büyük bir muhalefetle karşılaşmıştır.

Genel başkanın son zamanlarda, "hürriyetçi sosyalizm, güleryüzlü sosyalizm, ta-

rih hürriyet kavgalarından ibarettir, sosyalist ülkelerin maskelerini düşüreceğiz vb." garip laflar etmesi, bilimsel sosyalizmin evrensel nitelik taşıyan kuralları üzerinde şüpheler uyandıracak şekilde konuşması; gerçekten umudunu sosyalizme bağlayan genç militanları ciddi olarak endişeye düşürmüştür.

Kaldı ki, partinin hayatiyeti ile ilgili olan bu mesele, gerek militanlara, gerekse kamuoyuna kişisel, hiyerarşik, hiç değilse biçimsel bir sorunmuş gibi aksettirilmiş, mesele bir yerde karşılıklı suçlamalara kadar vardırılmıştır.

Sanırız endişemiz haklı ve yerindedir. Ne halkımızın ve nede varlıklarını sosyalizme adayan biz gençlerin, sosyalizmin yozlaştırılmasına, saptırılmasına tahammülümüz yoktur.

GENÇLİK HAREKETLERİ

Geçtiğimiz dönem, dünyada ve Türkiye'de birçok gençlik hareketleri oldu. Önce, sanayileşmiş batı toplumlarında başlayan bu hareketler, o ülkelerin sınırları içerisinde kalmamış, diğer az gelişmiş ülkelerle, sosyalist ülkelere de sıçramıştır.

Ne var ki, gençlik hareketlerinin nedenleri, her ülke için aynı olmamıştır. İleri kapitalist ülkelerdeki gençler, içinde bulundukları sosyal ve ekonomik sistemin, onları yabancılaştırıp umutsuzluğa ve bunalıma yöneltmesine karşı başkaldırırken, az gelişmiş ülkelerdeki gençler, ülkelerinin gelişmiş ülkelerin sömürü alanı olmasına karşı çıkmaktadır. Az gelişmiş ülkelerdeki gençlik hareketleri, toplumun öz sorunlarından kaynaklandığı için, temelde emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı bir hareket olarak hızlanıp gelişmekte ve giderek ciddi bir öz kazanmaktadır. Az gelişmiş ülkelerin, gelişmesinin kapitalist yolla mümkün olamayacağını bilen gençlik, zorunlu olarak devrimci olmakta, halkının kurtuluşu ve ülkesinin kalkınması için emperyalizme ve kapitalizme karşı mücadele etme gereğini duymaktadır.

Nitekim, Türkiye'deki son gençlik hareketleri, temelde emperyalizme karşı olarak başlamış, hızlanıp geliştikçe, "emperyalizme karşı ve sosyalizm için" mücadele niteliğini kazanmıştır.

Kuşkusuz Türkiye'de gençliği harekete geçiren temel unsur, Amerikan emperyalizmi ve komprador kapitalizmidir. Bunun neden böyle olduğunu belirtmeden önce tarihsel gelişimi içinde Türkiye'deki gençlik hareketlerine kısaca bir göz atalım:

Türkiye'deki ilk örgütlü hareket 1865'deki Jöntürk hareketidir. Bunu, 1889 yılında Askeri Tıbbiye öğrencilerinin kurduğu "İttihad-ı Osmani" hareketi izlemiştir. Bu hareket, 1908'lerde parti eylemine dönüşerek, "İttihat ve Terakki" adını almış ve iktidara gelmiştir. Bu hareketler, belirli bir öğretiye dayanmayıp, Abdülhamid'e karşı bir direniş hareketidir.

1916'da MTTB kurulmuş, Cumhuriyet'in ilanına kadar önemli gençlik hareketleri olmamıştır. Cumhuriyetin kuruluşundan çok partili döneme kadar gözümüze çarpan önemli bir hareket yok.

Çok partili dönemde kurulan TMTF, uzun bir süre gençliği dışarda temsil etme amacını gütmüştür.

Bu sıralarda Kore'ye asker gönderilmesini, eğitim sisteminin bozukluğuna karşı çıkışları yürüten, İstanbul ve Ankara Yüksek Tahsil Dernekleri, Türkiye'de Öğrenci Hareketleri içinde, ilk belirli ve bilinçli düşünce sistemine dayanan çıkıştı denilebilir.

27 Mayıs öncesi gençlik hareketlerinin temel niteliği, klasik hak ve özgürlükleri korumaktır. Bu hareketlerin belirli bir düşünce sistemine dayandığı iddia edilemez.

27 Mayıs Hareketinden sonra sosyalist gençler de kendi örgütlerini kurdular. 1964-65'e kadar bir sokak gösterisi niteliğinde olan, olumlu ve tutarlı bir öz taşı-

maktan yoksun olan gençlik hareketleri, 1965'den sonra sosyalist gençlerin örgütlenmesiyle, bürokrasinin yönetiminden yavaş yavaş sıyrılarak; halka dönük bir eylem niteliği kazandı.

GENÇLİĞİN GÖREVİ

Sömürme ve sömürülme ikileminde, direkt taraf olmayan genç, yaşından gelen etkilerle, araştırıcı ve heyecanlıdır. Esasen okuma yeteneğini ele geçirdikten sonra düşünme yetisini daha çok kazanan genç insan, haksızlığa karşı çıkmakta, devrimci mücadele içine girebilmektedir.

Gençlik ne bir sosyal sınıf, ne de bir sosyal tabakadır. Bu yüzden gençliğin verdiği kavganın hedefi iktidar olmamaktadır. Oysa ülke sorunlarının çözümü politiktir. Çözüm politik olunca, iktidarı hedef almak gerekir. Sınıfsal bir niteliği olmayan gençliğin, iktidara yürümesi düşünülemez. Böyle olunca gençlik için birinci amaç; ne tek başına emperyalizmle mücadele, ne anayasayı korumak, ne şu veya bu alanda sömürüyle savaştır. Zira gençlik tek başına bunların hiç birini çözemez. Çözemeyeceği için de bu sorunların çözümü için kavga veren ve burjuva iktidarını demokratik yoldan devirmeyi amaçlayan emekçi sınıfların hareketini gençlik, desteklemek zorundadır.

Nitekim Türkiye'de son zamanlarda gençlik hareketleri, bu amaç etrafında gelişmiş ve yeni düzenin ana sorunları üzerinde birleşebilen gençler, miting ve yürüyüşlerde, "Sosyalist Türkiye, Emekçi Türkiye" gibi sloganlar atarak, hareketlerini, "emperyalizme karşı, sosyalizm için" mücadele olarak tayin etmişlerdir.

Nesnel koşulların gereği Türkiye'de sosyalizmi emekçi halk kuracaktır. Halkımızın sosyalizmi kurabilmesi, bilinçlenip örgütlenmesiyle mümkündür. Bu alanda gençliğe önemli görevler düşmektedir.

İktidarı hedef alan emekçi sınıfların demokratik hareketine ve bu yolda emekçileri bilinçlendirip, örgütlenmesine yardımcı olmak gibi viddi bir işi omuzlamak gençlerin görevidir.

Gençliğin devrimci olmaya hak kazanabilmesi bu görevini yapmasıyla mümkündür.

SOSYALİST GENÇLİK ÖRGÜTÜ: FİKİR KULÜPLERİ FEDERASYONU

İşte, Fikir Kulüpleri Federasyonu, gençliğe düşen başarıya ulaşmasını sağlamak üzere kurulmuştur.

Örgütümüz, çalışmalarında, esas olarak, "emekçi halkın sorunlarının temelden çözümlenmesine yardımcı olmak" amacını gütmüştür.

Bu işlevini yerine getirirken, gençliğin sosyalist hareketin bütünlüğü içinde yer aldığını, sosyalist hareketin hedeflerini, emekçilerin hareketinin tayin ettiğini ve bu bütünlük içinde eyleme girmesi gereğini hatırdan çıkarmamış ve çalışmalarını bu ilkeler ışığında sürdürmüştür.

Genel olarak dünyanın ve Türkiye'nin içinde bulunduğu duruma değindik. Türkiye'de gençliğin görevinin ne olduğunu kısaca belirtmeye çalıştık. Şimdi, bu söylenenlerin ışığında yaptığımız çalışmaları inceleyelim:

ÖRGÜTÜMÜZÜN ÇALIŞMALARI

GYK ve MYK TOPLANTILARI: 25 Mart 1968'de İkinci Olağan Kurultaydan sonra yönetime getirilen Doğu Perinçek ve arkadaşları, örgütümüzde küçük burjuva bürokrasisinin ideolojisini egemen kılmak, giderek sosyalist saflarda bozgunlar yaratmak eğilimi içine girmeleri karşısında; 7 Temmuz'da İstanbul'da toplanıp, toplantısına 8 Temmuz 1968 günü Ankara'da devam eden GYK tarafından güvenoyu alamayarak işten uzaklaştırılmıştır.

Aynı günkü toplantıda, Genel Başkanlığa Zülküf Şahin, MYK asil üyeliklerine İnanç Kutluer, Günhan Germeyan, Sami Urfalı, Nuri Yıldırım, Adnan Celayir, Olcay Girgiç, Ekrem Öztürker; yedek üyeliklerine ise Yılmaz Şenyüz, Tahir Pekmezci, Ünal Çelenk ve Mustafa Ulusoy seçilmişlerdir.

Bundan sonraki GYK toplantısı 17 Kasım 1968'de yapılması gerekirken, çoğunluk sağlanamadığı için yapılamamıştır. Bu yapılamayan toplantı 8 Aralık'ta Ankara'da yapılmıştır. Toplantıda, yurt ve dünya olayları tartışılmış ve MYK'nca yapılan çalışmalar eleştirilmiştir.

İtiraf edelim ki, yapılan eleştiriler olumlu yönde olmamış, sistemli olarak bir grup tarafından yıpratma hareketi ve bölücülük GYK'nda da sürdürülmüştür. Bu toplantıda, Kurultay tarihi saptanarak toplantıya son verilmiştir.

Beş aylık çalışma dönemimizde onbir toplantı yaptık. Çalışma dönemimiz içinde yirmi iki toplantı yapmamız gerekirken, onbir toplantı yapılması ilk bakışta yadırganabilir. Ama olayların çok hızlı geliştiğini, karar alma olanağının bulunmadığı ve yaz aylarında MYK üyelerinin çoğunun tatile gittiğini düşünürsek, on bir toplantıyı normal saymak gerekir. Esasen önemli işlerde MYK'nca karar altına alınmış birçok işler de MYK'u genel yürütme görevinden sayıldığı için karara gerek duyulmamıştır.

MYK'u ilk toplantısını 10.7.1968'de yapmış ve bu toplantıda görev bölüşümüne gidilerek İnanç Kutluer'i Genel Yazmanlığa, Günhan Germeyan'ı Genel Saymanlığa atamıştır.

MYK'u üyelerinden Sami Urfalı'nın ayrılması üzerine yerine ilk yedek Yılmaz Şenyüz çağırılmıştır. Daha sonraları Ekrem Öztürker ve Olcay Girgiç istifa etmiş ve MYK'umuz uzun süre altı kişi ile çalışmıştır.

ÖRGÜTLENME

Örgütü Yayma: Kuruluşunun henüz dördüncü yılında bulunan FKF, görevinin gerçekten bilincine varmış, yürekli militanları, izlediği genel politika ve bunun doğal sonucu olan başarılı eylemleriyle, artık egemen sınıfların karşısına sarsılmaz bir bütünlükle dikilmiştir. Bundan kimsenin kuşkusu olmaya.

Bu durumda, genel olarak genişlemesine örgütlenmesini geniş ölçüde tamamlayan FKF, artık derinlemesine örgütlenmeyi ön plana almakla beraber, henüz fikir kulübü bulunmayan ya da kurulmuş olup federasyonumuza bağlı olmayan fakültelerde bu konularda yoğun bir faaliyet göstermiştir. Bu çabaların en olgun meyvesi ODTÜ SFK'nun örgütümüze katılması oldu. Bu arada, Sosyal Hizmetler Akademisi, Özel Zafer Mimarlık ve Mühendislik, Özel Başkent Gazetecilik okullarında, Özel Yükseliş Koleji, Gazi Eğitim Enstitüsü, A.Ü. Eczacılık Fakültesi'nde fikir kulübü kurmak üzere ön çalışmalar yapıldı. İzmir'de Ege Üniversitesi Fikir Kulübü fesh edilerek yerine: Fen, Tıp, Ziraat olmak üzere üç ayrı kulüp kuruldu.

Örgütü Güçlendirme: Egemen sınıfların, örgütümüz çalışmalarını engellemek amacı ile giriştiği tüm baskı ve tertiplerine, bir de bir kısım üyeler tarafından ki, acıdır, sosyalist ahlaka, sosyalist disipline ters düşen "tabiri caizse" provokasyonlar eklendi. Ve egemen sınıfların yanısıra, devrimci eleştiri ile sokak politikasını birbirine karıştıran bu grupla, boğuşmak zorunda kaldık. Uzlaşı sözcüğünü kesinlikle kullanmayan bu grup, devrimcilik adı altında sistemli ve sürekli provokasyonlarla örgütün çalışma düzenini sulandırmağa uğraştılar. "İlerde bu konu ayrıntılarıyla anlatılacaktır." Bu durum karşısında, özellikle felç olma durumu ile karşı karşıya kalan alt örgenleri canlandırmak, örgütümüze kan vermek amacı ile etkin üyeler her kulüpten bir araya gelerek, Çalışma Kolları Bürosunu kurduk. "Mali Büro-Basın ve Yayın- İç Örgütlenme-Dış İlişkiler-Bilim ve Eğitim" kollarından oluşan kuruluş,

kısa zamanda gerçekten büyük gelişmeler kaydetmiş, örgütü, sokulmak istenen kaostan kurtarmakta çok etkin bir rol oynamıştır.

Şüphesiz örgütü güçlendirme, örgütün iyi çalışmasını sağlamak demektir. Bu ise iyi bir haberleşme ağının kurulmasıyla, alt örgen-üst örgen ilişkilerinin rayına oturmasıyla, verilen kararların alt örgenlerce yerine getirilmesiyle mümkündür.

FKF, merkezil bir örgüttür. Bütün kararlarda son söz merkezindir. Ancak, merkez, son sözü söyleyecekse, son sözü söyleyecek ana kadar alınacak kararlara ışık tutması dileğiyle, alt örgenlerin fikirlerini almak, bir tartışma ortamı hazırlamak gerekçesi, bir kararın alınması için gereklidir.

Çalışma dönemimizde, bu kurala titizlikle uyduk. Önemli konulara ilişkin kararlarda, kulüp başkan ve yönetim kurullarını toplantılara çağırdık. Görüşlerini, önerilerini bildirmelerini, dile getirmelerini istedik. Alt örgenlerin isteklerinin merkeze ulaşması için kulüp başkanlarını, çalışma süremiz içinde 7 kez toplantıya çağırdık. Ne var ki, bu dönemde görüş ayrılığı bahanesiyle bir takım duygusal çıkışlar yapılmış, merkezin kararlarını hiçe sayabilecek ölçüde, sosyalist disiplinle bağdaşmayan bir tutumla, bazı kulüp başkanları ters davranışlar içine düşmüşlerdir. Kişisel kararlarla takınılan bu tavır, çoğu yerde FKF'nun gücünü yeterince gösterememe sorununu doğurmuş, çalışmalarımızı önemli ölçüde aksatmış, örgütün başı bozuk bir hale gelmesine yol açmıştır.

Bütün bunlara rağmen, son aylarda örgüt içi haberleşme ve eşgüdüm önemli ölçüde düzelmiş, yapılan fikir kulübü kongrelerine yetkili kişiler olarak katılınmış ve seçilen yeni yönetim kurullarıyla haberleşme iş ve eylem birliği kısmen de olsa sağlanabilmiştir.

Diğer Örgütleri Etki Altına Alma:

FKF içinde kurulan, çalışma koşullarına bağlı dış ilişkiler bürosu, FKF'nun diğer öğrenci örgütleriyle olan ilişkilerine önem vermiş, çalışma dönemimizde Ankara'daki öğrenci örgütleriyle sık sık toplantılar yapmış ve giderek SBF, Gazi Eğitim, Sosyal Hizmetler, Orta Doğu Mimarlık, İdari İlimler, Elektrik Fakültesi öğrenci dernekleriyle yapılan toplantılar sonucunda ÖĞRENCİ ÖRGÜTLERİ DAYANIŞMA KONSEYİ diye fiili bir kuruluşa gidilmiştir.

Amacı, gençlik hareketlerini tutarlı ve olumlu bir öze kavuşturmak, karşılıklı iş ve eylem birliğine dayanan bu konsey; üniversite içinde öğrenci sorunlarıyla, üniversite dışında ise Sosyalist gençlik örgütünü ve eylemlerini destekleme görevini gerek İstanbul ve gerekse Ankara'da başarıyla yürütmüştür.

Çalışma dönemimizde, bir bütün olarak gerek Ankara, gerekse İstanbul, Erzurum, İzmir'de çeşitli öğrenci kuruluşlarıyla temasa geçilmiş, öğrenci derneği, öğrenci temsilciliği seçimlerine katılınmış, İstanbul'da bu konuda büyük başarılar elde edilmiştir.

Eğitim Bilim:

İtiraf edelim ki, bu dönemde en büyük eksikliğimiz bu konuda oldu. FKF, belirli bir düzeye gelen kişilerin aralarındaki dayanışmaya, karşılıklı eğitime, iş ve eylem birliğine dayanan örgütüdür.

Kuşkusuz, belirli bir düzeye gelmek, üyelere örgüt bilinci vermek, üyelerde görev bilincini geliştirmek ancak eğitimle olur. Tutarlı eylem, teoriyi iyi bilmekle olur. Yine üyelerimizin olaylara ortak bir açıdan bakması ciddi bir eğitimle olur.

Eğitimin gerekliliğine her zamandan daha fazla önem verilmesi gereken bu dönemde, yeterli eğitim çalışmaları yapılamadı. Çalışma kollarına bağlı olarak kurulan Eğitim ve Bilim Kolu, çalışamadı. Eski yöneticiler tarafından hazırlanan eğitim listesi, yönetime geldiğimiz gün yeniden geçirilmiş, ancak gerek yaz döneminin araya girmesi, gerek sosyalist hareketin son durumu yüzünden yapılamamıştır.

Bu eksikliğimizi böylece belirtmek, bizden sonraki yöneticiler için bir uyarı olur sanırız.

Yayın:

Yayının örgütümüz için önemi azımsanmayacak denli büyüktür. Üyeler arası haberleşme aracı olarak, eğitim aracı olarak bir yayın organına kavuşmak arzuladığımız şeydir. Gerek kamuoyu gerekse öğrenciler üzerine etkimek için, kuşkusuz yayına ihtiyaç vardır. Bu nedenle, bundan önce örgütümüzün yayın organı olan KAVGA'nın yeniden çıkarılabilmesi için girişimlerde bulunulmuş, maddi şartlar elvermediği için çıkarılamamıştır. Ancak, bunun yerini tutabilecek haftalık bir bülten çıkarmak için çalıştık. "FKF Mektubu"nun çıkarılması için Yayın Kolu'na bağlı, "Yazı Kurulu" oluşturulmuş ve çalışmalara başlayarak, üniversite öğrencilerine temel konularda bilgi vermek, FKF hakkındaki haberleri üniversite çevresine duyurmayı amaçlayan bir bülten çıkarılmıştır.

Maddi olanaksızlıklar yüzünden ve de dağıtımın yeterince yapılamamasından ötürü, ikinci sayısından sonra çıkarılamamıştır. Kulüplerin ödenti ödememeleri ve üyelerin dağıtım görevini aksatmaları, böylesine bir yayın organından bizi yoksun bıraktığı için üzücüdür.

EYLEM

Çalışma süremizde giriştiğimiz uğraşlar, halka dönük olma özünü taşır. Yaptığımız eylemler belki azdır ama bu eylemler, niteliği ve önemi açısından değerlendirilirse, tutarlı ve olumlu olduğu, sosyalist hareketinin bütünlüğünü zedelemediği görülür.

Yönetime seçildiğimizden hemen sonra, GYK'nun verdiği bir kararı uyguladık.

Sosyalist mücadele tarihi bize göstermektedir ki, emekçi sınıfların zaferi ancak bilinçli sınıf mücadeleleri yoluyla mümkündür.

Köhnemiş, yozlaşmış sınıflarla uzlaşarak, anlaşarak, işbirliği yaparak zafere ulaşmayı düşünmek, temelinden sosyalizme ters düşmektir.

Bu inancı taşıyan bizler; FKF'nin üyesi bulunduğu "Devrimciler Güç Birliği"nin inandığımız ve savunduğumuz ilkelere aykırı hareket ettiğini gördük. GYK'nun verdiği direktife uyarak, FKF'nin Güç Birliği'nden ayrılma kararını bir telgrafla Devrimciler Güçbirliği İcra Konseyi'ne bildirdik. Tarihsel öneminden ötürü telgrafın metnini aynen aşağıya alıyoruz:

"ELT
27 Mayıs Milli Devrim Derneği
DEVRİMCİLER GÜÇBİRLİĞİ İCRA KONSEYİ BAŞKANLIĞINA
ANKARA

Fikir Kulüpleri Federasyonu, Milli Bağımsızlık için mücadeleyi, sosyalizm için mücadele saydığından, Milli Bağımsızlıktan yana -Anti emperyalist- bütün yasal kuruluş ve güçlerle ortak bir cephede ve ortak bir çizgi üzerinde birleşmeyi amaçları içinde sayar.

Bu nedenle, işçi ve emekçi sınıfların, Sosyalizmi kurmak için vereceği kavgada, emekçi halkımızın yanında, ona yardımcı olan Fikir Kulüpleri Federasyonu üyeleri,

Anayasadan yana tüm yasal güçlerin ortak bir cephede birleşmesini, emekçi halkımızın bilinçlenip, politik bir güç niteliğini kazanması gereğine inandığı ve bu yolda eylem yaptığı ölçüde yararlı bulur.

Oysa Devrimciler Güçbirliği içinde ki ara tabaka temsilcilerinin kendi burjuva ideolojilerini hakim kılmak ve emekçi halkın örgütüne kuşkuyla bakıp -onu tecrit etmek istemeleri- çeşitli kuruluşları içine alan Devrimciler Güçbirliğinin güç birliği amacı taşımadığına; böylesine bir güçbirliğinin, yapısı, kuruluşu ve izlediği politika itibariyle Türkiye Sosyalizmi yararına olmadığına inandığından 8 Temmuz 1968

günü yapılan Genel Yönetim Kurulu ikinci oturumunda, toplantıya katılan üyelerin oy birliğiyle Devrimciler Güçbirliğinden ayrılmayı kararlaştırmıştır. Bilgi edinilmesini dilerim.

Zülküf Şahin, Fikir Kulüpleri Federasyonu Genel Başkanı."

17 Temmuz da 6. Filonun İstanbul'a gelmesi üzerine olağanüstü bir toplantı yapan Merkez Yürütme Kurulumuz, durumu gözden geçirmiş, Amerikan Emperyalizminin koruyuculuğunu yapan 6. Filonun gelişini protesto hareketleri sırasıyla İstanbul-Ankara-İzmir-Trabzon da örgütlümüzce başlatılmıştır.

Teknik Üniversiteyi polisin hunharca basıp devrimci kardeşlerimizi yaka paça karakollara götürmesi, Vedat kardeşimizin şehit edilmesi bardağı taşıran son damlalar olmuştur. Teknik Üniversitedeki olaylardan ötürü TÜTB Başkanı Harun Karadeniz'e, bir telgraf çekilmiş, polisin genç kardeşlerimize reva gördüğü muameleyi telin için BU GİDİŞE DUR DENİLECEKTİR başlıklı bir bildiri yayınlanmıştır. Bildiri, Ankara'nın ve sekreterliklerin bulundukları illerin çeşitli semtlerinde üyelerimiz tarafından dağıtılmıştır.

İstanbul olaylarında, polisin öğrenci hareketlerine karşı almış olduğu tavır, gittikçe yasal sınırları aşmaya başlayınca Ankara'da bir takım öğrenci örgütleri, protesto hareketlerinin yanı sıra, Parlamentoyu olağanüstü toplantıya çağırmak ve yöneticileri uyarmak amacı güden oturma grevini TBMM önünde başlattılar. Yurtsever öğrencilerin bu hareketi, sömürücüleri ve onların ağababaları Amerika'yı tedirgin etse gerek, arkadaşlarımız dağıtılmaya uğraşılmış, yakalananlar karakola ve oradan da adliyeye sevkedilmişlerdir. Arkadaşlarımızın yargılanışı sırasında polis yine görevini unutmuş ve yargılamayı izlemeye gelen devrimcileri adliyeden dışarı atmıştır. Bu çatışma bize gerçekten pahalıya mal oldu: Çatışma sırasında devrimci kardeşimiz Atalay SAVAŞ'ı kaybettik.

Ağır yaralı olarak hastahaneye kaldırılan Atalay için FKF olarak derhal kan bağışı kampanyası açtık, fakat Atalay'ı kurtarmak mümkün olmadı. Atalay, hukuken sorumlu olmasa bile fiilen ve vicdanen sorumlu tuttuğumuz polisin, hunharca davranışları yüzünden şehit oldu.

Bu gerginlik içinde, genç insanların biriken dinamizmi, taşan potansiyeli, bilinçli bir örgütlenme ile emperyalist Amerika'nın fesat yuvalarına karşı fiili protestolar halinde kanalize edilirken, Genel Merkez Binasında bir basın toplantısı düzenleyerek, şehit edilen kardeşlerimizin sorumlusunun, kana bulanan ve böylece meşruluğunu yitiren iktidar ve onun polisi olduğunu, basın mensuplarına anlattık; Başbakan ve İçişleri Bakanına proteste niteliği taşıyan birer telgraf çektik.

Bu arada, Atalay SAVAŞ için FKF'de bir tören hazırladık. Federasyondan, Hacettepe Hastahanesine, oradan Atalay'ı alarak Hacı Bayram Camiine kadar büyük bir kitle halinde yürüdük. Sonra Atalay'ı ebedi istirahatgahına götürdük.

Ağustos ayı içinde, dünya olaylarında detaylarına değindiğimiz ÇEK olayları patlak verdi. Bu konuda yayınladığımız bildiride, "sosyalist Sovyetlerin tarihi sorumluluğundan, azgelişmiş ülkelerin biricik umudu, biricik kurtuluş yolu olan sosyalizme karşı emperyalistler tarafından yönetilen iftira kampanyasına, bir halka daha eklenmesine neden olan emperyalizme özgü saldırı politikasını bizzat sosyalist bir ülkenin yaptığından" söz ederek hareketi kınadık.

Belirli bir gruptan kaynaklanan suçlama kampanyası, bu bildiri nedeniyle bir kez daha işletilerek, genç üyelerin kafasında istifhamlar yaratılmaya çalışılmıştır.

İstanbul'daki olaylardan ötürü MYK kararı ile 3 arkadaşımız, göreli olarak İstanbul'a gönderilmiş, olaylar gerek MYK'ca, gerekse İstanbul Sekreterliğince, Genel Başkanın katıldığı toplantılarda, üyelerle birlikte enine boyuna tartışılmış, eylemin bundan böyle düşünsel alana aktarılması kararı, bütün sekreterliklere duyurulmuştur. Bu olaylardan sonra bir süre durulan ortalık, altıncı filonun Ağustos

sonlarında tekrar İzmir'e gelişi ile yeniden bir canlılık kazanmış, örgütümüzce yeniden protesto hareketlerine girişilmiştir. 6. Filonun İstanbul'a gelişi ile iki kardeşimizin şehit olması, bu kez bizi daha temkinli davranmaya zorluyordu. Biliyor ve inanıyorduk ki; emperyalizme karşı mücadelenin gerçekten başarıya ulaşması, bu mücadeleye emekçi sınıf ve tabakaların katılmasıyla mümkündür. Bu gerçeği gözönünde tutarak, İzmir'de TMTF Mahalli İcra Komitesi'nin çağrıda bulunduğu toplantıya katılmak üzere Genel Başkanımız İzmir'e gitti. Toplantıya 15 örgütün başkanı katıldı. Toplantıda, ilkelerimizden ödün vermeden halkın bu hareketin içine sokulması gereği üzerinde durduk. "Pasif Direnme"ye halkı davet etmek için bir komite kurulması tarafımızdan önerildi. Ve kabul edildi. Daha filo gelir gelmez, bir miting yapılması gereğini, henüz erken bulduğumuz için karşı çıktık. Bize göre, miting bir deşarj aracı değildir. Ve mevcut potansiyel olmadan yapılacak bir mitingin aleyhimize sonuçlanacağını söyledik. Toplantıya katılan örgütler, önce görüşümüze uygun davranarak mitingden vazgeçtiler. Fakat hemen o akşam, kimi siyasal çevrelerin zorlaması ile miting kararı verildi. Ve bu mitinge FKF'nu katmak istemediler. Ne var ki, biz de o gün için mitingden yana değildik. Üstelik yapılan miting, Amerikan Emperyalizmini telinden çok sosyalizmi telin niteliği taşıyordu. Zira, İzmir'de belirli örgütler tarafından kamuoyuna yapılan duyurular ve propagandalarda Çek olayları bahane edilerek, "Sosyalizmin Emperyalizminden" bahsedilmekte, Çek olaylarından ötürü sosyalist düzenler karalanmaktaydı.

Örgütümüz, böyle bir mitinge katılamazdı. Ama egemen güçlerin kukla örgütlerin böylesine emekçi halktan kopuk eylemler yaparken, FKF'da emekçilerin oturduğu kenar mahallelerde, bastırdığı 25.000 adet NEDEN AMERİKAYA KARŞIYIZ başlıklı bildiriyi dağıtmakta, halkı pasif direnmeye davet etmekte, duvar afişleri İzmir'in her semtine yapıştırılarak Protesto hareketinden geri kalmıyordu. İzmir'de açtığımız pasif direnme kampanyası tutmuş, şehrin çeşitli semtlerinde gerek şoförlerin Amerikalıları taksilerine bindirmemeleri, gerek lokantacıların Amerikalılara yemek satmamaları gibi sevindirici başarılar elde edilmiştir. Bu arada DİSK, TÖS ve DİSK'e bağlı yedi sendika ile ortak bir basın toplantısı düzenlenmiş, Amerikan emperyalizminin Türkiye'de tezgâhlanmak istediği oyun, kamuoyuna açıklanmış, Cumhurbaşkanının 30 Ağustos Zafer Bayramı münasebetiyle vermiş olduğu, "6. Filonun gelişinin Türkiye açısından memnuniyet verici bir durum yarattığını" ifade eden beyanatı şiddetle kınanmıştır.

Basın toplantısından sonra, yine adı geçen örgütlerle bir miting yapmaya karar verildi. Ve bu karar, İzmirli bütün örgütlere duyuruldu. Ne var ki, partiler üstü olduğunu iddia eden bir takım örgütler, bu verilen kararın uygulanmaması için ellerinden gelen çabayı sarf etmekten geri durmadılar. 7 Eylül'de yapacağımız mitingi sabote etmek için yine bazı siyasi çevrelerin zorlamasıyla, TMTF, yeni bir miting yapmaya karar vermiş, ancak bizim ayın 7'sinde yapacağımız mitingi felce uğratmak, sönük geçmesini sağlamak için ayın 6'sında miting yapacağını kamuoyuna duyuruyordu. Bütün engellemelere rağmen, miting yapmaktan vaz geçilmemiş, polisin miting alanına güvenlik gerekçesi ile kimseyi sokmak istememesine rağmen, bini aşkın insanın geldiği bir miting yapılmış ve bu mitingde Prof. Sadun AREN, şair Can YÜCEL ve FKF Genel Başkanı konuşarak, Amerikan emperyalizminin Türkiye için doğurduğu tehlikelerden bahsetmişlerdir.

Bütün bu olaylar olurken, bir yandan da TÖS'ün 5 Eylül'de topladığı Devrimci Eğitim Şurası'na Ankara'dan 5 üyemiz, İstanbul'dan da üyesi olduğumuz Öğrenci Örgütleri Dayanışma kurulu adına 15 kişi katılmış ve (halka dönük eğitim) ilkesinin bu şurada kabul edilmesi için olumlu çalışmalar yapmışlardır.

Bu arada, FKF'nin devrimci üyelerini, hayatlarını sosyalizme adayan yürekli militanları gerçekten inciten (Tam Bağımsız Türkiye İçin Mustafa Kemal Yürüyü-

şü)ne başlandı. Bizi inciten, yürüyüşü düzenleyen kuruluşların, örgütümüze karşı düşmanca davranışlar içine girmesiydi. Sosyalist bir öğrenci örgütü olan Federasyonumuz elbette ki burjuva ahlak anlayışıyla bu davranışa ilgisiz kalmayacaktı. Nitekim kalmadık ve yürüyüşün üçüncü gününde bir grupla yürüyüşe katıldık, bunu bir bildiri ile kamuoyuna duyurduk.

Bildiride:

1968 yılının sonuna yaklaştığımız şu günlerde devrimci gençler olarak, birinci milli kurtuluş savaşının bilincini ve heyecanının yüreğimizde taşıdığımızın bir işareti olan Mustafa Kemal yürüyüşünü dünyada ilk milli kurtuluş savaşı veren halkımızın beneler sonra yeniden emperyalizmin boyunduruğu altına girmesiyle başlayan ikinci milli kurtuluş savaşımızın bir halkası olarak görüyoruz.

Yarının mutlu ve aydınlık Türkiyesi'nin kurabilmek için, bugün verilen bu soylu kavgada devrimci gençlerin büyük görevi olduğunu biliyor ve bu görevi yaparken gücümüzü Mustafa Kemal önderliğinde, emperyalizmi yurdumuzdan kovan kahraman Türkiye halkından alıyoruz."

Diyerek görüşümüzü belirttik. Yürüyüşün beşinci günü, ikinci bir grupla tekrar yürüyüşe katıldık. Karşılaştığımız manzara gerçekten şaşırtıcı idi. Detaylarına inmek, gözlemlerimize bir açıklık getirmeyecek. Yürüyüşün 8. günü İstanbul Sekreterliği'nin de büyük bir grupla yürüyüşe katıldığını kaydedelim.

Sayın delegeler,

Yürüyüşün 8. gününde yürüyüşün katiyen anti Amerikan, anti emperyalist sloganlarla götürülemeyeceği gibi oportünist bir görüşle, kilometrelerce yol yürüyen militanların gerçekten saygı duyulacak bir nitelik gösteren eylemi ve yürüyüşü sabote edildi. Ankara'ya giremedik? Ve 1968 yılı biterken Vietnam'da pasifikasyon - halkı imha etmek- hareketinin uygulayıcısı halk celladı Kommer Türkiye'ye atandı. Bu onur kırıcı davranışı protesto ettik. Bunu bir bildiri ile kamuoyuna duyurduk. Aynı bildiride, tüm yurtsever, devrimci kuruluş ve güçleri bu elçinin Cumhurbaşkanına sunacağı itimatnamenin reddedilmesi için açtığımız kampanyaya çağırdık. Bildiri, bütün fakülte ve halk mahallerinde dağıtıldı. Olanaklar nisbetinde Ankara dışına gönderildi. Federasyonumuz, Kommer'in gelişine değin yoğun bir propaganda hareketine girişti ve Esenboğa'ya toplanan binlerce genç, halk celladını havaalanına indirmedik.

Baştan beri sözünü ettiğimiz ve gerçekten tehlikeli provokasyonlar yaratan bozguncu küçük burjuva anarşistleri, başıbozuk devrimciler, bu eylemi rotasından saptırmayı denediler. Bunun sonucu olarak tasarlanan daha etkin hareketler, topluluğun vaktinden evvelki çözülmesi sonucu yapılamadı.

Devrimci Kardeşler,

Çalışmalarımızı başta açıkladığımız görüşümüze uygun olarak yaptık. Bu çalışmalarımızın yeterli olduğu iddiasını taşımıyoruz.

Yetersizlikleri eleştirmek, kaçınılmaz bir zorunluluktur. Ama bu eleştiri öylesine düzenlenmiştir ki, öne sürülen her öneri, Yönetim Kurullarının incelemesine ve kararına sunulmalıdır.

Eleştirici, gerçekten sosyalistçe eleştiri yapmak iddiasını taşıyorsa, çalışmalara doğrudan doğruya katılarak, örgüt içinde yöneticilerin yaptığı yanlışların düzeltilmesini deneyerek sağlamalıdır. Ve de eleştirinin somut kalmasına işçi sınıfı düşmanlarına yarayacak şekilde bir biçim almamasına dikkat etmelidir.

Bizler, eleştiriye açık kişiler olarak atılan her yeni adımın sonuna kadar eleştirilmesine ve kesin olarak doğru bir çizgiye vardıktan sonra gene sonuna kadar gerçeklendirmek için çalışmaya hazır olmak durumundayız.

Hedefimizi net olarak görüp, enerjimizi boşa harcamadan hareketlerimizi bilinçle yoğunlaştırıp, başarı yolunda etkinliğimizi daha da artırmak zorundayız.

SONUÇ:

Emperyalistlerin tezgâhladıkları ve emperyalizmle işbirliği halinde olan egemen sınıf ve tabakaların, başrolü oynadıkları soygun ve talan düzeni can çekişmektedir. Emekçiler uyanıyor, elbette ki bu uyanış alınteri üzerine çöreklenen soyguncuları ürkütmektedir. Artık korkuyorlar. Korkunun çılgın öfkesi ile uyanan ve devrimci saflarda örgütlenen Yurtseverlerin üzerine gazaplarını, kinlerini püskürtmekteler. Bu cehennemi saldırı ve geniş ölçüde genç militanları hedef almaktadır.

Öyleyse bir kez daha belirtelim:

Yılmayacağız. Amerika'yı son zerresine kadar işbirlikçileri, halk soyguncularını, halk düşmanlarını yurdumuzdan söküp atana dek kavgaya devam edeceğiz.

Yaşasın emperyalizme karşı savaşan dünya halkları.

Yaşasın emekçi Türkiye halkı

Yaşasın Sosyalizm.

Saygılarımızla.

FİKİR KULÜPLERİ FEDERASYONU
GENEL YÖNETİM KURULU
4 Ocak 1969.

BELGE: 5

FİKİR KULÜPLERİ FEDERASYONU
ISTANBUL SEKRETERLİĞİ
III. KURULTAYA SUNULAN ÇALIŞMA ÇİZELGESİ

2 Nisan 1968: NATO'ya Hayır Haftası diğer öğrenci örgütleriyle birlikte düzenlendi.

Aynı günlerde Yüksek Öğretmen Okulu Fikir Kulübü üye ve yöneticilerine karşı girişilen yıldırma hareketine karşı duruldu. Bildiri yayınlandı.

18 Nisan 1968: Spor ve Sergi Sarayı'nda 17 kuruluşla birlikte Köy Enstitüleri günü dolayısı ile bir toplantı düzenlendi. Açık oturum ve folklor gösterisi yapıldı.

20 Nisan 1968: Yol-İş Sendikası Başkanı Bekir Yenigün'ün Türk-İş Kongresinde dövülmesi olayı diğer kuruluşlarla birlikte protesto edildi.

21 Nisan 1968: Robert Kolej Öğrenci Birliği tarafından düzenlenen "Türkiye'de Dinci, Gerici, Milliyetçi Akımlar" konulu açık oturuma diğer örgütlerle birlikte katılındı.

28 Nisan 1968: 28 Nisan olaylarının yıldönümü dolayısı ile FKF lokalinde diğer örgütlerle birlikte bir Basın Toplantısı yapıldı.

19 Mayıs 1968: 19 Mayıs 1919 tarihi Anti-Emperyalist mücadelenin başlangıcı olarak ele alındı ve diğer örgütlerle birlikte ortak basın toplantısı düzenlendi.

27 Mayıs 1968: 27 Mayıs dolayısı ile bürokrat kadrolar üzerine çalışmalar yapıldı ve bir açık oturum düzenlendi.

12 Haziran 1968: Boykot ve İşgaller. Spontane olarak başlayan bu harekette örgütümüz kendine düşen g"revi yerine getirdi.

15 Temmuz 1968: 6. Filo'nun gelişini protesto etmek amacıyla bir miting düzenlenilmesi için hazırlık toplantısı yapıldı. Toplantıdan çıkan arkadaşlar, anlaşılmayan bir nedenle polis tarafından yoldan toplandı.

16 Temmuz 1968: 6. Filo'yu protesto etmek üzere Dolmabahçe'de bayrak yarıya indirildi.

17 Temmuz 1968: Teknik Üniversite, Toplum Polisi tarafından basıldı, 30 kişi tutuklandı. 47 kişi yaralandı.

18 Temmuz 1968: Basma olayını protesto etmek amacı ile Taksim'de bir miting düzenledi.

Aynı gün Dolmabahçe'ye inildi. Sert çatışmalar oldu. Örgütümüze bağlı bazı

üyeler, ITÜ'lü bazı arkadaşlarla bu hareketi yanlış değerlendirdi ve barikatla Dolmabahçe'ye iniş engellenmek istendi.

Örgüt sonradan bu hatayı kavramış, direnişe katılan arkadaşların çoğunlukla FKF'li gençler olduğu anlaşılmış, DOLMABAHÇE DİRENİŞİ adlı bir gazete bu nedenle diğer örgütlerle birlikte çıkarılmıştır.

20 Temmuz 1968: Beyazıt'ta Barış için Emperyalizmle savaş mitingi düzenlendi.

Aynı gün Faşist bir grup, FKF binasına saldırdı, bir kişi sırtından, diğer bir kişi başından yaralandı.

22 Temmuz 1968: Polis, FKF binasını patlayıcı madde arama bahanesiyle bastı. Ola, bir basın toplantısı ile protesto edildi.

23-24 Temmuz 1968: Vedat Demircioğlu'nun ölümü üzerine bildirimsiz olarak Cağaloğlu'na sessiz bir protesto yürüyüşü yapıldı. 43'ü FKF üyesi olmak üzere 47 kişi tutuklandı.

25 Temmuz 1968: Cağaloğlu'nda polisle yapılan çatışmada FKF yöneticileri ve etkin üyeleri nezarette bulunduğu için çalışma yapılamadı.

27 Temmuz 1968: TMGT'nın düzenlediği, yasalara saygı mitingine bu örgütün dışında diğer devrimci örgütler katılmama kararı aldı.

28 Temmuz 1968: Öğrenci Örgütleri Dayanışma Kurulu kuruldu. Bu kurula FKF, ITÜÖB, ITÜTOTB, IYTOTB, IFTC, OFTC, GSATC, SBF, Robert Kolej Talebe Cemiyetleri, Almanya'da kurulu ATÖF ve Türk Toplumcular Ocağı vs. katıldılar.

18 Ağustos 1968: Seyyar satıcıların Açlık ve İşsizlik yürüyüşü istek üzerine organize edildi.

21 Ağustos 1968: Çek olayları ile ilgili bir bildiri yayınlandı.

28 Ağustos 1968: 6. Filo'nun gelişi ile ilgili olarak Sunay'a, İnönü'ye, Tural'a ve Harp Gazilerine bir telgraf çekildi.

30 Ağustos 1968: Emperyalizmin boyunduruğu altında ve 6. Filo'nun gölgesi altında 30 Ağustos'ları kutlayamayacağımızı ve bunun nedenlerini halka anlatan bir broşür tören anında halka dağıtıldı.

1 Eylül 1968: Sunay'ın 30 Ağustos yıldönümü dolayısıyla radyoda yaptığı konuşmaya karşı, yanılgılarını ortaya koyan geniş bir basın bildirisi yayınlandı. Bu bildiri, birçok çevrede geniş yankı uyandırdı.

4-8 Eylül 1968: TÖS'ün düzenlediği Devrimci Eğitim Şurası'na katılındı. Aynı günlerde 6. Filo'nun İzmir'e gelmesi dolayısı ile İzmir'e bir grup arkadaş gönderildi.

Bu arada, Öğrenci Örgütleri Dayanışma Kurulu tarafından gençliğin protestolarını halka anlatan bir Direniş Gazetesi çıkarıldı. Anadolu'daki öğretmenlerin adreslerine de yollandı.

9 Eylül 1968: Bu tarihten çok önce başlayan ve giderek yaygınlaşan işçi hareketlerine katılındı. Derby, Fin Finish, Emaye Taş, Kavel, Magirus grev işgallerine çalışmalar yapmak üzere izleme komiteleri kuruldu.

Bu çalışmaların olumlu bir sonucu olarak Magirus grevi ertesinde 1.500'ü aşkın işçinin üye olduğu bir İşçi Fikir Kulübü kuruldu.

1 Kasım 1968: Üniversitenin açılışı dolayısı ile Vedat Demircioğlu'nun anısına bu gün Vedat Demircioğlu Haftası olarak ilan edildi. Rektörün açışı kutlama töreni düzenlememesi üzerine bir açılış töreni düzenlendi.

Bu arada, üniversite bahçesinde başlayan açılış töreni bir grup sağcı tarafından saldırıya uğradı. 20'yi aşkın genç yaralandı.

8 Kasım 1968: Bir süre önce bir grup genç tarafından başlatılan Mustafa Kemal Yürüyüşüne, Örgüt olarak katılma kararı alındı.

16 Kasım 1968: Özel hukuk Okulu'nun açılmasını protesto etmek amacı ile başlayan boykotlar geliştirildi. Demokratik Üniversite Forumu ile bitirildi.

Magirus grevcisi 60 işçinin bu foruma katılması sağlandı.

28 Kasım 1968: ABD Büyükelçisi ve CIA ajanı Komer'in gelişini protesto eden arkadaşlardan beşi tevkif edildi.

Yine Kommer'in gelişini protesto etmek için üniversite bahçesinde Sunay'a çekilen telgrafın büyütülmüş örneği önünde bir basın toplantısı yapıldı.

26 Aralık 1968: Bir asistanın doktorasının usulsüz olarak reddi üzerine girişilen protesto hareketi karşısında rektörlüğün takındığı olumsuz tavır yerildi. Bildirilerle anlatıldı.

3 Ocak 1969: Memur kıyımını protesto hareketinde yandaş olduğumuzu açıklayan bir basın bildirisi yayınlandı.

NOT: FKF İstanbul Sekreterliği'nin bunların dışında planlı ve sürekli olan çalışmaları, Örgütlenme ve Eğitim konusunun kapsamı içinde olduğundan ayrıca yazılmadı. BU iki konuya ilişkin rapor çoğaltılamamıştır. 2 Ocak 1969.

Fikir Kulüpleri Federasyonu İstanbul Sekreterliği Kurulu

***

ÖĞRENCİ ÖRGÜTLERİ DAYANIŞMA KURULU

1- Fikir Kulüpleri Federasyonu
2- İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği
3- İstanbul Teknik Üniversitesi Teknik Okulu Talebe Birliği,
4-İstanbul Yüksek Teknik Okul Talebe Birliği,
5- Robert Kolej Öğrenci Birliği,
6- Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Talebe Cemiyeti,
7- İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti,
8- İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti,
9- İstanbul Akşam Tekniker Okulu Talebe Cemiyeti,
10- Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Derneği,
11- Berlin Türk Toplumcular Ocağı,
12- Almanya Türk Öğrenciler Federasyonu.

İstanbul adres: İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği, Gümüşsuyu-İstanbul.

Ankara adres: Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Derneği, Cebeci-Ankara.

BELGE: 6

FİKİR KULÜPLERİ FEDERASYONU 26/8/1967
İSTANBUL SEKRETERLİĞİ
Saitefendi Sokak 15/3
Aksaray
Saymanlık kolu: 1
Sayın Nermin ÖLELİTEL,

Fikir kulüpleri Federasyonu İstanbul Sekreterliği 2 ay önce kurulmuş ve kendine bir lokal kiralamıştı. Ancak bu gün lokalin kirasının ödenmemesi durumu ile karşı karşıya gelinmiştir.

Eylemlerinde ve eylemlerine kaynaklık eden düşünsel doğrultusunda, egemen sınıflara, onların temelli ya da yan kuruluşlarına karşı kesin olarak bağımsızlığını sürdüren FKF, aynı şekilde mali bağımsızlığını da titizlikle korumayı kendine amaç edinmiştir. Gerçekten de FKF'nin işlevini bugünkü sağlıklı doğrultuda sürdürmesi büyük ölçüde bu mali bağımsızlığa dayanmaktadır.

Biz bu bağımsızlığı sürdürebilmek amacı ile İstanbul Sekreterliğinin lokalini para getirir duruma soktuk. Ne var ki, buradan elde ettiğimiz gelirden, gözle görülmeyen harcamalar karşılandı ve iki aylık işletme sonucu kira fonu olarak elimizde ancak 514.50 TL. Birikmiş para kaldı.

Oysa ki (Kira anlaşması gereği) 2 ayda bir ödenen lokal kirası (kapıcı, aydınlatma vs. ile birlikte) 1.750.--TL. tutmakta ve böylece 1.236.--TL. ödeme yapmamız gerekmektedir.

Gerek üniversitenin kapalı oluşu, gerekse FKF'nin İstanbul'da (yeni kuruluşundan ötürü) yeterli ve göz doldurur eylemlerde bulunamayışmdan doğan çevre kısırlığı, mali kaynaklar bulmamızı engellemiştir.

İşte bu nedenlerden ötürü bir kez daha yardımlarınızı istemek zorunda kalıyoruz. Üstelik bu yardımlarınızı bundan böyle her ay örneğin (.....) TL. olarak sürdürme olanağınız varsa, bunu da bekliyoruz.

Toplumcu kuruluşların sık sık bu yola baş vurmaları aktif üye ve yandaşlarının mali olanaklarını bu denli zorlamaları belki hepimizi güç durumda bırakıyor ama bir yandan da muvazaalı bir kuruluş değil, ortaklaşa çabaların ürünü örgütler olduğumuzu, temiz ve de sağlıklı bir yol izlediğimizi kanıtlıyor.

Saygılarımızla.

FKF ISTANBUL SEKRETERLİĞİ

BELGE: 7

FİKİR KULÜPLERİ FEDERASYONU
İstanbul Sekreterliği 10 Ekim 1967
Saitefendi sokak 15/8 Aksaray

Sayın Şaban Erik

BARIŞ, halkların köle, insanların direnme gücünden yoksun olduğu bir dünyada kurulamaz.

Çünkü BARIŞ, güçlüler-efendiler tarafından dirençsiz ve köleleşmiş dünya halklarına bir lütuf ve atıfet değil, tersine, başkaldıran, zincirlerini koparan insanlığın alnının teri ve bileğinin hakkıyla elde edeceği bir zaferdir.

Nitekim BARIŞ için SAVAŞMAKTAN başka insanlık onurunu yüceltecek bir değer tanımıyoruz.

Amerika'yı BARIŞ DÜŞMANI ilan eden bizler, O'nun donanması yurdumuzu terkedene kadar AÇLIK GREVİ yapacağız.

Grevimize katılacağınızı umar, saygılarımızı sunarız.

Veysi Sarısözen (FKF İstanbul Sekreteri)

BELGE: 8

FKF'NİN ÜÇÜNCÜ GENEL KURUL TOPLANTISI
MDD'CİLERİN ADAY ADAYI LİSTESİ:
ANKARA:

HUKUK: 1-Mustafa Kuseyri, 2-Tuncer Eşsizhan, 3-Hüseyin Onur. SBF: 1-Cengiz Çandar, 2-Yusuf Küpeli. ZİRAAT: 1-Çetin Özkarar, 2-Yusuf Uzun. FEN: 1-Ömer Özerturgut, 2-Sezgin Büyükkuşoğlu. EĞİTİM:1-Mustafa Ulusoy, 2-Ekrem Öztürker. DTCF: 1-Gün Zileli, 2-Mehmet Yüksel. YÜKSEK ÖĞRETMEN OKULU:1-Kamer Dünya, 2-Ahmet Akgün. ERKEK TEKNİK YÜKSEK ÖĞRETMEN

OKULU:1-Adnan Altıparmak, 2-Recep Dinç. ODTÜ: 1-Münir Ramazan Aktolga, 2-Ahmet Sina. AİTİA: 1-Mehmet Demir, 2-Ahmet Bozkurt. TIP: 1-Ruhi Koç, 2-Orhan Aybers. BYYO:1-Levent Ersin. VETERİNER: 1-Mehmet Ali Gözübüyük, 2-İbrahim Yerman. HACETTEPE: 1-Necdet Sütsangı, 2-Ergun Aydınoğlu.

ISTANBUL:

İTÜ:1-Hasan Yalçın, 2-Mehmet Altun. EDEBİYAT: 1-Nihat Emeksiz, 2-Ertan Uyar. HUKUK: 1-Rahmi Aydın, 2-Enver Nalbantoğlu. TIP: 1-Ömer Güven, 2-Mustafa Kemal Parlak. İKTİSAT: Taner Kutlay, 2-Haluk Altunç. ORMAN: 1-Temel Yılmaz, 2-Ahmet Ayhan. YÜKSEK ÖĞRETMEN OKULU:1-Yusuf Kayabaşı. GÜZEL SANATLAR AKADEMİSİ: 1-Savaşkan Oral, 2-Erol Karaçay. KİMYA: Emre Dölen, 2-Hüseyin Doğan. FEN:1-Cengiz Karaköse.

İZMİR

FEN:1-Mehmet Çavuş, 2-Reha Pekerten. ZİRAAT:1-Burhan Atalay, 2-Uğurtan Özkan. YÜKSEK ÖĞRETMEN OKULU: 1-Ömer Karabulut, 2-Mustafa Fidan.

***

SOSYALİST DEVRİMCİLERİN FKF GENEL YÖNETİM KURULU ADAYLARI

ANKARA

DTCF:Alev Ateş, Emin Ergun. FEN: Nurettin Pirim, Asuman Erdost. HUKUK: Ömer Yılmaz, Mümtaz Kotan, Zülküf Şahin. EĞİTİM FAKÜLTESİ: Tülay Akgün, Yusuf Kara. SBF: Peyami Arırk, Hüseyin Ergün. YÜKSEK ÖĞRETMEN OKULU: Hasan Dönertaş, Kamer Dünya. ERKEK TEKNİK YÜKSEK ÖĞRETMEN OKULU: Mehmet Turan, Recep Dinç. ANKARA TIP: Yılmaz Şenyüz, Mustafa Ataç. HACETTEPE TIP: Saim Ergün, Gürkan Fişek. ZİRAAT: Yusuf Uzun, Tunç Çetinözkar. VETERİNER: Mustafa Yürüsün, İbrahim Yarman. ODTÜ: Çağatay Anadol, Metin Çulhaoğlu. AİTİA: Mehmet Demir, Ahmet Bozkurt. BYYO: Levent Ersin, Süleyman Coşkun.

ERZURUM

ZİRAAT: Haluk Uysalar, Mehmet Metin. TÜRKOLOJİ: Kâdir Manga, Tuncer Sümer. FİLOLOJİ: İsmet Urcan, Mehmet Ali Kılıç. İKTİSAT: Etem Tolon, Mehmet Ali Adıgüzel.

İZMİR

İİTİA: İbrahim Polat, Ünal Kaynak. TIP: Mehmet Nuri Sarmaşık, İzzet Öğül. ZİRAAT: Uğurtan Özkan, Ahmet Sar. FEN: Rebii Yanık, Doğan Aksan. İYÖO: Ömer Karabulut, Kanber Kocaöz.

TRABZON

KTÜ: Fikret Ersezer, Necdet Sökücü.

ISTANBUL

EDEBİYAT: Nihat Emeksiz, Mürsel Engin, Mehmet Atay. HUKUK: Ertuğrul Günay, Mümin Karaoğlu, Güray Tekinöz. TİP: Kemal Parlak, Ömer Güven, Barış Dervent. ORMAN: Temel Yılmaz. İKTİSAT: Necmi Demir, Ragıp Zarakoğlu, Cem Somel. YÜKSEK ÖĞRETMEN OKULU: Aydoğan Şahin, Mustafa Yiğit, Osman Kabalcı. ITÜ: Ertuğrul Tığlay, Ömer İnce, Mehmet Küçükay. GÜZEL SANATLAR: Savaşkan Oral, Erol Karacay, Necati Sağır. KİMYA: Emre Dölen, Hüseyin Doğan, Seyfettin Ünlü.

MERKEZ HAYSİYET DİVANI

1- Nuri Yıldırım, 2- Bekir Sıtkı Coşkun, 3- Salih Er.

DENETİM KURULU

1- Murat Cahit Koğacıoğlu, 2-İbrahim Güçlü.

BELGE: 9

ARKADAŞLAR...

12 Ocak 1969 tarihinde bize verilen görevlerimizden istifa ediyoruz.

Emperyalizme, onun yerli uşaklarına ve sosyalizm düşmanlarına karşı mücadele sadece yönetim koltuğunda verilmez.

Savaşımızın hızı ve gücü artacaktır...

Örgütümüzün işlerlik kazanması ve sosyalizm yolundaki kavgada etkin olması bizi sevindirir. Yanlış yorumlar sonucu etkinliği kalmaz ya da ters işlerse üzüntümüz büyük olacaktır. Ama yine de tükenmeyeceğiz.

Savaşımızın hızı ve gücü artacaktır...

Önümüzdeki günlerde emperyalizmin ve yerli işbirlikçilerinin baskısı daha da ağırlaşacak, sosyalizm düşmanlarının saptırma eğilimleri etkinlik kazanabilecektir. Ama yine de yenilmeyeceğiz.

Savaşımızın hızı ve gücü artacaktır.

Yaşasın işçiler,

Yaşasın köylüler,

Yaşasın işçi sınıfının aydınlık geleceği,

Yaşasın kurtuluş savaşları veren emekçi dünya halkları...

SITKI COŞKUN GÜRAY TEKİN ÖZ TANER KUTLAY SAVAŞKAN ORAL

***

12 Ocak 1969 tarihinde yapılan Genel Yönetim Kurulu toplantısında FKF İstanbul Sekreterliğine seçilen Sıtkı COŞKUN, üyeliklere getirilen Taner KUTLAY, Güray Tekin ÖZ, Savaşkan ORAL, 22 Nisan 1969 tarihinde görevlerinden istifa etmişler ve Genel Merkez'e bildirmişlerdir. İstifa gerekçesi aşağıda sunulmuştur.

FİKİR KULÜPLERİ FEDERASYON ISTANBUL SEKRETERLİĞİ

İSTİFA GEREKÇESİ:

FKF sosyalist gençlik örgütüdür, bu nedenle bütün eleştirilerimizin, açıklamalarımızın nihayet tüm davranışlarımızın sosyalistçe olması da kaçınılmazdır. Şu halde önce FKF'nin niteliklerini özetle yeniden gözden geçirmeliyiz.

FKF ve YAPISI:

Evet; FKF sosyalist bir gençlik örgütüdür. Bundan dolayı farklı örgüt yapısı, farklı işlerliği ve farklı hedefleri vardır. Sosyalist gençlik örgütü olmak demek sosyalist gençlerin toplandığı bir yığın örgütü olmak demek değildir. Bunun ötesinde bir anlam taşır. Sosyalist kişilerin meydana getirdiği, sosyalist işlerliği de olan gerçek örgütte üyeler büyük çarkın dişlileridir. Çark dişliler olmadan dönmez, dişliler ise çark olmadan hiçtirler.

FKF sosyalist bir örgütün gerektirdiği demokratik merkeziyetçi bir hiyerarşiye sahip olmak zorundadır. Demokratik olacaktır, yanı aşağıdan yukarıya fikir birliği, ortak tartışma, denetim kurulacaktır. FKF bütünü içinde sekreterliklerin, kulüplerin, kulüpler içinde üyelerin bulunduğu unutulmayacaktır. Ama demokratik olma meselesinde merkeziyetçilik unutulmayacak, savrukluğa, anarşiye, kaosa düşülmeyecektir. Merkeziyetçi olacaktır, yani yukardan aşağıya çeşitli görüşlere saygılı, fakat Marksist temel görüşte tavizsiz, disipliner, emir kumanda hakimiyeti kurulacak, ama merkeziyetçi olma meselesinde de demokratik öz unutulmayacak, sekterizme, bürokrasizme düşülmeyecektir. Ve böylece diyalektik bir bütünlük sağlanacaktır.

ÖRGÜTÜN İKİ YANLI GÖREVİ:

Sosyalist gençlik örgütü olarak FKF görevini iyi saptamalı ve görevinin iki yanını unutmamalıdır.

1. Yapı birimi bakımından herşeyden önce bir gençlik örgütüyüz. Öyleyse örgütümüz öğrenci içinde sağlam bağlar kurmak zorundadır. Öğrenciyle organik ilişkisini koparmamalıdır. Öte yandan bu küçük burjuva unsurlara devrimci hız ve enerji vererek devrimci harekete daha geniş kitleleri katmak ve böylece devrimci hareketi genişletmek görevimizi unutmayacağız. Ne var ki, bunu yaparken sosyalist dünya görüşümüzden en ufak bir taviz vermemeli ve görüşümüzü en keskin biçimde açıklamalıyız. 'Demokratik Üniversite' forumumuz bu görüşün uygulamasından başka bir şey değildi. Orada sosyalist olduğumuzu söyledik. Sosyalist olmanın gereği işçi öğrenci dayanışmasının somut örneğini verdik. İlk defa işçiler üniversiteye girdiler ve ilk defa aristokrat kürsülerden konuştular. Bu forum potansiyel niceliği bakımından yapılan forumların doruk noktası olmuştur. Demokratik üniversite sloganı o dönemde kesin bir şekilde tutmuştur. Daha sonra bazı arkadaşların yanlış davranışları sonucu bu birikim ve gelişim harcanmıştır.

2. Salt gençlik örgütü değiliz. Sosyalist gençlik örgütüyüz. Temel niteliğimiz bu. Ve bu temel görevimizi de bu niteliğimiz belirlemektedir. Marksizm'in proletaryaya bilinç dışarıdan götürülür kuralını herhalde hepimiz biliriz. Bu böyle olunca proletaryaya bilinç verecek ana politik örgütün yanında ona yandaş bağımsız sosyalist gençlik örgütünün de görevi belirlenir. Sosyalist gençlik örgütünün yukarda saydığımız görevleri yanında temel görevinin şehir ve köy proletaryasına bilinç taşımak olduğu açıktır. Ne var ki, burada yanlış anlamaya meydan vermemek için bir parantez açmak zorunluluğu vardır: işçiye gitmek demek salt işçiyle patron arasındaki çelişkiyi anlatmak demek değildir. Hayır, bu dar kafalılık olur. İşçiye gitmek demek ona toplumun her katındaki sömürüyü, anti demokratik girişimleri ve emperyalizmi anlatmak demektir. Bunu yapmak ise aslında toplumun her sınıf ve katına yayılmayı gerektirir. Ancak bu yayılmanın tepe noktası işçi ve köylüler olacaktır. Yani alınan veriler işçi ve köylüye aktarılacaktır, teşhir edilecektir. Böylece aynı zamanda işçi ve köylünün dışında diğer sınıf ve tabakaların devrimci enerjisi zorlanmış ve kavgaya çekilmiş olacaktır (objektif şartlar ölçüsünde). Kısaca., görevimiz işçi ve köylüye yönelik ekonomik ve siyasi ajitasyondur. Görevimiz devrim için "dinamit fitili" görmek yani devrimci kıvılcımı temel güçlere götürmektir. İşçiler ve köylüler görevlerini bizlerden devralana dek somut öncülük yapmaktır.

Devrimci görevimizin ölçüsü:

Bizlerin devrimciliği için tek şaşmaz ölçü işçi ve köylü kitlelerine gitmektir. Bu yargıyı bazı dar kafalılar sekterlikle suçlayacaklardır. Kendi dar kafalılıklarını böylece, bu yolla ispatlamış olacaklar ve yukarda saydığımız görevlerimizin bütünlüğünü gözden ırak tutacaklardır.

Evet, bizler için tek şaşmaz ölçü işçiye ve köylüye gitmektir. Özellikle keskin lafların çok edildiği, keskin devrimcilerden geçilmediği şu dönemlerde bu ölçüyü kullanmak daha da önem taşır olmuştur. Gauchist eğilimlere ve gevezeliğe paydos! Gerçek devrimci eylem için işçiye ve köylüye...

Mao bu düşünceyi çok daha açık bir biçimde şöyle belirliyor: "Gençlik hareketi içinde geniş işçi ve köylü yığınlarıyla birleşmek istemeyen bir kısım gençler, işçi ve köylü hareketine karşı çıktılar ve gençlik hareketinin akışı içinde bir karşı akım meydana getirdiler. Böyle bir eğilim iyi bir eğilim miydi? Değildi. Çünkü işçiler ve köylülere karşı çıkmakla gerçekte devrime karşı çıkıyorlardı. Ve söylediğim gibi gençlik içinde bir karşı akım meydana getirdiler... Bir yanda devrimci aydınlarla diğer yandan devrimci olmayan ve karşı devrimci aydınları ayıran çizgi onların işçi ve köylü yığınlarıyla tek bir vücut haline gelmeyi isteyip istemedikleri ve gerçekten böyle davranıp davranmadıklarında yatar. ..Burada tek ölçü saydığım bir ölçüyü önerdim. Bir gencin devrimci olup olmadığına karar verirken ölçü ne olmalıdır? Bunun tek ölçüsü vardır, o da şudur: onun geniş işçi ve köylü yığınlarıyla tek bir

vücut haline gelmek isteyip istemediğine ve pratikte böyle yapıp yapmadığına bakarız. Böyle yapan kimse devrimcidir, aksi halde ya devrimci değildir ya da karşı devrimcidir."

Görevlerimizin ne olduğunu ve ölçüsünü belirledik. Bu görevlerimizi yerine getirmenin tamamlayıcı şartının da sosyalist işlerliği sağlamak olduğunu söyledik.

Bu uğurda FKF'nun ilk kurucularından bugüne kadarki yöneticileri az veya çok ama herhalde samimi bir çaba harcadılar. Sosyalist gençliğin sosyalist bir gençlik örgütünde bir araya gelmesi mücadele gücümüzü egemen çevreleri ürkütecek kadar artırdı. Nerde bir eylem varsa FKF'nun militan üyeleri orada devrimci görevlerini yerine getirmede gözlerini kırpmıyorlar. FKF militanları aynı zamanda en güç olan bir işi daha yapıyorlar: Bu, örgütün hayatiyetini sağlayan, basit ama zor olan, sabır isteyen örgütün günlük ihtiyaçlarını karşılamaktır.

Şüphesiz örgüt bir araçtır. Ama bizi devrime götürecek tek araç. İşte tüm FKF'lu sosyalist militanlar bu gerçeği biliyor ve bu nedenle örgüte sıkıca sarılıyorlar.

Ama bugün ne oluyor? Örgüt dağınık. Üyeler arasında birlik ve beraberlik bozulmuş. Kimin ne dediği belli değil. Sosyalist örgütlerin başına bela bu dağınıklık, her an tehlikeli bir provokasyona yol açabilir. Mutlaka birşeyler yapmak lazım... Devrimci bilincimiz bizi zorluyor. Belki de bugün FKF'deki yanlış yönetime iştirakten vazgeçmek birşeyler yapmak için ilk adım olacak.

II- GENEL MERKEZLE OLAN UYUŞMAZLIĞIMIZ:

Kongreden bu yana MYK (Merkez Yürütme kurulu) ile İstanbul Sekreterliği arasında Sosyalist Örgütteki Demokratik Merkeziyetçilik prensibi gereği olması gereken ilişkiler kurulamamıştır. Çok önemli dönemlerde dahi Genel Merkezin tutumunu anlamak bizim için imkânsız olmuştur. En son bu ilişki kopukluğu boykotlarda daha açık görülmüştür.

FK Merkez ve Sekreterlikleriyle bir bütündür. Eylem içinde bu bütünlüğü korumak eylemin bütünlüğü için gerek-şarttır. Sadece eylem için değil eylem planlamalarında da bu bütünlüğe dikkat etmek zorunludur.

Son boykot hareketlerinde Genel Merkez, Sekreterlikle en ufak bir ilişki kurmamıştır. Ankara'daki hareketlerin spontane olmadığı açıktır. Bu böyle olunca tutarlı ya da tutarsız, kısa dönemli ya da uzun dönemli bir eylem planının olması gerektiği de ortadadır. Her halde vardır. Bu eylem planı hazırlanırken öğrenci potansiyeli bakımından önemli olan İstanbul ihmal edilemez. Sanırız edilmemiştir. Eğer ihmal edilmemiş ise İstanbul'daki durum nasıl öğrenilmiş hangi kaynaktan yararlanılmıştır. Bu kaynaktan alınan haberlerin doğruluğunu araştırmak için acaba neden İstanbul Sekreteri Sıtkı Coşkun boykotlardan çok kısa bir süre önce Ankara'ya Genel Merkeze gitmiş, kendisine eylem konusunda ne bilgi verilmiş, ne de İstanbul için en ufak bir direktif verilmemiştir. Kendisinin dönüşünden hemen sonra arkadan MYK görevlisi iki kişi gönderilmiş ve güya direktif verilmiştir. Nitekim İstanbul'un potansiyeli yanlış değerlendirilmiş, önemli potansiyel var sanılmıştır. Bunun sonucunda yanılmak olmuştur.

KAYNAK NERESİ İDİ?

Hukuklular Fikir Kulübü aday üyelerinin üyeliklerinin kabulü Sekreterlikten önce DÖB üyelerinden duyulmuş ve hatta bir kısım üyelerin üyeliklerinin bekletilmesi de aynı kişilerden öğrenilmiştir. Nitekim Ankara'dan gelen kişilere bu üyelerin neden gerekçesiz olarak bekletildiği sorulduğunda "İstihbarat gelmedi" demişler ve kimden gelmediği sorulduğunda da "DÖB'ten gelmedi" cevabını vermişlerdir.

Bütün bunlar aslında bizler için hiç te şaşırtıcı sonuçlar değildi. Genel Başkan, İstanbul'da iken ilişkilerini FKF dışı örgütlerde yoğunlaştırmış idi ve bu durum

kendisine bir genel toplantıda hatırlatılmıştı. Kendisinin FKF Genel Başkanı olduğu ve bütün kararları FKF içinde FKF üyeleri ile birlikte almak zorunda olduğu söylenmiştir. Nitekim kendisi de doğal olarak bunu kabul etmiştir.

Kurultaydan bu yana Sekreterliğe tek resmi yazı gelmemiştir. (Sekreter Sıtkı Coşkun'un Merkez Onur Kurulu'ndan düştüğünü bildirir son yazı hariç). Öte yandan örgütün Dev-Güç'e girişi dahi bizlere resmen bildirilmemiştir. Oysa bu konunun bir dönem önce yarattığı çatlaklıklar bilinmekte idi. Ve yine biliniyor ki, bu konuda ciddi eleştirmelerimiz vardır. Tartışma açılsaydı bazı tutarlı sonuçlara varılabilirdi. Oysa kaçar gibi apar topar bu Güç'e! girildi.

BU NEDEN BÖYLEDİR?

Stratejik planda MYK ile aynı görüş içinde olmadığımız açıktır. Bunu yukardaki bölümlerde anlattık. Bu farklılığı bilmemize rağmen uyum sağlama yönünden çaba sarfettik. Büyük kongrenin aldığı kararın bu yolda çalışmak için bizi zorladığı inancındaydık. Bu inançla birlik yönünde uyum sağlama yönünde gerçekten çalıştık.

Bu güne kadar bizim dışımızda eylem sürdüren bir gurup arkadaşın, DÖB üyelerinin FKF ye girmeleri söz konusu olmuştur. Bu işi biz başından beri olumlu karşılamışızdır. Çünkü bizim dışımızda ayrı bir gurubun oluşu eylemin bütünlüğünü bozmakta ve tasarlanan eylem planı sonuna kadar uygulanamaz olmakta idi. Ayrıca şUna inanıyorduk ki, aynı örgüt içinde ve karşılıklı birlik arzusu ile çalışıldığı takdirde aradaki sürtüşmeler kalkabilirdi. Hiç değilse eylemde birlik sağlanabilirdi.

Ne var ki, bu birliği sağlamak İsa havariciliği ile olacak şey değildi. Bazı ön şartları gerektiriyordu. Birliği sağlama çalıştığımız bütünün çelişkilerini hesaba katmak zorundaydık. Bu birlik bir anda ve bir iki kardeşlik nutku ile olacak bir şey değildi. Oysa tamamen bu yola girildi. Genel başkan, bir toplantıda, DÖB'ün alındığı haberini emri vaki yaparak bildirdi. Oysa önce Sekreterlik Kurulunun görüşü alınmalı idi. Eğer bu yol izlense idi alınacak sonuç şimdikinden farklı olmayacaktı. Tersine olan hareket bu birliği aslında çelmelemiş ve çelişkileri uyuşmazlığa itmiştir. Bununla da yetinilmemiştir. Tüzük gereği örgüte girecek herkese uygulanan "aday üyelik" prosedürü örgüt içinde tartışma konusu yapılmıştır. Genel Başkan, Sosyalist bir örgütün başkanı olarak kendisinden beklenilen kararlı davranış içinde olmamıştır. Kaypak ifadelerle durumu geçiştirmiştir. Oysa mesele bu kadar büyütülecek kadar önemli değildi o dönem. Fakat büyütüldü. Bu durum iki yönlü etki yaptı: DÖB üyeleri ayrıcalık taşıyarak FKF ye girdiklerini sanarak, kendilerini imtiyazlı! görmeğe başladılar. Öte yandan FKF üyeleri şimdiye kadar savundukları prensiplerin bir anda ve üstelik Genel Merkezce çiğnendiğini görerek örgüte karşı güvenleri sarsılmış ve ciddiye almaz olmuşlardır. Diğer taraftan DÖB'lü olmayan yeni aday üyeler -ki bunların bir kısmı bizce eylem içinde ta önceden beri tanınmakta idi- neden dolayı kendilerine bu ayrıcalığın tanınmadığını haklı olarak sormaktalar. Bu durum zaten başlamış olan uyumsuzluğu giderek artırmıştır.

Öte yandan öğrendiğimize göre Ankara'da bazı Fikir Kulübü yöneticilerine el çektirilmiştir. Nedenlerini şüphesiz bilmemekteyiz. Bu konularda pek çok spekülasyon yapıldığı halde Sekreterlik olarak resmen bize hiç bir bilgi verilmemiştir. Ortada olan gerçek şudur ki, örgütümüzde gittikçe artan bir huzursuzluk ve uyumsuzluk vardır. Bu konuda MYK'nın ne düşündüğünü ve ne gibi bir çözüm getireceğini bilmemekteyiz. Buna rağmen yukarda saydığımız nedenlerle ve en son İstanbul Sekreteri Sıtkı Coşkun'un Merkez Onur Kurulu'ndan düşürülmeğe çalışılması bizce MYK'nın tasfiyelere yönelik fikirler taşıdığını göstermektedir. Bu gerçekse nasıl bir sonuç doğuracaktır. Örgütte uyum sağlanacak mıdır, örgüt güçlenecek midir? Yoksa sol için daha vahim sonuçlarla mı karşılaşacağız. Göreceğiz.

GÖREVLERİMİZİNDEN İSTİFA EDİYORUZ

12 Ocak 1969 tarihinde Genel Yönetim Kurulu'nun bize verdiği görevlerden bugün istifa etmiş bulunuyoruz. İstifamızın ana nedenlerini bütün üyelere etraflıca anlatmak Sekreterlik görevimizin son gereğidir.

Bu konuya geçmeden, istifamız karşısında malum çevrelerin -tahmin edebildiğimiz kadarıyla- çıkaracağı kurnazca söylentileri ve yapacakları kasıtlı suçlamaları şimdiden karşılamak isteriz.

1- FKF İstanbul Sekreterlik Kurulu Üyeleri, istifa etmekle görevden kaçmamışlardır. İstifa nedenlerini üyelerin gözünde bulandırmak isteyenler bu burjuva demagojisine sapacaklardır. Bu tür uydurmalara karşı söylenecek söz şudur: Görev yeri yalnızca yönetim koltuğu değildir. Devrimci, her kademede hazır olan kişidir.

2- FKF İstanbul Sekreterlik Kurulu Üyeleri, artan politik baskı karşısında sorumluluk yüklenmekten korkmamışlardır. İktidarın ve onun kaba güçlerinin karşısında uğranılacak her bela biz sosyalist militanlar için yalnızca şeref konusudur. Fakat sosyalist tarih önünde bugünkü şatlarla sorumluluk yüklenemediğimizi itiraf etmek isteriz. Sosyalist gelişime ters düşen "solcu" bir grubun yaptığı her eyleme polise, savcıya, tüm iktidara rağmen sahip çıkarken sosyalist tarih önünde de aynı işi yapmak bizden beklenemezdi. Sosyalist tarih; ne kadar kahramanca olursa olsun, ne kadar fedakârca olursa olsun atılacak en küçük yanlış adımı affetmez. Fakat şu anda adımlarını durmadan yanlış atanlar, bizden de aynı uygun adımı beklemektedirler. Evet biz bu manada bir sorumluluğu yüklenmekten kaçınmışızdır.

3- FKF İstanbul Sekreterlik Kurulu Üyeleri, tabandan gelen baskılar ve ideolojik yetersizlik kısaca güçsüzlüklerinden dolayı çekilmemişlerdir. FKF'nun baştan beri yönetimi incelendiğinde örgüt içinde köklü bir hizip çekişmesine rastlanamaz. Yine FKF'nun eylemleri, yayınları, seminerleri, konferansları incelenir ve birde DÖB'ün eylemine, Türk Solu ve Aydınlık Dergilerinin yayınlarına bakılırsa örgütümüzün dışa (diğer sollara) karşı dahi yıkıcı hiç bir polemik sürdürmediği açıkça anlaşılır. FKF İstanbul Sekreterliği sosyalistler arası tartışmaların serbestçe gelişip yeni sentezlere varması yolunda elinden geleni yapmıştır. Ve tasfiyeye hiçbir zaman iltifat etmemiştir.

Şu halde FKF İstanbul Sekreterliği, bugüne kadar karşı olduğu grup ya da düşüncelerle ciddi hiçbir mücadele yürütmemiştir. Ne var ki, artık sosyalist hareketi rayından çıkaran bütün sapmalarla, burjuva kuyrukçuluğu ile mücadele etmek zorunluluğu doğmuştur... İstifalarımızı ideolojik kavgada yenik düştüğümüz anlamına asla gelmez. Tersine istifalarımız bu mücadelenin yeni başladığına işarettir.

Kritik günlerde birlik ve beraberliğin bozulmaması için takınılan ihtiyatlı tutum karşısında meydanı boş bulanlar bundan böyle her adımda düşünmek zorunda kalacaklardır.

4-FKF İstanbul Sekreterlik Kurulu üyelerinin istifası politik bir oyun değildir. Genel Yönetim Kurulu'nun toplantıya çağırarak FKF Genel merkezi'nin düşüreceğimiz, FKF'nda yeni bir yönetim kavgası vereceğimiz ihtimali hiç kimsenin rahatını kaçırmamalıdır. İstifanın böylesi bir amacı da yoktur. Öte yandan bize muhalefette şahlanan arkadaşlar yönetime gelmede tereddüde düşebilirler. Kendilerini yıpratacağımızı böylesi oyunlar ve tertipler içinde olduğumuzu sanabilirler. Bu arkadaşlara verilecek tek tavsiye "cesur olmalarını" telkin etmekten ibarettir.

NEDEN İSTİFA?

FKF'ndaki yönetim görevlerimizden ayrılışımızın nedenleri üç ana konu içinde açıklanacaktır.

I. Siyası muarızlarımızın tutumu

II. Genel Merkez'in tutumu

III. Örgütün geleceğinden duyulan endişe.

***

I. SİYASİ MUARIZLARIMIZIN TUTUMU

Bugün örgütte uyum, birlik ve demokratik merkeziyetçilik iflasın eşiğindedir. Bize göre bu kaosun nedenlerini iki planda toplamak mümkündür.

Siyasi muarızlarımız için FKF örgütü pek de önem taşımaz görünmektedir. Esasen FKF'nun yeni kurulduğu ve filizlendiği dönemde FKF'na karşı örgüt kuranlar - başarısız da olsalar- bugünkü muarızlarımızdır. Bu açıdan örgütün bütünlüğü üzerine ciddi endişeler duymamaktadırlar. Bu eğilim onları anti-Marksist eleştirilere ve sekter saldırılara yöneltmektedir. Örgüt içindeki bu biçim saldırılarını eylem planında da göstermişlerdir. Eylemde birlik ilkesini hiçe sayarak eylem içinde yoz tartışmalara girmişlerdir. Eylem içindeki hatalarını örtmek için de "hareketde bereket"i kendilerine ideolojik paravan yaparak arkasına gizlenmişlerdir. Elbetteki böylesi bir haksız yerden yola çıkanlar kendiliğinden anti Marksist eleştirilere başvuracak ne pahasına olursa olsun kendilerini savunacaklardı. Adeta "yavuz hırsızın ev sahibini bastırması" gibi.

Nitekim siyasi muarızlarımız bize karşı sosyalistlik hariç her türlü taktiği ve silahı kullanmaktan kaçınmıyorlar. Hem de bu silah ve taktikler gençler arasındaki sosyalist gelişimi bir adım on adım geriletse de...

BU NE BİÇİM ELEŞTİRİDİR!..

Eleştiri adına kullandıkları taktik ve silahlar, o kadar gösterişli ve heyecan vericidir ki(!), genellikle genç insanı çekebilmektedir.

Hukuklular Fikir Kulübü'nün üyelerle İkinci Genel Toplantısı'nda bu oyunun tipik bir örneği görüldü. Kısaca olayı anlatmakta siyasi muarızlarımızın tutumunu belirlemek bakımından fayda görüyoruz.

Kimya Fakültesi'nde solcu öğrencilerin başlattıkları boykota karşı faşist komandoların saldırdığı haberi üzerine FKF lokalindeki bütün arkadaşlar yardım için hazırlanmışlar, ancak ikinci bir haber üzerine faşist komando saldırısının gerçekleşmediği öğrenilmiş ve Kulüp Başkanı, arkadaşlarına dağılmalarını bildirmiştir. Her yerde, her olayda kulüp yöneticilerini güç durumda bırakmayı ilke edinenler, her şeye rağmen gidilmesini, en azından bunun bir "moral eğitimi(!) olacağını ileri sürmüşler ve kulüp yönetim kurulu üyelerinin dışındaki arkadaşları "moral eğitimi" yapmak üzere Kimya Fakültesi'ne götürmüşlerdir.

Bu son derece basit, üzerine laf bile etmeye değmeyecek kadar da gayri ciddi durum HFK'nın genel toplantısında siyasi muarızlarımızın ileri gelenlerince sıkı bir polemik konusu yapıldı.

İleri sürdükleri görüşler şunlardı: "Devrimci örgütün başkanı devrimci bir hareketin dışında kalamaz. HFK başkanı devrimci eyleme (moral eğitimine) katılmamış, devrimci eylemin dışına düşmüştür. Şu anda arkadaşımız otokiritik yaparak hatalarını kabul etmeli aksi takdirde başkanlıktan çekilmelidir."

İşin belki de en gösterişli yanı bütün bu görüşlere "proleter sosyalizminin büyük ustalarının" şahit gösterilerek onlardan dipnotlar verilmesiydi.

Laflarını tahlile ne hacet

Burada siyasi muarızlarımızın yapmak istedikleri ne eleştirerek HFK başkanını devrimci çizgiye kazanmaktır ne de toplantıya katılan FKF üyelerine Marksizm'in ustalarını anlatmaktır. Muratları olsa olsa örgütün her kademesindeki yöneticileri yıpratmak, bilerek veya bilmeyerek hem örgüte, hem katıksız sosyalist arkadaşlara kıymaktır.

Beyler; bir parça insaf, bir parça izan, bir parça dürüstlük ve samimiyet gösteriniz. Bu tutumunuzun Marksist eleştiri bir yana, sosyalist ahlak hepten bir yana burjuva sataşmacılığını bile geçtiğini görmeniz için bilmeyiz size ne demeli.

DİYALEKTİK VE ELEŞTİRİ

Marksizm'in metodu olan diyalektik materyalizm, dünyayı, gerçeği değiştirme metodudur. Her hangi bir fenomeni anlayabilmek için ona diyalektik bakımdan yanaşmak gerekir. Gelişmenin süreci bilindiğinde, çelişmeleri görüldüğünde, gelişim halindeki şeyin nasıl araştırılacağını ve sonra da nasıl değiştirileceğini görmem mümkün olacaktır. Dünyayı, gerçeği değiştirme işlemi de budur.

Diyalektik her türlü sübjektivizmi, her türlü düşünce darlığını reddeder. Eşyayı bütün yönleriyle, hareketleri gelişimleri, değişim ve dönüşümleriyle birlikte görmeyi sağlar.

Yine diyalektik bize temeli olduğu kadar teferruatı da görmek gerektiğini, şekil değerlendirilmelerinde özün unutulmaması gerektiğini öğretir. Diyalektik gelişim her fenomende mevcut çelişkileri görmemizi değişmekte olan şeyde değişmeyen, kalıcı yanı, değişmez gibi görünen şeylerde gelecek şeylerde değişikliklerin tohumunu görmeyi öğretir.

FKF olgusu da bir gelişimdir. Bunun doğuşu, gelişimi ve taşıdığı iç çelişkiler örgütün bağlı olduğu dış şartlar iyi gözlenmelidir. Örgüt içinde gelişen tezlerin süreci de incelenmelidir. Bu bütün içinde ancak tezleri daha iyi anlamak olanağına sahip oluruz. Oysa FKF de bu yapılmamaktadır. Genel merkez bu konuda ciddi gözlemler yapmamış, kendine düşen görevi sekter biçimde atlamıştır. Bunun sonucu ne olmuştur?

Üyeler kendi bilgilerini, değerlendirmelerini yukarıda sözünü ettiğimiz diyalektik yaklaşımla irdelemişler tamamen dışa dönük ve dış şartlanmanın geniş ölçüde etkisinde kalmışlardır.

Küçük burjuva tutumu odur ki; kişi baskın görüşten yana çıkar. Bu gün yaygın olan görüşü kendine mihrak seçer ve bunu tek genel geçer görüş kabul eder. Olayların, fenomenlerin ne çelişkisini görür, ne gelişmeleri görür, nede çelişkilerin içiçeliğini farkeder. Bu gün yaygın olan görüşün yerini bunun karşıtı bir görüş alırsa uzun bir bocalamadan sonra yine mihrak değiştirir ve bu sefer bu görüşü genel geçer görüş kabul eder. Ve geldikleri görüşü, seçtikleri kutbun savunucularından daha keskin daha bağnaz daha sekter biçimde eleştirirler. Daha doğrusu, bu, yukarıda değinilen küçük burjuva kaypaklığı sonucu bir eleştiriden çok, bir inkâr niteliği taşır. Bunun adı günah çıkartmaktır. Çünkü hiç bir diyalektik özü yoktur. Tezler arasında köşe kapmaca oynamaktan, kulüp tutmaktan öte geçmeyen bir seçme işlemi yapılmaktadır. Bu tutum giderek sol şarlatanlığa varmaktadır. Ve de varmıştır.

Hiç kimse mutlak yanılmazlık iddiasında bulunamaz. Ama bu görüşü de diyalektik biçimde anlamak gerekir. Bu görüş ille de bilginin kaba ve büyük yanlışları da birlikte getireceğine işaret değildir. Bilgi edinme yolunda olan kişi bu yanlışlardan kaçınır. Fakat bu yanlış yapmaktan korkmak değildir. En az yanlış yapmanın yolu ise diyalektik materyalizmi iyi anlamak iyi kullanmaktır.

Bu sözler şüphe yok ki yeni keşfedilmiş şeyler değil. Bununla beraber çok lafı edildiği halde diyalektik materyalizmi gerçekten iyi kavramak, onu bir reçete gibi kullanmaktan kaçınarak (ki bu diyalektik materyalizm olmaz) onu canlı, yaşayan özüyle canlı olaylara uygulama meselesi kolay olmayan bir meseledir. Çelişkilerin lafını etmek, peşpeşe diyalektiğin kanunlarını sıralamak, tarihi şartlar hesaba katılmaksızın basma kalıp şemalar vermek sonra da somut bir olayda Marksist eleştiriden uzak inkarlara gitmek, kulüp seçmek, sekter saldırılara girmek...İŞTE KÜÇÜK BURJUVA KAYPAKLIĞI KÜÇÜK BURJUVA TUTARSIZLIĞI, OPORTÜNİZM VE İŞTE SOL ŞARLATANLIK!.

Bu tutum bizi sağlam yorumlamalara tesbitlere ulaştıracak olan eleştiri-özeleştiri mekanizmasından uzaklaştırır ve onu yozlaştırır. Marksist eleştiriyi bilmek ve bilmekten öte kavramak çok önemli bir olgudur. Marksist eleştiriyi "kıran-kırana ten-

kit" biçiminde anlayan arkadaşlarımız vardır. Ve maalesef örgüt içindeki yapısını verdiğimiz genel eğilim sonucu bu arkadaşlarımızın sayısı artmaktadır.

Bu anlayışa göre eleştiri ne kadar kıran kırana olursa -ki bu deyim onlarındır- o kadar sağlam Marksist bir eleştiri olur. Bu anlayışın altında diyalektik değil Aristo mantığı yatar. Ve giderek eleştiri tek amaç taşır olur. Kıran-kırana tenkit! Aslında bunun altında kişileri yıpratmak isteği vardır. Böylece amaç aynı zamanda metod haline getirilmiş olur.

Oysa Marksist eleştiri diye bir şey vardır. Bu eleştirinin metodu "birlik-kritik-birlik"tir. Bir bütünün eleştirisini yapmak için hiç şüphe yok ki onu parçalara ayırmak zorunluğu vardır. Bir örgütün eylemi şüphe yok ki, birimler halendi ele alınır eleştirilir. Bunun bir başka yolu yoktur. Ne var ki, eleştiri amacıyla bütünü parçaladığımız an kapımızın eşiğinde bir tehlike belirir. Bu, ufak birimin daha açık deyimle bir eylemin eleştirilerek yanlış ya da doğru sonucuna vardıktan sonra bunu hemen bütünün işleyişine yani, örgütün ya da yönetimin bütünü üstüne genelleştirmektir. Yani daha önce anlattığımız birim bütün ilişkisini görmemektir.

Bu yanlıştan kaçınmanın yolu ise Marksist eleştiri prensiplerine uymaktır. Eleştiriye girerken mutlak birlik amacıyla hareket edilecektir. Yani örgütün birliği amaçlanacaktır. Bu amacı taşıyan eleştiri birim -bütün ilişkisini gözden ırak tutamaz. Bunun sonunda çıkacak gerçek en doğru olan olacaktır. Ve sonuçta birliğe varılmış olacaktır. İşte birlik ile başlayan eleştiri ancak kıran kırana olabilir. Çünkü artık eleştirinin amacı ve metodu kıran kırana olmak değildir. Amaç gerçeği yakalamak, metod ise birlik-kritik-birliktir.

Şuraya kadar anlattığımız Marksist eleştirinin ilerletici -yol gösterici, birliği pekiştirici karakteri yanında siyasi muarızlarımızın başvurdukları gülünç ama tehlikeli, şarlatanca ama sekterist eleştiri apaçık ortaya çıkmaktadır.

Yazık ki, bu sataşmacı eleştiriye Marksist'çe cevap vermek her zaman kolay değildir... Siyasi muarızlarımız bunu çok iyi biliyorlar. Marksist ihtiyat ve itiyadımız aleyhimize şantaj olarak kullanılıyor.

Hem FKF içinde olacaksın, hem kendini en keskin eylem adamı diye tanıtacaksın hem de girişilen eylemlerde tartışmalar çıkararak sekreterliği işe yaramaz etkinlik sağlayamaz duruma getireceksin. Olmaz böyle şey... Bunun adına harc-ı alem burjuva politikacılığı denir ve sosyalist mücadelede yeri de değeri de yoktur.

Siyasi muarızlarımızın bu tutumlarını iki ana noktada inceliyoruz:

A- EYLEM PLANINDA, B- İDEOLOJİK PLANDA

A- EYLEM PLANINDA:

FKF İstanbul Sekreterliği bu güne kadar eylemsizlikle ve yanlış hedefli eylemler yapmakla suçlanmıştır. Genç insanın dinamizmini, sosyalist heyecanını istismar etmeye dayanan bu suçlamaları kesinlikle haksız ve kasıtlı olarak niteliyoruz. Esas amaçları FKF İstanbul Sekreterliğini gerçekten eylemsiz hale getirmek, yıpratmak böylece örgütü ele geçirmektir. Bu uğurda yaptıkları iş ya sekreterliğin eylemlerini baltalamak, arkasından sekreterlik eylemsizdir demek veya sosyalist mantığa sığmayan Anarşist eylemlerle FKF'nin eylem çizgisini saptırmak sonrada onu suçlama imkânı kazanmak olmuştur.

I) SİYASİ MUARIZLARIMIZ EYLEMLERİ BALTALAMIŞLARDIR,

En başta sözünü ettiğimiz gibi FKF sosyalist bir gençlik örgütüdür. Örgütün yönetimi de elbette sosyalistçe olacaktır. FKF demokratik merkeziyetçilikle yönetilecektir.

Nitekim FKF; Bütün kademeleri aşağıdan yukarıya seçildiği ve yine kararlar bu yolla alındığı için demokratik, fakat direktifleri merkezi vermesi ve her üyenin bu-

na tartışmasız uyması bakımından da merkeziyetçidir. FKF kuruluşundan son kurultayına kadar böyle bir diyalektik bütünlük içinde yönetilmiştir. Sosyalist örgütler ancak bu yolla güçlü eylem yapabilirler.

Fakat şu anda siyasi muarızlarımız sosyalist örgütlenmenin bu en önemli şartını çiğnemekte, verilen hiçbir direktifi dikkate almamaktadırlar. Onlara göre; "Devrimci bir örgüt hareketin içinde süratle karar almak için bürokratik tüm işlemleri atmalıdır. Aksi takdirde olayların dışında kalınır. FKF İstanbul Sekreterliğinin yöneticileri harekete katılabilecek ve onu kanalize edecek güçten de nitelikten de yoksundurlar. Şu halde onların direktiflerini dinlemek hareket içinde oyalanmaktır. Öyleyse yapılacak iş kişisel inisiyatiflerimizi kullanmak, o anda bağımsız olarak karar vermekten ibarettir."

Bu görüş ne yazıktır ki, çağdaş sosyalizm düşmanlarına, Bakünin'ci yeni anarşistlere, Bendithlere cümle gauchiste'lere aittir ve bunlar Marksist-Leninist düşünceyi yıkma yolunun Marksist-Leninist örgütlenmeyi yıkmaktan geçtiğini hesaplamaktadırlar. Siyasi muarızlarımız demokratik merkeziyetçiliği fiilen işlemez hale getirirken kendilerine yukarıdaki mazereti uydurmuşlar ama bu mazeretin bütün anarşistlerce kullanıldığını gözden kaçırmışlardır. Şüphe yok ki, sosyalist örgütlenmenin, onun üyesi olmanın şartlarını yerine getirmeyenler, eylemleri kendi inisiyatiflerinde götürme alışkanlık ve isteğinde olanlar ne kadar sosyalistiz derlerse desinler bu burjuva bireycileri disiplin içinde yürütülmesi zorunlu eylemleri baltalamışlardır.

BALTALANAN EYLEMLER:
İZMİT EYLEMİ

Sekreterlik eğitim-bilim kolunun hazırladığı programın en önemli özelliği eylem içinde eğitim sloganını ve görüşünü ortaya getirmesi idi. Küçük burjuva kökenli öğrencilerin gerçek eğitimi, ancak eylem içinde yani büyük ölçüde işçilerin köylülerin yanında olabilirdi. Bu görüş açısından hazırlanan programa göre işçilerin yoğun olduğu İzmit bölgesinde bir uygulamaya geçileceği bütün üyelere bir genel toplantıda duyuruldu. Karşı çıktılar. Milli Demokratik Devrimi iyi bildiklerini iddia edenler karşı çıktılar. Bu karşı çıkıcıların deyimiyle işçiye gitmek yanlıştır. Önümüzdeki adım milli demokratik devrim olduğuna göre küçük burjuvaya bilinç verme ve onu cepheye çağırma yolunda çalışmalı idik. Karşı çıkmaları sözde kalmadı fiile dönüştü. Eylemin başarılı olması için nicel bir güç gerekli idi. Katılmadılar. Yoz eleştirileri sonucu bütün bu kavgalardan bıkan tutarlı kardeşlerimizde katılmadılar eyleme, şurası hemen belirtilmelidir ki, İzmit eyleminin tek karşı çıkıcısı bu arkadaşlar değildi. DİSK 4. Bölge temsilciliği de karşı çıktı. TİP Kocaeli il başkanlığı ve MADEN-İŞ te gereken ilgiyi göstermedi. Bütün bu zorluklara rağmen yalnız Gebze'de de olsa eylem gerçekleştirilmiştir.

Karşı çıkıcılık üzerine kitap yazabilecek olgunluğa erişen kardeşlerimiz gene karşı çıktılar. Şimdi eleştirdikleri hareketin başarısızlığı idi. Başarı için ölçüleri ise Gebze mitingine katılanların sayısı idi. Kendileri başarıyı, kendilerini alkışlayan onbinlerle ölçmüş olsalar gerektir. Bize göre ise gerçek başarı en son başarıdır. "İki üç işçiye genel grevden bahsedilmez" diyenler kendi egolarını tatmin amacındadırlar. Fakat onlara teşekkür ederiz. Oportünistliklerini belgelemişlerdir.

Önce hareketin özüne karşı çıkacaksın, sonra başarısızdır diye eleştireceksin. İşte gerçek oportünrizm budur. Hareketin başarısızlığına sebep olanların önce kendilerini eleştirmeleri gerekir. Hareketin başarısızlığı onların sayesindedir. Ve Türkiye'deki sol hareket sayelerinde hergün bir adım geriye gitmektedir. İşçilerle köylülerle bir arada olmak ve eylemin yönünü onlara çevirmek ilkesinden de örgütümüzü herhalde yoksun bırakacaklardır. İşin gülünecek yanı şurasıdır; TİP yöneticileri-

ni, DİSK yöneticilerini eleştirenler bu harekette onlarla aynı paralele düşmüşlerdir. Hareketi pasifize etmişlerdir.

İTÜ FİKİR KULÜBÜ VE GERZE TÜTÜN MİTİNGİ:

İşçiye yönelik eylemleri pasifize eden davranışlar bir başka açıdan daha ortaya çıkmıştır. Milli demokratik devrim tezini benimseyen bir grup ITÜ Fikir kulübü üyesi arkadaşımız, sosyalist gençlik örgütünün varlığına karşı çıkmaktadırlar. Onlara göre, öğrenci küçük burjuva kökenlidir. Bu açıdan öğrencinin objektif konumu gereği sosyalist gençlik örgütü kurulamaz. Kurulursa öğrenciden tecrit olur. Bu da sekterizmdir. Ancak anti-emperyalist karakterde bir gençlik örgütü kurulabilir. Çünkü öğrencilerin emperyalizmle görünen çelişkileri vardır. FKF'nun sosyalist gençlik örgütü olma iddiası bu bakımdan yanlıştır. Önümüzdeki adım milli demokratik devrim adımı olduğuna göre, işçiye bilinç götürme görevi bize düşmez. Bunu onun politik ana örgütü yapar. Öyleyse biz, küçük burjuvayı örgütleyeceğiz ve kendi aramızda ferdi sosyalist tartışmalar (?) sürdürerek militan yetiştireceğiz. Nitekim bu arkadaşlar bu görüşlerinden kalkınarak Teknik Üniversite Öğrenci Birliği'nin yaptığı Gerze tütün mitingine karşı çıkmışlardır. Böylece bu arkadaşlarımız sosyalist yönetimli öğrenci örgütlerinin görevinin iki yanlılığını görmezlikten gelerek metafizik bir düşünce biçimine görmüşlerdir.

BOYKOTLAR

Siyasi muarızlarımızın eylem içindeki disiplinsiz davranışları son boykot olaylarında da kendini göstermiştir.

Ankara'da başlayan boykotlar karşısında, Sekreterliğimiz genel merkezle de görüştükten sonra İstanbul Üniversitesi'ndeki disiplin yönetmeliğinden kalkınarak hazırlayıcı protesto eylemlerine girişmişti. Bunlardan üçüncüsü 8 Nisan'da İktisat Fakültesi'nde yapılan bir forumdu. Bu forum ve ondan sonra rektörlüğe bir protesto yürüyüşü yapılması önceden kararlaştırılmış ve siyasi muarızlarımızın önde gelenlerine de bildirilmiş idi. Ancak rektörlüğün önüne kadar "Demokratik üniversite", "Baskı ve teröre hayır" sloganlarıyla gelen öğrencilere, burada yirmi dakikalık bir oturma protestosu için direktif verilmiş ve öğrenciler buna uymuştur. Tam bu sırada merdivenlere fırlayan keskin devrimci kardeşlerimizden biri, ülkemizde madenlerin, petrollerin yabancıların elinde olduğunu ve bunun için Vilayet'e yürünmesi gerektiğini söylemiştir. Ancak öğrenci buna uymamıştır. Bunun üzerine siyasi muarızlarımız eylemi baltalamak ve sosyalist kadronun bütünlüğünü parçalamaktaki hünerlerini bir kere daha ispat etmişler ve yönetici arkadaşlara, 'oportünistler, revizyonistler' diye bağırmağa başlamışlardır. İşin ilginç yanı Sosyal Demokrasi Derneği yöneticilerinin de bu arkadaşlarla birlikte 'oportünistler' diye bağırmalarıdır. Aynı kişiler az sonra Hukuk Fakültesi'nde karar dışı boykot başlatmışlar ancak buda doğal olarak tutmamış, böylece günlerdir hazırlanan potansiyel harcanmış, eylem pasifize edilmiş, örgütün ise yaptıkları tartışmalarla prestjii sarsılmıştır.

2- SİYASİ MUARIZLARIMIZ EYLEM ÇİZGİSİNİ SAPTIRMIŞLARDIR

Sosyalistler hiçbir zaman haksız, gayrimeşru durumlara düşmemişler, asla sübjektif davranışlarda bulunmamışlardır. Düzen bozukluğunun, istismarın, zulmün ve bağımlığın sorumluluğu nasıl sosyalistlere ait değilse, bunlara karşı toplumda kendini gösteren patlama ve ayaklanmaların bütün huzursuzlukların da yaratıcısı sosyalistler değildir.

Proletaryanın dünya görüşü olan sosyalizm; kapitalizmin bağrından doğacak yeni düzenin adıdır. Ve ezilenlerin ezenlere karşı direnecekleri gerçeği üzerine otur-

muş, böylece diğer bütün felsefi-sosyolojik-ekonomik teorilerin yanında pratikte yol gösterici ilk teori olmuştur.

Toplumda objektif olarak varolan sınıf tezatları, nasıl tabiattaki çelişkiler yeni sentezlere dönüşüyorsa, işte öyle, yani sentezler doğurur. Bu genel kanunu hiçbir kuvvet tersine işletemez. Ne var ki, onu hızlandırmakta insana, sosyalistlere büyük görev düşer. Sosyalizmin ilmiliği; sınıf tezatlarının mutlaka yeni sentezler yaratacağının tarihi, sosyolojik ve ekonomik kanıtlarla anlatmış olmasında, siyasiliği ise; insanın bu gelişimi hızlandıracağını söylemiş ve bu faktörün vazgeçilmez şart olduğunu iddia etmiş olmasında yatar.

Buradan kaynaklanarak; ülkemizi gözlemiş, çelişkileri saptamış isek; "ezilenler sömürüye-bağımlılığa karşı mutlaka direnecek ve bu düzen değişecektir" diyebiliriz. Bu tesbiti yaptıktan sonra her birimizin üstüne düşen en büyük görev; vardığımız bu ilmi sonucu hızlandırmaktan ve gerçekleştirmekten ibarettir.

İşte sosyalist mücadelenin demokratik özü burada, yani kaçınılmaz oluşunda yatar. Hakim sınıflar ve kanun koyucuları ne derlerse desinler, bu ilmi gerçeğin karşısına çıktıkları gün tarihi gelişime ters düşmüşler demektir. O zaman onlarla yapacağımız mücadelenin kanunlarını, metodlarını saptama işi artık bize düşer. İşte bu öz demokratiktir.

Şimdi, buradan çıkaracağımız, üniversite içi hareketlere uygulayacağımız pratik neticeye geçelim. Ve muarızlarımızın hareketi görünüşte aktive, esasta pasifize ettiklerini görelim.

1. Sosyalist gençler üniversitenin yapısını gözlediklerinde, gençliğin niteliklerini incelediklerin de genel olarak "ileri"ye dönük bir kitlenin varlığını tesbit ederler. Bugünkü politik ortamda "faşist" ya da "İslamcı" grupların organize ama yaygın olmadıklarını gözlerler.

2. İleriye yönelik her eylemin genellikle üniversite kitlesince benimsendiği açıktır.

3. Ama aynı zamanda bu eylemlerin hedefleri muğlak, kararsız ve soluksuzdur.

4. Şu halde üstümüze düşen görev bu hedefleri açık ve seçik kılmak, ilmi bir olgu olarak gördüğümüz sosyalist Türkiye'nin kurulması yolunda en yarayışlı hale getirmektir.

5. Bunu yapabilmek için ise objektif patlamanın mutlaka içinde olmak, eylemi kontrol etmek elbette baş şarttır.

Böyle başlayan bir eylemi sosyalistlerin kontrol etmesi karşısında acaba kimse bizi, "anarşi çıkartmak, tahrikçilik yapmak"la suçlayabilir mi? Ya da suçlarsa bu ciddi suçlama mıdır? Nihayet bu suçlama, harekete katılmış sosyalist olmayan kitleler üzerinde bölücü bir etki yapabilir mi?

Belirlediğimiz tarzda gelişen böylesi bir eylemin başarısı başarısı tamdır.

(Burada şunu açıkça belirtmek gerekir: Öğrencinin harekete geçtiği anda ona intibak etmek veya öğrencinin harekete geçeceğini önceden kestirmek ve ona önderlik yapmak örgütün uyanık, disiplinli ve güçlü olmasına bağlıdır.)

Şu halde eylemlerimizin başarısı için pratik ölçümüz şudur:

1. Eylem öğrenci kitlesinin genel patlamalarına müsait ve bunun kaçınılmaz olduğu zaman,

2. Ve kontrol altına alındığı takdirde, başarılı olur.

(Bunların dışında ve yalnızca sosyalist militanların örgüt direktifiyle yaptıkları eylemler ise üniversite içi değişimleri amaçlamaktan çok, örgütün yayılmasına ve güçlenmesine yöneliktir.)

Bu pratik ölçü demokratiktir. Eylemleri objektif şartlara dayamaktadır.

FKF İstanbul Sekreterliği eylemlerini objektif şartları gözleyerek yapmıştır. Demokratik üniversite eylemi bu tür başlayan ve geliştirilen eylemlerdendir.

Üniversite öğrencisinin büyük çoğunluğunu saran ve Hukuk Fakültesi'nde başlayan boykotla gelişen potansiyel yine öğrencinin istediği yönde geliştirildi. Bu üniversite içi olmak, özel okullara karşı direnme isteğidir... Öğrencinin -sosyalist öğrencinin değil- bu isteğini ve potansiyelini başka alanlara aktarmak örneğin siyasi iktidara karşı sokağa dökmek veya bunu empoze etmek devrimcilik midir?

Burada yapılacak şey, üniversitenin anti-demokratik yapısını kırmak, öğrenciye ilerici -nihayet sosyalist bilinç verebilecek hür ve demokratik ortamı sağlamak ancak bundan sonra Türkiye'nin yapısını değiştirici zorlayıcı hareketlere girmektir.

Bir hareketin pasifize veya aktive edildiği, o hareketin görüntüdeki gürültüsüne, vurucu kırıcılığına, insanların cesaretine bakılarak değerlendirilemez. Hareket sınıf mücadelesine verdiği hız ile ölçülür. Kimi yerde susmak, kimi yerde ayaklanarak, kimi yerde ise politik münasebetlere girmek en uygun davranış olabilir... En uygun davranış ise, son tahlilde -görüntüsü ne olursa olsun- aktif harekettir.

Ne demektir şimdi /"her harekette bereket var" diyerek bizleri pasifizmle suçlamak?

Siyasi muarızlarımız bizlere karşı açtıkları stratejik sağ oportünizm cihadı yanında aynı zamanda taktik hücumları da yapıyorlar. Bu hücumlar kaynağını sosyalist öğrencinin heyecan ve dinamizminin istismarından almaktadır. Bir bakıma bu taktik hücumlar başarı da sağlamaktadır. Kime karşı? Emperyalizm ve yerli işbirlikçileri ile feodal artıklara mı? Hayır!. Anti demokratik üniversite yönetimine mi? O da hayır!. Onlar, sosyalist mücadelenin soğukkanlı, uzun vadeli son tahlilde aktif nitelikte taktik ilkesine karşı başarı kazanmaktadırlar.

1 Kasım açılış töreni kavgaları, Aralık ayı rektörlük olayı, Mart ayı komando güruhu ile çıkarılan çatışma onların diliyle aktif mücadele biçimleridir. Ne var ki, bu gürültülü patırtılı hareketler demokratik üniversite kavgasını (onlarca pasif olan bu kavgayı) darmadağın etmiştir.

Demokratik üniversite kavgası biçimi ve hedefleriyle bir bütündür. Ve hareketi aktive etmeye yöneliktir. Hedefi, üniversiteyi demokratik kılmak, sosyalist örgütlenme ve hareketin hür olarak gelişimini sağlamaktır. Bu yolda önemli başarılar elde edilmiş, üniversite senatosu öğrencinin karşısında ne yapacağını şaşırmıştır.

İşte onların aktif (!) eylemleri bunu engellemiş, İstanbul Üniversitesi'nde "geniş cephe" diyenler sosyalizmin lafını etmekten kaçınanlar tecrit olmuş, yalnız kendileri tecrit olmakla kalmamış sosyalist gençlik hareketini de pasifize etmişlerdir.

Siyasi muarızlarımız böylesi genel bir tutum içindedirler. Ortaya koydukları geniş cephe öneren stratejileri sözde ne kadar tecrit olmamak için ise, kullandıkları taktikler o kadar tecrit olmaya varmaktadır.

Bu taktikleri icabı yapılan her eylemi saptırmışlar, ana amacından uzaklaştırmışlardır.

Şu anda Haziran işgal ve boykotlarının bize kazandırdığı ağırlığı kaybetmişizdir. Üniversite yönetimi sosyalistleri ciddiye almamakta üstelik öğrenciden kopuk aktif (!) eylemler karşısında ürkmek bir yana sevinmekte, yeni baskılara gitmek, devrimci öğretim üyeleriyle onlara yakın liberal eğilimli öğretim üyelerinin Senato'daki etkinliklerini kırmak için bu aktiflikleri (!) fırsat saymaktadırlar.

Biz böyle bir sonuca; siyasi muarızlarımızın "yaşasın geniş cephe, kahrolsun oportünistler ve pasifistler" sloganlarıyla geldik. Pek Osmanlı da "Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz" dizesini hatırlatmaktan kendimizi alamıyoruz.

Özetle şunları söyleyeceğiz: Diyalektik düşünme yeteneğine erişenler taktik uygulamasının ne olduğunu bilirler. "Her zaman sokağa- her zaman hareket" veya "her harekette bir bereket vardır" sloganlarının hiçbir taktik değeri yoktur. Bunlar donuk ve bizi yukarda saydığımız sektarizma götüren ilkelerdir. Son tahlilde onların taktikleri "pasifize etmek için tahrik (veya aktivite)" metodu ile özdeştir.

Diğer yandan taktik adı altında her zaman pasiflik telkin etmek de aynı tür bir yanlıştır ve bu bizi oportünizme götürür.

Şu halde ölçümüzü yeniden koyacağız:

1. Öğrenci genel bir eyleme eğilimli olduğu zaman,

2. Ve bu eylemleri sosyalist gelişim yönüne kanalize etmek şartıyla her harekete varız. Bu hareket ister aktif görüntülü, ister pasif görüntülü olsun.

3. Eylemleri kanalize ederken "mutlak sokak hareketi", "mutlak işgal" gibi donuk ilkelere iltifat etmeyeceğiz. Eylemleri sosyalist gelişim için yararlı kılmanın yolu ne ise, işte onu yapacağız. Bu yol, ister aktif, ister pasif olsun...

İşte siyasi muarızlarımız bizim bu taktik ilkemizle mücadele etmektedirler ve bugün üniversitede içine düşülen kör döğüşü onların sekterist taktik ideolojilerinden gelmektedir.

Taktik ideolojilerinden gelmektedir dedik. Onlar aktifliği, bu taktik ilkelerden birini, ideoloji haline getirmiş dondurmuşlardır. Bunun da adına oportünizm denir sosyalist terminolojide...

Siyasi muarızlarımızın bu tutumu devrimci ataklık üzerindeki yanlışlarından da geliyor olabilir. Gerçekte onların militan anlayışları da sakattır.

Devrim ferdi cesaretlerle başarılmaz. Bir başka deyimle ferdi cesaret devrim için tek temelli şart değildir.

Fakat biz ne görüyoruz?.. Siyasi muarızlarımız her eylemde önümüze sokak kabadayılığını getirip dayıyorlar. Bize her zaman bu yarışı teklif etmişlerdir. Eylemlerin başarısını verilen yaralılarla, gösterilen kahramanlıklarla ölçmekteler. Diğer yandan sosyalist militanlarda aradıkları en önemli vasıf da fizik güç! Büyük bir yanılgı içindedirler. Çünkü bu dalaşmalar sırasında neden döğüşüldüğü unutuluyor.

Biz eylemlerimizin önüne dikilen engelleri yenmek için (döğüşmek için değil) döğüştüğümüzü hiçbir zaman unutmamalıyız. Bunu unuttuğumuz gün sosyalist mücadelenin disiplininden, ilkelerinden ayrılmışız demektir. O zaman şuursuz bir sokak kabadayısından hiçbir farkımız kalmayacaktır.

Ayrıca yalnız ferdi cesaretlerimizi bilemekle devrime yaraşır birer militan olamayız. Devrim kendi kahramanlarını, diyalektik süreci içinde kendisi yaratır. Bu kahramanlar bizler de olabiliriz, başkaları da. Buna önceden -hem de kuş lastikleri kullanarak- talip olmak neden? Bu biraz erken heveslilliktir.

SONUÇ:

Eylem planında örgütün içine düştüğü durum açıktır. Siyasi muarızlarımız eylemde birlik ilkesini hiçe saymışlardır... Siyasi muarızlarımızın bu tutumu teorik inançlarını uyguladıkları anlamına asla gelmez. Milli demokratik devrim stratejisi aşağıdaki eylemleri baltalamayı mı emretmektedir.

1. İzmit Eylemi,
2. Gerze Tütün Mitingi,
3. Boykotlar.

Yine aynı şekilde, milli demokratik devrim stratejisini Üniversitenin, sosyalist hareket ve örgütlenmenin hücre geliştirilmesi için demokratik kılınmasına karşı mıdır?

Kısasa siyasi muarızlarımız teorik inançlarından ötürü değil, politik hesaplarından dolayı bu hatayı işlemektedirler. FKF Genel merkezi, bu durum karşısında hala siyasi muarızlarımızın yanında yer almaktadır. Ve davranışında ısrar edeceğe benzemektedir.

Bizlerin yönetimine karşı girişilen bu saçma sapan engellemeler, doğurduğu hayati yanlışlarla birlikte ancak bizim istifamızla ortadan kalkabilirdi. FKF İstanbul Sekreterlik Kurul üyelerinin istifa nedenlerinden biri budur.

B. İDEOLOJİK PLANDA

Son birkaç yıl içinde hemen bütün sosyalistleri meşgul eden, sayfalar dolusu polemiklere yol açan Milli Demokratik devrim tezi, öyle bir çırpıda reddedilecek, baştan sona tutarsız bir tez değildir. Hele önlerinde saygıyla eğilinecek büyük ustaların Milli Demokratik Devrimi anlatan kitapları okundukta; bu tezi reddetmek bir yana, dudak büküp geçmek bile en azından hafifliktir.

Elbette hafifliktir, çünkü bu tez Marksizm'in stratejik-politik planda en ilmi uygulaması, 50 yılı aşkın bir polemiğin dünya sosyalizminin eline verdiği en dinamik, en etkin bir mücadele silahıdır. Dünya emperyalist kapitalizmi bu silahla dünya sosyalizminin önünde her geçen gün bir parça daha gerilemektedir. Anti-emperyalist mücadele, binlerle, yüzbinlerle halk savaşçısına kıymaktadır ama halkların tükenmezliği ve yenilmezliği kâğıttan kaplanın da başına bela olmaktadır.

En azından Dünya sosyalizmine duyduğumuz saygı ve Dünya emperyalist kapitalizmine beslediğimiz hınç, bizleri bu savaşçıların ve önderlerin tezleri karşısında elbette coşturacaktır. Elbette, Uzak Asya halkları "yaşasın milli demokratik devrim" diyorken, onların savaşını kutlayacak; bir parça katkıda bulunmak için bütün gücümüzle davranacağız. Türkiye'nin mutluluğunu, Dünya Emperyalist Kapitalizminin kökünden yıkılmasından gören bizlerin bu davranışından tabii ne olabilir?..

Kısaca, bilimsel sosyalizmin büyük ustalarının ortaya attığı Milli Demokratik devrim tezinin yanlışlarını aramak, onu reddetmek, kimsenin hakkı da haddi de değildir. (Ya onu yanlış kullanmak, tahrif etmek?..)

Yerli nazariyecilerimize gelince...onların elinde bu tez; politik bir oportünizm silahı haline gelmiştir. İdeolojik kargaşa yaratmada bir harikadırlar. Polemikleri gerçekten can alıcıdır. Takındıkları tavıra bakılırsa, milli demokratik devrim stratejisini Türkiye'ye uygulamışlardır. Ve Türkiye'nin bu politika Zeus'ları tüm sınıflara görev tevziatıyla meşguldürler. Kır ve şehir proletaryası organizatördür... Görevleri, küçük burjuvaziyi anti-emperyalist kavgaya çekmektir. Asker-sivil-aydın zümre -bu geleneksel devrimci zümre (!)- küçük burjuvazinin içindedir ama aynı zamanda proletaryanın davetine hacet olmadan zaten anti-emperyalist ve anti-feodal kavganın tabii müttefikidirler. Politika Zeusları milli burjuvaziyi şimdilik emperyalizmle işbirliği yapmamak kaydıyla kavga dışı pasif bir görev vermişlerdir.

Emperyalizm ve onun yerli işbirlikçilerine ve feodal kalıntılara karşı verilecek savaşın gerekli gücü tesbit edilmiştir. Fakat savaşa başlamak için politika Zeusları önlerinde en büyük engel olarak oportünistleri, sekteristleri görmektedirler. Şu halde ilk savaş onların tasfiyesi için verilecektir. (İşte şu anda 300 binlik bir oy potansiyeli toplamış bir avuç sosyalist arasındaki kavganın nedeni budur. Ve yerli nazariyeciler kendilerinden geçerek, esas kavgayı ha unuttu hu unutacaklardır.)

Gerçekten milli demokratik devrimin yerli nazariyecilerini engelleyenlerin oportünist -sekterist olup olmadıklarına bakmadan önce, esas engellerin neler olduğunu tesbit etmeliyiz.

Örneğin bizim politika Zeusları sınıflar arası ilişkileri düzenliye dursunlar, pentagon baykuşları, küçük burjuvazinin (asker sivil aydın zümre de dahil) temsilcilerine iktidar vaadleri yağdırıyor. Türkiye'deki kırlardaki proleterleşmeyi engelleyen feodal yapı (nasıl bir feodal yapıysa !) konsorsiyumun (emperyalizmin bir organıdır bu) hışmına uğramak üzere... Emperyalizm (belki yanılmıştır bilmeyiz) feodal ağaların gücünü ciddiye almak yerine, onu tasfiye etmeyi, böylece montaj ürünlerine ülkemizin içinde pazar sağlamayı daha uygun görüyor. Doğu Anadolu'ya traktör her geçen gün biraz daha fazla giriyorsa, bu, kapitalist tarım işletmeciliğine bir parça daha kaydığımızı göstermez mi? Kim yapıyor bu işi; ABD'den icazetli işbirlikçi iktidar AP.

Yanlış anlaşılmasın, asla karamsarlık edebiyatı değildir bu. Çünkü andığımız

gelişim, kırlardaki proleterleşmeyi hızla arttıracaktır. Ve kapitalist tarım işletmecisi ile küçük köylü arasındaki çelişki daha da artacaktır. Bu arada emperyalizmin yerli işbirlikçilerinin bir kısmı da (yatırımı olmayan ithalatçı-ihracatçı) öyle sanıldığı kadar dirençli değildir işbirliği konusunda. Amerikan emperyalizminin küçük bir kösteklenmesinde (ekonomik krizde), yönlerini sosyalist bloka çevirdikleri, ticareti orada karlı saydıkları da görülmüştür. Kısaca ABD, Türkiye'deki durumu daha da kuvvetlendirmek niyetinde olacaktır. ABD, Orta Doğu'nun ve Avrupa'nın içinde bulunduğu durumu gözetledikçe, Türkiye için yeni ve köklü tedbirler düşünecektir. Bu köklü tedbirler faslından, asker-sivil-aydın zümre ile işbirlikçi iktidar arasında bir koalisyon yolunun araştırılması kaçınılmazdır. Aynı şekilde az topraklı köylünün taleplerini bir ölçüde azaltacak konsorsiyumun da öngördüğü bir toprak reformuna başvurmak aynı köklü tedbirlerin başında gelebilir.

Zeuslar, hiddetlenebilir ve bu söylediklerimizin spekülasyondan öte geçmediğini ve zihinleri bulandırdığımızı iddia edebilirler.

Onlara hemen şunu sormalıyız: Asker-sivil-aydın zümrenin devrimciliği üzerine söylediklerimiz geçmişle yapılan bir kıyaslama (dikkat eden, diyalektik değil, Aristotalistik!) ile gelecek üzerine kurulan bir spekülasyon değil midir? Asker-sivil-aydın zümre için anti-emperyalisttir, ilerici, devrimcidir derken ve bunun böyle olacağını iddia ederken; kahramanlıktan, yiğitlikten, gelenekten başka ne gibi kanıtlar ileri sürüyorsunuz?

Oysa işçi sınıfı için ilerici, devrimci, anti-emperyalist denince onun da yiğitliğinden, kahramanlığından ve geleneğinden sözedilir ama hemen de arkasından ekonomik konumunun onu zaten bu yolda şartladığı söylenir. Asker-sivil-aydın zümre hakkında bir parça idealist yorumlara saptıysanız, materyalizmden çark etmişseniz bunun sebebi nedir? Eğer Türkiye'nin kurtuluşu için önerdiğiniz stratejiyi geçerli kılmak ve pekiştirmek istemişseniz sosyalizmde sahtecilik yaptınız demektir.

Tekrar başa dönmekte yarar vardır.

Milli Demokratik Devrim tezi onun büyük ustaları tarafından; kitlelerle birlikte, savaşın ta orta yerinde, üstelik ülkenin bütün tarihi-sosyal-politik ve ekonomik yapısı da gözlenerek, bilinerek ortaya atıldı.

Bizlere karşı savunulan tez olsaydı sorun değişik konurdu ortaya tarafımızdan. Fakat bunun böyle olmadığı açıktır. Burası ne istilaya uğramış Uzak Asya'dır, ne uçsuz bucaksız stepler ülkesidir ve ne de yerli nazariyeciler kitlelerle tek vücut kavganın ta orta yerindedirler. Ülke hakkında ellerinde bilgi denecek pek fazla şey yoktur ve kendileri ıssız fetva vermektedirler.

1) SİYASİ MUARIZLARIMIZ SOSYALİZM ŞİARINI YASAKLAMIŞLARDIR

FKF içinde bu yerli nazariyecilerin görüşlerini paylaşan arkadaşlarımız vardır. Bizimle yaptıkları teorik tartışmaları daha sağlam sentezlere varabilmek için olumlu karşılamışızdır. Sosyalistlik tarihimizin bize verdiği ders, fikri gelişimleri engellememek, sekterizme asla iltifat etmemektir. Bu açıdan hangi stratejik görüşte olursa olsun bütün sosyalist arkadaşların düşüncede yaratacakları kolektif (eklektik değil ama) ürün "en doğru" olacaktır. Şu halde sosyalistlerin birlik ve beraberliğini bozucu kıran kırana bir çatışma yaratmak, suçlamalara gitmek yanlıştır. Biz bugüne kadar böyle bir yanlışa düşmedik.

Fakat bugün, siyasi muarızlarımız ve onların üstü işlemeli içi kof görüşleriyle mücadele etmek zorunluluğu doğmuştur. Bunun sebeplerini bir kaç noktada toplayabiliriz.

Siyasi muarızlarımız milli demokratik devrim adı altında sosyalistlerin politik

gücünü kırmaktadırlar. Onların karşı propagandalarıyla "sosyalizm" adeta tecrit edilmiştir.

a. Türkiye'nin yapısı "feodal-yarı feodaldir" diyerek; köylerdeki propagandanın "demokratik" olması şart koşulmuştur. Ortaya atılacak şiarlar küçük köylünün sınıfi karakterine uygun olmalıdır. Buralarda sosyalizmin lafını dahi etmek, sol lafazanlık ve ihanettir demişlerdir. Böylece genç sosyalist militanların eline şu kılavuz verilmektedir: "Köylerdeki tutumunuzun azami çizgisi küçük burjuva reformculuğudur."

Siyasi muarızlarımız saptanacak toprak programıyla, asla vazgeçilmeyecek sosyalist propaganda arasındaki farkı bir çırpıda ortadan kaldırmışlardır. Elbette ki, sosyalistlerin toprak programında (asgari programda) en fazla talepleri reformculuktur. Ve biz bunu isteyeceğiz. Fakat asla Küçük köylüye reformcu bilinç taşımayacak, onu işçi sınıfının mücadelesine kazanacağız. Ne var ki, milli demokratik devrim adına önerdikleri propaganda biçimi, burjuva reformculuğundan asla ayırdedilmemekte, kırlardaki sınıf mücadelesini geliştirici hiçbir Marksist pratik öz taşımamaktadır. Bu sağ oportünizmin ta kendisidir işte. Bilimsel sosyalizmin ustaları adına bin takla atanlara bakınız Lenin ne diyor:

"Bizim bütün köylü isteklerimizi ve davalarımızı tayin eden ve .'..sınıf mücadelesinin kırlarda ve köylerde serbestçe gelişmesi için'...sözleriyle ifade edilen ikinci genel teze geçelim,

Genellikle toprak meselesini prensip olarak ortaya koymakta olduğu kadar özellikle çeşitli toprak meselelerini değerlendirmekte de bu kelimeler son derece önemlidir. Toprak köleliği kalıntılarının ortadan kaldırılması hedefini güden tutarlı bütün liberallerle, popülistlerle, sosyal ıslahatçılarla, toprak meselesinde Marksçılığı tenkit edenlerle aynı fikirdeyiz. Bu isteği ifade ederken, bu baylardan prensip bakımından değil, sadece derece bakımından ayrılıyoruz. Onlar bu noktada da her zaman ve çaresiz bir takım ıslahatın sınırları içerisinde kalacaklardır. Bize gelince inkılapçı ve sosyal istekler karşısında bile (yukarıda işaret edilen manada) irkilmeyeceğiz. Aksine 'kırlarda sınıf mücadelesinin hür gelişmesini' ısrarla istemek suretiyle, bütün bu baylarla, hatta bütün inkılapçılarla hatta bütün sosyal demokrat olmayan sosyalistlerle prensip zıtlığına düşmüş oluyoruz. Toprak meselesindeki inkılapçı Marksist nazariyenin temeli ve direğidir. Bu şartı kabul etmek demek, bütün bulanıklığına ve karmaşıklığına rağmen görünüşte farklı olmasına rağmen ziraatin tekamülünün de (tıpkı sanayinin tekamülü gibi) kapitalist bir tekamül olduğunu, işçi sınıfının burjuvaziye karşı giriştiği mücadeleyi onun da doğurduğunu, en birinci en büyük kaygımızın sınayacağımız PRENSİP MESELELERİNİN SİYASİ GÖREVLERİN ve PROPAGANDA, tahrik ve teşkilat metodlarının mihrak taşının işte bu sınıf mücadelesinin olduğunu kabul etmek demektir. Bu şartı kabul etmek demek, küçük köylünün sosyal demokrat harekete katılması meselesinde sınıf görüşüne sıkı sıkı sarılmayı, işçi sınıfının görüşünden küçük burjuvazinin menfaatleri lehine hiç bir fedakârlıkta bulunmamayı, aksine bütün modern kapitalizm tarafından zulüm gören, ezilen iflasa sürüklenen küçük köylüden kendi sınıf görüşünü bırakıp işçi sınıfının görüşünü benimsemesini ısrarla istemeyi taahhüt etmek demektir.

Bu şartı dile getirmekle, yalnız düşmanlarımızdan (yani toprak köleliğinin kalıntılarına karşı girişilen mücadelede geçici olarak ve kısmen müttefiklerimiz olan burjuvazinin doğrudan doğruya ya da dolaylı, şuurlu ya da şuursuz taraftarlarından) kesin şekilde ve bir daha geri dönmemek üzere ayrılmakla kalmıyoruz, toprak meselesini karışık bir mana ile ortaya koyarak işçi sınıfının inkılapçı hareketine çok zarar verebilen (gerçekte de veren) pek güvenilmez dostlarımızdan da ayrılmış oluyoruz. Bu şartı ifade etmekle biz sosyal demokratların eline bir kılavuz vermiş ol-

duk. İster en ücra bir köyde bulunsun, isterse genel soydan halkçı görevleri birinci plana çıkaran son derece karışık bir takım toprak münasebetleriyle karşılaşmış olsun, bu sosyal demokrat elindeki bu kılavuz sayesinde, nasıl biz genel soydan siyasi görevleri yerine getirirken sosyal demokrat olarak kalmakta devam ediyorsak o da bu halkçı görevleri yerine getirirken kendi işçi sınıfının görüşünü belirtebilir ve bunu uygulayabilir."

Hala köylerde işçi sınıfının ideolojisini yaymaya çalışanlara hain, sekter diyor musunuz? Hala köylülere şematize edilmiş kesin salt milli demokratik devrimci sloganlar atacağız iddiasını taşıyor musunuz? Ve buna gerçekten inanıyor musunuz? ...Hemen ekleyelim: Siyasi muarızlarımızın dedikleri yönde hareket edildiği takdirde sosyalistlerin geniş halk kitleleri içinde yayılması zorlaşacak, sosyalizm tecrit edilmiş olacaktır.

b) Siyasi muarızlarımız sosyalizm sözünün edilmesine yalnız köylerde karşı çıkmamışlardır. Sosyalizm sözcüğü şehirlerde de yasaklanmıştır. Hatırlanırsa, gençler arasındaki stratejik tartışmaların ilk tohumu mitinglerde "Sosyalist Türkiye" sloganına karşı açılan tartışmada yatar. Siyasi muarızlarımız köylerde nasıl küçük köylüyü kaçırmayalım gibi garip bir pratik gerekçeden kalkmışlarsa, yine aynı şekilde "asker-sivil-aydın zümreyi", " millici sınıf ve tabakaları" cephe dışına itmeyelim gerekçesiyle şehirlerdeki propagandanın "milli"ci olmasını şart koşmuşlardır.

Bu gidişle sosyalizmi ancak fabrika kapılarında (o da işçilerden başka kimse duymadan) veya tütün, pamuk tarlalarında (o da küçük ekici duymadan) yaymaktan başka sosyalizm adına yapacağımız pratik propaganda imkânı kalmayacaktır. ..Ne var ki, bu görüşü daha da ileri götüren bir kısım siyasi muarızlarımız ise, sosyalizm ancak örgüt içinde öğretilir gibi kökünden yanlış faraziyelere başvurmaktadırlar. Bu dahi sağ oportünizmin rahatını kaçıran bir görüştür. FKF'nun son Kurultayı'ndan söz eden "Aydınlık" yazarı; bakınız Sosyalist Türkiye sloganını nasılda sureti haktan görünüp mahkum ediyor: " Genel kurul kararının sonuna, üzerinde tartışma imkânı olmadan bir olup bittiye getirilerek son anda bir gevezelik bulaştırıldı: 'Yaşasın Sosyalist Türkiye'."

Bu arada İTÜ'ndeki Milli demokratik devrimist arkadaşların Sosyalist Türkiye bir yana, sosyalist gençlik örgütü olamayacağını iddia etmeleri bir başka garabettir ve üzerinde bile durmaya değmez.

Bütün bu sapmalar milli demokratik devrim adına ve Mao'ya Lenin'e dayanılarak yapılıyor. Örneğin Mao Çe Tung, Yeni Demokrasi'de "Çin inkılabının bugünkü ödevi emperyalizme ve feodalizme karşı koymaktır. Bu ödev başarı ile tamamlanmadan sosyalizm bahis konusu olamaz." diyor. Bizdeki gerici sosyalistler de kendilerini Mao'yu en doğru anlayan sayıp, daha doğru dürüst cümle çözümlemesi yapmadan meseleyi hallediveriyorlar. Mao Çe Tung, ilk adım başarı ile tamamlanmadan sosyalizm söz konusu olamaz mı diyor. Bu demektir ki, sosyalizmi sözlüklerden silelim. Bu anlayış daha bir sayfa sonra Mao tarafından mahkûm edilir. "Burjuva müfritlerinin ileri sürdükleri teklif şu: Mademki sizler Çin'in bugün muhtaç olduğu şey üç halk prensibi olduğundan partimiz bu prensiplerin gerekli amacı için mücadele etmeyi taahhüt eder' şeklinde taahhütte bulundunuz ve mademki sosyalist inkılabı gelecekteki bir safhaya talik ettiniz, o halde şu sosyalizminizi ortadan kaldırıp bir rafa saklayınız' ... Herkes biliyor ki, partimizin bugünkü programı vardır. Geleceğe ait programı vardır. Bugün için yeni demokrasi, gelecek için sosyalizm. Bu ikisi aynı ideolojinin aydınlattığı organik bir bütünün parçalarıdır."

Görülüyor ki, siyasi muarızlarımızın gerek şehir ve gerekse köylerde kullanmak üzere elimize vermek istedikleri klavuz bizi burjuva reformculuğuna, sağ oportünizme götürecektir. Sonuç olarak bir kere daha tekrarlamakta fayda vardır: Bugün

milli demokratik devrim adı altında yapılan telkinler sosyalizmi tecrit etmekte, sosyalistlerin politik gücünü kırmaktadır.

2) SİYASİ MUARIZLARIMIZ GÜÇBİRLİĞİ YERİNE İDEOLOJİK İTTİFAK YAPMIŞLARDIR

Siyasi muarızlarımız; anti-Marksistlerin sosyalistler aleyhine prestji ve güç sağlamasına sebep olmaktadırlar. FKF Kurultayı'nda yapılan bir konuşma sırasında CHP'li gençler üzerine söylenen bir kaç söz, siyasi muarızlarımızın hücumlarına vesile oldu. Kürsüdeki konuşmacıya, "CHP'li gençler sizlerden daha da iyidir" şeklinde atılan laf tipik bir örnek olma bakımından dikkat çekicidir.

Yukarda uzun uzadıya anlattığımız sosyalizmin tecridi vakıası ile siyasi muarızlarımızın icadet tikleri ideolojik ittifak arasında ciddi bağlar kurmak zorunluluğu vardır.

Siyasi muarızlarımız sözde küçük burjuva temsilcileriyle hedeflerde ittifak yerine; ideolojik ittifak (daha iyimser olarak ideolojik silahsızlanma diyebiliriz buna) kurmuşlardır. TMGT salonunda yapılan toplantıda DEV-GÜÇ Başkanı, "Biz sosyalist değiliz, ama sosyalizme çatmayız, onunla kavgamız yoktur" şeklinde yaptığı konuşmada sosyalistlerden de aynı davranışı beklediğini açıkladı. Elhak, siyasi muarızlarımız bu davranışları göstermede pek başarılı olmuşlardır. "Sosyalist olmayanlara" karşı ideolojik kavga vermeyenler, buna şu mazereti uydurmuşlardır: Şu anda asgari hedeflerde müştereklerimiz vardır, bu hedeflerdeki ittifakı sosyalist gevezeliklerle bozmak ihanettir...Şu soruları sormalıyız:

1. Bu/sosyalist olmayanlar/sosyalistlerle ittifak kurduklarını bilmiyorlar mı?
2. Ve siyasi muarızlarımız kendilerinin sosyalist olduklarını iddia etmiyorlar mı?
3. Şu halde her iki taraf da teorik inançlarının gereğini yerine getirmek zorunda değil midirler?

Elbette. Sosyalist olmayanlar bağımsızlık mücadelesi yanında, sosyalizme karşı olduklarını unutmayacakları ve bu teoriyle mücadele edecekleri gibi; sosyalist olanlar da bağımsızlık ve demokrasi savaşı yanında "sosyalist olmayan" herşeyle mücadele edeceklerdir. Bu bizim hedeflerde ittifak kurmamızı engellemez.

Burada hemen şuna dikkati çekmek gerekir. "Sosyalist olmayanlar" sosyalistlerin ideolojik kavgayı bırakmalarını elbette isteyecekler ve kendileri böyle yaptıklarını iddia edeceklerdir. İlk bakışta bizimle çatışmadıkları da sanılabilir. Bu tamamen bir yalandan ve yutturmacadan ibarettir.

Çünkü bizimle bağımsızlık ve demokrasi müştereğinde birleşenler esasen azami taleplerini dile getirmişlerdir. Bundan öte veya başka söyleyecek sözleri, varılacak hedefleri yoktur. Şu halde bize karşı hangi görüşlerinden fedakârlık ediyorlar? Tam tersine bizden ideolojik savaş vermememiz istendiğinde, bize karşı en etkin silahla saldırıyor, bizi geriletmek için ittifakı bozmakla tehdit etmiş olmuyorlar mı? Bundan ala ideolojimizle mücadele olamaz...

Oysa biz bağımsızlık ve demokrasi derken asgari hedefimizi işaret etmekteyiz. Nihai hedefimizi ideolojik planda mücadele vererek kabul ettirmediğimiz takdirde veya bu yolda çalışmadığımız takdirde "burjuva müfritleriyle" aramızdaki farkı nasıl belirteceğiz? Kitlelerin eğilimini kimden yana çevireceğiz? Güçbirliğinden yana mı, yoksa bağımsızlık ve demokrasi savaşı verdiğini iddia ettiğiniz sosyalistlerden yana mı? Siyasi muarızlarımız kendilerini gerek hedef (burda birleşilir elbette) ve gerekse ideolojik tutumlarında burjuva müfritleriyle özdeşleştirmişlerdir. Ve bu durumda istedikleri kitlelerin bu güçbirliğini desteklemesidir. Sosyalistleri değil. Bu gidişle, milli demokratik devriminizden sonra sosyalizme nasıl geçeceğiniz meraka değer doğrusu. Bize kalırsa bu gidişle; demokratik devriminizden sonra yeniden

kitleleri bu sefer sosyalizme kazanmak için sıfırdan başlayacaksınız. Tarihimizden bir parça ibret alanlar için ise sosyalistlerin yönetimi dışında (yönetime kitlelerle gelinir) hangi yönetim olursa olsun emperyalizme kuçak açılacağı besbellidir. O zaman gelsin yeniden yerli nazariyecilerimizin kuşa çevrilmiş Milli demokratik devrim tezleri, gelsin yeni ihanet ittifakları...

Yeniden başa dönelim ve tekrar edelim. Siyasi muarızlarımız "hedeflerde ittifak yerine ideolojik ittifak" kurmuşlardır.

Sosyalist şiarın, hangi sınıf veya tabaka önünde olursa olsun yasaklanması ne Mao'nun ne de Lenin'in önerileridir. Bunu çok daha geniş anlatmıştık. Yerli nazariyecilerin, küçük burjuva ideologlarının kuyruğuna takılarak koydukları bu yasakla, kurdukları güçbirliği arasındaki bağ şimdi daha açık anlaşılmaktadır sanırız. Küçük burjuva ideologları, hakim sınıfların radyo-basın-üniversite eğitim sistemi v.s. yollarıyla sosyalizme karşı kurdukları suskunluk perdesine bizim demokratik devrimcileri kendi istekleriyle susturarak harika bir hizmette bulunmuşlardır. Kendi paylarına ise düşen şey; kendi ideolojik hedeflerini göstermek suretiyle sosyalistlerce 8 yıldır potansiyelin üstüne kurulmak, onu kendi mülkiyetlerine geçirmektir. Elbette potansiyel kendi mülklerinde olunca, hür ve serbest tasarruf hakları da doğacaktır. Nitekim bu tasarruf hakkını önce sosyalizm kelimesini sokaklardan kaldırmak, yerine yalnızca anti-amerikan şiarlar atmak, sonra anti-amerikanist sloganları da yavaş yavaş ortadan silmek yolunda kullanmışlardır. (Samsun-Ankara yürüyüşünde anti-Amerikan sloganlar DEV-GÜÇ Başkanı tarafından yasaklanmıştır.)

Sonuç olarak şunu diyoruz: siyasi muarızlarımız Milli demokratik devrim adına kurdukları ittifaklarla, anti-Marksistlerin sosyalistler aleyhine prestif ve güç sağlamasına sebep olmaktadırlar.

3- SİYASİ MUARIZLARIMIZ ANTİ MARKSİST ÖRGÜTLERLE GÜÇBİRLİĞİ DEĞİL İŞBİRLİĞİ YAPMIŞLARDIR

Siyasi muarızlarımız güç birliği kavramını yanlış anladıkları için kendi akibetlerini kendileri hazırlamışlar ve çağdaş Marksizm adına sağ oportünizme saplanmışlardır.

Henüz köy ve şehir proleteryasının en küçük desteğini almadan bu sınıflar adına yola çıkanlar; halen hakim sınıfların bir parçası veya Türkiye'nin politikasında söz ve karar sahibi olan veya bu yolda örgütlü bir çaba harcayan asker -sivil-aydın zümreyle güçbirliği kurmaya kalkınca kendi güçsüzlüklerinin farkına vardılar. İşçi sınıfı adına konuşmak için bu sınıfın maddi-görünür (yani tarihi değil) desteğini alamayınca, ister istemez görüşlerini yumuşatmak, tavizler vermek zorunda kaldılar. Önce genellikle asker-sivil-aydın zümrenin partisi olan CHP'ye yapılan ittifak talepleri ciddiye alınmadı. Halen türlü politik oyunlarla iktidara gelme umudu taşıyan bir partiye yanaşmak ona ittifak teklif etmek siyasi basiretsizliğin, üstelik bunu yapmak için savaş arkadaşları sayılması gereken sosyalistler olmadık ithamları savurmak ise siyasi oportünizmin ta kendisidir.

Yazık ki, yerli nazariyeciler, bu politik başarısızlığın hemen akabinde herşeye rağmen CHP'ne kur yapmayı ihmal etmeden; toplum içinde hemen hiçbir ağırlığı olmayan türlü eğilimdeki örgütleri bir araya getirerek, geniş cepheyi DEV-GÜÇ adı altında kurdular. Gerek örgütlerin sınıflara dayanmaması ve gerekse bir kısım eski asker politikacının kaybettikleri zinde güçlere bu yolla kavuşma tasavvurları Dev-Güç teşebbüsünü ciddi bir temelden yoksun bıraktı. Öte yandan, her örgütün birkaç kişi tarafından temsili ve örgütlerin zaten bu kadar insana sahip oluşu elbette söylenen sözlere daha çok dikkat etmeyi, sınıflara değil de insan psikolojilerine hitap etmeyi, giderek bu gayri tabii cephenin dağılmaması için aşırı tavizler vermeyi zorunlu kılmıştır. Yerli nazariyeciler, sosyalist kanatta söz olmanın tek yolunu

muhalefetlerinin ana teması cephe birliğinin pratikte gerçekleşmesine bağlı saydıklarından, ancak bu yolla örneğin TİP'de, FKF'nde yer tutabileceklerine inandıklarından tutumlarını ister istemez sağa doğru kaydırmışlar, taviz yarışında MYK üyelerini çok gerilerde bırakmışlardır. Politik hırsların insanları sağ ve sol sapmalara götürmesi mukadderdir. Bizim yerli nazariyeciler için de durum başka türlü olmadı.

Yeniden başa dönüyor ve tekrar ediyoruz: Siyasi muarızlarımız güçbirliği kavramını yanlış anladıkları için, bunun nasıl ve hangi şartlarla, hangi sınıf ve tabakalarla kurulacağını yanlış tesbit ettikleri için kendi akıbetlerini kendileri hazırlamışlar ve çağdaş Marksizm adına sağ oportünizme saplanmışlardır.

4- SİYASİ MUARIZLARIMIZ SINIF KAVGASINI GÖZDEN SAKLAMAKTADIRLAR

Siyasi muarızlarımız iddialarını pekiştirmek için Türkiye'deki az topraklı ve topraksız köylünün sınıf kavgasını anti-feodal kavga olarak göstermekte; proleteryanın, onun ve en yakın müttefikinin bu kanadının devrimci kavgasını reformcu kavga olarak tahrif etmektedirler. Sosyalist şiarı yasaklayan, sözde güç birliği kurup ideolojik kavgayı tatil eden yerli nazariyecilerimiz elbette Türkiye'deki sınıf kavgasının anti-kapitalist niteliğini gizlemek ve onu demokratik olarak tahrif etmek zorunda kalacaklardır. Nitekim Söke'deki topraksız kır proleterlerinin ve az topraklı olup tarım kapitalizminin zulmü altında ezilen köylülerin hareketi siyasi muarızlarımız tarafından feodalizme karşı başkaldıran demokratik bir savaş olarak gösterilmiştir.

Bu hareket öz niteliği olarak anti-kapitalisttir. Ve o mitingde emekçiler hep bir ağızdan kahrolsun feodalizm bile deseler fiilen karşı durdukları kapitalist tarım işletmecileridir. Bu gerçeği bulandırmak neden? Sınıf kavgasını olsa olsa işçi sınıfı düşmanları gözden saklar. Siyasi muarızlarımız böylesine bir yanılgının içindedirler.

Nihayet ülkemizde tarım alanındaki modern istismara karşı direnen bütün köylü hareketleri feodalizme karşı demokratik hareket olarak vasıflandırılmakta ve Türk Solu dergisinde bu hareketlere sahip çıkan Ecevit alkışlanmaktadır. Ne garip; Göllüce ve Atalan köylerinde toprak hiç de paylaşılmamış, kır proleter ve yarı proleterleri gerçekten önemli -maddi koşulların da biçimlendirdiği bir tarihi önseziyle toprağı kendi aralarında kollektif olarak işlemeğe başlamışlardır. Bu devrimci sınıf hareketine sahip çıkan Ecevit ise durup düşünmelisiniz. Sınıf mücadelesine hayır diyenlerin bu hareketeri kontrol altına alma isteklerinin ne kadar zararlı olduğunu, hele bu zararlı durumu alkışlamanın bilerek veya bilmeyerek insanı sosyalizmden nasıl da saptırdığını, ihanete sürüklediğini hiç vakit geçirmeden düşünmelisiniz.

Yeniden başa dönüyor ve tekrarlıyoruz: Siyasi muarızlarımız, iddialarını pekiştirmek için Türkiye'deki topraksız ve az topraklı köylünün sınıfi kavgasını, anti-feodal kavga olarak göstermekte, proleteryanın bir kanadının ve onun en yakın müttefikinin devrimci kavgasını reformcu kavga olarak tahrif etmektedirler. Ve de bunun sonucu olarak cephe bozulmasın, Ecevit ittifaka yanaşsın diye bu sınıf hareketlerine sahip çıkmak bir yana proleteryanın devrimci potansiyeli (onların deyimiyle) küçük burjuva örgütlerine peşkeş çekilmektedir. Buna dur demek devrimci bilincimizin gereğidir.

SONUÇ

İdeolojik planda bize karşı yapılan muhalefet, muarızlarımızın pratikte büyük hatalar yapmasına sebep olmaktadır. FKF içinde bizim yönetimimize karşı politik

başarıya ulaşmanın yolunu, saptadıkları stratejinin kesinlikle kabul ettirilmesinde görmektedirler.

Bunun sonucu örgütte ciddi bir tartışma ortamı kalmamış; büyük bir laf kalabalığı, ülkenin gerçeklerini araştırma imkânlarını ortadan kaldırmıştır. Şu anda kendi düşüncelerine karşı çıkanlar, bunları tartışmak isteyenler gizli veya açık türlü iftiralara uğramaktadırlar. Örgütün içinde milli demokratik devrim tezini ve yerli nazariyecilerin teorilerini tam bilmeyen ve bunu öğrenme yolunda tartışmak isteyen bir kısım arkadaşlar vardır. Bunlar doğruyu ancak tartışarak bulacaklarına inanmaktadırlar. Bu arkadaşlar dahi bize muhalif olanlarca oportünist v.s. damgalarını yemektedirler. Bütün imkânlarını kullanarak yönetimimizi yıpratmak isteyenlerin böylesi hırçın oluşu doğaldır. Siyasi muarızlarımızın soğukkanlı, bilimsel, açık kalplilikle düşenme ve davranmaları için bizlerin yönetimden çekilmesi gerekmekteydi. Ancak bu yolla, bu arkadaşların bizlere ayırdıkları mesailerinin tümünü örgüte, emperyalizm ve kapitalizme karşı mücadeleye hasretmeleri mümkün olacak, arkadaşlar ancak bu yolla hakim sınıflarla yaptıkları mücadeleyi hatırlayıp sosyalist niteliklerine kavuşacaklardır. Aksi takdirde yaptıkları iş; sözde teorik münakaşa adı altında, ağız dalaşı, sataşma, yıpratma, yalan ve iftiradan ibaret kalmaya mahkûm olacaktır.

FKF İstanbul Sekreterlik Kurul üyelerinin istifalarının bir nedeni de budur.

III. ÖRGÜTÜN GELECEĞİNDEN DUYULAN ENDİŞE

FKF İstanbul Sekreterlik Kurulu üyelerinin istifasında, teorik çatışmalarda itidalin kaybedilmiş olmasının örgütü tahribe götüreceği endişesi de saklıdır.

1- Örgütün belli bir amacı vardır. Bu amaca ulaşmak için belli metodlar vardır. Gerekçemizin başında örgütün iki yanlı görevini anlatmıştık. Burada birbirimize karşı görevlerimizden söz edecek ve bu görevlerin nasıl olup da yerine getirilmediğini inceleyeceğiz.

Diyalektiğin bir kanunu da "karşılıklı aksiyon" ilkesidir. Her olay, olgu bir diğeri üzerinde nasıl etkirse, insanlar da birbirlerini biçimlendirir, değiştirir ve geliştirirler. FKF içinde toplanmamız da karşılıklı sosyalist biçimlenmelerimizde birbirimizi zenginleştirmek, yenilemek ve geliştirmek amacını da taşır. Örgüt dışa karşı yürüttüğü eylemlerin yanında içerde de bir aksiyon gösterir. Bu aksiyon işaret ettiğimiz gibi birbirimizle olan ilişkilerin toplamından ibarettir. İlişkilerimizin en temelli vasfi ilmi bir dürüstlük, ilerleticilik ve değiştiriciliktir. Eğer örgütte böylesi organik ve diyalektik bir ilişkiden ve onun bütünlüğünden söz edilmezse, ortada da biçimsellik dışında yaşayan bir örgütün varlığı iddia edilemez. FKF'nda bu bütünlük siyasi muarızlarımız tarafından bozulmakta (geç kalındığı takdirde) bir daha kurulamaz hale getirilmektedir. Karşı tezlere karşı gösterilen tahammülsüzlük çizmeyi iyice aşmıştır. İş bununla da kalmamıştır. Bize karşı yürütülen muhalefet bütün teorik ve ilmi temelleri bir yana bırakmış, tertip, küfür ve iftiralara ve hatta kaba kuvvet gösterilerine varmıştır. Şu halde siyasi muarızlarımız ilmi dürüstlükten çark etmişlerdir. Hal böyle olunca tartışma mahalle kavgasına dönünce, tarafların birbirlerini ikna etmeleri ve değiştirip, geliştirme imkânları ortadan kalkmış, örgütün bu dinamik-diyalektik bütünlüğü bozulmuştur. Diyalektik bütünlüğün kurulması yolunda yapacağımız şey, siyasi muarızlarımızın hırçınlığını gidermektir. Ancak bu yolla örgüt içinde birbirimize karşı yükümlendiğimiz ilerletici, değiştirici görevlerimizi yerine getirebiliriz.

2. İstifalarımızın iki nedenini gerekçesiyle yukarıda anlatmıştık. Bu iki ana neden; örgütümüzün geleceğini tehlikeye sokacak ölçüde karışıklıklara ve genç sosyalist kuşak arasında derin uçurumlara sebep olma istidadındadır.

Örgütün eylem bütünlüğü, eylemler yanlış olduğu için değil, salt biz yönetimde

olduğumuz için baltalanıyorsa, sosyalist teorinin şaşmaz çizgisini, sırf bizimsöylediklerimizin tersini ispatlamak için saptırılıyorsa ve nihayet, sırf bizim yönetimimizi yıpratmak isterken yanlış uygulamalara, tahlillere, ideolojik ittifaklara gidiliyor ve bunun sonuçları Türkiye sosyalist hareketini zedeliyorsa o zaman şu yargıya varmak zorunda kalacağız: Bizim yönetimimiz sürdükçe siyasi muarızlarımız ne pahasına olursa olsun hırçınlıktan ve yanlıştan vazgeçmeyeceklerdir. FKF örgüt olarak Genel Merkeziyle İstanbul Sekreterliği arasında varolan bu uyumsuzluktan mutlaka zarar görecek ve bu zarar sosyalist gençler arasında uzun yıllar telafi edilemeyecek uygunsuz ve gayri tabii bir uçurum açılacaktır. Şu halde; örgütün bütünlüğünün parçalanmasını önlemek, gençler arasındaki bu çatlağın bugünkü sihhatsiz temelden kurtarılmasını sağlamak, ölçülü bir politik tartışma ortamı yaratmak amacıyla yönetimden çekilmemiz gerekli olmaktadır.

FKF İstanbul Sekreterlik Kurulu üyelerinin istifalarının son nedeni de işte budur.

ÜYE ARKADAŞ

İstifa edişimizin gerekçesi işte bunlardan ibarettir. Sosyalist bir örgütte insanlar bazen yanlış gördükleri hiziplere de imkân tanımak gereğini ve zorunluluğunu duyabilirler. Bizim davranışımız buna tipik bir örnektir.

FKF İstanbul Sekreterliğindeki görevlerimizde kurultaya kadar kalabilirdik. FKF Genel merkezini, Genel Yönetim Kurulu'ndaki arkadaşlarımızla denetler, yanlış gördüğümüz tutumlarından vazgeçirme yolunda baskı yapabilirdik. Merkez Yürütme Kurulu üyelerinin GYK üye sayısının yarıdan azıyla seçildiklerini hatırlatmalıyız. Bizimle çatışan DÖB ileri gelenlerinin FKF'na alınmasına karşı koyabilirdik. Ya da en küçük sapmalarında Merkez Onur Kurulu aracılığı ile örgütten ihraç ederdik. Biz varolan bu imkânları kullanmadık. Bu soydan bir mücadeleyi, kendimize asla yakıştırmamışızdır. Aynı şekilde bize karşı yapılan muhalefeti de uzun uzun anlattığımız gibi seviyesiz ve art niyetli buluyoruz. Karşımızdaki hizbin, bu ihtilat yuvalarının FKF içinde bir sorumluluk alması şarttı. Böylelikle biz, bize karşı girişilen, üstelik yönetimde oluşumuzu istismara dayanan bir muhalefetin oyunlarını bozduk.

Şimdi, yönetimin ateşli talipleri onunla karşı karşıyadırlar...

Bizim ne yapacağımıza gelince...

Hiçbirimiz bu örgütün militan üyesi olduğumuzu unutmuş değiliz. Şu halde Merkezin direktiflerine uygun görevlerimizi yerine getireceğiz.

Fakat aynı zamanda, bir süre önce yönetimde olduğumuzu da unutmayacağız. Böylece örgütün geleceği üzerine düşünmek, onu kollamak başlıca görevimiz olacaktır.

Nihayet sosyalist olduğumuzu asla hatırdan çıkarmayacağız. Baştan beri anlattığımız oportünist tutumların karşısında en keskin biçimde vaziyet alacağız. Proletaryanın dünya görüşünden ve onun uygulamasından verilecek tavizlerin karşısına dikileceğiz.

Siyasi muarızlarımız, FKF.İstanbul Sekreterliğini yönetmeğe başladıkları gün bizim bu tutumumuzla karşılaşacaklardır.

Bu tutumun adına muhalefet denir ve biz onlara muhalefet edeceğiz.

YAŞASIN SOSYALİSTLER, YAŞASIN PROLETERYA, YAŞASIN EMPERYALİZME KARŞI DÖĞÜŞEN DÜNYA HALKLARI

KAHROLSUN SOSYALİZM DÜŞMANLARI

Nisan 1969.

(1) Toprak ağalığıyla feodaliteyi özdeş saymak ya da yaptıkları şematik tahliller sonucu bu sonuca varmak kolaya kaçmaktır ve yanlıştır. Selçuklu ikda sisteminin ve bunun Moğol istilasıyla bozulmasından sonraki Osmanlı tımar sisteminin feodal tanımlara oturmadığı gerçeğini görmeyip padişaha merkezil feodal bey deyivermek kolaylığına kaçmak ve üstelik doğunun prototipi olmayan Şemdinli röportajlarına - ki bu bilimsel araştırma değildir, röportajdır- dayanarak feodalitenin varlığını ispata kalkmak ve sonra bunun bilimsel olduğunu söylemek... ve sonra bu köklü bilimsel bilgi (!) üzerine tutarlı strateji inşa etmek. Biraz komik olmuyor mu beyler?..

Burada biz sadece yerli nazariyecilerin, hiçbir araştırmaya (meşhur Şemdinli röportajı hariç) girmeden yaptıkları şematik tahlillere takılmakla yetindik. Yoksa onlar gibi, alelusul bir kaç küçük araştırmayla dev gibi stratejiler inşa etmeye burada niyetimiz yoktur.

BELGE: 10

15'e yakın dernek ve pek çok sayıda kişinin katıldığı, anti-emperyalist cepheyle ilgili olarak hazırlanan "Türkiye Anti-Emperyalist Milli Cephe Protokolü'nün 1 Kasım 1966'da yayınlanan tam metni:

"Emperyalist devletlerin , devlet ve milletimizin hayatına açıkça kastetmeleri neticesinde meşru müdafaa için toplanan T.B.M.M. şimdiye kadar muhtelif vesilelerle, sarahaten veya zımnen ilan ettiği maksat ve mesleğini bir kere daha bütün cihana arz için şu beyannameyi neşreylemeye lüzum görmüştür: "T.B.M.M. milli hudutlar dahilinde hayat ve istiklalini temin ahdıyla teşekkül etmiştir. Binaenaleyh hayat ve istiklalini yegane mukaddes emel bildiği Türkiye halkını, emperyalizm ve kapitalizmin tahakküm ve zulmünden kurtarmak irade ve hakimiyetinin sahibi kılmakla gayesine vasıl olacağı kanaatindedir.

T.B.M.M. milletin hayat ve istiklaline suikast eden emperyalist ve kapitalist düşmanların tecavüzlerine karşı müdafaa ve bu maksada aykırı hareket edenleri tedip azmi ile kurulmuş bir orduya sahiptir." 21 Ekim 1920 T.B.M.M. Bildirisinden.)

Dünyada ilk anti-emperyalist milli kurtuluş cephesini açan ve tarihin en amansız emperyalist koalisyonuna karşı milli kurtuluş savaşını kazanan bir ulusun çocukları olarak;

Büyük Atatürk'ün sözlerini ve birinci T.B.M.M.'nün 'bütün cihana ilan ettiği beyanname'yi Türk yurtseverlerini aydınlatan bir milli kurtuluş doktrini olarak kabul eden bizler, büyük kurtarıcımız Atatürk'ün ölümünden sonra, özellikle 1947'den bu yana 'bizi mahvetmek isteyen emperyalizmin ve bizi yutmak isteyen kapitalizmin' yeniden yurdumuza yerleşmeye başladığını ve milli bağımsızlığımızın her geçen gün daha da tehlikeye girdiğini görerek; bu büyük tehlikeyi farkeden yurtsever kişilerin ve kurumların giriştikleri dağınık ve düzensiz mücadeleyi kesin bir başarı için yetersiz bularak; bütün yurtseverlere ve milliyetçi derneklere açık olan 'TÜRKİYE ANTİ EMPARYALİST MİLLİ CEPHESİ'ni kurmuş bulunuyoruz.

TÜRKİYE ANTİ EMPERYALİST MİLLİ CEPHESİ'ni kuran bizler; anti-emperyalist mücadelenin büyük güçlüğünü, dünyada ilk anti-emperyalist savaş cephesini açan ve milli kurtuluş savaşını kazanan bir ulusun çocukları olarak iyi biliyoruz. Gene iyi biliyoruz ki, anti-emperyalist savaşta güçlükleri yenmek ve zafere ulaşmak, yeniden tam bağımsız bir Türkiye yaratmak için kurtuluş yolu vardır. Bu biricik kurtuluş yolu: Anti-emperyalist milli cepheyi güçlendirmek, yaymak, milletin bütün zinde güçlerini seferber etmektir.

TÜRKİYE ANTİ EMPERYALİST MİLLİ CEPHESİ'ni kurmakla bu seferberli-

ğin ilk adımını atan bizler; aşağıdaki ana kavramlar ve ilkeler üzerinde anlaşmış bulunuyoruz:

1- Türk yurtseverliğinin özü ve doktrini anti-emperyalist, anti-kapitalist milli kurtuluşçuluktur.

Öncelikle Türk yurtseverliğinin özü ve doktrini üzerinde anlaşma ve birleşme gereğini duyan bizler, Büyük Atatürk'ün:

'Bağımsızlığımızı, güven altında bulundurabilmek için, toptan milletçe bizi mahvetmek isteyen emperyalizme karşı milletçe savaşmayı uygun gören bir doktirini izleyen insanlarız.'

Sözlerini Türk yurtseverliğinin özü ve doktrini olarak kabul etmiş bulunuyoruz.

Büyük Atatürk'ün bu sözlerini Türk yurtseverliğinin özünü biçimlendiren tarihsel koşulların bilimsel bir açıklaması olarak inanıyoruz. Bu bilimsel açıklamaya göre: 'Milli kurtuluş savaşı koşulları ile biçimlenmiş bulunan Türk yurtseverliğinin özünün 'anti-emperyalist, anti-kapitalist bir milli kurtuluşçuluk' olduğu açık bir gerçektir. Gerçek milliyetçilik bu anlamda bir yurtseverliktir. Kurtuluş savaşları tarihinde, savaşının 'anti-emperyalist ve anti-kapitalist olduğunu ilk defa bütün dünyaya açıklayan Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Bu gerçeği hiç bir zaman unutmayacağız. T.B.M.M.'nin 21 Ekim 1920 bildirisinde ifadesini bulan şu sözler:

'Türkiye Büyük Millet Meclisi, milli hudutlar dahilinde hayat ve istiklalini, temin ahdiyle, teşekkül etmiştir. Binaenaleyh hayat ve istiklalini yegâne ve mukaddes emel bildiği Türkiye halkını, emperyalizm ve kapitalizmin tahakküm ve zulmünden kurtarmak irade ve hakimiyetinin sahibi kılmakla gayesine vasıl olacağı kanaatindedir.'

Türk yurtseverliğinin ve Türk halkının 46 yıl önce emperyalizme ve kapitalizme verdiği kesin ve cesur bir cevap olmuştur.

Türk yurtseverliği anti-emperyalist ve anti-kapitalist bir milliyetçiliktir. Gerçek bu olduğu halde, Atatürk'ün ölümünden başlayarak özellikle 1947'den sonra - A.B.D. ile imzalanan ilk ikili anlaşmadan sonra- İkinci Dünya Savaşı sonrası ortaya çıkan koşullardan da yararlanılarak Türk yurtseverliği anti-emperyalist özünden saptırılmıştır. Bu dönemden sonra Türkiye'nin dünyanın en güçlü emperyalist koalisyonuna karşı yapılmış ve zaferle sonuçlanmış bir milli kurtuluş savaşından doğmuş olduğu gerçeği ısrarla unutturulmak istenmiştir. Ve yönetici sınıflar, 46 yıl önce savaşarak topraklarımızdan çıkardığımız emperyalistlerle anlaşma ve işbirliği yoluna girmişlerdir.

Sovyet Rusya'nın bilinen haksız bir isteğini ustaca kullanan o dönemdeki çıkarcı sınıflar ve yardımsever bir maske takınmış olan emperyalistler Türk halkına bu işbirliğini haklı ve milli çıkarlara uygun göstermeğe çalışmışlardır.

İkinci Dünya Savaşı koşulları yardımsever görünen emperyalizmle girişilen işbirliği ortamı ve Sovyet Rusya'nın bilinen, Boğazlar ve Doğu Anadolu'daki illerimizle ilgili haksız isteğine karşı Türk halkının gösterdiği bilinçli büyük tepki yurtseverliğin anti-emperyalist özünün unutturulmasında kolaylık sağlamıştır. Bunda iktidara adaylığını koyan ve daha sonra iktidara gelen büyük toprak sahipleri ve komprador burjuvazinin hakim olduğu bir partinin büyük rolü olmuştur. Bütün Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinde emperyalizmle işbirliği yapan bu iki sınıf, halkı kandırıp oylarıyla iktidara geldikten sonra, genellikle Batı emperyalizmiyle, özellikle Amerikan emperyalizmi ile sıkı işbirliğine girmiştir. Böylece Amerikan emperyalizmi bütün dünyada milli kurtuluş savaşlarına karşı kullandığı Komünistlikle suçlamalar arkasında Türkiye üzerindeki emellerini gerçekleştirmeğe başlamıştır. Dünyadaki birçok milli kurtuluş savaşı Türk halkına bir Komünist ayaklanması, bir sen-ben kavgası olarak yansıtılmıştır. Bu nedenle Türk halkı, bir milyon insanın öldüğü, tarihsel ve dinsel bağlarla bağlı olduğumuz Cezayir halkının milli

kurtuluş savaşında Fransız emperyalizmi safında yer alan işbirlikçi hükümete karşı tepki bile gösterememiştir. Bu dönemde anti-emperyalist ve anti-kapitalist olmak bir suçmuş gibi gösterilerek gerçek milliyetçilik sindirilmiştir. Gene bu dönemde, Türkiye'de gerçek yurtseverlik olan anti-emperyalizm hiç bir ilişkisi yokken Komünistlikle eşit ve aynı tutulmuştur. Emperyalizmin ve onun işbirlikçilerinin Türk halkına karşı düzenledikleri bu oyun emperyalizmin yardımseverlik maskesi düşene kadar devam etmiştir. Ve bu dönemde Türkiye iktisadi, siyasi, askeri ve kültürel birçok bağlarla Amerikan emperyalizmine bağlanmıştır. Fakat başlamış bulunan ikinci anti-emperyalist savaşta yurtseverlik kavramı temelini Büyük Atatürk'ün attığı birinci T.B.M.M.'nin karara bağladığı ve Türk halkının uğrunda savaştığı, kan döktüğü anti-emperyalist özüne kavuşturulmuştur. Böylece Türk halkı ile milli kurtuluş savaşlarını yapan mazlum milletler arasında yaratılan yapay çelişki ortadan kalkmış ve emperyalizmle Türk halkı arasındaki tarihi çatışma ortaya çıkarılmıştır. Fakat Türk halkının milli kurtuluş savaşıyla başlayan anti-emperyalist savaşlar çağı Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının anti-emperyalist mücadeleleri ile büyük zenginlik kazanmıştır. Milli kurtuluş savaşlarında ilk öğreti bizimle başladığı halde başka milletlerin milli kurtuluşlarıyla zenginleşmiş olan öğretiden Türk milliyetçileri yeterince yararlanamamışlardır.

1/a) Anti-emperyalist, anti-kapitalist ve milli kurtuluşçu olan Türk yurtseverliği yalnızca mazlum milletlerin yurtseverliğiyle çelişmez.

Bir milletin yurtseverliğinin özünü yaşadığı ve yarattığı tarihsel koşulların biçimlendirdiği bilimsel gerçeğinden hareket ederek düşünürsek, yalnızca mazlum milletlerin yurtseverliğiyle hiçbir çelişkimiz olmadığı apaçık ortaya çıkmaktadır. Çünkü milli kurtuluş savaşı yapan bütün Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının yurtseverliğinin özü anti-emperyalist, anti-feodal ve anti-kapitalisttir. Böylece Türk yurtseverleri ve bütün mazlum milletler, yurtseverliğin anti-emperyalist ve anti-kapitalist özünde birleşirler. Bu bakımdan bütün bu halklar yurtsever ve milliyetçi bir cephede yeralır. Anti-emperyalist mücadele tamamen milli niteliktedir. Fakat yalnızca milli nitelikte olmakla kalmayıp, emperyalizmin uluslararası niteliğinden gelen zorunlulukla bu savaş Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının uluslararası bir mücadelesi olmaktadır.

Türk yurtseverleri, Türk halkının çıkarlarının ve Türkiye'nin yerinin bu cephede olduğunu yılmadan savunmalıdırlar.

1/b) Anti-emperyalist, anti-kapitalist ve milli kurtuluşçu olan Türk yurtseverliğinin özü emperyalizmin işbirlikçilerinin yurtseverliği ile tam bir çatışma halindedir.

Özü anti-emperyalist, anti-kapitalist ve milli kurtuluşçu olarak biçimlenen yurtseverliğimiz karşısında emperyalistlerin ve onların Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki işbirlikçilerinin de kendilerine özgü bir yurtseverlik anlayışları vardır. Bu ülkelerin yöneticileri, kendi halklarına ülkelerinin sömürülmesini ve yapılan emperyalist saldırıları ülkelerine yardım, halkların diktatörlerden, Komünistlerden hatta muhtemel Komünistlerden korunması şeklinde gösterirler. Emperyalizmin tarihsel koşulları da bu halkları böyle bir yurtseverlikle biçimlendirir. Kendi yurtlarında emperyalizmin çıkarlarıyla kendi çıkarları arasında hiçbir çelişme olmayan işbirlikçiler de aynı biçimde davranırlar. Böylece biçimlenen yurtseverlik kavramı emperyalistlerinkiyle çelişmez. Emperyalizmin ve anti-emperyalizmin birbiriyle tam çatışan tarihsel koşullarıyla biçimlendirdikleri yurtseverlikleri de tam bir çatışma halindedir.

II- Anti-emperyalist mücadelenin bir yönü doğrudan doğruya Türkiye'yi egemenliği altına almağa çalışan Amerika'ya karşı diğer yönü de emperyalizmle işbirliği yapanlara karşıdır.

Çağımızda emperyalist güçler, yerli destekler bulmadan, bir ülkeye giremez. Her devirde bu yerli destekler çıkarları halk çoğunluğuyla çatışan çevrelerden gelmiştir. Böylece anti-emperyalist savaş ülkeyi sömüren emperyalizmle onun içerdeki işbirlikçilerine karşı yürütülür.

Büyük halk çoğunluğu karşısında emperyalistlerle çıkar birliği içinde bulunanlar gerçekte o ülkenin milli çıkarları ve ulusal bağımsızlığı ile çatışma halinde olan çok küçük bir azınlıktır.

III- Bütün yurtseverler, milliyetçiler, Türkiye'nin bağımsızlığını ve ulusal kaynaklarımızı tehlikeye sokan Amerikan emperyalizmiyle mücadele etmelidirler.

1947'den bu yana hızla emperyalizmin denetimi altına giren ülkemiz bir yandan bağımsızlığının zedelenmesi öte yandan bütün doğal kaynaklarının yabancıların tekeline geçmesi sonucu birinci kurtuluş savaşının doğrultusundan ayrılmış, korkunç bir sömürülme düzenine sokulmuştur. Bu durumda bütün yurtseverlerin, milliyetçilerin yurdumuzun gene bağımsız, sömürülmeyen bir ülke olması için mücadele etmesi gerekmektedir. Türk milliyetçiliğini biçimleyen anti-emperyalist öz bunu gerektirmektedir. Türk halkı, 46 yıl önce yaptığını gene yapabilecek güçtedir. Hangi silahlarla donatılırsa donatılsın sermaye güçleri, halk güçleri önünde yenilmeye mahkûmdur. İşte bu yenilgiyi hızlandırmak amacıyla biz, Türk milliyetçileri, bir anti-emperyalist cephede birleşerek, esaslarını kısa bir süre içinde toplanacak kurultayda saptamak üzere Anayasamızın ışığı altında emperyalizmle bütün gücümüzle mücadele edeceğimize and içeriz.

Fikir Kulüpleri Federasyonu, SBF Fikir Kulübü, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü, DTCF Fikir Kulübü, Ankara Yüksek Öğretmen Okulu Fikir Kulübü, ODTÜ Fikir Kulübü, Türkiye-İş Sendikası, Türk Edebiyatçılar Birliği, Türkiye Öğretmenler Sendikası, Toplumcu Avukatlar Derneği, İlerici Mimarlar Derneği, Barış Derneği."

BELGE: 11

Dönüşüm dergisi ikinci kez, 1 Kasım 1966'da yayınlanır. Derginin çıkışıyla ilgili yazı belge niteliği taşımaktadır. Dönüşüm Yazı Kurulu'nun "Dönüşüm Hareketi" başlıklı yazısı aynen şöyledir:

"Dönüşüm hareketi, Türkiye üniversitelerinde öğrenim gören sosyalist gençlerin yarattığı bir harekettir. Hareket, kaynağını Ankara Üniversitesi'nde bulmuş, oradan İstanbul Üniversitesi'ne ve öbür üniversitelere yayılmıştır. Dönüşüm, Türkiye Üniversitelerinde öğrenim gören genç sosyalistlerin beş sayı çıkarabildikleri devrimci derginin adıdır. Bir yıla varan bir adan sonra dergi tekrar çıkmakta, hareket yeni bir yörünge alarak sürmektedir.

Ankara Üniversitesi fakültelerinde okuyan solcu gençler, geçen yılın ilk aylarında, düşüncelerini basın yoluyla yaymak için sosyalist bir gençlik dergisi çıkarmak gerekliliğinde anlaştılar. Reform ve Devrim kavramlarını bir arada akla getiren bu taptaze sözcük, solcu gençlerin özlemlerini çok iyi anlatıyordu.

D zamanki düşünceleri şöyle idi: 'Türk basını, genel olarak, güven ve inan verici olmaktan uzaktır. Bu durum, doldurulması gereken bir boşluk yaratmaktadır. Dönüşüm, işte bu gereksinmenin sonucudur. Üniversitenin bilimden uzak kaşının nedenlerini, üniversite gençliğini temsil ettiklerini söyleen kuruluşların neden bir maşa olduklarını gene Dönüşüm'de bulacaksınız. ..Dönüşüm, hem yurttaki dönüşümü hızlandıracak, hem de basında bir dönüşüm, bir reform olacaktır.'

Aralarında topladıkları beşer-onar liralarla dergilerini çıkaran gençler, derginin satışını da kendilerinde tutmak istediler. Bunun belli başlı iki nedeni vardı. Birinci

neden, bir düşünce savaşçılığı örneği vermek, ikinci neden de gazete bayilerinin alacağı payın dergide kalmasını sağlamaktı. Türkiye'de gazete, yayın bayiliği yapan kurumların yüzde otuzbeş-kırk gibi bir pay aldığını belki bilmeyen çok kişi vardır.

Dönüşüm, büyük bir ilgi yarattı. Halk, dergilerini kendi elleriyle satan, Türkiye'nin kurtuluş yolunun ancak sosyalizm olduğunu bağırarak ilan eden bu genç insanları sevgi çemberiyle kuşattı. Dergi umulanın üstünde satılıyordu. Fakat faşist güçler, gericiler, her türlü kukla örgüt, bu gençlik hareketini baltalamak için gereken alçaklıklar dizisine girişmekte gecikmedi. Gericiler, her zaman yaptıkları gibi, yine ilericileri kopya ediyorlar, kendiliklerinden bir hareket yaratmaya tarihsel nedensel bakımından güçleri yetmediği için, yine yaratılmış bir hareketi baltalamaya girişiyorlardı.

Büyük bir olasılıkla, Atatürk'ün SÖYLEV'inin adını bile duymamış olan bir takım azgelişmiş tipler, iri bir kapitalistten aldıkları paralarla ve Kurtuluş Savaşı'nın kutsal bir adını alçakça istismar ederek bir paçavra çıkardılar. Paçavralarının satılmak şurda dursun, alay konusu olduğunu görünce de işi kaba kuvvete dökmeyi denediler. Her türlü gerici; yani kendilerini milliyetçi sanan bazı ahmaklar, milliyetçiliğin sahtelik gibi kavramlarla uğraşmayı gereksiz bulan mukaddesatçılar, koalisyon kurarak DÖNÜŞÜM'cülere saldırıya geçtiler. Hürriyet Meydanında pek komik bir komedi oynanmaya başladı. DÖNÜŞÜM dergisi satılırken sağcılar hücuma geçiyor, önceden tedbirlerini almış solcu gençler tarafından iyice dövülüyor, olay çıkması için pusuda bekleyen polis hemen harekete geçerek DÖNÜŞÜM'cüleri karakola götürüyor, böylece derginin satılması, sağcıların dayak yemesi pahasına da olsa önlenmiş oluyordu.

Bu koşullar altında DÖNÜŞÜM ancak beş sayı çıkabildi. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasasına aykırı davranış gerekçesiyle açılan bir yığın kovuşturma, sudan nedenlerle dergiyi toplatmalar, kavga, gürültü vs. DÖNÜŞÜM dergisini çıkaranların hep üniversite öğrencisi olduklarını da unutmamak gerek. Hiç biri profesyonel gazeteci olmayan bu gençler ancak beş sayı direnebildiler. Küçük bir yasal aksaklık yüzünden beşinci sayının toplatılması bardağı taşıran son damla oldu. DÖNÜŞÜM yayına ara vermek zorunda kaldı.

Birinci DÖNÜŞÜM hareketinin sonuçlarını özetlersek:

I- DÖNÜŞÜM hareketi, üniversite öğrencisi Türk sosyalistlerinin tümünü bir eylem içinde toplamış, onlarda eylem ve birlik bilincinin kökleşmesini sağlamıştır.

II- DÖNÜŞÜM hareketi, Türk halkına, sosyalist üniversite öğrencisinin güçlü sesini duyurmuştur.

III- DÖNÜŞÜM hareketi, sağcı örgütlerin dağınıklığını ve temeldeki çürüklüğünü ortaya koymuştur.

DÖNÜŞÜM dergisi hakkında açılan ve genellikle Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasasına aykırı davranış gerekçesine dayanan davalar hep aklanmayla sonuçlanmış, yalnız, 25 Türk lirası cezayla sonuçlanan bir tek dava da affa uğramıştır.

DÖNÜŞÜM dergisi bir yıl sonra ikinci kez yayın hayatına girerken stratejisi elbette ayrımlılıklar gösterecektir. Birinci DÖNÜŞÜM hareketi sırasında Türk sosyalizmi henüz kurgusal bir nitelik taşıyordu. Bugün Türk sosyalistleri meclistedir. Türk halkı gerçekten de yavaş yavaş, sınıf bilinci kazanmaya başlamakta, Türk sosyalizmi düşsel bir tasarım olmaktan çıkarak, ete kemiğe bürünmektedir. İkinci DÖNÜŞÜM hareketinin temel görüşü, Mehmet Ali Aybar'ın şu yargısında anlatım bulmaktadır: 'Sosyalizmi halk kurar.' Bu yargı, sosyalizm halksız olmaz gibi bir yorumdan çok başka ve geniş bir anlamı kapsamaktadır. DÖNÜŞÜM dergisini çıkaran genç üniversiteli kadro, Türkiye burjuva devriminin, 27 Mayıs Anayasasıyla

birlikte son aşamasına vardığını ve bundan sonra girişilecek burjuva karakterli bir hareketin, büyük bir olasılıkla, faşizmin gücünü artıracağını düşünmektedir.

Sosyalizm elbette halksız olmaz. Böyle bir şey söyleyen yok. Sosyalizmi uygulayacak olan güçlerin, yani Türkiye'deki feodalizm-kapitalizm karışımı düzeni sosyalist devrimlerle değiştirebilecek olan ve bu devrimleri gerici güçlere karşı savunabilecek olan gücün, halk olduğu söylenilmektedir.

Bu görüşe karşı, Türkiye'de burjuvalar ya da ara sınıflar denilen burjuva karakterli sınıflarca yapılan devrimlere değinen bazı örgüt dışı sosyalistler, böylece, halk devriminin ne demek olduğunu pek anlamadıklarını göstermektedirler. Türkiye'de yapıldığına değinilen devrimlerin hiç biri halk devrimi niteliği taşımaz.

Halkla ilişkili sosyalist bir örgüt içinde çalışmayanlar, düşsel kalmak durumundadırlar. Oysa Türk sosyalizmi halk tarafından anlaşılmaya başlamıştır. Türkiye'nin binlerce kasabasında, köyünde, bilinçli halk sosyalistleri ortaya çıkmaktadır. Bunun ifade ettiği canlı, coşkunluk verici anlam, halkla ilişkili sosyalist bir örgüt içinde çalışmayanlarca, sosyalizmi sadece kitaplarda yaşayanlarca pek anlaşılmaz.

DÖNÜŞÜM hareketinin bu ikinci aşamasında amaç, işte bu değindiğimiz görüşü ayrıntılarıyla incelemek olacaktır. Hareket, bulvardan taşarak, kasabalara, köylere yayılacaktır. Çabalarımız, halkın sosyalist uyanışını hızlandırmaya, burjuva içinden çıkan sosyalist devrimcilerin halkla ilişkiler kurmasını sağlamaya yönelmiştir. İkinci DÖNÜŞÜM hareketi bunu sağlayabildiği ölçüde başarıya ulaşmış olacaktır." (Dönüşüm, 1 Kasım 1966, sayı: 6)

DİPNOTLAR:

ÇOK PARTİLİ HAYAT

1- Metin Toker, Demokrasimizin İsmet Paşalı Yılları(1944-1973), birinci cilt, Bilgi Yayınları, Ankara, ikinci baskı, Şubat 1990, sayfa: 250
2- Metin Toker, Demokrasimizin İsmet Paşalı Yılları(1944-1973), ikinci cilt, Bilgi Yayınları, Ankara, Haziran 1990, sayfa: 18

İNSAN HAKLARI CEMİYETİ

1- İnsan Hakları Cemiyeti başkanı Fevzi Çakmak, cemiyeti kurarken değişik çevre ve kişilerle görüşme yapmıştır. Mehmet Ali Aybar da görüştüğü kişilerden birisidir. Bu konuda bak: Mehmet Ali Aybar TİP Tarihi, cilt:1, sayfa: 29, 30, 50, 51, 52, 53.

MEKTEB-İ MÜLKİYE-İ ŞAHANE

1- Forum, 15.12.1987, sayı:199

YOL AYRIMINDAYIZ

1- İrvin Cemil Schick/E. Ahmet Tonak, Geçiş Sürecinde Türkiye, Belge Yayınları, İstanbul, Ekim 1992, Sayfa: 124, 125
2- Forum, 15.10.1955, sayı: 38
3- Çağlar Kırçak, Türkiye'de Gericilik, ikinci cilt, İmge Yayınları, Ankara, ikinci baskı, Kasım 1993, sayfa: 45
4- Forum, 1.11.1955, sayı: 39

HÜRRİYET ya da FİKİR PARTİSİ

1- Forum, 15.10.1955, sayı: 38
2- Forum, 1.11.1955. sayı: 39

AYDINLARIN İKİ KALESİ: BASIN ve ÜNİVERSİTE

1- Kim, 20.6.1958, sayı: 4
2- Forum, 1.10.1954, sayı: 13

SEÇİMLERİN NE ZAMAN YAPILMASI UYGUNDUR?

1- Haydar Tunçkanat, 27 Mayıs 1960 Devrimi/Diktadan Demokrasiye, Çağdaş Yayınları, İstanbul, Ağustos 1996, sayfa: 327

SBF FİKİR KULÜBÜ KURULUYOR

1- İsmail Yalçın, Türkiye Birleşik Komünist Partisi'nin Öznesi-Nesnesi, Türkiye Fikir Ajansı, Ankara, 1988, sayı: 15

22'LER OLAYI

1- Sadun Aren, TİPOlayı, Cem Yayınları, İstanbul, Kasım 1993, sayfa: 95, 117, 140
2- TİP Ankara İl Gençlik Kolu'nun 1966'da "Yeni yıl" için yayınladığı bildiri:
"Türkiye'nin bağımsızlığı için: Yabancı üslerin kaldırılmasını, İkili Anlaşmaların feshini, Amerikan askerlerinin yurt dışına atılmasını isteyen ve bu uğurda mü-

cadele eden; Ülkemizin kalkınması için: Petrollerin, madenlerin ve bütün yabancı şirketlerin millileştirilmesini, bankacılığın, sigortacılığın, dış ticaretin devletleştirilmesini isteyen ve savunan; İnsanca yaşamak ve insanca öğrenim yapmak için: Grevler, yürüyüşler, mitingler yapan ve türlü yollardan köhneleşmiş halk düşmanı kapitalizme karşı çıkan; Devletlerin barış içinde ve halkların insanca yaşaması için: Dünyanın her yanında; emperyalizme ve kapitalizme karşı çıkan, savaşan ve özellikle Vietnam'da Amerikan emperyalizmine karşı canını veren ve vermeye hazır olan; Bütün dostların, bütün insanların yeni yılları mutlu olsun."

FKF'NİN BİRİNCİ KURULTAYI

1- Okuyucu için bilgi: 22 Ocak 1967 tarihli Cumhuriyet gazetesinin okuyucu mektupları köşesinde, "Bölünmeyen Bir Gençlik Kuruluş: Fikir Kulüpleri" başlıklı bir yazı yayınlanmıştır. Bu yazı aynen şöyledir:
"Bugünlerde basınımızın ön planda ilgili olduğu konulardan biri de öğrenci ve gençlik örgütlerinin içinde bulundukları çatışma havasıdır. Güç geçmiyor ki, TMTF saldırıya uğramasın veya MTTB'li yıllanmış yöneticiler tabanca çekip olaylar çıkarmasın. Anadolu'nun olaylardan ve bunların içyüzünden habersiz gazete okuyucusu, "gençlik birbirini yiyor" havasının içine itiliyor. Sanki TMTF ve MTTB Türk yükseköğrenim gençliğinin tek temsilcileri imiş gibi yayınlar yapılıyor. Oysa bu iki kuruluş da yapıları gereğince, hiç bir zaman böyle bir çatışma havasının dışında olamazlar. Her fikirden birçok genç bu kazanların içinde kaynar durur. Bütün bunları gözönüne alan bir avuç genç, 16 Aralık 1965'de Ankara'da sessiz sedasız bir gençlik ve öğrenci örgütünün temelini attılar. O günlerde ne yerleri ve ne de paraları vardı. Bugün, Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun Türkiye'nin her üniversitesindeki yüzlerce üyeli 20 fikir kulübü, Türk halkının mutlu yarınları için verdikleri savaşın içindedirler. Ankara Üniversitesi'nin Siyasal Bilgiler, Fen, Hukuk, Ziraat, Dil-Tarih, Eğitim Fakülteleri, Yüksek Öğretmen Okulu, İktisadi Ticari İlimler Akademisi, başta olmak üzere, bütün yüksekokullarında fikir kulüpleri toplumcu gençlerin tek temsilcisi olarak FKF'ye bağlıdırlar. İstanbul'daki örgütlenme hız kazanırken, İzmir Üniversitesi Fikir kulübü de katılma kararı almıştır. FKF; bir gençlik örgütünün anlamını, yıllanmış öteki kuruluşlara böyle göstermektedir. Yaşar AKIN (FKF Kurucu Üyelerinden).

TİPE YÖNELİK SALDIRILAR

1- Turhan Feyizoğlu, Türkiye'de Devrimci Gençlik Hareketleri Tarihi(1960-1968), birinci cilt, Belge Yayınları, İstanbul, Nisan 1993, sayfa: 581

EĞİTİLMİŞ BİR GÖREVLİDEN DAHA BÜYÜK BİR TAHRİBATI TİP İÇİNDE YAPMAYI BAŞARDI

1- Yahya Kanbolat, Olduğu Gibi/Eski Türkiye İşçi Partisi Üzerine Anılar, Bayır Yayınları, Hatay, Nisan 1979, sayfa: 24

FKF'LİLERE KARŞI TEPKİ DUYUYOR MUHALEFET EDİYORDUK. BU, BİRAZDA BİZİM KÖYLÜLÜK YANIMIZIN AĞIR BASMASINDAN KAYNAKLANIYORDU

1- Sadun Aren, TİP Olayı, Cem Yayınları, İstanbul, Kasım 1993, sayfa: 117,95,140
2- Türk Solu, 11.11.1969, sayı:104

İLK KONGREDE TESBİT EDİLMİŞ STRATEJİ FEDERASYON TÜZÜĞÜNE AYKIRI

1- Doğu Perinçek'in FKF Genel Başkanı seçildiği dönem, FKF Genel Yönetim Kuruluna 57 kişi seçilmiştir. Seçilen kişilerin isimlerini tam olarak saptayamadım. Görüşülen kişiler sonucu bazı eksiklik ve yanlışlıkları olmasına rağmen çıkan listeyi yayınlamayı uygun buldum. Liste şöyledir:

Yaşar Ünlücayaklı, Ünal Çelenk.

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi: Doğu Perinçek, Atıl Ant, Zülküf Şahin.

SBF: Kaya Ersoy, Salih Er, Kudret Ulutürk, Sami Urfalı, Nuri Yıldırım.

DTCF: Gün Zileli, Vahdi Çağlayan.

Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi: Ömer Özerturgut, Adnan Celayir.

Ankara İTİA: Günhan Germeyan, İnanç Kutluer.

Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi: Ekrem Öztürker, Mustafa Ulusoy.

Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu: Yavuz Tarakçıoğlu, Olcay Girgiç.

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi: Zekai Bakar, Burhan Gürcan, Atilla Sarp.

Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi: Selçuk Özdemir.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi: Ruhi Koç.

Ankara Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu: Adnan Altıparmak,Naif Türetken.

Ankara Yüksek Öğretmen Okulu: Ahmet Kozat.

Erzurum Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi: Demir Pekol, Bayram Bayram.

Erzurum Atatürk Üniversitesi İktisat Fakültesi: Ahmet Aras, Mehmet Ali Adıgüzel.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi: Enver Nalbantoğlu, Nabi Yağcı.

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi: Nazif Sait Önal, İsmet Kalyoncu, Işıtan Gündüz.

İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu: İbrahim Kaypakkaya, Halit Koçer, Ali Taşyapan.

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi: Aysun Erem, Savaş Dervent, Ali Savaşeri.

İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi: Fahri Aral, Sümmani Can.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi: Ahmet Özturanlı, Nihat Emeksiz, Elif Gönül Tolon, Veysi Sarısözen.

İstanbul Üniversitesi Kimya Fakültesi: Emre Dölen.

İstanbul Gazetecilik Yüksek Okulu: Osman Saffet Arolat.

İTÜ: Ömer İnce, Esat Yarar.

İzmir: Mahmut Demiray, Nuri Sarmaşık, Ali Karşılayan, Ömer Karabulut.

Karadeniz Teknik Üniversitesi: Fikret Ersezer.

Onur Kurulu: İzzet Polat Ararat, Ümit Hassan, Gün Zileli.

2- Okuyucu için bilgi: a)

Doğu Perinçek, bu kurultay hakkında şunları yazmıştır: "Doğu Perinçek ve arkadaşları, Tartışmada Hoşgörü, Eylemde Birlik, Sosyalist Gençlik Biraraya, başlıklı önerilerini sundular. Bu öneri MDD çizgisinde idi. Doğu Perinçek ve arkadaşları, ilkeli programla çıktılar. Aybar, bu öneri karşısında Doğu Perinçek ve arkadaşlarının görüşlerini eleştiren 1,5-2 saatlik bir konuşma yaptı. Açık tavır aldı. TİP yönetimi, Doğu Perinçek'i desteklemedi, o nedenle kongre başkanlığı seçiminde Osman Arolat 90, Doğu Perinçek 40 oy aldı. Ancak, kongre tartışmalarında iki gün içinde dengeler değişti, karşı taraf ezildi. Çünkü 1- Eyleme karşıydılar, pasifist idiler, içkili kokteyller düzenliyorlardı. 2- Sosyalist-Kemalist gençliğin ittifakına karşı idiler. 3- Kendi yönetimlerine boyun eğmeyen Ziraat ve Veteriner Fikir Kulüplerini at-

mışlardı ve ODTÜ SFK'yi FKF'ye almıyorlardı. Atilla Sarp'ı Milli Demokratik Devrimci diye ihraç etmişlerdi. Ben, Atilla Sarp geri alınacak dedim. Burası bir parti değil, sosyalist gençlik örgütü. İhraç edemezsiniz. Milli Demokratik Devrimi savunabilir. Geri alacaksınız diye ısrar ettim. Hatta, kongreden on gün önce Sadun Aren'e gidip bu konuyu konuştum. Atilla Sarp'ın ihraç edilmesinin çok yanlış olduğunu, geri alınması gerektiğini söyledim. Tartışmalar bu eksende cereyan etti ve eski FKF yönetiminin FKF'de ve ilerici gençlik içinde bölücü bir rol oynadıkları, örgütün büyümesine engel oldukları apaçık meydana çıktı. Bu durumda bozguna uğradılar. 90-40 olan delege oranı terse döndü. Perinçekçiler 100'e yaklaştı, diğerleri 30-40 civarında aldı. Esas olarak İstanbul Fikir Kulüpleri. Doğu Perinçek ve arkadaşları, Aybar ve Aren'e rağmen kongreyi kazandılar. Çünkü delegeleri kazandılar. Bu durumda karşı taraf strateji önerisinin oylanmasını (zaman kalmadı) gerekçesiyle GYK'na erteletti. Ayak oyunlarından başka yapacakları bir iş kalmadı. Kongrenin 1. günü akşamı denge değişmiş, Ziraat ve Veteriner Fikir Kulüpleri geri alınmış, oylamaları artık Doğu Perinçek ve arkadaşları kazanıyordu. Bu durumda TİP yönetimi 1. gün akşamı toplandı ve yapacakları birşey kalmamıştı. Doğu Perinçek'in seçilmesini engelleme çabaları başarısız kalmıştı. Doğu Perinçek, genel başkan olurken elbette TİP'li idi. Ve Parti'ye bağlıydı. Ama Parti yönetiminden farklı düşünüyordu, MDD-Kesintisiz Sosyalist Devrim stratejisini savunuyordu. Aslında TİP programı da böyledir. Atilla Sarp, Vahap Erdoğdu ve bütün MDD grubu Doğu Perinçek'i desteklediler ve biz kazandık, dediler. Doğu Perinçek seçildiği zaman, Vahap ve diğer arkadaşlarla (MDD'cilerle) Aydınlık dergisini çıkarma çalışmalarına başlamıştı."

Okuyucu için bilgi: b) Gün Zileli, "Yarılma" isimli kitabında, FKF Kongresi hakkında özetle şunları anlatmaktadır: "FKF Kongresi, 23 Mart 1968 günü, Cebeci'de, SBF'ye yakın bir düğün salonunda toplandı. Geçip yerime oturdum. Olup bitenleri izlemeye başladım. Biraz geç kaldığım için divan başkanlığı seçimlerine yetişememiştim. Divan başkanlığına, İstanbul delegelerinden, Osman Saffet Arolat seçilmişti. Kongreyi, bir ara, TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar da izledi. Çeşitli konuşmaları dinledim. Ortada tartışmalı bir durum olduğu açıktı. Ancak tartışmanın taraflarını tesbit etmekte zorluk çekiyordum. Ali Orhan(Yücealp), arasıra yanıma uğruyor, beni, olup bitenler hakkında bilgilendiriyordu. Dinlediklerimden ve Ali Orhan'ın anlattıklarından anladığım kadarıyla, esas kapışma, Doğu Perinçek'in başını çektiği bir kısım Ankaralı delegeyle, FKF'nin eski yönetimi ve bu yönetimi destekleyen İstanbul delegasyonu arasında cereyan ediyordu. Doğu Perinçek yanlılarının MDD'ci olduğu söyleniyordu. Ne var ki, tartışmalardan bunu anlamak pek mümkün değildi. Herhalde 'MDD'cilik' ve partiye karşı olma suçlamaları nedeniyle, bir ara Doğu Perinçek kalkıp ateşli bir konuşma yaptı ve 'MDD'cilik' suçlamasını üstü kapalı olarak reddetti, partiye karşı olma söylentilerini ise kesin bir dille yalanladı. Rahatlamıştım. Çünkü MDD'ciliğe karşı bir tutumun olmadığı halde, 'partiye karşı olma' suçlaması beni de etkilemişti. Eğer Doğu Perinçek ve taraftarları, gerçekten partiye karşıysalar onları desteklemeyecektim. Ama Doğu'nun konuşması içime su serpmişti. Demek partiye karşı olmak gibi bir durum yoktu. O halde, bu yeni muhalefeti desteklememem için bir neden kalmıyordu. Öte yandan, Doğu yanlısı konuşmacıların konuşmaları bana daha etkili gözükmüştü. Bir ara Hukuk Fakültesi'nden Atıl Ant söz aldı ve Doğu'yu destekleyen etkili bir konuşma yaptı. Ardından Erdoğan Güçbilmez güzel bir konuşma yaptı. İkisini de beğenmiştim. Hele, FKF'den tanıdığım ve saygı duyduğum Ömer Özerturgut da muhalefeti destekleyen bir konuşma yapınca kararımı kesin olarak verdim. Muhalefete oy verecektim. Zaten FKF yöneticilerinin, o hep kendi aralarında oturup kalkan tutumuna karşı da içten içe bir rahatsızlığım vardı. İkinci günün so-

nucunda seçimlere geçilmeden önce, Ali Orhan yanıma geldi ve 'seni muhalefetin Genel Yönetim Kurulu listesine koyuyoruz, ne dersin' dedi. Doğrusunu söyleyeyim, o sırada, Genel Yönetim Kurulu'nun fonksiyonunu bile tam anlamıyla bilmiyordum. Buna rağmen, geride durmanın ayıp kaçacağını düşünerek kabul ettim. Akşam, çıkan iki liste çerçevesinde herkes oyunu kullandı ve ben, kendimin de içinde yer aldığı muhalefetin listesine oy verdikten sonra, sonuçları beklemeden ayrıldım. Ertesi gün, öğleye doğru FKF binasına girdiğimde, büyük bir kalabalıkla karşılaştım. 'Ne oluyor', diye sordum, şimdi hatırlayamadığım bir arkadaş, ' Genel Yönetim Kurulu toplantısının' yapılmakta olduğunu ve benim de Genel Yönetim Kurulu tarafından Merkez Yönetim Kurulu'na seçildiğimi söyledi. Merkez Yönetim Kurulu'nun, FKF'nin en üst yönetimi olduğunu bilmiyordum. Her şey benim dışımda olup bitmişti. Bana bu açıklamayı yapan arkadaş, 'geçip yerine otursana' dedi, Doğu Perinçek'in oturduğu masayı gösterip. Baktım, Doğu Perinçek, seçilen her diğer Merkez Yönetim Kurulu üyeleriyle bir masada oturuyor. Masanın karşısında dizilmiş sıra ve sandalyelerde, GYK'nun diğer üyeleri bulunuyordu. Yeni Genel Başkan Doğu Perinçek'le İstanbul delegeleri arasında ateşli bir tartışma cereyan ediyordu. Göğsüm gururla kabararak, ama bir yandan da çekinerek, geçip masaya, Doğu'nun yanına oturdum. Doğu beni görünce gülümsedi ve MYK üyeliğimi kutladı. Bu arada, nerden duymuşsa, 'senin bir tutukluluğun varmış, öyle mi(diye fısıldadı kulağıma. 'Evet' dedim. 'Ceza aldın mı' diye sordu bu sefer, 'evet, altı ay ceza aldım, ama tecil edildi' dedim. Bunun üzerine, 'neyse, bir şey olmaz' dedi. Onun bu sözleri üzerine rahatladım. Bir an için, ceza almış olmamım, MYK üyeliğimi önleyeceğinden korkmuştum. İstanbul delegeleri, birbiri ardından ayağa kalkıp, yeni seçilen MYK'na ağır eleştiriler yöneltiyorlardı. Somut tartışma konusu, yeni yönetimin, GYK'na sunduğu, 'Tartışmada Hoşgörü, Eylemde Birlik' adlı karar önerisiydi. İstanbul delegeleri, bu karar metnine şiddetli itiraz ediyorlardı. Bu metnin, 'anti-emperyalizme' vurgu yapan ve 'anti-kapitalist' mücadeleyi ihmal eden, MDD'ci bir metin olduğunu ileri sürüyorlardı. Sonun metin oylandı, ben de doğal olarak, yeni seçildiğim yönetim kurulu istikametinde oy kullandım. İstanbul delegasyonunun aleyhte oylarına rağmen karar kabul edildi. Bunun üzerine, İstanbul delegelerinden Osman Saffet Arolat, Veysi Sarısözen, Işıtan Gündüz, Fahri Aral, Elif Gönül Tolon, Nabi Yağcı (sonradan Haydar Kutlu adını kullandı) ve şu anda adlarını hatırlayamadığım diğerleri, tek tek MYK'nın oturduğu masanın önüne gelip, kararı protesto ederek toplantıyı terkettiler. Bundan kısa bir süre sonra, GYK toplantısı sona erdi. Toplantıdan sora, MYK, ilk toplantısını yapmak üzere içeri odaya çekildi. Salon ise tıklım tıklım doluydu. Ankaralı FKF'liler yeni yönetimin sevinciyle FKF'yi doldurmuş, şarap içiyor, devrimci Türküler söylüyorlardı." (Yarılma, sayfa: 235, 236, 237)

Okuyucu için bilgi c) 2 Nisan 1968 tarihli Ant dergisinin 66. sayısında FKF'nin bu kurultayı hakkında yayınlanan, "Devrimci gençlik, işçi ve köylü sınıfı ile aynı safta" başlıklı haberi aynen şöyledir:

"Fikir Kulüpleri Federasyonu İkinci Büyük Kongresi Ankara'da toplanmıştır. Bilindiği gibi, FKF Genel Başkanı İzzet Ararak kongreden bir gün önce, Nazım Hikmet'in bir şiirini Proleter Dergisi'nde yayınladığı için tutuklanmış bulunuyordu. Kongre başkanlığına Osman Arolat seçildikten sonra kongrenin isteği üzerine İzzet Ararat'a ve Vietnam halk hareketini desteklemek üzere Ho Şi Minh'e Türk sosyalist gençliği adına birer telgraf çekilmiştir. Kongreyi TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar ve İstanbul Milletvekili Sadun Aren de bir süre izlemişlerdir. Aybar, yaptığı konuşmada, Türkiye'nin dar boğazlara sürüklendiği şu sıralarda gençliğin yekvücud olması gereğini belirtmiş ve bu konuşması büyük tezahüratla karşılanmıştır. Bu arada hükümet komiseri, kongredeki konuşmaları tesbit etmek

üzere kürsüye bir teyp yerleştirmek istemiş, ancak kongre başkanı buna izin vermemiştir. Bunun üzerine hükümet komiseri, Ankara Valisi Celalettin Coşkun ile temas etmiş ve tekrar salona dönerek, 'eğer teybi koydurmazsanız, kongreyi dağıtmak üzere toplum polisi çağıracağım' tehdidiyle teybi kürsüye yerleştirmiştir. Bunun üzerine kongre, Ankara Valisi'nin anayasaya aykırı olan bu davranışı karşısında kanuni yollara baş vurulması için seçilecek merkez yürütme kurulunu görevlendirmiştir. Eski yönetim kurulunun aklanmasından sonra seçimlere geçilmiş, 57 kişilik yeni genel yönetim kurulu seçilmiştir. Bu arada muhalif grubunun federasyonun stratejisi üzerine hazırladığı bir karar tasarısı görüşme konusu olmuş, ancak vakit geciktiği ve salonun terkedilmesi gerektiği için bu tasarının kabulü ya da reddi hususunda yeni genel yönetim kuruluna yetki tanınmıştır. Ertesi gün toplanan Genel Yönetim Kurulu FKF Genel Başkanlığına tek dereceli seçimle Ankara Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Küsüsü Asistanı Doğu Perinçek'i seçmiştir. Daha sonra Merkez Yürütme Kuruluna da şu gençle seçilmişlerdir: Ömer Özerturgut, Adnan Altıparmak, Gün Zileli, Ruhi Koç, Gülhan Germenyan, Ahmet Kazan, Ekrem Öztürkler ve Yavuz Tarakçıoğlu. FKF İstanbul Sekreterliğine de çoğunlukla yine Veysi Sarısözen getirilmiştir. Daha sonra Doğu Perinçek ve arkadaşlarının kongreye sundukları karar tasarısı üzerinde görüşme açılmıştır. İstanbul delegasyonu, 'İlk kongrede tesbit edilmiş stratejiye ve federasyon tüzüğüne aykırı olduğu' gerekçesiyle bu karar tasarısına karşı çıkmış, ancak görüşmelerden sonra yapılan oylamada karar tasarısının bir bildiri halinde kamuoyuna açıklanmasına 11'e karşı 15 oyla karar verilmiştir. Karar tasarısında, dünyanın ve Türkiye'nin politik durumu tesbit edildikten sonra genç sosyalistlere düşen görevler belirtilmekte ve gençlik kavramının sadece üniversite öğrencileri değil, işçi ve köylü sınıfının da gençlerini içine aldığı ifade edildikten sonra Üniversite gençliğinin işçi ve köylü gençliğiyle kaynaşmadığı sürece Türk sosyalizminin gelişmesinde görevini gereği gibi yerine getiremeyeceği ileri sürülmekte ve şöyle denilmektedir: 'Sosyalist gençlik bir araya... Eylemde birlik, tartışmada hoşgörü. Yaşasın sosyalizm, yaşasın Türk emekçileri, yaşasın emperyalizmle dövüşen dünya halkları.' Genel Yönetim Kurulu'nda ayrıca, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü'nün de yakında FKF'ye katılacağı açıklanmıştır."

DEV-GÜÇ GENEL KURULU TOPLANIYOR

1- Okuyucu için bilgi: Devrimci Güçbirliği hakkında Doğu Perinçek ve Şahin Alpay'ın yazdığı "Güçbirliğine Doğru İlk Adım" başlıklı ortak yazıları aynen şöyledir:

"29 Nisan Mitingi. Bir süre önce, Türkiye'nin ilerici kuruluşlarından önemli bir kısmını biraraya getiren Türkiye Devrimciler Güçbirliği, 29 Nisan mitingi ile ilk eylemini başarıyla verdi. Miting, yurdumuzdaki emperyalizme karşı, demokratik bütün güçlerin ilk defa geniş bir cephe halinde ve doğru hedefler etrafında toplanmaları bakımından son derece önemlidir. Anti-emperyalist ve demokratik güçler, düşmanlarını doğru tesbit etmişlerdir. Hareket, toplumumuzun ilerlemesini engelleyen emperyalizme, onun baş temsilcisi Amerika'ya ve emperyalizmin yerli ortaklarına, ajanlarına, gelişmemizi köstekleyen ve emekçi halkımızı yarı-köle durumunda tutan bütün derebeylik kalıntılarına, kökü dışarda kapitalizme, kısaca, Türk halkının düşmanlarına karşı yapılmıştır. 29 Nisan Mitingi, milli ve demokratik güçlerin, aralarına emperyalizmin ektiği uyuşmazlık tohumlarını tasfiye ederek attıkları ilk güçlü adım olmuştur. Bu ilk adım, emperyalistlerle yerli işbirlikçilerini, komprador ve ağa takımını telâşa düşürmüştür. Ankara'daki Amerikan kolonisine sokağa çıkmama emri verilmiş; miting, emperyalistlerin aldattığı birtakım bilinçsiz kimseler tarafından baltalanmak istenmiş, görevi mitingin güvenliğini sağlamak

olan polis, görevini unutarak, mitingi sabote etmek hayaline kapılanları korumuş, yasaların teminatı altında miting yapan demokratik güçlere saldırmıştır.

Bugüne kadar, yurdumuzdaki ilerici, yurtsever güçlerin bölünmesini kendi iktidarlarının devamı için bir garanti olarak gören işbirlikçi sınıfların telâş ve endişeleri mitingden sonra da devam etmiş, emperyalizme uşaklık eden yayın organları yaygarayı koparmışlar, bir takım uydurma haberlerle zihinleri bulandırmak, emperyalizme şirin görünmek istemişlerdir. Ama yine de hareketi en doğru teşhis eden, emperyalizm ve onun işbirlikçileri olmuştur. 27 Mayıs hareketini yapan asker ve sivil aydın zümrenin en bilinçli kesimlerinin de günümüzün anti-emperyalist mücadele çizgisine girmiş olmaları, emperyalistlerin yerli ortaklarını yalnızlık psikozuna kaptırmıştır.

Önemli Bir Nokta. Öte yandan, güçbirliğini meydana getiren güçler arasında, güçbirliğini bugünkü haliyle olduğundan daha kuvvetli görme, bir ilk adım olduğunu unutma şeklinde tanımlayabileceğimiz eğilimler görülmüştür. Özellikle bu eğilim karşısında, güçbirliğinin bir sınıflararası ittifak olduğu, olması gerektiği konusu üzerinde önemle durmak gerekir. Türkiye'de anti-emperyalist mücadeleyi, emperyalizmle işbirliği yapan komprador burjuvazi ile toprak ağaları ve kilit mevkilerdeki üç-beş bürokratın dışında kalan bütün Türk halkı yürütecektir. Bunlar milli burjuvazi, orta ve küçük köylülerle, şehir ve köy proletaryasıdır. Objektif olarak bütün bu sınıf ve tabakaların çıkarları emperyalizme karşıdır. Bugün eksik olan, bu sınıf ve tabakaların bütünüyle anti-emperyalist bilince ulaşmamış ve mücadeleye girmemiş olmalarıdır. Devrimcilerin sık sık düştükleri hata, bugün mücadeleye girmemiş sınıfları statik olarak tahlil edip, bunların hiç bir zaman anti-emperyalist mücadeleye girmeyecekleri görüşünü ileri sürmeleridir. Bu statik tahlil, özellikle küçük burjuvazinin anti-emperyalist potansiyelini değerlendirememektedir. Küçük burjuvazinin kaypak karakteri bizi yanıltmamalıdır. Günümüzde, anti-emperyalist mücadeleyi devrimci teoriye uygun olarak doğru bir şekilde ortaya koyan bir toplumcu hareket vardır; oysa dün yoktu veya yok denecek kadar azdı. Küçük burjuvazi, toplumcu hareketin önderliğinde doğru bir yöne yöneltilebilir, yöneltilmesi zorunludur.

Bir İlk Adım. Devrimciler Güçbirliği, gerçek bir anti-emperyalist güçbirliğine doğru atılan bir ilk adımdır, demiştik. Bugünkü haliyle, Güçbirliği içinde, toplumcu unsurlar yanında, küçük burjuvazinin en bilinçli, en uyanık kesimleri yer almıştır. Bu çekirdek güce düşen görev, emperyalizme karşı mücadeleyi bütün halk tabakalarına maletmektir. Bunun sağlanması, büyük örgütlerin güçbirliği çizgisine sahip çıkması ile mümkün olabilir. Emekçi halk yığınları anti-emperyalist mücadele içine çekilmediği sürece, güçbirliği gerçekleşmiş sayılamaz.

Güçbirliğinin düşmanları üzerinde durduk. Bunun yanında, güçbirliğinin doğru çizgisini saptırmak için her an harekete geçmesi mümkün olan küçük burjuvazinin kaypak unsurlarını da unutmamak gerekir. Bunların kaypaklığı ancak mücadele içinde giderilebilir. Bu engeller karşısında eğer güçbirliği gelişemezse, buna yalnız emperyalistler ve ortakları sevineceklerdir. Güçbirliğinin doğru bir çizgide gelişmesi, toplumcuların bu hareket içinde bütün güçleriyle yer amaları ve önderlik görevlerini tam olarak yerine getirmeleriyle mümkündür. Toplumcu güçlerin sorumluluğu buradadır; güçbirliğine girmek ve onu doğru çizgide geliştirmek." (Forum, 15.4.1968, sayı: 339, sayfa:2)

DİSK ve ODTÜ SFK, DEV-GÜÇ'TEN AYRILIYOR

1- 29 Nisan 1968 Pazartesi günü Ankara'da yapılan gösteri için yapılan resmi açıklama şöyledir:

29 Nisan 1968 Pazartesi günü saat 15.00'den itibaren Ankara'da Zafer Meyda-

nında yapılan 29 Nisan 1960 olaylarını anma toplantısı sırasında, gençlik arasındaki fikir ayrılığı sebebiyle, husule gelen olayların bazı gazetelerde gerçekten uzak tarzda yayınlandığı görüldüğünden durumun aşağıdaki şekilde tavzihinde fayda mülahaza edilmiştir.

Toplantı ve yürüyüş esnasında yaralananların sayısı iddia ve mübalağa edildiği gibi 100 değil, türlü şekilde yaralanan 5 polis memuru da dahil 15 kişi civarındadır ve ağır şekilde yaralanan yoktur.

Bu toplantı sırasında, suç üstü kanununa ve umumi hükümlere göre Adliyeye sevkedilen suçluların adedi ise 10 kişidir. Umumi hükümlere göre yapılan adli işlem ve bir kısmının hazırlık soruşturması devam etmektedir.

Ankara Cumhuriyet Savcılığının 28.4.1966 günü ve 164/87, 29.4.1966 gün ve aynı sayılı kararları gereğince 29 Nisan 1968 günü yapılan toplantı ve yürüyüşlerde 171 sayılı kanun hükümlerinin tatbiki mümkün olmadığından yakalanan 50'yi müteaviz sanıktan ancak, haklarında şikâyetçisi bulunan ve re'sen takibi müstelzim olanlar hakkında Adli kovuşturma yapılabilmiştir.

29 Nisan 1968 günü Lozan Meydanında yapılan toplantı ve toplantı sonunda Kızılay'a doğru vukuu bulan yürüyüş esnasında münferit veya guruplar arasındaki yer yer çatışmalara gençler dışında görevli hiç kimsenin katılmadığı ve dövülmediğini bilhassa açıklamak isterim.

Yine ileri sürüldüğü gibi (Allahü Ekber-Allahü Ekber) diye bir bağrışma cereyan etmemiştir. Birbirine karşı olan grupların Polisin kurduğu kordonun içinde ve dışında birbirlerine genellikle (Kahrolsun Faşistler-Kahrolsun Komünistler) şeklinde bağrışmaları olmuş, bu meyanda uzak mesafelerden karşılıklı olarak zaman zamanda sopa ve taş atıldığı tesbit edilmiştir.

Polisin, karşılıklı tecavüzleri önlemek gayesi ile grupları birbirinden uzak tutması sayesinde müessif olayların çıkmasına mani olunmuştur. Ancak, Toplantı Yöneticilerine, Zafer meydanındaki topluluğun Miting'in bitimini müteakip Sıhhiye istikametinden yürüyerek dağılmalarının uygun olacağı bildirildiği halde, bu hususu diğer yönetici arkadaşları ile görüşüp neticeyi getirecekleri ifade edilmiş ve fakat Emniyet tedbiri için öngörülen bir teklifin sonucu hakkında bir cevap verilmeden, Mitingcilerin halkın kesif bulunduğu Kızılay istikametine, Amerikan aleyhtarı marş ve sloganlarla yürüyüşe geçmeleri karşısında sür'atle o istikamette Emniyet tedbiri alınmış olmasına rağmen, bir iki noktada grupların karşılıklı olarak taş ve sopalarla birbirlerine hücum edip kavga etmeleri, Polisin aynı andaki müdahalesi ile önlenmiş ve kavgacılar yakalanmışlardır.

Toplantı tertipçilerinin miting bitiminde, Bayrak, Flama ve Pankartları, Cemiyet Merkezine taşımak üzere bir polis arabası tahsisini rica etmeleri üzerine bu talep yerine getirilmiş olup, bazı gazetelerde iddia edildiği gibi Bayrakların zorla ellerinden alındığı keyfiyeti varit değildir.

Yukarıda açıklanan Ankara Cumhuriyet Savcılığı kararı muvacehesinde, 171 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanununu tatbik imkânından yoksun kalan polisin önleyici kolluk yetkisi çerçevesinde önceden ve olaylar sırasında aldığı çok sıkı ve yerinde tedbirler sayesinde olayların büyümesi önlenmiş ve Polisin enerjik ve takdire şayan tarafsız hareketi yer yer çıkan münferit çatışma ve kavgaları dahi bertaraf edici genişlik ve nitelikte olmuştur.

29 Nisan'ı anma bahanesi ile yapılan toplantıdaki konuşmacıların bu günle ilgisi olmayan kitleleri tahrik edici hitaplarının bu münferit olayların esas nedenleri olduğunu da belirtmek yerinde olur.

29 Nisan 1968 Pazartesi günü Ankara'da Zafer Meydanında tertip edilen mitingin sebeb, hedef, mahiyet ve hazırlanışı hakkında yeni yeni deliller her gün biraz daha ortaya çıkmakta ve gerçekler anlaşılmaktadır.

Hazırlık safhasında "Bizim Radyo" yayınları tarafından ele alınan mitingin gerçek hedef ve gayesinin tam olarak teşhis edilebilmesi için bu konudaki çalışmaların başladığı Mart ayı ortalarına kadar dönmek icab etmektedir.

Hazırlık Safhası

28 Nisan 1960 tarihinde İstanbul'da ve ertesi günü yani 29 Nisan 1960 gününde Ankara'da vukubulmuş olan olayların anılması maksadıyla yapılmakta olan ve tekrarlanan törenlerin her sene önem ve halk indindeki ilgisinden biraz daha kaybetmesinin anlaşılması üzerine, 27 Mayıs Milli Devrim Derneği mensupları harekete geçmişler ve bu yıl için, Genel muhalefet havasına paralel bir takım tedbirlerin alınmasını kararlaştırmışlardır.

25 Mart Çağrısı

27 Mayıs Milli Devrim Derneği Genel Başkanı sıfatı ile Tabii Senatör Mucip Ataklı, 25 Mart 1968 tarihinde, Devrimci ismi verilen bir çağrı yayınlanmış ve:

Cumhuriyete, Atatürk Devrimlerine ve diğer ilkelere karşı saldırıya geçildiği, irticanın su yüzüne çıktığı, anlatıldıktan sonra Atatürk Devrimlerinin bekçiliği görevini yüklenmiş olan bütün dernek, teşekkül ve vatandaşların MİDLA ismi ile anılan Milliyetçi Laik Atatürkçü devrimci cephede güç birliği yapması gerektiği istenmiş ve bu maksatla dört gün sonra, 29 Mart 1968 de saat 15 de dernek binasında bir toplantı yapılacağı ifade edilmiştir.

Kararlar Alınıyor

Bu toplantıya SBF Öğrenci Derneği Başkanı Uluç Gürkan, Fikir Kulüpleri Federasyonu Genel Başkanı Doğu Perinçek ve Barış Derneği adına Cengiz Çandar katılmışlardır.

1 Nisan 1968 tarihinde ise aynı yerde muhtelif talebe teşekkülleri, Profesör Bahri Savcı'nın Başkanlığında yeniden bir araya gelmişler ve Türkiye Devrimciler Güç Birliğinin kurulmasını karar altına almışlardır.

Tam bağımsız Türkiye'yi kurmak ve bugünkü Anayasa'nın bütün hükümleri ile uygulanmasını gerçekleştirmek yolunda sarfedilecek çabayı kendisine gaye edinen Güç Birliği İcra Komitesi Başkanlığına yine Tabii Senatörlerden Kadri Kaplan getirilmiştir. Komite tarafından alman bir karar gereğince 29 Nisan 1968 tarihinde Kızılay Zafer meydanında yapılacak olan toplantıda bütün güçlerin ortaya konulması tensih edilmiştir.

Savaş İlanı

9 Nisan 1968 günü saat 16'da 27 Mayıs Derneği'nde yapılan toplantıda ise güçbirliğinin karşı güçlere karşı yapacağı savaş şekli tesbit edilmiş ve 17 Nisan günü Köy Enstitülerinin kuruluş yıldönümü münasebeti ile bu karar teyid edilmiştir.

Bizim Radyonun Desteği

Bu konuda yapılan hazırlıklara bu noktada mahut Komünist Bizim Radyo da katılmış ve çalışmalara temasla yayınlarında demiştir ki:

"Türkiye Devrimciler Güçbirliğinin hareketinin tek hedefi iktidarı ele geçirmektir. Zira iktidar ele geçirilmeden emperyalistlerin hegemonyasına son verilmeden demokratik ve milli Türkiye'nin kurulmasına imkân yoktur."

Bu arada, Güç Birliğini yurt içinde duyurmak için İlhan Selçuk, "Dünyada ve bizde söz gençliğin", Çetin Altan da "Ucu iyice göründü" başlıklı makaleleri ile çalışmaları desteklemişlerdir.

İlhami Soysal da kendi sütununda aynı konuyu tahrik eder şekilde işlemiş ve tansiyonu yükseltmek istemiştir.

İş bu kadarla da bitmemiş Halk Aşıkları da istismar edilmiş ve ve diğer saz şairleri de aşıkların rızası alınmadan tümü adına dernek yöneticilerinden Ahmet Say imzası ile bir bildiri yayınlamış ve Ankara'da dağıtılmıştır.

Müracaatlar Başlıyor

Nihayet ön çalışmaların tamamlandığı kanaatine varılmış ve 19 Nisan tarihinde Ankara Valiliğine verilen Sencer Güneşsoy, Suphi Karaman, Bilal Moğol, Necla Macit, Taylan Benli ve A. Göltekin Demir, imzalı dilekçe ile "29 Nisan gününün geleneklere uygun olarak" 29 Nisan günü saat 12 de bir mitingle kutlanacağı ifade edilmiştir.

Parçalanma Başlıyor

Bu müracaattan hemen sonra Güçbirliğine bağlı kuruluşlar arasında fikir ayrılıkları baş göstermiş ve öğrenci dernekleri bu toplantıya katılmayacaklarını ifade etmişlerdir. FKF ile TMTF ve 27 Mayıs Derneği idarecileri arasında doğan bu anlaşmazlık sonunda Doğu Perinçek, Uğur Cankoçak ve Ruhi Koç imzaları ile Vilayet makamına yeniden başvurulmuş ve mitingin 29 Nisan Pazartesi günü saat 14 de Cemal Gürsel meydanında anma toplantısı şeklinde yapılacağı bildirilmiştir.

Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun kendilerini desteklememesi halinde törenin hiç bir anlamı kalmayacağını belirten TMTF ve 27 Mayıs Derneği idarecilerinin itirazına rağmen öğrenci teşekkülleri ilgisizliklerini devam ettirmişlerdir. Bu suretle inisyatif tamamen FKF'nin eline geçmiştir.

Böylece toplantı karar altına alınmış ve konuşmacılar tesbit edilerek sloganların hazırlanmasına başlanmıştır.

Aziz Nesin, İlhan Selçuk, Kamil Karavelioğlu, Bahri Savcı, Türkkaya Ataöv, Günseli Özkaya, Sencer Güneşsoy ve halk aşıklarından meydana gelen konuşmacılar ekibi, 29 Nisan 1968 günü mitingin yapılacağı meydana davet edilmişler ve gelmişlerdir.

Bütün bunlardan ayrı olarak içilecek and ile tam bağımsız gerçekten demokratik Türkiye için 29 Nisan 1960 günü Faşizme dur diyen gençliğin yeni görevler bekliyor başlıklı ve kanlı 29 Nisan başlıklı ÇAĞIRI ve afişler basılıp dağıtılmıştır.

Toplantı Başlıyor

Saat 12'den itibaren muhtelif Fakültelere mensup Fikir Kulüpleri, toplantıya gelmeye başlamışlardır. YÖO, ETYÖO ve GEE bir gurup, Ziraat Fakültesi bir grup, diğerleri toplu olarak mitinge katılmışlardır.

Bugüne kadar yapılan mitinglerde alışılmış slogan ve marşlar dışında şu dövizler göze çarpmakta idi:

"Yuh size azdır", "Alma öğretmen ahını", "Korkuyorlar, korkacaklar, korksunlar", "Köylü, işçi aç", "Devrimci basına selam", "Toprak ağası, Amerika babası", "Zafer halkımızındır", "Anayasa sosyalizme karşı açıktır", "Kahrolsun emperyalizm", "Gelin canlar bir olalım", "Zulüm bir gün duracak, halk zinciri kıracaktır", "Kavga özgürlük için, yığınlar için kavga", "Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür", "Emek en yüce değerdir", "Biz ki halkız, hakkımızı alacağız", "Amerika, Nato, Yabancı bayrak istemiyoruz", "Halkın uyanışı durdurulamaz", "Kısa çöp uzundan hakkını alacak", "Bağımsız Türkiye için".

Kahrolsun Rusya Sesleri

Bu arada meydanın yanındaki bulvar ve kaldırımlarda toplanmış olanlar, "Kahrolsun Komünistler", "Kahrolsun Rusya" diye bağırınca mitingciler, buna, "Kahrolsun faşistler" mukabelesinde bulunmuşlar ve civardaki parklarda taraflar birbirlerini kovalamışlardır. Daha sonra, Kıbrıs, Vietnam, Atatürk ve tüm dünya kurtuluş savaşı yapanlar ve ölenler için saygı duruşunda bulunulmuş ve TMTF Genel Başkanı Sencer Güneşsoy, açık konuşmasında kısaca şunları söylemiştir:

"Bugünkü mücadele içinde yurt sevenlerle yurt sever olmayanlar arasında cereyan etmektedir. Kafasını örümcek sarmış midelerinden başka bir şey düşünmeyen bir avuç dış güç uşağının bu memleketini peşkeş çekmesi affedilmez. Gençlik siyaset yapmasın denmektedir. Gençlik, talebelikten önce Türk Vatandaşıdır. Yarının

yöneticisidir. Yurdunu ve toplumunu düşünecektir. Buna siyaset denirse yapacaktır.

İcap ederse başka şeyler de yapacaktır. 'Gençlik vakti gelince hesap soracaktır. Halk düşmanlarının sözcülüğünü yapan satılmış gazeteler masum halkı, emeğinin alın terini ekmeğine katan esnafı, Orduyu, Milli Güvenlik Kurulunu yalan, adi ve ahlaksızca iftiralarla kandırmaya ve bu toplantının tertipçilerini kızıl damgayla damgalamağa cüret etmişlerdir.

Anıtkabir'den getirilen toprak, meydandaki anıta konduktan ve topluca sloganlar tekrarlandıktan sonra halk şairlerinden Mahzuni Şerif Çarık konuşmuş ve daha sonra da Günseli Özkaya söz almıştır.

29 Nisan'ın ikinci kurtuluş savaşına giden yolda önemli bir aşama olduğunu bildiren Özkaya'dan sonra, "Yürüyeceğiz yarının aydınlıklarına. Vuracağız bugünün karanlıklarına. Halk emperyalizm zincirini kıracaktır. Türk ülkesi tam bağımsız olacaktır." şeklindeki sloganlar topluca söylenmiştir.

Anayasa'nın devamlı tehdit altında olduğunu belirten Bahri Savcı'dan sonra söz alan FKF Genel Sekreteri Atıl And demiştir ki:

"29 Nisan emperyalist ve onların işbirlikçilerine ve onların zorbalıklarına ve faşizme karşı savaştır. Türkiye mazlum milletlerin baş düşmanı Amerikan emperyalistlerinin sömürü alanıdır. Kahrolsun Amerika. Kahrolsun emperyalistler. Yaşasın bağımsız Türkiye, yaşasın özgürlükten yana, eşitsizlikten yana gençlik. Ne mutlu yarının emekten yana Türkiye'sini kuranlara."

İlhan Selçuk'un Naziresi

"Arkadaşlar, vatandaşlar, Emekçiler, Gençlik heyyy" diye söze başlayan İlhan Selçuk, hepinize, şu anda telsizinin başında konuşmaları dinleyen İçişleri Bakanı sana da sesleniyorum" sözleri ile konuşmasına girmiş ve 29 Nisan'ın, 29 Ekim ve 30 Ağustos ve 27 Mayıs demek olduğunu belirttikten sonra demiştir ki:

"Mustafa Kemal Atatürk'e taş atanları, onları muhafaza etmek isteyen polisinde bütün tutucu ve gerici güçleri de Türk gençliği ezip geçmek gücüne sahiptir."

İlhan Selçuk, daha sonra, Atatürk'ün gençliğe beyannamesine nazire olarak hazırladığı beyannameyi okumuştur. Bunda aynen şunlar denilmekte idi:

"Ey Türk gençliği birinci vazifen Türkiye Cumhuriyetini, Milli bağımsızlığını ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyetinin ve varlığının temeli budur. Bu temele kastedecek düşmanlar dün çıktığı gibi bugün de yarın da çıkabilir. Bu düşmanla savaşmak en namüsait şartlar içinde senin de görevin olabilir. Bu düşmanlar dost olarak memleketin içine girip bu memlekette üsler edinebilirler. Bu dost görünen düşmanlar, siyasi partilerin içine girip, siyasi partileri örgütleyerek iktidara dahi geçebilirler. Bu düşmanlar bazen bir memlekette, o memleketin siyasi iktidarına geçen adamı alıp, yetiştirip komisyonculuklarını yaptırıp başa çıkartabilirler. Bu memleketin Anayasasının temeli 29 Nisanları sabote etmek için mikrofonları kesebilir, taş yağdırabilir, hatta ve hatta polisi devletin güçlerini İçişleri Bakanı kendi hizmetlerinde kullanabilirler.

Bu düşmanlar Türk Milletinin göz bebeği Ordusunun içine sızıp, onları dahi etki altına almak isteyebilirler. Bu düşmanlar, Türkiye'de Savcı'nın, Hakimin, her şeyin, halkının içine girip bu memleketi kendi nüfusları altına sokmak isteyebilirler. İşte arkadaşlar, bu ahval ve şerait içinde dahi hangi karanlıktan gelirse gelsinler o düşmanla çarpışmak ve sırasında o düşmanları ezip, çiğneyerek Türkiye Cumhuriyetinin ilelebet bağımsızlığını ve İstiklalini korumak sizin görevinizdir."

Kamil Karavelioğlu Söz Alıyor: İktidarın Kellesi Gider

"27 Mayıs Anayasasını müteahhitlikten gelme, işbirlikçilikten gelme bir masona emanet ettiklerini ve bu gafleti gösterdikleri için üzüldüklerini" belirterek söze başlayan Tabii Senatör Kamil Karavelioğlu özetle demiştir ki:

"Bu iktidar sosyal devleti kuramaz. Bu iktidar mı memleketi emperyalistlerden kurtaracak? Bu iktidar mı sahtekârları, hırsızları, soyguncuları ortadan kaldıracak? Bu iktidar bir şey yapamaz. İrticai körükler ve bir gün onun da kellesi gider. Gericilik olayları güvenlik kuruluna intikal etmiştir. Sayın Başvekil, zavallı Başvekil güvenlik kurulunda hesap vermiştir. Seçim sonuna kadar mühlet istemiştir. Oyunlar fazla sürmeyecek. Ben, Sosyal devlete acıyorum. Yoksa Demirel'e acıyacak kadar hümanist değilim. Uygulasa da uygulamasa da Anayasa, Adalet Partisinin başını yiyecektir. Anayasa ile AP'nin devrimcilerle gericilerin bir kazanda yaşamalarına imkân yoktur."

Daha sonra, söz alan Kadri Kaplan, "Sömürüyü temsil eden açıkça halka karşı olan Anayasa'ya aykırı düşen bu düzeni mutlaka çaturdayarak çökeceğini" belirtmiştir.

Miting dağılmadan evvel ortaklaşa bir and içilmiştir. Bu andın metni şudur:

Türkiye devrimciler güç birliğine inanmış devrimciler olarak milli, tam bağımsız, gerçekten demokratik, laik, sosyal hukuk devletini gerçekleştirmek için şartlar ne olursa olsun bütün gücümüzle Atatürk'ten aldığımız emir üzerine emperyalizm ile bir sömürücülüğü ile keyfi idare ile kapitalizmin sömürüsü ile halkı cahil bırakanlarla savaşacağımıza and içeriz."

Polis kordonu altında muhafaza edilen mitingciler dağıldıkları sırada, "Demirel istifa", "Amerika'ya yuh" diye bağırarak Kızılay'a doğru yürümüşler ve bu arada civarda bulunanların kendilerine sözlü sataşmalarına karşılık Emniyet Kuvvetleri tarafından korunmuşlardır.

Tabii Senatörün Teşekkürü

Mitingin dağılma sırasında halkın galeyanı son haddini bulmuştur. Heyecanlanan halka ve gençlere karşı mitingcileri, Polis muhafaza altına almıştır.

Daire ve işyerlerinin dağılma saatine tesadüf ettiği için iyice kalabalıklaşan Kızılay meydanındaki halkında, asabının bozulması üzerine olaya şahit olan vatandaşların kendilerine sataşması ihtimali belirmiştir. Meydandaki binlerce Ankaralının genel kanaatine göre polisin mitingcileri muhafaza altına almaması halinde bunların, galeyana gelen halk ve gençlik tarafından iyice hırpalanmaları kati şekilde anlaşılmıştı. Bu arada mitingi yöneten Tabii Senatörlerden biri, polis şeflerine gelerek teşekkür etmiş ve "Alınan tedbirler sayesinde hayatımızı kurtardınız" demiştir.

İlk defa olarak böyle bir toplantıya Ankara Belediye bandosu da katılmıştır.

Bu açıklamanın ışığı altında olayın daha iyi anlaşılmış olacağına inanmaktayım. Saygılarımla. Tekin ALP, Ankara Valisi Vekili.

2- Behice Boran, Türkiye ve Sosyalizm Sorunları, Sarmal Yayınları, İstanbul, Ekim 1992, sayfa: 332

FKF KARARLARI

1- Ali Taşyapan, Anılarla Geçmişe Yolculuk/Kaypakkaya ile Birlikte, Belge Yayınları, İstanbul, Ekim 1997, sayfa:424

Okuyucu için bilgi: Gün Zileli, "Yarılma" adlı kitabında, Doğu Perinçek'in başkanlıktan düşürülme olayını şöyle anlatmıştır:

"FKF'nin, TİP yönetimi çizgisindeki muhalefeti, Doğu Perinçek yönetimini devirmek için yeni bir atılım yapmaya hazırlanıyordu. GYK toplantısının normal olarak Temmuz ayının ortasında yapılması gerekiyordu. Ne var ki, TİP'in baskısıyla GYK'da yönetime destek vermiş bazı GYK üyelerinin TİP yanlısı muhalefetin saflarına geçtiğini ve bu GYK toplantısında yönetimimizin kesin olarak devrileceğini biliyorduk. Doğu, bu yüzden, GYK toplantısını ertelemenin ve böylece zaman kazanmanın yollarını arıyordu. FKF tüzüğünde, ertelemeye ilişkin bir madde bulun-

muyordu. Doğu, böyle durumlarda devreye giren Meclis iç tüzüğünün tartışmalı bir maddesine dayanarak, FKGF Başkanı sıfatıyla, GYK toplantısı, ikinci bir çağrıya kadar ertelediğini ilan etti. Ne var ki, sabrı iyiden iyiye tükenmişti. Çoğunluğu elde ettiği bir sırada verilen bu erteleme kararına uymaya hiç mi hiç niyetli görünmüyordu. Ancak, GYK toplantısını en az bir MYK üyesinin açması, tüzüğün gereğiydi. Bizim yönetim ise taş gibiydi, o ana kadar tek fire vermemişti.

Bunun üzerine TİP yönetimi, işe bizzat el koydu. Behice Boran, aynı zamanda parti üyesi de olan FKF Genel Sekreteri Ömer Özerturgut'u partiye çağırarak, GYK toplantısını açmasını 'emretti'. Ömer Özerturgut, aslında ideolojik olarak MDD'ci olmasına rağmen bu baskıya dayanamadı ve 'parti disiplini'ne uyarak, İstanbul'a gidip, İstanbul delegelerinin hazır bulunduğu, şaibeli 'GYK toplantısını' açtı. Bu toplantının şaibeli olduğunun, İstanbul delegeleri de farkındaydılar. Bu yüzden, toplantı, çalışmalarına Ankara'da devam etme kararı aldı. Böylece, İstanbul'da toplantının kazasız belasız açılması sağlanmış, Ankara'da devam kararıyla da toplantının meşruluğu garanti altına alınmış oluyordu.

O günlerde Doğu'nun, küçüklüğünde çocuk felci geçirdiği için diğer bacağına göre daha ince olan ve topallamasına yol açan sağ bacağında bir burkulma olmuştu ve bacağı sargılıydı, yürüyemiyordu. İstanbul'da olan bitenleri ve toplantının Ankara'da devam edeceğini öğrenmiştik. Bu toplantıyı meşru saymıyorduk ve ne yapıp edip toplantıyı ertelemekte kararlıydık. Bunun için, herşeyden önce, toplantının yapılacağı gün ve saatte FKF binasında bulanmamız gerekiyordu.

Doğu'nun koltuklarına girerek bir arabaya koyduk ve FKF binasına çıkarttık. Biraz sonra GYK toplantısı, İstanbul delegeleri ve onlara iltihak etmiş bir kısım Ankaralı delegeyle açıldı. Divan başkanlığını, Kürt sosyalistlerinden Zülküf Şahin yapıyordu. Ömer Özerturgut, İstanbul'daki açılışı yaptıktan sonra ortadan kaybolmuş, muhtemelen memleketi olan Turgutlu'ya gitmişti. FKF salonunda tuhaf bir görüntü ortaya çıktı. Salonun bir bölümünde GYK toplantısı yapılıyor, öbür bölümünde ise GYK toplantısını tanımayan bizler, güya MDD üzerine bir seminer veriyorduk. Cengiz Çandar, ben, Doğu Perinçek vb. GYK toplantısını provoke etmek için yüksek sesli konuşmalar yapıyorduk. GYK ise, her ne şart altında olursa olsun, toplantısını yapıp bitirmekte kararlı görünüyordu. Alelacele eller kalkıp iniyor, bir şeylere karar verilip hızla başka bir gündem maddesine geçiliyordu. Doğu baktı, bu seminer numarasıyla GYK'nın çalışmalarını önlemek mümkün değil, yeni bir taktiğe başvurdu. 'Bir dakika', dedi, 'ben halen FKF'nin başkanıyım, mademki, GYK toplanmış bulunuyor, o halde toplantıyı ben yöneteceğim.' Delegeler önce inanmazlıkla baktılar Doğu'ya. Acaba doğru mu söylüyordu, gerçekten yola gelmiş ve GYK toplantısının meşruluğunu tanımaya karar vermiş miydi? Eğer böyleyse, bu işlerine gelirdi, çünkü böylece hem toplantının üzerindeki şaibeyi ortadan kaldırmış, hem de oy çoğunluğuna dayanarak böyle meşru bir toplantıda yönetimi devirmiş olacaklardı. Biraz tereddüt ettikten sonra, Doğu'nun önerisini kabul ettiler. Zülküf Şahin, başkan sandalyesinden kalktı, 'gel bakalım'., dediler, Doğu'ya. Doğu, sağlam avağının üzerinde sıçraya sıçraya, GYK başkanlık sandalyesine geçip kuruldu ve sandalyeye oturur oturmaz, ilk sözü şu oldu: 'GYK toplantısı ertelenmiştir, bu toplantının GYK toplantısıyla ilgisi yoktur.' İstanbul delegeleri öfkeyle ayağa kalktılar. Doğu'nun oyununa gelmişlerdi. Ona inandıkları için pişmandılar. Evet ama bu, sakat bacağını bir sandalyeye dayamış adamı, GYK Başkanlık sandalyesinden nasıl uzaklaştıracaklardı? Tek çare kalıyordu, onu yaptılar. Doğu'yu orada kendi kaderiyle başbaşa bırakıp sandalyelerini tam ters yöne, salonun öbür yanına çevirdiler. Zülküf Şahin de bir sandalye alarak yeniden karşılarına oturdu. GYK, toplantısına böylece devam etmeye çalıştı.

Doğu, toplantıyı provoke edebilmek için şansını bir kere daha denemekte karar-

lıydı. Oturduğu yerden GYK toplantısını sürdürenlere seslendi. 'Tamam arkadaşlar', dedi, 'ikna oldum. Bu sefer size söz veriyorum, gerçekten yöneteceğim toplantıyı.' Ben, içimden, artık bu sefer inanmazlar diyordum, ne var ki, delegeler, Doğu'ya bir kere daha inanma gafletini gösterdiler. Doğu, deminki gibi, kalkıp, sıçraya sıçraya Zülküf Şahin'in sandalyesine geçti. Oturur oturmaz da aynı sözler çıktı ağzından: 'Toplantı falan yok. GYK toplantısı tarafımdan ertelenmiş bulunuyor.' Artık delegeler öfkelenmeye bile gerek duymadılar. Alışmışlardı zahir! Otomatik hareketlerle, sandalyelerini bir kere daha salonun öbür tarafına çevirdiler ve Zülküf bir kere daha geçip karşılarına oturdu. Artık bu kadarı da komediydi!

Eller hızla kalkıp indi. Önce Dev-Güç'ten çıkma kararı alındı. Ardından Zülküf Şahin'in başkanlığında yeni MYK seçildi. Artık akşam oluyordu. Salon, dışardan yeni gelenlerle tıklım tıklım dolmuştu. TİP örgütü, ne olur ne olmaz kabilinden, kendine bağlı üyeleri FKF'ye yığmıştı. İş yerlerinden çıkan TİP'li işçiler de 'parti karşıtlarını' gerekirse zor yoluyla ezmek için binaya dolmuşlardı. Kürt sosyalistleri, neredeyse tam kadro, MDD'cilere karşı direnmek için binadaki yerlerini almışlardı. Çevreme bakındım, GYK'da azınlıkta kaldığımız yetmiyormuş gibi, binada da fiili anlamda epeyce azınlığa düşmüştük. Koyu Mihrici kesimden ne Atilla Sarp, ne Ersen Olgaç, ne de diğerleri ortada görünmüyordu.

Buna rağmen Doğu, toplantının meşru olmadığında diretmeye kararlıydı. Bize yönetim kurulu odasını ele geçirmemizi söyledi. Biz de dediğini yaptık. Ama bu, sonucu şimdiden belli, umutsuz bir çabaydı. Yönetim Kurulu odasında, MDD'ci olarak ancak on-oniki kişi vardık. Oya salon, koridorlara kadar TİP yönetimi yanlılarıyla doluydu. Yönetim Kurulunun kapısını tutmuş, içeri kimseyi sokmuyorduk. TİP yanıları bizi inadımızdan vazgeçirmek için ikna etmeye çalışıyorlardı. Ben, kapıdaki, kırmızı yanaklı, uzun kirpikli, elâ gözlü, köylü görünümlü, sevimli bir gençle tartışıyordum. Aynı zamanda GYK İstanbul delegesi olan bu genç, son derece yumuşak bir havada, direnmemizin boşuna olduğunu anlatmaya çalışıyordu bana. Ben de GYK toplantısının neden meşru olmadığını izah etmeye çalışıyordum ona. Binadaki gergin havaya rağmen ikimizin tartışması son derece dostane bir havadaydı. İşte, Çapa Öğretmen Okulu Fikir Kulübünden GYK üyesi İbrahim Kaypakkaya'yı ilk kez böyle tanımıştım.

Hava neredeyse kararmaya yüz tutmuştu. Yönetim Kurulu odasındaki işgalimiz sürüyordu. Karnımız da iyice acıkmıştı. Cengiz Çandar ve Osman Kiper'i, dışarı, ekmek almaya yolladık. Gerekirse sabaha kadar bekleyecektik burada. İçerden, zaferlerini kutlayan SD'cilerin Türkü sesleri duyuluyordu. Ne var ki, içerde işgal devam ederken bu kutlama, henüz gereken coşku havasına kavuşamıyordu. Bir an önce bertaraf edilmemiz gerekiyordu. Sonunda bunu, zor yoluyla yaptılar. Cengiz Çandar ve Osman Kiper, ekmekleri yüklenmiş odaya geri dönerlerken, Kürt sosyalistlerinden Şekip(Mermut), tabancasını çekip onları koridorda tutukladı. Daracık koridorda itiş kakış başladı. İşin şiddete varacağını görüp işgale son vermeye ve binayı terketmeye karar verdik. Doğu, yiğitliğe halel getirmemek için, odayı bir şartla terkedeceğimizi ilan etti. GYK üyelerinin imzalarını kontrol edecek ve gerçekten çoğunluk olup olmadığını tesbit edecekti. SD'ciler bu talebi sevinerek kabul ettiler. Doğu, imzaları üstünkörü kontrol eder gibi yaptı ve çoğunluk olduğunu 'tesbit' etti. Ardından, Doğu, önde biz arkada, marşlar söyleyen SD'ci kalabalığın arasından geçerek, tek sıra halinde FKF binasını terkettik." (Gün Zileli, Yarılma, Ozan Yayınları, İstanbul, Kasım 2000, sayfa: 256'dan 259'a kadar.)

FKF ÜÇÜNCÜ GENEL KURULTAYINDA KONGRESİ DEVRİM STRATEJİSİNİ TARTIŞTI

1- Ant, 14.1.1969, sayı: 107

FKF'NİN YENİ YÖNETİCİLERİ ve BİLDİRİLERİ
1- Ant, 21.1.1969, sayı: 108

FKF KONGRESİNDE MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM STRATEJİSİ KABUL EDİLDİ
1- Türk Solu, 14.1.1969, sayı:61

FKF KONGRESİ ARDINDAN
1- Türk Solu, 21.1.1969, sayı:62

TİP'Lİ KADROLAR FKF'DEN TASFİYE EDİLİYOR
1- Yusuf Küpeli, 1965-1971 Türkiye'de Devrimci Mücadele ve Dev-Genç, Kurtuluş Yayınları, Ankara, Mart 1971, sayfa: 22
2- Harun Karadeniz, Olaylı Yıllar ve Gençlik, May Yayınları, İstanbul, yedinci baskı, 1979, sayfa:178

SOSYALİST GENÇLİK ÖRGÜTÜNÜN KURULUŞU ÜZERİNE
1- Emek, 9 Şubat 1970, sayı: 21, sayfa:14,15,16

GÜCÜNÜZÜ MUSTAFA KEMAL ÖNDERLİĞİNDE EMPERYALİZME KARŞI BAŞKALDIRAN TÜRKİYE HALKINDAN ALIYORUZ
1- İlhan Selçuk, 8.12.1968

KOMER'İN OTOMOBİLİ YAKILIYOR
1- Forum, 15.1.1969, sayı:355

KÜTAHYA DEĞİRMENÖZÜ KÖYÜ OLAYI
1- Forum, 15.4.1969, sayı:361

DEMOKRASİ ve ÖZGÜRLÜK YANLISI OLARAK, ÜNİVERSİTEDEN AYRILMIŞ, HÜRRİYET SAFLARI İÇİNDE FİİLİ POLİTİK MÜCADELEYE GİRMİŞTİK
1- Yalçın Küçük, Aydın Üzerine Tezler, cilt:5, Tekin yayınları, İstanbul, 1988, sayfa: 736, 737
2- Yeni Forum, 15.1.1984, sayı: 105
3- Aydın Yalçın, Vatan Hıyanetinin Anatomisi, Forum Yayınları, Ankara, 1986, sayfa: 256
4- Bak, not: 1, sayfa: 737, 738

28-29 NİSAN OLAYLARININ İLK PROVASI
1- Cem Eroğul, Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi, İmge yayınları, Ankara, ikinci baskı, Nisan 1990.
2- Aydın Yalçın, Vatan Hıyanetinin Anatomisi, Forum yayınları Ankara 1986, sayfa: 256

ÜÇ KURUM SONUNA KADAR SAPASAĞLAM KALDI
1- Metin Toker, Demokrasimizin İsmet Paşalı Yılları, 4. cilt, Bilgi yayınları, Ankara, Haziran 1991, sayfa: 11
2- Bak, not:1, sayfa: 13

3- Şevket Süreyya Aydemir, İkinci Adam, 3. cilt, Remzi Yayınları, 4. Baskı, İstanbul 1983, sayfa: 283
4- Bak, not:1, sayfa: 26, 27

ORDUYU İHTİLALE TEŞVİK
1- Feroz Ahmad, Demokrasi Sürecinde Türkiye, Hil Yayınları, İstanbul, Ağustos 1994, sayfa: 80

ÖĞRENCİLER EYLEMLERİNİ ÜÇ AYDIR DEVAM ETTİRMEKTEDİR
1- Metin Toker, Demokrasimizin İsmet Paşalı Yılları, 4. cilt, Bilgi Yayınları, Ankara, Haziran 1991, sayfa: 64, 65

DEVRİMCİ GENÇ
1- Emin Karakuş, 40 Yıllık Bir Gazeteci Gözü İle İşte Ankara, Hürriyet Yayınları, İstanbul, Ekim 1977, sayfa: 349, 350

İNANDIĞI DAVALARIN MÜDAFAASINI YAPAN TÜRK GENÇLİĞİNİN TEMSİLCİLERİ OLDUĞUMUZU ve DAİMA OLACAĞIMIZI BİLDİRİRİZ
1- Yalçın Küçük, Türkiye Üzerine Tezler, cilt:3, Tekin Yayınları, İstanbul, Aralık 1986, sayfa: 315, 316, 317, 318.

ÖZGÜRLÜK ÖZGÜRLÜK
1- Cem Eroğul, Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi, İmge Yayınları, Ankara, ikinci baskı, Nisan 1990, sayfa: 151

29 NİSAN SBF OLAYLARI
Konu için bak:
a) Haydar Tunçkanat, 27 Mayıs 1960 Devrimi/Diktadan Demokrasiye, Çağdaş Yayınları, İstanbul, , Ağustos 1996.
b) Vecdi Bürün, Türk Ordusunun Zaferi Kansız İhtilal, Ekicigil Yayınevi, 1960.

GÖRÜŞME YAPTIĞIM KİŞİLER

(Ses kayıt cihazı, Belgeçeker, Mektup, Telefon ile)
ADAKLI, Ergun: 11 Haziran 1998 - İstanbul
AKALIN, Eyüp Cüneyt: 1993 - İstanbul
AKBULUT, Saim: 17 Mart 1994 - İzmir
AKSOY, Nurcihan: 29 Ağustos 1997 - İstanbul
AKTOLGA, Münir Ramazan: 1 Aralık 1995 - Almanya
AL, Savaş: 29 Ekim 1994 - İstanbul
ALBAYRAKTAROĞLU, Şule: 9 Mayıs 1997 - Ankara
ALPAY, Necmiye: 22 Nisan 1995 - İstanbul
ALTINTAŞ, Aydınel: 28 Temmuz 1998 - Ankara
ANADOL, Çağatay: 24 Şubat 1994 - İstanbul
ANT, Atıl: 11 Ekim 1993 - İstanbul
ARAS, İlhami: 14 Ekim 1993 - İstanbul
AROLAT, Osman Saffet: 13 Ekim 1995 - İstanbul
ARTUN, Ali: 9 Mayıs 1997 - Ankara
ATALAY, Mustafa: 19 Nisan 2000-İstanbul
ATAOL, Hasan: 18 Mayıs 1993 - İstanbul
ATAUZ, Mehmet Akın: 18 Mayıs 1998 - İstanbul
ATEŞOĞLU, Şahin: 23 Kasım 1994 - Gaziantep
BABUŞ, Fikret: 12 Mayıs 1996 - İstanbul
BAŞKAYA, Fikret: 17 Mayıs 2000-Ankara
BATU, Alpaslan: 29 Ağustos 1997 - İstanbul
BAYKARA, Mustafa: 9 Ağustos 1993- İstanbul
BEHRAMOĞLU, Kemal Namık: 12 Aralık 1998 - İstanbul
BELLİ, Mehmet Mihri: 22 Haziran 1994 - İstanbul
BEŞLİOĞLU, Mehmet: 9 Aralık 1996 - İstanbul
BEŞPINAR, Mehmet Mehdi: 25 Kasım 1993 - İstanbul
BOZCALI, Hikmet: 29 Aralık 1997 - İstanbul
BÖRÜBAN, Ahmet: 29 Temmuz 1998 - Adana
BULUT, Arslan: 28 Mart 1998 - İstanbul
CELAYİR, Adnan: 9 Aralık 1999- İstanbul
CEVAHİR, Ali Kamer: 27 Nisan 1994 - Ankara
CİNDORUK, Hüsamettin: 20 Nisan 2001- İstanbul
CİNEMRE, Tayfur: 14 Mayıs 1997 - İstanbul
COŞKUN, Bekir Sıtkı: 25 Mayıs 1994 - İstanbul
ÇALIŞKAN, Habip: 28 Nisan 1994 - Ankara
ÇALIŞLAR, Oral: 1993 - İstanbul
ÇAYAN, Enver: 21 Temmuz 1993 - İstanbul
ÇAYAN, Hüseyin Ergün: 1993 - İstanbul
ÇELEN, Tuncay: 8 Mayıs 1997 - Ankara
ÇELİMLİ, Halil: 8 Mayıs 1997 - Ankara
ÇETİN, Namık: 28 Temmuz 1998 - Ankara
ÇETİNBAŞ, Ertunç: 27 Kasım 1998 - İstanbul
ÇETİNER, Zihni: 4 Temmuz 1994 - İstanbul
ÇIĞ, Ali Aydın: 20 Mart 1997 - İstanbul
ÇILADIR, Sina: Eylül 1994 - Karadeniz Ereğlisi(Mektupla)

ÇUBUKÇU, Aydın: 30 Temmuz - Ankara
DEDE, Kamil: 30 Temmuz 1994 - İstanbul
DİNLER, Ahmet Hamdi: 9 Ekim 1993 - İstanbul
DOĞU, Fahri: 9 Eylül 1998 - İstanbul
EREL, Erhan: Ağustos 1993 - İstanbul
EREM, Ayşın: 27 Haziran 2001-İstanbul
EREN, Gökalp: 23 Temmuz 1993 - İstanbul
ERGÜN, Halil: Haziran 1993 - İstanbul
ERGÜN; Hüseyin: 7 Eylül 1998 - İstanbul
ERSOY, Kaya: 21 Mart 1995 - İstanbul
ERTEKİN, Mete: 12 Ağustos 1995 - İstanbul
ERTUĞRUL, Kenan Rıfkı: 9 Kasım 1998 - İstanbul
ERTÜRK, Berrin: 24 Haziran 1994 - İstanbul
ERYILMAZ, Tuğrul: 1993 - İstanbul
ETİMAN, Oktay: 28 Nisan 1994 - Ankara
GÜLEÇ, Selahattin: 10 Nisan 1997 - Ankara
GÜRKAN, Mustafa İlker: 4 Nisan 1993 - İstanbul
GÜRSOY, Halil İbrahim: 30 Nisan 1998 - İstanbul
GÜVENÇ, Sefer: 26 Mayıs 1995 - İstanbul
HÜSREVOĞLU, İsmet: 29 Temmuz 1998 - Adana
HÜSREVOĞLU, Necmiye: 29 Temmuz 1998 - Adana
IŞIK, Şükrü: 1 Nisan 2000- Adana
İBA, Şaban: 14 Temmuz 1993 - İstanbul
İLERİ, Rasih Nuri: 15 Haziran 1994 - İstanbul
İNAN, Hıdır: 2 Nisan 1998 - İstanbul
İŞMEN, Fatma Hikmet: 17 Eylül 1996-İstanbul
KAÇAROĞLU, Mustafa Kemal: 1 Kasım 1994 - İstanbul
KANAR, Ercan: 1 Ağustos 1997-İstanbul
KARADAĞ, Mustafa: 12 Şubat 1995- İstanbul
KARAGÖZOĞLU, Aydın: 2 Eylül 1997 - İstanbul
KAYA, Celal: 5 Mayıs 1994 - İstanbul
KAYNAK, Oktay: 8 Ocak 1997 - İstanbul
KAYPAKKAYA, Ali: 14 Haziran 1997 - Ankara
KAZAN, Turgut: 5 Şubat 2001-İstanbul
KILIÇ, Muharrem: 8 Temmuz 1993 - Ankara
KINACILAR, Ahmet: 23 Kasım 1994 - Gaziantep
KIYICI, Mustafa Lütfü: 1993 - İstanbul
KOÇ, Ruhi: 7 Temmuz 1993- Ankara
KOĞACIOĞLU, Murat Cahit: 17 Mart 1994 - İzmir
KORKMAZ, Esat: 28 Ekim 1994 - İstanbul
KOZACIOĞLU, Sait: 11 Mayıs 1997 - Ankara
KURAY, Sarp: 3 Nisan 2000, İstanbul
KURŞUNCU, Feyyaz: 26 Nisan 1994- Ankara
KÜÇÜKAYDIN, Demir: 2 Aralık 1995 - Almanya
KÜPELİ, Hasan Yusuf: 8 Aralık 1995 - İsveç (Mektup ve telefonla)
KÜRKÇÜ, Ertuğrul: 22 Nisan 1993 - İstanbul
LAÇİNER, Ömer: 8 Eylül 1993 - İstanbul
MENEMENCİOĞLU, Haluk: 25 Ekim 1996 - İstanbul
MERT, Özkan: 11 Kasım 1993 - İstanbul
MÜSTECAPLI, Orhan: 15 Haziran 1994 - İstanbul
NERGİS, Ahmet: 20 Haziran 1996, İstanbul

OFLUOĞLU, Rahmi Aydın: 8 Haziran 1994 - İstanbul
OKUR, Selahattin: 15 Haziran 1995 - İstanbul
ORÇUN, Alp: 18 Şubat 1994 - İstanbul
ORHAN, Alaattin: 29 Temmuz 1994 - İstanbul
ÖNAL, Akın Nejat: 18 Haziran 1997 - İstanbul
ÖNAL, Nazif: 1 Mart 1997 - İstanbul
ÖZCAN, Celal: 23 Kasım 1994 - Gaziantep
ÖZDEMİROĞLU, Atilla: 5 Nisan 2000-İstanbul
ÖZDEŞ, Müfit: 11 Temmuz 1997 - İstanbul
ÖZEL, İsmet: 28 Haziran 1993 - İstanbul
ÖZKAN, Suat: 23 Mayıs 1996- Ankara
ÖZKONUKSEVER, Edip: Ekim 1993 - İstanbul
ÖZTÜRK, İsmet: 1993 - İstanbul
ÖZTÜRK, Yalçın: 1994 - İstanbul
PAKOĞLU, Cemal Salman: 28 Nisan 1994 - Ankara
PERİNÇEK, Doğu: 13 Kasım 1997 - İstanbul
POLAT, Selçuk Şahin: 4 Temmuz 1994 - İstanbul
SAKIN, Recep: 28 Temmuz 1998 - Ankara
SAMER, Şadi: 1993 - İstanbul
SARGIN, Nihat: 8 Kasım 1998 - İstanbul
SARISÖZEN, Veysi Kemal: 21 Temmuz - 1992, İstanbul
SARP, Atilla: 15 Mart 1993 - İstanbul
SAYILGAN, Aclan: 25 Nisan 1996 - İzmir
SONAD, Arslan: 5 Temmuz 1993 - Ankara
SUNGUR, Rüstem: 1993 - İstanbul
SÜERKAN, Ömer Erim: 6 Aralık 1994 - İstanbul
SÜMER, Tuncer: 27 Mayıs 1994 - İstanbul
SÜNGER, Hüseyin: 22 Mart 1998 - Ankara
ŞAHİN, Mustafa: 29 Nisan 1994 - Ankara
ŞAHİN, Zülküf: 10 Ocak 2000, İzmir
TAT, Tülay: 10 Ağustos 1993 - İstanbul
TEKEŞ, Zeki: 29 Aralık 1997 - İstanbul
TEKİN, Saffet Rüştü: 1993 - İstanbul
TELLİ, Ahmet: 10 Nisan 1997 - Ankara
TEMELKURAN, Erol: 11 Ocak 2000-İzmir
TEMİZ, Şadi: 28 Nisan 1994 - Ankara
TOKCAN, Osman: 1993 - İstanbul
TONAK, Hacı: 12 Mayıs 1996 - İstanbul
TOY, Erol: 3 Kasım 1994 - İstanbul
UÇAKAN, Mesut: 16 Mayıs 2001-İstanbul
ULUDERE, Fatih: 25 Temmuz 1998 - İstanbul
ULUTÜRK, Kudret: 11 Ocak 2000, İzmir
YAĞCIOĞLU, Ahmet: 26 Nisan 1996 - İzmir
YALÇINER, Mustafa: 9 Kasım 1997 - İstanbul
YAŞARGÜN, Abdülkadir: 23 Kasım 1994 - Gaziantep
YENER, Sevgi: 1 Aralık 1993 - İstanbul
YEŞİLYURT, İsmail: 5 Mayıs 1994 - İstanbul
YILMAZ, Ziya: 28 Nisan 1994 - Ankara
ZÜLKADİROĞLU, Mustafa: 8 Ağustos 1994 - İstanbul

YARARLANILAN KAYNAKLAR

DERGİLER

Adımlar, Akis, Aksiyon, Ant, Aydınlık, Barış Dünyası, Belleten, Berfin/Bahar, Bir Adım, Bozkurt, Cuma, Çark-Başak, Devrim, Dönüşüm, Emek, Ergenekon, Eylem, Forum, Genç Öncü, Gök-Börü, Gökyüzü, Gün, İkibine Doğru, İleri, Kardaşlık, Kaynak, Kim, Kurtuluş, Kuvayı Milliye, Liseli Gençlik, Nokta, Orhun, Öküz, Öncü, Özgürlük, Pazar Postası, Proleter, Proleter Devrimci Aydınlık, Rapor (Avrupa'lı Türklerin Dergisi), Sosyal Adalet, TİP Haberleri, Sosyal Adalet, Söz, Türk Solu, Ulusal, Yansıma, Yarın, Yeni Hayat, Yön, Yurt ve Dünya, Yürüyüş

GAZETELER

Adalet, Akit, Akşam, Aydınlık, Bizim Anadolu, Bizim Gazete, Bugün, Cumhuriyet, Günaydın, Hürriyet, Milliyet, Öncü, Tercüman, Sabah, Star, Ulus, Vatan, Yeni Binyıl, Yeni İstanbul, Yeni Sabah, Yeni Şafak, Zafer, Zaman

BİLDİRİ

ABACI, Hayrettin: Malatya Üniversitesi Kurulmalıdır, 1961

ANSİKLOPEDİLER

Sosyalist Kültür Ansiklopedisi, Sosyalizm ve Toplumsal Mücadeleler Ansiklopedisi

YILLIKLAR

Cumhuriyet Gazetesi Yıllıkları, Hürriyet Gazetesi Yıllıkları, Milliyet Gazetesi Yıllıkları

KİTAPLAR

AKALIN, Cüneyt: Düşler ve Gerçekler/Tanıklarıyla Dünya'da ve Türkiye'de 68, Sarmal Yayınları, İstanbul, Kasım 1995

AKAR, Atilla: Eski Tüfek Sosyalistler, İletişim Yayınları, İstanbul, 1989

AKGÖL, Eyüb Sabri: Bir Esirin Hatıraları ve Yunan İllerinde Zavallı Esirlerimiz, Tercüman Yayınları, İstanbul, Aralık 1978

AKTOLGA, Muazzez: Bir Annenin '68 Anıları, Sistem Yayınları, İstanbul, Ekim 2000

AMAÇ, Faik Muzaffer: Komünist Öğretmen Davası, Kaya Yayınları, İstanbul 1966

AREN, Sadun: TİP Olayı (1961-19717, Cem Yayınları, İstanbul, Kasım 1993

ARIRT, Musa: Cumhuriyet Döneminde Gençlik, Türkiye Yayıncılık, 1979, İzmir.

ATSIZ, Nihal: Komünist Donkişotu Proleter-Burjuva Nâzım Hikmetof Yoldaşa, Arkadaş Basımevi, İstanbul, 1935

AYBAR, Mehmet Ali: TİP Tarihi, üç cilt, BDS Yayınları, İstanbul, Ocak 1988

AYDEMİR, Aydın: Herşeye Rağmen Bir Devrimcinin Öyküsü/İdris Erdiç, Güldikeni Yayınları, Ankara, Mayıs 2000

AYKOL, Hüseyin: Türkiye'de Sağ ve İslamcı Örgütler, Pelikan Yayınları, İstanbul, Mart 1996

BALLI, Rafet: Kürt Dosyası, Cem Yayınları, İstanbul, Temmuz 1991

BAKSI, Mahmut: Şadi Alkılıç Davası, May Yayınları, İstanbul, Şubat 1969

BAYKAM, Bedri: 68'li Yıllar/Eylemciler, İmge Yayınları, Ankara, Aralık 1998

BAYKAM, Bedri: 68'li Yıllar/Tanıklar, İmge Yayınları, Ankara, Aralık 1999

BAYMAN, Mustafa Adil: Tandoğan/Şahsiyeti-Ölümü-Hatıraları, Tan Basımevi, İstanbul, 1949

BEHRAMOĞLU, Namık Kemal: Bir Savcının Anıları, Yalçın Yayınları, İstanbul, üçüncü baskı, Haziran 1998

BEHRAMOĞLU, Ataol/ ÖZEL, İsmet: Genç Bir Şairden Genç Bir Şaire Mektuplar, Oğlak Yayınları, İstanbul, Nisan 1995

BENNİNGSEN, Alexandra: Kafkaslarda Müslüman Gerilla Savaşı (1918-1928). ODTÜ Yayınları, Ankara, 1984

BORAN, Behice: Türkiye ve Sosyalizm Sorunları, Sarmal Yayınları, İstanbul, Ekim 1992.

CEMAL, Hasan: Kimse Kızmasın Kendimi Yazdım, Doğan Yayınları, İstanbul, Şubat 1999

ÇUBUKÇU, Aydın: Bizim 68, Evrensel Yayınları, İstanbul, birinci baskı, Kasım 1993

ÇULHAOĞLU, Metin: Tarih/Türkiye/Sosyalizm, Doruk Yayınları, Ankara, ikinci baskı, Haziran 1996

DARENDELİOĞLU, İlhan: Türkiye'de Milliyetçilik Hareketleri, Toker Yayınları, İstanbul, 1968

DEĞER, Mehmet Emin: CIA/Kontrgerilla ve Türkiye, Çağ Matbaası, Ankara, beşinci baskı, Haziran 1979

DEMİREL, Emin: Terör, IQ Yayınları, İstanbul, beşinci baskı, Nisan 2001

Dev-Genç Dosyası/Uçurumun Kenarındaki Türkiye-5, Töre Devlet Yayınları, Ankara, 1973

DİNLER, Ahmet Hamdi: TİP Tarihinden Kesitler(1961-1971), Gelenek Yayınları, İstanbul, Şubat 1990

DİXON, Aubrey/HEİLBRUNN, Komünist Gerilla Savaşları, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1968

ELMAS, Yılmaz: Samsun Öyküleri, Gerçek Sanat Yayınları, İstanbul, Kasım 2000

EREZ, Selçuk: 147'ler Meselesinin İçyüzü, Sıralar Matbaası, İstanbul, 1961

ERMETİN, S. Kemal: Ermeni Sorununun Ermeniler Tarafından Dikkatle Saklanan Yüzü Türk Soykırımı, Töre Yayınları, İstanbul, Ocak 2001

EROĞUL, Cem: Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi, İmge Yayınları, Ankara, Nisan 1990

FEYİZOĞLU, Turhan: Deniz/Bir İsyancının İzleri, onyedinci baskı, Su Yayınları, İstanbul, Kasım 2000

FEYİZOĞLU, Turhan: Türkiye'de Devrimci Gençlik Hareketleri Tarihi (1960-68), birinci cilt, Belge Yayınları, İstanbul, Nisan 1993.

FEYİZOĞLU, Turhan: Mahir, beşinci baskı, Su Yayınları, İstanbul, Temmuz 2000

FEYİZOĞLU, Turhan: İbo/ İbrahim Kaypakkaya, Ozan Yayınları, İstanbul, Nisan 2000

FEYİZOĞLU, Turhan: Sinan/Nurhak Dağlarından Sonsuzluğa, Ozan Yayınları, İstanbul, Temmuz 2000

FEYİZOĞLU, Turhan: Fırtınalı Yıllarda Ülkücü Hareket, Ozan Yayınları, İstanbul, Kasım 2000

FEYİZOĞLU, Turhan: Türkiye Gençlik Hareketleri Tarihi 1944-1974, beş cilt, Sevinç Grup Kitap Dağıtım Hizmetleri, Samsun, Mart 2013

FEYİZOĞLU, Turhan: Hüseyin İnan/Erikler Çiçek Açtığı Zaman-Dede, Tekin Yayınları, İstanbul, Mayıs, 2014

GÜNÇE, Ergin: Genç Ölmek, Dost Yayınları, Ankara, 1965

GÜRSES, Emin: Milliyetçi Hareketler ve Uluslararası Sistem, Bağlam Yayınları, İstanbul, Kasım 1998

GÜRSES, Fulya/GÜRSES, Hasan Basri: Dünya'da ve Türkiye'de Gençlik, Der Yayınları, İstanbul, 1979

GÜVENÇ, Bozkurt: Türk Kimliği, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1993

HAYİT, Baymirza: Komünist Emperyalizm Karşısında Türkistan, Kervan Matbaası, İstanbul, 1962

HİTLER, Adolf: Kavgam, Kağan Yayınları, İstanbul, birinci baskı, Ocak 1966

İLERİ, Rasih Nuri: Mihri Belli Olayı, üç cilt, Anadolu Yayınları, İstanbul, 1976

İLERİ, Rasih Nuri: TİP'de Oportünist Merkeziyetçilik, Yalçın Yayınları, İstanbul, 1987

İLERİ, Rasih Nuri: Atatürk ve Komünizm. Kurtuluş Savaşı Stratejisi, Scala Yayınları, İstanbul, beşinci baskı, Mayıs 1999

İŞMEN, Fatma Hikmet: Parlamento'da 9 Yıl/TİP Senatörü Olarak 1966-1975 Dönemi Parlamento Çalışmaları, Çark Matbaası, Ankara, Mayıs 1976

KABACALI, Alpay: Türkiye'de Gençlik Hareketleri, Altın Yayınları, İstanbul, Haziran 1992

KAFKAS, Cüneyt: Filistin Günlüğü, A Yayınları, İstanbul, Haziran 1990

KANBOLAT, Yahya: Olduğu Gibi/Eski Türkiye İşçi Partisi Üzerine Anılar, Bayır Yayınları, Ankara, Nisan 1979

KARADAYI, İsmet Kemal: Sosyalizm Aşk ve Hukuk, Gerçek Sanat Yayınları, İstanbul, Kasım 1995

KARADAYI, İsmet Kemal: Hukuksuz Yönetimler Suskun İnsanlar, Güldikeni Yayınları, Ankara, Mayıs 2000

KARADAYI, İsmet Kemal: Ortaköy'de Zaman, Güldikeni Yayınları, Ankara, Ekim 2000

KAYNAR, Reşat: 147'ler Mücadelesi-Üniversiteye Darbe, Akgün Matbaası, İstanbul, 1963

Kemalizm ve Türkiye, Kurtuluş Bayrağı Yayınları, İstanbul, Şubat 1977

KIRLANGIÇ, Kemal: Savunma Açısından 12 Eylül, Sergi Yayınları, İzmir, 1989

KIŞLALI, Ahmet Taner: Öğrenci Ayaklanmaları, Bilgi Yayınları, Ankara, Nisan 1974

KIVANÇ, Hüseyin: Mürekkebin Yanık Kokusu Sansür, Hasat Yayınları, 1999

KIVANÇ, Hüseyin: Devlet İşkenceyi Sever, Hasat Yayınları, İstanbul, beşinci baskı, 2000

KIVILCIMLI, Hikmet: Emperyalizmin Loş Gücü, Tarihsel Maddecilik Yayınları, Ankara, Nisan 1977

KOÇTÜRK, Osman Nuri: Sessiz Savaş, Ararat Yayınları, İstanbul, 1969

KUTLU, Haydar/ SARGIN, Nihat: Sorgu, Amaç Yayınları, İstanbul, Eylül 1988

KÜÇÜK, Yalçın: Aydın Üzerine Tezler, beş cilt, Tekin Yayınları, İstanbul, 1988

Mamak Askeri Cezaevinde 12 Mart Dönemindeki Faşist Baskı Eziyet ve Kanunsuzluklar Aynen Devam Etmektedir, Le-Ya Yayınevi, İstanbul 1978

Marmara Brifingi/Devletin Gözüyle Sol ve Sağ Örgütler, Kaynak Yayınları, İstanbul, Nisan 1995

METİNER, Yalçın: Komünist İhtilalleri ve Subaylar, Toprak Dergisi Matbaası, İstanbul, 1966

Metin Göktepe/Gazeteciyim, Evrensel Yayınları, İstanbul, Haziran 1997

MUMCU, Uğur: Silah Kaçakçılığı ve Terör, Tekin Yayınları, İstanbul, 18. Baskı, 1994

MUMCU, Uğur: Bir Uzun Yürüyüş (Behice Boran ile Söyleşi), Tekin Yayınları, İstanbul, onbirinci baskı, 1994

MUTLUÇAĞ, Hayri: İzmir Ermeni İhtilal Komitesi ve Terör, Belge Yayınları(Dün/Bugün/Yarın), İstanbul, 1986

NİDA, Ömer: Yarın Biz Konuşacağız(Türkiye İşçi Partisi Tarihi ve Anılar), Gerçek Sanat Yayınları, İstanbul, Ağustos 1989

ONAT, Semih: Üniversite Olayları ve Demirel, Yargıçoğlu Matbaası, Ankara, 1968

ÖZAKMAN, Turgut: Vahidettin/ M. Kemal ve Milli Mücadele, Bilgi Yayınları, Ankara, ikinci baskı, Şubat 1998.

ÖZDEMİR, Hikmet: Kalkınmada Bir Strateji Arayışı YÖN Hareketi, Bilgi Yayınları, Ankara, Aralık 1986

ÖZGEN, Mahmut İhsan: TKP ve Organize Gençlik Hareketleri, 14 Mayıs Vakfı Yayınları, İstanbul, Eylül 1982

ÖZGÜDEN, Doğan: Faşizm, Akşam Kitap Kulübü, İstanbul 1966

ÖZGÜDEN, Doğan: TİP'in Birinci On Yılı, İnfo Türk Ajansı yayınları, Brüksel, Şubat 1982

SAİM, Hikmet: En Seçme Örnekleriyle Türk ve Dünya Edebiyatında Seks, İstanbul, 1971

SARGIN, Nihat: TİP'li Yıllar/Anılar-Belgeler(1961-1971), iki cilt, Felis Yayınları, İstanbul, Nisan 2001

SARIHAN, Zeki: Öğretmen Sizi Çok Seviyor/Erken Emekli Bir Öğretmenin Sevinçli Anıları, Özkan Matbaacılık, Ankara, Eylül 1996

SARP, Atila: Tam Demokrat Mavralar, Doruk Yayınları, Ankara, Nisan 1996

SAYILGAN, Aclan: SSCB ve Sultan Galiyev, Ankara, 1966

SAYILGAN, Aclan: Türkiye'de Sol Hareketler, Hareket Yayınları, İstanbul, ikinci baskı, Haziran 1972

SÜLKER, Kemal: Türkiye'yi Sarsan 2 Uzun Gün, Yazko Yayınları, İstanbul, 1980

TARGAN, Sönmez: Venseremos/Zafer Bizimdir, Hasat Yayınları, İstanbul, 2000

TUĞ, Baki: Denizlerden Apoya/12 Mart 1971, iki cilt, Ocak Yayınları, Ankara, Ağustos 2000

Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi Davası Savunma, Aydınlık Yayınları, birinci baskı, Ankara, Eylül 1974

TİMUR, Taner: Osmanlı Çalışmaları, V Yayınları, Ankara, 1989

TİMUR, Taner: Türk Devrimi ve Sonrası, İmge Yayınları, Ankara, 1994

TOKER, Metin: Solda ve Sağda Vuruşanlar, Akis Yayınları, Ankara, Temmuz 1971

TUĞ, A. Baki: Denizlerden Apoya, iki cilt, Ocak Yayınları, Ankara, Ağustos 2000

TUŞALP, Erbil: Eylül İmparatorluğu/Doğuşu ve Yükselişi, Bilgi yayınları, Ankara,

Türkiye Gerçekleri ve Terörizm/Beyaz Kitap, Ajans Türk Matbaacılık, Ankara, 1973

TKP ve İşçinin Sesi Eleştirisi/Zayıf Halka TKP, Kıvılcım Yayınları, İstanbul, Nisan 1980

UĞURLU, Nurer: Masal, Yeditepe Yayınları, İstanbul, 1964

UĞURLU, Nurer: Orhan Kemal'in İkbal Kahvesi, Cem Yayınları, İstanbul, 1973

ÜNAS'ın Üniversite Reformu Hakkındaki Görüşleri, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1968

ÜNGÖR, Ethem: Türk Marşları, Ankara, 1965

ÜNLÜ, Ferhat: Eymür'ün Aynası/Eski MİT Yöneticisi Anlatıyor, Metis Yayınları, İstanbul, Şubat 2001

VARUY, Nebil: TİP Tarihi 1961-1971/Olaylar-Belgeler-Yorumlar, İstanbul 1975 (Yayınlanmış Kitap Taslağı).

YAĞCI, Öner: Kaptan, İnkılâp Yayınları, İstanbul, 1999

YALÇIN, Aydın: Vatan Hıyanetinin Anatomisi, Forum Yayınları, Ankara, 1986

YAMAKOĞLU, Nural Cengiz: Ben Bir TİP'li İdim, Toprak Yayınları, İstanbul 1968

YALAZAN, Talat: Türkiye'de Yunan Vahşet ve Soy Kırımı Girişimi, iki cilt, Askeri Tarih ve Stratejik Etüdler Dairesi Yayınları, Ankara, 1994

YAVİ, Ersal: Türkler Ermeniler Kürtler, Yazıcı Yayınları, İzmir, Ocak 2001

YAVUZER, Ali Aydın: Yurt İçi Yurt Dışındaki Komünist Hareketlerin İçyüzü, Köy-YSE-İş Yayınları, Ankara, ikinci baskı, 1973

YILDIRIM, Nuri: Kapitalizmin Gelişme Sürecinde Yeni Aşama/Uluslararası Şirketler, Cem Yayınları, İstanbul, 1975

ZİLELİ, Gün: Yarılma (1954-1972), Ozan Yayınları, İstanbul, birinci baskı, Kasım 2000

ZOLA, Emile: Gerçek Yürüyor/Dreyfus Olayı, K Yayınları, İstanbul, 1976

MAKALE, DİZİ YAZILAR, HABERLER, AÇIKLAMALAR

ABD'de Şehir Kardeşliğine Ermeni Engeli, Akit, 14.2.2001

AĞAR, Mehmet: Bu Arkadaşların Çoğu Yiyecek Ekmeğe Muhtaç. Bir İngiliz Atasözü/Devlete Hiçbir Hizmet Cezasız Kalmaz/Der. Devlet Ne Yaparsa Yapsın Bizim Devletimizdir.Kırılınız Küseriz Ama Bizimdir, Radikal, 13.2.2001

AKMAN, Nuriye: Avrupa'nın En Büyük Mezarlığının Sahibi Ramadan Güney İle Röportaj, Sabah, 30.8.1998

AKPINAR, Turgut: Milletlerin Karakteri/Türkler ve Demokrasi, Tarih ve Toplum, Şubat 1994, sayı: 122

AKPINAR, Turgut: Bebeklerin Kafatasına Yeni Bir Şekil Verme, Toplumsal Tarih, Nisan 1994, sayı:4

AKPINAR, Turgut: Eski ve Bugünkü Türklerde Su Kültü ve Adetler, Tarih ve Toplum, Ocak 1988, sayı: 49

AKSEYMEN, Nihat: Demokratik Mücadele ve Devrimci Hareketimiz, Yenigün, 20.11.1970

AKTAN, Alper: 27 Mayıs Anayasası'nı Korumak Konusunda Tüm İlerici Gençlik Ortak Tavır Almıştı, Yarın, Kasım 1986, sayı: 63

AKTÜRK, Yıldırım: Bugün Devlet Kadrolarında Yerleşmiş Maaş Alan Fakat Üretimi Olmayan 800 Bin Aylak Karga Var, Sabah, 2.7.1999

AKYILDIZ, Mustafa: Bir Gözyaşı Denemesi, Yansıma, Mayıs-Haziran 2000, sayı:3

AKYOL, Taha: Yüzleşelim (Ermeni Terörü Üzerine), Milliyet, 31.1.2001

ALACAKAPTAN, Uğur: Bana da İşkence Yaptılar, Milliyet, 3.9.1999

ALGÜN, Nergis: Türkiye'deki Amerika(1830-1980), Yarın, Kasım 1986, sayı:63

ALKAN, Ö. Mehmed: Kafkas İttihad ve Terakki Fırkası Programı ve Turan İdeali, Toplumsal Tarih, Ocak 1997, sayı: 37

ALKILIÇ, Şadi: Dündar Kılıç Bileği ve Yüreği Kuvvetli Ağa İdi, Akşam, 28.4.1970

Alman İstihbaratı Türkiye-Kafkaslar Şefi Tessa Hofmann'ın İkilisi Taner Akçam-Oral Çalışlar, Aydınlık Dergisi, 31.12.2000, sayı:3/702

Alman Nazileri Solgin'de 6 Türk'ü Yaktılar. PKK Nazileri de Göztepe'de 12 Masum İnsanı Katletti, Hürriyet, 15.3.1999

ALÖÇ, Kâzım: Türkiye'de Komünizm ve Irkçılık, Yeni Gazete, 12.4.1967 (1)

ALPAY, Şahin: Emperyalizmin Çöküşünü Doğru, Forum, 15.4.1968, sayı:337

ALPDAĞ, Özden: Türkler El-Fetih'e Unutulmaz Kahramanlık Taşıdı, Akşam, 13-27.4.1970

ALTAN, Çetin: Öldürülmüş Yazarlar ve Toplatılmış Kitaplar Anıtı Dikilse, Sabah, 15.2.2001

ALTAN, Çetin: Orta Çıkan Temel Özellik Yönetenlerin de Yönetilenlerin de Mesleksiz Oluşlarıydı, Sabah, 16.2.2001

ALTAYLI, Fatih: Hain Hakları Derneği mi?, Hürriyet, 6.3.2000

ALYAZ, Vedat: Sanaldan Realiteye Teşekkürler, Rapor (Avrupa'lı Türk'lerin Dergisi), Aralık 2000/ Ocak 2001, sayı:2

ALYAZ, Vedat: Senaryo Aynıydı, Rapor (Avrupa'lı Türk'lerin Dergisi), Mart-Nisan 2001, sayı:3

Amerika Cumhurbaşkanı Muavini İspiro Agnew, Cumhuriyet, 9.5.1970

Amerikan Bankalarında Yatan Türklere Aid Dolarlar, Vatan, 14.2.1948

Anayasa Nereye Kadar Açık?, Cumhuriyet, -10.6.1967

ARARAT, İzzet: Öğrenci Sorunlarıyla Birlikte Demokrasi Mücadelesinde de Etkili Olmak İstiyorduk, Yarın,Kasım 1986,sayı: 63

ARCAYÜREK, Cüneyt: Zeki Baştımar ve TKPDış Bürosunun Faaliyeti, Tercüman, 28.9.1970 (1)

AREN, Sadun: Devrim Stratejisi, Emek, 12.1.1970, sayı:19

AROLAT, Osman Saffet: Sıkıyönetimi Mahkum Eden Sıkıyönetim Tutukluları (15-16 Haziran Olayları), Yeni Gün, 16.11.1970 (1)

ARKAN, Şemsettin: Türk Gençliği Girit-Anadolu ve Kıbrıs Mezalimini Unutmamalıdır, Cumhuriyet, 19.5.1970

ARSEVEN, Serdar: Dağkeçisi, Akit, 14.2.2001

AŞÇI, Buket: Vedat Türkali ve Zülfü Livaneli ile Söyleşi, Sabah Pazar, 18.2.2001

AŞKIN, Engin: Bolivya Devriminin Öncüsü General Torres Konuştu: "Devrimci Milliyetçilik Ülkümüzdür", Devrim, 22.12.1970, sayı:62

AŞKIN, Necat: 1915'e Böyle Bakıyorlar(Ermeni Kıyımları Üzerine), Bizim Gazete, 26.1.2001

AŞKIN, Necat: Koçaryan Fransa'da, Bizim Gazete, 16.2.2001

ATAHAN, Haşmet: Görüşleri, Akşam, 25.6.1970

ATAKLI, Can: Gizlimiz Saklımız Kalmadı, Sabah, 26.7.1998

ATAKLI, Can: Muhsin Batur'un Cenaze Törenini Yazıyor, Sabah, 28.9.1999

ATEŞ, Toktamış: Yanlışta Israr Etmek ve ÖDP, Cumhuriyet, 15.9.1998

AYBAR, Mehmet Ali: Gençlik Ne İstiyor?, TİP Haberleri, 1-16.4.1969, sayı:31-32

AYDEMİR, Şevket Süreyya: 27 Mayıs Fikir Kulübü, Vatan, 4.7.1962

AYDIN, Gülden: Türkiye Ermenileri Patriğini Seçti, Hürriyet, 17.10.1998

Bakan Ersümer'e Türkler Katil Diye Bağıran İngiliz'e Yolcu Dayağı, Sabah, 17.2.2001

BALA, Mirza: Komünistlerle Ermenilerin İşbirliği, Cumhuriyet, 31.5.1948

BALBAY, Mustafa: '68'i Milat Sayanlara, Cumhuriyet, 17.5.1998

BALBAY, Mustafa: Devlet/Medya/İş Alemi/Bakış Farklılıkları, Cumhuriyet, 14.7.1998

BALBAY, Mustafa: Ortadaki Asya Ülkeleri, Cumhuriyet, 20.9.1998 (1)

BALCI, Ergun: Suriye Sorunu, Cumhuriyet, 8.9.1998

BALCI, Ergun: Türkiye'yi Kuşatma Çabaları, Cumhuriyet, 15.9.1998

BALKAN, Kemal: Eski Asur ve Anadolu'da Kızların Çocuk Yaşında Nişanlanması, Belleten, Ağustos 1987, sayı: 200

BALTA, Aydın: Mahir Çayan'lara İbo'lara Yasin Okudum, İkibine Doğru, 17.7.1988, sayı:30

BALTACIOĞLU, İsmail Hakkı: Türk'ün Sanattaki Üstünlüğü, Yeni Tanin, 8.2.1969

BARDAKÇI, Murat: Fransızlar 1918'de Beterini Yaptılar, Hürriyet, 28.1.2001

BARLAS, Mehmet: Kıbrıs ve Gerçekler, Cumhuriyet, 29-31.12.1965

BARNER, Uri (İsrail Büyükelçisi): Ortadoğu Yol Ayrımında, Cumhuriyet, 7.7.1998

BAŞ, Hüseyin: Kıbrıs'ta Oynanan Oyun, Ant, 21.11.1967, sayı:47

BAŞAR, Ahmet Hamdi: 27 Mayıs İhtilalcileri Bugünün Sorumlularıdır, Barış Dünyası, Austos 1970, sayı: 99

BAŞLANGIÇ, Celal: En Uzak Komşu Ermenistan, Radikal, 22.12.1999(1)

BATUR, Nur: 18 Yunanlı Belediye Başkanı 20 Trakyalı Türk Belediye Başkanı Gümülcine Yakınlarındaki Şapçı Kasabasında Buluştular, Hürriyet, 18.3.2001

BAYER, Yalçın: Veziroğlu Yolsuzluklar Müteahhididir, Hürriyet, 22.7.1998

BAYER, Yalçın: Çapan Diye Bir Başkan, Hürriyet, 3.9.1998

BAYKAL, Deniz: Şeyhim Edebali, Hürriyet, 24.10.2000

BAYKAM, Bedri: Turhan Feyizoğlu'nun Kitaplarına Büyük Hayranlık Duyuyorum, Radikal, 9.1.1999

BBC'nin Büyük Ayıbı (Bölücü Harita Yayınlamış), Hürriyet, 28.1.2001

Bebek Katili Abdullah Öcalan'a İdam Cezası Verildi, Basın, 29.6.1999

Bedri Baykam'a Vicdansızca Edilen İftira Yüz Kızartıcıdır, Son Havadis, 11.4.1966

BEHRAMOĞLU, Ataol: Bize Saldıranlar, Dönüşüm, 7.5.1965, sayı:2

BEHRAMOĞLU, Namık Kemal: Ödün ve Örgütlenme, Dönüşüm, 7.5.1965, sayı: 2

BELLİ, Mihri: Emekçi Sosyalist Parti Kurulabilir, Milliyet, 8.8.1969

BERKTAY, Halil: Çayanov'un İtibarı, İkibine Doğru, 20-26.9.1987, sayı:39

BİLGEN, Çağlayan: Perinçek'ten Emniyet Müdürü'ne Suçlama, Milliyet, 17.8.1995

BİLHAN, Ali: Atatürkçülük ve Sosyalizm, Demokrat İzmir, 15.11.1970

1961 Anayasası ve Çağdaş Demokrasi Vakfı Kuruldu, Cumhuriyet, 8.1.1995

Bir Alman Yazarın Gözüyle Türkiye'de Bolşevizm, Yeni Gazete, 27.4.1967 (1)

BİRGİT, Orhan: 6. Okul, Hürriyet, 16.3.1998

BİRGİT, Orhan (Aydın Doğan Vakfı Yürütme Kurulu Başkanı): Engizisyon Mahkemesi (Ömer Altay Egesel üzerine), Cumhuriyet, 23.9.1998

BİRGİT, Orhan: Komplo Teorisi Saymazsanız, Cumhuriyet, 26.1.2001

Bir Ölüm Bir Fotoğraf ve İtiraflar, Hürriyet, 22.7.1998

BİRKAN, Üner: Çığlıklar-Anılar ve Küçük Bir Düş, Yeni Yüzyıl, 8.7.1996

BİRSEL, Murat: Türkler'e Smırdışı Sorusu, Sabah, 3.2.2001
BORAN, Behice: Gençlik-Halk ve Eski Nesil, Vatan, 19.11.1962
BOZKURT, Celal: Siyaset Tarihimizde CHP, Hürsöz, 30.9.1968 (1)
Bozkurt Cumhuriyet Marşı, Tarih ve Toplum, Ocak 1994, sayı: 121
BOZKURT, Fuat: Almanya'da Türkoloji, Toplumsal Tarih, Şubat 1995, sayı: 14
CACİM, Murat: PKK'lı Eva'ya 15 Yıl, Hürriyet, 18.9.1998
CEM, İsmail: Ermeniler Ortadoğu'dan Çaldığı Parayla Siyasilere Baskı Uyguladı, Sabah, 31.1.2001
CEMAL, Hasan: Özgürlüğün Bedeli Var Ödenmeden Olmuyor, Milliyet, 11 Haziran 2000
CEMAL, Hasan: Fransız Meclisi'nin Kararı Aptallık ama Milliyet, 20.1.2001
Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, 18 Haziran 1966 Cumartesi günü İspir'e gitmiş.
Çağdaş Hukukçular Derneği'nden 68'li Avukatlara Ödül, Cumhuriyet, 18.7.1998
ÇALIŞLAR, Oral: Fransa'nın Susurluk'u Büyüyor, Cumhuriyet, 21.11.1999
ÇAPAN, Gürbüz: Esenyurt'tan Kamuoyuna Teşekkür, Cumhuriyet, 18.9.1998
Çarın Cenaze Töreni, Cumhuriyet, 18.7.1998
ÇETİNER, Yılmaz: Batı'ya Göç, 26.12.1965-15.1.1966
ÇETİNER, Yılmaz: Kıbrıs'ta 100 Defa 6-7 Eylül Olmuştur, Cumhuriyet, 16.3.1968
ÇETİNER, Yılmaz: Hey Gidi Kıbrıs, Cumhuriyet, 27.3.1968 (1)
ÇETİNKAYA, Hikmet: Zararlı Tarım İlaçları 1967'den Bu Yana 13 Bin Kişinin Ölümüne Yol Açtı, Cumhuriyet, 11.8.1973
ÇETİNKAYA, Hikmet: Muhbirler, Cumhuriyet, 18.9.1998
ÇÖLAŞAN, Emin: İstiklal Mahkemeleri, Cumhuriyet, 27.8.1973-1.9.1973
ÇÖLAŞAN, Emin: Habercilik Rezaleti, Hürriyet, 25.9.1998
ÇÖLAŞAN, Emin: Terör Yuvası Orası-Avrupa, Hürriyet, 16.3.1999
ÇULCU, Murat: 15 Günde 1001 Çeşit 90 Bin Seks Kitabı Toplandı, Tercüman, 1.3.1971
ENGİN, Oktay: Selanik'e Düşen Bomba (6-7 Eylül Olayları), Yeni Şafak, 21.1.2001
DEMİREL, Süleyman: Gençlik Atatürk'ün Bilincinde, Cumhuriyet, 19.9.1998
DEMİREL, Süleyman: Üniversite Aydınlığın Kapısı, Cumhuriyet, 23.9.1998
DEMİREL, Süleyman: Kaç Tane Devlet Var, Hürriyet, 30.11.2000
DEMİREL, Yücel: Nâzım Hikmet'in Öyküleştirilmiş Rusya Anıları, Tarih ve Toplum, Haziran 1993, sayı: 114
DENKTAŞ, Rauf: Türkleri Katletme Planı ile AB Planı Aynıdır, Aydınlık Dergisi, 31.12.2000, sayı:3/702
DEVLETOĞLU, Jan: Ermeni Belgeleri Sahte, Sabah, 1.2.2001
DİNAR, Mordo: Lyon-Paris'te de Ermeniler Var. Üçüncü Kuşak...Her Birinde Türkiye Nefreti Var, Milliyet, 4.2.2001
DİNÇER, Mehmet: Madanoğlu'nun Sözü, Yeni Tanin, 1.2.1969
DİNO, Abidin: Kıbrıs Sorunu Emperyalizmle Hesaplaşma Sorunudur, Ant, 10.10.1967, sayı:47
DİNO, Abidin: Kıbrıs Türkleri Kurtarılabilir, Ant, 28.11.1967, sayı:48
Diyarbakır Emniyet Müdürü Ali Gaffar Okkan-4 Koruması ve Şoförü Çapraz Ateşe Tutularak Öldürüldü, Hürriyet, 25.1.2001
Diyarbakır Emniyet Müdürü Ali Gaffar Okkan'ın Aracına Önce Bomba Atıldı Sonra 11 Kalaşnikof Ölüm Yağdırdı 30 Saniye Süren Saldırıda Okkan'ın Vücu-

dundan 10'u Kafasından Olmak Üzere 20'ye Yakın Mermi Çıktı/466 Boş Kovan Bulundu, Sabah, 27.1.2001

DOĞAN, Celal: Bay Mehmet Ali Aybar Bu İhanetinizin Hesabı Mutlaka Sorulacaktır, Türk Solu, 19.8.1969, sayı: 92

DOĞAN, Hamit: Emekli Korgeneral Erdoğan Öznal Hükümeti Fransa'ya Karşı OYAK Kozunu Kullanmaya Çağırdı, Akit, 30.1.2001

Dokuz Anahtarın Birincisi Ruhçuluk, Büyük Doğu, 18.2.1944, sayı: 19

DONAT, Yavuz: Polis (Kurtuluş Savaşında Polisler), Sabah, 28.1.2001

Dört Yılda 25 Canlı Bomba, Radikal, 5.1.2001

DUMAN, Selahattin: Aşk Olayına Dirimbilimsel Yaklaştık, Sabah, 15.2.2001

DÜNDAR, Can: 30 Yıl Önce İlhami Soysal'ı Döven Üç Subay Özel Harp Dairesinin Çekirdeği Seferberlik Tetkik Kurulu Üyesiydi, Aktüel, 12.2.1997, sayı:292

DÜNDAR, Can: Türkiye 68'lilere Emanet, Sabah, 24.7.1999

DÜNDAR, Uğur: PKK-Uyuşturucu Bağlantısı, Hürriyet, 14.3.1999

EBİRİ, Kutlay: Milli Kurtuluş Ama Nasıl, Emek, 8.9.1969, sayı: 10

ECEVİT, Bülent: Güvenlik-Hürriyet ve Kültür, Forum, sayı:50, 15.4.1956

ECEVİT, Bülent: Gençlik ve Politika, Ulus, 8.7.1960

ECEVİT, Bülent: Atatürk'ün Gençliğe Verdiği Görev, Demokrat İzmir, 10.11.1970

EGELİ, Münir Hayri: Almanya'daki Türkler, Son Havadis, 7.8.1966(1)

EKEN, Korkut: Devletin Kendisine Uzun Yıllar Sadakatle Hizmet Etmiş İnsanları Bu Şekilde Ortada Bırakması Gelecek Kuşaklara Kötü Örnek Olacak, Milliyet, 13.2.2001

EKŞİ, Oktay: Cezaevinde Seks, Hürriyet, 25.5.2000

EKŞİ, Oktay: Dile Yasak Konur mu?, Hürriyet, 10.8.2000

EKŞİ, Oktay: Sızlanmak Çare Değil (Alman, Rus ve İspanyolların Yaptığı Soykırımlar Üzerine), Hürriyet, 28.1.2001

EKŞİ, Oktay: Tazminatı Biz Talep Edelim(Ermeni Teröristlerin Yaptığı Soykırım Üstüne), Hürriyet, 16.3.2001

ELEKDAĞ, Şükrü: Fransa'nın Kara Lekesi, Milliyet, 15.1.2001

EMİROĞLU, Kudret: Trabzon'da Avusturya Boykotu-1908, Toplumsal Tarih, Ağustos 1994, sayı: 8

ENGİN, Aydın: Bir Medya Ahlakı Tartışması, Cumhuriyet, 17.7.1998

EREN, Gökalp: Sorularımızı Yanıtladı, Akşam, 27.6.1970

EREN, Naci: Gelin Kardeşlerim, Forum, 15.5.1969, sayı:363

ERER, Tekin: Verzansky Partisi, Son Havadis, 26.5.1966

ERGÜN, Hüseyin: Gençlik Hareketleri ve Sosyalizm, Emek, 2.6.1969, sayı: 3

ERGÜN, Hüseyin: Sosyalizm İçin Gençlik (Yanlış Yorum Haksız Suçlama), Emek, 14.7.1969, sayı: 6

ERGÜN, Hüseyin: Sosyalizm Savaşımız ve MDD'cilik, Emek, Ağustos 1970, sayı:3

ERGÜN, Hüseyin: Türkiye'de Esas Devrimci Güç İşçi Sınıfıdır, Yenigün, 22.11.1970

ERGÜN, Hüseyin: Ortak Pazar'a Giriş Avrupa Emperyalizmiyle Birleşme İsteğinin Sonucudur, Yenigün, 29.11.1970

ERGÜN, Hüseyin: Ne Yazarım Ne de Gazeteci, Gündem, 31.5.1992

ERİM, Nihat: CHP Gençlik Kolları, Ulus, 3.12.1953

ERİŞİRGİL, Emin: Siyasal Bilgiler Okulunda Müslümanlığa Dair bir Anket, Yatan, 11.3.1956

Ermeni Bayrağı Açan Fransız Holiganlar Taş ve Sopalarla Saldırdıkları Türkleri Linç Etmek İstediler, Türkiye, 14.3.2001

Ermeni Oyununda Sıra İngiliz'in/Soysuz Kuşatma, Akşam, 22.1.2001

Ermenistan Başbakanı Andranik Markaryan Türkiye'den Toprak Talep Etti, Cumhuriyet, 11.8.2000

Ermenistan Devlet Başkanlığına Bağlı İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Paruir Harikyan: Kars ve Ardahan Ermenistan'a İade Edilmeli. Nahçıvan da Tekrar Ermenistan Toprağı Olmalı Dedi, Hürriyet, 13.3.2001

Ermenistan Parlamentosu'nu Basarak Başbakan Vazgen Sarkisyan'la Birlikte 8 Kişiyi Öldüren Saldırganlar Olaydan 18 Saat Sonra Devlet Başkanı Robert Koçaryan'la Anlaşıp 41 Rehineyi Serbest Bırakarak Polise Teslim Oldular, Cumhuriyet, 29.10.1999

Ermenilerin Saimbeyli Soykırımı, Cumhuriyet, 8.3.2000

EROĞUL, Cem: Toplumsal Araştırmalarda Diyalektik Yöntem, SBF Dergisi, Eylül 1966

EROĞUL, Cem: Türk Sovyet İlişkileri, Emek, 29.12.1969, sayı:18

Eski Özel Harekâtçı Bir Polisin Lideri Olduğu Çete Erkek Öğretim Görevlisini Kaçırarak Tecavüz Etti ve Bu Çirkin Olayı Kasete Alıp Şantaj Yaptı, Sabah, 11.2.2001

FAİK, Bedii: Yeni Polise Doğru, Yeni Sabah, 2.6.1960

Fazilet Partisi Fikir Kulübü Büyükelçi Volkan Vural ile FP Genel Başkan Yardımcısı Bahri Zengin'in de Katıldığı "AB'ye Giriş Sürecinde Türkiye" Konferans Düzenledi, Sabah, 5.6.2001

FENİK, Adviye: Castro Nuri, Son Havadis, 12.4.1966

FEYİZOĞLU, Turhan: Sendika Yetkilileri Sorunumuzla İlgilenmeli, Cumhuriyet, 28.1.1979

FEYİZOĞLU, Turhan: 1960-1970 Gençlik Liderleri Tartışıyor (1), Yarın, Haziran 1985, sayı: 46, Temmuz 1985, sayı: 47

FEYİZOĞLU, Turhan: Öğrenci Hareketi Tarihinden, Özgür Üniversiteli, Mart 1993, sayı:1

FEYİZOĞLU, Turhan: 68 Hareketinin Sanat ve Toplumdaki Yeri, Çağdaş Marmara, 23.3.1993

FEYİZOĞLU, Turhan: Terörizm/Türkiye ve Siyasi Cinayetler, Genç Sosyal Demokrat, Şubat 1993, sayı: 9

FEYİZOĞLU, Turhan: 14 Şubat Sevgililer Günü, Genç Sosyal Demokrat, Mart 1993, sayı: 9

FEYİZOĞLU, Turhan: Deniz-Mahir-İbrahim, Yazın, Haziran 1995, sayı:66

FEYİZOĞLU, Turhan: 12 Eylül Kitapları, Yazın, Eylül 1995, sayı: 67

FEYİZOĞLU, Turhan: Mahir (Yazı Dizisi), Cumhuriyet, 13-24.4.1996

FEYİZOĞLU, Turhan: Hikayeci Yılmaz Güney, Yazın, Eylül 1996, sayı: 72

FEYİZOĞLU, Turhan: İlk Öğrenci Cemiyetinden Günümüze Bazı Hatırlatmalar, M.K. Dergisi, Eylül 1997, sayı: 11

FEYİZOĞLU, Turhan: Türkçe Konuş Kampanyası, M.K. Dergisi, Ekim 1997, sayı:12

FEYİZOĞLU, Turhan: İstanbul Üniversitesi Öğrencileri, 12 Nisan 1918'de Lenin'i Nobel'e Aday Gösterdiler, M.K. Dergisi, Mart 1998, sayı: 14

FEYİZOĞLU, Turhan: Çekiç Güç ve Türk-ABD İlişkilerine Bir Bakış, 68'liler Birliği Vakfı Bülteni, Temmuz 1996, sayı: 14

FEYİZOĞLU, Turhan: 1961-71 Döneminde ABD, NATO ve 6. Filoya Karşı Yapılan Eylemler Dizini, 68'liler Birliği Vakfı Bülteni, Temmuz 1996, sayı: 14

FEYİZOĞLU, Turhan: Yayıncılıkta Korsanlık Yapanlar, TÜRDAV Kitap Kataloğu, Ağustos 1996, sayı: 84

FEYİZOĞLU, Turhan: Biyografik Bir Kitap Üzerine Bazı Notlar, Yazın, Haziran 1995, sayı: 66

FEYİZOĞLU, Turhan: Üç Gencin Ortak Yaşam Çizgisi, Sanat ve Edebiyat Dergisi Tohum, Mayıs 1997, sayı:16

FEYİZOĞLU, Turhan: Yerli Malı Kullanma Haftası, MKDergisi, Nisan 1998, sayı: 15

FEYİZOĞLU, Turhan: Bağımsızlık Haftası, MKDergisi, Mayıs 1998, sayı:16

FEYİZOĞLU, Turhan: Bir Uzun Yürüyüş, Yazın, Mayıs 1998, sayı: 81

FEYİZOĞLU, Turhan: Nurhakta Bir Şafak Vakti, Cumhuriyet, 25.5.1998-7.6.1998

FEYİZOĞLU, Turhan: 1961-71 Döneminde Kemalizm ve Gençlik, Yazın, Kasım 1998, sayı:83

FEYİZOĞLU, Turhan: Abdülaziz'i Tahttan Eden Hükümet Darbesi, Berfin-Bahar, Ocak 2000, sayı:23

FEYİZOĞLU, Turhan: Gençliğin Anayasal Hareketlere Katılımı, Berfin-Bahar, Şubat 2000, sayı:24

FEYİZOĞLU, Turhan: İlk Gençlik Cemiyeti ve Kuruluş Nedeni, Berfin-Bahar, Mart 2000, sayı: 25

FEYİZOĞLU, Turhan: Neden İbo? Devrimci Demokrasi, 16-31.3.2000, sayı:4

FEYİZOĞLU, Turhan: Öykücü Yılmaz Güney ve Bir Öyküsü, Berfin-Bahar, Nisan 2000, sayı: 26

FEYİZOĞLU, Turhan: Lenin'e Nobel Barış Ödülü Verilmesini İsteyen Öğrenciler, Berfin-Bahar, Nisan 2000, sayı:26

FEYİZOĞLU, Turhan: İhtilalci Türkler Paris Komününde, Berfin-Bahar, Mayıs 2000, sayı: 27

FEYİZOĞLU, Turhan: Deniz Gezmiş'in Öyküsü, Cumhuriyet, 7.5.2000(1)

FEYİZOĞLU, Turhan: 1959 Devriminden 41 Yıl Sonra Küba, Berfin-Bahar, Haziran 2000, sayı: 28

FEYİZOĞLU, Turhan: Sinan Cemgil'in Hayat Nikayesi, Yeni Gündem, 31.5.2000-2.6.2000

FEYİZOĞLU, Turhan: İYTGD'nin Nâzım Hikmet'in Affedilmesi İçin Yaptığı Çalışmalar, Berfin-Bahar, Temmuz 2000, sayı: 29

FEYİZOĞLU, Turhan: İzmir'in İşgali ve İstanbul Mitingi, Berfin-Bahar, Ağustos 2000, sayı:30

FEYİZOĞLU, Turhan: Mustafa Kemal'in Bursa Konuşması ve Gençlik, Berfin-Bahar, Eylül 2000, sayı: 31

FEYİZOĞLU, Turhan: Aşk ve Cinsellik Üzerine Çeşitlemeler/Sanatçılar-Yazarlar ve Cinsel Yaşamları, Berfin-Bahar, Ekim 2000, sayı:32

FEYİZOĞLU, Turhan: 1922 Boykotu, Berfin-Bahar, Kasım 2000, sayı: 33

FEYİZOĞLU, Turhan: Bebekleri Kaynatmışlar Kuzu Eti Ye Diyorlar(Ermenilerin Yaptığı Soykırımlar Üzerine), Berfin-Bahar, Aralık 2000, sayı:34

FEYİZOĞLU, Turhan: Açıklama, Berfin-Bahar, Şubat 2001, sayı:36

Feyizoğlu Yargılandı/Biyografi Kitabına Bölücük Davası, Cumhuriyet, 15.8.2000

FEYİZOĞLU, Turhan: Türkiye'de Yaşanan Kriz, Rapor(Avrupa'lı Türklerin Dergisi), Mart/Nisan 2001, sayı: 3

FEYZİOĞLU, Turhan: Kemalist CHP, Milliyet, 12.11.1966

Fikir Partisi İmkanları, Forum, 1.9.1957, sayı:83

Fikret Ersezer'i de Yitirdik, Cumhuriyet, 11.11.1999

FİŞEK, Gürhan: Gençlik Hareketleri Saptırılmak İsteniyor, Yenigün, 14.12.1970

FİŞEK, Kurthan: Türkiye İşçi Sınıfı Tarihinden Görüntüler (25 makale), Yenigün, 1.12.1970

Fransa Irkçı Kaynıyor, Cumhuriyet, 7.7.1998.

Fransa ile Ermeni Soykırım Tasarısı Krizi, Hürriyet, 20.1.2001

Fransa ve Almanya'yı Sarsan ELF Skandalı, Milliyet, 4.2.2001

Fransa Ulusal Meclisi Sözde Ermeni Soykırımı Tasarısını Kabul Ederek Tarihi Bir Dostluğu Yıktı Türkiye Bunu Asla Unutmayacak/Türk Halkı, Adieu (Elveda) Diyerek Artık Fransa ile Yolunu Ayırıyor, Hürriyet, 19.1.2001

Fransa'dan Son Hançer Chirac Tasarıyı Onayladı, Sabah, 31.1.2001

Fransa'nın Yaptığı Soykırımlar İçin 3 Kanun Teklifi, Akit, 14.2.2001

Fransız Aydınları Ermeni İddialarını Yasalaştıran Fransız Parlamentosu'na Eleştiri Yağdırdı/Alınan Karar Saçma Sapan Diplomasi Ayağa Düşürüldü, Hürriyet, 5.2.2001

Fransız Dışişleri'nin Yüzsüzlüğü, Hürriyet, 20.1.2001

Fransız Ürünlerine Boykot Çağrısı, Hürriyet, 19.1.2001

Fransa'ya Boykot Darbesi, Milliyet, 20.1.2001

Fransa'yı Tankla Vurduk, Milliyet, 24.1.2001

Fransız Mantığının Bilançosu Sekiz Şehit, Milliyet, 20.1.2001

Fransızlar Mondros Mütarekesi'nden Sonra Adana/Maraş/Antep ve Havalisinde Ermeni Çeteleri ile Bir Olup Müslüman Halka Kan Kusturdular, Akşam, 21.1.2001

Fransız Havayolları'na Kara Kilit, Akit, 30.1.2001

GENÇ, Süleyman: Ortak Düşmana saldırı, Cumhuriyet, 14.8.1970

Gençlik Hareketleri Yeni Dönem, Emek, 1.5.1969, sayı: 1

GERAY, Uçkun: Para Babaları Devlet İlişkisi, Cumhuriyet, 18.7.1998

Gizli TKP İle İlgili İddianame, Bizim Anadolu, 16.10.1971 (1)

GÖKMEN, Yavuz: Doğu Perinçek Neden İçeride?, Hürriyet, 28.9.1998

Görüp Söyleyemediklerimiz (27 Mayıs İhtilali Üzerine), Tercüman, 31.5.1960-5.6.1960

GÖZE, Ergun: Batı Trakya'da Neler Oluyor?, Tercüman, 9.4.1971

GÜÇBİLMEZ, Cahit: Filistin'de Arap Fedaileri Arasında, Cumhuriyet, 12-15.4.1970

GÜL, Abdullah: Deniz Baykal'da Türk Solunun Yerli Değerlere Sahip Çıkan İki Önemli İsmi Kemal Tahir ve İdris Küçükömer'in Çizgisini Gördüm, Hürriyet, 9.2.2001

GÜNÇE, Ergin: Kurulu Düzenin Son Ümidi Vergi, Sosyal Adalet, Nisan 1964, sayı0 19/1

GÜNÇE, Ergin: Türkiye İşçi Partisi Büyürken, Sosyal Adalet, Kasım 1964, sayı: 8

GÜNÇE, Ergin: Enflasyonun Suçu İşçilere Yüklenemez, Sosyal Adalet, Ocak 1965, sayı: 10

GÜNÇE, Ergin: Dış Ticaretin Devletleştirilmesi ve Kalkınma Sorunumuz, Sosyal Adalet, Mart 1965, sayı:12

GÜNÇE, Ergin: Sosyalist İktisat İlmi İktisadi Olayları Değişik Şekilde İnceliyor, Sosyal Adalet, Mayıs 1965, sayı: 14

GÜNÇE, Ergin: Kapımıza Dayanan Faşizm, Sosyal Adalet, Ağustos 1965, sayı: 17

GÜNÇE, Ergin: Antiemperyalist Savaş Bir Bütündür, Sosyal Adalet, Eylül 1965, sayı: 18

GÜNGÖR, Selahattin: Gizli Fuhuş, Büyük Doğu, 29 Ekim 1943 Cuma, sayı:7

GÜNGÖR, Nuri: Ebülfeyz Elçibey/Ülkücü Bir Politikacının Portresi, Kardaşlık, Temmuz-Eylül 2000, sayı:7

GÜRSON, Güneş/ KOCAOĞLU, Dürdane: Siyasal Cinayetler Şirketi, Cumhuriyet, 1.5.1995

GÜVENÇ, Bozkurt: Herkül Milas'ın Türk Kimliği Eleştirisi Üzerine, Toplumsal Tarih, Temmuz 1995, sayı: 19

GÜVENTÜRK, Faruk: Kıbrıs Meselesinde Yunan Politikası, Yeni Gazete, 31.10.1969

GÜVENTÜRK, Faruk: Türklere Karşı Yunan Milli Hedefleri, Yeni Gazete, 17.10.1969

GÜVENTÜRK, Faruk: Bu Düzen Değişmelidir, Yeni Gazete, 3 ve 10.10.1969

Habeşistan'da Silah Ticareti Yapan Şair Arthur Rimbaud, Yeni Tanin, 6.3.1943

Hasan Enver Celalettin Paşa, Türklerin Menşeine Dair, Tarih ve Toplum, Nisan 1984, sayı: 4

Hastaş Hakkında Senato ve Meclise Önerge Verildi, Yeni Gazete, 8.12.1969

HASIRCI, Metin: Mason ve Siyonist Anlayışı Yeryüzünden Silmeliyiz, Cuma dergisi, 19-25.1.2001, sayı:2001/03-533

Halk İlk Kez PKK ve Hizbullah'ın Müdahalesi Olmadan Bir Polise Sahip Çıkmak İçin Kepenk İndirdi(Silahlı Saldırı Sonucu Öldürülen Diyarbakır Emniyet Müdürü Ali Gaffar Okkan İçin Düzenlenen Cenaze töreni), Cumhuriyet, 26.1.2001

Halkın Küçük Tasarruflarını Toplayıp Lüks Hayat Yaşayanlar Kimlerdir?, Yeni Gazete, 11.12.1969

HALMAN, Talat: Türk Olmak Zor, Milliyet İstanbul, 23.1.2001

Hastaş Ortakları Baykam'dan Bugün Hesap Soruyor, Yeni Gazete, 28.12.1969.

Hastaş Gerçeğe Uymayan Rakamlarla Dolu Bilanço Düzenledi, Hürriyet, 7.3.1970.

Hastaş Ortakları Ticaret Bakanlığına Başvurarak Şirket Hakkında Soruşturma İstedi (Sorular ve Cevabı Alınmayan Sorular), Hürriyet, 8.3.1970

Hastaş: Baykam Ortaklarına Hesap Veremeden Salondan Kaçtı, Hürriyet, 9.3.1970

Hayrullah Efendi, Tarih ve Toplum, Aralık 1993, sayı: 120

HEPER, Doğan: Pierre Loti'nin Fransa'sı Hep Aynı, Milliyet, 20.1.2001

HEPER, Doğan: Fransa İpleri Kopardı, Milliyet, 31.1.2001

HOCAOĞLU, Mehmet: Aramızda Düşman Var /Ermeni Tedhiş Terör ve İhtilal Hareketlerinin Dünü Bugünü, Dünyada ve Türkiye'de Sabah, 12.5.1972(1)-26.10.1972(168)

HOLOĞLU, Mustafa: Venezuela Atatürk Anıtı İle Artık Daha Güzel, Cumhuriyet, 20.9.1998

HÜRMÜZLÜ, Habib: 1959 Kerkük Katliamı Neler Doğurdu? Kardaşlık, Temmuz-Eylül 1999, sayı:3

Hürriyet Savaşı Nasıl Başlamıştı?, Yeni sabah, 29.5.1960-3.6.1960

Hüseyin Ergün Yeni Demokrasi Hareketi Kurucularından, Yeni Yüzyıl, 20.121994

İLHAN, Attila: Türkçü'den ABD'ye Sert Tepki, Cumhuriyet, 17.12.1997

İLHAN, Attila: Türkçülüğün Yeri Solda mı?, Cumhuriyet, 22.12.1997

İLHAN, Attila: Bu Belâ, Sağ/Sol Çatışması Değildir, Cumhuriyet, 4.2.1998

İLHAN, Attila: Gazi'nin Yerinde Olsaydınız, Cumhuriyet, 31.7.1998

İLHAN, Attila: Yargıya Dışardan da Müdahale, Cumhuriyet, 18.9.1998
İlhan Erdost 7 Kasım 1980 Günü Öldürüldü, Cumhuriyet, 7.11.1999
İlhan Erdost Mezarı Başında Anıldı, Cumhuriyet, 8.11.1999
İNCE, Özdemir: Bayrağımı Seviyorum, Hürriyet Pazar, 21.1.2001
İNDİRBAŞ, Zühal: Türklerde Bir Kadın Tanrı Umay, Toplumsal Tarih, Mayıs 1995, sayı: 17
İngiltere Kendine Demokrat, Cumhuriyet, 22.5.1998
İNÖNÜ, İsmet: Adalet-Ordu ve Cumhuriyetin Temeli Değiştirilmek İsteniyor, Cumhuriyet, 25.1.1968
İPEKÇİ, Abdi: 14'ler Faşist miydi Sosyalist miydi?, YÖN, 20.12.1961, sayı: 1
İSTEPANYAN, Torkom: Dış Tahrikler ve Azınlık, Son Havadis, 7.5.1966
KABACALI, Alpay: Mustafa Kemal Aşılmalıdır, Ant, 12.11.1968, sayı:98
KAKINÇ, Halit: İlk Türkçülerimiz Solcu/İlk Solcularımız Türkçü İdi, Star/Cumartesi-Pazar Eki, 4.7.1999
KALYONCU, A. Cemal: Doğuştan Sosyalist Rasih Nuri İleri, Aksiyon, 10.2.2001, sayı:323
KARACA, Emin: Gene Bir Yazarın Canını Acıtıyorlar, Bizim Gazete, 9.6.2001
KARACA, Niyazi: Mütareke Yıllarında Parti Olarak Kurulduğu Varsayılan Bir Heyet Sosyalist Birliği, Toplumsal Tarih, Aralık 1995, sayı: 24
KARADAYI, İsmail: T.S.K. Cumhuriyetin Silahlı Kuvvetidir, Cumhuriyet, 6.7.1998
KARAKAYA, Hasan: Beyaz'ın Atatürkçü Çıkan Komünistleri, Akit, 30.1.2001
KARANLIK, Hüseyin/ ÇİÇEK, Hikmet: Mülkiyeliler Birliği İstanbul Şubesi Özal'ın Aydınları, İkibine Doğru, 24.2.1991, sayı:3
KARAYALÇIN, Yaşar: Forum ve Asıl Gayemiz, Forum, 15.5.1961, sayı:171
KAS, Nilüfer: 8 Bin Kişi Gizlice Babalık Testi Yaptırdı, Tempo, 15-21.3.2001, sayı:11/692
KAVUKÇUOĞLU, Deniz: Hep 68'li Kalmak, Cumhuriyet, 10.5.1998
KAVUKÇUOĞLU, Düşülmesi Belki de Hiç Gerekmeyen Bir Not, Cumhuriyet, 29.3.2000
KAYALI, Kurtuluş: 27 Mayıs Darbesi Üzerine Düşünceler, Tarih ve Toplum, Mayıs 1994, sayı: 125
KAYNAK, Mahir: Terör Örgütlerini Devlet Kurdurur, Radikal, 1.11.1999
KAYNAK, Mahir: Ben Bir Ajandım, Yeni Şafak, 17-31.1.2001
KEMAL, Yaşar: Mustafa Kemal İhtilali, Ant, 7.11.1967, sayı: 45
KEMAL, Yaşar: Bağımsızlık ve Kıbrıs, Ant, 28.11.1967, sayı:48
KEMAL, Yaşar: Mustafa Kemal'den Bu Yana, Ant, 12.11.1968, sayı:98
KERKÜK, İzzettin: İnsan Hakları Açısından Irak Türklerinin Durumu, Kardaşlık, Ocak 1999, sayı:1
KERKÜK, İzzettin: Irak Hapishanelerinde İnsan Hakları İhlalleri, Kardaşlık, Nisan-Haziran 1999, sayı:2
Kerkük Katliamının 40. Yıldönümünde Türkmen Şehitlerini Anıyoruz, Kardaşlık, Temmuz-Eylül 1999, sayı:3
KILIÇ, Muharrem: Demokratik Devrimciler Kime Hizmet Ediyor, Emek, 17.11.1969, sayı: 15
KILIÇ, Muharrem: Gençlik Değil/ Burjuvazi Olay Yaratıyor, Yenigün, 14.12.1970
KILIÇ, Zeki: Sosyalist Devrim, Emek, 30.3.1970, sayı:24
KINALI, Mustafa: Gürbüz Çapan'a İsyan, Hürriyet, 18.2.2001
KIRCA, Coşkun: Bir Haydutluk Olayı Üzerine, Yeni Tanin, 10.1.1969

Kızıl Tehlike Hakkında Rapor/1. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığının 27 Şubat 1973 Salı Günü Gazetecilerle Yapılan Brifingin Tam Metni, Bizim Anadolu, 4.3.1971(1)

KİLİ, Suna: Atatürk ve Sosyalizm, Cumhuriyet, 20.3.1999

KOCABIYIKOĞLU, Neşet: Gençlik Üzerine Oynanan Oyunlar, Yenigün, 26.11.1970

KOÇTÜRK, Osman Nuri: Aşk ve Açlık, Türk Solu, 20.2.1968, sayı:14

KOLOĞLU, Orhan: Tarihten Kim Kaçıyor?(Ermeni Kıyımları Üzerine), Bizim Gazete, 30.1.2001

Korsan; Bitmez Tükenmez (Atilla Birkiye), Cumhuriyet, 28.5.1998

Korsan Basım Davaları, Cumhuriyet, 28.1.1995

Korsan Kitap Almayın (Doğan Hızlan), 27.8.1997

Korsan Kitap Satan Sergilerin En Yaygın Olduğu Yerlerin Başında Kadıköy Geliyor (Atıl Ant), Hürriyet, 4.9.1997

Korsan Kitaba Baskın, Hürriyet, 28.4.1998

Korsan Kitaba Ceza, Milliyet, 10.10.1995

Korsan Kitapla Bilinçli Mücadele Edilmemesi Kültür Hayatını Yaralıyor (Metin Celal), Milliyet, 9.4.1998

Korsan Kitap Operasyonu, Hürriyet, 18.9.1998

Korsan Kitaba Yazarlar Savaş Açtı (Nazan Mengü), Hürriyet, 9.5.1998

Korsan Onikibin Uğur Mumcu Kitabı, Hürriyet, 23.8.1997

Korsan Yayın ve TV Rekabeti (Aydın Engin), Cumhuriyet, 3.11.1995

Korsan Kitap ve Porno Yayın Basarak 50 Milyar Lira Kazanç Elde Eden Matbaacı Yakalandı, Hürriyet İstanbul, 2.12.1998

Korsan Yayıncılık ve Sivil Toplum (Ahmet Cemal), Cumhuriyet, Cumhuriyet, 4.6.1998

Korsan Yayıncılığı Önlemek İçin Harekete Geçildi, Cumhuriyet, 26.5.1998

KOYUKAN, Hamide: Karadeniz Ereğlisi Evlendiriciler Cemiyeti, Toplumsal Tarih, Mart 1996, sayı: 27

Kozan Devrimci Gençlik Derneği Tüzüğü, Yeni gün, 12-13.1970

KOZLUKLU, Fuat: Kürtlere ABD Şemsiyesi, Cumhuriyet, 19.9.1998

KÖKDEN, Uğur: Türkiye Çin'i Tanımalıdır, Yenigün, 7.12.1970

KÖKSAL, Ahmet: Bafa Gölü Kıyılarında, Cumhuriyet, 13.9.1970

KÖKSAL, Asaf: Derviş Gücü, Cumhuriyet, 30.7.1966

Köy Enstitüleri ve Federasyonu İçyüzü, Yeni Ses, 22.7.1968-31.12.1968

KÖYMEN, Mehmet: Bir Fakültede Yapılan Açış Merasimi, Zafer, 15.11.1956

KÜÇÜK, Yalçın: Sosyalizm İçin Gençlik (Doğru Gözlem Yanlış Sonuç), Emek, 14.7.1969, sayı: 6

KÜÇÜK, Yalçın: Niçin Yasak?, Forum, sayı:77, 1.6.1957

KÜÇÜKKAYA, Aykut: Cezaevinde Uyuşturucu İnfazı, Cumhuriyet, 14.7.1998

LOHANLI, Hasan Fehmi: Çanakkale Destanı Nasıl Yazıldı?, Tercüman, 20-26.3.1971

MADANOĞLU, Cemal: Politikaya 27 Mayıs Anayasasını Korumak İçin Döndüm, Hürriyet, 22.3.1973

MADRAN, Emre/ ÖZGÖNÜL, Nimet: Seyahatnamelerde Erzurum, Toplumsal Tarih, Nisan 1994, sayı: 4

Malatya Fikir Kulübü'nün Beyannamesi (Reisi: Yüksek Mühendis Ahmet Helvacı), Hürsöz, 4.1.1966

Mandela İngiliz Ajanı Çıktı, Sabah, 28.1.2001

MAZICI, Nurşen: Batı Belgelerinde Türklere Uygulanan Soykırım, Cumhuriyet, 11-12.11.2000

MAUROİS, Andre: Balzac'm Aşkları, Dünya, 6.4.1966

Mehmet Sinan Şavata 19 Şubat 1999 Günü Vefat Etmiştir, Milliyet, 21.2.1999

MENGİ, Güngör: Cahiller Adaletsiz Olur(Ermeni Terörü Üzerine), Sabah, 28.1.2001

MENGİ, Ruhat: 1,5 Milyon Ermeni Yalanı, Sabah, 30.1.2001

MENGİ, Ruhat: Aznavour ve Türk Düşmanlığı, Sabah, 16.2.2001

MİLLAS, Herkül: Türk Kimliği ve Tarihin Kaynakları, Toplumsal Tarih, Mart 1995, sayı: 15

Muhsin Batur 25 Eylül 1999'da Öldü, Hürriyet 26.9.1999

MUHSİNOĞLU, Nejat: Dokuz Fahişe Arasında, Büyük Doğu, 26.11.1943 Cuma, sayı:11

NACİ, Fethi: Gençlik ve Barış, Ant, 22.8.1967, sayı:34

NAZİF, Nizamettin: Türk'ün Dünya Davası, Büyük Doğu, 28.4.1944, sayı: 29

Necip Fazıl Kısakürek Nazım Hikmet'i Anlatıyor, Hürsöz, 26.5.1966-1.6.1966

Neyzen Tevfik'in Sesi, Vatan, 18.12.1947(1)

Nihat Akseymen 11 Aralık 2001'de Öldü

Nuri Çolakoğlu TÜSİAD Yönetim Kurulu Üyeliğine Seçildi, Hürriyet, 20.1.2001

OKAYGÜN, Teoman: Mustafa Suphi Nasıl Öldürüldü?, Ant, 12.12.1967, sayı: 50

OKKAN, Ali Gaffar: Kurtuluş Savaşımız Daha Bitmedi. Sevr'i Tekrar Ortaya Çıkarmak İsteyenler Var. Sevr Emelleri Birilerinin Hâlâ Aklında. Başka Bir Ülkede Faili Meçhul Cinayetler İşleten Devletler Var ve Biz Onları Biliyoruz, Sabah, 28.1.2001

OKUYAN, Yaşar: 400 Bin Kişi SSK'dan Yasadışı Aylık Alıyor, Milliyet, 16.2.2001

OLCAYTU, Emcet: Cezaevlerinde Süper NATO'nun Gücü, Aydınlık Dergisi, 31.12.2000, sayı:3/702

OLCAYTO, Turgay: Paylaşmak Üstüne, Bizim Gazete, 16.1.2001

ONUR, Necmi: Dolu Ana, Son Havadis, 12.6.1966(1)

ÖCALAN, Abdullah: "Devletin Hizmetinde Çalışma İsteğimi ve Kararlılığımı. Saygı ve Şükranla Belirtmek İstiyorum", Cumhuriyet, 1.6.1999

ÖCALAN, Abdullah: "PKK'lılarda Bundan Böyle Devletin En Önemli Destek Gücü Olacak", Sabah, 4.6.1999

ÖCALAN, Abdullah: "1991'de DEP'e Oy Vermeyen Herkesi, Hatta Tavuğunu Bile Öldürün Talimatını Verdim", Star, 2.7.1999.

ÖZBEK, Nadir: Abdürreşid İbrahim İslamcı Bir Eylem Adamı, Toplumsal Tarih, Temmuz 1995, sayı: 19

ÖZDEN, Yekta Güngör: Aydınların Aymazlığı, Cumhuriyet, 31.7.1998

ÖZGEN, Eralp (Türkiye Barolar Birliği Başkanı): Mafya Devlete Sızdı, Cumhuriyet, 8.9.1998

ÖZGÜDEN, Doğan: İçtensizliklerin Demokrasi Yaygarası, Cumhuriyet, 31.3.1994

ÖZGÜREL, Avni: Silahları Kim Sokuyor?, Radikal, 5.1.2001

ÖZKAN, Naki: Yaşar Kemal'in Der Spiegel Dergisindeki Yazısının Tepkileri Büyük Oldu, Pazar Postası, 21.1.1995, sayı: 57

ÖZKAN, Naki: Türkiye'nin Mafyası Var mı?, Pazar Postası, 28.1.1995, sayı:58

ÖZKAN, Naki: Sistem Karşıtı Yeni Demokrasi Hareketi(YDH), Pazar Postası, 8.4.1995, sayı:68

ÖZKÖK, Ertuğrul: Kutuplara Uçan Neslin Miladı, Hürriyet, 8.3.1998

ÖZKÖK, Ertuğrul: İki Eski Yoldaş, Hürriyet, 20.1.2001

ÖZTAŞ, Sevinç: Dünya Devrimci Hareketi ve Kara Panterler, Yenigün, 28.11.1970.

PEKDEMİR, Melih: Örgütlü Özgürlük ve Özgür Örgütlülük, Eşitlikçi ve Özgürlükçü Bir Sosyalizm Yolunda Bir Adım Dergisi, Şubat 2001, sayı:6

PEKİN, Faruk: Dünya Halklarının Devrimci Mücadelesi (Emperyalizm Çökmektedir), Yenigün, 16.11.1970.

PEKİN, Faruk: Ortadoğu Devrimci Çemberi, Yenigün, 17.11.1970.

PEKİN, Faruk: Uruguay'da Şehir Gerillası, Yenigün, 29.11.1970.

PERİNÇEK, Doğu: Hukukta Yapılması Gereken Reform, Hürsöz, Samsun Postası, 16-17.11.1968

PERİNÇEK, Doğu: Dergi/Kitap/Gazete Toplatılması ve Anayasa, Cumhuriyet, 23.5.1970

PERİNÇEK, Doğu: Gençlik Meydanların Adını Değiştirdi, Gökyüzü, Nisan 1986, sayı:4

PERİNÇEK, Doğu: Erdal Gökyüzü'nün Provokatör Olduğu Ortaya Çıktı ve Ardından Zaten Polis Olduğu da Anlaşıldı, Milliyet, 17.8.1995

PERİNÇEK, Doğu: Gizli Sevr İmzalandı, Cumhuriyet, 13.8.1999

Pertev Naili Boratav ile Behice Boran'ın Cevabı, Vatan, 8.1.1948

PINAR, İlhan: 19. Yüzyılda Osmanlı Üzerindeki İngiliz Entrikaları, Toplumsal Tarih, Haziran 1995, sayı: 18

POLAT, İsmail: Bilgisayarla Sahte Para Bastılar, Hürriyet, 6.9.1998

PÜSKÜLLÜOĞLU, Ali: Yiğitlik Destanları, Cumhuriyet, 4-17.4.1973

Rıfat Baykal'ın Çetin Altan'a Açık Mektubu, Son Havadis, 3.5.1961

SAFA, Peyami: Üniversitelerimizde Komünizm, Milliyet, 21.1.1956

Sahnede Kadın, Tarih ve Toplum, Mart 1994, sayı: 123

SARIHAN, Zeki: Laz Talebe Cemiyeti, Toplumsal Tarih, Ağustos 1994, sayı: 8

SARP, Atilla: Sert Adımlarla Emperyalizmin Üzerine, Türk Solu, 13.8.1968, sayı: 39

SARP, Atilla: Her Taşın Altında, Cumhuriyet, 30.1.2001

SAVAŞ, Vural: Ortak Pazar Dedikleri, Tercüman, 3-7.3.1971

SAYILGAN, Aclan: Ortadoğu'daki Komünist Hareketlerinin Karakteri, Hürsöz, 8.2.1966

SELÇUK, İlhan: Öğrenci Avı mı Başladı?, Cumhuriyet, 25.9.1969

SELÇUK, İlhan: İstanbul Üçlemesi, Cumhuriyet, 13.6.1973

SELÇUK, İlhan: Atatürk Suçlu, Cumhuriyet, 12.4.1991

SELÇUK, İlhan: Siyasette Sınırsız Güç Yoktur, Cumhuriyet, 23.7.1994

SELÇUK, İlhan: Ah Şu Kemalistler, Cumhuriyet, 15.11.1994

SELÇUK, İlhan: Vurmayıp da Ne Yapacaklardı? (Gürbüz Çapan'ın Vurulması Hakkında), Cumhuriyet, 10.9.1998

SELÇUK, Sami: Fransa Suçluluk Duygusu İçinde, Akit, 30.1.2001

SELÇUK, Turhan: Dev-Genç Karikatürü, Akşam, 24.4.1970

SERTOĞLU, Sedat: Geçenlerde Bir Yazar Arkadaşımız Soruyordu. Fransa'da 300 Bin Türk Var. Onları Niye Harekete Geçirmiyoruz? Nasıl Geçirelim ki? Bizim Paris Büyükelçimiz Fransız Krallarının Dönemini Hatırlatan Kıyafetlerle Şatafatlı Şampanyalı Partiler Vermenin Dışında Bir İş Yapmaz. Nerede O Ziyafetlere Katılıp Zıkkımlananlar? Neden Hiç Sesleri Çıkmıyor Ermeni Yasası Karşısında? Dışiş-

leri Bakanlığı da Oturduğu Yerden Bunu Seyreder. Böyle Bakanlığa Böyle Büyükelçiler, Sabah, 5.2.2001

SEZGİN, İsmet: Dövizle Askerlik Listesi Silindi, Cumhuriyet, 8.7.1998

Sıkıyönetim-İşkenceyle İlgili Haberleri Yayınladı, Yeni İstanbul, 4.2.1973

Sırplar 1500 Arnavut'u Fırınlarda Yaktı, Sabah, 27.1.2001

SİRMEN, Ali: NATO ve Gençlik, Akşam, 12.4.1970

SİRMEN, Ali: NATO'nun Gençlik Planları, Akşam, 13.4.1970

SOFUOĞLU, Cem: Ermeni Yasası ve Fransa, Cumhuriyet, 15.7.1998

SOLAK, İsmet: Ford İçin Çankaya'nın Bahçesini Bile Veririm, Hürriyet, 22.7.1998

SOM, Deniz: İtiraf, Cumhuriyet, 17.7.1998.

Son Buhranın Bilinmeyen Yönleri. Ordu-27 Mayıs'tan Öncesine Dönüleceğini Sandı, Yeni Gazete, 27.5.1969 (1).

SOYSAL, İlhami: Sabotaj, Akşam, 26.2.1970

SOYSAL, İlhami: Beylik Yalanlamalar, Akşam, 30.5.1970

SOYSAL, İsmail: Hatay Sorunu ve Türk Fransız Siyasal İlişkileri (1936-1939), Belleten, Nisan 1985, sayı: 193

SOYSAL, Mümtaz: İsviçre Baklayı Ağzından Çıkardı, Hürriyet, 22.7.1998

SOYSAL, Mümtaz: Küba Hüznü, Hürriyet, 13.9.1998

SOYSAL, Mümtaz: Ayağa Dolanan İp, Hürriyet, 12.1.2000

SÖNMEZ, Cemil: Anadolu Kaleleri, Cumhuriyet, 11.8.1973(1)

Suna Vidinli'nin Fransız Parlamenter'i Susturduğu Belge, Hürriyet, 28.1.2001

SÜLKER, Kemal: Türkiye'de Gangster Sendikacılığı, Ant, 28.11.1967, sayı:48

SÜZAL, Savaş: Teröristlerin Zirvesi, Sabah, 17.2.2001

Şaban Yıldız 8 Aralık 1999 Çarşamba Günü Öldü, Cumhuriyet, 9.12.1999

Şarkıcı Şükran Ay Bir Kadını Ezerek Öldürdü, Cumhuriyet, 21.5.1973

ŞENYÜCEL, Mustafa: "5 Kişilik Ordu" Filmi 3-5 Kişilik Çetelere Dinamit Atma Öğretimi Yapıyormuş, Tercüman İnci, 17.3.1971

Tabutluk Kahramanı Ahmet Demir'in Gerçek Yüzü Meydana Çıktı, Ant, 24.1.1967, sayı:4

TAÇALAN, Nurdoğan: 28 Mayıs'ta İkinci Bir İhtilale Ramak Kalmıştı, Demokrat İzir, 27.5.1970

TAÇALAN, Nurdoğan: Geliyorum Diyen İhtilal, Demokrat İzmir, 28.5.1970

TAÇALAN, Nurdoğan: Vatikan'ın Türkiye'deki Üssü Efes'te Neler Oluyor?, Demokrat İzmir, 5-14.6.1970

TAÇALAN, Nurdoğan: Bu Vatan Kimin?, Demokrat İzmir, 6.6.1970

TAÇLAN, Nurdoğan: Ant'ta Çıkan bir Yazı Üzerine, Demokrat İzmir, 19-20-21.12.1970

TAKİ, Neslihan: Kemal Derviş'i Liderliğe '68 Kuşağı Zorluyor, Hürriyet, 26.5.2001

TALU, Erdal: Ortadoğu Buhranı ve Nedenleri, Yenigün, 8.12.1970

TAMER, Meral: Turkey Konuşup Turkey Yedik, Milliyet, 29.1.2001

TANSUĞ, Haluk: İkinci Milli Kurtuluş Savaşı, Ant, 19.12.1967, sayı: 51

TANTAN, Sadettin: Gerçekler Arşivlerde, Cumhuriyet, 16.5.2000

TANTAN, Sadettin: 35 Yıllık İç Kavga Araştırılmalı, Posta, 20.6.2000

TANYOL, Cahit: Ordu-Gençlik ve Üniversite, Cumhuriyet, 25.6.1960

Tarihte Geçen Hafta, Bizim Mücadele, 19.5.1969, sayı:1

Taylan Özgür'ün Babasının Hatıra Defteri Okundu, Cumhuriyet, 1.9.1973

TAYMAN, M. Enis: Turhan Feyizoğlu Solculardan Sonra Bu Kez Sağcıları Yazdı, Yeni Binyıl Kitap Eki, 1.12.2000, sayı:49

TİKKO Örgütünün kurucusu İbrahim Kaypakkaya'yı 27 Yıl Önce Jandarmaya Teslim Ettiği Öne Sürülen Emekli Öğretmen Emekli Öğretmen Cafer Atan Sarıgazi'deki Evini Basan Üç Kişi Tarafından Karısı ve Çocuklarının Önünde Kafasından Kurşunlanarak Öldürüldü, Hürriyet, 24.10.2000

TİP Sahipsiz Değildir, Emek, 22.9.1969, sayı: 11.

TOKER, Metin: Üniversiteler Tekin Değildir, Milliyet, 6.11.1994

TRYJARSKİ, Edward: Varşova'da Türkoloji 1918-1978, Toplumsal Tarih, Kasım 1995, sayı: 23

TUNCAY, Mete: Erzurum Kongresi'nin Bolşeviğinden Gazi'ye Açık Mektup, Toplumsal Tarih, Ağustos 1996, sayı: 32

TUNCER, Erdoğan: Hastaş'ın Bugün Yapılacak İki Toplantısı da Kanunsuzdur, Hürriyet, 12.4.1970

Turan Emeksiz Komünist mi? Hürsöz, 30.5.1966

TURANLI, Cengiz: Türkeli Türkistan Milli Azatlık Komitesinin Toplantısı, Samsun Yeni Ses, 13.11.1968 (1)

TURGUT, Serdar: 28 Şubat'ın Türkiye'si, Hürriyet, 10.8.2000

Türk-Ermeni Meselesinin İçyüzü, Tercüman, 31.1.1973(1)

Türk Ordusunu Katliam Yapmakla Suçlayan Fransa'ya Karşı Oyak Neyi Bekliyor?, Cuma dergisi, 19-25.1.2001, sayı:2001/03-533

TÜRKER, Mehmet: Unuttuğumuz Kıbrıs, Hürriyet, 4.2.1973

Türkeş'in Terekesinde Çıkan MHP'ye Ait Bazı Gayrimenkuller Seval Türkeş'in Vetosuna Takıldı ve Partiye İade Edilmedi, Sabah, 13.2.2001

Türkiye/150 Milyon Belgelik Osmanlı Arşivini Hâlâ Tasnif Edemedi. Tarihçiler İlgisizlikten Şikayetçi, Sabah, 5.2.2001

Türkiye İnsan Hakları Kurumu (TİHAK) Kurucuları-Nevzat Helvacı (Başkan)/Vahap Eroğdu (Genel Sekreter)/Halit Çelenk (Kurucu Üye)/Sadun Aren (Kurucu Üye)/İlhan Selçuk (Kurucu Üye)/Muzaffer İlhan Erdost (Kurucu Üye), Cumhuriyet, 30.1.2001

Türkiye Komünist Partisi Liderine Göre Türkiye'de Devrimci Eylem, Devrim, 25.8.1970, sayı:45

Türkiye Siyasal Hakları İmzaladı, Milliyet, 17.8.2000

Türkiye'de Masonluk İhya Ediliyor, Vatan, 6.2.1948

TÜRKOĞLU, İsmail: 20. Yüzyılda Bir Türk Seyyahı Abdürreşid İbrahim, Toplumsal Tarih, Ağustos 1995, sayı: 20

UĞURLU, Nurer: Yürüdü Binlerce Topraksız Çukurovalı Ağalığa Paydos demek İçin, Sosyal Adalet, 7.5.1963, sayı:8

UĞURLU, Nurer: Mavi Çizgi ve Kitap Gönderme, Cumhuriyet, 23.5.1971

ULUENGİN, Hadi: Altmışsekizliler ve Altmışkerizliler, Hürriyet, 6.6.1998

ULUENGİN, Hadi: Sandık Başında, Hürriyet, 18.4.1999

ULUÇ, Hıncal: Türkeş'in Paraları, Sabah, 13.2.2001

ULUSOY, Mehmet: Taner Akçam'ın AB'ye Sadakat Belgesi Ermeni Sorununa Mandacı Çözüm, Teori Dergisi, Kasım 2000, sayı:130

ÜLKÜMEN, Selahattin: Fransız Subay 80 Yıl Önce Geleceğiz Dedi, Hürriyet, 9.2.2001

ÜSTÜNDAĞ, Metin: Kendi Halinde Bir Yakın Dönem Tarihçisi Turhan Feyizoğlu, Aylık Kültür Fizik Dergisi Öküz, Şubat 2001, sayı:2001/2

VASSAF, Gündüz: Taliban(Kültür Eserlerinin Yağması Hakkında), Radikal, 25.3.2001

YALÇIN, Aydın: Sosyal Buhranın Sonu, Bozkurt, Haziran 1939, sayı:2

YALÇIN, Aydın: Fikir Mihrakları Kurmak, Forum, 14.4.1961, sayı:169

YALÇIN, Hasan: Düzen Açısından Özel Okullar, Ant, 12.12.1967, sayı:50

YALMAN, Ahmet Emin: Kızıl Solculuğa Dair, Vatan, 4.2.1948

YALMAN, Ahmet Emin: Komünizm Karşısında Biz, Vatan, 19.3.1956

YAŞAR, Muammer: Kurtuluştan Önce Yazılamayan Gerçekler (27 Mayıs Olayları Hakkında), Tercüman, 9-16.6.1960

YAVUZ, Fehmi: ODTÜ'deki Bunalım, Cumhuriyet, 29.1.1968

YAZGAN, Ethem: Ser Yayınevi Yöneticisi Bekir Harputlu, Yenigün, 12.12.1970

YAZGAN, Ethem: Bir Yayınevini Tanıyoruz ANT, Yenigün, 21.11.1970

YAZICIOĞLU, Recep (Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi): Kim Komünisttir?, Son Havadis, 15.4.1966

YENER, Tevfik: Selda Alkor'un Dedesi Komiser Muharrem Alkor 13 polisin katili Hrisantos'u Öldürmüştü, Sabah, 5.9.1999

Yeni Gündem Yazarı Varlık Özmenek; Ertuğrul Kürkçü ile Nadire Mater'in Koordinatörlüğünü Üstlendiği Bağımsız İletişim Ağı Projesinin Çalıntı Olduğunu İddia Etti, Sabah, 11.2.2001

Yerli Malı Haftaları, Tarih ve Toplum, Mart 1993, sayı:111

Yeşilordu Cemiyeti, Yakın Tarihimiz, 15 Mart 1962, sayı:3,

Yeşilordu Cemiyeti, Yakın Tarihimiz, 26.4.1962, sayı:9

YILMAZ, Mesut: Genelkurmay'ın Açıklamasına İmzamı Atarım, Cumhuriyet, 6.7.1998

YILMAZ, Mesut: Türkiye'ye Haksızlık Yapılıyor, Hürriyet, 21.9.1998

YILMAZ, Sebahattin: Van'da Camiye Baskın, Hürriyet, 18.9.1998

YILMAZ, Serpil: Petlas Bildiğiniz Gibi Değil, Sabah, 26.7.1998

YİĞENOĞLU, Çetin: Kurtuluş Savaşı Gazilerinden Kara Fatma Kalp Rahatsızlığına Yenilerek Öldü, Cumhuriyet Dergi, 20.9.1998, sayı:652

27 Nisan'dan 27 Mayıs'a, Yeni Sabah, 30.5.1960-5.6.1960

Yunan'ı Çıldırtan Rapor, Sabah, 12.7.1998
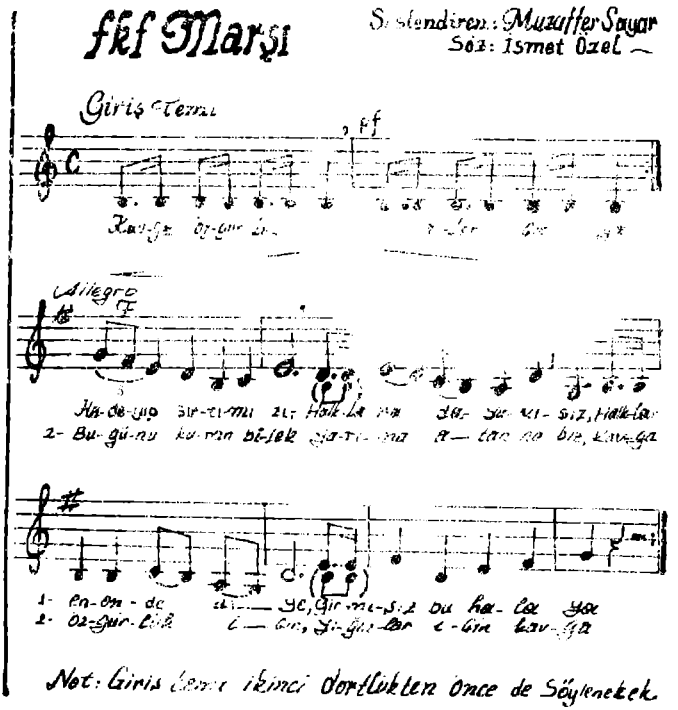
YURDAKUL, Doğan: Gençlik Kıbrıs Konusunda Ne Düşünüyor? Kim, 8.12.1967, sayı:488

ZABİT, Şakir Sabir/REFET, Tahsin: 14 Temmuz Katliamı Üzerinde Irak Hükümetine Verilen Muhtıra, Temmuz-Eylül 1999, sayı:3

ZİLELİ, Ümit: Müdafaa-i Hukuk, Cumhuriyet, 10.9.1998

ZORLU, Ilgaz: Mum Söndü, Toplumsal Tarih, Haziran 1996, sayı: 30

FOTOĞRAFLAR

FKF MARŞI

Ha deyip sırtımızı halklara dayamışız
Halklar e nönde diye girmişiz bu halaya.
Bu günü kuran bilek, yarına atan nabız
Kavga özgürlük için yığınlar için kavga.

Önümüzden kaçışan köleliktir, zulümdür
Gürleyip kan katarız tarihin akışına.
Dostlarım omuz verin nerdeyse sabah olur
Kavga özgürlük için çocuklar için kavga.

ONBEŞ GÜNDE BİR ÇIKAR
SAHİBİ : FKF ADINA İZZET ARARAT — SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : SALİH ER
YÖNETİM YERİ : FKF Genel Merkezi, Selânik Caddesi 31/2 Yenişehir — ANKARA
Basıldığı Yer : ULUSOĞLU MATBAASI

FİKİR KULÜPLERİ FEDERASYONU BÜLTENİ

fkf KAVGA

Yıl :
Sayı :
16 May
1967
Salı

KAVGA ÖZGÜRLÜK İÇİN, YIĞINLAR İÇİN KAVGA

HESAP SORULACAK!

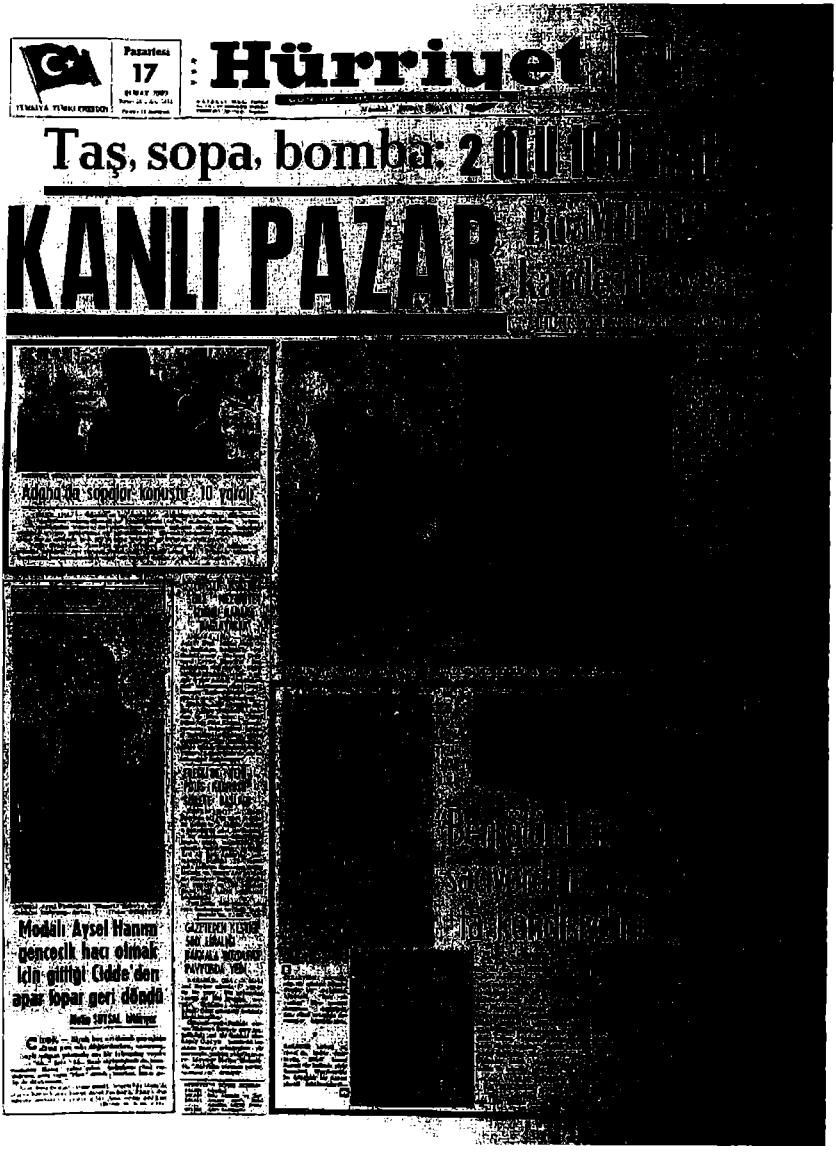

1945 yılında, ormanlarımızın kişiler elinde bulunan bölümü, bedeli ödenmek yoluyla devletleştirilmiştir. Böylece, yıllardır süren orman sorunu ve orman - halk ilişkisinin doğurduğu sorunlar bir çözüm yoluna girer gibi oldu. Ama 1967 yılına kadar istenen bir türlü başarılamadı. Oy avcılıkları, çıkarcıların çevirdiği dolaplar yüzünden ormanların tahribi bugüne kadar sürdü.

1961 Anayasası, orman sorunu üzerinde özellikle durmuş kesin hükümler koymuştur. «... Ormanların korunması ve geliştirilmesi devletin ödevidir. (...)

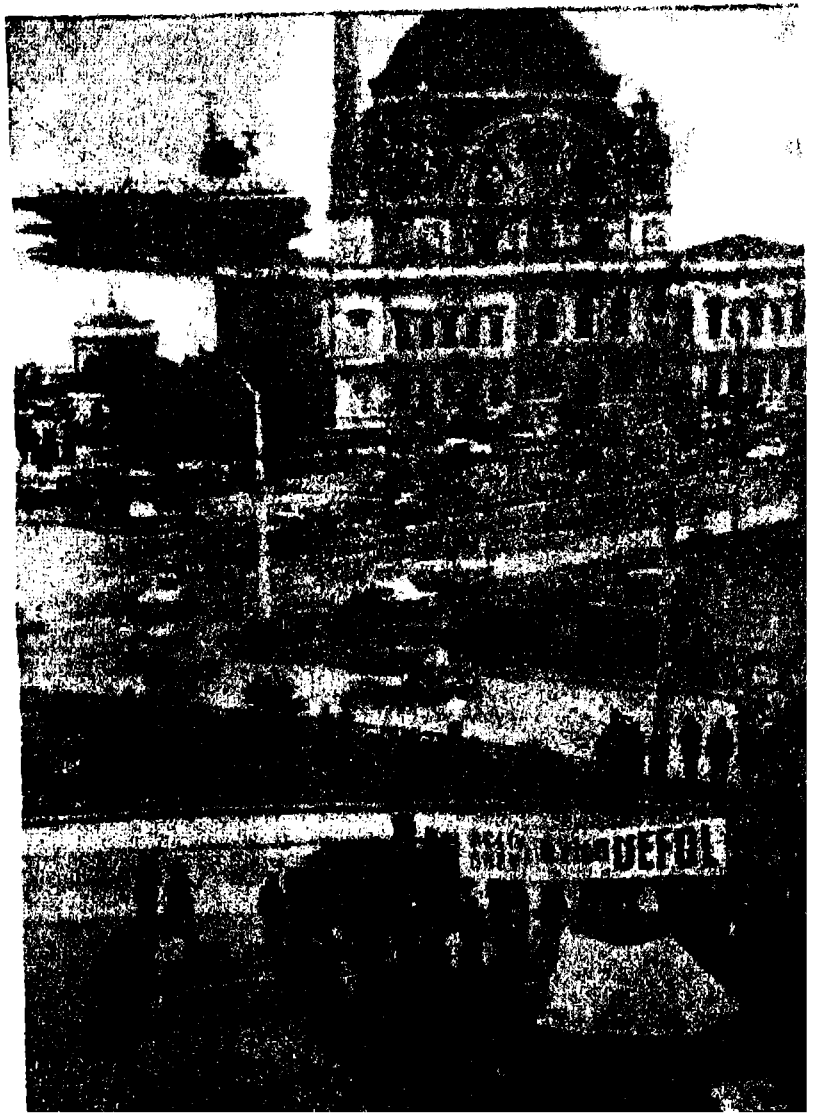
Yanan ormanların yerine y
orman yetiştirilir. Ve bu yasa
de başka çeşit tarım ve h
yasalık yapılamaz...»

Türkiye'ye tüm iktidariyle
tüm zenginlikleriyle sahip
mak isteyenler en son o
da ormanlarımızın el
hem de anayasamıza

Pazartesi
17
Hürriyet
Taş, sopa, bomba: 2 ölü
KANLI PAZAR
Modern Aysel Hanım gençlik hacı olmak için gittiği Cidde'den apar topar geri döndü

Demokrasi Mücadelesinde Sosyalist Bir Öğrenci Hareketi

Dolmabahçe'de açlık grevi

FKF / Fikir Kulüpleri Federasyonu

Fikir Gençlik

"DEVAMLI BİR SULH İÇİN"

YIL: I - SAYI: 6 — NİSAN 1958 — FİATI 50 KURUŞ

Harç sistemi kaldırılmalıdır

İÇ SAYFALARDA:

★ Talebe derneklerinin toplumdaki yeri ve rolü ★ Kıbrıs mitingi ve Gençlik ★ Gençliğin sulh yolunda mücadelesi ★ Sömürgecilik karşı savaş ★ İ. Y. T. G. D. nin faaliyetleri ★ Tahrar edilmeyen kitap bir ülke değildir ★ L. V. Beethoven ★ Haberler v.s.

İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği bu hususta Senatoya müracaat etti

İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneğinin [illegible] gönderdiği [illegible] Senatosuna müracaat [illegible] Üniversitelerden [illegible] Üniversitelerden [illegible] Üniversitelerden

EMEK
Haftalık Gazete

SOSYALİST ARKADAŞLARA DUYURU

Bilindiği gibi memleketimizde sosyalizm son yıllarda büyük bir hızla gelişmiş ve yayılmıştır. Fakat bu aynı devre, dünya sosyalist hareketinde çeşitli eylem biçimlerinin belirdiği ve tartışıldığı bir zamana rastlamıştır. Bundan ötürü sosyalist teorinin temel ilkeleri ile bunlar üzerinde fantazi sayılabilecek son izlemeler, ilk uygulamalar ile en son uygulamalar, çok kez ters bir sıra izleyerek, karmakarışık bir şekilde memleketimize yansımış ve hâlen de yansımaktadır.

Başlangıcındanberi sosyalist hareketi izlemekten ve böylece yerleşmiş bir sosyalist gelenekten yoksun bırakılmış olan memleketimizde bu durumun bir dağınıklık yaratacağı doğaldır.

Ayrıca Emperyalizmin son yıllarla birlikte yeni krizler ve buna karşı mücadele biçiminin kesinlikle belirlenememiş olması da bu dağınıklığın başka bir nedenini teşkil etmektedir.

Bu durum karşısında, memleketimizdeki sosyalist hareketin en muhtaç olduğu unsur, hiç kuşku yoktur ki, görüş ve eylem birliğidir. İşte bunu sağlamak üzere, aşağıda ancak bir kısmının isimlerini bulacağınız arkadaşlar EMEK adı ile bir haftalık gazete çıkarmağa karar vermişlerdir.

EMEK, hâlen yayınlanmakta olan diğer sosyalist ve yazılarla birlikte Türkiye'deki sosyalist yayınlara yeni bir [illegible] getirecektir.

Ancak EMEK, yalnız aşağıda adları [illegible] arkadaşların bir teşebbüsü değildir; Türkiye'deki bütün sosyalistlerin desteğine [illegible] açıktır. Hatta bu arkadaşların da sesi [illegible] görüşü, Türkiye'de bir kollektif girişimin ürünü olmalı [illegible] ekinde EMEK ve bulacak [illegible] Siz karar[illegible].

Koçak Ağırgöz
Çetin Altan
Sadun Aren
Behice Boran
Y. Ziya Bahadır
Yalçın Cerit
Sait Çiftçi
Kutlay Ebiri
Nejat Erder
Hüseyin Ergün
Şaban Erüz
Cem Eroğul
Hakkı Ercolcay
[illegible] Ziyes
[illegible] Hay
[illegible] İçmen
Ahm[illegible] Başmaz
Kahraman Kılıç
[illegible] Akkal
Adil Kurtel
Abdullah Nefes
Erdal Öz
Adil Özkol
Osman Sakaoğlu
[illegible] Sara
Behice Zeki
[illegible]
[illegible]
Yılmaz Çalık
Doğan Çankaya
Şahin Tek[illegible]
Turhan [illegible]
Hikmet Yazgan
Erdoğan Yeşil
Yalçın Yumuşo

ikf mektubu

Ulusal Bağımsızlığa Doğru

Yurtlar İçin yeni adımlar

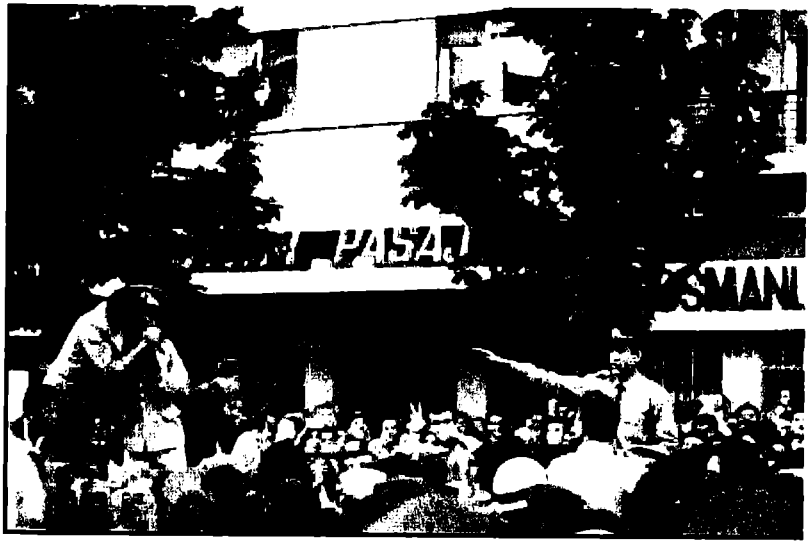
...mahvetmek isteyen emperyalizme karşı ve bizi yutmak isteyen kapitalizme karşı milletçe savaşımayı uygun gören bir doktrini izleyen insanlardır. MUSTAFA KEMAL

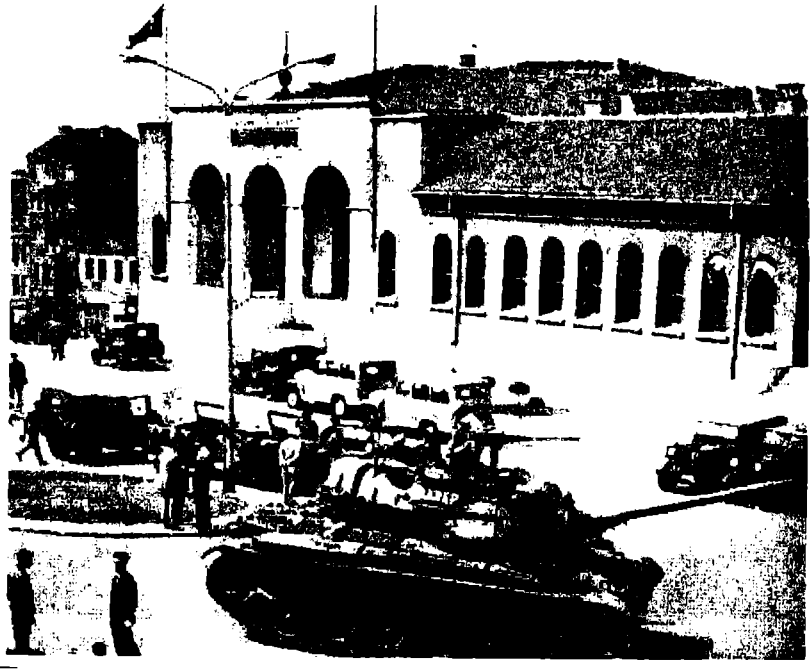
İlerici Gençlik Yıldız Demirdağlı 1965 — 1971

PAŞA

İŞÇİ - ÜNİVERSİTELİ ORTAK BİLDİRİSİ

değildir. Çalışan
arın efendileri devri, insan ge-
periode kalmıştır. kalmaktadır ve
Milli gelir dağılışındaki adalet
hastalık ölüm yalnızlık ve asalak oran-
birdir insanın göksüzlüğün ve
bu bunalım içinde bulun

me çözüm getirilmesi
yapan nedenleri karşısında hiç
bir tasım sürdürmeye izinlerden bağ
vazgeçmemek demektir. İşçisi ve
üniversitesi dediği her şeyi, polis-
sinin ve kanına borçluyuz.
pratiği derinliklerinde kan ter
yanda üç çocuğu birden kaybetmek-
dehşetinin acısını ve çaresizliğini
çaresizliklere çözüm getirmektir.
istemektedir.

onun
ığıdır.
larına çırpınan zen
çalışan çiftçileri konut fiziğe
n anenin, iş bulamayan genç, sapkınlığa
lık sürüklediğini. Gördükleri bu acılar
Türk halkı her şeye rağmen umudu
vazgeçmeden durdurulamaz

İşçi Sendikaları Federa
Başkan MEHMET KILINÇ
Dilşöler Fakültesi Fikir Kulübü A
Ünal HASSAN
Talebe Cemiyeti Bşk.
SEZGİN
Türkiye Emin İş Sendika Genel
Hüseyin KORKMAZGİL
Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği
Erol ERTUĞRUL

Türkiye Yapı Ele
Tahir ÖZTÜRK
Sendikası Genel Bşk.
Hami KASIM
Sağlık İş Sendikası Genel Başkanı
Fatih KUZUDİŞLİ
Türkiye Motor İş Sendikası Başkanı
Fikri ALTAY

ÖLÜRKEN
HÜRRİYE
DEDİLER

fikir kulüpleri federasyonu

TURHAN FEYİZOĞLU

FKF, Türkiye'deki demokrasi ve insan hakları mücadelesi tarihine katkılarda bulunmuş sosyalist bir öğrenci örgütüdür.

Her dönemin kendi dinamikleriyle değerlendirilmesi gerektiği açıktır. FKF, yaşadığımız coğrafyanın en fırtınalı yıllarının ana dinamiklerinden biridir ve yazarın o döneme ilişkin en geniş kapsamlı çalışmasıdır.

FKF'nin hikayesi, Türkiye Üniversitelerinde boyverip gelişen toplumsal muhalefetin ve sadece yaşadıkları dönemde değil, bugün bile her biri birer efsane haline gelmiş sosyalist gençlerin toplumsal mücadele tarihinin hikayesidir.

FKF tarihi bilinmeden, 1961-1971 dönemi demokrasi ve hak alma mücadelesi tarihi bilinemez, anlaşılamaz...

978-975-7891-38-3

789757 891383

www.ozanyayincilik.com